

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-0610-6-23

Druk nr 2953
Warszawa, 20 stycznia 2023 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej.

Projekt ma na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Z poważaniem

Mateusz Morawiecki

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

U S T A W A

z dnia

o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej^{1), 2)}

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa:

---

¹⁾ Niniejsza ustawa służy stosowaniu:

- 1) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, Dz. Urz. UE L 119 z 21.04.2022, str. 1, Dz. Urz. UE L 181 z 07.07.2022, str. 35 oraz Dz. Urz. UE L 227 z 01.09.2022, str. 136);
- 2) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187, Dz. Urz. UE L 29 z 10.02.2022, str. 45 oraz Dz. Urz. UE L 216 z 19.08.2022, str. 1).

²⁾ Niniejszą ustawą:

- 1) zmienia się ustawy: ustawę z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów, ustawę z dnia 28 września 1991 r. o lasach, ustawę z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawę z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, ustawę z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw, ustawę z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, ustawę z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego, ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej, ustawę z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, ustawę z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu, ustawę z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych, ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych, ustawę z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego, ustawę z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej, ustawę z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, ustawę z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, ustawę z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, ustawę z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin, ustawę z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, ustawę z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, ustawę z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej, ustawę z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, ustawę z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich, ustawę z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych, ustawę z dnia 13 lutego 2020 r. o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, ustawę z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji

- 1) zadania oraz właściwość organów i jednostek organizacyjnych w zakresie dotyczącym realizacji Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027, zwanego dalej „Planem”, określonym w:
  - a) rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającym przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającym rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.³⁾), zwanym dalej „rozporządzeniem 2021/2115”, oraz w przepisach wydanych na jego podstawie,
  - b) rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187, z późn. zm.⁴⁾), zwanym dalej „rozporządzeniem 2021/2116”, oraz w przepisach wydanych na jego podstawie;
- 2) warunki i tryb przyznawania oraz wypłaty:
  - a) pomocy finansowej w ramach interwencji objętych Planem oraz w ramach przejściowego wsparcia krajowego, o którym mowa w art. 147 rozporządzenia 2021/2115, zwanych dalej „pomocą”,
  - b) pomocy technicznej, o której mowa w art. 125 rozporządzenia 2021/2115, zwanej dalej „pomocą techniczną”– w zakresie nieokreślonym w przepisach, o których mowa w pkt 1, lub przewidzianych w tych przepisach do określenia przez państwo członkowskie Unii Europejskiej;
- 3) zasady wdrażania instrumentów finansowych w zakresie nieokreślonym w przepisach, o których mowa w pkt 1, lub przewidzianych do określenia przez państwo członkowskie Unii Europejskiej.

---

kryzysowych, ustawę z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej oraz ustawę z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt;

2) uchyla się ustawę z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.

³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 119 z 21.04.2022, str. 1, Dz. Urz. UE L 181 z 07.07.2022, str. 35 oraz Dz. Urz. UE L 227 z 01.09.2022, str. 136.

⁴⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 29 z 10.02.2022, str. 45 oraz Dz. Urz. UE L 216 z 19.08.2022, str. 1.

Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) agencja płatnicza – agencję płatniczą w rozumieniu art. 9 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116;
- 2) beneficjent – beneficjenta w rozumieniu art. 3 pkt 13 rozporządzenia 2021/2115;
- 3) drobna niezgodność – niezgodność, o której mowa w art. 85 ust. 3 akapit pierwszy rozporządzenia 2021/2116;
- 4) działka rolna – zwarty obszar gruntu będącego użytkiem rolnym obejmujący nie więcej niż jedną grupę upraw, z tym że zagajnik o krótkiej rotacji stanowi odrębną działkę rolną;
- 5) gospodarstwo – gospodarstwo w rozumieniu art. 3 pkt 2 rozporządzenia 2021/2115;
- 6) grunty orne – grunty, na których jest lub może być prowadzona produkcja roślinna, w tym grunty ugorowane, inne niż trwałe użytki zielone i uprawy trwałe;
- 7) grupa upraw – obszar dający prawo do ubiegania się o daną pomoc, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, której wysokość jest ustalana na podstawie tej samej stawki;
- 8) instrumenty finansowe – instrumenty finansowe w rozumieniu art. 2 pkt 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azyłu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 159, z późn. zm.⁵⁾), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/1060”;
- 9) instytucja pośrednicząca – jednostkę pośredniczącą w rozumieniu art. 3 pkt 16 rozporządzenia 2021/2115;
- 10) interwencja – interwencję w rozumieniu art. 3 pkt 3 rozporządzenia 2021/2115;
- 11) jednostka certyfikująca – jednostkę certyfikującą w rozumieniu art. 12 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia 2021/2116;

---

⁵⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 261 z 22.07.2021, str. 58 oraz Dz. Urz. UE L 241 z 19.09.2022, str. 16.

- 12) jednostka gruntu nierolniczego – jednostkę gruntu nierolniczego, o której mowa w art. 68 ust. 2 lit. a rozporządzenia 2021/2116, stanowiącą zwarty obszar gruntu, innego niż użytek rolny, będącego:
  - a) obszarem, o którym mowa w art. 4 ust. 4 lit. c ppkt (iii) rozporządzenia 2021/2115, lub
  - b) obszarem kwalifikującym się do przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych;
- 13) kara – karę, o której mowa w art. 59 ust. 1 lit. d rozporządzenia 2021/2116;
- 14) kara administracyjna – karę administracyjną, o której mowa w art. 84 rozporządzenia 2021/2116;
- 15) kontrola administracyjna – kontrolę administracyjną, o której mowa w pkt 1.A ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/127 z dnia 7 grudnia 2021 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 o przepisy dotyczące agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, zabezpieczeń oraz stosowania euro (Dz. Urz. UE L 20 z 31.01.2022, str. 95), zwanego dalej „rozporządzeniem 2022/127”;
- 16) kontrola na miejscu – kontrolę na miejscu, o której mowa w pkt 1.A ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia 2022/127;
- 17) niezgodność – niezgodność w rozumieniu art. 6 akapit drugi lit. a rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/1172 z dnia 4 maja 2022 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli we wspólnej polityce rolnej oraz stosowania i obliczania wysokości kar administracyjnych w związku z warunkowością (Dz. Urz. UE L 183 z 08.07.2022, str. 12), zwanego dalej „rozporządzeniem 2022/1172”;
- 18) normy – normy, o których mowa w art. 12 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115;
- 19) obszar zatwierdzony – obszar spełniający warunki przyznania pomocy;
- 20) operacja – operację w rozumieniu art. 3 pkt 4 rozporządzenia 2021/2115;
- 21) ostateczny odbiorca – ostatecznego odbiorcę w rozumieniu art. 2 pkt 18 rozporządzenia 2021/1060;
- 22) podmiot wdrażający – podmiot, któremu zostały delegowane zadania agencji płatniczej;
- 23) podmiot wdrażający instrument finansowy – podmiot wdrażający instrument finansowy w rozumieniu art. 2 pkt 22 rozporządzenia 2021/1060;

- 24) poważna niezgodność – niezgodność, o której mowa w art. 85 ust. 5 rozporządzenia 2021/2116;
- 25) rolnik – rolnika w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2021/2115, którego gospodarstwo jest położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 26) systemy rolno-leśne – grunty orne i trwałe użytki zielone spełniające warunki przyznania pomocy w ramach interwencji Zakładanie systemów rolno-leśnych;
- 27) szkółka – grunty, na których są uprawiane na wolnym powietrzu młode rośliny drzewiaste w celu ich przesadzenia, w tym:
  - a) winorośle,
  - b) drzewa i krzewy owocowe,
  - c) rośliny ozdobne,
  - d) drzewa i krzewy leśne, z wyłączeniem rosnących w lesie przeznaczonych na potrzeby własne gospodarstwa,
  - e) drzewa i krzewy do sadzenia w ogrodach, parkach, na poboczach dróg i na wałach, w tym ich kłaczka, rozłogi i młode sadzonki,
  - f) podkładki;
- 28) trawy lub inne zielne rośliny pastewne – wszystkie rośliny zielne pastewne rosnące tradycyjnie na naturalnych pastwiskach lub łąkach lub których nasiona są zazwyczaj zawarte w mieszankach nasion wysiewanych na pastwiskach lub łąkach;
- 29) trwałe użytki zielone – grunty, które są wykorzystywane do uprawy traw lub innych zielnych roślin pastewnych rozsiewających się naturalnie (samosiewnych) lub uprawianych (wysiewanych) i które nie były objęte zmianowaniem upraw przez co najmniej pięć lat, przy czym zaoranie, uprawa lub wysiew innego gatunku należącego do traw lub innych zielnych roślin pastewnych po uprawie lub zaoraniu nie powoduje zmiany klasyfikacji danego obszaru jako trwałego użytku zielonego;
- 30) uprawy trwałe – grunty, na których jest prowadzona produkcja roślinna, które nie są objęte zmianowaniem upraw przez co najmniej pięć lat i które nie są trwałymi użytkami zielonymi, dające powtarzające się plony, w tym szkółki i zagajniki o krótkiej rotacji;
- 31) użytk rolny – grunty będące gruntami ornymi, uprawami trwałymi albo trwałymi użytkami zielonymi również wtedy, gdy tworzą one systemy rolno-leśne;
- 32) wymóg podstawowy – wymóg podstawowy w zakresie zarządzania w rozumieniu art. 12 ust. 4 rozporządzenia 2021/2115;
- 33) zagajnik o krótkiej rotacji – grunty wykorzystywane do uprawy drzew z rodzaju:

- a) wierzba (*Salix sp.*) o minimalnej obsadzie wynoszącej 10 000 na hektar i maksymalnym cyklu zbioru wynoszącym 8 lat,
  - b) topola (*Populus sp.*) o minimalnej obsadzie wynoszącej 6500 na hektar i maksymalnym cyklu zbioru wynoszącym 8 lat,
  - c) brzoza (*Betula sp.*) o minimalnej obsadzie wynoszącej 10 000 na hektar i maksymalnym cyklu zbioru wynoszącym 10 lat
- których korzenie lub podstawy łodyg pozostają w glebie po zbiorach, z których w następnym sezonie wyrastają nowe pędy;
- 34) zwierzę zatwierdzone – zwierzę spełniające warunki przyznania pomocy.

Art. 3. Wspieranie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, o którym mowa w tytule III w rozdziale II rozporządzenia 2021/1060, w ramach Planu, zwanego dalej „rozwojem lokalnym kierowanym przez społeczność”, odbywa się na zasadach określonych w przepisach o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, a w zakresie nieuregulowanym w tych przepisach – na zasadach określonych w niniejszej ustawie.

Art. 4. Podstawę systemu realizacji Planu stanowią jego postanowienia, przepisy prawa powszechnie obowiązującego, wytyczne instytucji zarządzającej oraz regulaminy naborów wniosków o przyznanie pomocy.

Art. 5. Z zastrzeżeniem zasad i warunków określonych w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, do postępowań w sprawach indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2000 i 2185), zwanej dalej „Kodeksem postępowania administracyjnego”, chyba że niniejsza ustawa stanowi inaczej.

Rozdział 2

System instytucjonalny

- Art. 6.** 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi jest instytucją zarządzającą.
2. Oprócz zadań określonych w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, instytucja zarządzająca:
- 1) wykonuje nieprzypisane innym organom lub jednostkom organizacyjnym zadania państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w tym w zakresie dotyczącym monitorowania i ewaluacji Planu, określone w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1;

- 2) może powoływać, w drodze zarządzenia, organy opiniodawczo-doradcze w sprawach należących do zadań i kompetencji instytucji zarządzającej, w skład których mogą wchodzić przedstawiciele agencji płatniczej, instytucji pośredniczących, podmiotów wdrażających oraz inne osoby, których udział w pracach takich organów jest uzasadniony zakresem zadań tych organów;
- 3) wydaje agencji płatniczej, podmiotom wdrażającym, podmiotowi wdrażającemu instrumenty finansowe, instytucjom pośredniczącym, lokalnym grupom działania, zwanym dalej „LGD”, o których mowa w przepisach o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, dyrektorowi Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie, powiatowym lekarzom weterynarii oraz beneficjentom wytyczne w zakresie realizacji Planu; te wytyczne nie mogą dotyczyć rozstrzygnięcia co do istoty sprawy indywidualnej;
- 4) może:
  - a) przeprowadzać kontrole agencji płatniczej, podmiotów wdrażających, instytucji pośredniczących i LGD w zakresie zadań realizowanych przez te podmioty związanych z realizacją Planu pod względem zgodności z postanowieniami Planu, przepisami prawa powszechnie obowiązującego, wytycznymi instytucji zarządzającej oraz regulaminami naborów wniosków o przyznanie pomocy; do tych kontroli stosuje się odpowiednio przepisy o kontroli w administracji rządowej określające zasady i tryb przeprowadzania kontroli,
  - b) żądać przedstawienia przez podmioty wymienione w lit. a informacji w zakresie zadań realizowanych przez te podmioty związanych z realizacją Planu i udostępniania dokumentów w tym zakresie.

3. Wytyczne instytucji zarządzającej dotyczą:

- 1) warunków przyznawania, wypłaty lub zwrotu pomocy lub pomocy technicznej;
- 2) trybu przyznawania lub wypłaty pomocy lub pomocy technicznej;
- 3) warunków i trybu wypłaty pomocy w formie zaliczki, o której mowa w art. 44 ust. 3 rozporządzenia 2021/2116, oraz rozliczania tej zaliczki;
- 4) zobowiązań związanych z przyznaną pomocą lub pomocą techniczną;
- 5) kwalifikowalności kosztów;
- 6) kontroli na miejscu;
- 7) zakresu danych niezbędnych do właściwego monitorowania realizacji i ewaluacji Planu, w tym zawartości rocznego sprawozdania z realizacji celów oraz informacji

przekazywanych Komisji Europejskiej, o których mowa w art. 8 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2022/1475 z dnia 6 września 2022 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 w odniesieniu do ewaluacji planów strategicznych WPR oraz dostarczania informacji na potrzeby monitorowania i ewaluacji (Dz. Urz. UE L 232 z 07.09.2022, str. 8), a także sposobu przekazywania tych danych i informacji;

- 8) wysokości limitów środków dostępnych w ramach danej interwencji lub wysokości limitów środków dostępnych w poszczególnych województwach, latach lub rodzajach operacji w ramach danej interwencji;
- 9) innych kwestii związanych z realizacją Planu lub zakończeniem jego realizacji.

4. Projekt wytycznych instytucji zarządzającej i ich zmian jest przekazywany do zaopiniowania:

- 1) agencji płatniczej;
- 2) ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych;
- 3) innym podmiotom – jeżeli opiniowanie wytycznych instytucji zarządzającej jest uzasadnione zakresem zadań tych podmiotów, w tym:
  - a) podmiotom wdrażającym,
  - b) instytucjom pośredniczącym,
  - c) ogólnopolskim organizacjom jednostek samorządu terytorialnego tworzącym stronę samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, o której mowa w ustawie z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 759),
  - d) organizacjom pozarządowym, ich związkom i porozumieniom, których przedstawiciele wchodzi w skład Rady Działalności Pożytku Publicznego, o której mowa w art. 35 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1327, 1265 i 1812), które są reprezentowane w składzie komitetu monitorującego, o którym mowa w art. 124 rozporządzenia 2021/2115,
  - e) ogólnopolskim lub regionalnym organizacjom pozarządowym, ich związkom i porozumieniom reprezentującym sektory i branże, których dotyczy realizacja Planu i których przedstawiciele wchodzi w skład komitetu monitorującego, o którym mowa w art. 124 rozporządzenia 2021/2115,

- f) ogólnopolskim lub regionalnym organizacjom pozarządowym, ich związkom i porozumieniom reprezentującym społeczeństwo obywatelskie, których przedstawiciele wchodzi w skład komitetu monitorującego, o którym mowa w art. 124 rozporządzenia 2021/2115,
- g) Głównemu Lekarzowi Weterynarii – w przypadku wytycznych dotyczących zadań realizowanych przez powiatowych lekarzy weterynarii.

5. Podmioty, o których mowa w ust. 4, przekazują swoje opinie w terminie wyznaczonym przez instytucję zarządzającą. Wyznaczenie terminu na przedstawienie opinii krótszego niż 14 dni od dnia udostępnienia projektu wytycznych instytucji zarządzającej albo ich zmian wymaga szczegółowego uzasadnienia. Nieprzedstawienie opinii w wyznaczonym terminie oznacza rezygnację z prawa jej wyrażenia.

6. Wytyczne instytucji zarządzającej w zakresie określonym w ust. 3 pkt 3 są wydawane w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych.

7. Instytucja zarządzająca:

- 1) podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej wytyczne instytucji zarządzającej oraz ich zmiany;
- 2) ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” komunikat o miejscu publikacji wytycznych instytucji zarządzającej oraz ich zmian.

Art. 7. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi uznaje krajowe systemy jakości, o których mowa w art. 47 lit. a rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/126 z dnia 7 grudnia 2021 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 o dodatkowe wymogi w odniesieniu do niektórych rodzajów interwencji określonych przez państwa członkowskie w ich planach strategicznych WPR na lata 2023–2027 na podstawie tego rozporządzenia, jak również o przepisy dotyczące współczynnika dotyczącego normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (GAEC) nr 1 (Dz. Urz. UE L 20 z 31.01.2022, str. 52), zwanego dalej „rozporządzeniem 2022/126”, w drodze decyzji, jeżeli są spełnione kryteria określone w tym przepisie.

2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi zawiesza postępowanie w sprawie o uznanie krajowego systemu jakości, o którym mowa w art. 47 lit. a rozporządzenia 2022/126, z dniem dokonania zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 12 września 2002 r. o normalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1483) notyfikacji Komisji Europejskiej przepisów technicznych obejmujących wymagania tego systemu, w tym specyfikację produktu końcowego, o którym mowa w art. 47 lit. a rozporządzenia 2022/126. Do podjęcia

zawieszono postępowania przepis art. 97 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego stosuje się odpowiednio.

3. W przypadku zaprzestania spełniania co najmniej jednego z kryteriów określonych w art. 47 lit. a rozporządzenia 2022/126 minister właściwy do spraw rozwoju wsi cofa, w drodze decyzji, uznanie, o którym mowa w ust. 1.

Art. 8. Zadania instytucji zarządzającej w zakresie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność dotyczące powołania komisji, o której mowa w art. 32 ust. 2 rozporządzenia 2021/1060, i zatwierdzania strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, o których mowa w art. 32 rozporządzenia 2021/1060, zwanych dalej „LSR”, wybranych przez tę komisję wykonuje samorząd województwa jako instytucja pośrednicząca na podstawie przepisów o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności.

Art. 9. 1. Zadania państwa członkowskiego, o których mowa w art. 130 rozporządzenia 2021/2115, wykonuje Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwana dalej „Agencją”, jako agencja płatnicza. W ramach wykonywania tych zadań Agencja pozyskuje, gromadzi, opracowuje i przekazuje instytucji zarządzającej dane dotyczące realizacji Planu, w tym dane niezbędne do właściwego monitorowania realizacji i ewaluacji Planu.

2. Zadania państwa członkowskiego dotyczące przekazywania Komisji Europejskiej informacji, o których mowa w art. 8 lit. c–e rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2022/1475 z dnia 6 września 2022 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 w odniesieniu do ewaluacji planów strategicznych WPR oraz dostarczania informacji na potrzeby monitorowania i ewaluacji, wykonuje Agencja jako agencja płatnicza.

Art. 10. 1. Agencja pełni funkcję akredytowanej agencji płatniczej.

2. Oprócz zadań określonych w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, agencja płatnicza wykonuje zadania związane z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy oraz pomocy technicznej, w tym przeprowadza kontrole administracyjne oraz kontrole na miejscu. W przypadku gdy o pomoc techniczną ubiega się Agencja, pomoc tę przyznaje instytucja zarządzająca.

3. Zadania agencji płatniczej związane z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy, z wyjątkiem dochodzenia zwrotu kwot pomocy oraz z wyjątkiem dokonywania płatności, o którym mowa w art. 9 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia 2021/2116, mogą wykonywać, jako

zadania delegowane zgodnie z pkt 1.D.1 załącznika I do rozporządzenia 2022/127, samorzędy województw jako podmioty wdrażające.

4. Zadania delegowane, o których mowa w ust. 3, obejmują w szczególności:

- 1) prowadzenie postępowań w sprawach o przyznanie lub wypłatę pomocy, w tym:
  - a) przeprowadzanie kontroli administracyjnych,
  - b) dokonywanie wyboru operacji,
  - c) zawieranie umów, na podstawie których jest przyznawana pomoc, informowanie o odmowie jej przyznania oraz rejestrowanie tych umów i informacji;
- 2) przeprowadzanie kontroli na miejscu;
- 3) ustalanie kwot pomocy podlegających zwrotowi i wzywanie beneficjenta do zwrotu tych kwot;
- 4) przechowywanie dokumentów związanych z wykonywaniem przez podmiot wdrażający zadań agencji płatniczej;
- 5) udostępnianie lub przekazywanie agencji płatniczej, instytucji zarządzającej, Komisji Europejskiej lub innym organom upoważnionym do kontroli dokumentów, o których mowa w pkt 4.

5. Umowa, o której mowa w pkt 1.D.1 ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia 2022/127, jest zawierana na formularzu opracowanym przez agencję płatniczą i zawiera postanowienia zapewniające prawidłowe wykonywanie przez podmioty wdrażające delegowanych im zadań agencji płatniczej, w tym określenie:

- 1) szczegółowego zakresu zadań delegowanych przez agencję płatniczą podmiotowi wdrażającemu oraz sposobu wykonywania tych zadań;
- 2) zobowiązań dotyczących:
  - a) przeprowadzania przez agencję płatniczą kontroli wykonywania zadań określonych umową pod względem prawidłowości wykonywania tych zadań,
  - b) przeprowadzania przez agencję płatniczą audytu systemu zarządzania i kontroli w podmiocie wdrażającym,
  - c) umożliwienia przez podmiot wdrażający przeprowadzenia kontroli, o której mowa w lit. a, i audytu, o którym mowa w lit. b,
  - d) przechowywania dokumentów związanych z wykonywaniem zadań określonych umową.

6. Agencja płatnicza podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej informacje o umowie, o której mowa w pkt 1.D.1 ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia 2022/127, zawartej z podmiotem wdrażającym, w tym:

- 1) datę zawarcia umowy,
- 2) nazwę podmiotu wdrażającego,
- 3) zakres zadań delegowanych podmiotowi wdrażającemu,
- 4) okres obowiązywania umowy

– niezwłocznie po zawarciu umowy.

7. Agencja płatnicza w sprawach należących do jej zadań związanych z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy oraz podmiot wdrażający w sprawach należących do delegowanych temu podmiotowi zadań agencji płatniczej mogą powoływać organy opiniodawczo-doradcze, w skład których mogą wchodzić również osoby niebędące pracownikami odpowiednio tej agencji albo tego podmiotu, których udział w pracach takich organów jest uzasadniony zakresem zadań tych organów.

Art. 11. 1. Agencja płatnicza, podmioty wdrażające, instytucje pośredniczące oraz LGD są obowiązane udostępnić podmiotowi wykonującemu ewaluację, o których mowa w art. 140 rozporządzenia 2021/2115, dane niezbędne do wykonania tych ewaluacji, w tym dane osobowe.

2. Dane, o których mowa w ust. 1, są udostępniane podmiotowi wykonującemu ewaluację, o których mowa w art. 140 rozporządzenia 2021/2115, na wniosek instytucji zarządzającej.

Art. 12. Beneficjenci i LGD są obowiązani do przekazywania informacji, o których mowa w art. 131 rozporządzenia 2021/2115, w tym danych osobowych, instytucji zarządzającej, agencji płatniczej, instytucjom pośredniczącym, podmiotom wdrażającym oraz podmiotowi wykonującemu ewaluację, o których mowa w art. 140 rozporządzenia 2021/2115, w celu monitorowania i ewaluacji Planu.

Art. 13. 1. Instytucja zarządzająca, agencja płatnicza, podmioty wdrażające, podmiot wdrażający instrument finansowy, instytucje pośredniczące oraz LGD informują o Planie i rozpowszechniają informacje o Planie, w tym określone w art. 123 ust. 2 lit. c oraz k rozporządzenia 2021/2115.

2. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej harmonogram, o którym mowa w pkt 1.4 załącznika III do rozporządzenia Komisji (UE) 2022/129 z dnia 21 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy

dotyczące rodzajów interwencji w odniesieniu do nasion oleistych, bawełny i produktów ubocznych produkcji wina na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 oraz dotyczące wymogów w zakresie informowania, upowszechniania i widoczności informacji związanych ze wsparciem unijnym i planami strategicznymi WPR (Dz. Urz. UE L 20 z 31.01.2022, str. 197), na kolejny rok, zwany dalej „harmonogramem”, nie później niż do końca danego roku.

3. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy aktualizuje harmonogram nie rzadziej niż na koniec każdego kwartału.

4. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy zamieszcza niezwłocznie na swojej stronie internetowej zaktualizowany harmonogram.

5. Przepisów ust. 2–4 nie stosuje się do naborów wniosków o przyznanie pomocy ogłaszanych przez LGD.

Art. 14. Agencja płatnicza, podmioty wdrażające, podmiot wdrażający instrument finansowy, instytucje pośredniczące, LGD oraz organy administracji rządowej i jednostki organizacyjne podległe organom administracji rządowej lub przez nie nadzorowane, a także organy samorządu terytorialnego, współpracują przy realizacji zadań związanych z realizacją Planu.

Rozdział 3

Przepisy ogólne dotyczące pomocy

Art. 15. 1. Pomoc jest przyznawana osobie fizycznej, osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, którym został nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, który może być wykorzystywany do ubiegania się o daną pomoc, jeżeli są spełnione warunki przyznania tej pomocy określone w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, w przepisach ustawy oraz w:

- 1) przepisach wydanych na podstawie art. 55 ust. 1, art. 56 ust. 8, art. 70 i art. 71 – w przypadku pomocy przyznawanej w drodze decyzji;
- 2) regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy lub w ogłoszeniu o zamówieniu publicznym – w przypadku pomocy przyznawanej na podstawie umowy.

2. Pomoc nie przysługuje podmiotowi, który podlega zakazowi dostępu do środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, z późn. zm.⁶⁾), na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu.

3. Biuro Informacyjne Krajowego Rejestru Karnego niezwłocznie przekazuje Agencji informacje o zakazie dostępu do środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, orzeczoną wobec osoby fizycznej lub podmiotu zbiorowego, których dane zgromadzono w Krajowym Rejestrze Karnym, oraz o wykonaniu albo darowaniu orzeczonego zakazu, a także o usunięciu z Krajowego Rejestru Karnego danych o orzeczoną zakazie.

4. Agencja, w zakresie niezbędnym do realizacji celu określonego w ust. 2, przetwarza następujące dane uzyskane na podstawie informacji o zakazie, o której mowa w ust. 3:

- 1) dotyczące osoby fizycznej: imię (imiona), nazwisko, obywatelstwo lub obywatelstwa albo informację o tym, że osoba jest bezpaństwowcem albo jej obywatelstwo jest nieznaną, numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (numer PESEL), a w przypadku gdy ta osoba nie ma numeru PESEL – numer i nazwę dokumentu stwierdzającego tożsamość oraz nazwę organu, który wydał dokument;
- 2) dotyczące podmiotu zbiorowego:
  - a) nazwę (firmę),
  - b) numer identyfikacyjny w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (numer REGON) – w przypadku gdy ten podmiot ma numer REGON,
  - c) numer w Krajowym Rejestrze Sądowym, a w przypadku podmiotu zbiorowego niepodlegającego wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego – nazwę właściwego rejestru oraz numer w tym rejestrze, o ile podmiot zbiorowy podlega wpisowi do tego rejestru;
- 3) oznaczenie sądu, który wydał orzeczenie, oraz sygnaturę akt;
- 4) datę wydania i uprawomocnienia się orzeczenia;
- 5) nazwę orzeczonego zakazu oraz okres, na który orzeczono zakaz;
- 6) informację o wykonaniu albo darowaniu orzeczonego zakazu;
- 7) informację o usunięciu z Krajowego Rejestru Karnego danych o orzeczoną zakazie.

---

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 1692, 1725, 1747, 1768, 1964 i 2414 oraz z 2023 r. poz. ....

Art. 16. Pomoc jest przyznawana na wniosek o jej przyznanie, z wyłączeniem operacji, w ramach których beneficjent zostaje wyłoniony zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, 1812, 1933 i 2185 oraz z 2023 r. poz. ...).

Art. 17. Wniosek o przyznanie pomocy, zmianę tego wniosku lub jego wycofanie składa się za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Art. 18. Rozpatrzenie wniosku o przyznanie pomocy powinno nastąpić w terminie nie dłuższym niż niezbędny do należytego wyjaśnienia sprawy, w tym do przeprowadzenia kontroli administracyjnych i kontroli na miejscu podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy przeprowadzanych przez agencję płatniczą lub podmiot wdrażający na podstawie ustawy, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 19. Pomoc jest przyznawana na podstawie umowy, chyba że z przepisów ustawy wynika, że pomoc jest przyznawana w drodze decyzji.

Rozdział 4

Pomoc przyznawana w drodze decyzji

Art. 20. W drodze decyzji jest przyznawana pomoc w ramach:

- 1) płatności bezpośrednich:
  - a) podstawowego wsparcia dochodów do celów zrównoważoności, o którym mowa w art. 16 ust. 2 lit. a rozporządzenia 2021/2115, zwanego dalej „podstawowym wsparciem dochodów”,
  - b) uzupełniającego redystrybucyjnego wsparcia dochodów do celów zrównoważoności, o którym mowa w art. 16 ust. 2 lit. b rozporządzenia 2021/2115, zwanego dalej „płatnością redystrybucyjną”,
  - c) uzupełniającego wsparcia dochodów dla młodych rolników, o którym mowa w art. 16 ust. 2 lit. c rozporządzenia 2021/2115, zwanego dalej „płatnością dla młodych rolników”,
  - d) płatności w ramach wsparcia dochodów związanego z produkcją, o którym mowa w art. 16 ust. 3 lit. a rozporządzenia 2021/2115, zwanych dalej „płatnościami związanymi z produkcją”,

- e) płatności w ramach schematów na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, o których mowa w art. 16 ust. 2 lit. d rozporządzenia 2021/2115, zwanych dalej „płatnościami w ramach ekoschematów”;
- 2) przejściowego wsparcia krajowego, o którym mowa w art. 147 rozporządzenia 2021/2115, zwanego dalej „przejściowym wsparciem krajowym”;
- 3) płatności w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innymi zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 69 lit. a rozporządzenia 2021/2115;
- 4) płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, o których mowa w art. 69 lit. b rozporządzenia 2021/2115, zwanych dalej „płatnościami ONW”;
- 5) wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych realizowanych w ramach art. 69 lit. d rozporządzenia 2021/2115;
- 6) narzędzi zarządzania ryzykiem w formie wkładów finansowych na rzecz składek w ramach systemów ubezpieczeń, o których mowa w art. 76 ust. 3 lit. a rozporządzenia 2021/2115, zwanych dalej „dopłatami do składek ubezpieczenia”.

Art. 21. 1. Przy przyznawaniu pomocy uznaje się, że rolnik prowadzi działalność rolniczą, jeżeli prowadzi działalność polegającą na:

- 1) wytwarzaniu produktów rolnych przez hodowlę lub chów zwierząt do celów gospodarskich lub uprawę lub hodowlę roślin, gdzie produkty rolne oznaczają produkty wymienione w załączniku I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), z wyjątkiem produktów rybołówstwa, a także uprawie bawełny i zagajników o krótkiej rotacji lub
- 2) utrzymywaniu użytków rolnych w stanie, dzięki któremu nadają się one do wypasu lub uprawy bez konieczności podejmowania działań przygotowawczych wykraczających poza użycie zwykłych metod rolniczych i zwykłego sprzętu rolniczego.

2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, kryteria uznawania użytków rolnych za pozostające w stanie, dzięki któremu nadają się one do wypasu lub uprawy, mając na względzie ramy tych kryteriów określone w art. 4 ust. 2 lit. b rozporządzenia 2021/2115 oraz w podsekcji 4.1. lit. a załącznika I do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2021/2289 z dnia 21 grudnia 2021 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 w sprawie prezentacji treści planów strategicznych WPR oraz w sprawie elektronicznego systemu

bezpiecznej wymiany informacji (Dz. Urz. UE L 458 z 22.12.2021, str. 463), a także zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem pomocy.

Art. 22. Jeżeli warunkiem przyznania pomocy jest posiadanie gruntu, pomoc jest przyznawana do gruntu, który w dniu 31 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy, jest w posiadaniu podmiotu ubiegającego się o jej przyznanie na podstawie tytułu prawnego.

Art. 23. 1. Jeżeli warunkiem przyznania pomocy jest posiadanie gruntu lub zwierzęcia, a ten grunt lub to zwierzę stanowi przedmiot posiadania samoistnego i posiadania zależnego, pomoc przysługuje posiadaczowi zależnemu.

2. W przypadku gdy grunt lub zwierzę jest przedmiotem współposiadania przez okres, w jakim posiadanie tego gruntu lub tego zwierzęcia jest warunkiem przyznania danej pomocy, pomoc ta przysługuje temu współposiadaczowi, co do którego pozostali współposiadacze wyrazili zgodę na piśmie. Ta zgoda nie jest wymagana, jeżeli miałyby pochodzić od współposiadacza będącego małżonkiem wnioskodawcy.

3. Jeżeli warunkiem przyznania pomocy jest własność gruntu i pomoc jest przyznawana do powierzchni gruntu, a ten grunt stanowi przedmiot współwłasności, pomoc przysługuje temu współwłaścicielowi gruntu, co do którego pozostali współwłaściciele wyrazili zgodę na piśmie.

4. Zgodę, o której mowa w ust. 2 i 3, dołącza się do wniosku o przyznanie pomocy.

Art. 24. Jeżeli z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, albo z przepisów ustawy wynika, że pomoc jest przyznawana rolnikom aktywnym zawodowo, pomocy tej nie przyznaje się rolnikowi, który zarządza portami lotniczymi, administruje wodociągami lub stałymi terenami sportowymi lub rekreacyjnymi lub świadczy usługi przewozu kolejowego lub usługi w zakresie obrotu nieruchomościami, chyba że:

- 1) działalność rolnicza jest jego działalnością przeważającą, co wynika z danych zawartych w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub Krajowym Rejestrze Sądowym lub z dokumentów z Krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej lub
- 2) udokumentuje, że:
  - a) jego przychód z działalności rolniczej stanowi co najmniej 1/3 całego jego przychodu lub

- b) kwota płatności bezpośrednich, jakie mu przysługiwały za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy, wynosi co najmniej 5% całości przychodów z działalności pozarolniczej, lub
- 3) wysokość otrzymanych przez niego płatności bezpośrednich za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy nie przekracza równowartości w złotych kwoty 5000 euro, a w przypadku gdy nie otrzymał płatności bezpośrednich za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy – suma:
  - a) iloczynu liczby kwalifikujących się hektarów, które posiada, i średniej krajowej wysokości płatności bezpośrednich za hektar za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy oraz
  - b) iloczynu wyrażonej w dużych jednostkach przeliczeniowych (DJP) liczby zwierząt zatwierdzonych do płatności bezpośrednich w roku złożenia wniosku o przyznanie pomocy, które posiada, i średniej krajowej wysokości płatności bezpośrednich do zwierząt w złotych na DJP za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy– nie przekracza równowartości w złotych kwoty 5000 euro.

Art. 25. 1. Płatności bezpośrednie są przyznawane rolnikowi, jeżeli prowadzi działalność rolniczą, a łączna powierzchnia gruntów objętych obszarem zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów będących w posiadaniu tego rolnika jest nie mniejsza niż 1 ha.

2. Pomimo niespełnienia warunku, o którym mowa w ust. 1, płatności bezpośrednie są przyznawane, jeżeli:

- 1) rolnik spełnia warunki do przyznania płatności związanych z produkcją do zwierząt, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 2, lub płatności dobrostanowej i złożył wniosek o ich przyznanie oraz
- 2) łączna kwota płatności bezpośrednich, jakie miałyby zostać przyznane w danym roku temu rolnikowi, przed zastosowaniem kar, w tym kar administracyjnych, wynosi co najmniej równowartość w złotych kwoty 200 euro.

Art. 26. 1. Płatności bezpośrednie są przyznawane do powierzchni działki rolnej lub jednostki gruntu nierolniczego:

- 1) położonych na gruncie stanowiącym kwalifikujący się hektar, o którym mowa w art. 4 ust. 4 rozporządzenia 2021/2115, zwanym dalej „kwalifikującym się hektarem”,
- 2) o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha,

3) nie większej niż maksymalny kwalifikujący się obszar, o którym mowa w art. 2 ust. 7 lit. a rozporządzenia 2022/1172

– chyba że przepisy ustawy stanowią inaczej.

2. W przypadku wystąpienia okoliczności, o których mowa w art. 3 ust. 4 rozporządzenia 2022/126, Prezes Agencji niezwłocznie informuje o tym fakcie ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, wskazując odmiany konopi włóknistych, dla których okoliczności te wystąpiły.

3. W przypadku otrzymania informacji określonej w ust. 2 minister właściwy do spraw rozwoju wsi ogłasza, w drodze obwieszczenia, w dzienniku urzędowym ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, listę odmian konopi włóknistych, w odniesieniu do których wystąpiły okoliczności, o których mowa w art. 3 ust. 4 rozporządzenia 2022/126, do uprawy których nie przyznaje się płatności bezpośrednich i uzupełniającej płatności podstawowej, o której mowa w art. 37 ust. 1 pkt 1.

4. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki uznawania gruntów za kwalifikujące się hektary, mając na względzie czynniki przyrodnicze oraz zabezpieczenie przed przyznawaniem płatności bezpośrednich do gruntów, które nie stanowią kwalifikujących się hektarów.

Art. 27. 1. Płatność redystrybucyjna jest przyznawana rolnikowi, jeżeli łączna powierzchnia gruntów będących w posiadaniu tego rolnika w dniu 31 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności, wynosi co najmniej 1 ha i nie przekracza 300 ha.

2. Płatność redystrybucyjna przysługuje do powierzchni gruntów:

- 1) posiadanych przez rolnika położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów;
- 2) nie większej niż 30 ha.

3. W przypadku gdy o przyznanie płatności redystrybucyjnej ubiega się spółdzielnia produkcji rolnej albo spółdzielnia rolników, przy przyznawaniu tej płatności danej spółdzielni maksymalne limity określone w ust. 1 lub w ust. 2 pkt 2 ustala się, na jej wniosek, jako iloczyn danego limitu oraz liczby członków danej spółdzielni, z wyjątkiem tych z nich, którzy również ubiegają się o przyznanie płatności redystrybucyjnej.

Art. 28. 1. Płatność dla młodych rolników jest przyznawana rolnikowi, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) w pierwszym roku ubiegania się o płatność dla młodych rolników ma nie więcej niż 40 lat;
- 2) kieruje gospodarstwem, co oznacza, że prowadzi działalność rolniczą w gospodarstwie osobiście, na własny rachunek i we własnym imieniu, ponosi koszty i czerpie korzyści w związku z prowadzeniem tej działalności;
- 3) ma co najmniej:
  - a) wykształcenie zasadnicze branżowe, średnie branżowe, średnie lub zasadnicze zawodowe w rozumieniu przepisów prawa oświatowego lub
  - b) 3-letni staż pracy w rolnictwie, przy czym za staż pracy w rolnictwie uznaje się okres liczony do dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy, w którym wnioskodawca:
    - podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie jako rolnik lub domownik lub ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności rolniczej w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) lub
    - był zatrudniony w gospodarstwie na podstawie umowy o pracę na stanowisku związanym z prowadzeniem produkcji rolnej.

2. Płatność dla młodych rolników jest przyznawana do powierzchni gruntów będących w posiadaniu rolnika położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów, jeżeli ten rolnik po raz pierwszy rozpoczyna działalność rolniczą w gospodarstwie, jako kierujący tym gospodarstwem, a gdy rozpoczął już taką działalność rolniczą w gospodarstwie – gdy od rozpoczęcia tej działalności do dnia złożenia pierwszego wniosku o płatność dla młodych rolników upłynęło nie więcej niż 5 lat.

3. Płatność dla młodych rolników jest przyznawana danemu rolnikowi nie więcej niż za 5 kolejnych lat, z tym że ostatnia płatność dla młodych rolników może zostać przyznana za 2027 r.

Art. 29. 1. Płatności związane z produkcją są przyznawane rolnikowi do:

- 1) powierzchni użytków rolnych będących w posiadaniu tego rolnika, na których uprawia w plonie głównym rośliny strączkowe na nasiona, rośliny pastewne, ziemniaki skrobiowe, buraki cukrowe, pomidory, chmiel, truskawki, len lub konopie włókniste;
- 2) zwierząt gatunków: bydło domowe (*Bos taurus*), owca domowa (*Ovis aries*) lub koza domowa (*Capra hircus*).

2. Płatności związane z produkcją do powierzchni uprawy chmielu są przyznawane rolnikowi do powierzchni użytków rolnych, na których uprawia chmiel, położonych w rejonie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 2 pkt 3.

3. Płatności związane z produkcją do zwierząt gatunku bydło domowe (*Bos taurus*) są przyznawane rolnikowi w formie:

1) płatności do bydła, jeżeli:

- a) posiada samice lub samce tego gatunku, których wiek w dniu 15 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności, nie przekracza 24 miesięcy,
- b) liczba zwierząt, o których mowa w lit. a, objętych wnioskiem o przyznanie tej płatności złożonym przez tego rolnika wynosi co najmniej:
  - 1 sztukę – w przypadku województw: lubelskiego, łódzkiego, małopolskiego, mazowieckiego, podkarpackiego, śląskiego i świętokrzyskiego,
  - 3 sztuki – w przypadku województw: dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego, lubuskiego, opolskiego, podlaskiego, pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego,

2) płatności do krów, jeżeli:

- a) posiada samice tego gatunku, których wiek w dniu 15 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności, przekracza 24 miesiące,
- b) liczba zwierząt, o których mowa w lit. a, objętych wnioskiem o przyznanie tej płatności złożonym przez tego rolnika wynosi co najmniej:
  - 1 sztukę – w przypadku województw: lubelskiego, łódzkiego, małopolskiego, mazowieckiego, podkarpackiego, śląskiego i świętokrzyskiego,
  - 3 sztuki – w przypadku województw: dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego, lubuskiego, opolskiego, podlaskiego, pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego

– co potwierdzają informacje zawarte w komputerowej bazie danych prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. poz. 2727 oraz z 2023 r. poz. ...).

4. Płatności do bydła są przyznawane maksymalnie do 20 sztuk zwierząt, o których mowa w ust. 3 pkt 1 lit. a.

5. Płatności do krów są przyznawane maksymalnie do 20 sztuk zwierząt, o których mowa w ust. 3 pkt 2 lit. a.

6. Płatności związane z produkcją do zwierząt gatunków owca domowa i koza domowa są przyznawane rolnikowi, jeżeli:

- 1) posiada samice danego gatunku, których wiek w dniu 15 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności, wynosi co najmniej 12 miesięcy,
- 2) liczba zwierząt, o których mowa w pkt 1, objętych wnioskiem o przyznanie danej płatności złożonym przez tego rolnika wynosi co najmniej:
  - a) 10 sztuk – w przypadku owiec,
  - b) 5 sztuk – w przypadku kóz.

7. W przypadku gdy dane zwierzę z gatunku bydło domowe lub koza domowa zostało objęte więcej niż jednym wnioskiem o przyznanie płatności związanej z produkcją do zwierząt, tę płatność przyznaje się temu rolnikowi, który złożył jako pierwszy wniosek o przyznanie płatności do tego zwierzęcia, i jeżeli są spełnione pozostałe warunki przyznania tej płatności.

8. W przypadku zwierząt gatunków owca domowa i koza domowa za objęte wnioskiem o przyznanie płatności związanej z produkcją do zwierząt w ramach systemu, o którym mowa w art. 65 ust. 4 lit. f rozporządzenia 2021/2116, uznaje się wszystkie samice tych gatunków:

- 1) spełniające warunek, o którym mowa w ust. 6 pkt 1,
- 2) będące w posiadaniu rolnika przez okres, w jakim posiadanie tych zwierząt jest warunkiem przyznania danej płatności

– co potwierdzają informacje zawarte w komputerowej bazie danych prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.

9. Do obliczania wieku zwierząt stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1360, 2337 i 2339) dotyczące obliczania terminów, z tym że termin upływa z początkiem ostatniego dnia.

Art. 30. Płatności w ramach ekoschematów są przyznawane rolnikowi w formie płatności:

- 1) do obszarów z roślinami miododajnymi;
- 2) do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi;
- 3) do integrowanej produkcji roślin;
- 4) do biologicznej ochrony upraw;
- 5) do retencjonowania wody na trwałych użytkach zielonych;
- 6) dobrostanowej.

Art. 31. Płatności do obszarów z roślinami miododajnymi są przyznawane do powierzchni gruntów położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów, posiadanych przez rolnika, na których uprawia rośliny miododajne określone w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 2 pkt 5.

Art. 32. 1. Płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi są przyznawane, jeżeli rolnik:

- 1) realizuje praktyki służące zwiększeniu sekwestracji węgla w glebie i poprawie zarządzania składnikami odżywczymi, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 2 pkt 6, na działkach rolnych położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów, spełniających warunki określone w art. 26, posiadanych przez tego rolnika na podstawie tytułu prawnego w dniu 31 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tych płatności, oraz
- 2) uzyska minimalną liczbę punktów, określoną w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 2 pkt 6, za realizację praktyk, o których mowa w pkt 1, na powierzchni działek rolnych, o których mowa w pkt 1.

2. Płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi są przyznawane do liczby punktów uzyskanych przez rolnika za realizację praktyk, o których mowa w ust. 1 pkt 1, na powierzchni działek rolnych, o których mowa w ust. 1 pkt 1.

Art. 33. Płatności do integrowanej produkcji roślin są przyznawane do powierzchni:

- 1) gruntów położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów, posiadanych przez rolnika, na których prowadzi integrowaną produkcję roślin, co jest potwierdzone informacjami zawartymi w wykazie, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 2a ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2020 r. poz. 2097, z 2022 r. poz. 2185 oraz z 2023 r. poz. ...), oraz
- 2) trwałych użytków zielonych położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów, posiadanych przez rolnika, o którym mowa w pkt 1, nie większej niż powierzchnia, o której mowa w pkt 1.

Art. 34. 1. Płatności do biologicznej ochrony upraw są przyznawane do powierzchni gruntów położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów, posiadanych przez rolnika, na których ten rolnik przeprowadził, w celu eliminacji danego agrofaga, zabieg ochrony upraw wyłącznie przy użyciu środka ochrony roślin zawierającego mikroorganizmy jako substancje czynne dopuszczonego do obrotu na podstawie wydanego

przez ministra właściwego do spraw rolnictwa zezwolenia, o którym mowa w art. 28 ust. 1, art. 30 ust. 1, art. 41, art. 51 lub w art. 53 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylającego dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 1, z późn. zm.⁷⁾), lub pozwolenia na handel równoległy, o którym mowa w art. 52 tego rozporządzenia, zgodnie z zawartymi w etykiecie wymaganiami, o których mowa w art. 31 ust. 1–3, ust. 4 lit. a–d lub lit. f–h tego rozporządzenia.

2. W przypadku gdy eliminacja danego agrofaga za pomocą środka, o którym mowa w ust. 1, okazała się nieskuteczna, dopuszcza się przeprowadzenie zabiegu chemicznym środkiem ochrony roślin.

Art. 35. 1. Płatności do retencjonowania wody na trwałych użytkach zielonych są przyznawane do powierzchni trwałych użytków zielonych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 1:

- 1) położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów, posiadanych przez rolnika oraz
- 2) które w danym roku zostały zalane lub podtopione, co potwierdza wykaz działek wraz z danymi przestrzennymi tych działek oraz zalanego lub podtopionego obszaru na tych działkach sporządzany corocznie przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy.

2. Wykaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy udostępnia Agencji nie później niż do dnia 2 października danego roku.

Art. 36. 1. Płatności dobrostanowe są przyznawane, jeżeli rolnik realizuje praktyki podwyższające poziom dobrostanu zwierząt gatunków: świnia (*Sus scrofa*), bydło domowe (*Bos taurus*), owca domowa (*Ovis aries*), koza domowa (*Capra hircus*), koń domowy (*Equus caballus*), kura (*Gallus gallus*) lub indyk (*Meleagris gallopavo*), których jest posiadaczem, co

---

⁷⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 81 z 21.03.2012, str. 43, Dz. Urz. UE L 158 z 10.06.2013, str. 72, Dz. Urz. UE L 189 z 27.06.2014, str. 1, Dz. Urz. UE L 95 z 07.04.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 205 z 08.08.2017, str. 59, Dz. Urz. UE L 101 z 20.04.2018, str. 33, Dz. Urz. UE L 111 z 02.05.2018, str. 10, Dz. Urz. UE L 82 z 25.03.2019, str. 40, Dz. Urz. UE L 170 z 25.06.2019, str. 1, Dz. Urz. UE L 231 z 06.09.2019, str. 1, Dz. Urz. UE L 74 z 04.03.2021, str. 7 oraz Dz. Urz. UE L 227 z 01.09.2022, str. 2.

potwierdzają informacje zawarte w komputerowej bazie danych prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.

2. Płatności dobrostanowe są przyznawane do:

- 1) liczby punktów określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 2 pkt 7, uzyskanych przez rolnika za realizację praktyk, o których mowa w ust. 1, w odniesieniu do zwierząt gatunków świnia (*Sus scrofa*) oraz bydło domowe (*Bos taurus*), które spełniają warunki przyznania tych płatności określone w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 1;
- 2) zwierząt gatunków: owca domowa (*Ovis aries*), koza domowa (*Capra hircus*), koń domowy (*Equus caballus*), kura (*Gallus gallus*) lub indyk (*Meleagris gallopavo*):
  - a) w odniesieniu do których są realizowane praktyki, o których mowa w ust. 1,
  - b) które spełniają warunki przyznania tych płatności określone w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 1.

3. Za objęte wnioskiem o przyznanie płatności dobrostanowych uznaje się, zgodnie z art. 65 ust. 4 lit. f rozporządzenia 2021/2116, zwierzęta spełniające warunki przyznania tych płatności, co potwierdzają informacje zawarte w komputerowej bazie danych prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.

Art. 37. 1. Przejściowe wsparcie krajowe jest przyznawane w formie:

- 1) uzupełniającej płatności podstawowej;
- 2) płatności niezwiązanej do tytoniu.

2. Przejściowe wsparcie krajowe jest przyznawane rolnikowi, jeżeli spełnia warunki określone w art. 25 ust. 1. Do przyznawania uzupełniającej płatności podstawowej przepis art. 25 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 38. 1. Uzupełniająca płatność podstawowa jest przyznawana rolnikowi do powierzchni:

- 1) upraw roślin rodzajów określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 2 pkt 4, uprawianych w plonie głównym,
  - 2) gruntów ornych, na których nie jest prowadzona uprawa roślin
- do których zostało przyznane podstawowe wsparcie dochodów.

2. Do przyznawania uzupełniającej płatności podstawowej przepisy art. 26 ust. 1 pkt 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 39. 1. Płatność niezwiązana do tytoniu jest przyznawana rolnikowi, jeżeli:

- 1) spełnia warunki do przyznania podstawowego wsparcia dochodów i złożył wnioski o jego przyznanie;
- 2) w dniu 31 grudnia 2018 r. był wpisany do rejestru producentów surowca tytoniowego, o którym mowa w art. 40ha ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 185 i 1370 oraz z 2023 r. poz. ...);
- 3) w 2017 r. lub 2018 r. był stroną umowy zbycia surowca tytoniowego.

2. Płatność niezwiązana do tytoniu może zostać przyznana rolnikowi, który w dniu 31 grudnia 2018 r. nie był wpisany do rejestru producentów surowca tytoniowego, o którym mowa w art. 40ha ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych, jeżeli:

- 1) małżonek rolnika wnioskującego o tę płatność był w tym dniu wpisany do tego rejestru, nawet jeżeli osoby te nie pozostawały w tym dniu w związku małżeńskim, albo
- 2) rolnik lub jego małżonek odziedziczyli gospodarstwo osoby, która w tym dniu była wpisana do tego rejestru, albo
- 3) rolnik lub jego małżonek nabyli w całości gospodarstwo osoby, która w tym dniu była wpisana do tego rejestru, a zbywca gospodarstwa wyraził pisemną zgodę na przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu nabywcy gospodarstwa.

3. Zbywcy gospodarstwa od dnia wyrażenia zgody, o której mowa w ust. 2 pkt 3, nie przysługuje prawo do uzyskania płatności niezwiązanej do tytoniu.

4. Jeżeli w wyniku dziedziczenia, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, albo nabycia gospodarstwa, o którym mowa w ust. 2 pkt 3, do otrzymania płatności niezwiązanej do tytoniu jest uprawniony więcej niż jeden rolnik, płatność niezwiązaną do tytoniu przyznaje się temu z rolników, na którego pozostali wyrazili pisemną zgodę.

Art. 40. 1. Płatność niezwiązana do tytoniu jest przyznawana do indywidualnej ilości referencyjnej, stanowiącej masę surowca tytoniowego dostarczonego nabywcy w ramach umowy zbycia surowca tytoniowego, która została:

- 1) zarejestrowana w Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa,
- 2) zawarta w terminie do dnia 15 marca 2018 r. na rok zbiorów 2018, a w przypadku gdy rolnik nie zawarł umowy zbycia surowca tytoniowego na rok zbiorów 2018 – do dnia 15 marca 2017 r. na rok zbiorów 2017

– jednak nie mniej niż 70% masy surowca tytoniowego objętego tą umową zbycia surowca tytoniowego.

2. W przypadku gdy w umowie zbycia surowca tytoniowego, o której mowa w ust. 1, wprowadzono zmiany, które skutkują zmniejszeniem indywidualnej ilości referencyjnej,

indywidualną ilość referencyjną stanowi masa surowca tytoniowego określona w umowie zbycia surowca tytoniowego przed wprowadzeniem zmian, o ile rolnik dołączy do wniosku o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu tę umowę lub kopię tej umowy potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji.

3. W przypadku gdy w 2018 r. do rejestru producentów surowca tytoniowego, o którym mowa w art. 40ha ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych, poza rolnikiem wnioskującym o płatność niezwiązaną do tytoniu był wpisany małżonek tego rolnika, spadkodawca lub zbywca gospodarstwa, płatność niezwiązana do tytoniu przysługuje do sumy indywidualnej ilości referencyjnej.

4. Indywidualna ilość referencyjna jest określana przez kierownika biura powiatowego Agencji w decyzji w sprawie o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu.

Art. 41. Płatności w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 69 lit. a rozporządzenia 2021/2115, są przyznawane w formie:

- 1) płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych;
- 2) płatności ekologicznych;
- 3) premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych.

Art. 42. 1. Płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne są przyznawane za realizację zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych, o których mowa w art. 70 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115, w ramach interwencji:

- 1) Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000;
- 2) Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000;
- 3) Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000;
- 4) Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych;
- 5) Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie;
- 6) Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie;
- 7) Bioróżnorodność na gruntach ornym.

2. Płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne są przyznawane, jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie tych płatności posiada nie mniej niż 1 ha:

- 1) obszaru przyrodniczego stanowiącego grunt niebędący użytkiem rolnym, na którym występuje co najmniej jedno siedlisko przyrodnicze lub siedlisko lęgowe ptaków z typów

określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 1, lub użytków rolnych – w przypadku interwencji, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2;

2) użytków rolnych – w przypadku interwencji, o których mowa w ust. 1 pkt 3–7.

3. W przypadku interwencji, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne do trwałych użytków zielonych są przyznawane rolnikowi.

4. W przypadku interwencji, o których mowa w ust. 1 pkt 3–7, płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne są przyznawane rolnikowi.

5. W przypadku interwencji, o których mowa w ust. 1 pkt 1–5 i 7, płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne przyznaje się do gruntów będących w posiadaniu podmiotu ubiegającego się o przyznanie tych płatności, na których jest realizowane zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne. W przypadku tych interwencji do przyznawania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych przepisy art. 26 ust. 1 pkt 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

6. W przypadku interwencji, o której mowa w ust. 1 pkt 6, płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne przyznaje się do zwierząt hodowlanych objętych programem ochrony zasobów genetycznych należących do gatunków: świnia (*Sus scrofa*), bydło domowe (*Bos taurus*), owca domowa (*Ovis aries*), koza domowa (*Capra hircus*) lub koń domowy (*Equus caballus*), będących w posiadaniu rolnika, w odniesieniu do których jest realizowane zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne.

7. W decyzji w sprawie o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych ustala się również obszar gruntów objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym, o których mowa w art. 70 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115, w ramach interwencji, o których mowa w ust. 1 pkt 1–5 i 7, oraz liczbę zwierząt objętych tym zobowiązaniem w ramach interwencji, o której mowa w ust. 1 pkt 6.

Art. 43. 1. Płatności ekologiczne są przyznawane rolnikowi:

1) za realizację innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 70 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115, na użytkach rolnych, na których prowadzi produkcję ekologiczną w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (Dz. U. poz. 1370 oraz z 2023 r. poz. ...), zwanych dalej „zobowiązaniami ekologicznymi”;

2) jeżeli posiada nie mniej niż 1 ha użytków rolnych.

2. Płatności ekologiczne przyznaje się do użytków rolnych będących w posiadaniu rolnika, na których prowadzi produkcję ekologiczną w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej i realizuje

zobowiązanie ekologiczne. Do przyznawania płatności ekologicznych przepisy art. 26 ust. 1 pkt 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

3. W decyzji w sprawie o przyznanie płatności ekologicznych ustala się również obszar gruntów objętych zobowiązaniem ekologicznym.

Art. 44. 1. Premie z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych są przyznawane za realizację innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 70 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115, na gruntach:

- 1) które w ramach interwencji, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1–3, zostały zalesione, zadrzewione lub na których założono system rolno-leśny, lub
- 2) zalesionych wskutek sukcesji naturalnej, lub
- 3) które zostały zadrzewione w ramach poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 lit. a ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2022 r. poz. 2422, 2433 i 2727 oraz z 2023 r. poz. ...).

2. Zobowiązanie określone w ust. 1 polega na pielęgnacji i utrzymaniu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych wykonanych w ramach interwencji, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1–3, lub zalesień występujących na gruncie wskutek sukcesji naturalnej, lub zadrzewień wykonanych w ramach poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 lit. a ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

3. Do przyznawania premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych przepisy art. 26 ust. 1 pkt 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 45. 1. Płatności ONW są przyznawane rolnikowi do użytków rolnych będących w jego posiadaniu położonych na obszarach, o których mowa w art. 71 ust. 2 rozporządzenia 2021/2115, którymi są obszary określone w przepisach wydanych na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 dotyczących szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 12 tej ustawy, jeżeli:

- 1) prowadzi na tych użytkach rolnych działalność rolniczą;
- 2) łączna powierzchnia tych użytków rolnych wynosi nie mniej niż 1 ha.

2. Do przyznawania płatności ONW przepisy art. 26 ust. 1 pkt 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 46. 1. Wsparcie inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych realizowanych w ramach art. 69 lit. d rozporządzenia 2021/2115 jest przyznawane w ramach interwencji:

- 1) Zalesianie gruntów rolnych;
- 2) Tworzenie zadrzewień śródpolnych;
- 3) Zakładanie systemów rolno-leśnych;
- 4) Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych.

2. Wsparcie inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych realizowanych w ramach art. 69 lit. d rozporządzenia 2021/2115 jest przyznawane do powierzchni gruntów, na których zostały zrealizowane inwestycje polegające na zalesieniu, zadrzewieniu, założeniu systemu rolno-leśnego lub zwiększeniu bioróżnorodności lasów, oraz do długości ogrodzenia wykonanego w ramach interwencji, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2 i 4.

3. Do przyznawania wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych realizowanych w ramach art. 69 lit. d rozporządzenia 2021/2115 przepis art. 26 ust. 1 pkt 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 47. Dopłaty do składek ubezpieczenia są przyznawane rolnikowi jako refundacja 70% składki ubezpieczenia od ryzyka wystąpienia chorób zwierząt gatunków: świnia (*Sus scrofa*), bydło domowe (*Bos taurus*), owca domowa (*Ovis aries*), koza domowa (*Capra hircus*) lub koń domowy (*Equus caballus*), a także drobiu, będących w jego posiadaniu, co potwierdzają informacje zawarte w komputerowej bazie danych prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.

Art. 48. 1. Wysokość:

- 1) następujących rodzajów pomocy:
  - a) podstawowego wsparcia dochodów,
  - b) płatności redystrybucyjnej,
  - c) płatności dla młodych rolników,
  - d) płatności związanych z produkcją, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1,
  - e) płatności w ramach ekoschematów, o których mowa w art. 30 pkt 1 i 3–5,
  - f) uzupełniającej płatności podstawowej,

- g) płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach interwencji, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 1–5 i 7,
- h) płatności ekologicznych,
- i) premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych oraz
- j) płatności ONW

– w danym roku kalendarzowym ustala się jako iloczyn powierzchni obszaru zatwierdzonego do danej pomocy i stawki tej pomocy na 1 ha tej powierzchni,

- 2) płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi oraz płatności dobrostanowych za realizację praktyk, o których mowa w art. 36 ust. 1, w odniesieniu do zwierząt gatunków świnia (*Sus scrofa*) oraz bydło domowe (*Bos taurus*), w danym roku kalendarzowym ustala się jako iloczyn liczby punktów uzyskanych przez danego rolnika za realizację praktyk, o których mowa w art. 32 ust. 1 pkt 1, albo praktyk, o których mowa w art. 36 ust. 1, oraz stawki tej płatności na 1 punkt,
- 3) płatności związanych z produkcją, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 2, płatności dobrostanowych do zwierząt gatunków: owca domowa (*Ovis aries*), koza domowa (*Capra hircus*), koń domowy (*Equus caballus*), kura (*Gallus gallus*) lub indyk (*Meleagris gallopavo*) oraz płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach interwencji, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 6, w danym roku kalendarzowym ustala się jako iloczyn liczby zwierząt zatwierdzonych do danej płatności i stawki tej płatności na 1 sztukę,
- 4) wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych realizowanych w ramach art. 69 lit. d rozporządzenia 2021/2115 w danym roku kalendarzowym ustala się jako iloczyn powierzchni obszaru zatwierdzonego do danej pomocy i stawki tej pomocy na 1 ha tej powierzchni, a w przypadku wykonania ogrodzenia w ramach interwencji, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1, 2 i 4, również jako iloczyn długości tego ogrodzenia i stawki pomocy na 1 metr bieżący tego ogrodzenia

– po uwzględnieniu kar, w tym kar administracyjnych, oraz zmniejszeń, których konieczność zastosowania wynika z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, w szczególności z art. 17 rozporządzenia 2021/2116.

2. Wysokość płatności niezwiązanej do tytoniu w danym roku kalendarzowym ustala się jako iloczyn indywidualnej ilości referencyjnej i stawki tej płatności za 1 kg surowca tytoniowego.

Art. 49. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określa corocznie, w drodze rozporządzenia,

stawki płatności bezpośrednich oraz stawki przejściowego wsparcia krajowego, mając na względzie pułapy tych płatności i tego wsparcia ustalone w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, lub wydanych na ich podstawie oraz powierzchnię albo liczbę zwierząt albo ilość surowca, które mogą być objęte tymi płatnościami lub tym wsparciem.

2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych może:

- 1) różnicować stawki poszczególnych płatności bezpośrednich lub przejściowego wsparcia krajowego w zależności od powierzchni gruntów albo liczby zwierząt w gospodarstwie kwalifikujących się do tych płatności lub tego przejściowego wsparcia krajowego, mając na względzie priorytety polityki państwa w zakresie rolnictwa oraz warunki, na jakich państwo członkowskie Unii Europejskiej może przyznawać płatności bezpośrednie lub przejściowe wsparcie krajowe, określone w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1;
- 2) określić współczynnik zmiany liczby punktów uzyskiwanych za realizację danej praktyki służącej zwiększeniu sekwestracji węgla w glebie i poprawie zarządzania składnikami odżywczymi stosowany przy ustalaniu wysokości płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi, mając na względzie kwoty, jakie mogą zostać przeznaczone na te płatności określone w Planie, oraz powierzchnię, która może być objęta tymi płatnościami.

3. W przypadku określenia współczynnika, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi w danym roku kalendarzowym ustala się z uwzględnieniem tego współczynnika.

4. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określa stawki poszczególnych płatności bezpośrednich oraz przejściowego wsparcia krajowego w złotych, stosując kurs wymiany euro na złote zgodnie z art. 94 ust. 3 rozporządzenia 2021/2116.

5. W przypadku gdy minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, stawki poszczególnych płatności bezpośrednich lub przejściowego wsparcia krajowego w złotych, stosując kurs wymiany euro na złote zgodnie z art. 94 ust. 3 akapit drugi rozporządzenia 2021/2116, minister właściwy do spraw rozwoju wsi ogłasza ten kurs, w drodze obwieszczenia, w dzienniku urzędowym ministra właściwego do spraw rozwoju wsi w terminie określonym w art. 94 ust. 3 akapit drugi rozporządzenia 2021/2116.

Art. 50. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych może podjąć, w drodze rozporządzenia, decyzję o wypłacie zaliczek z tytułu pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, określając procentową wielkość zaliczek, a także termin rozpoczęcia wypłaty tych zaliczek, mając na względzie przepisy ustawy budżetowej na dany rok i realizację tej ustawy oraz przepisy, o których mowa w art. 1 pkt 1, w tym przepisy wydane na podstawie art. 44 ust. 6 rozporządzenia 2021/2116.

2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych może określić szczegółowe warunki lub tryb wypłaty zaliczek oraz rodzaje pomocy, o których mowa w ust. 1, w ramach których są wypłacane zaliczki, mając na względzie zabezpieczenie przed nieuzasadnioną wypłatą tych zaliczek.

3. W przypadku podjęcia decyzji, o której mowa w ust. 1, zaliczka jest wypłacana z urzędu.

Art. 51. 1. W przypadku nieprzestrzegania przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, przepisów ustawy oraz przepisów wydanych na podstawie art. 55 ust. 1, art. 70 i art. 71 dotyczących przyznawania pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, na ten podmiot nakłada się kary, w tym kary administracyjne.

2. Wysokość kary:

- 1) jest uzależniona od kryteriów określonych w art. 59 ust. 5 akapit pierwszy rozporządzenia 2021/2116, chyba że z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, wynika inaczej;
- 2) nie może przekraczać 200% wysokości wnioskowanej pomocy;
- 3) jest określona w przepisach ustawy i w przepisach wydanych na podstawie art. 70 i art. 71.

3. Karę nie nakłada się w przypadkach określonych w art. 59 ust. 5 akapit drugi oraz art. 84 ust. 2 lit. c rozporządzenia 2021/2116.

4. Karę nakłada się w decyzji w sprawie o przyznanie danej pomocy i z tytułu nałożenia tej kary pomniejsza się wysokość przyznanej pomocy lub innej pomocy przyznanej w tej decyzji.

5. Jeżeli kara przekracza wysokość danej pomocy i innej pomocy przyznanej w tej samej decyzji, kara podlega potrąceniu z bezspornej i wymagalnej wierzytelności lub należności dłużnika z tytułu realizowanych przez Agencję płatności w ramach Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) lub Europejskiego Funduszu Rolniczego Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz środków publicznych przeznaczonych na współfinansowanie

wydatków realizowanych z tych funduszy w roku, w którym została nałożona, oraz przez kolejne 3 lata kalendarzowe.

6. Do kar nie stosuje się przepisów działu IVa Kodeksu postępowania administracyjnego oraz przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 52. W przypadku nieprzestrzegania norm lub wymogów podstawowych na podmioty ubiegające się o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4, nakłada się kary administracyjne.

Art. 53. 1. Kary administracyjnej z tytułu nieprzestrzegania norm lub wymogów podstawowych nie stosuje się, jeżeli ta kara nie przekracza równowartości w złotych kwoty, o której mowa w art. 84 ust. 2 lit. b rozporządzenia 2021/2116.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, w decyzjach w sprawach o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4:

- 1) podaje się informację o niezastosowaniu kary administracyjnej;
- 2) nakazuje się realizację określonych działań naprawczych mających na celu usunięcie stwierdzonych niezgodności oraz ustala się termin realizacji tych działań, nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia roku następującego po roku, w którym stwierdzono nieprzestrzeganie norm lub wymogów podstawowych.

3. W przypadku gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4, nie podjął działań naprawczych, o których mowa w ust. 2 pkt 2, w terminie wyznaczonym w decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4, stosuje się przepisy art. 29 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2157 i 2727 oraz z 2023 r. poz. ...).

Art. 54. W przypadku gdy kary administracyjnej nie stosuje się w związku ze stwierdzeniem drobnej niezgodności, w decyzjach w sprawach o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4, podaje się informację o:

- 1) niezastosowaniu kary administracyjnej oraz
- 2) możliwych działaniach naprawczych mających na celu usunięcie stwierdzonych drobnych niezgodności oraz możliwości skorzystania z usług doradczych, o których mowa w art. 15 rozporządzenia 2021/2115, w tym zakresie.

Art. 55. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, normy oraz szczegółowe warunki ich stosowania, mając na względzie kryteria określone w art. 13 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115.

2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) liczbę punktów, jaką przypisuje się stwierdzonej niezgodności w ramach oceny wagi według kryterium zasięgu, dotkliwości i trwałości w zależności od rodzaju stwierdzonego naruszenia,
- 2) wyrażoną w procentach wielkość kary administracyjnej w zależności od liczby punktów przypisanych stwierdzonym niezgodnościom,
- 3) przypadki drobnej niezgodności lub poważnej niezgodności lub kryteria uznawania niezgodności za drobną niezgodność lub poważną niezgodność

– mając na względzie przeprowadzenie oceny zgodnie z zasadami określonymi w przepisach rozporządzenia 2021/2116 i w przepisach wydanych na podstawie tego rozporządzenia.

3. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” wykaz wymogów podstawowych z uwzględnieniem przepisów krajowych wdrażających przepisy Unii Europejskiej, w których określono te wymogi podstawowe.

Art. 56. 1. Rolnik, który wbrew zakazowi określonemu w ramach normy GAEC 9, o której mowa w załączniku III do rozporządzenia 2021/2115, przekształcił lub zaorał trwałe użytki zielone położone na obszarach Natura 2000 objęte tą normą, jest obowiązany do ponownego przekształcenia tego obszaru w trwały użytek zielony, nie później niż do dnia 31 maja roku następującego po roku złożenia wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4, ale nie później niż do dnia złożenia kolejnego wniosku o przyznanie tej pomocy.

2. W przypadku stwierdzenia zmniejszenia udziału trwałych użytków zielonych w powierzchni użytków rolnych w skali całego kraju o więcej niż wielkość określoną w normie GAEC 1, o której mowa w załączniku III do rozporządzenia 2021/2115, w stosunku do wskaźnika referencyjnego, o którym mowa w art. 48 ust. 1 rozporządzenia 2022/126, przekształcanie trwałych użytków zielonych jest niedopuszczalne, a rolnicy, którzy są w posiadaniu gruntów, które powstały w wyniku takiego przekształcenia trwałych użytków zielonych, są obowiązani do przywrócenia określonego odsetka tych przekształconych trwałych użytków zielonych lub ustanowienia innego obszaru odpowiadającego temu odsetkowi jako trwałych użytków zielonych nie później niż do dnia 31 maja roku następującego po roku złożenia wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4, ale nie później niż do dnia złożenia kolejnego wniosku o przyznanie tej pomocy, jeżeli mają do nich zastosowanie przepisy wydane na podstawie ust. 3.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) warunki powodujące powstanie obowiązku przywrócenia trwałych użytków zielonych lub ustanowienia innego obszaru jako trwałych użytków zielonych,
- 2) odsetek, o którym mowa w ust. 2

– mając na względzie powierzchnię posiadanych przez rolników gruntów przekształconych z trwałych użytków zielonych oraz konieczność zachowania powierzchni trwałych użytków zielonych na odpowiednim poziomie.

4. Niewykonanie obowiązku, o którym mowa w ust. 1 i 2, stanowi niezgodność.

5. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1 i 2, stwierdza, w drodze decyzji, kierownik biura powiatowego Agencji. W tej decyzji określa się powierzchnię trwałych użytków zielonych podlegających przywróceniu lub ustanowieniu na obszarze o takiej samej powierzchni.

6. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1 i 2, może być stwierdzony również w decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4.

7. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi ogłasza do dnia 31 sierpnia każdego roku, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, wskaźnik trwałych użytków zielonych, o którym mowa w art. 48 ust. 2 rozporządzenia 2022/126, oraz wielkość, o jaką wskaźnik ten jest większy albo mniejszy od wskaźnika referencyjnego, o którym mowa w art. 48 ust. 1 rozporządzenia 2022/126.

8. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym, objęte normą GAEC 9, o której mowa w załączniku III do rozporządzenia 2021/2115, mając na względzie zapewnienie ochrony trwałych użytków zielonych wartościowych pod względem środowiskowym na obszarach Natura 2000;
- 2) torfowiska i obszary podmokłe objęte normą GAEC 2, o której mowa w załączniku III do rozporządzenia 2021/2115, mając na względzie ochronę gleb bogatych w węgiel.

Art. 57. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” wskaźnik referencyjny, o którym mowa w art. 48 ust. 1 rozporządzenia 2022/126.

Art. 58. Wniosek o przyznanie pomocy w drodze decyzji poza informacjami określonymi przepisami, o których mowa w art. 1 pkt 1, zawiera:

- 1) imię i nazwisko albo nazwę podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy;

- 2) numer identyfikacyjny nadany podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności;
- 3) inne informacje niezbędne do przyznania pomocy określone w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 1 i art. 71 ust. 1.

Art. 59. 1. We wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy wskazuje wszystkie grunty stanowiące użytki rolne i jednostki gruntu nierolniczego będące w jego posiadaniu oraz ich powierzchnię i położenie.

2. W przypadku niewykonania obowiązku określonego w ust. 1, gdy stosunek powierzchni gruntów, o których mowa w ust. 1, niewskazanych we wniosku o przyznanie pomocy do powierzchni gruntów, o których mowa w ust. 1, wskazanych w tym wniosku wynosi:

- 1) nie mniej niż 3% i nie więcej niż 30% – na podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nakłada się karę w wysokości 1% danej pomocy;
- 2) więcej niż 30% i nie więcej niż 60% – na podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nakłada się karę w wysokości 2% danej pomocy;
- 3) więcej niż 60% – na podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nakłada się karę w wysokości 3% danej pomocy.

Art. 60. 1. Wniosek o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, składa się w terminie od dnia 15 marca do dnia 15 maja. Wniosek ten można złożyć po upływie tego terminu, ale nie później niż w dniu, w którym upływa 25 dni od dnia upływu tego terminu, z tym że w takim przypadku na podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nakłada się karę w wysokości 1% danej pomocy za każdy dzień opóźnienia, nie licząc dni ustawowo wolnych od pracy oraz sobót.

2. Zmiany wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, dokonuje się w terminie do dnia:

- 1) 31 maja roku, w którym dany wniosek został złożony, przy czym zmiany można dokonać po upływie tego terminu, ale nie później niż w ostatnim dniu składania wniosku, z tym że w takim przypadku na podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy za każdy dzień opóźnienia, nie licząc dni ustawowo wolnych od pracy oraz sobót, nakłada się karę w wysokości 1% pomocy przysługującej w związku z tą zmianą;

2) 15 września roku, w którym został złożony ten wniosek – w przypadku gdy Agencja poinformowała beneficjenta o nieprawidłowościach wykrytych w ramach kontroli administracyjnych lub systemu monitorowania obszarów zgodnie z art. 7 ust. 2 rozporządzenia 2022/1173.

3. Wnioskodawca może całkowicie lub częściowo wycofać wniosek o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, nie później niż do dnia wydania decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, z tym że wycofanie nie jest możliwe jeżeli:

- 1) dotyczy części wniosku, w której wykryto nieprawidłowości;
- 2) wnioskodawca został poinformowany o zamiarze przeprowadzenia kontroli na miejscu.

4. Termin złożenia wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, oraz termin dokonania zmiany albo wycofania tego wniosku nie podlegają przywróceniu.

5. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić, w drodze rozporządzenia, dłuższy termin składania wniosków o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, zgłaszania zmian do tych wniosków lub ich wycofania w danym roku, mając na względzie umożliwienie otrzymania przez rolników należnych im płatności.

Art. 61. 1. Wniosek o przyznanie:

- 1) podstawowego wsparcia dochodów,
- 2) płatności redystrybucyjnej,
- 3) płatności dla młodych rolników,
- 4) płatności związanych z produkcją do powierzchni upraw,
- 5) płatności w ramach ekoschematów, o których mowa w art. 30 pkt 1–5,
- 6) uzupełniającej płatności podstawowej,
- 7) płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 1–5 i 7,
- 8) płatności ekologicznych,
- 9) premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych,
- 10) płatności ONW

– stanowi wniosek geoprzestrzenny, o którym mowa w art. 65 ust. 4 lit. a rozporządzenia 2021/2116.

2. Do informacji zawartych we wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, wprowadzonych zgodnie z art. 69 ust. 3 rozporządzenia 2021/2116, przepisu art. 77 § 4 zdanie drugie Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.

Art. 62. 1. W przypadku gdy wniosek o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, nie czyni zadość wymaganiom innym niż wskazane w art. 64 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, kierownik biura powiatowego Agencji niezwłocznie po otrzymaniu tego wniosku informuje podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy o stwierdzonych brakach oraz o skutkach ich nieusunięcia w terminie, w jakim można dokonać zmiany wniosku o przyznanie tej pomocy, chyba że ten termin upłynął. Przepisu art. 64 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.

2. W przypadku nieusunięcia braków, o których mowa w ust. 1, w terminie, w jakim można dokonać zmiany wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, wniosek o przyznanie tej pomocy jest rozpatrywany w zakresie, w jakim został prawidłowo wypełniony, oraz na podstawie dołączonych do niego prawidłowych dokumentów.

Art. 63. Wniosek o przyznanie wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych realizowanych w ramach art. 69 lit. d rozporządzenia 2021/2115 składa się:

- 1) w terminie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 71 ust. 1;
- 2) w przypadku ogłoszenia przez Prezesa Agencji naboru wniosków o przyznanie tego wsparcia.

Art. 64. Wniosek o przyznanie dopłat do składek ubezpieczenia składa się w terminie określonym w ogłoszeniu o naborze wniosków o ich przyznanie.

Art. 65. 1. Organem właściwym w sprawach dotyczących przyznawania pomocy w drodze decyzji jest kierownik biura powiatowego Agencji.

2. Właściwość miejscową kierownika biura powiatowego Agencji ustala się według miejsca zamieszkania albo siedziby strony.

3. Dyrektor oddziału regionalnego Agencji albo osoba przez niego upoważniona wyznacza z urzędu do załatwienia sprawy innego kierownika biura powiatowego Agencji, w stosunku do którego jest organem wyższego stopnia, jeżeli:

- 1) zostanie uprawdopodobnione istnienie okoliczności mogących wywołać wątpliwości co do bezstronności właściwego w sprawie kierownika biura powiatowego Agencji lub
- 2) może przyczynić się to do przyspieszenia lub uproszczenia postępowania.

4. Z powodu określonego w ust. 3 pkt 1 dyrektor oddziału regionalnego Agencji albo osoba przez niego upoważniona może wyznaczyć do załatwienia sprawy innego kierownika biura powiatowego Agencji, w stosunku do którego ten dyrektor jest organem wyższego stopnia, również na żądanie strony zgłoszone temu dyrektorowi.

5. W przypadku wyznaczenia do załatwienia sprawy innego kierownika biura powiatowego Agencji dyrektor oddziału regionalnego Agencji albo osoba przez niego upoważniona zawiadamia o tym wyznaczeniu stronę.

6. Czynności określone w art. 73 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego mogą być dokonane w lokalu kierownika biura powiatowego Agencji właściwego ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę strony lub w systemie teleinformatycznym Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

7. Jeżeli podmiot, który złożył wniosek o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, ubiega się również o przyznanie pomocy w ramach działań lub poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 lit. a lub pkt 10 lub 11 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, lub o wypłatę pomocy w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. z 2022 r. poz. 2138 oraz z 2023 r. poz. ...), przepisu ust. 3 nie stosuje się.

Art. 66. 1. W postępowaniu w sprawie o przyznanie pomocy organ, przed którym toczy się postępowanie:

- 1) stoi na straży praworządności;
- 2) jest obowiązany w sposób wyczerpujący rozpatrzyć cały materiał dowodowy;
- 3) udziela stronom, na ich żądanie, niezbędnych pouczeń co do okoliczności faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania;
- 4) zapewnia stronom, na ich żądanie, czynny udział w każdym stadium postępowania i na ich żądanie, przed wydaniem decyzji, umożliwia im wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań; przepisów art. 79a oraz art. 81 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.

2. Strony oraz inne osoby uczestniczące w postępowaniu, o którym mowa w ust. 1, są obowiązane przedstawiać dowody oraz dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek. Ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne.

3. Zdjęcie wykonane i przesłane przez stronę postępowania, o którym mowa w ust. 1, z wykorzystaniem aplikacji udostępnionej przez Agencję, w tym zdjęcie geotagowane będące zdjęciem zawierającym informacje o długości i szerokości geograficznej miejsca wykonania tego zdjęcia, ustalonych na podstawie dostępnych systemów pozycjonowania satelitarne, stanowi dowód tego, co zostało zobrazowane na tym zdjęciu oraz zapisane w pliku zawierającym to zdjęcie. Zdjęcie przesłane z wykorzystaniem tej aplikacji ma charakter dokumentu, o którym mowa w art. 76 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego.

4. W przypadku, o którym mowa w art. 155 Kodeksu postępowania administracyjnego, organ, który wydał ostateczną decyzję w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, na mocy której strona nabyła prawo, może ją zmienić, również bez zgody strony, jeżeli nie ograniczy to nabytych przez nią praw.

Art. 67. 1. Jeżeli decyzja w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, uwzględniła w całości żądanie rolnika i nie określa kar, w tym kar administracyjnych, lub zmniejszeń, których konieczność zastosowania wynika z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, w szczególności z art. 17 rozporządzenia 2021/2116, decyzję tę doręcza się jedynie na żądanie strony.

2. Za dzień doręczenia decyzji, o której mowa w ust. 1, w przypadku gdy strona nie wystąpiła z żądaniem jej doręczenia, uważa się dzień uznania przyznanej pomocy na rachunku bankowym strony lub na rachunku strony prowadzonym w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej.

3. Żądanie doręczenia decyzji, o której mowa w ust. 1, składa się do kierownika biura powiatowego Agencji w terminie 14 dni od dnia uznania przyznanej płatności na rachunku bankowym strony lub na rachunku strony prowadzonym w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej.

4. W przypadku gdy strona wystąpiła z żądaniem doręczenia decyzji, o której mowa w ust. 1, odwołanie od tej decyzji wnosi się w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia.

5. W przypadku:

- 1) wszczęcia z urzędu postępowania o uchylenie decyzji, o której mowa w ust. 1, jej zmianę, stwierdzenie jej nieważności lub wygaśnięcia,
- 2) wznowienia z urzędu postępowania zakończonego decyzją, o której mowa w ust. 1 – do zawiadomienia, o którym mowa w art. 61 § 4 Kodeksu postępowania administracyjnego, albo postanowienia, o którym mowa w art. 149 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, dołącza się tę decyzję, o ile nie była ona uprzednio doręczona stronie na jej żądanie.

6. Kierownik biura powiatowego Agencji udostępnia stronie decyzję, o której mowa w ust. 1, w systemie informatycznym Agencji.

7. Agencja, przekazując na rachunek bankowy strony lub na rachunek strony prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej płatność przyznaną decyzją, o której mowa w ust. 1, w tytule przelewu umieszcza informację, że decyzja ta nie zostanie faktycznie doręczona.

8. Na stronie internetowej Agencji zamieszcza się informację o możliwości i trybie żądania doręczenia decyzji, o której mowa w ust. 1, oraz złożenia odwołania od tej decyzji.

9. Odwołanie od decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, rozpatruje się w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania odwołania.

10. Odwołanie od decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, nie wstrzymuje jej wykonania.

11. Decyzja w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, jest wydawana w terminie do dnia 31 maja roku następującego po roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej pomocy.

Art. 68. Sprawy o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, temu samemu podmiotowi za ten sam rok mogą być rozstrzygnięte w jednej decyzji.

Art. 69. 1. W przypadku gdy wnioskodawca, który złożył za dany rok kalendarzowy wniosek o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, złożył również za ten rok kalendarzowy wniosek o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, w związku z nabyciem gruntów lub zwierząt objętych wnioskiem o przyznanie tej pomocy złożonym przez inny podmiot, wnioski te są rozpatrywane łącznie, a właściwy do załatwienia sprawy jest kierownik biura powiatowego Agencji właściwy do przyznania pomocy na podstawie pierwszego z wymienionych wniosków.

2. Jeżeli kierownik biura powiatowego Agencji, do którego złożono wniosek podlegający łącznemu rozpatrzeniu na podstawie ust. 1, nie jest właściwy miejscowo do załatwienia sprawy na podstawie ust. 1, przekazuje ten wniosek wraz z aktami sprawy kierownikowi biura powiatowego Agencji właściwemu miejscowo do łącznego rozpatrzenia wniosków na podstawie ust. 1.

3. Jeżeli decyzja w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, zostanie wydana przed złożeniem przez wnioskodawcę wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, w związku z nabyciem gruntów lub zwierząt objętych wnioskiem o

przyznanie tej pomocy złożonym przez inny podmiot, dokonuje się zmiany decyzji w sprawie o przyznanie tej pomocy, jeżeli istnieje konieczność nałożenia kar, w tym kar administracyjnych, lub zastosowania zmniejszeń, których konieczność zastosowania wynika z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, w szczególności z art. 17 rozporządzenia 2021/2116.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, zmiany decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, dokonuje się bez zgody strony.

Art. 70. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki lub szczegółowy tryb przyznawania lub wypłaty poszczególnych płatności bezpośrednich lub przejściowego wsparcia krajowego, w tym szczegółowe wymagania, jakie powinny spełniać wnioski o przyznanie tych płatności lub przejściowego wsparcia krajowego, oraz szczegółowe warunki lub tryb przyznawania tych płatności lub przejściowego wsparcia krajowego następcy prawnemu rolnika lub przejmującemu gospodarstwo, a także wysokość kar i sposób ich obliczania, z wyjątkiem kar administracyjnych, mając na względzie zapewnienie prawidłowej realizacji Planu, specyfikę poszczególnych płatności lub przejściowego wsparcia krajowego oraz zabezpieczenie przed nieuzasadnionym ich przyznawaniem.

2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw rozwoju wsi określa:

- 1) gatunki roślin strączkowych na nasiona oraz roślin pastewnych, do których może zostać przyznana płatność związana z produkcją do powierzchni upraw, mając na względzie ukierunkowanie wsparcia na produkcję roślin wysokobiałkowych gatunków, które są uprawiane w Rzeczypospolitej Polskiej, zapewniając jednocześnie różnorodność gatunkową upraw tych roślin;
- 2) wymagania, jakim powinny odpowiadać uprawy roślin strączkowych na nasiona, roślin pastewnych, ziemniaków skrobiowych, buraków cukrowych, pomidorów, chmielu, truskawek, lnu lub konopi włóknistych, do których przysługują płatności związane z produkcją do powierzchni upraw, mając na względzie wymagania agrotechniczne oraz specyfikę upraw poszczególnych roślin;
- 3) rejony uprawy chmielu, w których uprawa chmielu uprawnia do uzyskania płatności związanej z produkcją do powierzchni uprawy chmielu, mając na względzie czynniki przyrodnicze, tradycyjnie wyodrębnione rejony uprawy chmielu, podział terytorialny Rzeczypospolitej Polskiej, a także plantacje chmielu założone przed dniem 1 września 2001 r.;

- 4) rodzaje roślin, do upraw których może zostać przyznana uzupełniająca płatność podstawowa, a także szczegółowe wymagania, jakie powinny spełniać uprawy poszczególnych roślin lub grunty orne, na których nie jest prowadzona uprawa roślin, do których przysługuje uzupełniająca płatność podstawowa, mając na względzie ramy prawne do przyznawania przejściowego wsparcia krajowego określone w art. 147 rozporządzenia 2021/2115;
- 5) listę roślin miododajnych, do uprawy których mogą zostać przyznane płatności do obszarów z roślinami miododajnymi, mając na względzie czynniki przyrodnicze oraz możliwości utworzenia takich obszarów;
- 6) praktyki służące zwiększeniu sekwestracji węgla w glebie i poprawie zarządzania składnikami odżywczymi, których realizacja jest warunkiem przyznania płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi, oraz liczbę punktów przyznawanych za realizację tych praktyk, a także minimalną liczbę punktów, która uprawnia do uzyskania tej płatności, mając na względzie czynniki przyrodnicze oraz wpływ poszczególnych praktyk na poprawę zarządzania składnikami odżywczymi;
- 7) praktyki podwyższające poziom dobrostanu zwierząt, których realizacja jest warunkiem przyznania płatności dobrostanowych, oraz liczbę punktów przyznawanych za realizację tych praktyk w odniesieniu do zwierząt gatunków świnia (*Sus scrofa*) oraz bydło domowe (*Bos taurus*), mając na względzie zapewnienie tym zwierzętom poprawy warunków bytowania oraz wpływ poszczególnych praktyk na poziom dobrostanu zwierząt.

Art. 71. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki lub szczegółowy tryb przyznawania lub wypłaty poszczególnych rodzajów pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 3–6, w tym szczegółowe wymagania, jakie powinny spełniać wnioski o przyznanie tej pomocy, oraz szczegółowe warunki lub tryb przyznawania tej pomocy następcy prawnemu podmiotowi ubiegającego się o jej przyznanie lub przejmującemu grunty lub zwierzęta, lub wysokość kar i sposób ich obliczania, z wyjątkiem kar administracyjnych, oraz stawki tej pomocy, mając na względzie zapewnienie prawidłowej realizacji Planu, specyfikę poszczególnych rodzajów pomocy oraz zabezpieczenie przed nieuzasadnionym jej przyznawaniem.

2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, dotyczące pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 5, minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi kryteria wyboru operacji, mając na względzie cele określone w art. 79 rozporządzenia 2021/2115.

Art. 72. 1. Kierownik biura powiatowego Agencji jest właściwy w sprawach uznawania przypadków działania siły wyższej lub wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności, o których mowa w art. 3 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116.

2. Uznanie danego przypadku za działanie siły wyższej lub wystąpienie nadzwyczajnych okoliczności, o których mowa w art. 3 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116, albo odmowa takiego uznania następuje w decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, na wniosek złożony niezwłocznie po wystąpieniu siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności, o których mowa w art. 3 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116.

Art. 73. 1. Kierownik biura powiatowego Agencji jest właściwy w sprawach zwrotu środków, o których mowa w art. 17 ust. 4 rozporządzenia 2021/2116.

2. Zwrot środków, o których mowa w art. 17 ust. 4 rozporządzenia 2021/2116, następuje w drodze decyzji.

3. O zwrocie środków, o których mowa w art. 17 ust. 4 rozporządzenia 2021/2116, kierownik biura powiatowego Agencji może rozstrzygnąć również w decyzji w sprawie o przyznanie płatności bezpośrednich.

4. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, warunki dokonywania zwrotu środków, o których mowa w art. 17 ust. 4 rozporządzenia 2021/2116, mając na względzie zachowanie wymagań określonych w art. 17 ust. 4 rozporządzenia 2021/2116 oraz zapewnienie równego traktowania rolników.

Art. 74. 1. Po zakończeniu postępowania w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, decyzją ostateczną, a w przypadku gdy przysługuje na tę decyzję skarga do sądu administracyjnego:

- 1) po bezskutecznym upływie terminu na wniesienie tej skargi albo
- 2) po prawomocnym odrzuceniu albo oddaleniu tej skargi albo po prawomocnym umorzeniu postępowania sądowo-administracyjnego

– w aktach sprawy pozostawia się elektroniczną kopię dokumentów powstałych w postaci papierowej, a skopiowane elektronicznie dokumenty poddaje się brakowaniu.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do dokumentów składających się na akta sprawy o:

- 1) wznowienie postępowania,
- 2) stwierdzenie nieważności, zmianę lub uchylenie decyzji,
- 3) stwierdzenie wygaśnięcia decyzji

– w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, w postępowaniach przed kierownikiem biura powiatowego Agencji, dyrektorem oddziału regionalnego Agencji oraz Prezesem Agencji.

3. Elektroniczną kopię dokumentów, o których mowa w ust. 1 i 2:

- 1) sporządza się w formatach danych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 18 pkt 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2023 r. poz. 57);
- 2) zapisuje się na informatycznym nośniku danych w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

4. Organ właściwy w sprawach, o których mowa w ust. 1 i 2, albo osoba przez niego upoważniona potwierdzają kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną organu lub podpisem elektronicznym zgodność z oryginałem elektronicznej kopii dokumentów, o których mowa w ust. 1 i 2.

5. Do postępowania:

- 1) ze skopiowanymi elektronicznie dokumentami, o których mowa w ust. 1 i 2, nie stosuje się przepisów o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach;
- 2) z elektroniczną kopią dokumentów, o których mowa w ust. 1 i 2, stosuje się odpowiednio przepisy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach określające sposób postępowania z dokumentami elektronicznymi.

6. W przypadku gdy z przepisów prawa wynika obowiązek wydania, przekazania lub dostarczenia akt spraw, o których mowa w ust. 1 lub 2, lub dokumentów składających się na te akta, lub odpisów, wyciągów lub kopii tych dokumentów, do spełnienia tego obowiązku jest wystarczające wydanie, przekazanie lub dostarczenie uwierzytelnionego wydruku elektronicznej kopii dokumentów, o których mowa w ust. 1 i 2.

Art. 75. 1. W przypadku gdy z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, dotyczących pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, wynika obowiązek zastosowania zmniejszenia (redukcji) kwoty danej pomocy, jej stawki lub podstawy do ustalenia wysokości pomocy na skutek przekroczenia wielkości środków finansowych przewidzianych dla Rzeczypospolitej Polskiej z przeznaczeniem na tę pomoc lub na skutek przekroczenia przewidzianej dla Rzeczypospolitej Polskiej wielkości powierzchni gruntów, liczby zwierząt lub produktów rolnych, które mogą być objęte daną pomocą, Prezes Agencji ustala niezwłocznie wielkość

tego przekroczenia i przekazuje ministrowi właściwemu do spraw rozwoju wsi informacje w tym zakresie.

2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, wielkość zmniejszenia (redukcji) kwoty danej pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, jej stawki lub podstawy do ustalenia wysokości tej pomocy, mając na uwadze przekazane przez Prezesa Agencji informacje, o których mowa w ust. 1, oraz zasady ustalania wielkości takich zmniejszeń (redukcji) określone w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, dotyczących tej pomocy.

3. Organ właściwy w sprawach o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, na podstawie wielkości określonej w przepisach wydanych na podstawie ust. 2 ustala wielkość zmniejszenia (redukcji) kwoty danej pomocy przyznanej lub przypadającej na dany podmiot uprawniony do uzyskania tej pomocy albo wielkość zmniejszenia (redukcji) podstawy do przyznania takiemu podmiotowi tej pomocy:

- 1) z urzędu, bez zgody strony, w drodze decyzji zmieniającej decyzję o przyznaniu danej pomocy – w przypadku gdy pomoc ta została przyznana;
- 2) w decyzji o przyznaniu danej pomocy – w przypadku gdy pomoc ta nie została jeszcze przyznana.

4. W przypadku gdy dana pomoc, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, została już wypłacona, zwrotu z tytułu zmniejszenia (redukcji) tej pomocy dokonuje się zgodnie z przepisami o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dotyczącymi zwrotu kwot nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych.

5. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się w przypadku, gdy zmniejszenie (redukcja) kwoty danej pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, jej stawki lub podstawy do ustalenia wysokości tej pomocy jest możliwe do zastosowania w toku postępowania w sprawie o przyznanie danej pomocy na podstawie przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, dotyczących tej pomocy, z tym że jeżeli przepisy te nie określają trybu dokonania tego zmniejszenia (redukcji), przepisy ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 76. 1. W przypadku gdy w wyniku ustaleń dokonanych w ramach kontroli administracyjnej lub kontroli na miejscu zostanie stwierdzone, że:

- 1) pomoc, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, została przyznana w niewłaściwej wysokości i istnieje konieczność zmiany jej wysokości lub

2) istnieje konieczność nałożenia kar, w tym kar administracyjnych, lub zastosowania zmniejszeń, których konieczność zastosowania wynika z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, w szczególności z art. 17 rozporządzenia 2021/2116

– organ, który wydał decyzję w sprawie o przyznanie tej pomocy, zmienia ją bez zgody strony, jeżeli ta pomoc nie została jeszcze wypłacona i nie upłynął termin jej wypłaty określony w art. 44 ust. 2 rozporządzenia 2021/2116.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, postępowanie wszczyna się z urzędu.

Art. 77. 1. Należności ustalone w decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, lub należności z tytułu zaliczek na poczet tej pomocy nie mogą być przedmiotem umowy przeniesienia wierzytelności na osobę trzecią (przelewu), o której mowa w przepisach ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, z wyjątkiem umowy przelewu należności ustalonych w decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1 i 2, lub należności z tytułu zaliczek na poczet tej pomocy, na zakład ubezpieczeń, który zawarł z ministrem właściwym do spraw rolnictwa umowę, o której mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r. poz. 477), zwany dalej „zakładem ubezpieczeń”, zawartej w celu uiszczenia należnych składek z tytułu ubezpieczenia, o którym mowa w art. 10c ust. 1 tej ustawy, zwanego dalej „obowiązkowym ubezpieczeniem upraw rolnych”.

2. Kwota należności, o których mowa w ust. 1, będących przedmiotem umowy przelewu na zakład ubezpieczeń jest przekazywana na rachunek bankowy tego zakładu ubezpieczeń:

- 1) na wniosek rolnika, który zawiera:
  - a) imię i nazwisko albo nazwę rolnika,
  - b) numer identyfikacyjny nadany rolnikowi w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności,
  - c) żądanie przekazania na rachunek bankowy zakładu ubezpieczeń kwoty należności, o których mowa w ust. 1, będących przedmiotem umowy przelewu na zakład ubezpieczeń;
- 2) po dokonaniu potrąceń na podstawie art. 31 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa;
- 3) w wysokości nieprzekraczającej kwoty nieuiszczonych i należnych składek z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia upraw rolnych;

4) jeżeli kwota tych należności, po dokonaniu potrąceń na podstawie art. 31 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, jest co najmniej równa kwocie nieuiszczonych i należnych składek z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia upraw rolnych;

5) w terminach, w jakich dokonuje się wypłaty należności, o których mowa w ust. 1.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, składa się w terminie do dnia 30 września za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

4. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, dołącza się umowę przelewu na zakład ubezpieczeń należności, o których mowa w ust. 1, która zawiera co najmniej wysokość kwoty nieuiszczonych i należnych składek z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia upraw rolnych, numer polisy ubezpieczeniowej oraz numer rachunku bankowego zakładu ubezpieczeń.

5. W przypadku gdy należności, o których mowa w ust. 1, nie zostały przekazane na rachunek bankowy zakładu ubezpieczeń, kierownik biura powiatowego Agencji niezwłocznie informuje, na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej, rolnika, który złożył wniosek, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, oraz zakład ubezpieczeń o nieuwzględnieniu tego wniosku oraz o przyczynach jego nieuwzględnienia.

6. Do postępowań wszczętych na wniosek, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, z wyjątkiem art. 14 § 1a, przepisów dotyczących wyłączenia pracowników organu, doręczeń i wezwań, udostępniania akt oraz skarg i wniosków.

Art. 78. W przypadku gdy kwota z tytułu pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, nie może zostać przekazana na rachunek bankowy wnioskodawcy lub na rachunek wnioskodawcy prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej z przyczyn niezależnych od Agencji, kierownik biura powiatowego Agencji stwierdza wygaśnięcie decyzji w sprawie o przyznanie tej pomocy, jeżeli od dnia, w którym decyzja o jej przyznaniu stała się ostateczna, upłynęły co najmniej 2 lata.

Art. 79. W przypadku gdy przepisy, o których mowa w art. 1 pkt 1, dotyczące pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, określają obowiązek podjęcia działań lub umożliwiają realizację uprawnień przez państwo członkowskie Unii Europejskiej lub właściwy organ, lub agencję płatniczą, Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia:

- 1) wyznaczyć Agencję jako jednostkę organizacyjną wykonującą określone obowiązki lub uprawnienia lub
- 2) określić zadania realizowane przez Agencję lub sposób i tryb ich realizacji, lub
- 3) określić szczegółowe warunki dotyczące przyznawania pomocy określonej w tych przepisach

– mając na względzie realizację celów określonych w przepisach Unii Europejskiej w zakresie pomocy określonej w tych przepisach.

Art. 80. 1. Prezes Agencji na podstawie danych dotyczących powierzchni działek rolnych zadeklarowanych we wnioskach o przyznanie płatności bezpośrednich oblicza średnią powierzchnię gruntów rolnych w gospodarstwie w poszczególnych województwach oraz średnią powierzchnię gruntów rolnych w gospodarstwie w kraju w danym roku.

2. Informacje o wielkości średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie w poszczególnych województwach oraz średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie w kraju, o których mowa w ust. 1, w danym roku, Prezes Agencji ogłasza corocznie, w terminie do dnia 30 września danego roku, w dzienniku urzędowym ministra właściwego do spraw rozwoju wsi oraz zamieszcza na stronie internetowej Agencji.

Rozdział 5

Pomoc przyznawana na podstawie umowy

Art. 81. Do postępowań w sprawach o przyznanie pomocy w ramach interwencji, w których pomoc jest przyznawana na podstawie umowy, nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, z wyjątkiem przepisów dotyczących właściwości miejscowej organów, wyłączenia pracowników organu, udostępniania akt oraz skarg i wniosków, o ile przepisy ustawy nie stanowią inaczej. Przepisy art. 66 ust. 1–3 stosuje się odpowiednio.

Art. 82. 1. W przypadku wniosku o przyznanie pomocy, którego ocena należy do zadań wykonywanych przez agencję płatniczą na podstawie ustawy, Prezes Agencji albo osoba przez niego upoważniona niezwłocznie po złożeniu tego wniosku może wyznaczyć właściwą jednostkę organizacyjną Agencji do rozpoznania sprawy. W przypadku niewyznaczenia jednostki organizacyjnej Agencji sprawę rozpoznaje Centrala Agencji.

2. W przypadku wyznaczenia jednostki organizacyjnej Agencji podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy doręcza się zawiadomienie o wyznaczeniu tej jednostki.

3. Czynności określone w art. 73 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego mogą być dokonane w lokalu jednostki organizacyjnej Agencji właściwej ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy lub w systemie teleinformatycznym Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Art. 83. 1. W toku postępowania w sprawie o przyznanie pomocy podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy:

- 1) nie może żądać zaświadczeń ani dokumentów na potwierdzenie faktów lub stanu prawnego, jeżeli są one znane temu podmiotowi z urzędu albo są możliwe do ustalenia przez ten podmiot na podstawie:
  - a) posiadanych przez niego ewidencji,
  - b) rejestrów publicznych posiadanych przez inne podmioty publiczne, do których ten podmiot ma dostęp w drodze elektronicznej na zasadach określonych w niniejszej ustawie lub w przepisach o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne,
  - c) wymiany informacji z innym podmiotem publicznym na zasadach określonych w przepisach o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne,
  - d) dokumentów urzędowych przedstawionych do wglądu przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy;
- 2) może wymagać złożenia przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy oświadczeń na potwierdzenie faktów lub stanu prawnego niezbędnych do przyznania pomocy.

2. Oświadczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 2, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Oświadczenia zawierają klauzulę o następującej treści: „Jestem świadomy/świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywych oświadczeń”. Klauzula ta zastępuje pouczenie właściwej instytucji o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

Art. 84. 1. Dokumenty i informacje przedstawiane przez podmioty ubiegające się o przyznanie pomocy nie podlegają udostępnieniu przez podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy w trybie przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie

środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029, z późn. zm.⁸⁾).

2. Dokumenty i informacje wytworzone lub przygotowane przez podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy w związku z oceną dokumentów i informacji przedstawianych przez podmioty ubiegające się o przyznanie pomocy nie podlegają, do czasu zakończenia postępowań w sprawie o przyznanie pomocy w ramach danego naboru wniosków o przyznanie pomocy, udostępnieniu w trybie przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej oraz ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Art. 85. 1. Wniosek o przyznanie pomocy składa się w terminie wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o przyznanie pomocy.

2. W przypadku gdy zgodnie z Planem beneficjentem pomocy może być wyłącznie jednostka doradztwa rolniczego, wniosek o przyznanie pomocy składa się w terminie wskazanym w skierowanym do tej jednostki zaproszeniu do złożenia wniosku o przyznanie pomocy przekazanym przez podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy.

Art. 86. 1. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podaje do publicznej wiadomości ogłoszenie o naborze wniosków o przyznanie pomocy co najmniej na swojej stronie internetowej.

2. Ogłoszenie o naborze wniosków o przyznanie pomocy zawiera co najmniej nazwę podmiotu właściwego w sprawie o przyznanie pomocy, przedmiot naboru wniosków o przyznanie pomocy, informację o podmiotach uprawnionych do ubiegania się o przyznanie pomocy, termin składania wniosków o przyznanie pomocy, miejsce publikacji regulaminu naboru wniosków o przyznanie pomocy oraz dane do kontaktu.

3. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy przeprowadza postępowanie w sprawie o przyznanie pomocy na podstawie ustawy i przyjętego przez ten podmiot regulaminu naboru wniosków o przyznanie pomocy opracowanego zgodnie z wytycznymi instytucji zarządzającej.

4. Regulamin naboru wniosków o przyznanie pomocy określa co najmniej:

1) rodzaje operacji, których dotyczy nabór wniosków o przyznanie pomocy;

---

⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 1260, 1261, 1783, 1846, 2185 i 2687.

- 2) limit środków przeznaczonych na przyznanie pomocy na operacje w ramach danego naboru wniosków o przyznanie pomocy;
- 3) kwotę pomocy lub minimalną lub maksymalną kwotę pomocy, lub maksymalny, dopuszczalny poziom pomocy;
- 4) formę pomocy;
- 5) kryteria wyboru operacji, o ile mają one zastosowanie, oraz opis procedury wyboru operacji na podstawie tych kryteriów;
- 6) warunki przyznania pomocy;
- 7) opis procedury przyznawania pomocy;
- 8) termin składania wniosków o przyznanie pomocy;
- 9) sposób i formę składania wniosków o przyznanie pomocy, informację o elementach, jakie powinny być zawarte w tych wnioskach, oraz informację o dokumentach niezbędnych do przyznania pomocy;
- 10) reguły dotyczące uzupełniania lub poprawiania wniosków o przyznanie pomocy oraz przedstawiania dowodów lub składania wyjaśnień;
- 11) czynności, które powinny zostać dokonane przed zawarciem umowy o przyznaniu pomocy, oraz termin ich dokonania;
- 12) formularz umowy o przyznaniu pomocy;
- 13) informację o środkach zaskarżenia przysługujących podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy oraz podmiot właściwy do ich rozpatrzenia;
- 14) sposób i formę składania wniosków o płatność oraz informację o dokumentach niezbędnych do wypłaty pomocy.

5. Przepisu ust. 4 pkt 2 nie stosuje się w przypadku interwencji, o których mowa w art. 42 lit. a oraz art. 77 ust. 1 lit. d rozporządzenia 2021/2115.

6. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy może zmienić regulamin naboru wniosków o przyznanie pomocy.

7. Zmiana regulaminu naboru wniosków o przyznanie pomocy w zakresie określonym w ust. 4 pkt 2 jest dopuszczalna wyłącznie w sytuacji, gdy w ramach danego naboru wniosków o przyznanie pomocy żadnemu z podmiotów ubiegających się o przyznanie pomocy nie odmówiono przyznania pomocy z powodu wyczerpania limitu środków.

8. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy publikuje zmiany regulaminu naboru wniosków o przyznanie pomocy wraz z ich uzasadnieniem i terminem, od którego te

zmiany są stosowane, w taki sam sposób, w jaki został opublikowany regulamin naboru wniosków o przyznanie pomocy.

Art. 87. Zaproszenie do złożenia wniosku o przyznanie pomocy zawiera co najmniej nazwę podmiotu właściwego w sprawie o przyznanie pomocy, przedmiot zaproszenia do złożenia wniosku o przyznanie pomocy, termin złożenia wniosku o przyznanie pomocy, miejsce publikacji regulaminu naboru wniosków o przyznanie pomocy oraz dane do kontaktu. Do przyznawania pomocy na wniosek o jej przyznanie złożony na skutek zaproszenia do jego złożenia przepisy art. 86 ust. 3, 4 i 6–8 stosuje się odpowiednio.

Art. 88. 1. Podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy może uzupełnić lub poprawić wniosek o przyznanie pomocy lub przedstawić dowody, lub złożyć wyjaśnienia zgodnie z regulaminem naboru wniosków o przyznanie pomocy.

2. W przypadku stwierdzenia we wniosku o przyznanie pomocy oczywistej omyłki pisarskiej lub rachunkowej podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy może poprawić ją z urzędu, informując o tym podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy.

Art. 89. 1. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy po zakończeniu oceny wniosku o przyznanie pomocy informuje podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy o wyniku tej oceny, w tym o odmowie przyznania pomocy z podaniem jej przyczyn, za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

2. W przypadku odmowy przyznania pomocy podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy przysługuje prawo wniesienia do sądu administracyjnego skargi na zasadach i w trybie określonych dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2022 r. poz. 329, 655, 1457 i 1855).

Art. 90. 1. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej informację o operacjach wybranych do przyznania pomocy oraz o operacjach, na które odmówiono przyznania pomocy, w ramach danego naboru wniosków o przyznanie pomocy. W przypadku operacji wybranych do przyznania pomocy podaje się również wysokość przyznanej kwoty pomocy.

2. Przepisu ust. 1 zdanie drugie nie stosuje się w przypadku interwencji, o których mowa w art. 42 lit. a i b oraz art. 77 ust. 1 lit. d rozporządzenia 2021/2115.

3. W przypadku wprowadzenia zmian w zakresie informacji, o której mowa w ust. 1, podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podaje do publicznej wiadomości zaktualizowaną informację na swojej stronie internetowej.

Art. 91. 1. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy unieważnia nabór wniosków o przyznanie pomocy, jeżeli:

- 1) w terminie składania wniosków o przyznanie pomocy nie złożono wniosku lub
- 2) wystąpiła istotna zmiana okoliczności powodująca, że wybór operacji do przyznania pomocy nie leży w interesie publicznym, czego nie można było wcześniej przewidzieć, lub
- 3) postępowanie w sprawie o przyznanie pomocy jest obarczone niemożliwą do usunięcia wadą prawną.

2. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podaje do publicznej wiadomości informację o unieważnieniu naboru wniosków o przyznanie pomocy oraz jego przyczynach na swojej stronie internetowej.

Art. 92. Wyczerpanie środków w ramach limitu określonego w regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy nie stanowi przeszkody w przyznaniu pomocy na daną operację, jeżeli w wyniku uwzględnienia przez podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy na podstawie art. 54 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi skargi na odmowę przyznania pomocy albo uwzględnienia przez sąd administracyjny skargi na odmowę przyznania pomocy przez podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy ustali, że są spełnione pozostałe warunki przyznania pomocy na tę operację, a kryteria wyboru operacji są spełnione w takim stopniu, że pomoc na tę operację powinna zostać przyznana, oraz jeżeli są dostępne środki w ramach budżetu danej interwencji lub województwa określone w Planie lub wytycznych instytucji zarządzającej.

Art. 93. 1. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy zawiera z podmiotem ubiegającym się o przyznanie pomocy, którego operacja została wybrana, umowę o przyznaniu pomocy.

2. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy odmawia zawarcia umowy o przyznaniu pomocy, gdy:

- 1) podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy:
  - a) nie dokonał czynności, o których mowa w art. 86 ust. 4 pkt 11,

- b) został wykluczony z możliwości przyznania pomocy;
- 2) doszło do unieważnienia naboru wniosków o przyznanie pomocy w przypadkach, o których mowa w art. 91 ust. 1 pkt 2 i 3.

3. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy może odmówić zawarcia umowy o przyznaniu pomocy, jeżeli zachodzi obawa wyrządzenia szkody w mieniu publicznym w następstwie zawarcia umowy o przyznaniu pomocy, w szczególności gdy w stosunku do podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy będącego osobą fizyczną lub członka organów zarządzających podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy niebędącego osobą fizyczną toczy się postępowanie karne lub postępowanie karne skarbowe za przestępstwo składania fałszywych zeznań, przekupstwa, przeciwko mieniu, wiarygodności dokumentów, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi, obrotowi gospodarczemu, systemowi bankowemu albo inne związane z wykonywaniem działalności gospodarczej lub popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych, w związku z pomocą, która została udzielona ze środków publicznych na realizację operacji temu podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy lub członkowi jego organów zarządzających lub podmiotowi powiązanemu z nim osobowo lub kapitałowo lub członkowi organów zarządzających tego podmiotu.

4. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy informuje podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o przyczynach odmowy zawarcia umowy o przyznaniu pomocy.

5. W przypadku odmowy zawarcia umowy o przyznaniu pomocy z przyczyn określonych w ust. 2 pkt 1 lub ust. 3 podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy przysługuje prawo wniesienia do sądu administracyjnego skargi na zasadach i w trybie określonych dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

Art. 94. 1. Umowa o przyznaniu pomocy zawiera co najmniej:

- 1) oznaczenie jej przedmiotu i stron;
- 2) określenie warunków, terminu i miejsca realizacji operacji;
- 3) określenie celu lub celów operacji oraz wskaźników jego lub ich osiągnięcia;
- 4) określenie wysokości pomocy;
- 5) określenie warunków i terminów wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy;

- 6) zobowiązanie do poddania się kontroli przeprowadzanej przez agencję płatniczą, właściwy podmiot wdrażający, właściwą instytucję pośredniczącą, jednostkę certyfikującą oraz inne instytucje uprawnione do przeprowadzenia kontroli;
- 7) określenie warunków rozwiązania umowy;
- 8) określenie warunków i wysokości stosowania zmniejszeń kwot pomocy w przypadku niewypełniania zobowiązań określonych w umowie lub przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych;
- 9) określenie warunków i sposobu zwrotu pomocy;
- 10) określenie zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań określonych w umowie, jeżeli jest ono wymagane;
- 11) określenie warunków wypłaty i zasad rozliczania środków wyprzedzającego finansowania, o których mowa w art. 16 ustawy z dnia ... o finansowaniu wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. poz. ...).

2. Przepisu ust. 1 pkt 4 nie stosuje się w przypadku interwencji, o których mowa w art. 42 lit. a oraz art. 77 ust. 1 lit. d rozporządzenia 2021/2115.

3. Umowa jest nieważna w przypadkach określonych w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny lub w przypadku, gdy sprzeciwia się przepisom, o których mowa w art. 1 pkt 1.

Art. 95. Umowę o przyznaniu pomocy zawiera się za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na formularzu opracowanym przez agencję płatniczą.

Art. 96. 1. Na żądanie instytucji zarządzającej, w przypadkach przewidzianych w Planie, pomoc jest przyznawana beneficjentowi wyłonionemu zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych, z wyłączeniem przepisów dotyczących umów w sprawach zamówień publicznych, z tym że umowę o przyznaniu pomocy zawiera się zgodnie z art. 264, art. 308 ust. 2 i 3, art. 577 i art. 578 tej ustawy.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1:

- 1) warunki przyznania pomocy oraz sposób wykazania ich spełnienia wskazuje się w ogłoszeniu o zamówieniu publicznym lub w dokumentach zamówienia publicznego;
- 2) przed zawarciem umowy o przyznaniu pomocy podmiot właściwy w sprawie o przyznaniu pomocy wzywa podmiot, którego oferta została wybrana jako

najkorzystniejsza, do wykazania spełnienia warunków przyznania tej pomocy w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.

3. Jeżeli podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, mimo wezwania, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, nie wykazał spełnienia warunków przyznania pomocy, podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy ponownie wzywa ten podmiot do wykazania spełnienia warunków przyznania tej pomocy w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania.

4. W przypadku niewykazania przez podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, spełnienia warunków przyznania pomocy:

- 1) pomocy nie przyznaje się, a podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy informuje podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, w formie pisemnej, o odmowie jej przyznania z podaniem przyczyn odmowy;
- 2) podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy zatrzymuje wadium wraz z odsetkami, a w przypadku wadium wniesionego w formie gwarancji lub poręczenia – występuje odpowiednio do gwaranta lub poręczyciela z żądaniem zapłaty wadium.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy ponownie bada i ocenia oferty złożone przez pozostałych wykonawców w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego i wybiera najkorzystniejszą z tych ofert albo unieważnia postępowanie. Przepisy ust. 2 pkt 2 oraz ust. 3 i 4 stosuje się.

6. W przypadku odmowy przyznania pomocy podmiotowi, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, przysługuje prawo wniesienia do sądu administracyjnego skargi na zasadach i w trybie określonych dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

7. W przypadku wniesienia skargi, o której mowa w ust. 6, przez podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy może, przed wydaniem przez sąd administracyjny prawomocnego orzeczenia, zawrzeć umowę o przyznaniu pomocy z wykonawcą, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza na podstawie ust. 5, jeżeli niezawarcie umowy o przyznaniu pomocy przed wydaniem przez sąd administracyjny prawomocnego orzeczenia mogłoby spowodować negatywne skutki dla terminowego wydatkowania środków finansowych przeznaczonych na realizację operacji.

8. W przypadku zawarcia umowy o przyznaniu pomocy w okolicznościach określonych w ust. 7 podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy niezwłocznie przekazuje sądowi administracyjnemu, do którego została wniesiona skarga, o której mowa w ust. 6, informację o zawarciu umowy o przyznaniu pomocy.

9. Jeżeli mimo wniesienia skargi, o której mowa w ust. 6, przez podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy zawrze, przed wydaniem prawomocnego orzeczenia przez sąd administracyjny, umowę o przyznaniu pomocy w okolicznościach określonych w ust. 7, sąd administracyjny, uwzględniając skargę, o której mowa w ust. 6, stwierdza tylko, że ocena spełnienia warunków przyznania pomocy została przeprowadzona w sposób naruszający prawo.

10. W przypadku wniesienia skargi, o której mowa w ust. 6, przez podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, sąd administracyjny rozpoznaje skargę w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia.

11. W przypadku wniesienia skargi kasacyjnej od wyroku sądu administracyjnego w sprawie, w której została wniesiona skarga, o której mowa w ust. 6, przez podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, Naczelny Sąd Administracyjny rozpoznaje skargę kasacyjną w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia.

Art. 97. 1. Przyznana pomoc jest wypłacana na wniosek o płatność.

2. Część pomocy może być wypłacona w formie zaliczki, o której mowa w art. 44 ust. 3 rozporządzenia 2021/2116, jeżeli przewiduje to umowa o przyznaniu pomocy.

Art. 98. Wniosek o płatność, w którym beneficjent:

- 1) wnioskuje o wypłatę środków finansowych z tytułu pomocy,
- 2) przekazuje informacje potwierdzające zrealizowanie operacji lub jej etapu,
- 3) przekazuje informacje potwierdzające zrealizowanie lub realizowanie zobowiązań określonych w umowie

– oraz dokumenty niezbędne do rozliczenia operacji określone w umowie o przyznaniu pomocy, w szczególności – w przypadku, o którym mowa w art. 83 ust. 1 lit. a rozporządzenia 2021/2115 – w zakresie poniesienia kosztów związanych z realizacją operacji, składa się za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Art. 99. 1. Beneficjenta wyklucza się z możliwości otrzymania pomocy, jeżeli:

- 1) otrzymał pomoc na podstawie przedstawionych jako autentyczne dokumentów podrobionych lub przerobionych lub dokumentów potwierdzających nieprawdę lub
- 2) nie zwrócił kwoty pomocy podlegającej zwrotowi na podstawie przepisów o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wraz z należnymi odsetkami w terminie 60 dni od dnia doręczenia decyzji ustalającej kwotę nienależnie lub nadmiernie pobranych

środków publicznych, a w przypadku wniesienia odwołania od tej decyzji – w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji organu wyższego stopnia, o ile termin ten upływa nie wcześniej niż po upływie 60 dni od dnia doręczenia decyzji, od której wniesiono odwołanie, lub

- 3) obowiązek zwrotu kwoty pomocy podlegającej zwrotowi na podstawie przepisów o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wystąpił na skutek popełnienia przestępstwa przez beneficjenta albo podmiot upoważniony do dokonywania wydatków, a w przypadku gdy te podmioty nie są osobami fizycznymi – osobę uprawnioną do wykonywania w ramach operacji czynności w imieniu beneficjenta, przy czym fakt popełnienia przestępstwa przez te podmioty został potwierdzony prawomocnym wyrokiem sądowym.

2. W przypadku potrącenia, o którym mowa w art. 31 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, w całości kwoty podlegającej zwrotowi, dokonanego przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, przepisu ust. 1 pkt 2 nie stosuje się.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, beneficjenta wyklucza się z możliwości otrzymania pomocy w ramach takiej samej interwencji lub takiego samego rodzaju operacji w roku kalendarzowym, w którym stwierdzono co najmniej jeden z tych przypadków, oraz w kolejnym roku kalendarzowym.

Rozdział 6

Kontrola

Art. 100. 1. Kontrole administracyjne i kontrole na miejscu są przeprowadzane w zakresie przestrzegania przepisów prawa powszechnie obowiązującego, w tym przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych, spełniania warunków przyznania i wypłaty pomocy i pomocy technicznej oraz zobowiązań związanych z przyznaną pomocą i pomocą techniczną określonych w postanowieniach Planu, wytycznych instytucji zarządzającej, regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy oraz umowie o przyznaniu pomocy i pomocy technicznej albo decyzji o przyznaniu pomocy.

2. Kontrole administracyjne są przeprowadzane w odniesieniu do wszystkich wniosków o przyznanie pomocy i pomocy technicznej oraz wniosków o płatność.

3. Kontrole administracyjne wniosków o przyznanie pomocy i pomocy technicznej oraz wniosków o płatność obejmują elementy, których sprawdzenie jest niezbędne w celu

przyznania i wypłaty pomocy i pomocy technicznej, a których kontrola jest uzasadniona i możliwa w ramach kontroli administracyjnych, i mogą obejmować w szczególności weryfikację:

- 1) poprawności i kompletności informacji podanych w tych wnioskach;
- 2) terminowości złożenia tych wniosków;
- 3) zgodności z warunkami przyznania i wypłaty pomocy i pomocy technicznej;
- 4) kwalifikowalności kosztów;
- 5) racjonalności kosztów;
- 6) prawidłowości poniesionych kosztów i dokonanych płatności;
- 7) zrealizowania zobowiązań związanych z przyznaną pomocą i pomocą techniczną.

4. Kontrola na miejscu ma na celu sprawdzenie, czy realizacja operacji jest zgodna z obowiązującymi przepisami prawa powszechnie obowiązującego lub czy zostały spełnione warunki przyznania lub wypłaty pomocy lub pomocy technicznej, lub czy są realizowane lub zostały zrealizowane zobowiązania związane z przyznaną pomocą lub pomocą techniczną, które mogą być sprawdzone podczas kontroli na miejscu i nie były przedmiotem kontroli administracyjnej.

Art. 101. Instytucja zarządzająca może przeprowadzać kontrole podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy i pomocy technicznej lub beneficjenta w zakresie, o którym mowa w art. 100 ust. 1.

Art. 102. 1. Przestrzeganie norm lub wymogów podstawowych może podlegać kontroli administracyjnej zgodnie z art. 83 ust. 6 lit. b rozporządzenia 2021/2116.

2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić, w drodze rozporządzenia, normy lub wymogi podstawowe, których przestrzeganie może podlegać kontroli, o której mowa w ust. 1, mając na względzie możliwość wykorzystania w kontroli administracyjnej informacji zgromadzonych w systemach teleinformatycznych Agencji oraz zapewnienie, że kontrole administracyjne odnośnie do tych norm lub wymogów podstawowych są co najmniej tak samo skuteczne jak kontrole na miejscu, a także zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4.

Art. 103. 1. Czynności kontrolne w ramach kontroli na miejscu są wykonywane przez kontrolujących posiadających imienne upoważnienie do ich wykonywania wydane przez podmiot kontrolujący będący odpowiednio agencją płatniczą, właściwym podmiotem wdrażającym, właściwą instytucją pośredniczącą lub instytucją zarządzającą.

2. Imienne upoważnienie, o którym mowa w ust. 1, zawiera oznaczenie wydającego upoważnienie oraz numer i datę wystawienia, imię i nazwisko osoby upoważnionej do wykonywania czynności kontrolnych, miejsce wykonywania czynności kontrolnych i ich zakres, okres ważności upoważnienia, podstawę prawną ich wykonania oraz podpis wydającego upoważnienie.

3. Przed przystąpieniem do czynności kontrolnych osoba upoważniona do ich wykonywania jest obowiązana okazać imienne upoważnienie podmiotowi kontrolowanemu, jeżeli jest on obecny podczas kontroli na miejscu.

4. Czynności kontrolne mogą być zapowiedziane, pod warunkiem że nie koliduje to z ich celem lub skutecznością. Zapowiedzenia dokonuje się z wyprzedzeniem ograniczonym do niezbędnego minimum i nieprzekraczającym 14 dni. W przypadku kontroli na miejscu odnoszących się do zwierząt zapowiedzenie nie przekracza 48 godzin.

5. Czynności kontrolne mogą być wykonywane podczas nieobecności podmiotu kontrolowanego także wówczas, gdy został zawiadomiony o kontroli na miejscu zgodnie z ust.

4.

6. Kontrolujący mają prawo do:

- 1) wstępu na grunty i do obiektów związanych z działalnością, której dotyczy pomoc albo pomoc techniczna;
- 2) dostępu do zwierząt;
- 3) żądania pisemnych lub ustnych informacji związanych z przedmiotem kontroli na miejscu;
- 4) wglądu do dokumentów związanych z przedmiotem kontroli na miejscu, sporządzania z nich odpisów, wyciągów lub kopii oraz zabezpieczenia tych dokumentów;
- 5) sporządzenia dokumentacji fotograficznej z przeprowadzonej kontroli na miejscu;
- 6) pobierania próbek do badań;
- 7) żądania okazywania i udostępniania danych informatycznych.

7. Uprawnienia określone w ust. 6 przysługują kontrolującym również w odniesieniu do:

- 1) osób trzecich, w zakresie kontroli przechowywanych przez te osoby dokumentów związanych z przedmiotem kontroli na miejscu;
- 2) podmiotu, który zamierza zbyć własność gospodarstwa lub gruntu podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy lub przenieść posiadanie tego gospodarstwa lub gruntu na taki podmiot.

8. Podmiot kontrolowany jest obowiązany umożliwić przeprowadzenie kontroli na miejscu.

9. Jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy albo beneficjent uniemożliwił przeprowadzenie kontroli na miejscu, z wyjątkiem przypadków siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności, pomoc, której dotyczy kontrola na miejscu, nie przysługuje odpowiednio temu podmiotowi albo beneficjentowi, a w przypadku gdy kontrola na miejscu dotyczy którejkolwiek pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, nie przysługuje żadna pomoc, o której mowa w art. 20 pkt 1–4.

Art. 104. 1. Z czynności kontrolnych w ramach kontroli na miejscu sporządza się raport, który przesyła się podmiotowi kontrolowanemu.

2. Raport zawiera co najmniej:

- 1) nazwę i adres podmiotu kontrolowanego;
- 2) imię i nazwisko kontrolującego;
- 3) informację, czy zawiadomienie o kontroli zostało przekazane podmiotowi kontrolowanemu, a jeżeli tak – z jakim wyprzedzeniem;
- 4) datę rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych;
- 5) określenie zakresu kontroli na miejscu;
- 6) wyniki kontroli na miejscu.

3. W przypadku gdy podmiot kontrolowany nie zgadza się z ustaleniami zawartymi w raporcie, może na piśmie zgłosić umotywowane zastrzeżenia co do ustaleń w nim zawartych podmiotowi kontrolującemu, w terminie 14 dni od dnia doręczenia raportu, chyba że bezpośrednio po zakończeniu kontroli na miejscu podmiot kontrolowany, który był obecny podczas tej kontroli, zgłosił kontrolującemu umotywowane zastrzeżenia co do ustaleń zawartych w raporcie.

4. Kontrolujący, uwzględniając zgłoszone zastrzeżenia, uzupełnia ustalenia zawarte w raporcie. W przypadku nieuwzględnienia zgłoszonych zastrzeżeń kontrolujący przekazuje zgłoszone zastrzeżenia, wraz ze swoim stanowiskiem do tych zastrzeżeń i raportem, podmiotowi kontrolującemu.

Art. 105. 1. Powiatowy lekarz weterynarii właściwy ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy jest właściwy do przeprowadzania kontroli administracyjnych i kontroli na miejscu przestrzegania wymogów podstawowych określonych w przepisach wydanych na podstawie ust. 9.

2. Czynności kontrolne w ramach kontroli na miejscu, o której mowa w ust. 1, są wykonywane przez osoby posiadające imienne upoważnienie wydane przez powiatowego lekarza weterynarii właściwego do przeprowadzenia tej kontroli zawierające elementy określone w art. 103 ust. 2.

3. W przypadku konieczności wykonania czynności kontrolnych w ramach kontroli na miejscu, o której mowa w ust. 1, poza obszarem działania powiatowego lekarza weterynarii, o którym mowa w ust. 1, lekarz ten upoważnia do wykonania tych czynności powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na położenie siedziby stada w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt. Do czynności kontrolnych przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, powiatowy lekarz weterynarii właściwy ze względu na położenie siedziby stada:

- 1) wykonuje czynności kontrolne w ramach kontroli na miejscu, o której mowa w ust. 1, w miejscu, zakresie i terminie wskazanych w upoważnieniu;
- 2) sporządza protokół wykonania czynności kontrolnych;
- 3) niezwłocznie przekazuje protokół, o którym mowa w pkt 2, powiatowemu lekarzowi weterynarii, o którym mowa w ust. 1.

5. Powiatowy lekarz weterynarii, o którym mowa w ust. 1, sporządza raport i przekazuje ten raport kierownikowi biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie pomocy, a kopię tego raportu przesyła podmiotowi kontrolowanemu.

6. Do kontroli na miejscu, o której mowa w ust. 1, przepisy art. 103 ust. 3–9 i art. 104 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

7. W przypadku gdy podmiot kontrolowany nie zgadza się z ustaleniami zawartymi w raporcie, może zgłosić umotywowane zastrzeżenia co do ustaleń w nim zawartych powiatowemu lekarzowi weterynarii, o którym mowa w ust. 1, w terminie 14 dni od dnia doręczenia tego raportu, chyba że bezpośrednio po zakończeniu kontroli na miejscu podmiot kontrolowany, który był obecny podczas tej kontroli, zgłosił osobie, która wykonywała czynności kontrolne, umotywowane zastrzeżenia co do ustaleń zawartych w raporcie.

8. Powiatowy lekarz weterynarii, o którym mowa w ust. 1, uwzględniając zgłoszone zastrzeżenia, uzupełnia ustalenia zawarte w raporcie. W przypadku nieuwzględnienia zgłoszonych zastrzeżeń powiatowy lekarz weterynarii, o którym mowa w ust. 1, przekazuje zgłoszone zastrzeżenia, wraz ze swoim stanowiskiem do tych zastrzeżeń i raportem, właściwemu kierownikowi biura powiatowego Agencji.

9. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, wymogi podstawowe wskazane w załączniku III do rozporządzenia 2021/2115, do których kontroli jest właściwy powiatowy lekarz weterynarii, oraz rodzaj przeprowadzanych kontroli, mając na względzie zapewnienie prawidłowego przeprowadzania tych kontroli.

Art. 106. Agencja płatnicza może powierzyć przeprowadzenie kontroli na miejscu innym jednostkom organizacyjnym dysponującym odpowiednimi warunkami organizacyjnymi, kadrowymi i technicznymi.

Rozdział 7

Instrumenty finansowe

Art. 107. 1. Instytucja zarządzająca może zapewnić wkład finansowy na rzecz instrumentów finansowych ze środków Planu na zasadach określonych w art. 59 rozporządzenia 2021/1060.

2. Podmiotem wdrażającym instrument finansowy może być podmiot wskazany w art. 59 ust. 3 rozporządzenia 2021/1060, w szczególności Bank Gospodarstwa Krajowego.

3. Umowa o finansowaniu, o której mowa w art. 59 ust. 5 rozporządzenia 2021/1060, zwana dalej „umową o finansowaniu”, jest zawierana między instytucją zarządzającą a podmiotem wdrażającym instrument finansowy.

4. Niezwłocznie po zawarciu umowy o finansowaniu instytucja zarządzająca przekazuje kopię tej umowy agencji płatniczej.

5. Agencja płatnicza:

- 1) przeprowadza kontrole, o których mowa w art. 60 ust. 2 rozporządzenia 2021/2116;
- 2) pozyskuje, gromadzi, opracowuje i przekazuje instytucji zarządzającej dane i informacje dotyczące wdrażania instrumentów finansowych niezbędne do monitorowania realizacji i ewaluacji Planu;
- 3) weryfikuje na żądanie podmiotu wdrażającego instrument finansowy, czy ostateczny odbiorca jest podmiotem wykluczonym z możliwości otrzymania pomocy.

6. Kontrolom, o których mowa w art. 60 ust. 2 rozporządzenia 2021/2116, oprócz podmiotu wdrażającego instrument finansowy podlegają instytucje finansowe współpracujące z podmiotem wdrażającym instrument finansowy przy wdrażaniu instrumentów finansowych. Do tych kontroli przepisy art. 103 i art. 104 stosuje się odpowiednio.

7. Instytucja zarządzająca może przeprowadzać kontrole podmiotu wdrażającego instrument finansowy, instytucji finansowych współpracujących przy wdrażaniu instrumentów

finansowych oraz ostatecznych odbiorców w zakresie wdrażania instrumentów finansowych pod względem zgodności z postanowieniami Planu, przepisami prawa powszechnie obowiązującego, wytycznymi instytucji zarządzającej oraz umową o finansowaniu. Do tych kontroli przepisy art. 103 i art. 104 stosuje się odpowiednio, z tym że korespondencja między instytucją zarządzającą a podmiotem kontrolowanym jest prowadzona na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej, a do wymiany tej korespondencji nie wykorzystuje się systemu teleinformatycznego Agencji.

Art. 108. Oprócz elementów określonych w załączniku X do rozporządzenia 2021/1060 umowa o finansowaniu zawiera co najmniej:

- 1) oznaczenie jej przedmiotu i stron;
- 2) określenie warunków i terminów wypłaty środków finansowych;
- 3) zobowiązanie podmiotu wdrażającego instrument finansowy do poddania się kontroli w zakresie prawidłowości wdrażania instrumentu finansowego w ramach Planu prowadzonej przez instytucję zarządzającą, agencję płatniczą, jednostkę certyfikującą, przedstawicieli Komisji Europejskiej oraz innych instytucji uprawnionych do przeprowadzenia kontroli;
- 4) określenie warunków rozwiązania umowy o finansowaniu;
- 5) określenie warunków i sposobu zwrotu środków finansowych, o których mowa w art. 103 ust. 6 rozporządzenia 2021/1060;
- 6) zobowiązanie podmiotu wdrażającego instrument finansowy do pozyskania informacji, o których mowa w art. 131 rozporządzenia 2021/2115, w tym danych osobowych, od ostatecznych odbiorców i ich udostępniania instytucji zarządzającej, agencji płatniczej oraz podmiotowi wykonującemu ewaluację, o których mowa w art. 140 rozporządzenia 2021/2115.

Art. 109. 1. Środki finansowe są wypłacane na wniosek o płatność składany do agencji płatniczej przez podmiot wdrażający instrument finansowy.

2. Po zawarciu umowy o finansowaniu, agencja płatnicza dokonuje wypłaty środków finansowych niezwłocznie po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku o płatność, o którym mowa w ust. 1, zgodnie z warunkami określonymi w art. 92 rozporządzenia 2021/1060.

Art. 110. 1. Środki finansowe przypisane do wkładu finansowego z Planu oraz odsetki i inne przychody, a także zyski powstałe na skutek obrotu tymi środkami po wykonaniu

zobowiązań wynikających z umowy o finansowaniu podlegają zwrotowi na rachunek wskazany przez instytucję zarządzającą.

2. Dysponentem środków finansowych, odsetek i innych przychodów, a także zysków, o których mowa w ust. 1, jest minister właściwy do spraw rozwoju wsi.

3. Środki finansowe, odsetki i inne przychody, a także zyski, o których mowa w ust. 1, nie stanowią dochodu dysponenta ani podmiotów, którym mogą być przekazywane.

4. Środki finansowe, odsetki i inne przychody, a także zyski, o których mowa w ust. 1, przekazuje się w celu ponownego wykorzystania zgodnie z art. 62 rozporządzenia 2021/1060 na pokrycie kosztów i wydatków związanych z udzielaniem poręczeń i gwarancji, o których mowa w art. 34g ust. 2 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1613 oraz z 2023 r. poz. 28 i ...), na rzecz podmiotów działających w sektorze rolnym, leśnym lub na obszarach wiejskich. Z chwilą przekazania tych środków minister właściwy do spraw rozwoju wsi przestaje być ich dysponentem.

Rozdział 8

Przyznawanie i wypłata pomocy technicznej

Art. 111. 1. Pomoc techniczna jest przyznawana:

- 1) na wniosek organu lub jednostki organizacyjnej realizujących działania określone w art. 125 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115, jeżeli są spełnione warunki przyznania pomocy technicznej określone w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, w przepisach ustawy oraz w regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy technicznej;
- 2) do wysokości limitu środków stanowiącego równowartość w złotych określonej w Planie kwoty środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich przeznaczonych na pomoc techniczną powiększonej o wysokość kwoty krajowych środków publicznych przeznaczonych na współfinansowanie pomocy technicznej;
- 3) na podstawie umowy o przyznaniu pomocy technicznej.

2. Do przyznawania i wypłaty pomocy technicznej stosuje się odpowiednio przepisy ustawy dotyczące przyznawania i wypłaty pomocy na podstawie umowy.

Rozdział 9

Krajowa sieć obszarów wiejskich+

Art. 112. 1. Funkcjonowanie krajowej sieci obszarów wiejskich+ będącej krajową siecią, o której mowa w art. 126 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115, zwanej dalej „KSOW+”, zapewniają:

- 1) instytucja zarządzająca;
- 2) Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie, zwane dalej „CDR” – jako jednostka centralna;
- 3) samorządy województw i wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego – jako jednostki regionalne;
- 4) Agencja – jako jednostka realizująca zadania informacyjno-promocyjne dotyczące Planu i wdrażanych przez nią interwencji.

2. Instytucja zarządzająca oraz jednostki, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, stwarzają możliwości włączenia się w funkcjonowanie KSOW+ podmiotom aktywnie działającym na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa.

3. Do zadań instytucji zarządzającej należy zapewnienie funkcjonowania KSOW+, w tym:

- 1) wydawanie wytycznych jednostkom, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4, w zakresie funkcjonowania KSOW+; te wytyczne nie mogą dotyczyć rozstrzygnięcia co do istoty sprawy indywidualnej, a do tych wytycznych przepisów art. 6 ust. 3–7 nie stosuje się;
- 2) przygotowanie we współpracy z jednostkami, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4, planu działania i strategii komunikacji oraz ich zmian;
- 3) akceptowanie planu operacyjnego opracowanego przez jednostkę centralną;
- 4) realizacja operacji w ramach planu operacyjnego, o którym mowa w pkt 3.

4. W ramach zapewnienia funkcjonowania KSOW+ instytucja zarządzająca może również:

- 1) przeprowadzać kontrole jednostek, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4, w zakresie funkcjonowania KSOW+ pod względem zgodności z postanowieniami Planu, przepisami prawa powszechnie obowiązującego, wytycznymi instytucji zarządzającej, planem działania oraz strategią komunikacji; do tych kontroli stosuje się odpowiednio przepisy o kontroli w administracji rządowej określające zasady i tryb przeprowadzania kontroli;

2) żądać przedstawienia przez jednostki, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4, informacji w zakresie funkcjonowania KSOW+ i udostępniania dokumentów w tym zakresie.

5. Do zadań jednostki centralnej należy zapewnienie funkcjonowania KSOW+ na poziomie krajowym oraz, w zakresie niezastrzeżonym dla jednostek regionalnych, na poziomie wojewódzkim.

6. W ramach zapewnienia funkcjonowania KSOW+ na poziomie krajowym jednostka centralna w szczególności:

- 1) opracowuje plan operacyjny uwzględniający operacje jednostki centralnej oraz operacje zgłoszone do tego planu przez instytucję zarządzającą oraz jednostki, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 4, zgodnie z instrukcją opracowaną przez jednostkę centralną;
- 2) przygotowuje roczne sprawozdanie z działalności KSOW+;
- 3) identyfikuje podmioty aktywnie działające na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa;
- 4) umożliwia zidentyfikowanym podmiotom działającym na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa, zwanym dalej „partnerami KSOW+”, włączenie się w realizację działań KSOW+;
- 5) zapewnia obsługę organu opiniodawczo-doradczego do spraw KSOW+ powołanego na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 2;
- 6) może powoływać grupy tematyczne, a w przypadku ich powołania – wspiera realizację ich zadań;
- 7) koordynuje i wspiera realizację zadań sieci tematycznych dotyczących innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich oraz gospodarstw demonstracyjnych;
- 8) może wspierać tworzenie innych sieci tematycznych niż wymienione w pkt 7, a w przypadku ich utworzenia – koordynuje i wspiera realizację ich zadań;
- 9) ułatwia współpracę i przepływ informacji między instytucją zarządzającą, jednostkami, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4, partnerami KSOW+ oraz innymi podmiotami aktywnie działającymi na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa;
- 10) współpracuje z europejską siecią, o której mowa w art. 126 ust. 2 rozporządzenia 2021/2115;
- 11) realizuje operacje w ramach planu operacyjnego na poziomie krajowym.

7. Do zadań jednostki regionalnej należy zapewnienie funkcjonowania KSOW+ w województwie oraz realizacja operacji w ramach planu operacyjnego, przy czym samorządy województw realizują zadania związane z rozwojem obszarów wiejskich.

8. W ramach zapewnienia funkcjonowania KSOW+ w województwie, o którym mowa w ust. 7, jednostka regionalna w szczególności:

- 1) zgłasza operacje realizowane na poziomie województwa i ich zmiany do planu operacyjnego zgodnie z instrukcją opracowaną przez jednostkę centralną;
- 2) przygotowuje roczne sprawozdanie z działalności KSOW+ w zakresie dotyczącym województwa;
- 3) identyfikuje podmioty aktywnie działające w województwie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa;
- 4) umożliwia partnerom KSOW+ włączenie się w realizację działań KSOW+;
- 5) może powoływać grupy tematyczne, a w przypadku ich powołania – wspiera realizację ich zadań;
- 6) realizuje zadania sieci tematycznych dotyczących innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich oraz gospodarstw demonstracyjnych – w przypadku wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego;
- 7) może uczestniczyć w realizacji zadań sieci tematycznych, o których mowa w ust. 6 pkt 8;
- 8) ułatwia współpracę i przepływ informacji między partnerami KSOW+ i innymi podmiotami aktywnie działającymi w województwie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich lub rolnictwa;
- 9) informuje i rozpowszechnia informacje o Planie, w tym określone w art. 123 ust. 2 lit. k rozporządzenia 2021/2115, w zakresie określonym w strategii komunikacji.

9. Samorząd województwa może powierzyć wykonywanie zadań jednostki regionalnej innemu podmiotowi na podstawie umowy.

10. Agencja przekazuje instytucji zarządzającej oraz jednostce centralnej, na ich wniosek, dane, w tym dane osobowe, niezbędne do realizacji zadania, o którym mowa w art. 126 ust. 4 lit. a rozporządzenia 2021/2115.

Rozdział 10

Usługi doradcze dla rolników i transfer wiedzy

Art. 113. 1. Usługi doradcze, o których mowa w art. 15 ust. 4 lit. a, b, d oraz f–h rozporządzenia 2021/2115, świadczą osoby fizyczne wpisane na listę doradców rolniczych.

2. Usługi doradcze, o których mowa w art. 15 ust. 4 lit. a i b rozporządzenia 2021/2115, w zakresie sporządzenia dokumentacji przyrodniczej stanowiącej szczegółową charakterystykę danego siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków oraz sporządzania planu

działalności rolnośrodowiskowej w części dotyczącej interwencji, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 1 i 2, świadczą osoby fizyczne wpisane na listę ekspertów przyrodniczych.

3. Usługi doradcze, o których mowa w art. 15 ust. 4 lit. c rozporządzenia 2021/2115, świadczą osoby fizyczne będące lekarzami weterynarii posiadającymi prawo wykonywania zawodu lekarza weterynarii na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz lekarzami weterynarii, o których mowa w art. 2h ustawy z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1140 oraz z 2022 r. poz. 1570 i 1616).

4. Usługi doradcze, o których mowa w art. 15 ust. 4 lit. e rozporządzenia 2021/2115, świadczą jednostki doradztwa rolniczego w ramach sieci tematycznej dotyczącej innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich.

5. Listy, o których mowa w ust. 1 i 2, są prowadzone przez dyrektora CDR, który umieszcza je na stronie internetowej CDR.

6. Na listy, o których mowa w ust. 1 i 2, wpisuje się osobę fizyczną, która spełnia następujące warunki:

- 1) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub za umyślne przestępstwo skarbowe;
- 2) złożyła oświadczenie o zobowiązaniu do bezstronnego świadczenia usług doradczych oraz niepozostawania w konflikcie interesów, o którym mowa w art. 15 ust. 3 rozporządzenia 2021/2115;
- 3) ukończyła szkolenie podstawowe w danym zakresie doradzania przeprowadzone przez CDR;
- 4) zdała egzamin podstawowy z danego zakresu doradzania przeprowadzony przez dyrektora CDR;
- 5) ma:
  - a) wykształcenie wyższe rolnicze i co najmniej 6 miesięcy doświadczenia w doradzaniu z zakresu rolnictwa – w przypadku doradców rolniczych,
  - b) wykształcenie wyższe przyrodnicze – w przypadku ekspertów przyrodniczych.

7. Uznaje się, że osoba ubiegająca się o wpis na listę:

- 1) doradców rolniczych ma wykształcenie wyższe rolnicze, jeżeli ukończyła:
  - a) studia na kierunkach: rolnictwo, zootechnika, technika rolnicza i leśna, ogrodnictwo lub ekonomika rolnictwa lub

- b) studia na innym kierunku, których program obejmował zajęcia lub grupy zajęć z dyscyplin naukowych należących do dziedziny nauki rolnicze, którym przypisano co najmniej 60 punktów ECTS, lub
  - c) studia na innym kierunku i studia podyplomowe, których program obejmował zajęcia z dyscyplin naukowych należących do dziedziny nauki rolnicze, którym przypisano co najmniej 30 punktów ECTS;
- 2) ekspertów przyrodniczych ma wykształcenie wyższe przyrodnicze, jeżeli ukończyła:
- a) studia na kierunku biologia lub leśnictwo lub
  - b) studia na innym kierunku, których program obejmował zajęcia lub grupy zajęć z dyscypliny nauki biologiczne, którym przypisano co najmniej 60 punktów ECTS, lub
  - c) studia na innym kierunku i studia podyplomowe, których program obejmował zajęcia z dyscypliny nauki biologiczne, którym przypisano co najmniej 30 punktów ECTS;
- 3) ma co najmniej 6-miesięczne doświadczenie w doradzaniu z zakresu rolnictwa, jeżeli doświadczenie to zostało uzyskane w trakcie zatrudnienia, wykonywania innej pracy zarobkowej lub prowadzenia działalności gospodarczej przez co najmniej 6 miesięcy.

8. Listy, o których mowa w ust. 1 i 2, zawierają następujące dane osób na nie wpisanych:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) miejsce zatrudnienia lub informację o prowadzeniu działalności gospodarczej;
- 3) miejsce świadczenia usług doradczych z podaniem co najmniej województwa lub powiatu;
- 4) adres do korespondencji, numer telefonu i adres poczty elektronicznej, związane z działalnością doradczą.

9. Osoba wpisana na listę, o której mowa w ust. 1 i 2, jest obowiązana do niezwłocznego zgłoszenia dyrektorowi CDR każdej zmiany danych wymienionych w ust. 8.

10. Dyrektor CDR niezwłocznie po otrzymaniu zgłoszenia, o którym mowa w ust. 9, aktualizuje dane wymienione w ust. 8 na listach, o których mowa w ust. 1 i 2.

11. W przypadku powzięcia przez dyrektora CDR informacji, że dane osoby wpisanej na listę, o której mowa w ust. 1 i 2, nie są aktualne dyrektor CDR wysyła tej osobie na adres jej poczty elektronicznej wezwanie do zgłoszenia zmiany danych wymienionych w ust. 8 w terminie wskazanym w tym wezwaniu, nie krótszym niż 14 dni od dnia otrzymania tego wezwania.

12. Jeżeli osoba wpisana na listę, o której mowa w ust. 1 i 2, mimo wezwania, o którym mowa w ust. 11, nie dokonała zgłoszenia zmiany danych wymienionych w ust. 8 w terminie wskazanym w tym wezwaniu, dyrektor CDR wszczyna postępowanie w sprawie skreślenia tej osoby z listy, o której mowa w ust. 1 i 2.

Art. 114. 1. Każdy ma równy dostęp do udziału w szkoleniu podstawowym.

2. Udział w szkoleniu podstawowym jest nieodpłatny albo odpłatny. Każdy uczestnik odpłatnego szkolenia podstawowego ponosi takie same opłaty, a ich wysokość nie przekracza całkowitych kosztów związanych z przeprowadzaniem tego szkolenia w przeliczeniu na jednego uczestnika tego szkolenia.

3. Ogłoszenie o szkoleniu podstawowym podaje się do publicznej wiadomości na stronie internetowej CDR co najmniej na 21 dni przed dniem rozpoczęcia tego szkolenia. Termin ten może zostać skrócony do 14 dni ze względu na ważny interes publiczny.

4. W ogłoszeniu o szkoleniu podstawowym wskazuje się dzień rozpoczęcia tego szkolenia, czas jego trwania, program tego szkolenia, a jeżeli jest ono odpłatne – wysokość opłaty za udział w tym szkoleniu, dane osobowe niezbędne do udziału w szkoleniu oraz inne informacje dotyczące tego szkolenia, a także terminy przeprowadzenia egzaminu podstawowego z zakresu tego szkolenia.

5. Program szkolenia podstawowego obejmuje co najmniej zapoznanie się z metodyką doradztwa opracowaną przez CDR i zatwierdzoną przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.

6. Do egzaminu podstawowego może przystąpić osoba, która ukończyła szkolenie podstawowe w zakresie odpowiadającym zakresowi tego egzaminu nie wcześniej niż 6 miesięcy przed dniem przeprowadzenia tego egzaminu.

7. W przypadku zmiany stanu wiedzy z danego zakresu doradztwa przeprowadza się szkolenie uzupełniające. Osoba wpisana na listę, o której mowa w art. 113 ust. 1 i 2, jest obowiązana ukończyć szkolenie uzupełniające i zdać egzamin uzupełniający z zakresu tego szkolenia.

8. Do:

- 1) szkolenia uzupełniającego przepisy ust. 1–5 stosuje się odpowiednio, z tym że ogłoszenie o szkoleniu uzupełniającym CDR przesyła również na adres poczty elektronicznej, o którym mowa w art. 113 ust. 8 pkt 4;
- 2) egzaminu uzupełniającego przepis ust. 6 stosuje się odpowiednio.

9. Egzamin podstawowy i egzamin uzupełniający przeprowadza się w formie pisemnej, z wyjątkiem części praktycznej danego egzaminu. Egzamin podstawowy i egzamin uzupełniający mogą być przeprowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej.

10. Dyrektor CDR zapewnia przeprowadzenie egzaminu podstawowego i egzaminu uzupełniającego w sposób obiektywny przy zapewnieniu rozdzielania funkcji wykładowcy i egzaminatora.

11. Dyrektor CDR wydaje osobie, która przystąpiła do egzaminu podstawowego lub egzaminu uzupełniającego, zaświadczenie o wyniku tego egzaminu.

Art. 115. 1. Wpisu na listy, o których mowa w art. 113 ust. 1 i 2, dokonuje dyrektor CDR, w drodze decyzji, na wniosek osoby ubiegającej się o wpis.

2. Do wniosku o wpis na listę, o której mowa w art. 113 ust. 1 i 2, dołącza się dokumenty potwierdzające spełnienie warunków wpisu na daną listę albo ich kopie, z wyjątkiem zaświadczenia o wyniku egzaminu podstawowego.

3. Osobę wpisaną na listę, o której mowa w art. 113 ust. 1 i 2, skreśla się z danej listy:

- 1) na jej żądanie lub
- 2) w przypadku niezdania przez tę osobę egzaminu uzupełniającego, lub
- 3) w przypadku skazania tej osoby prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, lub
- 4) w przypadku jej śmierci, lub
- 5) w przypadku niedokonania przez tę osobę zgłoszenia zmiany danych wymienionych w art. 113 ust. 8 mimo wezwania, o którym mowa w art. 113 ust. 11, w terminie wskazanym w tym wezwaniu, lub
- 6) w przypadku nieprzestrzegania zobowiązania, o którym mowa w art. 113 ust. 6 pkt 2.

4. Uznaje się, że doradca rolniczy lub ekspert przyrodniczy nie przestrzega zobowiązania, o którym mowa w art. 113 ust. 6 pkt 2, jeżeli:

- 1) pozostaje w stosunku prawnym lub faktycznym z podmiotem, którego przeważająca działalność gospodarcza polega na produkcji maszyn, urządzeń, materiałów lub środków przeznaczonych dla rolnictwa lub przemysłu rolno-spożywczego lub obrocie maszynami, urządzeniami, materiałami lub środkami przeznaczonymi dla rolnictwa lub przemysłu rolno-spożywczego;
- 2) wpływa w sposób stroniczy na decyzje rolnika dotyczące nabycia określonych usług związanych z prowadzoną przez rolnika działalnością rolniczą lub nabycia maszyn,

urządzeń, materiałów lub środków przeznaczonych dla rolnictwa lub przemysłu rolno-spożywczego;

- 3) istnieją okoliczności niewymienione w pkt 1 i 2, które mogą wywołać wątpliwość co do bezstronności doradcy rolniczego lub eksperta przyrodniczego.

5. Skreślenia z list, o których mowa w art. 113 ust. 1 i 2, dokonuje dyrektor CDR, w drodze decyzji, z tym że w przypadku śmierci osoby wpisanej na daną listę skreślenie z tej listy nie wymaga rozstrzygnięcia w drodze decyzji.

Art. 116. 1. Doradca rolniczy może uzyskać specjalizację w danym zakresie doradzania, jeżeli:

- 1) ukończył szkolenie podstawowe specjalizacyjne przeprowadzane przez CDR i zdał egzamin podstawowy specjalizacyjny przeprowadzany przez dyrektora CDR lub
- 2) ukończył studia podyplomowe w zakresie danej specjalizacji.

2. Do:

- 1) szkolenia podstawowego specjalizacyjnego przepisy art. 114 ust. 1–4 stosuje się odpowiednio;
- 2) egzaminu podstawowego specjalizacyjnego przepisy art. 114 ust. 6 i 9–11 stosuje się odpowiednio.

3. Doradca rolniczy jest obowiązany do podnoszenia wiedzy w zakresie uzyskanej specjalizacji. W przypadku zmiany stanu wiedzy w zakresie danej specjalizacji przeprowadza się szkolenie uzupełniające. Doradca rolniczy, który uzyskał daną specjalizację, jest obowiązany ukończyć szkolenie uzupełniające specjalizacyjne i zdać egzamin uzupełniający specjalizacyjny.

4. Do:

- 1) szkolenia uzupełniającego specjalizacyjnego przepisy art. 114 ust. 1–4 stosuje się odpowiednio, z tym że ogłoszenie o szkoleniu uzupełniającym specjalizacyjnym CDR przesyła również na adres poczty elektronicznej, o którym mowa w art. 113 ust. 8 pkt 4;
- 2) egzaminu uzupełniającego specjalizacyjnego przepisy art. 114 ust. 6 i 9–11 stosuje się odpowiednio.

5. Informacja o specjalizacji jest ujawniana na liście doradców rolniczych wśród danych doradcy rolniczego, który uzyskał specjalizację.

6. Ujawnienia informacji o specjalizacji dokonuje dyrektor CDR, w drodze decyzji, na wniosek doradcy rolniczego, który ją uzyskał.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, do wniosku, o którym mowa w ust. 6, dołącza się świadectwo ukończenia studiów podyplomowych w zakresie danej specjalizacji.

8. Informację o specjalizacji danego doradcy rolniczego skreśla się z listy doradców rolniczych na żądanie tego doradcy lub w przypadku niezdania egzaminu uzupełniającego specjalizacyjnego.

Art. 117. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki i sposób przeprowadzania szkoleń podstawowych i szkoleń uzupełniających oraz egzaminów podstawowych i egzaminów uzupełniających,
- 2) rodzaje specjalizacji i wymagania dotyczące podnoszenia wiedzy przez doradców rolniczych w zakresie danej specjalizacji, a także szczegółowe warunki i sposób przeprowadzania szkoleń podstawowych specjalizacyjnych i szkoleń uzupełniających specjalizacyjnych oraz egzaminów podstawowych specjalizacyjnych i egzaminów uzupełniających specjalizacyjnych,
- 3) skład i sposób powoływania komisji przeprowadzającej egzaminy, o których mowa w pkt 1 i 2, oraz sposób dokumentowania tych egzaminów

– mając na względzie zapewnienie wysokiej jakości usług doradczych świadczonych przez doradców rolniczych i ekspertów przyrodniczych oraz jednolitych standardów świadczenia usług doradczych w tym zakresie.

Rozdział 11

Zmiany w przepisach

Art. 118. W ustawie z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz. U. z 2022 r. poz. 1223) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 w ust. 2 w pkt 9 w lit. c średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. d w brzmieniu:
„d) budowie lub przebudowie urządzeń wodnych mających na celu zwiększenie retencji wód;”;
- 2) w art. 3:
  - a) w ust. 1 w zdaniu pierwszym wyrazy „ust. 5–7” zastępuje się wyrazami „ust. 5–8”,
  - b) w ust. 5 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) inne środki publiczne na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057, z 2022 r. poz. 1079 i 1846 oraz z 2023 r. poz. ...), w przepisach o wspieraniu rozwoju

obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 i w przepisach o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej.”,

c) dodaje się ust. 8–10 w brzmieniu:

„8. W finansowanie zagospodarowania poscaleniowego w zakresie prac, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 9 lit. d, muszą być włączone środki, o których mowa w ust. 5 pkt. 2, albo zagospodarowanie poscaleniowe, w zakresie prac, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 9 lit. d, jest finansowane wyłącznie ze środków, o których mowa w ust. 6 lub 7.

9. W celu zapewnienia prawidłowej realizacji prac scaleniowo-wymiennych, o których mowa w ust. 4, minister właściwy do spraw rozwoju wsi może wydać wytyczne w zakresie sposobu koordynacji i wykonywania tych prac.

10. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi:

- 1) podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej wytyczne w zakresie sposobu koordynacji i wykonywania prac scaleniowo-wymiennych oraz ich zmiany;
- 2) ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” komunikat o miejscu publikacji wytycznych w zakresie sposobu koordynacji i wykonywania prac scaleniowo-wymiennych oraz ich zmian.”.

Art. 119. W ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2022 r. poz. 672, 1726 i 2311) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 14 w ust. 7 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyrazy „lub na podstawie przepisów o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej.”;
- 2) w art. 35 w ust. 5:
  - a) w pkt 2 po wyrazach „zgodnie z tym planem” dodaje się wyrazy „, , albo” i dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) na realizację inwestycji zwiększających bioróżnorodność lasów prywatnych – sporządza plan tej inwestycji oraz potwierdza jej wykonanie zgodnie z tym planem”,

- b) w części wspólnej kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyrazy „lub zgodnie z przepisami o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej.”.

Art. 120. W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2587, 2640 i 2745) w art. 17 w ust. 1 pkt 53b otrzymuje brzmienie:

„53b) przychody podmiotu wdrażającego instrument finansowy, o którym mowa w rozdziale 6a ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2022 r. poz. 2422, 2433 i 2727 oraz z 2023 r. poz. ...) oraz w rozdziale 7 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...), w szczególności odsetki, opłaty gwarancyjne, dywidendy i inne przychody osiągnięte z inwestycji realizowanych przez ten podmiot – w części zwiększającej wkład finansowy odpowiednio z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej;”.

Art. 121. W ustawie z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1613 oraz z 2023 r. poz. 28) w art. 34g w ust. 3 po pkt 1b dodaje się pkt 1c w brzmieniu:

„1c) środków finansowych, odsetek i innych przychodów, a także zysków, o których mowa w art. 110 ust. 1 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...);”.

Art. 122. W ustawie z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 395) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 2. 1. Osoby fizyczne, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej oraz osoby prawne, które w ramach działalności rolniczej prowadzą gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym lub dział specjalny produkcji rolnej, mogą organizować się w grupy producentów rolnych do realizacji co najmniej jednego celu spośród następujących celów:

- 1) dostosowanie produktów rolnych i procesu produkcyjnego do wymogów rynkowych;

- 2) wspólne wprowadzanie towarów do obrotu, w tym przygotowanie do sprzedaży, centralizacja sprzedaży i dostawy do odbiorców hurtowych;
- 3) optymalizacja kosztów produkcji oraz stabilizowanie cen producentów.

2. Uznaje się, że podmioty wymienione w ust. 1 prowadzą działalność rolniczą, jeżeli prowadzą działalność określoną w art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia ... o Planie strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...).

3. Grupy producentów rolnych mogą także realizować inne cele, w szczególności takie jak:

- 1) ustanowienie wspólnych zasad dotyczących informacji o produkcji ze szczególnym uwzględnieniem zbiorów i dostępności produktów rolnych;
  - 2) rozwijanie umiejętności biznesowych i marketingowych;
  - 3) organizowanie i ułatwianie wprowadzania innowacji;
  - 4) prowadzenie procesu produkcyjnego z uwzględnieniem zasad ochrony środowiska naturalnego.”;
- 2) w art. 3 w ust. 1 w pkt 1 wyrazy „w celach określonych w art. 2” zastępuje się wyrazami „do realizacji co najmniej jednego celu spośród celów, o których mowa w art. 2 ust. 1;”;
  - 3) w art. 3a:
    - a) w pkt 1 po wyrazach „art. 2” dodaje się wyrazy „ust. 1 i 2”;
    - b) w pkt 2 wyrazy „celami określonymi w art. 2” zastępuje się wyrazami „co najmniej jednym celem spośród celów, o których mowa w art. 2 ust. 1;”;
  - 4) art. 3b otrzymuje brzmienie:

„Art. 3b. Warunku, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 6 oraz art. 3a pkt 6, nie stosuje się, w przypadku gdy brak produkcji jest spowodowany działaniem siły wyższej lub wystąpieniem nadzwyczajnych okoliczności, o których mowa w art. 3 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187, z późn. zm.⁹⁾.”;
  - 5) w art. 4 w ust. 1:
    - a) w pkt 7 lit. b otrzymuje brzmienie:

---

⁹⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 29 z 10.02.2022, str. 45 oraz Dz. Urz. UE L 216 z 19.08.2022, str. 1.

- „b) nie spełnia warunków określonych w art. 2 ust. 1 i 2 oraz art. 3 albo art. 2 ust. 1 i 2 oraz art. 3a;”;
- b) pkt 8 otrzymuje brzmienie:
„8) wskazanie celu albo celów realizowanych przez grupę.”;
- 6) w art. 8:
- a) w ust. 1 w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 w brzmieniu:
„6) numer nadany w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.”;
- b) po ust. 7a dodaje się ust. 7b w brzmieniu:
„7b. Wnioski o wydanie decyzji, o których mowa w art. 7 ust. 1, można składać za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.”;
- c) w ust. 9 skreśla się wyrazy „w zakresie realizacji przez nie celów określonych w art. 2”;
- 7) w art. 12 w ust. 2a w pkt 2 wyrazy „raz na 2 lata” zastępuje się wyrazami „raz na trzy lata”.

Art. 123. W ustawie z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1688, 2185 i 2254) w art. 13 w ust. 1 w pkt 2 lit. a otrzymuje brzmienie:

- „a) krajowych systemów jakości uznanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, które spełniają kryteria określone w art. 47 lit. a rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/126 z dnia 7 grudnia 2021 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 o dodatkowe wymogi w odniesieniu do niektórych rodzajów interwencji określonych przez państwa członkowskie w ich planach strategicznych WPR na lata 2023–2027 na podstawie tego rozporządzenia, jak również o przepisy dotyczące współczynnika dotyczącego normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (GAEC) nr 1 (Dz. Urz. UE L 20 z 31.01.2022, str. 52),”.

Art. 124. W ustawie z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2569) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2a w ust. 4 w pkt 3 lit. a i b otrzymują brzmienie:

„a) przyznano jej pomoc finansową w ramach:

- poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 6 lit. a ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2022 r. poz. 2422, 2433 i 2727 oraz z 2023 r. poz. ...), lub
- interwencji, o której mowa w art. 69 lit. e rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.¹⁰⁾), ze względu na rozpoczęcie działalności przez młodych rolników,

b) nabycie nieruchomości rolnej będzie zgodne z warunkami przyznanej pomocy finansowej w ramach:

- poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 6 lit. a ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, lub
- interwencji, o której mowa w art. 69 lit. e rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013, na rozpoczęcie działalności przez młodych rolników;”;

---

¹⁰⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 119 z 21.04.2022, str. 1, Dz. Urz. UE L 181 z 07.07.2022, str. 35 oraz Dz. Urz. UE L 227 z 01.09.2022, str. 136.

2) w art. 2b w ust. 4 w pkt 1 lit. e otrzymuje brzmienie:

„e) osobie, której została przyznana pomoc finansowa w ramach:

- poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 6 lit. a ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, lub
- interwencji, o której mowa w art. 69 lit. e rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013, ze względu na rozpoczynanie działalności przez młodych rolników,”.

Art. 125. W ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2026) w art. 5:

1) ust. 4b otrzymuje brzmienie:

„4b. Wnioski, o których mowa w ust. 4a, można również składać za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.”;

2) uchyla się ust. 4c i 7.

Art. 126. W ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2022 r. poz. 2001 i 2727) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

- „1) gospodarstwo rolne – gospodarstwo w rozumieniu art. 3 pkt 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej

(planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.¹¹⁾), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/2115”;

b) w pkt 3 lit. b otrzymuje brzmienie:

„b) rolnikiem w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2021/2115”;

c) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) organizacja producentów – grupę producentów rolnych i związek grup producentów rolnych uznane na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 395 oraz z 2023 r. poz. ...) oraz organizację producentów, zrzeszenie organizacji producentów, organizację międzybranżową, międzynarodową organizację producentów, międzynarodowe zrzeszenie organizacji producentów i międzynarodową organizację międzybranżową uznane na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671, z późn. zm.¹²⁾);”;

d) po pkt 6a dodaje się pkt 6b w brzmieniu:

„6b) jednostka gruntu nierolniczego – jednostkę gruntu nierolniczego w rozumieniu art. 2 pkt 12 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...);”;

e) pkt 7 otrzymuje brzmienie:

---

¹¹⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 119 z 21.04.2022, str. 1, Dz. Urz. UE L 181 z 07.07.2022, str. 35 oraz Dz. Urz. UE L 227 z 01.09.2022, str. 136.

¹²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 865, Dz. Urz. UE L 189 z 27.06.2014, str. 261, Dz. Urz. UE L 130 z 19.05.2016, str. 20, Dz. Urz. UE L 135 z 24.05.2016, str. 1, Dz. Urz. UE L 193 z 19.07.2016, str. 17, Dz. Urz. UE L 202 z 28.07.2016, str. 5, Dz. Urz. UE L 91 z 05.04.2017, str. 44, Dz. Urz. UE L 350 z 29.12.2017, str. 350, Dz. Urz. UE L 114 z 04.05.2018, str. 39, Dz. Urz. UE L 437 z 28.12.2020, str. 437 oraz Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 435.

- „7) działka rolna – działkę rolną w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej;”;
- f) pkt 9 otrzymuje brzmienie:
- „9) płatności – pomoc finansową dla producentów rolnych, organizacji producentów i potencjalnych beneficjentów udzielaną w całości lub w części ze środków Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej, Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji lub Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz przejściowe wsparcie krajowe, o którym mowa w przepisach o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej.”;
- 2) w art. 4:
- a) pkt 3a otrzymuje brzmienie:
- „3a) systemu identyfikacji działek rolnych, o którym mowa w art. 68 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187, z późn. zm.¹³⁾), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/2116”;
- b) po pkt 3a dodaje się pkt 3b w brzmieniu:
- „3b) systemu monitorowania obszarów w rozumieniu art. 65 ust. 4 lit. b rozporządzenia 2021/2116;”;
- c) pkt 4 otrzymuje brzmienie:
- „4) dokumentacji związanej z prowadzeniem ewidencji i systemów, o których mowa w pkt 1–3b.”;
- 3) w art. 7:
- a) w ust. 1 w pkt 6 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 7 w brzmieniu:
- „7) numer telefonu i adres poczty elektronicznej, jeżeli zostały podane na podstawie art. 10c ust. 6 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2157 i 2727

---

¹³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 29 z 10.02.2022, str. 45 oraz Dz. Urz. UE L 216 z 19.08.2022, str. 1.

oraz z 2023 r. poz. ...) lub we wniosku o wpis producenta do ewidencji producentów.”,

b) w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) wskazanie produktu lub grupy produktów, ze względu na które organizacja producentów została uznana;”;

4) w art. 9a:

a) w ust. 1 pkt 1 i 1a otrzymują brzmienie:

„1) wektorowe granice oraz powierzchnię:

a) maksymalnego kwalifikującego się obszaru, o którym mowa w art. 2 ust. 7 lit. a rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/1172 z dnia 4 maja 2022 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli we wspólnej polityce rolnej oraz stosowania i obliczania wysokości kar administracyjnych w związku z warunkowością (Dz. Urz. UE L 183 z 08.07.2022, str. 12), zwanego dalej „rozporządzeniem 2022/1172”,

b) użytków rolnych, o których mowa w art. 2 ust. 7 lit. b rozporządzenia 2022/1172,

c) elementów krajobrazu, o których mowa w art. 2 ust. 7 lit. e rozporządzenia 2022/1172,

d) działek rolnych i jednostek gruntów nierolniczych;

1a) informacje wymienione w art. 2 ust. 7 lit. d, f oraz g rozporządzenia 2022/1172;”;

b) w ust. 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) wyniki kontroli, o których mowa w rozporządzeniu 2022/1172 i rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2022/1173 z dnia 31 maja 2022 r. ustanawiającym zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli we wspólnej polityce rolnej (Dz. Urz. UE L 183 z 08.07.2022, str. 23) oraz w przepisach ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej.”;

5) w art. 11:

a) ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, może być złożony za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.”,

b) uchyla się ust. 1b–1d;

6) w art. 12 w ust. 4b:

a) uchyla się pkt 1,

b) po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej.”;

7) w art. 14 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Podanie za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji numeru telefonu lub adresu poczty elektronicznej na podstawie art. 10c ust. 6 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa lub zgodnie z ust. 2 uznaje się za zmianę danych w ewidencji producentów niewymagającą rozstrzygnięcia w drodze decyzji administracyjnej.”;

8) w art. 16a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Prezes Agencji może nieodpłatnie udostępnić dane przestrzenne zawarte w systemie identyfikacji działek rolnych, o którym mowa w art. 66 ust. 1 lit. a rozporządzenia 2021/2116, oraz w systemie kontroli i kar, o którym mowa w art. 66 ust. 1 lit. e rozporządzenia 2021/2116, dotyczące wektorowych granic i powierzchni:

- 1) działek referencyjnych w rozumieniu art. 2 ust. 2 rozporządzenia 2022/1172, wraz z ich identyfikatorami,
- 2) maksymalnego kwalifikującego się obszaru, o którym mowa w art. 2 ust. 7 lit. a rozporządzenia 2022/1172,
- 3) elementów, obszarów i gruntów wymienionych w art. 2 ust. 7 lit. e–g rozporządzenia 2022/1172,
- 4) upraw rolnych, elementów wymienionych w art. 2 ust. 7 lit. e rozporządzenia 2022/1172 oraz trwałych użytków zielonych w rozumieniu art. 2 pkt 29 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej, deklarowanych przez rolnika we wniosku o przyznanie płatności

– jeżeli te dane będą wykorzystywane do celów naukowych, badawczych, statystycznych lub środowiskowych, na wniosek podmiotów realizujących ustawowe zadania dotyczące tych celów, a także na wniosek instytucji i organów Unii Europejskiej.”;

9) art. 17 otrzymuje brzmienie:

„Art. 17. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania, jakie powinien spełniać wniosek o wpis do ewidencji producentów, uwzględniając dane, o których mowa w art. 7, oraz biorąc pod uwagę zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemu.”.

Art. 127. W ustawie z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu (Dz. U. z 2022 r. poz. 2101) w art. 6:

1) w ust. 1 w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) numer identyfikacyjny nadany wnioskodawcy w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.”;

2) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Wniosek można składać za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.”.

Art. 128. W ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2629 i 2727) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 w ust. 2 w pkt 4 lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) kontroli administracyjnych i kontroli na miejscu w zakresie określonym w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich oraz w przepisach o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej.”;

2) art. 19g otrzymuje brzmienie:

„Art. 19g. Kontrole na miejscu, o których mowa w art. 3 ust. 2 pkt 4 lit. c, przeprowadza się zgodnie z przepisami o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich oraz przepisami o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej.”.

Art. 129. W ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 185 i 1370) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 38i w ust. 2a dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Ten wniosek można składać za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.”;

2) w art. 38n w ust. 1 wyrazy „raz na dwa lata” zastępuje się wyrazami „raz na trzy lata”;

3) w art. 38q w ust. 1 wyrazy „art. 4 pkt 1 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego przepisy dotyczące

płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 608, z późn. zm.²⁾)” zastępuje się wyrazami „art. 3 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.¹⁴⁾)”;

4) w art. 40c ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Warunkiem uzyskania dopłaty jest posiadanie przez producenta rolnego działek rolnych o łącznej powierzchni nie mniejszej niż 1 ha, na których uprawia się gatunki roślin uprawnych objęte dopłatami, przy czym działka rolna oznacza działkę rolną w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...) o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha wchodzącą w skład gospodarstwa rolnego.”;

5) w art. 40d dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, można składać za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.”.

Art. 130. W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 381) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 48a w ust. 3 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Ten wniosek można składać za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.”;

2) w art. 49 w ust. 2 wyrazy „raz na dwa lata” zastępuje się wyrazami „raz na trzy lata”.

---

²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 865, Dz. Urz. UE L 181 z 20.06.2014, str. 1, Dz. Urz. UE L 280 z 24.09.2014, str. 1, Dz. Urz. UE L 281 z 25.09.2014, str. 1, Dz. Urz. UE L 367 z 23.12.2014, str. 16, Dz. Urz. UE L 135 z 02.06.2015, str. 8, Dz. Urz. UE L 28 z 04.02.2016, str. 8 oraz Dz. Urz. UE L 130 z 19.05.2016, str. 16.

¹⁴⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 119 z 21.04.2022, str. 1, Dz. Urz. UE L 181 z 07.07.2022, str. 35 oraz Dz. Urz. UE L 227 z 01.09.2022, str. 136.

Art. 131. W ustawie z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz. U. z 2020 r. poz. 721) w art. 4 uchyla się ust. 1a.

Art. 132. W ustawie z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2142 i 2236) w art. 2 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) dokonanie czynności urzędowej, wydanie zaświadczenia i zezwolenia przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa albo Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa w sprawach z zakresu wykonywania przez te podmioty zadań w ramach realizacji Wspólnej Polityki Rolnej, w tym w sprawach płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego określonych przepisami Unii Europejskiej i przyznawanej w drodze decyzji pomocy finansowej w ramach interwencji objętych Planem Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej oraz w ramach przejściowego wsparcia krajowego, o którym mowa w art. 147 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.¹⁵⁾), pomocy *de minimis* w sektorze rolnictwa lub rybołówstwa oraz innych zadań dotyczących organizacji rynków rolnych, z wyłączeniem zadań w zakresie administrowania obrotem z zagranicą towarami rolno-spożywczymi;”.

Art. 133. W ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057 oraz z 2022 r. poz. 1079 i 1846) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Ustawy nie stosuje się do programu rozwoju obszarów wiejskich, o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z

---

¹⁵⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 119 z 21.04.2022, str. 1, Dz. Urz. UE L 181 z 07.07.2022, str. 35 oraz Dz. Urz. UE L 227 z 01.09.2022, str. 136.

późn. zm.¹⁶⁾), zwanego dalej „programem rozwoju obszarów wiejskich”, planu strategicznego dla wspólnej polityki rolnej, o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.¹⁷⁾), zwanego dalej „planem strategicznym dla wspólnej polityki rolnej”, programów realizowanych z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus przeznaczonych na zwalczanie deprawacji materialnej, z wyłączeniem przepisów rozdziałów 1, 2, 2b i 7 oraz przepisów art. 14e, art. 14f, art. 14g ust. 1 i 2, art. 14h, art. 14j i art. 14l, a w przypadku:

- 1) programu rozwoju obszarów wiejskich – także z wyłączeniem art. 14g ust. 4a, art. 14kc i art. 14kd;
  - 2) programu realizowanego z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego – także z wyłączeniem art. 14g ust. 4, art. 14ke i art. 14kf;
  - 3) programu realizowanego z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus przeznaczonych na zwalczanie deprawacji materialnej – także z wyłączeniem art. 14g ust. 4b, art. 14kh i art. 14ki;
  - 4) planu strategicznego dla wspólnej polityki rolnej – także z wyłączeniem art. 14g ust. 4a, art. 14kca i art. 14kd.”;
- 2) w art. 5:
- a) pkt 1a otrzymuje brzmienie:
„1a) dokumenty programowe – umowę partnerstwa, programy służące jej realizacji oraz plan strategiczny dla wspólnej polityki rolnej;”;

---

¹⁶⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 865, Dz. Urz. UE L 280 z 24.09.2014, str. 1, Dz. Urz. UE L 367 z 23.12.2014, str. 16, Dz. Urz. UE L 127 z 22.05.2015, str. 1, Dz. Urz. UE L 28 z 04.02.2016, str. 8, Dz. Urz. UE L 129 z 19.05.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 350 z 29.12.2017, str. 15, Dz. Urz. UE L 30 z 02.02.2018, str. 6, Dz. Urz. UE L 16 z 18.01.2019, str. 1, Dz. Urz. UE L 53 z 22.02.2019, str. 14, Dz. Urz. UE L 204 z 26.06.2020, str. 1, Dz. Urz. UE L 437 z 28.12.2020, str. 1, Dz. Urz. UE L 79 z 08.03.2021, str. 1 i Dz. Urz. UE L 224 z 24.06.2021, str. 1.

¹⁷⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 119 z 21.04.2022, str. 1, Dz. Urz. UE L 181 z 07.07.2022, str. 35 oraz Dz. Urz. UE L 227 z 01.09.2022, str. 136.

- b) w pkt 7a lit. b otrzymuje brzmienie:
„b) realizowane z wykorzystaniem funduszy wspierających sektory morski lub rybacki oraz funduszy wspierających sprawy wewnętrzne oraz program rozwoju obszarów wiejskich;”;
- 3) w art. 14g ust. 4a otrzymuje brzmienie:
„4a. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi opracowuje program rozwoju obszarów wiejskich oraz plan strategiczny dla wspólnej polityki rolnej, a także:
- 1) reprezentuje Rzeczpospolitą Polską w kontaktach z Komisją Europejską;
  - 2) prowadzi negocjacje z Komisją Europejską mające na celu uzgodnienie treści tego programu oraz planu;
  - 3) proponuje podmioty, które mają być odpowiedzialne za zarządzanie i kontrolę tego programu oraz planu.”;
- 4) w art. 14h wyraz „dokumentu” zastępuje się wyrazami „planu strategicznego dla wspólnej polityki rolnej”;
- 5) w art. 14j w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) realizowane z wykorzystaniem środków funduszy wspierających sektory morski lub rybacki, funduszy wspierających sprawy wewnętrzne oraz środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus przeznaczonych na zwalczanie deprawacji materialnej, a także program rozwoju obszarów wiejskich, po przyjęciu przez Komisję Europejską, są przekazywane odpowiednio przez ministra właściwego do spraw rybołówstwa, ministra właściwego do spraw wewnętrznych, ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego lub ministra właściwego do spraw rozwoju wsi”;
- 6) użyte w art. 14kc ust. 1–2a, w ust. 3 we wprowadzeniu do wyliczenia i w ust. 4 wyrazy „realizowanego z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020” zastępuje się wyrazami „rozwoju obszarów wiejskich;”;
- 7) po art. 14kc dodaje się art. 14kca w brzmieniu:
„Art. 14kca. 1. Projekt zmiany planu strategicznego dla wspólnej polityki rolnej opracowuje minister właściwy do spraw rozwoju wsi, po zasięgnięciu opinii komitetu monitorującego, o którym mowa w art. 124 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego

Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013, zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/2115”.

2. Projekt zmiany planu strategicznego dla wspólnej polityki rolnej jest przyjmowany przez Radę Ministrów w drodze uchwały, a następnie jest przekazywany przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi Komisji Europejskiej.

3. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi współpracuje z Komisją Europejską w zakresie oceny przekazanego jej projektu zmiany planu strategicznego dla wspólnej polityki rolnej.

4. Zmiana planu strategicznego dla wspólnej polityki rolnej po:

- 1) zatwierdzeniu przez Komisję Europejską tej zmiany – w przypadku, o którym mowa w art. 119 ust. 4 rozporządzenia 2021/2115,
- 2) poinformowaniu Komisji Europejskiej o tej zmianie – w przypadku, o którym mowa w art. 119 ust. 9 rozporządzenia 2021/2115

– jest przekazywana przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi do wiadomości członkom Rady Ministrów.

5. Rada Ministrów może, w drodze uchwały, upoważnić ministra właściwego do spraw rozwoju wsi do przyjmowania projektów zmian planu strategicznego dla wspólnej polityki rolnej w zakresie, o którym mowa w art. 119 ust. 9 rozporządzenia 2021/2115.”;

8) art. 14kd otrzymuje brzmienie:

„Art. 14kd. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi:

- 1) podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie podmiotowej w Biuletynie Informacji Publicznej program rozwoju obszarów wiejskich i plan strategiczny dla wspólnej polityki rolnej oraz ich zmiany;
- 2) ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” komunikat o:
  - a) zatwierdzeniu przez Komisję Europejską programu rozwoju obszarów wiejskich i planu strategicznego dla wspólnej polityki rolnej oraz ich zmian, jeżeli wymagały zatwierdzenia przez Komisję Europejską,
  - b) adresie strony internetowej, na której został zamieszczony program rozwoju obszarów wiejskich i plan strategiczny dla wspólnej polityki rolnej oraz ich zmiany.”;

- 9) w art. 35 w ust. 1 wyrazy „programów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich i” zastępuje się wyrazami „programu współfinansowanego z”.

Art. 134. W ustawie z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. z 2022 r. poz. 2138) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) uchyla się art. 15;
- 2) w art. 24:
  - a) w ust. 2 w zdaniu pierwszym wyrazy „formularzy udostępnionych na stronie internetowej Agencji” zastępuje się wyrazami „systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa”,
  - b) uchyla się ust. 3 i 4.”.

Art. 135. W ustawie z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2157 i 2727) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 6 w ust. 2 uchyla się pkt 7;
- 2) art. 10c otrzymuje brzmienie:

„Art. 10c. 1. Złożenie wniosku za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji następuje po uwierzytelnieniu w tym systemie podmiotu składającego ten wniosek, a w przypadku gdy wniosek jest składany przez podmiot niebędący osobą fizyczną – po uwierzytelnieniu osoby:

- 1) uprawnionej do reprezentacji tego podmiotu – jeżeli jego reprezentacja jest jednoosobowa;
- 2) upoważnionej przez osoby uprawnione do reprezentacji tego podmiotu – jeżeli jego reprezentacja jest wieloosobowa.

2. Uwierzytelnienie w systemie teleinformatycznym Agencji następuje:

- 1) w sposób określony w art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2023 r. poz. 57) lub
- 2) za pomocą loginu i kodu dostępu do systemu teleinformatycznego Agencji.

3. Jeżeli postępowanie administracyjne lub inne postępowanie zostało wszczęte na wniosek złożony za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, wymiany korespondencji dotyczącej postępowania, w tym składania pism przez stronę postępowania i doręczania pism stronie postępowania, oraz wykonywania przez stronę postępowania innych czynności dotyczących postępowania, w tym podpisywania dokumentów, dokonuje się za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji zgodnie z ust. 7, pod warunkiem że strona tego postępowania wyraziła na to zgodę za pomocą tego systemu.

4. Zgoda, o której mowa w ust. 3, jest:

- 1) równoznaczna z żądaniem doręczania pism stronie postępowania za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji;
- 2) skuteczna, jeżeli strona postępowania została pouczona o skutkach jej wyrażenia, w szczególności o tym, że wymiana korespondencji dotyczącej postępowania oraz wykonywanie przez stronę postępowania innych czynności dotyczących postępowania będą dokonywane zgodnie z ust. 7.

5. Warunek, o którym mowa w ust. 3, nie ma zastosowania do postępowań w sprawach dotyczących pomocy, do której mają zastosowanie przepisy rozdziału 5 i 8 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...).

6. W postępowaniach dotyczących pomocy, do której mają zastosowanie przepisy rozdziału 5 i 8 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej, oraz w postępowaniach, w których strona postępowania wyraziła zgodę, o której mowa ust. 3, strona postępowania, jej pełnomocnik lub jej przedstawiciel podają za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji numer telefonu lub adres poczty elektronicznej.

7. Złożenie wniosku, wymiana korespondencji oraz wykonywanie innych czynności dotyczących postępowania za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji następuje zgodnie z następującymi regułami:

- 1) do złożenia wniosku lub innego pisma oraz do wykonania innej czynności dotyczącej postępowania przez stronę postępowania nie jest wymagany podpis elektroniczny, ale ponowne uwierzytelnienie w tym systemie zgodnie z ust. 1 i 2 podczas odpowiednio składania pisma albo wykonywania innej czynności dotyczącej postępowania, a jeżeli wykonanie czynności dotyczącej postępowania polega na podpisaniu dokumentu, uznaje się, że ponowne uwierzytelnienie w tym

- systemie zgodnie z ust. 1 i 2 podczas wykonywania tej czynności jest równoznaczne z podpisaniem dokumentu;
- 2) załączniki do wniosku lub innego pisma dołącza się jako dokumenty utworzone za pomocą tego systemu, a w przypadku gdy stanowią dokumenty wymagające opatrzenia podpisem przez osobę trzecią, dołącza się je w postaci elektronicznej jako:
    - a) dokumenty opatrzone przez tę osobę kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem osobistym albo podpisem zaufanym albo
    - b) elektroniczne kopie dokumentów sporządzonych w postaci papierowej i opatrzonych przez tę osobę podpisem własnoręcznym, zapisane w formacie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 18 pkt 3 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne;
  - 3) stronie postępowania po wysłaniu wniosku lub innego pisma oraz po wykonaniu innej czynności dotyczącej postępowania jest wystawiane przez ten system potwierdzenie odpowiednio złożenia pisma oraz wykonania innej czynności dotyczącej postępowania, które zawiera unikalny numer nadany przez ten system oraz datę odpowiednio złożenia pisma oraz wykonania innej czynności dotyczącej postępowania;
  - 4) datą wszczęcia postępowania na wniosek złożony za pomocą tego systemu jest dzień wystawienia potwierdzenia złożenia pisma, o którym mowa w pkt 3;
  - 5) za datę złożenia pisma oraz wykonania innej czynności dotyczącej postępowania przez stronę postępowania uważa się dzień ponownego uwierzytelnienia w tym systemie zgodnie z ust. 1 i 2 podczas odpowiednio składania pisma albo wykonywania innej czynności dotyczącej postępowania;
  - 6) stronie postępowania po otrzymaniu pisma w tym systemie jest wystawiane przez ten system zawiadomienie o otrzymaniu tego pisma, które jest przesyłane na numer telefonu lub adres poczty elektronicznej podane za pomocą tego systemu, oraz potwierdzenie otrzymania pisma zawierające unikalny numer nadany przez ten system oraz datę otrzymania pisma;
  - 7) za datę doręczenia stronie postępowania pisma za pomocą tego systemu uznaje się dzień:

- a) potwierdzenia odczytania pisma przez stronę postępowania w tym systemie, z tym że strona postępowania uzyskuje dostęp do treści tego pisma i do jego załączników po dokonaniu tego potwierdzenia,
  - b) następujący po upływie 14 dni od dnia otrzymania pisma w tym systemie, jeżeli strona postępowania nie potwierdziła odczytania pisma przed upływem tego terminu;
- 8) niewykonanie czynności dotyczącej postępowania przez stronę postępowania w terminie wyznaczonym w piśmie wzywającym do wykonania tej czynności jest równoznaczne z odmową jej wykonania;
- 9) decyzje administracyjne, postanowienia oraz inne pisma doręczane stronie, sporządzone z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego Agencji, mogą zamiast podpisu zawierać imię i nazwisko wraz ze stanowiskiem służbowym osoby upoważnionej do ich wydania;
- 10) w przypadku ustanowienia pełnomocnika, a także w przypadku gdy strona postępowania działa przez przedstawiciela, wystawiane przez system teleinformatyczny Agencji potwierdzenie złożenia pisma oraz wykonania innej czynności dotyczącej postępowania, a także wystawiane przez ten system zawiadomienie o otrzymaniu pisma w tym systemie oraz potwierdzenie otrzymania tego pisma, otrzymuje odpowiednio pełnomocnik lub przedstawiciel strony postępowania za pomocą tego systemu.

8. W przypadku gdy kopie dokumentów, o których mowa w ust. 7 pkt 2 lit. b, nie zostały dołączone do wniosku złożonego za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, dokumenty te można złożyć bezpośrednio w jednostce organizacyjnej Agencji albo podmiotu wdrażającego w rozumieniu art. 2 pkt 22 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej lub nadać w placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu art. 3 pkt 12 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 896, 1933 i 2042) lub w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej, albo wysłać na adres do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 569, 1002 i 2754).

9. Zawarcie umowy za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji jest dokonywane zgodnie z następującymi regułami:

- 1) Agencja albo podmiot wdrażający w rozumieniu art. 2 pkt 22 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej przekazuje stronie postępowania za pomocą tego systemu pismo zawierające oświadczenie woli zawarcia umowy przez Agencję albo ten podmiot wraz z umową oraz wezwaniem strony postępowania do zawarcia tej umowy;
- 2) jeżeli strona postępowania zgadza się na zawarcie umowy, składa oświadczenie woli zawarcia umowy przez ponowne uwierzytelnienie w tym systemie zgodnie z ust. 1 i 2 nie później niż przed upływem 14 dni od dnia otrzymania pisma, o którym mowa w pkt 1;
- 3) dniem zawarcia umowy jest data złożenia oświadczenia woli zawarcia umowy przez stronę postępowania.

10. Przepisu ust. 9 nie stosuje się do sposobu zawierania umowy o objęcie przedsięwzięcia wsparciem z planu rozwojowego w rozumieniu art. 5 pkt 7aa ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057, z 2022 r. poz. 1079 i 1846 oraz z 2023 r. poz. ...).

11. W przypadku gdy z przepisów prawa wynika obowiązek wydania, przekazania lub dostarczenia akt spraw objętych postępowaniami, do których mają zastosowanie reguły określone w ust. 7, lub dokumentów składających się na te akta, lub odpisów, wyciągów lub kopii tych dokumentów, do spełnienia tego obowiązku jest wystarczające wydanie, przekazanie lub dostarczenie uwierzytelnionego wydruku elektronicznej kopii tych dokumentów.

12. Udzielenie pełnomocnictwa w sprawach, w których wniosek jest składany za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, może być dokonywane za pomocą tego systemu.

13. Do zgłoszeń, informacji lub innych dokumentów składanych za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, a także do wymiany korespondencji z podmiotem, który je złożył, przepisy ust. 1–8 i 12 stosuje się odpowiednio, z tym że warunek, o którym mowa w ust. 3, nie ma zastosowania do wymiany tej korespondencji.

14. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania dotyczące loginu i kodu dostępu do systemu teleinformatycznego Agencji, mając na względzie identyfikację strony postępowania, a także zabezpieczenie przekazywanych danych przed dostępem osób nieuprawnionych.

15. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania w zakresie wymiany korespondencji dotyczącej postępowania lub wykonywania innych czynności dotyczących postępowania za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji lub wymiany korespondencji z podmiotem, który złożył zgłoszenie, informację lub inny dokument za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, mając na względzie wymagania określone w przepisach o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne oraz identyfikację strony postępowania lub tego podmiotu, a także zabezpieczenie przekazywanych danych przed dostępem osób nieuprawnionych.”;

3) w art. 29:

a) w ust. 1 część wspólna otrzymuje brzmienie:

„– podlegają zwrotowi, jeżeli płatność lub pomoc finansowa wypłacone z tych środków zostały pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości w wyniku naruszenia prawa albo regulaminu naboru wniosków o przyznanie pomocy finansowej lub w przypadkach określonych w przepisach odrębnych dotyczących przyznawania lub wypłaty płatności lub pomocy finansowej lub zwrotu tych środków lub w postanowieniach umów o przyznaniu pomocy finansowej.”,

b) ust. 1c otrzymuje brzmienie:

„1c. Ustalenie kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych, o których mowa w ust. 1, następuje w drodze decyzji administracyjnej.”,

c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Właściwym w sprawie ustalenia kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych, o których mowa w ust. 1, jest:

- 1) organ właściwy do rozstrzygnięcia w sprawie przyznania płatności lub pomocy finansowej z tych środków publicznych przyznawanej w drodze decyzji administracyjnej;
- 2) w przypadku pomocy finansowej ze środków publicznych przyznawanej na podstawie umowy:
  - a) kierownik jednostki organizacyjnej Agencji wyznaczonej do rozpoznania sprawy,
  - b) Prezes Agencji – w przypadku gdy do rozpoznania sprawy nie została wyznaczona jednostka organizacyjna Agencji,

- c) organ podmiotu wykonującego zadania delegowane – w przypadku pomocy finansowej przyznanej przez taki podmiot.”,
  - d) w ust. 3 po wyrazach „ust. 2” dodaje się wyraz „pkt 1”,
  - e) w ust. 5 skreśla się wyrazy „art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1775) oraz”;
- 4) uchyla się art. 30;
- 5) w art. 31 w ust. 1–2a skreśla się wyrazy „przez Prezesa Agencji albo inny organ właściwy do rozstrzygnięcia w sprawie przyznania płatności lub pomocy finansowej ze środków publicznych, o których mowa w art. 29 ust. 1.”.

Art. 136. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, z późn. zm.¹⁸⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 111 w pkt 16 po wyrazach „rozporządzeniem nr 1306/2013”, dodaje się wyrazy „a także w art. 5 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187, z późn. zm.¹⁹⁾), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/2116”;
- 2) w art. 117 w ust. 1 po wyrazach „rozporządzenia nr 1306/2013” dodaje się wyrazy „oraz w art. 5 ust. 3 rozporządzenia 2021/2116”.

Art. 137. W ustawie z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2020 r. poz. 2097 oraz z 2022 r. poz. 2185) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 58 w ust. 8 w pkt 1 oraz w art. 62 w ust. 6 w pkt 1 wyrazy „art. 60” zastępuje się wyrazami „art. 60 ust. 1 pkt 1–2, 3 i 4”;
- 2) w art. 60:
  - a) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i w tym ustępie po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) przekazywać Prezesowi Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej w formie dokumentu elektronicznego opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym,

---

¹⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 1692, 1725, 1747, 1768, 1964 i 2414.

¹⁹⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 29 z 10.02.2022, str. 45 oraz Dz. Urz. UE L 216 z 19.08.2022, str. 1.

podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, na formularzu udostępnionym przez tę agencję wykaz producentów roślin będących producentami, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2022 r. poz. 2001 i 2727 oraz z 2023 r. poz. ...), którzy spełniają wymagania integrowanej produkcji roślin, do dnia 30 września każdego roku;”

b) dodaje się ust. 2–7 w brzmieniu:

„2. Wykaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 2a, zawiera informacje, stanowiące dane osobowe, niezbędne do udzielenia producentom roślin, którzy spełniają wymagania integrowanej produkcji roślin, pomocy finansowej z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich lub z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji:

- 1) imię, nazwisko albo nazwę producenta roślin;
- 2) numer PESEL producenta roślin, a jeżeli nie posiada numeru PESEL – numer paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego jego tożsamość, lub numer REGON producenta roślin, o ile producentowi roślin taki numer został nadany;
- 3) numer działki ewidencyjnej, na której producent roślin prowadzi integrowaną produkcję roślin.

3. Wykaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 2a, do celów postępowania dowodowego w postępowaniu prowadzonym w sprawach związanych z udzielaniem producentom roślin, którzy spełniają wymagania integrowanej produkcji roślin, pomocy finansowej z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich lub z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji jest dokumentem urzędowym w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

4. Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zapewnia podmiotom certyfikującym dostęp do administrowanych przez nią danych o producentach roślin, które są zgromadzone w prowadzonych przez tę agencję ewidencjach, rejestrach oraz wykazach, w zakresie niezbędnym do przekazania wykazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2a.

5. Podmiot certyfikujący ma dostęp do danych, o których mowa w ust. 4, tylko w odniesieniu do producentów roślin, którzy są objęci kontrolą przeprowadzaną

przez ten podmiot, i wykorzystuje udostępnione dane do przekazania wykazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2a.

6. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe informacje, niestanowiące danych osobowych, zawarte w wykazie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2a, mając na względzie uzyskanie informacji niezbędnych do przyznania pomocy finansowej z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich lub z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji producentom roślin, którzy spełniają wymagania integrowanej produkcji roślin.

7. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 6, minister właściwy do spraw rolnictwa może określić szczegółową formę, w jakiej jest sporządzany wykaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 2a, mając na względzie zapewnienie jednolitego sposobu przekazywania informacji i danych zawartych w tym wykazie.”;

- 3) w art. 61 w ust. 3a po wyrazie „inspektorowi” dodaje się wyrazy „oraz Prezesowi Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa”;
- 4) w art. 62 w ust. 1 w pkt 4 wyrazy „art. 60” zastępuje się wyrazami „art. 60 ust. 1 i 2”.

Art. 138. W ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z 2022 r. poz. 943) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1:
  - a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) zadania oraz właściwość organów w zakresie określonym w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 159, z późn. zm.²⁰⁾), zwanym dalej „rozporządzeniem

---

²⁰⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 261 z 22.07.2021, str. 58 oraz Dz. Urz. UE L 241 z 19.09.2022, str. 16.

2021/1060”, w odniesieniu do rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, o którym mowa w tytule III w rozdziale II rozporządzenia 2021/1060, zwanego dalej „rozwojem lokalnym kierowanym przez społeczność”;

b) w pkt 2:

– w lit. a skreśla się wyrazy „w art. 32 ust. 2 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013 oraz”,

– lit. b otrzymuje brzmienie:

„b) dokonywania wyboru strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, o których mowa w art. 32 rozporządzenia 2021/1060, zwanych dalej „LSR”;

2) w art. 3 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Eksperci stanowią co najmniej jedną trzecią składu komisji. Do ekspertów przepisy rozdziału 17 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. poz. 1079) stosuje się odpowiednio.”;

3) w art. 4:

a) w ust. 3:

– w pkt 4 w lit. a skreśla się wyrazy „art. 2 pkt 9 rozporządzenia nr 1303/2013 oraz”,

– w części wspólnej skreśla się wyrazy „art. 34 ust. 3 lit. f rozporządzenia nr 1303/2013 oraz”,

b) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. W przypadku gdy do właściwości zarządu należy wybór operacji, które mają być realizowane w ramach LSR, i ustalanie kwoty wsparcia zgodnie z art. 33 ust. 3 lit. d rozporządzenia 2021/1060, członkowie zarządu nie mogą być zatrudnieni przez LGD na stanowisku związanym ze świadczeniem doradztwa na rzecz podmiotów ubiegających się o wsparcie, o którym mowa w art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2021/1060.”;

c) w ust. 7 skreśla się wyrazy „art. 34 ust. 3 lit. f rozporządzenia nr 1303/2013 oraz”;

- 4) po art. 4a dodaje się art. 4b w brzmieniu:

„Art. 4b. 1. W przypadku gdy nie ma podstaw, aby stowarzyszenie działało dalej jako LGD zgodnie z art. 4, marszałek województwa informuje stowarzyszenie o tych okolicznościach.

2. Stowarzyszenie jest obowiązane do zmiany statutu przez jego dostosowanie do przepisów ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach oraz do zgłoszenia do Krajowego Rejestru Sądowego zmiany informacji wymaganych przepisami o Krajowym Rejestrze Sądowym w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania informacji, o której mowa w ust. 1.”;

- 5) w art. 10 ust. 15 otrzymuje brzmienie:

„15. Do oceny spełniania kryteriów wyboru LSR wskazanych w odwołaniu IZ może wyznaczyć ekspertów, którzy nie brali udziału w ocenie LSR dokonanej przez komisję, której dotyczy odwołanie. Do ekspertów przepisy rozdziału 17 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 stosuje się odpowiednio.”;

- 6) w art. 14:

- a) w ust. 4:

– we wprowadzeniu do wyliczenia skreśla się wyrazy „w art. 33 ust. 5 rozporządzenia nr 1303/2013 oraz”,

– w pkt 2 lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) grantobiorców w ramach projektów grantowych”;

- b) uchyla się ust. 5;

- 7) po art. 15 dodaje się art. 15a–15c w brzmieniu:

„Art. 15a. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rozwoju regionalnego może wydawać LGD wytyczne w celu zapewnienia zgodności sposobu realizacji LSR z przepisami Unii Europejskiej w zakresie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, a także w celu zapewnienia jednolitego i prawidłowego wykonywania przez LGD zadań związanych z realizacją LSR określonych w tych przepisach oraz w przepisach ustawy. Wytyczne są kierowane do wszystkich LGD.

2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi:

- 1) podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej wytyczne oraz ich zmiany;

- 2) ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” komunikat o miejscu publikacji wytycznych oraz ich zmian.

Art. 15b. Zarząd województwa przeprowadza kontrole realizacji LSR pod względem jej zgodności z przepisami prawa, wytycznymi, o których mowa w art. 15a ust. 1, wytycznymi, o których mowa w art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...), wytycznymi, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 2 i art. 5 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027, oraz procedurami, o których mowa w art. 33 ust. 3 lit. b rozporządzenia 2021/1060, a także pod względem osiągnięcia wskaźników określonych w LSR.

Art. 15c. LGD, zarządy województw, minister właściwy do spraw rozwoju wsi, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego oraz inne organy administracji rządowej i jednostki organizacyjne podległe organom administracji rządowej lub przez nie nadzorowane, a także inne organy samorządu terytorialnego współpracują przy realizacji zadań związanych z rozwojem lokalnym kierowanym przez społeczność.”;

- 8) uchyla się art. 16;

- 9) w art. 17:

- a) ust. 1–3 otrzymują brzmienie:

„1. Wsparcie, o którym mowa w art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2021/1060, zwane dalej „wsparciem na wdrażanie LSR”, jest udzielane podmiotowi ubiegającemu się o wsparcie na wdrażanie LSR, zwanemu dalej „wnioskodawcą”, na jego wniosek, zwany dalej „wnioskiem o wsparcie”, jeżeli są spełnione warunki udzielenia tego wsparcia określone w regulaminie naboru wniosków o wsparcie:

- 1) na operację wybraną przez LGD, która jest stroną umowy ramowej;
- 2) do wysokości środków przewidzianych w umowie ramowej.

2. Wsparcie na wdrażanie LSR nie przysługuje, jeżeli podczas dokonywania wyboru operacji:

- 1) nie zastosowano:
  - a) procedury zapewniającej bezstronność członków rady lub
  - b) kryteriów wyboru operacji, lub
- 2) nie zachowano:
  - a) składu rady zgodnego z wymaganiami określonymi w art. 31 ust. 2 lit. b rozporządzenia 2021/1060, lub

- b) wymogu, zgodnie z którym pojedyncza grupa interesu nie kontroluje decyzji w sprawie wyboru operacji, określonego w art. 33 ust. 3 lit. b rozporządzenia 2021/1060.

3. Wsparcie na wdrażanie LSR może być udzielone również LGD, która jest stroną umowy ramowej, na operacje, które dzielą się na:

- 1) projekty grantowe;
  - 2) operacje własne LGD.”,
- b) uchyla się ust. 4,
  - c) po ust. 4 dodaje się ust. 4a–4g w brzmieniu:

„4a. Projektem grantowym jest operacja, w której LGD udziela grantów na realizację zadań służących osiągnięciu celu tej operacji przez grantobiorców.

4b. Grantobiorcą jest podmiot publiczny albo prywatny wybrany w drodze otwartego konkursu ogłoszonego przez LGD w ramach realizacji projektu grantowego.

4c. Grantobiorcą nie może być podmiot wykluczony z możliwości otrzymania wsparcia w ramach programu.

4d. Grantem są środki finansowe programu, które LGD powierzyła grantobiorcy na podstawie umowy na realizację zadań służących osiągnięciu celu projektu grantowego.

4e. Umowa o powierzenie grantu określa co najmniej:

- 1) zadania grantobiorcy służące osiągnięciu celu projektu grantowego;
- 2) kwotę grantu i wkładu własnego grantobiorcy;
- 3) warunki przekazania i rozliczenia grantu;
- 4) zobowiązanie do zwrotu grantu – w przypadku wykorzystania go niezgodnie z celem projektu grantowego;
- 5) zobowiązanie grantobiorcy do poddania się kontroli przeprowadzanej przez LGD lub inne podmioty lub instytucje do tego uprawnione lub na zlecenie tych podmiotów lub instytucji.

4f. LGD odpowiada w szczególności za:

- 1) realizację projektu grantowego zgodnie z założonym celem;
- 2) przygotowanie i przekazanie zarządowi województwa procedur wyboru i oceny grantobiorców uwzględniających kryteria wyboru grantobiorców w ramach projektów grantowych, wraz z procedurą ustalania lub zmiany tych kryteriów;

- 3) wybór grantobiorców na podstawie kryteriów, o których mowa w pkt 2;
- 4) zawieranie z grantobiorcami umów o powierzenie grantu;
- 5) rozliczanie wydatków poniesionych przez grantobiorców;
- 6) monitorowanie realizacji zadań przez grantobiorców;
- 7) kontrolę realizacji zadań przez grantobiorców;
- 8) odzyskiwanie grantów – w przypadku ich wykorzystania niezgodnie z celem projektu grantowego.

4g. Zarząd województwa zatwierdza procedury, o których mowa w ust. 4f pkt 2.”,

d) uchyla się ust. 6;

10) art. 18 otrzymuje brzmienie:

„Art. 18. Wsparcie, o którym mowa w art. 34 ust. 1 lit. c rozporządzenia 2021/1060, jest udzielane LGD, która jest stroną umowy ramowej, na jej wniosek, jeżeli są spełnione warunki udzielenia tego wsparcia określone w przepisach regulujących zasady wsparcia z udziałem poszczególnych EFSI lub na podstawie tych przepisów oraz do wysokości środków przewidzianych w umowie ramowej na wsparcie w tym zakresie.”;

11) uchyla się art. 18a;

12) po art. 18a dodaje się art. 18b i art. 18c w brzmieniu:

„Art. 18b. Wniosek o wsparcie na operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD składa się w terminie wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o wsparcie.

Art. 18c. 1. LGD podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej, uzgodniony z zarządem województwa, harmonogram naborów wniosków o wsparcie na kolejny rok, nie później niż do końca danego roku.

2. Zmiany harmonogramu, o którym mowa w ust. 1, LGD uzgadnia z zarządem województwa i zamieszcza zaktualizowany harmonogram naborów wniosków o wsparcie na swojej stronie internetowej nie rzadziej niż na koniec każdego kwartału.”;

13) uchyla się art. 19;

14) po art. 19 dodaje się art. 19a w brzmieniu:

„Art. 19a. 1. LGD podaje do publicznej wiadomości co najmniej na swojej stronie internetowej ogłoszenie o naborze wniosków o wsparcie.

2. Ogłoszenie o naborze wniosków o wsparcie zawiera co najmniej:

- 1) nazwę LGD oraz zarządu województwa;
- 2) przedmiot naboru wniosków o wsparcie;

- 3) informację o podmiotach uprawnionych do ubiegania się o wsparcie na wdrażanie LSR;
- 4) termin, miejsce oraz formę składania wniosków o wsparcie;
- 5) miejsce publikacji regulaminu naboru wniosków o wsparcie;
- 6) dane do kontaktu.

3. Regulamin naboru wniosków o wsparcie określa co najmniej:

- 1) zakresy wsparcia na wdrażanie LSR, których dotyczy nabór wniosków o wsparcie;
- 2) limit środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o wsparcie;
- 3) maksymalny, dopuszczalny poziom wsparcia na wdrażanie LSR, kwotę wsparcia lub minimalną i maksymalną kwotę wsparcia na wdrażanie LSR;
- 4) formę wsparcia na wdrażanie LSR;
- 5) warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR;
- 6) kryteria wyboru operacji;
- 7) opis procedury udzielania wsparcia na wdrażanie LSR, w tym wskazanie i opis etapów postępowania z wnioskiem o wsparcie przez LGD oraz zarząd województwa;
- 8) termin składania wniosków o wsparcie;
- 9) sposób i formę składania wniosków o wsparcie oraz informację o dokumentach niezbędnych do udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR;
- 10) zakres, w jakim jest możliwe uzupełnianie lub poprawianie wniosków o wsparcie, oraz sposób, formę i termin złożenia uzupełnień i poprawek;
- 11) sposób wymiany korespondencji między wnioskodawcą a LGD i zarządem województwa;
- 12) czynności, które powinny zostać dokonane przed udzieleniem wsparcia na wdrażanie LSR, oraz termin ich dokonania;
- 13) informację o miejscu udostępnienia LSR, formularza wniosku o wsparcie oraz formularza umowy o udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR;
- 14) informację o środkach zaskarżenia przysługujących wnioskodawcy oraz podmiot właściwy do ich rozpatrzenia.

4. Regulamin naboru wniosków o wsparcie przyjmuje LGD w uzgodnieniu z zarządem województwa.

5. LGD może zmienić regulamin naboru wniosków o wsparcie.

6. Zmiana regulaminu naboru wniosków o wsparcie, z wyjątkiem zmiany dotyczącej zwiększenia kwoty przeznaczonej na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR na operacje w ramach danego naboru wniosków o wsparcie, jest dopuszczalna wyłącznie w sytuacji, w której w ramach danego naboru wniosków o wsparcie nie złożono jeszcze wniosku o wsparcie. Zmiana ta wymaga uzgodnienia z zarządem województwa i skutkuje wydłużeniem terminu składania wniosków o wsparcie o czas niezbędny do przygotowania i złożenia wniosku o wsparcie.

7. Przepisu ust. 6 nie stosuje się, jeżeli konieczność dokonania zmiany regulaminu naboru wniosków o wsparcie wynika z odrębnych przepisów lub ze zmiany warunków określonych w przepisach regulujących zasady wsparcia z udziałem poszczególnych EFSI lub na podstawie tych przepisów.

8. LGD udostępnia zmiany regulaminu naboru wniosków o wsparcie wraz z ich uzasadnieniem oraz wskazuje termin, od którego są stosowane, przez aktualizację ogłoszenia o naborze wniosków o wsparcie.

9. LGD unieważnia nabór wniosków o wsparcie, po akceptacji przez zarząd województwa, jeżeli:

- 1) w terminie składania wniosków o wsparcie nie złożono wniosku, lub
- 2) wystąpiła istotna zmiana okoliczności powodująca, że wybór operacji nie leży w interesie publicznym, czego nie można było wcześniej przewidzieć, lub
- 3) postępowanie jest obciążone niemożliwą do usunięcia wadą prawną.

10. LGD podaje do publicznej wiadomości informację o unieważnieniu naboru wniosków o wsparcie. Informacja ta nie stanowi podstawy wniesienia protestu, o którym mowa w art. 22 ust. 1.

11. W przypadku unieważnienia naboru wniosków o wsparcie na wdrażanie LSR wsparcie, którego dotyczy wniosek o wsparcie złożony w ramach tego naboru, nie przysługuje.”;

15) uchyla się art. 20;

16) w art. 21:

a) ust. 1 i 1a otrzymują brzmienie:

„1. W przypadku wsparcia na wdrażanie LSR LGD dokonuje wyboru operacji:

1) spośród operacji, które:

a) są objęte wnioskami o wsparcie złożonymi w terminie, miejscu oraz formie, o których mowa w ogłoszeniu o naborze wniosków o wsparcie,

- b) spełniają warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR,
- 2) przy zastosowaniu kryteriów wyboru operacji,
- 3) do wysokości limitu środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o wsparcie – i dokonuje ustalenia kwoty wsparcia na wdrażanie LSR.

1a. Jeżeli w trakcie oceny wniosku o wsparcie jest konieczne uzyskanie wyjaśnień lub dokumentów niezbędnych do oceny wniosku o wsparcie, wyboru operacji lub ustalenia kwoty wsparcia na wdrażanie LSR, LGD wzywa wnioskodawcę do złożenia tych wyjaśnień lub dokumentów.”,

- b) ust. 1c otrzymuje brzmienie:

„1c. Wnioskodawca jest obowiązany przedstawiać dowody oraz składać wyjaśnienia niezbędne do oceny wniosku o wsparcie, wyboru operacji lub ustalenia kwoty wsparcia na wdrażanie LSR zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek. Ciężar udowodnienia faktu spoczywa na podmiocie, który z tego faktu wywodzi skutki prawne.”,

- c) uchyla się ust. 2–4,

- d) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. LGD:

- 1) przekazuje wnioskodawcy informację o wyniku oceny spełnienia warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR lub wyniku wyboru wniosków o wsparcie wraz z uzasadnieniem oceny i podaniem liczby punktów otrzymanych przez operację oraz wskazaniem ustalonej przez LGD kwoty wsparcia na wdrażanie LSR, a w przypadku:
  - a) pozytywnego wyniku wyboru wniosku o wsparcie – zawierającą dodatkowo wskazanie, czy w dniu przekazania wniosków o wsparcie do zarządu województwa operacja mieści się w limicie środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o wsparcie,
  - b) ustalenia przez LGD kwoty wsparcia na wdrażanie LSR niższej niż wnioskowana – zawierającą dodatkowo uzasadnienie tej wysokości,
- 2) zamieszcza na swojej stronie internetowej listę operacji spełniających warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR oraz listę operacji wybranych, ze wskazaniem, które z operacji mieszczą się w limicie środków przeznaczonych

na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o wsparcie,

- 3) udostępnia zarządowi województwa dokumenty potwierdzające dokonanie wyboru operacji

– w terminie 60 dni od dnia następującego po ostatnim dniu terminu składania wniosków o wsparcie.”,

e) uchyla się ust. 5a,

f) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Jeżeli:

- 1) nie są spełnione warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR albo
- 2) operacja nie została wybrana, albo
- 3) operacja została wybrana, ale nie mieści się w limicie środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o wsparcie, albo

- 4) LGD ustaliła kwotę wsparcia niższą niż wnioskowana

– informacja, o której mowa w ust. 5 pkt 1, zawiera pouczenie o możliwości wniesienia protestu na zasadach i w trybie określonych w art. 22–22m.”,

g) uchyla się ust. 6a,

h) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Pouczenie, o którym mowa w ust. 6, określa:

- 1) termin do wniesienia protestu;
- 2) zarząd województwa, do którego należy wnieść protest;
- 3) wymogi formalne protestu.”;

17) w art. 22:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wnioskodawcy przysługuje prawo wniesienia protestu od:

- 1) negatywnego wyniku oceny spełnienia warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR albo
- 2) wyniku oceny spełnienia kryteriów wyboru operacji, na skutek której operacja nie została wybrana, albo
- 3) wyniku wyboru operacji, na skutek którego operacja nie mieści się w limicie środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o wsparcie, albo

- 4) ustalenia przez LGD kwoty wsparcia niższej niż wnioskowana.”,
  - b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. W przypadku gdy limit środków przeznaczony na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o wsparcie nie wystarcza na wybranie przez LGD operacji, ta okoliczność nie może stanowić wyłącznej przesłanki wniesienia protestu.”,
  - c) uchyla się ust. 2–8;
- 18) po art. 22 dodaje się art. 22a–22m w brzmieniu:
- „Art. 22a. 1. Wnioskodawca może wnieść protest w terminie 7 dni od dnia doręczenia informacji, o której mowa w art. 21 ust. 5 pkt 1.
2. Protest zawiera:
- 1) oznaczenie zarządu województwa właściwego do rozpatrzenia protestu;
  - 2) oznaczenie wnioskodawcy;
  - 3) numer wniosku o udzielenie wsparcia oraz numer naboru wniosków o udzielenie wsparcia;
  - 4) wskazanie:
    - a) warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR lub
    - b) kryteriów wyboru operacji– z których oceną wnioskodawca się nie zgadza, wraz z uzasadnieniem lub wskazanie, w jakim zakresie ten wnioskodawca nie zgadza się z ustaleniem przez LGD kwoty wsparcia niższej niż wnioskowana;
  - 5) wskazanie zarzutów o charakterze proceduralnym w zakresie przeprowadzonej oceny, jeżeli zdaniem wnioskodawcy takie naruszenia miały miejsce, wraz z uzasadnieniem;
  - 6) podpis wnioskodawcy lub osoby upoważnionej do jego reprezentowania, z załączeniem oryginału lub kopii dokumentu poświadczającego umocowanie takiej osoby do reprezentowania tego wnioskodawcy.
3. W przypadku wniesienia protestu niespełniającego wymogów formalnych, o których mowa w ust. 2, lub zawierającego oczywiste omyłki LGD wzywa wnioskodawcę do jego uzupełnienia lub poprawienia w nim oczywistych omyłek, w terminie 7 dni, licząc od dnia otrzymania wezwania, pod rygorem pozostawienia protestu bez rozpatrzenia i pouczając wnioskodawcę o możliwości wniesienia skargi do sądu administracyjnego na zasadach określonych w art. 22h.

4. Uzupełnienie protestu, o którym mowa w ust. 3, może nastąpić wyłącznie w odniesieniu do wymogów formalnych, o których mowa w ust. 2 pkt 1–3 i 6.

5. Wezwanie, o którym mowa w ust. 3, wstrzymuje bieg terminu, o którym mowa w art. 22c ust. 3. Bieg terminu ulega zawieszeniu na czas uzupełnienia lub poprawienia protestu, o którym mowa w ust. 3.

6. Błędne pouczenie lub brak pouczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 6, nie wpływa negatywnie na prawo wnioskodawcy do wniesienia protestu.

Art. 22b. 1. Wnioskodawca może wycofać protest do czasu zakończenia rozpatrywania protestu przez zarząd województwa.

2. Wycofanie protestu następuje przez złożenie odpowiednio właściwej LGD albo właściwemu zarządowi województwa oświadczenia o wycofaniu protestu.

3. W przypadku wycofania protestu przez wnioskodawcę protest pozostawia się bez rozpatrzenia.

4. W przypadku wycofania protestu:

- 1) ponowne jego wniesienie jest niedopuszczalne;
- 2) wnioskodawca nie może wnieść skargi do sądu administracyjnego.

Art. 22c. 1. Protest jest wnoszony za pośrednictwem LGD i rozpatrywany przez zarząd województwa.

2. O wniesionym proteście LGD informuje niezwłocznie zarząd województwa w terminie 7 dni od dnia wniesienia protestu.

3. LGD w terminie 14 dni od dnia otrzymania protestu weryfikuje wyniki dokonanej przez siebie oceny operacji w zakresie warunków, kryteriów i zarzutów, o których mowa w art. 22a ust. 2 pkt 4 i 5, oraz:

- 1) dokonuje zmiany podjętego rozstrzygnięcia, co skutkuje odpowiednio skierowaniem operacji do właściwego etapu oceny albo wybraniem operacji i dokonaniem aktualizacji listy, o której mowa w art. 21 ust. 5 pkt 2, informując o tym wnioskodawcę oraz zarząd województwa, albo
- 2) kieruje protest wraz z otrzymaną od wnioskodawcy dokumentacją do zarządu województwa właściwego do udzielenia wsparcia, załączając do niego stanowisko dotyczące braku podstaw do zmiany podjętego rozstrzygnięcia, oraz informuje wnioskodawcę o przekazaniu protestu.

Art. 22d. Zarząd województwa rozpatruje protest, weryfikując prawidłowość oceny operacji w zakresie warunków, kryteriów i zarzutów, o których mowa w art. 22a ust. 2

pkt 4 i 5, w terminie nie dłuższym niż 21 dni, licząc od dnia jego otrzymania. W uzasadnionych przypadkach, w szczególności gdy w trakcie rozpatrywania protestu jest konieczne skorzystanie z pomocy ekspertów, termin rozpatrzenia protestu może być przedłużony, o czym zarząd województwa informuje wnioskodawcę. Termin rozpatrzenia protestu nie może przekroczyć łącznie 45 dni od dnia jego otrzymania. Do ekspertów przepisy rozdziału 17 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 stosuje się odpowiednio.

Art. 22e. 1. Zarząd województwa przekazuje wnioskodawcy informację o wyniku rozpatrzenia jego protestu. Informacja ta zawiera w szczególności:

- 1) treść rozstrzygnięcia polegającego na uwzględnieniu albo nieuwzględnieniu protestu wraz z uzasadnieniem;
- 2) pouczenie o możliwości wniesienia skargi do sądu administracyjnego na zasadach określonych w art. 22h – w przypadku nieuwzględnienia protestu.

2. W przypadku uwzględnienia protestu zarząd województwa kieruje wniosek o wsparcie do właściwego etapu oceny do LGD w celu:

- 1) uwzględnienia stanowiska zarządu województwa w zakresie spełnienia warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR i dokonania oceny operacji przy zastosowaniu kryteriów wyboru operacji oraz w celu ustalenia kwoty wsparcia – w przypadku gdy uwzględnienie protestu dotyczy spełnienia warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR; przepisy art. 21 ust. 5–7 stosuje się odpowiednio;
- 2) ponownej oceny operacji w zakresie kryteriów wyboru operacji lub w zakresie ustalenia kwoty wsparcia, z których oceną lub ustaleniem wnioskodawca się nie zgadza, oraz aktualizacji listy, o której mowa w art. 21 ust. 5 pkt 2, i informuje wnioskodawcę o przekazaniu sprawy – w przypadku gdy uwzględnienie protestu dotyczy spełnienia kryteriów wyboru operacji lub ustalenia kwoty wsparcia; przepisy art. 21 ust. 5 stosuje się odpowiednio, a w przypadku negatywnego wyniku ponownej oceny operacji do informacji załącza dodatkowo pouczenie o możliwości wniesienia skargi do sądu administracyjnego na zasadach określonych w art. 22h.

Art. 22f. 1. Protest pozostawia się bez rozpatrzenia, jeżeli mimo prawidłowego pouczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 6, został wniesiony:

- 1) po terminie lub bez spełnienia wymogów określonych w art. 22a ust. 2 pkt 4 lub 5, o czym wnioskodawca jest informowany przez LGD;

2) przez podmiot wykluczony z możliwości otrzymania wsparcia, o czym wnioskodawca jest informowany przez zarząd województwa.

2. Informacja, o której mowa w ust. 1, zawiera pouczenie o możliwości wniesienia skargi do sądu administracyjnego na zasadach określonych w art. 22h.

Art. 22g. Do procedury odwoławczej, o której mowa w art. 22–22f, nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, z tym że:

- 1) stosuje się przepisy dotyczące doręczeń i sposobu obliczania terminów;
- 2) w weryfikacji, o której mowa w art. 22c ust. 3, a także w ponownej ocenie, o której mowa w art. 22e ust. 2 pkt 2, nie mogą brać udziału osoby, które były zaangażowane w przygotowanie operacji; w tym zakresie przepisy art. 24 § 1 pkt 1–4 oraz 6 i 7 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego stosuje się odpowiednio;
- 3) w rozpatrywaniu protestu nie mogą brać udziału osoby, które były zaangażowane w przygotowanie operacji lub jej ocenę; w tym zakresie przepisy art. 24 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego stosuje się odpowiednio.

Art. 22h. 1. W przypadku nieuwzględnienia protestu, negatywnego wyniku ponownej oceny operacji lub pozostawienia protestu bez rozpatrzenia, w tym w przypadku, o którym mowa w art. 22m ust. 2 pkt 1, wnioskodawca może w tym zakresie wnieść skargę do sądu administracyjnego, zwaną dalej „skargą”, zgodnie z art. 3 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

2. Skarga jest wnoszona przez wnioskodawcę bezpośrednio do wojewódzkiego sądu administracyjnego w terminie 14 dni od dnia:

- 1) otrzymania informacji, o której mowa w art. 22e ust. 1 albo ust. 2 pkt 2 albo art. 22f albo art. 22m ust. 2 pkt 1,
- 2) upływu terminu na uzupełnienie protestu lub poprawienie w nim oczywistych omyłek – w przypadku, o którym mowa w art. 22a ust. 3

– wraz z kompletną dokumentacją w sprawie.

3. Kompletna dokumentacja, o której mowa w ust. 2, obejmuje:

- 1) wniosek o wsparcie,
- 2) informację o wynikach wyboru, o której mowa w art. 21 ust. 5 pkt 1,

- 3) wniesiony protest, o którym mowa w art. 22 ust. 1,
- 4) informację, o której mowa w art. 22e ust. 1 albo ust. 2 pkt 2 albo art. 22f albo art. 22m ust. 2 pkt 1

– wraz z ewentualnymi załącznikami.

4. Kompletna dokumentacja, o której mowa w ust. 2, jest wnoszona przez wnioskodawcę w oryginale lub w postaci uwierzytelnionej kopii.

5. Skarga podlega wpisowi stałemu.

6. Wojewódzki sąd administracyjny rozpoznaje skargę w zakresie, o którym mowa w ust. 1, w terminie 30 dni od dnia jej wniesienia.

7. Wniesienie skargi po terminie powoduje pozostawienie jej bez rozpatrzenia.

8. W przypadku wniesienia skargi bez kompletnej dokumentacji lub bez uiszczenia wpisu stałego wojewódzki sąd administracyjny wzywa wnioskodawcę do uzupełnienia dokumentacji lub uiszczenia wpisu w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania, pod rygorem pozostawienia skargi bez rozpatrzenia. W przypadku niewykonania wezwania w terminie skargę pozostawia się bez rozpatrzenia. Wezwanie wstrzymuje bieg terminu, o którym mowa w ust. 6.

9. W wyniku rozpoznania skargi wojewódzki sąd administracyjny może:

- 1) uwzględnić skargę, stwierdzając, że:
  - a) ocena operacji została przeprowadzona w sposób naruszający prawo i naruszenie to miało istotny wpływ na wynik oceny, przekazując jednocześnie sprawę do ponownego rozpatrzenia przez LGD,
  - b) pozostawienie protestu bez rozpatrzenia było nieuzasadnione, przekazując sprawę do rozpatrzenia przez zarząd województwa albo LGD;
- 2) oddalić skargę – w przypadku jej nieuwzględnienia;
- 3) umorzyć postępowanie w sprawie, jeżeli jest ono bezprzedmiotowe.

Art. 22i. 1. Skargę kasacyjną wraz z kompletną dokumentacją może wnieść bezpośrednio do Naczelnego Sądu Administracyjnego:

- 1) wnioskodawca,
- 2) zarząd województwa,
- 3) LGD

– w terminie 14 dni od dnia doręczenia rozstrzygnięcia wojewódzkiego sądu administracyjnego. Przepisy art. 22h ust. 3, 4, 7 i 8 stosuje się odpowiednio.

2. Skarga kasacyjna jest rozpatrywana w terminie 30 dni od dnia jej wniesienia.

Art. 22j. Na prawo wnioskodawcy do wniesienia skargi do sądu administracyjnego nie wpływa negatywnie błędne pouczenie lub brak pouczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 6, art. 22a ust. 3, art. 22e ust. 1 pkt 2 albo ust. 2 pkt 2, art. 22f ust. 2 albo art. 22m ust. 2 pkt 1.

Art. 22k. W zakresie nieuregulowanym w ustawie do postępowania przed sądami administracyjnymi stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi określone dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4, z wyłączeniem art. 52–55, art. 61 § 3–6, art. 115–122, art. 146, art. 150 i art. 152 tej ustawy.

Art. 22l. 1. Procedura odwoławcza, o której mowa w art. 22–22k, nie wstrzymuje zawierania umów z wnioskodawcami, których operacje zostały wybrane przez LGD.

2. W przypadku wniesionego protestu od warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR procedura odwoławcza wstrzymuje zawieranie umów z wnioskodawcami, których operacje zostały wybrane przez LGD, do momentu uwzględnienia przez LGD stanowiska zarządu województwa, o którym mowa w art. 22e ust. 2 pkt 1.

Art. 22m. 1. Prawomocne rozstrzygnięcie sądu administracyjnego polegające na oddaleniu skargi, odrzuceniu skargi albo pozostawieniu skargi bez rozpatrzenia kończy procedurę odwoławczą oraz procedurę wyboru operacji.

2. W przypadku gdy na jakimkolwiek etapie postępowania w zakresie procedury odwoławczej zostanie wyczerpana kwota środków, o których mowa w art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2021/1060, przewidzianych w umowie ramowej na realizację LSR w ramach środków pochodzących z danego EFSI:

- 1) LGD lub zarząd województwa pozostawia protest bez rozpatrzenia, informując o tym wnioskodawcę, pouczając jednocześnie o możliwości wniesienia skargi do sądu administracyjnego na zasadach określonych w art. 22h;
- 2) sąd administracyjny, uwzględniając skargę, stwierdza tylko, że ocena operacji została przeprowadzona w sposób naruszający prawo i nie przekazuje sprawy do ponownego rozpatrzenia.”;

19) w art. 23:

- a) ust. 1–7 otrzymują brzmienie:

„1. Po dokonaniu przez LGD wyboru operacji zarząd województwa dokonuje ostatecznej weryfikacji kwalifikowalności, o której mowa w art. 33 ust. 3 lit. d

rozporządzenia 2021/1060, i udziela wsparcia na wdrażanie LSR lub odmawia jego udzielenia.

2. W przypadku gdy w dokumentach, o których mowa w art. 21 ust. 5 pkt 3, zarząd województwa stwierdzi braki lub będzie konieczne uzyskanie wyjaśnień, wzywa LGD do uzupełnienia braków lub złożenia wyjaśnień w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż 7 dni.

3. Jeżeli nie są spełnione warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR, zarząd województwa informuje wnioskodawcę o odmowie udzielenia tego wsparcia zgodnie z przepisami regulującymi zasady wsparcia z udziałem poszczególnych EFSI.

4. Jeżeli są spełnione warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR, zarząd województwa udziela go zgodnie z przepisami regulującymi zasady wsparcia z udziałem poszczególnych EFSI, do limitu środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o wsparcie.

4a. Wyczerpanie środków w ramach limitu środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o wsparcie nie stanowi przeszkody w udzieleniu tego wsparcia na daną operację, jeżeli w wyniku wniesienia protestu albo uwzględnienia skargi przez sąd administracyjny LGD wybrała tę operację, a zarząd województwa ustali, że są spełnione pozostałe warunki udzielenia tego wsparcia, kryteria wyboru operacji są spełnione w takim stopniu, że wsparcie na tę operację powinno zostać udzielone oraz jeżeli nie została wyczerpana kwota środków, o których mowa w art. 32 ust. 4 rozporządzenia 2021/1060, przewidzianych w umowie ramowej na realizację LSR w ramach środków pochodzących z danego EFSI.

5. W przypadku stwierdzenia, że wniosek o wsparcie zawiera braki, jest wypełniony nieprawidłowo lub zawiera oczywiste omyłki, zarząd województwa wzywa wnioskodawcę do usunięcia tych braków lub nieprawidłowości lub poprawienia oczywistych omyłek w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż 7 dni i nie dłuższym niż 14 dni, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia.

5a. W przypadku ustalenia przez LGD kwoty wsparcia na wdrażanie LSR, niższej niż określona przez wnioskodawcę we wniosku o wsparcie, zarząd województwa może wezwać tego wnioskodawcę do modyfikacji wniosku o wsparcie

w zakresie wynikającym z ustalonej kwoty wsparcia w terminie nie krótszym niż 7 dni i nie dłuższym niż 14 dni, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia.

6. Usunięcie braków lub nieprawidłowości we wniosku o wsparcie lub poprawienie w nim oczywistych omyłek nie może prowadzić do jego istotnej modyfikacji mającej wpływ na wynik wyboru operacji dokonanego przez LGD.

7. Jeżeli po upływie 6 miesięcy od dnia udostępnienia przez LGD zarządowi województwa dokumentów potwierdzających dokonanie wyboru operacji okaże się, że nie jest możliwe udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach limitu środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o wsparcie, zarząd województwa informuje wnioskodawcę o braku dostępnych środków na udzielenie tego wsparcia i pozostawia wniosek bez rozpatrzenia.”;

- 20) w art. 24 skreśla się wyrazy „o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b–e rozporządzenia nr 1303/2013”.

Art. 139. W ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2022 r. poz. 2422, 2433 i 2727) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 5 w ust. 6 w pkt 2 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 3 w brzmieniu:
„3) inne zadania w zakresie wykonywania badań agrochemicznych powierzone przez instytucję zarządzającą.”;
- 2) uchyla się art. 15;
- 3) art. 21 otrzymuje brzmienie:
„Art. 21. Jeżeli warunkiem przyznania pomocy w pełnej wysokości jest spełnianie w ramach wzajemnej zgodności wymogów i norm, o których mowa w tytule VI rozporządzenia nr 1306/2013 oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia, przez te wymogi i normy rozumie się wymogi i normy określone w ustawie z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1775 i 2727) (w brzmieniu z dnia 24 sierpnia 2022 r., Dz. U. poz. 1775) oraz w przepisach wydanych na podstawie tej ustawy.”;
- 4) w art. 37b pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) nadana przesyłką rejestrowaną w polskiej placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu art. 3 pkt 12 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo

pocztowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 896, 1933 i 2042) lub w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej.”;

5) w art. 42:

a) w ust. 3a w zdaniu pierwszym wyrazy „formularza udostępnionego na stronie internetowej agencji płatniczej” zastępuje się wyrazami „systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa”,

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Pozostałe wnioski o przyznanie pomocy lub wnioski o płatność dotyczące pomocy można składać za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.”,

c) uchyla się ust. 5 i 6;

6) w art. 49:

a) pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) kontrole w zakresie spełniania wymogów lub norm przeprowadza Agencja oraz powiatowy lekarz weterynarii w zakresie, w trybie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1775 i 2727) (w brzmieniu z dnia 24 sierpnia 2022 r., Dz. U. poz. 1775) oraz przepisach wydanych na podstawie tej ustawy;

2) oceny wagi stwierdzonej niezgodności dokonuje się zgodnie z przepisami ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1775 i 2727) (w brzmieniu z dnia 24 sierpnia 2022 r., Dz. U. poz. 1775) oraz przepisami wydanymi na podstawie tej ustawy;”

b) uchyla się pkt 3,

c) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) karę administracyjną, o której mowa w art. 91 ust. 1 rozporządzenia nr 1306/2013, stosuje się zgodnie z przepisami ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1775 i 2727) (w brzmieniu z dnia 24 sierpnia 2022 r., Dz. U. poz. 1775) oraz przepisami wydanymi na podstawie tej ustawy.”;

7) w art. 72:

a) pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) kontrole w zakresie spełniania wymogów lub norm, o których mowa w tytule VI rozporządzenia nr 1306/2013 oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia, przeprowadza Agencja oraz powiatowy lekarz weterynarii w zakresie, w trybie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1775 i 2727) (w brzmieniu z dnia 24 sierpnia 2022 r., Dz. U. poz. 1775) oraz przepisach wydanych na podstawie tej ustawy;

2) oceny wagi stwierdzonej niezgodności dokonuje się zgodnie z przepisami ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1775 i 2727) (w brzmieniu z dnia 24 sierpnia 2022 r., Dz. U. poz. 1775) oraz przepisami wydanymi na podstawie tej ustawy;”

b) uchyla się pkt 3,

c) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) karę administracyjną, o której mowa w art. 91 ust. 1 rozporządzenia nr 1306/2013, stosuje się zgodnie z przepisami ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1775 i 2727) (w brzmieniu z dnia 24 sierpnia 2022 r., Dz. U. poz. 1775) oraz przepisami wydanymi na podstawie tej ustawy.”

Art. 140. W ustawie z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 813, z późn. zm.²¹⁾) w art. 14 w ust. 1 po pkt 15 dodaje się pkt 15a w brzmieniu:

„15a) wykonywanie funkcji jednostki certyfikującej w rozumieniu art. 12 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187, z późn. zm.²²⁾);”

Art. 141. W ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2625 i 2687) w art. 102 w ust. 2 pkt 1a otrzymuje brzmienie:

---

²¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 835, 1079, 1301, 1488, 1713, 1730, 1933, 2015 i 2707 oraz z 2023 r. poz. ....

²²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 29 z 10.02.2022, str. 45 oraz Dz. Urz. UE L 216 z 19.08.2022, str. 1.

„1a) działce rolnej – rozumie się przez to działkę rolną w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...);”.

Art. 142. W ustawie z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich (Dz. U. z 2021 r. poz. 2256) w art. 23b:

1) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Wniosek o wpis koła gospodyń wiejskich do rejestru oraz wnioski o przyznanie pomocy finansowej, o której mowa w art. 23a ust. 1, mogą być złożone za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

2. Wniosek o wpis koła gospodyń wiejskich do rejestru oraz wnioski o przyznanie pomocy finansowej, o której mowa w art. 23a ust. 1, za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa składa osoba upoważniona odpowiednio przez zarząd koła albo komitet założycielski. W takim przypadku nie stosuje się przepisu art. 8 ust. 2 pkt 6.”;

2) uchyla się ust. 3–5.

Art. 143. W ustawie z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, 1812, 1933 i 2185) w art. 596 w ust. 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) instytucję zarządzającą w rozumieniu przepisów dotyczących realizacji programów w zakresie polityki spójności, programów rozwoju obszarów wiejskich, planu strategicznego dla wspólnej polityki rolnej oraz funduszy wspierających sektory morski lub rybacki”.

Art. 144. W ustawie z dnia 13 lutego 2020 r. o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (Dz. U. z 2021 r. poz. 147 oraz z 2022 r. poz. 1370) w art. 33 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Uzyskane w wyniku wykonywania zadań Inspekcji informacje lub dane są nieodpłatnie przekazywane Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w zakresie niezbędnym do przeprowadzania kontroli administracyjnych i kontroli na miejscu, jako agencji płatniczej, o której mowa w art. 9 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylecia

rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187, z późn. zm.²³⁾).”.

Art. 145. W ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, z późn. zm.²⁴⁾) w art. 15zzzzz uchyla się ust. 2 i 4.

Art. 146. W ustawie z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (Dz. U. poz. 1370) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 6 otrzymuje brzmienie:

„Art. 6. 1. Jednostka certyfikująca przekazuje Głównemu Inspektorowi oraz Prezesowi Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej, w formie dokumentu elektronicznego opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, wykazy producentów, o których mowa w ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2022 r. poz. 2001 i 2727 oraz z 2023 r. poz. ...), którzy spełnili określone wymagania dotyczące produkcji ekologicznej zgodnie z przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego w zakresie:

1) produkcji roślinnej, do dnia:

- a) 15 października każdego roku – w przypadku producentów, względem których jednostka certyfikująca stwierdziła spełnienie tych wymagań do dnia 1 października danego roku,
- b) 30 listopada każdego roku – w przypadku producentów innych niż wskazani w lit. a, względem których jednostka certyfikująca stwierdziła spełnienie tych wymagań do dnia 15 listopada danego roku;

2) produkcji zwierzęcej, do dnia:

---

²³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 29 z 10.02.2022, str. 45 oraz Dz. Urz. UE L 216 z 19.08.2022, str. 1.

²⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 2120, 2133, 2262, 2269, 2317, 2368 i 2459 oraz z 2022 r. poz. 202, 218, 655, 830, 1301, 1370, 1488, 1561, 1723, 1768, 1783, 2127, 2185, 2640, 2687 i 2705.

- a) 15 października każdego roku – w przypadku producentów, względem których jednostka certyfikująca stwierdziła spełnienie tych wymagań do dnia 1 października danego roku,
- b) 30 listopada każdego roku – w przypadku producentów innych niż wskazani w lit. a, względem których jednostka certyfikująca stwierdziła spełnienie tych wymagań do dnia 15 listopada danego roku.

2. Wykazy, o których mowa w ust. 1, zawierają informacje, stanowiące dane osobowe, niezbędne do udzielenia producentom ekologicznym pomocy finansowej z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich lub z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji:

- 1) imię i nazwisko producenta ekologicznego;
- 2) numer identyfikacyjny nadany producentowi ekologicznemu w trybie przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności;
- 3) numer działki ewidencyjnej, na której jest położona działka rolna.

3. Jeżeli w wyniku kontroli urzędowej przeprowadzonej przez jednostkę certyfikującą zostanie stwierdzona konieczność uzupełnienia lub zmiany danych zawartych w wykazach, o których mowa w ust. 1, jednostka certyfikująca uzupełnia lub zmienia te wykazy, według stanu na dzień 31 grudnia roku, w którym te wykazy zostały przekazane, i przekazuje je Prezesowi Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w sposób i w formie, które zostały określone w ust. 1, w terminie do dnia 14 stycznia roku następującego po roku, w którym te wykazy zostały przekazane.

4. Zgłoszenia błędów lub pomyłek w informacjach zawartych w wykazach, o których mowa w ust. 1, dokonuje się do ostatniego dnia lutego roku następującego po roku, w którym te wykazy zostały przekazane.

5. Wykazy, o których mowa w ust. 1, do celów postępowania dowodowego w postępowaniu prowadzonym w sprawach związanych z udzielaniem pomocy finansowej producentom ekologicznym z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich lub z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji są dokumentami urzędowymi w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2000 i 2185).

6. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, wzory formularzy wykazów, o których mowa w ust. 1, szczegółowe informacje zawarte w tych wykazach niestanowiące danych osobowych oraz szczegółową formę, w jakiej są one sporządzane, mając na względzie uzyskanie informacji związanych z udzielaniem pomocy finansowej producentom ekologicznym z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich lub z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji oraz zapewnienie jednolitej formy przekazywania tych informacji i ich przetwarzania na potrzeby udzielania tej pomocy finansowej.”;

2) w art. 13 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zapewnia Głównemu Inspektorowi oraz jednostkom certyfikującym dostęp do administrowanych przez nią danych o producentach ekologicznych, które są zgromadzone w prowadzonych przez Agencję ewidencjach, rejestrach oraz wykazach, w zakresie niezbędnym do prawidłowego funkcjonowania systemu kontroli urzędowej w rolnictwie ekologicznym.”;

3) w art. 23 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Jednostka certyfikująca, która nie przekazuje Głównemu Inspektorowi lub Prezesowi Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wykazów, o których mowa w art. 6 ust. 1, w terminie lub przekazuje te wykazy niezgodnie z określoną formą lub określonym sposobem, lub przekazuje te wykazy zawierające nieprawdziwe lub niekompletne dane lub informacje, podlega karze pieniężnej w wysokości do czterdziestokrotności przeciętnego wynagrodzenia za rok poprzedzający rok wszczęcia postępowania w sprawie nałożenia kary.”.

Art. 147. W ustawie z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. poz. 2727) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 24:

a) po ust. 2 dodaje się ust. 2a i 2b w brzmieniu:

„2a. Posiadacz owcy lub kozy pochodzącej odpowiednio od owcy lub kozy objętej wnioskiem o przyznanie pomocy finansowej w ramach płatności dobrostanowej, o której mowa w art. 30 pkt 6 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...), zwanej dalej „ustawą o PS”, na potrzeby otrzymania tej płatności oznakowuje i zgłasza odpowiednio tę owcę lub kozę do komputerowej bazy danych przed opuszczeniem przez nią siedziby

stada, w której się urodziła, nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia jej urodzenia.

2b. Posiadacz owcy lub kozy pochodzącej odpowiednio od owcy lub kozy objętej po dniu urodzenia odpowiednio tej owcy lub kozy wnioskiem o przyznanie pomocy finansowej w ramach płatności dobrostanowej, o której mowa w art. 30 pkt 6 ustawy o PS, na potrzeby otrzymania tej płatności oznakowuje i zgłasza odpowiednio tę owcę lub kozę do komputerowej bazy danych w terminie 30 dni od dnia objęcia odpowiednio owcy lub kozy, od której ona pochodzi, wnioskiem o przyznanie pomocy finansowej w ramach płatności dobrostanowej, o której mowa w art. 30 pkt 6 ustawy o PS, z tym że oznakowanie i zgłoszenie odpowiednio tej owcy lub kozy nie może nastąpić później niż 180 dni od dnia urodzenia odpowiednio owcy lub kozy, której dotyczy zgłoszenie, lub przed opuszczeniem przez odpowiednio tę owcę lub kozę siedziby stada, w której się urodziła.”,

b) po ust. 4 dodaje się ust. 4a i 4b w brzmieniu:

„4a. Posiadacz lochy na potrzeby otrzymania płatności dobrostanowej, o której mowa w art. 30 pkt 6 ustawy o PS, oznakowuje ją dodatkowo przez założenie na małżowinę uszną kolczyka zawierającego indywidualny numer identyfikacyjny lochy.

4b. W przypadku utraty przez lochę kolczyka zawierającego indywidualny numer identyfikacyjny lochy lub uszkodzenia tego kolczyka w sposób uniemożliwiający identyfikację lochy posiadacz lochy na potrzeby otrzymania płatności dobrostanowej, o której mowa w art. 30 pkt 6 ustawy o PS, oznakowuje tę lochę kolczykiem zawierającym inny indywidualny numer identyfikacyjny lochy.”,

c) po ust. 7 dodaje się ust. 7a i 7b w brzmieniu:

„7a. Posiadacz lochy, która została oznakowana kolczykiem zawierającym indywidualny numer identyfikacyjny lochy na potrzeby otrzymania płatności dobrostanowej, o której mowa w art. 30 pkt 6 ustawy o PS, zgłasza do komputerowej bazy danych oznakowanie, przemieszczenie do siedziby stada lub z siedziby stada, ubój, zabicie lub padnięcie tej lochy w terminie 7 dni od dnia wystąpienia danego zdarzenia.

7b. W przypadku zagrożenia wystąpieniem lub wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania i określenia obszaru zapowietrzonego, obszaru zagrożonego lub innego obszaru objętego ograniczeniami,

ustanowionego zgodnie z przepisami rozporządzenia 2016/429 oraz przepisami Unii Europejskiej wydanymi na podstawie rozporządzenia 2016/429, posiadacz lochy, która została oznakowana kolczykiem zawierającym indywidualny numer identyfikacyjny lochy na potrzeby otrzymania płatności dobrostanowej, o której mowa w art. 30 pkt 6 ustawy o PS, zgłasza do komputerowej bazy danych informacje o zdarzeniach, o których mowa w ust. 7a, w terminie 2 dni od dnia wystąpienia danego zdarzenia.”;

- 2) w art. 35 w ust. 1 wyrazy „w terminie 2 dni” zastępuje się wyrazami „w terminie 7 dni”;
- 3) w art. 45:
  - a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa;”,
  - b) uchyla się ust. 2,
  - c) w ust. 3:
    - uchyla się pkt 1,
    - pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) szczegółowy zakres informacji, w tym zakres danych osobowych, jakie są zawarte w zgłoszeniu dokonywanym za pomocą systemu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, we wniosku składanym za pomocą tego systemu lub w informacji przekazywanej za pomocą tego systemu,”.

Rozdział 12

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 148. 1. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej harmonogram naborów wniosków o przyznanie pomocy na 2023 r. w terminie 3 dni od dnia wejścia w życie ustawy.

2. Podmiot wdrażający podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej harmonogram naborów wniosków o przyznanie pomocy na 2023 r. w terminie 60 dni od dnia zawarcia umowy, o której mowa w pkt 1.D.1 ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia 2022/127.

3. Pierwszy harmonogram naborów wniosków o wsparcie na wdrażanie strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, o którym mowa w art. 18c ust. 1 ustawy zmienianej w art. 138, lokalna grupa działania podaje do publicznej wiadomości w terminie 60 dni od dnia

zawarcia umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

Art. 149. Biuro Informacyjne Krajowego Rejestru Karnego niezwłocznie przekaże Agencji informacje o zakazie dostępu do środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, orzeczoną wobec osoby fizycznej lub podmiotu zbiorowego, których dane zgromadzono w Krajowym Rejestrze Karnym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 150. Projekt wytycznych instytucji zarządzającej przekazany do zaopiniowania jednostkom, organom i podmiotom, o których mowa w art. 6 ust. 4, przed dniem wejścia w życie ustawy uznaje się za zaopiniowany zgodnie z art. 6 ust. 4.

Art. 151. W 2023 r. obwieszczenie zawierające listę odmian konopi włóknistych, dla których wystąpiły okoliczności, o których mowa w art. 3 ust. 4 rozporządzenia 2022/126, do uprawy których nie przyznaje się płatności bezpośrednich i uzupełniającej płatności podstawowej, o którym mowa w art. 26 ust. 3, może zostać ogłoszone również w przypadku, gdy informacja, o której mowa w art. 26 ust. 2, została przekazana przez Prezesa Agencji przed dniem wejścia w życie ustawy.

Art. 152. W 2023 r. termin dokonania zmiany wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, w przypadku określonym w art. 60 ust. 2 pkt 2, upływa z dniem 15 października.

Art. 153. Do postępowań scaleniowych, o których mowa w ustawie zmienianej w art. 118, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 154. Do postępowań w sprawach określonych w art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy zmienianej w art. 122 wszczętych i niezakończonych ostateczną decyzją przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 122 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 155. Do działalności grup producentów rolnych wpisanych do rejestru grup producentów rolnych na podstawie ustawy zmienianej w art. 122 przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 122 w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 156. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 6 i art. 8 ust. 9 ustawy zmienianej w art. 122 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie odpowiednio art. 6 i art. 8 ust. 9 ustawy zmienianej w art. 122 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej niż przez 24 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 157. 1. Do wymiany korespondencji dotyczącej:

- 1) postępowań wszczętych na wniosek złożony za pomocą formularza udostępnionego na stronie internetowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w sprawach dotyczących przyznania lub wypłaty pomocy finansowej prowadzonych na podstawie przepisów:
  - a) o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej,
  - b) o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013,
  - c) o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020,
  - d) o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego,
- 2) postępowań wszczynanych na wniosek o płatność składany za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa prowadzonych na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020,
- 3) postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy na wniosek złożony za pomocą formularza udostępnionego na stronie internetowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w sprawach prowadzonych na podstawie przepisów:
  - a) o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności,
  - b) o kołach gospodyń wiejskich,
- 4) postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy na formularzu umieszczonym na stronie internetowej administrowanej przez

Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa albo za pomocą formularza udostępnionego na stronie internetowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w sprawach prowadzonych na podstawie przepisów o identyfikacji i rejestracji zwierząt

– przepisy ustawy zmienianej w art. 135 stosuje się w brzmieniu dotychczasowym.

2. Do wykonywania przez stronę postępowania, o którym mowa w ust. 1, czynności dotyczących tego postępowania innych niż wymienione w ust. 1 przepisów ustawy zmienianej w art. 135 nie stosuje się.

Art. 158. W sprawach dotyczących ustalenia nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych, w których płatność lub pomoc finansowa zostały przyznane na podstawie przepisów:

- 1) o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013,
- 2) o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020,
- 3) o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego

– przepisy ustawy zmienianej w art. 135 stosuje się w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 159. 1. W przypadku gdy nie ma podstaw, aby stowarzyszenie działało dalej jako lokalna grupa działania zgodnie z przepisami:

- 1) art. 15 ustawy zmienianej w art. 134 lub
- 2) art. 4 ustawy zmienianej w art. 138

– marszałek województwa informuje stowarzyszenie o tych okolicznościach w terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Stowarzyszenie jest obowiązane do zmiany statutu przez jego dostosowanie do przepisów ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2261) oraz do zgłoszenia do Krajowego Rejestru Sądowego zmiany informacji wymaganych przepisami o Krajowym Rejestrze Sądowym w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania informacji, o której mowa w ust. 1.

Art. 160. Zadania agencji płatniczej w zakresie realizacji Krajowego Programu Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce na lata 2020–2022 wykonywane przez Krajowy Ośrodek Wsparcia

Rolnictwa na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 7 ustawy zmienianej w art. 135 są wykonywane na podstawie przepisów dotychczasowych do dnia zakończenia wykonywania tych zadań.

Art. 161. Do realizacji rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, o którym mowa w części drugiej w tytule III w rozdziale II rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, z późn. zm.⁴⁾), z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 138 w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 162. Decyzje wydane na podstawie art. 15 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 139 mogą być zmieniane na podstawie art. 154 albo art. 155 Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że taka zmiana jest sprzeczna z kryteriami określonymi w art. 47 lit. a rozporządzenia 2022/126.

Art. 163. 1. Osoby, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy są wpisane na listę prowadzoną na podstawie art. 51 ust. 1 pkt 1 ustawy zmienianej w art. 139, uznaje się z tym dniem za wpisane również na listę, o której mowa w art. 113 ust. 1, z uwzględnieniem nabytej specjalizacji.

2. Osoby, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy są wpisane na listę prowadzoną na podstawie art. 51 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 139, uznaje się z tym dniem za wpisane również na listę doradców rolniczych, o której mowa w art. 113 ust. 1, posiadających specjalizację rolnośrodowiskową.

3. Osoby, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy są wpisane na listę prowadzoną na podstawie art. 51 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 139, uznaje się z tym dniem za ekspertów przyrodniczych wpisanych również na listę, o której mowa w art. 113 ust. 2.

4. Osoby, o których mowa w ust. 1–3, mają obowiązek złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 113 ust. 6 pkt 2, w terminie 90 dni od dnia wejścia w życie ustawy, pod rygorem skreślenia z listy, na którą były wpisane.

5. Dyrektor CDR umieszcza listy, o których mowa w art. 113 ust. 1 i 2, na które są wpisane osoby, o których mowa w ust. 1–3, na stronie internetowej CDR niezwłocznie po wejściu w życie ustawy.

Art. 164. Do postępowań administracyjnych o wpis na listy, o których mowa w art. 51 ust. 1 pkt 1 i ust. 2–3 ustawy zmienianej w art. 139, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe, przy czym osoba ubiegająca się o wpis na daną listę jest obowiązana do złożenia oświadczenia o bezstronności świadczenia usług doradczych na wzorze, o którym mowa w art. 113 ust. 8, w terminie 90 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, bez obowiązku powtórzenia szkolenia podstawowego.

Art. 165. 1. Rolnikowi, któremu została przyznana płatność na podstawie art. 13 ustawy uchylanej w art. 168, płatność dla młodych rolników jest przyznawana, jeżeli spełnia warunki określone w art. 28 ust. 1 pkt 2 i 3.

2. W przypadku gdy na podstawie art. 13 ustawy uchylanej w art. 168 rolnikowi została przyznana płatność dla młodych rolników, okres, o którym mowa w art. 28 ust. 3, jest liczony od roku, za który rolnik po raz pierwszy otrzymał płatność dla młodych rolników na podstawie art. 13 ustawy uchylanej w art. 168.

Art. 166. System, o którym mowa w art. 9a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 126, zawiera informacje wymienione w art. 2 ust. 7 lit. d ppkt (i) rozporządzenia 2022/1172, od dnia 1 stycznia 2025 r.

Art. 167. Do płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego określonych w ustawie uchylanej w art. 168, a także do postępowań w sprawach dotyczących tych płatności:

- 1) wszczętych i niezakończonych ostateczną decyzją przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy,
- 2) zakończonych ostateczną decyzją wydaną na podstawie dotychczasowych przepisów, które zostały wznowione od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy

– stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 168. Traci moc ustawa z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1775 i 2727).

Art. 169. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 56 ust. 8 pkt 2, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.;
- 2) art. 135 pkt 2 w zakresie zmienianego art. 10c ust. 12, który wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 2023 r.;
- 3) art. 145, który wchodzi w życie po upływie 2 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Celem projektowanej ustawy jest stworzenie podstaw prawnych realizacji Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027, zwanego dalej „Planem Strategicznym”. Powyższe wynika z dyspozycji skierowanych do państw członkowskich, a wyrażonych w art. 9 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/2115”.

W celu zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii Europejskiej, państwa członkowskie przyjmują wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne zgodnie z art. 59 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/2116”.

Konieczność opracowania nowej ustawy w obszarze Wspólnej Polityki Rolnej, zwanej dalej „WPR”, wynika z nowego pakietu aktów prawnych Unii Europejskiej (UE), w związku z reformą WPR, zakładających finansowanie różnych interwencji objętych Planem Strategicznym przez Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG) i Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz współfinansowanie z budżetów państw członkowskich.

Wsparcie zaproponowane w Planie Strategicznym będzie realizowane ze środków pochodzących z UE, na które składa się wsparcie w kwocie 17,3 mld euro w ramach I filaru WPR (EFRG) i 4,7 mld euro w ramach II filaru WPR (EFRROW).

W przypadku II filara WPR oprócz środków UE przewiduje się także współfinansowanie krajowe w wysokości ponad 3,2 mld euro, co daje łącznie ponad 7,9 mld euro środków publicznych na wsparcie związane z rozwojem obszarów wiejskich.

Dodatkowo, w I filarze WPR, będzie realizowane przejściowe wsparcie krajowe finansowane w całości z budżetu krajowego.

Projektowana ustawa uwzględnia nowe podstawy i zasady wdrażania płatności bezpośrednich, interwencji sektorowych, interwencji dotyczących rozwoju obszarów wiejskich i pomocy technicznej, w szczególności objęcie ich jednym Planem Strategicznym, oraz przejściowego wsparcia krajowego.

Przepisy prawa UE określają ogólne zasady ustanawiania interwencji oraz procedury ustanawiania, zmiany i zatwierdzania Planu Strategicznego, powierzając jednocześnie odpowiedzialność państwom członkowskim za określenie strategii interwencji i realizację zadań w zakresie wdrażania tych interwencji.

Podstawy prawne systemu wdrażania Planu Strategicznego zaprojektowano z wykorzystaniem odpowiednio doświadczeń we wdrażaniu m.in. płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, programów rozwoju obszarów wiejskich oraz sprawdzonych rozwiązań w ramach programów realizowanych w zakresie polityki spójności.

Zgodnie z Planem Strategicznym przyjęto system wdrażania, w którym rolę instytucji zarządzającej (IZ) pełni minister właściwy do spraw rozwoju wsi, akredytowanej agencji płatniczej – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR), a instytucji pośredniczących oraz podmiotów wdrażających – samorzady województw.

IZ odpowiada, co do zasady, za zarządzanie Planem Strategicznym i za wdrożenie go w efektywny, skuteczny i prawidłowy sposób, agencja płatnicza – za zarządzanie wydatkami oraz ich kontrolę, instytucje pośredniczące wykonują niektóre zadania IZ, a podmioty wdrażające zadania delegowane im przez agencję płatniczą.

Doświadczenia we wdrażaniu płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz programów rozwoju obszarów wiejskich dotyczą m.in. sposobu składania wniosków o przyznanie pomocy i wniosków o płatność oraz sposobu prowadzenia korespondencji z podmiotami ubiegającymi się o przyznanie pomocy i o wypłatę tej pomocy (w wersji papierowej lub elektronicznej). Proces szeroko pojętej elektroniczacji procedur dotyczył początkowo możliwości składania wniosków o przyznanie pomocy w ramach niektórych instrumentów wsparcia, następnie obowiązku składania wniosków o przyznanie pomocy i możliwości składania wniosków o płatność w ramach niektórych instrumentów wsparcia oraz możliwości wymiany i doręczania korespondencji prowadzonej między ARiMR a stroną postępowania za pośrednictwem systemu teleinformatycznego ARiMR. Wymiana korespondencji we wskazany sposób była możliwa za zgodą strony i wyłącznie w sprawach, w których postępowanie było wszczynane na wniosek złożony za pomocą formularza

udostępnionego na stronie internetowej ARiMR po uwierzytelnieniu strony w systemie teleinformatycznym ARiMR.

Rozwiązania dotyczące wykorzystania systemu teleinformatycznego ARiMR do składania wniosków i prowadzenia korespondencji w sprawach, których dotyczyły te wnioski były wprowadzane stopniowo. Podmioty ubiegające się o przyznanie pomocy oraz beneficjenci mieli więc możliwość zapoznania się już z tymi rozwiązaniami.

Złożony system monitorowania i sprawozdawczości Planu Strategicznego obejmujący wiele interwencji i wielu beneficjentów sprawia, że dotychczasowe rozwiązania w obszarze cyfryzacji powinny zostać zastosowane w szerszym zakresie.

Nie bez znaczenia są również wyzwania dla organów administracji, które pojawiły się w związku z epidemią COVID-19. Przyspieszyły one rozwój cyfryzacji z uwagi na potrzeby realizacji spraw na odległość ze względu na wygodę takiego rozwiązania oraz bezpieczeństwo relacji z zachowaniem dystansu społecznego.

W związku z powyższym w projektowanej ustawie zaproponowano rozwiązania, zgodnie z którymi za pośrednictwem systemu teleinformatycznego ARiMR będzie się odbywało składanie wniosków o przyznanie pomocy finansowej oraz ich rozpatrzenie, w tym prowadzenie korespondencji w sprawie, oraz zawieranie umów o przyznanie pomocy. Projektowana ustawa wychodzi w tym zakresie naprzeciw ogólnemu procesowi informatyzacji, który jest związany z dynamicznym rozwojem technologicznym.

Oczekuje się, że elektroniczna postępowania zapewni sprawne przekazywanie informacji i obieg dokumentacji, gwarantując uzyskanie informacji w czasie rzeczywistym. W efekcie przyczyni się do szybszego niż w poprzednich perspektywach finansowych rozpatrywania spraw i mniejszych kosztów funkcjonowania administracji oraz ułatwi sporządzanie i przekazywanie sprawozdań na potrzeby systemu monitorowania i sprawozdawczości Planu Strategicznego.

W ramach rozszerzania procesu informatyzacji są uwzględniane jednocześnie możliwości rolników. Dlatego w odniesieniu do działań objętych Zintegrowanym Systemem Zarządzania i Kontroli, w szczególności płatności bezpośrednich, korespondencja między ARiMR oraz beneficjentem będzie prowadzona w formie elektronicznej tylko wtedy, gdy beneficjent wyrazi na to zgodę. W ten sposób zostały uwzględnione postulaty środowisk rolniczych zwracających uwagę, że powszechna informatyzacja może być zbyt dużym utrudnieniem dla rolników.

W szerszym niż dotychczas zakresie zaproponowano wykorzystanie wytycznych IZ, które będą określać warunki i tryb wdrażania Planu Strategicznego. Projektowana ustawa określa interwencje, w ramach których pomoc będzie przyznawana w drodze decyzji administracyjnej. Warunki, na jakich będzie możliwe przyznanie tej pomocy określają przepisy projektowanej ustawy oraz przepisy wydane na podstawie tej ustawy. W przypadku pozostałych interwencji Planu Strategicznego pomoc będzie przyznawana na podstawie umowy o przyznaniu pomocy, a warunki, na jakich będzie możliwe przyznanie tej pomocy będzie określać, co do zasady, regulamin danego naboru wniosków o przyznanie pomocy opracowany w zgodzie z wytycznymi IZ.

Główne cele projektowanej ustawy to określenie:

- 1) podmiotów uczestniczących w realizacji Planu Strategicznego oraz ich zadań;
- 2) podstawowych zasad przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej w ramach interwencji objętych Planem Strategicznym oraz przejściowego wsparcia krajowego, o którym mowa w art. 147 rozporządzenia 2021/2115, zwanych dalej „pomocą”, i pomocy technicznej w ramach Planu Strategicznego;
- 3) zasad przeprowadzania kontroli w ramach Planu Strategicznego;
- 4) zasad wdrażania instrumentów finansowych;
- 5) zasad funkcjonowania krajowej sieci wspólnej polityki rolnej, zwanej dalej „KSOW+”, i podmiotów, które zapewniają funkcjonowanie tej sieci.

Projekt ustawy zakłada uchylenie ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1775, z późn. zm.) oraz wprowadzenie zmian w:

- 1) ustawie z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz. U. z 2022 r. poz. 1223);
- 2) ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2022 r. poz. 672, z późn. zm.);
- 3) ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2587, z późn. zm.);
- 4) ustawie z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1613, z późn. zm.);
- 5) ustawie z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 395);
- 6) ustawie z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1688, z późn. zm.);

- 7) ustawie z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2569);
- 8) ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2026);
- 9) ustawie z dnia z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2022 r. poz. 2001, z późn. zm.);
- 10) ustawie z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu (Dz. U. z 2022 r. poz. 2101);
- 11) ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2629, z późn. zm.);
- 12) ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 185, z późn. zm.);
- 13) ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 381);
- 14) ustawie z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz. U. z 2020 r. poz. 721);
- 15) ustawie z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2142, z późn. zm.);
- 16) ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057, z późn. zm.);
- 17) ustawie z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. z 2022 r. poz. 2138);
- 18) ustawie z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2157, z późn. zm.);
- 19) ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, z późn. zm.);
- 20) ustawie z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2020 r. poz. 2097, z późn. zm.);

- 21) ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z 2022 r. poz. 943);
- 22) ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2022 r. poz. 2422, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o PROW 2014–2020”;
- 23) ustawie z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 813, z późn. zm.);
- 24) ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2625, z późn. zm.);
- 25) ustawie z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich (Dz. U. z 2021 r. poz. 2256);
- 26) ustawie z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą Pzp”;
- 27) ustawie z dnia 13 lutego 2020 r. o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (Dz. U. z 2021 r. poz. 147, z późn. zm.);
- 28) ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, z późn. zm.);
- 29) ustawie z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (Dz. U. poz. 1370);
- 30) ustawie z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. poz. 2727).

Najważniejsze zmiany dotyczą ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, zwanej dalej „ustawą o RLKS”.

Rozdział 1. Przepisy ogólne (art. 1–5)

Przepisy ogólne określające zakres spraw uregulowanych w projekcie ustawy oraz objaśnienia użytych w projektowanej ustawie pojęć.

Projekt ustawy wskazuje, że będzie ona określała zadania oraz właściwość organów i jednostek organizacyjnych w zakresie dotyczącym realizacji Planu Strategicznego, warunki i tryb

przyznawania i wypłaty pomocy oraz pomocy technicznej i zasady wdrażania instrumentów finansowych.

Kierując się potrzebą podniesienia skuteczności interpretacji ogólnych pojęć związanych z realizacją Planu Strategicznego, a także w celu zapewnienia czytelności i jednoznaczności regulacji ustawowych, zaproponowano definicje najważniejszych pojęć.

Zestawiono określenia używane w ustawie z ich wyjaśnieniami. Część definicji została ustanowiona na poziomie unijnym, tj. w art. 3 i art. 4 rozporządzenia 2021/2115. Przy czym niektóre definicje mają charakter ramowy (np. „działalność rolnicza”, „użytek rolny”, „kwalifikujący się hektar”, „rolnik aktywny zawodowo”, „młody rolnik”), a państwom członkowskim UE przyznano pewną elastyczność w zakresie ich doprecyzowania. W przypadku „gruntu ornego”, „upraw trwałych” i „trwałych użytków zielonych” definicje tych pojęć skonstruowano z zachowaniem elementów zawartych w przepisach art. 4 ust. 3 rozporządzenia 2021/2115.

Zgodnie z motywem 12 preambuły rozporządzenia 2021/2115 pozostawiono państwom członkowskim swobodę w zakresie zdefiniowania szkółek i zagajników o krótkiej rotacji (zaliczanych do upraw trwałych). W związku z powyższym zaproponowano, aby definicja szkółki odzwierciedlała, co do zasady, rozwiązania dotychczas obowiązujące w rozporządzeniu nr 1307/2013. Natomiast projektując definicję zagajników o krótkiej rotacji wzięto pod uwagę wytyczne zawarte w załączniku I rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2021/2289 z dnia 21 grudnia 2021 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 w sprawie prezentacji treści planów strategicznych WPR oraz w sprawie elektronicznego systemu bezpiecznej wymiany informacji (Dz. Urz. UE L 458 z 22.12.2021, str. 463, z późn. zm.), zgodnie z którymi obejmuje ona co najmniej cykl zbiorów, wykaz gatunków lub kategorii roślin oraz gęstość obsady. W związku z powyższym posłużono się dotychczas obowiązującą listą gatunków drzew, których uprawa stanowi zagajnik o krótkiej rotacji wraz z dotychczasowym cyklem ich zbiorów. Lista ta została określona na podstawie posiadanych danych o najpopularniejszych w Polsce tego typu uprawach po zasięgnięciu opinii jednostek naukowych (Instytutu Dendrologii PAN w Kórniku, Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa PIB w Puławach oraz Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego PIB z siedzibą w Falentach) na ten temat. Gęstość obsady określono na podstawie opinii Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa PIB w Puławach, Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin PIB w Radzikowie oraz Instytutu Ochrony Roślin PIB w Poznaniu.

W przypadku pojęcia „rolnik” definicję zawartą w przepisach unijnych uszczegółowiono, zawężając lokalizację gospodarstwa do terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z art. 8, art. 107 ust. 1 lit. b, art. 109 ust. 1 lit. b oraz art. 111 lit. a rozporządzenia 2021/2115 Plan Strategiczny, który został w dniu 31 sierpnia 2022 r. zatwierdzony przez KE, określa interwencje, które Polska zdecydowała się wdrażać. Z tego względu nie jest konieczne określenie wszystkich tych interwencji w projektowanej ustawie. Takie podejście ograniczy liczbę zmian projektowanej ustawy w związku ze zmianami Planu Strategicznego polegającymi na wprowadzaniu nowych interwencji oraz umożliwi szybsze ich wdrażanie.

Projektowane przepisy określają system obowiązywania hierarchii aktów prawnych. Zasady dotyczące rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, co do zasady, regulowane są w przepisach ustawy o RLKS, a w zakresie nieuregulowanym w tych przepisach – w projektowanej ustawie. Ustawa o RLKS jest nadrzędną ustawą w zakresie wdrażania Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (RLKS) w ramach poszczególnych funduszy, a projektowana ustawa regulująca zasady udzielania wsparcia dla WPR ze środków EFRROW będzie miała zastosowanie w zakresie, w jakim dany obszar nie będzie uregulowany w ustawie o RLKS.

W związku z możliwymi interpretacjami dotyczącymi podstaw realizacji Planu Strategicznego uznano za konieczne określenie tych podstaw i zaproponowano, aby podstawę systemu realizacji Planu Strategicznego stanowiły jego postanowienia, przepisy prawa powszechnie obowiązującego, wytyczne IZ oraz regulaminy naborów wniosków o przyznanie pomocy. Takie doprecyzowanie ma zapobiec różnym interpretacjom podstaw prawnych ze strony krajowych sądów administracyjnych. W orzecznictwie sądowym bazującym na przepisach ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. z 2020 r. poz. 818) ugruntowany jest pogląd, że „Dokumenty składające się na system realizacji programu operacyjnego są źródłami prawa administracyjnego w szerokim znaczeniu, bowiem zawierają określone regulacje (normy) obowiązujące zarówno instytucje (na które ustawodawca nałożył określone obowiązki oraz uprawnienia), jak i podmioty decydujące się na wystąpienie ze stosownym wnioskiem” (por. wyrok NSA z dnia 18 listopada 2010 r., sygn. akt II GSK 1252/10; wyrok WSA w Białymstoku z dnia 5 lipca 2018 r., sygn. akt I SA/Bk 331/18). W wyroku z dnia 30 sierpnia 2017 r. sygn. akt II GSK 2168/17 NSA wskazał, że „Dokumentom systemu realizacji programu operacyjnego, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–

2020 można przyznać walor źródła prawa (w szerokim znaczeniu), jako że system ten ma swoje umocowanie w ustawie, zaś jego normy mają generalny charakter i są skierowane do nieokreślonego kręgu adresatów. W szczególności regulamin konkursu jest dokumentem systemu realizacji (art. 6 ust. 2 ustawy wdrożeniowej). Treść regulaminu nie może być sprzeczna z przepisami prawa powszechnie obowiązującego.”.

Określono, że do postępowań w sprawach indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnej stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2000, z późn. zm.), zwanej dalej „Kpa”, chyba, że projektowana ustawa stanowi inaczej.

Rozdział 2. System instytucjonalny (art. 6–14)

Zasadniczy podział zadań w ramach realizacji Planu Strategicznego został uregulowany w przepisach rozporządzenia 2021/2115 oraz przepisach rozporządzenia 2021/2116. Ponadto został on określony w Planie Strategicznym. Zadania IZ zgodnie z projektowaną ustawą będzie wykonywał minister właściwy do spraw rozwoju wsi. Określono także zakres zadań IZ, który nie wynika wprost z przepisów ww. rozporządzeń, a także zakres zadań IZ, jakie będą wykonywać instytucje pośredniczące, których funkcje będą pełniły samorządy województw – w zakresie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność dotyczące powołania komisji odpowiedzialnej za dokonanie wyboru strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, zwanych dalej „LSR”, o którym mowa w art. 31 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 159, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/1060”, oraz dotyczące zatwierdzania LSR wybranych przez tę komisję, o których mowa w art. 32 rozporządzenia 2021/1060.

W zakresie zadań ministra właściwego do spraw rozwoju wsi jako IZ zaproponowano wykonywanie zadań państwa członkowskiego UE nieprzewidzianych do wykonania przez inne organy lub jednostki organizacyjne, w szczególności dotyczących monitorowania i ewaluacji Planu Strategicznego.

Zaproponowano również możliwość powoływania organów opiniodawczo-doradczych w sprawach należących do zadań i kompetencji IZ. W składzie tych organów przewidziano przedstawicieli agencji płatniczej, instytucji pośredniczących, podmiotów wdrażających oraz inne osoby, których udział w pracach organu jest uzasadniony zakresem zadań tych organów.

Przewiduje się odpowiednio, wzorem programów realizowanych w zakresie polityki spójności, szersze niż dotychczas wykorzystanie wytycznych IZ jako miejsca określania wymogów mających zastosowanie przy realizacji Planu Strategicznego. Pozwoli to uprościć system realizacji Planu Strategicznego, zapewnić lepsze zrozumienie przez podmioty obowiązane do stosowania wytycznych zasad jego realizacji oraz na elastyczne podejście do wprowadzania niezbędnych zmian. Z tego względu w projektowanej ustawie założono, że zadaniem IZ będzie wydawanie agencji płatniczej, podmiotom wdrażającym, podmiotowi wdrażającemu instrumenty finansowe, instytucjom pośredniczącym, lokalnym grupom działania (LGD), powiatowym lekarzom weterynarii oraz beneficjentom wytycznych w zakresie realizacji Planu Strategicznego. Wytyczne nie mogą dotyczyć rozstrzygnięcia co do istoty sprawy indywidualnej.

Określono również możliwość przeprowadzania przez IZ kontroli agencji płatniczej, podmiotów wdrażających, instytucji pośredniczących i LGD oraz żądania przedstawienia przez te podmioty informacji i udostępnienia dokumentów w zakresie realizowanych przez nie zadań związanych z realizacją Planu Strategicznego.

Kontrole w ramach systemu instytucjonalnego będą przeprowadzane pod względem zgodności z postanowieniami Planu Strategicznego, przepisami prawa powszechnie obowiązującego, wytycznymi oraz regulaminami naborów wniosków o przyznanie pomocy i – z uwagi na ich specyfikę – do tych kontroli będą stosowane odpowiednio przepisy o kontroli w administracji rządowej określające zasady i tryb przeprowadzania kontroli.

Zakłada się, że ww. wytyczne dotyczą:

- 1) warunków przyznawania, wypłaty lub zwrotu pomocy lub pomocy technicznej;
- 2) trybu przyznawania lub wypłaty pomocy lub pomocy technicznej;
- 3) warunków i trybu wypłaty pomocy w formie zaliczki, o której mowa w art. 44 ust. 3 rozporządzenia 2021/2116, oraz rozliczania tej zaliczki;
- 4) zobowiązań związanych z przyznaną pomocą lub pomocą techniczną;
- 5) kwalifikowalności kosztów;
- 6) kontroli na miejscu;

- 7) zakresu danych niezbędnych do właściwego monitorowania realizacji i ewaluacji Planu Strategicznego, w tym zawartości rocznego sprawozdania z realizacji celów oraz informacji przekazywanych Komisji Europejskiej, o których mowa w art. 8 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2022/1475 z dnia 6 września 2022 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 w odniesieniu do ewaluacji planów strategicznych WPR oraz dostarczania informacji na potrzeby monitorowania i ewaluacji (Dz. Urz. UE L 232 z 07.09.2022, str. 8), a także sposobu przekazywania tych danych i informacji;
- 8) wysokości limitów środków dostępnych w poszczególnych województwach lub latach lub rodzajach operacji w ramach danej interwencji;
- 9) innych kwestii związanych z realizacją Planu Strategicznego lub zakończeniem jego realizacji.

Zaproponowano, aby projekt wytycznych i ich zmian podlegał opiniowaniu przez agencję płatniczą, ministra właściwego do spraw finansów publicznych oraz inne podmioty, jeżeli opiniowanie wytycznych jest uzasadnione zakresem zadań tych podmiotów, w szczególności przez instytucje pośredniczące i podmioty wdrażające. Ponadto w projektowanej ustawie wskazano, że projekt wytycznych będzie również podlegał opiniowaniu przez Głównego Lekarza Weterynarii, w przypadku gdy wytyczne te będą dotyczyły zadań realizowanych przez powiatowych lekarzy weterynarii.

Wytyczne IZ w zakresie warunków i trybu wypłaty pomocy w formie zaliczki, o której mowa w art. 44 ust. 3 rozporządzenia 2021/2116, oraz rozliczania tej zaliczki, będą wydawane w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych.

W projektowanej ustawie określono termin wyznaczony do zaopiniowania projektu wytycznych oraz skutek nieprzedstawienia opinii, a także zaproponowano, aby wytyczne oraz ich zmiany były podawane do wiadomości publicznej na stronie internetowej IZ, a komunikat o miejscu publikacji wytycznych oraz ich zmian był ogłaszany w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. Zaproponowano, że wyznaczenie terminu na przedstawienie opinii krótszego niż 14 dni będzie wymagać szczegółowego uzasadnienia.

Ponadto proponuje się regulacje w zakresie uznawania systemów jakości za krajowe. Obecnie w polskim porządku prawnym podstawą uznawania przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi systemów jakości żywności za krajowe jest art. 15 ust. 2 ustawy o PROW 2014–2020.

Kryteria uznawania systemów jakości za krajowe, do których odnosi ww. artykuł ustawy o PROW 2014–2020, zostały określone w art. 16 ust. 1 lit. b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem (UE) nr 1305/2013”. Przepis ten został uchylony wraz z wejściem w życie rozporządzenia 2021/2115.

Wymagania, jakie powinny spełniać systemy jakości żywności uznane przez państwa członkowskie (analogiczne do uchylonego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013), zostały określone w art. 47 lit. a rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/126 z dnia 7 grudnia 2021 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 o dodatkowe wymogi w odniesieniu do niektórych rodzajów interwencji określonych przez państwa członkowskie w ich planach strategicznych WPR na lata 2023–2027 na podstawie tego rozporządzenia, jak również o przepisy dotyczące współczynnika dotyczącego normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (GAEC) nr 1 (Dz. Urz. UE L 20 z 31.01.2022, str. 52), zwanego dalej „rozporządzeniem 2022/126”.

Konieczne jest wprowadzenie do polskiego porządku prawnego przepisów, które będą uwzględniać aktualny stan prawny uregulowany na gruncie przepisów UE w zakresie uznawania systemów jakości za krajowe.

W projektowanym rozdziale wskazano również, że zadania w zakresie zapewnienia:

- 1) elektronicznego systemu informacyjnego, w którym będą rejestrowane i przechowywane najważniejsze informacje na temat wdrażania Planu Strategicznego, które są potrzebne do monitorowania i ewaluacji,
- 2) otrzymywania przez zainteresowanych rolników i innych beneficjentów jasnych i dokładnych informacji na temat podstawowych wymogów w zakresie zarządzania oraz minimalnych norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, jak również na temat wymogów związanych z warunkowością społeczną, które należy stosować na poziomie gospodarstwa

– wykonuje ARiMR jako agencja płatnicza.

Wskazano agencję płatniczą jako podmiot odpowiedzialny za realizację zadań państwa członkowskiego dotyczących przekazywania KE informacji wskazanych w art. 8 lit. c–e rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2022/1475 z dnia 6 września 2022 r.

ustanawiającego szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 w odniesieniu do ewaluacji planów strategicznych WPR oraz dostarczania informacji na potrzeby monitorowania i ewaluacji.

Przepisy art. 51 ust. 1, art. 72 rozporządzenia 2021/2116 oraz przepisy załącznika I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/127 z dnia 7 grudnia 2021 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 o przepisy dotyczące agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, zabezpieczeń oraz stosowania euro (Dz. Urz. UE L 20 z 31.01.2022, str. 95), zwanego dalej „rozporządzeniem 2022/127”, wskazują na agencję płatniczą lub podmioty, którym delegowała ona zadania, jako odpowiedzialne za przeprowadzanie kontroli. Z tego względu w art. 9 projektowanej ustawy zdefiniowano zakres zadań, które ARiMR, jako akredytowana agencja płatnicza, może delegować samorządom województw jako podmiotom wdrażającym zgodnie z pkt 1.D.1 załącznika I do rozporządzenia 2022/127.

Takie rozwiązanie zapewnia jednoznaczny podział kompetencji.

Do zadań, które agencja płatnicza może powierzyć podmiotom wdrażającym, należą w szczególności:

- 1) prowadzenie postępowań w sprawach o przyznanie lub o wypłatę pomocy, w tym:
  - a) przeprowadzanie kontroli administracyjnych,
  - b) dokonywanie wyboru operacji,
  - c) zawieranie umów, na podstawie których jest przyznawana pomoc, informowanie o odmowie jej przyznania, rejestrowanie tych umów i informacji;
- 2) przeprowadzanie kontroli na miejscu;
- 3) ustalanie kwot pomocy podlegających zwrotowi i wzywanie beneficjenta do zwrotu tych kwot;
- 4) przechowywanie dokumentów związanych z wykonywaniem przez podmiot wdrażający zadań agencji płatniczej;
- 5) udostępnianie lub przekazywanie agencji płatniczej, IZ, KE lub innym organom upoważnionym do kontroli, dokumentów, o których mowa w pkt 4.

Określono również zasadnicze elementy umowy, na podstawie której podmioty wdrażające będą wykonywały delegowane im zadania.

Zgodnie z przepisami pkt 1.D.1 załącznika I do rozporządzenia 2022/127 to na agencji płatniczej ciąży odpowiedzialność za skuteczne zarządzanie EFRG oraz EFRROW. Pozostaje

ona w pełni odpowiedzialna za legalność i prawidłowość transakcji stanowiących ich podstawę, w tym ochronę interesów finansowych UE, jak również za deklarowanie KE stosownych wydatków i odpowiednie przygotowanie sprawozdania finansowego nawet w sytuacji, gdy część swoich zadań deleguje innemu podmiotowi. W projektowanej ustawie zaproponowano, aby niezbędne informacje na temat umowy zawartej przez agencję płatniczą z podmiotem wdrażającym były niezwłocznie po jej zawarciu publikowane przez agencję płatniczą na jej stronie internetowej.

Zaproponowano również możliwość powoływania organów opiniodawczo-doradczych przez agencję płatniczą w sprawach należących do jej zadań oraz przez podmiot wdrażający w sprawach należących do zadań agencji płatniczej delegowanych temu podmiotowi, w skład których mogą też wchodzić osoby niebędące pracownikami odpowiednio agencji płatniczej albo tego podmiotu.

W sposób ogólny uregulowano sprawy związane z obowiązkami m.in. IZ, agencji płatniczej, podmiotów wdrażających oraz beneficjentów w celu zapewnienia właściwego systemu monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji, o którym mowa w tytule VII rozporządzenia 2021/2115.

Określono obowiązek IZ, agencji płatniczej, podmiotów wdrażających, podmiotu wdrażającego instrument finansowy, instytucji pośredniczących oraz LGD informowania i rozpowszechniania informacji o Planie Strategicznym, w tym o zasadach i trybie przyznania i wypłaty pomocy oraz o obowiązkach beneficjentów wynikających z przyznania tej pomocy, o zasadach i trybie przyznania i wypłaty przejściowego wsparcia krajowego oraz o obowiązkach beneficjentów wynikających z przyznania tego wsparcia.

W celu umożliwienia właściwego przygotowania się i zaplanowania własnych działań przez podmioty ubiegające się o przyznanie pomocy, podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy będzie publikować do końca danego roku harmonogram naborów wniosków o przyznanie pomocy na kolejny rok. Określono również możliwość zmiany harmonogramu w przypadku konieczności jego aktualizacji oraz obowiązek niezwłocznej publikacji zmienionego harmonogramu.

Przepisów dotyczących harmonogramu naborów wniosków o przyznanie pomocy nie stosuje się do naborów wniosków o przyznanie pomocy ogłaszanych przez LGD, ponieważ zgodnie z art. 33 ust. 3 lit. c rozporządzenia 2021/1060 zadanie dotyczące przygotowywania i

publikowania naborów wniosków jest zadaniem wykonywanym na zasadzie wyłączności przez LGD.

Projektowana ustawa nawiązuje również w tym rozdziale do konieczności współpracy agencji płatniczej, podmiotów wdrażających, podmiotu wdrażającego instrument finansowy, instytucji pośredniczących, LGD, organów administracji rządowej i jednostek organizacyjnych podległych organom administracji rządowej lub przez nie nadzorowanych, a także organów samorządu terytorialnego przy realizacji zadań związanych z realizacją Planu Strategicznego.

Rozdział 3. Przepisy ogólne dotyczące pomocy (art. 15–19)

Warunki ogólne przyznawania pomocy, w tym w szczególności zakres podmiotowy wsparcia przewidzianego w ramach Planu Strategicznego, zostały określone w przepisach rozporządzenia 2021/2115 oraz w Planie Strategicznym (zgodnie z wymogami określonymi w przepisach rozporządzenia 2021/2115).

W tym rozdziale w zakresie wspólnym dla wszystkich interwencji zaproponowano regulacje dotyczące warunków przyznania pomocy oraz przewidziano dwie drogi przyznawania pomocy, tj. na podstawie umowy o przyznaniu pomocy albo w drodze decyzji administracyjnej.

Odnosnie do zróżnicowania procedur przyznania pomocy (umowa o przyznaniu pomocy albo decyzja administracyjna) należy wskazać, że to czy pomoc jest przyznawana na podstawie umowy o przyznaniu pomocy, czy w drodze decyzji administracyjnej zależy m.in. od charakteru, jaki mają operacje realizowane w ramach interwencji, ich złożoności, formy pomocy, obowiązku stosowania przepisów o zamówieniach publicznych oraz doświadczeń we wdrażaniu instrumentów odpowiadających interwencjom w ramach Planu Strategicznego.

Zgodnie z projektowaną ustawą pomoc jest przyznawana osobie fizycznej, osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, którym został nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

W przypadku pomocy przyznawanej w drodze decyzji pomoc jest przyznawana, jeżeli są spełnione warunki przyznania pomocy określone w przepisach UE, przepisach projektowanej ustawy oraz w przepisach wydanych na podstawie projektowanej ustawy.

W przypadku pomocy przyznanej na podstawie umowy o przyznaniu pomocy pomoc jest przyznawana, jeżeli są spełnione warunki przyznania pomocy określone w przepisach UE,

przepisach projektowanej ustawy oraz w regulaminie naboru wniosku o przyznanie pomocy lub w ogłoszeniu o zamówieniu publicznym.

Analogicznie jak w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (PROW 2014–2020) pomoc nie przysługuje podmiotowi, który podlega zakazowi dostępu do środków na realizację WPR na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu. Dlatego zaproponowano przepisy analogiczne do zawartych w procedowanym projekcie ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym, zakładając możliwość uzyskiwania na bieżąco informacji będących w posiadaniu Biura Informacyjnego Krajowego Rejestru Karnego (KRK), na podstawie których będzie można zweryfikować dane będące w posiadaniu ARiMR przy rozpatrywaniu wniosku o udzielenie pomocy. Ponadto w związku z trwającymi pracami nad projektem ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym, w ramach których Biuro Informacyjne KRK zaproponowało analogiczny przepis do ustawy o PROW 2014–2020, przyjęcie takich rozwiązań na gruncie nowej perspektywy wydaje się zasadne.

Rozwiązanie to pozwoli uniknąć cyklicznego występowania przez ARiMR z wnioskiem o weryfikację, czy KRK przetwarza informacje o osobach lub podmiotach zbiorowych, wobec których orzeczono środek karny w postaci zakazu dostępu do środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

W tym rozdziale zaproponowano, aby pomoc była przyznawana na wniosek o jej przyznanie składany w sposób określony w przepisach o ARiMR wyłącznie za pomocą systemu teleinformatycznego ARiMR.

Wprowadzono wyjątek od przyznawania pomocy na wniosek o jej przyznanie. Wyjątek ten będą stanowić operacje, w ramach których beneficjent zostaje wyłoniiony zgodnie z przepisami ustawy Pzp.

Rozdział 4. Pomoc przyznawana w drodze decyzji (art. 20–80)

W tym rozdziale projektowanej ustawy zostały uregulowane zasady, warunki i tryb przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w drodze decyzji administracyjnej, warunkowość, kary oraz kontrole.

Proponuje się, aby w drodze decyzji była przyznawana pomoc w ramach:

- 1) płatności bezpośrednich, tj.: podstawowe wsparcie dochodów, płatność redystrybucyjna, płatność dla młodych rolników, płatności związane z produkcją oraz płatności w ramach ekoschematów;

- 2) przejściowego wsparcia krajowego przyznawana w formie:
  - a) uzupełniającej płatności podstawowej,
  - b) płatności niezwiązanej do tytoniu;
- 3) płatności w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 69 lit. a rozporządzenia 2021/2115, przyznawanych w formie:
  - a) płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych,
  - b) płatności ekologicznych,
  - c) premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych;
- 4) płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, zwane dalej „płatnościami ONW”;
- 5) wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych przyznawanego w ramach interwencji:
  - a) Zalesianie gruntów rolnych,
  - b) Tworzenie zadrzewień śródpolnych,
  - c) Zakładanie systemów rolno-leśnych,
  - d) Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych;
- 6) narzędzia zarządzania ryzykiem, o których mowa w art. 69 lit. f rozporządzenia 2021/2115.

Projektowane przepisy w art. 21 określają ogólną zasadę przyznawania pomocy rolnikowi, który prowadzi działalność rolniczą polegającą na:

- 1) wytwarzaniu produktów rolnych przez hodowlę i chów zwierząt do celów gospodarskich, uprawę lub hodowlę roślin, przy czym wytworzone produkty rolne oznaczają produkty wymienione w załączniku I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), z wyłączeniem produktów rybołówstwa, lub uprawie bawełny i zagajników o krótkiej rotacji lub
- 2) utrzymaniu użytków rolnych (UR) w stanie, dzięki któremu nadają się one do wypasu lub uprawy, bez konieczności podejmowania działań przygotowawczych wykraczających poza zwykłe metody rolnicze i użycie zwykłego sprzętu rolniczego.

Projektowane przepisy przenoszą na grunt krajowy definicję działalności rolniczej, której ramy zostały określone w art. 4 ust. 2 rozporządzenia 2021/2115. Zgodnie z upoważnieniem zawartym w art. 21 ust. 2 definicja ta zostanie doprecyzowana w rozporządzeniu wydanym

przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi. Analogiczne rozwiązanie funkcjonuje w obecnym systemie płatności bezpośrednich (nie planuje się zmian w tym zakresie).

Posiadanie

W projektowanym art. 22 rozstrzyga się kwestię przyznania pomocy posiadaczowi. Jednym z warunków przyznania wsparcia po 2022 r. będzie, analogicznie jak w obecnym systemie, wymóg, aby kwalifikujące się hektary pozostawały w dyspozycji rolnika (art. 4 ust. 4 rozporządzenia 2021/2115). Niemniej jednak prawo UE nie definiuje pojęcia „w dyspozycji”. Nie określa też charakteru stosunku prawnego, na podstawie którego dany obszar jest użytkowany przez rolnika (pozostaje w jego dyspozycji).

W związku z powyższym przyjęto, że pojęcie „w dyspozycji” należy odczytywać jako tożsame z posiadaniem i zaproponowano przyjęcie dotychczasowego rozwiązania, zgodnie z którym grunty rolne muszą pozostawać w posiadaniu rolnika w dniu 31 maja roku złożenia wniosku o przyznanie pomocy (tj. ostateczną datą na dokonanie zmian we wniosku o przyznanie pomocy). Jednocześnie w związku z orzeczeniem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie C-216/19 Land Berlin dodano w tym przepisie obowiązek posiadania tytułu prawnego do gruntów, do których mają zostać przyznane płatności. W przedmiotowym wyroku Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej stwierdził, że dysponowanie (posiadanie) gruntem powinno być zgodne z prawem danego państwa członkowskiego, a więc powinno odbywać się na podstawie tytułu prawnego.

Projektowane przepisy rozstrzygają również (art. 23) kwestię przyznawania pomocy, w przypadku gdy grunt rolny lub zwierzę stanowi przedmiot posiadania samoistnego i posiadania zależnego. Proponuje się, aby w takim przypadku – tak jak dotychczas – pomoc przysługiwała posiadaczowi zależnemu, czyli temu, kto faktycznie zajmuje się uprawą zadeklarowanych do płatności gruntów lub utrzymywaniem zwierząt. Proponowane przepisy zabezpieczają interesy posiadacza zależnego w przypadku złożenia wniosku o przyznanie płatności również przez posiadacza samoistnego. Ponadto w projektowanych przepisach rozstrzygnięto kwestię przyznawania pomocy, w przypadku gdy grunt lub zwierzę, jest przedmiotem współposiadania. Proponuje się, aby w takim przypadku – tak jak dotychczas – płatności przysługiwały temu współposiadaczowi, na którego pozostali współposiadacze wyrazili zgodę. Wymóg dołączenia do wniosku pisemnej zgody wszystkich współposiadaczy pozwala zabezpieczyć ich interesy w kontekście ubiegania się o przyznanie płatności do gruntów rolnych lub zwierząt, stanowiących przedmiot współposiadania.

Rolnik aktywny zawodowo

Projektowany art. 24 wdraża przepisy art. 4 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115 w zakresie definicji rolnika aktywnego zawodowo oraz jest zgodny z motywem 19 rozporządzenia 2021/2115. W celu wspólnego podejścia na poziomie unijnym w art. 4 ust. 5 rozporządzenia 2021/2115 ustanowiono ramową definicję terminu „rolnik aktywny zawodowo” zawierającą najważniejsze elementy. Natomiast państwa członkowskie na podstawie obiektywnych warunków, takich jak: badanie dochodów, nakłady pracy w gospodarstwie, przedmiot działalności przedsiębiorstwa oraz włączenie działalności rolniczej tych osób do rejestrów krajowych lub regionalnych, określają w swoich planach strategicznych WPR, których rolników uznaje się za rolników aktywnych zawodowo. Jednocześnie, aby zmniejszyć obciążenia administracyjne państwa członkowskie mają możliwość przyznawania płatności bezpośrednich małym gospodarstwom, które również przyczyniają się do witalności obszarów wiejskich, i uznać za rolników aktywnych zawodowo tych rolników, którzy w poprzednim roku nie otrzymali płatności bezpośrednich przekraczających określoną kwotę. Kwota ta nie może być wyższa niż 5000 euro. Państwa członkowskie mogą również ustanowić negatywny wykaz rodzajów działalności pozarolniczej, w porównaniu z którymi działalność rolnicza jest zazwyczaj marginalna. Niemniej jednak zainteresowane osoby powinny mieć możliwość udowodnienia, że spełniają kryteria definicji rolnika aktywnego zawodowo. Ponadto definicja rolnika aktywnego zawodowo nie powinna wykluczać przyznania wsparcia rolnikom prowadzącym działalność rolniczą i nierolniczą lub prowadzącym działalność rolniczą w niepełnym wymiarze godzin. W warunkach polskich największe ryzyko pobierania płatności przez osoby niezajmujące się produkcją rolną dotyczy w szczególności dużych podmiotów, które, dysponując znacznym arealem ziemi, osiągają wysokie przychody z tego tytułu. Z tego względu działania związane z badaniem aktywności rolniczej proponuje się ograniczyć jedynie do gospodarstw największych. W pozostałych przypadkach efekty stosowania tego mechanizmu byłyby niewspółmiernie małe do poniesionych nakładów administracyjnych. Jest to bowiem instrument o wysokim poziomie skomplikowania pod względem procesu weryfikacji. Jednocześnie małe gospodarstwa, również te prowadzące działalność rolniczą w niepełnym wymiarze godzin, wnoszą bezpośredni wkład w żywotność obszarów wiejskich.

W związku z powyższym w projektowanym art. 24 doprecyzowano, że nie przyznaje się pomocy rolnikom, którzy prowadzą działalność z tzw. listy negatywnej, tj. zarządzają portami lotniczymi, administrują wodociągami, stałymi terenami sportowymi lub rekreacyjnymi, jak również świadczą usługi przewozu kolejowego lub usługi w zakresie obrotu nieruchomości.

Podmioty te z racji samego charakteru prowadzonej działalności, co do zasady, nie są związane z prowadzeniem działalności rolniczej lub są tylko w marginalnym stopniu związane z prowadzeniem tej działalności. W przypadku lotnisk, boisk oraz trwałych terenów sportowych i rekreacyjnych prowadzenie działalności jest związane na ogół z użytkowaniem terenów zielonych. Intensywność, charakter, okres trwania i harmonogram działalności pozarolniczej na takich obszarach z reguły wyklucza możliwość wykorzystania ich w celach rolniczych. Podobnie w przypadku działalności związanej z administrowaniem wodociągami oraz prowadzeniem transportu kolejowego te rodzaje działalności zazwyczaj wiążą się z użytkowaniem znacznych areałów gruntów położonych w istotnej części na obszarach miejsko-wiejskich. Celem użytkowania tych gruntów nie jest jednak działalność rolnicza, a znajdująca się na nich infrastruktura, co wyklucza możliwość nawet czasowego wykorzystywania takich gruntów jako UR. Włączenie do negatywnej listy podmiotów świadczących usługi w zakresie obrotu nieruchomościami ma natomiast na celu zapobieżenie sytuacji, w której podmioty, których celem nie jest działalność rolnicza, próbowałyby uzyskać płatności do gruntów rolnych objętych czasowo w posiadanie w celu przeprowadzenia transakcji sprzedaży.

W projektowanym art. 24 ustanowiono również wyjątki od powyższej zasady. Mianowicie rolnicy, którzy za poprzedni rok otrzymali płatności bezpośrednie w wysokości nieprzekraczającej równowartości w złotych kwoty 5000 euro, będą automatycznie uznawani za aktywnych zawodowo. Dzięki temu stosunkowo duża liczba rolników zostanie „automatycznie” uznana za aktywnych zawodowo, upraszczając ubieganie się o płatności przez najmniejsze gospodarstwa, a także ograniczając nakłady administracyjne związane z obsługą wniosków.

Natomiast w przypadku, gdy kwota płatności za poprzedni rok przekracza równowartość w złotych 5000 euro, rolnik będzie uznawany za aktywnego, jeżeli nie prowadzi żadnej z działalności wymienionej na negatywnej liście. Niemniej jednak rolnik prowadzący tego rodzaju działalność może zostać uznany za aktywnego nawet w przypadku, gdy został przekroczony próg kwotowy w wysokości stanowiącej równowartość w złotych 5000 euro, jeżeli udokumentuje, że:

- 1) jego przychód z działalności rolniczej stanowi co najmniej 1/3 całego przychodu lub
- 2) roczna kwota płatności bezpośrednich, jakie mu przysługiwały za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy, wynosi co najmniej 5% całości przychodów z działalności pozarolniczej, lub

- 3) główną działalność gospodarczą lub przedmiot działalności stanowi wykonywanie działalności rolniczej (w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEiDG) działalność rolnicza tego rolnika została wskazana jako główna lub dokumenty z Krajowego Rejestru Sądowego lub REGON potwierdzą, że wykonywana przez rolnika działalność rolnicza stanowi główną działalność gospodarczą).

Rodzaje dowodów potwierdzających wystąpienie ww. okoliczności zostaną określone w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 70 projektowanej ustawy, a zaproponowana lista dowodów będzie wynikała z dotychczasowych rozwiązań i stosowanych możliwości zweryfikowania ww. okoliczności.

Przyjęte w projekcie ustawy podejście spowoduje, że konieczność wykazania, że jest się rolnikiem aktywnym zawodowo będzie dotyczyła możliwie najmniejszej liczby beneficjentów. Szacuje się, że płatności w wysokości przekraczającej równowartość w złotych 5000 euro otrzyma ok. 160 000 podmiotów, czyli ok. 12% wszystkich wnioskujących (według danych IERiGŻ).

Minimalne wymogi

Projektowany art. 25 wdraża art. 18 rozporządzenia 2021/2115 określający minimalne wymogi dotyczące otrzymywania płatności bezpośrednich. Przepis ten ma zapobiegać nadmiernemu obciążeniu administracyjnemu spowodowanemu zarządzaniem licznymi płatnościami w małych kwotach.

Mając na względzie możliwość przewidzianą w art. 18 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115, Polska zdecydowała się na stosowanie limitu powierzchniowego, co oznacza, że płatności bezpośrednie oraz przejściowe wsparcie krajowe mogą zostać przyznane rolnikowi, jeżeli łączna powierzchnia gruntów objętych obszarem zatwierdzonym będących w posiadaniu tego rolnika jest nie mniejsza niż 1 ha.

Niemniej jednak zgodnie z art. 18 ust. 2 rozporządzenia 2021/2115 w przypadku stosowania progu powierzchniowego dodatkowo ustala się także kwotę minimalną dla tych rolników, którzy otrzymują wsparcie powiązane z produkcją zwierzęcą płatne na zwierzę w formie płatności bezpośrednich i posiadają mniej hektarów niż określony próg powierzchniowy. Dlatego też w projektowanych przepisach wskazano, że mimo niespełnienia warunku wielkości powierzchni, o którym mowa w ust. 1, płatności bezpośrednie oraz przejściowe wsparcie krajowe są przyznawane, jeżeli:

- 1) rolnik spełnia warunki do przyznania płatności związanych z produkcją do zwierząt lub płatności dobrostanowych i złożył wnioski o ich przyznanie oraz
- 2) łączna kwota płatności bezpośrednich, jakie miałyby zostać przyznane w danym roku temu rolnikowi, przed zastosowaniem kar i kar administracyjnych, wynosi co najmniej równowartość w złotych kwoty 200 euro.

Przyjęty próg powierzchniowy (1 ha) pozwala na uwzględnienie w systemie płatności bezpośrednich najmniejszych gospodarstw, które odgrywają istotną rolę w strukturze społecznej polskich obszarów wiejskich. Produkcja rolna z tych gospodarstw stanowi ważne dla wielu obywateli źródło samozaopatrzenia w żywność oraz przyczynia się do wsparcia i dywersyfikacji dochodów najuboższych rodzin. W tej grupie znajdują się również gospodarstwa wyspecjalizowane w mniej popularnych, małoobszarowych kierunkach produkcji (np. tytoń), dla których minimalna efektywna skala produkcji kształtuje się na poziomie znacznie niższym od przeciętnego w całym rolnictwie.

Próg został ustanowiony z uwzględnieniem kosztów obsługi administracyjnej jednego wniosku wynoszących ok. 197 zł (szacunki ARiMR z lipca 2020 r.).

Przyjęcie progu kwotowego w wysokości 200 euro sprawi, że potencjał warunku o minimalnych wymogach dotyczących przyznawania płatności w ograniczaniu nakładu administracyjnego związanego z obsługą wniosków zostanie w pełni wykorzystany.

Kwalifikujący się hektar

W projektowanym art. 26 określono, że obszarowe płatności bezpośrednie są przyznawane do gruntów stanowiących kwalifikujący się hektar.

Jednocześnie przepis zawiera upoważnienie dla ministra właściwego do spraw rolnictwa do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowych warunków uznawania gruntów za kwalifikujące się hektary. Doprecyzowanie tej kwestii w rozporządzeniu umożliwi uwzględnienie wielu różnych, szczegółowych aspektów związanych ze sposobem użytkowania gruntów w Polsce. Zatem projektowane przepisy wdrażają art. 4 rozporządzenia 2021/2115, który stanowi, że „kwalifikujący się hektar” definiuje się w taki sposób, aby obejmował obszary znajdujące się w dyspozycji rolnika.

Płatność redystrybucyjna

Projektowany art. 27 wdraża przepisy art. 29 rozporządzenia 2021/2115 dotyczące płatności redystrybucyjnej, realizując jednocześnie jedno z zaleceń KE dla Polski w sprawie Planu

Strategicznego dotyczące poprawy rentowności gospodarstw rolnych dzięki zapewnieniu bardziej sprawiedliwego i lepiej ukierunkowanego wsparcia dochodów przez zmniejszanie różnic w dochodach między gospodarstwami o różnej wielkości (w szczególności na korzyść mniejszych gospodarstw) i regionami państwa w wyniku zastosowania na przykład uzupełniającego redystrybucyjnego wsparcia dochodu do celów stabilności.

Należy podkreślić, że celem tej płatności jest rozdystrybuowanie pomocy UE przez przeniesienie części płatności z większych gospodarstw korzystających z efektu skali do gospodarstw mniejszych, w których takiego efektu nie ma (występują wyższe koszty jednostkowe produkcji).

Z analiz ekonomicznych przeprowadzonych na potrzeby przygotowania Planu Strategicznego wynika, że sytuacja dochodowa gospodarstw jest w Polsce znacznie zróżnicowana w zależności od ich wielkości. W grupie gospodarstw do 30 ha UR dochody kształtują się na poziomie znacznie niższym niż dochód parytetowy nawet po uwzględnieniu płatności bezpośrednich i płatności ONW. Gospodarstwa o powierzchni UR między 30 a 50 ha uzyskują dochody parytetowe dopiero po uwzględnieniu wsparcia bezpośredniego i płatności ONW. Natomiast gospodarstwa największe, a więc te powyżej 50 ha UR, charakteryzują się dochodem z działalności rolniczej (bez płatności) przewyższającym dochód parytetowy.

Dlatego też w projektowanym art. 27 zaproponowano przyznawanie płatności redystrybucyjnej gospodarstwom o powierzchni od 1 ha do 300 ha maksymalnie do 30 ha (dotychczas otrzymywały ją wszystkie gospodarstwa, z wyjątkiem tych o powierzchni 1–3 ha i przyznawana była maksymalnie do 27 ha). Uzasadnieniem dla powyższego górnego limitu powierzchniowego jest potrzeba realizacji obowiązującej w Polsce zasady traktowania gospodarstw rodzinnych jako podstawy kształtowania ustroju rolnego. Zasada ta wynika wprost z art. 23 Konstytucji RP. Gospodarstwo rodzinne zostało zdefiniowane w art. 5 ust. 2a ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2569) jako gospodarstwo rolne o powierzchni nie większej niż 300 ha.

W przypadku płatności redystrybucyjnej wymóg posiadania nie więcej niż 300 ha gruntów będzie oceniany na dzień 31 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności, i będzie obejmował wszystkie grunty posiadane przez rolnika, również te, do których nie posiada on tytułu prawnego. Natomiast płatność będzie przyznawana do gruntów znajdujących się w posiadaniu podmiotu ubiegającego się o przyznanie płatności na podstawie tytułu prawnego, zgodnie z art. 22 projektu ustawy.

Jednocześnie w projektowanym art. 27 zostały przewidziane odrębne rozwiązania dla spółdzielni produkcji rolnej oraz spółdzielni rolników. Ww. spółdzielnie w warunkach polskich stanowią jedną z pożądaných form zrzeszania się rolników i z tego względu są one odrębnie traktowane w polskim porządku prawnym. Dlatego też proponuje się, aby w przypadku spółdzielni przy określaniu limitu powierzchni podlegającej wsparciu była uwzględniana liczba jej członków. W konsekwencji płatność będzie mogła zostać przyznana spółdzielni do większej powierzchni, co oznacza jednocześnie, że spółdzielnia otrzyma większą płatność w porównaniu do obecnych rozwiązań, zgodnie z którymi spółdzielnia jest traktowana jako jeden podmiot, a stosowany limit powierzchni jest taki sam dla rolnika indywidualnego.

Płatności dla młodych rolników

Projektowany art. 28 ustanawia przepisy dotyczące płatności dla młodych rolników, o której mowa w art. 30 rozporządzenia 2021/2115. Celem tej płatności jest przede wszystkim wsparcie dochodów młodych rolników, a także zmniejszenie ryzyka związanego z podjęciem działalności rolniczej oraz poprawa struktury wieku zarządzających gospodarstwami rolnymi, niezależnie od wyników ekonomicznych podjętej działalności.

Na poziomie unijnym w rozporządzeniu 2021/2115 została ustanowiona ramowa, zawierająca najważniejsze elementy, definicja „młodego rolnika” (art. 4 ust. 6), a także pozwolono państwom członkowskim na pewien poziom elastyczności w zakresie wdrażania tej płatności. Mianowicie na podstawie oceny potrzeb państwa członkowskie powinny mieć możliwość podjęcia decyzji w sprawie metody obliczania płatności na hektar lub w formie płatności ryczałtowej, ewentualnie ograniczonej do maksymalnej liczby hektarów. Ponieważ powinna ona obejmować jedynie początkowy okres prowadzenia działalności, płatność taka powinna być przyznawana jedynie przez określony maksymalny okres po złożeniu wniosku o przyznanie pomocy i wkrótce po rozpoczęciu działalności. W przypadku gdy okres płatności wykracza poza 2027 r., państwa członkowskie powinny zapewnić, aby nie powstały żadne uzasadnione oczekiwania beneficjentów w odniesieniu do okresu po tym roku.

W związku z powyższym w projektowanym art. 28 zaproponowano, aby wsparcie dla młodych rolników było kontynuowane, co do zasady, na warunkach obowiązujących obecnie (tj. maksymalny wiek młodego rolnika – nie więcej niż 40 lat w pierwszym roku złożenia wniosku; rozpoczęcie działalności nie wcześniej niż 5 lat przed złożeniem wniosku; bycie kierującym gospodarstwem), z tym że płatność będzie przysługiwać do całej powierzchni gospodarstwa (dotychczas obowiązywał limit 50 ha). Zniesienie tego limitu ma na celu zachęcenie młodych

rolników do rozpoczynania działalności. Dodatkowo w związku z nową definicją młodego rolnika został wprowadzony wymóg posiadania odpowiednich kwalifikacji lub umiejętności przez rolników ubiegających się o przyznanie tego wsparcia. Aby umożliwić skorzystanie z tego rodzaju wsparcia jak największej liczbie osób, proponuje się, żeby płatność przysługiwała młodym rolnikom mającym co najmniej wykształcenie na poziomie ponadpodstawowym lub 3-letni staż pracy w rolnictwie.

Płatności związane z produkcją

Projektowany art. 29 reguluje kwestie dotyczące płatności związanych, o których mowa w rozdziale II sekcji 3 podsekcji 1 rozporządzenia 2021/2115.

W projektowanych przepisach znajduje odzwierciedlenie decyzja Polski o stosowaniu płatności związanych z produkcją oraz o objęciu tym wsparciem wybranych sektorów produkcji roślinnej i zwierzęcej.

Przepisy unijne przewidują możliwość stosowania płatności związanych z produkcją w sektorach wymienionych w art. 33 rozporządzenia 2021/2115: zboża, nasiona oleiste (z wyłączeniem nasion słonecznika konfekcyjnego), rośliny wysokobiałkowe (w tym rośliny strączkowe oraz mieszanki roślin strączkowych i traw, pod warunkiem że rośliny strączkowe przeważają w mieszance), len, konopie, ryż, orzechy, ziemniaki skrobiowe, mleko i przetwory mleczne, nasiona, mięso baranie i kozie, wołowina i cielęcina, oliwa z oliwek i oliwki stołowe, jedwabniki, susz paszowy, chmiel, buraki cukrowe, trzcina cukrowa i korzenie cykorii, owoce i warzywa oraz zagajniki o krótkiej rotacji. Państwa członkowskie mają możliwość wspierania w ramach tych płatności sektorów, jeżeli są one istotne ze względów społeczno-ekonomicznych lub środowiskowych, a wsparcie ma na celu pokonanie napotykanymi trudnościami przez zwiększenie ich konkurencyjności, zrównoważonego charakteru lub poprawę ich jakości.

Przeprowadzone diagnozy wykazały, że w warunkach Polski sytuacja taka dotyczy następujących sektorów: roślin strączkowych na nasiona, roślin pastewnych, ziemniaków skrobiowych, buraków cukrowych, pomidorów, chmielu, truskawek, lnu lub konopi włóknistych – w odniesieniu do produkcji roślinnej oraz bydła domowego (*Bos taurus*), owcy domowej (*Ovis aries*) lub kozy domowej (*Capra hircus*) – w odniesieniu do produkcji zwierzęcej.

W przypadku produkcji roślinnej wsparciem będzie objęta powierzchnia upraw roślin uprawianych w plonie głównym. Płatność związana z produkcją do powierzchni uprawy chmielu będzie przyznawana w wybranych rejonach. Ustanowienie rejonizacji przyczyni się do

utrzymania już istniejących gospodarstw chmielarskich, z których wiele poniosło w ostatnich latach znaczne koszty podczas restrukturyzacji odmianowej i modernizacji produkcji.

Projektowane przepisy przewidują również kontynuację wsparcia dla młodego bydła i krów, na warunkach, co do zasady, obowiązujących dotychczas, tj. wsparcie będzie przyznawane maksymalnie do 20 sztuk kwalifikujących się zwierząt, przy czym w przypadku:

- 1) płatności do bydła, jeżeli rolnik posiada samice lub samce tego gatunku, których wiek w dniu 15 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności, nie przekracza 24 miesięcy;
- 2) płatności do krów, jeżeli rolnik posiada samice tego gatunku, których wiek w dniu 15 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności, przekracza 24 miesiące.

Jak wynika z przeprowadzonych analiz w najtrudniejszej sytuacji znajdują się gospodarstwa z małymi i bardzo małymi stadami, tj. liczącymi do 20 sztuk młodego bydła (84% wszystkich gospodarstw) oraz krów (90% wszystkich gospodarstw). Zarówno liczba takich stad w Polsce, jak i ilość utrzymywanych w nich zwierząt w latach 2006–2019 ulegała systematycznemu zmniejszeniu, co przekładało się na spadek udziału tej grupy w populacji. Ponadto na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat w tej grupie jako jedynej nastąpiło znaczące ograniczenie liczby gospodarstw utrzymujących zwierzęta. Dodatkowo gospodarstwa te osiągają zdecydowanie najniższe dochody (poniżej dochodu parytetowego na osobę w gospodarce narodowej) z działalności rolniczej. Natomiast w gospodarstwach utrzymujących więcej niż 20 sztuk zwierząt jest obserwowany wzrost produkcji. W związku z powyższym zaproponowany limit liczby zwierząt w gospodarstwie zapewnia wsparcie wyłącznie tym gospodarstwom, w których obserwuje się tendencję spadkową, a więc gwarantuje zgodność wdrażanych rozwiązań z ww. przepisami UE.

Płatnością do bydła została objęta populacja zwierząt najczęściej przeznaczana do produkcji mięsa. Wiek do 24. miesiąca życia to wiek, w którym opas ma okres najintensywniejszego wzrostu.

Natomiast wsparciem do krów zostały objęte samice bydła w wieku powyżej 24 miesięcy, co zapewnia wsparcie głównie sektorowi mleczarskiemu. Pierwsze wycielenia u samic bydła następują w wieku 24–27 miesięcy, od tego momentu rozpoczyna się produkcja mleka (laktacja). Ponadto przyjęty wiek krów spowoduje, że płatnością zostaną objęte samice w pełni dojrzałe rozplodowo (z reguły po pierwszym cieleniu). Skierowanie wsparcia do samic w wieku rozplodowym jest podyktowane tym, że ta kategoria zwierząt decyduje o utrzymaniu produkcji.

Zwierzęta młodsze mogą być bowiem przedmiotem znaczących przemieszczeń, w tym także międzynarodowych (handel, ubój).

Dodatkowo z uwagi na specyficzne trudności, jakich doświadczają rolnicy z województw, w których średnia wielkość gruntów rolnych jest niższa od średniej krajowej (tj. województw: lubelskiego, łódzkiego, małopolskiego, mazowieckiego, podkarpackiego, śląskiego i świętokrzyskiego) przewiduje się, że ci rolnicy będą mogli ubiegać się o płatność do krów i młodego bydła posiadając tylko 1 sztukę kwalifikujących się zwierząt (w przypadku pozostałych województw – tak, jak obecnie co najmniej 3 sztuki). Struktura gospodarstw oraz warunki ekonomiczne i środowiskowe w tych województwach powodują, że prowadzenie gospodarstw większych jest tam utrudnione. W województwach tych dominują jednostki dysponujące małym arealem UR i mniejszą liczbą zwierząt, a zatem słabsze ekonomicznie i dlatego mają one ograniczone możliwości inwestowania w rozwój.

W związku z powyższym jest zasadne zastosowanie w regionach o większym rozdrobnieniu odmiennych narzędzi wsparcia niż w województwach, w których średnia powierzchnia gospodarstw jest większa. W przypadku większych gospodarstw rolnych ze względu na większy potencjał ekonomiczny są one w stanie dokonywać zakupu kolejnych gruntów na powiększenie powierzchni gospodarstw.

Ponadto w województwach, w których średnia wielkość gruntów rolnych jest niższa od średniej krajowej, obserwuje się większą skalę niewykorzystanych trwałych użytków zielonych (TUZ) oraz większy zanik chowu niż w pozostałych regionach kraju. Przyjęcie dolnej granicy dostępu do płatności do 1 sztuki w tych regionach będzie sprzyjać efektywnemu wykorzystaniu TUZ.

Zgodnie z projektowanymi przepisami będą kontynuowane również płatności związane z produkcją do zwierząt gatunków owca domowa i koza domowa na zasadach obowiązujących obecnie. W związku z powyższym proponuje się, aby płatności te były przyznawane rolnikowi jeżeli:

- 1) posiada samice danego gatunku, których wiek w dniu 15 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności, wynosi co najmniej 12 miesięcy;
- 2) liczba zwierząt, o których mowa w pkt 1, objętych wnioskiem o przyznanie danej płatności złożonym przez tego rolnika wynosi co najmniej:
  - a) 10 sztuk – w przypadku owiec,
  - b) 5 sztuk – w przypadku kóz.

Ze względu na fakt, że o utrzymaniu i odnowie stad owiec decyduje przede wszystkim liczba macierek oraz przystępek, tj. młodych samic, które jeszcze nie rodziły, ale są przeznaczone do rozplodu (jagnięta częściej są przeznaczone na ubój, tryki utrzymywane są w niewielkich liczbach, 1 tryk wystarcza na 20–30 macierek), proponuje się skierowanie wsparcia do samic w wieku od 12. miesiąca życia. Większość ras owiec uzyskuje pełną dojrzałość w wieku ok. 1,5 roku, z tym że są znaczne różnice pomiędzy rasami – rasy wcześniej dojrzewające (np. teksel) – ok. 8 miesięcy. Przyjmuje się, że gotowe do rozplodu są samice, które osiągnęły 2/3 do 3/4 przeciętnego ciężaru owiec dorosłych danej rasy. W związku z tym, że decyzje o przeznaczeniu owiec do dalszej hodowli, zarówno w stosunku do owiec starszych, jak i przystępek, podejmuje się wcześniej przed sezonem krycia (stanówką) przyjęty wiek 12 miesięcy pozwoli na właściwe ukierunkowanie wsparcia.

Zaproponowana minimalna wielkość stada uprawniająca do ubiegania się o płatność do owiec jest w warunkach polskich optymalna do osiągnięcia zakładanych celów. W dotychczasowej praktyce hodowlanej przyjęło się, że minimalne stado, które ma możliwość utrzymania stada zachowawczego i produkcji materiału hodowlanego, powinno liczyć co najmniej 10 sztuk macierek – zwłaszcza, że w przypadku owiec stosuje się głównie rozród naturalny, więc stado powinno być zdolne do utrzymania tryka. Jest to liczba zwierząt, która umożliwia zachowanie zmienności genetycznej w stadzie oraz ewentualną produkcję wystarczającą dla gospodarstwa rodzinnego, a przy tym dającą możliwość rozwoju tej produkcji.

W związku z powyższym zaproponowany próg posiadania co najmniej 10 macierek owczych zachęca do utrzymywania stad o skali zapobiegającej zaprzestaniu produkcji i, w konsekwencji, negatywnym skutkiem środowiskowym oraz społecznym, a także pełni funkcję prorozwojową dla gospodarstw, które mają predyspozycje do rozwoju działalności.

Z kolei w przypadku kóz, ze względu na fakt, że o utrzymaniu i odnowie stad decyduje przede wszystkim liczba samic, które osiągają pełną dojrzałość do rozplodu dopiero po ukończeniu pierwszego roku życia (średni wiek pierwszego wykotu w polskiej populacji kóz wynosi 13 miesięcy), proponuje się skierowanie wsparcia do samic w wieku od 12 miesiąca życia.

Natomiast wielkość graniczna dla kóz na poziomie 5 sztuk stada podstawowego jest kompromisem między potencjalnie możliwą do osiągnięcia wielkością stada, która będzie związana z faktycznym użytkowaniem rolniczym, a możliwością i chęcią rolników do utrzymywania większej liczby kóz. Hodowla kóz może być szansą przede wszystkim dla małych i średnich gospodarstw rolnych. Mając na względzie, że średnia wielkość stada oscyluje

w okolicach 5 sztuk kóz, podniesienie minimalnej liczby kóz w stadzie spowodowałoby, że o wsparcie mogliby się ubiegać nieliczni rolnicy utrzymujący kozy, co mogłoby doprowadzić do istotnego zmniejszenia pogłowia. Ponadto kozy są często traktowane jako zwierzęta towarzyszące i są gatunkiem uzupełniającym w gospodarstwie.

W związku z powyższym zaproponowana minimalna wielkość stada uprawniająca do ubiegania się o płatność do kóz jest w warunkach polskich optymalna do osiągnięcia zakładanych celów. Z jednej strony pełni funkcję prorozwojową dla gospodarstw, które mają predyspozycje do rozwoju działalności, a z drugiej strony zapewnia utrzymywanie stad w skali zapobiegającej zaprzestaniu produkcji i, w konsekwencji, negatywnym skutkom środowiskowym i społecznym.

Posiadanie zwierząt w okresie przetrzymywania oraz wiek zwierząt w dniu 15 maja danego roku będą potwierdzane w komputerowej bazie danych prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.

Do obliczania wieku zwierząt będą zastosowane miały przepisy Kodeksu cywilnego (Kc) dotyczące obliczania terminów, z tym że termin upływa z początkiem ostatniego dnia (zgodnie z Kc termin oznaczony w tygodniach miesiącach lub latach kończy się z upływem dnia, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniu terminu). Takie rozwiązanie ma na celu zapewnienie, aby płatność do bydła mogła przysługiwać maksymalnie dwa razy w życiu zwierzęcia.

Szczegółowe warunki przyznawania płatności związanych z produkcją zostaną doprecyzowane w rozporządzeniu, które zostanie wydane na podstawie art. 70 projektowanej ustawy.

Ekoschematy

Jednymi z płatności, dla których przyznawanie pomocy następuje w drodze decyzji administracyjnej, są płatności w ramach schematów na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, o których mowa w art. 16 ust. 2 lit. d rozporządzenia 2021/2115, zwane dalej „płatnościami w ramach ekoschematów”.

Płatności w ramach ekoschematów stanowią nowy komponent systemu płatności bezpośrednich, którego celem jest realizacja celów środowiskowych i klimatycznych WPR dotyczących łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej, wspierania zrównoważonego rozwoju i ochrony zasobów naturalnych takich jak woda, gleba i powietrze oraz ochrony bioróżnorodności. Zgodnie z przepisami unijnymi (art. 31 ust. 1 rozporządzenia

2021/2115) jest to obowiązkowy do wdrożenia przez państwa członkowskie element systemu płatności bezpośrednich, który jest natomiast dobrowolny dla rolników. Niemniej jednak ze względu na to, że ekoschematy są nowym rodzajem płatności bezpośrednich, to należało stworzyć przepisy regulujące zasady przyznawania tych płatności. W tym kontekście należy zauważyć, że warunki przyznawania płatności w ramach ekoschematów, zostały w projektowanej ustawie uregulowane na podstawie rozwiązań przyjętych w Planie Strategicznym zgodnie z art. 31 rozporządzenia 2021/2115.

W przepisach projektowanej ustawy określono, że płatności w ramach ekoschematów będą wypłacane w formie płatności do: obszarów z roślinami miododajnymi, rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi, integrowanej produkcji roślin, biologicznej ochrony upraw, retencjonowania wody na TUZ oraz w formie płatności dobrostanowej.

Mając na uwadze, że ekoschematy są rodzajem płatności bezpośrednich, w projektowanej ustawie proponuje się, aby w przypadku tych ekoschematów, w których płatności będą wypłacane do powierzchni gruntu lub liczby punktów za realizację praktyk na powierzchni gruntu były one przyznawane, tak jak pozostałe płatności obszarowe, do działek położonych na gruntach stanowiących kwalifikujący się hektar, o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha i nie większej niż określony maksymalny kwalifikujący się obszar, o którym mowa w art. 2 ust. 7 lit. a rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/1172 z dnia 4 maja 2022 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli we wspólnej polityce rolnej oraz stosowania i obliczania wysokości kar administracyjnych w związku z warunkowością (Dz. Urz. UE L 183 z 08.07.2022, str. 12), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/1172”, oraz będących w posiadaniu wnioskującego na podstawie tytułu prawnego w dniu 31 maja roku składania wniosku o tę płatność. Ponadto wskazuje się, że płatności w ramach ekoschematów powinny być wypłacane do gruntów położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów.

Zgodnie z przepisami projektowanej ustawy (art. 70), w przepisach krajowych wydanych na podstawie upoważnienia określonego w projekcie ustawy zostaną określone szczegółowe warunki lub szczegółowy tryb przyznawania lub wypłaty poszczególnych płatności bezpośrednich, w tym. m.in. płatności w ramach ww. ekoschematów. Niemniej jednak w projektowanej ustawie proponuje się, aby w przypadku płatności do:

- 1) obszarów z roślinami miododajnymi były przyznawane do powierzchni gruntów posiadanych przez rolnika, na których będą uprawiane rośliny miododajne, które zostaną wskazane w przepisach krajowych, o których mowa powyżej;
- 2) rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi mogły być przyznawane rolnikowi, jeżeli będzie realizował praktyki mające na celu zwiększenie sekwestracji węgla w glebie i poprawę zarządzania składnikami odżywczymi i uzyska minimalną liczbę punktów za realizację tych praktyk. Przewiduje się, że zarówno praktyki, jak i liczba punktów przyznawana za ich realizację, będą określone w przepisach rozporządzenia, o których mowa powyżej. Z kolei płatność za realizację praktyk będzie przyznawana rolnikowi do liczby punktów uzyskanych za ich wykonanie;
- 3) integrowanej produkcji roślin były przyznawane do powierzchni, zarówno posiadanych przez rolnika gruntów, na których prowadzi on integrowaną produkcję roślin, co jest potwierdzone informacjami zawartymi w odpowiednim wykazie, przekazanym przez właściwe jednostki certyfikujące do ARiMR, jak również do powierzchni posiadanych przez rolnika TUZ w gospodarstwie nie większej niż powierzchnia, na której jest prowadzona integrowana produkcja roślin. Informacje dotyczące wykazu sporządzanego na potrzeby udzielenia producentom roślin, którzy prowadzą integrowaną produkcję roślin, pomocy finansowej z udziałem środków EFRG, zostały określone w projektowanej zmianie ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin oraz zostaną doprecyzowane w przepisach rozporządzenia wydanego na podstawie projektowanej ustawy;
- 4) biologicznej ochrony upraw były przyznawane do powierzchni posiadanych przez rolnika gruntów, na których przeprowadził on zabieg ochrony upraw przy użyciu środka ochrony roślin zawierającego mikroorganizmy jako substancje czynne, dopuszczonego do obrotu na podstawie wydanego przez ministra właściwego do spraw rolnictwa zezwolenia, o którym mowa w art. 28 ust. 1, art. 30 ust. 1, art. 41, art. 51 lub w art. 53 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylającego dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 1, z późn. zm.), lub pozwolenia na handel równoległy, o którym mowa w art. 52 tego rozporządzenia, zgodnie z zawartymi w etykiecie wymaganiami, o których mowa w art. 31 ust. 1–3, ust. 4 lit. a–d lub lit. f–h tego rozporządzenia. Niemniej jednak, jeżeli eliminacja danego agrofaga przy pomocy takiego preparatu okaże się nieskuteczna, wówczas dopuszczony będzie zabieg chemicznym środkiem ochrony roślin;

5) retencjonowania wody na TUZ proponuje się, aby były przyznawane do powierzchni TUZ określonych w przepisach krajowych wydanych na podstawie upoważnienia określonego w projekcie ustawy pod warunkiem, że na tych gruntach w danym roku wystąpi zalanie lub podtopienie i będzie to potwierdzone danymi zawartymi w sporządzanym przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – PIB i udostępnionym ARiMR nie później niż do dnia 2 października danego roku wykazie działek zawierającym również ich dane przestrzenne.

Płatność dobrostanowa

Kwestie związane z przyznawaniem płatności dobrostanowych zostały uregulowane w przepisach art. 36 projektowanej ustawy.

Ekoschemat realizowany w formie płatności do dobrostanu zwierząt będzie, co do zasady, kontynuacją wsparcia w ramach działania Dobrostan zwierząt PROW 2014–2020. Niemniej jednak w porównaniu do rozwiązań ujętych w ww. działaniu w ekoschemacie tym zostanie rozszerzony zakres wsparcia o gatunki zwierząt dotychczas nie wspierane płatnościami dobrostanowymi (tj. koza domowa, koń, kura, indyk). Ponadto w ramach ww. ekoschematu w odniesieniu do bydła i świń zostanie zastosowany system punktowy zamiast dotychczasowego systemu wariantowego. System punktowy umożliwi przyznawanie wsparcia rolnikom za realizację dodatkowych praktyk sprzyjających podwyższeniu poziomu dobrostanu zwierząt. W zależności od decyzji rolnika będzie on mógł realizować jedną lub kilka praktyk dodatkowych.

Proponuje się, aby wsparcie finansowe w ramach ekoschematu realizowanego w formie płatności do dobrostanu zwierząt było udzielane rolnikowi za realizację praktyk, których celem jest podwyższenie poziomu dobrostanu zwierząt – w odniesieniu do zwierząt gatunków: świnia, bydło domowe, owca domowa, koza domowa, koń, kura lub indyk.

Analogicznie jak w ramach działania Dobrostan zwierząt PROW 2014–2020, w przypadku ekoschematu – dobrostan zwierząt rolnik we wniosku o przyznanie płatności dobrostanowych nie będzie deklarował konkretnych zwierząt, w odniesieniu do których będzie realizował praktyki podwyższające poziom dobrostanu (tzw. „system wniosków automatycznych”). Rolnik będzie bowiem obowiązany do realizacji tych praktyk w odniesieniu do wszystkich zwierząt danego gatunku i grupy technologicznej w gospodarstwie w okresie, jaki zostanie wskazany jako warunek otrzymania płatności dobrostanowych. Tym samym do przyznawania pomocy będą wykorzystywane przez ARiMR dane zawarte w komputerowej bazie danych prowadzonej przez ARiMR na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt. Komputerowa baza danych będzie wykorzystywana nie

tylko na potrzeby określenia liczby zwierząt objętych wnioskiem o przyznanie pomocy, ale również informacje w niej zawarte będą stanowić potwierdzenie, że rolnik jest posiadaczem tych zwierząt. Tylko bowiem do takich zwierząt mogą zostać przyznane płatności dobrostanowe.

Przejsiowe wsparcie krajowe

Zgodnie z projektowanymi przepisami, na podstawie art. 147 rozporządzenia 2021/2115, przejściowe wsparcie krajowe (PWK) jest przyznawane w formie uzupełniającej płatności podstawowej (UPP) oraz płatności niezwiązanej do tytoniu. Przepisy UE stanowią, że PWK może być stosowane na dotychczasowych zasadach, a jedynie w drodze wyjątku można dostosować okres referencyjny (jeżeli taki został określony dla danej płatności).

W związku z powyższym w projektowanym art. 38 zaproponowano, że UPP będzie kontynuowana na dotychczasowych zasadach. Płatności te będą przysługiwały do upraw niektórych rodzajów roślin uprawianych w plonie głównym (w szczególności: zbóż, roślin oleistych, roślin wysokobiałkowych) oraz do gruntów ornych, na których nie jest prowadzona uprawa roślin, pod warunkiem, że do gruntów tych przyznano płatność podstawową. Rodzaje roślin, do upraw których przysługuje UPP, a także szczegółowe wymagania, jakie powinny spełniać uprawy poszczególnych roślin lub grunty orne, na których nie jest prowadzona uprawa roślin, do których przysługuje UPP, zostaną określone w rozporządzeniu wydanym na podstawie przepisów projektowanej ustawy.

Założono, że wdrożenie UPP ze względu na jej szeroki zakres przyczyni się do wzrostu średniego poziomu wsparcia dla zdecydowanej większości rolników. Zastosowanie tej płatności pozwoli zatem na zmniejszenie różnicy między przeciętnym dochodem z pracy w gospodarstwie rolnym a przeciętnym wynagrodzeniem w gospodarce narodowej, a także różnicy między średnim wsparciem bezpośrednim w Polsce i w UE.

Projektowane przepisy (art. 39 i art. 40) przewidują przyznawanie w ramach przejściowego wsparcia krajowego również płatności niezwiązanej do tytoniu (na podstawie art. 147 rozporządzenia 2021/2115) oraz określają warunki przyznawania tego wsparcia. W przypadku tej płatności zaproponowano, po uzgodnieniu z przedstawicielami sektora tytoniu, aktualizację okresu referencyjnego. Mianowicie od 2023 r. podstawowym okresem referencyjnym będzie 2018 r., a w przypadku gdy rolnicy byli wpisani do rejestru Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w 2018 r., ale nie zawarli umowy zbycia surowca tytoniowego w 2018 r. płatności będą przyznawane proporcjonalnie do produkcji w 2017 r. Zaproponowane rozwiązanie

pozwole na lepsze ukierunkowanie wsparcia i realną pomoc tym rolnikom, którzy w stosunkowo nieodległym okresie referencyjnym produkowali tytoń i nadal w znacznej części są związani z tym sektorem.

Płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne

W projektowanych przepisach rozdziału 4 uregulowano również płatności za realizację zobowiązań w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania o których mowa w art. 69 lit. a rozporządzenia 2021/2115, w tym płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne.

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach Planu Strategicznego stanowią w dużej części kontynuację dotychczasowego podejścia stosowanego w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014–2020, a jednocześnie uwzględniają nowe rozwiązania wynikające z dotychczasowych doświadczeń (m.in. nowe schematy pomocowe).

Zobowiązania w ramach interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych będą podejmowane na 5 lat i będą polegały na realizacji określonych wymogów pro-środowiskowych. Zobowiązania będą mogły być podejmowane przez rolników lub innych beneficjentów (zarządców gruntów), którzy w okresie realizacji zobowiązania będą składać corocznie w określonym w przepisach projektowanej ustawy terminie i na odpowiednim formularzu wnioski o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej. Płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne będą przyznawane w drodze decyzji administracyjnej za każdy rok realizacji zobowiązania.

W przepisach projektowanej ustawy zostały określone interwencje Planu Strategicznego, w ramach których za realizację podjętych zobowiązań będą przysługiwały następujące płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne:

- 1) Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000;
- 2) Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000;
- 3) Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000;
- 4) Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych;
- 5) Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie;
- 6) Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie;
- 7) Bioróżnorodność na gruntach ornych.

Zgodnie z projektem ustawy warunkiem przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych będzie posiadanie przez podmiot ubiegający się o przyznanie tych płatności nie

mniej niż 1 ha UR – w przypadku wszystkich ww. interwencji lub 1 ha obszaru przyrodniczego stanowiącego grunt niebędący użytkiem rolnym, na którym występuje co najmniej jedno siedlisko przyrodnicze lub siedlisko lęgowe ptaków będące przedmiotem wsparcia w ramach interwencji dotyczących ochrony cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 i poza nimi – w przypadku interwencji wymienionych w pkt 1 i 2.

W projekcie ustawy proponuje się wskazanie, że w przypadku m.in. płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych przyznawanych do gruntu, płatności te będą przyznawane do gruntu, który w dniu 31 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tych płatności, jest na podstawie tytułu prawnego w posiadaniu podmiotu ubiegającego się o jej przyznanie.

Jednocześnie zgodnie z projektem ustawy, jeżeli grunt lub zwierzę stanowi przedmiot posiadania samoistnego i posiadania zależnego, pomoc przysługuje posiadaczowi zależnemu. Natomiast w przypadku gdy grunt lub zwierzę jest przedmiotem współposiadania przez okres, w jakim posiadanie gruntu lub zwierzęcia jest warunkiem przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, płatność ta przysługuje temu współposiadaczowi, na którego pozostali współposiadacze wyrazili zgodę. Zgoda ta nie jest wymagana, jeżeli miałyby pochodzić od współposiadacza będącego małżonkiem wnioskodawcy.

Wprowadzenie proponowanych w projekcie ustawy przepisów dotyczących warunku posiadania i tytułu prawnego do gruntów w ramach interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych zapewni stosowanie jednolitego podejścia w tym zakresie w ramach płatności bezpośrednich i płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych.

Ponadto płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach interwencji wymienionych w pkt 1–5 i 7 będą przyznawane do gruntów, na których jest realizowane zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne.

Szczegółowe warunki, tryb przyznawania, warunki wypłaty lub zwrotu płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych zostaną określone w przepisach wydanych na podstawie upoważnienia określonego w projekcie ustawy.

Ekologia

W przepisach projektowanej ustawy zostały również uregulowane kwestie związane z przyznawaniem płatności ekologicznych.

Płatności ekologiczne będą kontynuacją dotychczasowego wsparcia powierzchniowego rolnictwa ekologicznego realizowanego m.in. w ramach działania Rolnictwo ekologiczne PROW 2014–2020. Od 2023 r. wsparcie to będzie realizowane w ramach interwencji – Rolnictwo ekologiczne objętej Planem Strategicznym dla WPR na lata 2023–2027. Celem tej interwencji jest wspieranie dobrowolnych zobowiązań rolników, którzy podejmują się utrzymać lub przejść na praktyki i metody rolnictwa ekologicznego określone w prawodawstwie unijnym i krajowym. Wsparciem w ramach interwencji będą objęte powierzchnie w ramach upraw: rolniczych, warzywnych, zielarskich, sadowniczych podstawowych, jagodowych, sadowniczych ekstensywnych, paszowych oraz TUZ, prowadzonych zgodnie z zasadami rolnictwa ekologicznego. Analogicznie jak w przypadku działania Rolnictwo ekologiczne PROW 2014–2020, w ramach interwencji zostanie zachowane podejście w zakresie realizacji zobowiązań wieloletnich (tj. 5-letnich). Niemniej jednak w porównaniu do rozwiązań ujętych w ww. działaniu w ramach interwencji – Rolnictwo ekologiczne zostanie rozszerzony zakres wsparcia o wsparcie ukierunkowane domających i średnich gospodarstw posiadających do 10 ha UR. Zamiast płatności zróżnicowanych ze względu na grupę upraw i ich status, rolnicy będą mogli otrzymać płatności ekologiczne w jednakowej wysokości do każdego hektara UR (niezależnie od grupy upraw). Ponadto nowym rozwiązaniem, jakie zostanie wdrożone, będzie dodatkowa płatność do powierzchni upraw zadeklarowanych do płatności ekologicznych pod postacią premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą. Premia będzie dostępna dla tych rolników, którzy zapewnią w swoim gospodarstwie (tj. na wszystkie UR) obsadę zwierząt na poziomie co najmniej 0,5 DJP/ha i nie więcej niż 1,5 DJP/ha. Szczegółowe przepisy dotyczące ww. nowych rozwiązań zostaną określone w przepisach wydanych na podstawie upoważnienia określonego w projekcie ustawy.

Planuje się, aby płatności te przysługiwały rolnikowi, jeżeli posiada nie mniej niż 1 ha UR i realizuje zobowiązania ekologiczne, tj. „inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania”, o których mowa w przepisach UE, na użytkach rolnych, na których prowadzi produkcję ekologiczną. Wysokość płatności ekologicznych, co wynika z proponowanych przepisów, będzie ustalana jako iloczyn powierzchni obszaru zatwierdzonego do tych płatności i stawki tej płatności na 1 ha tej powierzchni, po uwzględnieniu dyscypliny finansowej wynikającej z przepisów UE, kar, w tym kar administracyjnych, oraz zmniejszeń, których konieczność zastosowania wynika z przepisów UE.

Szczegółowe warunki, tryb przyznawania, warunki wypłaty lub zwrotu płatności ekologicznych zostaną określone w przepisach krajowych wydanych na podstawie upoważnienia określonego w projekcie ustawy.

ONW

W przepisach projektowanej ustawy zostały uregulowane warunki przyznawania płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW). Zasady przyznawania tych płatności zostały określone w rozporządzeniu 2021/2115. Płatność ONW jest płatnością ryczałtową, jednoroczną, do hektara UR położonych na obszarach ONW. Ich realizacja polega na wypłacaniu wsparcia rolnikom, którzy gospodarują na obszarach, na których występują naturalne lub inne szczególne ograniczenia w działalności rolniczej (tzw. obszarach ONW) i doświadczają z tego powodu trudności w prowadzeniu upraw.

Płatności te są kontynuacją wsparcia udzielanego w ramach działania Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami objętego PROW 2014–2020.

Interwencja jest instrumentem wsparcia finansowego dla rolników, którzy prowadzą działalność rolniczą na terenach ONW. Pomoc może być przyznana, jeżeli beneficjent jest posiadaczem gospodarstwa rolnego położonego w granicach Rzeczypospolitej Polskiej i prowadzi działalność rolniczą na obszarach ONW. Ponadto powierzchnia UR należących do danego gospodarstwa rolnego położonych w granicach ONW i wykorzystywanych do produkcji rolniczej musi wynosić co najmniej 1 ha. W Polsce występują trzy typy obszarów ONW: płatności dla obszarów górskich (ONW typ górski), płatności dla obszarów innych niż obszary górskie charakteryzujące się znaczącymi ograniczeniami naturalnymi (ONW typ nizinny) i płatności dla innych obszarów charakteryzujących się szczególnymi ograniczeniami (ONW typ specyficzny). Obecne wyznaczenie obszarów ONW obowiązuje w Polsce od 2019 r. i jest następstwem oceny funkcjonowania tego działania w całej UE. Obowiązujące wyznaczenie obszarów ONW w Polsce zostało zrealizowane według obiektywnych, skwantyfikowanych w całej UE kryteriów, zgodnie z przepisami zawartymi w rozporządzeniu (UE) nr 1305/2013.

Lista obszarów ONW, do których przysługuje wsparcie, jest określona w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi

ograniczeniami” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 364, z późn. zm.), które w tym zakresie zostało znowelizowane.

Leśnictwo

W przepisach projektowanej ustawy zostały również uregulowane kwestie związane z przyznawaniem wsparcia na interwencje leśne i zadrzewieniowe.

Będą one w większości kontynuacją dotychczasowego wsparcia realizowanego w ramach działania Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów PROW 2014–2020.

Wsparcie inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych przyznawane będzie w ramach interwencji:

- 1) Zalesianie gruntów rolnych (kontynuacja poddziałania „Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych” objętego PROW 2014–2020);
- 2) Tworzenie zadrzewień śródpolnych (kontynuacja rozszerzonego od 2022 r. poddziałania „Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych” objętego PROW 2014–2020);
- 3) Zakładanie systemów rolno-leśnych (nowa interwencja);
- 4) Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych (kontynuacja poddziałania „Wsparcie na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska” PROW 2014–2020).

Wsparcie będzie przyznawane do powierzchni gruntów nie mniejszej niż 0,1 ha, na których zostały zrealizowane inwestycje polegające na zalesieniu, zadrzewieniu, założeniu systemu rolno-leśnego lub zwiększeniu bioróżnorodności lasów.

Aby zapewnić długotrwały efekt środowiskowy ww. inwestycji dodatkowo przewidziano pomoc w formie wieloletnich premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych. Premie te pozwolą na utrzymanie i pielęgnację nowo założonych nasadzeń na gruntach rolnych, a także zapewnią rolnikom rekompensaty z tytułu utraconych dochodów ze względu na ograniczenie produkcji rolniczej. Premie te będą przysługiwały zarówno do zalesień, zadrzewień i systemów rolno-leśnych założonych w ramach interwencji, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1–3 projektu ustawy, jak również do gruntów zalesionych wskutek sukcesji naturalnej oraz do zadrzewień zrealizowanych w ramach PROW 2014–2020.

Szczegółowe warunki przyznawania pomocy zarówno na wsparcie inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych, jak i premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych zostaną ustanowione w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw rozwoju wsi. W

rozporządzeniu tym zostaną określone m.in kryteria wyboru operacji w celu zapewnienia równego traktowania wnioskodawców, lepszego wykorzystania zasobów finansowych i ukierunkowania wsparcia zgodnie z celem środowiskowo-klimatycznym tych interwencji.

Wysokość pomocy

W projektowanych przepisach art. 48 uregulowano sposób ustalania wysokości pomocy. Wysokość dopłat będzie uzależniona od rzeczywistego stanu jednostek produkcyjnych (gruntów lub zwierząt) w gospodarstwie, a w przypadku płatności niezwiązanej do tytoniu – od ilości surowca z okresu referencyjnego. Wpływ na wysokość wsparcia będzie miał także rodzaj prowadzonej produkcji.

W przypadku płatności w ramach ekoschematu w formie płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi oraz ekoschematu dobrostan zwierząt wysokość płatności w danym roku kalendarzowym proponuje się ustalać jako iloczyn liczby punktów uzyskanych przez danego rolnika oraz stawki tej płatności na 1 punkt.

W przypadku wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych wysokość tego wsparcia w danym roku kalendarzowym proponuje się ustalać jako iloczyn powierzchni obszaru zatwierdzonego do danej pomocy i stawki tej pomocy na 1 ha tej powierzchni, a w przypadku wykonania ogrodzenia również jako iloczyn długości tego ogrodzenia i stawki pomocy na 1 metr bieżący tego ogrodzenia.

Przy ustaleniu wysokości płatności będą uwzględniane zmniejszenia, kary lub kary administracyjne wynikające ze stwierdzonych nieprawidłowości lub niezgodności.

Stawki

Podobnie jak dotychczas, stawki poszczególnych płatności bezpośrednich oraz przejściowego wsparcia krajowego będą określane corocznie w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych po ustaleniu kursu wymiany złotego do euro obowiązującego w danym roku.

Projektowany art. 50 upoważnia ministra właściwego do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych do podjęcia, w drodze rozporządzenia, decyzji o wypłacie zaliczek z tytułu: interwencji w formie płatności bezpośrednich, interwencji, o których mowa art. 69 lit. a i b rozporządzenia 2021/2115 i przejściowego wsparcia krajowego oraz do określenia procentowej wielkości zaliczek, a także terminu rozpoczęcia wypłaty tych zaliczek, mając na względzie przepisy ustawy budżetowej na dany rok i realizację tej ustawy

oraz rozporządzenie 2021/2116. W rozporządzeniu będzie możliwe również określenie szczegółowych warunków lub trybu wypłaty zaliczek. Zaliczki nie podlegają zmniejszeniu z tytułu dyscypliny finansowej, tj. zwrotu środków finansowych, o których mowa w art. 17 ust. 4 rozporządzenia 2021/2116. Zaliczki są wypłacane przed wydaniem decyzji, w której kierownik biura powiatowego ARiMR orzeka w sprawie zwrotu tych środków finansowych (art. 73).

Kary

Zgodnie z projektowanymi przepisami, w przypadku nieprzestrzegania przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy przepisów UE, przepisów projektowanej ustawy oraz przepisów wydanych na jej podstawie na ten podmiot nakłada się kary, w tym kary administracyjne. Wysokość kary jest uzależniona od kryteriów określonych w art. 59 ust. 5 akapit pierwszy rozporządzenia 2021/2116 i nie może przekraczać 200% wysokości wnioskowanej pomocy. Projektując wysokość kary, wzięto pod uwagę, aby kara była z jednej strony skuteczna, a z drugiej strony proporcjonalna. Przy czym za karę uznaje się każde zmniejszenie płatności bez względu na jej wysokość (czy obejmuje 100% wnioskowanej pomocy, czy wykracza ponad kwotę wnioskowanej pomocy i wynosi, np. 200% wnioskowanej pomocy).

Kar, w tym kar administracyjnych, nie nakłada się w szczególności w przypadku, gdy niezgodność jest wynikiem działania siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności. Ponadto, zgodnie z art. 59 ust. 5 akapit drugi rozporządzenia 2021/2116, kar nie nakłada się gdy niezgodność jest wynikiem błędu właściwego organu lub innego organu, w przypadku gdy błąd nie mógł być w rozsądny sposób odkryty przez osobę, której dotyczy kara administracyjna, lub dana osoba może dowieść w sposób przekonujący właściwy organ, że nie jest winna niewypełnienia obowiązków, o których mowa w ust. 1 tego artykułu, lub gdy właściwy organ w inny sposób stwierdzi, że dana osoba nie ponosi winy.

Natomiast kar administracyjnych nie nakłada się, zgodnie z art. 84 ust. 2 lit. c rozporządzenia 2021/2116, w przypadkach gdy niezgodność jest wynikiem nakazu wydanego przez organ publiczny.

Zgodnie z projektem ustawy karę nakłada się w decyzji w sprawie o przyznanie danej pomocy i z tytułu nałożenia tej kary pomniejsza się wysokość przyznanej pomocy lub innej pomocy przyznanej w tej decyzji.

Jeżeli kara przekracza wysokość danej pomocy i innej pomocy przyznanej w tej samej decyzji, kara podlega potrąceniu z bezspornej i wymagalnej wierzytelności lub należności dłużnika z tytułu realizowanych przez ARiMR płatności w ramach EFRG lub EFRROW oraz środków publicznych przeznaczonych na współfinansowanie wydatków realizowanych z tych funduszy w roku, w którym została nałożona, oraz przez kolejne 3 lata kalendarzowe. Jeżeli kara nie została pokryta w całości w wyniku potrącenia, to pozostałej części tej kary nie dochodzi się.

Zgodnie z projektem ustawy do kar nie stosuje się przepisów działu IVa Kpa oraz przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Warunkowość

Warunkowość jest połączeniem wymogów zazielenienia i dotychczasowej zasady wzajemnej zgodności. Uzależnia ona otrzymanie pomocy w ramach płatności bezpośrednich i niektórych działań obszarowych II filara w pełnej wysokości od zapewnienia przez podmioty ubiegające się o przyznanie takiej pomocy przestrzegania norm i wymogów, tak jak obecna zasada wzajemnej zgodności. Dlatego też w projektowanej ustawie uregulowano, że nieprzestrzeganie norm i wymogów podstawowych w ramach warunkowości skutkuje nałożeniem kary administracyjnej polegającej na odpowiednim zmniejszeniu kwoty płatności:

- 1) bezpośrednich,
- 2) przyzwyanych w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania lub
- 3) dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW), o które wnioskuje rolnik w danym roku.

Kara administracyjna zgodnie z przepisami projektowanej ustawy (art. 53) wdrażającymi przepisy art. 84 ust. 2 lit. b rozporządzenia 2021/2116 nie będzie jednak stosowana, jeżeli będzie ona wynosić nie więcej niż równowartość w złotych kwoty 100 euro. W tym przypadku projektowane przepisy przewidują, że w decyzji w sprawie przyznania pomocy w odniesieniu do ww. rodzajów płatności będzie podawana informacja o niezastosowaniu kary administracyjnej oraz o nakazie realizacji działań naprawczych mających na celu usunięcie stwierdzonych niezgodności oraz zostanie ustalony termin tej realizacji, nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia roku następującego po roku, w którym stwierdzono nieprzestrzeganie norm lub wymogów podstawowych. Ponadto projektowane przepisy przewidują, że w przypadku gdy działania naprawcze nie zostaną podjęte w terminie wyznaczonym w decyzji w sprawie o

przyznanie pomocy, ARiMR ustali kwotę nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych.

W projektowanej ustawie przewiduje się ponadto, że kary administracyjnej nie stosuje się w przypadku stwierdzenia drobnej niezgodności, czyli w przypadku gdy niezgodność nie wywiera konsekwencji lub wywiera jedynie nieistotne konsekwencje na osiągnięcie celu danej normy lub danego wymogu. W tym przypadku w projektowanej ustawie wskazano, że w decyzji w sprawie o przyznanie pomocy w odniesieniu do płatności bezpośrednich, w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania lub płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW) rolnik otrzyma informację o niezastosowaniu kary administracyjnej oraz możliwych działaniach naprawczych mających na celu usunięcie stwierdzonych niezgodności oraz możliwości skorzystania z usług doradczych w tym zakresie.

Projektowane przepisy przewidują upoważnienie dla ministra właściwego do spraw rozwoju wsi do określenia, w drodze rozporządzenia, norm oraz szczegółowych warunków ich stosowania z uwzględnieniem kryteriów określonych na poziomie przepisów unijnych, tj. w rozporządzeniu 2021/2115. Ponadto zgodnie z przewidzianym w projektowanej ustawie upoważnieniem minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi liczbę punktów, jaką przypisuje się stwierdzonej niezgodności w ramach oceny wagi według kryterium zasięgu, dotkliwości i trwałości w zależności od rodzaju stwierdzonego naruszenia, a także wyrażoną w procentach wielkość kary administracyjnej w zależności od liczby punktów przypisanych stwierdzonym niezgodnościom. W rozporządzeniu tym minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi również przypadki drobnej niezgodności lub poważnej niezgodności lub kryteriów uznawania niezgodności za drobną niezgodność lub poważną niezgodność oraz wyrażoną w procentach wielkość kary administracyjnej w zależności od liczby punktów przypisanych stwierdzonym niezgodnościom. Przewidziano także upoważnienie dla ministra właściwego do spraw rolnictwa do ogłoszenia, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” wykazu wymogów warunkowości określonych w przepisach Unii Europejskiej, z uwzględnieniem przepisów krajowych wdrażających te przepisy.

Powyższe rozwiązania są analogicznie do obecnie zastosowanych rozwiązań w ramach zasady wzajemnej zgodności.

Projektowana ustawa określa ponadto obowiązek ponownego przekształcenia trwałych użytków zielonych położonych na obszarach Natura 2000, które zostały zaorane lub przekształcone wbrew zakazowi określonymu w ramach normy GAEC 9. Rolnik będzie obowiązany do ponownego przekształcenia trwałego użytku zielonego nie później niż do dnia 31 maja roku następującego po roku złożenia wniosku o przyznanie pomocy w ramach płatności bezpośrednich, w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania lub płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW), ale nie później niż do dnia złożenia kolejnego wniosku o przyznanie tej pomocy. Rozwiązanie takie funkcjonowało w obecnym okresie programowania w ramach płatności za zazielenienie, ponieważ utrzymanie cennych TUZ było dotychczas jednym z obowiązków w ramach zazielenienia.

W projektowanej ustawie wprowadza się ponadto przepisy regulujące sposób postępowania w przypadku zmniejszenia udziału trwałych użytków zielonych w powierzchni gruntów rolnych w skali całego kraju o więcej niż wielkość określona w ramach normy GAEC 1 w stosunku do określonego wskaźnika referencyjnego. W takim przypadku przekształcenie trwałych użytków zielonych jest niedopuszczalne, a rolnicy, którzy są w posiadaniu gruntów, które powstały w wyniku takiego przekształcania trwałych użytków zielonych, będą obowiązani do przywrócenia określonego odsetka tych przekształconych trwałych użytków zielonych lub ustanowienia innego obszaru odpowiadającego temu odsetkowi jako obszar trwałych użytków zielonych nie później niż do dnia 31 maja roku następującego po roku złożenia wniosku o przyznanie pomocy w ramach płatności bezpośrednich, płatności rolno-środowisko-klimatycznych, rolnictwa ekologicznego i premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych w ramach Planu Strategicznego oraz płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW), ale nie później niż do dnia złożenia kolejnego wniosku o przyznanie tej pomocy. Przywrócenie musi być zatem dokonane najpóźniej do dnia 31 maja następnego roku, a jeżeli rolnik składa wniosek przed tym dniem, to wcześniej, bo do dnia złożenia tego wniosku. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi w takim przypadku określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki dotyczące przywracania trwałych użytków zielonych lub ich ustanowienia na innym gruncie oraz procent przekształconych trwałych użytków zielonych podlegających przywróceniu lub ustanowieniu na obszarach o takiej samej powierzchni. Zgodnie z projektowanymi przepisami niewykonanie obowiązku dotyczącego przywracania trwałych użytków zielonych lub wyznaczenia ich na innym obszarze będzie stanowić niezgodność.

Obowiązek przywrócenia przekształconych trwałych użytków zielonych w przypadku normy GAEC 9 lub normy GAEC 1 lub ustanowienia innego obszaru odpowiadającego odsetkowi przekształconych trwałych użytków zielonych w przypadku normy GAEC 1 będzie stwierdzał w drodze decyzji kierownik biura powiatowego ARiMR, który w tej samej decyzji będzie określał również powierzchnię trwałych użytków zielonych, jaka podlega przywróceniu lub ustanowieniu na obszarze o takiej samej powierzchni. Przedmiotowy obowiązek będzie mógł być stwierdzony również w decyzji w sprawie o przyznanie pomocy w ramach płatności bezpośrednich, w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych obowiązków w dziedzinie zarządzania lub płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW).

Minister właściwy do spraw rozwoju wsi ogłasza do dnia 31 sierpnia każdego roku, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, wskaźnik trwałych użytków zielonych oraz wielkość, o jaką zmalał albo zwiększył się ten wskaźnik w stosunku do wskaźnika referencyjnego.

W ramach upoważnienia określonego w projektowanej ustawie minister właściwy do spraw rozwoju wsi będzie określał trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym objęte normą GAEC 9, mając na względzie zapewnienie ochrony trwałych użytków zielonych wartościowych pod względem środowiskowym na obszarach Natura 2000 oraz torfowiska i obszary podmokłe objęte normą GAEC 2, mając na względzie ochronę gleb bogatych w węgiel.

Jednocześnie projektowana ustawa przewiduje upoważnienie ministra właściwego do spraw rozwoju wsi do ogłoszenia, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” wskaźnika referencyjnego, o którym mowa w art. 48 rozporządzenia 2022/126.

Przepisy trybowe

Projektowane przepisy określają zasady prowadzenia postępowań w sprawach indywidualnych dotyczących przyznania pomocy, o których mowa w art. 20 pkt 1–5, przez organ administracji publicznej oraz obowiązki stron i innych osób uczestniczących w postępowaniu.

Przed wszystkim zaproponowano, aby projektowana ustawa wskazywała informacje, jakie powinien zawierać wniosek o przyznanie pomocy.

W odniesieniu do wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4 (płatności bezpośrednie, przejściowe wsparcie krajowe, płatności w ramach interwencji związanych ze

środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania oraz ONW), podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy wskazuje wszystkie grunty stanowiące użytki rolne będące w jego posiadaniu oraz ich powierzchnię i położenie. Zgodnie bowiem z rozporządzeniem 2022/1173 wnioski o przyznanie pomocy powinny zawierać informacje niezbędne do właściwego i wiarygodnego zarządzania interwencjami, których dotyczą. W związku z powyższym zaproponowano także katalog kar dotyczący niewykonania ww. obowiązku.

Ponadto zaproponowano, aby wniosek o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, (płatności bezpośrednie, przejściowe wsparcie krajowe, płatności w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania oraz ONW) był składany w terminie od dnia 15 marca do dnia 15 maja (termin ten nie podlega przywróceniu). Jednocześnie proponuje się, aby wniosek można było złożyć po upływie tego terminu, lecz nie później niż w dniu, w którym upływa 25 dni od dnia upływu tego terminu, z tym że w takim przypadku na podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nakłada się karę w wysokości 1% danej pomocy za każdy dzień opóźnienia, nie licząc dni ustawowo wolnych od pracy oraz sobót. Powyższe terminy są tożsame z obecnie obowiązującymi. Proponuje się ich utrzymanie, ponieważ rolnicy znają je i są do nich przyzwyczajeni.

Ponadto, dostosowując przepisy krajowe do rozporządzenia 2022/1173, w projekcie zaproponowano szczególne rozwiązanie dla podmiotów ubiegających się o przyznanie pomocy umożliwiające dokonanie zmian wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, do dnia 31 maja roku, w którym został złożony wniosek. Zmiany można dokonać po upływie tego terminu, ale nie później niż w ostatnim dniu składania wniosku (tj. do dnia 15 maja + 25 dni), z tym że w takim przypadku na podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy, za każdy dzień opóźnienia, nie licząc dni ustawowo wolnych od pracy oraz sobót, nakłada się karę w wysokości 1% pomocy przysługującej w związku z tą zmianą (analogicznie jak ma to miejsce w przypadku składania wniosku o przyznanie pomocy).

W przypadku gdy ARiMR poinformowała podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy o nieprawidłowościach wykrytych w ramach kontroli administracyjnych lub systemu monitorowania obszarów zgodnie z art. 7 ust. 2 rozporządzenia 2022/1173, podmiot może zmienić wniosek do dnia 15 września roku, w którym został złożony. Zatem możliwość zmiany wniosku jest uzależniona od poinformowania wnioskodawcy przez ARiMR. Wycofania wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, (całkowitego lub częściowego) można dokonać w każdym czasie, lecz nie później niż do dnia wydania decyzji w sprawie o przyznanie pomocy. Jednak wycofanie nie jest możliwe, jeżeli:

- 1) dotyczy części wniosku, w której wykryto nieprawidłowości;
- 2) wnioskodawca został poinformowany o zamiarze przeprowadzenia kontroli na miejscu.

Nieprawidłowości mogą zostać wykryte przez ARiMR w ramach kontroli administracyjnych jak i za pomocą systemu monitorowania obszarów. Należy podkreślić, że monitorowanie obszarów opiera się bowiem na systemie prewencji i wczesnego ostrzegania rolników, którzy będą powiadamiani o nieprawidłowościach i będą mieli czas na ich usunięcie. Możliwe będzie to dzięki monitorowaniu przez agencję płatniczą, przy użyciu satelit, działalności rolniczej/oceny kwalifikowalności na zadeklarowanych obszarach w sposób stały/systematyczny. Dzięki takiemu rozwiązaniu rolnicy będą mogli uniknąć ewentualnych kar i sankcji. Jest to nowe podejście, które jest wyjściem naprzeciw beneficjentom, w odniesieniu do których tradycyjna funkcja kontrolna zostanie zastąpiona funkcją informacyjno-doradczą.

W projekcie ustawy przewidziano także upoważnienie ustawowe dla ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, który może określić, w drodze rozporządzenia, w danym roku dłuższy termin składania wniosków o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, zgłaszania zmian do tych wniosków lub ich wycofania, mając na względzie umożliwienie otrzymania przez rolników należnych im płatności. Wydłużenie terminu składania ww. wniosków i zmian do tych wniosków może być pomocne rolnikom podczas wystąpienia np. niekorzystnych zjawisk pogodowych (susze, powodzie, klęski żywiołowe). W takich przypadkach rolnicy będą mieli więcej czasu na zaplanowanie zasiewów. Proponowane regulacje również są tożsame z dotychczas obowiązującymi w ustawie z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.

Należy podkreślić, że przepisy UE już w 2018 r. zobowiązały państwa członkowskie do ustanowienia elektronicznego systemu składania wniosków o przyznanie płatności obszarowych objętych Zintegrowanym Systemem Zarządzania i Kontroli. Wymagane jest zatem złożenie tych wniosków przy wykorzystaniu formularza wniosku geoprzestrzennego dostarczonego przez właściwy organ. Biorąc pod uwagę powyższe, w projekcie ustawy został zdefiniowany zakres wniosku geoprzestrzennego, który będzie składany, tak jak dotychczas, za pośrednictwem aplikacji eWniosekPlus dostępnej za pomocą systemu teleinformatycznego ARiMR. Zgodnie z przepisami rozporządzenia 2022/1173, wniosek geoprzestrzenny stosuje się do wszystkich interwencji obszarowych w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania i Kontroli oraz do istotnych informacji związanych z warunkowością. Zatem zostaną nim objęte podmioty wnioskujące o przyznanie płatności w ramach interwencji w formie płatności

bezpośrednich oraz niektórych interwencji w ramach II filaru WPR (w tym zobowiązania kontynuacyjne), tj.: płatności zalesieniowe, rolno-środowiskowo-klimatyczne, działanie Rolnictwo ekologiczne oraz płatności ONW.

Zgodnie z projektowanym art. 65 organem właściwym w sprawach dotyczących przyznawania pomocy w drodze decyzji jest kierownik biura powiatowego ARiMR właściwy ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę podmiotu wnioskującego o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–6. Zasada taka obowiązywała również w poprzednim okresie programowania na podstawie przepisów ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz przepisów ustawy o PROW 2014–2020.

W celu usprawnienia procesu rozpatrywania wniosków o przyznanie pomocy przyznawanej w drodze decyzji proponuje się, aby dyrektor oddziału regionalnego ARiMR albo upoważniony przez niego pracownik miał możliwość wyznaczenia z urzędu do załatwienia sprawy innego kierownika biura powiatowego ARiMR, w stosunku do którego jest organem wyższego stopnia, jeżeli:

- 1) zostanie uprawdopodobnione istnienie okoliczności mogących wywołać wątpliwości co do bezstronności właściwego w sprawie kierownika biura powiatowego ARiMR lub
- 2) może przyczynić się to do przyspieszenia lub uproszczenia postępowania.

W przypadku wyznaczenia z urzędu, o którym mowa powyżej, zawiadamia się o tym wyznaczeniu stronę. W konsekwencji wyznaczenia dochodzi bowiem do zmiany organu właściwego do załatwienia sprawy, tj. zostaje nim inny kierownik biura powiatowego ARiMR wyznaczony przez dyrektora oddziału regionalnego ARiMR albo upoważnionego przez niego pracownika.

Proponuje się w projekcie, aby strona mogła wystąpić o wyznaczenie do załatwienia sprawy innego kierownika biura powiatowego ARiMR, w przypadku gdy zostanie uprawdopodobnione istnienie okoliczności mogących wywołać wątpliwości co do bezstronności właściwego w sprawie kierownika biura powiatowego ARiMR.

Zgodnie z art. 73 § 1 Kpa, strona ma prawo wglądu w akta sprawy, sporządzania z nich notatek, kopii lub odpisów. Prawo to przysługuje również po zakończeniu postępowania. Uprawienie to będzie realizowane na gruncie projektowanych przepisów ustawy w ten sposób, że nawet w przypadku wyznaczenia do załatwienia sprawy innego kierownika biura powiatowego ARiMR niż właściwy ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę strony strona będzie miała prawo podjąć decyzję, czy chce się zapoznać z aktami w siedzibie kierownika biura

powiatowego ARiMR właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę strony, czy za pośrednictwem systemu informatycznego ARiMR. W celu usprawnienia i uproszczenia prowadzenia postępowań, a także w celu zapewnienia, aby stosowane rozwiązania nie generowały nadmiernych kosztów po stronie ARiMR, proponuje się uregulowanie niektórych kwestii na zasadzie odstępstwa od przepisów Kpa, w szczególności art. 7, art. 9, art. 10, art. 77 § 1 i art. 81 Kpa.

Proponuje się, aby strony oraz inne osoby uczestniczące w postępowaniu w sprawach dotyczących przyznania pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–6 projektowanej ustawy, były obowiązane przedstawiać dowody oraz dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek. Proponuje się, aby ciężar udowodnienia faktu spoczywał na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne.

Postępowanie w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–6 projektowanej ustawy, jest prowadzone na wniosek osoby, która rzeczywiście prowadzi działalność rolniczą. Zatem to ubiegający się o płatności powinien przedstawić wszelkie dowody niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy.

Przepisy analogiczne do powyższych regulacji zostały wprowadzone już w 2007 r. z uwagi na potrzebę położenia większego nacisku na uaktywnienie stron w przedmiotowym postępowaniu. Częstym problemem podnoszonym przez ARiMR był brak reakcji wnioskodawców na wezwania do uzupełniania danych zamieszczonych we wnioskach o przyznanie płatności, a nawet celowe uchylenie się od złożenia wyjaśnień. Częste były przypadki reagowania dopiero wówczas, gdy decyzja była dla wnioskodawców negatywna.

Propozycja odejścia od zasady prawdy obiektywnej w postępowaniu administracyjnym dotyczącym przyznania płatności oraz uaktywnienia stron tego postępowania jest ściśle związana z obowiązkami ciążącymi na państwie członkowskim, a szczególnie na agencji płatniczej, w zakresie prawidłowego wydatkowania środków unijnych. Państwo członkowskie jest bowiem obowiązane na mocy przepisów UE do przyjęcia regulacji zapewniających skuteczną ochronę interesów finansowych UE (art. 59 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116). Z tego względu jest konieczne zarówno ograniczenie, tam gdzie to możliwe, uznaniowości organów, przed którymi toczą się postępowania w sprawie o przyznanie pomocy, przez określenie precyzyjnych kryteriów przyznawania pomocy, jak i oparcie postępowania dowodowego w znacznym stopniu na dowodach przedstawionych przez stronę w toku postępowania przez przeniesienie ciężaru udowodnienia faktu na osobę, która z tego faktu wywodzi skutki prawne.

Omawiana wyżej instytucja jest wzorowana na ugruntowanych w doktrynie i sprawdzonych w praktyce przepisach Kodeksu postępowania cywilnego i Kc. Wyłączenie stosowania przepisów Kpa w tym zakresie jest stosowane obecnie i nie powoduje osłabienia sytuacji prawnej wnioskodawców w postępowaniu w sprawie o przyznanie pomocy, gdyż w praktyce proponowane regulacje mają zastosowanie w sytuacjach spornych, np. w przypadku złożenia wniosku na tę samą działkę przez dwóch albo większą liczbę wnioskodawców. W sytuacji gdy taki spór nie istnieje, kierownik biura powiatowego ARiMR, wydając decyzję w sprawie o przyznanie płatności, bierze pod uwagę zawarte we wniosku oświadczenie wnioskodawcy o posiadaniu działek rolnych objętych wnioskiem. W takim przypadku w postępowaniu w sprawie o przyznanie płatności jest to wystarczający dowód, na podstawie którego następuje pozytywne rozpatrzenie wniosku.

Ponadto podkreślenia wymaga to, że przerzucenie ciężaru dowodowego na osobę, która z danego faktu wywodzi skutki prawne, nie jest sprzeczne z podstawowymi zasadami procedury administracyjnej. Przepisy Kpa przewidują bowiem kontradyktoryjny tryb postępowania, np. w przypadku wyznaczenia przez organ rozprawy w sytuacjach spornych. Na rozprawie strony ustosunkowują się do materiału zgromadzonego przez organ, składają wyjaśnienia, zgłaszają żądania, propozycje i zarzuty oraz wypowiadają się co do wyników postępowania administracyjnego. Rozprawa pozwala na wymianę poglądów uczestników postępowania wyjaśniającego, ich uzgadnianie i tworzy możliwość szybkiego komunikowania się, a w rezultacie sprzyja usprawnieniu i uproszczeniu postępowania wyjaśniającego i zabezpieczeniu zasady ogólnej szybkości postępowania.

Należy podkreślić, że dotychczasowa praktyka wskazuje, że przerzucenie ciężaru dowodowego na osobę, która z danego faktu wywodzi skutki prawne, korzystnie wpłynęło na ekonomikę prowadzonych postępowań.

Z powyższych względów dokonano też modyfikacji w zakresie dotyczącym:

- 1) zebrania i rozpatrzenia przez organ, przed którym toczy się postępowanie administracyjne, materiału dowodowego (art. 77 § 1 Kpa), ograniczając w projektowanych przepisach stosowanie przepisu Kpa jedynie do obowiązku rozpatrzenia w sposób wyczerpujący całego materiału dowodowego;
- 2) ograniczenia stosowania zasady wyrażonej w art. 10 Kpa jedynie do obowiązku zapewnienia stronom, ale na ich żądanie, czynnego udziału w każdym stadium postępowania, z jednoczesnym wyłączeniem stosowania przepisu art. 81 Kpa.

Jednocześnie przez określenie w projektowanych przepisach, że w postępowaniu administracyjnym w sprawie o przyznanie płatności organ, przed którym toczy się postępowanie stoi na straży praworządności, proponuje się stosowanie w tym postępowaniu art. 7 Kpa tylko w części stanowiącej zasadę praworządności.

Kolejne regulacje projektowanej ustawy wynikają z potrzeby uwzględnienia w przepisach krajowych możliwości wykorzystania zdjęć wykonanych i przesyłanych przez stronę postępowania z wykorzystaniem aplikacji udostępnionej przez ARiMR, w tym zdjęć geotagowanych będących zdjęciami zawierającymi informacje o długości i szerokości geograficznej miejsca ich wykonania. Zdjęcia geotagowane będą stanowiły dokument urzędowy zgodnie z art. 76 § 1 Kpa. Przesłane zdjęcie może stanowić bowiem istotny dowód w sprawie, na podstawie którego możliwe będzie rozstrzygnięcie kwestii związanych z potwierdzeniem lub też zanegowaniem deklaracji rolnika, czy faktu wypełnienia zobowiązań wynikających z ubiegania się o płatności. Agencje płatnicze w państwach członkowskich UE mają możliwość stosowania geotagowanych zdjęć od 2018 r. Powyższe przepisy stanowią kontynuację rozwiązań stosowanych dotychczas w przepisach dotyczących płatności bezpośrednich i działań obszarowych PROW.

Projektowany art. 70 reguluje upoważnienie dla ministra właściwego do spraw rozwoju wsi do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowych warunków lub trybu przyznawania oraz wypłaty płatności bezpośrednich lub przejściowego wsparcia krajowego oraz szczegółowe warunki lub tryb przyznawania tych płatności lub przejściowego wsparcia krajowego następcy prawnemu rolnika lub przejmującemu gospodarstwo, a także wysokość kar i sposób ich obliczania (w szczególności kolejność naliczania kar), z wyjątkiem kar administracyjnych. Zgodnie z przepisami projektowanej ustawy w przepisach wykonawczych zostaną określone również szczegółowe warunki oraz tryb przyznawania płatności dobrostanowych, a także tryb ich wypłaty i zwrotu. Ponadto w tych przepisach zostaną określone praktyki podwyższające poziom dobrostanu zwierząt, których realizacja jest warunkiem przyznania płatności dobrostanowych, oraz liczba punktów przyznawanych za realizację tych praktyk. Regulacje dotyczące następstwa prawnego będą odpowiadać rozwiązaniom wypracowanym w ramach dotychczasowej praktyki stosowania wsparcia bezpośredniego.

Analogicznie do powyższej regulacji w projektowanym art. 71 zaproponowano uregulowanie upoważnienia dla ministra właściwego do spraw rozwoju wsi do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowych warunków lub szczegółowego trybu przyznawania lub wypłaty poszczególnych rodzajów pomocy, o których mowa w art. 20 pkt 3–6, w tym szczegółowe

wymagania, jakie powinny spełniać wnioski o przyznanie tej pomocy, oraz szczegółowe warunki lub tryb przyznawania tej pomocy następcy prawnemu podmiotowi ubiegającego się o jej przyznanie lub przejmującemu grunty lub zwierzęta, lub wysokość kar i sposób ich obliczania (w szczególności kolejność naliczania kar), z wyjątkiem kar administracyjnych, oraz stawki tej pomocy. Jednocześnie, wydając rozporządzenie dotyczące wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych, zostaną określone kryteria wyboru operacji, mając na względzie cele określone w art. 79 rozporządzenia 2021/2115.

Zgodnie z projektowanym art. 72 kierownik biura powiatowego ARiMR jest organem właściwym w sprawach uznawania przypadków działania siły wyższej lub wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności oraz określa tryb uznawania danego przypadku za działanie siły wyższej lub wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności. Uznanie albo odmowa następuje w decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5 projektu. Należy wyjaśnić, że w przypadku gdy niezgodność z warunkami przyznawania pomocy wynika z działania siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności, zgodnie z art. 3 rozporządzenia 2021/2116, beneficjent zachowuje prawo do otrzymania pomocy. Niemniej jednak w takim przypadku (tj. wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności lub siły wyższej, które mogą mieć wpływ na powierzchnię kwalifikującą się do płatności lub liczbę zwierząt kwalifikujących się do płatności związanych do zwierząt) beneficjent powinien niezwłocznie złożyć do kierownika biura powiatowego ARiMR właściwego do wydania decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, wniosek o uznanie danego przypadku za działanie siły wyższej lub wystąpienie nadzwyczajnych okoliczności. Złożenie wniosku powinno nastąpić bez zbędnej zwłoki, tj. kiedy tylko beneficjent stwierdzi wystąpienie okoliczności, a złożeniu wniosku nie stoją na przeszkodzenie inne okoliczności, np. choroba uniemożliwiająca działanie.

Projektowana ustawa (art. 73) ustanawia kierownika biura powiatowego ARiMR organem właściwym w sprawach zwrotu środków finansowych, o których mowa w art. 17 ust. 4 rozporządzenia 2021/2116, potrąconych z tytułu dyscypliny finansowej, w przypadku gdy współczynnik korygujący uległ zmniejszeniu, oraz określa tryb zwrotu tych środków, wskazując, że następuje on w odrębnej decyzji lub w decyzji w sprawie o przyznanie płatności bezpośrednich. Ponadto w projekcie ustawy proponuje się upoważnić ministra właściwego do spraw rolnictwa do określenia, w drodze rozporządzenia, warunków dokonywania zwrotu tych środków.

W projekcie ustawy zaproponowano określenie sposobu postępowania w przypadku konieczności zastosowania zmniejszenia (redukcji) kwoty pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4 projektu.

W projekcie ustawy zaproponowano, że należności ustalone w decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–2 projektu, nie mogą być przedmiotem umowy przeniesienia wierzytelności na osobę trzecią (przelewu), o której mowa w przepisach Kc, z wyjątkiem umowy przelewu na zakład ubezpieczeń, który zawarł z ministrem właściwym do spraw rolnictwa umowę, o której mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r. poz. 477), zawartej w celu uiszczenia należnych składek z tytułu ubezpieczenia.

W projekcie ustawy zaproponowano uregulowanie sytuacji, w której kwota pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5 projektu, nie może zostać przekazana na rachunek bankowy wnioskodawcy z przyczyn niezależnych od ARiMR. Wówczas kierownik biura powiatowego ARiMR stwierdza wygaśnięcie decyzji o przyznaniu pomocy, o ile od dnia, w którym ta decyzja stała się ostateczna, upłynęły co najmniej 2 lata.

W projekcie ustawy zaproponowano regulację pozwalającą na wykonywanie elektronicznych kopii dokumentów gromadzonych po zakończeniu postępowań w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5. Proponuje się, aby po zakończeniu postępowania administracyjnego w tych sprawach, a w przypadku przysługiwania stronie prawa wniesienia skargi do sądu administracyjnego – po bezskutecznym upływie terminu przewidzianego na wniesienie tej skargi albo po prawomocnym zakończeniu postępowania sądowo-administracyjnego, w wyniku którego ostateczna decyzja kończąca postępowanie w sprawie nie została wyeliminowana z obrotu prawnego, dokumenty składające się na akta sprawy, o ile powstały w postaci papierowej, były kopiowane elektronicznie i pozostawione w tej postaci w aktach sprawy, zamiast ich papierowych oryginałów. Powyższe regulacje stanowią kontynuację rozwiązań stosowanych obecnie w przepisach dotyczących płatności bezpośrednich, ustawy o PROW 2014–2020 oraz przepisach ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

Projektowany art. 80 określa obowiązek Prezesa ARiMR w zakresie obliczania i ogłaszania średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w poszczególnych województwach oraz średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w kraju.

Dane te będą wykorzystywane przy ustalaniu kwalifikowalności do wsparcia w ramach niektórych działań II filaru WPR.

Rozdział 5. Pomoc przyznawana na podstawie umowy (art. 81–99)

W projektowanym rozdziale określono wzorem przepisów obowiązujących w odniesieniu do PROW 2014–2020, że do postępowań w sprawach o przyznanie pomocy w ramach interwencji, w których pomoc jest przyznawana na podstawie umowy o przyznaniu pomocy, nie stosuje się przepisów Kpa, z wyjątkiem przepisów dotyczących właściwości miejscowej organów, wyłączenia pracowników organu, udostępniania akt oraz skarg i wniosków, o ile przepisy ustawy nie stanowią inaczej. Zaproponowano również, żeby przepisy art. 66 ust. 1–3 ustawy dotyczące przyznawania pomocy w drodze decyzji były odpowiednio stosowane do przyznawania pomocy na podstawie umowy.

W przypadku złożenia wniosku o przyznanie pomocy w ramach interwencji wdrażanych przez agencję płatniczą zakłada się możliwość wyznaczenia do rozpoznania sprawy przez Prezesa ARiMR właściwej jednostki organizacyjnej ARiMR. W przypadku niewyznaczenia jednostki organizacyjnej ARMiR sprawę rozpoznaje Centrala ARMiR.

W celu ograniczenia zbędnych obciążeń nakładanych na podmioty ubiegające się o przyznanie pomocy wskazano, że w toku postępowania w sprawie o przyznanie pomocy podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy nie może żądać zaświadczeń oraz dokumentów na potwierdzenie faktów lub stanu prawnego, jeżeli są one znane temu podmiotowi z urzędu albo są możliwe do ustalenia przez ten podmiot. Ponadto ustanowiono możliwość żądania od podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy oświadczeń w celu potwierdzenia przez niego faktów lub stanu prawnego niezbędnych do przyznania pomocy. Oświadczenia składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

W projektowanej ustawie zaproponowano przepisy gwarantujące wyłączenie z obowiązku udostępniania w trybie przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029, z późn. zm.) dokumentów i informacji przedstawianych przez podmioty ubiegające się o przyznanie pomocy oraz czasowe ograniczenie w dostępie do dokumentów i informacji wytworzonych lub przygotowanych przez podmioty właściwe w sprawie o przyznanie pomocy w związku z oceną dokumentów i informacji przedstawianych przez podmioty ubiegające się o przyznanie

pomocy. Celem wprowadzenia tych przepisów jest zapobieganie dezorganizacji procesu przyznawania pomocy, zapewnienie jego bezstronności oraz zapobieganie nieuczciwym praktykom polegającym na powielaniu w ramach danego postępowania rozwiązań opracowanych przez inne podmioty ubiegające się o przyznanie pomocy.

Zgodnie z projektowaną ustawą wniosek o przyznanie pomocy składa się w terminie wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o przyznanie pomocy.

W projektowanej ustawie zamieszczono regulacje dotyczące ogłoszenia o naborze wniosków, które podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podaje do publicznej wiadomości co najmniej na swojej stronie internetowej. Określono również informacje, które mają być zawarte w tym ogłoszeniu. Zaproponowano, żeby podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy przeprowadzał nabór na podstawie określonego przez siebie regulaminu oraz określono wymagania dotyczące minimalnej zawartości tego regulaminu.

W przypadku gdy zgodnie z Planem Strategicznym beneficjentem pomocy może być wyłącznie jednostka doradztwa rolniczego, wniosek o przyznanie pomocy składa się w terminie wskazanym w zaproszeniu skierowanym do tej jednostki przez podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy.

Zgodnie z Planem Strategicznym operacje w zakresie szkoleń podstawowych dla rolników oraz kompleksowych programów doradczych (art. 78 rozporządzenia 2021/2115) będą realizowane przez wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz. U. z 2020 r. poz. 721), a operacje w zakresie podstawowych i uzupełniających szkoleń dla doradców rolniczych (art. 78 rozporządzenia 2021/2115) przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie (CDR) w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego.

Podstawowym argumentem przemawiającym za powierzeniem realizacji tych operacji wskazanym z góry podmiotom jest umożliwienie realizacji szkoleń dla rolników oraz usług doradczych od początku wdrażania Planu Strategicznego. Jest to niezmiernie istotne w kontekście przewidywanej roli doradztwa w realizacji celów Planu Strategicznego oraz Europejskiego Zielonego Ładu.

Argumentami za powierzeniem wdrażania przedmiotowych operacji ośrodkom doradztwa rolniczego są, m.in.:

- 1) ustawowe umocowanie do realizacji zadań z zakresu doradztwa rolniczego oraz szkoleń dla rolników;
- 2) potencjał kadrowy;
- 3) doświadczenie w prowadzeniu działalności doradczej i szkoleniowej dla rolników;
- 4) struktura organizacyjna zapewniająca we wszystkich województwach dostępność dla indywidualnego rolnika;
- 5) rozbudowana baza dydaktyczno-szkoleniowa;
- 6) największy udział doradców wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego na listach doradców prowadzonych przez CDR;
- 7) stabilność rynkowa;
- 8) umożliwienie realizacji usług doradczych oraz szkoleń dla rolników w terminach dostosowanych do terminów technologicznych i wynikających z przepisów.

Dlatego w przypadku operacji w zakresie szkoleń podstawowych dla rolników, kompleksowych programów doradczych oraz podstawowych i uzupełniających szkoleń dla doradców rolniczych jedynie ww. podmioty są uprawnione do złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

Zgodnie z proponowanymi regulacjami w przypadku interwencji, w ramach których pomoc będzie przyznawana na podstawie umowy, regulamin naboru wniosków o przyznanie pomocy będzie źródłem szczegółowych informacji na temat danego naboru i postępowania w sprawie o przyznanie pomocy. Regulamin będzie również dokumentem, w którym będzie wskazywany oraz opisywany sposób wyboru operacji.

W rozdziale wprowadzono wyjątek od określania w regulaminie naboru kwoty przeznaczonej na przyznanie pomocy na operacje w ramach danego naboru wniosków o przyznanie pomocy.

W przypadku interwencji w sektorze owoców i warzyw nie ma takiej możliwości, ponieważ operacja czyli zatwierdzony program operacyjny jest programem wieloletnim. Pomoc jest udzielana za każdy zrealizowany rok tego programu. Podstawą do kalkulacji co roku pomocy finansowej jest wartość produkcji sprzedanej danej organizacji producentów z 12-miesięcznego okresu referencyjnego, który jest okresem ruchomym, co powoduje że limit pomocy w każdym roku realizacji programu na etapie jego zatwierdzania nie będzie możliwy do określenia.

Natomiast w przypadku interwencji Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych pomoc przyznaje się na okres pomocy bez wskazania wysokości tego wsparcia, które uzależnione jest od przychodów osiąganych przez beneficjenta.

Są określone maksymalne poziomy pomocy, które nie mogą zostać przekroczone, natomiast jest to wartość, która nie musi zostać osiągnięta przez beneficjenta, w związku z czym pomoc nie jest określana odgórnie na etapie jej przyznawania, tylko na etapie wypłaty środków.

Budżet interwencji będzie natomiast pomniejszany wraz z postępującą wypłatą środków finansowych dla beneficjenta. Szacując poziom wydatkowania środków na bazie dokonywanych wypłat i podpisanych umów o przyznaniu pomocy, ARiMR będzie określała, kiedy nie będzie możliwości ogłaszania kolejnych naborów o przyznaniu pomocy. Potencjalny brak środków na nowe zobowiązania będzie zgłoszony z odpowiednim wyprzedzeniem, podobnie jak w dotychczasowych okresach programowania.

W projektowanej ustawie zawarto regulacje dotyczące zmiany regulaminu naboru wniosków o przyznanie pomocy. Zakładają one możliwość zmiany regulaminu naboru wniosków o przyznanie pomocy, z tym że w zakresie określenia limitu środków przeznaczonych na przyznanie pomocy na operacje w ramach danego naboru wniosków o przyznanie pomocy przesądono, że zmiany mogą mieć miejsce wyłącznie w sytuacji, w której w ramach danego naboru żadnemu podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy nie odmówiono przyznania pomocy z powodu wyczerpania limitu środków.

Wszelkie zmiany dokonane w regulaminie wraz z ich uzasadnieniem oraz terminem stosowania podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy udostępni w taki sposób, w jaki udostępnił regulamin.

W rozdziale zawarto również regulacje dotyczące możliwości uzupełniania lub poprawiania wniosku o przyznanie pomocy zgodnie z regulaminem naboru wniosków o przyznanie pomocy. Ponadto wprowadzono możliwość poprawiania z urzędu przez podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy oczywistych omyłek pisarskich lub rachunkowych, zobowiązując ten podmiot do informowania o tym podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy.

Zawarto także regulacje gwarantujące informowanie podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy przez podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy o wyniku oceny wniosku o przyznanie pomocy za pomocą systemu teleinformatycznego ARiMR oraz, tak jak miało to miejsce w poprzednich perspektywach finansowych, prawo wniesienia do sądu administracyjnego skargi w przypadku odmowy przyznania pomocy. Takie prawo

przewidziano również w przypadku odmowy zawarcia umowy o przyznaniu pomocy w przypadku, gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nie dokonał czynności, o których mowa w art. 86 ust. 4 pkt 11, został wykluczony z możliwości przyznania pomocy oraz jeżeli zachodzi obawa wyrządzenia szkody w mieniu publicznym w następstwie zawarcia umowy o przyznaniu pomocy.

W celu zagwarantowania przejrzystości procesu przyznawania pomocy podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy będzie zobowiązany do publikowania na swojej stronie internetowej informacji o operacjach wybranych do przyznania pomocy oraz o operacjach, na które odmówiono przyznania pomocy. Określono również, że podanie w tej informacji wysokości przyznanej kwoty pomocy nie dotyczy interwencji, w których nie ma możliwości określenia wysokości przyznanej kwoty pomocy, analogicznie, jak w przypadku określania w regulaminie kwoty przeznaczonej na przyznanie pomocy na operacje w ramach danego naboru. Przesądzono, tak jak to miało miejsce w PROW 2014–2020, że wyczerpnięcie środków w ramach limitu określonego na nabór nie stanowi przeszkody w przyznaniu pomocy na daną operację, jeżeli w wyniku uwzględnienia skargi na odmowę przyznania pomocy podmiot właściwy w sprawie o przyznanie ustali, że są spełnione pozostałe warunki przyznania pomocy, są spełnione w wystarczającym stopniu kryteria wyboru operacji oraz są dostępne środki w ramach budżetu danej interwencji lub województwa określone w Planie Strategicznym lub w wytycznych IZ.

Określono, że umowę o przyznaniu pomocy podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy zawiera z podmiotem, którego operacja została wybrana. Ponadto wskazano przesłanki braku możliwości zawarcia umowy o przyznaniu pomocy. Należą do nich niedokonanie przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy czynności określonych w regulaminie naboru oraz wykluczenie podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy z możliwości przyznania pomocy.

W projektowanej ustawie określono zawartość umowy o przyznaniu pomocy, biorąc pod uwagę specyfikę niektórych interwencji Planu Strategicznego oraz zobowiązanie ARiMR do opracowania formularza tej umowy.

Określono wyjątek w odniesieniu do interwencji w sektorze owoców i warzyw oraz interwencji Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych w zakresie warunków regulaminu konkursu oraz w zakresie postanowień umowy o przyznaniu pomocy. W przypadku tych interwencji nie ma możliwości określenia kwoty pomocy dla jednego beneficjenta. Jest określony na poziomie przepisów UE maksymalny limit wsparcia dla beneficjentów, natomiast

wartość kwotowa przyszłego wsparcia nie jest możliwa do określenia na etapie ubiegania się o przyznanie pomocy i nie jest możliwe zawarcie informacji na temat wysokości wsparcia w umowie o przyznaniu pomocy, ponieważ wysokość tego wsparcia będzie zależała od przychodów, jakie będą osiągnięte przez beneficjentów w kolejnych latach wsparcia. Są więc określone maksymalne poziomy pomocy, które nie mogą zostać przekroczone, natomiast jest to wartość, która nie musi zostać osiągnięta przez beneficjenta, w związku z czym pomoc nie jest określana odgórnie na etapie jej przyznawania, a tylko na etapie wypłaty środków.

Przewidziano możliwość unieważnienia naboru wniosków o przyznanie pomocy, jeżeli w terminie naboru nie złożono żadnego wniosku, wystąpiła okoliczność powodująca, że wybór operacji do przyznania pomocy nie leży w interesie publicznym, czego nie można było wcześniej przewidzieć, lub jeżeli postępowanie w sprawie o przyznanie pomocy obarczone jest niemożliwą do usunięcia wadą prawną.

Odnosnie do operacji, w ramach których beneficjent zostaje wyłoniony zgodnie z przepisami ustawy Pzp, z dotychczasowych doświadczeń wynika, że tryb ten jest właściwy w operacjach, w ramach których jest trudno wskazać i oszacować ich wartość za pomocą kosztów uproszczonych na etapie przygotowywania ich założeń. Z tego względu w Planie Strategicznym założono, że może on dotyczyć operacji w zakresie transferu wiedzy w oparciu o demonstracje realizowanych w ramach interwencji Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych.

Przy zastosowaniu tego trybu zakłada się, że pomoc będzie przyznawana beneficjentowi wyłonionemu zgodnie z przepisami ustawy Pzp, z wyłączeniem przepisów dotyczących umów w sprawach zamówień publicznych, z tym że umowa o przyznaniu pomocy w ramach tych operacji będzie zawierana zgodnie z art. 264, art. 308 ust. 2 i 3, art. 577 i art. 578 tej ustawy.

Rozwiązanie takie zostało zastosowane w ramach działań „Transfer wiedzy i działalność informacyjna” oraz „Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw” objętych PROW 2014–2020 zgodnie z przepisami ustawy o PROW 2014–2020. W związku z czym rozwiązanie to nie jest nowe.

Projektowane przepisy mają przede wszystkim na względzie wprowadzenie rozliczania realizacji operacji na wzór rozwiązania zastosowanego w ramach ww. działań PROW 2014–2020. Po przygotowaniu i rozstrzygnięciu zamówienia nastąpi podpisanie umowy z beneficjentem a następnie realizacja operacji i jej etapowe rozliczanie, przy czym proces rozliczania będzie dotyczył badania stopnia tej realizacji (do całkowitego jej zakończenia)

przez weryfikację dokumentacji potwierdzającej realizację operacji zgodnie z zamówieniem publicznym.

Przy zastosowaniu proponowanego rozwiązania beneficjenci wraz z wnioskiem o płatność będą przedstawiali dokumenty potwierdzające organizację i przeprowadzenie określonych działań, a wynagrodzenie beneficjentów będzie wypłacane zgodnie z umową zawartą między nimi a agencją płatniczą, zgodnie z trybem przyjętym w przepisach ustawy Pzp.

W związku ze złożonym odwołaniem w ramach jednego z postępowań na wybór beneficjenta jednego z działań PROW 2014–2020 Krajowa Izba Odwoławcza w wyroku z dnia 10 listopada 2021 r. zakwestionowała podejście do określania warunków udziału w postępowaniu z jednoczesnym uwzględnieniem warunków przyznania pomocy wynikających z ustawy o PROW 2014–2020 i wskazała na potrzebę wyodrębnienia dwóch etapów procesu przyznawania pomocy, tj.:

- 1) przeprowadzenia najpierw wyboru najkorzystniejszej oferty zgodnie z ustawą Pzp;
- 2) następnie sprawdzenia spełnienia przez podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, warunków przyznania pomocy określonych w ustawie o PROW 2014–2020, których nie można zastosować na etapie prowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Dlatego też konieczne jest określenie podstaw prawnych, które umożliwią agencji płatniczej weryfikację (na etapie przed zawarciem umowy o przyznaniu pomocy) spełnienia przez podmiot, którego oferta zostanie wybrana jako najkorzystniejsza zgodnie z przepisami ustawy Pzp, warunków przyznania pomocy określonych dla beneficjenta wynikających z przepisów UE, projektowanej ustawy oraz wytycznych dla interwencji.

Proponuje się, aby w ramach ww. postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w celu wyłonienia beneficjenta w ogłoszeniu o zamówieniu publicznym lub w dokumentach zamówienia publicznego (w szczególności w specyfikacji warunków zamówienia) agencja płatnicza każdorazowo wskazywała warunki przyznania pomocy, które musi spełnić oferent przed zawarciem umowy, oraz sposób wykazania ich spełnienia. Jeżeli warunki te nie zostaną spełnione (nie zostaną wykazane przez oferenta), pomoc nie zostanie przyznana. Podkreślenia przy tym wymaga, że warunki te dotyczyć będą jedynie warunków przyznania pomocy wynikających z powyższych przepisów. Rozwiązanie to ma na celu z jednej strony uczynienie zadość podstawowej zasadzie, że pomoc może być przyznana jedynie podmiotowi, który spełnia warunki przyznania pomocy określone w przepisach prawa, z drugiej natomiast – że

beneficjenta wyłania się zgodnie z przepisami ustawy Pzp. Wskazywanie bowiem warunków przyznania pomocy określonych dla beneficjenta pomocy wynikających z przepisów UE, projektowanej ustawy oraz wytycznych jako warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego może ponownie budzić wątpliwości Krajowej Izby Odwoławczej.

Projektowane rozwiązanie przewiduje, że podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, będzie wzywany przez agencję płatniczą do wykazania spełnienia warunków przyznania tej pomocy w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania. Jeżeli na to wezwanie ten podmiot nie wykaże spełnienia warunków przyznania pomocy, przewiduje się ponowne wezwanie go przez agencję płatniczą do wykazania spełnienia tych warunków w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania.

W przypadku braku wykazania spełniania warunków przyznania pomocy przez podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, wprowadza się regulację, która pozwoli agencji płatniczej na odmowę przyznania pomocy.

Dodatkowo oprócz odmowy przyznania pomocy agencja płatnicza będzie uprawniona do zatrzymania wadium (wniesionego w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego) z odsetkami, a w przypadku wadium wniesionego w formie gwarancji lub poręczenia – do wystąpienia odpowiednio do gwaranta lub poręczyciela z żądaniem zapłaty wadium. Projektowany przepis w tym zakresie będzie zatem stanowić dodatkową przesłankę zatrzymania wadium za niespełnienie warunków przyznania pomocy, odrębną od przesłanek określonych w ustawie Pzp (w tym zakresie przepisy te będą miały charakter szczególny w stosunku do przepisów ustawy Pzp). Należy dodatkowo zauważyć, że wskazanie w przepisie przejściowym na możliwość wymagania wniesienia wadium jest adekwatne do art. 97 ust. 1 ustawy Pzp, z którego wynika, że zamawiający może żądać od wykonawców wniesienia wadium. Ustawodawca zdecydował, aby wprowadzenie takiego wymogu było wyłączną decyzją zamawiającego, bez względu na to, według których przepisów ustawy jest prowadzone postępowanie.

Jednocześnie proponowane rozwiązanie ma na celu umożliwienie agencji płatniczej przeprowadzenie ponownego badania i oceny ofert pozostałych wykonawców w postępowaniu, wyboru oferty najkorzystniejszej albo unieważnienia postępowania (rozwiązanie analogiczne do art. 263 ustawy Pzp).

Ponadto wskazuje się, że w przypadku odmowy przyznania pomocy oferentowi będzie przysługiwała skarga do sądu administracyjnego na zasadach i w trybie określonych dla aktów

lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2022 r. poz. 329, z późn. zm.). Przewidziana w tych przepisach procedura skargowa nie dotyczy odwołań od decyzji IZ w obszarze zamówień publicznych, a jedynie kontroli przez sąd administracyjny zasadności odmowy przyznania pomocy udzielonej na podstawie przepisów projektowanej ustawy.

Dodatkowo zaproponowano przepisy, które mają na celu uregulowanie trybu postępowania i terminów w przypadku wniesienia skargi do sądu administracyjnego przez podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, a który otrzymał informację o odmowie przyznania pomocy z powodu niespełnienia warunków przyznania pomocy.

Wskazano na możliwość zawarcia umowy o przyznaniu pomocy z kolejnym wyłonionym w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego wykonawcą przed wydaniem przez sąd administracyjny prawomocnego orzeczenia oraz określono, kiedy agencja płatnicza będzie mogła skorzystać z takiej możliwości. Przesłanka umożliwiająca zawarcie umowy o przyznaniu pomocy z kolejnym wyłonionym w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego wykonawcą, przed wydaniem przez sąd administracyjny prawomocnego orzeczenia, zaistnieje, gdy zostanie stwierdzone ryzyko, że niezawarcie umowy o przyznaniu pomocy przed wydaniem przez sąd administracyjny prawomocnego orzeczenia mogłoby spowodować negatywne skutki dla terminowego wydatkowania środków finansowych przeznaczonych na realizację operacji.

Określono, że w przypadku zawarcia umowy o przyznaniu pomocy z kolejnym wyłonionym w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego wykonawcą, przed wydaniem przez sąd administracyjny ww. prawomocnego orzeczenia, agencja płatnicza niezwłocznie przekaze sądowni administracyjnemu, do którego została wniesiona skarga, informację o zawarciu umowy o przyznaniu pomocy. Celem takiego rozwiązania jest poinformowanie sądu administracyjnego o okoliczności, która może okazać się kluczowa i niezbędna do wydania przez ten sąd orzeczenia.

Jeżeli umowa o przyznaniu pomocy z kolejnym wykonawcą zostanie zawarta przed wydaniem prawomocnego orzeczenia, wskazano, że uwzględniając skargę sąd administracyjny stwierdza tylko, że ocena spełnienia warunków przyznania pomocy została przeprowadzona w sposób naruszający prawo. Celem tego przepisu jest zatem, aby w omawianym przypadku uwzględnienie skargi nie skutkowało uchynieniem zaskarżonego aktu o odmowie przyznania pomocy, a jedynie stwierdzeniem, że ocena spełnienia warunków przyznania pomocy została

przeprowadzona w sposób naruszający prawo. Dopuszczenie w takiej sytuacji możliwości wydania orzeczenia uchylającego odmowę przyznania pomocy należy uznać za niezasadne, skoro umowa o przyznaniu pomocy została już zawarta z innym wykonawcą niż ten, który złożył skargę, a zatem nie będzie możliwe zawarcie takiej umowy ze skarżącym.

W powyższym zakresie wprowadzono skrócone do 30 dni terminy rozpatrywania przez sądy administracyjne skargi i skargi kasacyjnej. Przy przyjęciu takiego rozwiązania podmiotowi, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, a który otrzymał informację o odmowie przyznania pomocy z powodu niespełnienia warunków przyznania pomocy, będzie przysługiwać roszczenie o odszkodowanie na zasadach ogólnych.

Zaproponowane regulacje mają na celu przyspieszenie rozpatrywania spraw dotyczących przyznania pomocy. Takie rozwiązanie jest uzasadnione w związku z koniecznością wyeliminowania niepewności co do tego, czy podnoszone przez beneficjenta zarzuty są słuszne i mają również na celu to, aby można było sprawnie i szybko wydatkować środki przeznaczone w ramach Planu Strategicznego, gdyż w innym przypadku zbyt długie rozpatrywanie skarg może spowodować zatrzymanie wdrażania interwencji, a w konsekwencji brak wydatkowania środków finansowych z Planu Strategicznego.

W rozdziale określono, że przyznana pomoc jest wypłacana na wniosek o płatność, a beneficjenci mogą otrzymać zaliczkę na realizację operacji w ramach interwencji, o których mowa w art. 73 i art. 77 rozporządzenia 2021/2115, jeżeli przewiduje to umowa o przyznaniu pomocy.

Ponadto zaproponowano wymagania dotyczące wniosku o płatność, uwzględniając specyfikę poszczególnych interwencji, w tym formę przyznawania pomocy. Zgodnie z nimi złożenie dokumentów w zakresie poniesienia kosztów związanych z realizacją operacji dotyczy jedynie refundacji.

W celu zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych UE proponuje się zgodnie z art. 59 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116 przepisy określające podstawy wykluczenia beneficjentów z możliwości przyznania pomocy. Zgodnie z nowym modelem wdrażania WPR akty prawne UE, co do zasady, nie zawierają już tak szczegółowych przepisów odnoszących się do beneficjentów, jak zawierały w ramach poprzednich perspektyw finansowych. Zgodnie z przepisami ww. artykułu przepisy przyjmowane przez państwa członkowskie i podejmowane środki odnoszą się w szczególności do:

- 1) zapewnienia skutecznego zapobiegania nadużyciom finansowym, w szczególności w obszarach o podwyższonym poziomie ryzyka, co będzie działało odstrasżająco, z uwzględnieniem kosztów i korzyści oraz proporcjonalności takich środków;
- 2) nakładania skutecznych, proporcjonalnych oraz odstrasżających kar zgodnie z prawem Unii, a w przypadku braku stosownych przepisów – zgodnie z prawem krajowym oraz, w razie konieczności, wszczynania w tym celu postępowań sądowych.

Zaproponowane regulacje w zakresie wykluczenia beneficjentów z możliwości otrzymania pomocy wynikają więc z jednej strony z braku w przepisach UE dotyczących Planu Strategicznego przepisów odpowiadających przepisom art. 35 ust. 5 i 6 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 640/2014 z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli oraz warunków odmowy lub wycofania płatności oraz do kar administracyjnych mających zastosowanie do płatności bezpośrednich, wsparcia rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności (Dz. Urz. UE L 181 z 20.06.2014, str. 48, z późn. zm.), a z drugiej strony z konieczności określenia odpowiednich zasad w przepisach krajowych. Proponowane brzmienie zostało oparte zarówno na dotychczasowych przepisach, a zwłaszcza art. 207 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Jednocześnie doprecyzowano, że beneficjenta nie wyklucza się z możliwości otrzymania pomocy, w przypadku gdy doszło do potrącenia w całości kwoty podlegającej zwrotowi.

Rozdział 6. Kontrola (art. 100–106)

Zgodnie z art. 59 ust. 2 rozporządzenia 2021/2116 państwa członkowskie są zobowiązane ustanowić skuteczne systemy zarządzania i kontroli w celu zapewnienia zgodności z prawodawstwem Unii regulującym interwencje unijne i podjąć w tym celu działania niezbędne do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania swoich systemów zarządzania i kontroli oraz legalności i prawidłowości wydatków zadeklarowanych Komisji.

Z tego względu w tym rozdziale określono system kontroli administracyjnych oraz kontroli na miejscu. Przewidziano możliwość przeprowadzania kontroli administracyjnych i kontroli na miejscu w zakresie:

- 1) przestrzegania przepisów prawa powszechnie obowiązującego, w tym przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych;

- 2) spełniania warunków przyznania i wypłaty pomocy i pomocy technicznej oraz zobowiązań związanych z przyznaną pomocą i pomocą techniczną określonych w postanowieniach Planu Strategicznego, wytycznych IZ, regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy oraz umowie o przyznaniu pomocy i pomocy technicznej albo decyzji o przyznaniu pomocy;
- 3) przestrzegania norm lub wymogów podstawowych, zgodnie z art. 83 ust. 6 lit. b rozporządzenia 2021/2116.

W projektowanych przepisach określono zakres ww. kontroli.

W przypadku kontroli przestrzegania wymogów podstawowych, wskazanych w załączniku III do rozporządzenia 2021/2115 kontrole będą przeprowadzane przez powiatowego lekarza weterynarii. W tym celu w upoważnieniu do wydania rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi przewiduje się określenie ww. wymogów, do których kontroli jest właściwy powiatowy lekarz weterynarii, oraz rodzaj przeprowadzanych kontroli, mając na uwadze zapewnienie prawidłowego przeprowadzania tych kontroli.

Mając na względzie jednolitość rozwiązań obowiązujących w zakresie kontroli na miejscu, proponuje się, aby kontrole realizowane zarówno przez agencję płatniczą, podmioty wdrażające, powiatowego lekarza weterynarii oraz instytucję zarządzającą były przeprowadzane w trybie i na zasadach określonych w projektowanej ustawie. Zakłada się również możliwość przeprowadzenia kontroli przez instytucję zarządzającą.

Zdefiniowano także podstawowe prawa osób upoważnionych do przeprowadzania czynności kontrolnych, określono wymogi odnośnie do samego upoważnienia do wykonywania tych czynności kontrolnych. Proponuje się, aby osoba upoważniona przed przystąpieniem do wykonywania czynności kontrolnych była obowiązana okazać imienne upoważnienie. Czynności kontrolne mogą być wykonywane podczas nieobecności podmiotu kontrolowanego także wówczas, gdy został on powiadomiony o kontroli.

Czynności kontrolne mogą być zapowiedziane, pod warunkiem, że nie koliduje to z ich celem lub skutecznością. Zapowiedzenie kontroli następuje z wyprzedzeniem ściśle ograniczonym do niezbędnego minimum i nie przekracza 14 dni. W przypadku kontroli na miejscu odnoszących się do zwierząt zapowiedzenie nie przekracza 48 godzin.

Ze względu na dotychczasowe doświadczenia przepisy w tym zakresie zostały, co do zasady, utrzymane. W związku z tym, że w ramach WPR 2023–2027 to państwo członkowskie jest

odpowiedzialne za ustanowienie systemu kontroli, przyjęto rozwiązania sprawdzone i zalecane do tej pory przez KE.

Osoby upoważnione do wykonywania czynności kontrolnych mają prawo do wstępu na grunty i do obiektów związanych z działalnością, której dotyczy pomoc albo pomoc techniczna, dostępu do zwierząt, pobierania próbek do badań, żądania pisemnych lub ustnych informacji związanych z przedmiotem kontroli, wglądu do dokumentów związanych z przedmiotem kontroli, sporządzania z nich odpisów, wyciągów lub kopii oraz zabezpieczania tych dokumentów i żądania okazywania i udostępniania danych informatycznych.

Przewidziano możliwość przeprowadzania kontroli u osób trzecich, określono zakres kontroli u tych osób oraz wskazano, że stosuje się do nich takie same zasady, jak do innych kontrolowanych podmiotów.

Ponadto w przypadku, gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy albo beneficjent uniemożliwił przeprowadzenie kontroli na miejscu, z wyjątkiem przypadków siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności, pomoc, której dotyczy kontrola na miejscu, nie przysługuje odpowiednio temu podmiotowi albo beneficjentowi, a w przypadku gdy kontrola na miejscu dotyczy którejkolwiek pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4 projektu, nie przysługuje żadna pomoc, o której mowa w art. 20 pkt 1–4.

Określono również zawartość raportu z kontroli, tryb jego sporządzania oraz uprawnienia podmiotu kontrolowanego w zakresie możliwości zgłaszania zastrzeżeń do tego raportu.

Raport z kontroli zawiera elementy enumeratywnie wyliczone w projektowanych przepisach. Regulacje w tym zakresie są powtórzeniem regulacji dotychczas obowiązujących.

W stosunku do poprzednich przepisów zmieniono sposób komunikacji z rolnikiem (odejście od korespondencji papierowej). Raport będzie przesyłany do podmiotu kontrolowanego za pomocą systemu teleinformatycznego ARiMR w sposób określony przepisach o ARiMR. Również za pomocą systemu teleinformatycznego ARiMR podmiot kontrolowany otrzyma stanowisko do zgłoszonych zastrzeżeń. W odniesieniu do działań objętych Zintegrowanym Systemem Zarządzania i Kontroli korespondencja elektroniczna będzie prowadzona jedynie wówczas, gdy podmiot kontrolowany wyrazi na to zgodę.

Ponadto w projektowanych przepisach określono, że czynności kontrolne w ramach kontroli na miejscu przeprowadzanej przez powiatowego lekarza weterynarii są wykonywane przez osoby posiadające imienne upoważnienie wydane przez powiatowego lekarza weterynarii.

Upoważnienie będzie zawierać wskazanie osoby upoważnionej do wykonywania czynności kontrolnych, miejsca i zakresu oraz podstawy prawnej do ich wykonywania. Jeżeli istnieje konieczność wykonania czynności kontrolnych w ramach kontroli administracyjnych i na miejscu poza obszarem właściwości powiatowego lekarza weterynarii (właściwego ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę rolnika), lekarz ten upoważnia do wykonania tych czynności powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na położenie siedziby stada w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt. We wskazanym przypadku powiatowy lekarz weterynarii właściwy ze względu na położenie siedziby stada wykonuje czynności kontrolne na podstawie upoważnienia, sporządza protokół z wykonania czynności kontrolnych i niezwłocznie przekazuje go powiatowemu lekarzowi weterynarii właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę rolnika. Zakres protokołu został określony w przepisach projektowanej ustawy. Wskazano również, że do kontroli przeprowadzanych przez powiatowego lekarza weterynarii mają odpowiednie zastosowanie przepisy art. 103 ust. 3–9 i art. 104 ust. 2.

Raport z kontroli przeprowadzonej przez powiatowego lekarza weterynarii jest przekazywany do kierownika biura powiatowego ARiMR, do którego został złożony wniosek o przyznanie pomocy. Analogicznie jak w obecnym okresie programowania, jeżeli podmiot kontrolowany nie zgadza się z ustaleniami zawartymi w raporcie, to może zgłosić zastrzeżenia w terminie przewidzianym w projektowanej ustawie, w której określono również sposób postępowania w takim przypadku.

Przewidziano możliwość powierzenia przeprowadzenia kontroli na miejscu innym jednostkom organizacyjnym, pod warunkiem, że dysponują one odpowiednimi warunkami organizacyjnymi, kadrowymi i technicznymi do przeprowadzenia kontroli na miejscu.

Rozdział 7. Instrumenty finansowe (art. 107–110)

Podstawowym celem przepisów zaproponowanych w tym rozdziale jest stworzenie instytucjonalnych ram prawnych systemu wdrażania instrumentów finansowych, biorąc pod uwagę, że przepisy UE w tym zakresie są wspólne dla wszystkich funduszy i nie uwzględniają specyfiki EFRROW.

Zgodnie z art. 80 rozporządzenia 2021/2115 środki EFRROW mogą być realizowane w formie wsparcia zwrotnego za pośrednictwem instrumentów finansowych. Zastosowanie wsparcia w formie instrumentów finansowych w ramach Planu Strategicznego jest fakultatywne i należy

wyłącznie do decyzji IZ, jednakże zasadność wprowadzenia takiej formy wsparcia musi zostać potwierdzona w dokonanej analizie ex ante.

Zarówno przeprowadzone dotychczas analizy ex ante, jak i pilotażowe wdrażanie finansowania zwrotnego jako Funduszu Gwarancji Rolnych (FGR) w ramach PROW 2014–2020 potwierdziły zasadność stosowania tej formy wsparcia.

Celem FGR było wsparcie gospodarstw rolnych i przedsiębiorstw (MŚP) przetwórstwa rolno-spożywczego w dostępie do finansowania przez udzielanie gwarancji oraz dofinansowania w formie dopłat do oprocentowania kredytów obrotowych objętych tymi gwarancjami.

FGR wypełnił lukę w finansowaniu zwrotnym sektora rolnego, która była spowodowana głównie ograniczoną ofertą rynkową w związku z brakiem odpowiednich (z punktu widzenia banków) zabezpieczeń, m.in. w związku z ograniczeniami w zakresie egzekucji z majątku rolnika.

W ramach oceny ex ante Planu Strategicznego została zidentyfikowana luka finansowa jako efekt niedoskonałości rynku o wielkości 2,2 mld zł.

Projektowana ustawa umożliwi skuteczną wdrożenie i uzupełnienie przepisów UE w zakresie instrumentów finansowych zawartych przede wszystkim w rozporządzeniu 2021/1060.

Projekt ustawy określa tryb wyboru podmiotu wdrażającego instrumenty finansowe, wskazuje podmioty zaangażowane we wdrażanie instrumentów finansowych oraz precyzuje ich zadania.

Wskazuje się, że instytucja zarządzająca może zapewnić wkład finansowy ze środków Planu Strategicznego na rzecz instrumentów finansowych na zasadach określonych w art. 59 rozporządzenia 2021/1060.

Projekt uzupełnia przepisy UE w zakresie wskazania podmiotów, które z racji doświadczenia we wdrażaniu pozadotacyjnych form wsparcia, zdolności instytucjonalnych, a także usytuowania w systemie instytucji publicznych i realizowania zadań publicznych, mogą pełnić na poziomie krajowym rolę podmiotu wdrażającego instrument finansowy.

Zgodnie z art. 59 ust. 3 rozporządzenia 2021/1060 przy wspieraniu instrumentów finansowych IZ może powierzyć zadania wdrożeniowe przez bezpośrednie udzielenie zamówienia, m.in. publicznemu bankowi lub publicznej instytucji, ustanowionym jako podmioty prawne prowadzące profesjonalną działalność finansową, które spełniają wszystkie warunki określone w przepisach rozporządzenia 2021/1060. Takim podmiotem predysponowanym do pełnienia

ww. funkcji na poziomie krajowym jest Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK), który został wskazany do tej roli w perspektywie 2014–2020.

Projektowana ustawa określa kompetencje ARiMR jako agencji płatniczej, a także posiadającej kompetencje kontrolne w zakresie wdrażania i wykorzystywania instrumentów finansowych.

Jednocześnie projekt ustawy przewiduje współpracę ARiMR z podmiotem wdrażającym instrument finansowy w zakresie weryfikacji podmiotów wykluczonych z możliwości otrzymania środków przeznaczonych na WPR.

IZ zapewnia, aby kontrole zarządcze były przeprowadzane w całym okresie programowania oraz podczas ustanawiania i wdrażania instrumentów finansowych.

Projektowana ustawa, uzupełniając wymogi określone w załączniku X do rozporządzenia 2021/1060, określa elementy umowy o finansowaniu zawieranej między IZ a podmiotem wdrażającym instrument finansowy.

Projektowana ustawa reguluje proces przepływów finansowych w zwrotnym finansowaniu oraz sposób zagospodarowania środków po ich zwrocie do funduszu. Środki finansowe przypisane do wkładu finansowego z Planu Strategicznego oraz odsetki i inne przychody, a także zyski powstałe na skutek obrotu tymi środkami, po wykonaniu zobowiązań wynikających z umowy o finansowaniu podlegają zwrotowi na rachunek wskazany przez instytucję zarządzającą, a ich dysponentem jest minister właściwy do spraw rozwoju wsi.

Rozdział 8. Przyznawanie i wypłata pomocy technicznej (art. 111)

Celem pomocy technicznej jest wspieranie zarządzania Planem Strategicznym i wdrażania określonych w nim interwencji (I i II filar), w tym utworzenia i funkcjonowania krajowej sieci WPR.

W przepisach rozdziału określono ogólne zasady przyznawania i wypłaty pomocy technicznej organom lub jednostkom organizacyjnym realizującym działania określone w art. 125 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115. Zaproponowano, aby w tym zakresie były odpowiednio stosowane przepisy projektowanej ustawy dotyczące przyznawania i wypłaty pomocy na podstawie umowy.

Rozdział 9. Krajowa sieć obszarów wiejskich+ (art. 112)

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich+ (KSOW+), która jest krajową siecią wspólnej polityki rolnej, o której mowa w art. 126 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115, zostanie utworzona przy

uwzględnieniu istniejącej Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW). KSOW+ jest ustanawiana w celu stworzenia sieci kontaktów i współpracy na szczeblu krajowym oraz wojewódzkim między organizacjami pozarządowymi i administracją, przedstawicielami sektora rolnictwa, doradcami, naukowcami, podmiotami zaangażowanymi we wdrażanie innowacji i innymi podmiotami działającymi w obszarze rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich.

KSOW+ będzie służyć następującym celom:

- 1) zwiększeniu zaangażowania wszystkich zainteresowanych stron w przygotowanie i wdrażanie Planu Strategicznego, a także ułatwianiu wymiany wiedzy i doświadczeń w zakresie jego wdrażania;
- 2) poprawie jakości wdrażania Planu Strategicznego;
- 3) informowaniu opinii publicznej i potencjalnych beneficjentów o WPR i możliwościach finansowania;
- 4) wspieraniu innowacyjności w rolnictwie i rozwoju obszarów wiejskich oraz włączeniu i interakcji między wszystkimi zainteresowanymi stronami w procesie wymiany i budowania wiedzy;
- 5) rozpowszechnianiu wyników realizacji Planu Strategicznego;
- 6) wspieraniu administracji we wdrażaniu Planu Strategicznego i przechodzeniu na model realizacji oparty na wynikach;
- 7) wspieraniu zdolności monitorowania i oceny odpowiednich organów.

W projektowanym rozdziale zostały wskazane podmioty zapewniające funkcjonowanie KSOW+, do których należą:

- 1) IZ;
- 2) CDR – jako jednostka centralna;
- 3) samorządy województw i wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego – jako jednostki regionalne;
- 4) ARiMR – jako jednostka realizująca zadania informacyjno-promocyjne dotyczące Planu Strategicznego i wdrażanych przez siebie interwencji.

Jednostki te będą wykonywały zadania dotyczące m.in. opracowania i realizacji planu działania KSOW+.

Projektowana ustawa określa zadania IZ oraz pozostałych ww. jednostek, a także wskazuje zależności między nimi w ramach systemu funkcjonowania KSOW+.

W strukturze organizacyjnej KSOW+ przewidziano również powołanie przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi organu opiniodawczo-doradczego w zakresie KSOW+, którego obsługę będzie zapewniać jednostka centralna.

Na potrzeby wzmocnienia systemu wiedzy i innowacji (AKIS), w ramach KSOW+ funkcjonować będą sieci tematyczne dotyczące innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich oraz w gospodarstwach demonstracyjnych. Koordynacja i wsparcie realizacji zadań tych sieci będą zapewnione przez jednostkę centralną. Instytucja zarządzająca będzie określać w wytycznych szczegółowe zasady ich funkcjonowania.

Projektowane przepisy wprowadzają sieć tematyczną dotyczącą innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich jako kontynuację zadań KSOW realizowanych w PROW 2014–2020 przez CDR i wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego, o których mowa w art. 54 ust. 2 lit. d rozporządzenia nr 1305/2013, wykonywanych w ramach sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR), w tym zadania polegające na współpracy w ramach sieci EPI, o której mowa w art. 53 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013.

SIR przez swoją markę wypracowaną w okresie PROW 2014–2020, a także strukturę opartą na publicznym doradztwie rolniczym pozwala na praktyczne zastosowanie najbardziej pożądanego modelu wdrażania innowacji, czyli wielopodmiotowej współpracy zainteresowanych stron. Celami szczegółowymi SIR są:

- 1) ułatwianie tworzenia oraz funkcjonowania sieci kontaktów między rolnikami, podmiotami doradczymi, jednostkami naukowymi, przedsiębiorcami sektora rolno-spożywczego oraz pozostałymi podmiotami wspierającymi wdrażanie innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich;
- 2) ułatwianie wymiany wiedzy fachowej oraz dobrych praktyk w zakresie innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich;
- 3) pomoc w tworzeniu grup operacyjnych EPI oraz pomoc w opracowaniu projektów przez grupy operacyjne EPI i partnerstwa na rzecz innowacji.

Potrzeba kontynuowania działań SIR wynika z art. 126, ust. 3 lit. e rozporządzenia 2021/2115, w szczególności przez wspieranie grup operacyjnych EPI, o których mowa w art. 127 rozporządzenia 2021/2115.

Projektowane przepisy wprowadzają sieć dotyczącą gospodarstw demonstracyjnych jako nową sieć działającą w ramach KSOW+, której powołanie jest związane z koniecznością

popularyzowania i wykorzystania demonstracji w upowszechnianiu wiedzy i doskonaleniu zawodowym rolników. Sieć ta tworzona jest przez struktury publicznego doradztwa rolniczego, czyli CDR oraz 16 wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego, które mają za zadanie m.in. organizowanie sieci (w tym prowadzenie listy podmiotów prowadzących gospodarstwa demonstracyjne, weryfikacja gospodarstw demonstracyjnych, zapewnienie szkoleń i materiałów edukacyjnych posiadaczom tych gospodarstw), a także organizacja forów, wydarzeń sieciujących i utrzymanie platformy wymiany wiedzy zgodnie z wymogami art. 126 rozporządzenia 2021/2115.

Do sieci gospodarstw demonstracyjnych mogą należeć gospodarstwa rolne prowadzone przez osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, w tym rolników indywidualnych, fundacje, instytuty naukowe, uczelnie i szkoły rolnicze, jak też jednostki doradztwa rolniczego. Do zadań gospodarstw w przedmiotowej sieci będzie należeć, m.in.: udostępnianie gospodarstw na potrzeby edukacyjne, w szczególności dla grup rolników wizytujących dane gospodarstwo, informowanie o prowadzonej w nim działalności innowacyjnej lub upowszechniającej dobre praktyki, współpraca z jednostkami naukowymi i doradczymi.

Rozdział 10. Usługi doradcze dla rolników i transfer wiedzy (art. 113–117)

Doradztwo rolnicze spełnia ogromną rolę w rozwoju rolnictwa i podnoszeniu konkurencyjności gospodarstw rolnych. UE, dostrzegając znaczenie doradztwa rolniczego dla zapewnienia realizacji wszystkich wyzwań nowej WPR, oczekuje od każdego państwa członkowskiego zapewnienia usług doradczych rolnikom przez doradców posiadających odpowiednie wykształcenie i kwalifikacje, stale uzupełniających swoją wiedzę i podnoszących umiejętności, charakteryzujących się odpowiednią postawą moralną. Kierując się sprawdzonymi rozwiązaniami w tym zakresie, zaproponowano kontynuację dotychczasowego rozwiązania, polegającego na prowadzeniu przez dyrektora CDR listy doradców rolniczych i listy ekspertów przyrodniczych. Określono warunki wpisania na te listy oraz ich zawartość.

Zakłada się, że osoby wpisane na te listy będą miały wykształcenie kierunkowe, doświadczenie zawodowe, będą świadczyć usługi doradcze w sposób bezstronny oraz nie mogą być ukarane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub za umyślne przestępstwo skarbowe. Ponadto osoby wpisane na listę doradców rolniczych będą mogły uzyskać specjalizację po ukończeniu szkolenia podstawowego specjalizacyjnego przeprowadzanego przez CDR i zadania egzaminu podstawowego specjalizacyjnego przeprowadzanego przez dyrektora CDR

lub po ukończeniu studiów podyplomowych w zakresie danej specjalizacji. Przepis projektowanej ustawy nakłada na osoby już wpisane na listy obowiązek uczestniczenia odpowiednio w szkoleniach uzupełniających lub szkoleniach uzupełniających specjalizacyjnych. W projektowanej ustawie określono podstawowe zasady przeprowadzania przez CDR wymaganych szkoleń i egzaminów. CDR zostało wyznaczone do wykonywania ww. zadań ze względu na posiadane doświadczenie, zasoby kadrowe i odpowiednią bazę dydaktyczno-szkoleniową. Projektowana ustawa wskazuje, że usługi doradcze w zakresie antybiotykooporności świadczą lekarze weterynarii, a usługi w zakresie innowacji – jednostki doradztwa rolniczego w ramach odpowiedniej sieci tematycznej.

Przyjęcie projektowanych rozwiązań wiąże się z koniecznością wydania rozporządzenia ministra właściwego do spraw rozwoju wsi w sprawie m.in. szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania szkoleń podstawowych, szkoleń uzupełniających, szkoleń podstawowych specjalizacyjnych i szkoleń uzupełniających specjalizacyjnych oraz egzaminów podstawowych, egzaminów uzupełniających i egzaminów podstawowych specjalizacyjnych i egzaminów uzupełniających specjalizacyjnych, wykazu specjalizacji oraz warunków uzyskiwania specjalizacji.

Rozdział 11. Zmiany w przepisach obowiązujących

Zmiany w ustawie z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów

Dodanie lit. d w art. 1 w ust. 2 w pkt 9 ma na celu rozszerzenie zagospodarowania poscaleniowego o możliwość budowy lub przebudowy urządzeń wodnych mających na celu zwiększenie retencji wód. Obecnie w ramach zagospodarowania poscaleniowego jest możliwa jedynie korekta przebiegu oraz poprawa parametrów technicznych urządzeń melioracji wodnych lub innych urządzeń wodnych. Przez korektę przebiegu urządzeń melioracji wodnych lub innych urządzeń wodnych należy rozumieć korektę przebiegu istniejących rowów melioracyjnych na obszarze scalenia, która z reguły polega jedynie na dostosowaniu granic działek ewidencyjnych do przebiegu granic cieków wodnych (rowów melioracyjnych, rzek), a także wydzielenie gruntów na planowaną budowę lub powiększenie istniejącego zbiornika retencji wodnej. Natomiast poprawa parametrów technicznych urządzeń melioracji wodnych lub innych urządzeń wodnych to najczęściej szereg zabiegów technicznych, takich jak udrażnianie i oczyszczanie istniejących już rowów melioracyjnych, pogłębianie ich dna oraz profilowanie skarp. Rozszerzenie zagospodarowania poscaleniowego polegałoby na budowie nowych lub przebudowie istniejących urządzeń wodnych mających na celu zwiększenie

retencji wodnej na obszarze scalenia. Analizy istniejącego stanu oraz kierunki proponowanych zmian wykonywane w ramach założeń do projektów scaleń gruntów wskazują, że lokalne problemy z gospodarką wodną często hamują rozwój wsi, w tym utrudniają prowadzenie gospodarstw rolnych. Poprawa struktury przestrzennej gruntów z jednoczesnym działaniem w kierunku kompleksowej poprawy stosunków wodnych na obszarze scalenia przyczyni się do poprawy gospodarowania tymi gruntami, a także do poprawy warunków retencji wodnej na tym obszarze.

Zmiana brzmienia art. 3 ust. 5 pkt 2 zmienianej ustawy polega na umożliwieniu włączenia w finansowanie prac scaleniowych oraz zagospodarowania poscaleniowego środków Planu Strategicznego.

Dodanie ust. 8 w art. 3 zmienianej ustawy wiąże się z koniecznością określenia źródła finansowania zagospodarowania poscaleniowego z zakresu polegającego na budowie lub przebudowie urządzeń wodnych mających na celu zwiększenie retencji wód. Przedmiotowy zakres mógłby być finansowany w szczególności ze środków państwowych funduszy celowych oraz środków budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jeżeli jest to zgodne odpowiednio z ich regulaminami bądź właściwością, oraz właścicieli gruntów objętych postępowaniem na zasadach ustalonych przez starostę. Jednocześnie wskazano, że środki budżetu państwa, stanowiące główne źródło finansowania tych prac, będą mogły być włączone jedynie w przypadku finansowania tego zakresu zagospodarowania poscaleniowego ze środków publicznych na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju lub EFRROW na zasadach określonych w przepisach odrębnych. Oznacza to, że w takim przypadku środki budżetu państwa mogłyby stanowić jedynie wymagany wkład krajowych środków publicznych. Wobec powyższego finansowanie przedmiotowego zakresu zagospodarowania poscaleniowego wyłącznie ze środków budżetu państwa nie będzie możliwe.

W związku z dodaniem nowego ust. 8 w art. 3 należy dokonać zmiany o charakterze porządkowym w art. 3 w ust. 1.

Dodanie ust. 9 w art. 3 zmienianej ustawy umożliwi wydanie przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi wytycznych w zakresie sposobu koordynacji i wykonywania prac scaleniowo-wymiennych. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi będzie podawał do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej ww. wytyczne oraz ich zmiany i ogłaszał

w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” komunikat o miejscu publikacji tych wytycznych.

Zmiana w ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach

Zmiana w ustawie o lasach zaproponowana w projektowanej ustawie ma na celu doprecyzowanie, że realizowane obecnie zadanie starosty w zakresie kontroli udatności upraw leśnych założonych w ramach PROW 2004–2006, PROW 2007–2013 oraz PROW 2014–2020 będzie dotyczył również zalesień wykonanych w ramach Planu Strategicznego.

Dodatkowo doprecyzowano przepisy, zgodnie z którymi nadleśniczy przygotowuje plan inwestycji dla podmiotu ubiegającego się o przyznanie wsparcia w ramach interwencji Zwiększanie bioróżnorodność lasów prywatnych objętej Planem Strategicznym. Interwencja ta jest kontynuacją obecnie wdrażanego poddziałania „Wsparcie na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska” PROW 2014–2020, dla którego analogiczne plany są przygotowywane już od 2019 r.

Zmiana w ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych

W projektowanej ustawie zaproponowano zmianę art. 17 ust. 1 pkt 53b ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych. Zmiana polega na uwzględnieniu w obowiązującym przepisie zwalniającym z podatku od osób prawnych przychody podmiotu wdrażającego instrument finansowy w ramach PROW 2014–2020 również przychody podmiotu wdrażającego instrument finansowy w ramach Planu Strategicznego. Zmiana rozszerza istniejące zwolnienie przedmiotowe, wprowadzając analogiczne rozwiązanie w ramach Planu Strategicznego.

Zmiana w ustawie z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne

W projektowanej ustawie zaproponowano zmianę w ustawie z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne polegającą na dodaniu pkt 1c w art. 34g ust. 3. Zmiana polega na wprowadzeniu w tej ustawie przepisu analogicznego do przepisu dotyczącego perspektywy 2014–2020 dotyczącego źródła środków funduszu wdrażanego przez podmiot wdrażający instrument finansowy, które pochodzą ze środków Planu Strategicznego.

Zgodnie z art. 34g ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne w BGK działa Krajowy Fundusz Gwarancyjny, zwany dalej „Funduszem”, którego środki przeznacza się na:

- 1) pokrycie kosztów i wydatków związanych z udzielaniem poręczeń i gwarancji, w tym wypłat z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji stanowiących pomoc publiczną, pomoc de minimis lub pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie, na rzecz mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców;
- 2) spłatę zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji, o których mowa w art. 34ga ust. 1, w tym na pokrycie kosztów emisji obligacji;
- 3) zwrot BGK środków własnych wydatkowanych zgodnie z art. 34ga ust. 2a na finansowanie terminowej obsługi działań, o których mowa w pkt 1 i 2, wraz z wynagrodzeniem z tytułu tego finansowania, w wysokości uzgodnionej z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych.

Zgodnie z art. 34g ust. 3 pkt 1a zmienianej ustawy środki Funduszu pochodzą ze środków finansowych, odsetek i innych przychodów, a także zysków, o których mowa w art. 50d ust. 1 ustawy o PROW 2014–2020.

Obowiązujące przepisy ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne nie obejmują środków Planu Strategicznego. Proponowana zmiana rozszerza katalog środków stanowiących środki finansowania Funduszu.

Zmiany w ustawie z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw

Proponowana zmiana ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw wynika z konieczności realizacji założeń programowych, jakie zostały przedstawione w treści Planu Strategicznego. W części analitycznej Planu Strategicznego zostały zawarte strategiczne założenia w zakresie potrzeby organizowania się producentów z wykorzystaniem możliwości, jakie daje ten Plan. Założono, że potrzeba organizowania się producentów będzie realizowana przez promowanie wspólnych inicjatyw, realizację działań szkoleniowych w tym zakresie, a także preferowanie zorganizowanych form współpracy, w szczególności organizacji producentów, oraz ich członków w wybranych interwencjach.

Zgodnie ze strategicznym podejściem zaprezentowanym w analitycznej części Planu Strategicznego w ramach interwencji I.13.2 Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup

producentów rolnych założono korzystniejsze warunki w zakresie maksymalnej możliwej do uzyskania kwoty wsparcia dla organizacji producentów względem grup producentów rolnych. Jednocześnie jest konieczne zagwarantowanie jednakowych wymagań dla obydwu form współpracy producentów w zakresie celów, ze względu na które powstają.

W związku z powyższym, aby osiągnąć założone w Planie Strategicznym cele, jest konieczne dokonanie zmiany ww. ustawy i wprowadzenia uproszczeń w procesie uznawania i funkcjonowania grup producentów rolnych w Polsce.

Należy podkreślić, że zarówno grupy producentów rolnych, jak i organizacje producentów są beneficjentami ww. interwencji I.13.2 Planu Strategicznego, ale są także potencjalnymi beneficjentami innych interwencji Planu Strategicznego. Podobnie członkowie tych podmiotów także mogą być beneficjentami różnych interwencji w ramach Planu Strategicznego, często na preferencyjnych warunkach w porównaniu z producentami, którzy nie są zrzeszeni. Jednocześnie, z uwagi na konieczność osiągnięcia wskaźników realizacji poszczególnych interwencji Planu Strategicznego, zachodzi także potrzeba upraszczania wszelkich warunków, jakie mogą być postrzegane jako zbędne bariery administracyjne.

Jednolite warunki wsparcia w ramach interwencji I.13.2 Planu Strategicznego powinny obejmować wszystkich beneficjentów, w związku z czym zmienione zasady powinny obowiązywać już od I naboru wniosków o przyznanie pomocy w ramach tej interwencji. Wprowadzenie tak istotnej zmiany na etapie późniejszym, czyli w trakcie realizacji ww. interwencji, spowoduje nierówne traktowanie beneficjentów. W związku z powyższym proponowana zmiana jest ściśle skorelowana z uruchomieniem Planu Strategicznego i powinna obowiązywać od początku jego uruchomienia. Powyższe uzasadnia konieczność uwzględnienia proponowanej zmiany w art. 122 projektu ustawy.

Dodatkowo przedstawiciele środowisk związanych z procesem organizowania się rolników w grupy producentów rolnych i organizacje producentów zwracają uwagę, że warunki tworzenia grup producentów rolnych w zakresie wymogu wypełniania wszystkich celów, o których mowa w art. 2 ww. ustawy, są niekorzystne w porównaniu z warunkami, jakie stawia się w tym zakresie organizacjom producentów, bowiem wymagają realizacji wszystkich celów określonych w art. 2 ust. 1 tej ustawy. Wymaganie realizacji wszystkich określonych ww. przepisem celów jest odbierane jako zbytne obciążenie i zniechęca producentów do zakładania nowych grup producentów rolnych. Organizacje producentów są tworzone na podstawie przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17

grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671, z późn. zm.) i wymaga się od nich wypełniania minimum jednego wybranego celu, a to te podmioty mają być docelowymi podmiotami rynkowymi zrzeszającymi producentów rolnych.

Uproszczeniem procesu powstawania i funkcjonowania grup producentów rolnych jest zaproponowana w pkt 1 zmiana brzmienia art. 2 ww. ustawy, z której wynika ograniczenie liczby celów, jakie muszą realizować przedsiębiorstwa, aby mogły zostać uznane za grupy producentów rolnych, a następnie, jakie muszą realizować, aby ten status utrzymać. Jednocześnie rezultatem zaproponowanej zmiany powinno być bardziej efektywne wykorzystanie środków wsparcia w ramach Planu Strategicznego, w szczególności w zakresie interwencji I.13.2 Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych.

W związku z powyższym proponuje się wprowadzenie ułatwień w procesie tworzenia i funkcjonowania grup producentów rolnych i zrównanie tego procesu z procesem tworzenia i funkcjonowania organizacji producentów.

Zmiany zaproponowane w pkt 2, 3, 5 i pkt 6 lit. c są konsekwencjami powyżej opisanej zmiany zaproponowanej w pkt 1.

Zmiana w pkt 1 obejmuje jednocześnie zmianę ust. 2 w art. 2 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw polegającą na wprowadzeniu odwołania do definicji działalności rolniczej określonej w art. 21 ust. 1 pkt 1 projektowanej ustawy. Zmiana ta wynika z faktu uchylecia przepisów, do których aktualnie odwołuje się art. 2 z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw, tj. art. 4 ust. 1 lit. c pkt i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 608, z późn. zm.). W związku z tym, że przepisy UE nie określają aktualnie definicji działalności rolniczej, definicja taka została wprowadzona w art. 21 ust. 1 pkt 1 projektowanej ustawy, proponuje się w pkt 1 wprowadzenie odwołania do tej definicji w celu uspoźnienia podejścia do tej kwestii.

Podobnie zmiana zaprojektowana w pkt 4 polega na wprowadzeniu nowego odwołania do aktualnego przepisu dotyczącego możliwości stosowania tzw. siły wyższej i nadzwyczajnych

okoliczności. Obecne brzmienie art. 3b ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw odwołuje się w tym zakresie do uchylonego przepisu art. 2 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 549, z późn. zm.). Dlatego w pkt 4 zakłada wprowadzenie odwołania do aktualnego w tym zakresie przepisu, tj. art. 3 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116.

Zmiana zaproponowana w pkt 6 lit. a ma charakter techniczny, ponieważ wprowadza wymóg podania we wniosku o uznanie za grupę producentów rolnych (GPR) numeru ewidencyjnego producenta (EP), jaki jest nadawany w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności. Wprowadzenie tego wymogu ma na celu ułatwienie obsługi wniosku o uznanie, w związku z tym, że podmiot posiadający numer EP jest już zarejestrowany w bazie ARiMR i został zweryfikowany, w związku z czym na etapie obsługi wniosku o uznanie ARiMR będzie korzystała z dostępnych już danych, co przyspieszy cały proces. Zmiana zaproponowana w pkt 2 ma natomiast na celu stworzenie formalnych podstaw do umożliwienia składania wniosków o uznanie za GPR za pomocą formularzy elektronicznych na stronie ARiMR. Powyższa zmiana także ma na celu ułatwienie i przyspieszenie całego procesu uznawania za GPR. Szczegóły w zakresie procesu składania wniosków za pomocą formularzy elektronicznych będą określone w ustawie z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zgodnie z art. 135 przedmiotowego projektu ustawy.

Zmiana zaproponowana w art. 122 w pkt 7 projektu ustawy dotyczy ograniczenia częstotliwości kontroli, jakie są przeprowadzane przez dyrektorów oddziałów regionalnych ARiMR, w ramach nadzoru nad funkcjonowaniem grup producentów rolnych. Jak wynika z obecnego brzmienia przepisu art. 12 ust. 2a zmienianej ustawy, kontrole w zakresie spełniania przez grupy producentów rolnych warunków tej ustawy są przeprowadzane co najmniej raz na dwa lata, co w praktyce oznacza prowadzenie kontroli w krótkich odstępach czasu i stanowi znaczne obciążenie dla funkcjonowania grup producentów rolnych. Do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi dotarły sygnały o uciążliwości tego procesu. Dlatego w pkt 7 została zaproponowana zmiana, z której wynika, że kontrole te będą przeprowadzane raz na trzy lata, a więc rzadziej niż dotychczas. Proponowane rozwiązanie wychodzi naprzeciw oczekiwaniom, a jednocześnie zaproponowana częstotliwość kontroli pozwala na wystarczająco częste ich

prorowadzenie w celu potwierdzenia spełniania warunków uznania za grupę producentów rolnych. Jednocześnie warto wskazać, że proponowana zmiana ma na celu uspoólnienie podejścia do realizacji kontroli z zaproponowanym już w Planie Strategicznym w odniesieniu do organizacji producentów owoców i warzyw, które realizują programy operacyjne, dla których także określono wymóg przeprowadzania kontroli raz na trzy lata.

Zmiana w ustawie z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych

Zmiana jest wynikiem przepisów proponowanych w projekcie ustawy.

Zmiana w ustawie z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego

Obowiązujące przepisy nie uwzględniają interwencji, o której mowa w art. 69 lit. e rozporządzenia 2021/2115.

Zasadna jest zmiana art. 2a w ust. 4 w pkt 3 lit. a i b ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego celem umożliwienia wsparcia w nabywaniu nieruchomości rolnych również przez osoby fizyczne, którym przyznano pomoc finansową w ramach interwencji, o której mowa w art. 69 lit. e rozporządzenia 2021/2115.

Proponuje się również, aby dokonać stosownej zmiany w art. 2b ust. 4 pkt 1 lit. e ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego, wyłączając 5 letni obowiązek prowadzenia gospodarstwa rolnego, w skład którego weszła nabyta nieruchomość rolna oraz zakaz zbywania i oddawania w posiadanie innym podmiotom nabytej nieruchomości, jeżeli nieruchomość będzie zbywana lub oddawana w posiadanie osobie, której została przyznana pomoc finansowa w ramach interwencji, o której mowa w art. 69 lit. e ww. rozporządzenia 2021/2015.

Zmiana w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej

W art. 125 projektowanej ustawy zaproponowano zmianę ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej w zakresie art. 5 ust. 4b oraz uchylecia upoważnienia do określenia, w drodze rozporządzenia, formularzy wniosków, w związku z projektowanymi przepisami o prowadzeniu korespondencji w sposób elektroniczny w zmienianej ustawie o.

Zmiany w ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności

W projektowanej ustawie zaproponowano zmianę ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności celem dostosowania jej brzmienia do przepisów UE, tj. rozporządzenia 2021/2115, rozporządzenia 2021/2116 oraz rozporządzenia 2022/1172 i rozporządzenia 2022/1173, które zastępują uchylone przepisy rozporządzenia nr 1305/2013 i rozporządzenia nr 1307/2013 oraz uzupełniające je akty delegowane i wykonawcze. Zmiany w tym zakresie dotyczą m.in. definicji takich pojęć jak: gospodarstwo rolne, rolnik, działka rolna, system identyfikacji działek rolnych, system monitorowania obszarów, maksymalny kwalifikujący się obszar. Ponadto, w związku z tym, że nie istnieją już podmioty o statusie wstępnie uznanych organizacji producentów, brzmienie przepisów w tym zakresie zostało odpowiednio dostosowane.

Celem zmiany ustawy jest także dostosowanie jej do przepisów ustawy zmienianej w art. 135. W szczególności poszerzono katalog danych zawartych w ewidencji producentów (art. 7 ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności) o dane dotyczące numeru telefonu i adresu poczty elektronicznej, jeżeli zostały podane na podstawie art. 10c ust. 6 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa lub we wniosku o wpis producenta do ewidencji producentów. Zgodnie z proponowaną zmianą w art. 14 ust. 2a ustawy, podanie za pomocą systemu teleinformatycznego ARMiR numeru telefonu lub adresu poczty elektronicznej uznaje się za zmianę danych w ewidencji producentów niewymagającą rozstrzygnięcia w drodze decyzji administracyjnej.

Zmiany w ustawie z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu

Zmiany zaproponowane w projektowanej ustawie dotyczą art. 6 ustawy z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu. Są one tożsame z propozycją zmian ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw, o których mowa w art. 122 projektowanej ustawy.

Zmiana zaproponowana w pkt 1 ma charakter techniczny, ponieważ wprowadza wymóg podania we wniosku o uznanie za organizację producentów na rynku owoców i warzyw (OP) numeru ewidencyjnego producenta (EP), jaki jest nadawany w trybie przepisów o krajowym

systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności. Wprowadzenie tego wymogu ma na celu ułatwienie obsługi wniosku o uznanie, w związku z tym, że podmiot posiadający numer EP jest już zarejestrowany w bazie ARiMR i został zweryfikowany, w związku z czym na etapie obsługi wniosku o uznanie ARiMR będzie korzystała z dostępnych już danych, co przyspieszy cały proces. Zmiana zaproponowana w pkt 2 ma natomiast na celu stworzenie formalnych podstaw do umożliwienia składania wniosków o uznanie za OP za pomocą formularzy elektronicznych na stronie ARiMR. Powyższa zmiana także ma na celu ułatwienie i przyspieszenie całego procesu uznawania za OP. Szczegóły w zakresie procesu składania wniosków za pomocą formularzy elektronicznych będą określone w ustawie z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zgodnie z art. 135 projektowanej ustawy.

Zmiana w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej

Zaproponowano zmiany mające na celu dostosowanie przepisów ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej do przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich oraz przepisów o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej w zakresie kontroli administracyjnych i kontroli na miejscu.

Zmiana w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych

Zmiana zaproponowana w projektowanej ustawie dotyczy art. 38i ust. 2a oraz art. 38n ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych. Zmiana zaproponowana w pkt 1 tego artykułu jest tożsama z propozycją zmiany ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw, której jest zmieniana w art. 122 pkt 2 projektu ustawy, oraz ustawy z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu, która jest zmieniana w art. 127 pkt 2 projektowanej ustawy. Zaproponowana zmiana w art. 38i ust. 2a ma na celu stworzenie formalnych podstaw do umożliwienia składania wniosków o uznanie za organizację producentów na rynkach rolnych innych niż owoce i warzywa oraz mleko i przetwory mleczne (OP) za pomocą formularzy elektronicznych na stronie ARiMR. Powyższa zmiana ma na celu ułatwienie i przyspieszenie całego procesu uznawania za OP. Szczegóły w zakresie procesu składania wniosków za pomocą formularzy elektronicznych będą określone w ustawie z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zgodnie z art. 135 projektowanej ustawy. Jednocześnie należy wyjaśnić, że w zakresie wymogu podawania numeru ewidencyjnego producenta (EP) nie jest potrzebna zmiana ustawowa, ponieważ zakres

wniosku o uznanie jest określony na poziomie rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków uznawania OP na rynkach rolnych innych niż owoce i warzywa oraz mleko, wydawanego na podstawie ww. ustawy, i wymóg podania tego numeru został wprowadzony na etapie nowelizacji tego rozporządzenia. Zmiana zaproponowana w pkt 2 tego artykułu dotyczy zmiany art. 38n ust. 1 ww. ustawy i polega na ograniczeniu częstotliwości kontroli, jakie mają być przeprowadzane przez dyrektorów oddziałów regionalnych ARiMR w ramach pełnionego nadzoru nad funkcjonowaniem organizacji producentów. Jak wynika z obecnego brzmienia przepisu art. 38n ust. 1 ww. ustawy, kontrole w zakresie spełniania przez organizacji producentów warunków tej ustawy są przeprowadzane co najmniej raz na dwa, co w praktyce oznacza prowadzenie kontroli w krótkich odstępach czasu i może stanowić znaczne obciążenie dla funkcjonowania organizacji producentów. Proponuje się w tym zakresie ujednoczenie podejścia ze zmianą zaproponowaną w art. 122 pkt 7 projektu ustawy, w związku z czym w art. 129 pkt 2 została zaproponowana zmiana, z której wynika, że kontrole te będą przeprowadzane raz na trzy lata, a więc rzadziej niż obecnie. Proponowane rozwiązanie wychodzi naprzeciw oczekiwaniom, a jednocześnie zaproponowana częstotliwość kontroli pozwala na wystarczająco częste ich przeprowadzanie w celu potwierdzenia spełniania warunków uznania za organizację producentów. Dodatkowo warto wskazać, że proponowana zmiana ma na celu także uspołnienie podejścia do realizacji kontroli z zaproponowanym już w treści Planu Strategicznego w odniesieniu do organizacji producentów owoców i warzyw, które realizują programy operacyjne, dla których także określono wymóg przeprowadzania kontroli raz na trzy lata. Pozostałe zmiany są wynikiem przepisów proponowanych w projekcie ustawy.

Zmiana w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych

Zmiana zaproponowana w projektowanej ustawie dotyczy art. 48a ust. 3 oraz art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych. Zmiana zaproponowana w pkt. 1 tego artykułu jest tożsama z propozycją zmiany ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw zmienianej w art. 122 pkt 2 projektowanej ustawy, ustawy z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu zmienianej w art. 127 pkt 2 projektowanej ustawy oraz ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych zmienianej w art. 129 projektowanej ustawy. Zaproponowana zmiana w art. 48a ust. 3 ma na celu stworzenie formalnych podstaw do umożliwienia składania wniosków o uznanie za organizację producentów na rynku mleka i przetworów mlecznych (OP) za pomocą formularzy

elektronicznych na stronie ARiMR. Powyższa zmiana ma na celu ułatwienie i przyspieszenie całego procesu uznawania za OP. Szczegóły w zakresie procesu składania wniosków za pomocą formularzy elektronicznych będą określone w ustawie z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zgodnie z art. 135 projektu ustawy. Jednocześnie należy wyjaśnić, że w zakresie wymogu podawania numeru ewidencyjnego producenta (EP) nie jest potrzebna zmiana ustawowa, ponieważ zakres wniosku o uznanie jest określony na poziomie rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków uznawania OP na rynku mleka i przetworów mlecznych, wydawanego na podstawie ww. ustawy i wymóg podania tego numeru został wprowadzony na etapie nowelizacji tego rozporządzenia. Zmiana zaproponowana w pkt. 2 tego artykułu dotyczy zmiany art. 49 ust. 2 ww. ustawy i polega na ograniczeniu częstotliwości kontroli, jakie mają być przeprowadzane przez dyrektorów oddziałów regionalnych ARiMR w ramach pełnionego nadzoru nad funkcjonowaniem organizacji producentów. Jak wynika z obecnego brzmienia przepisu art. 49 ust. 2 ww. ustawy, kontrole w zakresie spełniania przez organizacji producentów warunków tej ustawy są przeprowadzane co najmniej raz na dwa, co w praktyce oznacza prowadzenie kontroli w krótkich odstępach czasu i może stanowić znaczne obciążenie dla funkcjonowania organizacji producentów. Proponuje się w tym zakresie ujednoczenie podejścia ze zmianą zaproponowaną w art. 122 pkt 7 oraz art. 129 pkt 2 projektu ustawy, w związku z czym w art. 130 pkt. 2 zaproponowana została zmiana, z której wynika, że kontrole te będą przeprowadzane raz na trzy lata, a więc rzadziej niż obecnie. Proponowane rozwiązanie wychodzi naprzeciw oczekiwaniom, a jednocześnie zaproponowana częstotliwość kontroli pozwala na wystarczająco częste ich przeprowadzanie w celu potwierdzenia spełniania warunków uznania za organizację producentów. Dodatkowo warto wskazać, że proponowana zmiana ma na celu także uspołnienie podejścia do realizacji kontroli z zaproponowanym już w treści Planu Strategicznego w odniesieniu do organizacji producentów owoców i warzyw, które realizują programy operacyjne, dla których także określono wymóg przeprowadzania kontroli raz na trzy lata.

Zmiana w ustawie z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego

Proponuje się uchylić ust. 1a w art. 4 ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego, ponieważ obecnie CDR nie przeprowadza kontroli w zakresie spełnienia przez prywatne podmioty doradcze warunków udzielenia akredytacji i świadczenia usług doradczych objętych udzieloną akredytacją. Akredytowane podmioty doradcze mogły świadczyć usługi doradcze w latach 2007–2013 w ramach PROW 2007–2013.

Zmiana w ustawie z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej

W art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej proponuje się dodać wyrazy „przynawanej w drodze decyzji pomocy finansowej w ramach interwencji objętych Planem Strategicznym oraz w ramach przejściowego wsparcia krajowego, o którym mowa w art. 147 rozporządzenia 2021/2115”. Propozycja ma na celu dostosowanie przepisów ww. ustawy do projektowanej ustawy, która zastąpi w nowym okresie programowania ustawę z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego. Zgodnie z art. 168 projektu ustawy ustawa z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego utraci moc. Jednocześnie nadal mogą się toczyć postępowania na podstawie przepisów ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego w trybach nadzwyczajnych.

Zmiany w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju

W obowiązujących przepisach ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju jest mowa o dokumentach opracowanych w celu wdrożenia wsparcia finansowanego z EFRG lub EFRROW. Aktualnie dokumentem tym jest Plan Strategiczny. Z tego względu w art. 133 pkt 1–4 projektowanej ustawy proponuje się zastosować właściwe nazewnictwo w tym zakresie.

W celu zachowania spójności w zakresie stosowanego nazewnictwa zaproponowano również w pkt 3, 5, 6 i 8 wprowadzenie nazwy „program rozwoju obszarów wiejskich” zamiast nazwy „program realizowany z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020”.

Obowiązujące przepisy zmienianej ustawy umożliwiają ministrowi właściwemu do spraw rozwoju wsi opracowanie Planu Strategicznego, a także reprezentowanie Rzeczypospolitej Polskiej w kontaktach z KE, prowadzenie negocjacji z KE mających na celu uzgodnienie jego treści oraz proponowanie podmiotów, które mają być odpowiedzialne za zarządzanie i kontrolę tego Planu. Przepisy te nie uwzględniają jednak możliwości zmiany Planu Strategicznego i nie określają ani sposobu postępowania z projektem zmiany tego Planu, ani sposobów upubliczniania Planu Strategicznego i jego zmian.

Z tego względu w pkt 7 i 8 zaproponowano zmiany analogiczne do przepisów obowiązujących dla PROW 2014–2020.

W pkt 9 zaproponowano uporządkowanie przepisu przez wykreślenie w rozdziale 5 w art. 35 w ust. 1 zmienianej ustawy programu współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich z uwagi na fakt, że przepisy rozdziału 5 nie dotyczą tego programu, co wynika bezpośrednio z art. 1 zmienianej ustawy.

Zmiany w ustawie z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013

W projektowanej ustawie zaproponowano zmianę w ustawie z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 polegającą na uchyleniu art. 15. Zmiana ma na celu zwolnienie z obowiązku sprawowania przez marszałków województw nadzoru nad LGD, które zakończyły współpracę w ramach umowy ramowej w okresie programowania na lata 2007–2013. Proponowane uchylenie przepisu w zmienianej ustawie jest powiązane ze zmianą, o której mowa w art. 138 pkt 4 projektowanej ustawy zmieniającej ustawę o RLKS w tym zakresie (projekt nowego art. 4b).

Zmiana art. 24 ust. 2 oraz uchylenie ust. 3 i 4 jest konsekwencją wprowadzenia projektowanych przepisów o elektronicznej korespondencji w ustawie z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Zmiany w ustawie z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

W projektowanej ustawie zaproponowano zmianę w ustawie z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa polegającą na uchyleniu pkt 7 w art. 6 ust. 2. Zgodnie z tym przepisem zadania agencji płatniczej w zakresie dotyczącym realizacji wsparcia pszczelarstwa w ramach WPR, z wyjątkiem dochodzenia zwrotu nienależnych kwot pomocy oraz dokonywania płatności, o którym mowa w art. 7 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia nr 1306/2013, wykonuje, jako zadania delegowane zgodnie z pkt 1.C.1 załącznika I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 907/2014 z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, zabezpieczeń oraz stosowania euro (Dz. Urz. UE L 255 z 28.08.2014, str. 18, z późn. zm.), Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR).

Zgodnie z Planem Strategicznym interwencje w sektorze produktów pszczelarskich będzie wdrażać ARiMR jako agencja płatnicza. Z tego względu jest konieczne uchylene przepisu, który nie będzie miał zastosowania do Planu Strategicznego.

Projektowana ustawa wprowadza zmianę art. 10c ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Zmiana wynika z przyjętych w projektowanej ustawie rozwiązań dotyczących składania wniosku o przyznanie pomocy i wniosku o płatność wyłącznie za pomocą formularza opracowanego przez agencję płatniczą i udostępnionego na jej stronie internetowej, jak również z przyjętych analogicznych zasad składania wniosków w ramach zadań powierzonych ARiMR realizowanych w ramach Krajowego Planu Odbudowy na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

W obecnym stanie prawnym przepisy art. 10c przewidują wymianę korespondencji za pomocą systemu teleinformatycznego, pod warunkiem że strona tego postępowania wyraziła na to zgodę za pomocą tego systemu.

W związku z koniecznością sprawnego i jednolitego realizowania zadań przewidzianych w projektowanej ustawie, w ramach których wnioski są składane wyłącznie za pomocą formularza opracowanego przez agencję płatniczą i udostępnionego na jej stronie internetowej, proponuje się rozszerzenie możliwości wykorzystania systemu teleinformatycznego ARiMR o dokonywanie w nim innych czynności, takich jak np. zgłoszenie uwag do wyników kontroli lub podpisanie i złożenie innych dokumentów. Jednocześnie proponuje się, aby wymiana korespondencji oraz dokonywanie innych czynności za pomocą systemu teleinformatycznego odbywało się obligatoryjnie w każdym postępowaniu wszczętym na wniosek złożony za pomocą formularza udostępnionego na stronie internetowej. Wyjątkiem są postępowania prowadzone dla działań w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania i Kontroli, dla których, tak jak dotychczas, wymiana korespondencji oraz wykonywanie innych czynności za pomocą systemu teleinformatycznego będzie odbywać się po wyrażeniu przez beneficjenta zgody.

W art. 10c określono reguły, zgodnie z którymi następuje złożenie wniosku, wymiana korespondencji oraz wykonywanie innych czynności dotyczących postępowania za pomocą systemu teleinformatycznego ARiMR. Określono również, w jakich przypadkach oraz do składania jakich dokumentów mają zastosowanie te reguły.

Ponadto w art. 10c zmienianej ustawy proponuje się uregulowanie zasad zawierania umów w sprawach o przyznanie pomocy, w których pomoc jest przyznawana na podstawie umowy zgodnie z regulaminem naboru wniosków o przyznanie pomocy. Zgodnie z proponowanym rozwiązaniem ww. umowa będzie zawierana przez złożenie oświadczeń woli strony postępowania i ARiMR, przy czym strona postępowania oświadczenie woli o zawarciu umowy będzie składała wraz z wnioskiem o przyznanie pomocy. Proponowane rozwiązanie w sposób znaczący uprości postępowanie w sprawie o przyznanie pomocy, likwidując wymianę korespondencji niezbędną dla zawarcia umowy. Oświadczenie woli ARiMR o zawarciu umowy będzie składane wraz z pismem zawierającym rozstrzygnięcie w sprawie o przyznanie pomocy. Jednocześnie w celu uniknięcia wątpliwości, czy doszło do skutecznego zawarcia umowy, proponuje się, aby datą zawarcia ww. umowy była data otrzymania pisma w sprawie przyznania pomocy w systemie teleinformatycznym ARiMR. Proponuje się przy tym, aby ta umowa była zawierana pod warunkiem potwierdzenia przez stronę zawarcia tej umowy w systemie teleinformatycznym ARiMR. Proponowane rozwiązanie ma na celu uniknięcie sytuacji, w której strona postępowania po złożeniu oświadczenia woli we wniosku o przyznaniu pomocy nie będzie mogła jednak zawrzeć ostatecznie umowy. Określono również, że tych przepisów nie stosuje się do sposobu zawierania umów o objęcie przedsięwzięcia wsparciem z planu rozwojowego, o którym mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Zaproponowano możliwość udzielenia pełnomocnictwa w sprawach, w których wniosek jest składany za pomocą systemu teleinformatycznego, za pomocą tego systemu.

Proponowane w art. 10c zmienianej ustawy rozwiązania stanowią kolejny etap cyfryzacji ARiMR, który przyczyni się do uproszczenia i przyspieszenia procesu obsługi wniosków o przyznanie pomocy, a stronie postępowania zapewni możliwość odbierania korespondencji i dokonywania czynności w sposób przyjazny, szybszy, z pominięciem tradycyjnej i niekiedy czasochłonnej wymiany korespondencji w formie papierowej.

Zmiany zaproponowane w art. 29 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa są podyktowane zamiarem wprowadzenia jednolitego administracyjnego trybu ustalania i dochodzenia należności, m.in. w odniesieniu do środków wypłaconych w ramach Planu Strategicznego, którego wdrażanie ma się rozpocząć po dniu 1 stycznia 2023 r.

W dotychczasowym stanie prawnym dotyczącym PROW 2014–2020 przepisy przewidują, że właściwość i tryb ustalania nienależnych kwot pomocy i pomocy technicznej są określone w przepisach o ARiMR dotyczących ustalania kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych.

Powyższe odesłanie do przepisów ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa determinuje stosowanie dwóch trybów ustalania nienależnie lub nadmiernie pobranych środków w ramach PROW 2014–2020 w zależności od sposobu przyznawania pomocy beneficjentom:

- 1) tryb administracyjny – w drodze decyzji administracyjnej wydawanej na podstawie art. 29 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – w przypadku pomocy przyznawanej w drodze decyzji administracyjnej;
- 2) tryb cywilny – w drodze powództwa wytoczonego na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego (art. 30 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) – w przypadku pomocy przyznawanej w drodze zawarcia umowy o przyznaniu pomocy.

Zauważyć należy, że w ramach Planu Strategicznego ma zostać utrzymany podział na instrumenty pomocowe (interwencje), w których pomoc ma być przyznawana w drodze decyzji administracyjnej, i na takie, w których pomoc ma być przyznawana na podstawie umowy o przyznaniu pomocy. Zatem, w przypadku utrzymania przepisów ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w niezmienionym kształcie, co do zasady, należałoby uznać, że znajdują w tym obszarze zastosowanie tryby ustalania nienależnie lub nadmiernie pobranych środków określone w art. 29 i art. 30 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w zależności od tego, czy pomoc została przyznana w drodze decyzji administracyjnej (tryb administracyjny), czy na podstawie umowy o przyznaniu pomocy (tryb cywilny).

Za odejściem w ramach Planu Strategicznego od dotychczas funkcjonującego dualizmu w zakresie ustalania nienależnie lub nadmiernie pobranych środków w zależności od tego, czy pomoc została przyznana w drodze decyzji administracyjnej (tryb administracyjny), czy na podstawie umowy o przyznaniu pomocy (tryb cywilny), przemawia okoliczność, że dla pozostałych środków europejskich (np. Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze” czy Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności) ma zastosowanie jednolity administracyjny tryb ustalania nienależnie lub nadmiernie pobranych środków, niezależnie od tego, czy pomoc została przyznana w drodze decyzji administracyjnej, czy na podstawie

umowy o przyznaniu pomocy. Jednocześnie wprowadzenie dla Planu Strategicznego jednolitego administracyjnego trybu ustalania nienależnie lub nadmiernie pobranych środków pozwoliłoby na ujednoczenie i uproszczenie w ARiMR procesów w tym zakresie.

Ponadto administracyjny tryb ustalania nienależnie lub nadmiernie pobranych środków posiada cechy, które wskazują na jego większą sprawność i efektywność w porównaniu do trybu cywilnego zwrotu takich środków. Zalety trybu administracyjnego wiążą się m.in. z tym, że ustalenie należności w tym trybie nie wiąże się z ponoszeniem kosztów przez ARiMR, gdyż obowiązek zwrotu kosztów postępowania sądowego przez organ pojawi się dopiero wtedy, gdy beneficjent na skutek skargi wniesionej do sądu administracyjnego uzyska wyrok, którym decyzja organu zostanie uchylona. Natomiast w przypadku wnoszenia powództwa do sądu powszechnego ARiMR jest obowiązana do uiszczenia opłaty od pozwu.

Zaznaczyć również należy, że w trybie administracyjnym uzyskanie tytułu wykonawczego pozwalającego na wszczęcie egzekucji, co do zasady, jest możliwe po wydaniu decyzji przez organ II instancji, a ewentualne postępowanie przed wojewódzkim sądem administracyjnym nie w każdym przypadku zawiesza prowadzone postępowanie egzekucyjne. Oznacza to, że rozpoczęcie postępowania egzekucyjnego jest możliwe na podstawie wydanych przez ARiMR decyzji w sprawie zwrotu środków. Natomiast w postępowaniu cywilnym, aby uzyskać tytuł wykonawczy ARiMR musi wnieść powództwo do sądu powszechnego, a po uzyskaniu orzeczenia sądu wystąpić z wnioskiem o nadanie mu przez sąd klauzuli wykonalności.

Mając na uwadze powyższe, w art. 135 w pkt 3 projektowanej ustawy zaproponowano zmiany art. 29 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, których celem jest rozciągnięcie administracyjnego trybu ustalania nienależnie lub nadmiernie pobranych środków na należności dotyczące środków, które zostały przekazane beneficjentom na podstawie umów o przyznaniu pomocy. Jednocześnie zaproponowano wykreślenie art. 30 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, który reguluje cywilnoprawny tryb ustalania nienależnie lub nadmiernie pobranych środków, które zostały przekazane przez ARiMR na podstawie umowy w związku z realizacją Wspólnej Polityki Rolnej, Wspólnej Polityki Rybackiej lub sektorowego programu operacyjnego.

W art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zaproponowano nadanie nowego brzmienia części wspólnej: „– podlegają zwrotowi, jeżeli płatność lub pomoc finansowa wypłacone z tych środków zostały pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości w wyniku naruszenia prawa albo regulaminu naboru wniosków o

przyznanie pomocy finansowej lub w przypadkach określonych w przepisach odrębnych dotyczących przyznawania lub wypłaty płatności lub pomocy finansowej lub zwrotu tych środków lub w postanowieniach umów o przyznaniu pomocy finansowej.”. Powyższa zmiana jest podyktowana zakładaną specyfiką wdrażania Planu Strategicznego, w ramach której istotne kwestie (np. warunki przyznania, wypłaty i zwrotu pomocy) mają być określane na poziomie regulaminu naboru wniosków o przyznanie pomocy i umowy o przyznaniu pomocy.

Zmiana brzmienia ust. 1c w art. 29 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa jest konsekwencją zmian wprowadzonych w ust. 1 tego artykułu.

W dalszej kolejności zaproponowano nadanie nowego brzmienia art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, co jest związane z zamiarem wprowadzenia jednolitego trybu ustalania nienależnie lub nadmiernie pobranych środków niezależnie od tego, czy pomoc została przyznana w drodze decyzji administracyjnej, czy na podstawie umowy o przyznaniu pomocy. Zgodnie z przedłożoną propozycją nowego brzmienia ust. 2 właściwym w sprawie ustalenia kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych, o których mowa w ust. 1, ma być:

- 1) organ właściwy do rozstrzygnięcia w sprawie przyznania płatności lub pomocy finansowej z tych środków publicznych przyznawanej na podstawie decyzji administracyjnej;
- 2) w przypadku pomocy finansowej ze środków publicznych przyznawanej na podstawie umowy:
  - a) kierownik jednostki organizacyjnej ARiMR wyznaczonej do rozpoznania sprawy,
  - b) Prezes ARiMR – w przypadku gdy do rozpoznania sprawy nie została wyznaczona jednostka organizacyjna ARiMR,
  - c) organ podmiotu wykonującego zadania delegowane – w przypadku pomocy finansowej przyznanej przez taki podmiot.

W art. 29 ust. 3 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zaproponowano, aby po wyrazach „ust. 2” dodać wyraz „pkt 1”, co jest konsekwencją zmiany zaproponowanej w art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Następnie w art. 31 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w ust. 1, ust. 2 oraz ust. 2a zaproponowano skreślenie wyrazów „przez Prezesa Agencji albo inny organ właściwy do rozstrzygnięcia w sprawie przyznania płatności lub

pomocy finansowej ze środków publicznych, o których mowa w art. 29 ust. 1”, co również jest podyktowane zaproponowanymi powyżej zmianami w art. 29 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Ponadto zaproponowano zmiany wynikające z przepisów proponowanych w projekcie ustawy.

Zmiany w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych

W związku z wejściem w życie rozporządzenia 2021/2116 jest konieczna zmiana brzmienia art. 111 pkt 16 oraz art. 117 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych przez wprowadzenie w obu przepisach odwołania do rozporządzenia 2021/2116. Rozporządzenie 2021/2116 weszło w życie następnego dnia po jego ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej i w omawianym zakresie jest stosowane od dnia 1 stycznia 2023 r.

Zmiany w ustawie z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin

Wprowadzenie zmiany w ustawie z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin jest związane z uruchomieniem instrumentu wsparcia dla producentów stosujących integrowaną produkcję roślin, który będzie realizowany w ramach nowego rodzaju płatności, tzw. ekoschematów. W ramach ubiegania się o płatności w ramach ekoschematu w formie płatności do integrowanej produkcji roślin rolnik, który prowadzi integrowaną produkcję roślin, będzie mógł ubiegać się o przyznanie rocznej płatności do gruntów, na których prowadzi taką produkcję. Warunkiem uzyskania takiej płatności będzie potwierdzenie prowadzenia integrowanej produkcji roślin przez podmiot certyfikujący. Obecnie zgodnie z art. 60 pkt 2 ww. ustawy podmiot certyfikujący jest obowiązany jedynie do przekazania wojewódzkiemu inspektorowi zestawienia wydanych w poprzednim roku kalendarzowym certyfikatów poświadczających stosowanie integrowanej produkcji roślin zawierających informacje i dane określone w art. 57 ust. 6 tej ustawy. Dlatego też należało stworzyć przepis, który regulowałby kwestie przekazywania przez podmiot certyfikujący na potrzeby ARiMR wykazu producentów roślin, którzy spełnili wymagania integrowanej produkcji roślin – będących producentami, o których mowa w ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności. W projektowanych przepisach wskazuje się, że wykaz taki powinien zostać przekazany do dnia 30 września każdego roku. Ponadto projektowane przepisy regulują zakres informacji stanowiących dane osobowe, jakie powinny być przekazywane w tym wykazie na potrzeby udzielenia producentom roślin, którzy spełnili wymagania integrowanej produkcji roślin, pomocy finansowej z udziałem środków EFRROW lub EFRG oraz przewidują upoważnienie

dla ministra do wydania rozporządzenia określającego szczegółowe informacje, jakie powinny zostać zawarte w tym wykazie, które nie stanowią danych osobowych. Ponadto proponuje się zapewnienie podmiotom certyfikującym dostępu do zasobów informacyjnych, jakimi administruje ARiMR w zakresie niezbędnym do przekazywania wykazu producentów spełniających wymagania integrowanej produkcji roślin.

Zgodnie z art. 61 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 2013 r o środkach ochrony roślin podmiot certyfikujący, w przypadku stwierdzenia, w tym na podstawie informacji, o których mowa w ust. 2a ww. ustawy, że rośliny, dla których zostały wydane certyfikaty poświadczające stosowanie integrowanej produkcji roślin, zawierają przekroczenia najwyższych dopuszczalnych pozostałości środków ochrony roślin lub poziomów azotanów, azotynów lub metali ciężkich lub że rośliny te zostały wyprodukowane z rażącym naruszeniem przepisów ustawy, unieważnia certyfikaty wydane dla tych roślin.

Informacja taka powinna być wykorzystywana również przez ARiMR pod kątem m.in. realizacji dwóch interwencji skierowanych do uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności, w tym uczestników systemu integrowanej produkcji, o nazwie I. 13.3 „Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności” oraz nazwie I. 13.4 „Rozwój współpracy producentów w ramach systemów jakości żywności” w ramach Planu Strategicznego. Posłuży ona do weryfikacji ważności certyfikatów składanych przez podmioty ubiegające się o przyznanie pomocy oraz beneficjentów ww. interwencji, będących uczestnikami systemu integrowanej produkcji. Ponadto zaproponowano zmiany wynikające z przepisów proponowanych w projekcie ustawy.

Zmiany w ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności

Zmiany przepisów ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (ustawa o RLKS) zaproponowane w art. 138 projektowanej ustawy są kontynuacją zmian, które zostały wprowadzone ustawą z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z przedłużeniem realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2022 r. poz. 88).

Projektowana zmiana ma na celu dostosowanie obecnych ram prawnych stanowiących podstawę do prawidłowej realizacji rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS) w latach 2023–2027 oraz ujednolicenia zasad jego wdrażania w ramach poszczególnych

programów. Zmiany w tym zakresie są również niezbędne z uwagi na prawidłowość wdrażania – przewidzianej w Planie Strategicznym – interwencji LEADER/ RLKS.

Zmiana ustawy o RLKS z 17 grudnia 2021 r. miała ograniczony zakres. Dotyczyła ona m.in.: częściowej aktualizacji podstawy prawnej, wsparcia przygotowawczego oraz wyboru LSR w okresie przejściowym, tzn. w trakcie wdrażania wydłużonego PROW 2014–2020 – czyli jeszcze przed rozpoczęciem wdrażania Planu Strategicznego.

Mając powyższe na uwadze oraz fakt, że po wyborze LSR w 2023 r. będzie możliwość rozpoczęcia ich wdrażania nie tylko w ramach interwencji LEADER – przewidzianej w Planie Strategicznym, ale przede wszystkim w ramach RLKS współfinansowanych także w ramach polityki spójności, tj. z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (w 10 województwach) zachodzi potrzeba nowelizacji ustawy o RLKS w zakresie:

- 1) dostosowania jej przepisów do:
  - a) rozporządzenia 2021/1060 i tym samym wykreślenia odesłań do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, z późn. zm.),
  - b) projektowanej ustawy, która będzie określała podstawę prawną do udzielania wsparcia RLKS w ramach EFRROW na lata 2023–2027,
  - c) ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. poz. 1079), zwanej dalej „ustawą wdrożeniową”, i tym samym wyłączenia spod regulacji ustawy o RLKS odesłań do przepisów ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020;
- 2) określenia przepisów w zakresie statusu LGD po zakończeniu realizacji postanowień umowy ramowej;

- 3) określenia w ustawie o RLKS podstawy do:
  - a) wydawania przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw rozwoju regionalnego wspólnych wytycznych dla LGD w celu zapewnienia jednolitego i prawidłowego wykonywania przez LGD zadań związanych z realizacją LSR określonych w przepisach unijnych oraz w przepisach ustawy o RLKS,
  - b) przeprowadzania przez samorzady województw kontroli LGD, m.in. w zakresie realizacji LSR;
- 4) zobowiązania wszystkich LGD, samorządów województw, ministra do spraw rozwoju wsi, ministra do spraw rozwoju regionalnego oraz innych organów administracji rządowej i samorządowej do ścisłej współpracy przy realizacji zadań związanych z RLKS;
- 5) uchylecia podstawy prawnej do udzielenia wsparcia na operacje realizowane w ramach wsparcia przygotowawczego, o którym mowa w 35 ust. 1 lit. a rozporządzenia nr 1303/2013;
- 6) uproszczenia występujących w ustawie określeń, w tym nazwy odnoszącej się do wsparcia na wdrażanie operacji w LSR, wnioskodawcy, czy wniosków o udzielenie wsparcia przez zastosowanie odpowiednich skrótów tych nazw;
- 7) uszczegółowienia przepisów dotyczących udzielania przez LGD grantów na realizację zadań służących osiągnięciu celu operacji przez grantobiorców;
- 8) uregulowania szczególnego trybu odwoławczego (protestu oraz skargi do sądu administracyjnego) jako prawa wnioskodawcy, z podziałem na etapy rozpatrywania protestów na poziomie LGD oraz zarządu województwa;
- 9) uchylecia przepisu ograniczającego LGD do ubiegania się o udzielenie wsparcia na realizację operacji własnych przez LGD jedynie w sytuacji, w której nikt inny uprawniony do wsparcia nie zgłosił LGD zamiaru realizacji takiej operacji;
- 10) określenia przepisów dotyczących harmonogramów naboru wniosków o wsparcie tworzonych przez LGD;
- 11) określenia przepisów związanych z ogłaszaniem naborów wniosków o wsparcie na podstawie tworzonego na jego potrzeby przez LGD regulaminu naboru wniosków o wsparcie oraz przepisów, które określają co powinien zawierać regulamin, kiedy może być zmieniany oraz jaki jest tryb zmiany regulaminu;
- 12) określenia przepisów dotyczących możliwości unieważniania naboru wniosków o wsparcie;

- 13) uchylecia przepisów określających miejsce składania wniosków o wsparcie;
- 14) uszczegółowienia przepisów w zakresie procesu oceny wniosków o wsparcie, wyboru operacji, w tym terminy poszczególnych etapów procesu;

Ponadto projektowana ustawa zachowuje stosowanie przepisów ustawy RLKS w dotychczasowym brzmieniu dla realizacji RLKS w ramach okresu programowania 2014–2020, także z uwzględnieniem przedłużenia tego okresu w ramach WPR o dwa lata (tzw. okres przejściowy w WPR) – art. 161 projektowanej ustawy.

Podstawy prawne i umocowania w systemie instytucjonalnym

Zastosowanie instrumentu RLKS nie ogranicza się do terenów wiejskich. Może być on wdrażany także w gminach miejsko-wiejskich, miejskich, jak również w dzielnicach miast. Ważny jest jednak przede wszystkim lokalny i zintegrowany charakter RLKS, zorientowanie na obszary i grupy w niekorzystnej sytuacji oraz przede wszystkim zapewnienie LGD dostatecznej swobody w określaniu lokalnych wielowymiarowych priorytetów rozwojowych. Tym samym należy dostosować ustawę o RLKS tak, aby możliwe było realizowanie zróżnicowanych operacji, projektów lub inicjatyw w zakresach wsparcia objętych nie tylko WPR, ale także w ramach polityki spójności. Niezbędne zatem jest dostosowanie obecnych podstaw prawnych do rozporządzenia 2021/1060, ustawy wdrożeniowej oraz projektowanej ustawy.

Skutkuje to koniecznością wprowadzenia zmian w zakresie systemu instytucjonalnego dla RLKS, w tym właściwego umocowania podmiotowego do:

- 1) wydawania wytycznych przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw rozwoju regionalnego dla LGD w celu zapewnienia jednolitego i prawidłowego wykonywania przez LGD zadań związanych z realizacją LSR określonych w przepisach unijnych oraz w przepisach ustawy o RLKS;
- 2) przeprowadzania przez samorządy województw kontroli LGD, m.in. w zakresie realizacji LSR.

Mając na uwadze konieczność zapewnienia sprawnego funkcjonowania systemu instytucjonalnego i właściwego wdrażania RLKS niezbędne wydaje się zobowiązanie do ścisłej współpracy wszystkich LGD, samorządów województw, ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego oraz innych organów administracji rządowej i samorządowej, o którym mowa w art. 138 pkt 7 projektowanej ustawy.

Wytyczne dla RLKS

Zarówno:

- 1) minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego, zgodnie z art. 4 ust. 2 pkt 2, art. 5 i art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027, jak i
- 2) minister właściwy do spraw rozwoju wsi, zgodnie z art. 3, art. 6 i art. 8 projektowanej ustawy

– mogą wydawać wytyczne, które będą miały zastosowanie do RLKS, jednak będą się ograniczać jedynie do RLKS w ramach polityki spójności (pkt 1 powyżej) albo do RLKS w ramach WPR (pkt 2 powyżej).

Dlatego zgodnie z projektowanym art. 15a ustawy o RLKS proponuje się, aby obaj ministrowie, działając w porozumieniu, mogli wydać wspólne wytyczne, które mogłyby dotyczyć spraw wspólnych dla RLKS, niezależnie od tego, w ramach której polityki i którego programu są realizowane.

Zgodnie z projektowanym art. 15a ust. 1 ustawy o RLKS, minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rozwoju regionalnego może wydawać LGD wytyczne w celu zapewnienia zgodności sposobu realizacji LSR z przepisami UE w zakresie RLKS, a także w celu zapewnienia jednolitego i prawidłowego wykonywania przez LGD zadań związanych z realizacją LSR określonych w tych przepisach oraz w przepisach ustawy o RLKS. Wytyczne te będą uwzględniały wspólne dla całego RLKS kwestie związane z ich wdrażaniem.

Nadzór nad LGD

Art. 4 ust. 3 pkt 2 ustawy o RLKS oraz art. 15 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 stanowią, że nadzór nad LGD sprawuje marszałek województwa. W projektowanej ustawie proponuje się dodanie w ustawie o RLKS, zgodnie z postulatami samorządów, art. 4b, który ma na celu zapewnienie podstawy prawnej dla marszałka województwa do poinformowania LGD o okolicznościach powodujących konieczność podjęcia przez LGD działań mających na celu zmianę organu nadzorującego, w przypadku gdy nie ma podstaw, aby LGD dalej działała na dotychczasowych zasadach. Zmiana statutu stowarzyszenia będzie odbywać się z uwzględnieniem obowiązujących przepisów w tym zakresie, tj. przepisów

ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2261). Zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach, zarząd stowarzyszenia ma obowiązek niezwłocznie zawiadomić sąd rejestrowy o zmianie statutu. W sprawie wpisu zmiany statutu stowarzyszenia do Krajowego Rejestru Sądowego stosuje się odpowiednio zasady i tryb przewidziane dla wpisu stowarzyszenia do tego rejestru. Sąd rejestrowy dokonuje wpisu zmian statutu do Krajowego Rejestru Sądowego po stwierdzeniu, że są one zgodne z obowiązującym statutem. O wpisie zmiany statutu stowarzyszenia sąd zawiadamia właściwy organ nadzorujący, przesyłając mu odpis postanowienia i tekst jednolity zmienionego statutu. Oznacza to, że projektowane przepisy nie przyznają marszałkowi województwa dodatkowych kompetencji w postaci podstawy prawnej do wszczęcia postępowania mającego na celu zmianę organu nadzorującego, gdzie „wszczęcie postępowania” rozumiane jest jako złożenie do KRS wniosku o zmianę statutu LGD w zakresie podmiotu sprawującego nadzór nad działalnością stowarzyszenia, a jedynie dają marszałkowi województwa podstawę do spowodowania, że proces taki zostanie rozpoczęty przez LGD.

Nadzór sprawowany przez marszałka województwa w odniesieniu do stowarzyszeń (LGD), które zakończą realizację umowy ramowej w przyszłości, powinien zostać przekazany właściwemu staroście. Nie ma bowiem uzasadnienia, aby marszałek województwa sprawował nadzór nad stowarzyszeniem, które w praktyce nie będzie realizowało zadań LGD. Z tego samego powodu proponuje się uchylenie art. 15 w ustawie z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, a w odniesieniu do stowarzyszeń, które nie spełniają przedmiotowych przesłanek w dniu wejścia w życie ustawy proponuje się przepis przejściowy (art. 159 projektowanej ustawy) przewidujący procedurę i terminy zmiany statutu polegającej na dostosowaniu go do przepisów ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach.

W projektowanym przepisie art. 4b proponuje się, aby marszałek województwa w terminie 2 miesięcy od dnia powzięcia informacji o okolicznościach, które świadczą o braku podstawy do prowadzenia działalności przez LGD na mocy przepisów ustawy o RLKS (zakończenie realizacji umowy ramowej), przekazał taką informację do właściwej LGD w celu powzięcia przez LGD czynności, które mają doprowadzić do zmiany statutu LGD, a tym samym organu nadzorującego.

Na podstawie projektowanych przepisów LGD będą zobowiązane do zmiany statutu w celu dostosowania go do przepisów ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach,

w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania informacji od marszałka województwa o wystąpieniu okoliczności, które świadczą o braku podstawy do dalszej działalności LGD na podstawie przepisów ustawy o RLKS. Zmiana statutu LGD w tym zakresie przez zgłoszenie do sądu rejestrowego będzie jednoznaczna z utratą statusu takiej LGD. Do postępowania LGD w zakresie zmiany statutu zastosowanie będą miały przepisy ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach i na ich podstawie będą uregulowane kwestie związane np. z osobami prawnymi, które są członkami zwyczajnymi LGD. W zaistniałej sytuacji staną się członkami stowarzyszenia zgodnie z przepisem art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach. Ponadto, w przypadku, w którym zobowiązanie LGD do zmiany statutu nie zostałyby wypełnione, marszałek województwa będzie mógł żądać wyjaśnień od takiego stowarzyszenia i jednocześnie wystąpić z wnioskiem o rozwiązanie LGD do sądu rejestrowego na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach. Cała dokumentacja związana ze sprawowaniem nadzoru nad LGD przez marszałka województwa byłaby przekazywana do właściwego starosty, który przejmowałby obowiązki w tym zakresie.

Kontrola LGD

Proponowany art. 15b ustawy o RLKS w art. 138 pkt 7 projektowanej ustawy wprowadza możliwość przeprowadzania przez zarząd województwa kontroli LSR, pod względem jej zgodności z przepisami prawa, wytycznymi wydanymi przez IZ oraz procedurami określonymi w LSR, a także pod względem osiągnięcia wskaźników założonych w LSR. W rozdziale 6 projektowanej ustawy proponuje się uregulowanie w zakresie kontroli administracyjnej i kontroli na miejscu, które są przeprowadzane przez ARiMR i samorządy województw. Z kolei LGD przeprowadzają tylko wstępną weryfikację wniosków o przyznanie pomocy w zakresie zgodności z Planem strategicznym i LSR oraz ustalenia kwoty wsparcia. Projektowane przepisy ustawy o RLKS zakładają, że to LGD dokonują wyboru operacji przy zastosowaniu kryteriów wyboru operacji. Natomiast w projektowanej ustawie proponowane przepisy dotyczące kontroli administracyjnych obejmuje te elementy, których kontrola jest stosowna za pomocą właśnie kontroli administracyjnych. Oznacza to, że w ramach kontroli administracyjnej prowadzonej przez zarząd województwa operacje nie będą ponownie oceniane pod kątem zgodności z kryteriami wyboru. Przedmiotem kontroli administracyjnej wniosku o wsparcie na wdrażanie LSR będzie prawidłowość wyboru operacji przez LGD.

Likwidacja wspólnych przepisów dla wsparcia przygotowawczego

W projektowanej ustawie proponuje się uchylenie art. 16 ustawy o RLKS określającego wspólne warunki udzielenia wsparcia na operacje realizowane w ramach wsparcia przygotowawczego, o którym mowa w 35 ust. 1 lit. a rozporządzenia nr 1303/2013. Wynika to z braku potrzeby funkcjonowania tego przepisu z uwagi na jednorazowy w skali całego okresu programowania charakter udzielonego już wsparcia. Wsparcie przygotowawcze na przygotowanie LSR, które będą realizowane w latach 2023–2027, jest finansowane bowiem w ramach środków pochodzących z instrumentów finansowych wdrażanych w ramach okresu przejściowego, tj. w ramach PROW 2014–2020. Wynika również z aktualizacji i podstawy prawnej dla wdrażania RLKS w latach 2023–2027, którą jest rozporządzenie 2021/1060, a tym samym art. 16 utracił swoją moc prawną.

Uproszczenia treści

Dostosowując przepisy ustawy o RLKS do rozporządzenia 2021/1060, niezbędne jest jednocześnie wykreślenie odesłań do rozporządzenia nr 1303/2013, które w zakresie RLKS utraciło moc prawną. Analizując miejsca wymagające nowelizacji w tym zakresie, okazało się, że zachodzi potrzeba uproszczenia występujących wielokrotnie w ustawie określeń, w tym nazwy odnoszącej się do wsparcia na wdrażanie operacji w LSR, podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy, czy wniosków o udzielenie wsparcia przez zastosowanie odpowiednich skrótów tych nazw. Proponuje się, aby je zastąpić odpowiednio sformułowaniami: wsparcie na wdrażanie LSR, wnioskodawca oraz wnioski o wsparcie.

Operacje własne LGD

Wprowadzając powyższe uproszczenia, zauważono również potrzebę uchylenia przepisu ograniczającego LGD w nowym okresie programowania do ubiegania się o udzielenie wsparcia na realizację operacji własnych przez LGD jedynie w sytuacji, w której nikt inny uprawniony do wsparcia nie zgłosił LGD zamiaru realizacji takiej operacji. Kwestie związane z operacjami własnymi LGD na lata 2023–2027 zostaną uregulowane na poziomie wytycznych szczegółowych w zakresie interwencji LEADER. Ponadto przepis przejściowy art. 161 projektowanej ustawy reguluje, że do realizacji RLKS, o którym mowa w części drugiej w tytule III w rozdziale II rozporządzenia nr 1303/2013, w tym również w ramach wsparcia na realizację operacji własnych, mają zastosowanie przepisy w dotychczasowym brzmieniu.

Operacje grantowe

W projektowanej ustawie w art. 138 pkt 9 lit. c określono regulacje dotyczące projektów grantowych, w tym co powinna zawierać umowa o powierzenie grantu, zadania grantobiorcy, kwotę grantu, czy warunki przekazania grantu. W przypadku realizacji operacji w zakresie projektów grantowych beneficjentem docelowym pomocy w ramach wsparcia jest LGD i to na tym podmiocie spoczywa odpowiedzialność za wybór grantobiorców, którzy prawidłowo zrealizują powierzone im zadania, co pozwoli na osiągnięcie celu projektu grantowego. Grantobiorca jest jedynie wykonawcą określonego zadania, analogicznie jak w przypadku każdej innej operacji, gdy beneficjent zleca wykonanie określonego zadania w ramach realizowanej operacji wybranemu przez siebie wykonawcy (np. firmie budowlanej w przypadku zadania o charakterze inwestycyjnym). Z kolei LGD jako beneficjent wsparcia powinna zapewnić wybranie takiego grantobiorcy, który zapewni sprawną realizację powierzonego mu zadania, tak aby w konsekwencji zostały spełnione warunki wypłaty pomocy dla LGD. Projektowane przepisy nie nakładają na LGD ograniczeń w zakresie zawierania określonych warunków realizacji zadań i zobowiązań grantobiorców na poziomie umowy o powierzeniu grantu. Katalog postanowień, jaki może zawierać umowa o powierzeniu grantu nie jest zamknięty, i może określać szczegółowe zobowiązania grantobiorcy, jak i określać za co odpowiada LGD. W przypadku zakwestionowania przez zarząd województwa poprawnej realizacji projektu grantowego, to LGD będzie odpowiadała za wszelkie nieprawidłowości, co jednocześnie zabezpiecza interes finansowy środków w ramach przedmiotowego wsparcia.

Wsparcie na koszty zarządzania

W projektowanej ustawie w art. 138 pkt 10 wprowadza się nowe brzmienie przepisu art. 18, z którego wynikają następujące warunki udzielenia wsparcia na koszty zarządzania LSR:

- 1) LGD jest stroną umowy ramowej;
- 2) złożyła wniosek o wsparcie;
- 3) są spełnione warunki udzielenia wsparcia dla poszczególnych funduszy, z których wsparcie to jest finansowane i określone:
  - a) w przepisach (np. jeżeli ze środków EFRROW, to wynikające z projektowanej ustawy) lub
  - b) w aktach prawnych lub dokumentach wydanych na podstawie upoważnienia zawartego w tych przepisach (np. jeżeli ze środków EFRROW, to wynikające z wytycznych wydanych na podstawie przepisów o Planie Strategicznym);

- 4) do wysokości środków przewidzianych w umowie ramowej na wsparcie w tym zakresie (czyli w zakresie środków na koszty zarządzania LSR).

System wdrażania LSR – harmonogram naboru wniosków o wsparcie

W projektowanej ustawie proponuje się, aby LGD opracowywały harmonogram naborów wniosków o wsparcie w perspektywie jednego roku. Harmonogram ten będzie uzgadniany z zarządem województwa i w miarę potrzeby aktualizowany w trakcie roku, którego dotyczy. Wszelkie zmiany w harmonogramie będą musiały odbywać się z odpowiednim wyprzedzeniem, jednak szczegóły dotyczące uzgadniania i aktualizowania harmonogramu, jak również informacje oraz poziom szczegółowości harmonogramu będą określone w wytycznych na etapie wdrażania LSR. Proponuje się, aby aktualizacja była dokonywana przez LGD nie rzadziej niż na koniec każdego kwartału danego roku. Z uwagi na to, że harmonogram będzie obejmował informacje o planowanych naborach w perspektywie jednego roku, a więc będą to szczegółowe informacje, LGD, chcąc ogłosić nowy nabór wniosków o wsparcie, nie będzie zobligowana do osobnego uzgadniania terminu naborów.

System wdrażania LSR – regulamin naboru wniosków o wsparcie

Mając na uwadze dotychczasowe doświadczenia we wdrażaniu interwencji LEADER w ramach RLKS oraz wdrażanie RLKS wielofunduszowego w 10 województwach, proponuje się odmienne od obecnego podejście do wdrażania LSR. W latach 2023–2027 proces udzielania wsparcia będzie odbywać się na podstawie regulaminu naboru wniosków o wsparcie. Regulamin ten będzie opracowywany przez LGD w uzgodnieniu z urzędami marszałkowskimi na podstawie wytycznych wydanych przez instytucję zarządzającą Planem Strategicznym oraz w przypadku programów regionalnych dla województw – przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego.

W ramach wytycznych szczegółowych dla interwencji LEADER, we współpracy z samorządami województw, zostaną opracowane wzory regulaminów naborów wniosków o wsparcie, które będą uzupełniane przez LGD merytorycznymi treściami – w zależności od potrzeb danego naboru wniosków o wsparcie. LGD, wykorzystując wzór, opracuje regulamin, który zgodnie z projektowaną ustawą będzie zawierał niezbędne informacje, w tym m.in.:

- 1) warunki udzielenia wsparcia;
- 2) kryteria wyboru operacji;
- 3) sposób i formę składania wniosków o wsparcie;

- 4) wszelkie aspekty mające wpływ na przyznanie wsparcia wymienione w projektowanych przepisach.

Każdy nabór wniosków dotyczyć będzie innych zakresów wsparcia, więc nie da się ustalić informacji w regulaminie tego elementu jako elementu stałego. Z uwagi na to, że jest to katalog otwarty, wytyczne poszczególnych IZ będą mogły wymagać dodatkowych elementów regulaminu. Założeniem jest, aby regulamin naboru wniosków o wsparcie możliwie kompleksowo przedstawiał informacje o zasadach uzyskania pomocy podmiotowi ubiegającemu się o wsparcie na wdrażanie LSR. Ponadto należy wyjaśnić, że w regulaminie dla każdego naboru LGD w perspektywie finansowej na lata 2023–2027 warunki udzielenia wsparcia będą rozumiane jako warunki z poziomu krajowego/regionalnego (tzn. z poziomu programu dla danego funduszu lub z poziomu powszechnie obowiązujących przepisów, ewentualnie wymogów określonych przez instytucje zarządzające), z kolei kryteria wyboru operacji będą rozumiane jako wszelkie wymogi ustanowione na poziomie lokalnym, na poziomie LSR/LGD, tj. szerzej w odniesieniu do okresu programowania na lata 2014–2020, a więc także jako dodatkowe, ustalone przez LGD wymogi warunkujące wybór operacji w danym konkursie, dotychczas ustanawiane zgodnie z art. 18a ustawy RLKS (uchylanym w art. 138 pkt 11 projektu ustawy).

Regulamin będzie przyjmowany przez LGD, po uprzednim jego uzgodnieniu z zarządem województwa, przed rozpoczęciem naboru wniosków o wsparcie.

Dopuszczono również możliwość zmiany tego regulaminu w uzasadnionych przypadkach, tj. gdy w naborze wniosków o wsparcie nie zostanie złożony żaden wniosek o wsparcie i zarząd województwa wyrazi na to zgodę. Zmiana regulaminu naboru wniosków o wsparcie może być również podyktowana odrębnymi przepisami.

Wyjątkiem jest zmiana polegająca na zwiększeniu kwoty przeznaczonej na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR na operacje w ramach danego naboru wniosków o wsparcie, która może nastąpić w każdym momencie trwania naboru.

Zmiana regulaminu skutkuje wydłużeniem terminu składania wniosków o wsparcie o czas niezbędny do przygotowania wniosku o wsparcie i jego złożenia przez podmioty ubiegające się o wsparcie na wdrażanie LSR.

Zmieniony regulamin wraz z nowym terminem naboru wniosków o wsparcie oraz uzasadnieniem zmian w tym regulaminie LGD udostępni w tym samym miejscu, w którym

został opublikowany regulamin w pierwotnej wersji ogłoszenia o naborze wniosków o wsparcie.

System wdrażania LSR – unieważnienie naboru wniosków o wsparcie

W projektowanej zmianie ustawy o RLKS przewiduje się również możliwość unieważnienia naboru wniosków o wsparcie – po uzgodnieniu z zarządem województwa. Unieważnienie to może mieć miejsce w następujących przypadkach:

- 1) w terminie składania wniosków o wsparcie nie złożono wniosku o wsparcie lub
- 2) wystąpiła istotna zmiana okoliczności powodująca, że wybór operacji nie leży w interesie publicznym, czego nie można było wcześniej przewidzieć, lub
- 3) postępowanie jest obarczone niemożliwą do usunięcia wadą prawną.

Ponadto proponuje się, aby LGD podawało do publicznej wiadomości informację o unieważnieniu naboru wniosków o wsparcie. Z kolei informacja taka nie może stanowić podstawy do wniesienia protestu przez podmiot ubiegający się o wsparcie na wdrażanie LSR.

Wybór operacji przez LGD

Proponuje się, aby LGD dokonywało wyboru operacji spośród takich operacji, które:

- 1) są objęte wnioskami o wsparcie złożonymi w terminie, miejscu oraz formie, o których mowa w ogłoszeniu o naborze wniosków o wsparcie,
- 2) spełniają warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR określone w regulaminie naboru wniosków o wsparcie

– przy zastosowaniu kryteriów wyboru operacji oraz do wysokości limitu środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach naboru wniosków o wsparcie.

Uzupełnienia wniosku o wsparcie

Zmiany ustawy o RLKS mają również na celu wyraźne oddzielenie roli LGD i zarządu województwa w procesie przyznawania wsparcia na wdrażanie LSR oraz rozpatrywania złożonych protestów.

LGD w ramach oceny wniosków o wsparcie weryfikuje warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR i ocenia spełnienie kryteriów wyboru operacji. Natomiast wyboru operacji LGD dokonuje spośród operacji, które spełnią warunku udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR i przy zastosowaniu kryteriów wyboru operacji do wysokości środków przeznaczonych na udzielenie tego wsparcia w ramach danego naboru wniosków.

LGD będzie miało możliwość wezwania podmiotu ubiegającego się o wsparcie na wdrażanie LSR do złożenia wyjaśnień lub dokumentów niezbędnych do oceny wniosku o wsparcie. Z kolei wnioskodawca będzie obowiązany do przedstawienia dowodów i złożenia wyjaśnień niezbędnych do oceny wniosku o wsparcie, wyboru operacji lub ustalenia kwoty wsparcia na wdrażanie LSR zgodnie z prawdą.

W przypadku spełnienia warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR LGD – w terminie 60 dni od dnia następującego po ostatnim dniu terminu składania wniosków o wsparcie – będzie obowiązana do przekazania zarządowi województwa dokumentacji potwierdzającej dokonanie wyboru operacji w odniesieniu do wniosków o wsparcie dotyczących wybranych operacji.

Ponadto w tym samym czasie LGD będzie obowiązana do przekazania podmiotowi ubiegającemu się o wsparcie na wdrażanie LSR pisemnej informacji o wyniku oceny spełnienia warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR lub wyniku wyboru wniosków o wsparcie wraz z uzasadnieniem oceny i podaniem liczby punktów otrzymanych przez operację oraz wskazanie, czy w dniu przekazania wniosków o wsparcie do zarządu województwa operacja mieści się w limicie środków wskazanym w regulaminie naboru wniosków o wsparcie. Informacja przekazana wnioskodawcy będzie zawierała pouczenie o możliwości wniesienia protestu, jeżeli:

- 1) nie są spełnione warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR albo
- 2) operacja nie została wybrana, albo
- 3) operacja została wybrana, ale nie mieści się w limicie środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR wskazanym w regulaminie naboru wniosków o wsparcie, albo
- 4) LGD ustaliła kwotę wsparcia niższą niż wnioskowana.

Pouczenie to będzie określać:

- 1) termin do wniesienia protestu;
- 2) zarząd województwa, do którego należy wnieść protest;
- 3) formalne wymogi wnoszonego protestu.

Oprócz tego LGD będzie zobligowana w tym samym terminie, tj. 60 dni, zamieścić na swojej stronie internetowej listę operacji spełniających warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR oraz listę operacji wybranych ze wskazaniem, które z operacji mieszczą się w limicie środków wskazanym w regulaminie naboru wniosków o wsparcie.

Protesty

Wnioskodawca, w terminie 7 dni od dnia otrzymania informacji od LGD, może wnieść protest od negatywnego wyniku oceny spełnienia warunków udzielenia wsparcia, od wyniku oceny spełnienia kryteriów wyboru, który powoduje, że operacja nie została wybrana albo nie mieści się w limicie środków wskazanym w regulaminie naboru wniosków o wsparcie. Istotne jest to, że sama okoliczność braku środków dla danej operacji nie będzie stanowić podstawy do wniesieniu protestu.

Protest będzie musiał zawierać niezbędne elementy, które są konieczne do tego, aby można było rozpatrzyć wnioski, którego dotyczy protest. Oprócz oznaczenia zarządu województwa właściwego do rozpatrzenia protestu, oznaczenia wnioskodawcy, podania numeru wniosku o wsparcie, numeru naboru wniosków o wsparcie oraz podpisu, zainteresowany podmiot wskazuje warunki udzielenia wsparcia lub kryteria wyboru operacji, z których oceną się nie zgadza, wraz z uzasadnieniem lub wskazanie, w jakim zakresie się nie zgadza z ustaleniem przez LGD kwoty wsparcia niższej niż wnioskowana. Protest może również zawierać wskazanie zarzutów o charakterze proceduralnym w zakresie przeprowadzonej oceny, jeżeli zdaniem podmiotu ubiegającego się o wsparcie na wdrażanie LSR naruszenia takie mogły mieć wpływ na rozstrzygnięcie, wraz z uzasadnieniem.

Jeżeli protest nie spełnia wymogów formalnych, LGD wzywa wnioskodawcę do jego uzupełnienia lub poprawienia w nim oczywistych omyłek w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania, pod rygorem pozostawienia protestu bez rozpatrzenia. Wnioskodawca może uzupełnić wyłącznie wymogi formalne. Istotne jest to, że czas uzupełnienia wniosku o wsparcie wstrzymuje bieg terminu rozpatrywania protestu, natomiast pozostałe wnioski o wsparcie mogą być rozpatrywane przez zarząd województwa niezależnie od wniesionego protestu. Wnioskodawca wnosi protest za pośrednictwem LGD, która w terminie 14 dni weryfikuje wyniki dokonanej przez siebie oceny operacji w zakresie warunków, kryteriów i zarzutów, o których mowa w proteście. O wniesionym proteście LGD jest obowiązana powiadomić zarząd województwa w terminie 7 dni. LGD w wyniku wniesionego protestu może dokonać zmian podjętego rozstrzygnięcia, co będzie skutkowało skierowaniem tego projektu do właściwego etapu oceny lub aktualizacji listy, jeżeli warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR lub kryteria wyboru operacji, których pozytywna ocena ma wpływ na wybór operacji, są spełnione albo podtrzymuje swoje pierwotne stanowisko i kieruje protest wraz z dokumentacją otrzymaną od wnioskodawcy do zarządu województwa, załączając swoją opinię dotyczącą braku podstaw do zmiany podjętego rozstrzygnięcia w wyniku wniesionego protestu. W obu przypadkach

LGD informuje o tym wnioskodawcę, a w przypadku zmiany podjętego rozstrzygnięcia LGD dodatkowo informuje o tym zarząd województwa.

W przypadku skierowania przez LGD protestu do zarządu województwa, zarząd rozpatruje protest, weryfikując prawidłowość oceny projektu w określonym zakresie w terminie nie dłuższym niż 21 dni, licząc od dnia jego otrzymania. W uzasadnionych przypadkach, w szczególności gdy w trakcie rozpatrywania protestu jest konieczne skorzystanie z pomocy ekspertów, termin rozpatrzenia protestu może być przedłużony, o czym zarząd województwa na piśmie informuje wnioskodawcę. Termin rozpatrzenia protestu nie może przekroczyć łącznie 45 dni od dnia jego otrzymania. O wyniku rozpatrzenia protestu zarząd województwa informuje wnioskodawcę, a w przypadku nieuwzględnienia protestu dodatkowo poucza go o możliwości wniesienia skargi do sądu administracyjnego.

W przypadku uwzględnienia protestu zarząd województwa kieruje wniosek z powrotem do LGD, w zależności od sytuacji w celu:

- 1) uwzględnienia stanowiska zarządu województwa w zakresie spełnienia warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR i dokonania oceny operacji przy zastosowaniu kryteriów wyboru operacji w przypadku gdy uwzględnienie protestu dotyczy spełnienia warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR określonych w regulaminie naboru wniosków o wsparcie i dalszego procedowania wniosku o wsparcie, wykorzystując ścieżkę weryfikacji wniosków o wsparcie, jak w przypadku wniosków o wsparcie, do których protestów nie wniesiono;
- 2) ponownej oceny operacji w zakresie kryteriów wyboru operacji lub w zakresie ustalenia kwoty wsparcia, z których oceną lub ustaleniem wnioskodawca nie zgadza się oraz aktualizacji listy w przypadku, gdy uwzględnienie protestu dotyczy spełnienia kryteriów wyboru operacji określonych w regulaminie naboru wniosków o wsparcie, informując na piśmie ten podmiot o przekazaniu sprawy – a jeżeli ponowna ocena operacji dokonana przez LGD będzie negatywna, do informacji LGD załącza dodatkowo pouczenie o możliwości wniesienia skargi do sądu administracyjnego.

Wnioskodawca ma możliwość wycofania protestu do czasu zakończenia rozpatrywania protestu przez zarząd województwa – podmiot ten składa odpowiednio właściwej LGD albo właściwemu zarządowi województwa pisemne oświadczenie. W przypadku wycofania protestu przez wnioskodawcę protest pozostawia się bez rozpatrzenia. Składający protest, wycofując go, godzi się z tym, że nie ma możliwości ponownego jego wniesienia oraz ewentualnego wniesienia skargi do sądu administracyjnego.

Protest pozostaje również bez rozpatrzenia, jeżeli został wniesiony po terminie lub bez spełnienia wymogów dotyczących wskazania warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR lub kryteriów wyboru operacji określonych w regulaminie naboru wniosków o wsparcie, z których oceną wnioskodawca nie zgadza się albo bez wskazania zarzutów o charakterze proceduralnym. Wówczas LGD informuje o tym zainteresowany podmiot. Pozostawienie protestu bez rozpatrzenia ma również miejsce wówczas, jeżeli wnioskodawca jest wykluczony z możliwości otrzymania wsparcia na wdrażanie LSR, o czym zarząd województwa informuje go na piśmie. We wskazanych przypadkach pozostawienia protestu bez rozpatrzenia informuje się zainteresowany podmiot o możliwości wniesienia skargi do sądu administracyjnego. Protest pozostawia się również bez rozpatrzenia, jeżeli na jakimkolwiek etapie postępowania w zakresie procedury odwoławczej zostanie wyczerpana kwota środków, o których mowa w art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2021/1060, przewidzianych w umowie ramowej na realizację LSR w ramach środków pochodzących z danego EFSD.

Procedura odwoławcza, o której mowa powyżej, nie wstrzymuje zawierania umów z wnioskodawcami, których operacje zostały wybrane przez LGD, z wyjątkiem przypadku gdy zostaje wniesiony protest od warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR do czasu uwzględnienia przez LGD stanowiska zarządu województwa.

Proponuje się również, aby w rozpatrywaniu protestu, weryfikacji oceny operacji w zakresie warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR lub kryteriów wyboru operacji określonych w regulaminie naboru wniosków o wsparcie oraz zarzutów o charakterze proceduralnym, jak również w przypadku ponownej oceny w zakresie kryteriów wyboru operacji przez LGD, nie brały udziału osoby, które były zaangażowane w przygotowanie operacji. Proponuje się też, aby odpowiednie zastosowanie w tym zakresie miały przepisy Kpa dotyczące wyłączenia od udziału w postępowaniu.

Skarga do sądu administracyjnego

W przypadku nieuwzględnienia protestu, ponownej negatywnej oceny operacji lub pozostawienia protestu bez rozpatrzenia proponuje się możliwość wniesienia przez wnioskodawcę skargi do sądu administracyjnego zgodnie z art. 3 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

Skargę taką wnioskodawca może wnieść bezpośrednio do wojewódzkiego sądu administracyjnego w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji o nieuwzględnieniu protestu, ponownej negatywnej oceny operacji lub pozostawieniu protestu bez rozpatrzenia

albo od dnia upływu terminu na uzupełnienie protestu lub poprawienia w nim oczywistych omyłek, wraz z kompletną dokumentacją w sprawie, która obejmuje:

- 1) wniosek o wsparcie;
- 2) informację o wynikach wyboru operacji;
- 3) wniesiony protest;
- 4) informacje będące podstawą do wniesienia skargi.

Zgodnie z proponowanymi przepisami wojewódzki sąd administracyjny ma 30 dni na rozpatrzenie skargi od dnia jej wniesienia. Pozostawia ją bez rozpatrzenia, jeżeli zostanie wniesiona po terminie, bez kompletnej dokumentacji lub bez uiszczenia wpisu stałego. Możliwe też jest wezwanie do uzupełnienia przez podmiot ubiegający się o wsparcie na wdrażanie LSR dokumentacji w sprawie lub do uiszczenia wpisu w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania. W przypadku nie wywiązania się z przedmiotowych czynności skargę pozostawia się bez rozpatrzenia. Sąd może uwzględnić skargę, stwierdzając naruszenie prawa w zakresie oceny operacji lub pozostawić protest bez rozpatrzenia i tym samym przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia odpowiednio przez LGD lub zarząd województwa. Może również oddalić skargę albo umorzyć postępowanie w sprawie w przypadku jej bezprzedmiotowości.

Skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego (NSA)

Mając na uwadze rozstrzygnięcie w zakresie złożonej skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego proponuje się uregulować przepisy umożliwiające złożenie skargi kasacyjnej do NSA przez wnioskodawcę, zarząd województwa oraz LGD w terminie 14 dni od dnia doręczenia tego rozstrzygnięcia. Przedmiotowa skarga jest rozpatrywana w terminie 30 dni od dnia jej wniesienia przez zainteresowany podmiot.

Ogólne regulacje dotyczące procedury odwoławczej

Proponuje się, aby w zakresie nieuregulowanym w ustawie o RLKS do postępowania przed sądami administracyjnymi miały zastosowanie przepisy ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi określone dla aktów lub czynności z zakresu administracji publicznej dotyczące uprawnień lub obowiązków wynikających z przepisów prawa, z wyłączeniem aktów lub czynności podjętych w ramach postępowania administracyjnego określonego w Kpa, z wyjątkiem niektórych regulacji ww. ustawy w zakresie szczegółowego postępowania ze skargami.

Proponuje się, aby na prawo wnioskodawcy do wniesienia skargi do sądu administracyjnego nie miało negatywnego wpływu błędne pouczenie lub brak pouczenia o możliwych środkach odwoławczych przysługujących wnioskodawcy.

Proponuje się też, aby procedura odwoławcza nie wstrzymywała zawierania umów z wnioskodawcami. Z kolei w przypadku wniesionego protestu od warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR wstrzymuje się zawieranie umów z wnioskodawcami, których operacje zostały wybrane przez LGD do dnia uwzględnienia przez LGD stanowiska zarządu województwa.

Procedurę odwoławczą kończy prawomocne rozstrzygnięcie sądu administracyjnego polegające na oddaleniu skargi, odrzuceniu skargi albo pozostawieniu skargi bez rozpatrzenia. Powyższe będzie miało również wpływ na zakończenie procedury wyboru operacji.

W przypadku wyczerpania kwoty środków, o których mowa w art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2021/106, przewidzianych w umowie ramowej na realizację LSR w ramach środków pochodzących z danego EFSI, LGD lub zarząd województwa mogą pozostawić protest bez rozpatrzenia, pouczając o możliwości wniesienia skargi do sądu administracyjnego. W przypadku uwzględnienia skargi przez sąd, może on stwierdzić o naruszeniu prawa i wówczas nie przekazuje sprawy do ponownego rozpatrzenia.

Ponadto proponuje się, aby do procedury odwoławczej nie miały zastosowania przepisy Kpa, z wyjątkiem przepisów dotyczących wyłączenia pracowników organu, doręczeń i sposobu obliczania terminów.

Udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR przez zarząd województwa

Proponuje się dostosowanie przepisów zmienianej ustawy w zakresie weryfikacji kwalifikowalności, o której mowa w art. 33 ust. 3 lit. d rozporządzenia 2021/1060, przez zarząd województwa, na podstawie której udziela się bądź odmawia wsparcia na wdrażanie LSR.

Jeżeli są spełnione warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR, zarząd województwa będzie udzielał go zgodnie z przepisami regulującymi zasady wsparcia z udziałem poszczególnych EFSI do limitu środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR wskazanego w regulaminie naboru wniosków o wsparcie. Ponadto wyczerpanie środków w ramach przedmiotowego limitu nie będzie stanowiło przeszkody w udzieleniu wsparcia na wdrażanie LSR na daną operację, jeżeli w wyniku wniesienia protestu albo uwzględnienia skargi przez sąd administracyjny LGD wybierze tę operację, a zarząd województwa ustali, że

są spełnione warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR, kryteria wyboru operacji określone w regulaminie naboru wniosków o wsparcie oraz jeżeli nie została wyczerpana kwota środków, o których mowa w art. 32 ust. 4 rozporządzenia 2021/1060, przewidzianych w umowie ramowej w ramach środków pochodzących z danego EFSI.

Zmiany w ustawie w ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020

Wprowadzenie zmiany proponowanej w art. 139 projektu ustawy dotyczącej ustawy o PROW 2014–2020, polegającej na dodaniu w art. 5 w ust. 6 pkt 3 mającego na celu umożliwienie powierzenia przez instytucję zarządzającą dodatkowych zadań Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej (KSChR) oraz podlegającym jej okręgowym stacjom chemiczno-rolniczym (OSChR) zadań w zakresie wykonywania badań agrochemicznych gleb.

Przepisy prawne zawarte w obowiązującej ustawie o PROW 2014–2020 dają możliwość wykonywania przez KSChR lub OSChR jedynie zadań związanych z wykonywaniem badań agrochemicznych w zakresie płatności ONW oraz tworzeniem i prowadzeniem bazy danych zawierającej wyniki badań agrochemicznych w celu zaprezentowania postępów i osiągnięć w dziedzinie polityki rozwoju obszarów wiejskich oraz ocenę oddziaływania, efektywności, skuteczności i znaczenia interwencji z zakresu polityki rozwoju obszarów wiejskich w ramach systemu monitorowania i ewaluacji. Wprowadzenie proponowanej zmiany jest uzasadnione ze względu na konieczność zapewnienia prawidłowego wdrażania i monitorowania Wspólnej Polityki Rolnej.

W pkt 2 proponuje się uchylenie art. 15 w ustawie o PROW 2014–2020. Proponowana zmiana wynika z uchylenia, wraz z wejściem w życie rozporządzenia 2021/2115, art. 16 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1305/2013 określającego kryteria uznawania systemów jakości za krajowe, do którego odnosi się art. 15. Celem zmiany zaproponowanej w pkt 4 jest implementacja wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE (TSUE) w sprawie C-545/17 Pawlak. TSUE zakwestionował, jako sprzeczny z prawem unijnym, przepis krajowy (art. 165 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego), który uznawał za równoznaczne z wniesieniem pisma procesowego do danego sądu jedynie złożenie takiego pisma w placówce pocztowej jednego operatora wyznaczonego do świadczenia usługi powszechnej i to bez obiektywnego uzasadnienia opartego na względach porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego. Zmiana

brzmienia art. 37b pkt 2 jest podyktowana przekonaniem o braku uzasadnienia dla utrzymywania wynikającego z tego przepisu monopolu operatora wyznaczonego w rozumieniu art. 3 pkt 12 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe na świadczenie usług pocztowych związanych z nadawaniem przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy do podmiotu przyznającego pomoc pomocy przesyłki rejestrowanej, gdy to nadanie wiąże się z zachowaniem terminu wyznaczonego na podpisanie umowy o przyznaniu pomocy. Z tego względu zaproponowano zmianę brzmienia ww. przepisu wzorem odpowiednio zmiany wprowadzonej ustawą z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych ustaw (Dz. U. poz. 1655) w art. 165 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego, tj. uwzględniono możliwość nadawania przesyłki w polskiej placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu art. 3 pkt 12 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe lub w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie UE.

W pkt 5 zaproponowano w art. 42 zmiany będące konsekwencją zmian zaproponowanych w art. 135 pkt 2 projektowanej ustawy.

Celem proponowanej zmiany art. 21, art. 49 i art. 72 ustawy o PROW 2014–2020 jest zapewnienie, że przepisy dotyczące wymogów i norm wzajemnej zgodności, ustanowione obecnie w przepisach o płatnościach bezpośrednich, będą nadal stosowane w odniesieniu do zobowiązań PROW 2007–2013 i PROW 2014–2020 (tj. zobowiązań w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego, działania rolnictwo ekologiczne czy premii zalesieniowych), w szczególności w sytuacji, o której mowa w art. 12 rozporządzenia 2022/1172. Z przepisu art. 12 rozporządzenia 2022/1172 wynika, że jeżeli beneficjent realizujący zobowiązanie m.in. w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego i działania rolnictwo ekologiczne objętego PROW 2014–2020 otrzymuje również płatności obszarowe w ramach Planu Strategicznego, to w pierwszej kolejności podlega on kontroli spełnienia warunkowości, a jeśli ta kontrola wykaże niezgodności, to w odniesieniu do zobowiązań PROW 2014–2020 jest przeprowadzana kontrola wzajemnej zgodności zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu nr 1306/2013. W związku z tym w szczególności dla tego typu sytuacji będą utrzymane w mocy przepisy dotyczące norm i wymogów wzajemnej zgodności określone obecnie w ustawie z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego w brzmieniu z dnia 24 sierpnia 2022 r. oraz w przepisach wydanych na podstawie tej ustawy.

Zmiana w ustawie z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej

W związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2023 r. rozporządzenia 2021/2116 jest konieczne wprowadzenie do przepisów krajowych niezbędnych przepisów o charakterze kompetencyjnym porządkującym zakres działania Szefa Krajowej Administracji Skarbowej. Proponowany przepis ma na celu zapewnienie ciągłości realizacji zadań i działalności jednostki certyfikującej po uchyleniu rozporządzenia nr 1306/2013. Dodanie wskazanego przepisu ogranicza się do odesłania w tym zakresie do rozporządzenia 2021/2116.

Zmiana w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne

Zaproponowana zmiana definicji działki rolnej ma na celu dostosowanie przepisów ustawy – Prawo wodne do projektowanych przepisów o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej.

Zmiana w ustawie z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich

W ustawie z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich zaproponowano zmiany będące konsekwencją zmian zaproponowanych w art. 135 pkt 2 projektowanej ustawy.

Zmiana w ustawie z dnia z 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych

Obowiązujący art. 596 ust. 2 pkt 4 ustawy Pzp zalicza do organów kontroli udzielania zamówień instytucję zarządzającą w rozumieniu przepisów dotyczących realizacji programów w zakresie polityki spójności, programów realizowanych z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz funduszy wspierających sektory morski lub rybacki. Przepis nie uwzględnia wśród tych organów instytucji zarządzającej Planem Strategicznym. W związku z tym w projektowanej ustawie proponuje się odpowiednie uzupełnienie przepisu zmienianej ustawy przez uwzględnienie z nim również instytucji zarządzającej w rozumieniu przepisów dotyczących Planu Strategicznego.

Zmiana w ustawie z dnia 13 lutego 2020 r. o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa

W projektowanej ustawie proponuje się zmianę w art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Zgodnie z obowiązującym przepisem informacje lub dane uzyskane w wyniku wykonywania zadań tej inspekcji są nieodpłatnie przekazywane ARiMR w zakresie niezbędnym do przeprowadzania kontroli administracyjnych i kontroli na miejscu jako organowi kontroli, o którym mowa w art. 67 ust. 1 lit. a

rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 809/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli. Wymienione rozporządzenie nr 809/2014, co do zasady dotyczy okresu programowania 2014–2020 (przedłużonego na lata 2021–2022) i nie będzie dotyczyło Planu Strategicznego. Rozporządzenia delegowane i wykonawcze UE dotyczące Planu Strategicznego wydane na podstawie rozporządzenia 2021/2116 nie zastępują rozporządzenia nr 809/2014. W związku z tym proponuje się wskazać w zmienianym przepisie ARiMR jako agencję płatniczą, o której mowa w art. 9 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116.

Zmiany w ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych

Proponuje się uchylene art. 15zzzzy ust. 2 i 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

Zgodnie z przepisami załącznika III do rozporządzenia 2021/2115 dotyczącymi warunkowości, wymogi w ramach SMR 8 obejmują postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 71, z późn. zm.), m.in. w zakresie art. 5 ust. 2 i art. 8 ust. 1–5. Przepisy te dotyczą szkoleń w zakresie środków ochrony roślin (art. 5) oraz kontroli sprzętu do stosowania środków ochrony roślin (art. 8).

W związku z pandemią COVID-19 obowiązki dotyczące szkoleń w zakresie środków ochrony roślin i kontroli sprzętu do stosowania środków ochrony roślin wynikające z ustaw z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin zostały zawieszane przepisami art. 15zzzzy ust. 2 i ust. 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych innymi sytuacjami kryzysowymi. Przepisy te mają zastosowanie podczas stanu zagrożenia epidemicznego oraz stanu epidemii ogłoszonych na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

W związku z utrzymującym się stanem zagrożenia epidemicznego, przy jednoczesnym braku wymagań sanitarnych uniemożliwiających przeprowadzanie badań sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin lub prowadzenia szkoleń w zakresie środków ochrony roślin, obowiązujące obecnie wyłączenia w tym zakresie powinny zostać zniesione. Nie ma bowiem obecnie przesłanek merytorycznych przemawiających za ich dalszym utrzymywaniem. Zniesienie tych włączeń jest także konieczne dla zapewnienia zgodności przepisów krajowych z przepisami unijnymi dotyczącymi zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin, do których odnoszą się z kolei przepisy dotyczące warunkowości.

Proponowane rozwiązanie będzie dotyczyło wszystkich rolników, a nie tylko rolników korzystających ze wsparcia. Niemniej jednak, w związku z tym, że większość rolników korzysta ze wsparcia, będą oni główną grupą, na którą oddziaływać będą proponowane rozwiązania.

Jednocześnie proponuje się, aby dla ww. przepisów przewidzieć 2 miesięczny okres *vacatio legis*, tak aby rolnicy mieli zapewniony odpowiedni czas na ukończenie szkolenia lub poddanie sprzętu do stosowania środków ochrony roślin badaniom sprawności technicznej.

Zmiana w ustawie z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej

W projektowanej ustawie zaproponowano zmianę ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej w zakresie art. 6. Zmiana ta jest związana z wdrożeniem w ramach ekoschematu – Dobrostan zwierząt objętego Planem Strategicznym szczególnych rozwiązań dotyczących zwierząt utrzymywanych zgodnie z zasadami systemu rolnictwa ekologicznego. Rozwiązania te zakładają, że zwierzęta gatunków/grup objętych tym ekoschematem utrzymywane zgodnie z systemem rolnictwa ekologicznego mogą kwalifikować się do płatności dobrostanowych na uproszczonych zasadach. Ustalenie, czy dane zwierzę jest utrzymywane zgodnie z systemem rolnictwa ekologicznego, może być potwierdzone jedynie przez jednostki certyfikujące w rolnictwie ekologicznym. Proponuje się, aby potwierdzenie to odbywało się w ramach przekazywanego obecnie przez jednostki certyfikujące (m.in. do ARiMR) wykazu producentów, o których mowa w ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, którzy spełnili określone wymagania dotyczące produkcji ekologicznej zgodnie z przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego, zwanym dalej „Wykazem”.

W obecnie funkcjonującym Wykazie nie znajdują się informacje określające, czy (i jakich gatunków) zwierzęta w danym gospodarstwie są utrzymywane w sposób zgodny z zasadami rolnictwa ekologicznego. Ze względu na wprowadzenie możliwości przyznania w sposób uproszczony (bez konieczności sporządzania planu poprawy dobrostanu zwierząt) płatności dobrostanowej dla zwierząt utrzymywanych w warunkach ekologicznych jest konieczne wprowadzenie odpowiednich zmian w Wykazie. Proponuje się zatem, aby dotychczasowy Wykaz zastąpić dwoma odrębnymi wykazami, które będą zawierały odpowiednio informacje dotyczące produkcji roślinnej oraz informacje dotyczące produkcji zwierzęcej. Wyodrębnienie dwóch odrębnych wykazów pozwoli na uzyskanie oddzielnych informacji dotyczących produkcji roślinnej i produkcji zwierzęcej, jakie są niezbędne w związku z koniecznością weryfikacji udzielania pomocy finansowej producentom ekologicznym z udziałem środków EFRROW lub EFRG.

Proponowana zmiana kształtu Wykazu musi być jednak poprzedzona zmianą poszczególnych przepisów art. 6 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej, ponieważ np. w obecnym brzmieniu w ust. 1 tego artykułu jest mowa o: przekazywaniu Wykazu (a nie wykazów), są tu także wskazane dwa terminy przekazywania jednego Wykazu (a nie dwóch wykazów).

Proponuje się, aby po wprowadzeniu proponowanych zmian wykazy (tj. wykaz dotyczący produkcji roślinnej oraz wykaz dotyczący produkcji zwierzęcej) były przekazywane w takich samych terminach, tj. do dnia 15 października każdego roku oraz do dnia 30 listopada każdego roku. Odpowiednie zmiany należy zatem wprowadzić także w ust. 2–6 w art. 6. Konsekwencją zmiany przepisów art. 6 ww. ustawy będzie również zmiana ust. 3 w art. 23. Obecnie ustęp ten reguluje sytuację nieprzekazywania przez jednostkę certyfikującą Wykazu lub przekazywania Wykazu zawierającego nieprawdziwe lub niekompletne dane. Po wprowadzeniu proponowanej zmiany przepis ust. 3 w art. 23 będzie odpowiadał zmianom wprowadzanym w art. 6.

Ponadto proponuje się zmianę w zakresie art. 13, która ma na celu zapewnienie Głównemu Inspektorowi Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz jednostkom certyfikującym dostępu do szerszych zasobów informacyjnych, jakimi administruje ARiMR. Obecny dostęp do danych o producentach ekologicznych, które są zgromadzone w krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, o którym mowa w ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, nie jest wystarczający do pozyskiwania wszystkich informacji o producentach

ekologicznych w zakresie niezbędnym do prawidłowego funkcjonowania systemu kontroli urzędowej w rolnictwie ekologicznym.

Zmiana w ustawie z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt

W projektowanej ustawie zaproponowano zmianę ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt w zakresie art. 24. Zmiana ta podyktowana jest rozpoczęciem od 2023 r. nowej perspektywy programowo-finansowej realizowanej w ramach ustawy o Planie Strategicznym. W związku z tym dotychczasowe działanie dobrostan zwierząt PROW 2014–2020 nie będzie już wdrażane (pozostaną jedynie zobowiązania kontynuacyjne, które zakończą się z dniem 15 maja 2023 r.). Działanie dobrostan zwierząt PROW 2014–2020 zostanie zastąpione ekoschematem – Dobrostan zwierząt w ramach Planu Strategicznego. Dla wdrażania ekoschematu jest niezbędne zachowanie dotychczasowego obowiązku indywidualnego znakowania i zgłaszania do komputerowej bazy danych (kdb) loch, tak jak ma to zastosowanie w obecnym działaniu dobrostan zwierząt PROW 2014–2020. Dodatkowo niezbędne jest, aby rolnicy realizujący zobowiązania w zakresie dobrostanu owiec w ramach PS, tak jak rolnicy realizujący zobowiązania w zakresie dobrostanu owiec w ramach PROW 2014–2020 mieli obowiązek wcześniejszego zgłaszania i znakowania zwierząt nowonarodzonych. Ponadto, mając na względzie, że płatności dobrostanowe w ramach Planu Strategicznego zostały rozszerzone m.in. o kozy, jest konieczne przeniesienie na ten gatunek analogicznego obowiązku jak w przypadku owiec. Wcześniejsze niż powszechnie obowiązujące znakowanie kóz i owiec i ich zgłaszanie do kdb jest niezbędne do prawidłowej realizacji założeń przyjętych w ekoschemacie – Dobrostan zwierząt.

Zmiany w zakresie dodawanego ust. 7a i 7b są konsekwencją wcześniej wprowadzonych zmian.

Zmiany w zakresie art. 45 powiązane są ze zmianami wprowadzanymi w art. 135 projektu ustawy.

Przepisy przejściowe i końcowe

W art. 148 projektowanej ustawy zaproponowano przepis przejściowy w zakresie dotyczącym podawania do publicznej wiadomości harmonogramu naborów wniosków o przyznanie pomocy na 2023 r. Zaproponowano, aby harmonogram na 2023 r. został podany do publicznej wiadomości na stronie internetowej podmiotu właściwego w sprawie o przyznanie pomocy w terminie 3 dni od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy.

Dodano również przepis określający w jakim terminie harmonogram naborów wniosków ma zostać upubliczniony przez podmiot wdrażający w związku z koniecznością uprzedniego zawarcia przez ten podmiot z agencją płatniczą umowy delegowania zadań.

Ponadto proponuje się, zgodnie z postulatami samorządów, aby w ramach wdrażania RLKS pierwszy harmonogram naborów wniosków o wsparcie, o którym mowa w projektowanym art. 18c ust. 1 ustawy zmienianej w art. 138, był podawany do publicznej wiadomości przez każdą LGD w terminie 60 dni od dnia zawarcia umowy o warunkach i sposobie realizacji RLKS (umowy ramowej). Zasadne wydaje się zatem powiązanie terminu upublicznienia pierwszego harmonogramu naboru wniosków z terminem zawarcia umowy ramowej.

W art. 149 projektowanej ustawy zaproponowano przepis przejściowy dotyczący przekazania ARiMR informacji przez Biuro Informacyjne KRK zgromadzonych przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy.

W art. 150 projektowanej ustawy zaproponowano, że projekt wytycznych IZ przekazany do zaopiniowania jednostkom, organom i podmiotom, o których mowa w art. 6 ust. 4, przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy uznaje się za zaopiniowany zgodnie z art. 6 ust. 4 projektowanej ustawy. Takie rozwiązanie ma na celu niezwłoczne wydanie wytycznych niezbędnych do uruchomienia poszczególnych interwencji bez konieczności powtarzania procesu opiniowania projektu wytycznych po wejściu w życie projektowanej ustawy.

W art. 151 projektowanej ustawy proponuje się, aby w 2023 r. obwieszczenie zawierające listę odmian konopi włóknistych, dla których wystąpiły okoliczności, o których mowa w art. 3 ust. 4 rozporządzenia 2022/126, do uprawy których nie przyznaje się płatności bezpośrednich i uzupełniającej płatności podstawowej, o którym mowa w art. 26 ust. 3 projektowanej ustawy, może zostać ogłoszone również w przypadku gdy informacja, o której mowa w art. 26 ust. 2, została przekazana przez Prezesa Agencji przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

W art. 152 projektowanej ustawy proponuje się, aby w 2023 r. termin dokonania zmiany wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa art. 20 pkt 1–4 projektowanej ustawy, w przypadku określonym w art. 60 ust. 2 pkt 2 projektowanej ustawy, upływał z dniem 15 października.

W art. 153 projektowanej ustawy proponuje się, aby do postępowań scaleniowych wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia projektowanej ustawy stosowane były przepisy dotychczasowe.

W art. 154 i art. 155 projektowanej ustawy zostały zaproponowane przepisy przejściowe do zmiany ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw.

W art. 154 projektowanej ustawy zostało określone, że do postępowań w sprawach określonych w art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy zmienianej w art. 122 wszczętych i niezakończonych ostateczną decyzją przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 122 w brzmieniu nadanym projektowaną ustawą. Z powyższego wynika, że w przypadku wniosków o uznanie za grupę producentów rolnych, które zostaną złożone do ARiMR przed wejściem w życie projektowanych zmian i w przypadku których nie nastąpi rozstrzygnięcie sprawy do dnia wejścia w życie tych zmian, będą miały zastosowanie zmienione przepisy, które wprowadzają możliwość bardziej elastycznego podejścia do kwestii uznawania grup producentów rolnych.

Jednocześnie w art. 155 projektowanej ustawy określono, że do działalności grup producentów rolnych wpisanych do rejestru grup producentów rolnych na podstawie ustawy zmienianej w art. 122 przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 122 w brzmieniu dotychczasowym. Powyższe oznacza, że do podmiotów, które uzyskały status grup producentów rolnych przed wejściem w życie projektowanych zmian będą miały zastosowanie przepisy ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw w brzmieniu dotychczasowym. Powyższe rozwiązanie wynika z tego, że podmioty, które uzyskały status grupy producentów rolnych do dnia 31 grudnia 2022 r. mogą korzystać ze wsparcia w ramach działania 9 PROW 2014–2020 tworzenie grup producentów i organizacji producentów. Wsparcie to jest realizowane na podstawie art. 27 rozporządzenia nr 1305/2013, zgodnie z którym wsparcia udziela się do konkretnych wymienionych w nim celów. Cele określone w ww. art. 27 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 są zbieżne z celami określonymi w aktualnym brzmieniu art. 2 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw. Dlatego jest konieczne pozostawienie możliwości stosowania aktualnego brzmienia ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw w odniesieniu do obecnie funkcjonujących grup producentów rolnych, które są beneficjentami ww. działania 9 PROW 2014–2020, w zakresie którego środki wsparcia będą wypłacane do 2029 r.

W art. 156 projektowanej ustawy proponuje się przepis przejściowy dotyczący zmiany w art. 122 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o

zmianie innych ustaw. Zmianie ulegnie m.in. brzmienie przepisu art. 8 ust. 9 tej ustawy zawierającego upoważnienie dla ministra właściwego do spraw rynków rolnych do wydania rozporządzenia w sprawie wymagań, jakie powinien spełniać plan biznesowy grup producentów rolnych. W celu zapewnienia ciągłości obowiązywania przepisów aktu wykonawczego wydanego na podstawie tego upoważnienia do czasu wydania nowego rozporządzenia na podstawie nowego brzmienia upoważnienia jest niezbędne dodanie przepisu przejściowego, zgodnie z którym przepisy wykonawcze wydane na podstawie dotychczasowego brzmienia art. 8 ust. 9 ww. ustawy zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie nowego brzmienia tego przepisu, jednak nie dłużej niż przez 24 miesiące od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy. Analogicznie w związku z pośrednią zmianą art. 6 ustawy zmienianej w art. 122 proponuje się również zachowanie w mocy przepisów wydanych na tej podstawie.

W art. 157 projektowanej ustawy zaproponowano przepis przejściowy, w którym określono, do jakich postępowań i w jakich sprawach będą stosowane przepisy ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zmienianej w art. 135 w brzmieniu dotychczasowym.

W art. 158 projektowanej ustawy zaproponowano przepis przejściowy, w którym określono, że w sprawach dotyczących ustalenia nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych, w których płatność lub pomoc finansowa została przyznana na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFRROW PROW 2007–2013, przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFRROW PROW 2014–2020 oraz przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego przepisy ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zmienianej w art. 135, stosuje się w brzmieniu dotychczasowym.

W art. 159 projektowanej ustawy proponuje się przepis przejściowy, zgodnie z postulatami samorządów, który umożliwi zwolnienie z obowiązku sprawowania nadzoru przez marszałków województw nad LGD, które w dniu wejścia w życie projektowanej ustawy nie są już stroną umowy ramowej lub umowa ramowa została już z nimi wykonana w ramach okresów programowania na lata 2007–2013 lub 2014–2020. W przedmiotowej sytuacji nie ma bowiem uzasadnionej podstawy prawnej, aby stowarzyszenia LGD dalej funkcjonowały zgodnie z art. 15 ustawy zmienianej w art. 134 pkt 1 lub art. 4 ustawy zmienianej w art. 138. Wobec tego proponuje się, aby w tym przypadku miały zastosowanie przepisy ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach, a kompetencje w zakresie sprawowania nadzoru nad

takimi stowarzyszeniami przejął właściwy starosta. W przypadku braku podstaw do dalszej działalności LGD, o której mowa w art. 15 ustawy zmienianej w art. 134 pkt 1 lub w art. 4 ustawy zmienianej w art. 138, marszałek województwa powinien poinformować o tym fakcie lokalną grupę działania w terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy. Z kolei LGD będzie obowiązana do zmiany statutu w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania informacji od marszałka województwa. Do postępowania ze zmianą statutu przez LGD będą miały zastosowanie przepisy ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach.

W art. 160 projektowanej ustawy zaproponowano przepis przejściowy, na mocy którego KOWR na podstawie dotychczasowych przepisów ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa będzie mógł wykonywać zadania w zakresie realizacji Krajowego Programu Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce na lata 2020–2022 do czasu zakończenia wykonywania tych zadań. Do tych zadań należy zaliczyć przede wszystkim działania kontrolne i sprawozdawcze wynikające z egzekwowania postanowień umów wcześniej zawartych przez KOWR z organizacjami reprezentującymi pszczelarzy dotyczących m.in. przekazania pszczelarzom płatności przez te organizacje czy przygotowania danych do sprawozdania, o którym mowa w art. 10 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 2015/1368 z dnia 6 sierpnia 2015 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do pomocy w sektorze pszczelarskim (Dz. Urz. UE L 211 z 08.08.2015, str. 9, z późn. zm.).

W art. 161 projektowanej ustawy zaproponowano przepis przejściowy dotyczący stosowania przepisów ustawy o RLKS w odniesieniu do mijającej perspektywy finansowej. Proponuje się, żeby w zakresie dotyczącym realizacji RLKS, o którym mowa w części drugiej w tytule III w rozdziale II rozporządzenia nr 1303/2013, z udziałem środków EFRROW i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego były stosowane przepisy w brzmieniu dotychczasowym. Warto zauważyć, że zgodnie z obowiązującym art. 1a ustawy o RLKS jej przepisów nie stosuje się do programu realizowanego z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a przepis przejściowy wskazuje, że w zakresie dotyczącym realizacji RLKS, o którym mowa w części drugiej w tytule III w rozdziale II rozporządzenia nr 1303/2013, z udziałem środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego mają zastosowanie przepisy ustawy o RLKS w brzmieniu dotychczasowym.

W art. 162 projektowanej ustawy zaproponowano, aby decyzje wydane na podstawie art. 15 ustawy zmienianej w art. 139 wydane do dnia wejścia projektowanej ustawy pozostały w mocy i mogą być zmieniane.

W art. 163 projektowanej ustawy zaproponowano przepis przejściowy, zgodnie z którym osoby, które w dniu wejścia w życie projektowanej ustawy były wpisane na listę doradców rolniczych, listę doradców rolnośrodowiskowych oraz listę ekspertów przyrodniczych, uznaje się za wpisane odpowiednio na listę doradców rolniczych (w przypadku doradców rolniczych i doradców rolnośrodowiskowych) oraz listę ekspertów przyrodniczych, prowadzone na podstawie przepisów projektowanej ustawy. Podobne rozwiązanie dotyczące przenoszenia uprawnień na kolejny okres programowania obowiązywało również w ramach PROW 2014–2020. Nie ma powodu, żeby już wykształconych, posiadających doświadczenie, stale podnoszących swoją wiedzę i umiejętności, doradców wpisanych na listy prowadzone przez CDR ponownie obejmować szkoleniami podstawowymi. Za wpisem na jedną listę doradców rolniczych i doradców rolnośrodowiskowych przemawia fakt, że zarówno doradcy rolniczy, jak i doradcy rolnośrodowiskowi muszą mieć ukończone takie same studia i dużą wiedzę ogólną z zakresu rolnictwa, aby zapewnić efektywne świadczenia usług doradczych rolnikom. Dużo osób wpisanych na listę doradców rolnośrodowiskowych jest równocześnie wpisanych na listę doradców rolnośrodowiskowych, więc osoby te muszą odbywać te same szkolenia dwa razy. Wpisanie dotychczasowych doradców rolniczych na listę doradców rolniczych ze specjalizacją rolnośrodowiskową umożliwi świadczenie usług rolniczych większej liczbie osób, wyeliminuje podwójne szkolenia, a równocześnie zapewni osobom zainteresowanym świadczenie usług wyłącznie z zakresu dotychczasowego programu rolno-środowiskowo-klimatycznego na podstawie posiadanej specjalizacji.

W art. 163 ust. 4 projektowanej ustawy określono w odniesieniu do osób wpisanych na listy na podstawie ust. 1–3, obowiązek złożenia oświadczenia o zobowiązaniu do bezstronnego świadczenia usług doradczych w terminie 90 dni od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy. Określono również konsekwencje niezłożenia tego oświadczenia, tj. skreślenie z odpowiedniej listy.

W art. 164 projektowanej ustawy proponuje się, żeby do postępowań administracyjnych o wpis na listy doradców rolniczych, doradców rolnośrodowiskowych oraz ekspertów, o których mowa w ustawie o PROW 2014–2020, były stosowane przepisy dotychczasowe.

W art. 165 projektowanej ustawy uregulowano przyznanie płatności dla młodych rolników rolnikowi, któremu została przyznana płatność na podstawie ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego uchylanej w art. 168 projektu ustawy.

W art. 166 projektowanej ustawy uregulowano, że informacje o lokalizacji torfowisk lub terenów podmokłych zgodnie z normą GAEC2 będą zawarte w systemie identyfikacji działek rolnych od dnia 1 stycznia 2025 r., a więc w terminie, gdy norma ta zacznie obowiązywać w Polsce.

W art. 167 projektowanej ustawy uregulowano, że do płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, a także do postępowań w sprawach dotyczących tych płatności wszczętych i niezakończonych ostateczną decyzją przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy albo do postępowań wznowionych – stosuje się przepisy dotychczasowe.

W art. 168 projektowanej ustawy uregulowano utratę mocy przez ustawę z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, ponieważ pomoc finansowa będzie przyznawana rolnikom i beneficjentom w latach 2023–2027 na podstawie przepisów projektowanej ustawy.

W art. 169 projektowanej ustawy proponuje się, aby projektowana ustawa weszła w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) przepisu dotyczącego upoważnienia ustawowego dla ministra właściwego do spraw rozwoju wsi do wyznaczenia, w drodze rozporządzenia, torfowisk i obszarów podmokłych objętych normą GAEC 2, o której mowa w załączniku III do rozporządzenia 2022/2115, oraz wymogów, jakie muszą być spełnione, mając na względzie ochronę gleb bogatych w węgiel (art. 56 ust. 8 pkt 2), który wejdzie i w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.;
- 2) art. 135 pkt 2 w zakresie zmienianego art. 10c ust. 12, który wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 2023 r.; taki termin pozwoli na dostosowanie systemu teleinformatycznego ARiMR do możliwości udzielenia pełnomocnictwa w tym systemie;
- 3) art. 145 dotyczącego dotyczące uchylenia przepisów zawieszających w związku z pandemią COVID-19 szkolenia w zakresie środków ochrony roślin i kontrole sprzętu do stosowania środków ochrony roślin, który wchodzi w życie po upływie 2 miesięcy od dnia ogłoszenia; taki termin proponuje się, aby zapewnić rolnikom odpowiedni czas na ukończenie szkolenia lub poddanie sprzętu do stosowania środków ochrony roślin badaniom sprawności technicznej.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji, zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt ustawy nie wymaga przedłożenia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji lub uzgodnienia.

Projekt będzie miał pozytywny wpływ na działalność mikro-, małych i średnich przedsiębiorców.

Projektowane przepisy będą miały pośredni pozytywny wpływ na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.

Projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny zgodnie z § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348) oraz stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Ryszard Bartosik, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Łukasz Tomczak, Dyrektor Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, tel. 22 623 18 42; lukasz.tomczak@minrol.gov.pl Renata Flis, Radca, Samodzielne stanowisko do spraw wdrażania programów, Departament Wspólnej Polityki Rolnej, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, tel. 22 623 26 73; renata.flis@minrol.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 13 stycznia 2023 r.</p> <p>Źródło: Prawo UE:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187, z późn. zm.) <p>Nr w wykazie prac UC137</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Podstawowym celem projektowanej ustawy jest stworzenie podstaw prawnych realizacji Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej w latach 2023–2027, zwanego dalej „Planem Strategicznym”.

Plan Strategiczny został przygotowany na podstawie zreformowanej wspólnej polityki rolnej i nowego pakietu aktów prawnych Unii Europejskiej (UE), zakładających finansowanie różnych interwencji objętych Planem przez Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG) oraz Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Podstawowymi aktami prawnymi w ramach nowego pakietu aktów prawnych UE są rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013, zwane dalej „rozporządzeniem 2021/2115”, oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013, zwane dalej „rozporządzeniem 2021/2116”. Pomimo, że ww. rozporządzenia wiążą w całości i są bezpośrednio stosowane, państwa członkowskie mają pewną elastyczność w dostosowaniu rozwiązań do własnych potrzeb. Ponadto państwa członkowskie zostały zobowiązane do ustanowienia odpowiedniego systemu zarządzania i kontroli oraz do przyjęcia wszystkich przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych w celu zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych UE.

Możliwość wypłaty od 2023 r. środków finansowych beneficjentom w ramach interwencji objętych Planem Strategicznym w formie płatności bezpośrednich, interwencji sektorowych, interwencji dotyczących rozwoju obszarów wiejskich, pomocy technicznej oraz przejściowego wsparcia krajowego, zgodnie z przepisami UE, jest uzależniona od wejścia w życie projektowanej ustawy. Projektowana ustawa uwzględnia nowe zasady i warunki

wdrażania tych instrumentów oraz upoważnienia ustawowe do określenia szczegółowych warunków przyznawania i wypłaty środków finansowych z tego tytułu.

Projektowana ustawa wprowadza również zmiany dostosowawcze w innych ustawach. Najważniejsze zmiany dotyczą ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057, z późn. zm.), ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2157, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z 2022 r. poz. 943)(ustawa o RLKS).

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomendowane rozwiązanie to działania legislacyjne.

W celu wdrożenia do krajowego porządku prawnego rozwiązań zawartych w Planie Strategicznym i wynikających z reformy WPR konieczne było opracowanie niniejszego projektu ustawy. Dlatego też, mając na uwadze planowane rozpoczęcie naboru wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich, przejściowego wsparcia krajowego oraz niektórych płatności w ramach II filaru WPR, które zostało zaplanowane na dzień 15 marca 2023 r., projektowana ustawa powinna wejść w życie w jak najkrótszym czasie.

Oczekiwany efekt projektu ustawy będzie stworzenie ram prawnych umożliwiających terminowe i zgodne z prawem UE oraz krajowym wydatkowanie i rozliczenie środków finansowych w wysokości ponad 25 mld euro.

W konsekwencji skierowania wsparcia finansowego do szerokiego grona odbiorców zakłada się poprawę warunków życia i pracy na obszarach wiejskich, zapewnienie długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego, wzmocnienie ochrony środowiska, w tym różnorodności biologicznej, oraz wzmocnienie struktur społeczno-ekonomicznych obszarów wiejskich.

Oczekiwany efekt wprowadzenia zmiany w innych ustawach jest dostosowanie istniejącego środowiska prawnego do nowego kształtu WPR, który wpływa na przyznawanie i wypłatę środków finansowych rolnikom i beneficjentom.

Na podstawie przeprowadzonej analizy należy stwierdzić, że działania inne niż legislacyjne nie dają możliwości osiągnięcia oczekiwanych efektów.

W projektowanej ustawie zaproponowano rozwiązania, zgodnie z którymi za pośrednictwem systemu teleinformatycznego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) będzie się odbywało składanie wniosków o przyznanie pomocy finansowej oraz ich rozpatrywanie, w tym prowadzenie korespondencji w sprawie oraz zawieranie umów o przyznanie pomocy. Projektowana ustawa wychodzi w tym zakresie naprzeciw ogólnemu procesowi informatyzacji, który jest związany z dynamicznym rozwojem technologicznym.

W odniesieniu do interwencji w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania i Kontroli, dotychczasowe rozwiązanie zostanie utrzymane, tj. korespondencja elektroniczna pomiędzy ARiMR oraz beneficjentem będzie prowadzona, jeżeli beneficjent wyraził na to zgodę.

Przyjęcie rozwiązań dotyczących wykorzystania systemu teleinformatycznego wymaga zmiany ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i w konsekwencji tej zmiany odpowiednich zmian w tym zakresie w ustawach:

- 1) z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 395);
- 2) z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2026);
- 3) z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2022 r. poz. 2001, z późn. zm.);
- 4) z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu (Dz. U. z 2022 r. poz. 2101);
- 5) z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 185, z późn. zm.);
- 6) z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 381);
- 7) z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. z 2022 r. poz. 2138);
- 8) z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2022 r. poz. 2422, z późn. zm.);
- 9) z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich (Dz. U. z 2021 r. poz. 2256);
- 10) z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (Dz. U. poz. 1370);
- 11) z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. poz. 2727).

W szerszym niż dotychczas zakresie zaproponowano wykorzystanie wytycznych instytucji zarządzającej (IZ), które będą określać warunki i tryb wdrażania Planu Strategicznego. Projektowana ustawa określa interwencje, w ramach których pomoc będzie przyznawana w drodze decyzji administracyjnej. Warunki, na jakich możliwe będzie przyznanie

tej pomocy określają przepisy projektowanej ustawy oraz przepisy wydane w trybie tej ustawy. W przypadku pozostałych interwencji Planu Strategicznego pomoc będzie przyznawana na podstawie umowy o przyznaniu pomocy, a warunki na jakich możliwe będzie przyznanie tej pomocy określać będzie co do zasady regulamin danego naboru wniosków o przyznanie pomocy opracowany w zgodzie z wytycznymi IZ.

W zakresie płatności bezpośrednich (I filar WPR) Plan Strategiczny przewiduje wdrożenie instrumentów zbliżonych do wsparcia funkcjonującego obecnie: podstawowego wsparcia dochodów do celów zrównoważoności (odpowiednik jednolitej płatności obszarowej), uzupełniającego redystrybucyjnego wsparcia dochodów do celów zrównoważoności (odpowiednik płatności redystrybucyjnej (dodatkowej)), uzupełniającego wsparcia dochodów dla młodych rolników (odpowiednik płatności dla młodych rolników), płatności w ramach wsparcia dochodów związanego z produkcją (odpowiednik płatności związanych z produkcją). Planowane są także płatności w ramach nowego rodzaju interwencji, tj. schematów na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt (tzw. ekoschematy), których celem jest wynagradzanie praktyk rolniczych mających przyczynić się do realizacji celów środowiskowych, klimatycznych i w zakresie dobrostanu zwierząt wspólnej polityki rolnej dotyczących łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej, wspierania zrównoważonego rozwoju i ochrony zasobów naturalnych, takich jak woda, gleba i powietrze, oraz ochrony bioróżnorodności. Ponadto od 2023 r. nie będzie już dostępne dla rolników wsparcie w zakresie dobrostanu zwierząt realizowane w ramach poprzedniej perspektywy finansowej. Aby zachęcić rolników do zapewnienia zwierzętom warunków bytowych lepszych niż wymagają tego obowiązujące przepisy dotyczące podstawowego dobrostanu zwierząt, proponuje się wdrożenie odpowiedniego wsparcia w tym zakresie jako jeden z ekoschematów (tj. w ramach I filaru WPR, a nie jak to miało miejsce dotychczas – jako jedno z działań objętych II filarem WPR). W I filarze WPR stosowane będzie także przejściowe wsparcie krajowe.

Podobnie jak w obecnym okresie programowania WPR, od 2023 r. dostępnych będzie także szereg form wsparcia obszarowego w ramach II filaru WPR: płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych, płatności ekologicznych, premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych czy wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych, realizowanych w ramach art. 69 lit. d rozporządzenia 2021/2115.

Dla wszystkich tych instrumentów konieczne jest ustanowienie krajowych podstaw prawnych rangi ustawowej.

Od 2023 r. rolników nie będzie już obowiązywała zasada wzajemnej zgodności oraz zazielenienie, ponieważ zostały one zastąpione przez warunkowość. Spełnienie norm i wymogów w ramach warunkowości będzie uzależniało otrzymanie pomocy w ramach płatności bezpośrednich i niektórych działań obszarowych II filara w pełnej wysokości. W projektowanej ustawie uregulowano kwestie dotyczące warunkowości. Ponadto projektowana ustawa wprowadza zmiany w ustawie z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2020 r. poz. 2097, z późn. zm.). Zmiana ta jest związana z planowanym uruchomieniem płatności do integrowanej produkcji roślin w ramach schematów na rzecz klimatu i środowiska.

Istotną zmianą w zakresie instytucji dotychczas realizującej pomoc kierowaną do sektora produktów pszczelich jest proponowana zmiana w ustawie z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W następstwie tej zmiany instytucją realizującą pomoc kierowaną do sektora produktów pszczelich będzie wyłącznie ARiMR. W aktualnym stanie prawnym za realizację tego rodzaju pomocy odpowiedzialny był Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa. Efektem tej zmiany będzie włączenie udzielania pomocy kierowanej do sektora produktów pszczelich w system elektronicznej.

W przypadku przepisów odnoszących się do interwencji w sektorze owoców i warzyw główną zmianą zaproponowaną w projektowanej ustawie jest zastąpienie dotychczas stosowanego trybu obsługi systemu udzielania pomocy organizacjom producentów realizowanego w oparciu o przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2000, z późn. zm.) trybem realizowanym na podstawie umów zawieranych pomiędzy agencją płatniczą a beneficjentem (prawo cywilne).

Interwencja I.13.2 „Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych”, realizowana w ramach Planu Strategicznego, stanowi kontynuację działania 9 PROW 2014–2020 pn. „Tworzenie grup producentów i organizacji producentów”. Interwencja I.13.2 powieliła zdecydowaną większość zasad wsparcia, jakie miały zastosowanie dotychczas, natomiast przewiduje kilka zmian. W związku ze zmianami horyzontalnymi w zakresie wydatkowania środków Planu Strategicznego, wsparcie w ramach interwencji I.13.2 będzie przyznawane na podstawie umowy o przyznaniu pomocy a nie jak dotychczas na podstawie decyzji administracyjnej.

Odnośnie do zmiany w ustawie z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw, proponuje się wprowadzenie ułatwień w procesie tworzenia i funkcjonowania grup producentów rolnych i zrównanie tego procesu z procesem tworzenia i funkcjonowania organizacji producentów. Uproszczeniem procesu powstawania i funkcjonowania grup producentów rolnych jest ograniczenie liczby celów, jakie muszą realizować przedsiębiorstwa, aby mogły zostać uznane za grupy producentów rolnych, a następnie jakie muszą realizować, aby ten status utrzymać. Jednocześnie efektem zaproponowanej zmiany powinno być bardziej efektywne wykorzystanie środków wsparcia w ramach Planu Strategicznego, w szczególności w zakresie interwencji I.13.2

„Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych”. Zmiana tej ustawy wynika z konieczności realizacji założeń programowych, jakie zostały przedstawione w Planie Strategicznym. Zgodnie ze strategicznym podejściem zaprezentowanym w analitycznej części tego Planu, w ramach interwencji I.13.2 konieczne jest zagwarantowanie jednakowych wymagań dla obydwu form współpracy producentów w zakresie celów, ze względu na które powstają. W związku z powyższym, aby osiągnąć cele założone w Planie Strategicznym, konieczne jest wprowadzenia uproszczeń w procesie uznawania i funkcjonowania grup producentów rolnych w Polsce. Jednolite warunki wsparcia w ramach interwencji I.13.2 powinny obejmować wszystkich beneficjentów, w związku z czym zmienione zasady powinny obowiązywać już od I naboru wniosków o przyznanie pomocy w ramach tej interwencji. Wprowadzenie tak istotnej zmiany na etapie późniejszym, czyli w trakcie realizacji ww. interwencji, spowoduje nierówne traktowanie beneficjentów. W związku z powyższym proponowana zmiana jest ściśle skorelowana z uruchomieniem Planu Strategicznego i powinna obowiązywać od początku jego uruchomienia.

W ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich+ (KSOW+) nie przewiduje się ogłaszania przez IZ konkursów dla partnerów KSOW+. Zamiast tego IZ, jednostka centralna oraz jednostki regionalne będą umożliwiać partnerom zaangażowanie się w funkcjonowanie KSOW+ w inny sposób, np. przez udział w realizacji operacji, grupach tematycznych, grupach i zespołach roboczych oraz innych ciałach opiniotwórczo-doradczych, a także przez konsultacje dokumentów czy zgłaszanie propozycji operacji.

W przypadku interwencji szkoleniowo-doradczych, w odróżnieniu od Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, w Planie Strategicznym zrezygnowano w większości interwencji z wyboru beneficjentów w trybie przepisów o zamówieniach publicznych. Tryb ten pozostał jedynie w jednej interwencji pn. „Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych”, w ramach której realizowane są operacje, w których na etapie przygotowywania założeń trudno jest wskazać i oszacować wartość operacji za pomocą kosztów uproszczonych. Ponadto w dwóch instrumentach wsparcia przewidziano, że podmiotami zapewniającymi indywidualne usługi doradcze dla rolników i szkolenia podstawowe dla rolników będą wyłącznie publiczne ośrodki doradztwa rolniczego, ze względu na wieloletnie doświadczenie i jakość świadczonych usług doradczych, realizowane przez nie zadania publiczne związane z rozwojem gospodarstw rolnych oraz najlepiej rozwiniętą w Polsce sieć placówek doradczych, posiadających biura na terenie całego kraju oraz doradców rolniczych, którzy mogą zapewnić równy dostęp do usług doradczych i szkoleniowych na terenie całego kraju. Przyjęte rozwiązanie uprości dotychczasowe podejście we wdrażaniu tego rodzaju pomocy ze środków WPR i pozwoli znacznie szybciej i sprawniej zapewnić rolnikom dostęp do indywidualnych usług doradczych oraz do wiedzy i informacji na terenie całego kraju, co jest szczególnie istotne w związku ze zmianami w obowiązkach i wymogach dla rolników w nowym okresie programowania.

Równocześnie w Planie Strategicznym zapewniona została możliwość realizacji usług doradczych w ramach doradztwa grupowego oraz specjalistycznych szkoleń dla rolników przez podmioty wybrane w drodze konkursu.

Prowadzenie list doradców rolniczych uprawnionych do doradzania w ramach Planie Strategicznym (z uwzględnieniem specjalizacji), podstawowych i uzupełniających szkoleń dla doradców rolniczych i związanych z tym egzaminów powierza się, podobnie jak w obecnym okresie programowania (lata 2014–2020), Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie.

W ustawie o RLKS proponuje się kontynuację zmian, które zostały wprowadzone ustawą z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z przedłużeniem realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2022 poz. 88).

Projektowana zmiana ustawy ma na celu dostosowanie obecnych ram prawnych stanowiących podstawę prawidłowej realizacji Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (RLKS) w latach 2023–2027 oraz ujednoczenia zasad jego wdrażania w ramach poszczególnych programów. Zmiany w tym zakresie są również niezbędne z uwagi na prawidłowość wdrażania przewidzianej w Planie Strategicznym interwencji LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność.

Zmiana ustawy o RLKS z 17 grudnia 2021 r. miała ograniczony zakres. Dotyczyła ona m.in.: częściowej aktualizacji podstawy prawnej, wsparcia przygotowawczego oraz wyboru Lokalnych Strategii Rozwoju (LSR) w okresie przejściowym, tzn. w trakcie wdrażania wydłużonego PROW 2014–2020 – czyli jeszcze przed rozpoczęciem wdrażania Planu Strategicznego.

Mając powyższe na uwadze oraz fakt, że po wyborze LSR w 2023 r. będzie możliwość rozpoczęcia ich wdrażania nie tylko w ramach interwencji LEADER przewidzianej w Planie Strategicznym, ale przede wszystkim w ramach RLKS współfinansowanych także w ramach polityki spójności, tj. z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (w 10 województwach), zachodzi potrzeba nowelizacji ustawy o RLKS w zakresie:

1) dostosowania jej przepisów do:

- a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego

Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.6.2021, str. 159, z późn. zm.) (na podstawie rozporządzenia 2021/2115) i tym samym wykreślenia odesłań do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, z późn. zm.),

- b) projektowanej ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej, które łącznie będą określały podstawę prawną do udzielania wsparcia w ramach rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2023–2027,
  - c) ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. poz. 1079), zwanej dalej „ustawą o wdrożeniową”, i tym samym wyłączenia spod regulacji ustawy o RLKS odesłań do przepisów ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. z 2020 r. poz. 818);
- 2) określenia w ustawie o RLKS podstawy do:
- a) wydawania przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw rozwoju regionalnego wspólnych wytycznych dla lokalnych grup działania (LGD) w celu zapewnienia jednolitego i prawidłowego wykonywania przez LGD zadań związanych z realizacją LSR określonych w przepisach unijnych oraz w przepisach ustawy o RLKS,
  - b) przeprowadzania przez samorzady województw kontroli LGD, m.in. w zakresie realizacji LSR;
- 3) zobowiązania wszystkich LGD, samorządów województw, ministra do spraw rozwoju wsi, ministra do spraw rozwoju regionalnego oraz innych organów administracji rządowej i samorządowej do ścisłej współpracy przy realizacji zadań związanych z RLKS;
- 4) uchylecia wspólnych przepisów dotyczących wsparcia na operacje realizowane w ramach Wsparcia przygotowawczego, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. a rozporządzenia nr 1303/2013;
- 5) uproszczenia występujących wielokrotnie w ustawie określeń, w tym nazwy odnoszącej się do wsparcia na wdrażanie operacji w LSR, podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy czy wniosków o udzielenie wsparcia przez zastosowanie odpowiednich skrótów tych nazw;
- 6) uszczegółowienia przepisów dotyczących udzielania przez LGD grantów na realizację zadań służących osiągnięciu celu operacji przez grantobiorców;
- 7) uregulowania szczególnego trybu odwoławczego (protestu oraz skargi do sądu administracyjnego) jako prawa podmiotu ubiegającego się o wsparcie na wdrażanie LSR, z podziałem na etapy rozpatrywania protestów na poziomie LGD oraz zarządu województwa;
- 8) uchylecia przepisu ograniczającego LGD do ubiegania się o udzielenie wsparcia na realizację operacji własnych przez LGD jedynie w sytuacji, w której nikt inny uprawniony do wsparcia nie zgłosił LGD zamiaru realizacji takiej operacji;
- 9) określenia przepisów dotyczących harmonogramów naboru wniosków o udzielenie wsparcia tworzonych przez LGD;
- 10) określenia przepisów związanych z ogłaszaniem naborów wniosków o udzielenie wsparcia na podstawie tworzonych na jego potrzeby przez LGD regulaminu naboru wniosków o udzielenie wsparcia oraz przepisów, które określają co regulamin powinien zawierać, kiedy może być zmieniany oraz jaki jest tryb zmiany regulaminu;
- 11) określenia przepisów dotyczących możliwości unieważniania naboru wniosków o udzielenie wsparcia;
- 12) uchylecia przepisów określających miejsce składania wniosków o udzielenie wsparcia;
- 13) uszczegółowienia przepisów w zakresie procesu oceny wniosków o udzielenie wsparcia, wyboru operacji, w tym terminy poszczególnych etapów procesu;
- 14) uregulowania szczególnego trybu odwoławczego (protestu oraz skargi do sądu administracyjnego) jako prawa podmiotu ubiegającego się o wsparcie na wdrażanie LSR, z podziałem na etapy rozpatrywania protestów na poziomie LGD oraz zarządu województwa;
- 15) określenia przepisów w zakresie statusu LGD po zakończeniu realizacji postanowień umowy ramowej.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Na podstawie przepisów unijnych każdy z krajów członkowskich opracowuje szczegóły zasad wdrażania w sposób indywidualny. Wdrażanie i zarządzanie Planem Strategicznym w państwach członkowskich jest uzależnione od struktury samego państwa i może być bardzo zróżnicowane. Przepisy UE nie narzucają państwom członkowskim stosowania jednolitych rozwiązań, określają jedynie ramy prawne, w których mogą poruszać się państwa członkowskie. Biorąc pod uwagę, że przepisy rozporządzenia 2021/2115 oraz rozporządzenia 2021/2116 są wdrażane do porządków prawnych państw członkowskich, należy oczekiwać, że w poszczególnych państwach Unii Europejskiej zostaną zastosowane rozwiązania dostosowane do potrzeb tych państw.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Rolnicy ubiegający się o wsparcie w ramach systemu płatności bezpośrednich	ok. 1,26 mln szt. (w tym: podstawowe wsparcie dochodów – ok. 1,25 mln, płatność redystrybucyjna ok. 1,25 mln, płatność dla młodych rolników – ok. 100 tys., płatność do bydła – ok. 191 tys., płatność do krów – ok. 132,6 tys., płatność do owiec – ok. 3,8 tys., płatność do kóz – ok. 1,4 tys., płatność dla roślin strączkowych na nasiona – ok. 96,2 tys., płatność do roślin pastewnych – ok. 62,2 tys., płatność do chmielu – ok. 0,7 tys., płatność do ziemniaków skrobiowych – ok. 3,2 tys., płatność do buraków cukrowych – ok. 24 tys., płatność do pomidorów – ok. 0,8 tys., płatność do truskawek – ok. 30,8 tys., płatność do lnu – ok. 0,7 tys., płatność do konopi włóknistych – ok. 0,3 tys., płatność niezwiązana do tytoniu – ok. 5 tys., uzupełniająca płatność podstawowa – ok. 1,03 mln	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – dane za 2022 r.; Plan Strategiczny	Możliwość skorzystania ze wsparcia w ramach następujących instrumentów: podstawowe wsparcie dochodów, płatność redystrybucyjna, płatność dla młodych rolników, płatności związane z produkcją w 13 sektorach oraz przejściowe wsparcie krajowe w formie uzupełniającej płatności podstawowej oraz płatności niezwiązanej do tytoniu
Rolnicy – beneficjenci pomocy w ramach ekoschematu – Dobrostan zwierząt	Ok. 100 tys. podmiotów	Szacunki własne na podstawie danych z ARiMR	Wsparcie realizacji praktyk w zakresie poprawy dobrostanu zwierząt gospodarskich w odniesieniu do ok. 2 mln DJP (dużych jednostek przeliczeniowych) zwierząt

			gospodarskich rocznie
Rolnicy – beneficjenci pomocy w ramach interwencji – Rolnictwo ekologiczne	Ok. 26 tys. podmiotów	Szacunki własne na podstawie danych z ARiMR	Pozytywne – Wsparcie ekologicznej produkcji rolnej na ok. 659 tys. ha (docelowo)
Rolnicy ubiegający się o wsparcie w ramach schematów na rzecz klimatu i środowiska	Ze względu na szeroki wachlarz praktyk w ramach schematów na rzecz klimatu i środowiska szacuje się, że będzie to wielkość zbliżona do liczby rolników wnioskujących o podstawowe wsparcie dochodów.	Plan Strategiczny	Możliwość uzyskania wsparcia w ramach schematów na rzecz klimatu i środowiska
Beneficjenci pomocy w ramach Interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych PS oraz zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych PROW 2014–2020	– ok. 55 tys. podmiotów ubiegających się o pomoc w ramach PS – ok 52 tys. beneficjentów zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych PROW 2014–2020	Szacunki własne na podstawie danych z ARiMR	Wsparcie praktyk rolno-środowiskowo-klimatycznych na powierzchni: – ok. 690 tys. ha w ramach PS – ok. 813 tys. ha w ramach zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych PROW 2014–2020
Beneficjenci pomocy w ramach interwencji leśnych i zadrzewieniowych PS oraz zobowiązań zalesieniowych PROW 2004–2006, PROW 2007–2013 i PROW 2014–2020	– ok. 9 tys. podmiotów ubiegających się o pomoc w ramach PS – ok 15 tys. beneficjentów zobowiązań zalesieniowych PROW 2004–2006, PROW 2007–2013 i PROW 2014–2020	Szacunki własne na podstawie danych z ARiMR	Pozytywne – tworzenie zalesień, zadrzewień i systemów rolno-leśnych oraz inwestycji zwiększających różnorodność biologiczną w lasach prywatnych na łącznej powierzchni ok. 22 tys. ha oraz pielęgnacja i utrzymanie zalesień objętych zobowiązaniami zalesieniowymi z PROW 2004–2006, 2007–2013 i 2014–2020 na powierzchni ok. 72 tys. ha
Wnioskodawcy ubiegający się o przyznanie pomocy i beneficjenci realizujący operacje w ramach Planu Strategicznego oraz innych programów do realizacji których zaangażowane są środki RLKS (w tym rolnicy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego)	Nie jest możliwe oszacowanie liczby wszystkich ubiegających się o przyznanie pomocy i beneficjentów	Plan Strategiczny	1. Realizacja operacji ze wsparciem; wsparcie dochodów, rekompensata utraconych korzyści i dodatkowych kosztów (w zależności od interwencji) 2. Możliwość pobierania, wypełniania i przesyłania dokumentów z dowolnego miejsca 3. Dostęp online do indywidualnych informacji, w tym stanu spraw
Ostateczni odbiorcy otrzymujący wsparcie w ramach instrumentu	Nie jest możliwe oszacowanie liczby wszystkich	Plan Strategiczny	Możliwość uzyskania kredytu preferencyjnego zabezpieczonego gwarancją z instrumentu finansowego w ramach interwencji

finansowego (w tym rolnicy i przedsiębiorcy)	ostatecznych odbiorców		„Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność”, „Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości – w gospodarstwie”, „Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości – poza gospodarstwem”, „Rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa”
Bank Gospodarstwa Krajowego	1	Założenia MRiRW wynikające z doświadczeń wdrażania instrumentów finansowych w perspektywie 2014–2020	Udzielanie ostatecznym odbiorcom gwarancji spłaty kredytu i dopłaty do oprocentowania kredytu objętego gwarancją w ramach instrumentu finansowego
Banki komercyjne i spółdzielcze	Co najmniej 10	Założenia MRiRW wynikające z doświadczeń wdrażania instrumentów finansowych w perspektywie 2014–2020	Udzielanie ostatecznym odbiorcom kredytu preferencyjnego zabezpieczonego gwarancją z instrumentu finansowego
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Centrala, 16 oddziałów regionalnych oraz 314 biur powiatowych	Plan Strategiczny Ustawa z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 czerwca 2009 r. w sprawie nadania statutu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 1323)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie systemu teleinformatycznego do obsługi Planu Strategicznego 2. Opracowanie dokumentów aplikacyjnych i procedur 3. Przeprowadzanie kontroli administracyjnej i kontroli na miejscu, przyznawanie lub odmawianie przyznania pomocy finansowej w ramach większości interwencji oraz w ramach pomocy technicznej 4. Wypłata pomocy w ramach wszystkich interwencji oraz w ramach pomocy technicznej i przejściowego wsparcia krajowego 5. Przekazywanie do Komisji Europejskiej cyklicznych informacji niezbędnych do monitorowania i ewaluacji WPR. 6. Możliwość sfinansowania ze środków pomocy technicznej działań związanych z wdrażaniem interwencji w ramach Planu Strategicznego i utworzeniem oraz funkcjonowaniem Krajowej Sieci obszarów wiejskich+ (KSOW+), w tym zatrudnienia 7. Przeszkolenie pracowników

			<p>8. Automatyzacja praco- i czasochłonnych procesów realizowanych w ramach poprzedniej perspektywy finansowej manualnie</p> <p>9. Szybsza obsługa spraw</p> <p>10. Zapewnienie możliwości składania wniosków o uznanie za grupę producentów rolnych i organizację producentów za pomocą formularzy elektronicznych na stronie ARiMR i dostosowanie procedur ARiMR w tym zakresie</p>
Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa	Centrala, 17 oddziałów terenowych	<p>Ustawa z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa</p> <p>Ustawa z dnia 10 lutego 2017 r. o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 481, z późn. zm.)</p>	Wykonywanie zadań związanych z realizacją Krajowego Programu Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce na lata 2020–2022
Samorządy województw (SW)	16	<p>Plan Strategiczny</p> <p>Programy regionalne, o których mowa w ustawie z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przeprowadzanie kontroli administracyjnej i kontroli na miejscu, przyznawanie lub odmawianie przyznania pomocy finansowej w ramach niektórych interwencji 2. Zapewnienie funkcjonowania KSOW+ w województwie 3. Możliwość sfinansowania ze środków pomocy technicznej działań związanych z wdrażaniem interwencji w ramach Planu Strategicznego i utworzeniem oraz funkcjonowaniem KSOW+, w tym zatrudnienia
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi	1	<p>Plan Strategiczny</p> <p>Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2512)</p> <p>Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przeprowadzanie kontroli ARiMR, SW, Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie (CDR), wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego w zakresie odpowiednio realizacji zadań dotyczących Planu oraz KSOW+ 2. Opracowanie i wydanie aktów prawnych w zakresie warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w

		<p>w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1950)</p>	<p>ramach niektórych interwencji, a także w zakresie warunków, zasad i sposobu wpisu, prowadzenia i skreślania z list doradców, z listy podmiotów oferujących praktyki dla doradców rolniczych oraz z bazy gospodarstw rolnych oferujących możliwość prowadzenia działań demonstracyjnych</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Opracowanie i wydanie wytycznych dotyczących wdrażania Planu Strategicznego 4. Zapewnienie funkcjonowania KSOW+ 5. Możliwość sfinansowania ze środków pomocy technicznej działań związanych z zarządzaniem Planem Strategicznym i utworzeniem oraz funkcjonowaniem KSOW+, w tym zatrudnienia 6. Opracowanie i wydanie wytycznych dotyczących dla LGD w zakresie realizacji RLKS
CDR	1	<p>Plan Strategiczny</p> <p>Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie wysokiej jakości usług doradczych przez prowadzenie list doradców rolniczych i ekspertów przyrodniczych 2. Szybsze reagowanie na potrzeby szkoleniowe doradców 3. Zapewnienie zweryfikowanych gospodarstw rolnych, oferujących możliwość prowadzenia działań demonstracyjnych poprzez stworzenie i prowadzenie (we współpracy z wojewódzkimi ośrodkami doradztwa rolniczego) sieci dotyczącej gospodarstw demonstracyjnych 4. Zapewnienie praktyk dla doradców rolniczych przez zweryfikowane podmioty 5. Zapewnienie funkcjonowania KSOW+ na poziomie krajowym oraz, w zakresie niezastrzeżonym dla SW i wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego, na poziomie wojewódzkim 6. Możliwość finansowania ze środków pomocy technicznej działań związanych z

			utworzeniem i funkcjonowaniem KSOW+, w tym zatrudnienia
Wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego	16	Plan Strategiczny	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie we współpracy z CDR bazy gospodarstw rolnych, oferujących możliwość prowadzenia działań demonstracyjnych 2. Zapewnienie funkcjonowania KSOW+ w województwie 3. Możliwość finansowania działań związanych z utworzeniem i funkcjonowaniem KSOW+, w tym zatrudnienia, ze środków pomocy technicznej
Doradcy rolniczy i eksperci rolniczy wpisani na listy	Ok. 4 000	Listy CDR	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie bezpłatnego dostępu do szkoleń i szkoleń uzupełniających, co umożliwi podniesieni jakości świadczenia usług doradczych 2. Zapewnienie mentoringu, praktyk i studiów podyplomowych doradcom, w celu podniesienia umiejętności praktycznych niezbędnych do wykonywania zawodu doradcy oraz posiadanej wiedzy
Rządowe Centrum Legislacji	1	Plan Strategiczny	Możliwość finansowania ze środków pomocy technicznej działań związanych z wdrażaniem interwencji w ramach Planu Strategicznego, w tym zatrudnienia
Ministerstwo Finansów	1	Plan Strategiczny	Możliwość finansowania ze środków pomocy technicznej działań związanych z wdrażaniem interwencji w ramach Planu Strategicznego , w tym zatrudnienia
Urząd Zamówień Publicznych	1	Plan Strategiczny	Możliwość finansowania ze środków pomocy technicznej działań związanych z wdrażaniem interwencji w ramach Planu Strategicznego, w tym zatrudnienia
Starostowie (prezydenci miast na prawach powiatu, wykonujący obowiązki starostów w miastach na prawach powiatu)	Nie jest możliwe dokładne oszacowanie liczby wszystkich ubiegających się o przyznanie pomocy beneficjentów. Biorąc jednak pod uwagę liczbę beneficjentów w obecnej perspektywie (43), zakłada się, że ze	Plan Strategiczny	Umożliwieniu włączenia w finansowanie prac scaleniowych oraz zagospodarowania poscaleniowego środków Planu Strategicznego

	względu na niższe dostępne środki liczba beneficjentów wyniesie około 30.		
Podmioty prowadzące działalność w zakresie certyfikacji w ramach systemu rolnictwa ekologicznego	12	Rejestr jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym w Polsce prowadzony przez Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (https://www.gov.pl/web/ijhars/jednostki-certyfikujace – stan na 7 lipca 2022 r.)	Przekazywanie Głównemu Inspektorowi Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz Prezesowi Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, w różnych terminach, zmienionych wykazów producentów którzy spełnili określone wymagania dotyczące produkcji ekologicznej zgodnie z przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego.
Podmioty prowadzące działalność w zakresie certyfikacji w integrowanej produkcji roślin	8	Wykaz upoważnionych podmiotów do wykonywania działalności w zakresie certyfikacji integrowanej produkcji roślin prowadzony przez Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa (http://piorin.gov.pl/integrowana-produkcja/)	Przekazywanie Prezesowi Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w terminie do 30 września wykazów producentów, którzy prowadzą integrowaną produkcję roślin i danych producentów roślin, którym został unieważniony certyfikat poświadczający stosowanie integrowanej produkcji roślin.
Lokalne grupy działania	Nie jest możliwe oszacowanie dokładnej liczby wszystkich podmiotów, gdyż konkurs na wybór LSR jeszcze nie odbył się. Bazując jednak na doświadczeniach obecnej perspektywy zakłada się, że ich minimalna liczba będzie oscylować w granicach 280–320 LGD (obecnie w Polsce jest 324 lokalnych grup działania, których lokalne strategie rozwoju zostały wybrane do realizacji i finansowania, w tym 292 LGD ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 w ramach działania LEADER, a obok lokalnych grup	Plan Strategiczny Ustawa o RLKS Ustawa wdrożeniowa	Wykonywanie ustawowych zadań lokalnych grup działania, w tym m. in. realizacji naborów wniosków o udzielenie wsparcia, wybór operacji kwalifikujących się do wsparcia.

	działania i rybackich grup działania funkcjonuje 8 miejskich grup działania)		
Zakłady ubezpieczeń	9	Umowy zawarte przez MRiRW z zakładami ubezpieczeń w sprawie dopłat do składek ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich	Oferowanie ubezpieczenia zwierząt gospodarskich od ryzyka strat spowodowanych przez choroby zwierząt
Fundusze wzajemnościowe	9	Szacunki MRiRW	Wypłacanie odszkodowań członkom – uczestnikom funduszu do wysokości dostępnych środków w danym roku
Inspekcja Weterynaryjna	Główny Inspektorat Weterynarii, 305 powiatowych lekarzy weterynarii	Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2629, z późn. zm.)	Przeprowadzanie kontroli wymogów podstawowych w ramach warunkowości do kontroli których jest właściwy powiatowy lekarz weterynarii.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy wraz z dokumentami dotyczącymi prac nad tym projektem został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces legislacyjny, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

Projekt w zakresie zmian w ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności podlegał prekonsultacjom z SW. W odpowiedzi na zaproszenie do prekonsultacji z 21 stycznia 2022 r., otrzymano szereg propozycji. SW zgłosiły propozycje zarówno konkretnych zmian legislacyjnych ustawy o RLKS, jak również propozycje zmian brzmienia, uchyleń czy dodania nowych przepisów. Wszystkie zgłoszone propozycje zostały szczegółowo przeanalizowane, a te które zostały uwzględnione w całości lub w części znalazły odzwierciedlenie w przedmiotowym projekcie w zakresie zmian w ustawie o RLKS.

Projekt został skierowany do zaopiniowania do następujących partnerów społecznych:

- 1) na podstawie art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 854) do Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych, Forum Związków Zawodowych oraz Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”;
- 2) na podstawie art. 16 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2022 r. poz. 97) do Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej, Konfederacji Lewiatan, Związku Rzemiosła Polskiego, Business Centre Club, Związku Przedsiębiorców i Pracodawców oraz Federacji Przedsiębiorców Polskich.

Projekt został skierowany do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego na podstawie art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 759) oraz przez Radę Dialogu Społecznego na podstawie art. 5 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232, z późn. zm.).

Projekt podlegał opiniowaniu zgodnie z § 38 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P z 2022 r. poz. 348) przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, Urząd Ochrony Danych Osobowych, Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Główny Inspektorat Weterynarii, Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców, Urząd Zamówień Publicznych, jednostki doradztwa rolniczego, instytuty badawcze nadzorowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, których może dotyczyć realizacja operacji w ramach Planu Startegicznego (tj. z wyjątkiem Instytutu Rybactwa Śródlądowego im. Stanisława Sakowicza w Olsztynie oraz Morskiego Instytutu Rybackiego – Państwowego Instytutu Badawczego w Gdyni).

Projekt ustawy został skierowany do konsultacji publicznych do następujących organizacji i instytucji:

- 1) Agraves Sp. z o.o.;
- 2) Agro Integracja Sp. z o. o. ;

- 3) Agrounia;
- 4) Agro Bio Test Sp. z o. o.;
- 5) Augustowsko-Podlaskie Stowarzyszenie Eko-Rolników;
- 6) Bank Gospodarstwa Krajowego;
- 7) Biocert Małopolska Sp. z o. o.;
- 8) Bioekspert Sp. z o.o.;
- 9) Bureau Veritas Polska Sp. z o. o.;
- 10) Centrum Jakości AgroEko Sp. z o.o.;
- 11) Cobico Sp. z o.o.;
- 12) DQS Polska Sp. z o.o.;
- 13) Ekogwarancja Ptre Sp. z o.o.;
- 14) Federacja Grup i Producentów „Wołowina Polska”;
- 15) Federacja Związków Kółek i Organizacji Rolniczych RP;
- 16) Federacja Branżowych Związków Producentów Rolnych;
- 17) Federacja Gospodarki Żywnościowej RP;
- 18) Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich;
- 19) Forum Rolnictwa Ekologicznego im. M. Górnego ;
- 20) Fundacja Greenpeace Polska;
- 21) Instytut Gospodarki Rolnej;
- 22) Izba Zbożowo-Paszowa ;
- 23) Konferencja Rektorów Uczelni Rolniczych i Przyrodniczych;
- 24) Krajowa Federacja Hodowców Drobiu i Producentów Jaj;
- 25) Krajowa Izba Gospodarcza, Komitet Rolnictwa i Obrotu Rolnego;
- 26) Krajowa Izba Producentów Drobiu i Pasz;
- 27) Krajowa Rada Drobiarstwa – Izba Gospodarcza;
- 28) Krajowa Rada Izb Rolniczych ;
- 29) Krajowa Rada Przetwórstwa i Zamrażalnictwa Owoców i Warzyw;
- 30) Krajowa Rada Spółdzielcza ;
- 31) Krajowe Centrum Badań i Certyfikacji „Gwarantowana Jakość” Sp. z o.o.;
- 32) Krajowe Stowarzyszenie Mleczarzy;
- 33) Krajowe Zrzeszenie Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych;
- 34) Krajowy Związek Grup Producentów Owoców i Warzyw;
- 35) Krajowy Związek Plantatorów Buraka Cukrowego;
- 36) Krajowy Związek Pracodawców-Producentów Trzody Chlewnej;
- 37) Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych;
- 38) Krajowy Związek Rewizyjny Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”;
- 39) Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych;
- 40) Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich Związków Rewizyjny;
- 41) Krajowy Związek Stowarzyszeń Producentów Ziemiaków Skrobiowych w Polsce;
- 42) Kujawsko-Pomorskie Stowarzyszenie Producentów Ekologicznych EKOŁAN;
- 43) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych „Solidarność”;
- 44) Ogólnopolski Związek Plantatorów Tytoniu;
- 45) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych;
- 46) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Przetwórców i Producentów Produktów Ekologicznych „Polska Ekologia”;
- 47) Opolski Związek Producentów Rolnych;
- 48) QA Solutions Sp. z o.o.;
- 49) PNG Sp. z o.o.;
- 50) Podkarpacka Izba Rolnictwa Ekologicznego;
- 51) Podlaski Związek Hodowców Trzody Chlewnej;
- 52) Podlaski Związek Rolniczych Zrzeszeń Branżowych Producentów Trzody Chlewnej;
- 53) Polska Akademia Nauk;
- 54) Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka;
- 55) Polska Federacja Producentów Żywności Związków Pracodawców;
- 56) Polska Federacja Rolna;
- 57) Polska Federacja Ziemiaka;
- 58) Polska Grupa Producentów Skrobi Ziemiaczanej i Modyfikatów;
- 59) Polska Izba Gospodarcza Maszyn i Urządzeń Rolniczych;
- 60) Polska Izba Lnu i Konopi;

- 61) Polska Izba Ogrodnicza;
- 62) Polska Izba Produktu Regionalnego i Lokalnego;
- 63) Polska Izba Mleka;
- 64) Polska Izba Nasienna;
- 65) Polska Izba Ubezpieczeń;
- 66) Polska Izba Żywności Ekologicznej;
- 67) Polska Sieć LGD;
- 68) Polski Klub Ekologiczny;
- 69) Polski Związek Plantatorów Tytoniu;
- 70) Polski Związek Pracodawców – Usługodawców Rolnych;
- 71) Polski Związek Zawodowy Rolników;
- 72) Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A.;
- 73) Polskie Stowarzyszenie Doradców Rolniczych AGRONOM;
- 74) Polskie Stowarzyszenie Plantatorów Porzeczek;
- 75) Polskie Stowarzyszenie Producentów i Przetwórców Owoców;
- 76) Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego „ASAP”;
- 77) Polskie Towarzystwo Rolników Ekologicznych;
- 78) Rada Główna Instytutów Badawczych;
- 79) Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego;
- 80) Sieć Badawcza – Łukasiewicz;
- 81) SGS Polska Sp. z o.o.;
- 82) Spółdzielnia Polskie Grupy Mleczne;
- 83) Spółdzielnia Producentów Mleka Krowiego „KARNIEWO”;
- 84) Stowarzyszenie Akredytowanych Podmiotów Doradztwa Rolniczego AKROS;
- 85) Stowarzyszenie Branży Grzybów Uprawnych;
- 86) Stowarzyszenie „EkoLubelszczyzna”;
- 87) Stowarzyszenie Gospodarstw Ekologicznych „Truskawka”;
- 88) Stowarzyszenie Grupy Wielkopolskie;
- 89) Stowarzyszenie Hydrogeologów Polskich;
- 90) Stowarzyszenie Krajowa Unia Producentów Soków;
- 91) Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Rolnictwa;
- 92) Stowarzyszenie Ogólnopolski Związek Producentów Warzyw;
- 93) Stowarzyszenie „POLSKIE MLEKO”;
- 94) Stowarzyszenie Polskich Dystrybutorów Owoców i Warzyw „Unia Owocowa”;
- 95) Stowarzyszenie Producentów Owoców i Warzyw „CUIAVIA”;
- 96) Stowarzyszenie Producentów Produktów Zbożowych;
- 97) Stowarzyszenie Producentów Trzody Chlewnej „Podlasie”;
- 98) Stowarzyszenie Producentów Ziemniaka Skrobiowego przy PPZ Trzemeszno Sp. z o. o.;
- 99) Stowarzyszenie Producentów Ziemniaków Skrobiowych przy PPZ S. A. w Niechlowie;
- 100) Stowarzyszenie Producentów Żywności Metodami Ekologicznymi „Ekoland”;
- 101) Stowarzyszenie Pszczelarzy Zawodowych;
- 102) Stowarzyszenie Pszczelarzy Polskich „Polanka”;
- 103) Stowarzyszenie Rolnictwa Ekologicznego „BioPolonia”;
- 104) Stowarzyszenie Rzeźników i Wędliniarzy Rzeczypospolitej Polskiej;
- 105) TÜV Rheinland Polska Sp. z o.o.;
- 106) Towarzystwo Rozwoju Sadów Karłowych;
- 107) Unia Polskiego Przemysłu Chłodniczego;
- 108) Unia Warzywno-Ziemniaczana;
- 109) Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
- 110) Warmińsko-Mazurskie Stowarzyszenie Producentów Żywności Ekologicznej Ekopolismak;
- 111) Zrzeszenie Producentów Papryki Rzeczypospolitej Polskiej;
- 112) Zrzeszenie Wytwórców Polskiego Rolnictwa Ekologicznego im. Jana Pawła II;
- 113) Związek Banków Polskich;
- 114) Związek Plantatorów Tytoniu w Lublinie;
- 115) Związek Podhalan w Polsce im. Świętego Jana Pawła II;
- 116) Związek Polski Przemysł Futrzarski;
- 117) Związek Polskich Przetwórców Mleka;
- 118) Związek Pracodawców Eksporterów i Importerów Produktów Mleczarskich;
- 119) Związek Sadowników Polskich;

- 120) Związek Sądowników Rzeczypospolitej Polskiej;
- 121) Związek Zawodowy Centrum Narodowe Młodych Rolników;
- 122) Związek Zawodowy Pracowników Rolnictwa w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 123) Związek Zawodowy Rolnictwa „Samoobrona”;
- 124) Związek Zawodowy Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „REGIONY”;
- 125) Związek Zawodowy Rolników Ekologicznych „EKOROLNIK”;
- 126) Związek Zawodowy Rolników Ekologicznych św. Franciszka z Asyżu;
- 127) Związek Zawodowy Rolników „Ojczyzna”;
- 128) Związek Zawodowy Rolników Rzeczypospolitej „SOLIDARNI”;
- 129) Związek Zawodowy Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”.

Ponadto projekt został poddany konsultacjom z samorządami województw, pełniącymi w ramach PROW 2014–2020 oraz Planu Strategicznego rolę podmiotów wdrażających, instytucji pośredniczących oraz będącymi jednostkami regionalnymi KSOW+, a w ramach regionalnych programów służących realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności – IZ.

Konsultacje publiczne były prowadzone od dnia 16 listopada 2022 r. do dnia 5 grudnia 2022 r. Omówienie wyników tych konsultacji zostało przedstawione w raporcie z konsultacji.

Projekt nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, celem uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia projektu.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2022 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)	
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet środków europejskich	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wydatki ogółem	884,6	1 773,2	2 308,7	3 238,2	3 643,4	3 243,3	2 056,6	-4,2	-4,5	0,0	0,0	17 139,3	
budżet środków europejskich	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
budżet państwa	884,6	1 723,0	2 184,0	3 028,3	3 519,9	3 157,0	1 863,7	-4,2	-4,5	0,0	0,0	16 351,8	
JST		50,2	124,7	209,9	123,5	86,3	192,9					787,5	
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo ogółem	-884,6	-1 773,2	-2 308,7	-3 238,2	-3 643,4	-3 243,3	-2 056,6	4,2	4,5	0,0	0,0	-17 139,3	
budżet środków europejskich	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
budżet państwa	-884,6	-1 723,0	-2 184,0	-3 028,3	-3 519,9	-3 157,0	-1 863,7	4,2	4,5	0,0	0,0	-16 351,8	
JST		-50,2	-124,7	-209,9	-123,5	-86,3	-192,9	0,0	0,0	0,0	0,0	-787,5	
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Źródła finansowania	W zależności od rodzaju interwencji lub wsparcia i beneficjenta źródłem finansowania będzie: budżet środków europejskich, budżet państwa oraz budżety JST. Kwoty wykazane w niniejszej tabeli będą wydatkowane w ramach limitu wydatków na realizację wspólnej polityki rolnej wynikającego z projektu ustawy budżetowej na rok 2023.												

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Alokacja Planu Strategicznego wynosi:

1) dla I filaru Wspólnej Polityki Rolnej:

- 17 327 mln euro stanowią środki przeznaczone na realizację płatności bezpośrednich (środki EFRG),
- 25 mln euro stanowią środki na wsparcie sektorowe w odniesieniu do sektora pszczelarstwa (EFRG), uzupełnione środkami krajowymi z budżetu państwa, również w wysokości 25 mln euro,
- 46,7 mln euro stanowią orientacyjne środki EFRG przeznaczone na wsparcie sektorowe w sektorze owoców i warzyw;

2) dla II filaru Wspólnej Polityki Rolnej 7 922 mln euro, w tym 4 701 mln euro stanowią środki EFRROW oraz 3 221 mln euro środki współfinansowania krajowego z budżetu państwa oraz budżetów JST. PS WPR będzie realizowany zgodnie z zasadą N+2, tzn. ostatecznym terminem kwalifikowalności wydatków w ramach Planu Strategicznego będzie 31.12.2029 r.

W przypadku dochodów, poza cyklicznymi, kwartalnymi refundacjami wydatków z KE uwzględniono także zaliczki programowe w trzech pierwszych latach realizacji Planu Strategicznego (1% alokacji EFRROW Planu Strategicznego rocznie) oraz wypłatę przez KE salda końcowego w 2030 r. w wysokości 5% alokacji EFRROW Planu Strategicznego.

Rozkład wydatków w czasie jest odzwierciedleniem założeń odnośnie harmonogramu uruchamiania naborów wniosków w ramach poszczególnych instrumentów wsparcia oraz szacowanych okresów realizacji projektów.

Do przeliczeń z euro na zł przyjęto kurs 4,57 – zgodnie z wytycznymi MF dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja kwiecień 2022 r.

Szczegółowe wyliczenia odnośnie poszczególnych części składowych, przedstawiono informacyjnie poniżej.

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie
Dochody ogółem	236,0	18 097,0	19 829,0	20 125,0	20 269,0	18 382,0	2 984,0	1 074,0	0,0	0,0	0,0	100 996,0
budżet środków europejskich, z tego:	236,0	18 097,0	19 829,0	20 125,0	20 269,0	18 382,0	2 984,0	1 074,0	0,0	0,0	0,0	100 996,0
1) Płatności bezpośrednie		15 942,0	16 085,0	16 227,0	16 370,0	14 560,0						79 184,0
2) Interwencje w sektorze owoców i warzyw		53,0	53,0	53,0	54,0							213,0
3) Interwencje w sektorze pszczelarskim	23,0	23,0	23,0	23,0	23,0							115,0
4) EFRROW II filar WPR	213,0	2 079,0	3 668,0	3 822,0	3 822,0	3 822,0	2 984,0	1 074,0				21 484,0
budżet państwa, z tego:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1) Płatności bezpośrednie												0,0
2) Interwencje w sektorze owoców i warzyw												0,0
3) Interwencje w sektorze pszczelarskim												0,0
4) EFRROW II filar WPR												0,0

JST														0,0
pozostałe jednostki (oddzielnie)														0,0
Wydatki ogółem	14 036,8	20 176,5	21 500,5	23 773,2	22 858,0	11 008,7	4 809,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	118 163,1
budżet środków europejskich, z tego:														
1) Płatności bezpośrednie	11 956,5	16 049,3	16 191,5	16 334,3	15 012,5	3 639,9								79 184,0
2) Interwencje w sektorze owoców i warzyw		53,0	53,0	53,0	54,0									213,0
3) Interwencje w sektorze pszczelarskim	23,0	23,0	23,0	23,0	23,0									115,0
4) EFROW II filar WPR	1 171,0	2 276,0	2 922,0	4 122,0	4 122,0	4 122,0	2 749,0							21 484,0
budżet państwa	886,3	1 725,0	2 186,3	3 031,0	3 523,0	3 160,5	1 867,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16 379,6
1) Przejściowe wsparcie krajowe	362,3	477,0	468,3	460,0	452,0	112,5								2 332,1
2) Interwencje w sektorze owoców i warzyw		0,0	0,0	0,0	0,0									0,0
3) Interwencje w sektorze pszczelarskim	23,0	23,0	23,0	23,0	23,0									115,0
4) EFROW II filar WPR	501,0	1 225,0	1 695,0	2 548,0	3 048,0	3 048,0	1 867,5							13 932,5
JST		50,2	124,7	209,9	123,5	86,3	192,9							787,5
pozostałe jednostki (oddzielnie)														0,0
Saldo ogółem	-13 800,8	-2 079,5	-1 671,5	-3 648,2	-2 589,0	7 373,3	-1 825,4	1 074,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-17 167,1
budżet środków europejskich, z tego:														
1) Płatności bezpośrednie	11 956,5	-107,3	-106,5	-107,3	1 357,5	10 920,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2) Interwencje w sektorze owoców i warzyw	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3) Interwencje w sektorze pszczelarskim	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4) EFROW II filar WPR	-958,0	-197,0	746,0	-300,0	-300,0	-300,0	235,0	1 074,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
budżet państwa, z tego:	-886,3	-1 725,0	-2 186,3	-3 031,0	-3 523,0	-3 160,5	-1 867,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-16 379,6

1) Przejściowe wsparcie krajowe	-362,3	-477,0	-468,3	-460,0	-452,0	-112,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-2 332,1
2) Interwencje w sektorze owoców i warzyw	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3) Interwencje w sektorze pszczelarskim	-23,0	-23,0	-23,0	-23,0	-23,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-115,0
4) EFROW II filar WPR	-501,0	-1 225,0	-1 695,0	-2 548,0	-3 048,0	-3 048,0	-1 867,5	0,0	0,0	0,0	0,0	-13 932,5
JST	0,0	-50,2	-124,7	-209,9	-123,5	-86,3	-192,9	0,0	0,0	0,0	0,0	-787,5
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Wydatki budżetu państwa w ramach II filaru WPR (EFRROW), wykazane w ww. tabeli w kwocie łącznej 13 932,5 mln zł, obejmują również wydatki na wyprzedzające finansowanie, o których mowa w art. 11, 16 oraz 20 ustawy o finansowaniu wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027.

Szczegółowe wyliczenia odnośnie poszczególnych części składowych, przedstawiono informacyjnie poniżej.

W zakresie oceny skutków finansowych regulacji odnoszącej się do zmiany ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa jest konieczne poniesienie kosztów dostosowania systemów informatycznych ARiMR. Powyższe koszty zostaną sfinansowane z dotacji na inwestycje i zakupy inwestycyjne przewidziane w planie finansowym ARiMR ujętym w załączniku do ustawy budżetowej.

Kwoty szacowanych oszczędności na wysyłkach pocztowych, wynikających z zastąpienia formy papierowej wysyłanej korespondencji na jej elektroniczny odpowiednik, zgodnie z regulacjami wprowadzanymi do przedmiotowej ustawy:

Rok 2022 – 808 861 zł

Rok 2023 – 1 666 080 zł

Rok 2024 – 1 964 776 zł

Rok 2025 – 2 309 135 zł

Rok 2026 – 2 733 746 zł

Rok 2027 – 3 125 233 zł

Rok 2028 – 3 473 238 zł

Rok 2029 – 3 815 684 zł

Rok 2030 – 4 154 922 zł

Rok 2031 – 4 499 569 zł

Łączna kwota szacowanych oszczędności wyniesie 28 551 244 zł.

Powyższe kalkulacje sporządzono przy założeniu aktualnych stawek za poszczególne rodzaje przesyłek pocztowych. Ww. kwoty ujęto w tabeli 6 jako pomniejszające wydatki budżetu państwa.

Wdrożenie PS WPR 2023–2027 będzie się wiązało z koniecznością poniesienia ze środków budżetu państwa w latach 2023–2031 wydatków na budowę oraz dostosowanie systemów informatycznych ARiMR. Skutki finansowe wynikające z projektowanych rozwiązań nie będą obciążać budżetu państwa i będą pokrywane w ramach limitu właściwej części budżetowej Dysponenta budżetowego. Szacunkowe kwoty przedstawia poniższa tabela.

Rok	Nazwa systemu IT			Szacowany koszt [w PLN]
	SIA	CSOB	PUE	
2023	84,00	45	3,90	13
2024	42,00	34,78	3,90	8

2025	42,00	35,00	4,00	81,00
2026	42,00	35,00	4,50	81,50
2027	42,00	35,00	4,50	81,50
2028	42,00	35,00	4,00	81,00
2029	42,00	35,00	4,00	81,00
2030	42,00	35,00	4,00	81,00
2031	42,00	35,00	4,00	81,00
Suma	420,00	324,78	36,80	781,58

SIA – System informatyczny ARiMR (obsługa płatności w ramach I filara WPR)
CSOB – Centralny system obsługi beneficjentów (obsługa płatności w ramach II filara WPR)
PUE – Platforma usług elektronicznych

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Skutki

Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	4	5	6	Łącznie (0–6)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2022 r.)	duże przedsiębiorstwa	0,0	4,6	13,7	134,7	330,5	531,1	9,1	1 023,7
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0,0	124,5	339,3	825,5	776,1	782,8	1 695,0	4 543,2
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	114,6	19 598,7	22 133,7	23 883,3	23 846,1	21 008,5	1 477,4	112 062,3
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Projektowana ustawa będzie miała pozytywny wpływ na duże przedsiębiorstwa przez umożliwienie skorzystania przez te podmioty ze wsparcia na ich modernizację związaną z rosnącymi wymaganiami w zakresie ochrony środowiska i klimatu, realizacją celów Strategii „Od pola do stołu” czy wytwarzania pasz bez GMO.							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Projektowana ustawa będzie miała pozytywny wpływ na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw przez umożliwienie skorzystania przez te podmioty ze wsparcia na ich modernizację związaną z rosnącymi wymaganiami w zakresie ochrony środowiska i klimatu oraz realizacją celów Strategii „Od pola do stołu”. Wsparcie będzie również kierowane do przedsiębiorstw, które zostały uznane i uzyskały status grupy producentów rolnych albo organizacji producentów, w celu wzmocnienia swojej pozycji na rynku i stanie się konkurencyjnym, także w relacjach z innymi podmiotami łańcucha żywnościowego. W celu zwiększenia orientacji rynkowej gospodarstwa rolnego (a w rezultacie konkurencyjności gospodarstwa) wspierany będzie także rozwój małych gospodarstw, to znaczy gospodarstw o wielkości ekonomicznej poniżej 25 tys. euro, które w wyniku realizacji operacji osiągną wzrost wartości sprzedaży określonych wyprodukowanych lub przetworzonych produktów rolnych. Pozytywny wpływ na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw będzie również miało wsparcie w ramach podejścia LEADER oparte o identyfikację rzeczywistych nisz rynkowych na danym obszarze.							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Projektowana ustawa będzie miała pozytywny wpływ na gospodarstwa domowe przez poprawę dochodowości w gospodarstwach rolnych dzięki interwencjom realizowanym w ramach Planu Strategicznego w celu							

		zapewnienia godnego poziomu życia i wyrównywania szans. Do poprawy dochodów w gospodarstwach rolnych bezpośrednio lub pośrednio przyczyniać się będą odpowiednio m.in. płatności bezpośrednie (stanowiące stabilną część dochodów), płatności dla obszarów z naturalnymi ograniczeniami lub innymi szczególnymi ograniczeniami, inwestycje w gospodarstwach rolnych, rozwój małych gospodarstw, rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (w zakresie małego przetwórstwa) przez dywersyfikowanie dochodu w gospodarstwach rolnych. Pozytywny wpływ na gospodarstwa będzie miało również przejściowe wsparcie krajowe.
Niemierzalne		
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Źródłem danych jest Plan Strategiczny. Podane kwoty odzwierciedlają przewidywane transfery środków rzecz wskazanych grup podmiotów w kolejnych latach wdrażania Planu Strategicznego.	
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☐ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy	
Komentarz: Zwiększenie liczby procedur dotyczy ARiMR i wiąże się z koniecznością opracowania i wdrożenia procedur dla interwencji w ramach Planu Strategicznego.		
9. Wpływ na rynek pracy		
Projektowana ustawa będzie miała pozytywny wpływ na rynek pracy. Interwencje pozwolą na utrzymanie funkcjonowania gospodarstw rolnych prowadzących określoną produkcję bez konsekwencji utraty miejsc pracy. Dużą rolę w utrzymaniu miejsc pracy w rolnictwie mają płatności związane z produkcją, które przyczyniają się do utrzymania potencjału produkcyjnego rolnictwa i aktywności gospodarczej na obszarach wiejskich oraz przeciwdziałają atrofii określonych kierunków wytwórczości rolnej. W ramach Planu Strategicznego rozwijany będzie również potencjał dla tworzenia nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich przede wszystkim w sektorze rolno-spożywczym. Służyć temu będzie wsparcie na rozwój i modernizację przetwórstwa w ramach interwencji „Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości” – w i poza gospodarstwem oraz wsparcie dla podmiotów prowadzących usługi dla rolnictwa i leśnictwa. Natomiast tworzenie pozarolniczych miejsc pracy na obszarach wiejskich możliwe będzie dzięki podejściu LEADER. Zapewnienie szkoleń, w różnych formach, doradcom rolniczym przyczyni się do zwiększenia prestiżu zawodu doradcy, a tym samym zwiększy zainteresowanie podjęciem pracy w zawodzie. Uznanie ukończenia studiów podyplomowych w dziedzinie rolnictwa za równoważne z posiadaniem wiedzy niezbędnej do wpisu na listę doradców zwiększy zainteresowanie podjęciem pracy jako doradca rolniczy. Dodatkowo przyczyni się to do zwiększenia liczby doradców wpisanych na listę CDR, co jest niezbędne do zapewnienia rolnikom szkoleń i usług doradczych, zaplanowanych do realizacji w Planie Strategicznym. Wprowadzenie specjalizacji doradczych poszerzy możliwości zawodowe doradców rolniczych na rynku pracy.		

10. Wpływ na pozostałe obszary

środowisko naturalne

sytuacja i rozwój regionalny

sądy powszechne,
administracyjne lub wojskowe

demografia

mienie państwowe

inne: rolnictwo

informatyzacja

zdrowie

Omówienie wpływu

Ustawa pozytywnie wpłynie na:

1) stan środowiska naturalnego przez m.in.:

- uzależnienie kierowanego wsparcia od stosowania norm, wymogów i praktyk mających bezpośredni lub pośredni wpływ na:
  - redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji dwutlenku węgla (np. utrzymanie trwałych użytków zielonych na określonym poziomie w kraju, zakaz wypalania gruntów rolnych, promowanie nowych technologii uprawy gleby),
  - poprawę gospodarowania zasobami naturalnymi, takim jak woda, gleba i powietrze (np. obowiązek utrzymania minimalnej pokrywy glebowej, kontrola pozwoleń na pobór i piętrzenie wód, wymogi dotyczące bezpiecznego stosowania i dawkowania nawozów zawierających azot oraz przechowywania nawozów naturalnych, racjonalna gospodarka nawozowa, utrzymanie stref buforowych wzdłuż cieków wodnych, na których będą ograniczenia związane ze stosowaniem wszystkich rodzajów nawozów i środków ochrony roślin),
  - ochronę bioróżnorodności (np. zakaz niszczenia określonych elementów krajobrazu oraz utrzymanie na określonym poziomie w gospodarstwie obszarów lub obiektów nieprodukcyjnych, zakaz przekształcania lub zaorywania trwałych użytków zielonych wyznaczonych jako cenne na obszarach Natura 2000),
- inwestycje:
  - które pozwolą wdrażać przez gospodarstwa rolne praktyki ograniczające emisję tlenu azotu a także zwiększające sekwestrację dwutlenku węgla (np. doposażenie gospodarstw w urządzenia lub maszyny do precyzyjnej aplikacji nawozów naturalnych, mineralnych i wapniowych, aplikacji dogłębowej nawozów, uprawy bezorkowej),
  - na rzecz adaptacji rolnictwa do zmian klimatu (np. infrastruktura techniczna do pozyskiwania, magazynowania w zamkniętych zbiornikach oraz zagospodarowania wody deszczowej, budowa lub zakup instalacji do powtórnego obiegu wody lub oszczędnego gospodarowania wodą),
  - przyczyniające się do zmniejszenia presji działalności rolniczej na klimat przez wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych, właściwe zagospodarowanie odpadów i produktów ubocznych z rolnictwa (np. biogazownie rolnicze) oraz poprawę efektywności energetycznej (np. termomodernizacja budynków gospodarskich służących produkcji rolnej),
- interwencje związane z zalesianiem i zadrzewianiem gruntów rolnych ze względu na potencjał absorpcji dwutlenku węgla przez tereny leśne i zadrzewienia,
- wsparcie doradztwa rolniczego, szkoleń, działań demonstracyjnych i kampanii informacyjnych obejmujących zagadnienia dotyczące klimatu i środowiska;

2) poziom informatyzacji przez m.in. wsparcie na cyfrowe technologie w ramach interwencji „Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększających konkurencyjność”, w celu zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw oraz interwencji „Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu” w celu skuteczniejszej realizacji systemów na rzecz ochrony środowiska i klimatu;

3) sytuację i rozwój regionalny – wsparcie w ramach Planu Strategicznego obejmuje swoim zakresem cały kraj ale w przypadku niektórych interwencji jest ono zróżnicowane w zależności od regionu;

4) sądy powszechne – rozwiązania proponowane w zakresie przepisów rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w celu zapewnienia podstawy prawnej dla marszałka województwa do poinformowania LGD o okolicznościach powodujących konieczność

podjęcia przez LGD działań mających na celu zmianę organu nadzorującego będą oddziaływać na działalność sądów rejestrowych w zakresie dokonywania zmian w KRS w zakresie podmiotu nadzorującego oraz zmiany statutu LGD przez zgłoszenie przez LGD stosownych zmian do sądu rejestrowego.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Wejście w życie projektowanej ustawy najpóźniej na początku marca 2023 r. umożliwi sukcesywne uruchamianie naborów wniosków w ramach poszczególnych interwencji, a w konsekwencji przyznanie pomocy beneficjentom, tj. umożliwi wydatkowanie w Polsce środków finansowych w ramach perspektywy finansowej 2023–2027. W przypadku interwencji, w których pomoc będzie przyznawana w drodze decyzji administracyjnej konieczne jest uprzednie wydanie rozporządzeń określających m.in. warunki przyznania pomocy w przypadku interwencji, w których pomoc będzie przyznawana na podstawie umowy o przyznaniu pomocy konieczne jest uprzednie opracowanie wytycznych IZ i regulaminów naborów. Przyznawanie pomocy beneficjentom możliwe będzie w następstwie ww. działań.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Zgodnie z art. 128 rozporządzenia 2021/2115, ustanawia się ramy realizacji celów, które umożliwiają sprawozdawczość, monitorowanie i ewaluację realizacji celów Planu Strategicznego w trakcie jego wdrażania. Obejmują one: zestaw wspólnych wskaźników produktu, rezultatu, oddziaływania i kontekstu; cele końcowe i roczne cele pośrednie ustanowione w odniesieniu do odpowiednich celów szczegółowych z wykorzystaniem odpowiednich wskaźników rezultatu; gromadzenie, przechowywanie i przekazywanie danych; regularną sprawozdawczość na temat realizacji celów, monitorowania i ewaluacji; a także ewaluacje ex ante, śródkresowe i ex post oraz wszystkie inne działania związane z ewaluacją w kontekście planu strategicznego WPR.

Katalog wskaźników pomiaru efektów realizacji Planu Strategicznego został określony w załączniku I do rozporządzenia 2021/2115. Dane dotyczące realizacji wskaźników będą mierzone na poziomie poszczególnych interwencji, celów szczegółowych oraz całego Planu.

Zgodnie z art. 132 rozporządzenia 2021/2115 IZ oraz komitet monitorujący, na podstawie wskaźników produktu i wskaźników rezultatu, monitorują wdrażanie Planu Strategicznego oraz postępy w osiągnięciu jego celów końcowych.

Ewaluacja efektów projektu realizowana będzie zgodnie z Planem Ewaluacji Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej, opracowywanym przez IZ zgodnie z przepisami UE. IZ ma obowiązek opracowania Planu Ewaluacji w ciągu roku od dnia zatwierdzenia Planu przez Komisję Europejską. Plan Ewaluacji będzie zawierał m. in. informacje na temat celów i potrzeb ewaluacji, zarządzania i koordynacji, terminarza realizacji ewaluacji, danych i informacji niezbędnych do realizacji ewaluacji. W ewaluacji zastosowane będą co najmniej mierniki (wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania) określone w rozporządzeniu 2021/2115. Ponadto, zgodnie z art. 140 ust. 6 ww. rozporządzenia, w 2031 r. wykonana zostanie kompleksowa ocena ex post Planu Strategicznego.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Plan Strategiczny zatwierdzony przez KE wraz z załącznikami: <https://www.gov.pl/web/wprpo2020/zatwierdzony-przez-komisje-europejska-plan-strategiczny-dla-wspolnej-polityki-rolnej-na-lata-2023-2027>

Raport z konsultacji projektu ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej

I. Omówienie wyników przeprowadzonych konsultacji publicznych i opiniowania

Projekt ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej, zwany dalej „projektem”, w zakresie zmian w ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności podlegał prekonsultacjom z samorządami województw (SW). W odpowiedzi na zaproszenie do prekonsultacji z dnia 21 stycznia 2022 r., otrzymano szereg propozycji. SW zgłosiły propozycje zarówno konkretnych zmian legislacyjnych ustawy o RLKS, jak również propozycje zmian brzmienia, uchyleń czy dodania nowych przepisów. Wszystkie zgłoszone propozycje zostały szczegółowo przeanalizowane, a te które zostały uwzględnione w całości lub w części znalazły odzwierciedlenie w przedmiotowym projekcie w zakresie zmian w ustawie o RLKS.

Projekt został w dniu 16 listopada 2022 r. skierowany do konsultacji publicznych i opiniowania.

Projekt udostępniono w dniu 16 listopada 2022 r. w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces legislacyjny, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

Konsultacje publiczne prowadzono od dnia 16 listopada 2022 r. do dnia 8 grudnia 2022 r., tj. do dnia, w którym wpłynęły ostatnie uwagi do projektu zgłoszone przez Ekogwarancja PTRE sp. z o.o. już po upływie terminu wyznaczonego na zgłoszenie ewentualnych uwag do projektu.

Opiniowanie projektu prowadzono od dnia 16 listopada 2022 r. do dnia 5 grudnia 2022 r., tj. do dnia, w którym wpłynęły uwagi do projektu zgłoszone przez Samorząd Województwa Podkarpackiego za pośrednictwem Związku Województw RP w ramach opiniowania projektu przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Projekt ustawy został skierowany do konsultacji publicznych z organizacjami i instytucjami, takimi jak:

- 1) Agraves Sp. z o.o.
- 2) Agro Integracja Sp. z o. o.

- 3) Agrounia
- 4) Agro Bio Test Sp. z o. o.
- 5) Augustowsko-Podlaskie Stowarzyszenie Eko-Rolników
- 6) Bank Gospodarstwa Krajowego
- 7) Biocert Małopolska Sp. z o. o.
- 8) Bioekspert Sp. z o.o.
- 9) Bureau Veritas Polska Sp. z o. o.
- 10) Centrum Jakości AgroEko Sp. z o.o.
- 11) Cobico Sp. z o.o.
- 12) DQS Polska Sp. z o.o.
- 13) Ekogwarancja Ptre Sp. z o.o.
- 14) Federacja Grup i Producentów „Wołowina Polska”
- 15) Federacja Związków Kółek i Organizacji Rolniczych RP
- 16) Federacja Branżowych Związków Producentów Rolnych
- 17) Federacja Gospodarki Żywnościowej RP
- 18) Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich
- 19) Forum Rolnictwa Ekologicznego im. M. Górnego
- 20) Fundacja Greenpeace Polska
- 21) Instytut Gospodarki Rolnej
- 22) Izba Zbożowo-Paszowa
- 23) Konferencja Rektorów Uczelni Rolniczych i Przyrodniczych
- 24) Krajowa Federacja Hodowców Drobiu i Producentów Jaj
- 25) Krajowa Izba Gospodarcza, Komitet Rolnictwa i Obrotu Rolnego
- 26) Krajowa Izba Producentów Drobiu i Pasz
- 27) Krajowa Rada Drobiarstwa – Izba Gospodarcza
- 28) Krajowa Rada Izb Rolniczych
- 29) Krajowa Rada Przetwórstwa i Zamrażalnictwa Owoców i Warzyw
- 30) Krajowa Rada Spółdzielcza
- 31) Krajowe Centrum Badań i Certyfikacji "Gwarantowana Jakość" Sp. z o.o.
- 32) Krajowe Stowarzyszenie Mleczarzy
- 33) Krajowe Zrzeszenie Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych
- 34) Krajowy Związek Grup Producentów Owoców i Warzyw
- 35) Krajowy Związek Plantatorów Buraka Cukrowego
- 36) Krajowy Związek Pracodawców-Producentów Trzody Chlewnej

- 37) Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych
- 38) Krajowy Związek Rewizyjny Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”
- 39) Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych
- 40) Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich Związek Rewizyjny
- 41) Krajowy Związek Stowarzyszeń Producentów Ziemniaków Skrobiowych w Polsce
- 42) Kujawsko-Pomorskie Stowarzyszenie Producentów Ekologicznych EKOŁAN
- 43) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych
„Solidarność”
- 44) Ogólnopolski Związek Plantatorów Tytoniu
- 45) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych Rolników i Organizacji
Rolniczych
- 46) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Przetwórców i Producentów Produktów
Ekologicznych „Polska Ekologia”
- 47) Opolski Związek Producentów Rolnych
- 48) QA Solutions Sp. z o.o.
- 49) PNG Sp. z o.o.
- 50) Podkarpacka Izba Rolnictwa Ekologicznego
- 51) Podlaski Związek Hodowców Trzody Chlewnej
- 52) Podlaski Związek Rolniczych Zrzeszeń Branżowych Producentów Trzody Chlewnej
- 53) Polska Akademia Nauk
- 54) Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka
- 55) Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców
- 56) Polska Federacja Rolna
- 57) Polska Federacja Ziemniaka
- 58) Polska Grupa Producentów Skrobi Ziemniaczanej i Modyfikatów
- 59) Polska Izba Gospodarcza Maszyn i Urządzeń Rolniczych
- 60) Polska Izba Lnu i Konopi
- 61) Polska Izba Ogrodnicza
- 62) Polska Izba Produktu Regionalnego i Lokalnego
- 63) Polska Izba Mleka
- 64) Polska Izba Nasienna
- 65) Polska Izba Ubezpieczeń
- 66) Polska Izba Żywności Ekologicznej
- 67) Polska Sieć LGD

- 68) Polski Klub Ekologiczny
- 69) Polski Związek Plantatorów Tytoniu
- 70) Polski Związek Pracodawców – Usługodawców Rolnych
- 71) Polski Związek Zawodowy Rolników
- 72) Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A.
- 73) Polskie Stowarzyszenie Doradców Rolniczych AGRONOM
- 74) Polskie Stowarzyszenie Plantatorów Porzeczek
- 75) Polskie Stowarzyszenie Producentów i Przetwórców Owoców
- 76) Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego „ASAP”
- 77) Polskie Towarzystwo Rolników Ekologicznych
- 78) Rada Główna Instytutów Badawczych
- 79) Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego
- 80) Sieć Badawcza – Łukasiewicz
- 81) SGS Polska Sp. z o.o.
- 82) Spółdzielnia Polskie Grupy Mleczne
- 83) Spółdzielnia Producentów Mleka Krowiego „KARNIEWO”
- 84) Stowarzyszenie Akredytowanych Podmiotów Doradztwa Rolniczego AKROS
- 85) Stowarzyszenie Branży Grzybów Uprawnych
- 86) Stowarzyszenie „EkoLubelszczyzna”
- 87) Stowarzyszenie Gospodarstw Ekologicznych „Truskawka”
- 88) Stowarzyszenie Grupy Wielkopolskie
- 89) Stowarzyszenie Hydrogeologów Polskich
- 90) Stowarzyszenie Krajowa Unia Producentów Soków
- 91) Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Rolnictwa
- 92) Stowarzyszenie Ogólnopolski Związek Producentów Warzyw
- 93) Stowarzyszenie „POLSKIE MLEKO”
- 94) Stowarzyszenie Polskich Dystrybutorów Owoców i Warzyw „Unia Owocowa”
- 95) Stowarzyszenie Producentów Owoców i Warzyw „CUIAVIA”
- 96) Stowarzyszenie Producentów Produktów Zbożowych
- 97) Stowarzyszenie Producentów Trzody Chlewnej „Podlasie”
- 98) Stowarzyszenie Producentów Ziemniaka Skrobiowego przy PPZ Trzemeszno
Sp. z o. o.
- 99) Stowarzyszenie Producentów Ziemniaków Skrobiowych przy PPZ S. A. w Niechlowie
- 100) Stowarzyszenie Producentów Żywności Metodami Ekologicznymi „Ekoland”

- 101) Stowarzyszenie Pszczelarzy Zawodowych
- 102) Stowarzyszenie Pszczelarzy Polskich „Polanka”
- 103) Stowarzyszenie Rolnictwa Ekologicznego „BioPolonia”
- 104) Stowarzyszenie Rzeźników i Wędliniarzy Rzeczypospolitej Polskiej
- 105) TÜV Rheinland Polska Sp. z o.o.
- 106) Towarzystwo Rozwoju Sadów Karłowych
- 107) Unia Polskiego Przemysłu Chłodniczego
- 108) Unia Warzywno-Ziemniaczana
- 109) Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
- 110) Warmińsko-Mazurskie Stowarzyszenie Producentów Żywności Ekologicznej Ekopolismak
- 111) Zrzeszenie Producentów Papryki Rzeczypospolitej Polskiej
- 112) Zrzeszenie Wytwórców Polskiego Rolnictwa Ekologicznego im. Jana Pawła II
- 113) Związek Banków Polskich
- 114) Związek Plantatorów Tytoniu w Lublinie
- 115) Związek Podhalan w Polsce im. Świętego Jana Pawła II
- 116) Związek Polski Przemysł Futrzarski
- 117) Związek Polskich Przetwórców Mleka
- 118) Związek Pracodawców Eksporterów i Importerów Produktów Mleczarskich
- 119) Związek Sadowników Polskich
- 120) Związek Sadowników Rzeczypospolitej Polskiej
- 121) Związek Zawodowy Centrum Narodowe Młodych Rolników
- 122) Związek Zawodowy Pracowników Rolnictwa w Rzeczypospolitej Polskiej
- 123) Związek Zawodowy Rolnictwa „Samoobrona”
- 124) Związek Zawodowy Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „REGIONY”
- 125) Związek Zawodowy Rolników Ekologicznych „EKOROLNIK”
- 126) Związek Zawodowy Rolników Ekologicznych św. Franciszka z Asyżu
- 127) Związek Zawodowy Rolników „Ojczyzna”
- 128) Związek Zawodowy Rolników Rzeczypospolitej „SOLIDARNI”
- 129) Związek Zawodowy Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”

Ponadto projekt został poddany konsultacjom z samorządami województw, pełniącymi w ramach Planu Strategicznego rolę podmiotów wdrażających, instytucji pośredniczących oraz będącymi jednostkami regionalnymi KSOW+, a w ramach regionalnych programów służących

realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności – instytucjami zarządzającymi.

Stanowisko do projektu w ramach konsultacji publicznych przedstawiało 16 podmiotów, tj.:

- 1) Bioekspert Sp. z o.o.,
- 2) Centrum Jakości AgroEko Sp. z o.o.,
- 3) Ekogwarancja PTRE Sp. z o.o.,
- 4) Fundacja Green Rev Institute,
- 5) Koalicja Żywa Ziemia,
- 6) Krajowa Rada Izba Rolniczych,
- 7) Krajowa Rada Spółdzielcza,
- 8) Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych,
- 9) Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich Związek Rewizyjny,
- 10) Osoba fizyczna,
- 11) Polska Sieć LGD,
- 12) Polski Związek Plantatorów Tytoniu,
- 13) PNG Sp. z o.o.,
- 14) Porozumienie Zielonogórskie Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia;
- 15) Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego UPEMI,
- 16) Związek Hodowców Polskiego Bydła Czerwonego.

Porozumienie Zielonogórskie Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia poinformowało braku uwag do projektu.

Uwagi do projektu dotyczyły projektowanych przepisów, w których:

- 1) proponowano składanie wniosków o przyznanie pomocy oraz ich rozpatrzenie, w tym prowadzenie korespondencji wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego ARiMR;
- 2) uregulowano przyznawanie pomocy członkom spółdzielni;
- 3) uregulowano kary, w tym kary administracyjne, oraz stosowania ulg w spłacie kwot należności ustalonych jako nienależnie lub nadmiernie pobrane;
- 4) zobowiązano wnioskodawców do wskazania we wniosku wszystkich gruntów stanowiących użytki rolne i jednostki gruntu nierolniczego będące w jego posiadaniu oraz ich powierzchnię i położenie;
- 5) uregulowano ekoschemty, a w szczególności płatność dobrostanową;
- 6) zaproponowano zmianę ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i

produkcji ekologicznej i wprowadzenie dodatkowych wykazów.

Kolejna grupa uwag dotyczyła propozycji regulacji odmiennych niż ustanowione w Planie Strategicznym, przyjętym przez RM i zatwierdzonym przez Komisję Europejską, albo wykraczających poza ten Plan.

Część organizacji społecznych przysłała stanowiska, z których wynikają pozytywne opinie dla rozwiązań zaproponowanych w projekcie ustawy o Planie Strategicznym.

Szczegółowe zestawienie uwag zgłoszonych do projektu w ramach konsultacji publicznych wraz ze stanowiskiem MRiRW wobec tych uwag przedstawiono w załączniku 1.

Projekt został skierowany do zaopiniowania do następujących partnerów społecznych:

- 1) na podstawie art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 854) do Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych, Forum Związków Zawodowych oraz Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”;
- 2) na podstawie art. 16 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2022 r. poz. 97) do Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej, Konfederacji Lewiatan, Związku Rzemiosła Polskiego, Business Centre Club, Związku Przedsiębiorców i Pracodawców oraz Federacji Przedsiębiorców Polskich.

Stanowiska do projektu nie przedstawił żaden z ww. partnerów społecznych.

Projekt podlegał opiniowaniu zgodnie z § 38 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348) przez:

- 1) Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- 2) Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych,
- 3) Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa,
- 4) Główny Inspektorat Weterynarii,
- 5) instytuty badawcze nadzorowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, których może dotyczyć realizacja operacji w ramach Planu (tj. z wyjątkiem Instytutu Rybactwa Śródlądowego im. Stanisława Sakowicza w Olsztynie oraz Morskiego Instytutu Rybackiego – Państwowego Instytutu Badawczego w Gdyni),
- 6) jednostki doradztwa rolniczego,

- 7) Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa,
- 8) Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców,
- 9) Urząd Ochrony Danych Osobowych,
- 10) Urząd Zamówień Publicznych.

Stanowisko do projektu przedstawiło 12 z ww. podmiotów, tj.:

- 1) Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- 2) Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie,
- 3) Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych,
- 4) Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa,
- 5) Inspekcja Weterynaryjna,
- 6) Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin Państwowy Instytut Badawczy,
- 7) Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie,
- 8) Urząd Ochrony Danych Osobowych,
- 9) Urząd Zamówień Publicznych,
- 10) Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu,
- 11) Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego im. prof. Wacława Dąbrowskiego – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie,
- 12) Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa.

Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego im. prof. Wacława Dąbrowskiego – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa oraz Inspekcja Weterynaryjna poinformowali o braku uwag do projektu

Urząd Ochrony Danych Osobowych zgłosił uwagi dot. treści wniosków, o których mowa w projektowanej ustawie.

Część uwag, w tym uwag Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zostało zgłoszonych w celu wyjaśnienia wątpliwości interpretacyjnych oraz w celu przeredagowania projektowanych przepisów.

Część podmiotów przekazało pozytywne opinie dla rozwiązań zaproponowanych w projekcie ustawy o Planie Strategicznym..

Projekt został również skierowany do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego na podstawie art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji

Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 759) oraz przez Radę Dialogu Społecznego na podstawie art. 5 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232, z późn. zm.).

Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego wyraziła pozytywną opinię o projekcie.

Rada Dialogu Społecznego nie zajęła stanowiska w sprawie projektu.

Na etapie opiniowania projektu przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego uwagi zgłosiły za pośrednictwem Związku Województw RP:

- 1) Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
- 2) Samorząd Województwa Małopolskiego,
- 3) Samorząd Województwa Mazowieckiego,
- 4) Samorząd Województwa Podkarpackiego,
- 5) Samorząd Województwa Pomorskiego,
- 6) Samorząd Województwa Wielkopolskiego.

Uwagi zgłoszone przez SW dotyczyły m.in.:

- 1) uregulowania kwestii zakończenia sprawowania przez marszałka województwa nadzoru nad lokalną grupą działania (LGD) po zakończeniu przez nią realizacji umowy ramowej albo niepodpisania przez nią nowej umowy ramowej. Projektowane przepisy zostały w tym zakresie doprecyzowane zgodnie z postulatami SW, aby to marszałek województwa zobowiązywał LGD do dokonywania odpowiednich czynności w sytuacji wystąpienia przesłanek, które powodują, iż nie ma podstaw, aby LGD dalej funkcjonowała na podstawie art. 4 ustawy o RLKS;
- 2) propozycji wprowadzenia przepisu przejściowego dotyczącego terminu upublicznienia pierwszego harmonogramu naboru wniosków o wsparcie w odniesieniu do terminu zawarcia „umowy ramowej”. Uwaga została uwzględniona;
- 3) propozycji przepisu zobowiązującego LGD do systematycznej aktualizacji harmonogramu naboru wniosków o wsparcie nie rzadziej niż na koniec każdego kwartału danego roku. Uwaga została uwzględniona;
- 4) dodania regulacji określającej minimalny okres trwania naboru wniosków o wsparcie oraz minimalny/maksymalny okres jaki musi upłynąć od dnia ogłoszenia do dnia rozpoczęcia naboru wniosków o wsparcie. Uwaga została uwzględniona poprzez

- uregulowanie tych kwestii w Wytycznych szczegółowych dla interwencji LEADER;
- 5) odstąpienia od brzmienia projektowanego przepisu dotyczącego obowiązku zmiany harmonogramu naboru wniosków o wsparcie w uzgodnieniu z instytucją zarządzającą przed każdorazową korektą terminu ogłoszenia naboru wniosków o wsparcie. Uwaga została uwzględniona;
  - 6) doprecyzowania projektowanego przepisu w zakresie brzmienia elementów składowych regulaminu naboru wniosków o wsparcie, w tym zakresów wsparcia na wdrażanie LSR, innych warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR, których dotyczy nabór wniosków o wsparcie i kryteriów wyboru operacji. Uwaga została uwzględniona. Ponadto, pojęcia takie jak zakres, forma, przedmiot, cele i przedsięwzięcie zostaną wyjaśnione w Wytycznych szczegółowych dla interwencji LEADER;
  - 7) usunięcia projektowanego przepisu umożliwiającego dokonania zmiany w regulaminie naboru wniosków o wsparcie po zakończeniu postępowania w sprawie udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR. Uwaga została uwzględniona;
  - 8) wprowadzenia regulacji w zakresie obowiązku upublicznienia przez LGD informacji o unieważnieniu naboru wniosków o wsparcie. Uwaga została uwzględniona;
  - 9) usunięcie proponowanej regulacji dotyczącej sytuacji, w której w przypadku niespełnienia warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR, podmioty ubiegające się o wsparcie na wdrażanie LSR byłyby informowane o tym i miały możliwość złożenia protestu jeszcze przed zakończeniem całego procesu wyboru operacji przez LGD. Uwaga została uwzględniona;
  - 10) rezygnacji z umieszczania na liście operacji oczekujących na zwolnienie się środków tj. operacji wybranych, ale niemieszczących się w limicie dostępnych środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR. Uwaga nie została uwzględniona z uwagi na konieczność pozostawienia informacji o wskazaniu, które operacje nie mieszczą się w limicie środków wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o wsparcie - informacja dla podmiotu ubiegającego się o wsparcie na wdrażanie LSR;
  - 11) braku informacji przekazywanej przez LGD odnośnie ustalonej kwoty wsparcia na liście operacji wybranych. Uwaga nie została uwzględniona. Informację do publicznej wiadomości o kwotach przyznanej pomocy będzie publikować samorząd;
  - 12) braku wskazania LGD postępowania w przypadku pozostawienia protestu bez rozpatrzenia. Uwaga nie została uwzględniona. Projektowane przepisy regulują

kwestię pozostawienia protestu bez rozpatrzenia przez LGD. Ponadto projektowane przepisy w tym zakresie są spójne z ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. poz. 1079) – ustawa wdrożeniowa;

- 13) braku adekwatności proponowanych terminów do skali składanych protestów i zakresu odwołań. Uwaga nie została uwzględniona ze względu na spójność w tym zakresie z przepisami ustawy wdrożeniowej;
- 14) braku doprecyzowania w jakich okolicznościach przekazanie sprawy w wyniku uwzględnienia skargi ma być skierowane do zarządu województwa, a w jakich do LGD. Uwaga nie została uwzględniona. Przekazanie sprawy do rozpatrzenia przez sąd następuje do tego organu, który jest właściwy do wyboru operacji, czyli LGD;
- 15) ujednoczenia przepisów pomiędzy ustawą o PS a ustawą o RLKS w zakresie powołania komitetu, o którym mowa w art. 32 ust. 2 rozporządzenia 2021/1060. Uwaga została uwzględniona;
- 16) ujednoczenia przepisów pomiędzy ustawą o PS a ustawą o RLKS, aby nie było wątpliwości np. przy zawieraniu umów o przyznaniu pomocy, czy stroną umowy powinien być Zarząd Województwa, czy Samorząd Województwa. Uwaga nie została uwzględniona biorąc pod uwagę dotychczasowe rozwiązania i stosowanie tej samej nomenklatury, która nie wzbudzała wątpliwości. Przedmiotowa kwestia została wyjaśniona w uzasadnieniu;
- 17) zmiany brzmienia projektowanego przepisu przewidującego, iż procedury oraz kryteria wyboru operacji wraz z procedurą ich zmiany będą załącznikami do umowy ramowej. Uwaga została uwzględniona i przepis został dostosowany do rozwiązań zawartych w projektowanej i również uzgadnianej z samorządami województw umowie o warunkach i sposobie realizacji LSR;
- 18) wprowadzenia możliwości unieważnienia przez LGD naboru wniosków o wsparcie również na wniosek zarządu województwa. Uwaga została uwzględniona ze zmianą. Projektowany przepis nie precyzuje kto jest inicjatorem/wnioskodawcą o unieważnienie naboru wniosków o wsparcie. Jeśli zarząd województwa zauważy, że występują przesłanki do unieważnienia naboru, będzie mógł wystąpić do LGD z takim wnioskiem a LGD w uzgodnieniu z zarządem województwa może nabór unieważnić;
- 19) uzupełnienia projektu o przepisy regulujące sposób działania w sytuacji braku możliwości złożenia wniosku o wsparcie na wdrażanie LSR za pomocą systemu informatycznego ARiMR (np. awaria systemu). Uwaga nie została uwzględniona.

Rozwiązanie zakładające składanie wniosku o wsparcie na wdrażanie LSR za pomocą systemu teleinformatycznego ARiMR jest spójne z rozwiązaniem funkcjonującym w obecnej perspektywie w ramach polityki spójności na gruncie ustawy wdrożeniowej. Projektowane regulacje przewidują stosowanie szeregu instrumentów, które mogą przeciwdziałać wskazanemu problemowi. Przykładowo, w razie braku możliwości złożenia wniosku o przyznanie pomocy w terminie określonym w regulaminie naboru wniosków o wsparcie, termin ten może zostać wydłużony w drodze zmiany regulaminu naboru wniosków o wsparcie. Korzystanie z systemu teleinformatycznego na etapie składania wniosków o wsparcie pozwala, aby składane wnioski były prawidłowe i kompletne oraz stanowi zdecydowane ułatwienie w wypełnianiu tych wniosków. Natomiast w przypadku wniosku składanego w postaci papierowej jego prawidłowe wypełnienie odznacza się większą trudnością dla wnioskodawców, przez co może skutkować składaniem wniosków niekompletnych i wypełnionych nieprawidłowo;

- 20) sprecyzowania sposobu, w jakim odbywa się wymiana korespondencji na linii samorząd województwa-LGD oraz na linii LGD-wnioskodawca. Uwaga została wyjaśniona na spotkaniu roboczym z samorządami w zakresie uwag do projektu ustawy. Przedmiotem uwagi są zagadnienia wykraczające poza poziom przepisów projektowanej ustawy. Doprecyzowanie nastąpi na poziomie regulaminu.

Ponadto zostały zgłoszone uwagi techniczne, które zostały uwzględnione.

Szczegółowe zestawienie uwag zgłoszonych na etapie opiniowania projektu przez Zespół ds. Obszarów Wiejskich, Wsi i Rolnictwa Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego wraz ze stanowiskiem MRiRW wobec uwag przedstawiono w załączniku 2.

Szczegółowe zestawienie uwag zgłoszonych na etapie opiniowania projektu przez pozostałe podmioty wraz ze stanowiskiem MRiRW wobec tych uwag przedstawiono w załączniku 3.

II. Przedstawienie wyników zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia projektu z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym:

Projekt ustawy nie wymagał zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji ani uzgodnienia z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym.

III. Wskazanie podmiotów, które zgłosiły zainteresowanie pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa, wraz ze wskazaniem kolejności dokonania zgłoszeń albo informację o ich braku:

Zgodnie z przepisami art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 Regulaminu pracy Rady Ministrów, projekt udostępniono w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji.

Od dnia udostępnienia projektu w Biuletynie Informacji Publicznej żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad tym projektem w trybie przewidzianym w ww. ustawie.

Załącznik 1_Zestawienie uwag zgłoszonych w ramach konsultacji publicznych projektu ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej

Lp.	Podmiot zgłaszający uwagi	Jednostka redakcyjna	Treść uwagi	Proponowane brzmienie przepisu	Stanowisko MRiRW
1.	Koalicja Żywa Ziemia	Art. 2 pkt 4	Nie jest łatwe zrozumienie zamiaru prawodawcy, gdyż zaproponowane brzmienie zawiera błąd językowy oraz wprowadza rozróżnienie na „działkę rolną” oraz „odrębną działkę rolną”, które następnie nie zostaje zdefiniowana. Błąd gramatyczny występuje także w definicji w art. 2 pkt 11)	(...) zwarty obszar gruntu będący użytkiem rolnym z jedną grupą upraw albo zagajnikiem o krótkiej rotacji.	Uwaga nieuwzględniona. Podobna definicja funkcjonowała w dotychczas obowiązujących przepisach ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego. Zaproponowane w art. 2 pkt 4 brzmienie zostało sformułowane zgodnie z wymogami redakcyjnymi wynikającymi z zasad techniki prawodawczej.
2.	Koalicja Żywa Ziemia	Art. 2 pkt 26	Błąd gramatyczny: grunty, to nie winorośle, krzewy i drzewa owocowe itd., lecz są to typy wzrostu roślin. Należy rozszerzyć ten katalog o rośliny krzewiaste, ponieważ np. maliny nie są roślinami drzewiastymi oraz rośliny wieloletnie np. truskawki, które również nie są roślinami drzewiastymi.	- grunty, na których są uprawiane na wolnym powietrzu młode rośliny drzewiaste, krzewiaste oraz wieloletnie w celu ich przesadzenia , takie jak:	Uwaga nieuwzględniona. Ad brzmienia – brzmienie zaproponowane przez zgłaszającego jest synonimem brzmienia zaproponowanego w projekcie ustawy. Ad rozszerzenia – należy wyjaśnić, że zaproponowany w art. 2 pkt 26 katalog roślin nie jest katalogiem zamkniętym.
3.	Bioekspert Sp. z o.o.	Art. 2 pkt 26 lit. a	Należy podać definicję „młodej sadzonki”. Sadzonka to fragment (część , , liść lub jego część), zdolny do ukorzenienia się i wytworzenia nowej rośliny. Nie jest znane pojęcie „młodych sadzonek”, ani „starych sadzonek”. Brak odpowiedniej definicji może skutkować		Uwaga nieuwzględniona. Ewentualne doprecyzowanie rozważa się w rozporządzeniu.

			nieuprawnionym przyznawaniem płatności do „szkółek młodych sadzonek" prowadzonych niezgodnie z dobrą praktyką ogrodniczą. Sadzonki muszą spełniać wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących wytwarzania i jakości materiału szkółkarskiego.		
4.	Koalicja Żywa Ziemia	Art. 2 pkt 32	Zmiana językowa spowoduje, że nowe pędy nie będą wschodzić ze zbiorów. Wschodzą siewki, a pędy nie wschodzą, lecz wyrastają.	- których korzenie lub podstawy łodyg po zbiorach pozostają w glebie i z których w następnym sezonie wyrastają nowe pędy.	Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowane w art. 2 pkt 32 brzmienie zostało sformułowane zgodnie z wymogami redakcyjnymi wynikającymi z zasad techniki prawodawczej.
5.	Koalicja Żywa Ziemia	Art. 4	Wykreślenie art. 4. Błąd logiczny zawarty w tym artykule polega na tym, że zarówno wytyczne (jeśli już mają być stosowane), jak również regulaminy naboru wniosków (nawet jeśli mają stanowić) prawo wewnętrzne agencji płatniczej) powinny powstawać i być stosowane na podstawie przepisów prawa powszechnie obowiązującego i w zgodzie z nim. Nie można tworzyć ani wytycznej, ani regulaminu – zwłaszcza jeśli kształtują one sytuację prawną podmiotów – poza systemem prawa powszechnie obowiązującego.		Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z projektem ustawy podstawę systemu realizacji Planu Strategicznego stanowią postanowienia tego Planu, przepisy prawa powszechnie obowiązującego, wytyczne instytucji zarządzającej oraz regulaminy naborów wniosków o przyznanie pomocy. W uzasadnieniu projektu ustawy wskazano, że w orzecznictwie sądowym bazującym na przepisach ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 ugruntowany jest pogląd, że dokumenty składające

					<p>się na system realizacji programu operacyjnego są źródłami prawa administracyjnego w szerokim znaczeniu, bowiem zawierają określone regulacje (normy) obowiązujące zarówno instytucje (na które ustawodawca nałożył określone obowiązki oraz uprawnienia), jak i podmioty decydujące się na wystąpienie ze stosownym wnioskiem”.</p> <p>Analogiczne rozwiązanie przyjęto w projekcie ustawy.</p>
6.	Koalicja Żywa Ziemia	Art. 6 ust. 1 pkt 3; Art. 6 ust. 4	Wytyczne powinny zostać zastąpione albo aktami prawa powszechnego albo instrumentami prawa administracyjnego w zależności od przedmiotu sprawy oraz podmiotów, których to dotyczy.		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Zgodnie z projektem ustawy podstawę systemu realizacji Planu Strategicznego stanowią postanowienia tego Planu, przepisy prawa powszechnie obowiązującego, wytyczne instytucji zarządzającej oraz regulaminy naborów wniosków o przyznanie pomocy.</p> <p>W uzasadnieniu projektu ustawy wskazano, że w orzecznictwie sądowym bazującym na przepisach ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 ugruntowany jest pogląd, że dokumenty składające się na system realizacji programu operacyjnego są źródłami prawa administracyjnego w szerokim znaczeniu, bowiem zawierają</p>

					określone regulacje (normy) obowiązujące zarówno instytucje (na które ustawodawca nałożył określone obowiązki oraz uprawnienia), jak i podmioty decydujące się na wystąpienie ze stosownym wnioskiem”. Analogiczne rozwiązanie przyjęto w projekcie ustawy.
7.	Koalicja Żywa Ziemia	Art. 6 ust. 3 pkt 8	Niezrozumiałe jest użycie katalogu zamkniętego, skoro w pkt 8) mówi się o „innych kwestiach związanych z realizacją i zakończeniem realizacji planu”.	Wytyczne instytucji zarządzającej mogą dotyczyć realizacji i zakończenia Planu, w szczególności: (...)	Uwaga nieuwzględniona. Konstrukcja przepisu jest prawidłowa, katalog jest otwarty.
8.	Koalicja Żywa Ziemia	Art. 6 ust. 5	Opinie o projekcie wytycznej instytucji zarządzającej albo jej zmianie, przedstawione po wyznaczonym terminie nie będą uwzględniane przy jej tworzeniu.	Nie można zakazać wyrażenia opinii, niezależnie jak dawno byłoby po wyznaczonym terminie. Nikt nie powinien nakazem ustawy być zmuszonym do rezygnacji z prawa do wyrażenia opinii. Jednakże brak dotrzymania terminu wyrażenia opinii może spowodować, że nie zostanie ona uwzględniona w danym procesie tworzenia wytycznej. Należy skreślić ostatnie zdanie w art. 6 ust. 5 jako niezgodne z prawem wolności wypowiedzi i w związku z tym niekonstytucyjne.	Uwaga nieuwzględniona. Proponowane rozwiązanie odpowiada innym obowiązującym przepisom zgodnym pod względem prawnym i legislacyjnym zawartym np. w ustawie z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (art. 5 ust. 5) oraz w ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (art. 19 ust. 2).
9.	Koalicja Żywa Ziemia	Art. 6 ust. 6 pkt 1	Brakuje terminu podania wytycznych do publicznej wiadomości. Należy go określić.	W związku z tym wytyczna zostaje przyjęta, ale kiedy zostanie podana do publicznej wiadomości nie jest	Uwaga nieuwzględniona. Z punktu widzenia obowiązywania wytycznych najważniejsze jest ogłoszenie w Dzienniku Urzędowym

				uregulowane.	„Monitor Polski” komunikatu o miejscu publikacji wytycznych oraz ich zmian W praktyce miejscem publikacji będzie strona internetowa MRiRW. Oznacza to, że w dniu ogłoszenia wytyczna będzie musiała być zamieszczona na stronie internetowej.
10.	Koalicja Żywa Ziemia	Art. 6 ust. 7	Wszystkie wytyczne – niezależnie od ich zakresu i treści – mają być stosowane po upływie 7 dni? Należy zmienić ten przepis i wziąć pod uwagę, że niektóre wytyczne mogą wymagać dłuższego czasu, by mogły zostać zastosowane. Niezrozumiałe jest podanie zawitego i w dodatku 7 dniowego terminu dla wszystkich wytycznych.	(...), chyba, że inny termin został wskazany w wytycznej.	Uwaga uwzględniona przez rezygnację z przepisu.
11.	Koalicja Żywa Ziemia	Art. 7	Braku możliwości ustalenia – w związku z brzmieniem art. 7 - czy wszystkie dotychczasowe krajowe systemy jakości żywności będą ponownie uznawane przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi? Jeśli tak, to brakuje przepisu regulującego tę kwestię, zwłaszcza, że art. 47 lit. a rozporządzenia 2022/126 tworzy katalog kryteriów, z którymi te systemy powinny być zgodne. Czy wymaga to weryfikacji dotychczasowych krajowych systemów jakości, na jakich zasadach i w jakim trybie? Jeśli tak, to w projekcie ustawy brakuje trybu dla takiej weryfikacji.		Uwaga nieuwzględniona. W związku z tym, że nie istnieje przesłanka do ponownego uznania przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, dotychczasowych krajowych systemów jakości żywności, nie ma potrzeby wprowadzania przepisu regulującego tę kwestię. Przepis art. 7 ust. 1 projektu ustawy będzie dotyczył ewentualnych nowych systemów krajowych w przypadku zaistnienia konieczności ich zatwierdzenia. W rozporządzeniu 2022/126 w art. 47 lit. a określono kryteria, które powinny spełniać systemy jakości, o których mowa w art. 77 ust. 1 lit. c

					rozporządzenia 2021/2115. Kryteria te są jednak tożsame z kryteriami określonymi dla systemów jakości we wcześniejszych przepisach regulujących te kwestie, tj. w art. 22 rozporządzenia 1974/2006 oraz w art. 16 rozporządzenia 1305/2013. Dlatego nie istnieje potrzeba ponownego uznawania przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi dotychczasowych krajowych systemów jakości, które zostały uznane zgodnie z wcześniejszymi przepisami oraz notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą 2015/1535. Krajowe systemy są uznawane na podstawie decyzji ministra i tak długo jak podstawy do wydania decyzji nie ulegną zmianie, decyzje te pozostają w mocy.
12.	Koalicja Żywa Ziemia	Art. 10 ust. 2	Z dotychczasowego brzmienia wynika, że zawsze pomoc jest przyznawana.	W przypadku, gdy o pomoc techniczną ubiega się Agencja, o jej przyznaniu decyduje instytucja zarządzająca.	Uwaga nieuwzględniona. Przepisy tego artykułu i ustępu należy czytać łącznie z innymi przepisami projektu ustawy, w szczególności z art. 15. Zgodnie z nim pomoc jest przyznawana jeżeli są spełnione warunki przyznania tej pomocy określone w przepisach, regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy lub w ogłoszeniu o zamówieniu publicznym.
13.	Koalicja Żywa Ziemia	Art. 10 ust. 2	Tworząc treść przepisów należy unikać słowa „oprócz”.	Agencja płatnicza wykonuje zadania określone w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1 oraz zadania	Uwaga nieuwzględniona. Przyimek „oprócz” występuje również w innych aktach prawnym np. w przepisach ustawy z dnia 20

				związane z (...)	lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 w podobnym kontekście.
14.	Koalicja Żywa Ziemia	Art. 13	<p>Potrzebna jest korekta językowa tego artykułu.</p> <p>O czym informują wymienione podmioty, skoro „rozpowszechniają informacje o Planie”, to nie wiadomo o czym informują?</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Art. 13 ust. 1 projektu ustawy stanowi: „Agencja płatnicza, podmioty wdrażające, podmiot wdrażający instrumenty finansowe, instytucje pośredniczące oraz LGD informują i rozpowszechniają informacje o Planie, w tym określone w art. 123 ust. 2 lit. c i k rozporządzenia 2021/2115”. Przepis ten składa się z dwóch części: pierwsza dotyczy informowania o Planie Strategicznym dla WPR, druga – rozpowszechniania informacji o tym Planie. Podmioty, które informują o Planie, bezpośrednio udzielają informacji o Planie, które same przygotowały, informują czego dotyczy Plan, co zawiera etc.</p> <p>Podmioty, które tylko rozpowszechniają informacje o Planie, same tych informacji nie przygotowują, a tylko rozpowszechniają to, co ktoś inny przygotował, nie są w tym przypadku autorami tych informacji, choć będą przypadki, kiedy ta sama instytucja</p>

					<p>zarówno przygotowuje informacje, jak również je rozpowszechnia).</p> <p>Przepis art. 13 ust. 1 podaje przykład (wyrażenie „w tym” oznacza katalog otwarty informacji o Planie), czego te informacje mogą dotyczyć, odsyłając do art. 123 ust. 2 lit. c i k rozporządzenia 2021/2115. Zgodnie z tym przepisem, instytucja zarządzająca odpowiada za zarządzanie planem strategicznym WPR i za wdrożenie go w efektywny, skuteczny i prawidłowy sposób. W szczególności zapewnia:</p> <p>lit. c) aby zainteresowani rolnicy i inni beneficjenci otrzymali, w stosownych przypadkach drogą elektroniczną, jasne i dokładne informacje na temat podstawowych wymogów w zakresie zarządzania oraz minimalnych norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, ustanowionych zgodnie z tytułem III rozdział I sekcja 2, jak również na temat wymogów związanych z warunkowością społeczną, ustanowionych zgodnie z tytułem III rozdział I sekcja 3, które należy stosować na poziomie gospodarstwa;</p> <p>lit. k) upowszechnianie informacji o planie strategicznym WPR, w tym z wykorzystaniem krajowej sieci WPR, poprzez informowanie:</p> <p>(i) potencjalnych beneficjentów,</p>
--	--	--	--	--	--

					<p>organizacji branżowych, partnerów gospodarczych i społecznych, podmiotów zaangażowanych w promowanie równości mężczyzn i kobiet oraz odpowiednich organizacji pozarządowych, w tym organizacji zajmujących się kwestiami środowiska naturalnego, o możliwościach oferowanych przez plan strategiczny WPR i zasadach dostępu do finansowania w ramach planu strategicznego WPR; oraz (ii) rolników, innych beneficjentów i ogółu społeczeństwa o wspieraniu przez Unię rolnictwa oraz rozwoju obszarów wiejskich za pomocą planu strategicznego WPR.</p>
15.	Koalicja Żywa Ziemia	Art. 15; Art. 36	<p>Propozycja uzupełnienia projektu ustawy o przepis zakazujący przyznania płatności dobrostanowej podmiotowi skazanemu prawomocnie za przestępstwo przeciw zwierzętom na mocy art. 35 ustawy o ochronie zwierząt. Jeżeli jest możliwe takie wyłączenia zgodnie z art. 15 ust.2 projektu ustawy, można je także zastosować wobec osób, których dotychczasowe czyny zabronione przeciw zwierzętom stanowią ryzyko dla prawidłowego spełnienia kryteriów płatności za dobrostan.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Interwencja Dobrostan zwierząt będzie wspierała prowadzenie chowu zwierząt w warunkach ulepszonych względem obowiązujących norm. Wykluczenie z tej interwencji osób, które w przeszłości były skazane za niewłaściwy sposób utrzymania zwierząt jest niezasadne. Odcięcie pewnej grupy osób od możliwości korzystania z interwencji oznacza, że zwierzęta należące do tych osób nie będą zapewne utrzymywane w lepszych warunkach. Dodatkowo wprowadzenie takiego proponowanego przepisu wymagałoby komplikowania procedur wdrożeniowych.</p>

16.	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Art. 15 ust. 1	W ustawie powinno się ująć możliwość nadawania numeru dwojgu małżonków prowadzących wspólne gospodarstwo rolne. Rolnicy wielokrotnie zgłaszają problemy związane z otrzymaniem dopłat i innych płatności po śmierci jednego z nich.	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zasady nadawaniu numeru identyfikacyjnego producentowi wykraczają poza zakres merytoryczny projektu ustawy. Zasady te wynikają z przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.</p> <p>Jednocześnie utrzymane zostaną mechanizmy prawne umożliwiające sprawne korzystanie ze wsparcia finansowego udzielanego przez ARiMR, w przypadku małżonków i współposiadaczy gospodarstwa, którym nadany został jeden numer identyfikacyjny temu z małżonków lub współposiadaczy, co do którego współmałżonek lub współposiadacz wyrazili pisemną zgodę. Taka sytuacja ma obecnie miejsce w przypadku śmierci rolnika, w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich lub uzupełniającej płatności podstawowej do dnia doręczenia stosowej decyzji.</p> <p>Płatności bezpośrednie i uzupełniająca płatność podstawowa przysługują i przysługiwać będą spadkobiercy, jeżeli m.in. grunty objęte wnioskiem o przyznanie płatności obszarowych, były w</p>
-----	-----------------------------	----------------	---	--

					<p>posiadaniu rolnika lub jego spadkobiercy w dniu 31 maja, zwierzęta, które były objęte wnioskiem o przyznanie płatności związanych do zwierząt, były w posiadaniu rolnika lub jego spadkobiercy oraz spełnia on warunki do przyznania danej płatności, z tym że warunek posiadania numeru identyfikacyjnego, uznaje się za spełniony, nawet jeżeli spadkobiercy został nadany numer identyfikacyjny, który nie może być wykorzystywany do ubiegania się o przyznanie płatności bezpośrednich.</p> <p>Jednocześnie, spadkobierca we wniosku w którym wstępuje do toczącego się postępowania, podaje numer identyfikacyjny nadany w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o wpis do ewidencji producentów w rozumieniu tych przepisów. W celu uzyskania możliwości posługiwania się numerem identyfikacyjnym producent winien złożyć wniosek o wpis do ewidencji producentów w swoim imieniu. Przepisy w tym zakresie zostaną określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i</p>
--	--	--	--	--	---

					Rozwoju wydanym na podstawie przepisów projektowanej ustawy.
17.	Koalicja Żywa Ziemia	Art. 16	Przepis wymaga przejrzystości, w tym podziału na jednostki redakcyjne wskazujące na określony tryb przyznania pomocy.	Pomoc jest przyznawana: 1) Na wniosek o jej przyznanie, albo 2) zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (...)	Uwaga nieuwzględniona. Ocena projektu pod względem legislacyjnym należy do kompetencji Rządowego Centrum Legislacji.
18.	Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich Związek Rewizyjny	Art. 17; Art. 129	W sytuacji: - zakładanej w projekcie ustawy, zasadniczej zmiany w zakresie korespondencji pomiędzy rolnikami i przedsiębiorcami a ARiMR – całość zagadnień składania wniosków o przyznanie pomocy finansowej oraz ich rozpatrzenie, w tym prowadzenie korespondencji w w/w sprawach, zawieranie umów o przyznanie pomocy, prowadzenie korespondencji w sprawach realizacji zagadnień objętych decyzjami lub umowami, w tym decyzje, stanowiska ARiMR w zakresie nakładania kar, nieprawidłowości związanych z udzieloną pomocą finansową i ich konsekwencji oraz odwołania rolników, przedsiębiorców, mają być prowadzone wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego ARiMR, - występujących problemów w zakresie sprawności działania systemu teleinformatycznego ARiMR - znaczne trudności w korzystaniu z		Uwaga uwzględniona częściowo. Obecnie, w przypadku płatności bezpośrednich i niektórych działań PROW (objętych Zintegrowanym Systemem Zarządzania i Kontroli - ZSZiK), rozwiązania dotyczące korespondencji elektronicznej pomiędzy ARiMR oraz beneficjentem funkcjonują jeśli beneficjent wyraził na to zgodę. Uwzględniając stanowiska organizacji społecznych, w odniesieniu do płatności w ramach ZSZiK, dotychczasowe rozwiązanie zostanie utrzymane. Natomiast w odniesieniu do pomocy która będzie przyznawana na podstawie umowy o przyznaniu pomocy korespondencja realizowana będzie z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego bez konieczności wyrażenia zgody przez wnioskodawcę/beneficjenta.

			<p>tego systemu przez rolników w ostatnich tygodniach („zawieszanie się” oraz spowolnienia systemu w toku obsługi pomocy „suszowej”) potwierdzone poprzez dwukrotne przedłużenia terminu składania wniosków, KZSM wnioskuje o:</p> <p>a) odroczenie terminu wprowadzenie całości pozostałego zakresu, prowadzenia korespondencji, poza zakresem składania wniosków, pomiędzy rolnikami a ARiMR wyłącznie za pomocą systemu teleelektronicznego do czasu usprawnienia i osiągnięcia stanu niezawodności przez system teleinformatyczny ARiMR,</p> <p>b) pozostawienie korespondencji „pisemnej” przynajmniej w odniesieniu do części podmiotów np. rolników w zakresie najbardziej wrażliwych zagadnień, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wezwania o uzupełnienia braków, - decyzje, rozstrzygnięcia ARiMR dotyczące wskazania nieprawidłowości oraz inne rozstrzygnięcia, wezwania mogące skutkować utratą lub zobowiązaniem do zwrotu całości lub części pomocy finansowej, karami, wypowiedzeniem umowy, itp. <p>c) podjęcie kompleksowych działań celu zapewnienia sprawności i niezawodności systemów informatycznych ARiMR - realnej</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>możliwości dostępu do systemu przez wnioskodawców (bez „zawieszania” się systemu lub spowolnionej pracy), np. wzrost nakładów finansowych oraz przyznanie ARiMR innych zasobów (np. pracownicy, sprzęt oprogramowanie, serwis) dla realizacji w/w;</p> <p>d) przeprowadzenie szerokiej i realnej akcji informacyjnej o wprowadzanych zmianach i ich skutkach dla rolników.</p> <p>Należy stwierdzić, że znaczna część rolników - w tym dostawców mleka ma nadal praktyczne problemy w efektywnym korzystaniu z systemów informatycznych, w szczególności rolnicy w starszym wieku oraz na terenach o gorszej infrastrukturze sieci teleinformatycznych.</p> <p>Dotychczas zagadnienia składania wniosków w formie elektronicznej duża część rolników przeprowadziła korzystając z pomocy innych osób lub podmiotów (np. z pomocą swoich dzieci mieszkających w innych miejsca; sąsiadów lub ich dzieci, znajomych, doradców, podmiotów usługowych).</p> <p>Były to jednak działania jednorazowe (krótkoterminowe) - złożenie wniosku.</p> <p>Bardzo duży problem wystąpi w przypadku konieczności zapewnienia</p>		
--	--	--	--	--	--

		<p>stałej gotowości prowadzenia monitorowania ewentualnej całej korespondencji elektronicznej od ARiMR.</p> <p>Wynika to m.in. z powszechnie znanych faktów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - część rolników nie ma sprzętu komputerowego (szczególnie starsi rolnicy), - duża część rolników nie ma aktywnych kont poczty elektronicznej, - bardzo duża część rolników nie ma nawyku stałego monitorowania stanu poczty elektronicznej, - bardzo duża część rolników nie ma wiedzy, świadomości o skutkach braku monitorowania stanu poczty elektronicznej - zaistnienie formalnego stanu dostarczenia np. decyzji, rozstrzygnięć ARiMR o karach, konsekwencjach finansowych, wezwaniach do uzupełnienia braków lub złożenia wyjaśnień. Na powyższe nakładają się dodatkowe zagadnienia, proponowane w projekcie ustawy, faktycznie pogarszające sytuację prawnofaktyczną rolników: <ul style="list-style-type: none"> - proponowana zmiana w ustawie o ARiMR wprowadzająca stan domniemania dostarczenia korespondencji (art. 129 - zmiana art. 10c ustawy z 9.05.2008 r. o ARiMR - ust. 4 pkt 7 lit. b:		
--	--	--	--	--

„7) za datę doręczenia stronie pisma za pomocą tego systemu uznaje się dzień:

b) nasepiający po upływie 14 dni od dnia otrzymania pisma w tym systemie, jeżeli strona nie potwierdziła odczytania pisma przed upływem tego terminu;

- proponowane zmiany wyłączające obowiązek stosowania przez ARiMR, w sprawach objętych w/w ustawą, niektórych przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego (m.in. zobowiązujących organ do pozyskania z urzędu informacji i dowodów dotyczących danej sprawy)

- co w praktyce:

- zwalnia ARiMR z części obowiązków w zakresie wszechstronnego zgromadzenia dowodów, informacji i wyjaśnienia stanu faktyczno-prawnego sprawy,
- przerzuca w/w zagadnienia na stronę-rolnika - powoduje konieczność czynnego uczestnictwa rolnika w rozpatrywaniu danej sprawy.

Rolnicy mają wiedzę na temat prowadzenia praktycznej działalności rolniczej.

Muszą jednak stale uzupełniać wiedzę co do warunków prawnych prowadzenia działalności rolniczej (ciągłe zmiany przepisów rolnych UE

		<p>i krajowych). Natomiast faktem powszechnie znanym jest to, że zdecydowana większość rolników nie ma wykształcenia prawnego - a tym samym nie ma wiedzy, świadomości np. nt. domniemania doręczenia, jego skutkach, konsekwencjach uchybienia w terminie złożenia np. odwołania, uzupełnienia braków, itp. Ponadto praca w rolnictwie jest okresowo bardzo stresująca, np. z powodu szybkich zmian warunków przyrodniczych, zmian warunków rynkowych – zmiany cen, trudności ze zbytem, itp. - o powyższym świadczy występująca nadal duża skala wypadków w rolnictwie. Powyższe w połączeniu z szeregiem innych czynników np. z wiekiem rolnika, brakiem doświadczenia informatycznego, problemami z siecią teleinformatyczną na części obszarów wiejskich, problemami z efektywnością korzystania z systemów ARiMR (powszechne problemy w listopadzie br. - obsługa pomocy „suszowej”) uzasadnia wnioski aby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie nakładać jednorazowo dużego zakresu nowych obowiązków na rolników, które mogą mieć bardzo dramatyczne konsekwencje finansowe i życiowe dla wielu rolników, dla zmniejszenia zakresu		
--	--	---	--	--

			obowiązków i ułatwienia pracy ARiMR, bez uwzględnienia wyżej wnioskowanych w pkt a-d zagadnień.		
19.	Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego UPEMI	Art. 17, 64 ust. 3 i 5; Art. 76 ust. 3; Art. 81 ust. 2 i 3; Art. 88 ust. 1; Art. 93; Art. 96; Art. 99 ust. 2; Art. 101 ust. 3–5; Art. 105 ust. 7; Art. 129	W nawiązaniu: do ustalenia zawartego w projekcie, że całość zagadnień składania wniosków o przyznanie pomocy finansowej oraz ich rozpatrzenie, w tym prowadzenie korespondencji w sprawie, zawieranie umów o przyznanie pomocy, prowadzenie korespondencji w sprawach realizacji zagadnień objętych decyzjami lub umowami, w tym rozstrzygnięcia w zakresie nieprawidłowości oraz odwołania mają być prowadzone wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego ARiMR, występujących aktualnie problemów w zakresie funkcjonowania powyższego systemu teleinformatycznego ARiMR - znaczne trudności w korzystaniu z tego systemu przez rolników w ostatnich tygodniach np. zawieszanie się systemu w ramach obsługi pomocy „suszowej” potwierdzone faktem przedłużenia terminu składania wniosków, wnioskujemy o: 1) odroczenie terminu składania wniosków wyłącznie za pomocą systemu teleelektronicznego do czasu usprawnienia i osiągnięcia stanu niezawodności przez		Uwaga uwzględniona częściowo. Wnioski o przyznanie płatności objęte ZSZiK, zgodnie z przepisami UE, od 2018 r. składa się wyłącznie w postaci elektronicznej. Podejście to utrzymane jest także w ramach WPR 2023–2027 (art. 69 rozporządzenia UE 2021/2116). W tym zakresie uwaga nie może zostać uwzględniona. Odnosząc się do wątpliwości dotyczących zasadności wdrożenia powszechnej korespondencji elektronicznej pomiędzy ARiMR a beneficjentem, które budzą obawy czy rozwiązanie takie nie będzie dla rolników utrudnieniem, w odniesieniu do płatności w ramach ZSZiK, dotychczasowe rozwiązanie zostanie utrzymane, tj. korespondencja elektroniczna pomiędzy ARiMR oraz beneficjentem będzie prowadzona jeżeli beneficjent wyraził na to zgode. Natomiast w odniesieniu do pomocy która będzie przyznawana na podstawie umowy o przyznaniu pomocy korespondencja realizowana będzie z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego bez konieczności wyrażenia zgody przez wnioskodawcę/beneficjenta.

			<p>system teleinformatyczny ARiMR,</p> <p>2) usprawnienie i zapewnienia niezawodności systemu teleinformatycznego ARiMR.</p>		
20.	Krajowa Rada Spółdzielcza	Art. 17; Art. 129	<p>Proponujemy uzupełnienie zapisu o możliwość składania również korespondencji z ARiMR w wersji papierowej. Wydłużenie o kolejny rok takiego rozwiązania, wydaje się potrzebne dla rolników nie dysponujących sprzętem komputerowym lub nie mających umiejętności, aby składać korespondencję wyłącznie w wersji elektronicznej. Poza tym jest jeszcze znaczna część terenów o słabszej infrastrukturze sieci teleinformatycznych.</p> <p>Dodatkowym argumentem są występujące w dalszym ciągu problemy z uzyskaniem pełnej sprawności działania systemu teleinformatycznego ARiMR (zawieszanie się systemu oraz spowolnienie systemu w toku obsługi pomocy „suszonej” potwierdzone poprzez dwukrotne przedłużenia terminu składania wniosków.</p> <p>Umożliwienie równoległe korespondencji papierowej jest szczególnie ważne w takim zakresie jak: składanie korekty po wezwaniu o uzupełnienie braków, składanie odwołań od decyzji, itp. Duża część</p>		<p>Uwaga uwzględniona częściowo.</p> <p>Wnioski o przyznanie płatności bezpośrednich i niektórych działań w ramach PROW (objętych ZSZiK), zgodnie z przepisami UE, od 2018 r. składa się wyłącznie w postaci elektronicznej. Podejście to utrzymane jest także w ramach WPR 2023–2027 (art. 69 rozporządzenia UE 2021/2116). W tym zakresie uwaga nie może zostać uwzględniona. Ponadto w przypadku płatności objętych ZSZiK, korespondencja elektroniczna pomiędzy ARiMR oraz beneficjentem prowadzona będzie jeżeli beneficjent wyraził na to zgodę.</p> <p>Uwzględniając stanowiska organizacji społecznych, w odniesieniu do płatności w ramach ZSZiK, dotychczasowe rozwiązanie zostanie utrzymane. Natomiast w odniesieniu do pomocy która będzie przyznawana na podstawie umowy o przyznaniu pomocy korespondencja realizowana będzie z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego bez konieczności wyrażenia zgody przez</p>

			<p>rolników bowiem nie ma aktywnych kont poczty elektronicznej oraz nie ma nawyku bieżącego sprawdzania poczty przychodzącej.</p> <p>Jednocześnie proponowana w przedmiotowym projekcie ustawy zmiana ustawy o ARiMR wprowadza stan domniemania dostarczenia korespondencji (art. 129 - zmiana art. 10 c ustawy z dnia 9.05.2008 r. o ARiMR - ust. 4 pkt. 7 lit. b, jest w naszej ocenie zbyt daleko idącym rozwiązaniem, biorąc pod uwagę obecny stan przygotowania do wdrożenia takiego rozwiązania.</p> <p>Wprowadzenie w/w rozwiązań w zakresie stosowania wyłącznie drogi elektronicznej, winno być poprzedzone kampanią infoimacyjno-edukacyjną, z uwzględnieniem informacji o skutkach prawnych.</p>		wnioskodawcę/beneficjenta.
21.	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Art. 17	<p>Należy wprowadzić możliwość składania wniosków o przyznanie pomocy również w formie papierowej. Doświadczenie przeprowadzonych naborów, wyraźnie wskazuje, iż systemy (aplikacja suszowa, e-wniosek plus w pierwszych latach funkcjonowania aplikacji), wymagają wielu ulepszeń, w szczególności należy zwiększyć ich bardzo słabą wydajność.</p> <p>Możliwość złożenia wniosku również w formie papierowej wyeliminuje problemy wynikające z wdrożenia</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Wnioski o przyznanie płatności objęte ZSZK, zgodnie z przepisami UE, od 2018 r. składa się wyłącznie w postaci elektronicznej. Podejście to utrzymane jest także w ramach WPR 2023–2027 (art. 69 rozporządzenia UE 2021/2116).</p> <p>Projektowane regulacje przewidują stosowanie szeregu instrumentów, które mogą przeciwdziałać wskazanemu problemowi.</p> <p>Przykładowo, w razie braku możliwości złożenia wniosku o</p>

			<p>nowych systemów teleinformatycznych. Stopniowe wdrażanie aplikacji służących do składania wniosków zapewne pozytywnie wpłynie na jakość oraz poprawność składanych dokumentów, wpłynie dodatnio na wydajność, umożliwi ulepszenie poszczególnych aplikacji, szczególnie ich wydajności, która na dzień dzisiejszym jest nie do zaakceptowania przez użytkowników.</p>		<p>przyznanie pomocy w terminie określonym w regulaminie naboru wniosków, termin ten może zostać wydłużony w drodze zmiany regulaminu naboru wniosków. Korzystanie z systemu teleinformatycznego na etapie składania wniosków o przyznanie pomocy pozwala, aby składane wnioski były prawidłowe i kompletne oraz stanowi zdecydowane ułatwienie w wypełnianiu tych wniosków. Natomiast w przypadku wniosku składanego w postaci papierowej jego prawidłowe wypełnienie odznacza się większą trudnością dla wnioskodawców, przez co może skutkować składaniem wniosków niekompletnych i wypełnionych nieprawidłowo.</p>
22.	Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego UPEMI	Art. 18	<p>Proponujemy ustalenie terminu maksymalnego, w którym powinien być rozpatrzony przez ARiMR wniosek o przyznanie pomocy. W sytuacji gdy w ramach zmiany ustawy o ARiMR (art. 129 zmiana art. 10 c) ustala się bardzo krótkie terminy dla wnioskodawców - od 7 dni do maksymalnie 21 dni) to analogicznie powinien być ustalony termin dla ARiMR - np. nie dłuższy niż 2 (dwa) miesiące.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Odpowiednie postanowienia w tym zakresie (termin rozpatrzenia wniosku o przyznanie pomocy) znajdują się w regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy zgodnie z wytycznymi instytucji zarządzającej. W odniesieniu do np. interwencji objętych ZSZiK, termin rozpatrzenia przez ARiMR wniosku o przyznanie płatności uzależniony jest od wielu czynników. Przede wszystkim decyzja dot. przyznania płatności</p>

					może być przyznana dopiero po opublikowaniu stawek płatności oraz zakończeniu wszystkich przewidzianych prawem kontroli. Obsługa wniosku w przypadku gospodarstwa wytypowanego do kontroli na miejscu jest dodatkowo bardziej złożona i czasochłonna. W przypadku ubiegania się o kilka rodzajów płatności zwiększa się zakres kontroli i czas na kompleksowe rozpatrzenie wniosku. Dlatego, nie jest możliwe ustalenie maksymalnego terminu rozpatrzenia spraw.
23.	Koalicja Żywa Ziemia	Art. 18	<p>Pomimo wskazania czynności niezbędnych do rozpatrzenia wniosku, powinien zostać wskazany maksymalny czas wyrażony w terminie administracyjnym. Powinien zostać dokonany podział na dwa terminy w zależności od stopnia skomplikowania czynności wymaganych do rozpatrzenia wniosku.</p> <p>Powinien zostać podany termin na realizację czynności kontrolnych, od których uzależnia się rozpatrzenie wniosku.</p> <p>Dotychczasowe brzmienie przepisu może powodować nadużycia ze strony instytucji publicznych.</p> <p>Wprowadza on niepotrzebną niepewność i stanowi utrudnienia dla potencjalnych wnioskodawców,</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Odpowiednie postanowienia w tym zakresie (termin rozpatrzenia wniosku o przyznanie pomocy) znajdują się w regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy zgodnie z wytycznymi instytucji zarządzającej.</p> <p>W odniesieniu do np. interwencji objętych ZSZiK, termin rozpatrzenia przez ARiMR wniosku o przyznanie płatności uzależniony jest od wielu czynników. Przede wszystkim decyzja dot. przyznania płatności może być przyznana dopiero po opublikowaniu stawek płatności oraz zakończeniu wszystkich przewidzianych prawem kontroli. Obsługa wniosku w przypadku gospodarstwa wytypowanego do</p>

			którzy nie są w stanie – nawet w przybliżeniu – określić czasu rozpatrywania wniosku.		kontroli na miejscu jest dodatkowo bardziej złożona i czasochłonna. W przypadku ubiegania się o kilka rodzajów płatności zwiększa się zakres kontroli i czas na kompleksowe rozpatrzenie wniosku. Dlatego, nie jest możliwe ustalenie maksymalnego terminu rozpatrzenia spraw.
24.	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Art. 18	Terminy rozpatrywania wniosków powinny być ściśle określone i dotrzymywane przez agencję płatniczą. Nie powinna mieć miejsce sytuacja, która dotyczy PROW na lata 2014–2020, gdzie rozpatrywanie wniosków trwa nawet kilka lat.		Uwaga nieuwzględniona. W odniesieniu do działań objętych ZSZiK, termin rozpatrzenia przez ARiMR wniosku o przyznanie płatności uzależniony jest od wielu czynników. Przede wszystkim decyzja dotycząca przyznania płatności może być przyznana dopiero po opublikowaniu stawek płatności oraz zakończeniu wszystkich przewidzianych prawem kontroli. Obsługa wniosku w przypadku gospodarstwa wytypowanego do kontroli na miejscu jest dodatkowo bardziej złożona i czasochłonna. W przypadku ubiegania się o kilka rodzajów płatności zwiększa się zakres kontroli i czas na kompleksowe rozpatrzenie wniosku. Dlatego, nie jest możliwe ustalenie maksymalnego terminu rozpatrzenia spraw. W zakresie interwencji, w których pomoc będzie przyznawana na podstawie umowy odpowiednie postanowienia w tej sprawie będą

					określone w wytycznych instytucji zarządzającej a następnie zawarte w regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy.
25.	Ekogwarancja PTRE Sp. z o.o.	Rozdział 4	Dopłaty bezpośrednie w nowym PROW będą znacznie niższe niż w perspektywie PROW 2014-2020. Mowa tu o gospodarstwach powyżej 30 ha gruntów rolnych, prowadzących działalność rolniczą dłużej niż 5 lat, posiadającymi uprawy sadownicze i TUZ, które nie są położone na ONW. Dla tych gospodarstw realne dopłaty bezpośrednie będą na poziomie 118 Euro (str. 291 Planu Strategicznego), czyli około 550 zł, w roku 2022 jest to 865 zł. Płatność dla tej dużej grupy gospodarstw będzie o ponad 300 zł niższa, co jest krzywdzące dla tych rolników. Nadmieniam, że ekoschematy nie umożliwiają podjęcia dodatkowych praktyk dla ww. gospodarstw Faworyzują one rolników gospodarujących na gruntach ornych. Opiera się to zatem na wspomaganiu gospodarstw produkcyjnych, które z racji osiąganych plonów, mają już i tak wyższy dochód. Jednym z założeń i celów WPR 2023-2027 jest wyrównywanie szans i łagodzenie różnic w dochodach w rolnictwie - takie działania mogą być osiągnięte dzięki równym dopłatom		Uwaga nieuwzględniona. Koperta płatności podstawowej jest częścią Planu Strategicznego i musi uwzględniać nałożone minimalne limity wydatkowania środków WPR w innych interwencjach (płatność redystrybucyjna, ekoschematy, płatności związane z produkcją, wsparcie dla młodych rolników) oraz potrzeby pozostałych instrumentów wsparcia rolnictwa przewidzianych do realizacji w ramach Planu Strategicznego. Jednocześnie należy zaznaczyć, że wysokość stawek jest ustalana na podstawie powierzchni/liczby sztuk zatwierdzonych przez ARiMR w danym roku.

			<p>bezpośrednim do każdego hektara. Proponowana dopłata podstawowa, (około 550 zł) bo taką należy przyjąć jest o ponad 300 zł niższa niż w PROW 2014-2020. Proponuje się zwiększenie stawki podstawowej.</p>		
26.	Ekogwarancja PTRE Sp. z o.o.	Rozdział 4	<p>Polityka zmniejszenia płatności podstawowych opisanych w ww. punkcie zagraża też przekształcaniu przez rolników TUZ w grunty orne z powodu braku opłacalności utrzymywania TUZ. Nadmieniam, że nie wszystkie TUZ mogą uczestniczyć w fakultatywnych programach rolno-środowiskowych a nawet jeśli będzie można je zakwalifikować to rolnik w konsekwencji i tak będzie miał niższe płatności niż w roku 2022 ponieważ szacowane stawki w poszczególnych pakietach nie wzrastają powyżej 300 zł do hektara (strona 522 Planu Strategicznego). W tym przypadku działania takie również są sprzeczne z założeniami WPR 2023-2027, która zakłada utrzymanie TUZ. Natomiast proponowane płatności zachęcają do przekształcania TUZ w grunty orne. Utrzymanie TUZ przyrodniczych (poza obszarem Natura 2000) wymaga wyższych dotacji, w tym podstawowych w celu uniknięcia ich przekształcania w grunty orne z powodów ekonomicznych.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. W zakresie interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach Planu Strategicznego (II filar) jest możliwość uzyskania wsparcia do łąk i pastwisk (trwałych użytków zielonych oraz obszarów przyrodniczych niebędących użytkami rolnymi), na których występują cenne zbiorowiska roślinne (zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, zalewowe łąki selernicowe i słonorośla, murawy, półnaturalne łąki wilgotne, półnaturalne łąki świeże, torfowiska) oraz siedliska lęgowe zagrożonych gatunków ptaków (rycyka, kszycza, krwawodzioba, czajki, dubelta, kulika wielkiego, wodniczki, derkacza).</p> <p>Zaprojektowane interwencje (w dużej mierze kontynuacja pakietów Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014--2020), to:</p> <p>- Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 (odpowiednik Pakietu 4</p>

					<p>DRŚK) i Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000 (odpowiednik Pakietu 5 DRŚK, rozszerzenie interwencji o gatunki ptaków) - utrzymanie, zapobieganie pogarszaniu się lub przywrócenie właściwego stanu ochrony cennych siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk lęgowych ptaków, których występowanie jest uzależnione od prowadzenia działalności rolniczej) – od 2023 r. stawki płatności (w zależności od siedliska) wyniosą od 912 do 1 612 zł/ha i wzrosną ok. 11,5 % w porównaniu do analogicznych wariantów wdrażanych w ramach PROW 2014–2020 2022 r.</p> <p>- Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000 (nowa interwencja) - ekstensywne użytkowanie rolnicze na trwałych użytkach zielonych na obszarach Natura 2000, aby zapobiec zanikaniu łąk i pastwisk oraz przeciwdziałać intensyfikacji rolnictwa (stawka płatności wyniesie 836 zł/ha).</p> <p>Płatności będą rekompensować rolnikom poniesione koszty i utracone dochody wynikające z realizacji zobowiązań wieloletnich.</p> <p>Jednocześnie, że od 2023 r. dla beneficjentów kontynuujących zobowiązania rolno-środowiskowo-</p>
--	--	--	--	--	--

					<p>klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014–2020, w tym Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 oraz Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000), stawki płatności zostaną podwyższone do wysokości stawek dla analogicznych wariantów w Planie Strategicznym.</p>
27.	Ekogwarancja PTRE Sp. z o.o.	Rozdział 4	<p>„W przypadku, gdy kwota zmniejszenia płatności jest równa lub mniejsza od 100 euro, sankcje nie będą nakładane, a rolnik będzie powiadamiany o stwierdzeniu niezgodności i obowiązku podjęcia działania naprawczego” (strona 768 Planu Strategicznego). Kwota 100 Euro występuje od kilkunastu lat, może warto ją sukcesywnie zwiększyć w perspektywie obecnych czasów inflacji?</p>		<p>Wyjaśnienie Kwota 100 Euro wynika wprost z przepisów UE, tj. art. 84 ust. 2 lit. b rozporządzenia 2021/2116, zgodnie z którym państwa członkowskie „mogą podjąć decyzję o niestosowaniu kary administracyjnej, jeżeli jej wysokość wynosi 100 EUR lub mniej w odniesieniu do danego beneficjenta na rok kalendarzowy”.</p>
28.	Ekogwarancja PTRE Sp. z o.o.	Rozdział 4	<p>Na stronie 1194 Planu Strategicznego zapisano: „Nienależne kwoty pomocy będą podlegać zwrotowi wraz z odsetkami określonymi wg zasad krajowych”. Czy konieczne jest stosowanie odsetek? Płatności są przywilejem rolnika a ww. założenie powoduje zniechęcenie rolnika do podejmowania niejednokrotnie ciężkich do spełnienia obowiązków, które są obarczone ryzykiem dodatkowych odsetek.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Uwaga dotyczy postanowień Planu Strategicznego a nie przepisów projektu ustawy. Niezależnie od powyższego odzyskiwanie nienależnych płatności wraz z odsetkami wynika z art. 59 ust. 1 lit. e rozporządzenia UE 2021/2116.</p>

			Zmniejsza to efektywność oferowanej pomocy, ponieważ wielu rolników obawia się sankcji, rozważa kredyt zamiast dotacji i wielu wymogów obarczonych ryzykiem.		
29.	Ekogwarancja PTRE Sp. z o.o.	Rozdział 4	Plan strategiczny-„7.4.2 System kar w związku z zasadą warunkowości" (od strony 770 Planu Strategicznego) - „Wartość procentowa zmniejszenia w przypadku powtarzalnej niezgodności co do zasady wynosi 10 % całkowitej kwoty płatności”. W związku z tym, że rolnik w niektórych obszarach działania może mieć większe problemy i nie wynika to z jego winy, to może warto rozważyć zasadę, że procentowa wartość zmniejszenia będzie np. 15 % ale w stosunku do przypisanej nieprawidłowości, czyli np. GAEC09 - „Zakaz przekształcania lub orania trwałych użytków zielonych wyznaczonych jako trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym na obszarach należących do sieci Natura 2000". Obecny zapis powoduje, że gospodarstwo posiadające 100 ha użytków rolnych w tym 10 ha TUZ, w którym rolnik zaorze 0,1 ha TUZ na obszarze Natura 2000, powoduje, że rolnik poniesie karę w stosunku do 100 ha, co wydaje się dość nieadekwatne do przewinienia. Wymóg dotyczy w tym przypadku 10		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Uwaga wykracza poza zakres przepisów projektu ustawy. Ustawa tworzy podstawę prawną dla wdrożenia Planu Strategicznego, który po konsultacjach krajowych został uzgodniony z Komisją Europejską i zatwierdzony przez nią. Przepisami ustawy nie można zmienić treści i zakresu merytorycznego Planu.</p> <p>Ponadto kryteria, którymi należy się kierować ustalając wysokość kar administracyjnych w związku z warunkowością są wskazane w przepisach UE. Państwa członkowskie nie mogą różnicować wysokości kar wg innych kryteriów.</p>

		<p>ha, a rolnik dostaje karę do 100 ha. Biorąc pod uwagę, że stwierdzona niezgodność jest ułamkową częścią obszaru gospodarowania i fakt, że przyczynić się do tego może sąsiad rolnika lub niewielki błąd pomiaru powierzchni (tolerancja w urządzeniu GPS) to kara dla rolnika jest bardzo krzywdząca i zapisy takie wymagają głębokich przemyśleń z uwzględnieniem praktycznych przypadków. Przypisanie procentowego zmniejszenia do powierzchni obszaru, na którym wymóg nie był spełniony jest bardziej sprawiedliwe i miarodajne. Ponadto system kryteriów, zasięgu, dotkliwości i trwałości (od strony 770 Planu Strategicznego) można również dostosować w stosunku do obszaru stwierdzonych nieprawidłowości a nie całego gospodarstwa. Analizując ww. nieprawidłowość i opierając się na systemie kryteriów, zasięgu, dotkliwości i trwałości, można stwierdzić, że:</p> <p>"Zasięg" kryterium oceny stwierdzonej niezgodności uwzględniające w szczególności czy dana niezgodność ma daleko idące konsekwencje (wykraczające poza obszar gospodarstwa), czy też ograniczają się one wyłącznie do danego gospodarstwa. Proponuje się</p>		
--	--	--	--	--

			<p>stosowanie tej definicji wyłącznie do fragmentu gospodarstwa, w którym wystąpiła niezgodność "Dotkliwość" kryterium oceny stwierdzonej niezgodności pod względem znaczenia jej konsekwencji, z uwzględnieniem celów wymogu lub normy, których przedmiotowa niezgodność dotyczy. Dotkliwość powinna dotyczyć niezgodności części obszaru gospodarstwa.</p> <p>"Trwałość" kryterium oceny stwierdzonej niezgodności pod względem długości okresu, w którym występują jej skutki lub możliwości wyeliminowania tych skutków za pomocą racjonalnych środków.</p> <p>Rolnik w w/w opisanym przypadku zobowiązany będzie do ponownego przekształcenia tej działki na TUZ.</p> <p>Biorąc pod uwagę proponowany system kar, również należy go zmodyfikować do rzeczywistego przewinienia rolnika. Według w/w opisanego przypadku można zauważyć, że system stosowanych kar jest zbyt wysoki w stosunku do niektórych nieprawidłowości i należy rozważyć system oparty o procentowe zmniejszenie w stosunku do podejmowanego zobowiązania lub obszaru (części gospodarstwa), którego rzeczywiście dotyczy.</p> <p>Kolejnym przykładem może być gospodarstwo ekologiczne, które</p>		
--	--	--	--	--	--

			posiadać będzie 5 letnie zobowiązanie w ARiMR. W związku z trudnościami w prowadzeniu upraw ekologicznych wynikającymi z ograniczoną dostępnością środków ochrony roślin i nawozów mineralnych, proponuje się aby w trakcie zobowiązania 5 letniego wprowadzić możliwość zgłoszenia „siły wyższej” i nie sankcjonować rolnika z powodu uprawy, która nie spełnia warunków racjonalnej agrotechniki, z powodu niekorzystnych warunków pogodowych.		
30.	Ekogwarancja PTRE Sp. z o.o.	Rozdział 4	W związku z ograniczeniami w produkcji ekologicznej spowodowanymi wysokimi wymogami dobrostanu zwierząt proponuje się aby warunek płatności dla gospodarstw ze zrównoważoną produkcją roślinną i zwierzęcą obniżyć z obsady zwierząt 0,5 DJP do 0,3 (strona 380 Planu Strategicznego). Proszę też rozważyć możliwość dopłat przy współpracy gospodarstw posiadającymi uprawy ekologiczne z gospodarstwami posiadającymi zwierzęta. Taką możliwość przewidują przepisy UE.		Uwaga nieuwzględniona. Uwaga wykracza poza zakres przepisów projektu ustawy. Ustawa tworzy podstawę prawną dla wdrożenia Planu Strategicznego, który po konsultacjach krajowych został uzgodniony z Komisją Europejską i zatwierdzony przez nią. Przepisami ustawy nie można zmienić treści i zakresu merytorycznego Planu.
31.	Koalicja Żywa Ziemia	Art. 23 ust. 1	Szczególne wątpliwości budzi brzmienie art. 23 ust. 1, z uwagi na to, iż posiadanie samoistne może charakteryzować się faktycznych władztwem nad rzeczą. Być może		Uwaga nieuwzględniona. Proponowany przepis jest analogiczny do obowiązującego w obecnym systemie płatności bezpośrednich na lata 2015–2022.

			należy powrócić do brzmienia art. 2 ust. 1 ustawy z 2003 r. o dopłatach bezpośrednich do gruntów rolnych, biorąc także pod uwagę orzeczenie Naczelnego Sądu Administracyjnego (sygn. akt II GSK 406/07).		<p>Termin „posiadanie” należy interpretować w związku z art. 336 ustawy – Kodeks cywilny, który definiuje posiadacza rzeczy zarówno jako tego, kto nią faktycznie włada jak właściciel (posiadacz samoistny), jak i tego, kto nią faktycznie włada jak użytkownik, zastawnik, najemca, dzierżawca lub mający inne prawo, z którym łączy się określone władztwo nad cudzą rzeczą (posiadacz zależny).</p> <p>Płatności bezpośrednie są i będą przyznawane rolnikowi, który rzeczywiście wykonuje wszelkie czynności niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania gospodarstwa, niezależnie od faktu dysponowania przez niego tytułem prawnym do danego gruntu.</p>
32.	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Art. 24	Zaproponowana definicja rolnika aktywnego nie spełnia oczekiwań samorządu rolniczego. Powinna być ona spójna z wnioskami zgłoszonymi przy piśmie KR(R/W/1083/2022 z dnia 10.10.2022 w sprawie wniosków wypracowanych w ramach dyskusji podczas warsztatów na konferencji KRIR w partnerstwie w IRWiR PAN pn. „Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027”, która odbyła się w Zegrzu w dniach 29-30.09.2022 r. Przedstawiona w art. 24 definicja nie wyklucza ze wsparcia „rolników” nie		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Płatności mogą zostać przyznane wyłącznie rolnikom, czyli zgodnie z art. 3 rozporządzenia UE 2021/2115 osobom prowadzącym działalność rolniczą. Nie przyznaje się płatności osobom, które takiej działalności nie prowadzą.</p> <p>Zgodnie z art. 4 ust. 2 ww. rozporządzenia działalność rolniczą definiuje się w taki sposób, aby obejmowała zarówno wytwarzanie produktów rolnych wymienionych w załączniku I do TFUE, w tym m.in.</p>

			<p>prowadzących de facto działalności rolniczej (tych którzy na podstawie umów ustnych wydzierżawili swoje grunty rolne, ale nadal pobierają płatności bezpośrednie). W związku z czym należy tak doprecyzować definicję rolnika aktywnego oraz wymogi stawiane beneficjentom, by ograniczyć skalę wypad płatności bezpośrednich dla osób, które nie prowadzą działalności rolniczej. Dopłaty, zgodnie z prawodawstwem UE, powinny trafiać do aktywnych rolników - to jest takich, którzy prowadzą działalność rolniczą.</p>	<p>zagajniki o krótkiej rotacji, jak i utrzymywanie użytków rolnych w stanie, dzięki któremu nadają się one do wypasu lub uprawy, bez konieczności podejmowania działań przygotowawczych wykraczających poza zwykłe metody rolnicze i użycie zwykłego sprzętu rolniczego.</p> <p>Definicja rolnika aktywnego zawodowo, zgodnie z art. 4 ust. 5 tego rozporządzenia powinna zagwarantować, że wsparcie będzie przyznawane wyłącznie osobom prowadzącym działalność rolniczą na co najmniej minimalnym poziomie. Jednocześnie jednak, zgodnie z motywem 19 tego rozporządzenia, definicja rolnika aktywnego zawodowo nie powinna wykluczać przyznania wsparcia rolnikom prowadzącym działalność rolniczą i nierolniczą lub prowadzącym działalność rolniczą w niepełnym wymiarze godzin, którzy oprócz działalności rolniczej prowadzą również działalność pozarolniczą.</p> <p>Celem jest wykluczenie tych co, dysponując znacznym arealem ziemi rolnej, nie zajmują się produkcją rolniczą. Zjawisko to (określane często jako „sofa farmers”) nie sprzyja prawidłowej dystrybucji środków finansowych w ramach wsparcia bezpośredniego, którego zasadniczym celem jest wsparcie</p>
--	--	--	--	--

					<p>dochodów rolników. Niekorzystny wpływ pobierania płatności przez osoby niezajmujące się produkcją rolną dotyczy w szczególności dużych podmiotów, które posiadając znaczne zasoby ziemi osiągają wysokie przychody z tego tytułu. Z tego względu działania związane z badaniem aktywności rolniczej proponuje się ograniczyć jedynie do gospodarstw największych. W pozostałych przypadkach efekty stosowania tego mechanizmu byłyby niewspółmiernie małe do poniesionych nakładów administracyjnych. Jest to bowiem instrument o wysokim poziomie skomplikowania pod względem procesu weryfikacji.</p> <p>Dlatego w opinii Ministra, definicja zawarta w Planie Strategicznym realizuje cele wskazane przez unijnego ustawodawcę.</p> <p>Należy również zauważyć, że przepisy ww. rozporządzenia przewidują, że jednym z warunków przyznania wsparcia po 2022 r. będzie, analogicznie jak w obecnym systemie, wymóg, aby kwalifikujące się hektary pozostawały w dyspozycji (posiadaniu) rolnika.</p> <p>Niemniej jednak prawo UE nie definiuje pojęcia „w dyspozycji”. Nie określa też charakteru stosunku</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>prawnego, na podstawie którego dany obszar jest użytkowany (pozostaje w dyspozycji) przez rolnika. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w orzeczeniu z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie C-216/19 Land Berlin stwierdził, że wszystkie formy posiadania gruntów rolnych dopuszczone prawem danego państwa członkowskiego, mogą stanowić podstawę stwierdzenia spełniania tego warunku.</p> <p>Dysponowanie gruntem powinno zatem odbywać się na podstawie tytułu prawnego. Tytułem takim może być w szczególności prawo własności, umowa dzierżawy, lub inna forma umowy.</p> <p>Dlatego w przypadku gruntów dzierżawionych, osobą uprawnioną do ubiegania się o przyznanie płatności bezpośrednich jest dzierżawca, który faktycznie użytkuje dany grunt. Prawo do płatności przysługuje takiej osobie również w przypadku, gdy umowa dzierżawy została zawarta w formie ustnej.</p> <p>Płatności bezpośrednie nie są przewidziane dla właścicieli, którzy dysponując jedynie tytułem własności, nie zajmują się produkcją rolną. Ponadto nie przyznaje się płatności bezpośrednich, jeżeli warunki wymagane do ich uzyskania</p>
--	--	--	--	--	---

					zostały sztucznie stworzone, np. stwarzanie pozorów prowadzenia działalności rolniczej wyłącznie w celu uzyskania płatności.
33.	Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego UPEMI	Art. 25 ust. 2	Pozytywne opiniujemy zawarte w art. 25 ust. 2 rozszerzenie zakresu przyznawania płatności bezpośrednich. Umożliwi to przyznanie płatności związanych dla zwierząt np. do młodego bydła dla rolników utrzymujących nie małe ilości bydła - będzie to sprzyjać wzrostowi pogłowia bydła. Pozytywny czynnik dla rozwoju bazy surowcowej dla polskiego sektora przetwórstwa mięsa wołowego		Uwaga nie wymaga zajęcia stanowiska przez MRiRW.
34.	Krajowa Rada Spółdzielcza	Art. 27	Umożliwiono dla spółdzielni produkcyjnych płatność redystrybucyjną z uwzględnieniem ilości członków spółdzielni - dotyczy członków z wkładem gruntowym. W planie strategicznym WPR na lata 2023–2027 zatwierdzonym przez KE w dniu 31 sierpnia br. nie ma ograniczenia wyłącznie do członków z wkładem gruntowym. Mając powyższe na uwadze, proponujemy rozwiązanie uwzględniające wszystkich członków pracujących w spółdzielni.		Uwaga uwzględniona.
35.	Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych	Art. 27 ust. 3	Wykreślenie sformułowania „Którzy wnieśli wkład gruntowy”. Zupełnie niepotrzebnie przepis krajowy zawęził liczbę członków		Uwaga uwzględniona. Przy określaniu wysokości płatności redystrybucyjnej będą stosowane limity z uwzględnieniem wszystkich członków spółdzielni.

<p>Spółdzielni Produkcyjnych</p>		<p>spółdzielni uwzględnianych w przeliczniku tylko do tych z wkładem gruntowym skoro Komisja Europejska zaakceptowała iloczyn członków spółdzielni bez względu na wielkość wkładu gruntowego, czyli również takiego z zerowym wkładem (sic!). Nie ma zupełnie uzasadnienia aby w tej kwestii tworzyć podziały na członków o różnym statusie i utrudniania w ustaleniu kto jaki ma.</p> <p>W spółdzielniach wszyscy członkowie niezależnie czy wnieśli wkład czy nie uczestniczą na równych zasadach w wytworzeniu i podziale bieżącego dochodu.</p> <p>Wniesienie wkładu ma jedynie znaczenie w przypadku rezygnacji z członkostwa lub likwidacji spółdzielni i rozliczenia się z członkami. Dodatkowo z ostrożności dodam, że żadna spółdzielnia nie jest zainteresowana zwiększaniem liczby członków a wręcz ich zmniejszaniem co wynika z faktu, że wszyscy członkowie partycypują w podziale majątku spółdzielni. Nikt więc nie zaryzykuje uszczerbku na swoim udziale w pokaźnym majątku spółdzielni aby tylko kogoś dopisać na członka spółdzielni np. w celu pobrania kilkudziesięciu euro rocznie więcej. Nie ma więc ryzyka</p>		
--------------------------------------	--	--	--	--

sztucznego zawyżania stanu członkowskiego, wręcz przeciwnie mamy mechanizm gwarantujący jego stabilność a wręcz tendencję na zmniejszenie stanu członkowskiego.

Nie ma również zagrożenia, żeby więksi (ponad 30hektarowi) rolnicy indywidualni pokusili się aby stworzyć spółdzielnie tylko po to aby otrzymać kilkadziesiąt euro więcej do kolejnych 30 ha gruntów ornych. Po pierwsze aby założyć RSP trzeba minimum 5 członków którzy stają się współwłaścicielami w równych udziałach całego gospodarstwa, wszyscy musieli by przejść i opłacać ZUS, poddawać się regularnie kontrolom(lustracjom) Opłacać składkę na Krajową Radę Spółdzielczą i realizować wiele innych obowiązków wynikających w prawa spółdzielczego. Tak więc rodzi się pytanie po co miałyby to robić skoro łatwiej takiemu rolnikowi podzielić (nawet sztucznie) swoje gospodarstwo pomiędzy członków swojej rodziny po 30 ha i być pełnym beneficjentem?! Tak więc zapis, który my proponujemy usunąć absolutnie nie chroni przed pomysłowością i „zaradnością” polskich rolników a niestety bardzo dotkliwie krzywdzi obecnych spółdzielców wypaczając sens tego

			przełomowego rozwiązania.		
36.	Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych	Art. 27 ust. 3	<p>Wykreślenie frazy „z wyjątkiem tych z nich, którzy również ubiegają się o przyznanie płatności redystrybucyjnej.”</p> <p>Jak rozumiemy chodzi o sytuację gdy członek spółdzielni rolnej jest jednocześnie posiadaczem prywatnych gruntów i ma osobny numer EP na podstawie, którego uprawia ziemię i pobiera należne dopłaty obszarowe.</p> <p>Przepis na wskroś zły i moim zdaniem niekonstytucyjny gdyż ingeruje w swobodę działalności gospodarczej oraz wypacza sens płatności obszarowych.</p> <p>Jak sama nazwa wskazuje płatności obszarowe są przyznawane do uprawianego zgodnie ze sztuką agrotechniczną gruntu a nie do osoby, która je uprawia. Nie może zdarzyć się tak aby płatności były przyznane do tego samego hektara ale może jeden obywatel być właścicielem kilku spółek czyli gospodarstw i niezależnie na każdą wnioskować o dopłaty. Nawet w małżeństwach może być tak, że mimo iż jest to jedna rodzina to i żona i mąż mogą mieć różne gospodarstwa i numery</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Proponowane rozwiązanie ma na celu zapobieganie sytuacji, w której rolnicy indywidualni dysponujący większą powierzchnią gruntów, rejestrowaliby spółdzielnie (przy udziale innych osób) wyłącznie w celu uzyskania korzyści w postaci zwiększonego limitu płatności. Należy w tym miejscu wyjaśnić, że zgodnie z przepisami unijnymi wnioskodawcom nie przyznaje się jakichkolwiek korzyści wynikających z sektorowego prawodawstwa rolnego, w tym płatności bezpośrednich, jeżeli warunki wymagane do uzyskania takich korzyści zostały sztucznie stworzone, w sprzeczności z celami tego prawodawstwa (np. w celu omięcia zastosowania stawek degresywnych w przypadku płatności ONW oraz płatności rolnośrodowiskowych, limitów powierzchniowych w przypadku płatności redystrybucyjnej i ONW, stworzenia pozorów prowadzenia działalności rolniczej dla uzyskania pomocy).</p>

			EP dwa wnioski obszarowe. Tak samo członek spółdzielni, mimo że jest współwłaścicielem spółdzielni to może otrzymać spadek w postaci ziemi rolnej i ją prywatnie tylko na swój użytek uprawiać. Było by to skrajnie niesprawiedliwe aby tą jedyną kategorię rolników traktować inaczej i krzywdząco.		
37.	Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych	Art. 27 ust. 3	<p>Jest to wpisanie warunku przestrzegania już obowiązującego prawa, aby być beneficjentem korzystnego przelicznika. Wydaje się to oczywiste, że w sytuacji podziału publicznych pieniędzy należy zachować najwyższą staranność i uczciwość aby wspomagać te podmioty życia gospodarczego, które nie łamią obowiązującego prawa. Zawarty w naszej poprawce prosty mechanizm, będzie efektywnym mechanizmem powodującym zanik patologicznego unikania obowiązku poddawania się kontroli przez spółdzielnie, gdyż obecnie nie ma właściwego środka egzekucji tych obowiązków. Kompleksowa kontrola zewnętrzna spółdzielni daje największą rękojmię prawidłowości i gospodarności funkcjonowania tego podmiotu gospodarki rolnej.</p> <p>Jesteśmy przekonani, że zarówno Panu Ministrowi, całemu Ministerstwu tak jak naszemu</p>	Dodanie frazy: „którzy, zgodnie z prawem spółdzielczym, mają przeprowadzoną lustrację w ostatnich trzech latach poprzedzających rok złożenia wniosku obszarowego i należą do Krajowego Związku Rewizyjnego Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych.”.	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z art. 91 § 1 ustawy – Prawo spółdzielcze każda spółdzielnia obowiązana jest przynajmniej raz na trzy lata, a w okresie pozostawania w stanie likwidacji corocznie, poddać się lustracyjnemu badaniu legalności, gospodarności i rzetelności całości jej działania. Lustracja obejmuje okres od poprzedniej lustracji. Dlatego niezasadne jest uregulowanie tej kwestii w projektowanym ustawie.</p> <p>Odnosząc się natomiast do kwestii przynależności do KZRSP należy podkreślić, że przynależność do jakichkolwiek podmiotów nie może być warunkiem przyznania wsparcia. Dodatkowo prowadziłyby to do nierównego traktowania członków innych spółdzielni.</p>

Związkowi zależy aby eliminować nieuczciwych producentów rolnych a rzetelnych wspierać, Nie jest to nic nowego w polityce rolnej gdyż praktycznie każde wsparcie unijne czy krajowe producentów rolnych wiąże się ze spełnieniem określonych warunków (czy to wymóg wykształcenia rolniczego, uczestniczenia w systemie KRUS, posiadania określonego areału, podjęcia odpowiednich praktyk agrotechnicznych, braku zaległości podatkowych itp. itd.).

Podmioty, które „kręcą”, nie wykonują obowiązującego prawa i unikają kontroli nie zasługują aby być beneficjentem dodatkowych środków publicznych.

Organizacją, która stoi na straży wypełniania wszystkich obowiązków wynikających z prawa w spółdzielniach rolnych jest Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych. Dlatego pojawiła się propozycja aby członkostwo w niej warunkowało uczestniczenie w dodatkowych dopłatach.

Pomysł ten ma również pomóc i odciążyć ARiMR w ustalaniu kto kiedy poddawał się kontroli i spełnia

			<p>warunki. Pojawienie się takiego warunku jest ważnym elementem zabezpieczającym prawidłowość podziału środków publicznych.</p> <p>Warunek ten absolutnie nie stoi w sprzeczności ze swobodą zrzeszania się.</p> <p>Bowiem zarówno zrzeszanie się jak i wnioskowanie o dopłaty wciąż jest dobrowolne a nie obligatoryjne. To wciąż jest tylko prawo a nie obowiązek. Tym bardziej, że brak poddania się lustracji czy zrzeszenia się w KZR RSP nie pozbawia spółdzielni dopłat podstawowych.</p> <p>Tak samo jak nie ma obowiązku korzystania np. z ekoschematów chyba, że spełni się szereg określonych warunków to wówczas nabędzie się do nich prawa.</p>		
38.	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Art. 28	<p>Przy płatności dla młodych rolników należy umożliwić skorzystanie z takiego dofinansowania bez warunku posiadania kwalifikacji rolniczych. Dotychczas młody rolnik ubiegający się o środki w ramach „Premii dla młodych rolników” miał czas na uzupełnienie kwalifikacji w ciągu 3 lat od otrzymania decyzji.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Warunek posiadania odpowiedniego wykształcenia lub umiejętności wynika z ramowej definicji "młodego rolnika" określonej w art. 4 ust. 6 rozporządzenia UE 2021/2115, do której wdrożenia zostało zobligowane każde państwo członkowskie.</p>
39.	Koalicja Żywa Ziemia	Art. 29 ust. 8 pkt 2	<p>Co oznacza „będące w posiadaniu rolnika przez okres, w jakim posiadanie zwierząt jest warunkiem</p>		<p>Wyjaśnienie Okres przetrzymywania zostanie doprecyzowany w rozporządzeniu.</p>

			przyznania danej płatności”. Niestety z art. 29 nie wynika, o który okres chodzi.		
40.	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Art. 29	Należy wprowadzić płatności (do macior) związane z produkcją trzody chlewnej w cyklu zamkniętym, szczególnie polskich ras, takich jak WBP czy PKZ. Sektor trzody chlewnej w porównaniu z inną produkcją zwierzęcą jest od lat w zapaści ekonomicznej, o czym świadczy spadek pogłowia oraz liczby zarejestrowanych stad.		<p>Uwaga nieuwzględniona. Przepisy rozporządzenia UE 2021/2115 określające m.in. system płatności bezpośrednich od roku 2023 nie przewidują stosowania szczególnego wsparcia dedykowanego hodowli trzody chlewnej.</p> <p>Zgodnie z art. 33 ww. rozporządzenia wsparcie związane z produkcją można przyznawać wyłącznie następującym sektorom i rodzajom produkcji: zboża; nasiona oleiste, z wyjątkiem nasion słonecznika konfekcyjnego; rośliny wysokobiałkowe, w tym rośliny strączkowe oraz mieszanki roślin strączkowych i traw pod warunkiem, że rośliny strączkowe przeważają w mieszance; len; konopie; ryż; orzechy; ziemniaki skrobiowe; mleko i przetwory mleczne; nasiona; mięso baranie i kozie; wołowina i cielęcina; oliwa z oliwek i oliwki stołowe; jedwabniki; susz paszowy; chmiel; buraki cukrowe, trzcina cukrowa i korzenie cykorii; owoce i warzywa; zagajniki o krótkiej rotacji.</p> <p>W ramach negocjacji nad przepisami ww. rozporządzenia Polska zabiegała o odejście od zamkniętej listy</p>

					sektorów, które mogłyby być objęte wsparciem. Jednakże postulat ten nie uzyskał wystarczającego poparcia. Niemniej jednak rolnicy zajmujący się chowem i hodowlą trzody chlewnej, w przypadku posiadania kwalifikujących się hektarów, mogą korzystać na zasadach ogólnych z wszystkich pozostałych instrumentów wsparcia bezpośredniego.
41.	Krajowa Rada Spółdzielcza	Art. 29 ust. 3	W odniesieniu do art. 29 ust. 3 pkt. I lit. b oraz pkt 2 lit. b, KRS pozytywnie opiniuje zmianę dotyczącą obniżenia wymogu ilości bydła domowego dla wybranych województw do 1 sztuki.		Uwaga nie wymaga zajęcia stanowiska przez MRiRW.
42.	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Art. 29 ust. 3	Płatność dla krów powinna być liczona dla wszystkich województw jednakowo, w chwili obecnej powstała kategoryzacja na lepsze i gorsze województwa. Ponadto pomoc powinna zostać rozszerzona do 30 sztuk bydła.		Uwaga nieuwzględniona. Z przeprowadzonych na potrzeby nowych rozwiązań prawnych w zakresie WPR na lata 2023–2027 analiz wynika, że struktura gospodarstw oraz warunki ekonomiczne i środowiskowe w województwach, w których średnia wielkość gruntów rolnych jest niższa od średniej krajowej (tj. lubelskim, łódzkim, małopolskim, mazowieckim, podkarpackim, śląskim i świętokrzyskim) powodują, że prowadzenie większych gospodarstw jest tam utrudnione. W województwach tych dominują jednostki dysponujące małym arealem użytków rolnych i mniejszą

					<p>liczbą zwierząt, a zatem słabsze ekonomicznie i dlatego mają one ograniczone możliwości inwestowania w rozwój.</p> <p>W związku z powyższym zasadne jest zastosowanie w regionach o większym rozdrobieniu odmiennych narzędzi wsparcia niż w województwach, w których średnia powierzchnia gospodarstw jest większa. Wszystkie płatności realizowane w ramach WPR, w tym płatności bezpośrednie, mogą być przyznawane wyłącznie na zasadach określonych w prawodawstwie UE, a ewentualne ukierunkowanie danego instrumentu nie może wykraczać poza swobodę przewidzianą dla państw członkowskich tymi przepisami. Wdrażane w danym państwie członkowskim interwencje muszą przede wszystkim być zgodne z celami wsparcia określonymi w przepisach unijnych, a także wynikać z analizy SWOT i zidentyfikowanych potrzeb.</p> <p>Wsparcie związane z produkcją, w ramach którego stosowana jest płatność do młodego bydła oraz płatność do krów, to instrument unijny, mający na celu wsparcie sektorów, które mają szczególne znaczenie gospodarcze, środowiskowe i społeczne, i które znajdują się w trudnej sytuacji.</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>Dlatego wsparcie ukierunkowane jest w szczególności na grupę gospodarstw z najmniejszymi stadami, które osiągają zdecydowanie najniższe dochody (poniżej dochodu parytetowego na osobę w gospodarce narodowej) z działalności rolniczej. Jak wynika z dostępnych analiz, w najtrudniejszej sytuacji znajdują się gospodarstwa ze stadami do 20 sztuk bydła (90% wszystkich gospodarstw). Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat w tej grupie jako jedynej nastąpiło znaczące ograniczenie liczby gospodarstw utrzymujących zwierzęta. Dlatego zaproponowano maksymalny limit liczby zwierząt w gospodarstwie w wysokości 20 szt. bydła/krów, do których może zostać przyznana płatność do młodego bydła lub płatność do krów.</p> <p>W gospodarstwach utrzymujących więcej niż 20 szt. zwierząt obserwowany jest wzrost produkcji co powoduje, że brak jest uzasadnienia dla stosowania wsparcia związanego w tej grupie. Ponadto zaproponowany limit liczby zwierząt w gospodarstwie zapewnia ukierunkowanie wsparcia wyłącznie do tych gospodarstw, w których – pomimo ogólnego wzrostu pogłowia w całym sektorze – obserwuje się tendencję spadkową.</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>Jednocześnie zgodnie z przepisami UE, ogółem na płatności związane z produkcją Polska może przeznaczyć maksymalnie 15% rocznej alokacji finansowej na płatności bezpośrednie. Objęcie płatnościami większej liczby zwierząt spowodowałoby albo obniżenie stawek tych płatności albo odpowiednie zmniejszenie poziomu wsparcia innych sektorów. Jednocześnie nie ma możliwości zwiększenia tego odsetka, a jedynie ewentualne przesuwanie środków pomiędzy poszczególnymi kopertami finansowymi na płatności związane (w ramach tych 15%). Należy również poinformować, że około 65% tych środków Polska przeznacza na płatność do młodego bydła i płatność do krów.</p> <p>Ponadto określone w projektowanych przepisach limity zwierząt zostały zatwierdzone przez Komisję Europejską w Planie Strategicznym. Zatem zmiana warunków przyznawania wsparcia (w tym limitów zwierząt) wiązałaby się z koniecznością zmiany Planu Strategicznego i ponownym zatwierdzeniem przez KE.</p>
43.	Krajowy Związek Spółdzielni	Art. 29 ust. 3 pkt 1 lit. b oraz pkt 2 lit. b	KZSM pozytywnie opiniuje zmianę - w zakresie dopłat do zwierząt - obniżenie wymogu co do ilości bydła		Uwaga nie wymaga zajęcia stanowiska przez MRiRW

	Mleczarskich Związek Rewizyjny		domowego dla wybranych województw do 1-ej sztuki. Powinno to spowodować wzrost wykorzystania użytków zielonych oraz wzrost produkcji mleka krowiego w Polsce. Nawet jeżeli znaczna część z tego dodatkowo wyprodukowanego mleka zostanie przeznaczona na samozaopatrzenie i sprzedaż bezpośrednią jednak finalnie wpłynie to pozytywnie na wzrost podaży mleka krowiego („uwolni” to dodatkowe ilości mleka u producentów towarowych) dla podmiotów przetwórczych, w tym spółdzielni mleczarskich w Polsce.		
44.	Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego UPEMI	Art. 29 ust. 3 pkt 1 lit. b oraz pkt 2 lit. b	Pozytywnie opiniujemy zawarte w art. 29 ust. 3 pkt 1 lit. b oraz pkt 2 lit. b obniżenie wymogu co do ilości bydła domowego dla wybranych województw do 1-ej sztuki. Powinno przyczynić się to do wzrostu wykorzystania użytków zielonych a w konsekwencji do wzrostu bazy surowcowej dla polskiego sektora przetwórstwa mięsa wołowego.		Uwaga nie wymaga zajęcia stanowiska przez MRiRW.
45.	Koalicja Żywa Ziemia	Art. 29 ust. 3 pkt 1 lit. a	Zmiana szyku wyrazów w celu większej czytelności przepisów.	Posiada samice lub samce tego gatunków, których wiek nie przekracza 24 miesięcy w dniu 15 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności (...)	Uwaga nieuwzględniona. Propozycja przepisu jest tożsama z dotychczas obowiązującą w przepisach ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego i nie budziła wątpliwości

					interpretacyjnych.
46.	Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich Związek Rewizyjny	Art. 29 ust. 4 i 5	<p>KZSM w nawiązaniu do wniosku składanego już w 2021 r. (na etapie konsultacji projektu Planu Strategicznego dla WPR) wnioskuje o zwiększenie zakresu wsparcia w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - płatności dla bydła z 20 sztuk - do 30 sztuk, - płatności dla krów z 20 sztuk - do 30 sztuk. 		<p>Uwaga nieuwzględniona. Wszystkie płatności realizowane w ramach WPR, w tym płatności bezpośrednie, mogą być przyznawane wyłącznie na zasadach określonych w prawodawstwie UE, a ewentualne ukierunkowanie danego instrumentu nie może wykraczać poza swobodę przewidzianą dla państw członkowskich tymi przepisami. Wdrażane w danym państwie członkowskim interwencje muszą przede wszystkim być zgodne z celami wsparcia określonymi w przepisach unijnych, a także wynikać z analizy SWOT i zidentyfikowanych potrzeb.</p> <p>Wsparcie związane z produkcją, w ramach którego stosowana jest płatność do młodego bydła oraz płatność do krów, to instrument unijny, mający na celu wsparcie sektorów, które mają szczególne znaczenie gospodarcze, środowiskowe i społeczne, i które znajdują się w trudnej sytuacji. Dlatego wsparcie ukierunkowane jest w szczególności na grupę gospodarstw z najmniejszymi stadami, które osiągają zdecydowanie najniższe dochody (poniżej dochodu parytetowego na</p>

					<p>osobę w gospodarce narodowej) z działalności rolniczej. Jak wynika z dostępnych analiz, w najtrudniejszej sytuacji znajdują się gospodarstwa ze stadami do 20 sztuk bydła (90% wszystkich gospodarstw). Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat w tej grupie jako jedynej nastąpiło znaczące ograniczenie liczby gospodarstw utrzymujących zwierzęta. Dlatego zaproponowano maksymalny limit liczby zwierząt w gospodarstwie w wysokości 20 szt. bydła/krów, do których może zostać przyznana płatność do młodego bydła lub płatność do krów.</p> <p>W gospodarstwach utrzymujących więcej niż 20 szt. zwierząt obserwowany jest wzrost produkcji co powoduje, że brak jest uzasadnienia dla stosowania wsparcia związanego w tej grupie. Ponadto zaproponowany limit liczby zwierząt w gospodarstwie zapewnia ukierunkowanie wsparcia wyłącznie do tych gospodarstw, w których – pomimo ogólnego wzrostu pogłowia w całym sektorze – obserwuje się tendencję spadkową.</p> <p>Jednocześnie zgodnie z przepisami UE, ogółem na płatności związane z produkcją Polska może przeznaczyć maksymalnie 15% rocznej alokacji finansowej na płatności bezpośrednie. Objęcie płatnościami</p>
--	--	--	--	--	--

					<p>większej liczby zwierząt spowodowałyby albo obniżenie stawek tych płatności albo odpowiednie zmniejszenie poziomu wsparcia innych sektorów. Jednocześnie nie ma możliwości zwiększenia tego odsetka, a jedynie ewentualne przesuwanie środków pomiędzy poszczególnymi kopertami finansowymi na płatności związane (w ramach tych 15%). Należy również poinformować, że około 65% tych środków Polska przeznaczona na płatność do młodego bydła i płatność do krów.</p> <p>Ponadto określone w projektowanych przepisach limity zwierząt zostały zatwierdzone przez Komisję Europejską w Planie Strategicznym. Zatem zmiana warunków przyznawania wsparcia (w tym limitów zwierząt) wiązałaby się z koniecznością zmiany Planu Strategicznego i ponowną akceptacją KE.</p>
47.	Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego UPEMI	Art. 29 ust. 4 i 5	<p>UPEMI ponawia wnioski składany już w 2021 r. (na etapie konsultacji projektu Planu Strategicznego dla WPR) o zwiększenie zakresu wsparcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - płatności dla bydła z maksymalnie 20 sztuk do 30 sztuk, - płatności dla krów z max. 20 sztuk do 30 sztuk. 		<p>Uwaga nieuwzględniona. Wszystkie płatności realizowane w ramach WPR, w tym płatności bezpośrednie, mogą być przyznawane wyłącznie na zasadach określonych w prawodawstwie UE, a ewentualne ukierunkowanie danego instrumentu nie może wykraczać poza swobodę przewidzianą dla państw członkowskich tymi</p>

					<p>przepisami. Wdrażane w danym państwie członkowskim interwencje muszą przede wszystkim być zgodne z celami wsparcia określonymi w przepisach unijnych, a także wynikać z analizy SWOT i zidentyfikowanych potrzeb.</p> <p>Wsparcie związane z produkcją, w ramach którego stosowana jest płatność do młodego bydła oraz płatność do krów, to instrument unijny, mający na celu wsparcie sektorów, które mają szczególne znaczenie gospodarcze, środowiskowe i społeczne, i które znajdują się w trudnej sytuacji. Dlatego wsparcie ukierunkowane jest w szczególności na grupę gospodarstw z najmniejszymi stadami, które osiągają zdecydowanie najniższe dochody (poniżej dochodu parytetowego na osobę w gospodarce narodowej) z działalności rolniczej. Jak wynika z dostępnych analiz, w najtrudniejszej sytuacji znajdują się gospodarstwa ze stadami do 20 sztuk bydła (90% wszystkich gospodarstw). Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat w tej grupie jako jedynej nastąpiło znaczące ograniczenie liczby gospodarstw utrzymujących zwierzęta. Dlatego zaproponowano maksymalny limit liczby zwierząt w gospodarstwie w wysokości 20 szt.</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>bydła/krów, do których może zostać przyznana płatność do młodego bydła lub płatność do krów.</p> <p>W gospodarstwach utrzymujących więcej niż 20 szt. zwierząt obserwowany jest wzrost produkcji co powoduje, że brak jest uzasadnienia dla stosowania wsparcia związanego w tej grupie. Ponadto zaproponowany limit liczby zwierząt w gospodarstwie zapewnia ukierunkowanie wsparcia wyłącznie do tych gospodarstw, w których – pomimo ogólnego wzrostu pogłowia w całym sektorze – obserwuje się tendencję spadkową.</p> <p>Jednocześnie zgodnie z przepisami UE, ogółem na płatności związane z produkcją Polska może przeznaczyć maksymalnie 15% rocznej alokacji finansowej na płatności bezpośrednie. Objęcie płatnościami większej liczby zwierząt spowodowałoby albo obniżenie stawek tych płatności albo odpowiednie zmniejszenie poziomu wsparcia innych sektorów. Jednocześnie nie ma możliwości zwiększenia tego odsetka, a jedynie ewentualne przesuwanie środków pomiędzy poszczególnymi kopertami finansowymi na płatności związane (w ramach tych 15%). Należy również poinformować, że około 65% tych środków Polska przeznacza</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>na płatność do młodego bydła i płatność do krów.</p> <p>Ponadto określone w projektowanych przepisach limity zwierząt zostały zatwierdzone przez Komisję Europejską w Planie Strategicznym. Zatem zmiana warunków przyznawania wsparcia (w tym limitów zwierząt) wiązałaby się z koniecznością zmiany Planu Strategicznego i ponownym zatwierdzeniem przez KE.</p>
48.	Krajowa Rada Spółdzielcza	Art. 29 ust. 4 i 5	<p>KRS proponuje zwiększenie ilości bydła objętej płatnością z 20 do 30 sztuk (proponujemy rozwiązanie analogiczne również dla krów). Jednocześnie płatność dodatkowa dla hodowców bydła jest ograniczona do 20 sztuk na jedno gospodarstwo, nie uwzględnia sytuacji rolniczych spółdzielni produkcyjnych tj. brak jest uwzględnienia ilości członków zrzeszonych w spółdzielni prowadzącej 1 gospodarstwo. Proponujemy, aby ww. ilości dotyczyły każdego członka RSP.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Wszystkie płatności realizowane w ramach WPR, w tym płatności bezpośrednie, mogą być przyznawane wyłącznie na zasadach określonych w prawodawstwie UE, a ewentualne ukierunkowanie danego instrumentu nie może wykraczać poza swobodę przewidzianą dla państw członkowskich tymi przepisami. Wdrażane w danym państwie członkowskim interwencje muszą przede wszystkim być zgodne z celami wsparcia określonymi w przepisach unijnych, a także wynikać z analizy SWOT i zidentyfikowanych potrzeb.</p> <p>Wsparcie związane z produkcją, w ramach którego stosowana jest płatność do młodego bydła oraz płatność do krów, to instrument unijny, mający na celu wsparcie sektorów, które mają szczególne</p>

					<p>znaczenie gospodarcze, środowiskowe i społeczne, i które znajdują się w trudnej sytuacji. Dlatego wsparcie ukierunkowane jest w szczególności na grupę gospodarstw z najmniejszymi stadami, które osiągają zdecydowanie najniższe dochody (poniżej dochodu parytetowego na osobę w gospodarce narodowej) z działalności rolniczej. Jak wynika z dostępnych analiz, w najtrudniejszej sytuacji znajdują się gospodarstwa ze stadami do 20 sztuk bydła (90% wszystkich gospodarstw). Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat w tej grupie jako jedynej nastąpiło znaczące ograniczenie liczby gospodarstw utrzymujących zwierzęta. Dlatego zaproponowano maksymalny limit liczby zwierząt w gospodarstwie w wysokości 20 szt. bydła/krów, do których może zostać przyznana płatność do młodego bydła lub płatność do krów.</p> <p>W gospodarstwach utrzymujących więcej niż 20 szt. zwierząt obserwowany jest wzrost produkcji co powoduje, że brak jest uzasadnienia dla stosowania wsparcia związanego w tej grupie. Ponadto zaproponowany limit liczby zwierząt w gospodarstwie zapewnia ukierunkowanie wsparcia wyłącznie do tych gospodarstw, w których –</p>
--	--	--	--	--	---

					<p> pomimo ogólnego wzrostu pogłowia w całym sektorze – obserwuje się tendencję spadkową. Jednocześnie zgodnie z przepisami UE, ogółem na płatności związane z produkcją Polska może przeznaczyć maksymalnie 15% rocznej alokacji finansowej na płatności bezpośrednie. Objęcie płatnościami większej liczby zwierząt spowodowałoby albo obniżenie stawek tych płatności albo odpowiednie zmniejszenie poziomu wsparcia innych sektorów. Jednocześnie nie ma możliwości zwiększenia tego odsetka, a jedynie ewentualne przesuwanie środków pomiędzy poszczególnymi kopertami finansowymi na płatności związane (w ramach tych 15%). Należy również poinformować, że około 65% tych środków Polska przeznacza na płatność do młodego bydła i płatność do krów. Ponadto określone w projektowanych przepisach limity zwierząt zostały zatwierdzone przez Komisję Europejską w Planie Strategicznym. Zatem zmiana warunków przyznawania wsparcia (w tym limitów zwierząt) wiązałaby się z koniecznością zmiany Planu Strategicznego i ponownym zatwierdzeniem przez KE. </p>
--	--	--	--	--	--

49.	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Art. 30	Samorząd rolniczy wyraża swoje zaniepokojenie z dalszym brakiem szczegółów co do realizacji ekoschematów. Stopień ich skomplikowania oraz brak szczegółów co do ich realizacji pozostawia duży stopień niepewności w planowaniu produkcji rolniczej		<p>Uwaga nieuwzględniona. Obecnie trwają prace nad projektem aktu prawnego wdrażającego do legislacji krajowej przyjęte zasady przyznawania m.in. płatności w ramach ekoschematów związanych z powierzchnią. Przepisy te wejdą w życie z dniem 15 marca 2023 roku, tj. z dniem, od którego, zgodnie z projektem ustawy o Planie Strategicznym, będzie można składać wnioski o przyznanie płatności bezpośrednich, w tym ekoschematów. W projekcie ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej znajduje się delegacja dla ministra właściwego do spraw rozwoju wsi do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowych warunków lub szczegółowego trybu przyznawania lub wypłaty poszczególnych płatności bezpośrednich, w tym m.in. ekoschematów. Dlatego szczegóły dotyczące poszczególnych ekoschematów zostaną dookreślone w przedmiotowym rozporządzeniu, w tym w osobnym rozporządzeniu dotyczącym płatności dobrostanowych (w ramach ekoschematu - Dobrostan zwierząt).</p>
50.	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Art. 32	Należy zrezygnować z wymogu uzyskania minimalnej liczby punktów w przypadku rolnictwa węglowego, Może stanowić to		<p>Uwaga nieuwzględniona. Celem wprowadzenia warunku uzyskania minimalnej liczby punktów w przypadku ekoschematu</p>

			barierę, która będzie szczególnie trudna do zrealizowania przez mniejsze gospodarstwa rolne.		Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi było podniesienie poziomu jego ambicji. Taki kształt ekoschematu został wypracowany w toku negocjacji z Komisją Europejską oraz wpisany jest w Plan Strategiczny zatwierdzony przez KE.
51.	Bioekspert Sp. z o.o.	Art. 34 ust. 1	Konieczne jest zastosowanie liczby mnogiej w odniesieniu do środków ochrony roślin, co zapewni lepsze zrozumienie tekstu, jeśli wsparcie dotyczy zastosowania więcej niż jednego środka ochrony roślin lub większej liczby zabiegów.	Artykułowi 34 ust. 1 nadać brzmienie: 1. Płatności do biologicznej ochrony upraw są przyznawane do powierzchni gruntów położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów, posiadanych przez rolnika, na których w celu eliminacji danego agrofaga przeprowadził zabiegi ochrony upraw wyłącznie przy użyciu środków ochrony roślin zawierających mikroorganizmy jako substancje czynne dopuszczone do stosowania na podstawie przepisów o środkach ochrony roślin lub feromony lub makroorganizmy pożyteczne.	Uwaga nieuwzględniona. Warunkiem otrzymania wsparcia w formie płatności do Biologicznej ochrony upraw jest zastosowanie na danej uprawie co najmniej jednego środka ochrony roślin zawierającego mikroorganizmy jako substancje czynne. W ramach ekoschematu dopuszczono możliwość stosowania preparatów zawierających mikroorganizmy jako substancje czynne ze względu na możliwość weryfikacji działania takich środków ochrony roślin i bezpieczeństwa ich stosowania. Należy bowiem mieć na względzie, że środki takie przeszły proces rejestracji i jako środki ochrony roślin są dopuszczone do obrotu zezwoleniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Feromony lub makroorganizmy nie wymagają rejestracji. Równocześnie nie ma wykazu takich preparatów, które są dostępne w sprzedaży, co powodowałoby trudności w przeprowadzaniu kontroli, dlatego też nie zostały one uwzględnione do

					objęcia wsparciem w ramach tego ekoschematu.
52.	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Art. 34 ust. 1	W ramach biologicznej ochrony upraw należy uwzględnić inne organizmy i nie ograniczać tej ochrony wyłącznie do stosowania mikroorganizmów.		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Zgodnie z postanowieniami Planu Strategicznego, który został zatwierdzony przez KE ekoschemat Biologiczna ochrona upraw polega na zastosowaniu na danej uprawie środka ochrony roślin zawierającego mikroorganizmy jako substancje czynne. W ramach ekoschematu dopuszczono możliwość stosowania preparatów zawierających mikroorganizmy jako substancje czynne ze względu na możliwość weryfikacji działania takich środków ochrony roślin i bezpieczeństwa ich stosowania. Należy bowiem mieć na względzie, że środki takie przeszły proces rejestracji i jako środki ochrony roślin są dopuszczone do obrotu zezwoleniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Natomiast preparaty zawierające makroorganizmy (nicienie, pożyteczne owady i roztocza) nie wymagają rejestracji. Równocześnie nie ma wykazu takich preparatów, które są dostępne w sprzedaży, co powodowałoby trudności w przeprowadzaniu kontroli, dlatego też nie zostały one uwzględnione do objęcia wsparciem w ramach tego ekoschematu.</p>

53.	Bioekspert Sp. z o.o.	Art. 34 ust. 2	<p>W artykule 34 skreślić ust. 2.</p> <p>Niedopuszczalne jest finansowanie zabiegów chemicznych środków ochrony roślin w systemie płatności do biologicznej ochrony upraw, ponieważ jest to sprzeczne z założeniami systemu wsparcia.</p> <p>Pozostawienie dotychczasowego brzmienia spowodowałoby nieuprawnione przyznawanie wsparcia w przypadku faktycznego zastosowania środków chemicznej ochrony roślin.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Obecnie brak jest palety biologicznych środków ochrony roślin umożliwiających pełną ochronę upraw, dlatego w ramach ekoschematu nie będzie zabronione stosowanie ochrony chemicznej, co zostało zapisane w zatwierdzonym przez Komisję Europejską Planie Strategicznym.</p>
54.	Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich Związek Rewizyjny	Art. 36	KZSM pozytywnie opiniuje rodzaj wsparcia Płatności dobrostanowe, w szczególności do gatunku: bydło domowe.		Uwaga nie wymaga zajęcia stanowiska przez MRiRW.
55.	Krajowa Rada Spółdzielcza	Art. 36	KRS pozytywnie opiniuje płatności dobrostanowe, w szczególności do gatunków bydło domowe.		Uwaga nie wymaga zajęcia stanowiska przez MRiRW.
56.	Fundacja Green Rev Institute	Art. 36	<p>W ustawie brak jest jednak jakiegokolwiek określenia pojęcia „dobrostanu” czy „praktyk poprawiających dobrostan zwierząt”.</p> <p>W kontekście powyższego musimy mieć na uwadze, że Wspólna Polityka Rolna (a więc i Plan Strategiczny oraz wdrażająca go ustawa) musi być jednym z sektorów, w którym polityka odpowiada na oczekiwania społeczne odnośnie do</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Podstawowe pojęcia jak gatunki, warianty, praktyki poprawiające poziom dobrostanu itd. będą, tak jak dotychczas, określone w aktach prawnych niższego rzędu (rozporządzenie). Te akty prawne również będą poddane konsultacjom publicznym.</p>

			zrównoważonej produkcji żywności, zwłaszcza jeśli chodzi o normy w zakresie bezpieczeństwa i jakości żywności, normy środowiskowe i normy dotyczące dobrostanu zwierząt. Projektowane regulacje nie spełniają powyższych wymogów		
57.	Fundacja Green Rev Institute	Art. 36	<p>Pobieżne i niepełne potraktowanie płatności dobrostanowych w kontekście praktyk poprawiających dobrostan zwierząt.</p> <p>Promocji w formie finansowania produkcji opartej na wyzysku i cierpieniu zwierząt, która do tego oczywiście negatywnie wpływa na środowisko, nie można uznać za spełniającą wymogi w zakresie dobrostanu zwierząt czy rozpowszechniającej jakąkolwiek wiedzę naukową.</p> <p>Rozwiązania ustawowe oraz treść delegacji ustawowych jasno wskazują na możliwość wspierania masowych form produkcji zwierzęcej przy użyciu hasła „dobrostan zwierząt”, które nawet nie posiada stosownej definicji. Co prawda we właściwym rozporządzeniu minister właściwy do spraw wsi ma określić praktyki podwyższające poziom dobrostanu zwierząt, jednak – żeby praktyki te miały ścisły związek z ustawą – pojęcie dobrostanu zwierząt należy zdefiniować w ustawie i to w niej zakreślić jego kryteria, jak również</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Głównym celem Ekoschematu - Dobrostan zwierząt jest poprawa warunków bytowych zwierząt gospodarskich, co można osiągnąć poprzez wprowadzenie praktyk hodowlanych, które wykraczają poza odpowiednie obowiązkowe normy. W ten sposób zwierzętom zapewnia się możliwość realizowania potrzeb behawioralnych, a tym samym lepsze ich samopoczucie i zdrowie. Nie można więc zgodzić się ze stwierdzeniem że „Dobrostan zwierząt finansuje produkcję opartą na cierpieniu zwierząt”, ponieważ wymagania związane z Dobrostanem zwierząt, które są określone w Planie Strategicznym wykraczają ponad minimalne warunki utrzymania określone w rozporządzeniu MRiRW w sprawie minimalnych warunków utrzymania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>

			<p>powiązać system płatności – dopiero takie działania będzie można uznać za jakąkolwiek poprawę dobrostanu zwierząt. Od brzmienia przepisów ustawy zależy bowiem to, co zostanie przyjęte w aktach wykonawczych dla interwencji obejmujących również płatności dobrostanowe. Definicji dobrostanu zwierząt brak jest w polskich przepisach. W doktrynie wskazuje się, że problematyka dobrostanu zwierząt podejmowana jest na płaszczyźnie różnych nauk, jak np. ekonomii, zootechniki, weterynarii, etyki, w tym także prawa¹. Andrzej Elżanowski nadużyciem określa nazywanie teorii zdrowia czy funkcjonowania organizmu (a zatem teorii koncentrujących się wyłącznie na aspektach biologicznego funkcjonowania organizmu) – teorią dobrostanu zwierząt². K. Kuszlewicz wskazuje, że istotnym opracowaniem w tym zakresie było to sporządzone przez Komisję Brambella³, która w § 25 swojego raportu z 1965 r. wskazała definicję dobrostanu zwierząt, zgodnie z którą „dobrostan to szeroki termin, który obejmuje zarówno fizyczny, jak i mentalny</p>		
--	--	--	--	--	--

¹ I. Lipińska, Z prawnej problematyki dobrostanu zwierząt gospodarskich, „Przegląd Prawa Rolnego” 2015/1 (16), s. 63.

² A. Elżanowski, Czym jest i czym nie jest dobrostan? [w:] Dobrostan zwierząt, red. H. Mamzer, Gdańsk 2018, s. 65.

³ Była to parlamentarna komisja powołana w Wielkiej Brytanii po tym, jak w 1964 r. ukazała się książka Ruth Harrison „Animal Machines”, opisująca tragiczne warunki życia zwierząt wykorzystywanych w celach produkcyjnych.

			<p>dobrostan zwierzęcia. Dlatego każda próba oceny dobrostanu musi uwzględniać naukowe dowody doznań zwierząt oparte na ich budowie, funkcjonowaniu, a także zachowaniach⁴. Autorka wskazuje, że punktem wyjścia do pojmowania tego pojęcia powinno być prawo zwierzęcia do humanitarnego traktowania zgodnego z jego naturą, uwzględniającego emocje zwierzęcia⁵; ten aspekt powinien być ujęty w definicji.</p> <p>Projekt Krajowego Planu Strategicznego w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, jak również ustawa wdrażająca ten Plan – aby być skutecznym i wpływać realnie na proces zrównoważonej produkcji żywności – musi uwzględniać proces zamykania ferm przemysłowych, jako inicjatyw wpływających na środowisko jednoznacznie negatywnie, jak również rzeczywiście dbać dobrostan zwierząt. Nie może się to odbywać w drodze ogólnikowych, niezdefiniowanych sformułowań bądź wyprowadzania ich poza ustawę do aktów wykonawczych.</p> <p>Poprawa dobrostanu zwierząt jest ściśle związana z ich hodowlą oraz ich transportem - i jedynie</p>		
--	--	--	---	--	--

⁴ K. Kuszlewicz [w:] Ustawa o ochronie zwierząt. Komentarz, Warszawa 2021, Rozdział 3.

⁵ ibidem.

			promowanie inicjatyw wpływających na dobrostan zwierząt będzie mogło doprowadzić do realizacji nałożonych na Polskę zobowiązań klimatycznych i strategicznych – w szczególności na poziomie unijnym. Dysponowanie środkami w kontekście praktyk poprawiających dobrostan zwierząt musi natomiast posiadać solidne podstawy ustawowe, które należy stworzyć w tym projekcie.		
58.	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Art. 39	Z płatności niezwiązanej do tytoniu należy wykluczyć płatności historyczne, na podstawie ich wpisu do rejestru z 31 grudnia 2018 r. Obecnie rolnicy albo nawet ich spadkobiercy, którzy nie uprawiają tytoniu otrzymują płatności.		Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z przepisami UE na lata 2023-2027 warunki przyznawania przejściowego wsparcia krajowego (które obejmuje płatność niezwiązaną do tytoniu) muszą być identyczne do tych, które zostały zatwierdzone dla przyznawania płatności w odniesieniu do 2013 r. Na zasadzie odstępstwa, w przypadku gdy warunki przyznawania wsparcia odnosiły się do konkretnego okresu referencyjnego, państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o zmianie tego okresu referencyjnego na okres nie późniejszy niż 2018 r. Dlatego nie ma możliwości zmiany charakteru płatności na płatność powiązaną z produkcją w roku składania wniosku.
59.	Polski Związek Plantatorów Tytoniu	Art. 39 ust. 4	Art. 39 ust 4 przewiduje sytuację, kiedy w wyniku dziedziczenia lub nabycia gospodarstwa, do otrzymania płatności niezwiązanej do tytoniu		Uwaga nieuwzględniona. Projektowany art. 39 ust. 4 to odpowiednik obowiązującego art. 17 ust. 4 ustawy z dnia 5 lutego 2015 r.

			uprawnionych jest więcej, niż jeden rolnik. Projekt przewiduje w tej sytuacji przyznanie płatności niewiązanej temu rolnikowi, na którego pozostali wyrazili pisemną zgodę. Niejasnym jest, w którym momencie należy złożyć pisemną zgodę. Czy taka zgoda powinna być załączona w momencie składania wniosku o płatności obszarowe?		o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego. Szczegółowe przepisy dotyczące przyznawania płatności niewiązanej do tytoniu po 2022 r. będą, tak jak dotychczas, określone w aktach prawnych niższego rzędu (rozporządzenie). Te akty prawne również będą poddane konsultacjom publicznym.
60.	Polski Związek Plantatorów Tytoniu	Art. 40 ust. 1	W art. 40 ust. 1 należy dodać słowa: i zawarta. Obecnie treść tego artykułu brzmi „która została zawarta w Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa w terminie do dnia:”. W naszej opinii powinna brzmieć „która została zarejestrowana w Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa i zawarta w terminie do dnia:”. Zmiana ta wynika z faktu, że umowy nie były rejestrowane w KOWR w terminie do (pkt1) 15 marca 2018 r. albo do (pkt2) 15 marca 2017 r., tylko zawarte w tych terminach. KOWR ustawowo prowadził rejestrację umów w terminie do 15 maja.		Uwaga uwzględniona.
61.	Polski Związek Plantatorów Tytoniu	Art. 40 ust. 1 pkt 2	...”w przypadku gdy rolnik nie wykazał produkcji w 2018 r.” należy naszym zdaniem zamienić na...”w przypadku gdy rolnik nie zawarł umowy na uprawę lub kontraktacji w 2018 r.” Uważamy, że „nie wykazanie produkcji”, może wiązać się np. z zakontraktowaniem surowca		Uwaga uwzględniona.

			tytoniowego, ale nie wyprodukowaniem go (warunki pogodowe, choroby tytoniu itp.), dlatego bardziej właściwe będzie użycie proponowanych przez nas terminów.		
62.	Fundacja Green Rev Institute	Art. 41	<p>Nie przewidziano żadnych instrumentów mających na celu interwencje związane ze środowiskiem, klimatem i innymi zobowiązaniami w dziedzinie zarządzania, które doprowadziłyby do ograniczenia produkcji zwierzęcej, jako wysokoemisyjnej i szkodliwej dla środowiska i klimatu.</p> <p>W tym kontekście trzeba podkreślić, że zarówno rozporządzenie 2021/2115, jak i Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej nie stoją temu na przeszkodzie. W Planie Strategicznym w części dotyczącej interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych wskazano:</p> <p>„Wspieranie i wzmocnienie ochrony środowiska, w tym różnorodności biologicznej, oraz działań w dziedzinie klimatu oraz przyczynianie się do realizacji unijnych celów związanych ze środowiskiem i klimatem, w tym zobowiązań Unii wynikających z porozumienia paryskiego.</p> <p>Zaprojektowano interwencje zachęcające rolników do stosowania podwyższonych norm w produkcji</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Celem projektowanej ustawy jest stworzenie podstaw prawnych realizacji Planu Strategicznego. Zgłoszone uwagi wykraczają poza regulacje wynikające z Planu Strategicznego.</p>

			<p>rolniczej, przyjaznych środowisku metod produkcji, ograniczających emisje CO₂, poprawiających jakość gleb, zwiększających retencję wody. Wspierane będą inwestycje do powtórnego obiegu wody i ograniczające zużycie energii w produkcji. Dążyć będziemy do zwiększenia lesistości, poprawy stanu lasów w Polsce oraz wzmocnienia ich bioróżnorodności. Uzupełniająco planowane są działania szkoleniowo - doradcze dla rolników a także edukacyjno-informacyjne dla konsumentów żywności i dla społeczności lokalnych. W ramach innych programów krajowych i UE zaplanowano wsparcie na rzecz ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu, w tym edukacyjne.”</p> <p>Nie ma żadnych przeszkód, aby do projektu ustawy w części dotyczącej płatności w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania wprowadzić kwestie związane z premiowaniem odchodzenia od produkcji zwierzęcej przez rolników – jako wybitnie szkodliwej dla klimatu. Dla przykładu należy wskazać na to, że produkcja zwierzęca skrajnie negatywnie oddziałuje na środowisko oraz odpowiada za emisję 14,5%</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>gazów cieplarnianych pochodzenia antropologicznego. Sektor hodowli zwierząt jest odpowiedzialny za 78% utraty bioróżnorodności na lądzie⁶. Badania potwierdzają, że zmniejszenie konsumpcji mięsa i nabiału w UE tylko o połowę mogłoby zmniejszyć emisje gazów cieplarnianych, za które odpowiedzialne jest rolnictwo, o ok. 25–40%. Na potrzeby sektora hodowli zwierząt wykorzystywane jest ponad 8% światowego zużycia wody w tym ok. 70% dostępnej świeżej wody.</p> <p>Wylesianie związane z rolnictwem zwierzęcym odpowiada za emisję do atmosfery około 2,4 mld t CO₂ każdego roku (FAO). Bardzo istotny jest także kontekst polskiego rolnictwa i produkcji zwierzęcej. Według badań zleconych przez Ministerstwo Zdrowia⁷ w środowisku o charakterze wiejskim źródłem szkodliwych czynników biologicznych (SCB) są zakażenia ludzie i zwierzęta, ścieki, odpady, produkty zwierzęce i roślinne, pyły, wydaliny ludzkie i zwierzęce, materiał kliniczny, gleba, woda, aerozole. Musimy wziąć pod uwagę, że w Polsce funkcjonuje ponad 2 000</p>		
--	--	--	--	--	--

⁶ (A. Leip [et al.], Impacts of European livestock production: nitrogen, sulphur, phosphorus and greenhouse gas emissions, land-use, water eutrophication and biodiversity, „Environmental Research Letters” 2015/10.)

⁷ Minister-Zdrowia-z-upowaznienia-do-Pana-T-Latos-dot-wplywu-ferm-na-zdrowie-ludzi-uzupelnienie-stanowiska-6.2022-2-1.pdf (futurefood4climate.eu)

			<p>przemysłowych ferm zwierząt – dlatego też premiowanie odchodzenia od lokalizacji nowych ferm czy wygaszania obecnie funkcjonujących należy uznać za realizację nałożonych na Polskę zobowiązań klimatycznych.</p> <p>Negatywny wpływ ferm przemysłowych na zdrowie (w tym psychiczne) i życie ludzi oraz na klimat to fakt, co do którego nie ma żadnych wątpliwości, o czym świadczą:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Fakt, że Ministerstwo Zdrowia zleciło w czerwcu 2022 roku analizę na temat zwiększonej zapadalności na choroby układu oddechowego oraz choroby skóry u osób zamieszkujących w sąsiedztwie ferm z uwzględnieniem wielkości tych ferm (liczebności zwierząt gospodarskich) w województwie wielkopolskim; o Lokalizacja ferm przemysłowych powoduje protesty mieszkank i mieszkańców, którzy domagają się przepisów chroniących ich obywatelskie prawa oraz zdrowie, życie i środowisko⁸; o Uciążliwość ferm dla otoczenia ma dwa aspekty: jeden to zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi mieszkających wokół nich, które wynika z emisji 		
--	--	--	--	--	--

⁸ Takimi instrumentami mogłyby być ustawy antyodorowe, jednak prace nad nimi postępują w bardzo powolnym tempie bądź są porzucane; zob. inicjatywa z 2019 roku (<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12321413>) oraz z 2021 roku (<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12347400>).

			<p>substancji, które mogą być toksyczne lub wywoływać liczne choroby czy dolegliwości zdrowotne; drugi zaś dotyczy uciążliwości wynikającej z emisji tzw. substancji złoonych lub gazów odorowych oraz innych towarzyszących fermom czynników, które obniżają standard życia mieszkańców i mieszkańek, a także są uciążliwe w codziennej egzystencji (ta kategoria obejmuje również owady towarzyszące hodowlom, takie jak muchy, jak również zwierzęta mogące stwarzać zagrożenie sanitarne, a nawet epidemiczne, takie jak szczury czy myszy)⁹.</p> <p>o Podczas chowu u trzody chlewnej uwalniane są do powietrza także metan, tlenki azotu, ditlenek węgla. Są to gazy cieplarniane, na których tworzenie, emisję i stężenie wpływa wiele czynników, między innymi żywienie, warunki mikroklimatyczne, system wentylacyjny, składowanie i przetwarzanie odchodów. Ponadto w obiektach trzody chlewnej powstaje wiele innych gazów o trudnej identyfikacji chemicznej, mających właściwości odorotwórcze.</p> <p>Wymienić tu można takie grupy, jak węglowodory cykliczne, ketony, aldehydy, merkaptany, aminy</p>		
--	--	--	--	--	--

⁹ Zob. J. M. Kupiec, Odległości ferm zwierząt od budynków mieszkalnych i innych obiektów inwentarskich oraz terenów chronionych [w:] Wiadomości drobiarskie, 2019/1(6).

			<p>cykliczne, estry¹⁰; o Masowe stosowanie antybiotyków w hodowli zwierząt sprzyja powstawaniu antybiotykoodporności, zaś same antybiotyki są stosowane w sposób dowolny i niezrównoważony – powoduje to np. wzrost oporności wśród patogenów bakteryjnych, takich jak np. Salmonella¹¹. Dlatego też konieczne jest stworzenie – w ramach ustawy wprowadzającej Plan Strategiczny – instrumentów mających na celu interwencje związane ze środowiskiem, klimatem i innymi zobowiązaniami w dziedzinie zarządzania, które doprowadziłyby do ograniczenia produkcji zwierzęcej, jako wysokoemisyjnej i szkodliwej dla środowiska i klimatu. Powyższe nie będzie stać w sprzeczności z właściwymi aktami prawnymi i strategiami, które mają zastosowanie do Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej, a wręcz doprowadzi do ich pełnej realizacji.</p>		
63.	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Art. 42	Interwencja Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk w ramach płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej została ograniczona do obszarów Natura 2000. Wydaje		Uwaga nieuwzględniona. Interwencja Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000 jest nową interwencją planowaną do wdrożenia

¹⁰ A. Augustyńska – Prejsnar, M. Ormian, Z. Sokołowicz, J. Topczewska, J. Lechowska, Oddziaływanie ferm trzody chlewnej i drobiu na środowisko [w:] Proceedings of ECOpole, DOI: 10.2429/proc.2018.12(1)011, s. 121.

¹¹ M. Przeniosło-Siwczyńska, K. Kwiatek, D. Wasyl, Stosowanie substancji przeciwbakteryjnych w produkcji zwierzęcej a problem antybiotykoodporności bakterii [w:] Med. Weter. 2015, 71 (11), 663-669.

			<p>się, że zapis jest krzywdzący, dlatego wnioskujemy, aby rozszerzyć możliwość skorzystania z tej interwencji również na gruntach poza obszarami Natura 2000. Zachęcałoby to rolników do prowadzenia produkcji rolnej na użytkach zielonych w sposób ekstensywny. Zawężenie dostępności ww. interwencji ograniczy dostępność środków dla rolników realizujących już tę interwencję poprzez program rolnodowiskowo-klimatyczny w 2022 r.</p>	<p>w ramach Planu Strategicznego. Dotychczas taka interwencja nie była wdrażana w ramach Działania rolnodowiskowo-klimatycznego w PROW 2014–2020. Poza obszarami Natura 2000, zostały zaplanowane inne interwencje związane ekstensywnym użytkowaniem trwałych użytków zielonych. Przede wszystkim zaplanowano nowy instrument wsparcia, tj. Ekoschemat: Rolnictwo węgłowe i zarządzanie składnikami odżywczymi w zakresie praktyki Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt. Praktyka ta ma komplementarny charakter w stosunku do interwencji Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000. Stanowi płatność do powierzchni TUZ poza obszarami Natura 2000 dostępną dla gospodarstw, które poprzez posiadanie odpowiedniej obsady zwierząt trawożernych (określonej na poziomie 0,3 – 2 DJP/ha TUZ) ekstensywnie użytkują swoje TUZ. Ponadto poza obszarami Natura 2000 przewidziana została również interwencja Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000 (kontynuacja Pakietu 5 DRŚK PROW 2014–2020, z rozszerzeniem na siedliska łąkowe gatunków ptaków). Celem tej interwencji jest</p>
--	--	--	--	--

					utrzymanie, zapobieganie pogarszaniu się lub przywrócenie właściwego stanu ochrony poza obszarami Natura 2000 cennych siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk lęgowych ptaków, które są uzależnione od prowadzenia ekstensywnej działalności rolniczej.
64.	Związek Hodowców Polskiego Bydła Czerwonego	Art. 42 ust. 1 pkt 6	<p>Pismem z dnia 10.05.2022 r. zgłaszaliśmy już nasze stanowisko dotyczące stawek płatności przy interwencji - Zachowanie zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie, które brzmiało ostatecznie:</p> <p>„Wnioskujemy o wycofanie zróżnicowania stawek ze względu na użytkowanie mleczne/ mięsne i powrót do jednej stawki płatności””.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Uwaga wykracza poza zakres przepisów projektu ustawy. Wysokość stawek płatności jest zawarta w Planie Strategicznym zatwierdzonym przez KE. Plan Strategiczny był przedmiotem konsultacji publicznych. Nie ma więc możliwości zmiany stawek w przepisach prawa krajowego, ustawy czy rozporządzenia.</p>
65.	Fundacja Green Rev Institute	Art. 43	<p>Brak jest jakichkolwiek definicji związanych ze „zrównoważoną produkcją roślinno-zwierzęcą” w ramach płatności ekologicznych.</p> <p>Pojęcie to pojawia się wyłącznie w uzasadnieniu do ustawy. Odesłanie do ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej również nie może spełnić tej funkcji; ustawa ta nie zawiera bowiem definicji „zrównoważonej produkcji”.</p> <p>Pojęcie „zrównoważony” to bardzo ogólne pojęcie, które na cele ustawy wymaga doprecyzowania. Jest ono na</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. W przypadku przepisów projektu ustawy dotyczących płatności ekologicznych (art. 43 projektu) nie planuje się uregulowania definicji „zrównoważonej produkcji roślinno-zwierzęcej”. Szczegółowe przepisy dotyczące przyznawania rolnikom premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą zostaną określone w przepisach krajowych wydanych na podstawie upoważnienia określonego w projekcie ustawy.</p> <p>Na potrzeby ww. premii przyjęto, że gospodarstwo rolne z produkcją ekologiczną i zrównoważoną</p>

			<p>tyle istotne, że nie powinno być definiowane w rozporządzeniu, które stanowi jedynie akt wykonawczy do ustawy. Brak stosownego doprecyzowania nie pozwoli na realny wybór podmiotu, któremu należy się płatność – kryteria jej przyznawania nie będą bowiem wystarczająco precyzyjne i w takiej sytuacji finansowane mogą być podmioty, o których działalności nie będzie można powiedzieć, że jest zrównoważona. Nie można przy tym zapominać o fakcie – przytoczonym i uzasadnionym powyżej – iż masowa produkcja zwierzęca nie może być w żadnym przypadku uznana za zrównoważoną.</p> <p>Powyższe wymaga zmiany i stworzenia stosownej definicji pojęcia „zrównoważona produkcja roślinno-zwierzęca”, a następnie umiejscowienia jej w ustawie.</p>		<p>produkcją zwierzęcą posiada obsadę zwierząt w zakresie od 0,5 do 1,5 DJP/ha UR, co z jednej strony świadczy o możliwościach bilansowania mineralizującej się w procesie produkcji materii organicznej, a z drugiej informuje, że gospodarstwo prowadzi produkcję o zrównoważonej organizacji produkcji zwierzęcej. Przy takim poziomie obsady zabezpieczona jest w gospodarstwie samowystarczalność paszowo-nawozowa.</p>
66.	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Art. 43	<p>W sprawie wymogu obsady zwierząt od 0,5 do 1,5 DJP/ha przy płatnościach ekologicznych proponujemy zmniejszyć minimalny próg obsady do 0,3 DJP/ha – jak obowiązuje dotychczas.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>W przypadku przepisów projektu ustawy dotyczących płatności ekologicznych (art. 43 projektu) nie planuje się uregulowania minimalnego oraz maksymalnego poziomu obsady zwierząt. Szczegółowe przepisy dotyczące ww. kwestii zostaną określone w przepisach krajowych wydanych na podstawie upoważnienia określonego w projekcie ustawy.</p>

					<p>Ponadto, w kontekście zgłaszanej propozycji należy podkreślić, że w przypadku działania Rolnictwo ekologiczne PROW 2014–2020 od 2019 r. obowiązuje minimalny poziom obsady 0,5 DJP/ha przy ubieganiu się o płatności ekologiczne do upraw paszowych na gruntach ornych oraz do trwałych użytków zielonych.</p>
67.	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Art. 45 ust. 1	Należy dokonać ponownej delimitacji obszarów ONW, w ramach której należy wyłączyć duże podmioty i ферmy przemysłowe, które zawyżają wskaźniki do oceny ONW.		<p>Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z wytycznymi KE, procedura zawężania obszarów na potrzeby delimitacji mogłaby zostać przeprowadzona w 2026 r. (7 lat od ostatniego wyznaczenia w 2019 r.) i wdrożona w kolejnym okresie programowania (po 2027 r.).</p> <p>Obecnie nie ma uzasadnienia do przeprowadzania kolejnych zmian w tym zakresie. Istnieje także ryzyko, że część obszarów, które zostały zakwalifikowane do wsparcia w ramach ONW w wyniku nowej delimitacji, mogłaby zostać z tego wsparcia wykluczona.</p> <p>Ponadto, w wyniku opóźnienia wdrożenia reformy WPR, okres programowania na lata 2021–2027, został skrócony o dwa lata. Dlatego, ewentualne zmiany w zakwalifikowaniu do wsparcia w ramach ONW, powinny zostać przeprowadzone w ramach</p>

					kolejnego, pełnego okresu programowania.
68.	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Art. 47	Pomoc w ramach narzędzi zarządzania ryzykiem, o których mowa w art, 69 lit. f rozporządzenia 2021/2115, powinna być przyznawana również w formie dopłat do składek ubezpieczenia nie tylko od ryzyka chorób zwierząt, ale i także innych zdarzeń losowych, np.: złamania, powikłania poporodowe		Uwaga nieuwzględniona. Wybór do dotowania składek ubezpieczenia produkcji zwierzęcej od ryzyka strat spowodowanych chorobami zwierząt wynika z przyjętego kierunku udzielenia pomocy ubezpieczeni od ryzyk powodujących straty w większej ilości gospodarstw rolnych prowadzących produkcję rolną. Takim ryzykiem są straty spowodowane wystąpieniem chorób zwierzęcych, których zwalczanie wymaga zaangażowania dużych środków oraz konieczne jest stosowanie okresów karencji.
69.	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Art. 48	Wysokość płatności do ekoschematów nie powinna podlegać redukcji w wyniku złożenia dużej liczby wniosków. Rolnicy deklarując praktyki chroniące klimat i środowisko, muszą być pewni jaką otrzymają rekompensatę, ponieważ z ich realizacją wiążą określone koszty i utrata dochodu.		Uwaga nieuwzględniona. Ekoschematy są płatnościami w ramach płatności bezpośrednich. Na płatności bezpośrednie dostępny jest określony budżet, który w latach 2023–2027 wynosi 17,33 mld euro. Zgodnie z przepisami unijnymi na ekoschematy państwa członkowskie powinny przeznaczyć co najmniej 25% koperty finansowej płatności bezpośrednich, dlatego też planowana do wydatkowania kwota wynosi 4,33 mld euro. Dlatego stawki płatności wyliczane są corocznie z uwzględnieniem zadeklarowanej powierzchni i maksymalnej puli środków, która

					<p>może zostać przeznaczona na realizację płatności. Dlatego też w zatwierdzonym przez Komisję Europejską Planie Strategicznym przy stawkach płatności w ramach ekoschematów powierzchniowych wskazano, że w zależności od zainteresowania edkoschematem, faktyczna stawka może być niższa lub wyższa w granicach stawki minimalnej i maksymalnej.</p> <p>W odniesieniu do ekoschematu dobrostan zwierząt szacowane stawki płatności wyliczane są corocznie z uwzględnieniem liczby beneficjentów lub liczby zwierząt kwalifikujących się do płatności dobrostanowych i maksymalnej puli środków, która może zostać przeznaczona na realizację tych płatności. W zależności od zainteresowania ekoschematem faktyczne stawki płatności dobrostanowych mogą być niższe od szacowanych stawek tych płatności podanych w Planie Strategicznym.</p>
70.	Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego UPEMI	Art. 50 ust. 5	<p>Wnioskujemy o rozważenie ograniczenia zakresu potrąceń - potrącanie kar jedynie z płatności danej pomocy finansowej - odstąpienie od rozszerzenia potrąceń w stosunku do innych płatności ARiMR dla danego podmiotu.</p> <p>W przypadku gdy wysokość kar przewyższa wysokość danej płatności</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>W przypadku kar administracyjnych w odniesieniu do warunkowości przepisy unijne obligują nakładanie ich na rolników i innych beneficjentów otrzymujących płatności bezpośrednie, płatności w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych</p>

			nie powinno się stosować potrącania z innych rodzajów pomocy należnych danemu dłużnikowi (aby nie uniemożliwić realizacji przed danego dłużnika projektu, operacji objętej tym innym wsparciem) lecz powinno być w zakresie nadwyżki kwoty kar prowadzone postępowanie egzekucyjne na zasadach ogólnych.		zobowiązań w dziedzinie zarządzania oraz płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami jeżeli nie spełniają oni norm dobrej kultury rolnej (GAEC) lub wymogów podstawowych (SMR) w zakresie warunkowości. Kary administracyjne w związku z warunkowością stosuje się w drodze zmniejszenia lub wyłączenia z finansowania całkowitych ww. kwot płatności. Zgodnie z przepisami UE oraz orzecznictwem sądowym, a w szczególności wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 26 marca 2013 (sygn. V SA/Wa 2419/12) zarówno agencja płatnicza, jaką jest ARiMR, a także Instytucja Zarządzająca – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zobligowane są do ochrony interesów budżetu wspólnotowego. Sąd wskazał, że Państwo członkowskie ma bezwzględny obowiązek dochodzenia należności.
71.	Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego UPEMI	Art. 50 ust. 6	Wnioskujemy o skreślenie w art. 50 ust. 6 wyrażenia w brzmieniu - (Do kar),,nie stosuje się działu IVa Kodeksu postępowania administracyjnego”. Należy podkreślić, że przepisy działu IVa Kpa zostały dodane do Kpa dopiero przez obecną koalicję		Uwaga nieuwzględniona. Przepisy Działu IVa KPA dot. pieniężnych kar administracyjnych, a w szczególności ulg w spłacie, nie miały dotychczas zastosowania w odniesieniu do kar nakładanych w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (płatności

		<p>rządową (w 2017 r.). Zawierają one szereg postanowień, które umożliwiają organom administracji nakładanie kar oraz ich egzekwowanie stosownie do okoliczności danej sprawy np. stosowanie ulg w wykonaniu kary, w tym odraczanie terminów oraz umarzanie części lub całości kary (art. 189k). Należy także zauważyć, iż w uzasadnieniu ustawy (str. 133) nie podano wyjaśnienia przyczyn zakładanego braku stosowania przepisów działu IVa Kpa – powtórzono jedynie zapis ustawy- „zgodnie z projektem ustawy, do kar nie stosuje się działu IVa Kpa” W sytuacji niekiedy bardzo złożonych sytuacji rolników lub przedsiębiorców branży rolno-żywnościowej w zakresie okoliczności skutkujących nałożeniem kary lub okoliczności trudnej sytuacji w okresie wykonania kary np. niezależne od rolników lub przedsiębiorców trudne sytuacje produkcyjne lub rynkowe spowodowane czynnikami zewnętrznymi (np. susza, wojna w Ukrainie) zasadne jest utrzymanie możliwości stosowania przepisów działu IVa Kpa - wobec tego uzasadniony jest wniosek o dokonanie w/w zmiany w art. 50 ust.</p>	<p>bezpośrednie). Na podstawie przepisów ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego nakładane były kary administracyjne z tytułu nieprzestrzegania wzajemnej zgodności. Kary te były potrącane z przyznawanych rolnikom płatności przez max. 3 lata. Szczegółowe regulacje dot. sposobu ich nakładania wynikały z przepisów UE. Natomiast ulgi w spłacie należności ustalonych przez ARiMR jako płatności pobrane nienależnie lub nadmiernie regulują przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 września 2017 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu umarzania, odraczania lub rozkładania na raty spłat należności przypadających agencji płatniczej w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (Dz. U. poz. 1687), wydane na podstawie ustawy o finansach publicznych.</p>
--	--	---	--

			6.		
72.	Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich Związek Rewizyjny	Art. 50 ust. 6	<p>Wnioskujemy o skreślenie w art. 50 ust. 6 wyrażenia w brzmieniu - (Do kar) „nie stosuje się działu IVa Kodeksu postępowania administracyjnego”.</p> <p>W konsekwencji uchwalenia proponowanej ustawy z zapisem, że w sprawach nią objętych nie stosuje się działu IVa Kodeksu postępowania administracyjnego rolnicy i przedsiębiorcy sektora rolno-spożywczego, w tym spółdzielnie mleczarskie tracą możliwość zastosowania wobec nich pozytywnych uregulowań wprowadzonych w 2017 r. - m.in. w zakresie możliwości stosowania ulg w nakładaniu i egzekwowaniu kar., np odraczania terminów oraz umarzania części lub całości kary (art. 189k Kpa).</p> <p>Należy podkreślić:, że przepisy działu IVa Kpa - pozytywne dla stron, w tym rolników i przedsiębiorców zostały dodane, rzez obecną koalicję rządową, w wyniku nowelizacji z 07.04.2017 r. i obowiązują od 01.06.2017 r. Jeżeli z „dobrodziejstwa” w/w przepisów od 01.06.2017 r. korzysta ogół obywateli Polski oraz podmiotów gospodarczych w różnych postępowaniach</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Przepisy Działu IVa KPA dot. pieniężnych kar administracyjnych, a w szczególności ulg w spłacie, nie miały dotychczas zastosowania w odniesieniu do kar nakładanych w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (płatności bezpośrednie).</p> <p>Na podstawie przepisów ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego nakładane były kary administracyjne z tytułu nieprzestrzegania wzajemnej zgodności. Kary te były potrącane z przyznawanych rolnikom płatności przez max. 3 lata. Szczegółowe regulacje dot. sposobu ich nakładania wynikały z przepisów UE.</p> <p>Natomiast ulgi w spłacie należności ustalonych przez ARiMR jako płatności pobrane nienależnie lub nadmiernie regulują przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 września 2017 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu umarzania, odraczania lub rozkładania na raty spłat należności przypadających agencji płatniczej w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (Dz. U. poz. 1687), wydane na podstawie ustawy o finansach</p>

			<p>administracyjnych to nie jest zasadne wyłączenie ich stosowania wobec rolników - nie powinno się dyskryminować rolników oraz podmioty sektora rolno-spożywczego w ramach rozliczeń wsparcia pomocowego w rolnictwie. Ponadto wyłączenie stosowania przepisów działu IVa Kpa nie służy uproszczeniu postępowań, ograniczeniu kosztów ARiMR (jak to jest zawarte w uzasadnieniu ustawy do wyłączenia stosowania innych przepisów Kpa) lecz jedynie powoduje pogorszenie sytuacji rolników, podmiotów sektora rolno-spożywczego w stosunku do innych obywateli Polski lub innych stron w postępowaniach administracyjnych nie objętych w/w ustawą.</p>		publicznych.
73.	Krajowa Rada Spółdzielcza	Art. 50 ust. 6	<p>Wnioskujemy o skreślenie wyrażenia „Nie stosuje się działu IV a Kodeksu postępowania administracyjnego”. W przypadku braku wykreślenia ww. wyrażenia, rolnicy, przedsiębiorcy sektora rolno-spożywczego, w tym spółdzielnie stracą możliwość zastosowania wobec nich pozytywnych uregulowań wprowadzonych w 2017 r., m.in. w zakresie możliwości stosowania ulg w nakładaniu i egzekwowaniu kar, np. odraczania terminów oraz umarzania części lub całości kary (art. 189 Kpa).</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Przepisy Działu IVa KPA dot. pieniężnych kar administracyjnych, a w szczególności ulg w spłacie, nie miały dotychczas zastosowania w odniesieniu do kar nakładanych w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (płatności bezpośrednie).</p> <p>Na podstawie przepisów ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego nakładane były kary administracyjne z tytułu nieprzestrzegania wzajemnej zgodności. Kary te były potrącane z</p>

					<p>przyznawanych rolnikom płatności przez max. 3 lata. Szczegółowe regulacje dot. sposobu ich nakładania wynikały z przepisów UE.</p> <p>Natomiast ulgi w spłacie należności ustalonych przez ARiMR jako płatności pobrane nienależnie lub nadmiernie regulują przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 września 2017 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu umarzania, odraczania lub rozkładania na raty spłat należności przypadających agencji płatniczej w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (Dz. U. poz. 1687), wydane na podstawie ustawy o finansach publicznych.</p>
74.	Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich Związek Rewizyjny	Art. 54 ust. 2	Wniosek ogólny o ustalenie wysokości kar w formule - do kwoty...lub do....% a nie sztywno określona kwota, daje to wówczas możliwość dla organu nakładającego karę do „miarkowania” kary - ustalenia wysokości kary w zakaźności od danego stanu faktyczno-prawnego, okoliczności sprawy (np. wpływu trudnych okoliczności zewnętrznych – czynników przyrodniczych, trudnej sytuacji rynkowej) oraz zachowania się dłużnika, jego winy, itp.		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Kryteria, którymi należy się kierować ustalając wysokość kar administracyjnych w związku z warunkowością są wskazane w przepisach UE. Państwa członkowskie nie mogą różnicować wysokości kar wg innych kryteriów.</p>
75.	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Art. 55 ust. 8	Procent zmniejszenia udziału TUZ w powierzchni użytków rolnych w skali całego kraju w stosunku do		<p>Uwaga nieaktualna.</p> <p>Odstąpiono od wprowadzania przepisu</p>

			wskaźnika referencyjnego został zmniejszony z 5% do 1%. Wydaje się zbyt duży spadek tolerancji dla przekształcania TUZ.		
76.	Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich Związek Rewizyjny	Art. 58 ust. 1	Wnioskujemy o rezygnację z proponowanego nakładania na wnioskodawcę płatności bezpośrednich nowego obowiązku - konieczność wskazania wszystkich gruntów stanowiących użytki rolne i jednostki gruntu nierolniczego będących w jego posiadaniu oraz ich powierzchnię i położenie. W praktyce będzie to dotyczyć obowiązku dopisywania, pod sankcją zastosowania wobec niego kary, działek w stosunku do których rolnik nie składa wniosku o dopłaty. Dla rolników będą to nowe, dodatkowe i uciążliwe obowiązki w stosunku do stanu obecnego. Uciążliwe dla rolników posiadających małe gospodarstwa o rozdrobnionej strukturze przestrzennej i posiadających grunty nieużytkowane rolniczo - nie zgłaszane do płatności bezpośrednich np. działki łąk niezgłaszane do dopłat z powodu ich zalewania spowodowanego działalnością bobrów, inne nieużytki lub małe działki niewykorzystywane rolniczo z powodów np. trudności dojazdu lub co do których zachodzą różne zagadnienia zwyczajowych rozliczeń		Uwaga nieuwzględniona. Wskazanie we wniosku wszystkich gruntów stanowiących użytki rolne i jednostki gruntu nierolniczego jest konieczne w celu umożliwienia sprawdzenia wszystkich warunków przyznawania pomocy w tym w szczególności w zakresie warunkowości (co jest obowiązkiem państwa członkowskiego w świetle przepisów UE). Ponadto należy mieć na uwadze, że nie jest to nowy obowiązek. Zgodnie z dotychczas obowiązującymi przepisami UE tj. z art. 72 ust. 1 lit a rozporządzenia nr 1306/2013 wniosek o przyznanie płatności obejmuje wszystkie działki rolne w gospodarstwie, jak również grunty nierolnicze, których dotyczy wniosek o wsparcie. Ponadto, zgodnie z art. 16 rozporządzenia UE nr 640/2014, jeśli w danym roku beneficjent nie zgłosi wszystkich działek rolnych związanych z gruntami, o których mowa w art. 72 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013, a różnica pomiędzy całkowitym obszarem zgłoszonym w pojedynczym wniosku

			<p>rodziny - występujące na niektórych terenach w środowisku wiejskim.</p> <p>Zagrożenie karami, sposoby procedowania - wyłącznie w systemie teleinformatycznym, ewentualne w/w przyczyny w dużym stopniu niezależne od rolnika, spowodują szczególnie dla rolników w starszym wieku lub mniej sprawnych informatycznie duże obciążenia czasowe i emocjonalne znacznie przewyższające zasadność wprowadzania w/w nowych obciążeń i wysokość ewentualnych kar.</p> <p>W praktyce może to spowodować ograniczenie zainteresowania składania wniosków przez rolników - posiadających małe ilości zwierząt - np. 1 szt. krowy mlecznej.</p> <p>W rezultacie utrudni to ewentualny wzrost produkcji mleka krowiego oraz wzrost podaży mleka do skupu - oczekiwany m.in. przez spółdzielczość mleczarską.</p>		<p>lub wniosku o płatność a obszarem zgłoszonym wraz z całkowitą powierzchnią działek niezgłoszonych wynosi więcej niż 3 % zgłoszonego obszaru, całkowitą kwotę bezpośrednich płatności obszarowych lub wsparcia w ramach środków wsparcia obszarowego, wypłacanych temu beneficjentowi za dany rok, zmniejsza się o maksymalnie 3 %, w zależności od rozmiaru pominięcia.</p>
77.	Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego UPEMI	Art. 58 ust. 1	<p>Wnioskujemy o rozważenie zasadności rozszerzenia obowiązku wnioskodawcy (płatności bezpośrednich) o konieczność wskazania <u>wszystkich</u> gruntów stanowiących użytki rolne i jednostki gruntu nierolniczego gruntów stanowiących użytki rolne i jednostki gruntu nierolniczego będących w jego posiadaniu oraz ich</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Wskazanie we wniosku wszystkich gruntów stanowiących użytki rolne i jednostki gruntu nierolniczego jest konieczne w celu umożliwienia sprawdzenia wszystkich warunków przyznawania pomocy w tym w szczególności w zakresie warunkowości (co jest obowiązkiem państwa członkowskiego w świetle</p>

		<p>powierzchnię i położenie. Jest to nałożenie na rolników nowych, dodatkowych i uciążliwych obowiązków w stosunku do stanu obecnego. Może to w praktyce wpłynąć na ograniczenie liczby wniosków o dopłaty np. do bydła, w przypadku rolników posiadających niewielkie ilości sztuk. W konsekwencji może spowodować to brak wzrostu wykorzystania użytków zielonych i brak wzrostu pogłowia bydła - brak wzrostu bazy dla polskiego przetwórstwa mięsa wołowego. Ten nowy obowiązek będzie szczególnie uciążliwy dla rolników posiadających małe gospodarstwa, o rozdrobnionej strukturze przestrzennej, posiadających grunty nieużytkowane rolniczo – <u>niezgłaszane</u> dotychczas do płatności bezpośrednich np. działki łąk z powodu ich zalewania spowodowanego działalnością bobrów, inne nieużytki lub małe działki niewykorzystywane rolniczo z powodów np. trudności dojazdu lub co do których zachodzą różne zagadnienia zwyczajowych rozliczeń rodzinnych, powszechne w środowisku wiejskim.</p>		<p>przepisów UE). Ponadto należy mieć na uwadze, że nie jest to nowy obowiązek. Zgodnie z dotychczas obowiązującymi przepisami UE tj. z art. 72 ust. 1 lit a rozporządzenia nr 1306/2013 wniosek o przyznanie płatności obejmuje wszystkie działki rolne w gospodarstwie, jak również grunty nierolnicze, których dotyczy wniosek o wsparcie. Ponadto, zgodnie z art. 16 rozporządzenia UE nr 640/2014, jeśli w danym roku beneficjent nie zgłosi wszystkich działek rolnych związanych z gruntami, o których mowa w art. 72 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013, a różnica pomiędzy całkowitym obszarem zgłoszonym w pojedynczym wniosku lub wniosku o płatność a obszarem zgłoszonym wraz z całkowitą powierzchnią działek niezgłoszonych wynosi więcej niż 3 % zgłoszonego obszaru, całkowitą kwotę bezpośrednich płatności obszarowych lub wsparcia w ramach środków wsparcia obszarowego, wypłacanych temu beneficjentowi za dany rok, zmniejsza się o maksymalnie 3 %, w zależności od rozmiaru pominięcia.</p>
--	--	--	--	---

78.	Krajowa Rada Spółdzielcza	Art. 58 ust. 1	<p>Wnoskujemy o rezygnację z proponowanego nakładania na wnioskodawcę płatności bezpośrednich nowego obowiązku tj. konieczności wskazania wszystkich gruntów stanowiących użytki rolne oraz gruntów niewykorzystywanych do celów rolniczych, będących w jego posiadaniu wraz z podaniem ich powierzchni i położenia.</p> <p>Niewskazanie ww. danych do gruntów nierolniczych skutkować może nałożeniem kary, pomimo, że rolnik nie wnioskuje o dopłaty bezpośrednio do tych gruntów.</p> <p>Nieuwzględnienie ww. propozycji w praktyce spowodować może ograniczenie składania wniosków przez rolników posiadających małe ilości zwierząt, np. 1 szt. krowy mlecznej, co przyczyni się do spadku produkcji mleka.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Wskazanie we wniosku wszystkich gruntów stanowiących użytki rolne i jednostki gruntu nierolniczego jest konieczne w celu umożliwienia sprawdzenia wszystkich warunków przyznawania pomocy w tym w szczególności w zakresie warunkowości (co jest obowiązkiem państwa członkowskiego w świetle przepisów UE).</p> <p>Ponadto należy mieć na uwadze, że nie jest to nowy obowiązek. Zgodnie z dotychczas obowiązującymi przepisami UE tj. z art. 72 ust. 1 lit a rozporządzenia nr 1306/2013 wniosek o przyznanie płatności obejmuje wszystkie działki rolne w gospodarstwie, jak również grunty nierolnicze, których dotyczy wnioski o wsparcie.</p> <p>Ponadto, zgodnie z art. 16 rozporządzenia UE nr 640/2014, jeśli w danym roku beneficjent nie zgłosi wszystkich działek rolnych związanych z gruntami, o których mowa w art. 72 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013, a różnica pomiędzy całkowitym obszarem zgłoszonym w pojedynczym wniosku lub wniosku o płatność a obszarem zgłoszonym wraz z całkowitą powierzchnią działek niezgłoszonych wynosi więcej niż 3 % zgłoszonego obszaru, całkowitą kwotę</p>
-----	---------------------------	----------------	--	--	---

					bezpośrednich płatności obszarowych lub wsparcia w ramach środków wsparcia obszarowego, wypłacanych temu beneficjentowi za dany rok, zmniejsza się o maksymalnie 3 %, w zależności od rozmiaru pominięcia.
79.	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Art. 58 ust. 1	Należy uściślić przepis pod względem znaczenia jednostek gruntów nierolniczych, czy będą to działki siedliskowe czy działki leśne, nieużytki, czy też działki rolne niewykorzystywane rolniczo,		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Art. 2 pkt 11 projektu ustawy definiuje jednostki gruntu nierolniczego następująco:</p> <p>„11) jednostka gruntu nierolniczego – jednostkę gruntu nierolniczego, o której mowa w art. 68 ust. 2 lit. a rozporządzenia 2021/2116, stanowiącą zwarty obszar gruntu, innego niż użytek rolny, będącego:</p> <p>a) obszarem, o którym mowa w art. 4 ust. 4 lit. c ppkt (iii) rozporządzenia 2021/2115, lub</p> <p>b) obszarem kwalifikującym się do przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych;”</p> <p>W przypadku interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych będą to obszary przyrodnicze, o których mowa w art. 42 ust 2 pkt 1, tj. obszary przyrodnicze stanowiące grunty niebędące użytkami rolnymi, na których występuje co najmniej jedno siedlisko przyrodnicze lub siedlisko lęgowe ptaków z typów określonych w przepisach</p>

					rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dotyczącego interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych.
80.	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Art. 59 ust. 1	Termin na złożenie wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, należy wydłużyć do 31 maja, doświadczenie ostatnich lat pokazały, że wydłużająca zima powoduje znaczne opóźnienie procesu wegetacyjnego, co wpływa na decyzje rolników.		Uwaga nieuwzględniona. W celu umożliwienia elastyczności w zakresie ostatecznego terminu składania wniosków, utrzymany zostanie przepis umożliwiający Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi określenie dłuższego terminu składania wniosków.
81.	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Art. 64 ust. 1	Zapis „Organem właściwym w sprawach dotyczących przyznawania pomocy w drodze decyzji jest kierownik biura powiatowego Agencji”, powinien brzmieć, iż „organem właściwym miejscowo ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę beneficjenta jest kierownik biura powiatowego Agencji”, bowiem z art. 64 ust. 2 z kolei wynika, że Prezes ARiMR będzie wyznaczał kierownika biura powiatowego Agencji, który będzie organem właściwym miejscowo do załatwienia sprawy. Wszelkie wątpliwości, jakie wynikają w ww, projektowanego przepisu są związane z tym, że nie ma w art. 64 zapisu, że właściwym do załatwienia sprawy jest Kierownik BP ARiMR ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę rolnika, natomiast jest zapis, że o właściwości będzie „decydował”		Uwaga uwzględniona. Obecnie w odniesieniu do płatności objętych ZSZiK obowiązuje właściwość miejscowa kierownika biura powiatowego ustalana wg. miejsca zamieszkania lub siedziby rolnika. Z uwagi na zgłaszane wątpliwości, w odniesieniu do działań objętych ZSZiK przywrócone zostanie rozwiązanie dotychczasowe. Przepis został odpowiednio zmieniony.

			Prezes ARiMR. W związku z tym proponujemy, aby art. 64 ust. 1 przyjął następujące brzmienie: Art. 64. 1., „Organem właściwym w sprawach dotyczących przyznawania pomocy w drodze decyzji jest kierownik biura powiatowego Agencji właściwy miejscowo ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę beneficjenta.” Jeśli art, 64 ust. 1 przyjmie proponowany przez projekt brzmienie, wówczas przepis art. 64 ust. 2 stanie w kolizji z ww.		
82.	Osoba fizyczna 1	Art. 64 ust. 2	Proponujemy zachowanie zasad z PROW 2014-2020. Ta forma zapisu może utrudnić bezpośredni kontakt rolnika z ARiMR w celu wyjaśnienia sprawy. Jednocześnie proponowany zapis powoduje duży wzrost pracy w ARiMR, ponieważ na każdej sprawie trzeba dokonać wyznaczenia biura powiatowego oraz zawiadomić o tym rolnika, mimo że czynność ta będzie wykonywana elektronicznie to faktyczną pracę muszą wykonać osoby które przygotowują decyzje. Zapis ten może powodować, że pracownik ARiMR będzie rozpatrywał za jednym razem wnioski z różnych rejonów kraju, co przy konieczności prowadzenia wyjaśnień przez rolnika będzie powodowało dużo zamieszania,	Proponujemy aby zmienić zapis na: Wniosku o przyznanie pomocy są rozpatrywane przez kierownika biura powiatowego Agencji, zgodnie z siedzibą gospodarstwa lub Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa może wskazać inne biuro powiatowe. Jednak co do zasady wnioski są rozpatrywane w powiecie gdzie zarejestrował się rolnik.	Uwaga nieaktualna w związku z propozycją ARiMR dotyczącą określenia w art. 64 ust. 2 projektu ustawy właściwości miejscowej kierownika biura powiatowego Agencji ustalonej według miejsca zamieszkania lub siedziby strony, przy jednoczesnym określeniu w art. 64 ust. 3 projektu ustawy przypadków gdy wyznaczany jest przez dyrektora oddziału regionalnego Agencji lub osobę przez niego upoważnioną inny właściwy kierownik biura powiatowego Agencji.

			szczególnie jeżeli rolnicy będą chcieli wyjaśniać swoje sprawy w biurze powiatowym które znają.		
83.	Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich Związek Rewizyjny	Art. 80	Po wyrażeniu: „skarg i wniosków” proponujemy dodanie wyrażenia „przepisów działu IVa Kpa”. Powyższy wniosek nawiązuje do wniosku i uzasadnienia zawartego w pkt 5 na str. 4 niniejszego pisma. Umożliwi to stosowanie w uzasadnionych, szczególnych stanach faktyczno-prawnych, np. w trudnej sytuacji rolników, przedsiębiorców rolno-spożywczych, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi np. czynniki przyrodnicze, susze, przymrozki, trudności rynkowe) możliwości stosowania ulg w nakładaniu i egzekwowaniu kar.		Uwaga nieuwzględniona. Uwaga jest niezasadna, bowiem przepisy działu IVa KPA dotyczą administracyjnych kar pieniężnych, natomiast kary nakładane na wnioskodawców i beneficjentów mają swoje źródło w przepisach unijnych (art. 59 rozporządzenia 2021/2116). Również w kwestiach związanych z siłą wyższą zastosowanie mają przepisy unijne, a nie przepisy działu IVa KPA.
84.	Krajowa Rada Spółdzielcza	Art. 80	Po wyrażeniu „skarg i wniosków” proponujemy dodanie wyrażenia „przepisów Działu IVa Kpa”.		Uwaga nieuwzględniona. Uwaga jest niezasadna, bowiem przepisy działu IVa KPA dotyczą administracyjnych kar pieniężnych, natomiast kary nakładane na wnioskodawców i beneficjentów mają swoje źródło w przepisach unijnych (art. 59 rozporządzenia 2021/2116). Również w kwestiach związanych z siłą wyższą zastosowanie mają przepisy unijne, a nie przepisy działu IVa KPA.
85.	Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu	Art. 80	Po wyrażeniu: „skarg i wniosków” proponujemy dodanie wyrażenia „przepisów działu IVa Kpa”. Umożliwi to stosowanie w		Uwaga nieuwzględniona. Uwaga jest niezasadna, bowiem przepisy działu IVa KPA dotyczą administracyjnych kar pieniężnych,

	Mięsnego UPEMI		uzasadnionych, skomplikowanych stanach faktyczno-prawnych, w tym np. w trudnej sytuacji rolników, przedsiębiorców rolno-spożywczych, spowodowanej czynnikami zewnętrznymi np. czynniki przyrodnicze, susze, trudności rynkowe) możliwości stosowania ulg w nakładaniu i egzekwowaniu kar.		natomiast kary nakładane na wnioskodawców i beneficjentów mają swoje źródło w przepisach unijnych (art. 59 rozporządzenia 2021/2116). Również w kwestiach związanych z siłą wyższą zastosowanie mają przepisy unijne, a nie przepisy działu IVa KPA.
86.	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Art. 81	Brzmienie tego przepisu należy zmienić następująco: „W przypadku wniosku o przyznanie pomocy, którego ocena należy do zadań wykonywanych przez agencję płatniczą na podstawie niniejszej ustawy, Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa niezwłocznie po złożeniu tego wniosku, może wyznaczyć Kierownika BP właściwego miejscowo ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę beneficjenta”. Zapis ten jest wynika z zgłoszonej do art. 64.		Uwaga nieuwzględniona. Uwaga jest niezasadna, bowiem w przypadku pomocy przyznawanej na podstawie umowy nieadekwatnym byłoby wskazywanie tylko na właściwość kierownika biura powiatowego, skoro wnioski o taką pomoc są rozpatrywane przez oddziały regionalne i Centralę ARiMR jako jednostki organizacyjne ARiMR, a nie jako organy w rozumieniu KPA. W konsekwencji, na podstawie omawianego przepisu Prezes Agencji będzie miał możliwość wyznaczenia właściwej jednostki organizacyjnej Agencji do rozpoznania sprawy, a takie rozwiązanie będzie miało zastosowanie w przypadku interwencji, w ramach których obsługa wniosków o przyznanie pomocy będzie odbywać się na poziomie oddziałów regionalnych lub biur powiatowych Agencji. Przy czym wskazanie na możliwość wyznaczenia jednostki

					organizacyjnej Agencji, nie zaś obowiązek takiego wyznaczenia, pozostaje w związku z tym, że niektóre interwencje mogą być obsługiwane bezpośrednio na poziomie Centrali Agencji.
87.	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Art. 98–104	Czynności kontrolne powinny być zapowiadane, pod warunkiem, że nie koliduje to z ich celem lub skutecznością. Ponadto, sprawozdanie z przeprowadzonej kontroli powinno być wysłane także drogą pocztową. Powinno się również wprowadzić możliwość korespondencji pocztowej, ponieważ nie każdy rolnik biegle obsługuje komputer. W sprawie czynności kontrolnych powinny być one wykonywane w obecności podmiotu kontrolowanego. W Art. 104 - należy jednoznacznie wskazać jakie warunki powinny spełniać osoby, które fizycznie przeprowadzają kontrole na miejscu w ramach umowy zawartej między ARiMR a podmiotem zewnętrznym. Niestety dotychczas zdarzało się, że osoby przyjeżdżające na kontrole nie posiadały odpowiedniej wiedzy i umiejętności w zakresie przedmiotowej kontroli, przez co rolnicy byli narażeni na konieczność składania wyjaśnień pokontrolnych, a nawet stwierdzanie niezgodności, co skutkowało decyzją odmowną lub nałożeniem sankcji		<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Zgodnie z art. 100 ust. 4 projektu ustawy czynności kontrolne mogą być zapowiedziane, pod warunkiem że nie koliduje to z ich celem lub skutecznością.</p> <p>Co do zasady beneficjent będzie informowany o zamiarze przeprowadzenia kontroli na miejscu. Jedynie w wyjątkowych sytuacjach np. w przypadku podejrzenia nieprawidłowości, może się zdarzyć że kontrola nie będzie zapowiedziana.</p> <p>W odniesieniu do płatności objętych ZSZiK, rozwiązania dotyczące systemu kontroli, ze względu na dotychczasowe doświadczenia zostały co do zasady utrzymane. W związku z tym, że w ramach WPR 2023–2027, to państwo członkowskie odpowiedzialne jest za ustanowienie tego systemu, przyjęto rozwiązania sprawdzone i zalecane do tej pory przez KE.</p> <p>Ad uwaga dot. sprawozdania - Z uwagi na sygnalizowane obawy dotyczące możliwych utrudnień dla</p>

			finansowych.		<p>rolników związanych z wyeliminowaniem korespondencji tradycyjnej, w odniesieniu do działań objętych ZSZIK, utrzymane zostanie dotychczasowe rozwiązanie tj. korespondencja elektroniczna po wyrażeniu przez beneficjenta zgody. Uwaga uwzględniona.</p> <p>Ad art. 104 – Zgłaszane kwestie nie stanowią materii projektowanej ustawy. Proponuje się aby warunki, jakie powinny spełniać osoby przeprowadzające kontrole na miejscu w ramach umowy zawartej między ARiMR a podmiotem zewnętrznym, zostały określone w wytycznych instytucji zarządzającej.</p>
88.	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Rozdział 10	<p>W rozdziale 10, po art.115 proponujemy dodać artykuł w następującym brzmieniu: Rolnicy uczestniczący w operacjach związanych z transferem wiedzy oraz prowadzący gospodarstwa w ramach sieci gospodarstw demonstracyjnych prowadzonej przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie tytułem rekompensaty za utracone korzyści, będą otrzymywali środki finansowe w formie ryczałtowej za udostępnienie gospodarstwa do celów szkoleniowych oraz udział w prowadzeniu demonstracji (szkolenia praktycznego). Biorąc pod uwagę konieczność prowadzenia szkoleń na</p>	<p>Rolnikowi prowadzącemu gospodarstwo rolne w ramach sieci gospodarstw demonstracyjnych prowadzonej przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie oraz uczestniczącemu w operacji/interwencji związanej z transferem wiedzy, tytułem utraconych korzyści może być wypłacona dieta nie przekraczająca miesięcznie wysokości dwukrotności najniższego wynagrodzenia.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona W celu umożliwienia udziału rolnikowi w projektach demonstracyjnych wprowadzono poprawkę w ustawie o podatku od osób fizycznych, przepisami ustawy z dn.4 listopada 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 oraz ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. poz. 2433). Tym samym, nie ma przeszkód, aby rolnik brał udział</p>

			<p> obiektach demonstracyjnych w okresie wegetacji w wielu gospodarstwach przychody z tego tytułu miesięczne mogą przekroczyć kwotę minimalnego wynagrodzenia, a tym samym pozbawią rolnika możliwości pozostania w KRUS. W związku z powyższym istnieje konieczność wprowadzenia uregulowań formalnoprawnych w tym zakresie w stosownych aktach prawnych. Uregulowanie powyższej kwestii może mieć kluczowe znaczenie dla rozwoju i funkcjonowania sieci gospodarstwach demonstracyjnych oraz realizacji projektów demonstracyjnych, jak również realizacji Planu Strategicznego WPR, a szczególnie w zakresie upowszechniania dobrych oraz transferu wiedzy i innowacji.</p>		<p> w rolniczych demonstracjach upowszechnieniowych, zgodnie z celami demonstracji i otrzymywał na ten cel środki finansowe.</p>
89.	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Art. 111	<p> Należy tu dookreślić treść, aby jednoznacznie wskazać, że umożliwia się świadczenie indywidualnych usług doradczych oraz organizowanie szkoleń podstawowych dla rolników, nie tylko państwowym ośrodkom doradztwa, ale izbom rolniczym oraz prywatnym firmom doradczym. Ze względu na braki kadrowe, jakie obserwujemy w państwowym doradztwie w całym kraju i brakiem obsady doradców w każdej gminie, należy wspomóc działanie</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z art. 111 (aktualnie art. 113) projektu ustawy, usługi doradcze w zakresie wskazanym w art. 15 ust. 4 lit. a, b, d, f–h rozporządzenia 2021/2115, mogą być świadczone przez wszystkie osoby fizyczne wpisane na listę doradców rolniczych, które spełnią warunki wskazane w ustawie. Listy doradców, podobnie jak w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, będzie prowadził</p>

			państwowego doradztwa poprzez usługi doradztwa prywatnego, które nierzadko nie odbiega doświadczeniem, jak i jakością świadczonych usług w stosunku do publicznego doradztwa.		dyrektor Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie. Należy podkreślić, że o wpis na listę doradców rolniczych oraz ekspertów przyrodniczych mogą ubiegać się zarówno doradcy, zatrudnieni w ośrodkach doradztwa, izbach rolniczych oraz doradcy prywatni. Warunkiem uzyskania wpisu na listę, podobnie jak to było w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, jest posiadanie odpowiednich kwalifikacji i doświadczenia oraz niekaralność, a także dodatkowo, brak konfliktu interesów i zapewnienie obiektywizmu. Ponadto wszystkie osoby wpisane na listy są zobowiązane do uczestniczenia w szkoleniach. Takie rozwiązanie ma na celu zapewnienie świadczenia rolnikom usług doradczych na najwyższym poziomie.
90.	Osoba fizyczna 1	Art. 111 ust. 12	Podstawą do skreślenia nie może być brak aktualnych danych o miejscu świadczenia usług czy miejscu zatrudnienia – nie jest to przesłanka merytoryczna która może prowadzić do utraty uprawnień. Jednocześnie taki zapis powoduje, wzrost obciążeń administracyjnych, które nie tworzą dodatkowego efektu i nie rozwiązują problemu aktualności danych w bazie doradców.		Uwaga nieuwzględniona Zgodnie z art. 111 (aktualnie art. 113) ust. 9 osoba wpisana na listę, jest zobowiązana do niezwłocznego zgłoszenia dyrektorowi CDR każdej zmiany danych wymienionych w ust. 8. Brak aktualizacji danych uniemożliwia kontakt z daną osobą, a co za tym idzie brak możliwości skorzystania z jej usług przez rolnika czy też brak możliwości poinformowania jej o szkoleniach

			<p>Zakładając że CDR w Brwinowie skreśli na podstawie procedury administracyjnej doradcę z listy. Doradca po skreśleniu dokona uzupełnienia danych i złoży wniosek o ponowny wpis na listę, który CDR zgodnie z ustawą rozpatrzy pozytywnie.</p> <p>Doradca może też skorzystać z prawa odwołania się od decyzji o skreśleniu do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi co z kolei powoduje rozrost niepotrzebnego obiegu dokumentów i zaangażowania urzędników w błahych sprawach.</p> <p>Jak pokazuje powyższy przykład wprowadzenie proponowanego zapisu powoduje wzrost obciążeń administracyjnych, które nie tworzą dodatkowego efektu i nie rozwiązują problemu aktualności danych.</p> <p>CDR w Brwinowie powinien mieć możliwość, zawieszenia wyświetlania danych doradcy na wskazanej liście doradców do momentu uzupełniania danych, lub na podstawie powziętych informacji CDR sam dokonać aktualizacji danych.</p> <p>Proponuje się usunąć ten zapis lub zmianę zapisu na możliwość zawieszenia / ukrycia danych doradcy</p>		<p>uzupełniających przez CDR.</p> <p>Dane z listy są wykorzystywane zarówno przez rolników, potrzebujących pomocy doradczej jak i przez ARiMR, weryfikującą, czy usługi w ramach projektów np. realizowanych podziałania „Wsparcie korzystania z usług doradczych” PROW 2014–2020 są świadczone przez uprawnione osoby.</p> <p>Tryb postępowania z przypadku powzięcia przez dyrektora CDR informacji o nieaktualności danych został uregulowanych w art. 111 (aktualnie art. 113) ust. 11 i 12.</p>
91.	Osoba fizyczna 1	Art. 113 ust. 3	Wnosi się o wykreślenie punktu 5) w przypadku niedokonania przez te osobę zgłoszenia zmiany danych wymienionych w art. 111 ust. 8 mimo	Uwaga nieuwzględniona Uzasadnienie jak w lp. 90	

			wezwania, o którym mowa w art. 111 ust. 11, w terminie wskazanym w tym wezwaniu. Uzasadnienie jak do art. 111 ust. 12.		
92.	Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich Związek Rewizyjny	Art. 129 pkt 2	Wnioskujemy o odstąpienie lub co najmniej odroczenie stosowania w stosunku do rolników: - zasady domniemania doręczenia przez ARiMR pisma rolnikowi poprzez jego umieszczenie w systemie teleinformatycznym - wysłanie rolnikowi - „ <i>po upływie 14 dni od dnia otrzymania pisma w tym systemie, jeżeli strona nie potwierdziła odczytania pisma przed upływem tego terminu</i> ” - zasady uznania odmowy wykonania przez rolnika czynności w przypadku - „ <i>niewykonania czynności dotyczącej postępowania przez stronę postępowania w terminie wyznaczonym w piśmie wzywającym do wykonania tej czynności, nie krótszym niż 7 dni i nie dłuższym niż 21 dni</i> ” - w sytuacji gdy rolnik nie odczytał w/w pisma w terminie. Uzasadnienie jak w uwadze do art. 17.		Uwaga uwzględniona częściowo. Obecnie, w przypadku płatności bezpośrednich i niektórych działań w ramach PROW (objęte ZSZiK), rozwiązania dot. korespondencji elektronicznej pomiędzy ARiMR oraz beneficjentem funkcjonują jeśli beneficjent wyraził na to zgodę. Uwzględniając stanowiska organizacji społecznych, w odniesieniu do płatności w ramach ZSZiK, dotychczasowe rozwiązanie zostanie utrzymane. Natomiast w odniesieniu do pomocy która będzie przyznawana na podstawie umowy o przyznaniu pomocy korespondencja realizowana będzie z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego bez konieczności wyrażenia zgody przez wnioskodawcę/beneficjenta.
93.	Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich Związek Rewizyjny	Art. 129 pkt 3	Wnioskujemy o odstąpienie od wprowadzania zamian w zakresie egzekucji należności przez ARiMR - wprowadzenie wyłącznie administracyjnego trybu ustalania i dochodzenia należności, w tym do		Uwaga nieuwzględniona. Wprowadzenie jednolitego administracyjnego trybu ustalania nienależnie lub nadmiernie pobranych środków pozwoli na ujednoczenie procesów w ARiMR w

		<p>pomocy przyznawanej w drodze zawarcia umowy o przyznanie pomocy.</p> <p>Obecnie w zakresie pomocy przyznawanej w drodze zawarcia umowy jest stosowany tryb cywilny. Tryb cywilny zapewnia szersze możliwości obrony interesów rolników i przedsiębiorców, w przypadku uchybień lub niezasadnych rozstrzygnięć, działań ARiMR w stosunku do trybu administracyjnego.</p> <p>Prawie dwudziestoletnia praktyka stosowania trybu cywilnego przez ARiMR wobec rolników w zakresie odzyskiwania należności, nie uzasadnia zasadności i konieczności zmiany tego trybu na administracyjny.</p> <p>Podnoszone w uzasadnieniu ustawy ewentualne korzyści z przyspieszenia postępowania dla ARiMR wiążą się jednocześnie ze znacznym ograniczeniem dotychczasowych środków obrony interesów rolników.</p> <p>Nie jest zasadne ograniczanie dotychczas przyznanych rolnikom praw - tryb cywilny egzekucji (przez ostatnie 20 lat) na rzecz uproszczenia pracy („wygody”) instytucji płatniczej - ARiMR, której jednym z zadań jest m.in. obsługa tych rolników.</p> <p>Wobec powyższego zasadny jest</p>		<p>tym zakresie, bez względu na formę, w jakiej pomoc została przyznana. Dochodzenie należności w trybie administracyjnym cechuje się mniejszym skomplikowaniem i większą sprawnością postępowania. Istotne jest również, iż przyjęcie takiego trybu dochodzenia należności, dla wszystkich form pomocy będzie wpisywać się w obowiązek państwa członkowskiego do przyjęcia w ramach WPR wszystkich przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych oraz podejmowania innych środków niezbędnych do zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii, w szczególności w odniesieniu do odzyskiwania nienależnych płatności wraz z odsetkami oraz, w razie konieczności, wszczynania w tym celu postępowań sądowych (art. 59 ust. 1 rozporządzenia UE 2021/2116).</p>
--	--	--	--	--

			wniosek o utrzymanie dotychczasowych rodzajów egzekucji - w tym trybu cywilnego dla pomocy przyznawanej w drodze zawarcia umowy o przyznaniu pomocy.		
94.	Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego UPEMI	Art. 129 pkt 3	<p>Wnioskujemy o odstąpienie od wprowadzania zmian w zakresie egzekucji należności przez ARiMR wprowadzenie wyłącznie administracyjnego trybu ustalania i dochodzenia należności, w tym do pomocy przyznawanej w drodze zawarcia umowy o przyznaniu pomocy.</p> <p>Dotychczas w zakresie pomocy przyznawanej w drodze zawarcia umowy o przyznaniu pomocy jest stosowany tryb cywilny.</p> <p>Na podstawie 181letniej praktyki należy stwierdzić, że stosowanie trybu cywilnego w zakresie umów o przyznaniu pomocy sprawdziło się: egzekucje, mimo pewnego wydłużenia postępowania charakterystycznego dla trybu cywilnego, przebiegają sprawnie,</p> <p>- ARiMR nie zgłasza zasadniczych problemów w stosowaniu trybu cywilnego.</p> <p>Należy ponadto podkreślić i zauważyć, że tryb cywilny gwarantuje prawa do obrony interesów rolników i przedsiębiorców, w przypadku uchybień lub niezasadnych</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Wprowadzenie jednolitego administracyjnego trybu ustalania nienależnie lub nadmiernie pobranych środków pozwoli na ujednoczenie procesów w ARiMR w tym zakresie, bez względu na formę, w jakiej pomoc została przyznana. Dochodzenie należności w trybie administracyjnym cechuje się mniejszym skomplikowaniem i większą sprawnością postępowania. Istotne jest również, iż przyjęcie takiego trybu dochodzenia należności, dla wszystkich form pomocy będzie wpisywać się w obowiązek państwa członkowskiego do przyjęcia w ramach WPR wszystkich przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych oraz podejmowania innych środków niezbędnych do zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii, w szczególności w odniesieniu do odzyskiwania nienależnych płatności wraz z odsetkami oraz, w razie konieczności, wszczynania w tym celu postępowań sądowych (art. 59 ust. 1 rozporządzenia UE</p>

			<p>rozstrzygnięć, działań ARiMR (które, co jest normalne, zdarzają się w działaniu każdej instytucji). Skala działalności ARiMR powoduje, że wielkość uchybień w działaniu ARiMR jest na tyle duża co uzasadnia pozostawienie trybu cywilnego w celu ochrony interesów rolników i przedsiębiorców. Ponadto podnoszony w uzasadnieniu ustawy (str. 177) argument ponoszenia kosztów przez ARiMR jest niezasadny (w istocie ekonomicznej jest pozorny) ARiMR jest w całości finansowana z budżetu Państwa, koszty sądowe ponoszone przez ARiMR są wpływem do budżetu Państwa, tym samym nie ma negatywnych konsekwencji ekonomicznych dla budżetu Państwa. Wobec powyższego zasadny jest wniosek o utrzymanie dotychczasowych rodzajów egzekucji – trybu cywilnego dla pomocy przyznawanej w drodze zawarcia umowy o przyznaniu pomocy.</p>		2021/2116).
95.	Krajowa Rada Spółdzielcza	Art. 129 pkt 3	<p>Wnioskujemy o odstąpienie od wprowadzania zmian w zakresie egzekucji należnością przez ARiMR – wprowadzenie wyłącznie administracyjnego trybu ustalania i dochodzenia należności, w tym do pomocy przyznanej w drodze zawarcia umowy o przyznaniu pomocy. Ocenie w przypadku</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Wprowadzenie jednolitego administracyjnego trybu ustalania nienależnie lub nadmiernie pobranych środków pozwoli na ujednoczenie procesów w ARiMR w tym zakresie, bez względu na formę, w jakiej pomoc została przyznana. Dochodzenie należności w trybie</p>

			<p>zawarcia ww. umowy (tj. umowy cywilnoprawnej) jest stosowany tryb cywilny. Tryb cywilny ma szersze możliwości obrony interesów rolników i przedsiębiorców, w tym spółdzielni, w przypadku uchybień lub niezasadnych rozstrzygnięć wydanych przez ARiMR, w stosunku do trybu administracyjnego. Potwierdza to 20 letnia praktyka stosowania trybu cywilnego przez ARiMR. Podnoszone w uzasadnieniu do projektu ustawy ewentualne korzyści z przyspieszenia postępowania, wiążą się ze znacznym ograniczeniem dotychczasowych środków obrony interesów beneficjentów.</p>		<p>administracyjnym cechuje się mniejszym skomplikowaniem i większą sprawnością postępowania. Istotne jest również, iż przyjęcie takiego trybu dochodzenia należności, dla wszystkich form pomocy będzie wpisywać się w obowiązek państwa członkowskiego do przyjęcia w ramach WPR wszystkich przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych oraz podejmowania innych środków niezbędnych do zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii, w szczególności w odniesieniu do odzyskiwania nienależnych płatności wraz z odsetkami oraz, w razie konieczności, wszczynania w tym celu postępowań sądowych (art. 59 ust. 1 rozporządzenia UE 2021/2116).</p>
96.	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Art. 129 pkt 2 dot. art. 10c ust. 4 pkt 6	<p>Należy dookreślić, że strona musi zostać poinformowana o otrzymaniu pisma w systemie teleinformatycznym: telefonicznie, a więc punkt powinien przyjąć brzmienie: „6) stronie postępowania po otrzymaniu pisma w tym systemie jest wystawiane przez ten system zawiadomienie o otrzymaniu tego pisma, które jest przesyłane na adres elektroniczny oraz strona jest informowana o otrzymaniu pisma drogą krótkich wiadomości</p>		<p>Uwaga uwzględniona częściowo. Obecnie, w przypadku płatności bezpośrednich i niektórych działań PROW (objęte ZSZiK), rozwiązania dotyczące korespondencji elektronicznej pomiędzy ARiMR oraz beneficjentem funkcjonują jeśli beneficjent wyraził na to zgodę. Uwzględniając stanowiska organizacji społecznych, w odniesieniu do płatności (w ramach ZSZiK), dotychczasowe rozwiązanie zostanie utrzymane. Natomiast w</p>

			<p>tekstowych na numer telefonu komórkowego beneficjenta (wiadomość sms), o ile strona postępowania podała ten adres za pomocą tego systemu oraz potwierdzenie otrzymania pisma zawierające unikalny numer nadany przez ten system oraz datę otrzymania pisma.”</p> <p>Wprowadzenie telefonicznego informowania o widniejącym piśmie w systemie, które należy odebrać, powinno mieć miejsce w przypadku elektronicznego obiegu dokumentów. Nie każdy beneficjent bowiem ma możliwość sprawdzenia na bieżąco elektroniczną skrzynkę pocztową, Często zdarza się także, że powiadomienia mailowe wpływają do SPAM-u i pozostają niezauważone przez odbiorcę.</p>		<p>odniesieniu do pomocy która będzie przyznawana na podstawie umowy o przyznaniu pomocy korespondencja realizowana będzie z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego bez konieczności wyrażenia zgody przez wnioskodawcę/beneficjenta.</p>
97.	Centrum Jakości AgroEko Sp. z o.o.	Art. 130 pkt 1 lit. b	<p>Zaproponowany termin składania wykazu producentów roślin (...), którzy prowadzą integrowaną produkcję roślin do 30 września każdego roku, jest według mojej opinii terminem zbyt wczesnym. Termin przeprowadzenia kontroli zależy między innymi od rodzaju zgłoszonych do certyfikacji gatunków roślin. Sezon produkcyjny np. jabłek czy kukurydzy na ziarno trwa zdecydowanie dłużej niż do 30 września i kontrole prowadzone mogą być po 30 września. Aby</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowany termin 30 września wynika z faktu, że budżet na wszystkie płatności wyrażony jest w euro, a zgodnie z przepisami UE, tj. art. 94 ust. 3 akapit 1 rozporządzenia 2021/2116, w takim przypadku kwotę pomocy wyrażoną w euro przelicza się na walutę krajową na podstawie ostatniego kursu wymiany ustalonego przez Europejski Bank Centralny przed dniem 1 października roku, w odniesieniu do którego pomoc została przyznana.</p>

		<p>potwierdzić czy uprawa była prowadzona zgodnie z wymaganiami integrowanej produkcji roślin, kontrole nie mogą być wykonane zbyt wcześnie. W przeciwnym razie wiele obligatoryjnych wymogów do uzyskania certyfikatu nie będzie możliwych do zweryfikowania przez inspektorów. Dodatkowo należy wziąć pod uwagę czas oczekiwania na wykonanie niezbędnych analiz laboratoryjnych pod kątem obecności pozostałości środków ochrony roślin, metali ciężkich oraz azotanów i azotynów, następnie czas niezbędny do zweryfikowania dokumentacji pokontrolnej, wydania decyzji, a następnie certyfikatu potwierdzającego spełnienie wymagań. Aby możliwe było prawidłowe przeprowadzenie procesów certyfikacji, termin składania wykazu należałoby przesunąć na 15 grudnia każdego roku.</p> <p>Jednocześnie chciałabym nadmienić, że jednostki certyfikujące są już w trakcie przyjmowania zgłoszeń od producentów do certyfikacji na rok 2023, dlatego też przekazanie danych dotyczących rodzaju szczegółowych informacji, które jednostki będą przekazywać powinno odbyć się przed naborem zgłoszeń, tak aby jednostki miały możliwość</p>		<p>ARiMR rozpoczyna wypłatę zaliczek w formie płatności bezpośrednich, w skład których wchodzi również płatności w ramach ekoschematów, od 16 października. Dlatego zaproponowany termin 30 września powinien zostać utrzymany ze względu na konieczność określenia przez ARiMR stawek płatności.</p>
--	--	---	--	---

			<p>poinformowania klientów, zmodyfikowania dokumentacji systemowej, formularzy zgłoszeń czy protokołów. Obecnie nie jest wiadome, jakie dane jednostki powinny gromadzić, aby móc je następnie przekazać w wykazie producentów, gdyż informacje te będą zawarte w odrębnym rozporządzeniu, którego treść nie jest znana.</p>		
98.	Centrum Jakości AgroEko Sp. z o.o.	Art. 130 pkt 2	<p>Dodatkowo uważam, że przekazywanie Presowi Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa informacji o unieważnieniu certyfikatu poświadczającego stosowanie integrowanej produkcji jest zbędne i rekomenduję wykreślenie tego ustępu z projektu ustawy. Jednostki certyfikujące są już zobligowane do przekazywania do WIORIN wielu wykazów i informacji, a także publikują na swojej stronie internetowej informację o wydanych certyfikatach poświadczających stosowanie integrowanej produkcji roślin przez okres trzech lat od daty wydania certyfikatów, dlatego też ewentualne dodatkowe informacje Prezes ARiMR powinien otrzymywać od Wojewódzkich Inspektorów Ochrony Roślin i Nasiennictwa, sprawujących nadzór nad jednostkami certyfikującymi.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Przekazywanie wskazanych danych do ARiMR jest niezbędne do realizowania zadań ARiMR związanych z wdrażaniem Planu Strategicznego.</p>

			Dodatkowe obowiązki nakładane na jednostki certyfikujące będą wiązały się z koniecznością ponoszenia nieprzewidzianych wcześniej nakładów finansowych związanych z przebudową dokumentacji systemowej czy zatrudnieniem nowych osób, których zadaniem będzie przygotowywanie danych na potrzeby ARiMR.		
99.	Polska Sieć LGD	Art. 131 pkt 6	LGD realizując operacje wdrażane w ramach Działania 19 LEADER przewidzianego w PROW 2014-2020 zabezpieczały prawidłowość ich realizacji oraz trwałość zachowania celów operacji weksłami podpisanymi in blanco. Zapis ten ułatwi stowarzyszeniom, które przestaną pełnić rolę LGD, zachować cel operacji przy jednoczesnym ograniczeniu ryzyka członków zarządu związanego z odpowiedzialnością za niedochowanie zobowiązania. Przepis ten powinien jasno wskazywać, że LGD pełni swoją rolę do czasu zakończenia wszelkich prac związanych z wdrażaniem LSR, które nie ograniczają się tylko do prowadzenia naborów, ale również świadczenia doradztwa dla beneficjentów, które dotyczy też przygotowywania wniosków o płatność, czy też zobowiązań wynikających z monitoringu.	Treść proponowanej zmiany: po art. 14 dodaje się art. 14a w brzmieniu: „Art. 14a. 1. Marszałek województwa po upływie zobowiązań LGD związanych wdrażaniem Działania 19 LEADER przewidzianego w PROW 2014-2020 oraz zachowaniem trwałości zrealizowanych operacji zgłasza właściwemu sądowi rejestrowemu fakt zakończenia realizacji przez LGD umowy ramowej oraz informuje, że nie ma podstaw aby LGD dalej działała zgodnie z art. 4. 2. Sąd rejestrowy na podstawie zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1, dokonuje zmiany wpisu w KRS w zakresie podmiotu nadzorującego i przekazuje informację o tej zmianie do marszałka województwa,	Uwaga uwzględniona ze zmianą Propozycja przepisu: „4) po art. 4a dodaje się art. 4b w brzmieniu: „Art. 4b. 1. W przypadku gdy nie ma podstaw aby LGD działała dalej zgodnie z art. 4 marszałek województwa informuje LGD o tych okolicznościach. 2. LGD obowiązana jest do zmiany statutu w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania informacji o której mowa w ust. 1. Przepis art. 21 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach stosuje się.”;

			<p>Przepis art. 14a ust. 6 dający prawo marszałkowi do rozpoczęcia procedury likwidacji stowarzyszenia jest zbyt daleko idącą sankcją ingerującą w niepodważalne prawo do zrzeszania się, które wynika z Konstytucji RP.</p>	<p>właściwego starosty oraz danej LGD.</p> <p>3. W sytuacji, gdy umowa ramowa została wykonana, a LGD nie zawarła nowej umowy ramowej, stowarzyszenie zobowiązane jest do zmiany statutu polegającej na dostosowaniu go do przepisów ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach.</p> <p>4. Z chwilą zgłoszenia do sądu rejestrowego zmiany statutu LGD traci status LGD.</p> <p>5. Osoby prawne, które były członkami zwyczajnymi stają się wspierającymi członkami stowarzyszenia w rozumieniu art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach. 74 6. W przypadku niewypełnienia zobowiązania, o którym mowa w ust. 3, marszałek województwa może w ramach nadzoru żądać wyjaśnień od stowarzyszenia oraz wystąpić z wnioskiem do właściwego sądu rejestrowego o rozwiązanie LGD na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach.</p> <p>7. Marszałek przekazuje dokumentację dotyczącą</p>	
--	--	--	--	--	--

				nadzoru do właściwego starosty. 8. Przepisów ust. 1–7 nie stosuje się, jeżeli LGD zawarła kolejną umowę ramową.”;	
100.	Polska Sieć LGD	Art. 131 pkt 17	<p>Jeżeli LGD ustali maksymalną kwotę wsparcia w dokumentach związanych z naborem tj. regulamin, czy w samej LSR dawanie możliwości składania protestu w tak oczywistej sprawie wydaje się być zbędne. Proszę wziąć pod uwagę, że jego rozpatrywanie zajmie niepotrzebnie czas zarówno samorządom wojewódzkim jak i LGD. Doświadczenia z obecnego okresu programowania wskazują, że beneficjenci składają przygotowane przez firmy doradcze protesty w każdej sprawie. Wydaje się więc pewne, że nawet w tak oczywistej sprawie będzie trzeba rozpatrywać protesty.</p> <p>Należy dodatkowo wziąć pod uwagę, że SW przed weryfikacją wniosków beneficjentów o przyznanie pomocy sprawdza poprawność przeprowadzonego naboru przez LGD. Nie ma zatem obaw, że tego typu pomyłka nie zostałaby wyłapana przez SW.</p>	<p>Treść proponowanej zmiany: w art. 22: a) ust. 1 otrzymuje brzmienie „1. Wnioskodawcy przysługuje prawo wniesienia protestu od: 1) negatywnego wyniku oceny spełnienia warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR określone w regulaminie naboru wniosków o wsparcie, albo 2) wyniku oceny spełnienia kryteriów wyboru, o których mowa w art. 19a ust. 3 pkt 5 w przypadku niezyskania przez operację minimalnej liczby punktów, albo 3) wyniku wyboru operacji, który powoduje, że nie mieści się ona w limicie środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR wskazanym w regulaminie wniosków o wsparcie, o którym mowa w art. 19a ust. 3 pkt 2, albo 4) ustalenia przez LGD kwoty wsparcia niższej niż wnioskowana.”;</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Ustalenie kwoty wsparcia może polegać także na weryfikacji kosztów kwalifikowalnych projektu, ocenie ich zasadności i racjonalności. Nieuzasadnione byłoby ograniczanie prawa do wniesienia protestu dla podmiotu ubiegającego się o wsparcie na wdrażanie LSR.</p>

101.	Polska Sieć LGD	Art. 131 pkt 19 lit. a dot. art. 23 ust. 2 ustawy o RLKS	Z doświadczenia wiemy, że termin 7 dniowy jest praktycznie niewykonalny w przypadku kiedy uzupełnienie dotyczy np. dostarczenia dokumentu wydawanego przez instytucję publiczną, mającą zazwyczaj 14 dniowy termin na odpowiedź.	2. W przypadku gdy w dokumentach, o których mowa w art. 21 ust. 5 pkt 3, zarząd województwa wzywa LGD do uzupełnienia braków lub złożenia wyjaśnień w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż 14 dni.	Uwaga nieuwzględniona. Sformułowanie „nie krótszy” niż nie oznacza że zarząd województwa nie może określić terminu dłuższego niż 7 dni, ale nie ma przeszkód aby wyznaczył termin dłuższy.
102.	Ekogwarancja PTRE Sp. z o.o.	Art. 136	Zmiana ustawy o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej, która nastąpi po uchwaleniu ww. projektu ustawy będzie skutkowałą zmianą rozporządzenia w sprawie wzoru formularza wykazu producentów, którzy spełnili wymagania dotyczące produkcji w rolnictwie ekologicznym, oraz sposobu jego przekazywania (Dz.U.2019.1315 z dnia 2019.07.15). Zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (DZ.U. poz. 1370) jednostka certyfikująca przekazuje Głównemu Inspektorowi oraz Prezesowi ARiMR wykaz producentów, którzy spełnili określone wymagania dotyczące produkcji ekologicznej. Po nowelizacji tej ustawy jednostka będzie zobligowana przekazać do Głównego Inspektora i Prezesa ARiMR dwa wykazy. Wykaz		Uwaga nieuwzględniona. W uzasadnieniu dotyczącym art. 136 wyjaśniono przyczyny wprowadzania proponowanych zmian. Zmiany te są niezbędne, aby rolnicy utrzymujący zwierzęta zgodnie z zasadami systemu rolnictwa ekologicznego mogli ubiegać się o płatności dobrostanowe w ramach ekoschematu – Dobrostan zwierząt na uproszczonych zasadach. Ponieważ ustalenie, czy dane zwierzę jest utrzymywane zgodnie z systemem rolnictwa ekologicznego może być potwierdzone jedynie przez jednostki certyfikujące w rolnictwie ekologicznym, dlatego też odpowiednie informacje powinny być przekazywane w ramach wykazu dotyczącego produkcji zwierzęcej. Szczegółowe przepisy dotyczące zawartości wykazów producentów zostaną określone w przepisach krajowych wydanych na podstawie upoważnienia określonego w ustawie z dnia 23 czerwca 2022 r. o

			<p>produkcji roślinnej i wykaz produkcji zwierzęcej. Będą to zatem dwa odrębne wykazy, których jednostka do tej pory nie przekazywała. Ogromnie ważne jest aby zaraz po uchwaleniu ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej niezwłocznie weszło w życie nowe rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wzoru formularza wykazu producentów, którzy spełnili wymagania dotyczące produkcji w rolnictwie ekologicznym oraz sposobu jego przekazywania, ponieważ upoważnione jednostki certyfikujące kontrolujące produkcję ekologiczną będą musiały przygotować swoją dokumentację przed rozpoczęciem kontroli w gospodarstwach i początkiem obowiązywania nowych programów tj. od dnia 15 marca 2023 r., po to by zbierać dodatkowe informacje potrzebne do nowych wykazów.</p>		rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej.
103.	Bioekspert Sp. z o.o.	Art. 136	<p>Skreślić artykuł 136 projektu ustawy.</p> <p>Obecnie wzór wykazu producentów jest określony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2019 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie wzoru formularza wykazu producentów, którzy spełnili</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. W uzasadnieniu dotyczącym art. 136 wyjaśniono przyczyny wprowadzania proponowanych zmian. Zmiany te są niezbędne, aby rolnicy utrzymujący zwierzęta zgodnie z zasadami systemu rolnictwa ekologicznego mogli ubiegać się o płatności dobrostanowe w ramach</p>

		<p>wymagania dotyczące produkcji w rolnictwie ekologicznym oraz sposobu jego przekazywania (Dz. U. z 2019 r. poz. 1315). Zgodnie z przepisem nr 9 w Objaśnieniach należy w tym wykazie podać tylko te gatunki zwierząt, które były utrzymywane w gospodarstwie w okresie wskazanym w rozporządzeniu ekologicznym, zgodnie z nazewnictwem przyjętym w tym rozporządzeniu, takie jak: daniele, gęsi, indyki, jelenie szlachetne, jelenie sika (wschodnie), kaczki, króliki, kury, perlice. W przypadku gdy producent był posiadaczem zwierząt więcej niż jednego gatunku, każdy gatunek podaje się w odrębnym wierszu. Zgodnie z przepisem nr 10 - Wypełnia się jedynie w przypadku podania gatunku zwierzęcia w kolumnie 12. Podaje się liczbę zwierząt każdego gatunku wymienionego w kolumnie 12 obliczoną zgodnie z przepisami rozporządzenia ekologicznego.</p> <p>Jest to wystarczające źródło danych o zwierzętach dla ARiMR, ponieważ pozostałe dane o zwierzętach są w posiadaniu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, która prowadzi rejestr zwierząt gospodarskich oznakowany cli (tj.</p>	<p>ekoschematu – Dobrostan zwierząt na uproszczonych zasadach. Ponieważ ustalenie, czy dane zwierzę jest utrzymywane zgodnie z systemem rolnictwa ekologicznego może być potwierdzone jedynie przez jednostki certyfikujące w rolnictwie ekologicznym, dlatego też odpowiednie informacje powinny być przekazywane w ramach wykazu dotyczącego produkcji zwierzęcej. Szczegółowe przepisy dotyczące zawartości wykazów producentów zostaną określone w przepisach krajowych wydanych na podstawie upoważnienia określonego w ustawie z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej.</p>
--	--	---	--

bydła, owiec, kóz i świń) w oparciu o zgłoszenia składane na bieżąco przez posiadaczy zwierząt. System Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt (IRZ) jest wykorzystywany do ustalenia miejsc pobytu i przemieszczeń zwierząt. Dane zawarte w bazie danych systemu IRZ pozwalają na śledzenie historii życia zwierząt z gatunków bydło, owce, kozy i świnię. Centralną bazę danych wszystkich zwierząt lądowych: bydła, świń, kóz, owiec, wielbłądowatych, jeleniowatych i koniowatych oraz zakładów drobiu w odniesieniu do ptaków z gatunków: kura, kaczka, kaczka piżmowa, gęś, gęś garbonosa, indyk, przepiórka japońska, perlica oraz struś, w tym wylęgarni od 1.01.2023 r. będzie prowadziła ARiMR zgodnie z ustawą z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.

Jednostki certyfikujące nie mają dostępu do systemu IRZ, a celem kontroli prowadzonej przez jednostki certyfikujące jest kontrola urzędowa w celu sprawdzenia zgodności prowadzonej produkcji ekologicznej z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego Rady 2018/848 w sprawie produkcji ekologicznej w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów

ekologicznych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007, a nie sporządzanie wykazów producentów do celów innych niż kontrola urzędowa.

Dotychczasowy system przekazywania wykazów producentów do ARiMR nie jest doskonały, na co wielokrotnie wskazywały jednostki certyfikujące proponując ich uproszczenie, co byłoby dobrą zmianą zarówno dla jednostek certyfikujących, pracowników Biur Powiatowych ARiMR oraz w efekcie końcowym dla producentów rolnych, ponieważ uproszczenie zakresu przekazywanych danych przyspieszyłoby przetwarzanie danych przez ARiMR, pozwoliłoby uniknąć wielu niezgodności wynikających z rozbieżności oznaczeń działek rolnych, różnic w powierzchniach działek rolnych itp. I przyspieszyć wydawanie decyzji o płatnościach dla rolników ekologicznych.

Jedną z ważniejszych niespójności jest obowiązek przekazywania danych w „Wykazie producentów...” za dany rok w terminie do 15 października według stanu na dzień 1 października, podczas gdy bieżący

rok jeszcze nie zakończył się i trwa jeszcze przez 2,5 miesiąca. Jest to jeden z największych błędów systemowych dotyczących przekazywanych danych.

Ponadto wprowadzenie nowego obowiązku dla jednostek certyfikujących spowoduje ich dodatkowe obciążenie, co będzie skutkowało podniesieniem cen za usługi kontroli i certyfikacji dla producentów rolnych, ponieważ zebranie danych, ich przetworzenie i przygotowanie kolejnego wykazu dla ARiMR będzie generowało dodatkowe koszty. Jednostki certyfikujące przetwarzają dane przy użyciu systemów komputerowych, których dostosowanie wymaga dodatkowej pracy, kosztów pracy informatyków oraz czasu. W dniu 30 listopada, czyli miesiąc przed rozpoczęciem nowego roku, a tym samym nowego sezonu kontroli, który w przypadku gospodarstw z produkcją zwierzęcą rozpoczyna się w dniu 2 stycznia 2023 r. nie jest znany ani zakres danych, które miałyby być przekazywane w dodatkowym wykazie, co praktycznie uniemożliwi dostosowanie systemów komputerowych jednostek certyfikujących do nowych obowiązków.

			<p>Jednostki certyfikujące wielokrotnie prosiły o przekazywanie zakresu danych, które mają zbierane za dany rok z wyprzedzeniem co najmniej 3-miesięcznym przed rozpoczęciem tego roku, żeby zapewnić dobre przygotowanie systemów komputerowych, przeszkolenie inspektorów i wiarygodność zbieranych danych.</p> <p>Jednak przekazany do konsultacji projekt ustawy, za ledwie na 2 tygodnie, bez omówienia i ustalenia z jednostkami zakresu zbieranych danych jest tylko dodatkowym utrudnieniem, nadmiernym skomplikowaniem i spowoduje pogorszenie dotychczasowego systemu.</p>		
104.	Koalicja Żywa Ziemia	Art. 136	<p>Propozycja skreślenia art. 136 projektu ustawy jako wprowadzający niepotrzebne i nadmierne obciążenie dla jednostek certyfikujących, zwłaszcza, że wszelkie informacje o zwierzętach gospodarskich/hodowlanych (w tym znajdujące się w gospodarstwach ekologicznych) powinny znajdować się w bazie komputerowej prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt. Szczególnie, że jest ona wskazywana</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. W uzasadnieniu dotyczącym art. 136 wyjaśniono przyczyny wprowadzania proponowanych zmian. Zmiany te są niezbędne, aby rolnicy utrzymujący zwierzęta zgodnie z zasadami systemu rolnictwa ekologicznego mogli ubiegać się o płatności dobrostanowe w ramach ekoschematu – Dobrostan zwierząt na uproszczonych zasadach. Ponieważ ustalenie, czy dane zwierzę jest utrzymywane zgodnie z systemem rolnictwa ekologicznego</p>

			<p>jako źródło danych do przyznawania płatności do produkcji zwierzęcej. Nie ma zatem przeszkód, by była używana do płatności w ramach dodatkowego wsparcia dla gospodarstw ze zrównoważoną produkcją roślinną i zwierzęcą.</p>		<p>może być potwierdzone jedynie przez jednostki certyfikujące w rolnictwie ekologicznym, dlatego też odpowiednie informacje powinny być przekazywane w ramach wykazu dotyczącego produkcji zwierzęcej. Szczegółowe przepisy dotyczące zawartości wykazów producentów zostaną określone w przepisach krajowych wydanych na podstawie upoważnienia określonego w ustawie z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej.</p>
105.	PNG Sp. z o.o.	Art. 136	<p>Uważamy, że proponowana zmiana dotycząca wprowadzenia dodatkowych wykazów w zakresie informacji dotyczących produkcji zwierzęcej jest niemożliwa do zrealizowania w 2023 r. z uwagi na brak szczegółowego zakresu danych, które jednostka powinna pozyskać od producenta ekologicznego podczas kontroli prowadzonej w gospodarstwie ekologicznym. Jednostki certyfikujące rozpoczynają kontrole gospodarstw od 1 stycznia 2023 r. tym samym nie będą w stanie przebudować swoich systemów informatycznych na potrzeby zbieranych danych. Kontrole gospodarstw prowadzone są przez cały rok. Jednostki certyfikujące przeprowadzając kontrole na początku danego roku nie mają szczegółowych</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. W uzasadnieniu dotyczącym art. 136 wyjaśniono przyczyny wprowadzania proponowanych zmian. Zmiany te są niezbędne, aby rolnicy utrzymujący zwierzęta zgodnie z zasadami systemu rolnictwa ekologicznego mogli ubiegać się o płatności dobrostanowe w ramach ekoschematu – Dobrostan zwierząt na uproszczonych zasadach. Ponieważ ustalenie, czy dane zwierzę jest utrzymywane zgodnie z systemem rolnictwa ekologicznego może być potwierdzone jedynie przez jednostki certyfikujące w rolnictwie ekologicznym, dlatego też odpowiednie informacje powinny być przekazywane w ramach wykazu dotyczącego produkcji zwierzęcej.</p>

			informacji o liczbie zwierząt urodzonych lub znajdujących się w gospodarstwie po kontroli jednostki.		Szczegółowe przepisy dotyczące zawartości wykazów producentów zostaną określone w przepisach krajowych wydanych na podstawie upoważnienia określonego w ustawie z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej.
106.	Centrum Jakości AgroEko Sp. z o.o.	Art. 136	Negatywnie oceniam zaproponowaną zmianę treści art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej, w związku z którą jednostki certyfikujące będą zobowiązane do przekazywania Prezesowi ARiMR oraz Głównemu Inspektorowi JHARS dwóch odrębnych wykazów producentów, którzy spełnili określone wymagania dotyczące produkcji. Obydwa wykazy będą sporządzane względem tych samych producentów rolnych, natomiast jeden z nich będzie dotyczył produkcji roślinnej, natomiast drugi – produkcji zwierzęcej. Obecnie przygotowywany jest jeden wykaz, którego zakres obejmuje obydwie ww. rodzaje produkcji. Pragnę zwrócić szczególną uwagę i podkreślić fakt, że każda zmiana formularza wykazu wiąże się ze zmianami w naszych programach komputerowych, którymi na co dzień posługujemy się w naszej pracy.		Uwaga nieuwzględniona. W uzasadnieniu dotyczącym art. 136 wyjaśniono przyczyny wprowadzania proponowanych zmian. Zmiany te są niezbędne, aby rolnicy utrzymujący zwierzęta zgodnie z zasadami systemu rolnictwa ekologicznego mogli ubiegać się o płatności dobrostanowe w ramach ekoschematu – Dobrostan zwierząt na uproszczonych zasadach. Ponieważ ustalenie, czy dane zwierzę jest utrzymywane zgodnie z systemem rolnictwa ekologicznego może być potwierdzone jedynie przez jednostki certyfikujące w rolnictwie ekologicznym, dlatego też odpowiednie informacje powinny być przekazywane w ramach wykazu dotyczącego produkcji zwierzęcej. Szczegółowe przepisy dotyczące zawartości wykazów producentów zostaną określone w przepisach krajowych wydanych na podstawie upoważnienia określonego w ustawie z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji

			<p>Usługi programistyczne (wysoko specjalistyczne) generują bardzo wysokie koszty. Dodatkowo uważam, że zaproponowany zapis znacząco wpłynie na zwiększenie obciążenia administracyjnego jednostek certyfikujących, które zostały wyznaczone m.in. do przeprowadzania kontroli urzędowych u producentów ekologicznych.</p> <p>W konsekwencji może to doprowadzić do podwyższenia opłat za obsługę producentów rolnych. Ponadto uważam, iż zwiększenie zakresu przekazywanych danych w wykazie (wykazach) powinno wiązać się z poinformowaniem jednostek certyfikujących o wdrożonych zmianach z niezbędnym wyprzedzeniem. W mojej ocenie wzór wykazu uwzględniający znaczące zmiany względem poprzedniej wersji, powinien być uzgodniony oraz opublikowany kilka miesięcy przed rozpoczęciem przez jednostki certyfikujące kontroli, które są wykonywane od początku sezonu wegetacyjnego. Termin ten powinien gwarantować, że jednostki certyfikujące będą wykonywały kontrole w terminie określonym na podstawie oceny ryzyka wystąpienia nieprawidłowości lub naruszeń zgodności z wymogami ustalonymi w</p>		ekologicznej.
--	--	--	---	--	---------------

		<p>przepisach dotyczących rolnictwa ekologicznego.</p> <p>W tym celu proponuję wprowadzić w art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej załozenie, że Minister do spraw rolnictwa opracuje (w drodze rozporządzenia) – nie później niż do 31 stycznia roku, za który będą przekazywane dane – wzór formularza wykazu, o którym mowa w art. 6 ust. 6 wspomnianej ustawy oraz szczegółową formę, w jakiej będzie on sporządzany.</p> <p>Wyznaczenie tego terminu umożliwi jednostkom certyfikującym prawidłowe pozyskanie danych oraz zapewni czas na późniejsze ich przetworzenie, co również przełoży się na szybszą możliwość wypłaty środków finansowych dla rolników.</p> <p>W przeszłości zdarzały się przypadki, gdy Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi publikował wzór wykazu prawie przed samym terminem przekazania wykazu przez jednostki do ARiMR.</p> <p>Uważam, iż rozpatrując podczas prac legislacyjnych powyżej przedstawione propozycje, powinno się wziąć pod uwagę skrócony kilka lat temu termin na przekazanie wykazu oraz wysokość maksymalnej kary, jaką jednostki certyfikujące mogą otrzymać (czterdziestokrotność przeciętnego wynagrodzenia za rok</p>		
--	--	--	--	--

			poprzedzający rok wszczęcia postępowania w sprawie nałożenia kary) w związku z niewłaściwie przekazany wykazem. Jednocześnie pragnę zaznaczyć, iż bardzo pozytywnie oceniam zmiany w obszarze dodatkowych dopłat - premii - w związku z prowadzoną zrównoważoną produkcją ekologiczną roślinno-zwierzęcą oraz ukierunkowania wsparcia na małe i średnie gospodarstwa ekologiczne.		
107.	Osoba fizyczna 1	Uzasadnienie str. 203	Należy poprawić zapis „Wpisanie dotychczasowych doradców rolniczych na listę doradców rolniczych ze specjalizacją rolnośrodowiskową umożliwi świadczenie usług rolniczych większej liczbie osób, wyeliminuje podwójne szkolenia,..”.	Należy poprawić zapis na: Wpisanie dotychczasowych doradców rolnośrodowiskowych na listę doradców rolniczych ze specjalizacją rolnośrodowiskową	Uwaga uwzględniona. Proponowany treść zdania w uzasadnieniu zamiast „Wpisanie dotychczasowych doradców rolniczych ...” należy wpisać „Wpisanie dotychczasowych doradców rolnośrodowiskowych ...”
108.	Koalicja Żywa Ziemia	Uwaga ogólna	Konieczność wyodrębnienia rozdziału o przepisach karnych, z zachowaniem podziału na kary oraz kary administracyjne.		Uwaga nieuwzględniona. Ocena zgodności projektu pod względem i legislacyjnym należy do kompetencji Rządowego Centrum Legislacji.
109.	Koalicja Żywa Ziemia	Uwaga ogólna	Propozycja pogłębionej refleksji nad nadmiernym korzystaniem z wytycznych, zwłaszcza jeśli istnieją rozwiązania prawne, z których można i należy korzystać. Wytyczne nie są źródłem prawa powszechnie obowiązującego, a stosowane zgodnie z brzmieniem zaproponowanym ww. projekcie mają tożsamy do takich źródeł wpływ na sytuację podmiotów, nawet jeżeli		Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z projektem ustawy podstawę systemu realizacji Planu Strategicznego stanowią postanowienia tego Planu, przepisy prawa powszechnie obowiązującego, wytyczne IZ oraz regulaminy naborów wniosków o przyznanie pomocy. W uzasadnieniu projektu ustawy wskazano, że w orzecznictwie

			<p>są skierowane do instytucji realizujących Plan oraz przygotowywane w procesie konsultacyjnym. Problem posługiwania się wytycznymi przez MRiRW oraz instytucje podległe resortowi rolnictwa czy przez ten resort nadzorowane był wielokrotnie podnoszony przez stronę społeczną.</p>		<p>sądowym bazującym na przepisach ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 ugruntowany jest pogląd, że dokumenty składające się na system realizacji programu operacyjnego są źródłami prawa administracyjnego w szerokim znaczeniu, bowiem zawierają określone regulacje (normy) obowiązujące zarówno instytucje (na które ustawodawca nałożył określone obowiązki oraz uprawnienia), jak i podmioty decydujące się na wystąpienie ze stosownym wnioskiem”.</p> <p>Analogiczne rozwiązanie przyjęto w projekcie ustawy.</p>
110.	Koalicja Żywa Ziemia	Uwaga ogólna	<p>Propozycja szczególnego zwrócenia uwagi na wątpliwości czy obsada 1,5 DJP/ha może być zrównoważona, zwłaszcza, że jest w przeliczeniu na każdy hektar UR rolnego w gospodarstwie. W naszej opinii obsada ta powinna być w przeliczeniu od każdego hektara TUZ oraz z uprawą roślin paszowych z wykluczeniem upraw warzyw, sadów i plantacji krzewów jagodowych, które nie służą do produkcji pasz dla zwierząt. Wtedy ma to rzeczywiste odwzorowanie w poziomie zrównoważoności tej produkcji.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowe przepisy dotyczące przyznawania rolnikom premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą zostaną określone w przepisach krajowych wydanych na podstawie upoważnienia określonego w projekcie ustawy.</p> <p>Na potrzeby ww. premii przyjęto, że gospodarstwo rolne z produkcją ekologiczną i zrównoważoną produkcją zwierzęcą posiada obsadę zwierząt w zakresie od 0,5 do 1,5 DJP/ha UR, co z jednej strony</p>

			<p>Wyjściowe DJP/ha powinno być określone na poziomie 0,3 a nie 0,5, co umożliwi rolnikom gospodarującym na glebach niższej klasy lepsze rzeczywiste powiązanie liczby utrzymywanych zwierząt z powierzchniami upraw przeznaczonych na paszę lub wypas, gdyż na słabych glebach, zwłaszcza w ostatnich latach w regionach, w których panowała susza, były problemy z zapewnieniem pasz z własnego gospodarstwa.</p>		<p>świadczy o możliwościach bilansowania mineralizującej się w procesie produkcji materii organicznej, a z drugiej informuje, że gospodarstwo prowadzi produkcję o zrównoważonej organizacji produkcji zwierzęcej. Przy takim poziomie obsady zabezpieczona jest w gospodarstwie samowystarczalność paszowo-nawozowa. ego w projekcie ustawy.</p> <p>Na potrzeby ww. premii przyjęto, że gospodarstwo rolne z produkcją ekologiczną i zrównoważoną produkcją zwierzęcą posiada obsadę zwierząt w zakresie od 0,5 do 1,5 DJP/ha UR, co z jednej strony świadczy o możliwościach bilansowania mineralizującej się w procesie produkcji materii organicznej, a z drugiej informuje, że gospodarstwo prowadzi produkcję o zrównoważonej organizacji produkcji zwierzęcej. Przy takim poziomie obsady zabezpieczona jest w gospodarstwie samowystarczalność paszowo-nawozowa.</p>
111.	Fundacja Green Rev Institute	-	<p>Nie przewidziano wzmocnienia kompetencji instytucji kontrolnych mających na celu maksymalizowanie ochrony zwierząt tzw. hodowlanych lub nie przewidziano stworzenia takich instytucji.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Przepisy unijne - rozporządzenie 2021/2116 wymagają ustanowienia w państwach członkowskich agencji płatniczych. W Polsce rolę tę pełni i będzie pełnić Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji</p>

		<p>Wzmacnianie takiej kontroli stanowi bowiem konieczność, a nie działanie fakultatywne, jeśli mamy uznać, że ustawodawca krajowy ma na celu podjęcie jakichkolwiek działań mających na celu poprawę dobrostanu zwierząt. Takie działanie byłoby możliwe poprzez dokonanie nowelizacji ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt¹². Zakres tematyczny tej ustawy będzie bowiem pozostawał w związku z zakresem tematycznym ustawy wprowadzającej Plan Strategiczny. Zgodnie bowiem z art. 12 ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt, kto utrzymuje zwierzęta gospodarskie jest obowiązany do zapewnienia im opieki i właściwych warunków bytowania. Art. 12 ust. 2 ustawy o ochronie zwierząt stanowi natomiast, że warunki chowu lub hodowli zwierząt nie mogą powodować urazów i uszkodzeń ciała lub innych cierpień. Powyższe normy korelują z treścią art. 6 ust. 2 pkt 10 ustawy o ochronie zwierząt, zgodnie z którym przestępstwem znęcania się nad zwierzętami jest utrzymywanie ich w niewłaściwym stanie bytowania, w tym utrzymywanie ich w stanie rażącego zaniedbania lub niechlujstwa, bądź w pomieszczeniach albo klatkach</p>		<p>Rolnictwa. Do zadań Agencji należeć będzie kontrola realizacji m.in. interwencji Dobrostan zwierząt. Ponadto należy zauważyć, że w zakresie zachowania wymaganych prawem warunków utrzymania zwierząt, kontrole prowadzi Inspekcja Weterynaryjna. Propozycja powoływania odrębnej jednostki kontrolnej oznacza dodatkowe obciążenia finansowe i jest niezasadna.</p>
--	--	---	--	---

¹² Dz. U. z 2022 r. poz. 572.

			<p>uniemożliwiających im zachowanie naturalnej pozycji. W doktrynie wskazuje się, że kwalifikacja prawna danego stanu faktycznego związanego z niezapewnieniem zwierzętom gospodarskim właściwych warunków bytowania będzie zatem zależała zarówno od stopnia tego naruszenia, jak i od tego, czy sprawca działał umyślnie czy nieumyślnie. Elementem niewłaściwych warunków bytowania, o których mowa w art. 6 ust. 2 pkt 10 ustawy o ochronie zwierząt, jest utrzymywanie zwierzęcia w stanie rażącego zaniedbania, zdefiniowanego w art. 4 pkt 11 ustawy o ochronie zwierząt jako drastyczne odstępstwo od określonych w ustawie norm postępowania ze zwierzęciem, a w szczególności w zakresie utrzymywania zwierzęcia w stanie zagłodzenia, brudu, nieleczonej choroby, w niewłaściwym pomieszczeniu i nadmiernej ciasnocie¹³.</p> <p>Obecnie, co prawda, zgodnie z art. 34a ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt Inspekcja Weterynaryjna sprawuje nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt. Do takiej kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorcy stosuje</p>		
--	--	--	---	--	--

¹³ K. Kuszlewicz [w:] Ustawa o ochronie zwierząt. Komentarz, Warszawa 2021, art. 12.

			<p>się odpowiednio przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców. Jednakże, kwestia ta jest na tyle istotna, że nadzór nad dobrostanem zwierząt i ich ochrony przed niehumanitarnym traktowaniem powinien zostać przypisany odrębnej służbie specjalistycznej z obszaru ochrony zwierząt przed niehumanitarnym traktowaniem. W związku z tym w ramach tej ustawy możliwe byłoby utworzenie odrębnej służby, łączącej kompetencje z zakresu dobrostanu zwierząt z kompetencjami o charakterze policyjnym, podlegającej ministrowi właściwemu ds. wewnętrznych i administracji – podobnie jak to ma miejsce np. w przypadku Policji.</p> <p>Wyspecjalizowana służba mogłaby również odpowiadać za monitorowanie płatności dobrostanowych. Stanowiłoby to jasny wyraz tego, że nie jest to tylko ogólne pojęcie, pod którym można rozumieć każde działanie. Konieczne jest zatem wzmocnienie kompetencji instytucji kontrolnych mających na celu maksymalizowanie ochrony zwierząt tzw. hodowlanych lub stworzenie – w ramach ustawy – wyspecjalizowanej instytucji (służby) łączącej kompetencje z zakresu</p>		
--	--	--	---	--	--

			dobrostanu zwierząt z kompetencjami o charakterze policyjnym.		
112.	Krajowa Rada Spółdzielcza	-	Przedmiotowy projekt ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej nie uwzględnia Art. 66–68 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (...) w zakresie dotyczącym wsparcia sektorowego na rynku mleka i przetworów mlecznych, wieprzowiny, wołowiny i baraniny, zbóż, oleistych, drobiu - przewidzianego dla organizacji producentów i ich zrzeszeń, spółdzielni oraz grup producentów (w znaczeniu szerszym niż tylko grupy producentów rolnych). Brak jest w projekcie ustawy definicji oraz regulacji w tym zakresie, co przeczy zapisom w/w rozporządzenia wskazującym, że w okresie przejściowym do końca 2027 o wsparcie sektorowe do wysokości 6% wartości produkcji sprzedanej mogą wnioskować wszystkie w/w podmioty. Osłabia to pozycję konkurencyjną polskich podmiotów, w tym spółdzielni. Brak w ustawie i samym dokumencie planu strategicznego zapisów w zakresie		<p>Wyjaśnienie. Wsparcie sektorowe może być realizowane w formie współfinansowania programów operacyjnych, a poziom wsparcia jest uzależniony od przychodów podmiotów, jakie mogą te programy realizować. Docelowo, ten mechanizm wsparcia jest realizowany przez uznane organizacje producentów lub ich zrzeszenia, które przygotowują kilkuletni program operacyjny, składający się z planowanych do realizacji działań. Jednocześnie, określony na poziomie UE limit wsparcia „wymusza”, aby były to podmioty silne, o dużych obrotach rynkowych, których działalność ma faktyczne oddziaływanie na rynek, tym bardziej, że dla tego typu podmiotów przewidziane zostały na poziomie przepisów UE dodatkowe możliwości.</p> <p>W Polsce nie ma obecnie uznanych organizacji producentów, a tym bardziej ich zrzeszeń (poza rynkiem owoców i warzyw), w związku z czym nie ma podmiotów, które z takiego mechanizmu wsparcia mogłyby korzystać. Należy wyjaśnić, że w sektorze owoców i warzyw ten</p>

			<p>wsparcia sektorowego spowoduje, że ucierpi na tym wiele polskich podmiotów, w tym spółdzielni rolniczych oraz z sektora rolno-spożywczego, a pierwszymi podmiotami, które bardzo negatywnie to odczują będą spółdzielnie mleczarskie. Wytworzy się bowiem duża nierównowaga konkurencyjna między podmiotami z krajów Europy Zachodniej a podmiotami z Polski. Dlatego też wnioskujemy o uzupełnienie ustawy a następnie planu strategicznego o wsparcie sektorowe na w/w rynkach rolnych, które są kluczowe dla rolnictwa polskiego.</p>	<p>mechanizm jest realizowany w ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej jako obowiązkowy dla państw członkowskich na tym rynku.</p> <p>Mechanizm interwencji rynkowych w postaci współfinansowania realizacji programów operacyjnych nie jest mechanizmem służącym powstawaniu organizacji producentów, tylko skierowanym do podmiotów już istniejących na rynku i gotowych realizować tak skomplikowany rodzaj wsparcia.</p> <p>Mechanizmem, który ma na celu wsparcie powstawania m.in. organizacji producentów jest interwencja I.13.2.</p> <p>Dodatkowo należy wyjaśnić, że środki jakie mogłyby zostać przeznaczone na realizację mechanizmu interwencji rynkowych w postaci współfinansowania realizacji programów operacyjnych pochodzą z rocznej puli środków przeznaczonych na realizację płatności bezpośrednich w kraju. W związku z powyższym, realizacja mechanizmu interwencji sektorowych w sektorach nieobowiązkowych oznaczałaby pomniejszenie puli środków kierowanych na płatności bezpośrednie. W związku z czym</p>
--	--	--	---	---

					<p>realizacja tego mechanizmu musi być bardzo dobrze zaplanowana i w oparciu w pierwszej kolejności na obecności na rynku podmiotów zdolnych realizować programy operacyjne.</p> <p>Warto też dodać, że wsparcie „sektorowe” jest w Polsce, podobnie jak w innych krajach członkowskich UE, realizowane w postaci mechanizmu dopłat bezpośrednich (m.in. płatności związane z produkcją) dla producentów w wybranych sektorach produkcji, a także poprzez realizację interwencji w ramach rozwoju obszarów wiejskich (II filar).</p>
113.	Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych	-	<p>Prosimy również wziąć pod rozwagę czy w ustawie nie zapisać bardziej precyzyjnie mechanizmu przyznawania dopłaty redystrybucyjnej, ONW, siedliskowej i do wsparcia roślin pastewnych dla spółdzielni rolnych. Tak jak jest to w zatwierdzonym przez Komisję Europejską KPS-ie, czyli wskazać, że jest to iloczyn ilości członków spółdzielni ze stawką dopłaty i odpowiednim limitem areału przypadającym na daną dopłatę.</p>		<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Ad uwaga dot. sposobu wyliczenia limitu dla spółdzielni – propozycja przepisu zostanie doprecyzowana w proj. ustawy.</p> <p>Ad kwestii szczegółowego uregulowania płatności ONW, siedliskowej i do roślin pastewnych - propozycja nie zostanie uwzględniona w proj. ustawy. Tożsame rozwiązania, jak dla płatności redystrybucyjnej, zostaną uregulowane w stosownych projektach rozporządzeń, które również zostaną poddane konsultacjom publicznym.</p>

114.	Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych	-	<p>Mamy również propozycję technicznych zmian i modyfikacji wniosku obszarowego aby móc wprowadzić zakładany mechanizm. Według nas do standardowego wniosku obszarowego powinna być przewidziana dodatkowa część wniosku tylko dla spółdzielni, w której powinna ona podać następujące dane:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Dane identyfikacyjne spółdzielni; b) Liczbę i wykaz imienny członków spółdzielni z numerami pesel; c) Kratkę do zaznaczenia oświadczenia pod odpowiedzialnością karną czy wypełniony został obowiązek poddania się lustracji w okresie trzech lat poprzedzających rok złożenia wniosku; d) Kratkę do zaznaczenia czy dana spółdzielnia należy do Krajowego Związku Rewizyjnego Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych; <p>Areał do odpowiednich wyliczeń przez program będzie wynikał z części podstawowej wniosku.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Uwaga nie dotyczy przepisów projektowanej ustawy. Szczegółowe wymagania, jakie powinien spełniać formularz wniosku o przyznanie płatności zostaną określone w rozporządzeniu, które również zostanie poddane konsultacjom publicznym.</p>
------	--	---	--	--	--

Lp.	Podmiot zgłaszający uwagi	Jednostka redakcyjna	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko MRiRW
1.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 8 [str. 8]	Proponowany zapis: Art. 8. Zadania instytucji zarządzającej w zakresie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność dotyczące powołania komitetu, o którym mowa w art. 32 ust. 2 rozporządzenia 2021/1060 a zwanym „komisją” w ustawie o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, i zatwierdzania strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, o których mowa w art. 32 rozporządzenia 2021/1060, zwanych dalej „LSR”, wybranych przez ten komitet wykonuje samorząd województwa jako instytucja pośrednicząca na podstawie przepisów o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności.	Ujednoczenie zapisów pomiędzy Ustawą o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej a ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, która ten organ nazywa komisją: „Art. 3. 1. Komisję, o której mowa w art. 32 ust. 2 rozporządzenia 2021/1060, zwaną dalej „komisją”, powołuje zarząd województwa, w drodze uchwały, określając w szczególności...”	Uwaga uwzględniona ze zmianą. Ujednoczenie przepisu art. 8 ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej z art. 3 ustawy o RLKS.
2.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 8 [str. 8]	Konieczne doprecyzowanie zapisu ponieważ art. 8 - mówi o tym, że zadania instytucji zarządzającej w zakresie RLKS dotyczące powołania komitetu i zatwierdzenia strategii, o których mowa w rozporządzeniu 2021/1060 w art. 32, wykonuje samorząd województwa jako	Konieczne jest ujednoczenie, aby było wątpliwości np. przy zawieraniu umów, czy stroną umowy powinien być Zarząd Województwa, czy Samorząd Województwa.	Uwaga nieuwzględniona. Dwie odrębne regulacje – ustawa o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej i ustawa o RLKS. Biorąc pod uwagę dotychczasowe rozwiązania i stosowanie tej samej nomenklatury, która nie wzbudzała wątpliwości, nie ma potrzeby dokonywania zmian w tym zakresie.

			instytucja pośrednicząca. Natomiast w ustawie RLKS posługujemy się nazewnictwem zarząd województwa.		
3.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	art.17 [str. 11]	Proponuje się uzupełnić o zapisy regulujące sposób działania w sytuacji braku możliwości złożenia wniosku za pomocą systemu informatycznego ARiMR (np. awaria systemu).	Brak regulacji w ww. zakresie. W okresie realizacji PS WPR mogą wystąpić sytuacje, w których system będzie czasowo nieдоступny.	Uwaga nieuwzględniona. 1. Rozwiązanie zakładające składanie wniosku o przyznanie pomocy za pomocą systemu teleinformatycznego ARiMR jest spójne z rozwiązaniem funkcjonującym w obecnej perspektywie w ramach polityki spójności na gruncie ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027. 2. Projektowane regulacje przewidują stosowanie szeregu instrumentów, które mogą przeciwdziałać wskazanemu problemowi. Przykładowo, w razie braku możliwości złożenia wniosku o przyznanie pomocy w terminie określonym w regulaminie naboru wniosków, termin ten może zostać wydłużony w drodze zmiany regulaminu naboru wniosków. 3. Korzystanie z systemu teleinformatycznego na etapie składania wniosków o przyznanie pomocy pozwala, aby składane wnioski były prawidłowe i kompletne oraz stanowi zdecydowane ułatwienie w wypełnianiu tych wniosków.

					Natomiast w przypadku wniosku składanego w postaci papierowej jego prawidłowe wypełnienie odznacza się większą trudnością dla wnioskodawców, przez co może skutkować składaniem wniosków niekompletnych i wypełnionych nieprawidłowo.
4.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Rozdział 5, Pomoc przyznawana na podstawie umowy [str. 38]	Przed art. 80 należy dodać artykuł mówiący, których interwencji dotyczy rozdział 5 – analogicznie jak rozdział 4 artykuł 20.	Ujednolicenie zapisów ustawy.	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z art. 8, art. 107 ust. 1 lit. b, art. 109 ust.1 lit. b oraz art. 111 lit. a rozporządzenia 2021/2115 Plan Strategiczny, który został w dniu 31 sierpnia 2022 r. zatwierdzony przez KE, określa interwencje, które Polska zdecydowała się wdrażać. Z tego względu nie jest konieczne określenie wszystkich tych interwencji w projektowanej ustawie. Takie podejście ograniczy liczbę zmian ustawy w związku ze zmianami Planu Strategicznego polegającymi na wprowadzaniu nowych interwencji oraz umożliwi szybsze ich wdrażanie.
5.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 80 [str. 38]	Proponuje się zapis: Do postępowań w sprawach o przyznanie pomocy w ramach interwencji, w których pomoc jest przyznawana na podstawie umowy, nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, z wyjątkiem przepisów dotyczących właściwości miejscowej organów, wyłączenia	W proponowanym brzmieniu zapis ograniczy możliwości wzywania wnioskodawców do składania wyjaśnień w trybie KPA.	Uwaga nieuwzględniona. Obecny przepis art. 87 ustawy o PS WPR przewiduje, że podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy będzie mógł: „uzupełnić lub poprawić wnioski o przyznanie pomocy lub przedstawić dowody, lub złożyć wyjaśnienia zgodnie z regulaminem naboru wniosków o przyznanie pomocy”. Regulamin naboru zaś będzie zawierał uregulowania zgodne

			<p>pracowników organu, doręczeń i wezwań, udostępniania akt, skarg i wniosków, o ile przepisy ustawy nie stanowią inaczej. Przepisy art. 65 ust. 1–3 stosuje się odpowiednio.</p>		<p>z wytycznymi MRiRW wydanymi na podstawie art. 6 ustawy. Projektowane obecnie wytyczne zawierają szczegółowe uregulowania dotyczące wezwań do uzupełnienia braków formalnych we wniosku, wezwań do poprawienia wniosku lub do złożenia wyjaśnień. Uregulowania te są bardziej szczegółowe i korzystne niż w Kpa, np. jeśli chodzi o rygor niezastosowania się do wezwania do usunięcia braków formalnych. W art. 64 par 2 Kpa rygor ten polega na pozostawieniu wniosku bez rozpoznania, natomiast zgodnie z projektowanymi wytycznymi, nieusunięcie braków będzie skutkowało odmową przyznania pomocy (jeśli nieusunięte braki nie pozwolą na ocenę spełniania przez wnioskodawcę warunków przyznania pomocy), która - jako rozstrzygnięcie merytoryczne - będzie mogła być zaskarżona przez wnioskodawcę do sądu administracyjnego.</p> <p>W ramach PS WPR wnioski, wymiana korespondencji dotyczącej postępowania, doręczanie pism stronie postępowania, oraz wykonywanie przez stronę postępowania innych czynności dotyczących postępowania będzie dokonywane za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji. Kwestie doręczeń pism/wezwań wnioskodawcom będą szczegółowo</p>
--	--	--	--	--	---

					uregulowane w art. 10c projektowanej obecnie, zmienianej niniejszą ustawą o PS WPR, ustawie o ARiMR.
6.	Samorząd Województwa Mazowieckiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 80	Proponuje się przyjąć następujące brzmienie: „Art. 80. Do postępowań w sprawach o przyznanie pomocy w ramach interwencji, w których pomoc jest przyznawana na podstawie umowy, nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, z wyjątkiem przepisów dotyczących właściwości miejscowej organów, wyłączenia pracowników organu, udostępniania akt, skarg i wniosków, doręczeń i sposobu obliczania terminów o ile przepisy ustawy nie stanowią inaczej. Przepisy art. 65 ust. 1–3 stosuje się odpowiednio.”.	Brak w treści zapisu odnoszącego się do doręczeń i sposobu obliczania terminów.	Uwaga nieuwzględniona. W ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej wnioski, wymiana korespondencji dotyczącej postępowania, doręczanie pism stronie postępowania, oraz wykonywanie przez stronę postępowania innych czynności dotyczących postępowania będzie dokonywane za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji. Kwestie doręczeń pism/wezwań wnioskodawcom będą szczegółowo uregulowane w art. 10c projektowanej obecnie, zmienianej niniejszą ustawą o PS WPR, ustawie o ARiMR. Kwestie określania terminów oraz sposobu obliczania tych terminów będą określone w wytycznych IZ a następnie w regulaminie naboru.
7.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 83 [str. 39]	Jeżeli obsługa dokumentacji odbywać się będzie w systemie ARiMR, należy sprecyzować, jak dokumenty będą udostępniane? Elektronicznie? W formie wydruku z systemu?		Wyjaśnienie Art. 83 dotyczy ograniczeń w udostępnianiu informacji publicznej /informacji o środowisku. Kwestia formy w jakiej wypełniany jest obowiązek dotyczący udostępniania wynikający z ustaw wymienionych w tym artykule pozostaje poza zakresem regulacji w projektowanej ustawie.
8.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za	Art. 86 [str. 41]	Niezrozumiały zapis „zaproszenie do złożenia wniosku”.	Jeżeli wniosek składa się w odpowiedzi na ogłoszenie o naborze, jaki jest cel	Wyjaśnienie Przepis dotyczy tylko części zakresów interwencji 14.1.1 oraz 14.2.1

	pośrednictwem Związku Województw RP			dotatkowego zapraszania do składania wniosków? czy dotyczyć ma to wybranych interwencji?	realizowanych przez wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego, oraz w części interwencji 14.3.1 – realizowanej przez Centrum Doradztwa Rolniczego.
9.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 87 ust. 2 [str. 41]	Należy sprecyzować, w jaki sposób możliwe będzie dokonywanie poprawek z urzędu.	Wnioski składane będą w formie elektronicznej – czy podmiot wdrażający będzie miał możliwość ingerowania w treść wniosku?	Uwaga nieuwzględniona. Kwestie wykonywania wszelkich czynności dotyczących postępowania określone są w projektowanych przepisach o zmianie ustawy o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.
10.	Samorząd Województwa Mazowieckiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 88 ust. 2	Proponuje się przyjąć następujące brzmienie: „2. W przypadku pozostawienia wniosku o przyznanie pomocy bez rozpatrzenia lub odmowy przyznania pomocy podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy przysługuje prawo wniesienia do sądu administracyjnego skargi na zasadach i w trybie określonym dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2022 r. poz. 329, 655, 1457 i 1855).”.	Mając na względzie konstytucyjne prawo do sądu oraz mając na uwadze, że art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 wskazuje na prawo podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy do złożenia skargi do sądu administracyjnego, należy uznać, że pozostawienie wniosku bez rozpatrzenia jest czynnością, o której mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.	Uwaga nieuwzględniona. Projekt ustawy nie zawiera przepisów mówiących o pozostawieniu wniosku bez rozpatrzenia. Dlatego nie może zawierać przepisów o złożeniu skargi do sądu administracyjnego w takim przypadku. We wskazanej ustawie o PROW 2014-2020 prawo do złożenia skargi do sądu administracyjnego również przysługuje w przypadku odmowy przyznania pomocy.

				Uwzględniając powyższe, proponuje się, aby pozostawiając wnioski o przyznanie pomocy bez rozpatrzenia pouczyć wnioskodawcę o przysługującym prawie do wniesienia skargi do sądu administracyjnego.	
11.	Samorząd Województwa Mazowieckiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 93	Proponuje się zrezygnować z nowelizacji w zakresie art. 93.	Proponuje się usunąć przepis, ponieważ tego typu uszczegółowienie powinno znaleźć się w wytycznych instytucji zarządzającej, czy dokumentach o charakterze proceduralnym.	Uwaga nieuwzględniona. Projekt ustawy zawiera przepisy określające zasadnicze rozwiązania odnośnie do wykorzystania systemu teleinformatycznego, które powinny być spójne ze zmianami projektowanymi w ustawie o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.
12.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 93 [str. 43]	Nie określono co jest zabezpieczeniem umowy oraz w jakim trybie się je wnosi.	Umowa ma być zawierana w formie elektronicznej, stąd konieczność wprowadzenia regulacji, kiedy i w jaki sposób beneficjent wnosi zabezpieczenie. Jak postępować w przypadku wyprzedzającego finansowania (dotychczas weksel należało złożyć w dniu podpisania umowy) lub zaliczki?	Uwaga nieuwzględniona. Na poziomie ustawy nie ma potrzeby wskazywać szczegółów dotyczących formy zabezpieczenia. Regulamin naboru wniosków oraz postanowienia umowy będą szczegółowo określały kwestie związane z zabezpieczeniem. Ponadto planuje się wydanie rozporządzeń regulujących kwestie związane z przyznaniem, rozliczaniem zaliczki i wyprzedzającego finansowania
13.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 98 ust. 3 pkt 3) [str. 46]	Proponowany zapis: 3. Kontrola administracyjna wniosków o przyznanie pomocy i pomocy technicznej obejmuje w szczególności weryfikację:	Jak wynika z proponowanych zapisów, kontrola administracyjna wniosków o przyznanie pomocy w ramach Wdrażania LSR w zakresie zgodności z kryteriami wyboru operacji prowadzona byłaby dwukrotnie co jest	Uwaga nieuwzględniona. Rozdział 6 (art. 98-104) mówi o kontroli administracyjnej i kontroli na miejscu, które są przeprowadzane przez ARiMR i samorządy województw. LGD przeprowadzają tylko wstępną weryfikację wniosków

			<p>3) zgodności z kryteriami wyboru operacji; nie dotyczy operacji o których mowa w art. 19 a ustawy o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności,</p>	<p>niezasadne. Kontrolę tą przeprowadza LGD co wynika wprost z zapisów art. 131 procedowanej ustawy w treści proponowanego art. 19a. Zapis opcjonalny uprawniający zarówno LGD jak i zarząd województwa do badania zgodności operacji z kryteriami wyboru operacji powoduje, że LGD pomimo istnienia braków nie wzywa wnioskodawców do ich uzupełnienia wywodząc z takiej konstrukcji zapisu przeświadczenie, że jest to kompetencja zarządu województwa i przekazuje wnioski zawierające braki do zarządu województwa, mimo iż winna wezwać w takiej sytuacji do ich uzupełnienia aby podjąć miarodajne decyzje. Ponadto zgodnie z art. 33 ust. 3 lit. d rozporządzenia 2021/1060 do zadań wykonywanych na zasadzie wyłączności przez LGD należy wybór operacji i ustalanie kwoty wsparcia oraz przedstawianie wniosków podmiotowi odpowiedzialnemu za ostateczną weryfikację kwalifikowalności przed ich zatwierdzeniem. W przeciwnym razie konieczności dublowania czynności konieczne będzie</p>	<p>o przyznanie pomocy w zakresie zgodności z Planem i LSR oraz ustalenia kwoty wsparcia.</p> <p>Projektowane przepisy ustawy RLKS zakładają, że to LGD dokonują wyboru operacji przy zastosowaniu kryteriów wyboru operacji.</p> <p>Natomiast projektowane przepisy ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej dotyczące kontroli administracyjnych wskazują, że kontrola administracyjna obejmuje elementy, których kontrola jest stosowna za pomocą kontroli administracyjnych.</p> <p>Oznacza to, że w ramach kontroli administracyjnej prowadzonej przez SW, operacje nie będą ponownie oceniane pod kątem zgodności z kryteriami wyboru. Przedmiotem kontroli administracyjnej WoPP jest prawidłowość wyboru operacji przez LGD.</p> <p>Dlatego nie zachodzi dublowanie czynności kontrolnych.</p>
--	--	--	--	--	--

				zwiększenie środków na pomoc techniczną do obsługi tych czynności.	
14.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 98 ust. 5 [str. 46]	Proponujemy określić, jaki % wniosków ma podlegać kontroli na miejscu lub co będzie decydowało o skierowaniu wniosku do takiej kontroli.	Ujednolicenie zapisów – w ust. 2 określono, że kontrola administracyjna dotyczy wszystkich wniosków o przyznanie pomocy oraz wniosków o płatność, co sugeruje, że kontrola na miejscu nie.	Uwaga nieuwzględniona. Poziom kontroli na miejscu zostanie określony w wytycznych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dotyczących warunków przeprowadzania kontroli na miejscu w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 skierowanych do ARiMR i samorządów województw. Wytyczne będą podlegać opiniowaniu z podmiotami wskazanymi w projektowanej ustawie.
15.	Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 101 ust. 3	Art. 101 ust. 3 projektowanej ustawy wskazuje, że sprawozdanie przesyła się do podmiotu kontrolowanego za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Biorąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenia związane z tym, że w czynnościach kontrolnych ze strony beneficjenta dla działań delegowanych często biorą udział osoby inne niż zajmujące się wnioskami o przyznanie pomocy lub o płatność lub w przypadku działań Leader osoby nie mające doświadczenia w obsłudze tego	Jak w treści uwagi	Uwaga nieuwzględniona. Wykonywanie innych czynności w postępowaniu za pomocą systemu teleinformatycznego ARiMR (np. przekazanie sprawozdania z kontroli na miejscu) przyczyni się do szybszego załatwienia sprawy danego wnioskodawcy. Ponadto w art. 105 ust. 7 mowa jest o kontrolach IZ, która nie ma dostępu do systemu teleinformatycznego. Natomiast dostęp ten będą miały podmioty wdrażające.

			<p>systemu, nie korzystające z pomocy podmiotów zewnętrznych w tym zakresie, to mogą one mieć utrudniony dostęp do systemu teleinformatycznego. W związku z tym proponuje się w tym zakresie analogiczny zapis jak w projektowanym art. 105 ust. 7, dotyczący korespondencji na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej bez wykorzystania systemu teleinformatycznego Agencji.</p>		
16.	Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 129	<p>Art. 129 projektowanej ustawy dotyczący zmian w ustawie z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2157) w zmienianym w niej art. 10c ust. 4 pkt 2 wskazuje, że załączniki do wniosku lub innego pisma dołącza się jako dokumenty utworzone za pomocą tego systemu, a w przypadku gdy stanowią dokumenty wymagające opatrzenia przez osobę trzecią, dołącza się je w postaci elektronicznej jako: a) dokumenty opatrzone przez tę osobę kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem osobistym albo podpisem zaufanym albo b) elektroniczne kopie dokumentów</p>	Jak w treści uwagi	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z projektowanym przepisem wymóg dołączenia dokumentów opatrzonych odpowiednim podpisem dotyczy jedynie tych dokumentów, które wymagają opatrzenia podpisem przez osobę trzecią.</p>

			<p>sporządzonych w postaci papierowej i opatrzonych przez tę osobę podpisem własnoręcznym, zapisane w formacie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 18 pkt 3 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne. Proponuje się dodać do katalogu tych dokumentów też takie, które są <u>wystawione przez</u> podmioty upoważnione nie ograniczając ich tylko do wymagających opatrzenia podpisem przez osobę trzecią dlatego. Jest to sprawdzone rozwiązanie zaczerpnięte z systemu zamówień publicznych, gdzie elektroniczna już funkcjonuje od kilku lat. Może się zdarzyć tak, że dokument taki nie wymaga podpisu.</p>		
17.	Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 129	<p>ART. 129 projektowanej ustawy dotyczący zmian w ustawie z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2157) w zmienianym w niej art. 10c ust. 5 wskazuje, że w przypadku dokumentów dotyczących kontroli przekazywanych stronie postępowania za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, są</p>	Jak w treści uwagi	<p>Uwaga nieuwzględniona. Przepis mówi ogólnie o kontrolach ponieważ powinien mieć charakter uniwersalny i uwzględniać wszystkie kontrole przeprowadzane na podstawie różnych aktów prawnych.</p>

			<p>one opatrywane przez podmiot przeprowadzający kontrolę kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną. Należy sprecyzować, czy dotyczy to kontroli administracyjnych czy kontroli na miejscu czy zewnętrznych. Ponadto należy się zastanowić nad koniecznością podpisywania w zaproponowany sposób dokumentów dotyczących kontroli w sytuacji gdy system co do zasady obsługuje strona postępowania.</p>		
18.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 129 [str. 67]	Z uwagi na specyfikę interwencji LEADER proponuje się wprowadzenie odrębnych regulacji w zakresie składania i dalszego procedowania wniosków o przyznanie pomocy.	Jak wynika z proponowanych zmian, wnioski o przyznanie pomocy mają być składane wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego ARiMR. Należy zatem precyzyjnie wskazać, w jaki sposób zapewniony zostanie LGD dostęp do tego systemu, a następnie dalsze przekazywanie złożonych wniosków do zarządu województwa. Wraz z wnioskami LGD zobowiązana będzie również do przekazania dokumentacji z przeprowadzonego wyboru operacji – w jakiej formie ma to zrobić? Czy także za pomocą systemu, czy w wersji	<p>Uwaga nieuwzględniona. Uwaga wykraczająca poza zakres ustawy.</p> <p>Doprecyzowanie w jaki sposób zapewniony zostanie LGD dostęp do tego systemu, a następnie dalsze przekazywanie złożonych wniosków do zarządu województwa, nie powinno się odbywać na poziomie ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej.</p>

				<p>papierowej? Czy w takiej sytuacji terminy przekazania ww. dokumentów mogą być różne? Jak postępować z wnioskami, które nie zostaną przez LGD wybrane do finansowania? Czy na poziomie LGD mają one zostać „zamknięte” w systemie? W jaki sposób przekazywać należy dokumentację z wniesionego protestu? Z uwagi na złożoność procesu oceny wniosków oraz fakt, że nie planuje się rejestracji umów ramowych w systemie ARiMR, wartym rozważania jest wyłączenia LEADERA z obsługi przez system i porzucenie na tradycyjnym, papierowym obiegu dokumentów. Doświadczenia obecnej perspektywy pokazują, że stworzenie systemu do obsługi LEADERA jest bardzo trudne. Nadal nie mamy sprawnie działającego systemu do obsługi PROW 2014-2020, który mógłby uchodzić za narzędzie wspierające wdrażanie programu. W nowej perspektywie więcej regionów zdecydowało się na wdrażanie RLKS w formule bezpośredniej, zatem bardziej pożądanym narzędziem będzie oprogramowanie, które umożliwi kontrolę budżetów, postęp realizacji wskaźników oraz</p>	
--	--	--	--	---	--

				poziom zakontraktowania i rozliczenia środków w ramach LSR.	
19.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 6) – nowy art. 14a ust. 1 pkt 7 [str. 74]	Proponuje się usunięcie zapisu.	Nie ma potrzeby przekazywania obszernej dokumentacji np. dotyczącej kosztów zarządzania i animacji. Są to informacje zbędne dla nowej instytucji pełniącej nadzór nad LGD.	Uwaga uwzględniona ze zmianą. Propozycja przepisu: „4) po art. 4a dodaje się art. 4b w brzmieniu: „Art. 4b. 1. W przypadku gdy nie ma podstaw aby LGD działała dalej zgodnie z art. 4 marszałek województwa informuje LGD o tych okolicznościach. 2. LGD obowiązana jest do zmiany statutu w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania informacji o której mowa w ust. 1. Przepis art. 21 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach stosuje się.”;
20.	Samorząd Województwa Mazowieckiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 6 w zakresie art. 14a ust. 7	Proponuje się przyjąć następujące brzmienie: „ 7. Marszałek na wniosek starosty przekazuje dokumentację dotyczącą nadzoru.”.	Ze względu na ilość, złożoność spraw oraz w większości archiwalny charakter dokumentacji, proponuje się wprowadzenie proponowanego zapisu.	Uwaga uwzględniona ze zmianą. Propozycja przepisu: „4) po art. 4a dodaje się art. 4b w brzmieniu: „Art. 4b. 1. W przypadku gdy nie ma podstaw aby LGD działała dalej zgodnie z art. 4 marszałek województwa informuje LGD o tych okolicznościach. 2. LGD obowiązana jest do zmiany statutu w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania informacji o której mowa

					w ust. 1. Przepis art. 21 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach stosuje się.”;
21.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 6) – nowy art. 14a oraz art. 143 [str. 73]	Nie określono, co przyjmuje się za zakończenie realizacji umowy ramowej.	Pojęcie wymaga sprecyzowania, zwłaszcza w kontekście LGD, w odniesieniu do których toczą się postępowania prokuratorskie lub likwidacyjne (np. Stowarzyszenie „Światowid”)	<p>Uwaga uwzględniona ze zmianą.</p> <p>Propozycja dodania art. 4b: 4) po art. 4a dodaje się art. 4b w brzmieniu: „Art. 4b. 1. W przypadku gdy nie ma podstaw aby LGD działała dalej zgodnie z art. 4 marszałek województwa informuje LGD o tych okolicznościach. 2. LGD obowiązana jest do zmiany statutu w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania informacji o której mowa w ust. 1. Przepis art. 21 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach stosuje się.”.</p> <p>Propozycja przepisu art. 143 - przejściowego: 1. W przypadku, gdy nie ma podstaw aby lokalna grupa działania, o której mowa w: 1) art. 15 ustawy zmienianej w art. 128, lub 2) art. 4 ustawy zmienianej w art. 131 – działała dalej zgodnie z tymi przepisami, marszałek województwa informuje lokalną grupę działania o tych okolicznościach w terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. 2. Lokalna grupa działania obowiązana jest do zmiany statutu w</p>

					terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania informacji o której mowa w ust. 1. Przepis art. 21 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2022 r. poz. 2261) stosuje się.
22.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 7) – nowy art. 15b [str. 74]	Należy sprecyzować, w jakim trybie będą przeprowadzone kontrole – czy zgodnie z przepisami ustawy z 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej?	Ma to znaczenie dla prawidłowego upoważnienia pracowników UM do prowadzenia czynności kontrolnych.	Uwaga nieuwzględniona. W umowie ramowej mamy np. postanowienia dotyczące kontroli dla organów i jednostek organizacyjnych, upoważnionych do kontroli, przeprowadzania kontroli LGD w zakresie wyboru i realizacji LSR, w tym dokonywania wyboru operacji lub grantobiorców przez LGD.
23.	Samorząd Województwa Małopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 6) art. 14a (ustawa a RLKS)	W art. 14 a pkt 7 sugeruje się doprecyzowanie jakie dokumenty Marszałek przekazuje do właściwego starosty.	Sformułowanie zbyt lakoniczne, należy je doprecyzować, gdyż znaczna część dokumentów dotyczących nadzoru nad LGD dotyczy także wywiązywania się przez LGD z umowy ramowej na realizację LSR, a te dokumenty muszą pozostać w samorządzie województwa.	Uwaga uwzględniona ze zmianą. Propozycja przepisu: „4) po art. 4a dodaje się art. 4b w brzmieniu: „Art. 4b. 1. W przypadku gdy nie ma podstaw aby LGD działała dalej zgodnie z art. 4 marszałek województwa informuje LGD o tych okolicznościach. 2. LGD obowiązana jest do zmiany statutu w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania informacji o której mowa w ust. 1. Przepis art. 21 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach stosuje się.”;
24.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za	Art. 131 pkt 6 - nowy artykuł 14 a - ust. 3	literówka - zamiast słowa "zwarła" powinno być "zawarła"		Uwaga uwzględniona.

	pośrednictwem Związku Województw RP	[str. 73]			
25.	Samorząd Województwa Podkarpackiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt. 6 dodany art. 14a ust.7	o jaką dokumentację dotyczącą nadzoru chodzi?	Dokumentacja zgromadzona w związku z realizacją umowy przez LGD a także z przeprowadzonego wyboru LSR powinna zostać w odpowiednim Urzędzie Marszałkowskim, dlatego pozostaje pytanie jaką dokumentację należy przekazać do właściwego starosty	Uwaga uwzględniona ze zmianą. Propozycja przepisu: „4) po art. 4a dodaje się art. 4b w brzmieniu: „Art. 4b. 1. W przypadku gdy nie ma podstaw aby LGD działała dalej zgodnie z art. 4 marszałek województwa informuje LGD o tych okolicznościach. 2. LGD obowiązana jest do zmiany statutu w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania informacji o której mowa w ust. 1. Przepis art. 21 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach stosuje się.”;
26.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	art. 131 pkt 9) i kolejne [str. 74]	Należy sprecyzować sposób, w jakim odbywa się wymiana korespondencji na linii samorząd województwa-LGD oraz na linii LGD-wnioskodawca. Czy także w systemie ARiMR? Jak wnosi się protest i w jaki sposób LGD przekazuje do ZW swoje stanowisko w przedmiocie wniesionego protestu? W jakiej formie przekazuje się dokumenty do WSA, skoro wniosek ma być składany elektronicznie?	Proces wymiany korespondencji dotyczącej wdrażania LSR jest ściśle powiązany z oceną wniosków o przyznanie pomocy i wniosków o płatność, dlatego zasadnym jest aby dla całego LEADERA przyjąć jednolite podejście – albo całość dokumentacji w systemie ARiMR, albo całość z tego systemu wyłączona.	Uwaga wyjaśniona. Uwaga wyjaśniona na spotkaniu roboczym z samorządami w dn. 9.12.2022 r. Forma pisemna - mamy do czynienia z pismem w postaci papierowej jak i elektronicznej. Przedmiotem uwagi są zagadnienia wykraczające poza poziom przepisów projektowanej ustawy. Do doprecyzowania w regulaminie.

27.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 9 c) – nowy punkt 4e [str. 75]	Nie określono, w jakiej formie ma być zawierana umowa o powierzenie grantu.	Czy będą osobne wymogi dla poszczególnych funduszy finansujących RLKS? Czy dla EFRROW i konieczności składania wniosków w systemie papierowy obieg dokumentów pomiędzy grantobiorcą a LGD nie będzie stanowił przeszkody w ubieganiu się o pomoc?	Uwaga wyjaśniona. Uwaga wyjaśniona na spotkaniu roboczym z samorządami w dn. 9.12.2022 r. 1. Forma umowy zależeć będzie m.in. kto będzie stroną takiej umowy i będzie wynikać z regulacji funduszowych. 2. Przedmiotowa ustawa nie reguluje kwestii technicznych w tym zakresie - do doregulowania w momencie opracowania procedur bądź Wytycznych szczegółowych dla interwencji LEADER.
28.	Samorząd Województwa Małopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 9 c art. 17 ust 4f (ustawa a RLKS)	W przywołanym punkcie wskazano, że - przygotowanie i przekazanie zarządowi województwa procedur wyboru i oceny grantobiorców uwzględniających kryteria wyboru grantobiorców w ramach projektów grantowych, wraz z procedurą ustalania lub zmiany tych kryteriów, stanowiących załącznik do umowy ramowej;	Przedstawiony projekt umowy ramowej nie przewiduje, iż procedury oraz kryteria wraz z procedurą ich zmiany będą załącznikami do umowy.	Uwaga uwzględniona zgodnie z ustaleniami ze spotkania roboczego z samorządami w dn. 9.12.2022 r.
29.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 9 d) [str. 76]	Usunięcie zapisu powoduje brak regulacji co do operacji własnych	W ustawie RLKS brak jest zapisów dotyczących operacji własnych, poza tym że LGD może je realizować. Czy procedurę wyboru operacji własnych, kwalifikowalność kosztów i zasad ich realizacji uregulują zapisy wytycznych? Co	Uwaga wyjaśniona. 1. LGD będzie mogła realizować operacje własne. 2. Do uregulowania na poziomie proceduralnym, wytycznych szczegółowych.

				z obecnie planowanymi do realizacji operacjami własnymi w kontekście usunięcia zapisu art. 17 ust. 6 RLKS?	3. Przepis przejściowy w art. 145 reguluje tę kwestię.
30.	Samorząd Województwa Mazowieckiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 12 W zakresie art. 18c ust. 1	Proponuje się przyjąć następujące brzmienie: „Art. 18c.1. LGD, nie później niż do końca danego roku, podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej, uzgodniony i zaakceptowany przez zarząd województwa, harmonogram naborów wniosków o udzielenie wsparcia na kolejny rok. Harmonogram naborów wniosków jest przekazywany do Zarządu Województwa do zaakceptowania nie później niż do końca III kwartału roku poprzedzającego.”.	Czas potrzebny na analizę i uzgodnienie harmonogramów ze wszystkimi LGD z obszaru województwa. Konieczność zatwierdzenia harmonogramu przez zarząd województwa spowoduje, że zarząd województwa będzie miał instrument do planowania harmonogramów naborów wniosków łącznie dla wszystkich LGD z danego województwa. Liczba naborów wniosków organizowanych przez LGD z samego tylko województwa mazowieckiego w skali roku liczona jest w dziesiątkach. Pozwoli to więc uniknąć spiętrzenia wniosków o przyznanie pomocy i wpłynie na efektywność wdrażania LSR.	Uwaga nieuwzględniona. Uzgodniony oznacza to samo, co zaakceptowany. Zarządzanie harmonogramem opisane zostanie w Wytycznych.
31.	Samorząd Województwa Pomorskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art.131 pkt.12) projektu ustawy w zakresie dodawanego art.18c ust.1	W ocenie SWP zasadnym byłby zapis o terminie upublicznienia pierwszego harmonogramu naboru wniosków w odniesieniu do terminu zawarcia „umowy ramowej”.	Zasadnym jest powiązanie terminu upublicznienia pierwszego harmonogramu naboru wniosków z terminem zawarcia umowy ramowej, tym bardziej że trudno jest obecnie określić ten termin.	Uwaga uwzględniona. Dodanie przepisu przejściowego. Pierwszy harmonogram przekazywany w terminie 60 dni od dnia zawarcia umowy ramowej.
32.	Samorząd Województwa	Art.131 pkt.12) projektu	W ust.1 lub dodatkowym należy wskazać, iż harmonogram	W celu wyeliminowania wątpliwości jakich naborów	Uwaga uwzględniona. Uszczegółowienie art. 18c ust. 2.

	Pomorskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	ustawy w zakresie dodawanego art.18c	dotyczy planowanych do ogłoszenia naborów na kolejny rok.	(planowanych do ogłoszenia, dla których rozpocząć ma się bieg terminu) ma dotyczyć harmonogram.	Zarządzanie harmonogramem opisane zostanie w wytycznych. Rozsądne odstępstwo od harmonogramu będzie dopuszczalne. Ogłoszenie harmonogramów (planowane) jest czym innym niż uzgodnienie terminu naboru (wdrażanie). Propozycja przepisu: „2. Zmiany harmonogramu, o którym mowa w ust. 1, LGD uzgadnia z zarządem województwa i zamieszcza na swojej stronie internetowej zaktualizowany harmonogram naborów wniosków o wsparcie nie rzadziej niż na koniec każdego kwartału.”.
33.	Samorząd Województwa Pomorskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art.131 pkt.12) projektu ustawy w zakresie dodawanego art.18c	dodanie pkt.3) w brzmieniu: „LGD aktualizuje harmonogram naboru wniosków o wsparcie nie rzadziej niż na koniec każdego kwartału”	Zapis zobowiązujący LGD do systematycznej aktualizacji harmonogramu (na wzór postanowień „ustawy wdrożeniowej”) ma na celu zapewnienie, że potencjalni wnioskodawcy/ beneficjenci „na bieżąco” i z odpowiednim wyprzedzeniem informowani będą z o planowanych konkursach.	Uwaga uwzględniona. Uszczegółowienie art. 18c ust. 2. Zarządzanie harmonogramem opisane zostanie w wytycznych. Rozsądne odstępstwo od harmonogramu będzie dopuszczalne. Ogłoszenie harmonogramów (planowane) jest czym innym niż uzgodnienie terminu naboru (wdrażanie). Propozycja przepisu: „2. Zmiany harmonogramu, o którym mowa w ust. 1, LGD uzgadnia z zarządem województwa i zamieszcza na swojej stronie internetowej zaktualizowany harmonogram naborów wniosków o wsparcie nie

					rzadziej niż na koniec każdego kwartału.”.
34.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 12) - nowy art. 18 c ust. 2 [str. 76]	Proponowany zapis: 2. Zmiany harmonogramu, o którym mowa w ust. 1, LGD uzgadnia z zarządem województwa i zamieszcza na swojej stronie internetowej zaktualizowany harmonogram naborów wniosków o wsparcie na dany rok.	Doprecyzowanie zapisów	Uwaga uwzględniona ze zmianą. Uszczegółowienie art. 18c ust. 2. Zarządzanie harmonogramem opisane zostanie w Wytycznych. Rozsądne odstępstwo od harmonogramu będzie dopuszczalne. Ogłoszenie harmonogramów (planowane) jest czym innym niż uzgodnienie terminu naboru (wdrażanie). Propozycja brzmienia: „2. Zmiany harmonogramu, o którym mowa w ust. 1, LGD uzgadnia z zarządem województwa i zamieszcza na swojej stronie internetowej zaktualizowany harmonogram naborów wniosków o wsparcie nie rzadziej niż na koniec każdego kwartału.”.
35.	Samorząd Województwa Pomorskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art.131 pkt.14) projektu ustawy w zakresie dodawanego art.19a ust.1	dodanie zapisu określającego minimalny okres trwania naboru wniosków oraz minimalnego/ maksymalnego okresu jaki musi upłynąć od dnia ogłoszenia do rozpoczęcia naboru wniosków (lub zbliżonej regulacji)	Zapis jest niezbędny dla zapewnienia wnioskodawcom czasu na złożenie wniosków. Przykładowo, art.52 ust.3 ustawy wdrożeniowej reguluje min 10-io dniowy okres trwania naboru i możliwość jego zakończenia nie później niż po 40 dniach od dnia upublicznienia ogłoszenia o naborze.	Uwaga uwzględniona ze zmianą. Do uregulowania w wytycznych.
36.	Samorząd Województwa Mazowieckiego za	Art. 131 pkt 14 w zakresie art.	Proponuje się przyjąć następujące brzmienie:	Proponuje się, żeby informacje zawarte w regulaminie stanowiły element stały, żeby nie zawierały	Uwaga nieuwzględniona. Każdy nabór wniosków dotyczy innych zakresów wsparcia, więc nie da

<p>pośrednictwem Związku Województw RP</p>	<p>19a ust. 2 i ust.3</p>	<p>„ 2. Ogłoszenie o naborze wniosków o wsparcie zawiera:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nazwę LGD oraz zarządu województwa; 2) przedmiot naboru wniosków o wsparcie; 3) termin, miejsce oraz formę składania wniosków o wsparcie; 4) regulamin naboru wniosków o wsparcie; 5) dane do kontaktu; 6) rodzaje i zakres tematyczny operacji, których dotyczy nabór wniosków o wsparcie; 7) limit środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o wsparcie; 8) formę wsparcia na wdrażanie LSR; 9) maksymalny, dopuszczalny poziom wsparcia na wdrażanie LSR, kwotę wsparcia lub minimalną i maksymalną kwotę wsparcia na wdrażanie LSR. <p>3. Regulamin naboru wniosków o wsparcie określa co najmniej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kryteria wyboru operacji; 2) inne warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR; 3) opis procedury udzielania wsparcia na wdrażanie LSR, w tym wskazanie i opisanie etapów 	<p>uszczegółowienia w zakresie rodzaju i zakresu tematycznego operacji, których dotyczy nabór, limitu środków w ramach naboru, formy wsparcia, terminu składania wniosków. Regulamin powinien stanowić dokument stały, zatwierdzony jednokrotnie, a nie przed każdym naborem wniosków. Uszczegółowienie w ww. zakresie wymuszać będzie każdorazową weryfikację treści regulaminu. Liczba naborów wniosków organizowanych przez LGD z samego tylko województwa mazowieckiego w skali roku liczona jest w dziesiątkach. Wprowadzanie dodatkowo obowiązku uzgadniania regulaminu dla każdego z naborów oraz możliwość jego modyfikacji w trakcie i po naborze będzie bardzo dużym obciążeniem administracyjnym i może wpłynąć na efektywność wdrażania LSR.</p>	<p>się ustalić informacji w regulaminie jako elementu stałego.</p> <p>W regulaminie dla każdego naboru LGD może zawrzeć inny zestaw kryteriów wyboru operacji, gdyż pod kryteriami wyboru operacji, podobnie jak w przypadku dotychczasowej praktyki stosowanej w zakresie polityki spójności, należy rozumieć także specyficzne, lokalne warunki określone przez LGD dla danego naboru wniosków o wsparcie.</p> <p>Niemniej jednak we współpracy z SW zostanie przygotowany szablon takiego regulaminu, który będzie uzupełniany przez LGD merytorycznymi treściami – w zależności od potrzeb danego naboru wniosków o wsparcie.</p>
--	---------------------------	--	--	---

			<p>postępowania z wnioskiem o wsparcie przez LGD oraz zarząd województwa;</p> <p>4) sposób i formę składania wniosków o wsparcie oraz informację o dokumentach niezbędnych do udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR;</p> <p>5) zakres, w jakim możliwe jest uzupełnianie lub poprawianie wniosków o wsparcie, oraz sposób, formę i termin złożenia uzupełnień i poprawek;</p> <p>6) sposób wymiany korespondencji między wnioskodawcą a LGD i zarządem województwa;</p> <p>7) czynności, które powinny zostać dokonane przed udzieleniem wsparcia na wdrażanie LSR, oraz termin ich dokonania;</p> <p>8) informację o miejscu udostępnienia LSR, formularza wniosku o wsparcie, formularza wniosku o płatność oraz formularza umowy o udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR;</p> <p>9) informację o środkach zaskarżenia przysługujących podmiotowi ubiegającemu się o wsparcie na wdrażanie LSR oraz podmiot właściwy do ich rozpatrzenia.”.</p>		
--	--	--	---	--	--

37.	Samorząd Województwa Pomorskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art.131 pkt.14) projektu ustawy w zakresie dodawanego art.19a ust.3 pkt.1)	1) ~~rodzaje~~ i zakres tematyczny operacji, których dotyczy nabór wniosków o wsparcie;	Nie jest jasne czego miałyby dotyczyć określenie „rodzajów” operacji, przy czym należy zwrócić uwagę, że w pkt.4) mowa jest o formach wsparcia. Zwrócić należy przy tym uwagę, że w proponowanych zapisach art.19a ust.2 pkt.2) w ogłoszeniu winien znaleźć się „przedmiot naboru wniosków o wsparcie”. A w proponowanych zapisach art.19a ust.3 pkt.1) w regulaminie – (rodzaje) i zakres tematyczny operacji (...). Czy te treści mają być tożsame (jeśli tak nazewnictwo winno być takie samo), czy też w ogłoszeniu ma być wskazany: cel, przedsięwzięcie którego dotyczy nabór, a w regulaminie naboru – wskazanie zakresu tematycznego o którym mowa w PS WPR? Należy przy tym zapewnić spójność nomenklatury i unikać zapisów mogących wprowadzać w błąd co do intencji treści.	Uwaga uwzględniona ze zmianą. Propozycja: 1) zakresy wsparcia, których dotyczy nabór wniosków o wsparcie; Wyjaśnienie w wytycznych pojęć zakres, forma, przedmiot, cele, przedsięwzięcia.
38.	Samorząd Województwa Podkarpackiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt. 14 Dodany art.19a ust.3 pkt 1	Proponuje się usunąć słowo „rodzaje”	Nie bardzo widomo o jakie rodzaje chodzi	Uwaga uwzględniona ze zmianą. Propozycja przepisu: 1) zakresy wsparcia, których dotyczy nabór wniosków o wsparcie; Wyjaśnienie w wytycznych pojęć zakres, forma, przedmiot, cele, przedsięwzięcia.

39.	Samorząd Województwa Podkarpackiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt. 14 Dodany art. 19a ust.3 pkt 3, 4, 6,7,9	Proponuje się zastąpienie słów „na wdrażanie LSR” słowami „na operację”	Art.19 ust. 3 wskazuje co powinien zawierać regulamin naboru wniosku o wsparcie. Wobec powyższego będziemy przyznawać pomoc na operację w ramach wdrażania LSR.	Uwaga nieuwzględniona. W art. 17 ust. 1 proponuje się wprowadzenie skrótu w brzmieniu „Wsparcie, o którym mowa w art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2021/1060, zwane dalej „wsparciem na wdrażanie LSR”.
40.	Samorząd Województwa Pomorskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art.131 pkt.14) projektu ustawy w zakresie dodawanego art.19a ust.3 pkt.3) i 4)	3) „maksymalny, dopuszczalny poziom wsparcia operacji ~~na wdrażanie LSR~~ , kwotę wsparcia lub minimalną i maksymalną kwotę wsparcia operacji; ~~na wdrażanie LSR~~ ; 4) formę wsparcia operacji; ~~na wdrażanie LSR~~ ;	Uwagi techniczne	Uwaga nieuwzględniona. W art. 17 ust. 1 wprowadzono skrót pojęcia „Wsparcie, o którym mowa w art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2021/1060” w postaci sformułowania: „wsparcie na wdrażanie LSR”, którym w dalszych przepisach ustawy trzeba się konsekwentnie posługiwać.
41.	Samorząd Województwa Pomorskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art.131 pkt.14) projektu ustawy w zakresie dodawanego art.19a ust.3 pkt.6)	6) „ ~~inne~~ —warunki udzielenia wsparcia operacji” ~~na wdrażanie LSR~~ ”;	Regulamin winien zawierać wszystkie warunki udzielenia wsparcia. Nie jest jasne o jakich „innych warunkach jest mowa, tym bardziej że uchylony zostaje art.18a ustawy o rlks.	Uwaga uwzględniona ze zmianą. Propozycja przepisu: 5) inne niż wymienione w pkt 1-4, warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR; 6) kryteria wyboru operacji;
42.	Samorząd Województwa Pomorskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art.131 pkt.14) projektu ustawy w zakresie dodawanego art.19a ust.3 pkt.9)	9) „sposób i formę składania wniosków o wsparcie wraz ze wskazaniem właściwego systemu teleinformatycznego oraz sposób dostępu do formularza wniosku”; 10) informację o dokumentach niezbędnych do udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR oraz sposób, forma i termin ich przedłożenia;	Mając na uwadze obligatoryjne systemy w polityce spójności, informacje w tej sprawie muszą znaleźć się w Regulaminie wyboru projektów.	Uwaga uwzględniona ze zmianą. Uregulowanie w regulaminie z uwzględnieniem specyfiki funduszu, którego dotyczy./Projektowane przepisy b.z. W projekcie ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej mamy uregulowanie w zakresie systemu teleinformatycznego. Dlatego nie jest zasadne wprowadzania zmian w projekcie ustawy o RLKS.

43.	Samorząd Województwa Pomorskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art.131 pkt.14) projektu ustawy w zakresie dodawanego art.19a ust.3 pkt.13)	13) <i>”informację o miejscu udostępnienia LSR, formularza wniosku o wsparcie, formularza wniosku o płatność oraz formularza umowy o udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR”;</i>	W ocenie SWP formularz wniosku o płatność nie jest niezbędny na tym etapie. W PS wnioski o płatność składane są w systemie teleinformatycznym. Skoro tak i jeśli w Regulaminie miałyby znaleźć się informacje na temat WOP, konieczne jest również uwzględnienie kwestii systemów teleinformatycznych.	Uwaga uwzględniona.
44.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 14) – w art. 19a ust. 4 [str. 77]	Proponuje dodać zapis: 4. Regulamin naboru wniosków o wsparcie przyjmuje LGD w uzgodnieniu z zarządem województwa. LGD występuje do zarządu województwa o uzgodnienie Regulaminu naboru wniosków o wsparcie co najmniej 30 dni przed planowanym terminem podania do publicznej wiadomości informacji o naborze wniosków o wsparcie.	Doprecyzowanie zapisu określającego termin w jakim LGD występuje do ZW o uzgodnienie Regulaminu naboru wniosków o wsparcie.	Uwaga nieuwzględniona Nie ma uzasadnienia, aby ograniczać elastyczne podejście do uzgodnienia regulaminu. W przypadku wprowadzenia ograniczenia w tym zakresie należałoby wprowadzić dodatkową regulację dotyczącą postępowania w przypadku niedotrzymania proponowanego terminu. Kluczowe jest to, żeby obie strony uzgodniły termin naboru i treść regulaminu.
45.	Samorząd Województwa Podkarpackiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt. 14 Dodany art. 19a ust.5	Proponuje się dodanie słów: „wyłącznie w zakresie, o którym mowa w ust.6	W obecnym brzmieniu proponowanych przepisów nie wynika wprost, że zmiana regulaminu jest dopuszczalna, ale tylko w zakresie określonym w ust. 6	Uwaga nieuwzględniona. Podobne rozwiązanie legislacyjne jest w przepisach rozdziału 5 projektu ustawy. Brak możliwości odesłania w ust. 5 do ust. 6. Przepisy w tym zakresie należy czytać łącznie.
46.	Samorząd Województwa Pomorskiego za pośrednictwem Związku	Art.131 pkt.14) projektu ustawy w zakresie	8) <i>„Po zakończeniu postępowania w zakresie udzielenia wsparcia LGD nie może zmieniać regulaminu naboru wniosków o wsparcie”.</i> ;	Możliwość zmiany w regulaminie naboru po zakończeniu postępowania w sprawie udzielenia wsparcia (czego „ustawa wdrożeniowa” zakazuje),	Uwaga uwzględniona ze zmianą. Propozycja skreślenia ust. 8. Uzgodnienie statusu na spotkaniu roboczym z samorządami w dniu 9.12.2022 r.

	Województw RP	dodawanego art.19a ust.8	~~chyba że zmiana jest korzystna dla wnioskodawców i beneficjentów.~~	jest niezasadna i rzuca na zasadę przejrzystości i transparentności procesu oceny i wyboru projektów.	
47.	Samorząd Województwa Podkarpackiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt. 14 Dodany art. 19a ust.8	Proponuje się usunięcie słów: „chyba, że zmiana ta jest korzystna dla wnioskodawców i beneficjentów	Zapis umożliwiający zmianę regulaminu po naborze wniosków o przyznanie pomocy nawet w sytuacji gdy jest korzystana dla wnioskodawców i beneficjentów jest bardzo szeroki i może powodować zmiany w każdym zakresie. Dlatego też dla transparentności, przejrzystości i uniknięcia skomplikowanych sytuacji proponuje się zakazanie zmiany regulaminu po zakończeniu naboru wniosków	Uwaga uwzględniona ze zmianą. Usunięcie ust. 8. Uzgodnione z samorządami na spotkaniu roboczym w dn. 9.12.2022 r.
48.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 14) – w art. 19a ust. 8 [str. 78]	Proponuje się usunięcie zapisu ust. 8	Regulamin naboru wniosków nie powinien być zmieniany po zakończeniu naboru wniosków a ust. 8 umożliwia dokonywanie zmian regulaminu naboru nawet po zakończonym postępowaniu w zakresie udzielenia wsparcia.	Uwaga uwzględniona.
49.	Samorząd Województwa Pomorskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art.131 pkt.14) projektu ustawy w zakresie dodawanego art.19a ust.10	dodanie zapisu: „LGD podaje do publicznej wiadomości informację o unieważnieniu naboru wniosków o wsparcie oraz jego przyczynach na swojej stronie internetowej. Informacja ta nie stanowi podstawy wniesienia protestu o którym mowa w art.22”.	Na wzór „ustawy wdrożeniowej”, zasadnym jest obowiązek upublicznienia przez LGD informacji o unieważnieniu naboru wraz z podaniem przyczyny.	Uwaga uwzględniona ze zmianą. Informacja do publicznej wiadomości bez podania przyczyn unieważnienia naboru. Przyczyny mogą mieć złożony charakter, ich przedstawienie w formie zwięzłego, zrozumiałego dla wszystkich zainteresowanych komunikatu może być znacząco utrudnione. Dla opinii publicznej istotna jest informacja o fakcie unieważnienia naboru, a przesłanki

					które do tego doprowadziły są drugorzędne.
50.	Samorząd Województwa Podkarpackiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt. 14 Dodany art. 19a	Proponuje się dodanie ust.12 w brzmieniu: LGD podaje do publicznej wiadomości informację o unieważnieniu naboru wniosków o udzielenie wsparcia oraz jego przyczynach na swojej stronie internetowej. Informacja ta nie stanowi podstawy do wniesienia protestu	Zasadne jest wprowadzenie przepisu, który zobowiąże LGD do poinformowania szerokiego grona o unieważnieniu naboru i jego przyczynie	Uwaga uwzględniona ze zmianą. Informacja do publicznej wiadomości na stronie internetowej bez podania przyczyn. Przyczyny mogą mieć złożony charakter, ich przedstawienie w formie zwięzłego, zrozumiałego dla wszystkich zainteresowanych komunikatu może być znacząco utrudnione. Dla opinii publicznej istotna jest informacja o fakcie unieważnienia naboru, a przesłanki które do tego doprowadziły są drugorzędne.
51.	Samorząd Województwa Małopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 14) art. 19a (ustawa a RLKS)	W dodanym art. 19a do ustawy o RLKS ust 2 pkt 3 proponuje się usunąć zapis <i>miejsce oraz formę skradania wniosków o wsparcie.</i>	Art. 17 ustawy wskazuje, że wnioski o przyznanie pomocy składa się za pomocą systemu teleinformatycznego (...).	Uwaga nieuwzględniona. Nie ma potrzeby zmiany przepisów w tym zakresie. Poprzez formę rozumiemy też wnioski składane elektronicznie.
52.	Samorząd Województwa Mazowieckiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 14 ust. 8 w zakresie art. 19a	Proponuje się z zrezygnować z nowelizacji w zakresie art. 19a. ust 8	Proponuje się usunięcie przepisu. Propozycja jest skorelowana z uwagą nr 7, która powoduje, że regulamin naboru wniosków powinien stanowić element stały.	Uwaga uwzględniona.
53.	Samorząd Województwa Mazowieckiego za pośrednictwem Związku	Art. 131 pkt 14 w zakresie art. 19a ust. 10	Proponuje się przyjąć następujące brzmienie: „10. LGD unieważnia nabór wniosków o wsparcie, w	Proponuje się wprowadzić możliwość unieważnienia przez LGD naboru wniosków również na wniosek zarządu województwa.	Uwaga uwzględniona ze zmianą. Wprowadzenie do wyliczenia (po aktualizacji numeracji ustępów) otrzymuje brzmienie:

	Województw RP		uzgodnieniu z zarządem województwa, jeżeli: 1) w terminie składania wniosków o wsparcie nie złożono wniosku, lub 2) wystąpiła istotna zmiana okoliczności powodująca, że wybór operacji nie leży w interesie publicznym, czego nie można było wcześniej przewidzieć, lub 3) postępowanie obarczone jest niemożliwą do usunięcia wadą prawną.”	W sytuacji, gdy zarząd stwierdzi, że występują przesłanki do jego unieważnienia, wymienione w pkt 1)–3), występuje do LGD z wnioskiem o jego unieważnienie.	„9. LGD unieważnia nabór wniosków o wsparcie, w uzgodnieniu z zarządem województwa, jeżeli:” Przepis nie precyzuje kto jest inicjatorem/wnioskodawcą o unieważnienie naboru. Jeśli zarząd województwa zauważy, że występują przesłanki do unieważnienia naboru, może do LGD wystąpić z takim wnioskiem i LGD w uzgodnieniu z zarządem województwa nabór może unieważnić.
54.	Samorząd Województwa Mazowieckiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 16 w zakresie art. 21 ust 1	Zgodnie z treścią projektowanego ust 1e.: „W przypadku stwierdzenia przez LGD, że operacja nie spełnia warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR, LGD w terminie 30 dni od dnia następującego po ostatnim dniu terminu składania wniosków o wsparcie przekazuje podmiotowi ubiegającemu się o wsparcie na wdrażanie LSR pisemną informację o niespełnieniu warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR wraz z uzasadnieniem oraz pouczeniem o możliwości wniesienia protestu na zasadach i w trybie określonych w art. 22–22n.”.	Zachodzi niespójność z ust. 5. Proponuje się ujednoczenie terminów. W ust. 5 wskazano: „W terminie 60 dni od dnia następującego po ostatnim dniu terminu składania wniosków o wsparcie LGD: 1) przekazuje podmiotowi ubiegającemu się o wsparcie na wdrażanie LSR pisemną informację o wyniku wyboru wniosków o wsparcie wraz z uzasadnieniem oceny i podaniem liczby punktów otrzymanych przez operację oraz wskazaniem ustalonej przez LGD kwoty wsparcia na wdrażanie LSR, a w przypadku:	Uwaga uwzględniona ze zmianą. Usunięcie brzmienia art. 21 ust. 1e zgodnie z ustaleniami ze spotkania roboczego z samorządami w dn. 9.12.2022 r. oraz uzupełnienie art. 21 ust. 5 o kwestię oceny wniosku o wsparcie w zakresie warunków udzielenia wsparcia.

			<p>Proponuje się przyjąć następujące brzmienie: „1e. W przypadku stwierdzenia przez LGD, że operacja nie spełnia warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR, LGD w terminie 60 dni od dnia następującego po ostatnim dniu terminu składania wniosków o wsparcie przekazuje podmiotowi ubiegającemu się o wsparcie na wdrażanie LSR pisemną informację o niespełnieniu warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR wraz z uzasadnieniem oraz pouczeniem o możliwości wniesienia protestu na zasadach i w trybie określonych w art. 22–22n.”.</p>	<p>a) pozytywnego wyniku wyboru wniosku o wsparcie – zawierającą dodatkowo wskazanie, czy w dniu przekazania wniosków o wsparcie do zarządu województwa operacja mieści się w limicie środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR wskazanym w regulaminie naboru wniosków o wsparcie, b) ustalenia przez LGD kwoty wsparcia na wdrażanie LSR niższej niż wnioskowana – zawierającą dodatkowo uzasadnienie tej wysokości;</p> <p>2) zamieszcza na swojej stronie internetowej listę operacji spełniających warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR oraz listę operacji wybranych, ze wskazaniem, które z operacji mieszczą się w limicie środków wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o wsparcie;</p> <p>3) przekazuje zarządowi województwa wnioski o wsparcie dotyczące wybranych operacji wraz z dokumentami potwierdzającymi dokonanie wyboru operacji.”.</p>	
--	--	--	--	--	--

55.	Samorząd Województwa Pomorskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art.131 pkt.16) lit.c) projektu ustawy w zakresie dodawanego art.21 ust.1e	<p>Należy doprecyzować, że chodzi o warunki udzielenia wsparcia określone w Regulaminie naboru (przyjmuje się przy tym, że będą tam wszystkie a nie tylko „inne” warunki udzielenia wsparcia – vide uwaga nr 7).</p> <p>„1e) <i>W przypadku stwierdzenia przez LGD, że operacja nie spełnia warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR o których mowa w Regulaminie naboru wniosków, LGD w terminie 30 dni od dnia następującego po ostatnim dniu terminu składania wniosków o wsparcie przekazuje podmiotowi ubiegającemu się o wsparcie na wdrażanie LSR pisemną informację o niespełnieniu warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR (...)</i>”</p> <p>Dodatkowo, należy przeanalizować zapis w odniesieniu do uzasadnienia uwagi.</p>	<p>W powiązaniu z proponowanymi zapisami art. 21 ust.5, nie jest jasny podział oceny wniosków na dwa etapy ograniczone czasowo do 30 i 60 dni. Z zapisów wynika, że w przypadku nie spełnienia warunków udzielenia wsparcia, wnioskodawcy informowani są o tym fakcie i mają możliwość złożenia protestu. Czy rozpatrzenie protestu kończy „postępowanie”, w tym sensie że wnioskodawcy wyboru/ o nie wybraniu projektów w ciągu 60 dni? (w art.21 ust.5 pkt.1 mowa jest jedynie o pisemnej informacji o wyniku wyboru)</p> <p>Nadto, proponowany zapis istotnie skraca LGD termin oceny wniosków w zakresie „spełnienia warunków udzielenia wsparcia”. Z uwzględnieniem wezwań wnioskodawców do wyjaśnień (art.21 ust.1a), dotrzymanie terminu może być tym bardziej utrudnione.</p>	<p>Uwaga uwzględniona ze zmianą. Art. 21 ust. 1e do usunięcia. Uzgodnione na spotkaniu roboczym z samorządami w dn. 9.12.2022 r.</p>
56.	Samorząd Województwa Pomorskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art.131 pkt.16) lit.e) projektu ustawy w zakresie art.21 ust.5 pkt.2)	2) „ <i>zamieszcza na swojej stronie internetowej listę operacji spełniających warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR oraz listę operacji wybranych, ze wskazaniem ustalonej kwoty wsparcia oraz informacją, które z</i>	Zasadnym jest aby opublikowana lista zawierała informację odnośnie ustalonej kwoty wsparcia operacji.	<p>Uwaga nieuwzględniona. Podanie ustalonej kwoty nie może odbywać się na tym etapie. Zastosowanie ma: art. 89 ust. 1 ustawy o PS WPR oraz art. 5 ust. 7 ustawy ZŚFE / Spójność.</p>

			<i>operacji mieszczą się w limicie środków wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o wsparcie ;</i>		Informację do publicznej wiadomości o kwotach przyznanej pomocy będzie publikować samorząd.
57.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 16) e) [str. 79]	<p>Proponowany zapis: „5. W terminie 60 dni od dnia następującego po ostatnim dniu terminu składania wniosków o wsparcie LGD: 1) przekazuje podmiotowi ubiegającemu się o wsparcie na wdrażanie LSR pisemną informację o wyniku wyboru wniosków o wsparcie wraz z uzasadnieniem oceny i podaniem liczby punktów otrzymanych przez operację oraz wskazaniem ustalonej przez LGD kwoty wsparcia na wdrażanie LSR, a w przypadku: a) pozytywnego wyniku wyboru wniosku o wsparcie – zawierającą dodatkowo wskazanie, ~~ezy w dniu przekazania wniosków o wsparcie do zarządu województwa~~ że operacja mieści się w limicie środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR wskazanym w regulaminie naboru wniosków o wsparcie, b) ustalenia przez LGD kwoty wsparcia na wdrażanie LSR niższej niż wnioskowana –</p>	<p>Proponuję się rezygnację z umieszczania na liście operacji oczekujących na zwolnienie się środków tj. wybranych ale nie mieszczących się w limicie dostępnych środków. Oczekiwanie 6 miesięcy a niejednokrotnie dłużej powoduje w następstwie konieczność zmian w założeniach projektu ze względu na upływ czasu a w przypadku podejmowania działalności gospodarczej konieczność zwlekania z jej rozpoczęciem i już wcześniej zaplanowanym. Ponadto zdecydowanie utrudnia kontrolę nad obowiązującymi limitami środków a także zmiennym kursem euro i generuje dodatkowe czynności administracyjne wydłużające okres obsługi wniosku. Projektowana ustawa powinna dać narzędzie do tego, żeby szybko zamykać sprawy i umożliwić LGD ogłaszanie kolejnych naborów z większym limitem, bo to jest działanie bardziej efektywne. W przypadku nieuwzględnienia uwagi</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Konieczność pozostawienia informacji o wskazaniu, które operacje nie mieszczą się w limicie środków wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o wsparcie - informacja dla podmiotu ubiegającego się o wsparcie na wdrażanie LSR. Nie ma zasadności doprecyzowania przepisu we wskazanym zakresie. Ponadto proponowane rozwiązanie przez wykreślenie wskazania, które z operacji mieszczą się w limicie środków miałyby charakter zawężający i nie dawałoby możliwości zastosowania różnic kursowych. Ponadto na spotkaniu roboczym z samorządami w dn. 9.12.2022 r. ustalono, iż przepis art. 23 ust. 7 dotyczący informowania podmiotów ubiegających się o wsparcie o braku dostępnych środków pozostaje w mocy.</p>

			zawierającą dodatkowo uzasadnienie tej wysokości ; 2) zamieszcza na swojej stronie internetowej listę operacji spełniających warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR ~~oraz listę operacji~~ i wybranych oraz listę operacji niespełniających warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR i niewybranych ze wskazaniem, które z operacji mieszczą się w limicie środków wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o wsparcie; 3) przekazuje zarządowi województwa wnioski o wsparcie dotyczące wybranych operacji wraz z dokumentami potwierdzającymi dokonanie wyboru operacji.”	proponuje się aby, termin, w którym należy zakończyć badanie limitu środków winien zostać precyzyjnie określony – zgodnie z brzmieniem uwagi nr 37.	
58.	Samorząd Województwa Podkarpackiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt. 16 W art. 21 dodany ust. 1d	Proponuje się zmianę brzmienia: Podmiot ubiegający się o wsparcie w ramach wdrażania LSR jest zobowiązany (...) ustalenia kwoty wsparcia na operację zgodnie z prawdą (...)	Uwagi porządkowe	Uwaga nieuwzględniona. W art. 17 ust. 1 proponuje się wprowadzenie skrótu w brzmieniu „Wsparcie, o którym mowa w art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2021/1060, zwane dalej „wsparciem na wdrażanie LSR”.
59.	Samorząd Województwa Podkarpackiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt. 16 W art. 21 ust. 5 pkt	Proponuje się dodanie: (...) oraz ustalonej kwoty wsparcia oraz listę niewybranych operacji.	Zasadnym jest podanie do publicznej wiadomości informacji o ustalonej kwocie wsparcia oraz poinformowanie o operacjach niewybranych	Uwaga nieuwzględniona. 1.Nie podajemy kwot na tym etapie. Zastosowanie ma: art. 89 ust. 1 ustawa RLKS art. 5 ust. 7 ZŚFE / polityka spójności.

					<p>Informację do publicznej wiadomości o kwotach przyznanej pomocy będzie publikować samorząd.</p> <p>2. To nie będzie aktualna lista, bo protesty mogą spowodować, iż operacja niewybrana stanie się operacją wybraną.</p>
60.	Samorząd Województwa Podkarpackiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt. 16 W art.21 dodany art.1a	Proponuje się usunąć słowa: (...) do oceny wniosku o wsparcie (...)	Dublowanie uzupełnień w tym samym zakresie przez LGD i SW nie jest zasadne. Ponadto mając na uwadze doświadczenie w tym zakresie wzywaniem wnioskodawców przez LGD nie wnosi a niekiedy wprowadza niepotrzebne komplikacje i niezrozumienie u wnioskodawców. Do ewentualnej dyskusji przypisanie LGD kompetencji do np. weryfikacji formalnej pod rygorem niewybrania wniosku do dofinansowania na poziomie LGD	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>W art. 21 ust. 1a nie ma mowy o uzupełnieniach do wniosku - to nie jest kontrola administracyjna, którą prowadzi samorząd województwa. Wyjaśnienia, o których mowa w ust. 1a jako uzupełnienie do wykonania czynności dokonywanych przez LGD.</p>
61.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 16) i), w art. 21 ust.7 pkt 2), [str. 80]	Brak precyzyjnego wskazania instytucji, do której należy wnieść protest. Pouczenie, o którym mowa w ust. 6, określa w pkt 2) „zarząd województwa , do którego należy wnieść protest”. Winno być: nazwę zarządu województwa i nazwę LGD za pośrednictwem, której należy wnieść protest.	Wskazany w projekcie zapis – zarząd województwa do którego należy wnieść protest jest nieprecyzyjny a zarazem sprzeczny z zawartym w art. 22c ust. 1, s. 82 zapisem, - „protest jest wnoszony za pośrednictwem LGD i rozpatrywany przez zarząd województwa”. Skoro protest jest wnoszony za pośrednictwem LGD, to w informacji o wyniku oceny wniosku zawierającej pouczenie dotyczące możliwości	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Rozwiązanie spójne z ustawą ZFŚE – ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. poz. 1079)</p>

				<p>jego złożenia nie można pominąć pośrednictwa LGD, do której protest winien być wniesiony. Poza nieprecyzyjnością takiego zapisu z art. 22c ust. 1 istniejący zapis, którego celem jest właściwe poinformowanie wnioskodawcy o możliwości wniesienia protestu wprowadza wnioskujących w błąd, że istnieje możliwość wniesienia protestu na zasadach i w trybie określonym w art. 22-22n do zarządu województwa. Pouczenie zawarte w informacji o wyniku oceny wniosku jest wskazaniem technicznym i winno jednoznacznie określać tryb wniesienia protestu a więc wskazywać nazwę zarządu województwa i nazwę LGD za pośrednictwem, której należy protest wnieść – celowość zamieszczenia pouczeń. Skutkiem nieprecyzyjnych pouczeń jest ewentualność wniesienia protestu bezpośrednio do zarządu województwa. Przypadki takie miały miejsce i dlatego należy doprecyzować co pouczenie winno zawierać.</p>	
62.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem	art. 131 pkt 17) -w art. 22 ust. 1 pkt 3 [str. 80]	Proponowany zapis: 3) wyniku wyboru operacji, który powoduje, że nie mieści się ona w limicie środków	Ujednolicenie nazewnictwa	Uwaga uwzględniona.

	Związku Województw RP		przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR wskazanym w regulaminie naboru wniosków o wsparcie, o którym mowa w art. 19a ust. 3 pkt 2, albo		
63.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 18) - w art. 22a, ust. 2 pkt 1), [str. 80]	Brak uwzględnienia wszystkich elementów, które protest winien zawierać. Winno być: pkt 1) oznaczenie zarządu województwa oraz oznaczenie LGD za pośrednictwem której wnoszony jest protest.	Wskazany w projekcie zapis – oznaczenie zarządu województwa właściwego do rozpatrzenia protestu, nie zawiera elementów wymaganych. Skoro tryb wniesienia protestu przewiduje pośrednictwo LGD, to konsekwentnie także oznaczenie LGD protest winien zawierać. Wyszczególnienie w art. 22a ust.2 elementów, które protest zawiera winno być kompletne, odpowiadające informacjom zawartym w art. 22c, wskazującym tryb wniesienia protestu.	Uwaga nieuwzględniona. Rozwiązanie spójne z ustawą ZFŚE – ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. poz. 1079).
64.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 18) w art. 22a, ust. 2 po pkt 3), [str. 80]	Brak oznaczenia numeru naboru wniosków. Po punkcie 3 Winno być dodanie pkt 4) o treści numer naboru wniosków, przesuując konsekwentnie dalszą punktację	Celem usprawnienia identyfikacji wniosku, w ramach którego wpłynął protest postuluje się wymóg odnotowywania w proteście numeru naboru wniosków. Usprawni to działanie instytucji rozpatrującej protest, gdyż w tym samym czasie możliwe jest przekazanie do zarządu województwa protestów z kilku naborów wniosków, obejmujących również protesty z innych LGD.	Uwaga uwzględniona ze zmianą. Propozycja zmiany w pkt 3 art. 22a ust. 2. Propozycja przepisu: „3) numer wniosku o udzielenie wsparcia oraz numer naboru wniosków o udzielenie wsparcia;”

65.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 18) w art. 22a, ust. 3, [str. 81]	<p>Postuluje się wykreślenie słowa zarząd województwa. Winno być: w przypadku wniesienia protestu niespełniającego wymogów formalnych, o których mowa w ust.2 lub zawierającego oczywiste omyłki, LGD wzywa podmiot ubiegający się o wsparcie na wdrażanie LSR do jego uzupełnienia... .</p> <p>Ewentualność wezwania przez zarząd województwa podmiotu ubiegającego się o wsparcie do uzupełnienia protestu winna być przewidziana odrębną regulacją.</p>	<p>Wskazane w projekcie uprawnienie wezwania podmiotu ubiegającego się o wsparcie do uzupełnienia braków formalnych protestu lub poprawienia oczywistych omyłek winno być przypisane przede wszystkim do LGD, gdyż to do LGD w pierwszej kolejności wnoszony jest protest. Zapis opcjonalny uprawniający zarówno LGD jak i zarząd województwa do uzupełnienia braków formalnych protestu powoduje, że LGD pomimo istnienia braków nie wzywa protestujących do ich uzupełnienia wywodząc z takiej konstrukcji zapisu przeświadczenie, że jest to kompetencja zarządu województwa i przekazuje protesty zawierające braki formalne wraz ze stanowiskiem do zarządu województwa, mimo iż winna wezwać w takiej sytuacji protestujących do ich uzupełnienia. Brak jednoznacznie określonej w tym zakresie kompetencji przypisanej do LGD, która: 1) informuje wnioskodawców o możliwości i warunkach wniesienia protestu [pouczenie], 2) opracowuje w ramach regulaminów oceny i wyboru operacji formularz</p>	<p>Uwaga uwzględniona ze zmianą. Propozycja przepisu:</p> <p>„3. W przypadku wniesienia protestu niespełniającego wymogów formalnych, o których mowa w ust. 2, lub zawierającego oczywiste omyłki, LGD wzywa podmiot ubiegający się o wsparcie na wdrażanie LSR do jego uzupełnienia lub poprawienia w nim oczywistych omyłek, w terminie 7 dni, licząc od dnia otrzymania wezwania, pod rygorem pozostawienia protestu bez rozpatrzenia i pouczając ten podmiot o możliwości wniesienia skargi do sądu administracyjnego na zasadach określonych w art. 22h.”.</p>
-----	---	--	---	--	--

				<p>protestu oraz 3) otrzymuje jako pośrednik w przekazaniu protestu do zarządu województwa protest – skutkuje przekazaniem do zarządu protestów, które nie spełniają warunków formalnych, niejako uchylając się od obowiązku wezwania do uzupełnienia protestu pod rygorem pozostawienia protestu bez rozpatrzenia.</p>	
66.	<p>Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP</p>	<p>Art. 131 pkt 18) w art. 22c ust. 3, [str. 82]</p>	<p>Brak wskazania LGD postępowania w przypadku pozostawienia protestu bez rozpatrzenia. Winno być: dodanie w ust. 3 pkt 2) słowa albo i wprowadzenie pkt 3) o treści: pozostawia protest bez rozpatrzenia, nie przekazując protestu ani otrzymanej wraz z nim dokumentacji do zarządu województwa.</p>	<p>Wskazane w konsultowanej ustawie rozwiązanie ogranicza się jedynie do 2 możliwości: albo zmiany stanowiska LGD o czym świadczy punkt 1) albo skierowania protestu wraz ze stanowiskiem do zarządu województwa [pkt 2)]. Takie ograniczenie bez uwzględnienia przypadku pozostawienia protestu bez rozpatrzenia powoduje, że LGD mimo iż pozostawiają protesty bez rozpatrzenia np. z powodu ich wpływu po terminie przekazuje całą dokumentację do zarządu województwa. Tymczasem jak wskazuje punkt 2) przepisu skierowanie protestu do zarządu winno nastąpić w przypadku stwierdzenia przez LGD, że nie ma podstaw do zmiany podjętego w sprawie rozstrzygnięcia, któremu towarzyszy załączone do</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Wcześniejsze przepisy regulują kwestię pozostawienia protestu bez rozpatrzenia przez LGD. Patrz art. 22a ust. 3. W art. 22 c ust. 3 mamy do czynienia z protestami już rozpatrzonymi. Ponadto przepis jest spójny z ustawą ZFŚE – ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. poz. 1079).</p>

				<p>przekazanego protestu stanowisko LGD. W myśl przepisu, zarząd nie rozpatruje protestów pozostawionych bez rozpatrzenia o czym LGD winno wiedzieć. Bezzasadnym jest zatem przekazywanie całej dokumentacji związanej z protestem, który został pozostawiony bez rozpatrzenia. Natomiast zasadnym jest wskazanie w ustawie dyspozycji, którą ma wykonać LGD, celem wyeliminowania przekazywania całej dokumentacji w takich przypadkach tym bardziej, że pozostawienie protestu bez rozpatrzenia skutkuje pouczeniem protestującego o możliwości wniesienia skargi do sądu administracyjnego [art. 22h ust.1]. Jest to więc kompetencja mocą konsultowanej ustawy przypisana do sądu administracyjnego a nie do zarządu województwa. Bezzasadnym jest więc przekazywanie w takich przypadkach do zarządu województwa całej dokumentacji. Mocą konsultowanej ustawy zarząd województwa nie ma podstaw do analizowania protestu pozostawionego bez rozpatrzenia.</p>	
67.	Samorząd Województwa	Art.131 pkt.18) projektu	3. <i>W przypadku wycofania protestu przez podmiot</i>	W całości zapisów, tryb	Uwaga uwzględniona ze zmianą. Propozycja przepisu:

	Pomorskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	ustawy w zakresie dodawanego art. art.22 b ust.3	<p><i>ubiegający się o wsparcie na wdrażanie LSR LGD:</i></p> <p>1) <i>pozostawia protest bez rozpatrzenia, informując o tym podmiot w formie pisemnej lub</i></p> <p>2) <i>w terminie 7 dni przekazuje oświadczenie o wycofaniu protestu do zarządu województwa, właściwego do rozpatrzenia protestu, jeżeli protest został do tego zarządu skierowany.</i></p>	<p>prowadzi do niepotrzebnego dwukrotnego informowania wnioskodawcy o pozostawieniu protestu bez rozpatrzenia, w przypadku skierowania go przez LGD do zarządu województwa.</p> <p>Propozycja SW zmierza do tego, aby LGD pozostawiała protest bez rozpatrzenia jeśli nie został przekazany do zarządu województwa, a w sytuacji jego skierowania, LGD winna przekazać oświadczenie na postawie którego zarząd województwa pozostawi protest bez rozpatrzenia.</p>	<p>„3. W przypadku wycofania protestu przez podmiot ubiegający się o wsparcie na wdrażanie LSR protest pozostawia się bez rozpatrzenia.”.</p> <p>Konsekwencja będzie skreślenie ust. 4 i zmiana dalszej numeracji.</p>
68.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 18) w art. 22d, [str. 82]	<p>Brak adekwatności terminów do skali protestów i zakresu odwołań. Winno być: zarząd województwa rozpatruje protest, weryfikując prawidłowość oceny projektu w zakresie kryteriów i zarzutów, o których mowa w art. 22a ust. 2 pkt 4 i 5 w terminie <u>nie dłuższym niż 45 dni</u> licząc od dnia jego otrzymania. W uzasadnionych przypadkach, w szczególności gdy w trakcie rozpatrywania protestu konieczne jest skorzystanie z pomocy ekspertów, termin rozpatrzenia protestu może być przedłużony, o czym zarząd województwa informuje na</p>	<p>Jak stanowi art. 18 s. 11 projektu konsultowanej ustawy, rozpatrzenie wniosku o przyznanie pomocy powinno nastąpić w terminie nie dłuższym niż niezbędny do należytego wyjaśnienia sprawy... W przywołanym przepisie nie wskazano żadnego terminu, kierując się jedynie pojęciem należytego wyjaśnienia sprawy [Kryterium jakościowe]. Z kolei w art. 131 pkt 18 dot. art. 22a, ust. 2, s. 80 wskazano między innymi, że protest winien zawierać wskazanie kryteriów wyboru operacji z których oceną podmiot ubiegający się o wsparcie się nie</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Te same terminy obowiązują w ustawie wdrożeniowej - art.68.</p>

			<p>piśmie podmiot ubiegający się o wsparcie na wdrażanie LSR. Termin rozpatrzenia protestu <u>nie może przekroczyć łącznie 60 dni</u> od dnia jego otrzymania... .</p>	<p>zgadza, wraz z uzasadnieniem oraz wskazanie zarzutów o charakterze proceduralnym również z uzasadnieniem. Zakres możliwości odwoławczych jest więc bardzo szeroki. Jak wskazuje dotychczasowa praktyka w ramach PROW 2014-2022 protestujący w ramach jednego protestu kwestionowali ocenę w zakresie wielu kryteriów. Rozmiary protestu były więc bardzo szerokie. Jeśli nałoży się tak szeroki zakres odwoławczy na liczbę protestów złożonych w danym naborze wniosków, to mamy do czynienia z ogromną problematyką, którą trudno rozpatrzeć stosując wskazane wyżej kryterium jakościowe w tak krótkim czasie. Nie wyczerpuje to jeszcze całości zagadnienia, albowiem w danym czasie nabory wniosków przeprowadza nie tylko jedna LGD. Na ogół jest ich więcej, co powoduje odpowiednio przemnożenie skali zjawiska związanego z protestami. Ograniczenie terminu na rozpatrzenie protestu do 21 dni jest całkowicie oderwane od rzeczywistości, z jaką mierzą się od lat samorzady województw. Co więcej, jak stanowi ustawa protest jest rozpatrywany przez</p>	
--	--	--	---	--	--

				<p>zarząd województwa. W praktyce oznacza to przedstawienie wyniku rozpatrzenia protestu na posiedzeniu zarządu województwa. Jest to kolejne skrócenie terminu na rozpatrzenie protestu, albowiem wymaga przygotowania stanowiska wobec protestu odpowiednio wcześniej - przed posiedzeniem zarządu, który proceduje zgodnie z harmonogramem. W tym kontekście nadal aktualna jest argumentacja o liczbie protestów jakie wpłynęły do zarządu województwa w danym naborze, zakresu odwołania, a więc liczby kryteriów jaką zawiera każdy protest no i liczby LGD, które w tym samym czasie przeprowadziły nabory wniosków, wybrały wnioski, od których również złożono protesty. Skala zjawiska jest więc bardzo szeroka. Jeśli ma być zastosowane w procedurze odwoławczej kryterium jakościowe i rozpatrzenie protestu ma być należyтым rozstrzygnięciem sprawy, zawierającym jak wskazuje kolejny przepis projektu ustawy [art. 22e ust. 1 pkt 1) treść rozstrzygnięcia wraz z uzasadnieniem, które dodajmy –</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>winną odnosić się do każdego kryterium jakie dany protest zawiera, to musi być na to przewidziany odpowiedni czas. 21 dni, które jak wspomniano odpowiednio umniejszają posiedzenia zarządu województwa jest niewystarczające, nie odnosi się w żaden sposób do rzeczywistości postępowania jaką prawo do wniesienia protestu implikuje. Uzupełniająco, przedstawiając uzasadnienie na rzecz wydłużenia terminu na rozpatrzenie protestu przez zarząd województwa do 45 i łącznie do 60 dni można posłużyć się terminem jaki przewidziano na rozpoznanie skargi [art. 22h ust. 6, s. 84], który wynosi 30 dni. Postępowania skargowe w przypadku nieuwzględnienia protestu, negatywnej ponownej oceny lub pozostawienia protestu bez rozpatrzenia mają charakter incydentalny, występują sporadycznie i stanowią zaledwie kilka procent wszystkich protestów. Na tak marginalne zjawisko jakim jest postępowanie skargowe przewidziano jednak 30 dni, a więc dłużej aniżeli czas jaki przewidziano dla zarządu województwa na rozpatrzenie</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>protestu. Skala zjawiska jest tak wyraźna, że potrzeba wydłużenia terminu nie powinna budzić żadnych zastrzeżeń. Pamiętajmy, że mocą art. 18, s. 11 na rozpatrzenie wniosku a co za tym idzie także i rozpatrzenie protestu winno nastąpić w terminie niezbędnym do należytego wyjaśnienia sprawy. Nie ma więc żadnego uzasadnienia w świetle przywołanych argumentów ażeby termin ten ograniczać do 21 dni, podczas gdy - jak stanowi projekt ustawy [Art. 131 pkt 16 w art. 21 ust. 1e, s. 79] - LGD ma 30 dni od zakończenia naboru wniosków na przekazanie podmiotowi ubiegającemu się o wsparcie informacji o niespełnieniu warunków udzielenia wsparcia, a na przekazanie informacji o wyniku oceny aż 60 dni [Art. 131 pkt 16 w art. 21 ust. 5, pkt 1) s. 79] – zajmując się niejednokrotnie tylko 1 naborem wniosków.</p>	
69.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 18) w art. 22e ust. 2, [str. 83]	Brak wskazania terminu w jakim LGD ma przeprowadzić ponowną ocenę operacji w zakresie kryteriów wyboru, na skutek uwzględnienia protestu przez zarząd województwa. Winien być dodany pkt 3) o treści: LGD dokonuje ponownej	Brak wskazania terminu na ponowną ocenę wniosku w zakresie kryteriów objętych protestem powoduje, że ponowna ocena wniosku po uwzględnieniu protestu przez zarząd województwa jest odwlekana przez LGD. Takie działanie	Uwaga nieuwzględniona. Przepisy projektowanej ustawy regulują kwestię postępowania przez LGD z wnioskiem na skutek uwzględnienia protestu. Jest odesłanie do przepisów wcześniejszych, które stosuje się odpowiednio w tym zakresie.

			oceny operacji po uwzględnieniu protestu przez zarząd województwa w terminie 14 dni od dnia otrzymania pisma informującego o wyniku rozpatrzenia protestu.	dezaktualizuje informacje zawarte we wniosku oraz wywołuje u podmiotów ubiegających się o wsparcie irytację, którą wyrażają poprzez dopytywanie zarządu województwa ile czasu ma LGD na ponowną ocenę wniosku. Ponieważ terminu tego nie wskazano w opiniowanej ustawie, sprawy ponownej oceny wniosku są odwlekane w czasie. Niezbędnym jest więc uregulowanie terminu ponownej oceny wniosku przez LGD proponowanym zapisem.	
70.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 18) w art. 22f ust.1, [str. 83]	Brak uwzględnienia wariantu pozostawienia protestu bez rozpatrzenia, ze względu na niezpełnienie braków formalnych protestu [art. 22a ust. 3, s.81]. winno być: art. 22f ust.1, pkt 3) w przypadku niezpełnienia braków formalnych o których mowa w art. 22a ust. 2, o czym podmiot ubiegający się o wsparcie na wdrażanie LSR jest informowany na piśmie przez LGD.	Jeśli projekt ustawy w art. 22f ust. 1 wymienia przypadki, w których protest pozostawia się bez rozpatrzenia, to należy uwzględnić także brak odpowiedzi protestującego na wezwanie do uzupełnienia braków formalnych, zwłaszcza, że rygor ten przewidziano w art. 22a ust. 3, s. 81.	Uwaga nieuwzględniona. Art. 22a ust. 3 przewiduje możliwość pozostawienia protestu bez rozpatrzenia, a więc regulacja w tym zakresie nie powinna być powielana w art. 22f. Ponadto, protest może zostać pozostawiony bez rozpatrzenia na każdym etapie postępowania zarówno przez LGD jak i zarząd województwa. Patrz zmiana art. 22b ust. 3.
71.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 18) w art. 22f ust.1, pkt 2) [str. 83]	Brak uwzględnienia na poziomie LGD przypadku pozostawienia protestu bez rozpatrzenia, ze względu na wniesienie protestu przez podmiot wykluczony. Winno być: przez podmiot	Zgodnie z art. 22c ust. 1 protest jest wnoszony za pośrednictwem LGD i rozpatrywany przez zarząd województwa. Tak określony tryb wniesienia protestu wymaga w pierwszej kolejności ażeby to	Uwaga uwzględniona ze zmianą. W zależności od ostatecznych ustaleń w zakresie dostępu LGD do rejestru podmiotów wykluczonych.

			wykluczony z możliwości otrzymania wsparcia, o czym podmiot ubiegający się o wsparcie na wdrażanie LSR jest informowany na piśmie przez LGD i zarząd województwa.	LGD ustaliło status podmiotu wnoszącego protest, ażeby nie rozpatrywać protestu zgodnie z art. 22c ust. 3 jeśli został wniesiony przez podmiot wykluczony z możliwości otrzymania wsparcia. Brak sprawdzenia na tym etapie statusu podmiotu powoduje, że LGD na skutek wniesionego protestu weryfikuje wynik dokonanej przez siebie oceny operacji i zajmuje określone stanowisko wobec protestu nie wiedząc, że protest złożył podmiot wykluczony z możliwości otrzymania wsparcia i że w takim przypadku LGD nie powinno rewidować swego stanowiska tylko zgodnie z dyspozycją art. 22f ust. 1 pkt 2) winno pozostawić protest bez rozpatrzenia oraz poinformować o tym pisemnie ubiegającego się o wsparcie; oczywiście z pouczeniem o możliwości wniesienia skargi do sądu administracyjnego na zasadach określonych w art. 22h o czym mowa w art. 22f ust. 2	
72.	Samorząd Województwa Pomorskiego za	Art.131 pkt.18) projektu ustawy w	Należy uzupełnić przesłanki pozostawienia protestu:	Określenie wszystkich przesłanek pozostawienia protestu bez rozpatrzenia.	Uwaga nieuwzględniona. Przesłanki są uwzględnione we wcześniejszych przepisach

	pośrednictwem Związku Województw RP	zakresie dodawanego art. art.22f ust.1	3) po bezskutecznym upływie terminu uzupełnienia lub poprawienia protestu o którym mowa w art.22a ust.3, o czym podmiot ubiegający się o wsparcie na wdrażanie LSR jest informowany na piśmie przez LGD lub zarząd województwa”.		regulujących postępowanie w przypadku złożenia protestu - projektowany art. 22a ust. 3.
73.	Samorząd Województwa Małopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 18) w zakresie dodanego art. 22h ust. 9 pkt 1) lit a) (ustawa a RLKS)	W art. 22 h ust. 9 pkt 1) lit a) proponujemy zmienić sformułowanie „ocena operacji została przeprowadzona w sposób naruszający prawo i naruszenie to miało istotny wpływ na wynik oceny, przekazując jednocześnie sprawę do ponownego rozpatrzenia przez LGD” na sformułowanie „ocena operacji została przeprowadzona w sposób naruszający prawo i naruszenie to miało istotny wpływ na wynik oceny, przekazując jednocześnie sprawę do organu, którego wydal zaskarżone rozstrzygnięcie ”.	Obecny zapis powodowałby, iż rozstrzygnięcie przekazywane byłoby bezpośrednio do LGD z pominięciem organu wydającego zaskarżone rozstrzygnięcie.	Uwaga nieuwzględniona. Rozstrzygnięcie jest przekazywane bezpośrednio do LGD z pominięciem organu wydającego zaskarżone rozstrzygnięcie. Niezależnie od tego czyje (LGD/zarządu województwa) rozstrzygnięcie/czynność w toku rozpatrywania protestu to „pozytywne” rozstrzygnięcie sądu administracyjnego może być „zastosowane/wykonane” jedynie przez LGD. Jeśli sąd uzna skargę za zasadną i Wniosek o wsparcie powinien być „przywrócony do rozpatrywania” – to „przywrócenie” następuje na poziomie LGD, to LGD musi ponownie ocenić wniosek (w zakresie określonym w art. 21 ust. 1).
74.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 18) w art. 22h ust.9, pkt 1), lit b) [str. 84]	Brak doprecyzowania w jakich okolicznościach przekazanie sprawy w wyniku uwzględnienia skargi ma być skierowane do zarządu województwa a w jakich do LGD. Winno być: b) pozostawienie protestu bez rozpatrzenia było	Z uwagi na tryb wniesienia protestu i pośrednictwo LGD [art. 22c ust. 1], w pierwszej kolejności to LGD analizuje protest. Jeśli został on wniesiony po terminie albo nie usunięto w wyniku wezwania braków formalnych protest pozostawia	Uwaga nieuwzględniona. Przekazanie sprawy do rozpatrzenia przez sąd następuje do tego organu który jest właściwy do wyboru operacji, czyli LGD.

			nieuzasadnione, przekazując sprawę do rozpatrzenia przez LGD lub do zarządu województwa, jeśli to zarząd województwa pozostawił protest bez rozpatrzenia.	bez rozpatrzenia. Istnieje zatem z uwagi na tryb postępowania większe prawdopodobieństwo, że to LGD pozostawi protest bez rozpatrzenia. Rozstrzygnięcie sądu winno zatem uwzględniać, kto pozostawił protest bez rozpatrzenia i konsekwentnie wskazać adresata, któremu przekazuje sprawę do rozpatrzenia. Wymienianie zatem w pierwszej kolejności zarządu województwa jako podmiotu właściwego albo opcjonalnie LGD jest wyliczeniem nieprecyzyjnym, nie wpisującym się w tryb wniesienia protestu, pomijającym zupełnie wyższe prawdopodobieństwo wystąpienia takiego przypadku.	
75.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 18) – nowy art. 22 § 1 ust. 2 [str. 85]	Proponuje się usunięcie ust. 2	Procedura odwoławcza w żadnym przypadku nie powinna wstrzymywać zawierania umów, spowolni to proces wdrażania LSR.	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z projektowanym art. 22a zasadny protest powoduje konieczność uwzględnienia przez LGD rozstrzygnięcia zarządu województwa – dotyczy warunków udzielenia wsparcia. Może to mieć również wpływ na kolejność operacji na liście w konsekwencji wyczerpania limitu środków w ramach naboru.
76.	Samorząd Województwa Podkarpackiego za pośrednictwem Związku	Art. 131 pkt. 18 Dodany art. 22a ust.2 pkt	Proponuje się zmianę: (...) o wsparcie w ramach wdrażania LSR (...)	Uwaga porządkowa	Uwaga nieuwzględniona. W art. 17 ust. 1 wprowadzono skrót pojęcia „Wsparcie, o którym mowa w art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2021/1060” w postaci sformułowania:

	Województw RP	4b tiret pierwszy			„wsparcie na wdrażanie LSR”, którym w dalszych przepisach ustawy trzeba się konsekwentnie posługiwać.
77.	Samorząd Województwa Podkarpackiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt. 18 Dodany art. 22a ust.2 pkt 5	Proponuje się zmianę: (...) w ramach wdrażania LSR (...)	Uwaga porządkowa	Uwaga nieuwzględniona. W art. 17 ust. 1 wprowadzono skrót pojęcia „Wsparcie, o którym mowa w art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2021/1060” w postaci sformułowania: „wsparcie na wdrażanie LSR”, którym w dalszych przepisach ustawy trzeba się konsekwentnie posługiwać.
78.	Samorząd Województwa Podkarpackiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt. 18 Dodany art. 22a ust.3	Proponuje się zmianę: (...) w ramach wdrażania LSR (...)	Uwaga porządkowa	Uwaga nieuwzględniona. W art. 17 ust. 1 wprowadzono skrót pojęcia „Wsparcie, o którym mowa w art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2021/1060” w postaci sformułowania: „wsparcie na wdrażanie LSR”, którym w dalszych przepisach ustawy trzeba się konsekwentnie posługiwać.
79.	Samorząd Województwa Podkarpackiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt. 18 art. 22f ust.1 pkt 1	Proponuje się dodanie: (...) w art. 22a ust. 2 pkt 4 lub 5, ust. 3 , o czym	Należy wskazać wszystkie przesłanki pozostawienia protestu bez rozpatrzenia	Uwaga nieuwzględniona. Z wcześniejszych przepisów ustawy (art. 22a ust. 3) w zakresie protestów jasno wynika kiedy protest pozostaje bez rozpatrzenia. Nie ma potrzeby powielania przepisów w tym zakresie w art. 22f.
80.	Samorząd Województwa Małopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 19) art. 23 (ustawa a RLKS)	W art. 23 ust 2 sugeruje się następujący zapis: W przypadku gdy w dokumentach, o których mowa w art. 21 ust. 5 pkt 3, zarząd województwa stwierdzi braki lub będzie konieczne uzyskanie wyjaśnień , zarząd województwa wzywa LGD do uzupełnienia braków lub	Brak części tekstu.	Uwaga 1 - uwzględniona Uwaga 2 –nieuwzględniona Ze względu na wątpliwości związane z praktycznym zastosowaniem proponowanej przez SW regulacji, a także mając na względzie ugruntowaną praktykę w tym zakresie w ramach funduszy polityki spójności proponuje się nie wprowadzać zmiany

			<p>złożenia wyjaśnień w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż 7 dni</p> <p>W art. 23 w pkt 5 sugeruje się pozostawienie możliwości poprawienia oczywistej omyłki pisarskiej lub rachunkowej przez podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy zgodnie z art. 87 ust 2.</p>	<p>Obecny zapis wskazuje, że nieusunięcie oczywistych omyłek przez wnioskodawcę skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.</p>	<p>w przepisie. Zasadniczą wątpliwość budzi możliwość dokonywania przez SW jakichkolwiek zmian we wniosku o wsparcie w sytuacji, gdy wnioski są składane za pomocą systemu teleinformatycznego. W obecnej perspektywie SW sygnalizowały, że w ramach polityki spójności nie ma technicznych możliwości dokonywania takich zmian przez SW – jedynie wnioskodawca może dokonać korekt we wniosku na wezwanie SW.</p>
81.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 19) w art. 23 ust.2 [str. 85]	<p>Proponowane brzmienie:</p> <p>2. W przypadku gdy w dokumentach, o których mowa w art. 21 ust. 5 pkt 3, zarząd województwa stwierdzi braki lub będzie konieczne złożenie wyjaśnień wzywa LGD do uzupełnienia braków lub złożenia wyjaśnień w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż 7 dni.</p>	<p>Doprecyzowanie zapisu: brakuje informacji co zostało stwierdzone.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Propozycja przepisu - art. 23 ust. 2:</p> <p>„2. W przypadku gdy w dokumentach, o których mowa w art. 21 ust. 5 pkt 3, zarząd województwa stwierdzi braki lub będzie konieczne uzyskanie wyjaśnień wzywa LGD do uzupełnienia braków lub złożenia wyjaśnień w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż 7 dni.”.</p>
82.	Samorząd Województwa Pomorskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art.131 pkt.19) lit.a) projektu ustawy w zakresie art.23 ust.4	<p>dodanie zapisu:</p> <p>„4b. Wyczerpanie środków o których mowa w ust.4b weryfikowane jest w odniesieniu do operacji wybranych przez LGD/ kwoty zawartych umów (???)”.</p>	<p>Mając na uwadze wyroki sądów należy w ustawie określić co oznacza/ na jakim etapie (wybranie przez LGD, podpisanie umów przez SW, itp.) mowa jest o „wyczerpaniu kwoty środków”.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Zgodnie z dotychczasową wykładnią przepisu wyczerpanie środków oznacza zawarcie umów w ramach danego naboru.</p>
83.	Samorząd Województwa Mazowieckiego za	Art. 131 pkt 19 w zakresie art. 23 ust. 7	<p>Proponuje się przyjąć następujące brzmienie:</p>	<p>Wskazany okres 6 miesięcy stanowi okres zbyt krótki. Mając na uwadze zasady wykorzystania</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Uwaga uzgodniona na spotkaniu roboczym z samorządami w dn.</p>

	pośrednictwem Związku Województw RP		„7. Jeżeli po upływie 10 miesięcy od dnia przekazania wniosków o wsparcie do zarządu województwa okaże się, że nie jest możliwe udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach limitu środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR wskazanego w regulaminie naboru wniosków o wsparcie, zarząd województwa informuje podmiot ubiegający się o wsparcie na wdrażanie LSR o braku dostępnych środków na udzielenie tego wsparcia i pozostawia wniosek bez rozpatrzenia.”;	„różnic kursowych” oraz znaczną liczbę naborów wniosków o przyznanie pomocy ogłaszanych przez LGD proponuje się wydłużenie tego okresu do 10 miesięcy.	9.12.2022 r. o pozostawieniu brzmienia przepisu.
84.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 19) – nowy ust. 7 [str. 86]	Proponuje się zapis w brzmieniu: Jeżeli po upływie 6 miesięcy od dnia przekazania wniosków o wsparcie do zarządu województwa nie zostanie potwierdzona możliwość udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR w ramach limitu środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR wskazanego w regulaminie naboru wniosków o wsparcie, zarząd województwa informuje podmiot ubiegający się o wsparcie na wdrażanie LSR o braku dostępnych środków na udzielenie tego wsparcia i	Proponuje się rezygnację z określenia „Okaże się”, które jest nieprecyzyjne i nie wyznacza maksymalnego terminu, w jakim należy potwierdzić dostępność środków w ramach LSR (nie precyzuje co robić, jeśli się „nie okaże”...)	Uwaga nieuwzględniona. Na spotkaniu roboczym w dn. 9.12.2022 r. ustalono o zachowaniu regulacji dot. wopp oczekujących na uwolnienie się środków w ramach naboru. Określenie takie jest już w obowiązującym przepisie. Ugruntowana jest zarówno wykładnia jak i praktyka zastosowania tego pojęcia.

			pozostawia wniosek bez rozpatrzenia.		
85.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 20) [str. 86]	Proponuje się zapis w brzmieniu: 20) w art. 24 skreśla się wyrazy „o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b–e rozporządzenia nr 1303/2013”.	usunięcie jedynie zapisu „art. 35 ust. 1 lit. b–e rozporządzenia nr 1303/2013” jest niewłaściwe. Należy usunąć zapis „, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b–e rozporządzenia nr 1303/2013”.	Uwaga uwzględniona.
86.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 138 [str. 92]	Proponowany zapis: Art. 138. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej harmonogram naborów wniosków o przyznanie pomocy na 2023 r. w terminie ~~3 dni~~ 2 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.	Termin 3 dni na ustalenie sprawy w instytucji jest praktycznie terminem nierealnym.	Uwaga nieuwzględniona. Uwzględnienie propozycji SW oznaczałoby opóźnienie we wdrażaniu Planu Strategicznego. Nie ma obowiązku ogłaszania naboru. Harmonogram może również nie zakładać żadnych naborów.
87.	Samorząd Województwa Małopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 143	Brak oznaczenia ustępu pierwszego.		Uwaga uwzględniona.
88.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 143 ust. 1 [str. 93]	Proponowany zapis: Art. 143. 1. W przypadku gdy marszałek województwa sprawuje nadzór nad lokalną grupą działania, o której mowa w: 1) art. 15 ustawy zmienianej w art. 128, lub 2) art. 4 ustawy zmienianej w art. 131 – która w dniu wejścia w życie ustawy nie jest stroną umowy ramowej lub zawarta przez tą lokalną grupą	1) Należy dodać ustęp 1. 2) Ponadto z uwagi na priorytety w realizacji programu przede wszystkim dodatkowe środki jakie otrzymały LGD i samorządy i konieczności ich szybkiej kontraktacji wykonanie tego zadania powinno zostać odroczone.	1. Uwaga uwzględniona. 2. Uwaga uwzględniona ze zmianą. 2. Propozycja brzmienia przepisu: 1. W przypadku, gdy nie ma podstaw aby lokalna grupa działania, o której mowa w:

			<p>działania umowa ramowa została już wykonana – marszałek województwa w terminie ~~miesiąca~~ 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy informuje właściwy sąd rejestrowy, że nie ma podstaw aby stowarzyszenie dalej działało zgodnie z art. 15 ustawy zmienianej w art. 128 lub art. 4 ustawy zmienianej w art. 131.</p>		<p>1) art. 15 ustawy zmienianej w art. 128, lub</p> <p>2) art. 4 ustawy zmienianej w art. 131</p> <p>– działała dalej zgodnie z tymi przepisami, marszałek województwa informuje lokalną grupę działania o tych okolicznościach w terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.</p> <p>2. Lokalna grupa działania obowiązana jest do zmiany statutu w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania informacji o której mowa w ust. 1. Przepis art. 21 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2022 r. poz. 2261) stosuje się.</p>
89.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	art. 145 [str. 93]	<p>Proponowany zapis: Art. 145. Do realizacji rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, o którym mowa w części drugiej w tytule III w rozdziale II rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu</p>	<p>Doprecyzowanie zapisu. W związku z wydłużeniem realizacji Leadera w ramach perspektywy 2014-2020 LGD muszą realizować LSR zgodnie z dotychczasowymi przepisami.</p>	<p>Uwaga uwzględniona ze zmianą. Dopisanie Funduszu Rybackiego.</p> <p>Wprowadzenie proponowanej zmiany jest niezgodne z zasadami techniki prawodawczej w zakresie wykreślenia odwołania do art. 131.</p>

			<p>Spółecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Spółecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, z późn. zm.4)), z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Spółecznego stosuje się przepisy ustawy o rozwoju z udziałem społeczności lokalnej zmienianej w art. 131 w dotychczasowym brzmieniu.</p>		
90.	Samorząd Województwa Pomorskiego za pośrednictwem Związku	-	<p>Niezbędne jest uregulowanie w ustawie trybu powoływania komitetu o którym mowa w art. 31 ust.3 CPR 2021/1060. W propozycji przedstawionej w</p>		<p>Uwaga wyjaśniona. Na spotkaniu roboczym z MFiPR ustalono, iż komitet nie będzie przedmiotem legislacji w ustawie o RLKS. Będzie to przedmiotem obrad</p>

	Województw RP		<p>ramach „prekonsultacji” projektu zmian ustawy o rlks wskazano, iż „Zarząd województwa, będący stroną umów ramowych, które określają wysokość środków z więcej niż jednego EFSI, powołuje komitet w celu monitorowania LSR, o którym mowa w art. 31 ust. 3 rozporządzenia 2021/1060, nie później niż 6 miesięcy od dnia zawarcia pierwszej takiej umowy albo realizuje zadanie dotyczące monitorowania LSR, o którym mowa w art. 31 ust. 3 rozporządzenia 2021/1060 w ramach zadań komitetu monitorującego, o którym mowa w art. 38 rozporządzenia 2021/1060”. Mając na uwadze, iż RLKS pozostaje częścią „programów regionalnych” (a zatem i tak będzie przedmiotem zainteresowania Komitetów Monitorujących dla FEW 2021-2027) oraz konieczność wyboru projektów (np grantowych) w ramach FEW 2021-2027 na podstawie zatwierdzonych przez KM kryteriów zasadnym jest powoływanie komitetu o którym mowa w art.31 ust.3 CPR 2021/1060 na poziomie regionalnym lub powierzenie zadań w tym zakresie</p>		KUP, ale może być to również przedmiotem na poziomie regionalnym. Wyjaśnione z samorządami w dn. 9.12.2022 r.
--	---------------	--	---	--	---

			komitetowi o którym mowa w art. 38 CPR 2021/1060.		
--	--	--	---	--	--

Lp.	Podmiot zgłaszający uwagi	Jednostka redakcyjna	Treść uwagi	Proponowane brzmienie przepisu	Stanowisko MRiRW
1.	ARiMR	Rozdział I Przepisy ogólne	Proponuje się wprowadzenie zapisu podobnie jak w przepisie art. 17 obecnie obowiązującej ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem EFRROW w ramach PROW na lata 2014-2020. Podobny zapis został wprowadzony do art. 109 ust. 1 pkt 2 projektowanej ustawy o Planie strategicznym dla WPR	Proponujemy rozważyć dopisanie następującego przepisu: „Pomoc jest przyznawana do wysokości limitu środków finansowych stanowiących równowartość w złotych określonej w Planie kwoty środków Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), przeznaczonych na poszczególne interwencje, powiększonych o wysokość kwoty krajowych środków publicznych przeznaczonych na współfinansowanie tych interwencji. W przypadku braku środków finansowych pomocy nie przyznaje się”.	Uwaga nieuwzględniona. Proponowany przepis usztywni zarządzanie wolnymi środkami i nie pozwoli elastycznie zarządzać limitami w granicach art. 32 ust. 6 lit. b rozporządzenia 2021/2116.
2.	ARiMR	Art. 2	Przedmiotowa propozycja wynika z tego, że w projekcie ustawy (np. art. 92 ust. 1 pkt 6) jest stosowane pojęcie „jednostka certyfikująca”, natomiast w projekcie ustawy brak jest wskazania, jak należy rozumieć to pojęcie.	W słowniku pojęć proponujemy dodać definicję pojęcia „jednostka certyfikująca” w następującym brzmieniu: „jednostka certyfikująca – jednostkę certyfikującą w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia .... o finansowaniu wspólnej polityki rolnej na lata 2023-2027 (Dz. U. ...)”	Uwaga uwzględniona ze zmianą, tj. przez odniesienie do jednostki certyfikującej w rozumieniu art. 12 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia 2021/2116.

3.	ARiMR	Art. 2	<p>Proponujemy dodanie definicji wytycznych, skoro ustawa posługuje się tym pojęciem. Dodanie tej definicji ma na celu podkreślenie prawnego charakteru wytycznych, co wydaje się szczególnie istotne w perspektywie ewentualnych sporów sądowych na tle spraw dotyczących niespełnienia przez wnioskodawców warunków przyznania pomocy, które zostaną dookreślone na poziomie wytycznych.</p>	<p>Wytyczne – instrument prawny określający ujednoczone warunki i procedury w zakresie realizacji Planu skierowane do instytucji i podmiotów uczestniczących w jego realizacji</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z § 146 ust. 1 Zasad techniki prawodawczej: „1. W ustawie lub innym akcie normatywnym formułuje się definicję danego określenia, jeżeli: 1) dane określenie jest wieloznaczne; 2) dane określenie jest nieostre, a jest pożądane ograniczenie jego nieostrości; 3) znaczenie danego określenia nie jest powszechnie zrozumiałe; 4) ze względu na dziedzinę regulowanych spraw istnieje potrzeba ustalenia nowego znaczenia danego określenia.”. Żadna z tych przesłanek nie zachodzi w tym przypadku, gdyż pojęcie „wytyczna” jest jasne i oznacza to co wskazuje słownik języka polskiego PWN, tj.: wytyczna «wskazówka określająca sposób działania» Z treści projektowanych przepisów wynika, że ta „wskazówka” jest wiążąca dla adresatów.</p>
4.	ARiMR	Art. 2 pkt 11 lit. a	<p>O wszelkich obszarach należących do gospodarstwa wykorzystywanych do osiągnięcia minimalnego udziału powierzchni gruntów ornych</p>	<p>Proponuje się, aby lit. a przyjęła następujące brzmienie: obszarem, o którym mowa w art. 4 ust. 4 lit. b ppkt (ii) oraz</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Duże elementy krajobrazu (EFA) są tylko do wypełnienia warunkowości oraz do JPO,</p>

			<p>przeznaczonych na obszary i elementy nieprodukcyjne, w tym: elementy krajobrazu objęte obowiązkiem zachowania w ramach normy DKR 8, żywopłoty, pasy zadrzewione, zadrzewienia liniowe, pojedyncze drzewa, rowy, zagajniki śródpolne, oczka wodne, miedze śródpolne i strefy buforowe, w tym strefy buforowe objęte normą DKR 4, pasy gruntów kwalifikujące się do płatności wzdłuż obrzeży lasu (bez produkcji) bez stosowania środków ochrony roślin jak również grunty ugorowane, zgodnie z normą 8 dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, wymienioną w załączniku III mówi ppkt (ii) a nie ppkt (iii)</p>	<p>lit. c ppkt (ii) rozporządzenia 2021/2115, lub</p>	<p>redystrybucyjnej i młodego, a nie są powierzchnią do której płacone są płatności powiązane z produkcją.</p>
5.	ARiMR	Art. 2 pkt 15	<p>Dotyczy: <i>15) kontrola na miejscu – kontrolę na miejscu, o której mowa w pkt A ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia 2022/127;</i></p> <p>Zgodnie z nazwą art. 2 jest to artykuł poświęcony wyjaśnianiu pojęć, tymczasem w odwołaniu, o którym jest mowa (<i>pkt A ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia 2022/127</i>) również nie ma definicji – jest tylko zapis:</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. W pkt 15 nie ma definicji tylko skrót. Kontrola na miejscu, o której mowa w przepisach UE, została określona w projekcie ustawy zgodnie z art. 59 rozporządzenia 2021/2116.</p>

			<p><i>ZAŁĄCZNIK I</i> <i>Kryteria akredytacji dla agencji płatniczych, o których mowa w art. 1 ust. 2</i> <i>1. ŚRODOWISKO WEWNĘTRZNE</i> <i>A. Struktura organizacyjna</i> <i>Struktura organizacyjna agencji płatniczej, która pozwala jej wykonywać następujące główne zadania w odniesieniu do wydatków EFRG i EFRROW:</i> <i>(i) zatwierdzanie płatności i ich kontrola w celu ustalenia, w szczególności poprzez kontrole administracyjne i kontrole na miejscu, czy kwota, która ma zostać wypłacona beneficjentowi, jest zgodna z przepisami Unii</i></p> <p>Zapis wymaga doprecyzowania, ponieważ definicja kontroli na miejscu odwołuje się do kontroli na miejscu o której mowa w pkt A ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia 2022/127, jednakże w załączniku tym mowa jest ogólnie o kontroli na miejscu natomiast brak jest określenia jak należy rozumieć to pojęcie.</p>		
6.	ARiMR	Art. 2. pkt 25	Dostosowanie definicji systemu rolnoleśnego do definicji z Planu Strategicznego.	Proponuje się zmianę brzmienia art. 2 pkt 25 projektu ustawy, na: pkt 25) systemy rolno-leśne - użytkowanie gruntu rolnego tj. gruntu ornego i trwałego użytku zielonego, na którym drzewa lub	Uwaga nieuwzględniona. Definicja systemów rolnoleśnych zawarta w projekcie ustawy zgodna jest z definicją z Planu Strategicznego.

				krzewy są zintegrowane z uprawą rolną na tym samym obszarze w ramach interwencji Zakładanie systemów rolno-leśnych;	Przepis został sformułowany zgodnie z wymogami redakcyjnymi wynikającymi z techniki prawodawczej. Nieco odmienne brzmienie przepisu w projekcie ustawy nie zmienia istoty definicji.
7.	ARiMR	Art. 2 pkt 26	<p>Zapewnienie zgodności z definicjami określonymi w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.</p> <p>Ponadto doprecyzowania wymaga określenie wieku „młodych drzewiastych roślin” – np. max do 5 lat. Powyższej kwestii brakuje w definicji szkółek w Planie Strategicznym i dlatego też powinna zostać doprecyzowana.</p>	<p>Proponuje się następujące brzmienie pkt 26 w art. 2 :</p> <p>26) szkółki – obszary młodych drzewiastych (drzewnych) roślin w wieku max. do 5 lat uprawianych na otwartym powietrzu w celu późniejszego przesadzenia:</p> <p>a) szkółki winorośli oraz podkładek;</p> <p>b) szkółki drzew i krzewów owocowych;</p> <p>c) szkółki roślin ozdobnych;</p> <p>d) komercyjne szkółki drzew i krzewów leśnych z wyłączeniem rosnących w lesie szkółek przeznaczonych na potrzeby własne gospodarstwa rolnego;</p> <p>e) szkółki drzew i krzewów do sadzenia w ogrodach, parkach, na poboczach dróg i na wałach (na przykład sadzonki żywopłotu, róże i inne krzewy ozdobne, ozdobne drzewa i krzewy iglaste), w tym we wszystkich przypadkach ich kłącza, rozłogi i młode sadzonki;</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Przepis został sformułowany zgodnie z wymogami redakcyjnymi wynikającymi z zasad techniki prawodawczej. Nieco odmienne brzmienie przepisu w projekcie ustawy nie zmienia istoty definicji. Przewiduje się, że doprecyzowanie wieku „młodych drzewiastych” nastąpi w rozporządzeniu.</p>
8.	ARiMR	Art. 2 pkt 27	Zapewnienie zgodności z definicjami określonymi w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata	<p>Proponuje się następujące brzmienie pkt 27 w art. 2:</p> <p>27) trawy lub inne zielne rośliny</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Przepis został sformułowany zgodnie z wymogami</p>

			2023-2027.	pastewne – trawy i wszystkie rośliny zielne pastewne, rosnące tradycyjnie na naturalnych pastwiskach i łąkach lub zazwyczaj zawarte w mieszankach nasion przeznaczonych do zasiewania pastwisk lub łąk;	redakcyjnymi wynikającymi z zasad techniki prawodawczej. Nieco odmienne brzmienie przepisu w projekcie ustawy nie zmienia istoty definicji.
9.	ARiMR	Art. 2 pkt 28	<p>Zmiana redakcyjna zgodna z definicją art. 4 ust. 3 lit. c rozporządzenia (UE) 2021/2115.</p> <p>Jednocześnie ARiMR zwraca uwagę, że w definicji art. 4 ust. 3 lit. c rozporządzenia (UE) 2021/2115 znajduje się stwierdzenie: „i które nie były objęte zmianowaniem upraw danego gospodarstwa przez okres co najmniej pięciu lat”</p> <p>Stosowanie takiej definicji skutkowałoby nietraktowaniem TUZ jako TUZ w przypadku, gdy grunty te były np. zakupione od innego rolnika 2 lata temu nawet gdy z historii powierzchni wynika, że tam zawsze był TUZ. Wydaje się, że definicja z naszej ustawy jest poprawna ze względu na trwałość użytku.</p>	<p>Proponuje się następujące brzmienie definicji:</p> <p>“trwałe użytki zielone – grunty, które są wykorzystywane do uprawy traw lub innych zielnych roślin pastewnych rozsiewających się naturalnie (samosiewnych) lub uprawianych (wysiewanych) i które nie były objęte zmianowaniem upraw przez okres co najmniej pięciu lat, przy czym zaoranie, uprawa lub wysiew innego gatunku należącego do traw lub innych zielnych roślin pastewnych po uprawie lub zaoraniu nie powoduje zmiany klasyfikacji danego obszaru jako trwałego użytku zielonego;”</p>	Uwaga uwzględniona.
10.	ARiMR	Art. 2 pkt. 32	Zmiana wskazująca na jednostki obsady.	Proponuje się w lit. a, b i c po wskazanej w liczbach obsadzie dopisać słowo „szt.”	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z Zasadami techniki prawodawczej: § 5. Przepisy ustawy redaguje się zwięźle i syntetycznie, unikając nadmiernej szczegółowości, a zarazem w sposób, w jaki opisuje się typowe sytuacje występujące

					<p>w dziedzinie spraw regulowanych tą ustawą.</p> <p>§ 6. Przepisy ustawy redaguje się tak, aby dokładnie i w sposób zrozumiały dla adresatów zawartych w nich norm wyrażały intencje prawodawcy.</p> <p>§ 7. Zdania w ustawie redaguje się zgodnie z powszechnie przyjętymi regułami składni języka polskiego, unikając zdań wielokrotnie złożonych.</p> <p>Redakcja przepisu musi odpowiadać Zasadom techniki prawodawczej, a zaproponowana nie odpowiada.</p>
11.	ARiMR	Art. 2 pkt 32	Zapewnienie zgodności z definicjami określonymi w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.	<p>Proponuje się następujące brzmienie pkt 32 w art. 2:</p> <p>32) zagajniki o krótkiej rotacji – obszar obsadzony gatunkami:</p> <p>a) z rodzaju wierzba (<i>Salix</i> sp.) – maksymalny cykl zbioru 8 lat, minimalna gęstość obsady 10 000 roślin/ha;</p> <p>b) z rodzaju topola (<i>Populus</i> sp.) – maksymalny cykl zbioru 8 lat, minimalna gęstość obsady 6 500 roślin/ha;</p> <p>c) z rodzaju brzoza (<i>Betula</i> sp.) - maksymalny cykl zbioru 10 lat, minimalna gęstość obsady 10 000 roślin/ha;</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Zgodnie z Zasadami techniki prawodawczej:</p> <p>§ 5. Przepisy ustawy redaguje się zwięźle i syntetycznie, unikając nadmiernej szczegółowości, a zarazem w sposób, w jaki opisuje się typowe sytuacje występujące w dziedzinie spraw regulowanych tą ustawą.</p> <p>§ 6. Przepisy ustawy redaguje się tak, aby dokładnie i w sposób zrozumiały dla adresatów zawartych w nich norm wyrażały intencje prawodawcy.</p> <p>§ 7. Zdania w ustawie redaguje się zgodnie z powszechnie przyjętymi regułami składni</p>

					języka polskiego, unikając zdań wielokrotnie złożonych. Redakcja przepisu musi odpowiadać Zasadom techniki prawodawczej, a zaproponowana nie odpowiada.
12.	ARiMR	Art. 6	Zmiana treści przepisu pozwoli na zachowanie analogii do treści art. 6 ust. 2 pkt 3.	Zmiana treści ust. 2 pkt 4 lit a) na następującą: „przeprowadzać kontrole agencji płatniczej, podmiotów wdrażających, podmiotów wdrażających instrumenty finansowe, instytucji pośredniczących i LGD w zakresie realizowanych przez te podmioty zadań związanych z realizacją Planu pod względem zgodności z postanowieniami Planu, przepisami prawa powszechnie obowiązującego, wytycznymi instytucji zarządzającej oraz regulaminami naborów wniosków o przyznanie pomocy; do tych kontroli stosuje się odpowiednio przepisy o kontroli w administracji rządowej określające zasady i tryb przeprowadzania kontroli”.	Uwaga nieuwzględniona. Instytucja zarządzająca może przeprowadzać kontrole podmiotu wdrażającego instrument finansowy na podstawie przepisu projektu ustawy. Ponadto do kontroli podmiotu wdrażającego instrumenty finansowe nie stosuje się przepisów o kontroli w administracji rządowej.
13.	ARiMR	Art. 7	Projektowany przepisy art. 7 jest nie jednoznaczny, gdyż zapisy rozporządzenia 2022/126 odnoszą się do systemu jakości, a art. 7 powinien odnosić się do wskazanych w w/w rozporządzeniu akceptacji „systemu certyfikacji gospodarstw”. W drodze	Proponuje się, aby przepis w ust. 1 przyjął następujące brzmienie: „Minister właściwy do spraw rozwoju wsi uznaje system certyfikacji gospodarstw (...)”. W konsekwencji dalsze ustępy tego	Uwaga nieuwzględniona. Projektowany art. 7 ustawy dotyczy systemów jakości, o których mowa w art. 47 lit. a rozporządzenia 2022/126 w lit. a). Projektowany przepis nie dotyczy art. 47 lit. b

			<p>decyzji uznaje się/akceptuje system certyfikacji a nie cały krajowy system jakości</p> <p>Krajowy system jakości powinien na podstawie strategii uwarunkować być określony i uregulowany w ustawie, a decyzja powinna się odnosić do systemu certyfikacji.</p> <p>W związku z obecnie proponowanymi przepisami pojawia się kilka pytań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Na czyj wniosek w ust. 1 minister uznaje krajowy system jakości, skoro w ust. 2 minister zawiesza postępowanie (przez kogo wszczęte). 2. W ust. 3 minister cofa uznanie krajowego systemu jakości. Komu jest wydawana taka decyzja??? 	<p>art. powinny dotyczyć systemu certyfikacji gospodarstw a nie krajowego systemu jakości.</p>	<p>rozporządzenia 2022/126.</p> <p>Należy zauważyć, że systemy jakości żywności uznawane są w Polsce od 2007. Na mocy art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. z 2022 r. poz. 2138) minister właściwy do spraw rozwoju wsi uznawał, w drodze decyzji administracyjnej, krajowe systemy jakości żywności, o których mowa w art. 32 ust. 1 lit. b rozporządzenia (WE) nr 1698/2005. Następnie podstawę do uznawania systemów jakości stanowił art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, w oparciu o kryteria wskazane w art. 16 ust. 1 lit. b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013. Należy zauważyć, że kryteria te są takie same jak wskazane w art. 47 lit. a</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>rozporządzenia 2022/126. Ponadto należy zauważyć, że dotychczas uznane przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi krajowe systemy jakości są to systemy, w których certyfikowane są produkty rolne lub środki spożywcze, a nie gospodarstwa.</p> <p>Projektowane przepisy nie obejmują dobrowolnych systemów certyfikacji produktów rolnych, o których mowa w art. 47 lit. b rozporządzenia 2022/126.</p> <p>Ad pyt. 1 Z wnioskiem o uznanie systemu może wystąpić każda osoba fizyczna lub prawna, która opracowała system zgodny z wymaganiami wskazanymi w art. 47 lit. a i zarządza tym systemem.</p> <p>Ad pyt. 2 Decyzja o cofnięciu uznania krajowego systemu jakości jest wydawana podmiotowi, któremu wydana została decyzja o uznaniu systemu jakości</p>
14.	Urząd Ochrony Danych Osobowych	Art. 10 ust. 4 Art. 92 ust. 1	W art. 10 ust. 4 projektu zakłada się, że Zadania delegowane, o których mowa w ust. 3, obejmują w szczególności (...). Podkreślenia wymaga fakt, że dany przepis zawiera otwarty katalog, który wskazuje na możliwość podjęcie zadań bez wskazania, czy ich wykonywanie		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Projektowany art. 10 ust. 4 określa jedynie jakie zadania możliwe są do delegowania podmiotom wdrażających przez agencję płatniczą.</p> <p>Ponadto odnośnie do art. 10 ust. 4 i art. 92 ust. 1 zgodnie z art.</p>

			<p>będzie odbywało się na wykorzystaniu danych osobowych. Jeżeli taka ewentualność ma wystąpić, wszystkie prawa i obowiązki związane z przetwarzaniem danych osobowych muszą być określone przejrzysto, wprost i wyczerpująco w przepisach. W określonym przypadku wskazać należy, na jakich danych te zadania mogą być wykonywane oraz wskazać konkretny cel ich wykorzystania.</p> <p>Tożsama uwaga dotyczy art. 92 ust. 1 projektu dotyczącego zakresu danych w umowie o przyznanie pomocy.</p>		<p>151 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115 bez uszczerbku dla art. 98, 99 i 100 rozporządzenia (UE) 2021/2116, państwa członkowskie i Komisja gromadzą dane osobowe do celów realizacji swoich obowiązków w zakresie zarządzania, kontroli, monitorowania i ewaluacji wynikających z niniejszego rozporządzenia, a w szczególności obowiązków określonych w tytułach VI i VII, i przetwarzają te dane wyłącznie w sposób zgodny z tym celem. Art. 101 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116 również stanowi, że bez uszczerbku dla art. 98, 99 i 100, państwa członkowskie i Komisja gromadzą dane osobowe do celów wykonywania swoich odnośnych obowiązków na mocy niniejszego rozporządzenia związanych z zarządzaniem, kontrolą, audytem, a także z monitorowaniem i ewaluacją oraz, w szczególności, obowiązków określonych w tytule II rozdział II, tytule III rozdziały III i IV, tytule IV i tytule V rozdział III, oraz do celów statystycznych, i nie mogą przetwarzać tych danych w</p>
--	--	--	--	--	---

					sposób niezgodny z tymi celami. Należy podkreślić, że ww. przepisy UE nie określają katalogu danych osobowych przetwarzanych w ww. celach.
15.	Urząd Ochrony Danych Osobowych	Art. 12	W myśl art. 12 projektu przewiduje się, iż Beneficjenci i LGD są obowiązani do przekazywania informacji, o których mowa w art. 131 rozporządzenia 2021/2115, w tym danych osobowych, instytucji zarządzającej, agencji płatniczej, instytucjom 10 pośredniczącym, podmiotom wdrażającym oraz podmiotowi wykonującemu ewaluację, o których mowa w art. 140 rozporządzenia 2021/2115, w celu monitorowania i ewaluacji Planu. Z przedstawionej propozycji przepisu jak również z przywołanego art. 131 rozporządzenia 2021/2115 nie wynika, jakie dane osobowe mają zostać przekazane w celu monitorowania i ewaluacji Planu. Mając na względzie zasadę minimalizacji danych ¹⁴ oraz ograniczenia celu ¹⁵ należy wskazać wprost, jakie dane osobowe mają zostać przekazane przez beneficjentów oraz LGD. Wskazanie takich danych wyeliminuje wątpliwości		Uwaga nieuwzględniona. W ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej podstawą przetwarzania danych osobowych nie będą przepisy projektowanej ustawy tylko zgoda podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy wyrażona we wniosku o przyznanie tej pomocy albo postanawiania umowy o przyznaniu pomocy, co jest zgodne z art. 6 ust. 1 RODO. Jak wynika z art. 6 ust. 3 RODO w takim przypadku projektowanej ustawy nie dotyczy wymóg określenia w niej celu przetwarzania. Ponadto zgodnie z art. 151 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115 bez uszczerbku dla art. 98, 99 i 100 rozporządzenia (UE) 2021/2116, państwa członkowskie i Komisja gromadzą dane osobowe do celów realizacji swoich obowiązków w zakresie

¹⁴ Zgodnie z art. 5 ust. 1 lit c rozporządzenia 2016/679 Dane osobowe muszą być adekwatne, stosowne oraz ograniczone do tego, co niezbędne do celów, w których są przetwarzane („minimalizacja danych”).

¹⁵ Zgodnie z art. 5 ust. 1 lit b rozporządzenia 2016/679 Dane osobowe muszą być zbierane w konkretnych, wyraźnych i prawnie uzasadnionych celach i nieprzetwarzane dalej w sposób niezgodny z tymi celami; dalsze przetwarzanie do celów archiwalnych w interesie publicznym, do celów badań naukowych lub historycznych lub do celów statystycznych nie jest uznawane w myśl art. 89 ust. 1 za niezgodne z pierwotnymi celami („ograniczenie celu”).

			wykonawców tych norma co do zakresu tych danych.		zarządzania, kontroli, monitorowania i ewaluacji wynikających z niniejszego rozporządzenia, a w szczególności obowiązków określonych w tytułach VI i VII, i przetwarzają te dane wyłącznie w sposób zgodny z tym celem. Art. 101 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116 również stanowi, że bez uszczerbku dla art. 98, 99 i 100, państwa członkowskie i Komisja gromadzą dane osobowe do celów wykonywania swoich odnośnych obowiązków na mocy niniejszego rozporządzenia związanych z zarządzaniem, kontrolą, audytem, a także z monitorowaniem i ewaluacją oraz, w szczególności, obowiązków określonych w tytule II rozdział II, tytule III rozdziały III i IV, tytule IV i tytule V rozdział III, oraz do celów statystycznych, i nie mogą przetwarzać tych danych w sposób niezgodny z tymi celami. Należy podkreślić, że ww. przepisy UE nie określają katalogu danych osobowych przetwarzanych w ww. celach.
16.	ARiMR	Art. 12	Przedmiotowy zapis stworzy podstawę prawną do udzielania przez Agencję informacji również o wnioskodawcach	Propozycja dodania w Art. 12 wyrazy „Wnioskodawcy”	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z art. 113 rozporządzenia 2021/2115 państwa członkowskie

			<p>ubiegających się o przyznanie pomocy w ramach poszczególnych interwencji. Podnieść jednocześnie należy, że takie dane były przedmiotem kierowanych próśb o ich przekazanie przez podmioty dokonujące ewaluacji w ramach PROW na lata 2014-2020.</p>	<p>Art. 12. Wnioskodawcy, Beneficjenci i LGD są obowiązani do przekazywania informacji, o których mowa w art. 131 rozporządzenia 2021/2115, w tym danych osobowych, instytucji zarządzającej, agencji płatniczej, instytucjom 10 pośredniczącym, podmiotom wdrażającym oraz podmiotowi wykonującemu ewaluację, o których mowa w art. 140 rozporządzenia 2021/2115, w celu monitorowania i ewaluacji Planu.</p>	<p>zapewniają, aby beneficjenci wsparcia przyznawanego na podstawie interwencji w ramach planu strategicznego WPR i lokalne grupy działania, o których mowa w art. 33 rozporządzenia (UE) 2021/1060, przekazywali instytucji zarządzającej lub innym jednostkom wyznaczonym do pełnienia funkcji w ich imieniu wszystkie informacje niezbędne do monitorowania i ewaluacji planu strategicznego WPR. Ponadto przetwarzanie danych osobowych w ramach PS odbywać się będzie na podstawie zgody wyrażonej we wniosku o przyznanie pomocy albo na podstawie umowy o przyznaniu pomocy.</p>
17.	ARiMR	Art. 13	<p>Przywołany w ust. 1 art. 123 rozporządzenia 2021/2115 określa obowiązki i zadania instytucji zarządzającej, a nie obowiązki i zadania agencji płatniczej, podmiotów wdrażających, podmiotów wdrażających instrumenty finansowe, instytucji pośredniczących oraz LGD.</p> <p>Także w załączniku III załączniku III ust. 1.4. rozporządzenia 2022/129 to instytucja zarządzająca zapewnia opublikowanie harmonogramu planowanych zaproszeń do składania wniosków, a także jego aktualizację.</p>	<p>Proponuje się poniższe brzmienie ust. 1. „Minister właściwy do spraw rozwoju wsi, jako instytucja zarządzająca, informuje i rozpowszechnia informacje o Planie, w tym określone w art.123 rozporządzenia 2021/2115”</p> <p>W konsekwencji także następne ustępy tego art. powinny odnosić się do instytucji zarządzającej a nie agencji czy podmiotów wdrażających.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona w proponowanym brzmieniu. Zgodnie z art. 123 ust. 2 lit. c i k rozporządzenia 2021/2115 instytucja zarządzająca (IŻ) odpowiada za zarządzanie planem strategicznym WPR i za wdrożenie go w efektywny, skuteczny i prawidłowy sposób. W szczególności zapewnia: c) aby zainteresowani rolnicy i inni beneficjenci otrzymali, w stosownych przypadkach drogą elektroniczną, jasne i dokładne informacje na temat</p>

					<p>podstawowych wymogów w zakresie zarządzania oraz minimalnych norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, ustanowionych zgodnie z tytułem III rozdział I sekcja 2, jak również na temat wymogów związanych z warunkowością społeczną, ustanowionych zgodnie z tytułem III rozdział I sekcja 3, które należy stosować na poziomie gospodarstwa;</p> <p>upowszechnianie informacji o planie strategicznym WPR, w tym z wykorzystaniem krajowej sieci WPR, poprzez informowanie: (...).</p> <p>Należy dostrzec różnicę między zadaniem polegającym np. na informowaniu a zadaniem polegającym na zapewnieniu tego informowania. To samo dotyczy zapewnienia przez IZ poblokowania harmonogramu naborów. To od instytucji zarządzającej zależy w jaki sposób zapewni wymagane informowanie i publikowanie harmonogramu.</p> <p>Zapewnienie to nastąpi przez m.in. określenie, zgodnie z pojęciem ustawy, właściwych</p>
--	--	--	--	--	--

					podmiotów i zadań, które mają one wykonywać. Jednakże z uwagi na to, że instytucja zarządzająca również będzie informować o Planie Strategicznym dodano ją do katalogu podmiotów wymienionych w art. 13 ust. 1.
18.	ARiMR	Art. 14	Zwracamy uwagę, iż na mocy opiniowanej ustawy podmiot wdrażający został zdefiniowany jako podmiot, któremu zostały delegowane zadania agencji płatniczej. Oprócz ww. podmiotu zdefiniowany został również podmiot wdrażający instrument finansowy, jako podmiot wdrażający instrument finansowy w rozumieniu art. 2 pkt 22 rozporządzenia 2021/1060. Zatem pod pojęciem podmiotu wdrażającego nie należy rozumieć podmiotu wdrażającego instrument finansowy. Wobec powyższego poddajemy pod rozważenie czy przykładowo w art. 14 współpraca nie powinna też obejmować podmiotu wdrażającego instrumenty finansowe, gdyż na chwilę obecną nie został on tam wymieniony. Uwaga dotyczy odpowiednio całej ustawy.		Uwaga uwzględniona. W art. 14 dopisano podmiot wdrażający.
19.	ARiMR	Art. 14	Należałoby wskazać w jakim zakresie jest ta współpraca, tak aby takie instytucje jak np. ZUS nie opierał odmowy współpracy na swoich przepisach. Ze względu na fakt, iż w	Proponuje się, aby w projektowanym przepisie wskazane było, że współpraca przy realizacji zadań związanych z Planem, a zwłaszcza przygotowywanie danych	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z podstawowym znaczeniem wyrazu „współpraca” jest to

			proponowanym przepisie jest też mowa o organach samorządu terytorialnego (działających w ramach odrębnych budżetów) istotnym jest wskazanie już w ustawie o nieodpłatności.	niezbędnych jest nie odpłatne.	1. «działalność prowadzona wspólnie przez jakieś osoby, instytucje lub państwa». Takie znaczenie wyklucza odpłatność współpracy. Ponadto przepis jest bardzo ogólny, nie ma w nim mowy o przygotowywaniu danych.
20.	ARiMR	Rozdział III Przepisy ogólne dotyczące pomocy	Z wracamy uwagę, iż zgodnie z art. 61 ust. 4 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, w uzasadnionych przypadkach właściwa instytucja może odmówić zawarcia umowy o dofinansowanie projektu albo odmówić podjęcia decyzji o dofinansowaniu projektu, jeżeli zachodzi obawa wyrządzenia szkody w mieniu publicznym w następstwie zawarcia umowy o dofinansowanie projektu albo podjęcia decyzji o dofinansowaniu projektu, w szczególności gdy w stosunku do wnioskodawcy będącego osobą fizyczną lub członka organów zarządzających wnioskodawcy niebędącego osobą fizyczną toczy się postępowanie karne lub karne skarbowe za przestępstwo składania fałszywych zeznań, przekupstwa, przeciwko mieniu, wiarygodności dokumentów, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi, obrotowi		Uwaga uwzględniona.

			gospodarcemu, systemowi bankowemu albo inne związane z wykonywaniem działalności gospodarczej lub popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych, w związku z dofinansowaniem, które zostało udzielone ze środków publicznych na realizację projektu temu wnioskodawcy, podmiotowi powiązanemu z nim osobowo lub kapitałowo lub członkowi organów zarządzających tego wnioskodawcy lub podmiotu. W związku z tym rozważenia wymaga, czy analogiczna regulacja powinna zostać wprowadzona do projektu ustawy, co wiąże się z występującym w praktyce niejednokrotnie problemem możliwości przyznania pomocy pomimo toczącego się przeciwko wnioskodawcy postępowania karnego.		
21.	ARiMR	Art. 15	Propozycja wynika z konieczności egzekwowania normy prawnej wynikającej z art. 15 poprzez możliwość uzyskania na bieżąco informacji będących w posiadaniu Biura Informacyjnego Krajowego Rejestru Karnego, w oparciu o które będzie można zweryfikować dane będące w posiadaniu ARiMR przy rozstrzygnięciu wniosku o udzielenie pomocy. Ponadto, w zw. z trwającymi pracami nad nowelizacją ustawy o KRK, w ramach których Biuro Informacyjne Krajowego Rejestru	Proponuje się dodanie ust. 3-4 w brzmieniu: „Biuro Informacyjne Krajowego Rejestru Karnego niezwłocznie informuje Agencję o zakazie dostępu do środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, 1692, 1725 i 1747) orzeczoną wobec osoby fizycznej lub podmiotu zbiorowego, których dane zgromadzono w Krajowym Rejestrze Karnym oraz o wykonaniu albo darowaniu	Uwaga uwzględniona ze zmianą.

			<p>Karnego zaproponowało analogiczny przepis do ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. <i>o wspieraniu obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020</i> (Dz.U. z 2022 poz. 1234) przyjęcie takich rozwiązań na gruncie nowej perspektywy wydaje się zasadne i usprawiedliwione.</p> <p>Rozwiązanie to pozwoli uniknąć cyklicznego występowania przez ARiMR do KRK z wnioskiem o weryfikację czy KRK przetwarza informacje o osobach lub podmiotach zbiorowych, wobec których orzeczono środek karny w postaci zakazu dostępu do środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.</p>	<p>orzeczonego zakazu, a także o usunięciu z Krajowego Rejestru Karnego danych o orzeczonym zakazie.</p> <p>4.W celach określonych w ust. 2 Agencja przetwarza dane osobowe w postaci pozyskanych z urzędu informacji, o których mowa w ust.3, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) dla osoby fizycznej, która posiada PESEL: imię, nazwisko, Pesel; b) dla osoby fizycznej posiadającej inne obywatelstwo niż polskie, bezpaństwowca lub której obywatelstwo jest nieznanе: imię, nazwisko, obywatelstwo lub obywatelstwa, numer PESEL, numer dokumentu stwierdzającego tożsamość i nazwę tego dokumentu: np. paszport, prawo jazdy; c) dla podmiotu zbiorowego: nazwę (firmę), REGON; d) oznaczenie sądu, który wydał wyrok oraz sygnaturę akt; e) datę wydania i uprawomocnienia się wyroku; f) nazwę orzeczonego środka karnego w postaci zakazu lub zakazów o których mowa w ust. 1 oraz okres na który orzeczono każdy z wymienionych środków.” 	
22.	Wielkopolski	Art. 16	A co z osobami starszymi, nie		Wyjaśnienie.

	Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu		umiejącymi obsługiwać komputera? Jest to w pewnym sensie wykluczenie społeczne.		Osoby zainteresowane uzyskaniem wsparcia, mogą skorzystać z pomocy doradców rolniczych, zarówno zatrudnionych w wojewódzkich ośrodkach doradztwa rolniczego czy też doradców prywatnych.
23.	ARiMR	Art. 17	Istnieje konieczność doprecyzowanie przepisu o sposób składania zmiany oraz wycofanie wniosku. Proponuje się, aby zarówno zmiany do wniosku, jak i wycofanie wniosku składane było wyłącznie za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji. Doprecyzowanie to wynika między innymi z orzecznictwa sądów administracyjnych, w tym z wyroku NSA z dnia 22 stycznia 2022 r. I GSK 1178/21, który odniósł się do kwestii wycofania wniosku. NSA wskazał, że <u>zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 1 lit. a rozporządzenia z dnia 12 marca 2019 r. w sprawie formularza wniosku o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, formularz udostępniony na stronie internetowej Agencji umożliwia złożenie wniosku o przyznanie jednolitej płatności obszarowej.</u> <i>Analiza wyżej wymienionych regulacji prowadzi do kluczowego wniosku, zgodnie z którym regulacje te odnoszą się wyłącznie do kwestii składania wniosków o przyznanie jednolitej płatności obszarowej. Zarówno</i>	Proponuje się przyjąć brzmienie: „Wniosek o przyznanie pomocy, zmianę tego wniosku lub jego wycofanie składa się za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.	Uwaga uwzględniona.

			<i>regulacja ustawowa, jak też przepisy wykonawcze nie dotyczą zasad wnoszenia drogą elektroniczną innych pism w toku postępowania, w tym w szczególności pism, w których następuje cofnięcie uprzednio złożonego wniosku.</i>		
24.	ARiMR	Art. 20 pkt 6	Przedmiotowa propozycja w celu zapewnienia, aby pomoc w ramach narzędzi zarządzania ryzykiem, o których mowa w art. 69 lit. f rozporządzenia 2021/2115 w formie wsparcia funduszy wzajemnościowych była przyznawana na podstawie umowy o przyznaniu pomocy.	Proponuje się następujące brzmienie pkt 6 w art. 20: 6) narzędzi zarządzania ryzykiem, o których mowa w art. 69 lit. f rozporządzenia 2021/2115, z wyłączeniem wkładu finansowego na rzecz funduszy wzajemnościowych, o których mowa w art. 76 ust. 3 lit. b) rozporządzenia 2021/2115.	Uwaga uwzględniona.
25.	ARiMR	Art. 21 ust. 1 pkt 1	Użyty łącznik “oraz” wskazuje na konieczność spełnienia obu warunków, co oznaczałoby wyłączenie rolników prowadzących wyłącznie hodowlę zwierząt bądź wyłącznie uprawę.	Proponuje się następujące brzmienie pkt 1 1) wytwarzaniu produktów rolnych przez hodowlę lub chów zwierząt do celów gospodarskich lub uprawę lub hodowlę roślin, gdzie produkty rolne	Uwaga uwzględniona.
26.	ARiMR	Art. 21 ust. 1	Obecne brzmienie wykluczałoby uznanie rolnika za prowadzącego działalność rolniczą w przypadku spełnienia warunku z pkt 1 i 2.	Proponuje się słowo „albo” na końcu pkt 1 zastąpić słowem „lub”.	Uwaga uwzględniona.
27.	Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu	Art. 22	Czy umowa dzierżawy ustna jest podstawą do ubiegania się o płatność?		Wyjaśnienie. To nie jest uwaga do projektu. Zgodnie z orzeczeniem z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie C-216/19 Land Berlin, ww.

					<p>kwalifikujące się hektary muszą pozostawać w posiadaniu rolnika w sposób zgodny z prawem, co oznacza, że wszystkie formy posiadania gruntów rolnych dopuszczone prawem danego państwa członkowskiego, mogą stanowić podstawę stwierdzenia spełniania tego warunku.</p> <p>Tytułem posiadania może być zatem w szczególności prawo własności, umowa dzierżawy, lub inna forma umowy.</p> <p>Należy podkreślić, że zgodnie z przepisami obowiązującymi w Polsce, umowa dzierżawy zawarta w formie ustnej jest tak samo ważna i wiążąca strony, jak umowa zawarta w formie pisemnej.</p> <p>W związku z powyższym, w przypadku gruntów dzierżawionych, osobą uprawnioną do ubiegania się o przyznanie płatności bezpośrednich jest dzierżawca, który faktycznie użytkuje dany grunt. Prawo do płatności przysługuje takiej osobie również w przypadku, gdy umowa dzierżawy została zawarta w formie ustnej.</p>
28.	Centrum Doradztwa Rolniczego w	Rozdział 4	<p>Płatności dodatkowe</p> <p>Czy przy każdym rodzaju płatności nie powinno być zapisu że płatność jest</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Ograniczenie powierzchni (300 ha) gospodarstwa uprawnionego</p>

	Brwinowie		przyznawana dla gospodarstwa od 1 do 300 ha.		do otrzymania płatności dotyczyć będzie tylko płatności redystrybucyjnej.
29.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 23 ust. 3	<p>Jest w projekcie: Jeżeli warunkiem przyznania pomocy jest własność gruntu i pomoc jest przyznawana do powierzchni gruntu, a grunt ten stanowi przedmiot współwłasności, pomoc przysługuje temu współwłaścicielowi gruntu, co do którego pozostali współwłaściciele wyrazili zgodę na piśmie.</p> <p>Wyrażenie zgody przez wszystkich współwłaścicieli, może spowodować w wielu gruntów zostanie wyłączone z płatności bezpośrednich ze względu na nieuregulowane kwestie podziału gruntów (współwłasności z różnym udziałami) oraz przebywaniu części współwłaścicieli po za granicami kraju, lub ze względu na wiek.</p> <p>Wyrażenie zgody powinno obejmować jedynie sytuacje w których jeden ze współwłaścicieli wniesie sprzeciw w zakresie ubiegania się rolnika o wsparcie.</p> <p>Należy przyjąć że rolnik składając wniosek działa w dobrej wierze.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Przepisy art. 23 regulują przyznanie pomocy w przypadku gdy grunt lub zwierzę stanowią przedmiot posiadania samoistnego i posiadania zależnego. Zgodnie z przepisami pomoc przysługuje posiadaczowi zależnemu. Przepisy nie odnoszą się do własności. Własność nie jest warunkiem przyznania wsparcia, lecz posiadanie gruntu. Wyjątkiem jest zalesianie.</p>
30.	ARiMR	Art. 24	<p>Proponuje się następujące brzmienie wprowadzenia do wyliczenia:</p> <p>„Jeżeli z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, albo z przepisów ustawy wynika, że pomoc jest przyznawana rolnikom aktywnym zawodowo, pomocy tej nie przyznaje</p>	<p>Mając na uwadze doświadczenia z praktycznego stosowania rozwiązań prawnych dotyczących rolnika aktywnego zawodowo, obowiązujących w Polsce w latach 2015-2017, w tym wątpliwości zarówno po stronie Agencji, jak i</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Zostanie to doprecyzowane w rozporządzeniu wykonawczym.</p>

			<p>się rolnikowi, który administruje portami lotniczymi, wodociągami lub stałymi terenami sportowymi lub rekreacyjnymi lub świadczy usługi przewozu kolejowego lub usługi w zakresie obrotu nieruchomościami, zaklasyfikowane co najmniej do jednego z następujących kodów (podklas) Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), wprowadzonej odrębnymi przepisami: 68.10.Z, 68.31.Z, 49.10.Z, 49.20.Z, 49.31.Z, 68.32.Z, 52.23.Z, 36.00.Z, 93.11.Z, 93.2, lub jest powiązany z innymi podmiotami prowadzącymi co najmniej jedną z ww. działalności chyba, że:”</p>	<p>wnioskodawców ubiegających się o przyznanie pomocy uwarunkowanej spełnieniem kryterium rolnika aktywnego zawodowo, czy dana działalność mieści się w zakresie tzw. wykazu negatywnego, proponuje się dookreślenie/doprecyzowanie w przepisach projektowanej ustawy rodzajów działalności negatywnej wykluczonej z płatności na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), wprowadzonej stosownym rozporządzeniem Rady Ministrów.</p> <p>W latach 2015-2017 w praktyce zaklasyfikowanie rodzaju prowadzonej działalności do działalności wykluczonej z płatności na podstawie art. 9 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia (UE) nr 1307/2013, następowało na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), wprowadzonej stosownym rozporządzeniem Rady Ministrów. Jeżeli zatem dany podmiot otrzymał w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku kwotę płatności bezpośrednich przekraczającą równowartość w złotych kwoty 5000 euro i prowadził działalność zaklasyfikowaną do następujących kodów (podklas) PKD: 68.10.Z, 68.31.Z, 49.10.Z, 49.20.Z, 49.31.Z, 68.32.Z, 52.23.Z, 36.00.Z, 93.11.Z,</p>	
--	--	--	---	---	--

				<p>93.2 oznaczało to, że prowadzi działalność nierolniczą z tzw. „negatywnej listy” lub „wykazu negatywnego,” określonego w art. 9 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia (UE) nr 1307/2013. Niemniej jednak stosowane rozwiązanie w oparciu o PKD nie miało umocowania w przepisach regulujących zasady przyznawania płatności lub pomocy, w której jednym z warunków jej przyznania stanowił status rolnika aktywnego zawodowo.</p> <p>Istotnym w perspektywie finansowej 2023-2027 pozostaje również, że przy ocenie aktywności zawodowej danego rolnika (w odniesieniu do interwencji, których dotyczy wymóg posiadania statusu rolnika aktywnego zawodowo) w projektowanym wniosku o przyznanie płatności na rok 2023 rolnik/wnioskodawca składa w Części IV. ROLNIK AKTYWNY ZAWODOWO oświadczenie następującej treści:</p> <p>„Oświadczam, że jest rolnikiem aktywnym zawodowo, pomimo, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prowadzę działalność w zakresie administrowania portem lotniczym lub administrowania wodociągami lub administrowania trwałymi terenami sportowymi, lub rekreacyjnymi, lub świadczenia usług przewozu
--	--	--	--	---

				<p>kolejowego, lub świadczenia usług w zakresie obrotu nieruchomościami,</p> <p>– jestem powiązany z podmiotem prowadzącym jedną z powyższych działalności.”</p> <p>Zatem bardzo istotną kwestią dla wnioskodawców, jak i ARiMR, jest precyzyjne określenie zakresu działalności z lisy negatywnej, które w maksymalnym stopniu powinno ograniczyć wątpliwości w tym zakresie.</p> <p>Proponowane rozwiązanie usprawni również proces obsługi wniosków o przyznanie płatności, w sytuacji zaistnienia okoliczności przewidzianych w ww. przepisie art. 24 projektowanej ustawy o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej.</p> <p>W załączniku do Planu strategicznego dot. systemu kontroli i kar zostało wskazane, iż ARiMR będzie zobowiązana do badania czy rolnik ubiegający się o płatności nie jest powiązany z innymi podmiotami prowadzącymi działalność wykluczone natomiast brak jest odpowiedniego przepisu w projektowanej ustawie. ARiMR wnosi o umocowanie ww. warunku kwalifikowalności do płatności w niniejszej ustawie.</p>	
--	--	--	--	---	--

31.	ARiMR	Art. 26 ust. 1	<p>Prośba o potwierdzenie/doprecyzowanie.</p> <p>Zgodnie z art. 26. Ust. 1. <i>Płatności bezpośrednie są przyznawane do powierzchni działki <u>rolnej lub jednostki gruntu nierolniczego: (...)</u></i></p> <p>3) <i>nie większej jednak niż maksymalny kwalifikujący się obszar, o którym mowa w art. 2 ust 7 lit. a rozporządzenia 2022/1172</i></p> <p>w art. 2 została zawarta definicja jednostki gruntu nierolniczego</p> <p>11) <i>jednostka gruntu nierolniczego – jednostkę gruntu nierolniczego, o której mowa w art. 68 ust. 2 lit. a rozporządzenia 2021/2116, stanowiącą zwarty obszar gruntu, innego niż użytek rolny, będącego:</i></p> <p><i>obszarem, o którym mowa w art. 4 ust. 4 lit. c ppkt (iii) rozporządzenia 2021/2115, lub</i></p> <p><i>b) obszarem kwalifikującym się do przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych;</i></p> <p>odpowiednie zmiany zostały zaproponowane do ustawy z dnia z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Interpretacja ARiMR jest błędna.</p>
-----	-------	----------------	---	--	---

		<p>przyznanie płatności (Dz.U. z 2022 poz. 2001) – w art. 122, 9a) w ust. 1 pkt 1 i 1a otrzymują brzmienie:</p> <p>„1) wektorowe granice oraz powierzchnię:</p> <p>a) maksymalnego kwalifikującego się obszaru, o którym mowa w art. 2 ust. 7 lit. a rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/1172 z dnia 4 maja 2022 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli we wspólnej polityce rolnej oraz stosowania i obliczania wysokości kar administracyjnych w związku z warunkowością (Dz. Urz. UE L 183 z 08.07.2022, str. 12), zwanego dalej „rozporządzeniem 2022/1172”,</p> <p>b) użytków rolnych, o których mowa w art. 2 ust. 7 lit. b rozporządzenia 2022/1172,</p> <p>c) elementów krajobrazu, o których mowa w art. 2 ust. 7 lit. e rozporządzenia 2022/1172,</p> <p>d) <u>działek rolnych i jednostek gruntów nierolniczych</u>;</p>	
--	--	--	--

			<p>Podsumowując, płatności są przyznawane do powierzchni działki rolnej lub jednostki gruntu nierolniczego – deklarowanych w ramach interwencji leśnych i zadrzewieniowych oraz interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych tj.. obszaru przyrodniczego stanowiącego grunt niebędący użytkowaniem rolnym, na którym występuje co najmniej jedno siedlisko przyrodnicze lub siedlisko lęgowe ptaków będące przedmiotem wsparcia w ramach interwencji dotyczących ochrony cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 i poza nimi.</p> <p>Obiekty, które będą deklarowane w ramach spełnienia normy GAEC8 (obiekty nieprodukcyjne), wyłączające powierzchnię maksymalnego kwalifikowalnego obszaru będą brały udział włączane do obliczenia udziału gruntów objętych normą, natomiast nie będą powiększały powierzchni do przyznania płatności.</p>		
32.	Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin	Art. 27	Zgodnie z projektowanym art. 27 płatność redystrybucyjna do 30 ha ma być przyznawana gospodarstwom mniejszym niż 300 ha - poprzednio		Uwaga nieuwzględniona. Zmiana w Planie Strategicznym w porównaniu do aktualnie obowiązujących zasad (płatność

	Państwowy Instytut Badawczy		otrzymywały ją także większe gospodarstwa, np. Zakłady doświadczalne pozostające w strukturze instytutów.		<p>będzie przyznawana gospodarstwom o powierzchni ogólnej od 1 ha do 300 ha) jest podyktowana położeniem większego nacisku na wsparcie małych i średnich gospodarstw, zgodnie z ideą płatności redystrybucyjnej.</p> <p>Należy podkreślić, że jednym z zaleceń Komisji Europejskiej dla Polski w sprawie Planu Strategicznego WPR na lata 2023-2027 jest poprawa rentowności gospodarstw rolnych dzięki zapewnieniu bardziej sprawiedliwego i lepiej ukierunkowanego wsparcia dochodów poprzez zmniejszanie różnic w dochodach między gospodarstwami o różnej wielkości (w szczególności na korzyść mniejszych gospodarstw) i regionami państwa w wyniku zastosowania na przykład uzupełniającego redystrybucyjnego wsparcia dochodu do celów stabilności.</p> <p>Dlatego też zaproponowano przyznawanie płatności redystrybucyjnej maksymalnie do 30 ha gospodarstwom o powierzchni do 300 ha (co jest spójnie z definicją gospodarstwa rodzinnego określoną w ustawie z dnia 11 kwietnia 2003 r. o</p>
--	-----------------------------------	--	---	--	--

					kształtowaniu ustroju rolnego (Dz.U. z 2022 r., poz. 461)).
33.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 27	<p>Jest w projekcie: Płatność redystrybucyjna dla spółdzielni produkcji rolnej albo spółdzielnia rolników.</p> <p>Czy płatność dla spółdzielni produkcji rolnej albo spółdzielnia rolników dotyczy tylko płatności redystrybucyjnej czy ma dotyczyć tylko jednej płatności czy też powinna dotyczyć innych płatności?</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Tożsame rozwiązania (jak dla płatności redystrybucyjnej) zostały przewidziane dla spółdzielni ubiegających się o przyznanie płatności związanej z produkcją do roślin pastewnych, interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych (ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000) oraz ONW. Szczegółowe warunki przyznawania tych płatności spółdzielniom zostaną uregulowane w stosownych projektach rozporządzeń, które również zostaną poddane konsultacjom publicznym.</p>
34.	ARiMR	Art. 27 ust.1	<p>Proponowane brzmienie będzie zgodne z Planem Strategicznym. Pozostawienie projektowanego przepisu skutkować będzie przyznawaniem płatności redystrybucyjnej do powierzchni poniżej 1 ha, jeśli zostanie spełniony warunek 200 euro.</p>	<p>Proponuje się następujące brzmienie: “Płatność redystrybucyjna jest przyznawana rolnikowi, jeżeli łączna powierzchnia gruntów będących w posiadaniu tego rolnika objętych obszarem zatwierdzonym do płatności podstawowej zawiera się w przedziale od 1 do 300 ha.”</p>	<p>Uwaga uwzględniona ze zmianą.</p>
35.	Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu	Art. 27 ust. 1 i 2	<p>30 czy 300 ha?</p>		<p>Wyjaśnienie. Płatność będzie przysługiwała maksymalnie do 30 ha na gospodarstwo o powierzchni od 1 ha do 300 ha.</p>

36.	ARiMR	Art. 27 ust. 3	<p>Projektowany przepis był niezrozumiały i wymaga przeredagowania.</p> <p>Koniecznym jest określenie terminu ustalania członków spółdzielni oraz dokumentów potwierdzających wniesienie wkładu gruntowego.</p>	<p>Proponuje się przyjąć następujące:</p> <p>3. W przypadku, gdy o przyznanie płatności redystrybucyjnej ubiega się spółdzielnia produkcji rolnej albo spółdzielnia rolników, przy przyznawaniu tej płatności danej spółdzielni limity, określone w ust. 1 lub w ust. 2 pkt 2, są wielokrotnością wynikającą z liczby członków tych spółdzielni na dzień 31 maja roku składania wniosków, którzy wnieśli wkład gruntowy.</p> <p>3a. Nie uwzględnia się członków, którzy ubiegają się o przyznanie płatności redystrybucyjnej w odrębnym wniosku.</p> <p>3b. Podniesienie limitów następuje na wniosek spółdzielni produkcji rolnej albo spółdzielni rolników dołączany do wniosku o przyznanie płatności.</p> <p>3c. Wniosek, o którym mowa w ust. 3b zawiera wykaz członków, którzy wnieśli wkład gruntowy z podaniem imienia i nazwiska/nazwy, numerem PESEL/REGON i nr ewidencyjny gospodarstwa, o ile posiada. Do wniosku dołącza się dokumenty potwierdzające wniesienie wkładu gruntowego członka.</p>	<p>Uwaga uwzględniona ze zmianą.</p> <p>Uwaga w części dot. konieczności określenia terminu ustalania członków spółdzielni niewwzględniona.</p> <p>W projekcie ustawy usunięty został przepis dotyczący wniesienia wkładu gruntowego do spółdzielni – w tym zakresie uwaga bezprzedmiotowa.</p> <p>Odnosnie aktualności wykazu członków spółdzielni – uwaga niewwzględniona. Wykaz taki będzie stanowił załącznik do wniosku i winien on być aktualny na dzień składania tego wniosku. Odpowiedni przepis znajdzie się w rozporządzeniu.</p>
37.	ARiMR	Art. 28 ust. 1 pkt 3 lit. a	Należy sprecyzować termin na który warunek ma być spełniony. Jak	Proponuje się dodanie do lit a) zapisu:	Uwaga niewwzględniona. Termin spełnienia warunku

			ustalono na spotkaniach roboczych w MRiRW powinien być to dzień składania wniosku o przyznanie płatności.	a) na dzień złożenia wniosku o przyznanie tej płatności, wykształcenie zasadnicze branżowe, średnie branżowe, średnie lub zasadnicze zawodowe w rozumieniu przepisów prawa oświatowego, lub	zostanie określony w rozporządzeniu wykonawczym.
38.	Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu	Art. 28 ust. 1 pkt 3 lit. a	To wykształcenie musi być rolnicze czy dowolne? Nie sprecyzowano.		Wyjaśnienie. W celu umożliwienia skorzystania z tej formy wsparcia jak największej liczbie osób, zaproponowano, że młody rolnik musi posiadać co najmniej wykształcenie zasadnicze branżowe, średnie branżowe, średnie lub zasadnicze zawodowe w rozumieniu przepisów prawa oświatowego nie precyzując konkretnego kierunku kształcenia.
39.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 29	Jest w projekcie: Płatności związane z produkcją do zwierząt gatunku bydło domowe (<i>Bos taurus</i>) są przyznawane rolnikowi w formie: Proponuje się ujednoczyć się liczby sztuk zwierząt do których przysługuje dopłata, w celu nie różnicowania gospodarstw w kraju.		Uwaga nieuwzględniona. Z przeprowadzonych na potrzeby nowych rozwiązań prawnych w zakresie WPR na lata 2023–2027 analiz wynika, że struktura gospodarstw oraz warunki ekonomiczne i środowiskowe w województwach, w których średnia wielkość gruntów rolnych jest niższa od średniej krajowej (tj. lubelskim, łódzkim, małopolskim, mazowieckim, podkarpackim, śląskim i świętokrzyskim) powodują, że prowadzenie gospodarstw większych jest tam utrudnione.

					<p>W województwach tych dominują jednostki dysponujące małym arealem użytków rolnych i mniejszą liczbą zwierząt, a zatem słabsze ekonomicznie i dlatego mają one ograniczone możliwości inwestowania w rozwój.</p> <p>W związku z powyższym zasadne jest zastosowanie w regionach o większym rozdrobnieniu odmiennych narzędzi wsparcia niż w województwach, w których średnia powierzchnia gospodarstw jest większa. Ponadto określone w projektowanych przepisach limity zwierząt zostały zatwierdzone przez Komisję Europejską w Planie Strategicznym. Zatem zmiana warunków przyznawania wsparcia (w tym limitów zwierząt) wiązałaby się z koniecznością zmiany Planu Strategicznego i ponownym zatwierdzeniem przez KE.</p>
40.	ARiMR	Art. 29	<p>Doprecyzowanie powierzchni, do której przyznawana jest płatność.</p> <p>Proponuje się po ust. 1 dodać dodatkowe ustępy dotyczące dodatkowych warunków przyznania płatności związanych z powierzchnią uprawy, dla płatności do buraków</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Zostanie to określone w rozporządzeniu wykonawczym.</p>

			cukrowych, ziemniaków skrobiowych i pomidorów ze względu na fakt, iż dla płatności tych wymagana jest umowa a płatności nie są przyznawane do powierzchni ich uprawy ale ograniczone do powierzchni objętej umową.		
41.	ARiMR	Art. 29	<p>Proponuje się dodać także kolejne ustępy dotyczące płatności do roślin pastewnych ze względu na limit powierzchni 75 ha.</p> <p>Proponuje się także przy tej płatności dodać analogicznie jak dla płatności redystrybucyjnej (art. 27) przepisów dotyczących zwiększenia tego limitu w przypadku spółdzielni.</p> <p>Zgodnie z Planem strategicznym maksymalna powierzchnia, do której może być przyznana płatność wynosi 75 ha. Ponadto w planie strategicznym wskazano, że w przypadku spółdzielni płatność do roślin pastewnych będzie liczona na innych zasadach niż w przypadku rolników indywidualnych.</p> <p>Wydaje się zatem zasadnym, aby dla tej płatności dokonać też regulacji ustawowej, tak jak uczyniono to dla płatności redystrybucyjnej.</p>		Uwaga nieuwzględniona. Zostanie to określone w rozporządzeniu wykonawczym.
42.	ARiMR	Art. 29 ust. 1 pkt. 1	<p>Zapis zostanie ujednoczony z nazwą interwencji przedstawionej w Planie Strategicznym.</p> <p>Analogiczna zmiana wystąpi w art. 69 ust. 2.</p>	<p>Proponuje się zmieniać ust. 1 w następujący sposób”</p> <p>Płatności związane z produkcją są przyznawane rolnikowi:</p> <p>1) do powierzchni użytków rolnych będących w posiadaniu tego rolnika,</p>	Uwaga nieuwzględniona. Użyte w projekcie ustawy określenie „na nasiona” jest właściwe. Planowana jest zmiana techniczna Planu Strategicznego, w wyniku której określenie „na

				na których uprawia w plonie głównym rośliny strączkowe na ziarno (...)"	ziarno" zostanie zastąpione określeniem „na nasiona”.
43.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 29 ust. 3	<p>Jest w projekcie: 3. Płatności związane z produkcją do zwierząt gatunku bydło domowe (<i>Bos taurus</i>) są przyznawane rolnikowi w formie:</p> <p>Dodanie okresu przebywania w gospodarstwie – np. 30 dni. Oraz zapisu Płatność jest przyznawana pierwszemu rolnikowi, który złożył wniosek do danego zwierzęcia. Aby nie dochodziło do sytuacji że do danej sztuki płatność może być przyznana kilkukrotnie.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Doprecyzowanie okresu przetrzymywania nastąpi w rozporządzeniu. Ad przyznawanie płatności pierwszemu rolnikowi – kwestia jest uregulowana w art. 29 ust 7 projektu ustawy (W przypadku gdy dane zwierzę z gatunku bydło domowe lub koza domowa zostało objęte więcej niż jednym wnioskiem o przyznanie płatności związanej z produkcją do zwierząt, płatność tę przyznaje się temu rolnikowi, który złożył jako pierwszy wniosek o przyznanie płatności do tego zwierzęcia, i są spełnione pozostałe warunki przyznania tej płatności).</p>
44.	ARiMR	Art. 29 ust. 3 pkt 1 lit. a	<p>W planie strategicznym określono, że okres przetrzymywania bydła wynosi 30 dni od dnia złożenia wniosku.</p> <p>Projektowany przepis nie określa natomiast tego okresu. W obecnej perspektywie finansowej okres ten jest wpisany do ustawy.</p>	<p>Proponuje się przyjąć następujące brzmienie przepisu: „posiada, co najmniej przez 30 dni od dnia złożenia wniosku o przyznanie tej płatności, samice lub samce tego gatunku, których wiek w dniu 15 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności, nie przekracza 24 miesięcy”</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zostanie to określone w rozporządzeniu wykonawczym.</p>
45.	Kujawsko-Pomorski	Art. 29 ust. 3 pkt 1 i 2	Należy ujednoczyć wymóg dot. liczby zwierząt.		<p>Uwaga nieuwzględniona. Z przeprowadzonych na potrzeby</p>

	Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie		Obecne zapisy mogą powodować zarzuty o nierównym dostępie do pomocy.		<p>nowych rozwiązań prawnych w zakresie WPR na lata 2023–2027 analiz wynika, że struktura gospodarstw oraz warunki ekonomiczne i środowiskowe w województwach, w których średnia wielkość gruntów rolnych jest niższa od średniej krajowej (tj. lubelskim, łódzkim, małopolskim, mazowieckim, podkarpackim, śląskim i świętokrzyskim) powodują, że prowadzenie gospodarstw większych jest tam utrudnione. W województwach tych dominują jednostki dysponujące małym arealem użytków rolnych i mniejszą liczbą zwierząt, a zatem słabsze ekonomicznie i dlatego mają one ograniczone możliwości inwestowania w rozwój.</p> <p>W związku z powyższym zasadne jest zastosowanie w regionach o większym rozdrobnieniu odmiennych narzędzi wsparcia niż w województwach, w których średnia powierzchnia gospodarstw jest większa. Ponadto określone w projektowanych przepisach limity zwierząt zostały zatwierdzone przez Komisję Europejską w Planie</p>
--	--	--	--	--	---

					Strategicznym. Zatem zmiana warunków przyznawania wsparcia (w tym limitów zwierząt) wiązałaby się z koniecznością zmiany Planu Strategicznego i zatwierdzeniem przez KE.
46.	ARiMR	Art. 29 ust. 8	<p>Proponujemy rozważyć prawidłowość odesłania do art. 65 ust. 4 lit. f rozporządzenia 2021/2116.</p> <p>Zwracamy uwagę, iż przepis art. 65 ust. 4 lit. f rozporządzenia 2021/2116 definiuje pojęcie „system wniosków automatycznych” oznaczający system składania wniosków w ramach interwencji obszarowych lub interwencji z tytułu zwierząt, w którym dane wymagane przez administrację na temat przynajmniej poszczególnych obszarów lub zwierząt, w odniesieniu do których składany jest wniosek o przyznanie pomocy, są dostępne w urzędowych skomputeryzowanych bazach danych zarządzanych przez państwo członkowskie i w razie potrzeby są udostępniane beneficjentowi.</p>		Uwaga uwzględniona ze zmianą.
47.	ARiMR	Art. 29 ust 8 pkt 1	<p>W planie strategicznym określono, że okres przetrzymywania zarówno dla owiec jak i dla kóz.</p> <p>Projektowany przepis nie określa natomiast tego okresu. W obecnej perspektywie finansowej okres ten jest wpisany do ustawy.</p>	<p>Proponuje się przyjąć następujące brzmienie przepisu: „posiada: a) co najmniej od dnia 15 marca do 15 kwietnia roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności samice gatunku owca domowa lub</p>	Uwaga nieuwzględniona. Zostanie to określone w rozporządzeniu wykonawczym.

			<p>Ponadto w projektowanym przepisie art. 29 ust. 8 wskazano, że w przypadku owcy domowej i kozy domowej za objęte wnioskiem o przyznanie (...) uznaje się, wszystkie samice tych gatunków będące w posiadaniu rolnika przez okres, w jakim posiadanie zwierząt jest warunkiem przyznania danej płatności. Zasadnym jest zatem aby ten okres był wskazany w ustawie.</p>	<p>b) co najmniej przez 30 dni od dnia złożenia wniosku o przyznanie tej płatności samice gatunku koza domowa</p> <p>- których wiek w dniu 15 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności, wynosi co najmniej 12 miesięcy,</p>	
48.	ARiMR	Art. 30 pkt 3	<p>Uspójnienie z nazewnictwem w Planie Strategicznym. W ustawie nie ma podanej pełnej nazwy przedmiotowego ekoschematu i tym samym brak jest podanej jego skróconej nazwy, którą można się posługiwać w kolejnych artykułach.</p>	<p>Proponuje się zastosować nazwę “do prowadzenia produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin”</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. To nie są „nazwy”. Gdyby to były „nazwy” to pisane byłyby wielkimi literami, a gdyby były pisane wielkimi literami to mielibyśmy niespójność z innymi przepisami ustawy określającymi inne formy płatności.</p>
49.	ARiMR	Art. 32 ust.1	<p>ARiMR proponuje zastąpienie wyrazu sekwestracja polskim, bardziej oczywiście zrozumiałym określeniem - zatrzymanie.</p>	<p>Art. 32. 1. Płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi są przyznawane, jeżeli rolnik:</p> <p>1) realizuje praktyki służące zwiększeniu zatrzymania węgla w glebie i poprawie zarządzania składnikami odżywczymi, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 69 ust. 2 pkt 6,</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Trzeba mieć na uwadze § 8 Zasad techniki prawodawczej: § 8 1. W ustawie należy posługiwać się poprawnymi wyrażeniami językowymi (określeniami) w ich podstawowym i powszechnie przyjętym znaczeniu. 2. W ustawie należy unikać posługiwania się: 1) określeniami specjalistycznymi, o ile ich użycie nie jest powodowane</p>

					<p>zapewnieniem należytej precyzji tekstu;</p> <p>2) określeniami lub zapożyczeniami obcojęzycznymi, chyba że nie mają dokładnego odpowiednika w języku polskim;</p> <p>3) nowo tworzonymi pojęciami lub strukturami językowymi, chyba że w dotychczasowym słownictwie polskim brak jest odpowiedniego określenia.</p>
50.	Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa	Art. 33	<p>Główny Inspektorat analizując zapisy projektowanego art. 33 uważa, że łączenie wsparcia w zakresie IP z możliwością dofinansowania powierzchni trwałych użytków zielonych posiadanych przez rolnika z puli środków przeznaczonych na ekoschemat dotyczący integrowanej produkcji roślin nie jest właściwe. Wsparcie trwałych użytków zielonych powinno być uwzględnione w ramach odrębnych źródeł finansowania.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Rolnik będzie mógł otrzymać wsparcie do powierzchni gruntów ornych i upraw trwałych, na których realizowana jest produkcja zgodna z metodykami integrowanej produkcji a dodatkowo w ciągu trwania zobowiązania będzie zobowiązany do zachowania na terenie gospodarstwa trwałych użytków zielonych. W związku z tym płatności będą przyznawane również do powierzchni trwałych użytków zielonych odpowiadającej równowartości powierzchni upraw, z których pochodzą produkty roślinne uprawiane zgodnie z metodykami integrowanej produkcji roślin. Podejście takie zyskało aprobatę KE oraz zostało zapisane w zatwierdzonym przez Komisję Europejską Planie</p>

					Strategicznym.
51.	ARiMR	Art. 33 pkt. 2	<p>Obecne brzmienie jest niezgodne z planem strategicznym, gdzie wskazano, że”</p> <p>„Wsparciem w ramach interwencji będą objęta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia gruntów, na których były uprawiane poszczególne rośliny uprawne z takich grup upraw jak: rolnicze, warzywne, sadownicze, jagodowe - dla których zostały opracowane metodyki IP oraz -powierzchnia trwałych użytków zielonych zadeklarowanych w danym roku we wniosku o płatność (z wyłączeniem trwałych użytków zielonych cennych przyrodniczo wyznaczonych w ramach GAEC 9). <p>Natomiast w projektowanym przepisie nie dokonano wykluczenia trwałych użytków zielonych cennych przyrodniczo wyznaczonych w ramach GAEC 9, a ich utrzymanie jest w warunkowości. Czy intencją ustawodawcy jest przy produkcji integrowanej płacenie do TUZ cennych.</p>	<p>Proponuje się przyjąć następujące brzmienie:</p> <p>„trwałych użytków zielonych (z wyłączeniem trwałych użytków zielonych cennych przyrodniczo) położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów, posiadanych przez rolnika, o którym mowa w pkt 1, nie większej niż powierzchnia, o której mowa w pkt 1.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zostanie to określone w rozporządzeniu wykonawczym.</p>
52.	Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu	Art. 34 ust. 1	<p>Kolejnego agrofaga na tej roślinie można już zwalczać chemicznymi środkami? Nie jest interwencja rozumiana jako kompleksową ochrona metodami biologicznymi?</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Obecnie brak jest palety biologicznych środków ochrony roślin umożliwiających pełną ochronę upraw, dlatego w ramach ekoschematu nie będzie</p>

					zabronione stosowanie ochrony chemicznej, co zostało zapisane w zatwierdzonym przez Komisję Europejską Planie Strategicznym.
53.	ARiMR	Art. 34 ust. 2	Doprecyzowanie przepisu. Proponowana zmiana ma prowadzić do wyeliminowania przypadków, gdy zastosowany środek biologiczny nie był stosowany zgodnie z etykietą/instrukcją. Np. po zastosowaniu połowy zalecanej dawki i tylko jednego zabiegu rolnik od razu zastosował ochronę chemiczną.	Proponuje się następujące brzmienie: „W przypadku, gdy eliminacja danego agrofaga przy pomocy środka, o którym mowa w ust. 1, zastosowanego zgodnie z etykietą/instrukcją , okazała się nieskuteczna, dopuszczony jest zabieg chemicznym środkiem ochrony roślin”	Uwaga nieuwzględniona. Zostanie to określone w rozporządzeniu wykonawczym.
54.	Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa	Art. 34 ust. 2	Nie wydaje się również właściwe finansowanie w ramach płatności do biologicznej ochrony, powierzchni gruntów, na których uznano, że biologiczna ochrona jest nieskuteczna (art. 34 ust. 2 projektowanej ustawy). Dopuszczenie takiej możliwości nie wpłynie znacząco na ograniczenie zużycia środków ochrony roślin, ponieważ skuteczność środków biologicznych z zasady jest mniejsza niż chemicznych co spowoduje brak oczekiwanego przez rolnika efektu i najczęściej kolejną aplikację środkami chemicznymi. Bez określenia dodatkowych kryteriów tzw. „nieskutecznego zabiegu” GIORiN proponuje zapis usunąć.		Uwaga nieuwzględniona. Obecnie brak jest palety biologicznych środków ochrony roślin umożliwiających pełną ochronę upraw, dlatego w ramach ekoschematu nie będzie zabronione stosowanie ochrony chemicznej, co zostało zapisane w zatwierdzonym przez Komisję Europejską Planie Strategicznym.
55.	ARiMR	Art. 35 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2	Mając na względzie dotychczasowe doświadczenia w ramach pakietu 9	Proponowane brzmienie:	Uwaga uwzględniona ze zmianą.

			<p>Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego, niezbędne jest aby IUNG przekazywał dane przestrzenne dla działek które zostały zalane dla obszaru całego kraju.</p> <p>Dodatkowo, w związku z tym, że 12 dniowe zalanie może być potwierdzone we wcześniejszym okresie, wydaje się zasadne, aby dla takich działek IUNG mógł przekazać dane wcześniej, a nie dopiero 2 października.</p>	<p>2) które w danym roku zostały zalane lub podtopione, co potwierdzają dane, w formie wykazu działek wraz z ich danymi przestrzennymi, przekazane przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy.</p> <p>2. Dane, o których mowa w ust. 1 pkt 2, Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy udostępnia Agencji sukcesywnie, ale nie później niż do dnia 2 października danego roku.</p>	
56.	ARiMR	Art. 38 ust. 2	<p>W pominiętym pkt 1 jest mowa o tym, że płatności bezpośrednio są przyznawane do powierzchni działki rolnej lub jednostki gruntu nierolniczego położonych na gruncie stanowiącym kwalifikujący się hektar - uzupełniająca płatność podstawowa jest również przyznawana do gruntów będących kwalifikującymi się hektarami.</p>	<p>Propozycja brzmienia: “Do przyznawania uzupełniającej płatności podstawowej przepisy art. 26 ust. 1 stosuje się odpowiednio.”</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z art. 38 ust 1. uzupełniająca płatność podstawowa jest przyznawana rolnikowi do powierzchni upraw rodzajów roślin (...) lub gruntów ornych (...), do których zostało przyznane podstawowe wsparcie dochodów - a więc gruntów będących kwalifikującymi hektarami.</p>
57.	ARiMR	Art. 40 ust. 2	<p>Proponuje się usunięcie ustępu 2.</p> <p>Zgodnie z art. 40 ust. 1 płatność niezwiązana do tytoniu jest przyznawana do indywidualnej ilości referencyjnej stanowiącej ilość surowca tytoniowego wyprodukowanego w ramach umowy kontraktacji lub umowy na uprawę tytoniu, która została zarejestrowana w Krajowym Ośrodku Wsparcia</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Projektowany ust. 2 w art. 40 ma na celu umożliwienie przyznawania płatności na podstawie danych z umowy kontraktacji lub umowy na uprawę tytoniu przed wprowadzeniem zmian skutkujących zmniejszeniem. Mając na uwadze, że nie</p>

			<p>Rolnictwa w terminie do dnia 15 marca 2018 r. dla roku zbiorów 2018 albo w terminie do dnia 15 marca 2017 r. dla roku zbiorów 2017, w przypadku, gdy rolnik nie wykazał produkcji w 2018 r. W opinii ARiMR, z uwagi na fakt, iż Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa przekaże jednorazowo do ARiMR dane dotyczące indywidualnych ilości referencyjnych rolników według stanów: na dzień 15 marca 2018 r. albo na dzień 15 marca 2017 r., treść ustępu 2, dotycząca zmian w umowach skutkujących zmniejszeniem indywidualnej ilości referencyjnej rolników, jest bezzasadna.</p>		<p>wszystkie dane mogą być w posiadaniu KOWR nie można zgodzić się z tym, że treść ustępu 2 jest bezzasadna.</p>
58.	ARiMR	Art. 42 Art. 45	<p>Mając na uwadze, że dla płatności ONW i płatności ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami natura 2000 występuje degresywność płatności w zależności od powierzchni należałoby rozważyć dodanie przepisów co się dzieje z progami degresywności w przypadku spółdzielni. Czy są one wielokrotnością liczby członków. Jeśli tak, to wydaje się zasadnym, aby przy wskazanych płatnościach dodać przepisy dla spółdzielni nie dotyczące tylko zwiększenia limitu powierzchni ale także progów degresywności.</p> <p>Dla wyjaśnienia przykład: Spółdzielnia deklaruje 75 ha do ONW. W spółdzielni jest 3 członków, którzy</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Zostanie to określone w rozporządzeniu wykonawczym.</p>

			<p>nieśli wkład gruntowy. Czy do 75 ha będzie stosowane 100% stawki płatności (25 ha x 3 członków).</p> <p>Spółdzielnia deklaruje 150 ha do ONW. W spółdzielni jest 4 członków. Limit powierzchni dla nich wynosi 75 ha x 4, nie więcej jednak niż powierzchnia deklarowana.</p> <p>Czy progi też mają być wielokrotnością czyli: 100% stawki płatności do 100 ha (próg 25 ha x 4 członków) 50% stawki do 50 ha.</p>		
59.	Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu	Art. 42 ust. 1 pkt 1 i 2	<p>Powinno się sprecyzować w nazwie, że chodzi o zagrożone gatunki ptaków a nie o wszystkie zagrożone gatunki.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Nazwy interwencji: 1) Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000; 2) Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000; zostały przyjęte i zapisane w zatwierdzonym przez Komisję Planie Strategicznym. Należy zwrócić uwagę, że praktyki rolnicze, które są wymagane przy realizacji zobowiązań, podejmowanych w ramach tych interwencji przyczyniają się do ochrony nie tylko zagrożonych gatunków ptaków, ale również innych zwierząt, np. bezkręgowców, płazów itp. Dlatego też zasadnym jest aby nazwy interwencji pozostały w</p>

					zaproponowanym brzmieniu.
60.	ARiMR	Art. 42 ust. 3	Brak jest analogicznego przepisu w zakresie przyznawania płatności w ramach interwencji 1 i 2 w przypadku obszarów przyrodniczych dla podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy, innego niż rolnik.	Proponowane brzmienie: 3. W przypadku interwencji, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne do jednostek gruntu nierolniczego są przyznawane podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy, innemu niż rolnik.	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga ARiMR nie jest możliwa do uwzględnienia. Proponowany przez ARiMR przepis wskazuje, że płatności do obszarów przyrodniczych będą przyznawane jedynie podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy, innemu niż rolnik. Jest to nieprawdziwe, ponieważ płatności do obszarów przyrodniczych mogą być przyznane również rolnikom.
61.	ARiMR	Art. 44	Maksymalny kwalifikujący się hektar, o którym mowa w art. 26 ust. 1 pkt 3 projektu ustawy, co do zasady jest powiązany z kwalifikującym się hektarem. Zgodnie z kryteriami zawartymi w PS WPR 2023-2027, dotyczącymi sposobu ustalenia przewagi działalności rolniczej w przypadku, gdy grunty wykorzystuje się również do działalności pozarolniczej dla hektara kwalifikującego się zakłada się, że: „Użytki rolne gospodarstwa rolnego wykorzystywane także do prowadzenia działalności pozarolniczej mogą być uznawane za kwalifikujące się pod warunkiem, że są w przeważającym zakresie wykorzystywane do prowadzenia działalności rolniczej i	Proponuje się zmianę brzmienia art. 44 ust. 2 projektu ustawy, na: „2. Do przyznawania premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych przepisy art. 26 ust. 1 pkt 2 i 3 stosuje się odpowiednio. Przepisu art. 26 ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do gruntów zalesionych wskutek sukcesji naturalnej.”	Uwaga nieuwzględniona. Maksymalny kwalifikowalny obszar, o którym mowa w art. 2 ust 7 lit. a rozporządzenia UE 2022/1172 obejmuje grunty objęte płatnościami obszarowymi, czyli premią z tytułu zalesień jak również płatnościami bezpośrednimi, które mogą zostać przyznane do gruntów zalesionych wskutek sukcesji naturalnej, o ile zostaną spełnione określone warunki.

			<p>jednocześnie prowadzenie działalności pozarolniczej nie koliduje z działalnością rolniczą ze względu na swoją:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) intensywność (nasilenie wykonywanych czynności związanych z działalnością pozarolniczą jest mniejsze od działalności rolniczej), 2) charakter (specyfika wykonywanych czynności nie zaburza efektów działalności rolniczej), 3) okres trwania (czas trwania czynności związanych z działalnością pozarolniczą nie pokrywa się z działalnością rolniczą, w szczególności w okresie wegetacyjnym), 4) harmonogram (termin wykonywania czynności związanych z działalnością pozarolniczą nie koliduje z czynnościami związanym z działalnością rolniczą, np. zabiegami agrotechnicznymi).” <p>Biorąc pod uwagę, fakt, że na gruntach z sukcesją naturalną, nie jest prowadzona działalność rolnicza, wydaje się być zasadnym, wyłączenie tych gruntów ze stosowania art. 26 ust. 1 pkt 3.</p>		
62.	ARiMR	Art. 45	<p>Proponuje się dodać nowy ustęp wskazujący do jakiej powierzchni przyznawana jest płatność (nie więcej niż 75 ha). Należy także dodać ustęp regulujący płatność ONW dla spółdzielni, analogicznie jak to uczyniono dla płatności</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Zostanie to określone w rozporządzeniu wykonawczym.</p>

			<p>redystrybucyjnej. Zgodnie z Planem strategicznym płatność ONW przysługuje do powierzchni nie większej niż 75 ha, jednak limitu tego nie stosuje się dla spółdzielni. Jak wskazano w planie w przypadku spółdzielni płatność ONW będzie liczona na innych zasadach niż w przypadku rolników indywidualnych. Proponuje się dodać przepisy analogiczne jak przy płatności redystrybucyjnej.</p>		
63.	ARiMR	Art. 45 ust. 2	<p>W pominiętym pkt 1 jest mowa o tym, że płatności bezpośrednie są przyznawane do powierzchni działki rolnej lub jednostki gruntu nierolniczego położonych na gruncie stanowiącym kwalifikujący się hektar - płatność ONW jest również przyznawana do gruntów będących kwalifikującymi się hektarami.</p>	<p>Propozycja brzmienia: “Do przyznawania płatności ONW przepisy art. 26 ust. 1 stosuje się odpowiednio.”</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. ARiMR proponuje aby w odniesieniu do ONW wprost wskazać, że stosuje się „kwalifikujący się ha”. Zgodnie z art. 71 ust. 6 rozporządzenia UE 2021/2115 płatności ONW przyznaje się corocznie na hektar użytków rolnych.</p>
64.	ARiMR	Art. 45 ust. 2	<p>Po ust. 2 proponuje się dodanie kolejnych ust. 3 w brzmieniu: Jeżeli rolnik równocześnie ubiega się o przyznanie płatności podstawowej, o której mowa w art. 16 ust. 2 lit. a rozporządzenia 2021/2115, to we wniosku o przyznanie płatności ONW nie musi deklarować działek rolnych, w odniesieniu do których ubiega się o przyznanie płatności ONW, a działki rolne zadeklarowane do płatności podstawowej i położone na obszarach ONW uznaje się za zadeklarowane do</p>	<p>Propozycja brzmienia przepisu analogicznie jak jest to uregulowane obecnie</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zostanie to określone w rozporządzeniu wykonawczym.</p>

			płatności ONW.		
65.	ARiMR	Art. 46	Mając na uwadze postanowienia Planu Strategicznego powstaje wątpliwość czy dla ograniczenia powierzchni do których przyznawane jest wsparcie, o którym mowa w art. 46 ust. 1 nie należałoby określić tych limitów w przepisach ustawy.		Uwaga nieuwzględniona. Zostanie to określone w rozporządzeniu wykonawczym.
66.	ARiMR	Art. 47	W celu zapewnienia aby pomoc w ramach narzędzi zarządzania ryzykiem, o których mowa w art. 69 lit. f rozporządzenia 2021/2115 w formie wsparcia funduszy wzajemnościowych była przyznawana na podstawie umowy o przyznaniu pomocy. Ponadto w związku z powyższym proponuje się przeniesienie pozostałych postanowień dotyczących funduszu wzajemnościowego ujętych w art. 47 do rozdziału 5pomoc przyznawana na podstawie umowy w ramach odrębnego artykułu.	Proponuje się następujące brzmienie art. 47: Art. 47. Pomoc w ramach narzędzi zarządzania ryzykiem, o których mowa w art. 69 lit. f rozporządzenia 2021/2115 w formie wkładu finansowego na rzecz składek, o których mowa w art. 76 ust. 3 lit. a rozporządzenia 2021/2115, zwana dalej „dopłatami do składek ubezpieczenia” jest przyznawana rolnikowi jako refundacja 70% składki ubezpieczenia od ryzyka wystąpienia chorób zwierząt z gatunków: świnia (<i>Sus scrofa</i>) oraz bydło domowe (<i>Bos taurus</i>), owca domowa (<i>Ovis aries</i>), koza domowa (<i>Capra hircus</i>), koń domowy (<i>Equus caballus</i>), a także drobiu, będących w jego posiadaniu, co potwierdzają informacje zawarte w komputerowej bazie danych prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt. Ponadto proponuje się przeniesienie	Uwaga uwzględniona w zakresie przyznawania pomocy w formie wsparcia funduszy wzajemnościowych na podstawie umowy o przyznaniu pomocy. Uwaga nieuwzględniona w zakresie przeniesienia proponowanych przepisów dotyczących funduszy wzajemnościowych do rozdziału o przyznawaniu pomocy na podstawie umowy. Przepisy określone dotychczas w art. 47 nie są potrzebne. Warunki przyznania pomocy zostaną określone w wytycznych instytucji zarządzającej a następnie w regulaminie naboru.

				<p>pozostałych postanowień ujętych w art. 47 do rozdziału 5 pomoc przyznawana na podstawie umowy. Poniżej propozycja brzmienia ustępów w ramach odrębnego artykułu:</p> <p>1. Pomoc w ramach narzędzi zarządzania ryzykiem, o których mowa w art. 69 lit. f rozporządzenia 2021/2115, jest przyznawana w formie wkładu finansowego na rzecz funduszy, o których mowa w art. 76 ust. 3 lit. b rozporządzenia 2021/2115, zwana dalej „wsparciem funduszy wzajemnościowych” jako dofinansowanie 70% kwoty kapitału założycielskiego oraz refundację przez pierwsze trzy lata działalności 70% wypłaconych odszkodowań jest przyznawane funduszom, o których mowa w art. 76 ust. 3 lit. b rozporządzenia 2021/2115, zwanym dalej „funduszami wzajemnościowymi”, działającym jako spółdzielnie zrzeszające rolników prowadzące działalność gospodarczą polegającą na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) pobieraniu składek od rolników będących członkami spółdzielni z tytułu ubezpieczenia produkcji rolniczej; 2) udzielaniu pomocy w szacowaniu strat w produkcji rolniczej; 	
--	--	--	--	---	--

				<p>3) wypłacaniu odszkodowań członkom funduszu wzajemnościowego z tytułu strat spowodowanych wystąpieniem ryzyka określonego w umowie ubezpieczenia.</p> <p>2. Fundusz wzajemnościowy prowadzi działalność na podstawie zarejestrowanego statutu i zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.</p> <p>3. Zgoda, o której mowa w ust. 2, jest udzielana po dokonaniu uzyskaniu pewności o zagwarantowaniu zrównoważenia wpływów z wydatkami w każdym roku obrotowym.</p> <p>4. Statut funduszu wzajemnościowego poza postanowieniami określonymi w art. 5 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2021 r. poz. 648), zawiera co najmniej:</p> <p>1) warunki przyjmowania członków;</p> <p>2) wskazanie minimalnego okresu członkostwa, który nie może być krótszy niż rok obrotowy;</p> <p>3) wskazanie terminu składania przez członka informacji o zamiarze wystąpienia z funduszu wzajemnościowego, który nie może upływać później niż 3 miesiące przed końcem roku obrotowego;</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>4) kwotę kapitału założycielskiego oraz zasady corocznego ustalania wpłat z tytułu zawieranych umów ubezpieczenia produkcji rolniczej;</p> <p>5) zasady i zakres zawieranych umów ubezpieczenia członków spółdzielni z funduszem wzajemnościowym, które nie są umowami ubezpieczenia w rozumieniu przepisów o działalności ubezpieczeniowej;</p> <p>6) rodzaj i zakres odpowiedzialności członków funduszu wzajemnościowego;</p> <p>7) sankcje wobec członka spółdzielni, który nie wypełnia nałożonych na niego obowiązków statutowych lub nie spełnia wymogów, w tym przyczyny wykluczenia i wykreślenia członka funduszu wzajemnościowego;</p> <p>8) szczegółowy sposób i warunki podziału nadwyżki bilansowej i pokrywania strat</p>	
67.	ARiMR	Art. 48 ust. 2	<p>Z przedmiotowego przepisu wynika, że pomocy jest przyznawana do powierzchni gruntów, na których zostały zrealizowane inwestycje. Należy zwrócić uwagę, że w przypadku wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych, pomoc może być przyznana nie tylko do powierzchni gruntów, ale także metrów bieżących (grodenie 2-metrową siatką</p>	<p>Proponuje się zmianę brzmienia art. 48 ust. 2 projektu ustawy, na: „2. Wsparcie inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych, realizowanych w ramach art. 69 lit. d rozporządzenia 2021/2115, jest przyznawane do powierzchni gruntów, na których zostały zrealizowane inwestycje polegające na zalesieniu, zadrzewieniu, założeniu systemu rolno-leśnego lub zwiększeniu</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zostanie to określone w rozporządzeniu wykonawczym.</p>

			metalową). Dlatego też, proponuje się zmianę brzmienia art. 48 ust. 2.	bioróżnorodności lasów oraz metrów bieżących 2-metrowej metalowej siatki, użytej do wykonania ogrodzenia założonych inwestycji.”	
68.	ARiMR	Art. 49 ust. 2 pkt 1	Czy zapis sugeruje, że mogą być alternatywne stawki płatności oprócz podstawowych czy też odnosi się do degresywności? Jasne określenie konieczne jest do odpowiedniego przygotowania systemu informatycznego obsługującego naliczanie płatności		Uwaga nieuwzględniona Projektowany art. 49 ust. 2 pkt 1 powiela rozwiązania zawarte w obowiązującym art. 20 ust. 1a ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.
69.	ARiMR	Art. 49 ust. 2 pkt 2	Czy zapis oznacza, że będzie określona stawka za punkt, a dodatkowo MRiRW wskaże współczynnik korygujący każdą praktykę? Jasne określenie konieczne jest do odpowiedniego przygotowania systemu informatycznego obsługującego naliczanie płatności		Uwaga nieuwzględniona. Zostanie to określone w rozporządzeniu wykonawczym.
70.	ARiMR	Art. 50 ust.2 pkt 2	Zgodnie z art. 11 rozporządzenia 2022/1172 zmniejszenie płatności lub wsparcia nie może przekroczyć 100% całkowitej kwoty wynikającej z płatności i wsparcia, o których mowa w art. 83 ust. 1 lit. a), b) i c) rozporządzenia (UE) 2021/2116	Proponuje się zmianę brzmienia ust.2 pkt 2 na: „nie może przekraczać 100% wysokości wnioskowanej pomocy”	Uwaga nieuwzględniona. Zostanie to określone w rozporządzeniu wykonawczym.
71.	ARiMR	Art. 51	Mając na względzie, że płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna przysługuje także do „obszarów przyrodniczych”, o które może wnioskować inny podmiot niż rolnik, przepis powinien odnosić się także do takich osób.	Proponowane brzmienie: W przypadku nieprzestrzegania norm lub wymogów podstawowych na podmioty ubiegające się o przyznanie pomocy, którzy otrzymują pomoc, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4, nakłada się kary	Uwaga uwzględniona.

				administracyjne.	
72.	ARiMR	Art. 55 ust. 1	Norma GAEC9 stanowi, iż rolnik ma zakaz przekształcania lub zaorywania TUZ cennych. Mimo to rolnik dokonuje takiego przekształcenia i deklaruje inną uprawę do płatności (być może skutkującą przyznaniem do tej powierzchni wyższej płatności). Dlatego też proponuje się, aby oprócz nakazu przywrócenia powierzchnia przekształcona/zaorana był wykluczona z powierzchni zatwierdzonej do płatności.	Proponuje się dodać kolejne zdanie w brzmieniu: „Do powierzchni przekształconego lub zaoranego trwałego użytku zielonego położonego na obszarach Natura 2000 nie przyznaje się żadnych płatności.”	Uwaga nieuwzględniona. Konsekwencje zaorania trwałego użytku zielonego, o którym mowa w GAEC 9 będą określone w rozporządzeniu wykonawczym Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie liczby punktów, jaką przypisuje się stwierdzonej niezgodności oraz procentowej wielkości kary administracyjnej w zależności od liczby punktów przypisanych stwierdzonym niezgodnościom, które będzie wydane na podstawie przepisów ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej.
73.	ARiMR	Art. 55 ust. 2	Projektowany przepis wymaga preredagowania zgodnie z ustaleniami ze spotkania w MRiRW z dnia 4.11.2022 r. na którym ustalono, że w zakresie trwałych użytków zielonych w ramach normy GAEC1 termin ich przywrócenia zostanie określony do dnia złożenia wniosku przez rolnika w roku następnym	Proponuje się zmianę brzmienia ust. 2 artykułu na następujący: W przypadku stwierdzenia zmniejszenia udziału trwałych użytków zielonych w powierzchni użytków rolnych w skali całego kraju o więcej niż wielkość określona w normie GAEC 1, o której mowa w załączniku III do rozporządzenia 2021/2115, w stosunku do wskaźnika referencyjnego, o którym mowa w art. 48 ust. 1 rozporządzenia 2022/126, przekształcanie trwałych użytków zielonych jest niedopuszczalne, a rolnicy, którzy są w posiadaniu gruntów, które	Uwaga uwzględniona ze zmianą.

				powstały w wyniku przekształcenia trwałych użytków zielonych, są obowiązani do przywrócenia określonego odsetka tych przekształconych trwałych użytków zielonych lub ustanowienia innego obszaru odpowiadającego temu odsetkowi jako obszar trwałych użytków zielonych, nie później niż do dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy , o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4 w roku następnym, jeżeli spełniają warunki określone w przepisach wydanych na podstawie ust. 3..	
74.	ARiMR	Art. 55 ust. 4	Wprowadzenie bardziej szczegółowego przepisu pozwoli na równe traktowanie rolników, u których zostaną stwierdzone zmniejszenia udziału trwałych użytków zielonych w zakresie GAEC 1 i GAEC 9. Zapis pozwoli na nakładanie kar za niezgodność dopiero gdy rolnik nie wykonana nakazu przywrócenia zarówno trwałych użytków zielonych jak i trwałych użytków zielonych położonych na obszarach Natura 2000 wskazanych w decyzji a nie w momencie stwierdzenia ich przekształcenia.	Proponuje się zmianę brzmienia ust. 4 na następujący: Niewykonanie obowiązku, o którym mowa w ust. 1 i 2, wskazanego w pkt 5 i pkt 6, stanowi niezgodność.	Uwaga nieuwzględniona. W przypadku stwierdzenia przekształcenia trwałych użytków zielonych wbrew zakazowi, tj. • w przypadku GAEC 9 przekształcenia lub zaorania trwałych użytków zielonych wrażliwych pod względem środowiskowym, położonych na obszarach Natura 2000 lub • w przypadku stwierdzenia zmniejszenia udziału powierzchni trwałych użytków zielonych w powierzchni użytków rolnych w skali całego kraju o więcej niż wielkość określona w normie GAEC 1 w stosunku do wskaźnika referencyjnego

					<p>na rolnika nakładana jest kara administracyjna z tytułu nieprzestrzegania norm dobrej kultury rolnej w roku stwierdzenia niezgodności. Niezgodności te wprost wynikają z przepisów unijnych dotyczących warunkowości (załącznik III do rozporządzenia UE 2021/2115)</p> <p>Natomiast niewykonanie obowiązku polegającego na przywróceniu trwałego użytku zielonego lub ustanowieniu go na innym obszarze jest odrębną niezgodnością. Z tytułu nieprzywrócenia trwałego użytku zielonego lub braku ustanowienia go na innym obszarze kara administracyjna może być nałożona dopiero po terminie, w jakim rolnik był zobowiązany dokonać przywrócenia. Odnosi się do tego art. projektowanej ustawy o PS dla wspólnej polityki rolnej.</p> <p>Liczba punktów, jaką w powyższych przypadkach, należy przypisać stwierdzonej niezgodności oraz procentowa wielkość kary administracyjnej zostaną określone w rozporządzeniu wykonawczym do ustawy, tj. rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju</p>
--	--	--	--	--	---

					Wsi w sprawie liczby punktów, jaką przypisuje się stwierdzonej niezgodności oraz procentowej wielkości kary administracyjnej w zależności od liczby punktów przypisanych stwierdzonym niezgodnościom.
75.	ARiMR	Art. 55 ust. 5	Zapis wymaga uszczegółowienia z uwagi na fakt, iż trwałe użytki zielone położone na obszarach Natura 2000 wyznaczone jak cenne podlegających na przywróceniu na tym samym obszarze i powierzchni, na której zostały przekształcone lub zaorane.	Proponuje się zmianę brzmienia artykułu na następujący: Obowiązek, o którym mowa w ust. 1 i 2, stwierdza, w drodze decyzji, kierownik biura powiatowego Agencji. W tej decyzji określa się: - w zakresie ust. 1 powierzchnię trwałych użytków zielonych położonych na obszarach Natura 2000 podlegających na przywróceniu tego obszaru; - w zakresie ust. 2 powierzchnię trwałych użytków zielonych podlegających przywróceniu lub ustanowieniu na obszarze o takiej samej powierzchni.	Uwaga nieuwzględniona. Brak potrzeby doprecyzowania. Projektowane przepisy jasno wskazują, że w przypadku GAEC 9 rolnik zobowiązany jest do ponownego przekształcenia tego obszaru, który został zaorany, natomiast w przypadku GAEC 1 rolnik zobowiązany jest do przekształcenia w trwałe użytki zielone tego samego obszaru lub ustanowienia innego obszaru jako odpowiadającemu obszarowi zaoranego trwałego użytku zielonego.
76.	ARiMR	Art. 55 ust. 8	Doprecyzowanie zapisu	Proponuje się zmianę brzmienia artykułu na następujący: W przypadku stwierdzenia zmniejszenia udziału trwałych użytków zielonych o których mowa ust. 2, w powierzchni użytków rolnych w skali całego kraju o co najmniej 1% w stosunku do wskaźnika referencyjnego, o którym mowa w art. 48 ust. 1 rozporządzenia 2022/126, minister właściwy do spraw rozwoju wsi	Przepisy preredagowano.

				może określić, w drodze rozporządzenia, warunki przekształcenia trwałych użytków zielonych oraz wysokość kary za przekształcenie trwałych użytków zielonych niezgodnie z tymi warunkami, mając na względzie konieczność zachowania powierzchni trwałych użytków zielonych na odpowiednim poziomie.	
77.	Urząd Ochrony Danych Osobowych	Art. 57 pkt 3	Projektodawca w art. 57 pkt. 3 projektu wskazuje, że podczas składania wniosku o przyznanie pomocy oprócz informacji zawartych w art. 1 pkt. 1 projektu, należy wskazać inne informacje niezbędne do przyznania pomocy. Konieczne jest wyjaśnienie, czy w ramach tych informacji niezbędnych Projektodawca przewiduje przetwarzanie danych osobowych. Należałoby doprecyzować wskazany przepis poprzez wskazanie zamkniętego katalogu przekazywanych danych, zgodnie z zasadą minimalizacji danych.		Uwaga uwzględniona. Art. 6 rozporządzenia UE 2022/1173 zobowiązuje państwa członkowskie do zbierania we wniosku o przyznanie pomocy wszystkich informacji niezbędnych w odniesieniu do interwencji objętych wnioskiem o przyznanie pomocy. Tak więc informacje jakie, zgodnie z art. projektu ustawy wymagane są w ww. wniosku, nie są dowolnymi informacjami tylko niezbędnymi do przyznania danej płatności. Szczegółowy zakres informacji dot. zawartości wniosku zostanie wskazany w rozporządzeniach MRiRW wydanych na podstawie przepisów ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej. Biorąc pod uwagę zgłaszane wątpliwości, proponujemy doprecyzować brzmienie pkt 3

					zgodnie z poniższym: „3) inne informacje niezbędne do przyznania pomocy, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 1 i art. 71 ust. 1”.
78.	ARiMR	Art. 58 ust. 1	Proponowana zmiana wynika z konieczności uwzględnienia przy limitach dla powierzchni gospodarstwa, sprawdzaniu warunkowości czy wyliczaniu DJP także powierzchni, które są faktycznie użytkowane przez rolnika, nawet gdy nie posiada on tytułu prawnego do ich posiadania. Tytuł prawny jest tylko warunkiem przyznania płatności.	Proponuje się następujące brzmienie: We wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy wskazuje wszystkie grunty stanowiące użytki rolne i jednostki gruntu nierolniczego będące w jego posiadaniu oraz ich powierzchnię i położenie, niezależnie od posiadania tytułu prawnego.	Uwaga nieuwzględniona. Brzmienie przepisu nie budzi wątpliwości. Wyrażenie „wskazuje wszystkie grunty ...” obejmuje zaproponowane doprecyzowanie.
79.	ARiMR	Art. 59 ust. 2	Obecnie zmiany polegające na zwiększeniu powierzchni do płatności można dokonywać do dnia 31 maja. Zmiany do wniosku polegające na zmniejszeniu powierzchni (częściowe wycofanie wniosku) dotyczy powierzchni, dla których nie stwierdzono nieprawidłowości możliwe jest do dnia wydania decyzji. Wycofanie całego wniosku jest możliwe, jeżeli stwierdzone nieprawidłowości skutkowałyby przyznaniem płatności w pomniejszonej wysokości lub jej odmową. Nie jest możliwe wycofanie całego wniosku, jeżeli stwierdzone nieprawidłowości	Proponuje się następujące brzmienie: Termin, o którym mowa w art. 7 ust. 1 lit. a zdanie pierwsze, lit. b zdanie pierwsze i lit. c zdanie pierwsze rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2022/1173 z dnia 31 maja 2022 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli we wspólnej polityce rolnej (Dz. Urz. UE L 183 z 08.07.2022, str. 23), zwanego dalej „rozporządzeniem 2022/1173”, dotyczący zmiany wniosku o przyznanie pomocy polegającej na zwiększeniu powierzchni do	Przepisy zostały zmienione.

			skutkowałyby nałożenie sankcji wieloletnich. Wobec powyższego wydaje się, że wniosek o wycofanie całego wniosku lub zmiana do wniosku nie polegająca na dodaniu powierzchni do płatności mogły być złożone do 15 września roku składania wniosków. Stąd też proponowane brzmienie ust. 3	płatności ~~albo wycofania~~ , o której mowa w art. 20 pkt 1–4, upływa z dniem 31 maja roku, w którym dany wniosek został złożony.	
80.	ARiMR	Art. 59 ust. 3	Mając na względzie charakter zobowiązań wieloletnich, wydaje się zasadne umożliwienie wycofania wniosku w pierwszym roku realizacji zobowiązania do dnia wydania decyzji.	Proponowane brzmienie: 3. W przypadku określonym w art. art. 7 ust. 1 lit. a zdanie pierwsze, lit. b zdanie pierwsze i lit. c oraz ust. 2 rozporządzenia 2022/1173: 1) zmian nie polegających na zwiększeniu powierzchni do płatności lub wycofania wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, można dokonać w terminie do dnia 15 września roku, w którym został złożony ten wniosek, z tym, że w przypadku wniosków o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 3 – wycofanie wniosku jest dopuszczalne w pierwszym roku realizacji zobowiązania do dnia wydania decyzji w sprawie przyznania tej pomocy.	Przepisy zostały zmienione.
81.	ARiMR	Art. 62	Mając na uwadze fakt, że z zaprojektowanego przepisu nie wynika, kto ma ogłosić nabór wniosków oraz w jakim terminie ma to nastąpić, zasadnym wydaje się doprecyzowanie pkt 2, o odesłanie do przepisów wydanych na podstawie art.	Proponuję się zmianę brzmienia art. 62 pkt 2 projektu ustawy, na: „2. w przypadku ogłoszenia naboru wniosków o przyznanie wsparcia na inwestycje leśne i zadrzewieniowe, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust.	Uwaga uwzględniona. Przepis zostanie uzupełniony o to kto ogłasza nabór wniosków „2. w przypadku ogłoszenia przez Prezesa Agencji naboru wniosków o przyznanie wsparcia na inwestycje leśne i

			70 ust. 1. Przepisy, o których mowa w art. 70 ust. 1 powinny zawierać szczegółowe regulacje dotyczące ogłaszania naborów wniosków o przyznanie wsparcia na inwestycje leśne i zadrzewieniowe.	1.”	zadrzewieniowe, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie ....”
82.	ARiMR	Art. 64 ust. 1	Proponowana zmiana do projektu ustawy pozwala z jednej strony zachować podstawową zasadę istotną dla rolników, jaką jest rozpatrywanie wniosków przez właściwego miejscowo kierownika biura powiatowego Agencji, a jednocześnie umożliwić praktyczną realizację wytycznych Komisji Europejskiej dotyczących unikania konfliktów interesów i zarządzania takimi konfliktami na podstawie rozporządzenia finansowego (2021/C 121/01). W proponowanym przepisie Agencja proponuje zatem stworzenie możliwości wyznaczenia innego podległego kierownika biura powiatowego Agencji do załatwienia w sytuacjach m.in., które mogą stwarzać ryzyko zaistnienia konfliktu interesów. Na uwagę zasługuje fakt, że w obecnym stanie prawnym, przesłanki wyłączenia organu i wyznaczenia innego, są ściśle określone w art. 25 Kodeksu postępowania administracyjnego i nie obejmują sytuacji związanych z wątpliwościami co do bezstronności osoby piastującej funkcję organu. Dodatkowo w celu	ARiMR stoi na stanowisku aby w odniesieniu do pomocy przyznawanej w drodze decyzji, określić właściwość miejscową kierownika biura powiatowego Agencji. Jednocześnie ARiMR proponuje aby zamiast projektowanego w ust. 2 wyznaczenia właściwego miejscowo kierownika biura, wskazać, że dyrektor oddziału regionalnego może wskazać innego kierownika biura w określonych przypadkach. Propozycja brzmienia przepisu: Art. 64. 1. Kierownik biura powiatowego Agencji jest właściwy w sprawach dotyczących pomocy przyznawanej w drodze decyzji. 2. Właściwość miejscową kierownika biura powiatowego Agencji ustala się według miejsca zamieszkania lub siedziby strony. 3. Dyrektor oddziału regionalnego Agencji lub osoba przez niego upoważniona wyznacza, z urzędu lub na wniosek strony, do załatwienia sprawy innego właściwego kierownika biura powiatowego	Uwaga uwzględniona ze zmianą uzgodnioną z ARiMR.

			<p>umożliwienia elastycznego zarządzania obsługą spraw, zasadnym jest umożliwienie wyznaczenia innego kierownika, jeżeli przyczyniłoby się to do uproszczenia bądź przyspieszenia postępowania np. z uwagi na doświadczenie określonego biura powiatowego w prowadzeniu postępowań o określonej charakterystyce wynikającej np. ze specyficznego stanu faktycznego lub prawnego.</p>	<p>Agencji, w stosunku do którego jest organem wyższego stopnia, jeżeli:</p> <p>1) zostanie uprawdopodobnione istnienie okoliczności mogących wywołać wątpliwości co do bezstronności właściwego w sprawie kierownika biura powiatowego Agencji</p> <p>2) może przyczynić się to do przyspieszenia lub uproszczenia postępowania.</p> <p>4. W przypadku określonym w ust. 3 stronie doręcza się za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zawiadomienie o właściwym do załatwienia sprawy kierownikowi biura powiatowego Agencji.</p> <p>5. Do postępowań wszczętych na wniosek o przyznanie pomocy, o którym mowa w art. 59 ust. 1, który obejmuje również pomoc w ramach działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 lit. a), 10-12 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 lub pomoc w ramach działania,</p>
--	--	--	--	--

				o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, ust. 3 nie stosuje się.	
83.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 64 ust. 2	<p>Jest w projekcie: Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa niezwłocznie po złożeniu wniosku o przyznanie pomocy wyznacza kierownika biura powiatowego Agencji, który będzie organem właściwym miejscowo do załatwienia sprawy.</p> <p>Proponujemy zmianę zapisu. Obecna forma zapisu powoduje, zwiększenie obciążeń administracyjnych dla ARIMR gdyż dla każdego złożonego wniosku Prezes ARiMR musi wskazać kierownika biura powiatowego który będzie rozpatrywał sprawę. Mimo że czynność ta będzie miała charakter elektroniczny, będzie to wymagał dużych nakładów dodatkowej pracy.</p> <p>Ponadto zapis może powodować sytuację, w których wnioski rolnika z małopolski jest rozpatrywany przez biuro powiatowe w woj. Zachodniopomorskim. Takie przekazanie sprawy utrudnia kontakt rolnikowi kontakt z pracownikiem</p>		<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Obecnie w odniesieniu do płatności objętych ZSZiK obowiązuje właściwość miejscowa kierownika biura powiatowego ustalana wg. miejsca zamieszkania lub siedziby rolnika.</p> <p>Z uwagi na zgłaszane uwagi organizacji społecznych, w odniesieniu do działań objętych ZSZiK należy utrzymać rozwiązania obecnie obowiązujące.</p>

			<p>ARIMR ale też może stwarzać problem pracownikowi ARIMR który zetknie się z nieznaną dla siebie specyfiką gospodarstwa. Osoby które rozpatrywały sprawy gdzie były działki o powierzchni 20 ha spotkają się z sytuacją że 20 działek ma jeden hektar i jest położona w terenie górskim.</p> <p>Jednocześnie rolnik, który będzie chciał bezpośrednio w biurze wyjaśnić sprawę będzie miał utrudniony dostęp do urzędnika który rozpatruje wnioski.</p> <p>Proponujemy aby zmienić zapis na: Wniosku o przyznanie pomocy są rozpatrywane przez kierownika biura powiatowego Agencji, zgodnie z siedzibą gospodarstwa lub Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa może wskazać inne biuro powiatowe.</p>		
84.	ARiMR	Art. 65	<p>Co do zasady mogą mieć miejsce dwa przypadki związane z wykorzystaniem zdjęć geotagowanych:</p> <p>- ARiMR w ramach procesu obsługi wniosku o przyznanie płatności może zwrócić się do rolnika z prośbą o wykonanie takich zdjęć dla udokumentowania faktów związanych ze złożonym wnioskiem i przesłanie tych zdjęć do ARiMR</p>	<p>Zmiana treści ust. 3 na następującą i dodanie ust. 3a:</p> <p>„Zmiana treści ust. 3 na następującą: „3. Zdjęcie wykonane w toku postępowania na wezwanie Agencji lub z inicjatywy rolnika i przesłane przez stronę postępowania z wykorzystaniem aplikacji udostępnionej przez Agencję, w tym zdjęcie geotagowane będące zdjęciem zawierającym informacje o długości i szerokości geograficznej</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Brak potrzeby doprecyzowania. Jeśli w odniesieniu do danej płatności, spełnienie warunku uzyskania wsparcia wymaga wykonanie zdjęcia geotagowanego, warunek taki zostanie uwzględniony w rozporządzeniu wykonawczym.</p>

			<p>- rolnik może sam z własnej inicjatywy – ale tylko w wybranych, wskazanych w aplikacji przypadkach – wykonać zdjęcia geotagowane będące potwierdzeniem spełniania warunku przyznania płatności.</p> <p>Wskazanie w przepisach jednoznacznego terminu, w którym rolnik zobowiązany będzie wykonać i przesłać do ARiMR zdjęcie geotagowane jest koniecznym i niezbędnym warunkiem do tego aby mechanizm mógł być skuteczny. Potrzebę taką podkreślają wszystkie państwa członkowskie na konferencjach, warsztatach.</p> <p>Brak zapisu obligującego rolników do realizacji zadania w określonym terminie sprawi, że zapisy aktów prawnych będą martwe, procedura i aplikacja bezskuteczne.</p> <p>Należy również określić skutki, jakie będzie wywoływać brak wysłania zdjęcia do Agencji w wyznaczonym terminie.</p>	<p>miejsca wykonania tego zdjęcia, ustalonych na podstawie dostępnych systemów pozycjonowania satelitarne, stanowi dowód tego, co zostało zobrazowane na tym zdjęciu oraz zapisane w pliku zawierającym to zdjęcie. Zdjęcie przesłane z wykorzystaniem tej aplikacji ma charakter dokumentu, o którym mowa w art. 76 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego.</p> <p>3a. Do skutków niewykonania wezwania, o którym mowa ust. 3, stosuje się przepisy o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dotyczące niewykonania czynności dotyczącej postępowania przez stronę postępowania w terminie wyznaczonym w piśmie wzywającym do wykonania tej czynności.”</p>	
85.	ARiMR	Art. 66	<p>Doprecyzowanie zapisów, analogicznie jak to jest w przepisach w obecnej perspektywie finansowej 2014-2020.</p>	<p>Proponuje się dopisać ust. 6 w brzmieniu “O każdym przypadku niezałatwienia sprawy w terminie wskazanym w ust. 5 kierownik biura powiatowego Agencji zawiadamia</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Proponowana regulacja powtarzałaby przepisy KPA – art. 36. Art. 36 [Przekroczenie terminu]</p>

				rolnika, podając przyczyny zwłoki i wskazując nowy termin załatwienia sprawy”. Proponuje się dopisać ust. 6 w brzmieniu “O każdym przypadku niezakończona sprawa w terminie kierownik biura powiatowego Agencji zawiadamia rolnika, podając przyczyny zwłoki i wskazując nowy termin załatwienia sprawy”.	§ 1. O każdym przypadku niezakończona sprawa w terminie organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia. § 2. Ten sam obowiązek ciąży na organie administracji publicznej również w przypadku zwłoki w załatwieniu sprawy z przyczyn niezależnych od organu.
86.	ARiMR	Art.66	Mając na względzie brzmienie art. 22 projektowanej ustawy należy uregulować zasady ustalania w decyzji w sprawie przyznania płatności obszaru gruntów objętych zobowiązaniem, a także liczby zwierząt objętych zobowiązaniem, przypadku następcy prawnego, nowego posiadacza i spadkobiercy, w przypadku, gdy przeniesienie gruntu nastąpi po 31 maja danego roku		Uwaga nieuwzględniona. Kwestie następstwa prawnego zostaną uregulowane w rozporządzeniu wykonawczym.
87.	ARiMR	Art. 66	Kary administracyjne, które dotyczą warunkowości nie powinny być nakładane na wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych, o którym mowa w art. 20 pkt 5. Dlatego zasadnym jest doprecyzowanie przepisu.	Proponuje się zmianę brzmienia art. 66 ust. 1 projektu ustawy, na: W decyzjach w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, określa się: 1) kary, w tym kary administracyjne w odniesieniu do pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4.	Uwaga nieuwzględniona. Przepis, który jest obecnie w projekcie ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej, jest poprawny. W przypadku, gdy kara administracyjna nie będzie dotyczyła danej płatności, nie zostanie określona w decyzji.

88.	ARiMR	Art. 67	<p>Obecny zapis dopuszcza, że w jednej decyzji zostaną rozstrzygnięte postępowania w sprawie płatności bezpośrednich, przejściowego wsparcia krajowego, płatności ONW i innych płatności wchodzących w skład interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 69 lit. a rozporządzenia 2021/2115.</p> <p>ARiMR rozstrzyga ww. postępowania w odrębnych decyzjach za wyjątkiem płatności bezpośrednich i przejściowego wsparcia krajowego – to jest jedna decyzja.</p>	<p>Proponuje się następujące brzmienie “Sprawy o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–2, temu samemu podmiotowi za ten sam rok mogą być rozstrzygnięte w jednej decyzji.”</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Proponowany przepis ma charakter fakultatywny.</p>
89.	ARiMR	Art. 68 ust. 1	<p>Proponuje się wprowadzenie regulacji, z której wynikać będzie jednoznacznie, że w przypadku, gdy ma miejsce przeniesienia posiadania gruntów lub zwierząt wnioski o przyznanie pomocy rozpatruje się łącznie, pod warunkiem, że przeniesienie posiadania miało miejsce przed dniem 31 maja (dzień posiadania gruntów, który warunkuje przyznanie rolnikowi płatności za dany rok).</p>	<p>Proponuje się następujące brzmienie: W przypadku gdy wnioskodawca, który złożył za dany rok kalendarzowy wniosek o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, złożył również za ten rok kalendarzowy wniosek o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, w wyniku nabycia przed dniem 31 maja gruntów lub zwierząt objętych wnioskiem o przyznanie tej pomocy złożonym przez inny podmiot, wnioski te są rozpatrywane łącznie.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Kwestie następstwa prawnego zostaną uregulowane w aktach wykonawczych.</p>
90.	ARiMR	Art. 68 ust. 2	<p>Proponuje się dodanie ust. 4 w którym zostanie określone, że zmiany decyzji w przypadku płatności o których mowa w art. 20 ust. 3, a więc płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych lub</p>	<p>Należy dodać ust. 4. Zmiany decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 ust. 3 powinny obejmować zakres przejętych zobowiązań, w</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Przeredagowano natomiast przepisy dot. przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych.</p>

			<p>ekologicznych dokonuje się nie tylko wówczas, gdy istnieje konieczność nałożenia kar, w tym kar administracyjnych, lub zastosowania zmniejszenia tej pomocy, ale również w przypadku, gdy w decyzji tej konieczne jest określenie zakresu przejętych zobowiązań oraz wskazania okresu w jakim, w powinny być realizowane.</p> <p>Art. 68 ust. 2. mówi, że: ust. 2.</p> <p>Jeżeli decyzja w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, zostanie wydana przed złożeniem przez wnioskodawcę wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, w wyniku nabycia gruntów lub zwierząt objętych wnioskiem o przyznanie tej pomocy złożonym przez inny podmiot, dokonuje się zmiany decyzji w sprawie o przyznanie tej pomocy, jeżeli istnieje konieczność nałożenia kar, w tym kar administracyjnych, lub zastosowania zmniejszenia tej pomocy.</p>	<p>tym powierzchnię oraz okres ich realizacji, w tym datę rozpoczęcia i zakończenia danego zobowiązania.</p>	
91.	ARiMR	Art. 69		<p>Zmiana treści ust. 2 pkt 5 na następującą: „listę roślin miododajnych, do uprawy których mogą zostać przyznane płatności do obszarów z roślinami miododajnymi, mając na względzie czynniki przyrodnicze, dopuszczalność mieszanki roślin;”.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Przepisy w tym zakresie doprecyzowane zostaną w rozporządzeniu wykonawczym Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w formie</p>

					<p>płatności w ramach schematów na rzecz klimatu i środowiska w ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027, które będzie wydane na podstawie przepisu ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej.</p> <p>Interwencja z założenia polega na wysiewie mieszanki składającej się z co najmniej dwóch gatunków roślin miododajnych z listy roślin miododajnych, określonej na podstawie art. 69 ust. 2 pkt. 5, do uprawy których mogą zostać przyznane płatności do obszarów z roślinami miododajnymi.</p>
92.	ARiMR	Art. 69 ust. 2	<p>W ramach praktyki Zróżnicowana struktura upraw obowiązuje wymóg prowadzenia co najmniej 3 różnych upraw na gruntach ornych w gospodarstwie, przy czym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. udział głównej uprawy w strukturze zasiewów nie przekracza 65% i udział najmniejszej uprawy nie może być mniejszy niż 10%, 2. co najmniej 20% w strukturze zasiewów stanowią uprawy gatunków roślin mających pozytywny wpływ na bilans glebowej materii organicznej (m.in. bobowate) oraz 	<p>Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw rozwoju wsi określa:</p> <p>Dodać punkt określający:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gatunki roślin mających pozytywny wpływ na bilans glebowej materii organicznej, które są uprawiane w Rzeczypospolitej Polskiej, które wpływają zarówno na dodatni bilans materii organicznej, jak i na zwiększanie się różnorodności biologicznej - gatunki roślin mających ujemny wpływ na bilans materii organicznej, które są uprawiane w Rzeczypospolitej Polskiej, które zubażają zasoby materii organicznej 	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Przepisy w tym zakresie doprecyzowane zostaną w rozporządzeniu wykonawczym Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w formie płatności w ramach schematów na rzecz klimatu i środowiska w ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027, które będzie wydane na podstawie przepisu ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej.</p>

			<p>3. udział łącznie zbóż i rzepaku w strukturze zasiewów nie przekracza 65% oraz</p> <p>4. udział upraw mających ujemny wpływ na bilans materii organicznej (m.in. okopowe) nie przekracza 30%.</p> <p>Praktyki Międzyplony ozime/wsiewki śródplonowe:</p> <p>1) utrzymywanie roślin w postaci:</p> <p>wsiewek roślin bobowatych drobnonasiennych lub mieszanek z udziałem roślin bobowatych drobnonasiennych w uprawę główną</p>	<p>w glebie (ujemny współczynnik reprodukcji i degradacji glebowej materii organicznej), jednocześnie nie pozostawiając dużej ilości resztek poźniwnych przyczyniających się do odbudowy próchnicy.</p> <p>- gatunki roślin, które w praktyce Zróżnicowana struktura upraw będą weryfikować warunek udziału zbóż i rzepaku na poziomie 65% w strukturze zasiewów, które są uprawiane w Rzeczypospolitej Polskiej, które wpływają zarówno na dodatni bilans materii organicznej, jak i na zwiększanie się różnorodności biologicznej.</p> <p>- gatunki roślin bobowatych drobnonasiennych, które mogą zostać użyte jako wsiewki śródplonowe, wsiane w uprawę główną</p>	<p>Proponowane delegacje dotyczą praktyk w ramach ekoschematu Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi. Praktyki te nie zostały określone na poziomie ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej.</p>
93.	ARiMR	Art. 69 ust 2 pkt 6	<p>ARiMR proponuje zastąpienie wyrazu sekwestracja polskim, bardziej oczywiście zrozumiałym określeniem - zatrzymanie.</p>	<p>Art. 69 ust 2 pkt 6</p> <p>6) praktyki służące zwiększeniu zatrzymania węgla w glebie i poprawie zarządzania składnikami odżywczymi, których realizacja jest warunkiem przyznania płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi oraz liczbę punktów przyznawanych za realizację tych praktyk, a także minimalną liczbę punktów, która uprawnia do</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Sekwestracja jest pojęciem funkcjonującym w języku polskim i zrozumiałym dla odbiorców, wobec czego nie wydaje się zasadne wprowadzenie przedmiotowej zmiany.</p>

				uzyskania tej płatności, mając na względzie czynniki przyrodnicze oraz wpływ poszczególnych praktyk na poprawę zarządzania składnikami odżywczymi;	
94.	ARiMR	Art. 73 ust. 1	W art. 73 ust. 1 projektu ustawy wyraz „pisemnej” proponujemy zastąpić wyrazem „papierowej”, bowiem przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego (art. 14 § 1a) wskazują, że sprawy należy prowadzić i załatwiać na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej. Nie ma tutaj zatem mowy o postaci pisemnej, lecz o postaci papierowej.	Proponujemy następujące brzmienie art. 73 ust. 1 projektu ustawy: „1. Po zakończeniu postępowania w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, decyzją ostateczną, a w przypadku gdy przysługuje na tę decyzję skarga do sądu administracyjnego: 1) po bezskutecznym upływie terminu na wniesienie tej skargi albo 2) po prawomocnym odrzuceniu albo oddaleniu tej skargi albo po prawomocnym umorzeniu postępowania sądowo-administracyjnego – w aktach sprawy pozostawia się elektroniczną kopię dokumentów powstałych w postaci ~~pisemnej~~ papierowej, a skopiowane elektronicznie dokumenty poddaje się brakowaniu.	Uwaga uwzględniona. Poprawiony przepis jest zgodny z analogicznymi przepisami m.in. ustawy o KSEP.
95.	ARiMR	Art. 75 ust. 1	W projektowanym przepisie proponuje się usunąć z końca ustępu wyrażenie: „jeżeli ta pomoc nie została jeszcze wypłacona i nie upłynął termin jej wypłaty określony w art. 44 ust. 2 rozporządzenia 2021/2116		Uwaga nieuwzględniona. Ten przepis istniał do tej pory (w tym samym brzmieniu).

96.	ARiMR	Art. 76 ust.1	<p>Należy ustanowić analogiczny przepis dla pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 3-5 o braku możliwości przeniesienia wierzytelności na osoby trzecie.</p>	<p>Art. 76 ust. 1 Należności ustalone w decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1-5 oraz należności z tytułu zaliczek na poczet tej pomocy nie mogą być przedmiotem umowy przeniesienia wierzytelności na osobę trzecią (przelewu), o której mowa w przepisach Kodeksu cywilnego.</p> <p>Art. 76 ust. 2 W przypadku należności ustalonych w decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1 i 2 oraz należności z tytułu zaliczek na poczet tej pomocy mogą one stanowić przedmiotem umowy przeniesienia wierzytelności na osobę trzecią (przelewu), o której mowa w przepisach Kodeksu cywilnego jedynie w przypadku umowy przelewu na zakład ubezpieczeń, który zawarł z ministrem właściwym do spraw rolnictwa umowę, o której mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r. poz. 477), zwany dalej „zakładem ubezpieczeń”, zawartej w celu uiszczenia należnych składek z tytułu ubezpieczenia, o którym mowa w art. 10c ust. 1 tej ustawy, zwanego</p>	Uwaga uwzględniona.
-----	-------	---------------	---	---	----------------------------

				dalej „obowiązkowym ubezpieczeniem upraw rolnych”. Kolejne ustępy otrzymują numery od 3 do 7 oraz wprowadza się zmianę w zakresie odniesień do zmienionej numeracji ustępów art. 76	
97.	ARiMR	Art. 76 ust. 6	<p>Proponujemy w art. 76 ust. 6 projektu ustawy usunięcie punktu 2 „przepis art. 5 stosuje się odpowiednio”</p> <p>Zauważyć należy, że punkt 2 przedmiotowego artykułu może powodować problem interpretacyjny, w związku z powyższym sugerujemy jego usunięcie.</p>		Uwaga uwzględniona.
98.	ARiMR	Art. 81	Wyjaśnienia wymaga, która jednostka organizacyjna czy też który podmiot odpowiedzialny za przyznanie pomocy będą rozpatrywać wnioski o płatność – brak jest analogicznego przepisu do art. 81.		<p>Wyjaśnienie.</p> <p>Postępowanie w sprawie wypłaty pomocy na podstawie umowy o przyznaniu pomocy prowadzone jest zgodnie z zawartą umową. Postanowienia zawartej umowy wskazują kto rozpatruje wniosek o płatność. Nie ma potrzeby określać szczegółów tego postępowania w ustawie.</p>
99.	ARiMR	Art. 81 ust. 2	Ujednolicenie zapisu z innymi przepisami projektu ustawy, gdzie mowa jest o systemie teleinformatycznym Agencji.	<p>Proponujemy następujące brzmienie art. 81 ust. 2 projektu ustawy:</p> <p>„W przypadku wyznaczenia jednostki organizacyjnej Agencji, o której mowa w ust. 1, podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy doręcza się za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w</p>	Uwaga uwzględniona ze zmianą.

				przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zawiadomienie o wyznaczeniu tej jednostki.”	
100.	ARiMR	Uwaga ogólna	<p>Poddajemy pod rozagę dodanie przepisu na temat możliwości unieważnienia naboru wniosków o przyznanie pomocy:</p> <p>„1. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy unieważnia nabór wniosków o przyznanie pomocy, jeżeli:</p> <p>1) w terminie składania wniosków o przyznanie pomocy nie złożono wniosku lub</p> <p>2) wystąpiła istotna zmiana okoliczności powodująca, że wybór operacji do przyznania pomocy nie leży w interesie publicznym, czego nie można było wcześniej przewidzieć, lub</p> <p>3) postępowanie obarczone jest niemożliwą do usunięcia wadą prawną.</p> <p>2. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podaje do publicznej wiadomości informację o unieważnieniu naboru wniosków o przyznanie pomocy oraz jego przyczynach na swojej stronie internetowej.”</p>	Propozycja ma na celu dodanie przepisu na temat możliwości unieważnienia naboru wniosków o przyznanie pomocy i jest wzorowana na art. 58 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027.	Uwaga uwzględniona ze zmianą.
101.	Urząd Ochrony Danych Osobowych	Art. 82 pkt 1	Proponowany art. 82 pkt 1 projektu wskazuje na ogólne odesłanie do zasad i przepisów regulujących informatyzację działalności podmiotów realizujących zadania publiczne. Należy wskazać wprost		Uwaga nieuwzględniona. Projektowany przepis odpowiada obowiązującemu art. 47 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków

			przepisy/informacje, które w konkretnym przypadku będą niezbędne do wykonania celu określonego w tej regulacji. Przepis powinien określać skonkretyzowany cel pozyskiwania dodatkowych informacji, związanych z pozyskaniem danych osobowych.		europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. poz. 1079).
102.	Urząd Ochrony Danych Osobowych	Art. 82 pkt 2 Art. 102 ust. 4 pkt 2 Art. 112 ust. 11 Art. 113 ust. 1	Zgodnie z propozycją art. 82 pkt. 2 projektu przewiduje się złożenie stosownego oświadczenia na potwierdzenie faktów lub stanu prawnego bez wskazania, jakie dane dotyczące osoby fizycznej takie oświadczenie powinno zawierać. Uzasadnionym jest by zapewnić w treści przepisów stosowanie zasad dotyczących przetwarzania danych, w szczególności zasady minimalizacji danych oraz ograniczenia celu poprzez wskazanie wprost danych identyfikujących osobę składającą stosowne oświadczenie, co pozwoli na wyeliminowanie przetwarzania – przez wykonawców stanowiących norm - nadmiernej ilości danych w stosunku do celu, w jakim te dane są pozyskiwane i dalej przetwarzane. Tożsama uwaga dotyczy art. 102 ust. 4 pkt. 2 projektu w kwestii danych zawartych w protokole pokontrolnym, art. 112 ust. 11 projektu w kwestii zakresu danych umieszczonych w zaświadczeniu o wyniku egzaminu		Uwaga nieuwzględniona. W ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej podstawą przetwarzania danych osobowych nie będą przepisy projektowanej ustawy tylko zgoda podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy wyrażona we wniosku o przyznanie tej pomocy albo postanawiania umowy o przyznaniu pomocy, co jest zgodne z art. 6 ust. 1 RODO. Jak wynika z art. 6 ust. 3 RODO w takim przypadku projektowanej ustawy nie dotyczy wymóg określenia w niej celu przetwarzania. Ponadto zgodnie z art. 151 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115 bez uszczerbku dla art. 98, 99 i 100 rozporządzenia (UE) 2021/2116, państwa członkowskie i Komisja gromadzą dane osobowe do celów realizacji swoich obowiązków w zakresie zarządzania, kontroli, monitorowania i ewaluacji

			<p>oraz art. 113 ust. 1 projektu w kwestii danych niezbędnych we wniosku o wpis na listę doradców rolniczych oraz ekspertów przyrodniczych, o których mowa w art. 111 ust. 1 i 2 projektu.</p>		<p>wynikających z niniejszego rozporządzenia, a w szczególności obowiązków określonych w tytułach VI i VII, i przetwarzają te dane wyłącznie w sposób zgodny z tym celem. Art. 101 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116 również stanowi, że bez uszczerbku dla art. 98, 99 i 100, państwa członkowskie i Komisja gromadzą dane osobowe do celów wykonywania swoich odnośnych obowiązków na mocy niniejszego rozporządzenia związanych z zarządzaniem, kontrolą, audytem, a także z monitorowaniem i ewaluacją oraz, w szczególności, obowiązków określonych w tytule II rozdział II, tytule III rozdziały III i IV, tytule IV i tytule V rozdział III, oraz do celów statystycznych, i nie mogą przetwarzać tych danych w sposób niezgodny z tymi celami. Należy podkreślić, że ww. przepisy UE nie określają katalogu danych osobowych przetwarzanych w ww. celach. Ponadto projektowany przepis odpowiada obowiązującemu art. 47 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań</p>
--	--	--	--	--	---

					finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. poz. 1079). Zawartość lub wzór takiego oświadczenia określać będzie regulamin naboru wniosków o przyznanie pomocy.
103.	ARiMR	Art. 85 ust. 4 pkt 5	<p>W art. 85 ust. 4 przedmiotowego projektu ustawy zawarty jest katalog otwarty elementów które muszą być zawarte w regulaminie naboru wniosków, przy czym wymienione elementy są obligatoryjne. Przedstawiona propozycja ma na celu wskazanie wprost i jednoznacznie jako koniecznego składnika nie tylko kryteriów wyboru na podstawie których będą przyznawane punkty ale również kryteriów dostępu, których wskazanie w regulaminie naboru wniosków wydaje się być niezbędne. Omówione powyżej doprecyzowanie z uwagi na istotne znaczenie kryteriów dostępu wydaje się być zasadne pomimo iż w art. 85 ust. 4 pkt 6 ujęto „inne warunki przyznania pomocy”.</p> <p>Zasadnym wydaje się również wskazanie przez ustawodawcę w ustawie PS WPR jakie dane ma podać strona składająca wniosek za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji.</p> <p>Ponadto proponujemy, aby w regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy zostały wskazane</p>	<p>W art. 85 ust. 4 proponuje się zmianę brzmienia punktu 5 w sposób następujący:</p> <p>5) kryteria dostępu i wyboru operacji, o ile mają one zastosowanie, oraz opis procedury wyboru operacji na podstawie tych kryteriów wyboru</p> <p>Ponadto w tymże art. Proponujemy po punkcie 14 dodać punkt 15 i 16 w brzmieniu:</p> <p>15) informacje zawarte we wniosku o przyznanie pomocy składanym za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, w formie opisowej albo w formie wzoru wniosku o przyznanie pomocy .</p> <p>16) szczegółowe informacje, jakie mają zostać opublikowane na podstawie art. 89 ust. 1.</p>	<p>Uwaga dotycząca pkt 5 nieuwzględniona w proponowanym brzmieniu ponieważ w Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej nie posługujemy się pojęciem „kryteria dostępu”. Mamy kryteria wyboru (jako element warunków przyznania pomocy) oraz inne warunki przyznania pomocy. W celu wyeliminowania wątpliwości odnośnie do warunków przyznania pomocy doprecyzowano brzmienie pkt 6 dotyczącego innych warunków przyznania pomocy.</p> <p>Uwaga dotycząca pkt 15 uwzględniona ze zmianą przez zmianę brzmienia pkt 9 zamiast dodanie pkt 15.</p> <p>Uwaga dotycząca pkt 16 nieuwzględniona. Informacje jakie mają zostać opublikowane na podstawie art. 89 ust. 1 zostaną określone w wytycznych instytucji zarządzającej.</p>

			informacje podlegające opublikowaniu na podstawie art. 89 ust. 1 ustawy.		
104.	Urząd Ochrony Danych Osobowych	Art. 85 ust. 3	Propozycja art. 85 ust. 3 projektu wskazuje na dokonanie regulacji w kwestii postępowania w sprawie o przyznanie pomocy za pomocą ustawy i przyjętego przez siebie regulaminu. Regulamin nie jest źródłem prawa, na podstawie którego mogą zostać nałożone prawa i obowiązki z zakresu przetwarzania danych osobowych. Z uwzględnieniem zasady zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości ¹⁶ wszelkie kwestie związane z przetwarzaniem danych osobowych muszą wprost wynikać z przepisów powszechnie obowiązującego prawa, a regulamin może jedynie doprecyzować to na co pozwala ustawa. Dodatkowo należy wskazać, że w propozycji ust. 4 tego artykułu projektu przewiduje się otwarty katalog informacji, jakie będzie zawierał regulamin. Mając na względzie zasady dotyczące przetwarzania danych, w tym ww. zasadę minimalizacji danych, należy wskazać wprost, jakie informacje będą niezbędne w związku z naborem wniosków, które to mają zostać wskazane w regulaminie, jeżeli będą dotyczyły danych osobowych.		Uwaga nieuwzględniona. W ramach Planu Strategicznego podstawą przetwarzania danych osobowych nie będą przepisy projektowanej ustawy tylko zgoda podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy wyrażona we wniosku o przyznanie tej pomocy albo postanawianie umowy o przyznaniu pomocy, co jest zgodne z art. 6 ust. 1 RODO. Jak wynika z art. 6 ust. 3 RODO w takim przypadku projektowanej ustawy nie dotyczy wymóg określenia w niej celu przetwarzania. Ponadto zgodnie z art. 151 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115 bez uszczerbku dla art. 98, 99 i 100 rozporządzenia (UE) 2021/2116, państwa członkowskie i Komisja gromadzą dane osobowe do celów realizacji swoich obowiązków w zakresie zarządzania, kontroli, monitorowania i ewaluacji wynikających z niniejszego rozporządzenia, a w szczególności obowiązków określonych w tytułach VI i VII,

¹⁶ Zgodnie z art. 5 ust. 1 lit a rozporządzenia Dane osobowe muszą być przetwarzane zgodnie z prawem, rzetelnie i w sposób przejrzysty dla osoby, której dane dotyczą („zgodność z prawem, rzetelność i przejrzystość”).

					<p>i przetwarzają te dane wyłącznie w sposób zgodny z tym celem. Art. 101 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116 również stanowi, że bez uszczerbku dla art. 98, 99 i 100, państwa członkowskie i Komisja gromadzą dane osobowe do celów wykonywania swoich odnośnych obowiązków na mocy niniejszego rozporządzenia związanych z zarządzaniem, kontrolą, audytem, a także z monitorowaniem i ewaluacją oraz, w szczególności, obowiązków określonych w tytule II rozdział II, tytule III rozdziały III i IV, tytule IV i tytule V rozdział III, oraz do celów statystycznych, i nie mogą przetwarzać tych danych w sposób niezgodny z tymi celami. Należy podkreślić, że ww. przepisy UE nie określają katalogu danych osobowych przetwarzanych w ww. celach.</p>
105.	ARiMR	Art. 87 ust. 2	<p>W związku z informacjami, jakie podmiot ubiegający się o pomoc/beneficjent wskazuje we wniosku o przyznanie pomocy oraz we wniosku o płatność, m.in. w zakresie interwencji w sektorze pszczelarskim, DRR proponuje umożliwienie dokonywania poprawek - oczywistej</p>	<p>Dodanie etapu, na którym podmiot właściwy w sprawie może z urzędu dokonać poprawek:</p> <p>„2. W razie stwierdzenia we wniosku o przyznanie pomocy oraz we wniosku o płatność oczywistej omyłki pisarskiej lub rachunkowej podmiot właściwy w sprawie o</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Art. 87 dotyczy przyznawania pomocy a nie wypłaty. Zatem proponowana regulacja nie powinna być zawarta w tym przepisie. Ponadto wystarczające jest określenie reguł postępowania o wypłatę pomocy</p>

			omyłki pisarskiej lub rachunkowej, na każdym etapie rozpatrywania sprawy.	przyznanie pomocy może poprawić ją z urzędu, informując o tym podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy.”	w umowie zawartej z beneficjentem.
106.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 88 ust. 2	<p>Jest w projekcie: 2. W przypadku odmowy przyznania pomocy podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy przysługuje prawo wniesienia do sądu administracyjnego skargi na zasadach i w trybie określonym dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2022 r. poz. 329, 655, 1457 i 1855).</p> <p>Proponuje się aby wniosek który został odrzucony mógł być rozpatrzony ponownie po odwołaniu przez inny zespół oceniający w ARiMR.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Możliwość zaskarżenia odmowy przyznania pomocy bezpośrednio do WSA to rozwiązanie sprawdzone i stosowane obecnie w PROW 2014–2020. Jak dotąd nie było uwag odnośnie braku pozasądowego trybu odwoławczego, wnioskodawcy nie narzekali na brak możliwości odwołania się od niekorzystnego rozstrzygnięcia, nie odnotowano też nadmiernego obciążenia WSA skargami wnioskodawców. Możliwość bezpośredniego zaskarzania gwarantuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) lepsze uzasadnienia pism odmawiających przyznania pomocy; 2) bardziej rzetelną weryfikację spraw przez ARiMR; 3) wnoszenie skarg do WSA w bardziej uzasadnionych przypadkach (wymagania odnośnie treści i sposobu złożenia skargi do sądu administracyjnego są większe aniżeli w przypadku zwykłych wniosków o ponowne rozpatrzenia);

					<p>4) brak dodatkowych obciążeń instytucjonalnych i organizacyjnych związanych z koniecznością ponownego rozpatrywania spraw przez inną komórkę.</p> <p>Wprowadzenie możliwości ponownego rozpatrywania sprawy w ramach tej samej instytucji (nawet w innej komórce) nie zapewni faktycznej "dwuinstancyjności" postępowania. Istnieje realnie mała szansa na zmianę stanowiska w wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy w ramach tej samej instytucji, co tworzyć będzie „iluzję II instancji" i tylko przeciągać sprawę w czasie, zamiast pozwolić wnioskodawcy na ocenę jego sprawy przed sądem. Jeśli organ doszedłby do wniosku, że niezasadnie odmówił przyznania pomocy, zawsze może uwzględnić skargę do sądu na podstawie art. 54 § 3 ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.</p>
107.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 89 ust. 1	Jest w projekcie: Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej informację o operacjach wybranych do przyznania pomocy oraz o operacjach, na które		<p>Uwaga nieuwzględniona. Informacje jakie mają zostać opublikowane na podstawie art. 89 ust. 1 zostaną określone w wytycznych instytucji zarządzającej.</p>

			<p>odmówiono przyznania pomocy, w ramach danego naboru wniosków o przyznanie pomocy. W przypadku operacji wybranych do przyznania pomocy podaje się również wysokość przyznanej kwoty pomocy.</p> <p>Dodanie do informacji o wybranych przedsięwzięciach informacji o liczbie przyznanych punktów.</p>		
108.	ARiMR	Art. 90	Poprawa czytelności.	<p>Art. 90. Wyczerpanie środków w ramach limitu określonego w regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy nie stanowi przeszkody w przyznaniu pomocy na daną operację, jeżeli w wyniku uwzględnienia przez podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy na podstawie art. 54 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi skargi na odmowę przyznania pomocy albo uwzględnienia przez sąd administracyjny skargi na odmowę przyznania pomocy przez podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy ustali, że są spełnione pozostałe warunki przyznania pomocy na tę operację, a kryteria wyboru operacji są spełnione w takim stopniu, że pomoc na tę operację powinna zostać przyznana,</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona (patrz art. 19 ust. 2 ustawy PROW 2014–2020)</p> <p>Wyrazy „przez podmiot wdrażający” odnoszą się do uwzględnienia przez sąd administracyjny skargi na odmowę przyznania pomocy przez podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy.</p>

				oraz jeżeli są dostępne środki w ramach budżetu danej interwencji lub województwa określone w Planie lub wytycznych instytucji zarządzającej.	
109.	ARiMR	Art. 91 ust. 3	Poddajemy pod rozważenie czy wystarczającym będzie poinformowanie podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy o przyczynach braku możliwości zawarcia umowy. W takim przypadku ustawa ogranicza się jedynie do poinformowania wnioskodawcy o braku możliwości zawarcia umowy, nie dając mu jednocześnie prawa do złożenia środka zaskarżenia. Zdaniem ARiMR, w takim przypadku winna nastąpić odmowa przyznania pomocy, co umożliwi wnioskodawcy wniesienie skargi do sądu administracyjnego.	Proponujemy następujące brzmienie art. 91 ust. 3 projektu ustawy: „3. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy informuje podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o odmowie przyznania pomocy, w przypadkach, o których mowa w ust. 2. Przepis art. 88 ust. 2 stosuje się.”	Uwaga uwzględniona ze zmianą.
110.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 92 ust. 1	Jest w projekcie: Umowa o przyznaniu pomocy zawiera co najmniej: Dodanie informacji o liczbie przyznanych punktów.		Uwaga nieuwzględniona. Zawarcie w umowie postanowienia o liczbie przyznanych punktów na etapie przed zawarciem tej umowy jest zbędna.
111.	Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie	Art. 93	Czy obecne zapisy o systemie teleinformatycznym (w tym i innych artykułach) oznaczają, że każdy beneficjent będzie musiał posiadać podpis elektroniczny? Może być to problematyczne i ograniczające dostęp do pomocy.		Wyjaśnienie Projektowane przepisy nie określają wymogu posiadania podpisu elektronicznego.

112.	Urząd Zamówień Publicznych	Art. 94 ust. 1	<p>Projekt ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej, zwany dalej „Projektem”, w art. 94 ust. 1 zakłada, że na żądanie instytucji zarządzającej, w przypadkach przewidzianych w Planie, pomoc jest przyznawana beneficjentowi wyłoniemu zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych, z wyłączeniem przepisów dotyczących umów w sprawach zamówień publicznych, z tym że umowa o przyznaniu pomocy w ramach tych operacji będzie zawierana zgodnie z art. 264, art. 308 ust. 2 i 3, art. 577 i art. 578 tej ustawy.</p> <p>Mając na względzie powyższe uregulowanie należy przede wszystkim zauważyć, że przepisy z zakresu zamówień publicznych nie odnoszą się do wszystkich sposobów wydatkowania środków publicznych, lecz tylko do takich, które mają na celu nabycie robót budowlanych, dostaw lub usług za wynagrodzeniem w drodze zamówienia publicznego. Wydaje się, że „przyznanie pomocy”, o którym mowa w projektowanej ustawie, nie stanowi „zamówienia publicznego” w rozumieniu art. 7 pkt 32 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r., poz. 1710 ze zm.), zwanej</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>W art. 94 ust. 1 projektu ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (ustawa o PS WPR) wprowadzono wyjątek od przyznawania pomocy na wniosek o jej przyznanie. Wyjątek ten będą stanowić operacje w zakresie transferu wiedzy w oparciu o demonstracje realizowane w ramach interwencji „Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych”, w ramach których proponuje się, aby beneficjenci byli wyłaniani zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (ustawa PZP). Z dotychczasowych doświadczeń wynika, że tryb ten jest właściwy w operacjach, w których trudno jest wskazać i oszacować ich wartość na etapie przygotowywania ich założeń, co ma miejsce w przypadku ww. operacji z zakresu transferu wiedzy w oparciu o demonstracje.</p> <p>Rozwiązanie to nie jest nowe, gdyż zostało zastosowane w ramach działań „Transfer wiedzy i działalność informacyjna” oraz „Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z</p>
------	----------------------------	----------------	--	--	---

		<p>dalej „ustawą Pzp”, czyli umowy odpłatnej zawieranej między zamawiającym a wykonawcą, której przedmiotem jest nabycie przez zamawiającego od wybranego wykonawcy określonych przez zamawiającego robót budowlanych, dostaw lub usług. Przez „nabycie” należy przy tym rozumieć jako uzyskiwanie przez zamawiającego korzyści z tytułu tych robót budowlanych, dostaw lub usług. Dlatego samo finansowanie działalności, w szczególności za pomocą dotacji, nie kwalifikuje się jako zamówienie publiczne. Jeżeli zatem przyznawanie pomocy, o której mowa w art. 94 ust. 1 Projektu ma charakter dotacji lub innego typu finansowania umowa taka nie stanowi zamówienia publicznego w rozumieniu art. 7 pkt 32 ustawy Pzp, a co za tym idzie do procedury jej zawierania nie mają zastosowania przepisy ustawy Pzp.</p> <p>Jeżeli celem projektodawcy jest w takim przypadku wzorowanie się na przepisach ustawy Pzp w odniesieniu do procedury wyboru beneficjenta pomocy, treść art. 94 ust. 1 Projektu nie powinna odwoływać się do stosowania przepisów ustawy Pzp wprost.</p> <p>Wymaga podkreślenia, że w przypadku, gdyby przyznanie pomocy,</p>		<p>zakresu zastępstw” objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014– 2020 (PROW 2014–2020) i tożsame regulacje zostały zawarte w ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (ustawa o PROW 2014–2020). Dotychczas rozwiązanie to, w ramach opiniowania przepisów ww. ustawy o PROW 2014–2020, nie było kwestionowane przez Prezesa UZP w kontekście konieczności stosowania przepisów ustawy PZP w pełnym zakresie, tj. bez dokonywania modyfikacji zakresu stosowania przepisów tej ustawy.</p> <p>Podejście to nie zostało również zakwestionowane przez Krajową Izbę Odwoławczą (KIO), która w ramach jednego z postępowań na wybór beneficjenta jednego z ww. działań PROW 2014–2020, wydała wyrok (wyrok z dnia 10 listopada 2021 r.), w którym wskazała jedynie na potrzebę</p>
--	--	--	--	---

		<p>o której mowa w art. 94 ust. 1 Projektu stanowiło zamówienie publiczne w rozumieniu art. 7 pkt 32 ustawy Pzp, a więc, gdyby była to umowa odpłatna zawierana między zamawiającym a wykonawcą, której przedmiotem jest nabycie przez zamawiającego od wybranego wykonawcy robót budowlanych, dostaw lub usług, przy udzielaniu tego zamówienia powinny być stosowane przepisy ustawy Pzp w pełnym zakresie, tj. bez dokonywania modyfikacji zakresu stosowania przepisów ustawy Pzp.</p> <p>Przepisy ustawy Pzp stanowią transpozycję przepisów prawa Unii Europejskiej w dziedzinie zamówień publicznych, które nie powinny podlegać ograniczeniom na podstawie innych przepisów prawa krajowego. Instytucja zarządzająca nie powinna więc na podstawie art. 94 ust. 1 Projektu swobodnie decydować o stosowaniu ustawy Pzp transponującej dyrektywę 2014/24/UE. Zamówienia publiczne w rozumieniu dyrektywy 2014/24/UE wchodzą obowiązkowo w zakres stosowania ustawy Pzp w sytuacji, gdy są udzielane przez podmiot zobowiązany do stosowania przepisów tej ustawy a ich wartość szacunkowa jest nie mniejsza niż kwoty progowe określone w jej przepisach. Stąd w takim przypadku do umowy o przyznaniu pomocy, o</p>		<p>wyodrębnienia dwóch etapów procesu przyznawania pomocy, tj.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przeprowadzenia najpierw wyboru najkorzystniejszej oferty zgodnie z ustawą PZP, 2) następnie sprawdzenia spełnienia przez podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, warunków przyznania pomocy określonych w ustawie o PROW 2014–2020, których nie można zastosować na etapie prowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. <p>Zaproponowane przez KIO w ww. wyroku rozwiązanie zostało wprowadzone w ustawie o PROW 2014–2020 (i obecnie jest stosowane), uwzględniają je także przepisy projektowanej ustawy o PS WPR.</p>
--	--	---	--	---

			<p>której mowa w art. 94 ust. 1 Projektu, powinny stosować się przepisy ustawy Pzp dotyczące umowy w sprawie zamówienia, zwłaszcza art. 441, art. 454-456 i art. 462 ust. 1 i 2 ustawy Pzp, które wdrażają art. 71 ust. 2, art. 72 i 73 dyrektywy 2014/24/UE, oraz art. 457 ust. 1-3 i art. 458 ustawy Pzp, które stanowią transpozycję art. 2d dyrektywy 89/665/EWG i nie ma podstaw do wyłączenia stosowania tych przepisów na mocy prawa krajowego, jak zostało to przewidziane w Projekcie.</p>		
113.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 94 ust. 3	<p>Jest w projekcie: Przed zawarciem umowy o przyznaniu pomocy w przypadku, o którym mowa w ust. 1, podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy wzywa podmiot, którego oferta została wybrana jako 44 najkorzystniejsza, do wykazania spełnienia warunków przyznania tej pomocy w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania.</p> <p>Proponuje się wydłużenie terminu do 14 dni od doręczenia wezwania. Często czas 7 dni jest zbyt krótki aby zgromadzić wymagane dokumenty, szczególnie jeżeli wniosek został złożony przez konsorcjum, lub czeka się na wydanie dokumentów przez inny urząd.</p>		Uwaga uwzględniona.
114.	Urząd Ochrony Danych	Art. 96 ust. 1 pkt. 3	Zgodnie z art. 96 ust. 1 pkt. 3 projektu wskazuje się, iż Wniosek o płatność,		Uwaga nieuwzględniona. W ramach Planu Strategicznego

	Osobowych		<p>w ramach którego beneficjent: 3) przekazuje informacje potwierdzające zrealizowanie lub realizowanie zobowiązań określonych w umowie – oraz dokumenty niezbędne do rozliczenia operacji określone w umowie o przyznaniu pomocy (...). Propozycja przepisu nie wskazuje, czy informacje i dokumenty, które mają zostać przekazane obejmować będą dane osobowe. Jeżeli takie jest ratio legis to wskazać należy, aby sposoby i zakres ich przetwarzania wynikał wprost z przepisów, w celu wyeliminowania ewentualnych wątpliwości po stronie wykonawców tych norm.</p>	<p>dla wspólnej polityki rolnej podstawą przetwarzania danych osobowych nie będą przepisy projektowanej ustawy tylko zgoda podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy wyrażona we wniosku o przyznanie tej pomocy albo postanawiania umowy o przyznaniu pomocy, co jest zgodne z art. 6 ust. 1 RODO. Jak wynika z art. 6 ust. 3 RODO w takim przypadku projektowanej ustawy nie dotyczy wymóg określenia w niej celu przetwarzania. Ponadto zgodnie z art. 151 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115 bez uszczerbku dla art. 98, 99 i 100 rozporządzenia (UE) 2021/2116, państwa członkowskie i Komisja gromadzą dane osobowe do celów realizacji swoich obowiązków w zakresie zarządzania, kontroli, monitorowania i ewaluacji wynikających z niniejszego rozporządzenia, a w szczególności obowiązków określonych w tytułach VI i VII, i przetwarzają te dane wyłącznie w sposób zgodny z tym celem. Art. 101 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116 również stanowi, że bez uszczerbku dla art. 98, 99 i 100, państwa członkowskie i</p>
--	-----------	--	--	---

					<p>Komisja gromadzą dane osobowe do celów wykonywania swoich odnośnych obowiązków na mocy niniejszego rozporządzenia związanych z zarządzaniem, kontrolą, audytem, a także z monitorowaniem i ewaluacją oraz, w szczególności, obowiązków określonych w tytule II rozdział II, tytule III rozdziały III i IV, tytule IV i tytule V rozdział III, oraz do celów statystycznych, i nie mogą przetwarzać tych danych w sposób niezgodny z tymi celami. Należy podkreślić, że ww. przepisy UE nie określają katalogu danych osobowych przetwarzanych w ww. celach.</p>
115.	ARiMR	Art. 97 ust. 1a	<p>Zgodnie z art. 97 ust. 1 pkt 2 projektu ustawy, beneficjenta wyklucza się z możliwości otrzymania pomocy, jeżeli nie zwrócił kwoty pomocy podlegającej zwrotowi na podstawie przepisów o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wraz z odsetkami w terminie 14 dni od dnia upływu terminu wyznaczonego do jej zwrotu.</p> <p>Zdaniem ARiMR wykluczenie beneficjenta z możliwości otrzymania pomocy w przypadku niezwrócenia kwoty nienależnej w terminie 14 dni od dnia upływu terminu wyznaczonego do</p>	<p>W art. 97 projektu ustawy po ust. 1 proponujemy dodać ust. 1a w brzmieniu:</p> <p>„1a. W przypadku gdy zwrot kwoty pomocy podlegającej zwrotowi przez beneficjenta następuje w drodze potrącenia, o którym mowa w art. 31 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, przepisu ust. 1 pkt 2 nie stosuje się.”</p>	<p>Uwaga uwzględniona ze zmianą.</p>

			<p>jej zwrotu, byłoby zbyt restrykcyjne w przypadku gdy odzyskanie tej kwoty następuje w drodze potrącenia, o którym mowa w art. 31 ustawy o ARiMR.</p> <p>Ponadto należy mieć na uwadze możliwość organów w zakresie kompensaty należności wynikającej z art. 56 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/2116, zgodnie z którym <i>„Państwa członkowskie mogą, bez uszczerbku dla ust. 1, poinstruować agencję płatniczą pełniącą funkcję podmiotu odpowiedzialnego za odzyskanie długu, aby odliczyła cały niespłacony dług beneficjenta od przyszłych płatności na rzecz tego beneficjenta”</i></p>		
116.	ARiMR	Art. 97 ust. 2	<p>Po wyrazach „w ramach takiej samej interwencji” proponujemy wykreślić wyrażenie „lub środka”, bowiem takie pojęcie nie jest stosowane w projekcie ustawy.</p> <p>Wykreślenie odniesienia się do pojęcia „środek”, które nie jest stosowane w projekcie ustawy.</p>		Uwaga uwzględniona.
117.	ARiMR	Art. 98	<p>Zmiana treści przepisu spowoduje zwrócenie uwagi na fakt, że przede wszystkim kontrola administracyjna ma weryfikować proces poprawności realizacji zamówień publicznych. Dodatkowy zapis podkreśli przedmiot kontroli na miejscu w tym zakresie.</p>	<p>Zmiana treści ust. 1 na następującą: „Kontrole administracyjne i kontrole na miejscu są przeprowadzane w zakresie przestrzegania przepisów prawa powszechnie obowiązującego, w tym przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych, spełniania warunków przyznania i</p>	Uwaga nieuwzględniona. Przepis art. 98 ust. 1 określa ogólnie, że kontrole na miejscu są przeprowadzane w zakresie przestrzegania przepisów prawa powszechnie obowiązującego, w tym także przepisów

				wypłaty pomocy i pomocy technicznej oraz zobowiązań związanych z przyznaną pomocą i pomocą techniczną określonych w postanowieniach Planu, wytycznych instytucji zarządzającej, regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy, oraz umowie o przyznaniu pomocy i pomocy technicznej albo decyzji o przyznaniu pomocy. Przedmiotem kontroli na miejscu, w przypadku zastosowania procedur zamówień publicznych jest weryfikacja zgodności realizacji operacji bądź przedmiotu inwestycji z wybraną przez beneficjenta najkorzystniejszą ofertą.”	dotyczących udzielania zamówień publicznych. Bardziej szczegółowe kwestie dotyczące zakresu kontroli na miejscu mogą być określone w wytycznych MRiRW dotyczących zasad przeprowadzania kontroli na miejscu w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.
118.	ARiMR	Art. 98	„Kontrola administracyjna wniosków o przyznanie pomocy i pomocy technicznej oraz wniosków o płatność, w zależności od interwencji może obejmować w szczególności weryfikację:	Przy dokonywaniu kontroli administracyjnej spraw dotyczących interwencji w sektorze pszczelarskim nie jest możliwe zachowanie wskazanego w projekcie katalogu weryfikacji i ścisłego podziału kontroli na etap: wniosków o przyznanie pomocy i wniosków o płatność. Np. prawidłowa realizacja przebiegu przedmiotowych interwencji wymaga, aby weryfikacja braku podwójnego finansowania z innych środków unijnych dokonywana była na etapie wniosku o płatność, a nie na etapie wniosku o przyznanie pomocy. Podobnie badana będzie racjonalność kosztów.	Uwaga uwzględniona ze zmianą przez odpowiednie połączenie ust. 3 i 4.

119.	Urząd Ochrony Danych Osobowych	Art. 100 ust. 3	W myśl art. 100 ust. 3 projektu przed przystąpieniem do czynności kontrolnych osoba upoważniona do ich wykonywania jest obowiązana okazać imienne upoważnienie podmiotowi kontrolowanemu, jeżeli jest on obecny podczas kontroli. Projektowane przepisy nie przewidują, w jaki sposób będzie dokonywana weryfikacja tożsamości osoby okazującej upoważnienie.		Uwaga nieuwzględniona. W celu weryfikacji/potwierdzenia tożsamości osoby upoważnionej do czynności kontrolnych, będzie ona obowiązana, na prośbę podmiotu kontrolowanego, okazać do wglądu dokument tożsamości. Kontrolujący jest zobowiązany, na podstawie ustawy, posiadać imienne upoważnienie do przeprowadzenia kontroli. Nie ma potrzeby zmieniać projektu ustawy w tym zakresie.
120.	ARiMR	Art. 101	Proponuje się zastąpienie określenie „sprawozdanie z kontroli” określeniem „raport z kontroli”.	Zmiana treści ust. 2 na następującą: „ ~~Sprawozdanie~~ —Raport z kontroli zawiera w szczególności:”.	Uwaga uwzględniona ze zmianą uzgodnioną z ARiMR.
121.	ARiMR	Art. 101	Tak jak zostało wskazane w uwadze poprzedzającej proponuje się zastąpienie określenie „sprawozdanie z kontroli” określeniem „raport z kontroli”.	Zmiana treści ust. 3 na następującą: „ ~~Sprawozdanie~~ Raport z kontroli przesyła się do podmiotu kontrolowanego za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.”	Uwaga uwzględniona ze zmianą uzgodnioną z ARiMR.
122.	ARiMR	Art. 102. ust. 2	W art. 100 zastosowano rozwiązania analogiczne do rozwiązań w ramach zasady wzajemnej zgodności (kontrola ARiMR). W przypadku kontroli IW brak jest analogicznych przepisów. Mając na względzie jednolitość rozwiązań w zakresie kontroli na	2.Czynności kontrolne w ramach kontroli na miejscu, o której mowa w ust. 1, są wykonywane przez osoby posiadające imienne upoważnienie wydane przez powiatowego lekarza weterynarii właściwego do przeprowadzenia tej kontroli,	Uwaga uwzględniona ze zmianą.

			<p>miejscu proponuje się do art. 102 dodać kolejny ustęp uwzględniający rozwiązania analogiczne jak w kontroli w ramach wzajemnej zgodności - kontrola IW art. 38 ust. 2, 3, 6, 7, 8 i 9 ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.</p>	<p>zawierające elementy określone w art. 100 ust. 2. 2a. Do kontroli na miejscu, o której mowa w ust. 1, przepisy art. 100 ust. 3-9 stosuje się odpowiednio</p>	
123.	ARiMR	Art. 102. ust. 5	<p>Jeżeli kontrola została przeprowadzona przez powiatowego lekarza weterynarii wszelkie zastrzeżenia do sprawozdania z kontroli powinny być przekazane przez rolnika/podmiot kontrolowany bezpośrednio do organu kontrolnego (IW). Agencja nie może rozpatrywać zastrzeżeń do sprawozdania z kontroli, której nie była wykonawcą. Zastrzeżenia powinny być (analogicznie jak to było/jest w kontroli wymogów wzajemnej zgodności) rozpatrywane przez wyspecjalizowany organ kontrolny jakim jest powiatowy lekarz weterynarii. To IW jako wykonawca kontroli, w oparciu o stwierdzony podczas kontroli stan faktyczny jest w stanie rozpatrzyć zgłoszone zastrzeżenia. Jednocześnie należy zauważyć, że przekazanie zastrzeżeń do Agencji (za pomocą systemu teleinformatycznego) spowoduje wydłużenie procesu ich rozpatrzenia z uwagi na fakt przekazania ich do PLW. W związku z powyższym proponuje się dodanie ust. 6 i 7.</p>	<p>5. Do kontroli na miejscu, o której mowa w ust. 1, przepisy art. 101 ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio. 6. W przypadku gdy rolnik nie zgadza się z ustaleniami zawartymi w sprawozdaniu, może zgłosić umotywowane zastrzeżenia, co do ustaleń w nim zawartych powiatowemu lekarzowi weterynarii, o którym mowa w ust. 1, w terminie 14 dni od dnia doręczenia sprawozdania, chyba że bezpośrednio po zakończeniu kontroli rolnik, który był obecny podczas kontroli, zgłosił umotywowane zastrzeżenia co do ustaleń zawartych w sprawozdaniu osobie, która wykonywała czynności kontrolne. 7. Powiatowy lekarz weterynarii, o którym mowa w ust. 1, uwzględniając zgłoszone zastrzeżenia, uzupełnia ustalenia zawarte w sprawozdaniu. W przypadku nieuwzględnienia zgłoszonych zastrzeżeń powiatowy lekarz weterynarii, o którym mowa w ust. 1, przekazuje zgłoszone</p>	Przepis został przeredagowany.

				zastrzeżenia, wraz ze swoim stanowiskiem do tych zastrzeżeń i sprawozdaniem, do właściwego kierownika biura powiatowego Agencji.	
124.	ARiMR	Art. 103	Zasady przeprowadzania kontroli na miejscu w zakresie przestrzegania norm i wymogów podstawowych powinny dotyczyć właściwego organu kontroli jakim jest Agencja płatnicza oraz Powiatowy lekarz weterynarii.	Zmiana treści art. 103 na następującą: „Minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb przeprowadzania kontroli na miejscu w ramach warunkowości realizowanych przez Agencję Płatniczą oraz Powiatowego lekarza weterynarii, mając na względzie zapewnienie przeprowadzania tych kontroli w jednolity sposób na obszarze całego kraju.”	Uwaga nieuwzględniona. Brak potrzeby doprecyzowania. Przepis ma charakter fakultatywny. W przepisach obowiązujących znajduje się analogiczna delegacja.
125.	ARiMR	Art. 104	Zasadne jest doprecyzowanie istniejącego zapisu o informację, że w rozporządzeniu zostaną określone szczegółowe warunki jakie powinny spełnić jednostki organizacyjne, którym ARiMR może powierzyć przeprowadzenie kontroli na miejscu.	Zmiana treści art. 104 na następującą: „1. Agencja płatnicza może powierzyć przeprowadzenie kontroli na miejscu innym jednostkom organizacyjnym dysponującym odpowiednimi warunkami organizacyjnymi, kadrowymi i technicznymi. 2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki jakie powinny spełniać jednostki organizacyjne, którym można powierzyć przeprowadzenie kontroli.”	Uwaga nieuwzględniona. Jeśli będzie potrzeba powierzenia przeprowadzania kontroli na miejscu innym jednostkom to kwestie te mogą zostać uregulowane w wytycznych instytucji zarządzającej.
126.	Centrum Doradztwa Rolniczego w	Art. 115	Rolnicy uczestniczący w operacjach związanych z transferem wiedzy oraz prowadzący gospodarstwa	W rozdziale 10 projektu ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej po art.115	Uwaga nieuwzględniona. W celu umożliwienia udziału rolnikowi w projektach

	Brwinowie		<p>w ramach sieci gospodarstw demonstracyjnych prowadzonej przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie tytułem rekompensaty za utracone korzyści, będą otrzymywali środki finansowe w formie ryczałtowej za udostępnienie gospodarstwa do celów szkoleniowych oraz udział w prowadzeniu demonstracji (szkolenia praktycznego). Biorąc pod uwagę konieczność prowadzenia szkoleń na obiektach demonstracyjnych w okresie wegetacji w wielu gospodarstwach przychody z tego tytułu miesięczne mogą przekroczyć kwotę minimalnego wynagrodzenia, a tym samym pozbawią rolnika możliwości pozostania w KRUS. W związku z powyższym istnieje konieczność wprowadzenia uregulowań formalnoprawnych w tym zakresie w stosownych aktach prawnych. Uregulowanie powyższych problemów może mieć kluczowe znaczenie dla rozwoju i funkcjonowania sieci gospodarstw demonstracyjnych oraz realizacji kolejnych projektów demonstracyjnych, jak również realizacji Planu Strategicznego WPR, szczególnie w zakresie AKIS</p>	<p>proponujemy dodać artykuł w następującym brzmieniu "Rolnikowi prowadzącemu gospodarstwo rolne w ramach sieci gospodarstw demonstracyjnych prowadzonej przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie oraz uczestniczącemu w operacji/ interwencji związanej z transferem wiedzy, tytułem utraconych korzyści może być wypłacona dieta nie przekraczająca miesięcznie wysokości dwukrotności najniższego wynagrodzenia."</p>	<p>demonstracyjnych wprowadzono poprawkę w ustawie o podatku od osób fizycznych, przepisami ustawy z dn.4 listopada 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 –2020 oraz ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. poz. 2433). Tym samym, nie ma przeszkód, aby rolnik brał udział w rolniczych demonstracjach upowszechnieniowych, zgodnie z celami demonstracji i otrzymywał na ten cel środki finansowe.</p>
127.	Urząd Ochrony Danych Osobowych	Art. 111	Zgodnie z art. 111 projektu przewiduje się tworzenie list doradców rolniczych jak również ekspertów przyrodniczych		Uwaga uwzględniona częściowo. Dodano, że adres do

			<p>bez wskazania, gdzie dane listy będą dostępne nie uwzględniając również, czy będą to listy ogólnodostępne czy tylko wewnętrznie stosowane, oraz ewentualnie o ile dane z nich miałyby być udostępniane na wniosek zainteresowanego należy wskazać komu i na jakiej zasadzie, w szczególności po wykazaniu interesu prawnego.</p> <p>Dodatkowo należy wskazać, na treść ust. 8 pkt 4 tego artykułu projektu, który należy poddać pod analizę i dokonać w nim zmiany poprzez dookreślenie, iż dane: adres do korespondencji, numer telefonu i adres poczty elektronicznej muszą dotyczyć działalności doradczej zgodnie z zakresem listy.</p>		<p>korespondencji, numer telefonu i adres poczty elektronicznej muszą dotyczyć działalności doradczej zgodnie z zakresem listy.</p> <p>W pozostałym zakresie uwaga nieuwzględniona, ponieważ projektowany przepis podaje, w jakim celu są tworzone listy, a ust.5 wskazuje, że listy są dostępne na stronie internetowej CDR.</p>
128.	Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu	Art. 111 ust. 1 i 2	<p>Jakie interwencje zatem wykonują doradcy rolnośrodowiskowi? Czy pozostałe interwencje w ramach PRSK może wykonywać każdy doradca?</p>		<p>Wyjaśnienie</p> <p>Na podstawie przepisu projektu ustawy, doradca rolnośrodowiskowy będzie specjalizacją w ramach doradcy rolniczego. Wszystkie osoby, które na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 były wpisane na listę doradców</p>

					rolnośrodowiskowych, z dniem wejścia w życie przepisów ustawy zostaną wpisane na listę doradców rolniczych ze specjalizacją rolnośrodowiskową. Zadania tych osób w odniesieniu do programów rolnośrodowiskowo-klimatycznych będą wynikały z przepisów wykonawczych do ustawy.
129.	Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie	Art. 111 ust. 2	<p>We wskazanym zapisie brakuje doradców rolnośrodowiskowych. Plany działalności rolnośrodowiskowej przygotowują również doradcy rolnośrodowiskowi.</p> <p>Uwaga dotyczy również pozostałych przepisów gdzie są podani jedynie doradcy rolniczy i eksperci przyrodniczy.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Na podstawie przepisu projektu ustawy, doradca rolnośrodowiskowy będzie specjalizacją w ramach doradcy rolniczego. Wszystkie osoby, które na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 były wpisane na listę doradców rolnośrodowiskowych, z dniem wejścia w życie przepisów ustawy zostaną wpisane na listę doradców rolniczych ze specjalizacją rolnośrodowiskową. Zadania tych osób w odniesieniu do programów rolnośrodowiskowo -</p>

					klimatycznych będą wynikały z przepisów wykonawczych do ustawy.
130.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 111 ust. 5	<p>Dodanie punktu dotyczącego prowadzenia list doradców</p> <p>Wprowadzenie możliwości prowadzenia całej korespondencji dotyczącej wpisu i skreślenia z listy doradców za pomocą obiegu elektronicznego.</p> <p>Pozwoli to wzorem korespondencji ARIMR – Rolnik usprawnić kontakty między stronami oraz zmniejszyć obciążenia finansowe.</p> <p>Lub też prowadzenie przynajmniej procedury wpisu na listę doradców w formie elektronicznej ponieważ w 99% przypadków wnioski te są rozpatrywane pozytywnie.</p> <p>Lub też dodanie zapisu przy wpisie na listę doradców:</p> <p>Jeżeli żądanie ze strony zgadza się w 100% nie wysyła się decyzji administracyjne.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Decyzja administracyjna musi być wydawana każdorazowo.</p> <p>Jeśli chodzi o sposób wydawania decyzji (papierowo lub elektronicznie) to kwestia ta jest uregulowana w kodeksie postępowania administracyjnego.</p> <p>Zgodnie z art. 14 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego (dalej k.p.a.) zasadą jest, że sprawy należy załatwiać w formie pisemnej lub w formie dokumentu elektronicznego (w rozumieniu przepisów o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne), doręczanego środkami komunikacji elektronicznej. Warunki, jakie muszą być spełnione, aby mogło nastąpić doręczenie drogą elektroniczną określa art. 391 k.p.a. tzn. doręczanie za pomocą środków komunikacji elektronicznej może być dokonane, jeżeli strona:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wystąpiła do organu administracji publicznej o doręczenie albo

					2) wyraziła zgodę na doręczenie jej pism za pomocą tych środków.
131.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 111 ust. 6 pkt 5	<p>Jest w projekcie: wykształcenie wyższe rolnicze i co najmniej 6 miesięcy doświadczenia w doradzaniu z zakresu rolnictwa – w przypadku doradców rolniczych,</p> <p>Proponuje się doprecyzować się jakie dokumenty poświadczają 6 m-ce doświadczenie (umowa o pracę, umowa zlecenie, działalność gospodarcza), ile usług powinno być wykonane.</p> <p>Natomiast z doświadczenia w zakresie doradztwa powinno wyłączyć się: umowy o wolontariacie, umowę o praktykach, umowy o dzieło czy też oświadczenia rolników -</p> <p>Dokumenty takie stanowią nadużycie w oświadczeniu o doświadczeniu oraz nie są formami umów które pozwalają na świadczeniu usług w zakresie doradztwa rolniczego.</p>		Uwaga uwzględniona.
132.	Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu	Art. 111 ust. 6 i 7	<p>Takie wymagania powodują ,że osoby z wyższym wykształceniem w kierunku nie rolniczym ale z ogromną wiedzą, doświadczeniem i licznymi szkoleniami z zakresu rolnictwa nie mogą być doradcami rolniczymi. Ponadto w Ośrodkach coraz częściej potrzeba specjalistów z różnych dziedzin. Zatrudniane są osoby po ochronie środowiska, odnawialnych</p>		Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115, państwa członkowskie muszą zapewnić, aby doradcy rolniczy posiadali odpowiednie kwalifikacje, a w przypadku doradztwa rolniczego niezbędne jest posiadanie

			źródłach energii czy budownictwa i one również nie mogą być wpisani na listę doradców. Brak doradców na takiej liście lub ich niewystarczająca liczba wyklucza Ośrodki z korzystania z możliwości wnioskowania o dodatkowe dofinansowanie np. usługi doradcze. Należy wziąć również pod uwagę, że doradztwo starzeje się. Brak młodych osób do pracy.		wiedzy z dziedziny nauk rolniczych.
133.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 111 ust. 7	<p>Jest w projekcie: 7. Uznaje się, że osoba ubiegająca się o wpis na listę:</p> <p>Proponuje się zachowanie dotychczasowego zapisu odnośnie punktów ECTS dla studiów podyplomowych w wymiarze 30 pkt. Przy organizacji studiów podyplomowych w ramach Środków PROW 2014-2020, 30 pkt. ECTS z dziedziny nauk rolniczych było wymaganiem Podstawowym dla oferentów.</p> <p>Treść zapisu Doradców rolniczych posiada wykształcenie wyższe rolnicze, jeżeli ukończyła:</p> <p>a) studia wyższe na kierunkach: rolnictwo, zootechnika, technika rolnicza i leśna, ogrodnictwo lub ekonomika rolnictwa lub</p> <p>b) inny kierunek studiów wyższych obejmujący przedmioty z dziedziny nauk rolniczych w wymiarze co najmniej 60 punktów ECTS lub studia podyplomowe obejmujące przedmioty</p>		Uwaga uwzględniona.

			z dziedziny nauk rolniczych w wymiarze co najmniej 30 punktów ECTS		
134.	Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu	Art. 111 ust. 7 pkt 1 lit. b	Należy zmniejszyć ilość punktów ECTS. Odsetek osób zatrudnionych po studiach rolniczych jest coraz mniejszy ze względu na małą ilość absolwentów kierunku Rolnictwo. Coraz częściej kandydaci na stanowisko Doradcy Rolniczego kończą kierunki na Wydziale Rolnictwo z dziedziny nauk rolniczych, ale przeliczanie im punktów ECTS jest problematyczne, zwłaszcza że nie ma wsparcia w tym temacie ze strony uczelni i CDR w Brwinowie.	b) inny kierunek studiów wyższych obejmujący przedmioty z dziedziny nauk rolniczych w wymiarze co najmniej 40 punktów ECTS lub studia podyplomowe obejmujące przedmioty z dziedziny nauk rolniczych w wymiarze co najmniej 20 punktów ECTS	Uwaga nieuwzględniona Przepisy, regulujące kwestie posiadanego wykształcenia, zrównują ukończenie studiów wyższych na określonym kierunku z uzyskaniem określonej liczby punktów ECTS. Zaproponowane 60 pkt. ECTS to minimalna liczba punktów, jaką powinna uzyskać osoba w ciągu 1 roku studiów, a studia trwają co najmniej 3 lata w przypadku I stopnia i 2 lata w przypadku II stopnia (łącznie – co najmniej 5 lat). Dlatego nie ma uzasadnienia zmniejszanie liczby 60 pkt. ECTS, która obowiązywała również w PROW 2014–2020, podobnie jak 30 pkt. ECTS w przypadku studiów podyplomowych. Zgodnie zobowiązującymi przepisami 30 pkt. ECTS - jest to minimalna liczba, wymagana dla studiów podyplomowych (art. 160 ust. 2 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce - Dz. U. z 2022 r. poz.433).
135.	Urząd Ochrony Danych Osobowych	Art. 112 ust. 1	W art. 112 ust. 1 projektu przewiduje się, że Każdy ma równy dostęp do udziału w szkoleniu podstawowym. Brak jest jednak wskazania w całym		Uwaga częściowo uwzględniona. Dodano, że ogłoszenie o szkoleniu zawiera „wymagane

			<p>przepisie, w jaki sposób osoba zainteresowana odbyciem szkolenia ma dokonać zgłoszenia się na nie oraz jakie swoje dane osobowe ma przekazać. Dodatkowo brak jest informacji, czy w momencie zainteresowania szkoleniem należy przedstawić dokumenty potwierdzające wymagania wskazane w art. 112 ust. 6 projektu, jeżeli tak, to należy wskazać wprost listę dokumentów, które są wymagane, a tym samym niezbędne aby wykonawcy tworzonych norm nie mieli wątpliwości co do zakresu obowiązku przetwarzania dokumentów i w celu wyeliminowania nadmiernego przetwarzania danych.</p>		<p>dane osobowe, niezbędne do udziału w szkoleniu”.</p> <p>Wskazano, że ogłoszenie zawiera „inne informacje dotyczące tego szkolenia”. CDR prowadził szkolenia podstawowe również w ramach PROW 2014–020 i z dotychczasowego doświadczenia brak jest potrzeby doprecyzowywania treści przepisu w pozostałym zakresie.</p> <p>Zgodnie z przepisem projektowanej ustawy dokumenty potwierdzające spełnienie warunków wpisu na listę przekazuje się wraz z wnioskiem o wpis na tę listę.</p>
136.	Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu	Art. 112 ust. 1 i 2	<p>Od czego uzależnione jest, że mogą być odpłatne lub nieodpłatne? Szkolenia powinny być nieodpłatne. Powinno to być robione w ramach działalności statutowej CDR (szkolenie doradców z państwowych jednostek jest nieodpłatne).</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Zgodnie z przepisem projektu ustawy udział w szkoleniu podstawowym jest nieodpłatny albo odpłatny. W przypadku szkolenia podstawowego odpłatnego, każdy uczestnik tego szkolenia ponosi takie same opłaty, a ich wysokość nie przekracza całkowitych kosztów związanych z przeprowadzaniem tego szkolenia w przeliczeniu na jednego uczestnika tego szkolenia.</p> <p>W miarę dostępności środków zakłada się, że szkolenia będą</p>

					nieodpłatne.
137.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 112 ust. 1 i 2	<p>Jest w projekcie: Udział w szkoleniu podstawowym jest nieodpłatny albo odpłatny. W przypadku szkolenia podstawowego odpłatnego, każdy uczestnik tego szkolenia ponosi takie same opłaty, a ich wysokość nie przekracza całkowitych kosztów związanych z przeprowadzaniem tego szkolenia w przeliczeniu na jednego uczestnika tego szkolenia.</p> <p>Czy nie należało by dodać informacji o szkoleniach uzupełniających ? Zmiana Pozowali to w jednym punkcie zawrzeć informacje o szkoleniach podstawowych i uzupełnianych nie zaś dodawać punkt w którym są odesłania do punktu wyżej. Poprawi to czytelność ustawy.</p> <p>Treść zapisu Udział w szkoleniu podstawowym i uzupełniających jest nieodpłatny albo odpłatny. W przypadku szkolenia podstawowego odpłatnego, każdy uczestnik tego szkolenia ponosi takie same opłaty, a ich wysokość nie przekracza całkowitych kosztów związanych z przeprowadzaniem tego szkolenia w przeliczeniu na jednego uczestnika tego szkolenia.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Projekt ustawy określa, że w tym przypadku obowiązują takie same zasady, jak w przypadku szkoleń podstawowych.</p>
138.	Kujawsko-Pomorski Ośrodek	Art. 112 ust. 3	<p>21 dni zamiast 14. Zmiana umożliwi skuteczną rekrutację.</p>		<p>Uwaga uwzględniona.</p>

	Doradztwa Rolniczego w Minikowie				
139.	Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu	Art. 112 ust. 7; Art. 114	Nie ma chyba innej branży, w której przy zmianie stanu wiedzy z danego zakresu robi się szkolenie i przeprowadza egzamin. W tym roku mamy już dwa takie szkolenia i dwa egzaminy. Art. 114 – jak wyżej		Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z art. 15, ust. 3 rozporządzenia 2021/2115, państwa członkowskie zapewniają, aby doradcy świadczący usługi doradcze byli odpowiednio wykwalifikowani i stosownie przeszkoleni. Szkolenia są prowadzone, gdy są niezbędne dla zapewnienia odpowiedniej jakości usług doradczych dla rolników. W związku z rozpoczęciem nowego okresu programowania w 2023 r., liczba szkoleń jest odpowiednio większa.
140.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 112 ust. 8 pkt 2	Postuluje się zmiana zapisu, która nie będzie odwoływać się do punktów wcześniejszych, zapis jest na tyle krótki, że można wprowadzić cały zapis nie zaś odwołania. Proponowany zapis: Do egzaminu uzupełniającego może przystąpić osoba, która ukończyła szkolenie uzupełniające w zakresie odpowiadającym zakresowi tego egzaminu nie wcześniej niż 6 miesięcy przed dniem tego egzaminu.		Uwaga nieuwzględniona. Przepis został skonstruowany zgodnie z zasadami tworzenia dokumentów prawnych, a wprowadzone odwołania jednoznacznie określają, kiedy można przystąpić do egzaminu
141.	Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa	Art. 112 ust. 7, 8 i 9	Należy zrezygnować z egzaminów ze szkoleń uzupełniających. Wystarczy obowiązkowy udział w		Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z art. 15 ust. 3 rozporządzenia 2021/2115, państwa członkowskie

	Rolniczego w Minikowie		szkoleniu, aby uzupełnić wiedzę i umiejętności w danym zakresie. Dodatkowo obecnie szkolenia uzupełniające są prowadzone przed zatwierdzeniem stosownych aktów prawnych, co nie gwarantuje pełnego zakresu wiedzy.		zapewniają, aby doradcy świadczący usługi doradcze byli odpowiednio wykwalifikowani i stosownie przeszkoleni. Zdanie egzaminu zapewnia, że uczestnik szkoleń zdobył wiedzę, niezbędną dla prawidłowego świadczenia usług doradczych. W związku z rozpoczęciem nowego okresu programowania w 2023 r., szkolenia prowadzone są wyprzedzająco, na podstawie dostępnych dokumentów i ustaleń, w celu przygotowania doradców. Obecnie trwają szkolenia z nowych obowiązków i wyzwań nakładanych na rolników na podstawie zreformowanej WPR, opublikowanych strategii UE oraz zatwierdzonego Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej.
142.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 113 ust. 3	Dodanie zapisu dotyczącego przesłanek upoważniających do skreślenia z listy doradców, wzorem zapisów z projektu Ustawy w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o charakterystyce energetycznej budynków 1) gdy na podstawie powyższej informacji stwierdzi, że osoba uprawniona sporządza dokument niezgodnie z metodyką doradzania i przekazała dokumenty do zlecającemu		Uwaga nieuwzględniona. W ustawie nie przewidziano uprawnień dla CDR do przeprowadzania kontroli jakości świadczonych usług doradczych. Natomiast w przepisie projektu ustawy przewidziano skreślenie doradcy z listy w przypadku skazania go prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne

			<p>jego sporządzenie. Obecnie nie ma praktycznie, żadnych możliwości skreślenia osoby która niewłaściwie świadczy usługi doradcze: np. W planie poprawy dobrostanu wypełnia jedynie strony potrzebne dla ARiMR, a pozostałą część dokumentacji pozostaje pusta. Osoba taka powinna być skreślona z listy doradców na przynajmniej 2 lata a po tym terminie musi odbyć szkolenie uzupełniające. Proponowana treść zapisu: gdy na podstawie powziętej informacji stwierdzi przynajmniej 3 przypadków, że osoba wpisana na listę doradców rolniczych / ekspertów przyrodniczych sporządza dokument niezgodnie z metodyką doradzania i przekazała dokumenty zlecającemu ich sporządzenie.</p>		<p>przestępstwo skarbowe.</p>
143.	Urząd Ochrony Danych Osobowych	Art. 113 ust. 3	<p>Projektodawca w art. 113 ust. 3 projektu wskazuje, że Osobę wpisaną na listę, o której mowa w art. 111 ust. 1 i 2, skreśla się z tej listy: 1) na jej żądanie lub 2) w przypadku niezdania przez tę osobę egzaminu uzupełniającego, lub 3) w przypadku skazania tej osoby prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, lub 4) w przypadku jej śmierci, lub 5) w przypadku niedokonania przez tę osobę zgłoszenia zmiany danych wymienionych w art. 111 ust. 8 mimo</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Przeprowadzono analizę pod kątem źródeł pozyskiwania informacji będących podstawą do skreślenia z listy. Wszystkie, wymienione w przepisie projektu ustawy przesłanki skreślenia z listy, są uzasadnione. W przypadku śmierci, stwierdzonej na podstawie wiarygodnych dokumentów,</p>

			<p>wezwania, o którym mowa w art. 111 ust. 11, w terminie wskazanym w tym wezwaniu, lub 6) w przypadku nieprzestrzegania zobowiązania, o którym mowa w art. 111 ust. 6 pkt 2. Przepis ten należy poddać ponownej analizie pod kątem doprecyzowania na jakiej podstawie prawnej, z jakich źródeł oraz w jaki sposób wykonawca tworzonych norm będzie pozyskiwał wymienione informacje. Prawa i obowiązki związane z przetwarzaniem danych osobowych w tym ich pozyskiwanie, muszą wynikać wprost z przepisów prawa.</p> <p>W kwestii skazania tej osoby prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe należy zwrócić uwagę, iż przetwarzanie informacji dotyczących skazań może odbywać się jedynie z zachowaniem przesłanek i warunków wynikających z art. 10 rozporządzenia 2016/679¹⁷, w zakresie odpowiedniego do celów opiniowanej regulacji zabezpieczenia praw i wolności osób, których dane dotyczą, oraz z uwzględnieniem motywu 75 rozporządzenia 2016/679¹⁸.</p>		<p>doprecyzowano, że nie jest wymagane wydanie decyzji administracyjnej.</p>
--	--	--	---	--	--

¹⁷ Zgodnie z art. 10 rozporządzenia 2016/679 Przetwarzania danych osobowych dotyczących wyroków skazujących oraz naruszeń prawa lub powiązanych środków bezpieczeństwa na podstawie art. 6 ust. 1 wolno dokonywać wyłącznie pod nadzorem władz publicznych lub jeżeli przetwarzanie jest dozwolone prawem Unii lub prawem państwa członkowskiego przewidującymi odpowiednie zabezpieczenia praw i wolności osób, których dane dotyczą. Wszelkie kompletne rejestry wyroków skazujących są prowadzone wyłącznie pod nadzorem władz publicznych.

¹⁸ Zgodnie z motywem 75 rozporządzenia 2016/679 przetwarzanie niezgodne z zasadami ochrony danych przewidzianymi w rozporządzeniu może prowadzić do poważnych naruszeń praw i wolności osób, które dane dotyczą, w szczególności do uszczerbku fizycznego, szkód majątkowych lub niemajątkowych czy też naruszenia dobrego imienia.

144.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 113 ust. 3 pkt 6	<p>Jest w projekcie: w przypadku nieprzestrzegania zobowiązania, o którym mowa w art. 111 ust. 6 pkt 2. w przypadku nieprzestrzegania zobowiązania, o którym mowa w art. 111 ust. 6 pkt 2.</p> <p>Na jak długi okres jest przewidziane skreślenie. Czy osoba będzie musiała powtórzenie uczestniczyć w szkoleniu podstawowym czy też jest to skreślenie czasowe.? np. na 2 lata lub inny okres</p>		<p>Wyjaśnienie</p> <p>Uwaga nie wymaga zmiany ustawy.</p> <p>Osoba skreślona z listy będzie musiała powtórzyć proces ubiegania się o wpis na listę. Projekt ustawy nie przewiduje okresowego skreślenia.</p>
145.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 113 ust. 4	<p>Jest w projekcie: 4. Uznaje się, że doradca rolniczy lub ekspert przyrodniczy nie przestrzega zobowiązania, o którym mowa w art. 111 ust. 6 pkt 2, jeżeli:</p> <p>1) pozostaje w stosunku prawnym lub faktycznym z podmiotem, którego przeważająca działalność gospodarcza polega na produkcji lub obrocie maszynami, urządzeniami, materiałami lub środkami przeznaczonymi dla rolnictwa lub przemysłu rolno-spożywczego;</p> <p>Postuluje się zmianę zapisu dotyczącego podmiotem, którego przeważająca działalność gospodarcza polega na produkcji lub obrocie maszynami, urządzeniami, materiałami lub środkami przeznaczonymi dla rolnictwa lub przemysłu rolno-spożywczego;</p> <p>CDR w Brwinowie nie ma narzędzi</p>		<p>Uwagę nieuwzględniona.</p> <p>Nie przedstawiono propozycji zmiany przepisu. CDR, podejmując prowadząc postępowanie administracyjne, w przypadku wątpliwości może poprosić o dodatkowe wyjaśnienia lub dokumenty.</p>

			ani podstawy prawnej do weryfikacji czy przeważającą działalnością danego podmiotu jest obrót środkami do produkcji. (Czy przewaga ta dotyczy obrotu finansowych czy zatrudnienia) Proponuje się zmianę zapisu lub treści oświadczenia:		
146.	ARiMR	Art. 122 pkt 3	Celem przedmiotowej propozycji jest wprowadzenie do zmienianej ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów (...) regulacji, zgodnie z którą ewidencja producentów zawiera numer telefonu lub adres e-mail producenta. Zmiana ta pozostaje w związku z projektowanymi zmianami w art. 10c ustawy o ARiMR, które zakładają, że w ramach prowadzenia korespondencji za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji stronie postępowania na numer telefonu lub adres e-mail zawarty w ewidencji producentów będzie przesyłane zawiadomienie o otrzymaniu pisma w tym systemie. Analogiczne rozwiązanie znalazłoby zastosowanie w odniesieniu do pełnomocnika, jeżeli w imieniu strony wniosek będzie składał ustanowiony pełnomocnik. Wobec powyższego niezbędne jest rozszerzenie ewidencji producentów o numer telefonu i adres e-mail pełnomocnika. Uwzględnienie powyższej propozycji powinno skutkować również dostosowaniem do	Proponujemy w art. 122 pkt 3 projektu ustawy dotychczasową treść oznaczyć jako lit. c i dodać przed nią lit. a i b w brzmieniu: „a) ust. 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu: „1a) numer telefonu lub adres e-mail producenta ;”, b) ust. 1 po pkt 5 dodaje się pkt 5a w brzmieniu: 5a) numer telefonu lub adres e-mail pełnomocnika, jeżeli został ustanowiony;”,”	Rezygnacja ARiMR z uwagi.

			niej przepisów rozporządzenia MRiRW z dnia 27 września 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinien spełniać wniosek o wpis do ewidencji producentów.		
147.	ARiMR	Art. 122 pkt 7a	Przedmiotowa propozycja ma na celu po pierwsze wskazanie na możliwość dokonywania zgłoszenia o zmianie danych w ewidencji producentów za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, a po drugie doprecyzowuje, że zmiana w ewidencji producentów numeru telefonu lub adresu e-mail producenta lub producenta jeżeli został ustanowiony nie wymaga rozstrzygnięcia w drodze decyzji administracyjnej.	W art. 122 projektu ustawy proponujemy po pkt 7 dodać pkt 7a w brzmieniu: „7a) w art. 14: a) w ust. 2 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu: „Zgłoszenia tego można dokonać również za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.”, b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu: „2a. Zmiana w ewidencji producentów numeru telefonu lub adresu e-mail producenta lub pełnomocnika jeżeli został ustanowiony nie wymaga rozstrzygnięcia w drodze decyzji administracyjnej.”;”	Przepisy preredagowane. zostały
148.	ARiMR	Art. 124	1) Aktualizacja definicji działki rolnej 2) Stworzenie formalnych podstaw prawnych do procedury umożliwiającej składanie wniosków w ramach programu „Dopłaty do materiału siewnego”, za pomocą systemu elektronicznego.	Treść wg. projektu: W ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 185 i 1370) w art. 38i w ust. 2a dodaje się zdanie drugie w brzmieniu: „Wniosek ten można składać za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w	Uwaga uwzględniona.

				<p>sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.”.</p> <p>Proponowana treść: W ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 185 i 1370) wprowadza się następujące zmiany:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) w art. 38i w ust. 2a dodaje się zdanie drugie w brzmieniu: „Wniosek ten można składać za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.”; 2) art. 40c ust. 2 uzyskuje brzmienie: „Warunkiem uzyskania dopłaty jest posiadanie przez producenta rolnego działek rolnych o łącznej powierzchni nie mniejszej niż 1 ha, na których uprawia się gatunki roślin uprawnych objęte dopłatami, przy czym działka rolna oznacza działkę rolną w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia ..... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...), o powierzchni nie
--	--	--	--	--

				<p>mniejszej niż 0,1 ha wchodzący w skład gospodarstwa rolnego.</p> <p>3) w art. 40d dodaje się ust. 2a w brzmieniu „Wniosek ten można składać za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.”.</p>	
149.	ARiMR	Art. 128	<p>Zgodnie z ustawą z dnia 9 maja 2008r. o ARiMR Art. 10c., jeżeli postępowanie administracyjne lub inne postępowanie jest wszczynane na wniosek złożony za pomocą formularza udostępnionego na stronie internetowej Agencji po uwierzytelnieniu strony tego postępowania w systemie teleinformatycznym Agencji, wymiany korespondencji, w tym doręczania pism stronie tego postępowania, dokonuje się za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, pod warunkiem że strona tego postępowania wyraziła na to zgodę za pomocą tego systemu. Obecne zapisy w Ustawie z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 oraz w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie</p>	<p>Po art. 31 ust 6 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 proponuje się dodać:</p> <p>„6a. Raportu sporządzany z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego Agencji, może zamiast podpisu osoby wykonującej czynności kontrolne zawierać nadruk jej imienia i nazwiska wraz ze wskazaniem stanowiska służbowego”.</p>	<p>Przepisy przeredagowane.</p> <p>zostały</p>

			szczegółowych warunków i trybu przeprowadzania kontroli na miejscu i wizytacji w miejscu w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 uniemożliwiają włączenie obsługi kontroli na miejscu przeprowadzanych w ramach PROW 2007-2013 w elektroniczny proces obsługi wniosków pomocowych (wnioski o płatność np. zalesieniowe składane są przez system informatyczny ARiMR).	
150.	Urząd Ochrony Danych Osobowych	Art. 129	W związku z propozycją art. 129 projektu zgodnie z którą dokonuje się zmiany brzmienia art. 10c ust. 2 pkt 1 ustawy o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2157), należy wskazać na ogólne odesłanie do ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2070 oraz z 2022 r. poz. 1087) w kwestii uwierzytelnienia w systemie teleinformatycznych Agencji. Zgodnie z zasadą przejrzystości, dla sformułowania precyzyjnych dla wykonawców norm środki identyfikacji należy wskazać wprost a nie odwoływać się ogólnie do art. 20a ust. 1 ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.	Uwaga nieuwzględniona. Odesłanie do ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne nie jest ogólne. W art. 129 wskazano na art. 20a ust. 1 tej ustawy.

151.	ARiMR	Art. 129 pkt 2 (dotyczy art. 10c ust. 6b i 10a ustawy o ARiMR)	<p>Zaproponowany w art. 10c ust. 6 ustawy o ARiMR sposób zawierania umowy za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji dotyczy interwencji wdrażanych w ramach Planu Strategicznego dla WPR.</p> <p>Należy jednak pamiętać, że Agencja jest Jednostką Wspierającą dla części inwestycji realizowanych w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPOiZO), a rozwiązania przyjęte w ramach tego programu w zakresie sposobu zawierania umowy są odmienne od określonych w art. 10c ust. 6 ustawy o ARiMR. W związku z tym w ocenie ARiMR zasadnym jest rozważenie wprowadzenia przepisu wyłączającego stosowanie przedmiotowej regulacji w odniesieniu do umów zawieranych w ramach KPOiZO.</p> <p>Ponadto zwracamy uwagę, że dopuszczenie możliwości składania formy papierowej dokumentów w sytuacji, gdy postępowanie zostało wszczęte poprzez system teleinformatyczny, jest podejściem odmiennym od stosowanego w chwili obecnej w odniesieniu do działań KPOiZO (do których przepisy art. 10c również będą miały zastosowanie), który nie dopuszcza innych niż za pomocą systemu teleinformatycznego form korespondencji, a złożone w inny</p>	<p>W art. 129 pkt 2 projektu ustawy proponujemy, aby w art. 10c ustawy o ARiMR po ust. 6a dodać ust. 6b w brzmieniu:</p> <p>„6b. Przepisu ust. 6 nie stosuje się do sposobu zawierania umowy o objęcie przedsięwzięcia wsparciem z planu rozwojowego, o którym mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.”</p> <p>Ponadto, po ust. 10 proponujemy dodać ust. 10a w brzmieniu:</p> <p>„10a. Przepisu ust. 10 nie stosuje się do składania kopii dokumentów, o których mowa w ust. 4 pkt 2 lit. b, dołączanych do wniosku o objęcie przedsięwzięcia wsparciem z planu rozwojowego, o którym mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.”</p>	Uwaga uwzględniona ze zmianą uzgodnioną z ARiMR
------	-------	--	---	---	--

			<p>sposób dokumenty nie są brane pod uwagę. W związku z powyższym, zasadne jest wprowadzenie wyłączenia dotyczącego tej kwestii w odniesieniu do KPOiZO.</p>		
152.	ARiMR	<p>Art. 129 pkt 2 (dotyczy art. 10c ust. 3 ustawy o ARiMR)</p>	<p>W art. 129 pkt 2 projektu ustawy proponujemy, aby art. 10c ust. 3 ustawy o ARiMR otrzymał następujące brzmienie:</p> <p>„3. Jeżeli postępowanie administracyjne lub inne postępowanie zostało wszczęte na wniosek złożony za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wniosek w sprawach o wznowienie postępowania administracyjnego, o zmianę lub uchylenie decyzji administracyjnej, o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnej, o stwierdzenie wygaśnięcia decyzji administracyjnej, 2) odwołanie od decyzji administracyjnej, w tym odwołanie od decyzji wydanych w sprawach, o których mowa w pkt 1 i 3, a także inne środki zaskarżenia - składa się za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji po uwierzytelnieniu w tym systemie podmiotu składającego dany wniosek lub środek zaskarżenia zgodnie z 	<p>Po pierwsze, celem zaproponowanych przepisów jest wskazanie, iż w postępowaniu wszczętym na wniosek złożony za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, składanie wniosku w sprawach o wznowienie postępowania administracyjnego, o zmianę lub uchylenie decyzji administracyjnej, o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnej, o stwierdzenie wygaśnięcia decyzji administracyjnej, a także odwołania od decyzji administracyjnej, w tym decyzji wydanych w sprawach prowadzonych w trybach nadzwyczajnych na wniosek i z urzędu, będzie odbywało się za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji po uwierzytelnieniu w tym systemie podmiotu składającego dany wniosek lub środek zaskarżenia. Po drugie, proponuje się, aby za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji były wszczynane z urzędu postępowania w sprawach prowadzonych w trybach nadzwyczajnych oraz w</p>	<p>Przepisy zostały przeredagowane.</p>

			<p>ust. 1 i 2;</p> <p>3) wszczęcie przez jednostki organizacyjne Agencji postępowania w sprawie o wznowienie postępowania administracyjnego, o zmianę lub uchylenie decyzji administracyjnej, o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnej, o stwierdzenie wygaśnięcia decyzji administracyjnej oraz w sprawie, o której mowa w art. 75 ust. 1 ustawy z dnia..... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej, następuje za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji;</p> <p>4) wymiana korespondencji dotyczącej postępowania oraz w postępowaniach w sprawach wskazanych w pkt 1-3, w tym składanie pism przez stronę postępowania i doręczanie pism stronie postępowania, oraz wykonywanie przez stronę postępowania innych czynności dotyczących postępowania, w tym podpisywanie dokumentów, następuje za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, chyba że nie ma możliwości przesłania stronie postępowania zawiadomienia,</p>	<p>sprawie, o której mowa w art. 75 ust. 1 ustawy z dnia..... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej.</p> <p>Intencją powyższych propozycji jest wskazanie jednolitej zasady korzystania z systemu teleinformatycznego Agencji na wszystkich etapach obsługi danej sprawy przez jednostki organizacyjne Agencji.</p> <p>Po trzecie, w zakresie spraw, o których mowa powyżej, zaproponowano, że wymiana korespondencji dotyczącej tych postępowań będzie odbywała się za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji.</p> <p>Po czwarte, wskazano na wyjątek dotyczący sytuacji, gdy nie ma możliwości przesłania stronie postępowania zawiadomienia, o którym mowa w ust. 4 pkt 6.</p>	
--	--	--	---	---	--

			o którym mowa w ust. 4 pkt 6.”		
153.	ARiMR	Art. 129 pkt 2 (dotyczy art. 10c ust. 3a ustawy o ARiMR)	Propozycja przepisu ma na celu uregulowanie kwestii związanej z możliwością udzielenia za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji pełnomocnictwa w sprawach, w	W art. 129 pkt 2 projektu ustawy proponujemy, aby w art. 10c ustawy o ARiMR po ust. 3 dodać ust. 3a w brzmieniu: „3a. Udzielenie pełnomocnictwa w	Uwaga uwzględniona ze zmianą uzgodnioną z ARiMR.

			których wniosek jest składany za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji. Taka możliwość będzie istnieć od dnia opublikowania przez Prezesa Agencji komunikatu w tym zakresie na stronie internetowej Agencji.	sprawach w których wniosek jest składany za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, może być dokonywane za pomocą tego systemu. Udzielenie pełnomocnictwa, o którym mowa w zdaniu pierwszym, jest możliwe od dnia opublikowania przez Prezesa Agencji komunikatu w tym zakresie na stronie internetowej Agencji.”	
154.	ARiMR	Art. 129 pkt 2 (dotyczy art. 10c ust. 4 pkt 6 ustawy o ARiMR)	Zmiana ta ma na celu, aby w ramach prowadzenia korespondencji za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji stronie postępowania na numer telefonu lub adres e-mail zawarty w ewidencji producentów było przesyłane zawiadomienie o otrzymaniu pisma w tym systemie. Natomiast jeśli dane te nie będą zawarte w ewidencji producentów, wówczas aby móc otrzymać wskazane zawiadomienie strona postępowania powinna je podać za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji.	W art. 129 pkt 2 projektu ustawy proponujemy, aby art. 10c ust. 4 pkt 6 ustawy o ARiMR otrzymał następujące brzmienie: „6) stronie postępowania po otrzymaniu pisma w tym systemie jest wystawiane przez ten system zawiadomienie o otrzymaniu tego pisma, które jest przesyłane na numer telefonu lub adres e-mail strony zawarty w ewidencji producentów, o której mowa w przepisach o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2022 r. poz. 2001) lub podany za pomocą tego systemu, oraz potwierdzenie otrzymania pisma zawierające unikalny numer nadany przez ten system oraz datę otrzymania pisma;”	Uwaga nieuwzględniona z powodu rezygnacji ARiMR z uwagi do art. 122 pkt 3.
155.	ARiMR	Art. 129 pkt 2) zmieniający art. 10c. ust 10	Propozycja zapisu zgodnie ze zmianą zaproponowaną w ustawie EFRROW:	10. W przypadku gdy kopie dokumentów, o których mowa w ust. 4 pkt 2 lit. b, nie mogą zostać	Uwaga uwzględniona.

		ustawy o Agencji	<p><i>„Celem zmiany (...) jest implementacja wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE (TSUE) w sprawie C-545/17 Pawlak. TSUE zakwestionował, jako sprzeczny z prawem unijnym, przepis krajowy (art. 165 § 2 ustawy – Kodeks postępowania cywilnego), który uznawał za równoznaczne z wniesieniem pisma procesowego do danego sądu jedynie złożenie takiego pisma w placówce pocztowej jednego operatora wyznaczonego do świadczenia usługi powszechnej i to bez obiektywnego uzasadnienia opartego na względach porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego. Zmiana brzmienia art. 37b pkt 2 podyktowana jest przekonaniem o braku uzasadnienia dla utrzymywania wynikającego z tego przepisu monopolu operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe na świadczenie usług pocztowych związanych z nadawaniem przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy do podmiotu przyznającego pomoc pomocy przesyłki rejestrowanej, kiedy to nadanie wiąże się z zachowaniem terminu wyznaczonego na podpisanie umowy o przyznaniu pomocy. Z tego względu zaproponowano zmianę brzmienia wzorem odpowiednio</i></p>	<p>dołączone do wniosku złożonego za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, dokumenty te można złożyć bezpośrednio w Agencji lub nadać w placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu art. 2 pkt 12 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 896, 1933 i 2042), lub w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej, albo wysłać na adres do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 569 i 1002)</p>	
--	--	------------------	--	---	--

			<p><i>zmiany wprowadzonej ustawą z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych ustaw (Dz. U. poz.1655) w art. 165 § 2 ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, tj. uwzględniono możliwość nadawania przesyłki w polskiej placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu art. 3 pkt 12 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe lub w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie UE.”</i></p>		
156.	ARiMR	<p>Art. 129 pkt 2 (dotyczy art. 10c ust. 4 pkt 9 ustawy o ARiMR oraz art. 10c ust. 5 ustawy o ARiMR)</p>	<p>Celem zaproponowanej regulacji jest wskazanie na możliwość, aby decyzje administracyjne, postanowienia oraz inne pisma, sporządzone z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego Agencji, mogły zamiast podpisu zawierać nadruk imienia i nazwiska wraz ze stanowiskiem służbowym osoby upoważnionej do ich wydania. Regulacja ta jest wzorowana na procedowanej obecnie przez Parlament nowelizacji ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Rozwiązanie to ma na celu przyspieszenie i ułatwienie procesu wydawania decyzji, postanowień i innych pism sporządzanych w sposób masowy z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego.</p>	<p>W art. 129 pkt 2 projektu ustawy proponujemy, aby w art. 10c ust. 4 ustawy o ARiMR po pkt 8 dodać pkt 9 w brzmieniu: „9) decyzje administracyjne, postanowienia oraz inne pisma, sporządzone z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego Agencji, mogą zamiast podpisu zawierać nadruk imienia i nazwiska wraz ze stanowiskiem służbowym osoby upoważnionej do ich wydania.” W związku z powyższą propozycją, proponujemy wykreślenie z projektu ustawy regulacji zawartej w art. 10c ust. 5 ustawy o ARiMR.</p>	<p>Przepisy zostały przeredagowane.</p>

			<p>Biorąc pod uwagę powyższe, zasadna jest rezygnacja z wprowadzania regulacji zawartej w art. 10c ust. 5 ustawy o ARiMR o treści „W przypadku dokumentów dotyczących kontroli przekazywanych stronie postępowania za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, są one opatrywane przez podmiot przeprowadzający kontrolę kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną.”. Należy bowiem stwierdzić, iż wskazanie w proponowanym art. 10c ust. 4 pkt 9 ustawy o ARiMR na inne pisma sporządzone z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego Agencji będzie odnosiło się także do dokumentów dotyczących kontroli przekazywanych stronie postępowania za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji.</p>		
157.	ARiMR	Art. 129 pkt 2 (dotyczy art. 10c ust. 4 pkt 10 ustawy o ARiMR)	<p>Propozycja przepisu ma na celu uregulowanie kwestii związanej z doręczeniami w toku postępowania korespondencji pełnomocnikowi ustanowionemu przez stronę lub jej przedstawicielowi.</p>	<p>W art. 129 pkt 2 projektu ustawy proponujemy, aby w art. 10c ust. 4 ustawy o ARiMR po pkt 9 dodać pkt 10 w brzmieniu: „10) w przypadku ustanowienia pełnomocnika, a także w przypadku gdy strona postępowania działa przez przedstawiciela, wystawiane przez system teleinformatyczny Agencji potwierdzenie złożenia pisma oraz wykonania innej czynności dotyczącej postępowania,</p>	Przepisy zostały przeredagowane.

				a także wystawiane przez ten system zawiadomienie o otrzymaniu pisma w tym systemie oraz potwierdzenie otrzymania tego pisma, otrzymuje odpowiednio pełnomocnik lub przedstawiciel strony postępowania za pomocą tego systemu.”	
158.	ARiMR	Art. 129 pkt 2 (dotyczy art. 10c ust. 6a ustawy o ARiMR)	Przedmiotowa propozycja ma na celu uregulowanie zasad wydawania, przekazywania lub dostarczania w postaci papierowej akt sprawy lub dokumentów objętych postępowaniami prowadzonymi za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji.	W art. 129 pkt 2 projektu ustawy proponujemy, aby w art. 10c ustawy o ARiMR po ust. 6 dodać ust. 6a w brzmieniu: „6a. W przypadku gdy z przepisów prawa wynika obowiązek wydania, przekazania lub dostarczenia akt spraw objętych postępowaniami, o których mowa w ust. 3, lub dokumentów składających się na te akta, lub odpisów, wyciągów lub kopii tych dokumentów, do spełnienia tego obowiązku wystarczające jest wydanie, przekazanie lub dostarczenie uwierzytelnionego wydruku elektronicznej kopii tych dokumentów.”	Uwaga uwzględniona.
159.	ARiMR	Art. 129 pkt 2 (dotyczy art. 10c ust. 7 ustawy o ARiMR)	Przedmiotowa propozycja ma na celu rozszerzenie odesłania zawartego w art. 10c ust. 7 ustawy o ARiMR również na zaproponowany powyżej ust. 6a, a także uzupełnienie treści przepisu o wykonywanie przez składającego dokumenty innych czynności w związku z ich złożeniem.	W art. 129 pkt 2 projektu ustawy proponujemy, aby art. 10c ust. 7 ustawy o ARiMR otrzymał następujące brzmienie: „7. Do zgłoszeń, informacji lub innych dokumentów składanych za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, a także do wymiany korespondencji z podmiotem, który je złożył, oraz do	Przepisy zostały preredagowane.

				wykonywania przez składającego te dokumenty innych czynności w związku z ich złożeniem przepisy ust. 1–6a stosuje się odpowiednio.”	
160.	ARiMR	Art. 129 pkt 3 lit. a (dotyczy art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. b ustawy o ARiMR)	Przedmiotowa propozycja ma na celu wykreślenie z art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. b ustawy o ARiMR wyrażenia „przyznawanej w drodze decyzji administracyjnej”, co ma związek z projektowanym wprowadzeniem jednolitego administracyjnego trybu ustalania kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych, niezależnie od tego czy pomoc została przyznana w drodze decyzji administracyjnej czy na podstawie umowy.	Proponujemy następujące brzmienie art. 129 pkt 3 lit. a projektu ustawy: „a) w ust. 1: – w pkt 2 w lit. b skreśla się wyrazy „przyznawanej w drodze decyzji administracyjnej”, – część wspólna otrzymuje brzmienie: „– podlegają zwrotowi, jeżeli płatność lub pomoc finansowa wypłacone z tych środków zostały pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości w wyniku naruszenia prawa albo regulaminu naboru wniosków o przyznanie pomocy finansowej lub w przypadkach określonych w przepisach odrębnych dotyczących przyznawania lub wypłaty płatności lub pomocy finansowej lub zwrotu tych środków lub w postanowieniach umów o przyznaniu pomocy finansowej.””	Rezygnacja przez ARiMR z uwagi.
161.	ARiMR	Art. 129 pkt 3 lit. e (dotyczy art. 29 ust. 9a-9d ustawy o ARiMR)	Zaproponowane regulacje mają na celu wprowadzenie w zakresie prowadzenia postępowań dotyczących ustalania kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych zasady korzystania z systemu teleinformatycznego Agencji. W tym celu sformułowano zapisy, które są	W art. 129 pkt 3 projektu ustawy po lit. d proponujemy dodać lit. e w brzmieniu: „e) po ust. 9 dodaje się ust. 9a-9e w brzmieniu: „9a. Wniosek w sprawach o wznowienie postępowania administracyjnego, o zmianę lub	Uwaga nieuwzględniona z powodu uwzględniania licznych uwag zgłoszonych w ramach konsultacji publicznych.

			<p>wzorowane na zaproponowanych w odniesieniu do art. 10c ustawy o ARiMR, a w pozostałym zakresie odesłano do odpowiedniego stosowania art. 10c ustawy o ARiMR.</p>	<p>uchylenie decyzji administracyjnej, o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnej, o stwierdzenie wygaśnięcia decyzji administracyjnej, dotyczących spraw, o których mowa w ust. 1, składa się za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji po uwierzytelnieniu w tym systemie podmiotu składającego dany wniosek zgodnie z ust. 1 i 2.</p> <p>9b. Odwołanie od decyzji wydanych w sprawach, o których mowa w ust. 1, 9a i 9c, a także inne środki zaskarżenia, składa się za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji po uwierzytelnieniu w tym systemie podmiotu składającego dany wniosek zgodnie z ust. 1 i 2.</p> <p>9c. Wszczęcie postępowania w sprawie, o której mowa w ust. 1, oraz wszczęcie przez jednostki organizacyjne Agencji albo organ podmiotu wykonującego zadania delegowane postępowania w sprawie o wznowienie postępowania administracyjnego, o zmianę lub uchylenie decyzji administracyjnej, o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnej, o stwierdzenie wygaśnięcia decyzji administracyjnej, dotyczących spraw, o których mowa w ust. 1, następuje za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji.</p>	
--	--	--	---	--	--

				<p>9d. Wymiana korespondencji dotyczącej postępowania w sprawie, o której mowa w ust. 1, oraz prowadzonych przez jednostki organizacyjne Agencji albo organ podmiotu wykonującego zadania delegowane postępowań w sprawach wskazanych w ust. 9a-9c, w tym składanie pism przez stronę postępowania i doręczanie pism stronie postępowania, oraz wykonywanie przez stronę postępowania innych czynności dotyczących postępowania, w tym podpisywanie dokumentów, następuje za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, chyba że nie ma możliwości przesłania stronie postępowania zawiadomienia, o którym mowa w art. 10c ust. 4 pkt 6. Do wymiany korespondencji dotyczącej postępowania oraz do wykonywania przez stronę postępowania innych czynności dotyczących postępowania przepisy art. 10c ust. 1–6a stosuje się odpowiednio.</p> <p>9e. W przypadku gdy z przepisów prawa wynika obowiązek wydania, przekazania lub dostarczenia akt spraw objętych postępowaniami, o których mowa w ust. 1, 9a, 9b lub 9c, lub dokumentów składających się na te akta, lub odpisów, wyciągów lub kopii tych</p>	
--	--	--	--	--	--

				dokumentów, do spełnienia tego obowiązku wystarczające jest wydanie, przekazanie lub dostarczenie uwierzytelnionego wydruku elektronicznej kopii tych dokumentów.”;	
162.	ARiMR	Dodanie dodatkowego przepisu do art. 129 pkt 3 (dotyczy dodania dodatkowego ustępu do art. 29 ustawy o ARiMR)	Zaproponowane brzmienie przepisu stanowi podstawę do odstąpienia od wszczęcia postępowania w oparciu o art. 29 ust. 1 w sytuacji jeśli kwota nienależnie lub nadmiernie pobranych środków nie przekracza równowartości 100 euro przeliczonej na złote według kursu euro ustalonego dla danego funduszu Unii Europejskiej zgodnie z odrębnymi przepisami, a rozstrzygnięcie w zakresie jej ustalenia może być zawarte w decyzji przyznającej pomoc. Takie rozwiązanie umożliwi stronie ewentualne złożenie odwołania od decyzji w zakresie ustalenia kwoty poniżej 100 EUR. Jeżeli takiej decyzji nie będzie, kwota poniżej 100 EUR będzie ustalana w trybie art. 29.	Uwaga do art. 129 pkt 3: „c) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu: „3a. Do ustalenia kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych, w wysokości nie wyższej od kwoty stanowiącej równowartość 100 euro, określonej w decyzji, o której mowa w ust. 3, nie wszczyna się postępowania, o którym mowa w ust. 1.	Uwaga nieuwzględniona. Zgodne z informacjami przekazanymi przez ARiMR na spotkaniu w MRiRW 13.12.2022 r. system teleinformatyczny ARiMR nie jest jeszcze gotowy na takie rozwiązanie.
163.	Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa	Art. 130 pkt 1 lit b i c	W odniesieniu do zmian wprowadzanych ww. projektem (w art. 130) do ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin w dodanym art. 60 punkcie 2a) oraz art. 60 ust. 6 należy zamienić zapis „prowadzą integrowaną produkcję” na „zgłosili zamiar stosowania integrowanej produkcji roślin do podmiotu certyfikującego o którym		Uwaga częściowo uwzględniona. W ramach ekoschematu - Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin producent, rolnik który prowadzi integrowaną produkcję roślin będzie mógł ubiegać się o przyznanie rocznej płatności do

		<p>mowa w art. 55”.</p> <p>Ewentualnie, jeżeli możliwe byłoby przesunięcie terminu na przesłanie do ARiMR przedmiotowego wykazu do np. 30 listopada to można byłoby rozważyć już przekazanie „wykazu producentów, którym wydano certyfikat integrowanej produkcji roślin. W opinii GIORiN sformułowanie „prowadzą integrowaną produkcję” może być użyte dopiero w odniesieniu do producenta, który zostanie pozytywnie oceniony przez podmiot certyfikujący w kontekście spełnienia wymagań określonych w art. 57 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin. W terminie wskazanym na składanie wykazu producentów (30 września) podmiot certyfikujący nie jest w stanie potwierdzić czy wszyscy wyszczególnieni w tym wykazie producenci prowadzą integrowaną produkcję roślin a tym samym w efekcie uzyskają certyfikat IP. W dodanym art. 60 ust. 2 pkt 2 wskazano, że wykaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 2a znajduje się w szczególności numer identyfikacyjny nadawany przez ARiMR. Podmiot certyfikujący przedmiotowego nr w momencie zgłoszenia producenta do IP nie uzyskuje. Podmiot nie uzyskuje</p>		<p>gruntów, na których prowadzi taką produkcję i powierzchni trwałych użytków zielonych nie większej niż ta powierzchnia na której prowadzi produkcję w systemie Integrowanej Produkcji Roślin. Warunkiem uzyskania takiej płatności będzie potwierdzenie spełnienia wymogów prowadzenia integrowanej produkcji roślin przez podmiot certyfikujący. Obecnie zgodnie z art. 60 pkt 2 ww. ustawy podmiot certyfikujący jest obowiązany jedynie do przekazania wojewódzkiemu inspektorowi zestawienia wydanych w poprzednim roku kalendarzowym certyfikatów poświadczających stosowanie integrowanej produkcji roślin, zawierających informacje i dane określone w art. 57 ust. 6 ww. ustawy o środkach ochrony roślin. Powyższe rozwiązanie nie jest wystarczające - dlatego też w zmianie ww. ustawy zaproponowano zmiany, zgodnie z którymi podmioty certyfikujące przekazywałyby do ARiMR w formie wykazu informacje o beneficjentach, którzy spełniają wymagania dotyczące integrowanej produkcji roślin -</p>
--	--	---	--	--

			<p>również informacji dotyczących np. numerów ewidencyjnych działek (wymogi dotyczące zgłoszenia do IP zostały określone w art. 55 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin).</p>		<p>mając na uwadze, że podmioty certyfikujące przeprowadzają kontrole u wszystkich rolników prowadzących produkcję zgodnie z zasadami integrowanej produkcji roślin. Tym samym podmioty te potwierdzają produkcję zgodnie z metodykami integrowanej produkcji roślin - nie ma zatem potrzeby przekazywania do ARiMR certyfikatu, tym bardziej, że certyfikat wydawany jest na dany produkt a nie do powierzchni, do której są płatności. Nie jest zasadne przekazywanie wykazu zawierającego dane dotyczące rolników, którzy zgłosili zamiar stosowania integrowanej produkcji, ponieważ nie stanowi to potwierdzenia, że rolnicy tacy faktycznie prowadzą integrowaną produkcję roślin. Wprowadzenie propozycji mogłoby prowadzić do nieuzasadnionego wydatkowania środków i przekazywania płatności beneficjentom, którzy jedynie zgłosili zamiar stosowania integrowanej produkcji, a faktycznie jej nie prowadzą. W projektowanych przepisach wskazuje się ponadto, że wykaz taki powinien zostać przekazany</p>
--	--	--	---	--	--

					<p>ARiMR do 30 września każdego roku. Wynika to z faktu, że budżet na wszystkie płatności wyrażony jest w euro, a zgodnie z przepisami unijnymi, tj. art. 94 ust. 3 akapit 1 rozporządzenia PE i Rady (UE)2021/2116, w takim przypadku kwotę pomocy wyrażoną w euro przelicza się na walutę krajową na podstawie ostatniego kursu wymiany ustalonego przez Europejski Bank Centralny przed dniem 1 października roku, w odniesieniu do którego pomoc została przyznana.</p> <p>ARiMR rozpoczyna wypłatę zaliczek w formie płatności bezpośrednich, w skład których wchodzi również płatności w ramach ekoschematów, od 16 października. Dlatego w opinii DPB termin 30 września powinien zostać utrzymany ze względu na konieczność określenia przez ARiMR stawek płatności.</p> <p>W odniesieniu do działek ewidencyjnych należy zwrócić uwagę, że w zgłoszeniu zamiaru stosowania IP roślin producenci zgłaszają już informację o miejscu i powierzchni uprawy (numer działki ewidencyjnej). Ponadto, ust. 4 jak słusznie</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>wskazano w piśmie przewiduje możliwość uzyskania przedmiotowych informacji przez podmiot certyfikujący od ARiMR.</p> <p>Uwaga zostanie częściowo uwzględniona w zakresie danych przekazywanych w wykazie. Wykaz rolników, którzy spełnili wymagania integrowanej produkcji roślin, zostanie rozszerzony o numer PESEL/REGON, natomiast nie będzie w nim numeru identyfikacyjnego rolnika nadanego przez ARiMR.</p> <p>U ustawie będą wskazane tylko informacje stanowiące dane osobowe, tj.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) imię i nazwisko, 2) PESEL/REGON, 3) nr działki ewidencyjnej. <p>Pozostałe informacje, które powinny znaleźć się w wykazie zostaną doprecyzowane na poziomie rozporządzenia.</p>
164.	ARiMR	Art. 130 pkt. 1 lit. c	Zaproponowane brzmienie przepisu znajduje swoje uzasadnienie w tym, że nie wszystkie dane o producentach roślin czy producentach ekologicznych są gromadzone w krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, o którym mowa w ustawie o krajowym	<p>Proponujemy następujące brzmienie przepisu art. 60 ust. 4:</p> <p>4. Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zapewnia podmiotom certyfikującym dostęp do administrowanych przez nią danych o producentach roślin, które są zgromadzone w prowadzonych przez</p>	Przepisy zostały przeredagowane.

			<p>systemie ewidencji producentów. Agencja prowadzi wiele ewidencji i rejestrów, w ramach których gromadzi szereg informacji w oparciu o różne przepisy. Zatem zapewnienie podmiotom certyfikującym dostępu do wszystkich niezbędnych danych powinno być rozszerzone o te inne rejestry i ewidencje, a nie opierać się wyłącznie na danych zgromadzonych w krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności. Rozwiązanie takie będzie bardziej elastyczne i nie ograniczy dostępu do niezbędnych danych, co przy obecnym brzmieniu przepisu może mieć miejsce.</p>	<p>Agencję ewidencjach, rejestrach oraz wykazach, w zakresie niezbędnym do przekazania wykazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2a.</p>	
165.	ARiMR	Art. 130 ust.1 pkt. 2a)	<p>Proponuje się zmianę terminu przekazania na 15 września danego roku, co umożliwi ARiMR zaimplementowanie danych w systemie informatycznym oraz realizację zaliczek na poczet płatności.</p>	<p>„2a) przekazywać Prezesowi Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej w formie dokumentu elektronicznego opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, na formularzu udostępnionym przez tę agencję wykaz producentów roślin będących producentami, o których mowa w ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Skrócenie terminu zwiększa ryzyko, że ze wsparcia będzie mogła skorzystać mniejsza liczba rolników, którzy zadeklarowali prowadzenie integrowanej produkcji roślin. Aby potwierdzić, że rolnik spełnia wymagania integrowanej produkcji roślin wymagana jest kontrola przeprowadzona przez jednostkę certyfikującą. Kontrole takie nie mogą być wykonane zbyt wcześnie, ponieważ wiele obowiązkowych wymogów nie będzie możliwych do zweryfikowania. Dodatkowo</p>

				płatności (Dz. U. z 2022 r. poz. 2001), którzy prowadzą integrowaną produkcję roślin, do dnia 15 września każdego roku;”,	należy wziąć pod uwagę czas oczekiwania na wykonanie niezbędnych analiz laboratoryjnych pod kątem obecności pozostałości środków ochrony roślin, metali ciężkich oraz azotanów i azotynów.
166.	ARiMR	Art. 130 ust. 1 b)	Proponowana zmiana umożliwi przygotowanie danych niezbędnych do wypłaty zaliczek na poczet płatności bezpośrednich.	„do dnia 30 września każdego roku” proponuje się zmienić na „do dnia 15 września każdego roku”	Uwaga nieuwzględniona. Skrócenie terminu zwiększa ryzyko, że ze wsparcia będzie mogła skorzystać mniejsza liczba rolników, którzy zadeklarowali prowadzenie integrowanej produkcji roślin. Aby potwierdzić, że rolnik spełnia wymagania integrowanej produkcji roślin wymagana jest kontrola przeprowadzona przez jednostkę certyfikującą. Kontrole takie nie mogą być wykonane zbyt wcześnie, ponieważ wiele obligatoryjnych wymogów nie będzie możliwych do zweryfikowania. Dodatkowo należy wziąć pod uwagę czas oczekiwania na wykonanie niezbędnych analiz laboratoryjnych pod kątem obecności pozostałości środków ochrony roślin, metali ciężkich oraz azotanów i azotynów.
167.	Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa	Art. 130 pkt 1 lit c	Jednocześnie ustawodawca w projektowanym art. 60 ust. 2 pkt 4 daje podmiotom certyfikującym dostęp do baz danych zgromadzonych		Uwaga nieuwzględniona. ARiMR przetwarza dane i jest zobowiązana do zapewnienia ich ochrony.

		<p>przez ARiMR w zakresie niezbędnym do przekazania wykazu producentów. W opinii Głównego Inspektoratu udostępnienie danych przez Agencje podmiotowi certyfikującemu na podstawie danych zebranych w zgłoszeniu do IP nie będzie możliwe bez narażenia danych osobowych innych producentów rolnych. Możliwość dostępu do danych ARiMR bez posiadania przez podmiot certyfikujący numeru producenta oraz numerów działek (które mają być certyfikowane IP) będzie potencjalnie umożliwiało temu podmiotowi wgląd do danych rolników, którzy nie są objęci certyfikacją IP lub wgląd do danych dot. działek ewidencyjnych i upraw nie będących w systemie IP. Główny Inspektorat proponuje przeorganizowanie sposobu wymiany informacji pomiędzy ARiMR a podmiotami certyfikującymi. Według GIORiN to Agencja powinna w ramach przyjmowanych od producentów rolnych wniosków zbierać informacje dotyczące złożonego zgłoszenia do podmiotu certyfikującego wraz z danymi dotyczącymi nr działek ewidencyjnych i zgłoszonych upraw oraz nazwy jednostki certyfikującej i nadanego przez nią nr. wpisu producenta do rejestru. Zebrane dane przez ARiMR następnie</p>		
--	--	--	--	--

			<p>powinny zostać udostępniane do weryfikacji odpowiednim podmiotom certyfikującym, które potwierdzą złożone zgłoszenie producenta do systemu IP. Jednocześnie należy zauważyć, że projektowane przepisy nie regulują wymiany informacji dotyczącej uzyskania certyfikatu IP przez producenta. Informacja dotycząca uzyskania certyfikatu przez producenta IP jest kluczowa i powinna zostać przekazywana do ARiMR w celu aktywacji wsparcia.</p>		
168.	Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa	Art. 130	<p>Rozważając zmiany wprowadzenie do ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin oraz ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa pod kątem wpływu zaproponowanych rozwiązań na możliwość sprawowania rzeczywistej kontroli przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa nad rozwiązaniami dotyczącymi integrowanej produkcji roślin oraz biologicznej ochrony roślin wprowadzanymi projektowaną ustawą, GIORiN nie zauważa znaczących różnic w sprawowaniu nadzoru w odniesieniu do aktualnej sytuacji prawnej. Kwestie upoważnienia i kontroli jednostek certyfikujących IP przez wojewódzkich inspektorów ochrony roślin i nasiennictwa oraz wymiany informacji pozostają bez</p>		Uwaga nie wymaga zajęcia stanowiska przez MRiRW.

			zmian. Projektowane przepisy nakładają dodatkowe obowiązki na podmioty certyfikujące oraz ARiMR. W zakresie proponowanych zmian dotyczących biologicznej ochrony roślin na PIORiN również nie zostały nałożone nowe obowiązki – weryfikacja wymogu i kwalifikowanie rolników do przyznania płatności pozostają po stronie Agencji.		
169.	ARiMR	Art. 130 ust. 2	Dane zawarte w wykazie producentów, którzy prowadzą integrowaną produkcję roślin, powinny być tożsame ze wzorem formularza wykazu producentów będących producentami, o których mowa w ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2022 r. poz. 2001), którzy prowadzą integrowaną produkcję roślin stanowiącym załącznik do Projektu ROZPORZĄDZENIA MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI w sprawie wzoru formularza wykazu producentów roślin, którzy prowadzą integrowaną produkcję roślin, oraz sposobu jego przekazywania	Proponuje się doprecyzowanie poniższego zapisu w sposób następujący: 2. Wykaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 2a, zawiera informacje niezbędne do udzielenia producentom roślin, którzy prowadzą integrowaną produkcję roślin, pomocy finansowej z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich lub z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji, w szczególności: 1) imię, nazwisko/nazwa pełna, nr PESEL/REGON oraz adres i miejsce zamieszkania albo nazwę oraz adres i siedzibę producenta roślin; 2) numer identyfikacyjny nadany producentowi roślin w trybie przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji	Uwaga częściowo uwzględniona. Wykaz rolników, którzy spełnili wymagania integrowanej produkcji roślin, zostanie rozszerzony o numer PESEL/REGON. Natomiast kwestie dotyczące powierzchni działki rolnej oraz uprawianej rośliny zostaną uregulowane na poziomie rozporządzenia MRiRW. Jednostka certyfikująca w momencie zgłoszenia producenta do IP nie uzyskuje numeru identyfikacyjnego nadanego producentowi roślin, w związku z powyższym dane w tym zakresie nie będą wskazywane w wykazie. W zakresie certyfikatu IP warunkiem uzyskania płatności będzie potwierdzenie prowadzenia integrowanej produkcji roślin przez podmiot

				<p>gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności</p> <p>3) oznaczenie działki rolnej, powierzchnia działki rolnej w ha (0,00), Powierzchnia działki rolnej w granicach działki ewidencyjnej w ha (0,00), Nr TERYT działki ewidencyjnej, na której jest położona działka rolna, uprawiana roślina,</p> <p>4) numer certyfikatu IP</p>	<p>certyfikujący a nie certyfikat integrowanej produkcji.</p> <p>Certyfikaty wydawane są na produkt a nie na powierzchnię, natomiast płatność do integrowanej produkcji roślin przyznawana będzie do powierzchni gruntów posiadanych przez rolnika, na których prowadzi on integrowaną produkcję roślin.</p> <p>Dlatego brak potrzeby informacji w tym zakresie.</p> <p>U ustawie będą wskazane tylko informacje stanowiące dane osobowe, tj.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) imię i nazwisko, 2) PESEL/REGON, 3) nr działki ewidencyjnej.
170.	ARiMR	<p>Art. 131 pkt 14</p> <p>W ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (...)</p> <p>wprowadza się następujące zmiany</p>	<p>Sformułowanie termin naboru jest powtórzone przy ogłoszeniu i w regulaminie. Wydaje się, że brak jest podstaw do dublowania terminu składania wniosków w tych dokumentach. Termin powinien być wskazywany jedynie w ogłoszeniu o naborze bowiem regulamin jest jego załącznikiem i już w samym ogłoszeniu jest taka informacja.</p>	<p>po art. 19 dodaje się art. 19a w brzmieniu:</p> <p>„Art. 19a. 1. LGD podaje do publicznej wiadomości co najmniej na swojej stronie internetowej ogłoszenie o naborze wniosków o wsparcie zgodnie z harmonogramem, o którym mowa w art. 18c ust. 1.</p> <p>2. Ogłoszenie o naborze wniosków o wsparcie zawiera:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nazwę LGD oraz zarządu województwa; 2) przedmiot naboru wniosków o wsparcie; 	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Ogłoszenie jest skrótową sygnałną informacją o naborze a wszystkie szczegóły powinny być w regulaminie.</p> <p>Wszystkie a nie tylko to czego nie było w stosunkowo krótkim ogłoszeniu.</p> <p>Ogłoszenie ma jedynie zainteresować.</p> <p>Regulamin ma zawierać wszystkie kluczowe informacje dla kogoś kto decyduje się na złożenie wniosku.</p>

				<p>3) <u>termin</u>, miejsce oraz formę składania wniosków o wsparcie;</p> <p>4) regulamin naboru wniosków o wsparcie;</p> <p>5) dane do kontaktu.</p> <p>3. Regulamin naboru wniosków o wsparcie określa co najmniej:</p> <p>1) rodzaje i zakres tematyczny operacji, których dotyczy nabór wniosków o wsparcie;</p> <p>2) limit środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o wsparcie;</p> <p>3) maksymalny, dopuszczalny poziom wsparcia na wdrażanie LSR, kwotę wsparcia lub minimalną i maksymalną kwotę wsparcia na wdrażanie LSR ;</p> <p>4) formę wsparcia na wdrażanie LSR ;</p> <p>5) kryteria wyboru operacji;</p> <p>6) inne warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR;</p> <p>7) opis procedury udzielania wsparcia na wdrażanie LSR, w tym wskazanie i opisanie etapów postępowania z wnioskiem o wsparcie przez LGD oraz zarząd województwa;</p> <p>~~8) <u>termin</u> składania wniosków o wsparcie;~~</p> <p>(...)</p>	
171.	ARiMR	Art. 133	Aktualizacja zapisów art. 23b ust 2 ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o	<u>Proponowana treść:</u>	Uwaga uwzględniona.

			<p>kołach gospodyń wiejskich (Dz. U. z 2021 r., poz. 2256) poprzez dodanie informacji o złożeniu przez osobę upoważnioną odpowiednio przez zarząd koła albo komitet założycielski również wniosku o przyznanie pomocy finansowej, o której mowa w art. 23a ust. 1 ustawy o KGW</p> <p><u>Treść wg. projektu:</u></p> <p>Art. 133. W ustawie z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich (Dz. U. z 2021 r. poz. 2256) w art. 23b wprowadza się następujące zmiany:</p> <p>1) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:</p> <p>„1. Wniosek o wpis koła gospodyń wiejskich do rejestru oraz wniosek o przyznanie pomocy finansowej, o której mowa w art. 23a ust. 1, mogą być złożone za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.</p> <p>2. Wniosek o wpis koła gospodyń wiejskich do rejestru za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa składa osoba upoważniona odpowiednio przez zarząd koła albo komitet założycielski.</p>	<p>Art. 133. W ustawie z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich (Dz. U. z 2021 r. poz. 2256) w art. 23b wprowadza się następujące zmiany:</p> <p>1) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:</p> <p>„1. Wniosek o wpis koła gospodyń wiejskich do rejestru oraz wniosek o przyznanie pomocy finansowej, o której mowa w art. 23a ust. 1, mogą być złożone za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.</p> <p>2. Wniosek o wpis koła gospodyń wiejskich do rejestru oraz wniosek o przyznanie pomocy finansowej, o której mowa w art. 23a ust. 1, za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa składa osoba upoważniona odpowiednio przez zarząd koła albo komitet założycielski. W takim przypadku nie stosuje się przepisu art. 8 ust. 2 pkt 6.”;</p> <p>2) uchyla się ust. 3–5.</p>	
--	--	--	--	--	--

			W takim przypadku nie stosuje się przepisu art. 8 ust. 2 pkt 6.”; 2) uchyla się ust. 3–5.		
172.	ARiMR	Art. 135	Zmiana treści przepisu spowoduje doprecyzowania, że wyniki kontroli przeprowadzonych przez Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa są wykorzystywane przez ARiMR celem realizacji kontroli w zakresie warunkowości, to jest wypełnienia obowiązków wynikających z art. 83 rozporządzenia 2021/2116.	Zmiana treści art. 135 na następującą: „W ustawie z dnia 13 lutego 2020 r. o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (Dz. U. z 2021 r. poz. 147 oraz z 2022 r. poz. 1370) w art. 33 ust. 2 otrzymuje brzmienie: „2. Uzyskane w wyniku wykonywania zadań Inspekcji informacje lub dane są nieodpłatnie przekazywane Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w celu wypełnienia obowiązków w zakresie niezbędnym do przeprowadzania kontroli określonych w art. 83 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187).”.	Uwaga nieuwzględniona. Brak potrzeby doprecyzowania. Zgodnie z art. 7 (ogólne zasady dotyczące niezgodności) ust. 5 rozporządzenia UE 2022/1172 z dnia 4 maja 2022 r. "Do celów niniejszego rozdziału niezgodności uznaje się za stwierdzone, jeżeli ustalono je w wyniku jakiegokolwiek rodzaju kontroli przeprowadzonych zgodnie z rozporządzeniem UE 2021/2116 lub po powiadomieniu właściwego organu kontrolnego albo, w stosownych przypadkach, agencji płatniczej, w jakikolwiek inny sposób."
173.	Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych	Art. 136	Art. 136 projektu określa zmianę art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej. W proponowanym brzmieniu w art. 6 ust. 1 pkt 2 lit b zawarty jest zapis: „b) 30 listopada każdego roku – w przypadku producentów innych niż wskazani w		Uwaga uwzględniona przez odniesienie do właściwych jednostek redakcyjnych tj. do lit. a.

			pkt 1, względem których jednostka certyfikująca stwierdziła spełnienie tych wymagań do dnia 15 listopada danego roku”, natomiast wykaz w zakresie produkcji zwierzęcej odnosi się do pkt 2.		
174.	ARiMR	Art. 136 pkt 1	W przypadku płatności dobrostanowej zaproponowane terminy przekazania przez jednostki certyfikujące wykazów, uniemożliwią w racjonalnym terminie przeprowadzenie kontroli administracyjnej pozwalających na określenie liczby zwierząt kwalifikujących do przyznania płatności co jest niezbędne do określenia stawek płatności dla płatności bezpośrednich.	Proponowane brzmienie art. 6 ust. 1 pkt 2 2) produkcji zwierzęcej, do dnia 30 września każdego roku – w przypadku producentów, względem których jednostka certyfikująca stwierdziła spełnienie tych wymagań do dnia 15 września danego roku	Uwaga nieuwzględniona. Podjęto decyzję, że wykaz w zakresie produkcji zwierzęcej będzie przekazywany w takich samych terminach co wykaz w zakresie produkcji roślinnej, tj. w terminach wynikających z obecnego art. 6 ust 1 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej
175.	ARiMR	Art. 137	Art. 24 ust. 2a i 2b Zaproponowane terminy zgłaszania owiec i kóz do komputerowej bazy danych są zbyt długie w zakresie zwierząt kwalifikujących się do przyznania płatności dobrostanowej.		Uwaga nieuwzględniona. Proponowana nowelizacja ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt nie powoduje zmiany merytorycznej art.. 24 tej ustawy. W ramach tej nowelizacji dodawany jest kolejny gatunek zwierząt (tj. kozy), w odniesieniu do którego będą miały zastosowanie te przepisy oraz wprowadzone są zapisy zapewniające kontynuację obecnie obowiązujących przepisów w ramach Planu Strategicznego.

176.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 138	Jest w projekcie: Art. 138. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej harmonogram naborów wniosków o przyznanie pomocy na 2023 r. w terminie 3 dni od dnia wejścia w życie ustawy. Czy zaproponowany czas nie jest zbyt krótki dla ARiMR do ogłoszenia harmonogramu.		Uwaga nieuwzględniona. Określenie innego terminu oznaczałoby opóźnienie we wdrażaniu Planu Strategicznego. Nie ma obowiązku ogłaszania naboru. Harmonogram może również nie zakładać żadnych naborów.
177.	ARiMR	Art. 142a	Celem przedmiotowej propozycji jest wprowadzenie przepisu, który obliguje podmioty wpisane do ewidencji producentów do uzupełnienia danych w ewidencji producentów w zakresie numeru telefonu lub adresu e-mail w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.	Po art. 142 projektu ustawy proponujemy dodać art. 142a w brzmieniu: „Art. 142a. Producent wpisany do ewidencji producentów prowadzonej na podstawie ustawy zmienianej w art. 122 jest obowiązany do zgłoszenia kierownikowi biura powiatowego Agencji danych określonych w art. 7 ust. 1 pkt 1a ustawy zmienianej w art. 122 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.”	Rezygnacja ARiMR z uwagi.
178.	ARiMR	142b	Proponowany przepis przejściowy ma na celu, aby zmiany wprowadzone do art. 29 ustawy o ARiMR nie miały zastosowania po wejściu w życie niniejszej ustawy do odzyskiwania płatności lub pomocy finansowej przyznawanych na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu	Po art. 142a projektu ustawy proponujemy dodać art. 142b w brzmieniu: „Art. 142b. W sprawach dotyczących ustalenia nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych, w których płatność lub pomoc finansowa została przyznana na podstawie przepisów:	Uwaga uwzględniona ze zmianą.

			<p>Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego. W ocenie ARiMR zaproponowany przepis pozwoli na utrzymanie jednolitych zasad w zakresie odzyskiwania nienależnych lub nadmiernie pobranych płatności przyznanych w ramach PROW na lata 2007-2013, PROW na lata 2014-2020 oraz w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.</p>	<p>1) o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013;</p> <p>2) o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020;</p> <p>3) o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego - przepisy ustawy zmienianej w art. 129 stosuje się w brzmieniu dotychczasowym.”</p>	
179.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 147 ust. 4	<p>Jest w projekcie:</p> <p>4. Osoby, o których mowa w ust. 1–3, mają obowiązek złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 111 ust. 6 pkt 2, w terminie 90 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, pod rygorem skreślenia z listy, na którą były wpisane.</p> <p>Czy oświadczenia będzie można składać w formie elektronicznej</p>		<p>Wyjaśnienie</p> <p>Zgodnie z art. 14 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego (dalej k.p.a.) zasadą jest, że sprawy należy załatwiać w formie pisemnej lub w formie dokumentu elektronicznego (w rozumieniu przepisów o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne), doręczanego</p>

			<p>podpisany kwalifikowanym podpisem. Czy też dokument będzie musiał być poświadczony przez notariusza lub burmistrza lub dyrektora WODR/CDR.</p>		<p>środkami komunikacji elektronicznej. Warunki, jakie muszą być spełnione, aby mogło nastąpić doręczenie drogą elektroniczną określa art. 391 k.p.a. tzn. doręczanie za pomocą środków komunikacji elektronicznej może być dokonane, jeżeli strona:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wystąpiła do organu administracji publicznej o doręczenie albo 2) wyraziła zgodę na doręczenie jej pism za pomocą tych środków. <p>Szczegóły dotyczące składania oświadczenia przez osobę ubiegającą się o wpis lub już wpisaną powinny być określone w procedurze ubiegania się o wpis; nie ma potrzeby zamieszczania wszystkich szczegółowych regulacji w ustawie. Przepisy ustawy nie wymagają notarialnego lub jakiegokolwiek innego poświadczania oświadczenia.</p>
180.	ARiMR	Art. 149 pkt. 3	<p>Obliczenie wysokości przysługujących rolnikowi płatności bezpośrednich za rok bieżący odbywa się na etapie naliczenia płatności, po przeprowadzeniu wszystkich kontroli, w tym kontroli na miejscu. Zatem, pozostawienie obecnego przepisu, może spowodować, iż rolnik zostanie</p>	<p>Proponuje się, aby do wyliczenia progu 5 000 euro zastosować mechanizm opisany w art. 24 pkt. 3 (część przepisu dot. rolników, którzy w roku poprzednim nie ubiegali się o przyznanie płatności bezpośrednich).</p>	<p>Uwaga nieaktualna. Odstępuje się od projektowanego art. 149. Wysokość płatności bezpośrednich będzie określana na podstawie art. 24 pkt 3 projektu ustawy.</p>

			<p>zweryfikowany poprawnie w ramach kontroli administracyjnej oraz kontroli na miejscu a finalnie i tak nie otrzyma płatności, gdyż suma płatności bezpośrednich przekroczy 5 tys. euro. Należy dodać, iż wówczas rolnik nie będzie miał już możliwości dołączenia do akt sprawy dokumentów potwierdzających, że spełnia definicję rolnika aktywnego zawodowo. Dodatkowo po naliczeniu płatności następuje proces wydania decyzji a nie ponownej weryfikacji sprawy.</p>	<p>Proponuje się następujące brzmienie art. 149 pkt 3: 3) suma: a) iloczynu liczby kwalifikujących się hektarów posiadanych przez tego rolnika i średniej krajowej wysokości płatności bezpośrednich za hektar za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy oraz b) iloczynu wyrażonej w dużych jednostkach przeliczeniowych (DJP) liczby zwierząt posiadanych przez tego rolnika, które zostały zatwierdzone do płatności bezpośrednich w roku złożenia wniosku o przyznanie pomocy, i średniej krajowej wysokości płatności bezpośrednich do zwierząt w zł na DJP za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy, – nie przekracza równowartości 5 000 EUR.</p>	
181.	ARiMR	-	<p>W obecnie procedowanym projekcie ustawy zmieniającej ustawę o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu, w art. 1 dodano po ust. 1 ust. 1a w brzmieniu: „1a. <i>Ustawa nie ma zastosowania do programów innych niż objęte przepisami art. 5 ust. 4 i ust. 6 akapit pierwszy lit. c rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2117 z dnia 2 grudnia 2021 r. zmieniającego</i></p>	<p>Mając na uwadze procedowaną obecnie zmianę ustawy z dnia 19 grudnia 2003 r. <i>o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu</i> (Dz. U. z 2022 r. poz. 2101, Agencja poddaje pod rozagę wprowadzenie w ustawie o Planie Strategicznym przepisów kompetencyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> dla Prezesa Agencji w zakresie uznawania jednostek charytatywnych oraz wyznaczania innych jednostek 	<p>Uwaga nieuwzględniona. Na obecnym etapie prac nad projektem nie jest możliwe wprowadzenie proponowanych nowych regulacji z uwagi na czas potrzebny na ich opracowanie.</p>

		<p><i>rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 (...)</i>”.</p> <p>Zatem przepisy ww. ustawy z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu po nowelizacji nie będą miały zastosowania do programów operacyjnych organizacji producentów owoców i warzyw realizowanych w oparciu o przepisy odnoszące się do Planów Strategicznych WPR.</p> <p>Jednocześnie w obecnym brzmieniu ustawy rynkowej znajdują się przepisy kompetencyjne m. in. do uznawania jednostek organizacyjnych za organizacje charytatywne uprawnione do dystrybucji otrzymanych od organizacji producentów i ich zrzeszeń owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży (tj. wycofanych z rynku w celu bezpłatnej dystrybucji). Należy przypomnieć, że jedną z interwencji dla sektora owoców i warzyw przewidzianych w Planie Strategicznym WPR jest wycofanie z rynku owoców i warzyw (kod I.7.4).</p> <p>Tym samym kompetencje Prezesa ARiMR, dyrektorów OR ARiMR oraz WIJHARS w zakresie rozdysponowania owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży (bezpłatna dystrybucja i inne przeznaczenie), będą miały zastosowanie jedynie do końca 2025 roku, w zakresie realizacji działań i</p>	<p>organizacyjnych oraz osób fizycznych jako uprawnionych do otrzymywania i dystrybucji otrzymanych od organizacji producentów i ich zrzeszeń owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży, prowadzenia rejestru ww. jednostek, cofania ww. uprawnień i przeprowadzania kontroli spełnienia przez ww. jednostki organizacyjne warunków uznania/wyznaczenia oraz sposobu zagospodarowania owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży, jak również udzielania zezwolenia uznanym organizacjom producentów i ich zrzeszeniom na rozdysponowanie owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży (art. 12 ustawy o rynkach owoców i warzyw);</p> <ul style="list-style-type: none"> • dla dyrektorów OR ARiMR – w zakresie wymierzania kar administracyjnych wynikających z nieprawidłowego rozdysponowania otrzymanych owoców i warzyw (art. 9 a ustawy o rynkach owoców i warzyw); • dla Wojewódzkich Inspektorów Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych 	
--	--	--	--	--

			<p>inwestycji ujętych w programach operacyjnych zatwierdzonych na podstawie dotychczasowych przepisów, tj. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013.</p> <p>Jednocześnie zgodnie z art. 1 lit. a projektu ustawy o PS WPR, ustawa ta określa zadania oraz właściwość organów i jednostek organizacyjnych w zakresie dotyczącym realizacji Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027 określonym w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 (...) oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia.</p> <p>Mając na uwadze powyższe, istnieje konieczność określenia kompetencji, analogicznych jak w ww. ustawie o organizacji rynków owoców i warzyw.</p>	<p>(WIJHARS) w zakresie przeprowadzania kontroli, czy owoce i warzywa nieprzeznaczone do sprzedaży spełniają wymagania w zakresie jakości handlowej oraz przeprowadzania kontroli wykonania czynności mających na celu uniemożliwienie wprowadzenia do obrotu lub bezpośredniej konsumpcji owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży jak również sporządzania stosownego protokołu i przekazywania go Prezesowi Agencji (art. 15 ustawy o rynkach owoców i warzyw).</p>	
182.	ARiMR	-	<p>Brak jest zapisów które mówiłyby, że Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi w drodze rozporządzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • elementy krajobrazu uznawane za część kwalifikującego się obszaru działki rolnej oraz ich szerokości • maksymalne dopuszczalne zagęszczenie drzew na działce <p>W obowiązującym okresie programowania zagadnienia</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Zostanie to określone w rozporządzeniu wykonawczym.</p>

			<p>uregulowane są w następujących rozporządzeniach:</p> <p>Rozporządzenie Ministra Rolnictwa I Rozwoju Wsi z dnia 6 marca 2015 r. w sprawie elementów krajobrazu uznawanych za część kwalifikującego się obszaru działki rolnej oraz ich szerokości.</p> <p>Rozporządzenie Ministra Rolnictwa I Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Rolnictwo ekologiczne" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020</p>		
183.	Urząd Zamówień Publicznych	Uzasadnienie	<p>Art. 134 projektu nadaje nowe brzmienie art. 596 ust. 2 pkt 4 ustawy Pzp. Jak wynika z uzasadnienia Projektu, zmiana ma na celu uwzględnienie w katalogu organów kontroli udzielania zamówień również instytucji zarządzającej w rozumieniu przepisów dotyczących planu strategicznego dla wspólnej polityki rolnej. Uzasadnienie jednak nie wyjaśnia powodów usunięcia z katalogu organów kontroli udzielania zamówień instytucji audytowej. W związku z tym proponuje się uzupełnienie uzasadnienia w tym zakresie.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Obowiązujący art. 596 ust.2 pkt 4 ustawy Pzp nie wymienia wśród katalogu organów kontroli udzielania zamówień instytucji audytowej. Ta instytucja została usunięta z katalogu na podstawie art. 128 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027.</p>
184.	Instytut Hodowli i	Uzasadnienie, str. 145	Zgodnie z Planem Strategicznym operacja w zakresie szkoleń dla		<p>Wyjaśnienie</p> <p>W Planem Strategicznym</p>

Aklimatyzacji Roślin Państwowy Instytut Badawczy			rolników i programów doradczych będą realizowane wyłącznie przez WODRy i CDR. W związku z czym tylko te podmioty uprawnione są do złożenia wniosku o przyznanie pomocy; z pomocy nie mogą skorzystać instytuty.		operacje w zakresie szkoleń podstawowych dla rolników oraz kompleksowych programów doradczych (art. 78 rozporządzenia 2021/2115) będą realizowane przez wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego, a operacje w zakresie podstawowych i uzupełniających szkoleń dla doradców rolniczych przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie. W uzasadnieniu do projektu ustawy przedstawiono wyjaśnienie przyjętego rozwiązania. Należy zauważyć, że w szkoleniach organizowanych w ramach ww. modułów możliwy jest udział ekspertów zewnętrznych, w tym z instytutów badawczych. Równocześnie w Planie Strategicznym zapewniona została możliwość realizacji szkoleń specjalistycznych dla rolników (interwencja I 14.1 moduł 2 Szkolenia profilowane dla rolników), szkoleń profilowanych dla doradców (interwencja I 14.3 moduł 2 Szkolenia profilowane), studiów podyplomowych (interwencja I 14.3 moduł 3 studia podyplomowe), praktyk dla
--	--	--	---	--	---

					doradców (interwencja I 14.3 moduł 5 Praktyki) oraz prowadzenia doradztwa grupowego (interwencja I 14.2 moduł 2 Doradztwo grupowe) przez prywatne lub publiczne podmioty.
185.	Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Uzasadnienie, str. 203	<p>Jest w uzasadnieniu: Wpisanie dotychczasowych doradców rolniczych na listę doradców rolniczych ze specjalizacją rolnośrodowiskową umożliwi świadczenie usług rolniczych większej liczbie osób, wyeliminuje podwójne szkolenia,</p> <p>Należy poprawić zapis na: Wpisanie dotychczasowych doradców rolnośrodowiskowych na listę doradców rolniczych ze specjalizacją rolnośrodowiskową</p>		Uwaga uwzględniona.
186.	Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa	-	<p>Dodatkowo Główny Inspektorat zauważa, że zgodnie z przepisami załącznika III do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju</p>	<p>Art. ... W ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, 2120, 2133, 2262, 2269, 2317, 2368 i 2459 oraz z 2022 r. poz. 202, 218, 655, 830, 1301, 1370, 1488, 1561, 11723, 1768 i 1783) uchyla się art. 15zzzzz ust. 2 i 4-6.”</p>	Uwaga uwzględniona.

			<p>Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013, wymogi w ramach SMR 8 obejmują postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz.U. L 309 z 24.11.2009, s. 71) m.in. w zakresie art. 5 ust. 2 i art. 8 ust. 1–5. Przepisy te dotyczą szkoleń w zakresie środków ochrony roślin (art. 5) oraz kontroli sprzętu do stosowania środków ochrony roślin (art. 8).</p> <p>Obowiązki dotyczące szkoleń w zakresie środków ochrony roślin i kontroli sprzętu do stosowania środków ochrony roślin, wynikające z ustaw z dnia 8 marca 2003 r. o środkach ochrony roślin, zostały zawieszane przepisami art. 15 ustawy ust. 2 i ust. 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz zwołanych innymi sytuacjami kryzysowymi w związku z pandemią COVID-19.</p> <p>Przepisy te mają zastosowanie podczas stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonych na podstawie ustawy z</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi w związku z zakażeniami wirusem SARSCoV-2. Równocześnie brak jest wymagań sanitarnych (pomimo utrzymującego się stanu zagrożenia epidemicznego), które uniemożliwiałyby przeprowadzanie badania sprzętu przeznaczanego do stosowania środków ochrony roślin lub prowadzenia szkoleń w zakresie środków ochrony roślin.</p> <p>Mając powyższe na uwadze obowiązujące obecnie wyłączenia z ww. obowiązków w tym zakresie powinny zostać zniesione, ponieważ dalsze utrzymywanie zawieszenia wskazanych przepisów będzie niezgodne z przepisami unijnymi dotyczącymi warunkowości.</p> <p>Dodatkowo należałoby dokonać ujednolicenia podejścia i uchylecia przepisów zawieszających obowiązek szkoleń w systemie integrowanej produkcji roślin (art. 15zzzzy ust. 5 i 6).</p> <p>W związku z powyższym Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa zgłasza potrzebę ww. zmian poprzez wprowadzenie w projektowanej ustawie o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej następującego przepisu: „Art. ... W ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o</p>		
--	--	--	---	--	--

			szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, 2120, 2133, 2262, 2269, 2317, 2368 i 2459 oraz z 2022 r. poz. 202, 218, 655, 830, 1301, 1370, 1488, 1561, 1723, 1768 i 1783) uchyla się art. 15zzzzz ust. 2 i 4-6.”		
187.	Urząd Ochrony Danych Osobowych	Uwaga ogólna	Przepisy dotyczące przetwarzania danych osobowych wprowadzane w projektowanej ustawie determinują zasadność przeprowadzenia testu prywatności - projektowania ochrony danych osobowych w procesie tworzenia prawa ¹⁹ , w tym przeprowadzenia oceny skutków dla ochrony danych ²⁰ . Taka ocena skutków ochrony danych powinna być dokonywana ze względu na rodzaj przetwarzania, w szczególności następujący przy użyciu nowych technologii, ale także gdy charakter, zakres, kontekst i cele przetwarzania z dużym prawdopodobieństwem mogą powodować wysokie ryzyko		Uwaga nieuwzględniona. W ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej podstawą przetwarzania danych osobowych nie będą przepisy projektowanej ustawy tylko zgoda podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy wyrażona we wniosku o przyznanie tej pomocy albo postanawiania umowy o przyznaniu pomocy, co jest zgodne z art. 6 ust. 1 RODO. Jak wynika z art. 6 ust. 3 RODO w takim przypadku projektowanej ustawy nie dotyczy wymóg określenia w niej celu przetwarzania.

¹⁹ Art. 25 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 stanowi: „Uwzględniając stan wiedzy technicznej, koszt wdrażania oraz charakter, zakres, kontekst i cele przetwarzania oraz ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych o różnym prawdopodobieństwie wystąpienia i wadze wynikające z przetwarzania, administrator - zarówno przy określaniu sposobów przetwarzania, jak i w czasie samego przetwarzania -wdraża odpowiednie środki techniczne i organizacyjne, takie jak pseudonimizacja, zaprojektowane w celu skutecznej realizacji zasad ochrony danych, takich jak minimalizacja danych, oraz w celu nadania przetwarzaniu niezbędnych zabezpieczeń, tak by spełnić wymogi niniejszego rozporządzenia oraz chronić prawa osób, których dane dotyczą”.

²⁰ Uzasadnionym jest dokonanie oceny skutków dla ochrony danych – zgodnie z art. 35 ust. 10 rozporządzenia 2016/679 - 3już w ramach oceny skutków regulacji w związku z przyjmowaniem określonej podstawy prawnej przetwarzania danych, co przy dokonaniu prawidłowej oceny i wypracowaniu przepisów szczególnych uwzględniających stosowanie ogólnego rozporządzenia o ochronie danych może zastąpić dokonywanie takiej oceny przez podmioty stosujące / wykonujące następnie tak ustalone przepisy.

		<p>naruszenia praw lub wolności osób. Proponowane przepisy projektu, ze względu na zakładaną przez projektodawcę skalę, zakres i sposoby przetwarzania danych osobowych generują ryzyka dla prywatności i danych osobowych osób, których dane dotyczą oraz uzasadnia przeprowadzenie tzw. testu prywatności, tj. oceny skutków planowanych operacji przetwarzania dla ochrony danych osobowych²¹. Zgodnie z motywem 91 rozporządzenia 2016/679 operacjami przetwarzania o dużej skali są te operacje, które „służą przetwarzaniu znacznej ilości danych osobowych na szczeblu regionalnym, krajowym lub ponadnarodowym i które mogą wpłynąć na dużą liczbę osób, których dane dotyczą, oraz które mogą powodować wysokie ryzyko, na przykład (ze względu na swój szczególny charakter) gdy zgodnie ze stanem wiedzy technicznej stosowana jest na dużą skalę nowa technologia - oraz do innych operacji przetwarzania powodujących wysokie ryzyko naruszenia praw lub wolności osób, których dane dotyczą, w szczególności gdy operacje te utrudniają osobom, których dane dotyczą, wykonywanie</p>		<p>Ponadto zgodnie z art. 151 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115 bez uszczerbku dla art. 98, 99 i 100 rozporządzenia (UE) 2021/2116, państwa członkowskie i Komisja gromadzą dane osobowe do celów realizacji swoich obowiązków w zakresie zarządzania, kontroli, monitorowania i ewaluacji wynikających z niniejszego rozporządzenia, a w szczególności obowiązków określonych w tytułach VI i VII, i przetwarzają te dane wyłącznie w sposób zgodny z tym celem. Art. 101 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116 również stanowi, że bez uszczerbku dla art. 98, 99 i 100, państwa członkowskie i Komisja gromadzą dane osobowe do celów wykonywania swoich odnośnych obowiązków na mocy niniejszego rozporządzenia związanych z zarządzaniem, kontrolą, audytem, a także z monitorowaniem i ewaluacją oraz, w szczególności, obowiązków określonych w tytule II rozdział II, tytule III rozdziały III i IV, tytule IV i</p>
--	--	--	--	--

²¹ Zgodnie z art. 35 ust. 7 rozporządzenia 2016/679 ocena skutków zawiera co najmniej: systematyczny opis planowanych operacji przetwarzania i celów przetwarzania; ocenę, czy operacje są niezbędne oraz proporcjonalne w stosunku do celów; ocenę ryzyka naruszenia praw lub wolności podmiotów danych; środki planowane w celu zaradzenia ryzyku, w tym zabezpieczenia oraz środki i mechanizmy bezpieczeństwa, które mają zapewnić ochronę danych osobowych.

		<p><i>przysługujących im praw”.</i></p> <p>Poprawnie przeprowadzona ocena skutków powinna wskazywać związek pomiędzy operacjami wykonywanymi na danych osobowych, m.in. pozyskiwanym lub przekazywanym przez podmiot określony w ustawie zakresem danych, a konkretnym celem ich przetwarzania.</p> <p>Cel przetwarzania musi być określony w przepisach prawa powszechnie obowiązującego (art. 6 ust. 3 rozporządzenia 2016/679).</p> <p>Tymczasem, w związku z przyjmowanymi w projekcie ustawy rozwiązaniami, takie działania powinny zawsze być poprzedzone analizą ryzyka i oceną skutków dla ochrony danych towarzyszących proponowanym rozwiązaniom, oceną ich wpływu na obowiązujące rozwiązania i kompleksowym odzwierciedleniem projektowanych zmian w obowiązującym porządku prawnym.</p> <p>Uwagi organu nadzorczego, przedstawiane w toku prac legislacyjnych mają charakter eksperckich wskazówek dla Projektodawcy, który podejmuje decyzję co do ostatecznego kształtu przyjmowanych przepisów i odpowiada za zapewnienie ich zgodności z przepisami o ochronie danych osobowych.</p>		<p>tytule V rozdział III, oraz do celów statystycznych, i nie mogą przetwarzać tych danych w sposób niezgodny z tymi celami. Należy podkreślić, że ww. przepisy UE nie określają katalogu danych osobowych przetwarzanych w ww. celach.</p>
--	--	---	--	---

188.	Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa	Uwaga ogólna	<p>Wprowadzenie ekoschematu dotyczącego integrowanej produkcji roślin natomiast ściśle związane jest z przestrzeganiem wymagań określonych w zatwierdzonych przez Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa metodykach IP, które następnie są udostępniane na stronie Inspekcji. Aktualnie nowe wydania metodyk są w trakcie procedury notyfikacji technicznej przez Komisję Europejską jako aktu prawnego.</p> <p>Główny Inspektorat zauważa, że wdrożenie metodyk jako aktów prawnych będzie wymagało zmiennej procedury ich publikacji. Udostępnianie metodyk IP na stronie PIORiN powinno nastąpić po wcześniejszej ich publikacji jako aktu prawnego zgodnie z zasadami ustalonymi w ustawie z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych. Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa nie jest upoważnionym organem do publikowania aktów prawnych. Jednocześnie mając na uwadze, że metodyki IP obejmują w coraz szerszym zakresie aspekty kompleksowego podejścia do produkcji rolniczej zawierające również zagadnienia znajdujące się poza kompetencjami PIORiN np. stosowanie nawozów oraz elementy</p>		To nie jest uwaga do projektu ustawy.
------	---	--------------	--	--	--

			<p>higieny, Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa widzi konieczność udziału w procesie zatwierdzania metodyk IP, Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i Głównego Inspektora Sanitarnego, organów właściwych w powyższym zakresie.</p>		
189.	Inspekcja Weterynaryjna	Uwaga ogólna	<p>W przypadku kontroli przestrzegania wymogów podstawowych, wskazanych w załączniku III do rozporządzenia 2021/2115, kontrole będą przeprowadzane przez powiatowego lekarza weterynarii. W tym celu zakłada się delegację do wydania rozporządzenia przez Ministra właściwego do spraw rolnictwa do przedmiotowej ustawy, w którym zostaną określone ww. wymogi oraz rodzaj przeprowadzanych kontroli, z uwzględnieniem kontroli administracyjnych lub kontroli na miejscu.</p> <p>Mając na uwadze planowany termin przyjęcia projektu przez Radę Ministrów, który ma przypaść na I kwartał 2023 r., istnieje prawdopodobieństwo, że planowane kontrole nie zostaną zrealizowane w wyznaczonym terminie. Oznacza to bowiem, że kontrole w zakresie SMR 9, SMR 10 i SMR 11 w przypadku obowiązywania nowych przepisów od marca 2023 r. nie będą mogły być</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Nowe przepisy zaczną obowiązywać z dniem wejścia w życie ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej. Do tego czasu będą obowiązywać przepisy ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.</p>

			realizowane przez okres 2 miesięcy 2023 r.		
--	--	--	---	--	--

Zestawienie nieuwzględnionych uwag zgłoszonych w ramach opiniowania projektu ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej

Lp.	Podmiot zgłaszający uwagi	Jednostka redakcyjna	Treść uwagi	Proponowane brzmienie przepisu	Stanowisko MRiRW
1.	ARiMR	Rozdział I Przepisy ogólne	Proponuje się wprowadzenie zapisu podobnie jak w przepisie art. 17 obecnie obowiązującej ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem EFRROW w ramach PROW na lata 2014-2020. Podobny zapis został wprowadzony do art. 109 ust. 1 pkt 2 projektowanej ustawy o Planie strategicznym dla WPR	Proponujemy rozważyć dopisanie następującego przepisu: „Pomoc jest przyznawana do wysokości limitu środków finansowych stanowiących równowartość w złotych określonej w Planie kwoty środków Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), przeznaczonych na poszczególne interwencje, powiększonych o wysokość kwoty krajowych środków publicznych przeznaczonych na współfinansowanie tych interwencji. W przypadku braku środków finansowych pomocy nie przyznaje się”.	Uwaga nieuwzględniona. Proponowany przepis usztywni zarządzanie wolnymi środkami i nie pozwoli elastycznie zarządzać limitami w granicach art. 32 ust. 6 lit. b rozporządzenia 2021/2116.
2.	ARiMR	Art. 2	Proponujemy dodanie definicji wytycznych, skoro ustawa posługuje się tym pojęciem. Dodanie tej definicji ma na celu	Wytyczne – instrument prawny określający ujednoczone warunki i procedury w zakresie realizacji Planu skierowane do	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z § 146 ust. 1 Zasad techniki prawodawczej:

			podkreślenie prawnego charakteru wytycznych, co wydaje się szczególnie istotne w perspektywie ewentualnych sporów sądowych na tle spraw dotyczących niespełnienia przez wnioskodawców warunków przyznania pomocy, które zostaną dookreślone na poziomie wytycznych.	instytucji i podmiotów uczestniczących w jego realizacji	<p>„1. W ustawie lub innym akcie normatywnym formułuje się definicję danego określenia, jeżeli:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dane określenie jest wieloznaczne; 2) dane określenie jest nieostre, a jest pożądane ograniczenie jego nieostrości; 3) znaczenie danego określenia nie jest powszechnie zrozumiałe; 4) ze względu na dziedzinę regulowanych spraw istnieje potrzeba ustalenia nowego znaczenia danego określenia.”. <p>Żadna z tych przesłanek nie zachodzi w tym przypadku, gdyż pojęcie „wytyczna” jest jasne i oznacza to co wskazuje słownik języka polskiego PWN, tj.: wytyczna «wskazówka określająca sposób działania» Z treści projektowanych przepisów wynika, że ta „wskazówka” jest wiążąca dla adresatów.</p>
3.	ARiMR	Art. 2 pkt 11 lit. a	O wszelkich obszarach należących do gospodarstwa	Proponuje się, aby lit. a przyjęła następujące brzmienie:	Uwaga nieuwzględniona. Duże elementy krajobrazu

			wykorzystywanych do osiągnięcia minimalnego udziału powierzchni gruntów ornych przeznaczonych na obszary i elementy nieprodukcyjne, w tym: elementy krajobrazu objęte obowiązkiem zachowania w ramach normy DKR 8, żywopłoty, pasy zadrzewione, zadrzewienia liniowe, pojedyncze drzewa, rowy, zagajniki śródpolne, oczka wodne, miedze śródpolne i strefy buforowe, w tym strefy buforowe objęte normą DKR 4, pasy gruntów kwalifikujące się do płatności wzdłuż obrzeży lasu (bez produkcji) bez stosowania środków ochrony roślin jak również grunty ugorowane, zgodnie z normą 8 dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, wymienioną w załączniku III mówi ppkt (ii) a nie ppkt (iii)	obszarem, o którym mowa w art. 4 ust. 4 lit. b ppkt (ii) oraz lit. c ppkt (ii) rozporządzenia 2021/2115, lub	(EFA) są tylko do wypełnienia warunkowości oraz do JPO, redystrybucyjnej i młodego, a nie są powierzchnią do której płacone są płatności powiązane z produkcją.
4.	ARiMR	Art. 2 pkt 15	Dotyczy: <i>15) kontrola na miejscu – kontrolę na miejscu, o której mowa w pkt A ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia</i>		Uwaga nieuwzględniona. W pkt 15 nie ma definicji tylko skrót. Kontrola na miejscu, <u>o której mowa w przepisach UE</u> , została

		<p>2022/127;</p> <p>Zgodnie z nazwą art. 2 jest to artykuł poświęcony wyjaśnianiu pojęć, tymczasem w odwołaniu, o którym jest mowa (<i>pkt A ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia 2022/127</i>) również nie ma definicji – jest tylko zapis:</p> <p>ZAŁĄCZNIK I Kryteria akredytacji dla agencji płatniczych, o których mowa w art. 1 ust. 2 1. ŚRODOWISKO WEWNĘTRZNE A. Struktura organizacyjna Struktura organizacyjna agencji płatniczej, która pozwala jej wykonywać następujące główne zadania w odniesieniu do wydatków EFRG i EFRROW: (i) zatwierdzanie płatności i ich kontrola w celu ustalenia, w szczególności poprzez kontrole administracyjne i kontrole na miejscu, czy kwota, która ma zostać wypłacona beneficjentowi, jest zgodna z przepisami Unii</p> <p>Zapis wymaga doprecyzowania,</p>		<p>określona w projekcie ustawy zgodnie z art. 59 rozporządzenia 2021/2116.</p>
--	--	--	--	---

			ponieważ definicja kontroli na miejscu odwołuje się do kontroli na miejscu o której mowa w pkt A ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia 2022/127, jednakże w załączniku tym mowa jest ogólnie o kontroli na miejscu natomiast brak jest określenia jak należy rozumieć to pojęcie.		
5.	ARiMR	Art. 2. pkt 25	Dostosowanie definicji systemu rolno-leśnego do definicji z Planu Strategicznego.	Proponuje się zmianę brzmienia art. 2 pkt 25 projektu ustawy, na: pkt 25) systemy rolno-leśne - użytkowanie gruntu rolnego tj. gruntu ornego i trwałego użytku zielonego, na którym drzewa lub krzewy są zintegrowane z uprawą rolną na tym samym obszarze w ramach interwencji Zakładanie systemów rolno-leśnych;	Uwaga nieuwzględniona. Definicja systemów rolno-leśnych zawarta w projekcie ustawy zgodna jest z definicją z Planu Strategicznego. Przepis został sformułowany zgodnie z wymogami redakcyjnymi wynikającymi z techniki prawodawczej. Nieco odmienne brzmienie przepisu w projekcie ustawy nie zmienia istoty definicji.
6.	ARiMR	Art. 2 pkt 26	Zapewnienie zgodności z definicjami określonymi w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. Ponadto doprecyzowania wymaga określenie wieku „młodych drzewiastych roślin” – np. max do 5 lat. Powyższej kwestii brakuje w	Proponuje się następujące brzmienie pkt 26 w art. 2 : 26) szkółki – obszary młodych drzewiastych (drzewnych) roślin w wieku max. do 5 lat uprawianych na otwartym powietrzu w celu późniejszego przesadzenia: a) szkółki winorośli oraz podkładek;	Uwaga nieuwzględniona. Przepis został sformułowany zgodnie z wymogami redakcyjnymi wynikającymi z zasad techniki prawodawczej. Nieco odmienne brzmienie przepisu w projekcie ustawy nie zmienia istoty definicji. Przewiduje się, że

			definicji szkółek w Planie Strategicznym i dlatego też powinna zostać doprecyzowana.	b) szkółki drzew i krzewów owocowych; c) szkółki roślin ozdobnych; d) komercyjne szkółki drzew i krzewów leśnych z wyłączeniem rosnących w lesie szkółek przeznaczonych na potrzeby własne gospodarstwa rolnego; e) szkółki drzew i krzewów do sadzenia w ogrodach, parkach, na poboczach dróg i na wałach (na przykład sadzonki żywopłotu, róże i inne krzewy ozdobne, ozdobne drzewa i krzewy iglaste), w tym we wszystkich przypadkach ich kłaczka, rozłogi i młode sadzonki;	doprecyzowanie wieku „młodych drzewiastych” nastąpi w rozporządzeniu.
7.	ARiMR	Art. 2 pkt 27	Zapewnienie zgodności z definicjami określonymi w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.	Proponuje się następujące brzmienie pkt 27 w art. 2: 27) trawy lub inne zielne rośliny pastewne – trawy i wszystkie rośliny zielne pastewne, rosnące tradycyjnie na naturalnych pastwiskach i łąkach lub zazwyczaj zawarte w mieszankach nasion przeznaczonych do zasiewania pastwisk lub łąk;	Uwaga nieuwzględniona. Przepis został sformułowany zgodnie z wymogami redakcyjnymi wynikającymi z zasad techniki prawodawczej. Nieco odmienne brzmienie przepisu w projekcie ustawy nie zmienia istoty definicji.
8.	ARiMR	Art. 2 pkt. 32	Zmiana wskazująca na jednostki obsady.	Proponuje się w lit. a, b i c po wskazanej w liczbach obsadzie dopisać słowo „szt.”	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z Zasadami techniki prawodawczej:

					<p>§ 5. Przepisy ustawy redaguje się zwięźle i syntetycznie, unikając nadmiernej szczegółowości, a zarazem w sposób, w jaki opisuje się typowe sytuacje występujące w dziedzinie spraw regulowanych tą ustawą.</p> <p>§ 6. Przepisy ustawy redaguje się tak, aby dokładnie i w sposób zrozumiały dla adresatów zawartych w nich norm wyrażały intencje prawodawcy.</p> <p>§ 7. Zdania w ustawie redaguje się zgodnie z powszechnie przyjętymi regułami składni języka polskiego, unikając zdań wielokrotnie złożonych. Redakcja przepisu musi odpowiadać Zasadom techniki prawodawczej, a zaproponowana nie odpowiada.</p>
9.	ARiMR	Art. 2 pkt 32	Zapewnienie zgodności z definicjami określonymi w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.	<p>Proponuje się następujące brzmienie pkt 32 w art. 2:</p> <p>32) zagajniki o krótkiej rotacji – obszar obsadzony gatunkami:</p> <p>a) z rodzaju wierzba (<i>Salix</i> sp.) – maksymalny cykl zbioru 8 lat, minimalna gęstość obsady 10</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Zgodnie z Zasadami techniki prawodawczej:</p> <p>§ 5. Przepisy ustawy redaguje się zwięźle i syntetycznie, unikając nadmiernej szczegółowości, a zarazem w</p>

				<p>000 roślin/ha; b) z rodzaju topola (<i>Populus</i> sp.) – maksymalny cykl zbioru 8 lat, minimalna gęstość obsady 6 500 roślin/ha; c) z rodzaju brzoza (<i>Betula</i> sp.) - maksymalny cykl zbioru 10 lat, minimalna gęstość obsady 10 000 roślin/ha;</p>	<p>sposób, w jaki opisuje się typowe sytuacje występujące w dziedzinie spraw regulowanych tą ustawą. § 6. Przepisy ustawy redaguje się tak, aby dokładnie i w sposób zrozumiały dla adresatów zawartych w nich norm wyrażały intencje prawodawcy. § 7. Zdania w ustawie redaguje się zgodnie z powszechnie przyjętymi regułami składni języka polskiego, unikając zdań wielokrotnie złożonych. Redakcja przepisu musi odpowiadać Zasadom techniki prawodawczej, a zaproponowana nie odpowiada.</p>
10.	ARiMR	Art. 6	Zmiana treści przepisu pozwoli na zachowanie analogii do treści art. 6 ust. 2 pkt 3.	<p>Zmiana treści ust. 2 pkt 4 lit a) na następującą: „przeprowadzać kontrole agencji płatniczej, podmiotów wdrażających, podmiotów wdrażających instrumenty finansowe, instytucji pośredniczących i LGD w zakresie realizowanych przez te podmioty zadań związanych z realizacją Planu pod względem</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Instytucja zarządzająca może przeprowadzać kontrole podmiotu wdrażającego instrument finansowy na podstawie przepisu projektu ustawy. Ponadto do kontroli podmiotu wdrażającego instrumenty finansowe nie stosuje się przepisów o</p>

				zgodności z postanowieniami Planu, przepisami prawa powszechnie obowiązującego, wytycznymi instytucji zarządzającej oraz regulaminami naborów wniosków o przyznanie pomocy; do tych kontroli stosuje się odpowiednio przepisy o kontroli w administracji rządowej określające zasady i tryb przeprowadzania kontroli”.	kontroli w administracji rządowej.
11.	ARiMR	Art. 7	<p>Projektowany przepis art. 7 jest nie jednoznaczny, gdyż zapisy rozporządzenia 2022/126 odnoszą się do systemu jakości, a art. 7 powinien odnosić się do wskazanych w w/w rozporządzeniu akceptacji „systemu certyfikacji gospodarstw”. W drodze decyzji uznaje się/akceptuje system certyfikacji a nie cały krajowy system jakości</p> <p>Krajowy system jakości powinien na podstawie strategii uwarunkować być określony i uregulowany w ustawie, a decyzja powinna się odnosić do systemu certyfikacji.</p>	<p>Proponuje się, aby przepis w ust. 1 przyjął następujące brzmienie: „Minister właściwy do spraw rozwoju wsi uznaje system certyfikacji gospodarstw (...)”.</p> <p>W konsekwencji dalsze ustępy tego art. powinny dotyczyć systemu certyfikacji gospodarstw a nie krajowego systemu jakości.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Projektowany art. 7 ustawy dotyczy systemów jakości, o których mowa w art. 47 lit. a rozporządzenia 2022/126 w lit. a). Projektowany przepis nie dotyczy art. 47 lit. b rozporządzenia 2022/126. Należy zauważyć, że systemy jakości żywności uznawane są w Polsce od 2007. Na mocy art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. z 2022 r. poz. 2138) minister</p>

		<p>W związku z obecnie proponowanymi przepisami pojawia się kilka pytań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Na czyj wniosek w ust. 1 minister uznaje krajowy system jakości, skoro w ust. 2 minister zawiesza postępowanie (przez kogo wszczęte). 2. W ust. 3 minister cofa uznanie krajowego systemu jakości. Komu jest wydawana taka decyzja??? 		<p>właściwy do spraw rozwoju wsi uznawał, w drodze decyzji administracyjnej, krajowe systemy jakości żywności, o których mowa w art. 32 ust. 1 lit. b rozporządzenia (WE) nr 1698/2005. Następnie podstawę do uznawania systemów jakości stanowił art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, w oparciu o kryteria wskazane w art. 16 ust. 1 lit. b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013. Należy zauważyć, że kryteria te są takie same jak wskazane w art. 47 lit. a rozporządzenia 2022/126. Ponadto należy zauważyć, że dotychczas uznane przez ministra właściwego do</p>
--	--	--	--	--

					<p>spraw rozwoju wsi krajowe systemy jakości są to systemy, w których certyfikowane są produkty rolne lub środki spożywcze, a nie gospodarstwa.</p> <p>Projektowane przepisy nie obejmują dobrowolnych systemów certyfikacji produktów rolnych, o których mowa w art. 47 lit. b rozporządzenia 2022/126.</p> <p>Ad pyt. 1 Z wnioskiem o uznanie systemu może wystąpić każda osoba fizyczna lub prawna, która opracowała system zgodny z wymaganiami wskazanymi w art. 47 lit. a i zarządza tym systemem.</p> <p>Ad pyt. 2 Decyzja o cofnięciu uznania krajowego systemu jakości jest wydawana podmiotowi, któremu wydana została decyzja o uznaniu systemu jakości</p>
12.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku	Art. 8 [str. 8]	Konieczne doprecyzowanie zapisu ponieważ art. 8 - mówi o tym, że zadania instytucji zarządzającej w zakresie RLKS dotyczące powołania komitetu i zatwierdzenia strategii, o których	Konieczne jest ujednolicenie, aby było wątpliwości np. przy zawieraniu umów, czy stroną umowy powinien być Zarząd Województwa, czy Samorząd Województwa.	Uwaga nieuwzględniona. Dwie odrębne regulacje – ustawa o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej i ustawa o RLKS. Biorąc pod uwagę

	Województw RP		mowa w rozporządzeniu 2021/1060 w art. 32, wykonuje samorząd województwa jako instytucja pośrednicząca. Natomiast w ustawie RLKS posługujemy się nazewnictwem zarząd województwa.		dotychczasowe rozwiązania i stosowanie tej samej nomenklatury, która nie wzbudzała wątpliwości, nie ma potrzeby dokonywania zmian w tym zakresie.
13.	Urząd Ochrony Danych Osobowych	Art. 10 ust. 4 Art. 92 ust. 1	<p>W art. 10 ust. 4 projektu zakłada się, że Zadania delegowane, o których mowa w ust. 3, obejmują w szczególności (...).</p> <p>Podkreślenia wymaga fakt, że dany przepis zawiera otwarty katalog, który wskazuje na możliwość podjęcie zadań bez wskazania, czy ich wykonywanie będzie odbywało się na wykorzystaniu danych osobowych. Jeżeli taka ewentualność ma wystąpić, wszystkie prawa i obowiązki związane z przetwarzaniem danych osobowych muszą być określone przejrzysto, wprost i wyczerpująco w przepisach. W określonym przypadku wskazać należy, na jakich danych te zadania mogą być wykonywane oraz wskazać konkretny cel ich wykorzystania.</p> <p>Tożsama uwaga dotyczy art. 92 ust. 1 projektu dotyczącego</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Projektowany art. 10 ust. 4 określa jedynie jakie zadania możliwe są do delegowania podmiotom wdrażających przez agencję płatniczą. Ponadto odnośnie do art. 10 ust. 4 i art. 92 ust. 1 zgodnie z art. 151 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115 bez uszczerbku dla art. 98, 99 i 100 rozporządzenia (UE) 2021/2116, państwa członkowskie i Komisja gromadzą dane osobowe do celów realizacji swoich obowiązków w zakresie zarządzania, kontroli, monitorowania i ewaluacji wynikających z niniejszego rozporządzenia, a w szczególności obowiązków określonych w tytułach VI i VII, i przetwarzają te dane wyłącznie w sposób zgodny</p>

			zakresu danych w umowie o przyznanie pomocy.		z tym celem. Art. 101 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116 również stanowi, że bez uszczerbku dla art. 98, 99 i 100, państwa członkowskie i Komisja gromadzą dane osobowe do celów wykonywania swoich odnośnych obowiązków na mocy niniejszego rozporządzenia związanych z zarządzaniem, kontrolą, audytem, a także z monitorowaniem i ewaluacją oraz, w szczególności, obowiązków określonych w tytule II rozdział II, tytule III rozdziały III i IV, tytule IV i tytule V rozdział III, oraz do celów statystycznych, i nie mogą przetwarzać tych danych w sposób niezgodny z tymi celami. Należy podkreślić, że ww. przepisy UE nie określają katalogu danych osobowych przetwarzanych w ww. celach.
14.	Urząd Ochrony Danych Osobowych	Art. 12	W myśl art. 12 projektu przewiduje się, iż Beneficjenci i LGD są obowiązani do		Uwaga nieuwzględniona. W ramach Planu Strategicznego dla wspólnej

		<p>przekazywania informacji, o których mowa w art. 131 rozporządzenia 2021/2115, w tym danych osobowych, instytucji zarządzającej, agencji płatniczej, instytucjom 10 pośredniczącym, podmiotom wdrażającym oraz podmiotowi wykonującemu ewaluację, o których mowa w art. 140 rozporządzenia 2021/2115, w celu monitorowania i ewaluacji Planu. Z przedstawionej propozycji przepisu jak również z przywołanego art. 131 rozporządzenia 2021/2115 nie wynika, jakie dane osobowe mają zostać przekazane w celu monitorowania i ewaluacji Planu. Mając na względzie zasadę minimalizacji danych¹ oraz ograniczenia celu² należy wskazać wprost, jakie dane osobowe mają zostać przekazane przez beneficjentów oraz LGD. Wskazanie takich danych wyeliminuje wątpliwości wykonawców tych norma co do</p>		<p>polityki rolnej podstawą przetwarzania danych osobowych nie będą przepisy projektowanej ustawy tylko zgoda podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy wyrażona we wniosku o przyznanie tej pomocy albo postanawiania umowy o przyznaniu pomocy, co jest zgodne z art. 6 ust. 1 RODO. Jak wynika z art. 6 ust. 3 RODO w takim przypadku projektowanej ustawy nie dotyczy wymóg określenia w niej celu przetwarzania. Ponadto zgodnie z art. 151 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115 bez uszczerbku dla art. 98, 99 i 100 rozporządzenia (UE) 2021/2116, państwa członkowskie i Komisja gromadzą dane osobowe do celów realizacji swoich obowiązków w zakresie</p>
--	--	--	--	--

¹ Zgodnie z art. 5 ust. 1 lit c rozporządzenia 2016/679 Dane osobowe muszą być adekwatne, stosowne oraz ograniczone do tego, co niezbędne do celów, w których są przetwarzane („minimalizacja danych”).

² Zgodnie z art. 5 ust. 1 lit b rozporządzenia 2016/679 Dane osobowe muszą być zbierane w konkretnych, wyraźnych i prawnie uzasadnionych celach i nieprzetwarzane dalej w sposób niezgodny z tymi celami; dalsze przetwarzanie do celów archiwalnych w interesie publicznym, do celów badań naukowych lub historycznych lub do celów statystycznych nie jest uznawane w myśl art. 89 ust. 1 za niezgodne z pierwotnymi celami („ograniczenie celu”).

			zakresu tych danych.		<p>zarządzania, kontroli, monitorowania i ewaluacji wynikających z niniejszego rozporządzenia, a w szczególności obowiązków określonych w tytułach VI i VII, i przetwarzają te dane wyłącznie w sposób zgodny z tym celem.</p> <p>Art. 101 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116 również stanowi, że bez uszczerbku dla art. 98, 99 i 100, państwa członkowskie i Komisja gromadzą dane osobowe do celów wykonywania swoich odnośnych obowiązków na mocy niniejszego rozporządzenia związanych z zarządzaniem, kontrolą, audytem, a także z monitorowaniem i ewaluacją oraz, w szczególności, obowiązków określonych w tytule II rozdział II, tytule III rozdziały III i IV, tytule IV i tytule V rozdział III, oraz do celów statystycznych, i nie mogą przetwarzać tych danych w sposób niezgodny z tymi celami. Należy</p>
--	--	--	----------------------	--	---

					podkreślić, że ww. przepisy UE nie określają katalogu danych osobowych przetwarzanych w ww. celach.
15.	ARiMR	Art. 12	Przedmiotowy zapis stworzy podstawę prawną do udzielania przez Agencję informacji również o wnioskodawcach ubiegających się o przyznanie pomocy w ramach poszczególnych interwencji. Podnieść jednocześnie należy, że takie dane były przedmiotem kierowanych próśb o ich przekazanie przez podmioty dokonujące ewaluacji w ramach PROW na lata 2014-2020.	Propozycja dodania w Art. 12 wyrazy „Wnioskodawcy” Art. 12. Wnioskodawcy, Beneficjenci i LGD są obowiązani do przekazywania informacji, o których mowa w art. 131 rozporządzenia 2021/2115, w tym danych osobowych, instytucji zarządzającej, agencji płatniczej, instytucjom 10 pośredniczącym, podmiotom wdrażającym oraz podmiotowi wykonującemu ewaluacje, o których mowa w art. 140 rozporządzenia 2021/2115, w celu monitorowania i ewaluacji Planu.	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z art. 113 rozporządzenia 2021/2115 państwa członkowskie zapewniają, aby beneficjenci wsparcia przyznanego na podstawie interwencji w ramach planu strategicznego WPR i lokalne grupy działania, o których mowa w art. 33 rozporządzenia (UE) 2021/1060, przekazywali instytucji zarządzającej lub innym jednostkom wyznaczonym do pełnienia funkcji w ich imieniu wszystkie informacje niezbędne do monitorowania i ewaluacji planu strategicznego WPR. Ponadto przetwarzanie danych osobowych w ramach PS odbywać się będzie na podstawie zgody wyrażonej we wniosku o przyznanie pomocy albo na

					podstawie umowy o przyznaniu pomocy.
16.	ARiMR	Art. 14	Należałoby wskazać w jakim zakresie jest ta współpraca, tak aby takie instytucje jak np. ZUS nie opierał odmowy współpracy na swoich przepisach. Ze względu na fakt, iż w proponowanym przepisie jest też mowa o organach samorządu terytorialnego (działających w ramach odrębnych budżetów) istotnym jest wskazanie już w ustawie o nieodpłatności.	Proponuje się, aby w projektowanym przepisie wskazane było, że współpraca przy realizacji zadań związanych z Planem, a zwłaszcza przygotowywanie danych niezbędnych jest nie odpłatne.	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z podstawowym znaczeniem wyrazu „współpraca” jest to 1. «działalność prowadzona wspólnie przez jakieś osoby, instytucje lub państwa». Takie znaczenie wyklucza odpłatność współpracy. Ponadto przepis jest bardzo ogólny, nie ma w nim mowy o przygotowywaniu danych.
17.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	art.17 [str. 11]	Proponuje się uzupełnić o zapisy regulujące sposób działania w sytuacji braku możliwości złożenia wniosku za pomocą systemu informatycznego ARiMR (np. awaria systemu).	Brak regulacji w ww. zakresie. W okresie realizacji PS WPR mogą wystąpić sytuacje, w których system będzie czasowo niedostępny.	Uwaga nieuwzględniona. 1. Rozwiązanie zakładające składanie wniosku o przyznanie pomocy za pomocą systemu teleinformatycznego ARiMR jest spójne z rozwiązaniem funkcjonującym w obecnej perspektywie w ramach polityki spójności na gruncie ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027. 2. Projektowane regulacje przewidują

					<p>stosowanie szeregu instrumentów, które mogą przeciwdziałać wskazanemu problemowi. Przykładowo, w razie braku możliwości złożenia wniosku o przyznanie pomocy w terminie określonym w regulaminie naboru wniosków, termin ten może zostać wydłużony w drodze zmiany regulaminu naboru wniosków.</p> <p>3. Korzystanie z systemu teleinformatycznego na etapie składania wniosków o przyznanie pomocy pozwala, aby składane wnioski były prawidłowe i kompletne oraz stanowi zdecydowane ułatwienie w wypełnianiu tych wniosków. Natomiast w przypadku wniosku składanego w postaci papierowej jego prawidłowe wypełnienie odznacza się większą trudnością dla wnioskodawców, przez co może skutkować składaniem wniosków niekompletnych i wypełnionych</p>
--	--	--	--	--	--

					nieprawidłowo.
18.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Rozdział 4	<p>Płatności dodatkowe</p> <p>Czy przy każdym rodzaju płatności nie powinno być zapisu że płatność jest przyznawana dla gospodarstwa od 1 do 300 ha.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Ograniczenie powierzchni (300 ha) gospodarstwa uprawnionego do otrzymania płatności dotyczyć będzie tylko płatności redystrybucyjnej.</p>
19.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 23 ust. 3	<p>Jest w projekcie: Jeżeli warunkiem przyznania pomocy jest własność gruntu i pomoc jest przyznawana do powierzchni gruntu, a grunt ten stanowi przedmiot współwłasności, pomoc przysługuje temu współwłaścicielowi gruntu, co do którego pozostali współwłaściciele wyrazili zgodę na piśmie.</p> <p>Wyrażenie zgody przez wszystkich współwłaścicieli, może spowodować w wielu gruntów zostanie wyłączone z płatności bezpośrednich ze względu na nieuregulowane kwestie podziału gruntów (współwłasności z różnym udziałami) oraz przebywaniu części współwłaścicieli po za granicami kraju, lub ze względu na wiek.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Przepisy art. 23 regulują przyznanie pomocy w przypadku gdy grunt lub zwierzę stanowią przedmiot posiadania samoistnego i posiadania zależnego. Zgodnie z przepisami pomoc przysługuje posiadaczowi zależnemu. Przepisy nie odnoszą się do własności. Własność nie jest warunkiem przyznania wsparcia, lecz posiadanie gruntu. Wyjątkiem jest zalesianie.</p>

			Wyrażenie zgody powinno obejmować jedynie sytuacje w których jeden ze współwłaścicieli wniesie sprzeciw w zakresie ubiegania się rolnika o wsparcie. Należy przyjąć że rolnik składając wnioski działa w dobrej wierze.		
20.	ARiMR	Art. 24	Proponuje się następujące brzmienie wprowadzenia do wyliczenia: „Jeżeli z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, albo z przepisów ustawy wynika, że pomoc jest przyznawana rolnikom aktywnym zawodowo, pomocy tej nie przyznaje się rolnikowi, który administruje portami lotniczymi, wodociągami lub stałymi terenami sportowymi lub rekreacyjnymi lub świadczy usługi przewozu kolejowego lub usługi w zakresie obrotu nieruchomościami, zaklasyfikowane co najmniej do jednego z następujących kodów (podklas) Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), wprowadzonej odrębnymi przepisami: 68.10.Z, 68.31.Z, 49.10.Z, 49.20.Z, 49.31.Z, 68.32.Z, 52.23.Z, 36.00.Z, 93.11.Z, 93.2, lub jest powiązany z innymi podmiotami	Mając na uwadze doświadczenia z praktycznego stosowania rozwiązań prawnych dotyczących rolnika aktywnego zawodowo, obowiązujących w Polsce w latach 2015-2017, w tym wątpliwości zarówno po stronie Agencji, jak i wnioskodawców ubiegających się o przyznanie pomocy uwarunkowanej spełnieniem kryterium rolnika aktywnego zawodowo, czy dana działalność mieści się w zakresie tzw. wykazu negatywnego, proponuje się dookreślenie/doprecyzowanie w przepisach projektowanej ustawy rodzajów działalności negatywnej wykluczonej z płatności na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), wprowadzonej stosownym rozporządzeniem Rady Ministrów.	Uwaga nieuwzględniona. Zostanie to doprecyzowane w rozporządzeniu wykonawczym.

			<p>prowadzącymi co najmniej jedną z ww. działalności chyba, że:"</p>	<p>W latach 2015-2017 w praktyce zaklasyfikowanie rodzaju prowadzonej działalności do działalności wykluczonej z płatności na podstawie art. 9 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia (UE) nr 1307/2013, następowało na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), wprowadzonej stosownym rozporządzeniem Rady Ministrów. Jeżeli zatem dany podmiot otrzymał w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku kwotę płatności bezpośrednich przekraczającą równowartość w złotych kwoty 5000 euro i prowadził działalność zaklasyfikowaną do następujących kodów (podklas) PKD: 68.10.Z, 68.31.Z, 49.10.Z, 49.20.Z, 49.31.Z, 68.32.Z, 52.23.Z, 36.00.Z, 93.11.Z, 93.2 oznaczało to, że prowadzi działalność nierolniczą z tzw. „negatywnej listy” lub „wykazu negatywnego,” określonego w art. 9 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia (UE) nr 1307/2013. Niemniej jednak stosowane rozwiązanie w</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>oparciu o PKD nie miało umocowania w przepisach regulujących zasady przyznawania płatności lub pomocy, w której jednym z warunków jej przyznania stanowił status rolnika aktywnego zawodowo.</p> <p>Istotnym w perspektywie finansowej 2023-2027 pozostaje również, że przy ocenie aktywności zawodowej danego rolnika (w odniesieniu do interwencji, których dotyczy wymóg posiadania statusu rolnika aktywnego zawodowo) w projektowanym wniosku o przyznanie płatności na rok 2023 rolnik/wnioskodawca składa w Części IV. ROLNIK AKTYWNY ZAWODOWO oświadczenie następującej treści: „Oświadczam, że jest rolnikiem aktywnym zawodowo, pomimo, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prowadzę działalność w zakresie administrowania portem lotniczym lub administrowania wodociągami lub administrowania trwałymi terenami sportowymi, lub
--	--	--	--	--

				<p>rekreacyjnymi, lub świadczenia usług przewozu kolejowego, lub świadczenia usług w zakresie obrotu nieruchomościami,</p> <p>– jestem powiązany z podmiotem prowadzącym jedną z powyższych działalności.”</p> <p>Zatem bardzo istotną kwestią dla wnioskodawców, jak i ARiMR, jest precyzyjne określenie zakresu działalności z listy negatywnej, które w maksymalnym stopniu powinno ograniczyć wątpliwości w tym zakresie.</p> <p>Proponowane rozwiązanie usprawni również proces obsługi wniosków o przyznanie płatności, w sytuacji zaistnienia okoliczności przewidzianych w ww. przepisie art. 24 projektowanej ustawy o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej.</p> <p>W załączniku do Planu strategicznego dot. systemu kontroli i kar zostało wskazane, iż ARiMR będzie zobowiązana do badania czy rolnik ubiegający się o płatności nie</p>	
--	--	--	--	---	--

				jest powiązany z innymi podmiotami prowadzącymi działalności wykluczone natomiast brak jest odpowiedniego przepisu w projektowanej ustawie. ARiMR wnosi o umocowanie ww. warunku kwalifikowalności do płatności w niniejszej ustawie.	
21.	ARiMR	Art. 26 ust. 1	Prośba o potwierdzenie/doprecyzowanie. <i>Zgodnie z art. 26. Ust. 1. Płatności bezpośrednie są przyznawane do powierzchni działki <u>rolnej lub jednostki gruntu nierolniczego</u>: <u>(...)</u> 3) nie większej jednak niż maksymalny kwalifikujący się obszar, o którym mowa w art. 2 ust 7 lit. a rozporządzenia 2022/1172 w art. 2 została zawarta definicja jednostki gruntu nierolniczego 11) jednostka gruntu nierolniczego – jednostkę gruntu nierolniczego, o której mowa w art. 68 ust. 2 lit. a</i>		Uwaga nieuwzględniona. Interpretacja ARiMR jest błędna.

			<p><i>rozporządzenia 2021/2116, stanowiącą zwarty obszar gruntu, innego niż użytek rolny, będącego: obszarem, o którym mowa w art. 4 ust. 4 lit. c ppkt (iii) rozporządzenia 2021/2115, lub</i></p> <p><i>b) obszarem kwalifikującym się do przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych; odpowiednie zmiany zostały zaproponowane do ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz.U. z 2022 poz. 2001) – w art. 122,</i></p> <p><i>9a) w ust. 1 pkt 1 i 1a otrzymują brzmienie:</i></p> <p><i>„1) wektorowe granice oraz powierzchnię:</i></p> <p><i>a) maksymalnego kwalifikującego się obszaru, o którym mowa w art. 2 ust. 7 lit. a</i></p> <p><i>rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/1172 z dnia 4 maja 2022 r.</i></p>		
--	--	--	---	--	--

		<p>uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli we wspólnej polityce rolnej oraz stosowania i obliczania wysokości kar administracyjnych w związku z warunkowością (Dz. Urz. UE L 183 z 08.07.2022, str. 12), zwanego dalej „rozporządzeniem 2022/1172”,</p> <p>b) użytków rolnych, o których mowa w art. 2 ust. 7 lit. b rozporządzenia 2022/1172,</p> <p>c) elementów krajobrazu, o których mowa w art. 2 ust. 7 lit. e rozporządzenia 2022/1172,</p> <p>d) <u>działek rolnych i jednostek gruntów nierolniczych</u>;</p> <p>Podsumowując, płatności są przyznawane do powierzchni działki rolnej lub jednostki gruntu nierolniczego – deklarowanych w ramach interwencji leśnych i zadrzewieniowych oraz interwencji rolno-środowiskowo-</p>		
--	--	---	--	--

			<p>klimatycznych tj.. obszaru przyrodniczego stanowiącego grunt niebędący użytkiem rolnym, na którym występuje co najmniej jedno siedlisko przyrodnicze lub siedlisko lęgowe ptaków będące przedmiotem wsparcia w ramach interwencji dotyczących ochrony cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 i poza nimi.</p> <p>Obiekty, które będą deklarowane w ramach spełnienia normy GAEC8 (obiekty nieprodukcyjne), wyłączające powierzchnię maksymalnego kwalifikowalnego obszaru</p> <p>będą brały udział włączane do obliczenia udziału gruntów objętych normą, natomiast nie będą powiększały powierzchni do przyznania płatności.</p>		
22.	Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin Państwowy Instytut Badawczy	Art. 27	Zgodnie z projektowanym art. 27 płatność redystrybucyjna do 30 ha ma być przyznawana gospodarstwom mniejszym niż 300 ha - poprzednio otrzymywały ją także większe gospodarstwa, np. Zakłady doświadczalne		Uwaga nieuwzględniona. Zmiana w Planie Strategicznym w porównaniu do aktualnie obowiązujących zasad (płatność będzie przyznawana gospodarstwom o

			pozostające w strukturze instytutów.		powierzchni ogólnej od 1 ha do 300 ha) jest podyktowana położeniem większego nacisku na wsparcie małych i średnich gospodarstw, zgodnie z ideą płatności redystrybucyjnej. Należy podkreślić, że jednym z zaleceń Komisji Europejskiej dla Polski w sprawie Planu Strategicznego WPR na lata 2023-2027 jest poprawa rentowności gospodarstw rolnych dzięki zapewnieniu bardziej sprawiedliwego i lepiej ukierunkowanego wsparcia dochodów poprzez zmniejszanie różnic w dochodach między gospodarstwami o różnej wielkości (w szczególności na korzyść mniejszych gospodarstw) i regionami państwa w wyniku zastosowania na przykład uzupełniającego redystrybucyjnego wsparcia dochodu do celów stabilności. Dlatego też zaproponowano przyznawanie płatności
--	--	--	--------------------------------------	--	--

					redystrybucyjnej maksymalnie do 30 ha gospodarstwom o powierzchni do 300 ha (co jest spójnie z definicją gospodarstwa rodzinnego określoną w ustawie z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz.U. z 2022 r., poz. 461)).
23.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 27	<p>Jest w projekcie: Płatność redystrybucyjna dla spółdzielni produkcji rolnej albo spółdzielnia rolników.</p> <p>Czy płatność dla spółdzielni produkcji rolnej albo spółdzielni rolników dotyczy tylko płatności redystrybucyjnej czy ma dotyczyć tylko jednej płatności czy też powinna dotyczyć innych płatności?</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Tożsame rozwiązania (jak dla płatności redystrybucyjnej) zostały przewidziane dla spółdzielni ubiegających się o przyznanie płatności związanej z produkcją do roślin pastewnych, interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych (ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000) oraz ONW. Szczegółowe warunki przyznawania tych płatności spółdzielniom zostaną uregulowane w stosownych projektach rozporządzeń, które również zostaną</p>

					poddane konsultacjom publicznym.
24.	ARiMR	Art. 27 ust. 3	<p>Projektowany przepis był niezrozumiały i wymaga przeredagowania.</p> <p>Koniecznym jest określenie terminu ustalania członków spółdzielni oraz dokumentów potwierdzających wniesienie wkładu gruntowego.</p>	<p>Proponuje się przyjąć następujące:</p> <p>3. W przypadku, gdy o przyznanie płatności redystrybucyjnej ubiega się spółdzielnia produkcji rolnej albo spółdzielnia rolników, przy przyznawaniu tej płatności danej spółdzielni limity, określone w ust. 1 lub w ust. 2 pkt 2, są wielokrotnością wynikającą z liczby członków tych spółdzielni na dzień 31 maja roku składania wniosków, którzy wnieśli wkład gruntowy.</p> <p>3a. Nie uwzględnia się członków, którzy ubiegają się o przyznanie płatności redystrybucyjnej w odrębnym wniosku.</p>	<p>Uwaga uwzględniona ze zmianą.</p> <p>Uwaga w części dot. konieczności określenia terminu ustalania członków spółdzielni niewzględniona.</p> <p>W projekcie ustawy usunięty został przepis dotyczący wniesienia wkładu gruntowego do spółdzielni – w tym zakresie uwaga bezprzedmiotowa.</p> <p>Odnosnie aktualności wykazu członków spółdzielni – uwaga niewzględniona. Wykaz taki będzie stanowił załącznik do wniosku i winien on być aktualny na dzień składania tego wniosku. Odpowiedni</p>

				<p>3b. Podniesienie limitów następuje na wniosek spółdzielni produkcji rolnej albo spółdzielni rolników dołączany do wniosku o przyznanie płatności.</p> <p>3c. Wniosek, o którym mowa w ust. 3b zawiera wykaz członków, którzy wnieśli wkład gruntowy z podaniem imienia i nazwiska/nazwy, numerem PESEL/REGON i nr ewidencyjny gospodarstwa, o ile posiada. Do wniosku dołącza się dokumenty potwierdzające wniesienie wkładu gruntowego członka.</p>	przepis znajdzie się w rozporządzeniu.
25.	ARiMR	Art. 28 ust. 1 pkt 3 lit. a	Należy sprecyzować termin na który warunek ma być spełniony. Jak ustalono na spotkaniach roboczych w MRiRW powinien być to dzień składania wniosku o przyznanie płatności.	Proponuje się dodanie do lit a) zapisu: a) na dzień złożenia wniosku o przyznanie tej płatności, wykształcenie zasadnicze branżowe, średnie branżowe, średnie lub zasadnicze zawodowe w rozumieniu przepisów prawa oświatowego, lub	Uwaga nieuwzględniona. Termin spełnienia warunku zostanie określony w rozporządzeniu wykonawczym.
26.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 29	Jest w projekcie: Płatności związane z produkcją do zwierząt gatunku bydło domowe (<i>Bos taurus</i>) są przyznawane rolnikowi w formie:		Uwaga nieuwzględniona. Z przeprowadzonych na potrzeby nowych rozwiązań prawnych w zakresie WPR na lata 2023–2027 analiz

		<p>Proponuje się ujednoczyć się liczby sztuk zwierząt do których przysługuje dopłata, w celu nie różnicowania gospodarstw w kraju.</p>	<p>wynika, że struktura gospodarstw oraz warunki ekonomiczne i środowiskowe w województwach, w których średnia wielkość gruntów rolnych jest niższa od średniej krajowej (tj. lubelskim, łódzkim, małopolskim, mazowieckim, podkarpackim, śląskim i świętokrzyskim) powodują, że prowadzenie gospodarstw większych jest tam utrudnione. W województwach tych dominują jednostki dysponujące małym areałem użytków rolnych i mniejszą liczbą zwierząt, a zatem słabsze ekonomicznie i dlatego mają one ograniczone możliwości inwestowania w rozwój. W związku z powyższym zasadne jest zastosowanie w regionach o większym rozdrobnieniu odmiennych narzędzi wsparcia niż w województwach, w których średnia powierzchnia gospodarstw jest większa.</p>
--	--	--	---

					Ponadto określone w projektowanych przepisach limity zwierząt zostały zatwierdzone przez Komisję Europejską w Planie Strategicznym. Zatem zmiana warunków przyznawania wsparcia (w tym limitów zwierząt) wiązałaby się z koniecznością zmiany Planu Strategicznego i ponownym zatwierdzeniem przez KE.
27.	ARiMR	Art. 29	Doprecyzowanie powierzchni, do której przyznawana jest płatność. Proponuje się po ust. 1 dodać dodatkowe ustępy dotyczące dodatkowych warunków przyznania płatności związanych z powierzchnią uprawy, dla płatności do buraków cukrowych, ziemniaków skrobiowych i pomidorów ze względu na fakt, iż dla płatności tych wymagana jest umowa a płatności nie są przyznawane do powierzchni ich uprawy ale ograniczone do powierzchni objętej umową.		Uwaga nieuwzględniona. Zostanie to określone w rozporządzeniu wykonawczym.
28.	ARiMR	Art. 29	Proponuje się dodać także kolejne ustępy dotyczące płatności do roślin pastewnych ze względu na limit powierzchni 75 ha.		Uwaga nieuwzględniona. Zostanie to określone w rozporządzeniu wykonawczym.

			<p>Proponuje się także przy tej płatności dodać analogicznie jak dla płatności redystrybucyjnej (art. 27) przepisów dotyczących zwiększenia tego limitu w przypadku spółdzielni.</p> <p>Zgodnie z Planem strategicznym maksymalna powierzchnia, do której może być przyznana płatność wynosi 75 ha. Ponadto w planie strategicznym wskazano, że w przypadku spółdzielni płatność do roślin pastewnych będzie liczona na innych zasadach niż w przypadku rolników indywidualnych.</p> <p>Wydaje się zatem zasadnym, aby dla tej płatności dokonać też regulacji ustawowej, tak jak uczyniono to dla płatności redystrybucyjnej.</p>		
29.	ARiMR	Art. 29 ust. 1 pkt. 1	<p>Zapis zostanie ujednolicony z nazwą interwencji przedstawionej w Planie Strategicznym.</p> <p>Analogiczna zmiana wystąpi w art. 69 ust. 2.</p>	<p>Proponuje się zmieniać ust. 1 w następujący sposób”</p> <p>Płatności związane z produkcją są przyznawane rolnikowi:</p> <p>1) do powierzchni użytków rolnych będących w posiadaniu tego rolnika, na których uprawia w plonie głównym rośliny strączkowe na ziarno (...)”</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Użyte w projekcie ustawy określenie „na nasiona” jest właściwe. Planowana jest zmiana techniczna Planu Strategicznego, w wyniku której określenie „na ziarno” zostanie zastąpione określeniem „na nasiona”.</p>

30.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 29 ust. 3	<p>Jest w projekcie: 3. Płatności związane z produkcją do zwierząt gatunku bydło domowe (<i>Bos taurus</i>) są przyznawane rolnikowi w formie:</p> <p>Dodanie okresu przebywania w gospodarstwie – np. 30 dni. Oraz zapisu Płatność jest przyznawana pierwszemu rolnikowi, który złożył wniosek do danego zwierzęcia. Aby nie dochodziło do sytuacji że do danej sztuki płatność może być przyznana kilkukrotnie.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Doprecyzowanie okresu przetrzymywania nastąpi w rozporządzeniu. Ad przyznawanie płatności pierwszemu rolnikowi – kwestia jest uregulowana w art. 29 ust 7 projektu ustawy (W przypadku gdy dane zwierzę z gatunku bydło domowe lub koza domowa zostało objęte więcej niż jednym wnioskiem o przyznanie płatności związanej z produkcją do zwierząt, płatność tę przyznaje się temu rolnikowi, który złożył jako pierwszy wniosek o przyznanie płatności do tego zwierzęcia, i są spełnione pozostałe warunki przyznania tej płatności).</p>
31.	ARiMR	Art. 29 ust. 3 pkt 1 lit. a	<p>W planie strategicznym określono, że okres przetrzymywania bydła wynosi 30 dni od dnia złożenia wniosku.</p> <p>Projektowany przepis nie określa natomiast tego okresu. W obecnej perspektywie finansowej okres ten jest wpisany do ustawy.</p>	<p>Proponuje się przyjąć następujące brzmienie przepisu: „posiada, co najmniej przez 30 dni od dnia złożenia wniosku o przyznanie tej płatności, samice lub samce tego gatunku, których wiek w dniu 15 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności, nie</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zostanie to określone w rozporządzeniu wykonawczym.</p>

				przekracza 24 miesięcy”	
32.	Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie	Art. 29 ust. 3 pkt 1 i 2	Należy ujednolicić wymóg dot. liczby zwierząt. Obecne zapisy mogą powodować zarzuty o nierównym dostępie do pomocy.		Uwaga nieuwzględniona. Z przeprowadzonych na potrzeby nowych rozwiązań prawnych w zakresie WPR na lata 2023–2027 analiz wynika, że struktura gospodarstw oraz warunki ekonomiczne i środowiskowe w województwach, w których średnia wielkość gruntów rolnych jest niższa od średniej krajowej (tj. lubelskim, łódzkim, małopolskim, mazowieckim, podkarpackim, śląskim i świętokrzyskim) powodują, że prowadzenie gospodarstw większych jest tam utrudnione. W województwach tych dominują jednostki dysponujące małym areałem użytków rolnych i mniejszą liczbą zwierząt, a zatem słabsze ekonomicznie i dlatego mają one ograniczone możliwości inwestowania w rozwój. W związku z powyższym

					zasadne jest zastosowanie w regionach o większym rozdrobnieniu odmiennych narzędzi wsparcia niż w województwach, w których średnia powierzchnia gospodarstw jest większa. Ponadto określone w projektowanych przepisach limity zwierząt zostały zatwierdzone przez Komisję Europejską w Planie Strategicznym. Zatem zmiana warunków przyznawania wsparcia (w tym limitów zwierząt) wiązałaby się z koniecznością zmiany Planu Strategicznego i zatwierdzeniem przez KE.
33.	ARiMR	Art. 29 ust 8 pkt 1	<p>W planie strategicznym określono, że okres przetrzymywania zarówno dla owiec jak i dla kóz.</p> <p>Projektowany przepis nie określa natomiast tego okresu. W obecnej perspektywie finansowej okres ten jest wpisany do ustawy.</p> <p>Ponadto w projektowanym przepisie art. 29 ust. 8 wskazano, że w przypadku owcy domowej i</p>	<p>Proponuje się przyjąć następujące brzmienie przepisu: „posiada:</p> <p>a) co najmniej od dnia 15 marca do 15 kwietnia roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności samice gatunku owca domowa lub</p> <p>b) co najmniej przez 30 dni od dnia złożenia wniosku o przyznanie tej płatności</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zostanie to określone w rozporządzeniu wykonawczym.</p>

			kozy domowej za objęte wnioskiem o przyznanie (...) uznaje się, wszystkie samice tych gatunków będące w posiadaniu rolnika przez okres, w jakim posiadanie zwierząt jest warunkiem przyznania danej płatności. Zasadnym jest zatem aby ten okres był wskazany w ustawie.	samice gatunku koza domowa - których wiek w dniu 15 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności, wynosi co najmniej 12 miesięcy,	
34.	ARiMR	Art. 30 pkt 3	Uspójnienie z nazewnictwem w Planie Strategicznym. W ustawie nie ma podanej pełnej nazwy przedmiotowego ekoschematu i tym samym brak jest podanej jego skróconej nazwy, którą można się posługiwać w kolejnych artykułach.	Proponuje się zastosować nazwę "do prowadzenia produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin"	Uwaga nieuwzględniona. To nie są „nazwy”. Gdyby to były „nazwy” to pisane byłyby wielkimi literami, a gdyby były pisane wielkimi literami to mielibyśmy niespójność z innymi przepisami ustawy określającymi inne formy płatności.
35.	ARiMR	Art. 32 ust.1	ARiMR proponuje zastąpienie wyrazu sekwestracja polskim, bardziej oczywiście zrozumiałym określeniem - zatrzymanie.	Art. 32. 1. Płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi są przyznawane, jeżeli rolnik: 1) realizuje praktyki służące zwiększeniu zatrzymania węgla w glebie i poprawie zarządzania składnikami	Uwaga nieuwzględniona. Trzeba mieć na uwadze § 8 Zasad techniki prawodawczej: § 8 1. W ustawie należy posługiwać się poprawnymi wyrażeniami językowymi (określeniami) w ich podstawowym i powszechnie przyjętym znaczeniu. 2. W ustawie należy unikać posługiwania się:

				odżywczymi, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 69 ust. 2 pkt 6,	1) określeniami specjalistycznymi, o ile ich użycie nie jest powodowane zapewnieniem należytej precyzji tekstu; 2) określeniami lub zapożyczeniami obcojęzycznymi, chyba że nie mają dokładnego odpowiednika w języku polskim; 3) nowo tworzonymi pojęciami lub strukturami językowymi, chyba że w dotychczasowym słownictwie polskim brak jest odpowiedniego określenia.
36.	Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa	Art. 33	Główny Inspektorat analizując zapisy projektowanego art. 33 uważa, że łączenie wsparcia w zakresie IP z możliwością dofinansowania powierzchni trwałych użytków zielonych posiadanych przez rolnika z puli środków przeznaczonych na ekoschemat dotyczący integrowanej produkcji roślin nie jest właściwe. Wsparcie trwałych użytków zielonych powinno być uwzględnione w ramach odrębnych źródeł finansowania.		Uwaga nieuwzględniona. Rolnik będzie mógł otrzymać wsparcie do powierzchni gruntów ornych i upraw trwałych, na których realizowana jest produkcja zgodna z metodykami integrowanej produkcji a dodatkowo w ciągu trwania zobowiązania będzie zobowiązany do zachowania na terenie gospodarstwa trwałych użytków zielonych. W związku z tym płatności

					będą przyznawane również do powierzchni trwałych użytków zielonych odpowiadającej równowartości powierzchni upraw, z których pochodzą produkty roślinne uprawiane zgodnie z metodykami integrowanej produkcji roślin. Podejście takie zyskało aprobatę KE oraz zostało zapisane w zatwierdzonym przez Komisję Europejską Planie Strategicznym.
37.	ARiMR	Art. 33 pkt. 2	<p>Obecne brzmienie jest niezgodne z planem strategicznym, gdzie wskazano, że”</p> <p>„Wsparciem w ramach interwencji będą objęta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia gruntów, na których były uprawiane poszczególne rośliny uprawne z takich grup upraw jak: rolnicze, warzywne, sadownicze, jagodowe - dla których zostały opracowane metodyki IP oraz -powierzchnia trwałych użytków zielonych zadeklarowanych w danym roku we wniosku o płatność (z wyłączeniem trwałych użytków zielonych cennych przyrodniczo 	<p>Proponuje się przyjąć następujące brzmienie:</p> <p>„trwałych użytków zielonych (z wyłączeniem trwałych użytków zielonych cennych przyrodniczo) położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów, posiadanych przez rolnika, o którym mowa w pkt 1, nie większej niż powierzchnia, o której mowa w pkt 1.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Zostanie to określone w rozporządzeniu wykonawczym.</p>

			<p>wyznaczonych w ramach GAEC 9).</p> <p>Natomiast w projektowanym przepisie nie dokonano wykluczenia trwałych użytków zielonych cennych przyrodniczo wyznaczonych w ramach GAEC 9, a ich utrzymanie jest w warunkowości. Czy intencją ustawodawcy jest przy produkcji integrowanej płacenie do TUZ cennych.</p>		
38.	Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu	Art. 34 ust. 1	<p>Kolejnego agrofaga na tej roślinie można już zwalczać chemicznymi środkami? Nie jest interwencja rozumiana jako kompleksową ochrona metodami biologicznymi?</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Obecnie brak jest palety biologicznych środków ochrony roślin umożliwiających pełną ochronę upraw, dlatego w ramach ekoschematu nie będzie zabronione stosowanie ochrony chemicznej, co zostało zapisane w zatwierdzonym przez Komisję Europejską Planie Strategicznym.</p>
39.	ARiMR	Art. 34 ust. 2	<p>Doprecyzowanie przepisu. Proponowana zmiana ma prowadzić do wyeliminowania przypadków, gdy zastosowany środek biologiczny nie był stosowany zgodnie z etykietą/instrukcją. Np. po</p>	<p>Proponuje się następujące brzmienie: „W przypadku, gdy eliminacja danego agrofaga przy pomocy środka, o którym mowa w ust. 1, zastosowanego zgodnie z etykietą/instrukcją, okazała się</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zostanie to określone w rozporządzeniu wykonawczym.</p>

			zastosowaniu połowy zalecanej dawki i tylko jednego zabiegu rolnik od razu zastosował ochronę chemiczną.	nieskuteczna, dopuszczony jest zabieg chemicznym środkiem ochrony roślin”	
40.	Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa	Art. 34 ust. 2	Nie wydaje się również właściwe finansowanie w ramach płatności do biologicznej ochrony, powierzchni gruntów, na których uznano, że biologiczna ochrona jest nieskuteczna (art. 34 ust. 2 projektowanej ustawy). Dopuszczenie takiej możliwości nie wpłynie znacząco na ograniczenie zużycia środków ochrony roślin, ponieważ skuteczność środków biologicznych z zasady jest mniejsza niż chemicznych co spowoduje brak oczekiwanego przez rolnika efektu i najczęściej kolejną aplikację środkami chemicznymi. Bez określenia dodatkowych kryteriów tzw. „nieskutecznego zabiegu” GIORiN proponuje zapis usunąć.		Uwaga nieuwzględniona. Obecnie brak jest palety biologicznych środków ochrony roślin umożliwiających pełną ochronę upraw, dlatego w ramach ekoschematu nie będzie zabronione stosowanie ochrony chemicznej, co zostało zapisane w zatwierdzonym przez Komisję Europejską Planie Strategicznym.
41.	ARiMR	Art. 38 ust. 2	W pominiętym pkt 1 jest mowa o tym, że płatności bezpośrednie są przyznawane do powierzchni działki rolnej lub jednostki gruntu nierolniczego położonych na gruncie stanowiącym kwalifikujący się hektar -	Propozycja brzmienia: “Do przyznawania uzupełniającej płatności podstawowej przepisy art. 26 ust. 1 stosuje się odpowiednio.”	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z art. 38 ust 1. uzupełniająca płatność podstawowa jest przyznawana rolnikowi do powierzchni upraw rodzajów roślin (...) lub gruntów

			uzupełniająca płatność podstawowa jest również przyznawana do gruntów będących kwalifikującymi się hektarami.		ornych (...), do których zostało przyznane podstawowe wsparcie dochodów - a więc gruntów będących kwalifikującymi hektarami.
42.	ARiMR	Art. 40 ust. 2	<p>Proponuje się usunięcie ustępu 2.</p> <p>Zgodnie z art. 40 ust. 1 płatność niezwiązana do tytoniu jest przyznawana do indywidualnej ilości referencyjnej stanowiącej ilość surowca tytoniowego wyprodukowanego w ramach umowy kontraktacji lub umowy na uprawę tytoniu, która została zarejestrowana w Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa w terminie do dnia 15 marca 2018 r. dla roku zbiorów 2018 albo w terminie do dnia 15 marca 2017 r. dla roku zbiorów 2017, w przypadku, gdy rolnik nie wykazał produkcji w 2018 r.</p> <p>W opinii ARiMR, z uwagi na fakt, iż Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa przekaze jednorazowo do ARiMR dane dotyczące indywidualnych ilości referencyjnych rolników według stanów: na dzień 15 marca 2018 r. albo na dzień 15 marca 2017 r., treść ustępu 2, dotycząca zmian w</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Projektowany ust. 2 w art. 40 ma na celu umożliwienie przyznawania płatności na podstawie danych z umowy kontraktacji lub umowy na uprawę tytoniu przed wprowadzeniem zmian skutkujących zmniejszeniem. Mając na uwadze, że nie wszystkie dane mogą być w posiadaniu KOWR nie można zgodzić się z tym, że treść ustępu 2 jest bezzasadna.</p>

			umowach skutkujących zmniejszeniem indywidualnej ilości referencyjnej rolników, jest bezzasadna.		
43.	ARiMR	Art. 42 Art. 45	<p>Mając na uwadze, że dla płatności ONW i płatności ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami natura 2000 występuje degresywność płatności w zależności od powierzchni należałoby rozważyć dodanie przepisów co się dzieje z progami degresywności w przypadku spółdzielni. Czy są one wielokrotnością liczby członków. Jeśli tak, to wydaje się zasadnym, aby przy wskazanych płatnościach dodać przepisy dla spółdzielni nie dotyczące tylko zwiększenia limitu powierzchni ale także progów degresywności.</p> <p>Dla wyjaśnienia przykład: Spółdzielnia deklaruje 75 ha do ONW. W spółdzielni jest 3 członków, którzy nieśli wkład gruntowy. Czy do 75 ha będzie stosowane 100% stawki płatności (25 ha x 3 członków).</p> <p>Spółdzielnia deklaruje 150 ha do ONW. W spółdzielni jest 4 członków. Limit powierzchni dla</p>		Uwaga nieuwzględniona. Zostanie to określone w rozporządzeniu wykonawczym.

			<p>nich wynosi 75 ha x 4, nie więcej jednak niż powierzchnia deklarowana.</p> <p>Czy progi też mają być wielokrotnością czyli: 100% stawki płatności do 100 ha (próg 25 ha x 4 członków) 50% stawki do 50 ha.</p>		
44.	Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu	Art. 42 ust. 1 pkt 1 i 2	<p>Powinno się sprecyzować w nazwie, że chodzi o zagrożone gatunki ptaków a nie o wszystkie zagrożone gatunki.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Nazwy interwencji: 1) Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000; 2) Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000; zostały przyjęte i zapisane w zatwierdzonym przez Komisję Planie Strategicznym. Należy zwrócić uwagę, że praktyki rolnicze, które są wymagane przy realizacji zobowiązań, podejmowanych w ramach tych interwencji przyczyniają się do ochrony nie tylko zagrożonych gatunków ptaków, ale również innych zwierząt, np. bezkręgowców, płazów itp.</p>

					Dlatego też zasadnym jest aby nazwy interwencji pozostały w zaproponowanym brzmieniu.
45.	ARiMR	Art. 42 ust. 3	Brak jest analogicznego przepisu w zakresie przyznawania płatności w ramach interwencji 1 i 2 w przypadku obszarów przyrodniczych dla podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy, innego niż rolnik.	Proponowane brzmienie: 3. W przypadku interwencji, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne do jednostek gruntu nierolniczego są przyznawane podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy, innemu niż rolnik.	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga ARiMR nie jest możliwa do uwzględnienia. Proponowany przez ARiMR przepis wskazuje, że płatności do obszarów przyrodniczych będą przyznawane jedynie podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy, innemu niż rolnik. Jest to nieprawdziwe, ponieważ płatności do obszarów przyrodniczych mogą być przyznane również rolnikom.
46.	ARiMR	Art. 44	Maksymalny kwalifikujący się hektar, o którym mowa w art. 26 ust. 1 pkt 3 projektu ustawy, co do zasady jest powiązany z kwalifikującym się hektarem. Zgodnie z kryteriami zawartymi w PS WPR 2023-2027, dotyczącymi sposobu ustalenia przewagi działalności rolniczej w przypadku, gdy grunty wykorzystuje się również do działalności pozarolniczej dla	Proponuje się zmianę brzmienia art. 44 ust. 2 projektu ustawy, na: „2. Do przyznawania premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych przepisy art. 26 ust. 1 pkt 2 i 3 stosuje się odpowiednio. Przepisu art. 26 ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do gruntów zalesionych wskutek sukcesji naturalnej.”	Uwaga nieuwzględniona. Maksymalny kwalifikowalny obszar, o którym mowa w art. 2 ust 7 lit. a rozporządzenia UE 2022/1172 obejmuje grunty objęte płatnościami obszarowymi, czyli premią z tytułu zalesień jak również płatnościami bezpośrednimi, które mogą zostać przyznane do gruntów zalesionych wskutek sukcesji naturalnej,

		<p>hektara kwalifikującego się zakłada się, że:</p> <p>„Użytki rolne gospodarstwa rolnego wykorzystywane także do prowadzenia działalności pozarolniczej mogą być uznawane za kwalifikujące się pod warunkiem, że są w przeważającym zakresie wykorzystywane do prowadzenia działalności rolniczej i jednocześnie prowadzenie działalności pozarolniczej nie koliduje z działalnością rolniczą ze względu na swoją:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) intensywność (nasilenie wykonywanych czynności związanych z działalnością pozarolniczą jest mniejsze od działalności rolniczej), 2) charakter (specyfika wykonywanych czynności nie zaburza efektów działalności rolniczej), 3) okres trwania (czas trwania czynności związanych z działalnością pozarolniczą nie pokrywa się z działalnością rolniczą, w szczególności w okresie wegetacyjnym), 4) harmonogram (termin wykonywania czynności 	o ile zostaną spełnione określone warunki.
--	--	---	--

			<p>związanych z działalnością pozarolniczą nie koliduje z czynnościami związanym z działalnością rolniczą, np. zabiegami agrotechnicznymi).”</p> <p>Biorąc pod uwagę, fakt, że na gruntach z sukcesją naturalną, nie jest prowadzona działalność rolnicza, wydaje się być zasadnym, wyłączenie tych gruntów ze stosowania art. 26 ust. 1 pkt 3.</p>	
47.	ARiMR	Art. 45	<p>Proponuje się dodać nowy ustęp wskazujący do jakiej powierzchni przyznawana jest płatność (nie więcej niż 75 ha). Należy także dodać ustęp regulujący płatność ONW dla spółdzielni, analogicznie jak to uczyniono dla płatności redystrybucyjnej.</p> <p>Zgodnie z Planem strategicznym płatność ONW przysługuje do powierzchni nie większej niż 75 ha, jednak limitu tego nie stosuje się dla spółdzielni. Jak wskazano w planie w przypadku spółdzielni płatność ONW będzie liczona na innych zasadach niż w przypadku rolników indywidualnych.</p> <p>Proponuje się dodać przepisy analogiczne jak przy płatności redystrybucyjnej.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zostanie to określone w rozporządzeniu wykonawczym.</p>

48.	ARiMR	Art. 45 ust. 2	W pominiętym pkt 1 jest mowa o tym, że płatności bezpośrednie są przyznawane do powierzchni działki rolnej lub jednostki gruntu nierolniczego położonych na gruncie stanowiącym kwalifikujący się hektar - płatność ONW jest również przyznawana do gruntów będących kwalifikującymi się hektarami.	Propozycja brzmienia: "Do przyznawania płatności ONW przepisy art. 26 ust. 1 stosuje się odpowiednio."	Uwaga nieuwzględniona. ARiMR proponuje aby w odniesieniu do ONW wprost wskazać, że stosuje się „kwalifikujący się ha”. Zgodnie z art. 71 ust. 6 rozporządzenia UE 2021/2115 płatności ONW przyznaje się corocznie na hektar użytków rolnych.
49.	ARiMR	Art. 45 ust. 2	Po ust. 2 proponuje się dodanie kolejnych ust. 3 w brzmieniu: Jeżeli rolnik równocześnie ubiega się o przyznanie płatności podstawowej, o której mowa w art. 16 ust. 2 lit. a rozporządzenia 2021/2115, to we wniosku o przyznanie płatności ONW nie musi deklarować działek rolnych, w odniesieniu do których ubiega się o przyznanie płatności ONW, a działki rolne zadeklarowane do płatności podstawowej i położone na obszarach ONW uznaje się za zadeklarowane do płatności ONW.	Propozycja brzmienia przepisu analogicznie jak jest to uregulowane obecnie	Uwaga nieuwzględniona. Zostanie to określone w rozporządzeniu wykonawczym.
50.	ARiMR	Art. 46	Mając na uwadze postanowienia Planu Strategicznego powstaje wątpliwość czy dla ograniczenia powierzchni do których przyznawane jest wsparcie, o którym mowa w art. 46 ust. 1 nie należałoby określić tych limitów		Uwaga nieuwzględniona. Zostanie to określone w rozporządzeniu wykonawczym.

			w przepisach ustawy.		
51.	ARiMR	Art. 47	<p>W celu zapewnienia aby pomoc w ramach narzędzi zarządzania ryzykiem, o których mowa w art. 69 lit. f rozporządzenia 2021/2115 w formie wsparcia funduszy wzajemnościowych była przyznawana na podstawie umowy o przyznaniu pomocy.</p> <p>Ponadto w związku z powyższym proponuje się przeniesienie pozostałych postanowień dotyczących funduszu wzajemnościowego ujętych w art. 47 do rozdziału 5 pomocy przyznawana na podstawie umowy w ramach odrębnego artykułu.</p>	<p>Proponuje się następujące brzmienie art. 47:</p> <p>Art. 47. Pomoc w ramach narzędzi zarządzania ryzykiem, o których mowa w art. 69 lit. f rozporządzenia 2021/2115 w formie wkładu finansowego na rzecz składek, o których mowa w art. 76 ust. 3 lit. a rozporządzenia 2021/2115, zwana dalej „dopłatami do składek ubezpieczenia” jest przyznawana rolnikowi jako refundacja 70% składki ubezpieczenia od ryzyka wystąpienia chorób zwierząt z gatunków: świnia (<i>Sus scrofa</i>) oraz bydło domowe (<i>Bos taurus</i>), owca domowa (<i>Ovis aries</i>), koza domowa (<i>Capra hircus</i>), koń domowy (<i>Equus caballus</i>), a także drobiu, będących w jego posiadaniu, co potwierdzają informacje zawarte w komputerowej bazie danych prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt. Ponadto</p>	<p>Uwaga uwzględniona w zakresie przyznawania pomocy w formie wsparcia funduszy wzajemnościowych na podstawie umowy o przyznaniu pomocy.</p> <p>Uwaga nieuwzględniona w zakresie przeniesienia proponowanych przepisów dotyczących funduszy wzajemnościowych do rozdziału o przyznawaniu pomocy na podstawie umowy. Przepisy określone dotychczas w art. 47 nie są potrzebne. Warunki przyznania pomocy zostaną określone w wytycznych instytucji zarządzającej a następnie w regulaminie naboru.</p>

				<p>proponuje się przeniesienie pozostałych postanowień ujętych w art. 47 do rozdziału 5 pomoc przyznawana na podstawie umowy. Poniżej propozycja brzmienia ustępów w ramach odrębnego artykułu:</p> <p>1. Pomoc w ramach narzędzi zarządzania ryzykiem, o których mowa w art. 69 lit. f rozporządzenia 2021/2115, jest przyznawana w formie wkładu finansowego na rzecz funduszy, o których mowa w art. 76 ust. 3 lit. b rozporządzenia 2021/2115, zwana dalej „wsparciem funduszy wzajemnościowych” jako dofinansowanie 70% kwoty kapitału założycielskiego oraz refundację przez pierwsze trzy lata działalności 70% wypłaconych odszkodowań jest przyznawane funduszom, o których mowa w art. 76 ust. 3 lit. b rozporządzenia 2021/2115, zwanym dalej „funduszami wzajemnościowymi”, działającym jako spółdzielnie zrzeszające rolników prowadzące działalność gospodarczą polegającą na:</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>1) pobieraniu składek od rolników będących członkami spółdzielni z tytułu ubezpieczenia produkcji rolniczej;</p> <p>2) udzielaniu pomocy w szacowaniu strat w produkcji rolniczej;</p> <p>3) wypłacaniu odszkodowań członkom funduszu wzajemnościowego z tytułu strat spowodowanych wystąpieniem ryzyka określonego w umowie ubezpieczenia.</p> <p>2. Fundusz wzajemnościowy prowadzi działalność na podstawie zarejestrowanego statutu i zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.</p> <p>3. Zgoda, o której mowa w ust. 2, jest udzielana po dokonaniu uzyskaniu pewności o zagwarantowaniu zrównoważenia wpływów z wydatkami w każdym roku obrotowym.</p> <p>4. Statut funduszu wzajemnościowego poza postanowieniami określonymi w art. 5 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>spółdzielcze (Dz. U. z 2021 r. poz. 648), zawiera co najmniej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) warunki przyjmowania członków; 2) wskazanie minimalnego okresu członkostwa, który nie może być krótszy niż rok obrotowy; 3) wskazanie terminu składania przez członka informacji o zamiarze wystąpienia z funduszu wzajemnościowego, który nie może upływać później niż 3 miesiące przed końcem roku obrotowego; 4) kwotę kapitału założycielskiego oraz zasady corocznego ustalania wpłat z tytułu zawieranych umów ubezpieczenia produkcji rolniczej; 5) zasady i zakres zawieranych umów ubezpieczenia członków spółdzielni z funduszem wzajemnościowym, które nie są umowami ubezpieczenia w rozumieniu przepisów o działalności ubezpieczeniowej; 6) rodzaj i zakres odpowiedzialności członków funduszu wzajemnościowego; 	
--	--	--	--	---	--

				7) sankcje wobec członka spółdzielni, który nie wypełnia nałożonych na niego obowiązków statutowych lub nie spełnia wymogów, w tym przyczyny wykluczenia i wykreślenia członka funduszu wzajemnościowego; 8) szczegółowy sposób i warunki podziału nadwyżki bilansowej i pokrywania strat	
52.	ARiMR	Art. 48 ust. 2	Z przedmiotowego przepisu wynika, że pomocy jest przyznawana do powierzchni gruntów, na których zostały zrealizowane inwestycje. Należy zwrócić uwagę, że w przypadku wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych, pomoc może być przyznana nie tylko do powierzchni gruntów, ale także metrów bieżących (grodenie 2-metrową siatką metalową). Dlatego też, proponuje się zmianę brzmienia art. 48 ust. 2.	Proponuje się zmianę brzmienia art. 48 ust. 2 projektu ustawy, na: „2. Wsparcie inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych, realizowanych w ramach art. 69 lit. d rozporządzenia 2021/2115, jest przyznawane do powierzchni gruntów, na których zostały zrealizowane inwestycje polegające na zalesieniu, zadrzewieniu, założeniu systemu rolno-leśnego lub zwiększeniu bioróżnorodności lasów oraz metrów bieżących 2-metrowej metalowej siatki, użytej do wykonania ogrodzenia założonych inwestycji.”	Uwaga nieuwzględniona. Zostanie to określone w rozporządzeniu wykonawczym.
53.	ARiMR	Art. 49 ust. 2 pkt 1	Czy zapis sugeruje, że mogą być alternatywne stawki płatności oprócz podstawowych czy też		Uwaga nieuwzględniona Projektowany art. 49 ust. 2 pkt 1 powiela rozwiązania

			odnosi się do degressywności? Jasne określenie konieczne jest do odpowiedniego przygotowania systemu informatycznego obsługującego naliczanie płatności		zawarte w obowiązującym art. 20 ust. 1a ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.
54.	ARiMR	Art. 49 ust. 2 pkt 2	Czy zapis oznacza, że będzie określona stawka za punkt, a dodatkowo MRiRW wskaże współczynnik korygujący każdą praktykę? Jasne określenie konieczne jest do odpowiedniego przygotowania systemu informatycznego obsługującego naliczanie płatności		Uwaga nieuwzględniona. Zostanie to określone w rozporządzeniu wykonawczym.
55.	ARiMR	Art. 50 ust.2 pkt 2	Zgodnie z art. 11 rozporządzenia 2022/1172 zmniejszenie płatności lub wsparcia nie może przekroczyć 100% całkowitej kwoty wynikającej z płatności i wsparcia, o których mowa w art. 83 ust. 1 lit. a), b) i c) rozporządzenia (UE) 2021/2116	Proponuje się zmianę brzmienia ust.2 pkt 2 na: „nie może przekraczać 100% wysokości wnioskowanej pomocy”	Uwaga nieuwzględniona. Zostanie to określone w rozporządzeniu wykonawczym.
56.	ARiMR	Art. 55 ust. 1	Norma GAEC9 stanowi, iż rolnik ma zakaz przekształcania lub zaorywania TUZ cennych. Mimo to rolnik dokonuje takiego przekształcania i deklaruje inną uprawę do płatności (być może skutkującą przyznaniem do tej powierzchni wyższej płatności). Dlatego też proponuje się, aby	Proponuje się dodać kolejne zdanie w brzmieniu: „Do powierzchni przekształconego lub zaoranego trwałego użytku zielonego położonego na obszarach Natura 2000 nie przyznaje się żadnych płatności.”	Uwaga nieuwzględniona. Konsekwencje zaorania trwałego użytku zielonego, o którym mowa w GAEC 9 będą określone w rozporządzeniu wykonawczym Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie liczby punktów, jaką

			oprócz nakazu przywrócenia powierzchni przekształcona/zaorana był wykluczona z powierzchni zatwierdzonej do płatności.		przypisuje się stwierdzonej niezgodności oraz procentowej wielkości kary administracyjnej w zależności od liczby punktów przypisanych stwierdzonym niezgodnościom, które będzie wydane na podstawie przepisów ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej.
57.	ARiMR	Art. 55 ust. 4	Wprowadzenie bardziej szczegółowego przepisu pozwoli na równe traktowanie rolników, u których zostaną stwierdzone zmniejszenia udziału trwałych użytków zielonych w zakresie GAEC 1 i GAEC 9. Zapis pozwoli na nakładanie kar za niezgodność dopiero gdy rolnik nie wykonana nakazu przywrócenia zarówno trwałych użytków zielonych jak i trwałych użytków zielonych położonych na obszarach Natura 2000 wskazanych w decyzji a nie w momencie stwierdzenia ich przekształcenia.	Proponuje się zmianę brzmienia ust. 4 na następujący: Niewykonanie obowiązku, o którym mowa w ust. 1 i 2, wskazanego w pkt 5 i pkt 6, stanowi niezgodność.	Uwaga nieuwzględniona. W przypadku stwierdzenia przekształcenia trwałych użytków zielonych wbrew zakazowi, tj. • w przypadku GAEC 9 przekształcenia lub zaorania trwałych użytków zielonych wrażliwych pod względem środowiskowym, położonych na obszarach Natura 2000 lub • w przypadku stwierdzenia zmniejszenia udziału powierzchni trwałych użytków zielonych w powierzchni użytków rolnych w skali całego kraju o więcej niż wielkość określona w normie GAEC 1

					<p>w stosunku do wskaźnika referencyjnego na rolnika nakładana jest kara administracyjna z tytułu nieprzestrzegania norm dobrej kultury rolnej w roku stwierdzenia niezgodności. Niezgodności te wprost wynikają z przepisów unijnych dotyczących warunkowości (załącznik III do rozporządzenia UE 2021/2115)</p> <p>Natomiast niewykonanie obowiązku polegającego na przywróceniu trwałego użytku zielonego lub ustanowieniu go na innym obszarze jest odrębną niezgodnością. Z tytułu nieprzywrócenia trwałego użytku zielonego lub braku ustanowienia go na innym obszarze kara administracyjna może być nałożona dopiero po terminie, w jakim rolnik był zobowiązany dokonać przywrócenia. Odnosi się do tego art. projektowanej ustawy o PS dla wspólnej polityki rolnej.</p>
--	--	--	--	--	--

					<p>Liczba punktów, jaką w powyższych przypadkach, należy przypisać stwierdzonej niezgodności oraz procentowa wielkość kary administracyjnej zostaną określone w rozporządzeniu wykonawczym do ustawy, tj. rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie liczby punktów, jaką przypisuje się stwierdzonej niezgodności oraz procentowej wielkości kary administracyjnej w zależności od liczby punktów przypisanych stwierdzonym niezgodnościom.</p>
58.	ARiMR	Art. 55 ust. 5	<p>Zapis wymaga uszczegółowienia z uwagi na fakt, iż trwałe użytki zielone położone na obszarach Natura 2000 wyznaczone jak cenne podlegających na przywróceniu na tym samym obszarze i powierzchni, na której zostały przekształcone lub zaorane.</p>	<p>Proponuje się zmianę brzmienia artykułu na następujący: Obowiązek, o którym mowa w ust. 1 i 2, stwierdza, w drodze decyzji, kierownik biura powiatowego Agencji. W tej decyzji określa się: - w zakresie ust. 1 powierzchnię trwałych użytków zielonych położonych na obszarach Natura</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Brak potrzeby doprecyzowania. Projektowane przepisy jasno wskazują, że w przypadku GAEC 9 rolnik zobowiązany jest do ponownego przekształcenia tego obszaru, który został zaorany, natomiast w przypadku GAEC 1 rolnik zobowiązany jest do przekształcenia w</p>

				2000 podlegających na przywróceniu tego obszaru; - w zakresie ust. 2 powierzchnię trwałych użytków zielonych podlegających przywróceniu lub ustanowieniu na obszarze o takiej samej powierzchni.	trwały użytek zielony tego samego obszaru lub ustanowienia innego obszaru jako odpowiadającemu obszarowi zaoranego trwałego użytku zielonego.
59.	ARiMR	Art. 58 ust. 1	Proponowana zmiana wynika z konieczności uwzględnienia przy limitach dla powierzchni gospodarstwa, sprawdzaniu warunkowości czy wyliczaniu DJP także powierzchni, które są faktycznie użytkowane przez rolnika, nawet gdy nie posiada on tytułu prawnego do ich posiadania. Tytuł prawny jest tylko warunkiem przyznania płatności.	Proponuje się następujące brzmienie: We wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy wskazuje wszystkie grunty stanowiące użytki rolne i jednostki gruntu nierolniczego będące w jego posiadaniu oraz ich powierzchnię i położenie, niezależnie od posiadania tytułu prawnego.	Uwaga nieuwzględniona. Brzmienie przepisu nie budzi wątpliwości. Wyrażenie „wskazuje wszystkie grunty ...” obejmuje zaproponowane doprecyzowanie.
60.	ARiMR	Art. 65	Co do zasady mogą mieć miejsce dwa przypadki związane z wykorzystaniem zdjęć geotagowanych: - ARiMR w ramach procesu obsługi wniosku o przyznanie płatności może zwrócić się do rolnika z prośbą o wykonanie takich zdjęć dla udokumentowania faktów związanych ze złożonym	Zmiana treści ust. 3 na następującą i dodanie ust. 3a: „Zmiana treści ust. 3 na następującą: „3. Zdjęcie wykonane w toku postępowania na wezwanie Agencji lub z inicjatywy rolnika i przesłane przez stronę postępowania z wykorzystaniem aplikacji udostępnionej przez Agencję, w tym zdjęcie	Uwaga nieuwzględniona. Brak potrzeby doprecyzowania. Jeśli w odniesieniu do danej płatności, spełnienie warunku uzyskania wsparcia wymaga wykonanie zdjęcia geotagowanego, warunek taki zostanie uwzględniony w rozporządzeniu wykonawczym.

		<p>wnioskiem i przesłanie tych zdjęć do ARiMR</p> <p>- rolnik może sam z własnej inicjatywy – ale tylko w wybranych, wskazanych w aplikacji przypadkach – wykonać zdjęcia geotagowane będące potwierdzeniem spełniania warunku przyznania płatności.</p> <p>Wskazanie w przepisach jednoznacznego terminu, w którym rolnik zobowiązany będzie wykonać i przesłać do ARiMR zdjęcie geotagowane jest koniecznym i niezbędnym warunkiem do tego aby mechanizm mógł być skuteczny. Potrzebę taką podkreślają wszystkie państwa członkowskie na konferencjach, warsztatach.</p> <p>Brak zapisu obligującego rolników do realizacji zadania w określonym terminie sprawi, że zapisy aktów prawnych będą martwe, procedura i aplikacja bezskuteczne.</p> <p>Należy również określić skutki, jakie będzie wywoływać brak</p>	<p>geotagowane będące zdjęciem zawierającym informacje o długości i szerokości geograficznej miejsca wykonania tego zdjęcia, ustalonych na podstawie dostępnych systemów pozycjonowania satelitarnego, stanowi dowód tego, co zostało zobrazowane na tym zdjęciu oraz zapisane w pliku zawierającym to zdjęcie. Zdjęcie przesłane z wykorzystaniem tej aplikacji ma charakter dokumentu, o którym mowa w art. 76 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego.</p> <p>3a. Do skutków niewykonania wezwania, o którym mowa ust. 3, stosuje się przepisy o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dotyczące niewykonania czynności dotyczącej postępowania przez stronę postępowania w terminie wyznaczonym w piśmie wzywającym do wykonania tej czynności.”</p>	
--	--	---	---	--

			wysłania zdjęcia do Agencji w wyznaczonym terminie.		
61.	ARiMR	Art. 66	Doprecyzowanie zapisów, analogicznie jak to jest w przepisach w obecnej perspektywie finansowej 2014-2020.	Proponuje się dopisać ust. 6 w brzmieniu “O każdym przypadku niezałatwienia sprawy w terminie wskazanym w ust. 5 kierownik biura powiatowego Agencji zawiadamia rolnika, podając przyczyny zwłoki i wskazując nowy termin załatwienia sprawy”. Proponuje się dopisać ust. 6 w brzmieniu “O każdym przypadku niezałatwienia sprawy w terminie kierownik biura powiatowego Agencji zawiadamia rolnika, podając przyczyny zwłoki i wskazując nowy termin załatwienia sprawy”.	Uwaga nieuwzględniona. Proponowana regulacja powtarzałaby przepisy KPA – art. 36. Art. 36 [Przekroczenie terminu] § 1. O każdym przypadku niezałatwienia sprawy w terminie organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia. § 2. Ten sam obowiązek ciąży na organie administracji publicznej również w przypadku zwłoki w załatwieniu sprawy z przyczyn niezależnych od organu.
62.	ARiMR	Art.66	Mając na względzie brzmienie art. 22 projektowanej ustawy należy uregulować zasady ustalania w decyzji w sprawie przyznania płatności obszaru gruntów objętych zobowiązaniem, a także liczby zwierząt objętych		Uwaga nieuwzględniona. Kwestie następstwa prawnego zostaną uregulowane w rozporządzeniu wykonawczym.

			zobowiązaniem, przypadku następcy prawnego, nowego posiadacza i spadkobiercy, w przypadku, gdy przeniesienie gruntu nastąpi po 31 maja danego roku		
63.	ARiMR	Art. 66	Kary administracyjne, które dotyczą warunkowości nie powinny być nakładane na wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych, o którym mowa w art. 20 pkt 5. Dlatego zasadnym jest doprecyzowanie przepisu.	Proponuje się zmianę brzmienia art. 66 ust. 1 projektu ustawy, na: W decyzjach w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, określa się: 1) kary, w tym kary administracyjne w odniesieniu do pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4.	Uwaga nieuwzględniona. Przepis, który jest obecnie w projekcie ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej, jest poprawny. W przypadku, gdy kara administracyjna nie będzie dotyczyła danej płatności, nie zostanie określona w decyzji.
64.	ARiMR	Art. 67	Obecny zapis dopuszcza, że w jednej decyzji zostaną rozstrzygnięte postępowania w sprawie płatności bezpośrednich, przejściowego wsparcia krajowego, płatności ONW i innych płatności wchodzących w skład interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 69 lit. a rozporządzenia 2021/2115. ARiMR rozstrzyga ww. postępowania w odrębnych decyzjach za wyjątkiem płatności bezpośrednich i przejściowego	Proponuje się następujące brzmienie “Sprawy o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–2, temu samemu podmiotowi za ten sam rok mogą być rozstrzygnięte w jednej decyzji.”	Uwaga nieuwzględniona. Proponowany przepis ma charakter fakultatywny.

			wsparcia krajowego – to jest jedna decyzja.		
65.	ARiMR	Art. 68 ust. 1	Proponuje się wprowadzenie regulacji, z której wynikać będzie jednoznacznie, że w przypadku, gdy ma miejsce przeniesienia posiadania gruntów lub zwierząt wnioski o przyznanie pomocy rozpatruje się łącznie, pod warunkiem, że przeniesienie posiadania miało miejsce przed dniem 31 maja (dzień posiadania gruntów, który warunkuje przyznanie rolnikowi płatności za dany rok).	Proponuje się następujące brzmienie: W przypadku gdy wnioskodawca, który złożył za dany rok kalendarzowy wniosek o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, złożył również za ten rok kalendarzowy wniosek o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, w wyniku nabycia przed dniem 31 maja gruntów lub zwierząt objętych wnioskiem o przyznanie tej pomocy złożonym przez inny podmiot, wnioski te są rozpatrywane łącznie.	Uwaga nieuwzględniona. Kwestie następstwa prawnego zostaną uregulowane w aktach wykonawczych.
66.	ARiMR	Art. 68 ust. 2	Proponuje się dodanie ust. 4 w którym zostanie określone, że zmiany decyzji w przypadku płatności o których mowa w art. 20 ust. 3, a więc płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych lub ekologicznych dokonuje się nie tylko wówczas, gdy istnieje konieczność nałożenia kar, w tym kar administracyjnych, lub zastosowania zmniejszenia tej pomocy, ale również w przypadku,	Należy dodać ust. 4. Zmiany decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 ust. 3 powinny obejmować zakres przejętych zobowiązań, w tym powierzchnię oraz okres ich realizacji, w tym datę rozpoczęcia i zakończenia danego zobowiązania.	Uwaga nieuwzględniona. Przereagowano natomiast przepisy dot. przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych.

			<p>gdy w decyzji tej konieczne jest określenie zakresu przejętych zobowiązań oraz wskazania okresu w jakim, w powinny być realizowane.</p> <p>Art. 68 ust. 2. mówi, że: ust. 2. Jeżeli decyzja w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, zostanie wydana przed złożeniem przez wnioskodawcę wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, w wyniku nabycia gruntów lub zwierząt objętych wnioskiem o przyznanie tej pomocy złożonym przez inny podmiot, dokonuje się zmiany decyzji w sprawie o przyznanie tej pomocy, jeżeli istnieje konieczność nałożenia kar, w tym kar administracyjnych, lub zastosowania zmniejszenia tej pomocy.</p>		
67.	ARiMR	Art. 69		Zmiana treści ust. 2 pkt 5 na następującą: „listę roślin miododajnych, do uprawy których mogą zostać przyznane płatności do obszarów z roślinami miododajnymi, mając na względzie czynniki	Uwaga nieuwzględniona. Przepisy w tym zakresie doprecyzowane zostaną w rozporządzeniu wykonawczym Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego

				przyrodnicze, dopuszczalność mieszanki roślin;”.	trybu przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w formie płatności w ramach schematów na rzecz klimatu i środowiska w ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027, które będzie wydane na podstawie przepisu ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej. Interwencja z założenia polega na wysiewie mieszanki składającej się z co najmniej dwóch gatunków roślin miododajnych z listy roślin miododajnych, określonej na podstawie art. 69 ust. 2 pkt. 5, do uprawy których mogą zostać przyznane płatności do obszarów z roślinami miododajnymi.
68.	ARiMR	Art. 69 ust. 2	W ramach praktyki Zróżnicowana struktura upraw obowiązuje wymóg prowadzenia co najmniej 3 różnych upraw na gruntach ornych w gospodarstwie, przy czym: <ol style="list-style-type: none"> 1. udział głównej uprawy w strukturze zasiewów nie przekracza 65% i udział najmniejszej uprawy nie 	Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw rozwoju wsi określa: Dodać punkt określający: - gatunki roślin mających pozytywny wpływ na bilans glebowej materii organicznej, które są uprawiane w	Uwaga nieuwzględniona. Przepisy w tym zakresie doprecyzowane zostaną w rozporządzeniu wykonawczym Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i

			<p>może być mniejszy niż 10%,</p> <p>2. co najmniej 20% w strukturze zasiewów stanowią uprawy gatunków roślin mających pozytywny wpływ na bilans glebowej materii organicznej (m.in. bobowate) oraz</p> <p>3. udział łącznie zbóż i rzepaku w strukturze zasiewów nie przekracza 65% oraz</p> <p>4. udział upraw mających ujemny wpływ na bilans materii organicznej (m.in. okopowe) nie przekracza 30%.</p> <p>Praktyki Międzyplony ozime/wsiewki śródplonowe:</p> <p>1) utrzymywanie roślin w postaci: wsiewek roślin bobowatych drobnonasiennych lub mieszanek z udziałem roślin bobowatych drobnonasiennych w uprawę główną</p>	<p>Rzeczypospolitej Polskiej, które wpływają zarówno na dodatni bilans materii organicznej, jak i na zwiększanie się różnorodności biologicznej</p> <p>- gatunki roślin mających ujemny wpływ na bilans materii organicznej, które są uprawiane w Rzeczypospolitej Polskiej, które zubażają zasoby materii organicznej w glebie (ujemny współczynnik reprodukcji i degradacji glebowej materii organicznej), jednocześnie nie pozostawiając dużej ilości resztek poźniowych przyczyniających się do odbudowy próchnicy.</p> <p>- gatunki roślin, które w praktyce Zróżnicowana struktura upraw będą weryfikować warunek udziału zbóż i rzepaku na poziomie 65% w strukturze zasiewów, które są uprawiane w Rzeczypospolitej Polskiej, które wpływają zarówno na dodatni bilans materii organicznej, jak i na zwiększanie się różnorodności biologicznej.</p> <p>- gatunki roślin bobowatych drobnonasiennych, które mogą zostać użyte jako wsiewki</p>	<p>wypłaty pomocy finansowej w formie płatności w ramach schematów na rzecz klimatu i środowiska w ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027, które będzie wydane na podstawie przepisu ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej.</p> <p>Proponowane delegacje dotyczą praktyk w ramach ekoschematu Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi. Praktyki te nie zostały określone na poziomie ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej.</p>
--	--	--	---	--	--

				śródplonowe, wsiane w uprawę główną	
69.	ARiMR	Art. 69 ust 2 pkt 6	ARiMR proponuje zastąpienie wyrazu sekwestracja polskim, bardziej oczywiście zrozumiałym określeniem - zatrzymanie.	Art. 69 ust 2 pkt 6 6) praktyki służące zwiększeniu zatrzymania węgla w glebie i poprawie zarządzania składnikami odżywczymi, których realizacja jest warunkiem przyznania płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi oraz liczbę punktów przyznawanych za realizację tych praktyk, a także minimalną liczbę punktów, która uprawnia do uzyskania tej płatności, mając na względzie czynniki przyrodnicze oraz wpływ poszczególnych praktyk na poprawę zarządzania składnikami odżywczymi;	Uwaga nieuwzględniona. Sekwestracja jest pojęciem funkcjonującym w języku polskim i zrozumiałym dla odbiorców, wobec czego nie wydaje się zasadne wprowadzenie przedmiotowej zmiany.
70.	ARiMR	Art. 75 ust. 1	W projektowanym przepisie proponuje się usunąć z końca ustępu wyrażenie: „jeżeli ta pomoc nie została jeszcze wypłacona i nie upłynął		Uwaga nieuwzględniona. Ten przepis istniał do tej pory (w tym samym brzmieniu).

			termin jej wypłaty określony w art. 44 ust. 2 rozporządzenia 2021/2116		
71.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Rozdział 5, Pomoc przyznawana na podstawie umowy [str. 38]	Przed art. 80 należy dodać artykuł mówiący, których interwencji dotyczy rozdział 5 – analogicznie jak rozdział 4 artykuł 20.	Ujednolicenie zapisów ustawy.	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z art. 8, art. 107 ust. 1 lit. b, art. 109 ust. 1 lit. b oraz art. 111 lit. a rozporządzenia 2021/2115 Plan Strategiczny, który został w dniu 31 sierpnia 2022 r. zatwierdzony przez KE, określa interwencje, które Polska zdecydowała się wdrażać. Z tego względu nie jest konieczne określenie wszystkich tych interwencji w projektowanej ustawie. Takie podejście ograniczy liczbę zmian ustawy w związku ze zmianami Planu Strategicznego polegającymi na wprowadzaniu nowych interwencji oraz umożliwi szybsze ich wdrażanie.
72.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 80 [str. 38]	Proponuje się zapis: Do postępowań w sprawach o przyznanie pomocy w ramach interwencji, w których pomoc jest przyznawana na podstawie umowy, nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, z wyjątkiem	W proponowanym brzmieniu zapis ograniczy możliwości wzywania wnioskodawców do składania wyjaśnień w trybie KPA.	Uwaga nieuwzględniona. Obecny przepis art. 87 ustawy o PS WPR przewiduje, że podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy będzie mógł: „uzupełnić lub poprawić wnioski o przyznanie

		<p>przepisów dotyczących właściwości miejscowej organów, wyłączenia pracowników organu, doręczeń i wezwań, udostępniania akt, skarg i wniosków, o ile przepisy ustawy nie stanowią inaczej. Przepisy art. 65 ust. 1–3 stosuje się odpowiednio.</p>		<p>pomocy lub przedstawić dowody, lub złożyć wyjaśnienia zgodnie z regulaminem naboru wniosków o przyznanie pomocy”. Regulamin naboru zaś będzie zawierał uregulowania zgodne z wytycznymi MRiRW wydanymi na podstawie art. 6 ustawy. Projektowane obecnie wytyczne zawierają szczegółowe uregulowania dotyczące wezwań do uzupełnienia braków formalnych we wniosku, wezwań do poprawienia wniosku lub do złożenia wyjaśnień. Uregulowania te są bardziej szczegółowe i korzystne niż w Kpa, np. jeśli chodzi o rygor niezastosowania się do wezwania do usunięcia braków formalnych. W art. 64 par 2 Kpa rygor ten polega na pozostawieniu wniosku bez rozpoznania, natomiast zgodnie z projektowanymi wytycznymi, nieusunięcie braków będzie skutkowało</p>
--	--	---	--	--

					<p>odmową przyznania pomocy (jeśli nieusunięte braki nie pozwolą na ocenę spełniania przez wnioskodawcę warunków przyznania pomocy), która - jako rozstrzygnięcie merytoryczne - będzie mogła być zaskarżona przez wnioskodawcę do sądu administracyjnego.</p> <p>W ramach PS WPR wnioski, wymiana korespondencji dotyczącej postępowania, doręczanie pism stronie postępowania, oraz wykonywanie przez stronę postępowania innych czynności dotyczących postępowania będzie dokonywane za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji. Kwestie doręczeń pism/wezwań wnioskodawcom będą szczegółowo uregulowane w art. 10c projektowanej obecnie, zmienianej niniejszą ustawą o PS WPR, ustawie o ARiMR.</p>
73.	Samorząd Województwa	Art. 80	Proponuje się przyjąć następujące brzmienie:	Brak w treści zapisu odnoszącego się do doręczeń i	Uwaga nieuwzględniona. W ramach Planu

	Mazowieckiego za pośrednictwem Związku Województw RP		„Art. 80. Do postępowań w sprawach o przyznanie pomocy w ramach interwencji, w których pomoc jest przyznawana na podstawie umowy, nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, z wyjątkiem przepisów dotyczących właściwości miejscowej organów, wyłączenia pracowników organu, udostępniania akt, skarg i wniosków, doręczeń i sposobu obliczania terminów o ile przepisy ustawy nie stanowią inaczej. Przepisy art. 65 ust. 1–3 stosuje się odpowiednio.”.	sposobu obliczania terminów.	Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej wnioski, wymiana korespondencji dotyczącej postępowania, doręczanie pism stronie postępowania, oraz wykonywanie przez stronę postępowania innych czynności dotyczących postępowania będzie dokonywane za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji. Kwestie doręczeń pism/wezwań wnioskodawcom będą szczegółowo uregulowane w art. 10c projektowanej obecnie, zmienianej niniejszą ustawą o PS WPR, ustawie o ARiMR. Kwestie określania terminów oraz sposobu obliczania tych terminów będą określone w wytycznych IZ a następnie w regulaminie naboru.
74.	Urząd Ochrony Danych Osobowych	Art. 82 pkt 1	Proponowany art. 82 pkt 1 projektu wskazuje na ogólne odesłanie do zasad i przepisów regulujących informatyzację działalności podmiotów realizujących zadania publiczne. Należy wskazać wprost		Uwaga nieuwzględniona. Projektowany przepis odpowiada obowiązującemu art. 47 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków

			przepisy/informacje, które w konkretnym przypadku będą niezbędne do wykonania celu określonego w tej regulacji. Przepis powinien określać skonkretyzowany cel pozyskiwania dodatkowych informacji, związanych z pozyskaniem danych osobowych.		europiejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. poz. 1079).
75.	Urząd Ochrony Danych Osobowych	Art. 82 pkt 2 Art. 102 ust. 4 pkt 2 Art. 112 ust. 11 Art. 113 ust. 1	Zgodnie z propozycją art. 82 pkt. 2 projektu przewiduje się złożenie stosownego oświadczenia na potwierdzenie faktów lub stanu prawnego bez wskazania, jakie dane dotyczące osoby fizycznej takie oświadczenie powinno zawierać. Uzasadnionym jest by zapewnić w treści przepisów stosowanie zasad dotyczących przetwarzania danych, w szczególności zasady minimalizacji danych oraz ograniczenia celu poprzez wskazanie wprost danych identyfikujących osobę składającą stosowne oświadczenie, co pozwoli na wyeliminowanie przetwarzania – przez wykonawców stanowiących norm - nadmiernej ilości danych w stosunku do celu, w jakim te dane są pozyskiwane i dalej		Uwaga nieuwzględniona. W ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej podstawą przetwarzania danych osobowych nie będą przepisy projektowanej ustawy tylko zgoda podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy wyrażona we wniosku o przyznanie tej pomocy albo postanawiania umowy o przyznaniu pomocy, co jest zgodne z art. 6 ust. 1 RODO. Jak wynika z art. 6 ust. 3 RODO w takim przypadku projektowanej ustawy nie dotyczy wymóg określenia w niej celu przetwarzania. Ponadto zgodnie z art. 151 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115 bez uszczerbku

			<p>przetwarzane.</p> <p>Tożsama uwaga dotyczy art. 102 ust. 4 pkt. 2 projektu w kwestii danych zawartych w protokole pokontrolnym, art. 112 ust. 11 projektu w kwestii zakresu danych umieszczonych w zaświadczeniu o wyniku egzaminu oraz art. 113 ust. 1 projektu w kwestii danych niezbędnych we wniosku o wpis na listę doradców rolniczych oraz ekspertów przyrodniczych, o których mowa w art. 111 ust. 1 i 2 projektu.</p>		<p>dla art. 98, 99 i 100 rozporządzenia (UE) 2021/2116, państwa członkowskie i Komisja gromadzą dane osobowe do celów realizacji swoich obowiązków w zakresie zarządzania, kontroli, monitorowania i ewaluacji wynikających z niniejszego rozporządzenia, a w szczególności obowiązków określonych w tytułach VI i VII, i przetwarzają te dane wyłącznie w sposób zgodny z tym celem.</p> <p>Art. 101 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116 również stanowi, że bez uszczerbku dla art. 98, 99 i 100, państwa członkowskie i Komisja gromadzą dane osobowe do celów wykonywania swoich odnośnych obowiązków na mocy niniejszego rozporządzenia związanych z zarządzaniem, kontrolą, audytem, a także z monitorowaniem i ewaluacją oraz, w szczególności, obowiązków określonych w</p>
--	--	--	---	--	---

					<p>tytule II rozdział II, tytule III rozdziały III i IV, tytule IV i tytule V rozdział III, oraz do celów statystycznych, i nie mogą przetwarzać tych danych w sposób niezgodny z tymi celami.</p> <p>Należy podkreślić, że ww. przepisy UE nie określają katalogu danych osobowych przetwarzanych w ww. celach.</p> <p>Ponadto projektowany przepis odpowiada obowiązującemu art. 47 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. poz. 1079). Zawartość lub wzór takiego oświadczenia określać będzie regulamin naboru wniosków o przyznanie pomocy.</p>
76.	ARiMR	Art. 85 ust. 4 pkt 5	W art. 85 ust. 4 przedmiotowego projektu ustawy zawarty jest katalog otwarty elementów które muszą być zawarte w regulaminie naboru wniosków, przy czym wymienione elementy są	W art. 85 ust. 4 proponuje się zmianę brzmienia punktu 5 w sposób następujący: 5) kryteria dostępu i wyboru operacji, o ile mają one zastosowanie, oraz opis	Uwaga dotycząca pkt 5 nieuwzględniona w proponowanym brzmieniu ponieważ w Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej nie

			<p>obligatoryjne. Przedstawiona propozycja ma na celu wskazanie wprost i jednoznacznie jako koniecznego składnika nie tylko kryteriów wyboru na podstawie których będą przyznawane punkty ale również kryteriów dostępu, których wskazanie w regulaminie naboru wniosków wydaje się być niezbędne. Omówione powyżej doprecyzowanie z uwagi na istotne znaczenie kryteriów dostępu wydaje się być zasadne pomimo iż w art. 85 ust. 4 pkt 6 ujęto „inne warunki przyznania pomocy”.</p> <p>Zasadnym wydaje się również wskazanie przez ustawodawcę w ustawie PS WPR jakie dane ma podać strona składająca wniosek za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji.</p> <p>Ponadto proponujemy, aby w regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy zostały wskazane informacje podlegające opublikowaniu na podstawie art. 89 ust. 1 ustawy.</p>	<p>procedury wyboru operacji na podstawie tych kryteriów wyboru</p> <p>Ponadto w tymże art. Proponujemy po punkcie 14 dodać punkt 15 i 16 w brzmieniu:</p> <p>15) informacje zawarte we wniosku o przyznanie pomocy składanym za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, w formie opisowej albo w formie wzoru wniosku o przyznanie pomocy .</p> <p>16) szczegółowe informacje, jakie mają zostać opublikowane na podstawie art. 89 ust. 1.</p>	<p>posługujemy się pojęciem „kryteria dostępu”. Mamy kryteria wyboru (jako element warunków przyznania pomocy) oraz inne warunki przyznania pomocy. W celu wyeliminowania wątpliwości odnośnie do warunków przyznania pomocy doprecyzowano brzmienie pkt 6 dotyczącego innych warunków przyznania pomocy.</p> <p>Uwaga dotycząca pkt 15 uwzględniona ze zmianą przez zmianę brzmienia pkt 9 zamiast dodanie pkt 15.</p> <p>Uwaga dotycząca pkt 16 nieuwzględniona. Informacje jakie mają zostać opublikowane na podstawie art. 89 ust. 1 zostaną określone w wytycznych instytucji zarządzającej.</p>
77.	Urząd Ochrony Danych Osobowych	Art. 85 ust. 3	Propozycja art. 85 ust. 3 projektu wskazuje na dokonanie regulacji w kwestii postępowania w sprawie o przyznanie pomocy za pomocą		Uwaga nieuwzględniona. W ramach Planu Strategicznego podstawą przetwarzania danych

		<p>ustawy i przyjętego przez siebie regulaminu. Regulamin nie jest źródłem prawa, na podstawie którego mogą zostać nałożone prawa i obowiązki z zakresu przetwarzania danych osobowych. Z uwzględnieniem zasady zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości³ wszelkie kwestie związane z przetwarzaniem danych osobowych muszą wprost wynikać z przepisów powszechnie obowiązującego prawa, a regulamin może jedynie doprecyzować to na co pozwala ustawa. Dodatkowo należy wskazać, że w propozycji ust. 4 tego artykułu projektu przewiduje się otwarty katalog informacji, jakie będzie zawierał regulamin. Mając na względzie zasady dotyczące przetwarzania danych, w tym ww. zasadę minimalizacji danych, należy skazać wprost, jakie informacje będą niezbędne w związku z naborem wniosków, które to mają zostać wskazane w regulaminie, jeżeli będą dotyczyły danych osobowych.</p>		<p>osobowych nie będą przepisy projektowanej ustawy tylko zgoda podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy wyrażona we wniosku o przyznanie tej pomocy albo postanawiania umowy o przyznaniu pomocy, co jest zgodne z art. 6 ust. 1 RODO. Jak wynika z art. 6 ust. 3 RODO w takim przypadku projektowanej ustawy nie dotyczy wymóg określenia w niej celu przetwarzania. Ponadto zgodnie z art. 151 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115 bez uszczerbku dla art. 98, 99 i 100 rozporządzenia (UE) 2021/2116, państwa członkowskie i Komisja gromadzą dane osobowe do celów realizacji swoich obowiązków w zakresie zarządzania, kontroli, monitorowania i ewaluacji wynikających z niniejszego rozporządzenia, a w szczególności obowiązków</p>
--	--	--	--	---

³ Zgodnie z art. 5 ust. 1 lit a rozporządzenia Dane osobowe muszą być przetwarzane zgodnie z prawem, rzetelnie i w sposób przejrzysty dla osoby, której dane dotyczą („zgodność z prawem, rzetelność i przejrzystość”).

					<p>określonych w tytułach VI i VII, i przetwarzają te dane wyłącznie w sposób zgodny z tym celem.</p> <p>Art. 101 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116 również stanowi, że bez uszczerbku dla art. 98, 99 i 100, państwa członkowskie i Komisja gromadzą dane osobowe do celów wykonywania swoich odnośnych obowiązków na mocy niniejszego rozporządzenia związanych z zarządzaniem, kontrolą, audytem, a także z monitorowaniem i ewaluacją oraz, w szczególności, obowiązków określonych w tytule II rozdział II, tytule III rozdziały III i IV, tytule IV i tytule V rozdział III, oraz do celów statystycznych, i nie mogą przetwarzać tych danych w sposób niezgodny z tymi celami. Należy podkreślić, że ww. przepisy UE nie określają katalogu danych osobowych przetwarzanych w ww. celach.</p>
--	--	--	--	--	--

78.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 87 ust. 2 [str. 41]	Należy sprecyzować, w jaki sposób możliwe będzie dokonywanie poprawek z urzędu.	Wnioski składane będą w formie elektronicznej – czy podmiot wdrażający będzie miał możliwość ingerowania w treść wniosku?	Uwaga nieuwzględniona. Kwestie wykonywania wszelkich czynności dotyczących postępowania określone są w projektowanych przepisach o zmianie ustawy o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.
79.	ARiMR	Art. 87 ust. 2	W związku z informacjami, jakie podmiot ubiegający się o pomoc/beneficjent wskazuje we wniosku o przyznanie pomocy oraz we wniosku o płatność, m.in. w zakresie interwencji w sektorze pszczelarskim, DRR proponuje umożliwienie dokonywania poprawek - oczywistej omyłki pisarskiej lub rachunkowej, na każdym etapie rozpatrywania sprawy.	Dodanie etapu, na którym podmiot właściwy w sprawie może z urzędu dokonać poprawek: „2. W razie stwierdzenia we wniosku o przyznanie pomocy oraz we wniosku o płatność oczywistej omyłki pisarskiej lub rachunkowej podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy może poprawić ją z urzędu, informując o tym podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy.”	Uwaga nieuwzględniona. Art. 87 dotyczy przyznawania pomocy a nie wypłaty. Zatem proponowana regulacja nie powinna być zawarta w tym przepisie. Ponadto wystarczające jest określenie reguł postępowania o wypłatę pomocy w umowie zawartej z beneficjentem.
80.	Samorząd Województwa Mazowieckiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 88 ust. 2	Proponuje się przyjąć następujące brzmienie: „2. W przypadku pozostawienia wniosku o przyznanie pomocy bez rozpatrzenia lub odmowy przyznania pomocy podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie	Mając na względzie konstytucyjne prawo do sądu oraz mając na uwadze, że art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r.o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz	Uwaga nieuwzględniona. Projekt ustawy nie zawiera przepisów mówiących o pozostawieniu wniosku bez rozpatrzenia. Dlatego nie może zawierać przepisów o złożeniu skargi do sądu administracyjnego w takim

			<p>pomocy przysługuje prawo wniesienia do sądu administracyjnego skargi na zasadach i w trybie określonym dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2022 r. poz. 329, 655, 1457 i 1855).”.</p>	<p>Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 wskazuje na prawo podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy do złożenia skargi do sądu administracyjnego, należy uznać, że pozostawienie wniosku bez rozpatrzenia jest czynnością, o której mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.</p> <p>Uwzględniając powyższe, proponuje się, aby pozostawiając wniosek o przyznanie pomocy bez rozpatrzenia pouczyć wnioskodawcę o przysługującym prawie do wniesienia skargi do sądu administracyjnego.</p>	<p>przypadku. We wskazanej ustawie o PROW 2014-2020 prawo do złożenia skargi do sądu administracyjnego również przysługuje w przypadku odmowy przyznania pomocy.</p>
81.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 88 ust. 2	<p>Jest w projekcie: 2. W przypadku odmowy przyznania pomocy podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy przysługuje prawo wniesienia do sądu administracyjnego skargi na zasadach i w trybie określonym</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Możliwość zaskarżenia odmowy przyznania pomocy bezpośrednio do WSA to rozwiązanie sprawdzone i stosowane obecnie w PROW 2014–2020. Jak dotąd nie</p>

		<p>dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2022 r. poz. 329, 655, 1457 i 1855).</p> <p>Proponuje się aby wniosek który został odrzucony mógł być rozpatrzony ponownie po odwołaniu przez inny zespół oceniający w ARiMR.</p>		<p>było uwag odnośnie braku pozasądowego trybu odwoławczego, wnioskodawcy nie narzekali na brak możliwości odwołania się od niekorzystnego rozstrzygnięcia, nie odnotowano też nadmiernego obciążenia WSA skargami wnioskodawców. Możliwość bezpośredniego zaskarżenia gwarantuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) lepsze uzasadnienia pism odmawiających przyznania pomocy; 2) bardziej rzetelną weryfikację spraw przez ARiMR; 3) wnoszenie skarg do WSA w bardziej uzasadnionych przypadkach (wymagania odnośnie treści i sposobu złożenia skargi do sądu administracyjnego są większe aniżeli w przypadku zwykłych wniosków o ponowne rozpatrzenia); 4) brak dodatkowych obciążeń instytucjonalnych i organizacyjnych związanych
--	--	---	--	--

					<p>z koniecznością ponownego rozpatrywania spraw przez inną komórkę.</p> <p>Wprowadzenie możliwości ponownego rozpatrywania sprawy w ramach tej samej instytucji (nawet w innej komórce) nie zapewni faktycznej "dwuinstancyjności" postępowania. Istnieje realnie mała szansa na zmianę stanowiska w wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy w ramach tej samej instytucji, co tworzyć będzie „iluzję II instancji" i tylko przeciągać sprawę w czasie, zamiast pozwolić wnioskodawcy na ocenę jego sprawy przed sądem. Jeśli organ doszedłby do wniosku, że niezasadnie odmówił przyznania pomocy, zawsze może uwzględnić skargę do sądu na podstawie art. 54 § 3 ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.</p>
82.	Centrum Doradztwa	Art. 89 ust. 1	Jest w projekcie: Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie		Uwaga nieuwzględniona. Informacje jakie mają zostać

	Rolniczego w Brwinowie		<p>pomocy podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej informację o operacjach wybranych do przyznania pomocy oraz o operacjach, na które odmówiono przyznania pomocy, w ramach danego naboru wniosków o przyznanie pomocy. W przypadku operacji wybranych do przyznania pomocy podaje się również wysokość przyznanej kwoty pomocy.</p> <p>Dodanie do informacji o wybranych przedsięwzięciach informacji o liczbie przyznanych punktów.</p>		opublikowane na podstawie art. 89 ust. 1 zostaną określone w wytycznych instytucji zarządzającej.
83.	ARiMR	Art. 90	Poprawa czytelności.	Art. 90. Wyczerpanie środków w ramach limitu określonego w regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy nie stanowi przeszkody w przyznaniu pomocy na daną operację, jeżeli w wyniku uwzględnienia przez podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy na podstawie art. 54 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi skargi na	Uwaga nieuwzględniona (patrz art. 19 ust. 2 ustawy PROW 2014–2020) Wyrazy „przez podmiot wdrażający” odnoszą się do uwzględnienia przez sąd administracyjny skargi na odmowę przyznania pomocy przez podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy.

				odmowę przyznania pomocy albo uwzględnienia przez sąd administracyjny skargi na odmowę przyznania pomocy przez podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy ustali, że są spełnione pozostałe warunki przyznania pomocy na tę operację, a kryteria wyboru operacji są spełnione w takim stopniu, że pomoc na tę operację powinna zostać przyznana, oraz jeżeli są dostępne środki w ramach budżetu danej interwencji lub województwa określone w Planie lub wytycznych instytucji zarządzającej.	
84.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 92 ust. 1	Jest w projekcie: Umowa o przyznaniu pomocy zawiera co najmniej: Dodanie informacji o liczbie przyznanych punktów.		Uwaga nieuwzględniona. Zawarcie w umowie postanowienia o liczbie przyznanych punktów na etapie przed zawarciem tej umowy jest zbędna.
85.	Samorząd Województwa Mazowieckiego za pośrednictwem Związku	Art. 93	Proponuje się zrezygnować z nowelizacji w zakresie art. 93.	Proponuje się usunąć przepis, ponieważ tego typu uszczegółowienie powinno znaleźć się w wytycznych instytucji zarządzającej, czy dokumentach o charakterze	Uwaga nieuwzględniona. Projekt ustawy zawiera przepisy określające zasadnicze rozwiązania odnośnie do wykorzystania systemu

	Województw RP			proceduralnym.	teleinformatycznego, które powinny być spójne ze zmianami projektowanymi w ustawie o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.
86.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 93 [str. 43]	Nie określono co jest zabezpieczeniem umowy oraz w jakim trybie się je wnosi.	Umowa ma być zawierana w formie elektronicznej, stąd konieczność wprowadzenia regulacji, kiedy i w jaki sposób beneficjent wnosi zabezpieczenie. Jak postępować w przypadku wyprzedzającego finansowania (dotychczas weksel należało złożyć w dniu podpisania umowy) lub zaliczki?	Uwaga nieuwzględniona. Na poziomie ustawy nie ma potrzeby wskazywać szczegółów dotyczących formy zabezpieczenia. Regulamin naboru wniosków oraz postanowienia umowy będą szczegółowo określały kwestie związane z zabezpieczeniem. Ponadto planuje się wydanie rozporządzeń regulujących kwestie związane z przyznaniem, rozliczaniem zaliczki i wyprzedzającego finansowania
87.	Urząd Zamówień Publicznych	Art. 94 ust. 1	Projekt ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej, zwany dalej „Projektem”, w art. 94 ust. 1 zakłada, że na żądanie instytucji zarządzającej, w przypadkach przewidzianych w Planie, pomoc jest przyznawana beneficjentowi wyłoniemu zgodnie z		Uwaga nieuwzględniona. W art. 94 ust. 1 projektu ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (ustawa o PS WPR) wprowadzono wyjątek od przyznawania pomocy na wniosek o jej przyznanie. Wyjątek ten

		<p>przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych, z wyłączeniem przepisów dotyczących umów w sprawach zamówień publicznych, z tym że umowa o przyznaniu pomocy w ramach tych operacji będzie zawierana zgodnie z art. 264, art. 308 ust. 2 i 3, art. 577 i art. 578 tej ustawy.</p> <p>Mając na względzie powyższe uregulowanie należy przede wszystkim zauważyć, że przepisy z zakresu zamówień publicznych nie odnoszą się do wszystkich sposobów wydatkowania środków publicznych, lecz tylko do takich, które mają na celu nabycie robót budowlanych, dostaw lub usług za wynagrodzeniem w drodze zamówienia publicznego. Wydaje się, że „przyznanie pomocy”, o którym mowa w projektowanej ustawie, nie stanowi „zamówienia publicznego” w rozumieniu art. 7 pkt 32 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r., poz. 1710 ze zm.), zwanej dalej „ustawą Pzp”, czyli umowy</p>		<p>będą stanowić operacje w zakresie transferu wiedzy w oparciu o demonstracje realizowane w ramach interwencji „Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych”, w ramach których proponuje się, aby beneficjenci byli wyłaniani zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (ustawa PZP). Z dotychczasowych doświadczeń wynika, że tryb ten jest właściwy w operacjach, w których trudno jest wskazać i oszacować ich wartość na etapie przygotowywania ich założeń, co ma miejsce w przypadku ww. operacji z zakresu transferu wiedzy w oparciu o demonstracje. Rozwiązanie to nie jest nowe, gdyż zostało zastosowane w ramach działań „Transfer wiedzy i działalność informacyjna” oraz „Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania</p>
--	--	--	--	--

		<p>odpłatnej zawieranej między zamawiającym a wykonawcą, której przedmiotem jest nabycie przez zamawiającego od wybranego wykonawcy określonych przez zamawiającego robót budowlanych, dostaw lub usług. Przez „nabycie” należy przy tym rozumieć jako uzyskiwanie przez zamawiającego korzyści z tytułu tych robót budowlanych, dostaw lub usług. Dlatego samo finansowanie działalności, w szczególności za pomocą dotacji, nie kwalifikuje się jako zamówienie publiczne. Jeżeli zatem przyznawanie pomocy, o której mowa w art. 94 ust. 1 Projektu ma charakter dotacji lub innego typu finansowania umowa taka nie stanowi zamówienia publicznego w rozumieniu art. 7 pkt 32 ustawy Pzp, a co za tym idzie do procedury jej zawierania nie mają zastosowania przepisy ustawy Pzp.</p> <p>Jeżeli celem projektodawcy jest w takim przypadku wzorowanie się na przepisach ustawy Pzp w odniesieniu do procedury wyboru beneficjenta pomocy, treść art. 94</p>		<p>gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw” objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (PROW 2014–2020) i tożsame regulacje zostały zawarte w ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (ustawa o PROW 2014–2020).</p> <p>Dotychczas rozwiązanie to, w ramach opiniowania przepisów ww. ustawy o PROW 2014–2020, nie było kwestionowane przez Prezesa UZP w kontekście konieczności stosowania przepisów ustawy PZP w pełnym zakresie, tj. bez dokonywania modyfikacji zakresu stosowania przepisów tej ustawy. Podejście to nie zostało</p>
--	--	--	--	---

		<p>ust. 1 Projektu nie powinna odwoływać się do stosowania przepisów ustawy Pzp wprost.</p> <p>Wymaga podkreślenia, że w przypadku, gdyby przyznanie pomocy, o której mowa w art. 94 ust. 1 Projektu stanowiło zamówienie publiczne w rozumieniu art. 7 pkt 32 ustawy Pzp, a więc, gdyby była to umowa odpłatna zawierana między zamawiającym a wykonawcą, której przedmiotem jest nabycie przez zamawiającego od wybranego wykonawcy robót budowlanych, dostaw lub usług, przy udzielaniu tego zamówienia powinny być stosowane przepisy ustawy Pzp w pełnym zakresie, tj. bez dokonywania modyfikacji zakresu stosowania przepisów ustawy Pzp.</p> <p>Przepisy ustawy Pzp stanowią transpozycję przepisów prawa Unii Europejskiej w dziedzinie zamówień publicznych, które nie powinny podlegać ograniczeniom na podstawie innych przepisów prawa krajowego. Instytucja zarządzająca nie powinna więc na podstawie art. 94 ust. 1 Projektu</p>		<p>również zakwestionowane przez Krajową Izbę Odwoławczą (KIO), która w ramach jednego z postępowań na wybór beneficjenta jednego z ww. działań PROW 2014–2020, wydała wyrok (wyrok z dnia 10 listopada 2021 r.), w którym wskazała jedynie na potrzebę wyodrębnienia dwóch etapów procesu przyznawania pomocy, tj.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przeprowadzenia najpierw wyboru najkorzystniejszej oferty zgodnie z ustawą PZP, 2) następnie sprawdzenia spełnienia przez podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, warunków przyznania pomocy określonych w ustawie o PROW 2014–2020, których nie można zastosować na etapie prowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.
--	--	--	--	---

		<p>swobodnie decydować o stosowaniu ustawy Pzp transponującej dyrektywę 2014/24/UE. Zamówienia publiczne w rozumieniu dyrektywy 2014/24/UE wchodzą obowiązkowo w zakres stosowania ustawy Pzp w sytuacji, gdy są udzielane przez podmiot zobowiązany do stosowania przepisów tej ustawy a ich wartość szacunkowa jest nie mniejsza niż kwoty progowe określone w jej przepisach. Stąd w takim przypadku do umowy o przyznaniu pomocy, o której mowa w art. 94 ust. 1 Projektu, powinno stosować się przepisy ustawy Pzp dotyczące umowy w sprawie zamówienia, zwłaszcza art. 441, art. 454-456 i art. 462 ust. 1 i 2 ustawy Pzp, które wdrażają art. 71 ust. 2, art. 72 i 73 dyrektywy 2014/24/UE, oraz art. 457 ust. 1-3 i art. 458 ustawy Pzp, które stanowią transpozycję art. 2d dyrektywy 89/665/EWG i nie ma podstaw do wyłączenia stosowania tych przepisów na mocy prawa krajowego, jak zostało to przewidziane w Projekcie.</p>		<p>Zaproponowane przez KIO w ww. wyroku rozwiązanie zostało wprowadzone w ustawie o PROW 2014–2020 (i obecnie jest stosowane), uwzględniają je także przepisy projektowanej ustawy o PS WPR.</p>
--	--	--	--	--

88.	Urząd Ochrony Danych Osobowych	Art. 96 ust. 1 pkt. 3	Zgodnie z art. 96 ust. 1 pkt. 3 projektu wskazuje się, iż Wniosek o płatność, w ramach którego beneficjent: 3) przekazuje informacje potwierdzające zrealizowanie lub realizowanie zobowiązań określonych w umowie – oraz dokumenty niezbędne do rozliczenia operacji określone w umowie o przyznaniu pomocy (...). Propozycja przepisu nie wskazuje, czy informacje i dokumenty, które mają zostać przekazane obejmować będą dane osobowe. Jeżeli takie jest ratio legis to wskazać należy, aby sposoby i zakres ich przetwarzania wynikał wprost z przepisów, w celu wyeliminowania ewentualnych wątpliwości po stronie wykonawców tych norm.		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>W ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej podstawą przetwarzania danych osobowych nie będą przepisy projektowanej ustawy tylko zgoda podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy wyrażona we wniosku o przyznanie tej pomocy albo postanawianie umowy o przyznaniu pomocy, co jest zgodne z art. 6 ust. 1 RODO. Jak wynika z art. 6 ust. 3 RODO w takim przypadku projektowanej ustawy nie dotyczy wymóg określenia w niej celu przetwarzania. Ponadto zgodnie z art. 151 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115 bez uszczerbku dla art. 98, 99 i 100 rozporządzenia (UE) 2021/2116, państwa członkowskie i Komisja gromadzą dane osobowe do celów realizacji swoich obowiązków w zakresie zarządzania, kontroli, monitorowania i ewaluacji</p>
-----	--------------------------------	-----------------------	---	--	---

					<p>wynikających z niniejszego rozporządzenia, a w szczególności obowiązków określonych w tytułach VI i VII, i przetwarzają te dane wyłącznie w sposób zgodny z tym celem.</p> <p>Art. 101 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116 również stanowi, że bez uszczerbku dla art. 98, 99 i 100, państwa członkowskie i Komisja gromadzą dane osobowe do celów wykonywania swoich odnośnych obowiązków na mocy niniejszego rozporządzenia związanych z zarządzaniem, kontrolą, audytem, a także z monitorowaniem i ewaluacją oraz, w szczególności, obowiązków określonych w tytule II rozdział II, tytule III rozdziały III i IV, tytule IV i tytule V rozdział III, oraz do celów statystycznych, i nie mogą przetwarzać tych danych w sposób niezgodny z tymi celami.</p> <p>Należy podkreślić, że ww. przepisy UE nie określają</p>
--	--	--	--	--	--

					katalogu danych osobowych przetwarzanych w ww. celach.
89.	ARiMR	Art. 97 ust. 2	Po wyrazach „w ramach takiej samej interwencji” proponujemy wykreślić wyrażenie „lub środka”, bowiem takie pojęcie nie jest stosowane w projekcie ustawy. Wykreślenie odniesienia się do pojęcia „środek”, które nie jest stosowane w projekcie ustawy.		Uwaga uwzględniona.
90.	ARiMR	Art. 98	Zmiana treści przepisu spowoduje zwrócenie uwagi na fakt, że przede wszystkim kontrola administracyjna ma weryfikować proces poprawności realizacji zamówień publicznych. Dodatkowy zapis podkreśli przedmiot kontroli na miejscu w tym zakresie.	Zmiana treści ust. 1 na następującą: „Kontrole administracyjne i kontrole na miejscu są przeprowadzane w zakresie przestrzegania przepisów prawa powszechnie obowiązującego, w tym przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych, spełniania warunków przyznania i wypłaty pomocy i pomocy technicznej oraz zobowiązań związanych z przyznaną pomocą i pomocą techniczną określonych w postanowieniach Planu, wytycznych instytucji zarządzającej, regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy, oraz umowie o przyznaniu pomocy i pomocy	Uwaga nieuwzględniona. Przepis art. 98 ust. 1 określa ogólnie, że kontrole na miejscu są przeprowadzane w zakresie przestrzegania przepisów prawa powszechnie obowiązującego, w tym także przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych. Bardziej szczegółowe kwestie dotyczące zakresu kontroli na miejscu mogą być określone w wytycznych MRiRW dotyczących zasad przeprowadzania kontroli na miejscu w ramach Planu

				<p>technicznej albo decyzji o przyznaniu pomocy. Przedmiotem kontroli na miejscu, w przypadku zastosowania procedur zamówień publicznych jest weryfikacja zgodności realizacji operacji bądź przedmiotu inwestycji z wybraną przez beneficjenta najkorzystniejszą ofertą.”</p>	<p>Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.</p>
91.	<p>Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP</p>	<p>Art. 98 ust. 3 pkt 3) [str. 46]</p>	<p>Proponowany zapis: 3. Kontrola administracyjna wniosków o przyznanie pomocy i pomocy technicznej obejmuje w szczególności weryfikację: ..... 3) zgodności z kryteriami wyboru operacji; nie dotyczy operacji o których mowa w art. 19 a ustawy o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności,</p>	<p>Jak wynika z proponowanych zapisów, kontrola administracyjna wniosków o przyznanie pomocy w ramach Wdrażania LSR w zakresie zgodności z kryteriami wyboru operacji prowadzona byłaby dwukrotnie co jest niezasadne. Kontrolę tą przeprowadza LGD co wynika wprost z zapisów art. 131 procedowanej ustawy w treści proponowanego art. 19a. Zapis opcjonalny uprawniający zarówno LGD jak i zarząd województwa do badania zgodności operacji z kryteriami wyboru operacji powoduje, że LGD pomimo istnienia braków nie wzywa wnioskodawców do ich uzupełnienia wywodząc z takiej konstrukcji zapisu</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Rozdział 6 (art. 98-104) mówi o kontroli administracyjnej i kontroli na miejscu, które są przeprowadzane przez ARiMR i samorządy województw. LGD przeprowadzają tylko wstępną weryfikację wniosków o przyznanie pomocy w zakresie zgodności z Planem i LSR oraz ustalenia kwoty wsparcia.</p> <p>Projektowane przepisy ustawy RLKS zakładają, że to LGD dokonują wyboru operacji przy zastosowaniu kryteriów wyboru operacji.</p>

				<p>przeświadczenie, że jest to kompetencja zarządu województwa i przekazuje wnioski zawierające braki do zarządu województwa, mimo iż winna wezwać w takiej sytuacji do ich uzupełnienia aby podjąć miarodajne decyzje. Ponadto zgodnie z art. 33 ust. 3 lit. d rozporządzenia 2021/1060 do zadań wykonywanych na zasadzie wyłączności przez LGD należy wybór operacji i ustalanie kwoty wsparcia oraz przedstawianie wniosków podmiotowi odpowiedzialnemu za ostateczną weryfikację kwalifikowalności przed ich zatwierdzeniem.</p> <p>W przeciwnym razie konieczności dublowania czynności konieczne będzie zwiększenie środków na pomoc techniczną do obsługi tych czynności.</p>	<p>Natomiast projektowane przepisy ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej dotyczące kontroli administracyjnych wskazują, że kontrola administracyjna obejmuje elementy, których kontrola jest stosowna za pomocą kontroli administracyjnych.</p> <p>Oznacza to, że w ramach kontroli administracyjnej prowadzonej przez SW, operacje nie będą ponownie oceniane pod kątem zgodności z kryteriami wyboru. Przedmiotem kontroli administracyjnej WoPP jest prawidłowość wyboru operacji przez LGD.</p> <p>Dlatego nie zachodzi dublowanie czynności kontrolnych.</p>
92.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 98 ust. 5 [str. 46]	Proponujemy określić, jaki % wniosków ma podlegać kontroli na miejscu lub co będzie decydowało o skierowaniu wniosku do takiej kontroli.	Ujednolicenie zapisów – w ust. 2 określono, że kontrola administracyjna dotyczy wszystkich wniosków o przyznanie pomocy oraz wniosków o płatność, co sugeruje, że kontrola na miejscu	Uwaga nieuwzględniona. Poziom kontroli na miejscu zostanie określony w wytycznych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dotyczących warunków przeprowadzania kontroli na

				nie.	miejscu w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 skierowanych do ARiMR i samorządów województw. Wytyczne będą podlegać opiniowaniu z podmiotami wskazanymi w projektowanej ustawie.
93.	Urząd Ochrony Danych Osobowych	Art. 100 ust. 3	W myśl art. 100 ust. 3 projektu przed przystąpieniem do czynności kontrolnych osoba upoważniona do ich wykonywania jest obowiązana okazać imienne upoważnienie podmiotowi kontrolowanemu, jeżeli jest on obecny podczas kontroli. Projektowane przepisy nie przewidują, w jaki sposób będzie dokonywana weryfikacja tożsamości osoby okazującej upoważnienie.		Uwaga nieuwzględniona. W celu weryfikacji/potwierdzenia tożsamości osoby upoważnionej do czynności kontrolnych, będzie ona obowiązana, na prośbę podmiotu kontrolowanego, okazać do wglądu dokument tożsamości. Kontrolujący jest zobowiązany, na podstawie ustawy, posiadać imienne upoważnienie do przeprowadzenia kontroli. Nie ma potrzeby zmieniać projektu ustawy w tym zakresie.
94.	Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego za pośrednictwem	Art. 101 ust. 3	Art. 101 ust. 3 projektowanej ustawy wskazuje, że sprawozdanie przesyła się do podmiotu kontrolowanego za pomocą systemu teleinformatycznego	Jak w treści uwagi	Uwaga nieuwzględniona. Wykonywanie innych czynności w postępowaniu za pomocą systemu teleinformatycznego ARiMR

	Związku Województw RP		Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Biorąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenia związane z tym, że w czynnościach kontrolnych ze strony beneficjenta dla działań delegowanych często biorą udział osoby inne niż zajmujące się wnioskami o przyznanie pomocy lub o płatność lub w przypadku działań Leader osoby nie mające doświadczenia w obsłudze tego systemu, nie korzystające z pomocy podmiotów zewnętrznych w tym zakresie, to mogą one mieć utrudniony dostęp do systemu teleinformatycznego. W związku z tym proponuje się w tym zakresie analogiczny zapis jak w projektowanym art. 105 ust. 7, dotyczący korespondencji na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej bez wykorzystania systemu teleinformatycznego Agencji.		(np. przekazanie sprawozdania z kontroli na miejscu) przyczyni się do szybszego załatwienia sprawy danego wnioskodawcy. Ponadto w art. 105 ust. 7 mowa jest o kontrolach IZ, która nie ma dostępu do systemu teleinformatycznego. Natomiast dostęp ten będą miały podmioty wdrażające.
95.	ARiMR	Art. 103	Zasady przeprowadzania kontroli na miejscu w zakresie przestrzegania norm i wymogów podstawowych powinny dotyczyć właściwego organu kontroli jakim	Zmiana treści art. 103 na następującą: „Minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb	Uwaga nieuwzględniona. Brak potrzeby doprecyzowania. Przepis ma charakter fakultatywny. W przepisach obowiązujących

			jest Agencja płatnicza oraz Powiatowy lekarz weterynarii.	przeprowadzania kontroli na miejscu w ramach warunkowości realizowanych przez Agencję Płatniczą oraz Powiatowego lekarza weterynarii, mając na względzie zapewnienie przeprowadzania tych kontroli w jednolity sposób na obszarze całego kraju.”	znajduje się analogiczna delegacja.
96.	ARiMR	Art. 104	Zasadne jest doprecyzowanie istniejącego zapisu o informację, że w rozporządzeniu zostaną określone szczegółowe warunki jakie powinny spełnić jednostki organizacyjne, którym ARiMR może powierzyć przeprowadzenie kontroli na miejscu.	Zmiana treści art. 104 na następującą: „1. Agencja płatnicza może powierzyć przeprowadzenie kontroli na miejscu innym jednostkom organizacyjnym dysponującym odpowiednimi warunkami organizacyjnymi, kadrowymi i technicznymi. 2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki jakie powinny spełniać jednostki organizacyjne, którym można powierzyć przeprowadzanie kontroli.”.	Uwaga nieuwzględniona. Jeśli będzie potrzeba powierzenia przeprowadzania kontroli na miejscu innym jednostkom to kwestie te mogą zostać uregulowane w wytycznych instytucji zarządzającej.
97.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 115	Rolnicy uczestniczący w operacjach związanych z transferem wiedzy oraz prowadzący gospodarstwa w ramach sieci gospodarstw demonstracyjnych prowadzonej przez Centrum Doradztwa	W rozdziale 10 projektu ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej po art.115 proponujemy dodać artykuł w następującym brzmieniu "Rolnikowi prowadzącemu gospodarstwo	Uwaga nieuwzględniona. W celu umożliwienia udziału rolnikowi w projektach demonstracyjnych wprowadzono poprawkę w ustawie o podatku od osób fizycznych, przepisami

		<p>Rolniczego w Brwinowie tytułem rekompensaty za utracone korzyści, będą otrzymywali środki finansowe w formie ryczałtowej za udostępnienie gospodarstwa do celów szkoleniowych oraz udział w prowadzeniu demonstracji (szkolenia praktycznego). Biorąc pod uwagę konieczność prowadzenia szkoleń na obiektach demonstracyjnych w okresie wegetacji w wielu gospodarstwach przychody z tego tytułu miesięczne mogą przekroczyć kwotę minimalnego wynagrodzenia, a tym samym pozbawią rolnika możliwości pozostania w KRUS. W związku z powyższym istnieje konieczność wprowadzenia uregulowań formalnoprawnych w tym zakresie w stosownych aktach prawnych. Uregulowanie powyższych problemów może mieć kluczowe znaczenie dla rozwoju i funkcjonowania sieci gospodarstwach demonstracyjnych oraz realizacji kolejnych projektów demonstracyjnych, jak również realizacji Planu Strategicznego</p>	<p>rolne w ramach sieci gospodarstw demonstracyjnych prowadzonej przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie oraz uczestniczącemu w operacji/ interwencji związanej z transferem wiedzy, tytułem utraconych korzyści może być wypłacona dieta nie przekraczająca miesięcznie wysokości dwukrotności najniższego wynagrodzenia."</p>	<p>ustawy z dn.4 listopada 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 –2020 oraz ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. poz. 2433). Tym samym, nie ma przeszkód, aby rolnik brał udział w rolniczych demonstracjach upowszechnieniowych, zgodnie z celami demonstracji i otrzymywał na ten cel środki finansowe.</p>
--	--	--	--	--

			WPR, szczególnie w zakresie AKIS		
98.	Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie	Art. 111 ust. 2	<p>We wskazanym zapisie brakuje doradców rolnośrodowiskowych. Plany działalności rolnośrodowiskowej przygotowują również doradcy rolnośrodowiskowi.</p> <p>Uwaga dotyczy również pozostałych przepisów gdzie są podani jedynie doradcy rolniczy i eksperci przyrodniczy.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Na podstawie przepisu projektu ustawy, doradca rolnośrodowiskowy będzie specjalizacją w ramach doradcy rolniczego. Wszystkie osoby, które na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 były wpisane na listę doradców rolnośrodowiskowych, z dniem wejścia w życie przepisów ustawy zostaną wpisane na listę doradców rolniczych ze specjalizacją rolnośrodowiskową. Zadania tych osób w odniesieniu do programów rolnośrodowiskowo - klimatycznych będą wynikały z przepisów</p>

					wykonawczych do ustawy.
99.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 111 ust. 5	<p>Dodanie punktu dotyczącego prowadzenia list doradców</p> <p>Wprowadzenie możliwości prowadzenia całej korespondencji dotyczącej wpisu i skreślenia z listy doradców za pomocą obiegu elektronicznego.</p> <p>Pozwoli to wzorem korespondencji ARIMR – Rolnik usprawnić kontakty między stronami oraz zmniejszyć obciążenia finansowe.</p> <p>Lub też prowadzenie przynajmniej procedury wpisu na listę doradców w formie elektronicznej ponieważ w 99% przypadków wnioski te są rozpatrywane pozytywnie.</p> <p>Lub też dodanie zapisu przy wpisie na listę doradców: Jeżeli żądanie ze strony zgadza się w 100% nie wysyła się decyzji administracyjne.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Decyzja administracyjna musi być wydawana każdorazowo. Jeśli chodzi o sposób wydawania decyzji (papierowo lub elektronicznie) to kwestia ta jest uregulowana w kodeksie postępowania administracyjnego.</p> <p>Zgodnie z art. 14 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego (dalej k.p.a.) zasadą jest, że sprawy należy załatwiać w formie pisemnej lub w formie dokumentu elektronicznego (w rozumieniu przepisów o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne), doręczanego środkami komunikacji elektronicznej.</p> <p>Warunki, jakie muszą być spełnione, aby mogło nastąpić doręczenie drogą elektroniczną określa art. 391 k.p.a. tzn. doręczenie za pomocą środków komunikacji elektronicznej może być dokonane, jeżeli</p>

					strona: 1) wystąpiła do organu administracji publicznej o doręczenie albo 2) wyraziła zgodę na doręczenie jej pism za pomocą tych środków.
100.	Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu	Art. 111 ust. 6 i 7	Takie wymagania powodują, że osoby z wyższym wykształceniem w kierunku nie rolniczym ale z ogromną wiedzą, doświadczeniem i licznymi szkoleniami z zakresu rolnictwa nie mogą być doradcami rolniczymi. Ponadto w Ośrodkach coraz częściej potrzeba specjalistów z różnych dziedzin. Zatrudniane są osoby po ochronie środowiska, odnawialnych źródłach energii czy budownictwa i one również nie mogą być wpisani na listę doradców. Brak doradców na takiej liście lub ich niewystarczająca liczba wyklucza Ośrodki z korzystania z możliwości wnioskowania o dodatkowe dofinansowanie np. usługi doradcze. Należy wziąć również pod uwagę, że doradztwo starzeje się. Brak młodych osób do pracy.		Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115, państwa członkowskie muszą zapewnić, aby doradcy rolniczy posiadali odpowiednie kwalifikacje, a w przypadku doradztwa rolniczego niezbędne jest posiadanie wiedzy z dziedziny nauk rolniczych.
101.	Wielkopolski Ośrodek	Art. 111 ust. 7 pkt 1 lit. b	Należy zmniejszyć ilość punktów ECTS. Odsetek osób	b) inny kierunek studiów wyższych obejmujący	Uwaga nieuwzględniona Przepisy, regulujące kwestie

	Doradztwa Rolniczego w Poznaniu		zatrudnionych po studiach rolniczych jest coraz mniejszy ze względu na małą ilość absolwentów kierunku Rolnictwo. Coraz częściej kandydaci na stanowisko Doradcy Rolniczego kończą kierunki na Wydziale Rolnictwo z dziedziny nauk rolniczych, ale przeliczanie im punktów ECTS jest problematyczne, zwłaszcza że nie ma wsparcia w tym temacie ze strony uczelni i CDR w Brwinowie.	przedmioty z dziedziny nauk rolniczych w wymiarze co najmniej 40 punktów ECTS lub studia podyplomowe obejmujące przedmioty z dziedziny nauk rolniczych w wymiarze co najmniej 20 punktów ECTS	posiadanego wykształcenia, zrównują ukończenie studiów wyższych na określonym kierunku z uzyskaniem określonej liczby punktów ECTS. Zaproponowane 60 pkt. ECTS to minimalna liczba punktów, jaką powinna uzyskać osoba w ciągu 1 roku studiów, a studia trwają co najmniej 3 lata w przypadku I stopnia i 2 lata w przypadku II stopnia (łącznie – co najmniej 5 lat). Dlatego nie ma uzasadnienia zmniejszanie liczby 60 pkt. ECTS, która obowiązywała również w PROW 2014–2020, podobnie jak 30 pkt. ECTS w przypadku studiów podyplomowych. Zgodnie zobowiązującymi przepisami 30 pkt. ECTS - jest to minimalna liczba, wymagana dla studiów podyplomowych (art. 160 ust. 2 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce - Dz. U. z 2022 r. poz.433).
102.	Wielkopolski Ośrodek	Art. 112 ust. 1 i 2	Od czego uzależnione jest, że mogą być odpłatne lub		Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z przepisem

	Doradztwa Rolniczego w Poznaniu		nieodpłatne? Szkolenia powinny być nieodpłatne. Powinno to być robione w ramach działalności statutowej CDR (szkolenie doradców z państwowych jednostek jest nieodpłatne).		projektu ustawy udział w szkoleniu podstawowym jest nieodpłatny albo odpłatny. W przypadku szkolenia podstawowego odpłatnego, każdy uczestnik tego szkolenia ponosi takie same opłaty, a ich wysokość nie przekracza całkowitych kosztów związanych z przeprowadzaniem tego szkolenia w przeliczeniu na jednego uczestnika tego szkolenia. W miarę dostępności środków zakłada się, że szkolenia będą nieodpłatne.
103.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 112 ust. 1 i 2	Jest w projekcie: Udział w szkoleniu podstawowym jest nieodpłatny albo odpłatny. W przypadku szkolenia podstawowego odpłatnego, każdy uczestnik tego szkolenia ponosi takie same opłaty, a ich wysokość nie przekracza całkowitych kosztów związanych z przeprowadzaniem tego szkolenia w przeliczeniu na jednego uczestnika tego szkolenia. Czy nie należało by dodać informacji o szkoleniach uzupełniających ? Zmiana		Uwaga nieuwzględniona. Projekt ustawy określa, że w tym przypadku obowiązują takie same zasady, jak w przypadku szkoleń podstawowych.

			<p>Pozowali to w jednym punkcie zawrzeć informacje o szkoleniach podstawowych i uzupełnianych nie zaś dodawać punkt w którym są odesłania do punktu wyżej. Poprawi to czytelność ustawy.</p> <p>Treść zapisu Udział w szkoleniu podstawowym i uzupełniających jest nieodpłatny albo odpłatny. W przypadku szkolenia podstawowego odpłatnego, każdy uczestnik tego szkolenia ponosi takie same opłaty, a ich wysokość nie przekracza całkowitych kosztów związanych z przeprowadzaniem tego szkolenia w przeliczeniu na jednego uczestnika tego szkolenia.</p>		
104.	Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu	Art. 112 ust. 7; Art. 114	<p>Nie ma chyba innej branży, w której przy zmianie stanu wiedzy z danego zakresu robi się szkolenie i przeprowadza egzamin. W tym roku mamy już dwa takie szkolenia i dwa egzaminy. Art. 114 – jak wyżej</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z art. 15, ust. 3 rozporządzenia 2021/2115, państwa członkowskie zapewniają, aby doradcy świadczący usługi doradcze byli odpowiednio wykwalifikowani i stosownie przeszkoleni. Szkolenia są prowadzone, gdy są niezbędne dla zapewnienia odpowiedniej jakości usług doradczych dla rolników. W związku z</p>

					rozpoczęciem nowego okresu programowania w 2023 r., liczba szkoleń jest odpowiednio większa.
105.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 112 ust. 8 pkt 2	<p>Postuluje się zmiana zapisu, która nie będzie odwoływać się do punktów wcześniejszych, zapis jest na tyle krótki, że można wprowadzić cały zapis nie zaś odwołania.</p> <p>Proponowany zapis: Do egzaminu uzupełniającego może przystąpić osoba, która ukończyła szkolenie uzupełniające w zakresie odpowiadającym zakresowi tego egzaminu nie wcześniej niż 6 miesięcy przed dniem tego egzaminu.</p>		Uwaga nieuwzględniona. Przepis został skonstruowany zgodnie z zasadami tworzenia dokumentów prawnych, a wprowadzone odwołania jednoznacznie określają, kiedy można przystąpić do egzaminu.
106.	Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie	Art. 112 ust. 7, 8 i 9	<p>Należy zrezygnować z egzaminów ze szkoleń uzupełniających.</p> <p>Wystarczy obowiązkowy udział w szkoleniu, aby uzupełnić wiedzę i umiejętności w danym zakresie. Dodatkowo obecnie szkolenia uzupełniające są prowadzone przed zatwierdzeniem stosownych aktów prawnych, co nie gwarantuje pełnego zakresu wiedzy.</p>		Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z art. 15 ust. 3 rozporządzenia 2021/2115, państwa członkowskie zapewniają, aby doradcy świadczący usługi doradcze byli odpowiednio wykwalifikowani i stosownie przeszkoleni. Zdanie egzaminu zapewnia, że uczestnik szkoleń zdobył wiedzę, niezbędną dla prawidłowego świadczenia usług doradczych. W

					<p>związku z rozpoczęciem nowego okresu programowania w 2023 r., szkolenia prowadzone są wyprzedzająco, na podstawie dostępnych dokumentów i ustaleń, w celu przygotowania doradców. Obecnie trwają szkolenia z nowych obowiązków i wyzwań nakładanych na rolników na podstawie zreformowanej WPR, opublikowanych strategii UE oraz zatwierdzonego Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej.</p>
107.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 113 ust. 3	<p>Dodanie zapisu dotyczącego przesłanek upoważniających do skreślenia z listy doradców, wzorem zapisów z projektu Ustawy w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o charakterystyce energetycznej budynków</p> <p>1) gdy na podstawie powziętej informacji stwierdzi, że osoba uprawniona sporządza dokument niezgodnie z metodyką doradzania i przekazała dokumenty do zlecającemu jego sporządzenie. Obecnie nie ma praktycznie,</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>W ustawie nie przewidziano uprawnień dla CDR do przeprowadzania kontroli jakości świadczonych usług doradczych. Natomiast w przepisie projektu ustawy przewidziano skreślenie doradcy z listy w przypadku skazania go prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.</p>

			<p>żadnych możliwości skreślenia osoby która niewłaściwie świadczy usługi doradcze: np. W planie poprawy dobrostanu wypełnia jedynie strony potrzebne dla ARiMR, a pozostałą część dokumentacji pozostaje pusta. Osoba taka powinna być skreślona z listy doradców na przynajmniej 2 lata a po tym terminie musi odbyć szkolenie uzupełniające. Proponowana treść zapisu: gdy na podstawie powziętej informacji stwierdzi przynajmniej 3 przypadków, że osoba wpisana na listę doradców rolniczych / ekspertów przyrodniczych sporządza dokument niezgodnie z metodyką doradzania i przekazała dokumenty zlecającemu ich sporządzenie.</p>		
108.	Urząd Ochrony Danych Osobowych	Art. 113 ust. 3	<p>Projektodawca w art. 113 ust. 3 projektu wskazuje, że Osobę wpisaną na listę, o której mowa w art. 111 ust. 1 i 2, skreśla się z tej listy: 1) na jej żądanie lub 2) w przypadku niezdania przez tę osobę egzaminu uzupełniającego, lub 3) w przypadku skazania tej osoby prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe,</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Przeprowadzono analizę pod kątem źródeł pozyskiwania informacji będących podstawą do skreślenia z listy.</p> <p>Wszystkie, wymienione w przepisie projektu ustawy przesłanki skreślenia z listy,</p>

		<p>lub 4) w przypadku jej śmierci, lub 5) w przypadku niedokonania przez te osobę zgłoszenia zmiany danych wymienionych w art. 111 ust. 8 mimo wezwania, o którym mowa w art. 111 ust. 11, w terminie wskazanym w tym wezwaniu, lub 6) w przypadku nieprzestrzegania zobowiązania, o którym mowa w art. 111 ust. 6 pkt 2. Przepis ten należy poddać ponownej analizie pąd kątem doprecyzowania na jakiej podstawie prawnej, z jakich źródeł oraz w jaki sposób wykonawca tworzonych norm będzie pozyskiwał wymienione informacje. Prawa i obowiązki związane z przetwarzaniem danych osobowych w tym ich pozyskiwanie, muszą wynikać wprost z przepisów prawa. W kwestii skazania tej osoby prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe należy zwrócić uwagę, iż przetwarzanie informacji dotyczących skazań może odbywać się jedynie z zachowaniem przesłanek i warunków wynikających z art. 10</p>		<p>są uzasadnione.</p> <p>W przypadku śmierci, stwierdzonej na podstawie wiarygodnych dokumentów, doprecyzowano, że nie jest wymagane wydanie decyzji administracyjnej.</p>
--	--	---	--	---

			rozporządzenia 2016/679 ⁴ , w zakresie odpowiedniego do celów opiniowanej regulacji zabezpieczenia praw i wolności osób, których dane dotyczą, oraz z uwzględnieniem motywu 75 rozporządzenia 2016/679 ⁵ .		
109.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 113 ust. 4	<p>Jest w projekcie: 4. Uznaje się, że doradca rolniczy lub ekspert przyrodniczy nie przestrzega zobowiązania, o którym mowa w art. 111 ust. 6 pkt 2, jeżeli:</p> <p>1) pozostaje w stosunku prawnym lub faktycznym z podmiotem, którego przeważająca działalność gospodarcza polega na produkcji lub obrotu maszynami, urządzeniami, materiałami lub środkami przeznaczonymi dla rolnictwa lub przemysłu rolno-spożywczego;</p> <p>Postuluje się zmianę zapisu dotyczącego podmiotem, którego przeważająca działalność gospodarcza polega na produkcji lub obrotu maszynami,</p>		<p>Uwagę nieuwzględniona.</p> <p>Nie przedstawiono propozycji zmiany przepisu. CDR, podejmując prowadząc postępowanie administracyjne, w przypadku wątpliwości może poprosić o dodatkowe wyjaśnienia lub dokumenty.</p>

⁴ Zgodnie z art. 10 rozporządzenia 2016/679 Przetwarzania danych osobowych dotyczących wyroków skazujących oraz naruszeń prawa lub powiązanych środków bezpieczeństwa na podstawie art. 6 ust. 1 wolno dokonywać wyłącznie pod nadzorem władz publicznych lub jeżeli przetwarzanie jest dozwolone prawem Unii lub prawem państwa członkowskiego przewidującymi odpowiednie zabezpieczenia praw i wolności osób, których dane dotyczą. Wszelkie kompletne rejestry wyroków skazujących są prowadzone wyłącznie pod nadzorem władz publicznych.

⁵ Zgodnie z motywem 75 rozporządzenia 2016/679 przetwarzanie niezgodne z zasadami ochrony danych przewidzianymi w rozporządzeniu może prowadzić do poważnych naruszeń praw i wolności osób, które dane dotyczą, w szczególności do uszczerbku fizycznego, szkód majątkowych lub niemajątkowych czy też naruszenia dobrego imienia.

			<p>urządzeniami, materiałami lub środkami przeznaczonymi dla rolnictwa lub przemysłu rolno-spożywczego;</p> <p>CDR w Brwinowie nie ma narzędzi ani podstawy prawnej do weryfikacji czy przeważającą działalnością danego podmiotu jest obrót środkami do produkcji. (Czy przewaga ta dotyczy obrotu finansowych czy zatrudnienia)</p> <p>Proponuje się zmianę zapisu lub treści oświadczenia:</p>		
110.	Urząd Ochrony Danych Osobowych	Art. 129	<p>W związku z propozycją art. 129 projektu zgodnie z którą dokonuje się zmiany brzmienia art. 10c ust. 2 pkt 1 ustawy o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2157), należy wskazać na ogólne odesłanie do ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2070 oraz z 2022 r. poz. 1087) w kwestii uwierzytelnienia w systemie teleinformatycznych Agencji. Zgodnie z zasadą przejrzystości, dla sformułowania precyzyjnych dla wykonawców norm środki identyfikacji należy</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Odesłanie do ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne nie jest ogólne. W art. 129 wskazano na art. 20a ust. 1 tej ustawy.</p>

			wskazać wprost a nie odwoływać się ogólnie do art. 20a ust. 1 ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.		
111.	Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 129	Art. 129 projektowanej ustawy dotyczący zmian w ustawie z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2157) w zmienianym w niej art. 10c ust. 4 pkt 2 wskazuje, że załączniki do wniosku lub innego pisma dołącza się jako dokumenty utworzone za pomocą tego systemu, a w przypadku gdy stanowią dokumenty wymagające opatrzenia przez osobę trzecią, dołącza się je w postaci elektronicznej jako: a) dokumenty opatrzone przez tę osobę kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem osobistym albo podpisem zaufanym albo b) elektroniczne kopie dokumentów sporządzonych w postaci papierowej i opatrzonych przez tę osobę podpisem własnoręcznym, zapisane w formacie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 18 pkt	Jak w treści uwagi	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z projektowanym przepisem wymóg dołączenia dokumentów opatrzonych odpowiednim podpisem dotyczy jedynie tych dokumentów, które wymagają opatrzenia podpisem przez osobę trzecią.

			<p>3 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne. Proponuje się dodać do katalogu tych dokumentów też takie, które są <u>wystawione przez</u> podmioty upoważnione nie ograniczając ich tylko do wymagających opatrzenia podpisem przez osobę trzecią dlatego. Jest to sprawdzone rozwiązanie zaczerpnięte z systemu zamówień publicznych, gdzie elektroniczna już funkcjonuje od kilku lat. Może się zdarzyć tak, że dokument taki nie wymaga podpisu.</p>		
112.	Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 129	<p>ART. 129 projektowanej ustawy dotyczący zmian w ustawie z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2157) w zmienianym w niej art. 10c ust. 5 wskazuje, że w przypadku dokumentów dotyczących kontroli przekazywanych stronie postępowania za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, są one opatrywane przez podmiot przeprowadzający kontrolę kwalifikowanym podpisem</p>	Jak w treści uwagi	<p>Uwaga nieuwzględniona. Przepis mówi ogólnie o kontrolach ponieważ powinien mieć charakter uniwersalny i uwzględniać wszystkie kontrole przeprowadzane na podstawie różnych aktów prawnych.</p>

			elektronicznym albo kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną. Należy sprecyzować, czy dotyczy to kontroli administracyjnych czy kontroli na miejscu czy zewnętrznych. Ponadto należy się zastanowić nad koniecznością podpisywania w zaproponowany sposób dokumentów dotyczących kontroli w sytuacji gdy system co do zasady obsługuje strona postępowania.		
113.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 129 [str. 67]	Z uwagi na specyfikę interwencji LEADER proponuje się wprowadzenie odrębnych regulacji w zakresie składania i dalszego procedowania wniosków o przyznanie pomocy.	Jak wynika z proponowanych zmian, wnioski o przyznanie pomocy mają być składane wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego ARiMR. Należy zatem precyzyjnie wskazać, w jaki sposób zapewniony zostanie LGD dostęp do tego systemu, a następnie dalsze przekazywanie złożonych wniosków do zarządu województwa. Wraz z wnioskami LGD zobowiązana będzie również do przekazania dokumentacji z przeprowadzonego wyboru operacji – w jakiej formie ma to zrobić? Czy także za pomocą systemu, czy w wersji	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga wykraczająca poza zakres ustawy. Doprecyzowanie w jaki sposób zapewniony zostanie LGD dostęp do tego systemu, a następnie dalsze przekazywanie złożonych wniosków do zarządu województwa, nie powinno się odbywać na poziomie ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej.

				<p>papierowej? Czy w takiej sytuacji terminy przekazania ww. dokumentów mogą być różne? Jak postępować z wnioskami, które nie zostaną przez LGD wybrane do finansowania? Czy na poziomie LGD mają one zostać „zamknięte” w systemie? W jaki sposób przekazywać należy dokumentację z wniesionego protestu? Z uwagi na złożoność procesu oceny wniosków oraz fakt, że nie planuje się rejestracji umów ramowych w systemie ARiMR, wartym rozważania jest wyłączenia LEADERA z obsługi przez system i poprzestanie na tradycyjnym, papierowym obiegu dokumentów. Doświadczenia obecnej perspektywy pokazują, że stworzenie systemu do obsługi LEADERA jest bardzo trudne. Nadal nie mamy sprawnie działającego systemu do obsługi PROW 2014-2020, który mógłby uchodzić za narzędzie wspierające wdrażanie programu. W nowej perspektywie więcej regionów zdecydowało się na wdrażanie</p>	
--	--	--	--	--	--

				RLKS w formule bezpośredniej, zatem bardziej pożądanym narzędziem będzie oprogramowanie, które umożliwi kontrolę budżetów, postęp realizacji wskaźników oraz poziom zakontraktowania i rozliczenia środków w ramach LSR.	
114.	ARiMR	Art. 129 pkt 2 (dotyczy art. 10c ust. 3a ustawy o ARiMR)	Propozycja przepisu ma na celu uregulowanie kwestii związanej z możliwością udzielenia za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji pełnomocnictwa w sprawach, w których wniosek jest składany za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji. Taka możliwość będzie istnieć od dnia opublikowania przez Prezesa Agencji komunikatu w tym zakresie na stronie internetowej Agencji.	W art. 129 pkt 2 projektu ustawy proponujemy, aby w art. 10c ustawy o ARiMR po ust. 3 dodać ust. 3a w brzmieniu: „3a. Udzielenie pełnomocnictwa w sprawach w których wniosek jest składany za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, może być dokonywane za pomocą tego systemu. Udzielenie pełnomocnictwa, o którym mowa w zdaniu pierwszym, jest możliwe od dnia opublikowania przez Prezesa Agencji komunikatu w tym zakresie na stronie internetowej Agencji.”	Uwaga uwzględniona ze zmianą uzgodnioną z ARiMR.
115.	ARiMR	Art. 129 pkt 3 lit. e (dotyczy art. 29 ust. 9a-9d ustawy o ARiMR)	Zaproponowane regulacje mają na celu wprowadzenie w zakresie prowadzenia postępowań dotyczących ustalania kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych	W art. 129 pkt 3 projektu ustawy po lit. d proponujemy dodać lit. e w brzmieniu: „e) po ust. 9 dodaje się ust. 9a-9e w brzmieniu:	Uwaga nieuwzględniona z powodu uwzględnienia licznych uwag zgłoszonych w ramach konsultacji publicznych.

			<p>zasady korzystania z systemu teleinformatycznego Agencji. W tym celu sformułowano zapisy, które są wzorowane na zaproponowanych w odniesieniu do art. 10c ustawy o ARiMR, a w pozostałym zakresie odesłano do odpowiedniego stosowania art. 10c ustawy o ARiMR.</p>	<p>„9a. Wniosek w sprawach o wznowienie postępowania administracyjnego, o zmianę lub uchylenie decyzji administracyjnej, o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnej, o stwierdzenie wygaśnięcia decyzji administracyjnej, dotyczących spraw, o których mowa w ust. 1, składa się za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji po uwierzytelnieniu w tym systemie podmiotu składającego dany wniosek zgodnie z ust. 1 i 2.</p> <p>9b. Odwołanie od decyzji wydanych w sprawach, o których mowa w ust. 1, 9a i 9c, a także inne środki zaskarżenia, składa się za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji po uwierzytelnieniu w tym systemie podmiotu składającego dany wniosek zgodnie z ust. 1 i 2.</p> <p>9c. Wszczęcie postępowania w sprawie, o której mowa w ust. 1, oraz wszczęcie przez jednostki organizacyjne Agencji albo organ podmiotu wykonującego zadania delegowane postępowania w sprawie o wznowienie postępowania</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>administracyjnego, o zmianę lub uchylenie decyzji administracyjnej, o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnej, o stwierdzenie wygaśnięcia decyzji administracyjnej, dotyczących spraw, o których mowa w ust. 1, następuje za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji.</p> <p>9d. Wymiana korespondencji dotyczącej postępowania w sprawie, o której mowa w ust. 1, oraz prowadzonych przez jednostki organizacyjne Agencji albo organ podmiotu wykonującego zadania delegowane postępowań w sprawach wskazanych w ust. 9a-9c, w tym składanie pism przez stronę postępowania i doręczanie pism stronie postępowania, oraz wykonywanie przez stronę postępowania innych czynności dotyczących postępowania, w tym podpisywanie dokumentów, następuje za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, chyba że nie ma możliwości przesłania stronie postępowania zawiadomienia, o którym mowa w art. 10c ust. 4 pkt 6. Do</p>	
--	--	--	--	--	--

				wymiany korespondencji dotyczącej postępowania oraz do wykonywania przez stronę postępowania innych czynności dotyczących postępowania przepisy art. 10c ust. 1–6a stosuje się odpowiednio. 9e. W przypadku gdy z przepisów prawa wynika obowiązek wydania, przekazania lub dostarczenia akt spraw objętych postępowaniami, o których mowa w ust. 1, 9a, 9b lub 9c, lub dokumentów składających się na te akta, lub odpisów, wyciągów lub kopii tych dokumentów, do spełnienia tego obowiązku wystarczające jest wydanie, przekazanie lub dostarczenie uwierzytelnionego wydruku elektronicznej kopii tych dokumentów.”;	
116.	ARiMR	Dodanie dodatkowego przepisu do art. 129 pkt 3 (dotyczy dodania dodatkowego ustępu do art. 29 ustawy o ARiMR)	Zaproponowane brzmienie przepisu stanowi podstawę do odstąpienia od wszczęcia postępowania w oparciu o art. 29 ust. 1 w sytuacji jeśli kwota nienależnie lub nadmiernie pobranych środków nie przekracza równowartości 100 euro przeliczonej na złote według kursu euro ustalonego dla danego	Uwaga do art. 129 pkt 3: „c) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu: „3a. Do ustalenia kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych, w wysokości nie wyższej od kwoty stanowiącej równowartość 100 euro, określonej w decyzji, o której	Uwaga nieuwzględniona. Zgodne z informacjami przekazanymi przez ARiMR na spotkaniu w MRiRW 13.12.2022 r. system teleinformatyczny ARiMR nie jest jeszcze gotowy na takie rozwiązanie.

			funduszu Unii Europejskiej zgodnie z odrębnymi przepisami, a rozstrzygnięcie w zakresie jej ustalenia może być zawarte w decyzji przyznającej pomoc. Takie rozwiązanie umożliwi stronie ewentualne złożenie odwołania od decyzji w zakresie ustalenia kwoty poniżej 100 EUR. Jeżeli takiej decyzji nie będzie, kwota poniżej 100 EUR będzie ustalana w trybie art. 29.	mowa w ust. 3, nie wszczyna się postępowania, o którym mowa w ust. 1.	
117.	ARiMR	Art. 130 ust.1 pkt. 2a)	Proponuje się zmianę terminu przekazania na 15 września danego roku, co umożliwi ARiMR zaimplementowanie danych w systemie informatycznym oraz realizację zaliczek na poczet płatności.	„2a) przekazywać Prezesowi Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej w formie dokumentu elektronicznego opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, na formularzu udostępnionym przez tę agencję wykaz producentów roślin będących producentami, o których mowa w ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o	Uwaga nieuwzględniona. Skrócenie terminu zwiększa ryzyko, że ze wsparcia będzie mogła skorzystać mniejsza liczba rolników, którzy zadeklarowali prowadzenie integrowanej produkcji roślin. Aby potwierdzić, że rolnik spełnia wymagania integrowanej produkcji roślin wymagana jest kontrola przeprowadzona przez jednostkę certyfikującą. Kontrole takie nie mogą być wykonane zbyt wcześnie, ponieważ wiele obowiązkowych wymogów nie będzie możliwych do zweryfikowania. Dodatkowo

				przyznanie płatności (Dz. U. z 2022 r. poz. 2001), którzy prowadzą integrowaną produkcję roślin, do dnia 15 września każdego roku;”,	należy wziąć pod uwagę czas oczekiwania na wykonanie niezbędnych analiz laboratoryjnych pod kątem obecności pozostałości środków ochrony roślin, metali ciężkich oraz azotanów i azotynów.
118.	ARiMR	Art. 130 ust. 1 b)	Proponowana zmiana umożliwi przygotowanie danych niezbędnych do wypłaty zaliczek na poczet płatności bezpośrednich.	„do dnia 30 września każdego roku” proponuje się zmienić na „do dnia 15 września każdego roku”	Uwaga nieuwzględniona. Skrócenie terminu zwiększa ryzyko, że ze wsparcia będzie mogła skorzystać mniejsza liczba rolników, którzy zadeklarowali prowadzenie integrowanej produkcji roślin. Aby potwierdzić, że rolnik spełnia wymagania integrowanej produkcji roślin wymagana jest kontrola przeprowadzona przez jednostkę certyfikującą. Kontrole takie nie mogą być wykonane zbyt wcześnie, ponieważ wiele obowiązkowych wymogów nie będzie możliwych do zweryfikowania. Dodatkowo należy wziąć pod uwagę czas oczekiwania na wykonanie niezbędnych analiz laboratoryjnych pod kątem

					obecności pozostałości środków ochrony roślin, metali ciężkich oraz azotanów i azotynów.
119.	Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa	Art. 130 pkt 1 lit c	Jednocześnie ustawodawca w projektowanym art. 60 ust. 2 pkt 4 daje podmiotom certyfikującym dostęp do baz danych zgromadzonych przez ARiMR w zakresie niezbędnym do przekazania wykazu producentów. W opinii Głównego Inspektoratu udostępnienie danych przez Agencji podmiotowi certyfikującemu na podstawie danych zebranych w zgłoszeniu do IP nie będzie możliwe bez narażenie danych osobowych innych producentów rolnych. Możliwość dostępu do danych ARiMR bez posiadania przez podmiot certyfikujący numeru producenta oraz numerów działek (które mają być certyfikowane IP)		Uwaga nieuwzględniona. ARiMR przetwarza dane i jest zobowiązana do zapewnienia ich ochrony.

		<p>będzie potencjalnie umożliwiała temu podmiotowi wgląd do danych rolników, którzy nie są objęci certyfikacją IP lub wgląd do danych dot. działek ewidencyjnych i upraw nie będących w systemie IP. Główny Inspektorat proponuje przeorganizowanie sposobu wymiany informacji pomiędzy ARiMR a podmiotami certyfikującymi. Według GIORiN to Agencja powinna w ramach przyjmowanych od producentów rolnych wniosków zbierać informacje dotyczące złożonego zgłoszenia do podmiotu certyfikującego wraz z danymi dotyczącymi nr działek ewidencyjnych i zgłoszonych upraw oraz nazwy jednostki certyfikującej i nadanego przez nią nr. wpisu producenta do rejestru. Zebrane dane przez ARiMR następnie powinny zostać udostępniane do weryfikacji odpowiednim podmiotom certyfikującym, które potwierdzą złożone zgłoszenie producenta do systemu IP. Jednocześnie należy</p>		
--	--	---	--	--

			zauważyć, że projektowane przepisy nie regulują wymiany informacji dotyczącej uzyskania certyfikatu IP przez producenta. Informacja dotycząca uzyskania certyfikatu przez producenta IP jest kluczowa i powinna zostać przekazywana do ARiMR w celu aktywacji wsparcia.		
120.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 7) – nowy art. 15b [str. 74]	Należy sprecyzować, w jakim trybie będą przeprowadzone kontrole – czy zgodnie z przepisami ustawy z 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej?	Ma to znaczenie dla prawidłowego upoważnienia pracowników UM do prowadzenia czynności kontrolnych.	Uwaga nieuwzględniona. W umowie ramowej mamy np. postanowienia dotyczące kontroli dla organów i jednostek organizacyjnych, upoważnionych do kontroli, przeprowadzania kontroli LGD w zakresie wyboru i realizacji LSR, w tym dokonywania wyboru operacji lub grantobiorców przez LGD.
121.	Samorząd Województwa Mazowieckiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 12 W zakresie art. 18c ust. 1	Proponuje się przyjąć następujące brzmienie: „Art. 18c.1. LGD, nie później niż do końca danego roku, podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej, uzgodniony i zaakceptowany przez zarząd województwa, harmonogram naborów wniosków o udzielenie wsparcia na kolejny rok.	Czas potrzebny na analizę i uzgodnienie harmonogramów ze wszystkimi LGD z obszaru województwa. Konieczność zatwierdzenia harmonogramu przez zarząd województwa spowoduje, że zarząd województwa będzie miał instrument do planowania harmonogramów naborów wniosków łącznie dla	Uwaga nieuwzględniona. Uzgodniony oznacza to samo, co zaakceptowany. Zarządzanie harmonogramem opisane zostanie w Wytycznych.

			Harmonogram naborów wniosków jest przekazywany do Zarządu Województwa do zaakceptowania nie później niż do końca III kwartału roku poprzedzającego.”.	wszystkich LGD z danego województwa. Liczba naborów wniosków organizowanych przez LGD z samego tylko województwa mazowieckiego w skali roku liczona jest w dziesiątkach. Pozwoli to więc uniknąć spiętrzenia wniosków o przyznanie pomocy i wpłynie na efektywność wdrażania LSR.	
122.	Samorząd Województwa Mazowieckiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 14 w zakresie art. 19a ust. 2 i ust.3	Proponuje się przyjąć następujące brzmienie: „ 2. Ogłoszenie o naborze wniosków o wsparcie zawiera: 1) nazwę LGD oraz zarządu województwa; 2) przedmiot naboru wniosków o wsparcie; 3) termin, miejsce oraz formę składania wniosków o wsparcie; 4) regulamin naboru wniosków o wsparcie; 5) dane do kontaktu; 6) rodzaje i zakres tematyczny operacji, których dotyczy nabór wniosków o wsparcie; 7) limit środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o wsparcie; 8) formę wsparcia na wdrażanie LSR;	Proponuje się, żeby informacje zawarte w regulaminie stanowiły element stały, żeby nie zawierały uszczegółowienia w zakresie rodzaju i zakresu tematycznego operacji, których dotyczy nabór, limitu środków w ramach naboru, formy wsparcia, terminu składania wniosków. Regulamin powinien stanowić dokument stały, zatwierdzony jednokrotnie, a nie przed każdym naborem wniosków. Uszczegółowienie w ww. zakresie wymuszać będzie każdorazową weryfikację treści regulaminu. Liczba naborów wniosków organizowanych przez LGD z samego tylko województwa mazowieckiego w skali roku liczona jest w dziesiątkach. Wprowadzanie	Uwaga nieuwzględniona. Każdy nabór wniosków dotyczy innych zakresów wsparcia, więc nie da się ustalić informacji w regulaminie jako elementu stałego. W regulaminie dla każdego naboru LGD może zawrzeć inny zestaw kryteriów wyboru operacji, gdyż pod kryteriami wyboru operacji, podobnie jak w przypadku dotychczasowej praktyki stosowanej w zakresie polityki spójności, należy rozumieć także specyficzne, lokalne warunki określone przez LGD dla danego naboru wniosków o wsparcie.

		<p>9) maksymalny, dopuszczalny poziom wsparcia na wdrażanie LSR, kwotę wsparcia lub minimalną i maksymalną kwotę wsparcia na wdrażanie LSR.</p> <p>3. Regulamin naboru wniosków o wsparcie określa co najmniej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kryteria wyboru operacji; 2) inne warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR; 3) opis procedury udzielania wsparcia na wdrażanie LSR, w tym wskazanie i opisanie etapów postępowania z wnioskiem o wsparcie przez LGD oraz zarząd województwa; 4) sposób i formę składania wniosków o wsparcie oraz informację o dokumentach niezbędnych do udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR; 5) zakres, w jakim możliwe jest uzupełnianie lub poprawianie wniosków o wsparcie, oraz sposób, formę i termin złożenia uzupełnień i poprawek; 6) sposób wymiany korespondencji między wnioskodawcą a LGD i zarządem województwa; 7) czynności, które powinny 	<p>dodatkowo obowiązku uzgadniania regulaminu dla każdego z naborów oraz możliwość jego modyfikacji w trakcie i po naborze będzie bardzo dużym obciążeniem administracyjnym i może wpłynąć na efektywność wdrażania LSR.</p>	<p>Niemniej jednak we współpracy z SW zostanie przygotowany szablon takiego regulaminu, który będzie uzupełniany przez LGD merytorycznymi treściami – w zależności od potrzeb danego naboru wniosków o wsparcie.</p>
--	--	---	--	--

			zostać dokonane przed udzieleniem wsparcia na wdrażanie LSR, oraz termin ich dokonania; 8) informację o miejscu udostępnienia LSR, formularza wniosku o wsparcie, formularza wniosku o płatność oraz formularza umowy o udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR; 9) informację o środkach zaskarżenia przysługujących podmiotowi ubiegającemu się o wsparcie na wdrażanie LSR oraz podmiot właściwy do ich rozpatrzenia.”.		
123.	Samorząd Województwa Podkarpackiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt. 14 Dodany art. 19a ust.3 pkt 3, 4, 6,7,9	Proponuje się zastąpienie słów „na wdrażanie LSR” słowami „na operację”	Art.19 ust. 3 wskazuje co powinien zawierać regulamin naboru wniosku o wsparcie. Wobec powyższego będziemy przyznawać pomoc na operację w ramach wdrażania LSR.	Uwaga nieuwzględniona. W art. 17 ust. 1 proponuje się wprowadzenie skrótu w brzmieniu „Wsparcie, o którym mowa w art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2021/1060, zwane dalej „wsparciem na wdrażanie LSR”.
124.	Samorząd Województwa Pomorskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art.131 pkt.14) projektu ustawy w zakresie dodawanego art.19a ust.3	3) „maksymalny, dopuszczalny poziom wsparcia operacji ~~na wdrażanie LSR~~ , kwotę wsparcia lub minimalną i maksymalną kwotę wsparcia operacji; ~~na wdrażanie LSR~~ ; 4) formę wsparcia operacji; ~~na~~	Uwagi techniczne	Uwaga nieuwzględniona. W art. 17 ust. 1 wprowadzono skrót pojęcia „Wsparcie, o którym mowa w art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2021/1060” w postaci sformułowania:

		pkt.3) i 4)	wdrażanie LSR;		„wsparcie na wdrażanie LSR”, którym w dalszych przepisach ustawy trzeba się konsekwentnie posługiwać.
125.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 14) – w art. 19a ust. 4 [str. 77]	Proponuje dodać zapis: 4. Regulamin naboru wniosków o wsparcie przyjmuje LGD w uzgodnieniu z zarządem województwa. LGD występuje do zarządu województwa o uzgodnienie Regulaminu naboru wniosków o wsparcie co najmniej 30 dni przed planowanym terminem podania do publicznej wiadomości informacji o naborze wniosków o wsparcie.	Doprecyzowanie zapisu określającego termin w jakim LGD występuje do ZW o uzgodnienie Regulaminu naboru wniosków o wsparcie.	Uwaga nieuwzględniona Nie ma uzasadnienia, aby ograniczać elastyczne podejście do uzgodnienia regulaminu. W przypadku wprowadzenia ograniczenia w tym zakresie należałoby wprowadzić dodatkową regulację dotyczącą postępowania w przypadku niedotrzymania proponowanego terminu. Kluczowe jest to, żeby obie strony uzgodniły termin naboru i treść regulaminu.
126.	ARiMR	Art. 131 pkt 14 W ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (...) wprowadza się	Sformułowanie termin naboru jest powtórzone przy ogłoszeniu i w regulaminie. Wydaje się, że brak jest podstaw do dublowania terminu składania wniosków w tych dokumentach. Termin powinien być wskazywany jedynie w ogłoszeniu o naborze bowiem regulamin jest jego załącznikiem i już w samym ogłoszeniu jest taka informacja.	po art. 19 dodaje się art. 19a w brzmieniu: „Art. 19a. 1. LGD podaje do publicznej wiadomości co najmniej na swojej stronie internetowej ogłoszenie o naborze wniosków o wsparcie zgodnie z harmonogramem, o którym mowa w art. 18c ust. 1. 2. Ogłoszenie o naborze wniosków o wsparcie zawiera:	Uwaga nieuwzględniona. Ogłoszenie jest skrótową sygnałną informacją o naborze a wszystkie szczegóły powinny być w regulaminie. Wszystkie a nie tylko to czego nie było w stosunkowo krótkim ogłoszeniu. Ogłoszenie ma jedynie zainteresować. Regulamin ma zawierać wszystkie kluczowe

		<p>następujące zmiany</p>	<p>1) nazwę LGD oraz zarządu województwa; 2) przedmiot naboru wniosków o wsparcie; 3) <u>termin</u>, miejsce oraz formę składania wniosków o wsparcie; 4) regulamin naboru wniosków o wsparcie; 5) dane do kontaktu.</p> <p>3. Regulamin naboru wniosków o wsparcie określa co najmniej:</p> <p>1) rodzaje i zakres tematyczny operacji, których dotyczy nabór wniosków o wsparcie; 2) limit środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o wsparcie; 3) maksymalny, dopuszczalny poziom wsparcia na wdrażanie LSR , kwotę wsparcia lub minimalną i maksymalną kwotę wsparcia na wdrażanie LSR ; 4) formę wsparcia na wdrażanie LSR ; 5) kryteria wyboru operacji; 6) inne warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR;</p>	<p>informacje dla kogoś kto decyduje się na złożenie wniosku.</p>
--	--	----------------------------------	---	---

				7) opis procedury udzielania wsparcia na wdrażanie LSR, w tym wskazanie i opisanie etapów postępowania z wnioskiem o wsparcie przez LGD oraz zarząd województwa; 8) ~~termin składania wniosków o wsparcie;~~ (...)	
127.	Samorząd Województwa Podkarpackiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt. 14 Dodany art. 19a ust.5	Proponuje się dodanie słów: „wyłącznie w zakresie, o którym mowa w ust.6	W obecnym brzmieniu proponowanych przepisów nie wynika wprost, że zmiana regulaminu jest dopuszczalna, ale tylko w zakresie określonym w ust. 6	Uwaga nieuwzględniona. Podobne rozwiązanie legislacyjne jest w przepisach rozdziału 5 projektu ustawy. Brak możliwości odesłania w ust. 5 do ust. 6. Przepisy w tym zakresie należy czytać łącznie.
128.	Samorząd Województwa Małopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 14) art. 19a (ustawa a RLKS)	W dodanym art. 19a do ustawy o RLKS ust 2 pkt 3 proponuje się usunąć zapis <i>miejsce oraz formę</i> a pozostawić tylko <i>termin skradania wniosków o wsparcie</i> .	Art. 17 ustawy wskazuje, że wnioski o przyznanie pomocy składa się za pomocą systemu teleinformatycznego (...).	Uwaga nieuwzględniona. Nie ma potrzeby zmiany przepisów w tym zakresie. Poprzez formę rozumiemy też wnioski składane elektronicznie.
129.	Samorząd Województwa Pomorskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art.131 pkt.16) lit.e) projektu ustawy w zakresie art.21 ust.5 pkt.2)	2) „zamieszcza na swojej stronie internetowej listę operacji spełniających warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR oraz listę operacji wybranych, ze wskazaniem ustalonej kwoty wsparcia oraz informacją, które z operacji mieszczą się w limicie	Zasadnym jest aby opublikowana lista zawierała informację odnośnie ustalonej kwoty wsparcia operacji.	Uwaga nieuwzględniona. Podanie ustalonej kwoty nie może odbywać się na tym etapie. Zastosowanie ma: art. 89 ust. 1 ustawy o PS WPR oraz art. 5 ust. 7 ustawy ZŚFE / Spójność.

			<i>środków wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o wsparcie ;</i>		Informację do publicznej wiadomości o kwotach przyznanej pomocy będzie publikować samorząd.
130.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 16) e) [str. 79]	<p>Proponowany zapis: „5. W terminie 60 dni od dnia następującego po ostatnim dniu terminu składania wniosków o wsparcie LGD: 1) przekazuje podmiotowi ubiegającemu się o wsparcie na wdrażanie LSR pisemną informację o wyniku wyboru wniosków o wsparcie wraz z uzasadnieniem oceny i podaniem liczby punktów otrzymanych przez operację oraz wskazaniem ustalonej przez LGD kwoty wsparcia na wdrażanie LSR, a w przypadku: a) pozytywnego wyniku wyboru wniosku o wsparcie – zawierając dodatkowo wskazanie, ~~ezy w dniu przekazania wniosków o wsparcie do zarządu województwa że~~ operacja mieści się w limicie środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR wskazanym w regulaminie naboru wniosków o wsparcie, b) ustalenia przez LGD kwoty wsparcia na wdrażanie LSR</p>	<p>Proponuję się rezygnację z umieszczania na liście operacji oczekujących na zwolnienie się środków tj. wybranych ale nie mieszczących się w limicie dostępnych środków. Oczekiwanie 6 miesięcy a niejednokrotnie dłużej powoduje w następstwie konieczność zmian w założeniach projektu ze względu na upływ czasu a w przypadku podejmowania działalności gospodarczej konieczność zwlekania z jej rozpoczęciem i już wcześniej zaplanowanym. Ponadto zdecydowanie utrudnia kontrolę nad obowiązującymi limitami środków a także zmiennym kursem euro i generuje dodatkowe czynności administracyjne wydłużające okres obsługi wniosku. Projektowana ustawa powinna dać narzędzie do tego, żeby szybko zamykać sprawy i umożliwić LGD ogłaszanie kolejnych naborów z większym</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Konieczność pozostawienia informacji o wskazaniu, które operacje nie mieszczą się w limicie środków wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o wsparcie - informacja dla podmiotu ubiegającego się o wsparcie na wdrażanie LSR. Nie ma zasadności doprecyzowania przepisu we wskazanym zakresie. Ponadto proponowane rozwiązanie przez wykreślenie wskazania, które z operacji mieszczą się w limicie środków miałyby charakter zawężający i nie dawałoby możliwości zastosowania różnic kursowych. Ponadto na spotkaniu roboczym z samorządami w dn. 9.12.2022 r. ustalono, iż przepis art. 23 ust. 7 dotyczący informowania podmiotów ubiegających się</p>

			<p>niższej niż wnioskowana – zawierającą dodatkowo uzasadnienie tej wysokości ;</p> <p>2) zamieszcza na swojej stronie internetowej listę operacji spełniających warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR ~~oraz listę operacji~~ i wybranych oraz listę operacji niespełniających warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR i niewybranych ~~ze wskazaniem, które z operacji mieszczą się w limicie środków wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o wsparcie;~~</p> <p>3) przekazuje zarządowi województwa wnioski o wsparcie dotyczące wybranych operacji wraz z dokumentami potwierdzającymi dokonanie wyboru operacji.”,</p>	<p>limitem, bo to jest działanie bardziej efektywne. W przypadku nieuwzględnienia uwagi proponuje się aby, termin, w którym należy zakończyć badanie limitu środków winien zostać precyzyjnie określony – zgodnie z brzmieniem uwagi nr 37.</p>	<p>o wsparcie o braku dostępnych środków pozostaje w mocy.</p>
131.	Samorząd Województwa Podkarpackiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt. 16 W art. 21 dodany ust. 1d	<p>Proponuje się zmianę brzmienia: Podmiot ubiegający się o wsparcie w ramach wdrażania LSR jest zobowiązany (...) ustalenia kwoty wsparcia na operację zgodnie z prawdą (...)</p>	Uwagi porządkowe	<p>Uwaga nieuwzględniona. W art. 17 ust. 1 proponuje się wprowadzenie skrótu w brzmieniu „Wsparcie, o którym mowa w art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2021/1060, zwane dalej „wsparciem na wdrażanie LSR”.</p>
132.	Samorząd Województwa	Art. 131 pkt. 16	<p>Proponuje się dodanie: (...) oraz ustalonej kwoty</p>	Zasadnym jest podanie do publicznej wiadomości	<p>Uwaga nieuwzględniona. 1.Nie podajemy kwot na tym</p>

	Podkarpackiego za pośrednictwem Związku Województw RP	W art. 21 ust. 5 pkt	wsparcia oraz listę niewybranych operacji.	informacji o ustalonej kwocie wsparcia oraz poinformowanie o operacjach niewybranych	etapie. Zastosowanie ma: art. 89 ust. 1 ustawa RLKS art. 5 ust. 7 ZŚFE / polityka spójności. Informację do publicznej wiadomości o kwotach przyznanej pomocy będzie publikować samorząd. 2. To nie będzie aktualna lista, bo protesty mogą spowodować, iż operacja niewybrana stanie się operacją wybraną.
133.	Samorząd Województwa Podkarpackiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt. 16 W art.21 dodany art.1a	Proponuje się usunąć słowa: (...) do oceny wniosku o wsparcie (...)	Dublowanie uzupełnień w tym samym zakresie przez LGD i SW nie jest zasadne. Ponadto mając na uwadze doświadczenie w tym zakresie wzywianie wnioskodawców przez LGD nic nie wnosi a niekiedy wprowadza niepotrzebne komplikacje i niezrozumienie u wnioskodawców. Do ewentualnej dyskusji przypisanie LGD kompetencji do np. weryfikacji formalnej pod rygiorem niewybrania wniosku do dofinansowania na poziomie	Uwaga nieuwzględniona. W art. 21 ust. 1a nie ma mowy o uzupełnieniach do wniosku - to nie jest kontrola administracyjna, którą prowadzi samorząd województwa. Wyjaśnienia, o których mowa w ust. 1a jako uzupełnienie do wykonania czynności dokonywanych przez LGD.

				LGD	
134.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 16) i), w art. 21 ust.7 pkt 2), [str. 80]	Brak precyzyjnego wskazania instytucji, do której należy wnieść protest. Pouczenie, o którym mowa w ust. 6, określa w pkt 2) „zarząd województwa , do którego należy wnieść protest”. Winno być: nazwę zarządu województwa i nazwę LGD za pośrednictwem, której należy wnieść protest.	Wskazany w projekcie zapis – zarząd województwa do którego należy wnieść protest jest nieprecyzyjny a zarazem sprzeczny z zawartym w art. 22c ust. 1, s. 82 zapisem, - „protest jest wnoszony za pośrednictwem LGD i rozpatrywany przez zarząd województwa”. Skoro protest jest wnoszony za pośrednictwem LGD, to w informacji o wyniku oceny wniosku zawierającej pouczenie dotyczące możliwości jego złożenia nie można pominąć pośrednictwa LGD, do której protest winien być wniesiony. Poza nieprecyzyjnością takiego zapisu z art. 22c ust. 1 istniejący zapis, którego celem jest właściwe poinformowanie wnioskodawcy o możliwości wniesienia protestu wprowadza wnioskujących w błąd, że istnieje możliwość wniesienia protestu na zasadach i w trybie określonym w art. 22-22n do zarządu województwa. Pouczenie zawarte w informacji o wyniku oceny wniosku jest	Uwaga nieuwzględniona. Rozwiązanie spójne z ustawą ZFŚE – ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. poz. 1079)

				<p>wskazaniem technicznym i winno jednoznacznie określać tryb wniesienia protestu a więc wskazywać nazwę zarządu województwa i nazwę LGD za pośrednictwem, której należy protest wnieść – celowość zamieszczenia pouczeń. Skutkiem nieprecyzyjnych pouczeń jest ewentualność wniesienia protestu bezpośrednio do zarządu województwa. Przypadki takie miały miejsce i dlatego należy doprecyzować co pouczenie winno zawierać.</p>	
135.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 18) - w art. 22a, ust. 2 pkt 1), [str. 80]	Brak uwzględnienia wszystkich elementów, które protest winien zawierać. Winno być: pkt 1) oznaczenie zarządu województwa oraz oznaczenie LGD za pośrednictwem której wnoszony jest protest.	<p>Wskazany w projekcie zapis – oznaczenie zarządu województwa właściwego do rozpatrzenia protestu, nie zawiera elementów wymaganych. Skoro tryb wniesienia protestu przewiduje pośrednictwo LGD, to konsekwentnie także oznaczenie LGD protest winien zawierać. Wyszczególnienie w art. 22a ust.2 elementów, które protest zawiera winno być kompletne, odpowiadające informacjom zawartym w art. 22c, wskazującym tryb wniesienia</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Rozwiązanie spójne z ustawą ZFŚE – ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. poz. 1079).</p>

				protestu.	
136.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 18) w art. 22c ust. 3, [str. 82]	Brak wskazania LGD postępowania w przypadku pozostawienia protestu bez rozpatrzenia. Winno być: dodanie w ust. 3 pkt 2) słowa albo i wprowadzenie pkt 3) o treści: pozostawia protest bez rozpatrzenia, nie przekazując protestu ani otrzymanej wraz z nim dokumentacji do zarządu województwa.	Wskazane w konsultowanej ustawie rozwiązanie ogranicza się jedynie do 2 możliwości: albo zmiany stanowiska LGD o czym świadczy punkt 1) albo skierowania protestu wraz ze stanowiskiem do zarządu województwa [pkt 2)]. Takie ograniczenie bez uwzględnienia przypadku pozostawienia protestu bez rozpatrzenia powoduje, że LGD mino iż pozostawiają protesty bez rozpatrzenia np. z powodu ich wpływu po terminie przekazuje całą dokumentację do zarządu województwa. Tymczasem jak wskazuje punkt 2) przepisu skierowanie protestu do zarządu winno nastąpić w przypadku stwierdzenia przez LGD, że nie ma podstaw do zmiany podjętego w sprawie rozstrzygnięcia, któremu towarzyszy załączone do przekazanego protestu stanowisko LGD. W myśl przepisu, zarząd nie rozpatruje protestów pozostawionych bez rozpatrzenia o czym LGD winno	Uwaga nieuwzględniona. Wcześniejsze przepisy regulują kwestię pozostawienia protestu bez rozpatrzenia przez LGD. Patrz art. 22a ust. 3. W art. 22 c ust. 3 mamy do czynienia z protestami już rozpatrzonymi. Ponadto przepis jest spójny z ustawą ZFŚE – ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. poz. 1079).

				<p>wiedzieć. Bezzasadnym jest zatem przekazywanie całej dokumentacji związanej z protestem, który został pozostawiony bez rozpatrzenia. Natomiast zasadnym jest wskazanie w ustawie dyspozycji, którą ma wykonać LGD, celem wyeliminowania przekazywania całej dokumentacji w takich przypadkach tym bardziej, że pozostawienie protestu bez rozpatrzenia skutkuje pouczeniem protestującego o możliwości wniesienia skargi do sądu administracyjnego [art. 22h ust.1]. Jest to więc kompetencja mocą konsultowanej ustawy przypisana do sądu administracyjnego a nie do zarządu województwa. Bezzasadnym jest więc przekazywanie w takich przypadkach do zarządu województwa całej dokumentacji. Mocą konsultowanej ustawy zarząd województwa nie ma podstaw do analizowania protestu pozostawionego bez rozpatrzenia.</p>	
--	--	--	--	---	--

137.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 18) w art. 22d, [str. 82]	Brak adekwatności terminów do skali protestów i zakresu odwołań. Winno być: zarząd województwa rozpatruje protest, weryfikując prawidłowość oceny projektu w zakresie kryteriów i zarzutów, o których mowa w art. 22a ust. 2 pkt 4 i 5 w terminie <u>nie dłuższym niż 45 dni</u> licząc od dnia jego otrzymania. W uzasadnionych przypadkach, w szczególności gdy w trakcie rozpatrywania protestu konieczne jest skorzystanie z pomocy ekspertów, termin rozpatrzenia protestu może być przedłużony, o czym zarząd województwa informuje na piśmie podmiot ubiegający się o wsparcie na wdrażanie LSR. Termin rozpatrzenia protestu <u>nie może przekroczyć łącznie 60 dni</u> od dnia jego otrzymania... .	Jak stanowi art. 18 s. 11 projektu konsultowanej ustawy, rozpatrzenie wniosku o przyznanie pomocy powinno nastąpić w terminie nie dłuższym niż niezbędny do należytego wyjaśnienia sprawy... W przywołanym przepisie nie wskazano żadnego terminu, kierując się jedynie pojęciem należytego wyjaśnienia sprawy [Kryterium jakościowe]. Z kolei w art. 131 pkt 18 dot. art. 22a, ust. 2, s. 80 wskazano między innymi, że protest winien zawierać wskazanie kryteriów wyboru operacji z których oceną podmiot ubiegający się o wsparcie się nie zgadza, wraz z uzasadnieniem oraz wskazanie zarzutów o charakterze proceduralnym również z uzasadnieniem. Zakres możliwości odwoławczych jest więc bardzo szeroki. Jak wskazuje dotychczasowa praktyka w ramach PROW 2014-2022 protestujący w ramach jednego protestu kwestionowali ocenę w zakresie wielu kryteriów. Rozmiary	Uwaga nieuwzględniona. Te same terminy obowiązują w ustawie wdrożeniowej - art.68.
------	---	--	---	---	--

				<p>protestu były więc bardzo szerokie. Jeśli nałoży się tak szeroki zakres odwoławczy na liczbę protestów złożonych w danym naborze wniosków, to mamy do czynienia z ogromną problematyką, którą trudno rozpatrzeć stosując wskazane wyżej kryterium jakościowe w tak krótkim czasie. Nie wyczerpuje to jeszcze całości zagadnienia, albowiem w danym czasie nabory wniosków przeprowadza nie tylko jedna LGD. Na ogół jest ich więcej, co powoduje odpowiednio przemnożenie skali zjawiska związanego z protestami. Ograniczenie terminu na rozpatrzenie protestu do 21 dni jest całkowicie oderwane od rzeczywistości, z jaką mierzą się od lat samorządy województw. Co więcej, jak stanowi ustawa protest jest rozpatrywany przez zarząd województwa. W praktyce oznacza to przedstawienie wyniku rozpatrzenia protestu na posiedzeniu zarządu województwa. Jest to kolejne skrócenie terminu na</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>rozpatrzenie protestu, albowiem wymaga przygotowania stanowiska wobec protestu odpowiednio wcześniej - przed posiedzeniem zarządu, który proceduje zgodnie z harmonogramem. W tym kontekście nadal aktualna jest argumentacja o liczbie protestów jakie wpłynęły do zarządu województwa w danym naborze, zakresu odwołania, a więc liczby kryteriów jaką zawiera każdy protest no i liczby LGD, które w tym samym czasie przeprowadziły nabory wniosków, wybrały wnioski, od których również złożono protesty. Skala zjawiska jest więc bardzo szeroka. Jeśli ma być zastosowane w procedurze odwoławczej kryterium jakościowe i rozpatrzenie protestu ma być należyty rozstrzygnięciem sprawy, zawierającym jak wskazuje kolejny przepis projektu ustawy [art. 22e ust. 1 pkt 1) treść rozstrzygnięcia wraz z uzasadnieniem, które dodajmy – winno odnosić się do każdego kryterium jakie dany protest</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>zawiera, to musi być na to przewidziany odpowiedni czas. 21 dni, które jak wspomniano odpowiednio umniejszają posiedzenia zarządu województwa jest niewystarczające, nie odnosi się w żaden sposób do rzeczywistości postępowania jaką prawo do wniesienia protestu implikuje. Uzupełniająco, przedstawiając uzasadnienie na rzecz wydłużenia terminu na rozpatrzenie protestu przez zarząd województwa do 45 i łącznie do 60 dni można posłużyć się terminem jaki przewidziano na rozpoznanie skargi [art. 22h ust. 6, s. 84], który wynosi 30 dni. Postępowania skargowe w przypadku nieuwzględnienia protestu, negatywnej ponownej oceny lub pozostawienia protestu bez rozpatrzenia mają charakter incydentalny, występują sporadycznie i stanowią zaledwie kilka procent wszystkich protestów. Na tak marginalne zjawisko jakim jest postępowanie skargowe</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>przewidziano jednak 30 dni, a więc dłużej aniżeli czas jaki przewidziano dla zarządu województwa na rozpatrzenie protestu. Skala zjawiska jest tak wyraźna, że potrzeba wydłużenia terminu nie powinna budzić żadnych zastrzeżeń. Pamiętajmy, że mocą art. 18, s. 11 na rozpatrzenie wniosku a co za tym idzie także i rozpatrzenie protestu winno nastąpić w terminie niezbędnym do należytego wyjaśnienia sprawy. Nie ma więc żadnego uzasadnienia w świetle przywołanych argumentów ażeby termin ten ograniczać do 21 dni, podczas gdy - jak stanowi projekt ustawy [Art. 131 pkt 16 w art. 21 ust. 1e, s. 79] - LGD ma 30 dni od zakończenia naboru wniosków na przekazanie podmiotowi ubiegającemu się o wsparcie informacji o niespełnieniu warunków udzielenia wsparcia, a na przekazanie informacji o wyniku oceny aż 60 dni [Art. 131 pkt 16 w art. 21 ust. 5, pkt 1) s. 79] – zajmując się niejednokrotnie tylko 1 naborem</p>	
--	--	--	--	---	--

				wniosków.	
138.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 18) w art. 22e ust. 2, [str. 83]	Brak wskazania terminu w jakim LGD ma przeprowadzić ponowną ocenę operacji w zakresie kryteriów wyboru, na skutek uwzględnienia protestu przez zarząd województwa. Winien być dodany pkt 3) o treści: LGD dokonuje ponownej oceny operacji po uwzględnieniu protestu przez zarząd województwa w terminie 14 dni od dnia otrzymania pisma informującego o wyniku rozpatrzenia protestu.	Brak wskazania terminu na ponowną ocenę wniosku w zakresie kryteriów objętych protestem powoduje, że ponowna ocena wniosku po uwzględnieniu protestu przez zarząd województwa jest odwlekana przez LGD. Takie działanie dezaktualizuje informacje zawarte we wniosku oraz wywołuje u podmiotów ubiegających się o wsparcie irytację, którą wyrażają poprzez dopytywanie zarządu województwa ile czasu ma LGD na ponowną ocenę wniosku. Ponieważ terminu tego nie wskazano w opiniowanej ustawie, sprawy ponownej oceny wniosku są odwlekane w czasie. Niezbędnym jest więc uregulowanie terminu ponownej oceny wniosku przez LGD proponowanym zapisem.	Uwaga nieuwzględniona. Przepisy projektowanej ustawy regulują kwestię postępowania przez LGD z wnioskiem na skutek uwzględnienia protestu. Jest odesłanie do przepisów wcześniejszych, które stosuje się odpowiednio w tym zakresie.
139.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku	Art. 131 pkt 18) w art. 22f ust.1, [str. 83]	Brak uwzględnienia wariantu pozostawienia protestu bez rozpatrzenia, ze względu na nieuzupełnienie braków formalnych protestu [art. 22a ust. 3, s.81]. winno być: art. 22f ust.1,	Jeśli projekt ustawy w art. 22f ust. 1 wymienia przypadki, w których protest pozostawia się bez rozpatrzenia, to należy uwzględnić także brak odpowiedzi protestującego na	Uwaga nieuwzględniona. Art. 22a ust. 3 przewiduje możliwość pozostawienia protestu bez rozpatrzenia, a więc regulacja w tym zakresie nie powinna być

	Województw RP		pkt 3) w przypadku nieuzupełnienia braków formalnych o których mowa w art. 22a ust. 2, o czym podmiot ubiegający się o wsparcie na wdrażanie LSR jest informowany na piśmie przez LGD.	wezwanie do uzupełnienia braków formalnych, zwłaszcza, że rygor ten przewidziano w art. 22a ust. 3, s. 81.	powielana w art. 22f. Ponadto, protest może zostać pozostawiony bez rozpatrzenia na każdym etapie postępowania zarówno przez LGD jak i zarząd województwa. Patrz zmiana art. 22b ust. 3.
140.	Samorząd Województwa Pomorskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art.131 pkt.18) projektu ustawy w zakresie dodawanego art. art.22f ust.1	Należy uzupełnić przesłanki pozostawienia protestu:	Samorząd Województwa Pomorskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art.131 pkt.18) projektu ustawy w zakresie dodawanego art. art.22f ust.1
141.	Samorząd Województwa Małopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 18) w zakresie dodanego art. 22h ust. 9 pkt 1) lit a) (ustawa a RLKS)	W art. 22 h ust. 9 pkt 1) lit a) proponujemy zmienić sformułowanie „ocena operacji została przeprowadzona w sposób naruszający prawo i naruszenie to miało istotny wpływ na wynik oceny, przekazując jednocześnie sprawę do ponownego rozpatrzenia przez LGD” na sformułowanie „ocena operacji została przeprowadzona w sposób naruszający prawo i naruszenie to miało istotny wpływ na wynik oceny, przekazując jednocześnie sprawę do organu, którego wydal zaskarżone	Obecny zapis powodowałby, iż rozstrzygnięcie przekazywane byłoby bezpośrednio do LGD z pominięciem organu wydającego zaskarżone rozstrzygnięcie.	Uwaga nieuwzględniona. Rozstrzygnięcie jest przekazywane bezpośrednio do LGD z pominięciem organu wydającego zaskarżone rozstrzygnięcie. Niezależnie od tego czyje (LGD/zarządu województwa) rozstrzygnięcie/czynność w toku rozpatrywania protestu to „pozytywne” rozstrzygnięcie sądu administracyjnego może być „zastosowane/wykonane” jedynie przez LGD. Jeśli sąd

			rozstrzygnięcie”.		uznaje skargę za zasadną i Wniosek o wsparcie powinien być „przywrócony do rozpatrywania” – to „przywrócenie” następuje na poziomie LGD, to LGD musi ponownie ocenić wnioski (w zakresie określonym w art. 21 ust. 1).
142.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 18) w art. 22h ust.9, pkt 1), lit b) [str. 84]	Brak doprecyzowania w jakich okolicznościach przekazanie sprawy w wyniku uwzględnienia skargi ma być skierowane do zarządu województwa a w jakich do LGD. Winno być: b) pozostawienie protestu bez rozpatrzenia było nieuzasadnione, przekazując sprawę do rozpatrzenia przez LGD lub do zarządu województwa, jeśli to zarząd województwa pozostawił protest bez rozpatrzenia.	Z uwagi na tryb wniesienia protestu i pośrednictwo LGD [art. 22c ust. 1], w pierwszej kolejności to LGD analizuje protest. Jeśli został on wniesiony po terminie albo nie usunięto w wyniku wezwania braków formalnych protest pozostawia bez rozpatrzenia. Istnieje zatem z uwagi na tryb postępowania większe prawdopodobieństwo, że to LGD pozostawi protest bez rozpatrzenia. Rozstrzygnięcie sądu winno zatem uwzględniać, kto pozostawił protest bez rozpatrzenia i konsekwentnie wskazać adresata, któremu przekazuje sprawę do rozpatrzenia. Wymienianie zatem w pierwszej kolejności zarządu województwa jako podmiotu właściwego albo opcjonalnie LGD jest	Uwaga nieuwzględniona. Przekazanie sprawy do rozpatrzenia przez sąd następuje do tego organu który jest właściwy do wyboru operacji, czyli LGD.

				wyliczeniem nieprecyzyjnym, nie wpisującym się w tryb wniesienia protestu, pomijającym zupełnie wyższe prawdopodobieństwo wystąpienia takiego przypadku.	
143.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 18) – nowy art. 22 1 ust. 2 [str. 85]	Proponuje się usunięcie ust. 2	Procedura odwoławcza w żadnym przypadku nie powinna wstrzymywać zawierania umów, spowolni to proces wdrażania LSR.	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z projektowanym art. 22a zasadny protest powoduje konieczność uwzględnienia przez LGD rozstrzygnięcia zarządu województwa – dotyczy warunków udzielenia wsparcia. Może to mieć również wpływ na kolejność operacji na liście w konsekwencji wyczerpania limitu środków w ramach naboru.
144.	Samorząd Województwa Podkarpackiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt. 18 Dodany art. 22a ust.2 pkt 4b tiret pierwszy	Proponuje się zmianę: (...) o wsparcie w ramach wdrażania LSR (...)	Uwaga porządkowa	Uwaga nieuwzględniona. W art. 17 ust. 1 wprowadzono skrót pojęcia „Wsparcie, o którym mowa w art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2021/1060” w postaci sformułowania: „wsparcie na wdrażanie LSR”, którym w dalszych przepisach ustawy trzeba się konsekwentnie posługiwać.

145.	Samorząd Województwa Podkarpackiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt. 18 Dodany art. 22a ust.2 pkt 5	Proponuje się zmianę: (...) w ramach wdrażania LSR (...)	Uwaga porządkowa	Uwaga nieuwzględniona. W art. 17 ust. 1 wprowadzono skrót pojęcia „Wsparcie, o którym mowa w art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2021/1060” w postaci sformułowania: „wsparcie na wdrażanie LSR”, którym w dalszych przepisach ustawy trzeba się konsekwentnie posługiwać.
146.	Samorząd Województwa Podkarpackiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt. 18 Dodany art. 22a ust.3	Proponuje się zmianę: (...) w ramach wdrażania LSR (...)	Uwaga porządkowa	Uwaga nieuwzględniona. W art. 17 ust. 1 wprowadzono skrót pojęcia „Wsparcie, o którym mowa w art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2021/1060” w postaci sformułowania: „wsparcie na wdrażanie LSR”, którym w dalszych przepisach ustawy trzeba się konsekwentnie posługiwać.
147.	Samorząd Województwa Podkarpackiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt. 18 art. 22f ust.1 pkt 1	Proponuje się dodanie: (...) w art. 22a ust. 2 pkt 4 lub 5, ust. 3 , o czym	Należy wskazać wszystkie przesłanki pozostawienia protestu bez rozpatrzenia	Uwaga nieuwzględniona. Z wcześniejszych przepisów ustawy (art. 22a ust. 3) w zakresie protestów jasno wynika kiedy protest pozostaje bez rozpatrzenia. Nie ma potrzeby powielania przepisów w tym zakresie w art. 22f.

148.	Samorząd Województwa Małopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 19) art. 23 (ustawa a RLKS)	<p>W art. 23 ust 2 sugeruje się następujący zapis: W przypadku gdy w dokumentach, o których mowa w art. 21 ust. 5 pkt 3, zarząd województwa stwierdzi braki lub będzie konieczne uzyskanie wyjaśnień, zarząd województwa wzywa LGD do uzupełnienia braków lub złożenia wyjaśnień w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż 7 dni</p> <p>W art. 23 w pkt 5 sugeruje się pozostawienie możliwości poprawienia oczywistej omyłki pisarskiej lub rachunkowej przez podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy zgodnie z art. 87 ust 2.</p>	<p>Brak części tekstu.</p> <p>Obecny zapis wskazuje, że nieusunięcie oczywistych omyłek przez wnioskodawcę skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.</p>	<p>Uwaga 1 - uwzględniona</p> <p>Uwaga 2 –nieuwzględniona Ze względu na wątpliwości związane z praktycznym zastosowaniem proponowanej przez SW regulacji, a także mając na względzie ugruntowaną praktykę w tym zakresie w ramach funduszy polityki spójności proponuje się nie wprowadzać zmiany w przepisie. Zasadniczą wątpliwość budzi możliwość dokonywania przez SW jakichkolwiek zmian we wniosku o wsparcie w sytuacji, gdy wnioski są składane za pomocą systemu teleinformatycznego. W obecnej perspektywie SW sygnalizowały, że w ramach polityki spójności nie ma technicznych możliwości dokonywania takich zmian przez SW – jedynie wnioskodawca może dokonać korekt we wniosku na wezwanie SW.</p>
149.	Samorząd Województwa Pomorskiego za	Art.131 pkt.19) lit.a) projektu	<p> dodanie zapisu: <i>„4b. Wyczerpanie środków o których mowa w ust.4b</i></p>	<p>Mając na uwadze wyroki sądów należy w ustawie określić co oznacza/ na jakim etapie</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z dotychczasową wykładnią przepisu</p>

	pośrednictwem Związku Województw RP	ustawy w zakresie art.23 ust.4	<i>weryfikowane jest w odniesieniu do operacji wybranych przez LGD/ kwoty zawartych umów (???)</i> .	(wybranie przez LGD, podpisanie umów przez SW, itp.) mowa jest o „wyczerpaniu kwoty środków”.	wyczerpanie środków oznacza zawarcie umów w ramach danego naboru.
150.	Samorząd Województwa Mazowieckiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 19 w zakresie art. 23 ust. 7	Proponuje się przyjąć następujące brzmienie: „7. Jeżeli po upływie 10 miesięcy od dnia przekazania wniosków o wsparcie do zarządu województwa okaże się, że nie jest możliwe udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach limitu środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR wskazanego w regulaminie naboru wniosków o wsparcie, zarząd województwa informuje podmiot ubiegający się o wsparcie na wdrażanie LSR o braku dostępnych środków na udzielenie tego wsparcia i pozostawia wniosek bez rozpatrzenia.”;	Wskazany okres 6 miesięcy stanowi okres zbyt krótki. Mając na uwadze zasady „różnic kursowych” oraz znaczną liczbę naborów wniosków o przyznanie pomocy ogłaszanych przez LGD proponuje się wydłużenie tego okresu do 10 miesięcy.	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga uzgodniona na spotkaniu roboczym z samorządami w dn. 9.12.2022 r. o pozostawieniu brzmienia przepisu.
151.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 131 pkt 19) – nowy ust. 7 [str. 86]	Proponuje się zapis w brzmieniu: Jeżeli po upływie 6 miesięcy od dnia przekazania wniosków o wsparcie do zarządu województwa nie zostanie potwierdzona możliwość udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR w ramach limitu środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie	Proponuje się rezygnację z określenia „Okaże się”, które jest nieprecyzyjne i nie wyznacza maksymalnego terminu, w jakim należy potwierdzić dostępność środków w ramach LSR (nie precyzuje co robić, jeśli się „nie okaże”...)	Uwaga nieuwzględniona. Na spotkaniu roboczym w dn. 9.12.2022 r. ustalono o zachowaniu regulacji dot. wopp oczekujących na uwolnienie się środków w ramach naboru. Określenie takie jest już w obowiązującym przepisie.

			LSR wskazanego w regulaminie naboru wniosków o wsparcie, zarząd województwa informuje podmiot ubiegający się o wsparcie na wdrażanie LSR o braku dostępnych środków na udzielenie tego wsparcia i pozostawia wnioski bez rozpatrzenia.		Ugruntowana jest zarówno wykładnia jak i praktyka zastosowania tego pojęcia.
152.	ARiMR	Art. 135	Zmiana treści przepisu spowoduje doprecyzowania, że wyniki kontroli przeprowadzonych przez Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa są wykorzystywane przez ARiMR celem realizacji kontroli w zakresie warunkowości, to jest wypełnienia obowiązków wynikających z art. 83 rozporządzenia 2021/2116.	Zmiana treści art. 135 na następującą: „W ustawie z dnia 13 lutego 2020 r. o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (Dz. U. z 2021 r. poz. 147 oraz z 2022 r. poz. 1370) w art. 33 ust. 2 otrzymuje brzmienie: „2. Uzyskane w wyniku wykonywania zadań Inspekcji informacje lub dane są nieodpłatnie przekazywane Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w celu wypełnienia obowiązków w zakresie niezbędnym do przeprowadzania kontroli określonych w art. 83 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania	Uwaga nieuwzględniona. Brak potrzeby doprecyzowania. Zgodnie z art. 7 (ogólne zasady dotyczące niezgodności) ust. 5 rozporządzenia UE 2022/1172 z dnia 4 maja 2022 r. "Do celów niniejszego rozdziału niezgodności uznaje się za stwierdzone, jeżeli ustalono je w wyniku jakiegokolwiek rodzaju kontroli przeprowadzonych zgodnie z rozporządzeniem UE 2021/2116 lub po powiadomieniu właściwego organu kontrolnego albo, w stosownych przypadkach, agencji płatniczej, w jakikolwiek inny sposób."

				jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187).”.	
153.	ARiMR	Art. 136 pkt 1	W przypadku płatności dobrostanowej zaproponowane terminy przekazania przez jednostki certyfikujące wykazów, uniemożliwią w racjonalnym terminie przeprowadzenie kontroli administracyjnej pozwalających na określenie liczby zwierząt kwalifikujących do przyznania płatności co jest niezbędne do określenia stawek płatności dla płatności bezpośrednich.	Proponowane brzmienie art. 6 ust. 1 pkt 2 2) produkcji zwierzęcej, do dnia 30 września każdego roku – w przypadku producentów, względem których jednostka certyfikująca stwierdziła spełnienie tych wymagań do dnia 15 września danego roku	Uwaga nieuwzględniona. Podjęto decyzję, że wykaz w zakresie produkcji zwierzęcej będzie przekazywany w takich samych terminach co wykaz w zakresie produkcji roślinnej, tj. w terminach wynikających z obecnego art. 6 ust 1 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej
154.	ARiMR	Art. 137	Art. 24 ust. 2a i 2b Zaproponowane terminy zgłaszania owiec i kóz do komputerowej bazy danych są zbyt długie w zakresie zwierząt kwalifikujących się do przyznania płatności dobrostanowej.		Uwaga nieuwzględniona. Proponowana nowelizacja ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt nie powoduje zmiany merytorycznej art. 24 tej ustawy. W ramach tej nowelizacji dodawany jest kolejny gatunek zwierząt (tj. kozy), w odniesieniu do którego będą miały zastosowanie te przepisy oraz wprowadzone są zapisy zapewniające kontynuację

					obecnie obowiązujących przepisów w ramach Planu Strategicznego.
155.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego za pośrednictwem Związku Województw RP	Art. 138 [str. 92]	Proponowany zapis: Art. 138. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej harmonogram naborów wniosków o przyznanie pomocy na 2023 r. w terminie ~~3 dni~~ 2 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.	Termin 3 dni na ustalenie sprawy w instytucji jest praktycznie terminem nierealnym.	Uwaga nieuwzględniona. Uwzględnienie propozycji SW oznaczałoby opóźnienie we wdrażaniu Planu Strategicznego. Nie ma obowiązku ogłaszania naboru. Harmonogram może również nie zakładać żadnych naborów.
156.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	Art. 138	Jest w projekcie: Art. 138. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej harmonogram naborów wniosków o przyznanie pomocy na 2023 r. w terminie 3 dni od dnia wejścia w życie ustawy. Czy zaproponowany czas nie jest zbyt krótki dla ARiMR do ogłoszenia harmonogramu.		Uwaga nieuwzględniona. Określenie innego terminu oznaczałoby opóźnienie we wdrażaniu Planu Strategicznego. Nie ma obowiązku ogłaszania naboru. Harmonogram może również nie zakładać żadnych naborów.
157.	ARiMR	Art. 149 pkt. 3	Obliczenie wysokości przysługujących rolnikowi płatności bezpośrednich za rok bieżący odbywa się na etapie naliczenia płatności, po przeprowadzeniu wszystkich kontroli, w tym kontroli na	Proponuje się, aby do wyliczenia progu 5 000 euro zastosować mechanizm opisany w art. 24 pkt. 3 (część przepisu dot. rolników, którzy w roku poprzednim nie ubiegali się o	Uwaga nieaktualna. Odstępuje się od projektowanego art. 149. Wysokość płatności bezpośrednich będzie określana na podstawie art. 24 pkt 3 projektu ustawy.

			<p>miejscu. Zatem, pozostawienie obecnego przepisu, może spowodować, iż rolnik zostanie zweryfikowany poprawnie w ramach kontroli administracyjnej oraz kontroli na miejscu a finalnie i tak nie otrzyma płatności, gdyż suma płatności bezpośrednich przekroczy 5 tys. euro. Należy dodać, iż wówczas rolnik nie będzie miał już możliwości dołączenia do akt sprawy dokumentów potwierdzających, że spełnia definicję rolnika aktywnego zawodowo. Dodatkowo po naliczeniu płatności następuje proces wydania decyzji a nie ponownej weryfikacji sprawy.</p>	<p>przyznanie płatności bezpośrednich).</p> <p>Proponuje się następujące brzmienie art. 149 pkt 3:</p> <p>3) suma:</p> <p>a) iloczynu liczby kwalifikujących się hektarów posiadanych przez tego rolnika i średniej krajowej wysokości płatności bezpośrednich za hektar za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy oraz</p> <p>b) iloczynu wyrażonej w dużych jednostkach przeliczeniowych (DJP) liczby zwierząt posiadanych przez tego rolnika, które zostały zatwierdzone do płatności bezpośrednich w roku złożenia wniosku o przyznanie pomocy, i średniej krajowej wysokości płatności bezpośrednich do zwierząt w zł na DJP za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy,</p> <p>– nie przekracza równowartości 5 000 EUR.</p>	
158.	ARiMR	-	<p>W obecnie procedowanym projekcie ustawy zmieniającej ustawę o organizacji rynków</p>	<p>Mając na uwadze procedowaną obecnie zmianę ustawy z dnia 19 grudnia 2003 r. o <i>organizacji</i></p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Na obecnym etapie prac nad projektem nie jest możliwe</p>

		<p>owoców i warzyw oraz rynku chmielu, w art. 1 dodano po ust. 1 ust. 1a w brzmieniu: „1a. <i>Ustawa nie ma zastosowania do programów innych niż objęte przepisami art. 5 ust. 4 i ust. 6 akapit pierwszy lit. c rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2117 z dnia 2 grudnia 2021 r. zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 (...)</i>”.</p> <p>Zatem przepisy ww. ustawy z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu po nowelizacji nie będą miały zastosowania do programów operacyjnych organizacji producentów owoców i warzyw realizowanych w oparciu o przepisy odnoszące się do Planów Strategicznych WPR.</p> <p>Jednocześnie w obecnym brzmieniu ustawy rynkowej znajdują się przepisy kompetencyjne m. in. do uznawania jednostek organizacyjnych za organizacje charytatywne uprawnione do dystrybucji otrzymanych od organizacji producentów i ich zrzeczeń owoców i warzyw</p>	<p><i>rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu</i> (Dz. U. z 2022 r. poz. 2101, Agencja poddaje pod rozagę wprowadzenie w ustawie o Planie Strategicznym przepisów kompetencyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dla Prezesa Agencji w zakresie uznawania jednostek charytatywnych oraz wyznaczania innych jednostek organizacyjnych oraz osób fizycznych jako uprawnionych do otrzymywania i dystrybucji otrzymanych od organizacji producentów i ich zrzeczeń owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży, prowadzenia rejestru ww. jednostek, cofania ww. uprawnień i przeprowadzania kontroli spełnienia przez ww. jednostki organizacyjne warunków uznania/wyznaczenia oraz sposobu zagospodarowania owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży, jak również udzielania zezwolenia uznanym organizacjom 	<p>wprowadzenie proponowanych nowych regulacji z uwagi na czas potrzebny na ich opracowanie.</p>
--	--	---	---	--

		<p>nieprzeznaczonych do sprzedaży (tj. wycofanych z rynku w celu bezpłatnej dystrybucji). Należy przypomnieć, że jedną z interwencji dla sektora owoców i warzyw przewidzianych w Planie Strategicznym WPR jest wycofanie z rynku owoców i warzyw (kod I.7.4).</p> <p>Tym samym kompetencje Prezesa ARiMR, dyrektorów OR ARiMR oraz WIJHARS w zakresie rozdysponowania owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży (bezpłatna dystrybucja i inne przeznaczenie), będą miały zastosowanie jedynie do końca 2025 roku, w zakresie realizacji działań i inwestycji ujętych w programach operacyjnych zatwierdzonych na podstawie dotychczasowych przepisów, tj. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013.</p> <p>Jednocześnie zgodnie z art. 1 lit. a projektu ustawy o PS WPR, ustawa ta określa zadania oraz właściwość organów i jednostek organizacyjnych w zakresie dotyczącym realizacji Planu Strategicznego dla wspólnej</p>	<p>producentów i ich zrzeczeniom na rozdysponowanie owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży (art. 12 ustawy o rynkach owoców i warzyw);</p> <ul style="list-style-type: none"> • dla dyrektorów OR ARiMR – w zakresie wymierzania kar administracyjnych wynikających z nieprawidłowego rozdysponowania otrzymanych owoców i warzyw (art. 9 a ustawy o rynkach owoców i warzyw); • dla Wojewódzkich Inspektorów Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (WIJHARS) w zakresie przeprowadzania kontroli, czy owoce i warzywa nieprzeznaczone do sprzedaży spełniają wymagania w zakresie jakości handlowej oraz przeprowadzania kontroli wykonania czynności mających na celu uniemożliwienie wprowadzenia do obrotu lub 	
--	--	--	--	--

			<p>polityki rolnej na lata 2023–2027 określonym w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 (...) oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia.</p> <p>Mając na uwadze powyższe, istnieje konieczność określenia kompetencji, analogicznych jak w ww. ustawie o organizacji rynków owoców i warzyw.</p>	<p>bezpośredniej konsumpcji owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży jak również sporządzania stosownego protokół i przekazywania go Prezesowi Agencji (art. 15 ustawy o rynkach owoców i warzyw).</p>	
159.	ARiMR	-	<p>Brak jest zapisów które mówiłyby, że Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi w drodze rozporządzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • elementy krajobrazu uznawane za część kwalifikującego się obszaru działki rolnej oraz ich szerokości • maksymalne dopuszczalne zagęszczenie drzew na działce <p>W obowiązującym okresie programowania zagadnienia uregulowane są w następujących rozporządzeniach: Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Zostanie to określone w rozporządzeniu wykonawczym.</p>

			<p>marca 2015 r. w sprawie elementów krajobrazu uznawanych za część kwalifikującego się obszaru działki rolnej oraz ich szerokości. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Rolnictwo ekologiczne" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020</p>		
160.	Urząd Zamówień Publicznych	Uzasadnienie	<p>Art. 134 projektu nadaje nowe brzmienie art. 596 ust. 2 pkt 4 ustawy Pzp. Jak wynika z uzasadnienia Projektu, zmiana ma na celu uwzględnienie w katalogu organów kontroli udzielania zamówień również instytucji zarządzającej w rozumieniu przepisów dotyczących planu strategicznego dla wspólnej polityki rolnej. Uzasadnienie jednak nie wyjaśnia powodów usunięcia z katalogu organów kontroli udzielania zamówień instytucji audytowej. W związku z tym proponuje się uzupełnienie uzasadnienia w tym zakresie.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Obowiązujący art. 596 ust.2 pkt 4 ustawy Pzp nie wymienia wśród katalogu organów kontroli udzielania zamówień instytucji audytowej. Ta instytucja została usunięta z katalogu na podstawie art. 128 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027.</p>

161.	Urząd Ochrony Danych Osobowych	Uwaga ogólna	Przepisy dotyczące przetwarzania danych osobowych wprowadzane w projektowanej ustawie determinują zasadność przeprowadzenia testu prywatności - projektowania ochrony danych osobowych w procesie tworzenia prawa ⁶ , w tym przeprowadzenia oceny skutków dla ochrony danych ⁷ . Taka ocena skutków ochrony danych powinna być dokonywana ze względu na rodzaj przetwarzania, w szczególności następujący przy użyciu nowych technologii, ale także gdy charakter, zakres, kontekst i cele przetwarzania z dużym prawdopodobieństwem mogą powodować wysokie ryzyko naruszenia praw lub wolności osób. Proponowane przepisy projektu, ze względu na zakładaną przez projektodawcę skalę, zakres		Uwaga nieuwzględniona. W ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej podstawą przetwarzania danych osobowych nie będą przepisy projektowanej ustawy tylko zgoda podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy wyrażona we wniosku o przyznanie tej pomocy albo postanawiania umowy o przyznaniu pomocy, co jest zgodne z art. 6 ust. 1 RODO. Jak wynika z art. 6 ust. 3 RODO w takim przypadku projektowanej ustawy nie dotyczy wymóg określenia w niej celu przetwarzania. Ponadto zgodnie z art. 151 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115 bez uszczerbku dla art. 98, 99 i 100
------	--------------------------------	--------------	--	--	--

⁶ Art. 25 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 stanowi: „Uwzględniając stan wiedzy technicznej, koszt wdrażania oraz charakter, zakres, kontekst i cele przetwarzania oraz ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych o różnym prawdopodobieństwie wystąpienia i wadze wynikające z przetwarzania, administrator - zarówno przy określaniu sposobów przetwarzania, jak i w czasie samego przetwarzania -wdraża odpowiednie środki techniczne i organizacyjne, takie jak pseudonimizacja, zaprojektowane w celu skutecznej realizacji zasad ochrony danych, takich jak minimalizacja danych, oraz w celu nadania przetwarzaniu niezbędnych zabezpieczeń, tak by spełnić wymogi niniejszego rozporządzenia oraz chronić prawa osób, których dane dotyczą”.

⁷ Uzasadnionym jest dokonanie oceny skutków dla ochrony danych – zgodnie z art. 35 ust. 10 rozporządzenia 2016/679 - 3już w ramach oceny skutków regulacji w związku z przyjmowaniem określonej podstawy prawnej przetwarzania danych, co przy dokonaniu prawidłowej oceny i wypracowaniu przepisów szczególnych uwzględniających stosowanie ogólnego rozporządzenia o ochronie danych może zastąpić dokonywanie takiej oceny przez podmioty stosujące / wykonujące następnie tak ustalone przepisy.

		<p>i sposoby przetwarzania danych osobowych generują ryzyka dla prywatności i danych osobowych osób, których dane dotyczą oraz uzasadnia przeprowadzenie tzw. testu prywatności, tj. oceny skutków planowanych operacji przetwarzania dla ochrony danych osobowych⁸. Zgodnie z motywem 91 rozporządzenia 2016/679 operacjami przetwarzania o dużej skali są te operacje, które „służą przetwarzaniu znacznej ilości danych osobowych na szczeblu regionalnym, krajowym lub ponadnarodowym i które mogą wpłynąć na dużą liczbę osób, których dane dotyczą, oraz które mogą powodować wysokie ryzyko, na przykład (ze względu na swój szczególny charakter) gdy zgodnie ze stanem wiedzy technicznej stosowana jest na dużą skalę nowa technologia - oraz do innych operacji przetwarzania powodujących wysokie ryzyko naruszenia praw lub wolności osób, których dane dotyczą, w szczególności gdy operacje te</p>		<p>rozporządzenia (UE) 2021/2116, państwa członkowskie i Komisja gromadzą dane osobowe do celów realizacji swoich obowiązków w zakresie zarządzania, kontroli, monitorowania i ewaluacji wynikających z niniejszego rozporządzenia, a w szczególności obowiązków określonych w tytułach VI i VII, i przetwarzają te dane wyłącznie w sposób zgodny z tym celem. Art. 101 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116 również stanowi, że bez uszczerbku dla art. 98, 99 i 100, państwa członkowskie i Komisja gromadzą dane osobowe do celów wykonywania swoich odnośnych obowiązków na mocy niniejszego rozporządzenia związanych z zarządzaniem, kontrolą, audytem, a także z monitorowaniem i ewaluacją</p>
--	--	--	--	--

⁸ Zgodnie z art. 35 ust. 7 rozporządzenia 2016/679 ocena skutków zawiera co najmniej: systematyczny opis planowanych operacji przetwarzania i celów przetwarzania; ocenę, czy operacje są niezbędne oraz proporcjonalne w stosunku do celów; ocenę ryzyka naruszenia praw lub wolności podmiotów danych; środki planowane w celu zaradzenia ryzyku, w tym zabezpieczenia oraz środki i mechanizmy bezpieczeństwa, które mają zapewnić ochronę danych osobowych.

		<p><i>utrudniają osobom, których dane dotyczą, wykonywanie przysługujących im praw”.</i></p> <p>Poprawnie przeprowadzona ocena skutków powinna wskazywać związek pomiędzy operacjami wykonywanymi na danych osobowych, m.in. pozyskiwanym lub przekazywanym przez podmiot określony w ustawie zakresem danych, a konkretnym celem ich przetwarzania. Cel przetwarzania musi być określony w przepisach prawa powszechnie obowiązującego (art. 6 ust. 3 rozporządzenia 2016/679). Tymczasem, w związku z przyjmowanymi w projekcie ustawy rozwiązaniami, takie działania powinny zawsze być poprzedzone analizą ryzyka i oceną skutków dla ochrony danych towarzyszących proponowanym rozwiązaniom, oceną ich wpływu na obowiązujące rozwiązania i kompleksowym odzwierciedleniem projektowanych zmian w obowiązującym porządku prawnym.</p>		<p>oraz, w szczególności, obowiązków określonych w tytule II rozdział II, tytule III rozdziały III i IV, tytule IV i tytule V rozdział III, oraz do celów statystycznych, i nie mogą przetwarzać tych danych w sposób niezgodny z tymi celami. Należy podkreślić, że ww. przepisy UE nie określają katalogu danych osobowych przetwarzanych w ww. celach.</p>
--	--	---	--	---

			<p>Uwagi organu nadzorczego, przedstawiane w toku prac legislacyjnych mają charakter eksperckich wskazówek dla Projektodawcy, który podejmuje decyzję co do ostatecznego kształtu przyjmowanych przepisów i odpowiada za zapewnienie ich zgodności z przepisami o ochronie danych osobowych.</p>		
162.	Inspekcja Weterynaryjna	Uwaga ogólna	<p>W przypadku kontroli przestrzegania wymogów podstawowych, wskazanych w załączniku III do rozporządzenia 2021/2115, kontrole będą przeprowadzane przez powiatowego lekarza weterynarii. W tym celu zakłada się delegację do wydania rozporządzenia przez Ministra właściwego do spraw rolnictwa do przedmiotowej ustawy, w którym zostaną określone ww. wymogi oraz rodzaj przeprowadzanych kontroli, z uwzględnieniem kontroli administracyjnych lub kontroli na miejscu.</p> <p>Mając na uwadze planowany termin przyjęcia projektu przez Radę Ministrów, który ma przypaść na I kwartał 2023 r.,</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Nowe przepisy zaczną obowiązywać z dniem wejścia w życie ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej. Do tego czasu będą obowiązywać przepisy ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.</p>

			istnieje prawdopodobieństwo, że planowane kontrole nie zostaną zrealizowane w wyznaczonym terminie. Oznacza to bowiem, że kontrole w zakresie SMR 9, SMR 10 i SMR 11 w przypadku obowiązywania nowych przepisów od marca 2023 r. nie będą mogły być realizowane przez okres 2 miesięcy 2023 r.		
--	--	--	--	--	--

TABELA ZGODNOŚCI

TYTUŁ PROJEKTU	Projekt ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej
TYTUŁ WDRAŻANEGO AKTU PRAWNEGO / WDRAŻANYCH AKTÓW PRAWNYCH ¹⁾	<p>Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.), zwane dalej „rozporządzeniem 2021/2115”.</p> <p>Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187, z późn. zm.), zwane dalej „rozporządzeniem 2021/2116”.</p> <p>Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2022/126 z dnia 7 grudnia 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 o dodatkowe wymogi w odniesieniu do niektórych rodzajów interwencji określonych przez państwa członkowskie w ich planach strategicznych WPR na lata 2023–2027 na podstawie tego rozporządzenia, jak również o przepisy dotyczące współczynnika dotyczącego normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (GAEC) nr 1 (Dz. Urz. UE L 20 z 31.01.2022, str. 52), zwane dalej „rozporządzeniem 2022/126”.</p> <p>Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2022/127 z dnia 7 grudnia 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 o przepisy dotyczące agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, zabezpieczeń oraz stosowania euro (Dz. Urz. UE L 20 z 31.01.2022, str. 95), zwane dalej „rozporządzeniem 2022/127”.</p> <p>Rozporządzenie Komisji (UE) 2022/129 z dnia 21 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące rodzajów interwencji w odniesieniu do nasion oleistych, bawełny i produktów ubocznych produkcji wina na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 oraz dotyczące wymogów w zakresie informowania, upowszechniania i widoczności informacji związanych ze wsparciem unijnym i planami strategicznymi WPR (Dz. Urz. UE L 20 z 31.01.2022, str. 197), zwane dalej „rozporządzeniem 2022/129”.</p> <p>Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2022/1172 z dnia 4 maja 2022 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli we wspólnej polityce rolnej oraz stosowania i obliczania wysokości kar administracyjnych w związku z warunkowością (Dz. Urz. UE L 183 z 08.07.2022, str. 12), zwane dalej „rozporządzeniem 2022/1172”.</p>
	<p>Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2022/1173 z dnia 31 maja 2022 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli we wspólnej polityce rolnej (Dz. Urz. UE L 183 z 08.07.2022, str. 23), zwane dalej „rozporządzeniem „2022/1173”.</p> <p>Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2022/1475 z dnia 6 września 2022 r. ustanawiające szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 w odniesieniu do ewaluacji planów strategicznych WPR oraz dostarczania informacji na potrzeby monitorowania i ewaluacji (Dz. Urz. UE L 232 z 07.09.2022, str. 8), zwane dalej „rozporządzeniem „2022/1475”.</p>

PRZEPISY UNII EUROPEJSKIEJ ²⁾

Jedn. red.	Treść przepisu UE ³⁾	Koniec z - ność wdrożenia T / N	Jedn. red. (*)	Treść przepisu/ów projektu (*)	Uzasadnienie uwzględnienia w projekcie przepisów wykraczających poza minimalne wymogi prawa UE (**)
Art. 59 ust. 1 i 2 akapit pierwszy i drugi rozporządzenia 2021/2116	<p>Artykuł 59</p> <p>Ochrona interesów finansowych Unii</p> <p>1. Państwa członkowskie przyjmują, w ramach WPR, z poszanowaniem mających zastosowanie systemów zarządzania, wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne oraz podejmują inne środki niezbędne do zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii, w tym skutecznego stosowania kryteriów kwalifikowalności wydatków określonych w art. 37. Te przepisy i środki odnoszą się w szczególności do:</p> <p>a) kontroli legalności i prawidłowości operacji finansowanych przez EFRG i EFRROW, w tym na poziomie beneficjentów i zgodnie z planami strategicznymi WPR;</p> <p>b) zapewnienia skutecznego zapobiegania nadużyciom finansowym, w szczególności w obszarach o podwyższonym poziomie ryzyka, co będzie działało odstrasżająco, z uwzględnieniem kosztów i korzyści oraz proporcjonalności takich środków;</p> <p>c) zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym oraz ich wykrywania i korygowania;</p> <p>d) nakładania skutecznych, proporcjonalnych oraz odstrasżających kar zgodnie z prawem Unii, a w przypadku braku stosownych przepisów – zgodnie z prawem krajowym oraz, w razie konieczności, wszczynania w tym celu postępowań sądowych;</p> <p>e) odzyskiwania nienależnych płatności wraz z odsetkami oraz, w razie konieczności, wszczynania</p>	T	Art. 1	<p>Art. 1. Ustawa określa:</p> <p>1) zadania oraz właściwość organów i jednostek organizacyjnych w zakresie dotyczącym realizacji Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027, zwanego dalej „Planem”, określonym w:</p> <p>a) rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającym przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającym rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm. ³⁾), zwanym dalej „rozporządzeniem 2021/2115”, oraz w przepisach wydanych na jego podstawie,</p> <p>b) rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187, z późn. zm. ⁴⁾), zwanym dalej „rozporządzeniem 2021/2116”, oraz w przepisach wydanych na jego podstawie;</p> <p>2) warunki i tryb przyznawania oraz wypłaty:</p> <p>a) pomocy finansowej w ramach interwencji objętych Planem oraz w ramach przejściowego wsparcia krajowego, o którym mowa w art. 147 rozporządzenia 2021/2115, zwanych dalej „pomocą”,</p> <p>b) pomocy technicznej, o której mowa w art. 125 rozporządzenia 2021/2115, zwanej dalej „pomocą techniczną” – w zakresie nieokreślonym w przepisach, o których mowa w pkt 1, lub przewidzianych w tych przepisach do określenia przez państwo członkowskie Unii Europejskiej;</p>	

	<p>w tym celu postępowań sądowych, w tym w odniesieniu do nieprawidłowości w rozumieniu art. 1 ust. 2 rozporządzenia (WE, Euratom) nr 2988/95.</p> <p>2. Państwa członkowskie ustanawiają skuteczne systemy zarządzania i kontroli w celu zapewnienia zgodności z prawodawstwem Unii regulującym interwencje unijne.</p> <p>Państwa członkowskie podejmują działania niezbędne do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania swoich systemów zarządzania i kontroli oraz legalności i prawidłowości wydatków zadeklarowanych Komisji.</p>			3) zasady wdrażania instrumentów finansowych w zakresie nieokreślonym w przepisach, o których mowa w pkt 1, lub przewidzianych do określenia przez państwo członkowskie Unii Europejskiej.	
Art. 9 rozporządzenia 2021/2115	<p>Artykuł 9</p> <p>Zasady ogólne</p> <p>Państwa członkowskie projektują interwencje wynikające z planów strategicznych WPR i normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, o których mowa w art. 13, zgodnie z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej i ogólnymi zasadami prawa Unii.</p> <p>Państwa członkowskie zapewniają, aby interwencje i normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, o których mowa w art. 13, były kształtowane na podstawie obiektywnych i niedyskryminacyjnych kryteriów, były spójne z należytym funkcjonowaniem rynku wewnętrznego i nie powodowały zakłóceń konkurencji.</p> <p>Państwa członkowskie ustanawiają ramy prawne regulujące przyznawanie unijnego wsparcia rolnikom i innym beneficjentom zgodnie z planami strategicznymi WPR zatwierdzonymi przez Komisję zgodnie z art. 118 i 119 niniejszego rozporządzenia oraz z zasadami i wymogami określonymi w niniejszym rozporządzeniu i w rozporządzeniu (UE) 2021/2116. Państwa członkowskie wdrażają plany strategiczne WPR zatwierdzone przez Komisję.</p>				
Art. 59 ust. 1 i 2 akapit pierwszy i drugi	<p>Artykuł 59</p> <p>Ochrona interesów finansowych Unii</p> <p>1. Państwa członkowskie przyjmują, w ramach WPR, z poszanowaniem mających zastosowanie</p>	T	Art. 2	<p>Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:</p> <p>1) agencja płatnicza – agencję płatniczą w rozumieniu art. 9 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116;</p> <p>2) beneficjent – beneficjenta w rozumieniu art. 3 pkt 13 rozporządzenia 2021/2115;</p>	

<p>rozporządzenia 2021/2116</p>	<p>systemów zarządzania, wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne oraz podejmują inne środki niezbędne do zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii, w tym skutecznego stosowania kryteriów kwalifikowalności wydatków określonych w art. 37. Te przepisy i środki odnoszą się w szczególności do:</p> <p>a) kontroli legalności i prawidłowości operacji finansowanych przez EFRG i EFRROW, w tym na poziomie beneficjentów i zgodnie z planami strategicznymi WPR;</p> <p>b) zapewnienia skutecznego zapobiegania nadużyciom finansowym, w szczególności w obszarach o podwyższonym poziomie ryzyka, co będzie działało odstrasżająco, z uwzględnieniem kosztów i korzyści oraz proporcjonalności takich środków;</p> <p>c) zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym oraz ich wykrywania i korygowania;</p> <p>d) nakładania skutecznych, proporcjonalnych oraz odstrasżających kar zgodnie z prawem Unii, a w przypadku braku stosownych przepisów – zgodnie z prawem krajowym oraz, w razie konieczności, wszczynania w tym celu postępowań sądowych;</p> <p>e) odzyskiwania nienależnych płatności wraz z odsetkami oraz, w razie konieczności, wszczynania w tym celu postępowań sądowych, w tym w odniesieniu do nieprawidłowości w rozumieniu art. 1 ust. 2 rozporządzenia (WE, Euratom) nr 2988/95.</p> <p>2. Państwa członkowskie ustanawiają skuteczne systemy zarządzania i kontroli w celu zapewnienia zgodności z prawodawstwem Unii regulującym interwencje unijne.</p> <p>Państwa członkowskie podejmują działania niezbędne do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania swoich systemów zarządzania i kontroli oraz legalności i prawidłowości wydatków zadeklarowanych Komisji.</p>			<ol style="list-style-type: none"> 3) drobna niezgodność – niezgodność, o której mowa w art. 85 ust. 3 akapit pierwszy rozporządzenia 2021/2116; 4) działka rolna – zwarty obszar gruntu będącego użytkiem rolnym obejmujący nie więcej niż jedną grupę upraw, z tym że zagajnik o krótkiej rotacji stanowi odrębną działkę rolną; 5) gospodarstwo – gospodarstwo w rozumieniu art. 3 pkt 2 rozporządzenia 2021/2115; 6) grunty orne – grunty, na których jest lub może być prowadzona produkcja roślinna, w tym grunty ugorowane, inne niż trwałe użytki zielone i uprawy trwałe; 7) grupa upraw – obszar dający prawo do ubiegania się o daną pomoc, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, której wysokość jest ustalana na podstawie tej samej stawki; 8) instrumenty finansowe – instrumenty finansowe w rozumieniu art. 2 pkt 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 159, z późn. zm. ⁵⁾), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/1060”; 9) instytucja pośrednicząca – jednostkę pośredniczącą w rozumieniu art. 3 pkt 16 rozporządzenia 2021/2115; 10) interwencja – interwencję w rozumieniu art. 3 pkt 3 rozporządzenia 2021/2115; 11) jednostka certyfikująca – jednostkę certyfikującą w rozumieniu art. 12 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia 2021/2116; 12) jednostka gruntu nierolniczego – jednostkę gruntu nierolniczego, o której mowa w art. 68 ust. 2 lit. a rozporządzenia 2021/2116, stanowiącą zwarty obszar gruntu, innego niż użytki rolne, będącego: <ol style="list-style-type: none"> a) obszarem, o którym mowa w art. 4 ust. 4 lit. c ppkt (iii) rozporządzenia 2021/2115, lub b) obszarem kwalifikującym się do przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych; 13) kara – karę, o której mowa w art. 59 ust. 1 lit. d rozporządzenia 2021/2116; 	
---------------------------------	--	--	--	--	--

				<p>14) kara administracyjna – karę administracyjną, o której mowa w art. 84 rozporządzenia 2021/2116;</p> <p>15) kontrola administracyjna – kontrolę administracyjną, o której mowa w pkt 1.A ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/127 z dnia 7 grudnia 2021 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 o przepisy dotyczące agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, zabezpieczeń oraz stosowania euro (Dz. Urz. UE L 20 z 31.01.2022, str. 95), zwanego dalej „rozporządzeniem 2022/127”;</p> <p>16) kontrola na miejscu – kontrolę na miejscu, o której mowa w pkt 1.A ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia 2022/127;</p> <p>17) niezgodność – niezgodność w rozumieniu art. 6 akapit drugi lit. a rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/1172 z dnia 4 maja 2022 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli we wspólnej polityce rolnej oraz stosowania i obliczania wysokości kar administracyjnych w związku z warunkowością (Dz. Urz. UE L 183 z 08.07.2022, str. 12), zwanego dalej „rozporządzeniem 2022/1172”;</p> <p>18) normy – normy, o których mowa w art. 12 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115;</p> <p>19) obszar zatwierdzony – obszar spełniający warunki przyznania pomocy;</p> <p>20) operacja – operację w rozumieniu art. 3 pkt 4 rozporządzenia 2021/2115;</p> <p>21) ostateczny odbiorca – ostatecznego odbiorcę w rozumieniu art. 2 pkt 18 rozporządzenia 2021/1060;</p> <p>22) podmiot wdrażający – podmiot, któremu zostały delegowane zadania agencji płatniczej;</p> <p>23) podmiot wdrażający instrument finansowy – podmiot wdrażający instrument finansowy w rozumieniu art. 2 pkt 22 rozporządzenia 2021/1060;</p> <p>24) poważna niezgodność – niezgodność, o której mowa w art. 85 ust. 5 rozporządzenia 2021/2116;</p> <p>25) rolnik – rolnika w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2021/2115, którego gospodarstwo jest położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;</p> <p>26) systemy rolno-leśne – grunty orne i trwałe użytki zielone spełniające warunki przyznania pomocy w ramach interwencji Zakładanie systemów rolno-leśnych;</p>
--	--	--	--	--

				<p>27) szkółka – grunty, na których są uprawiane na wolnym powietrzu młode rośliny drzewiaste w celu ich przesadzenia, w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) winorośle, b) drzewa i krzewy owocowe, c) rośliny ozdobne, d) drzewa i krzewy leśne, z wyłączeniem rosnących w lesie przeznaczonych na potrzeby własne gospodarstwa, e) drzewa i krzewy do sadzenia w ogrodach, parkach, na poboczach dróg i na wałach, w tym ich kłaczka, rozłogi i młode sadzonki, f) podkładki; <p>28) trawy lub inne zielne rośliny pastewne – wszystkie rośliny zielne pastewne rosnące tradycyjnie na naturalnych pastwiskach lub łąkach lub których nasiona są zazwyczaj zawarte w mieszankach nasion wysiewanych na pastwiskach lub łąkach;</p> <p>29) trwałe użytki zielone – grunty, które są wykorzystywane do uprawy traw lub innych zielnych roślin pastewnych rozsiewających się naturalnie (samosiewnych) lub uprawianych (wysiewanych) i które nie są objęte zmianowaniem upraw przez co najmniej pięć lat, przy czym zaoranie, uprawa lub wysiew innego gatunku należącego do traw lub innych zielnych roślin pastewnych po uprawie lub zaoraniu nie powoduje zmiany klasyfikacji danego obszaru jako trwałego użytku zielonego;</p> <p>30) uprawy trwałe – grunty, na których jest prowadzona produkcja roślinna, które nie są objęte zmianowaniem upraw przez co najmniej pięć lat i które nie są trwałymi użytkami zielonymi, dające powtarzające się plony, w tym szkółki i zagajniki o krótkiej rotacji;</p> <p>31) użytek rolny – grunty będące gruntami ornymi, uprawami trwałymi albo trwałymi użytkami zielonymi również wtedy, gdy tworzą one systemy rolno-leśne;</p> <p>32) wymóg podstawowy – wymóg podstawowy w zakresie zarządzania w rozumieniu art. 12 ust. 4 rozporządzenia 2021/2115;</p> <p>33) zagajnik o krótkiej rotacji – grunty wykorzystywane do uprawy drzew z rodzaju:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) wierzba (<i>Salix</i> sp.) o minimalnej obsadzie wynoszącej 10 000 na hektar i maksymalnym cyklu zbioru wynoszącym 8 lat, b) topola (<i>Populus</i> sp.) o minimalnej obsadzie wynoszącej 6500 na hektar i maksymalnym cyklu zbioru wynoszącym 8 lat, 	
--	--	--	--	---	--

				<p>c) brzoza (<i>Betula sp.</i>) o minimalnej obsadzie wynoszącej 10 000 na hektar i maksymalnym cyklu zbioru wynoszącym 10 lat</p> <p>– których korzenie lub podstawy łodyg pozostają w glebie po zbiorach, z których w następnym sezonie wyrastają nowe pędy;</p> <p>34) zwierzę zatwierdzone – zwierzę spełniające warunki przyznania pomocy.</p>	
Art. 9 rozporządzenia 2021/2115	<p>Artykuł 9</p> <p>Zasady ogólne</p> <p>Państwa członkowskie projektują interwencje wynikające z planów strategicznych WPR i normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, o których mowa w art. 13, zgodnie z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej i ogólnymi zasadami prawa Unii.</p> <p>Państwa członkowskie zapewniają, aby interwencje i normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, o których mowa w art. 13, były kształtowane na podstawie obiektywnych i niedyskryminacyjnych kryteriów, były spójne z należywym funkcjonowaniem rynku wewnętrznego i nie powodowały zakłóceń konkurencji.</p> <p>Państwa członkowskie ustanawiają ramy prawne regulujące przyznawanie unijnego wsparcia rolnikom i innym beneficjentom zgodnie z planami strategicznymi WPR zatwierdzonymi przez Komisję zgodnie z art. 118 i 119 niniejszego rozporządzenia oraz z zasadami i wymogami określonymi w niniejszym rozporządzeniu i w rozporządzeniu (UE) 2021/2116. Państwa członkowskie wdrażają plany strategiczne WPR zatwierdzone przez Komisję.</p>				
Art. 9 rozporządzenia 2021/2116	<p>Artykuł 9</p> <p>Agencje płatnicze</p> <p>1. Agencje płatnicze są jednostkami lub instytucjami państw członkowskich i – w stosownych przypadkach – ich regionów odpowiedzialnymi za zarządzanie wydatkami, o których mowa w art. 5 ust. 2 i art. 6, oraz za ich kontrolę.</p>	T	Art. 2 pkt 1	1) agencja płatnicza – agencję płatniczą w rozumieniu art. 9 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116;	

	<p>Z wyjątkiem dokonywania płatności agencje płatnicze mogą delegować wykonywanie zadań, o których mowa w akapicie pierwszym.</p> <p>2. Państwa członkowskie akredytują jako agencje płatnicze jednostki lub instytucje, które dysponują strukturą administracyjną i systemem kontroli wewnętrznej zapewniającymi wystarczające gwarancje, że płatności są dokonywane legalnie i prawidłowo i że są właściwie rozliczane. W tym celu agencje płatnicze muszą spełniać minimalne warunki w zakresie akredytacji w odniesieniu do struktury wewnętrznej, działań kontrolnych, informacji i komunikacji oraz monitorowania określone przez Komisję zgodnie z art. 11 ust. 1 lit. a).</p> <p>Każde państwo członkowskie, biorąc pod uwagę swoje przepisy konstytucyjne, ogranicza liczbę akredytowanych agencji płatniczych:</p> <p>a) do jednej agencji płatniczej na poziomie krajowym lub, w stosownych przypadkach, do jednej agencji na region; oraz</p> <p>b) w przypadkach, w których agencje płatnicze funkcjonują wyłącznie na szczeblu krajowym – do jednej agencji płatniczej zarządzającej zarówno wydatkami w ramach EFRG, jak i wydatkami w ramach EFRROW.</p> <p>W przypadku gdy agencje płatnicze ustanowiono na poziomie regionalnym, państwa członkowskie dodatkowo akredytują agencję płatniczą na poziomie krajowym dla systemów pomocy, którymi ze względu na ich charakter należy zarządzać na poziomie krajowym, albo powierzają zarządzanie tymi systemami swoim regionalnym agencjom płatniczym.</p> <p>W drodze odstępstwa od akapitu drugiego niniejszego ustępu państwa członkowskie mogą utrzymać agencje płatnicze, które otrzymały akredytację przed dniem 15 października 2020 r., pod warunkiem że właściwy organ potwierdzi w drodze decyzji, o której mowa w art. 8 ust. 2, że spełniają one minimalne wymogi akredytacji, o</p>				
--	---	--	--	--	--

	<p>których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu.</p> <p>Agencjom płatniczym, które nie zarządzały wydatkami w ramach EFRG lub EFRROW przez okres co najmniej trzech lat, cofa się akredytację.</p> <p>Państwa członkowskie nie akredytują żadnej nowej dodatkowej agencji płatniczej po dniu 7 grudnia 2021 r., z wyjątkiem przypadków, o których mowa w akapicie drugim lit. a), w których, biorąc pod uwagę przepisy konstytucyjne, może zaistnieć konieczność utworzenia dodatkowych regionalnych agencji płatniczych.</p> <p>3. Na potrzeby art. 63 ust. 5 i 6 rozporządzenia finansowego do dnia 15 lutego roku następującego po danym rolniczym roku budżetowym osoba kierująca akredytowaną agencją płatniczą sporządza i przekazuje Komisji następujące dokumenty:</p> <p>a) roczne sprawozdanie finansowe dotyczące wydatków poniesionych w związku z wykonywaniem zadań powierzonych tej akredytowanej agencji płatniczej, jak przewidziano w art. 63 ust. 5 lit. a) rozporządzenia finansowego, wraz z informacjami wymaganymi do rozliczenia zgodnie z art. 53 niniejszego rozporządzenia;</p> <p>b) roczne sprawozdanie z realizacji celów, o którym mowa w art. 54 ust. 1 niniejszego rozporządzenia i w art. 134 rozporządzenia (UE) 2021/2115, wykazujące, że wydatki zostały dokonane zgodnie z art. 37 niniejszego rozporządzenia;</p> <p>c) roczne podsumowanie końcowych sprawozdań z audytu i przeprowadzonych kontroli oraz analizę charakteru i zakresu błędów i uchybień stwierdzonych w systemach zarządzania, jak również podjętych lub planowanych działań naprawczych, jak przewidziano w art. 63 ust. 5 lit. b) rozporządzenia finansowego;</p> <p>d) deklarację zarządczą, o której mowa w art. 63 ust. 6 rozporządzenia finansowego, dotyczącą:</p> <p>(i) prawidłowego przedstawienia, kompletności i rzetelności informacji, jak przewidziano w art. 63 ust. 6 lit. a) rozporządzenia finansowego,</p>				
--	---	--	--	--	--

	<p>(ii) prawidłowego funkcjonowania wprowadzonych systemów zarządzania – z wyjątkiem właściwego organu, o którym mowa w art. 8, jednostki koordynującej, o której mowa w art. 10, i jednostki certyfikującej, o której mowa w art. 12 niniejszego rozporządzenia – zapewniających, że wydatki zostały dokonane zgodnie z art. 37 niniejszego rozporządzenia, jak przewidziano w art. 63 ust. 6 lit. b) i c) rozporządzenia finansowego.</p> <p>W wyjątkowych przypadkach Komisja może na wniosek danego państwa członkowskiego wydłużyć termin upływający 15 lutego, o którym mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, do dnia 1 marca, jak przewidziano w art. 63 ust. 7 akapit drugi rozporządzenia finansowego.</p> <p>4. W przypadku gdy akredytowana agencja płatnicza nie spełnia jednego lub większej liczby minimalnych wymogów akredytacji, o których mowa w ust. 2 akapit pierwszy, lub przestaje je spełniać, dane państwo członkowskie – działając z własnej inicjatywy lub na wniosek Komisji – cofa akredytację tej agencji płatniczej, chyba że agencja płatnicza wprowadzi niezbędne zmiany w terminie, który zostanie ustalony przez właściwy organ tego państwa członkowskiego w zależności od wagi problemu.</p> <p>5. Agencje płatnicze zarządzają operacjami związanymi z interwencją publiczną, za które są odpowiedzialne, i zapewniają kontrolę tych operacji, a także przyjmują pełną odpowiedzialność w tym zakresie.</p> <p>Jeżeli wsparcie jest udzielane za pośrednictwem instrumentu finansowego wdrażanego przez EBI lub inną międzynarodową instytucję finansową, w której państwo członkowskie posiada akcje lub udziały, agencja płatnicza opiera się na sprawozdaniu z kontroli potwierdzającym przedłożone wnioski o płatność. Instytucje te przedstawiają państwom członkowskim sprawozdanie z kontroli.</p> <p>6. Na potrzeby art. 33 do dnia 30 czerwca 2030 r. sporządza się, zgodnie z ust. 3 niniejszego artykułu i art. 10 ust. 3, dodatkowe sprawozdanie z realizacji</p>				
--	--	--	--	--	--

	celów w odniesieniu do wydatków w ramach EFRROW obejmujące okres do dnia 31 grudnia 2029 r.				
Art. 3 pkt 13 lit. a i c rozporządzenia 2021/2115	„beneficjent” w przypadku rodzajów interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich, o których to interwencjach mowa w art. 69 oznacza: a) podmiot prawa publicznego lub podmiot prawa prywatnego, podmiot posiadający osobowość prawną lub jej nieposiadający, osobę fizyczną lub grupę osób fizycznych lub prawnych odpowiedzialne za samo inicjowanie lub inicjowanie i wdrażanie operacji; c) w kontekście instrumentów finansowych: jednostkę, która wdraża fundusz zarządzający lub – w przypadku gdy nie istnieje struktura funduszu zarządzającego – jednostkę, która wdraża fundusz szczegółowy, lub – w przypadkach gdy instrumentem finansowym zarządza instytucja zarządzająca, o której mowa w art. 123 (zwana dalej „instytucją zarządzającą”) – instytucję zarządzającą;	T	Art. 2 pkt 2	2) beneficjent – beneficjenta w rozumieniu art. 3 pkt 13 rozporządzenia 2021/2115;	
Art. 85 ust. 3 rozporządzenia 2021/2116	Kary administracyjnej nie stosuje się w przypadku gdy niezgodność nie wywiera konsekwencji lub wywiera jedynie nieistotne konsekwencje na osiągnięcie celu danej normy lub danego wymogu. Państwa członkowskie ustanawiają mechanizm informacyjny w celu zapewnienia, by beneficjenci byli poinformowani o stwierdzonych niezgodnościach i o możliwych działaniach naprawczych, które należy podjąć. Mechanizm obejmuje również szczególne usługi doradcze dla rolników, o których mowa w art. 15 rozporządzenia (UE) 2021/2115, uczestnictwo w których może być uznane za obowiązkowe dla odnośnych beneficjentów.	T	Art. 2 pkt 3	3) drobna niezgodność – niezgodność, o której mowa w art. 85 ust. 3 akapit pierwszy rozporządzenia 2021/2116;	
Art. 65 ust. 4 lit. d rozporządzenia 2021/2116	d) „działka rolna” oznacza zdefiniowaną przez państwa członkowskie jednostkę gruntu stanowiącego użytek rolny określony zgodnie z art. 4 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/2115;	T	Art. 2 pkt 4	4) działka rolna – zwarty obszar gruntu będącego użytkiem rolnym obejmujący nie więcej niż jedną grupę upraw, z tym że zagajnik o krótkiej rotacji stanowi odrębną działkę rolną;	
Art. 3 pkt 2 rozporządzenia 2021/2115	2) „gospodarstwo” oznacza wszystkie składniki wykorzystywane do działalności rolniczej i zarządzane przez rolnika, znajdujące się na terytorium tego samego państwa członkowskiego;	T	Art. 2 pkt 5	5) gospodarstwo – gospodarstwo w rozumieniu art. 3 pkt 2 rozporządzenia 2021/2115;	

Art. 4 ust. 3 lit. a rozporządzenia 2021/2115	3. „Użytek rolny” definiuje się w taki sposób, aby oznaczał użytek, w którego skład wchodzi grunty orne, uprawy trwałe i trwałe użytki zielone, również w przypadku gdy stanowią one systemy rolno-leśne na danym obszarze. Państwa członkowskie doprecyzowują terminy „grunty orne”, „uprawy trwałe” i „trwałe użytki zielone” z zachowaniem następujących elementów: a) „grunty orne” oznaczają grunty uprawiane w celu produkcji roślinnej lub obszary dostępne do produkcji roślinnej, ale ugorowane; ponadto obejmują one – w okresie, w którym ma zastosowanie dane zobowiązanie – grunty uprawiane w celu produkcji roślinnej lub obszary dostępne do produkcji roślinnej, ale ugorowane, które są odłogowane zgodnie z art. 31 lub 70 bądź z normą 8 dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska wymienioną w załączniku III do niniejszego rozporządzenia lub z art. 22, 23 lub 24 rozporządzenia Rady (WE) nr 1257/1999 (2), lub art. 39 rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 (3), lub art. 28 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 (4);	T	Art. 2 pkt 6	6) grunty orne – grunty, na których jest lub może być prowadzona produkcja roślinna, w tym grunty ugorowane, inne niż trwałe użytki zielone i uprawy trwałe;	
Art. 65 ust. 3 lit. d rozporządzenia 2021/2116	„Działka rolna” oznacza zdefiniowaną przez państwa członkowskie jednostkę gruntu stanowiącego użytek rolny określony zgodnie z art. 4 ust. 3 rozp. (UE) 2021/2115	T	Art. 2 pkt 7	7) grupa upraw – obszar dający prawo do ubiegania się o daną pomoc, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, której wysokość jest ustalana na podstawie tej samej stawki;	
Art. 80 ust. 2 rozporządzenia 2021/2115	2. W przypadku gdy wsparcie przyznawane jest w formie instrumentów finansowych, zastosowanie mają definicje „instrumentu finansowego”, „produktu finansowego”, „ostatecznego odbiorcy”, „funduszu zarządzającego”, „funduszu szczegółowego”, „efektu dźwigni”, „współczynnika mnożnikowego”, „kosztów zarządzania” i „opłat za zarządzanie” ustanowione w art. 2 rozporządzenia (UE) 2021/1060 oraz przepisy tytułu V rozdział II sekcja II tego rozporządzenia. Ponadto stosuje się przepisy ust. 3, 4 i 5 niniejszego artykułu.	T	Art. 2 pkt 8	8) instrumenty finansowe – instrumenty finansowe w rozumieniu art. 2 pkt 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 159, z późn. zm. ⁵⁾), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/1060”;	

Art. 3 pkt 16 rozporządzenia 2021/2115	16) „jednostka pośrednicząca” oznacza każdy podmiot prawa publicznego lub podmiot prawa prywatnego, w tym jednostki regionalne lub lokalne, jednostki ds. rozwoju regionalnego lub organizacje pozarządowe, za których działalność ponosi odpowiedzialność krajowa lub regionalna instytucja zarządzająca lub które wykonują obowiązki w imieniu takiej instytucji lub takiego organu;	T	Art. 2 pkt 9	9) instytucja pośrednicząca – jednostkę pośredniczącą w rozumieniu art. 3 pkt 16 rozporządzenia 2021/2115;	
Art. 3 pkt 3 rozporządzenia 2021/2115	„interwencja” oznacza instrument wsparcia opatrzonego zestawem warunków kwalifikujących, określony przez państwo członkowskie w jego planach strategicznych WPR w oparciu o rodzaj interwencji, jak przewidziano w niniejszym rozporządzeniu;	T	Art. 2 pkt 10	10) interwencja – interwencję w rozumieniu art. 3 pkt 3 rozporządzenia 2021/2115;	
Art. 12 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia 2021/2116	Artykuł 12 Jednostki certyfikujące 1. Jednostką certyfikującą jest publiczny lub prywatny organ audytowy wyznaczona przez państwo członkowskie na co najmniej trzyletni okres, bez uszczerbku dla prawa krajowego. W przypadku gdy jest to prywatna jednostka audytowa i jeżeli wymagają tego mające zastosowanie przepisy unijne lub krajowe, jest on wybierany przez państwo członkowskie w drodze publicznej procedury przetargowej.	T	Art. 2 pkt 11	11) jednostka certyfikująca – jednostkę certyfikującą w rozumieniu art. 12 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia 2021/2116;	
Art. 68 ust. 2 lit. a rozporządzenia 2021/2116	2. Państwa członkowskie zapewniają, aby system identyfikacji działek rolnych: a) jednoznacznie identyfikował każdą działkę rolną i jednostki gruntów nierolniczych, które państwa członkowskie uznają za kwalifikujące się do otrzymywania pomocy w ramach interwencji, o których mowa w tytule III rozporządzenia (UE) 2021/2115;	T	Art. 2 pkt 12	12) jednostka gruntu nierolniczego – jednostkę gruntu nierolniczego, o której mowa w art. 68 ust. 2 lit. a rozporządzenia 2021/2116, stanowiącą zwarty obszar gruntu, innego niż użytek rolny, będącego: a) obszarem, o którym mowa w art. 4 ust. 4 lit. c ppkt (iii) rozporządzenia 2021/2115, lub b) obszarem kwalifikującym się do przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych;	
Art. 59 ust. 1 lit. d rozporządzenia 2021/2116	d) nakładania skutecznych, proporcjonalnych oraz odstraszających kar zgodnie z prawem Unii, a w przypadku braku stosownych przepisów – zgodnie z prawem krajowym oraz, w razie konieczności, wszczynania w tym celu postępowań sądowych;	T	Art. 2 pkt 13	13) kara – karę, o której mowa w art. 59 ust. 1 lit. d rozporządzenia 2021/2116;	
Art. 59 ust. 2 rozporządzenia 2021/2116	2. Państwa członkowskie ustanawiają skuteczne systemy zarządzania i kontroli w celu zapewnienia zgodności z prawodawstwem Unii regulującym interwencje unijne.				

	Państwa członkowskie podejmują działania niezbędne do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania swoich systemów zarządzania i kontroli oraz legalności i prawidłowości wydatków zadeklarowanych Komisji.				
Art. 84 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116	<p>Państwa członkowskie ustanawiają system przewidujący stosowanie kar administracyjnych wobec beneficjentów, o których mowa w art. 83 ust. 1 niniejszego rozporządzenia, którzy nie przestrzegają w dowolnym momencie w danym roku kalendarzowym obowiązków określonych w tytule III rozdział I sekcja 2 rozporządzenia (UE) 2021/2115.</p> <p>Kary administracyjne, o których mowa w akapicie pierwszym, stosuje się jedynie w przypadku gdy niezgodność jest wynikiem działania lub zaniechania, które można bezpośrednio przypisać danemu beneficjentowi, oraz w przypadku gdy spełniony jest co najmniej jeden z następujących warunków:</p> <p>a) niezgodność związana jest z działalnością rolniczą beneficjenta;</p> <p>b) niezgodność dotyczy gospodarstwa w rozumieniu art. 3 pkt 2 rozporządzenia (UE) 2021/2115 lub innych zarządzanych przez danego beneficjenta obszarów znajdujących się na terytorium tego samego państwa członkowskiego.</p> <p>W odniesieniu do obszarów leśnych nie stosuje się jednak kar administracyjnych, o których mowa w akapicie pierwszym, jeżeli w odniesieniu do danego obszaru nie wystąpiono o wsparcie zgodnie z art. 70 i 71 rozporządzenia (UE) 2021/2115.</p>	T	Art. 2 pkt 14	14) kara administracyjna – karę administracyjną, o której mowa w art. 84 rozporządzenia 2021/2116;	
Pkt A ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia 2022/127	<p>A.</p> <p>Struktura organizacyjna</p> <p>Struktura organizacyjna agencji płatniczej, która pozwala jej wykonywać następujące główne zadania w odniesieniu do wydatków EFRG i EFRROW:</p> <p>(i)</p> <p>zatwierdzanie płatności i ich kontrola w celu ustalenia, w szczególności poprzez kontrole administracyjne i kontrole na miejscu, czy kwota, która ma zostać wypłacona beneficjentowi, jest zgodna z przepisami Unii;</p>	T	Art. 2 pkt 15	15) kontrola administracyjna – kontrolę administracyjną, o której mowa w pkt 1.A ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/127 z dnia 7 grudnia 2021 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 o przepisy dotyczące agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, zabezpieczeń oraz stosowania euro (Dz. Urz. UE L 20 z 31.01.2022, str. 95), zwanego dalej „rozporządzeniem 2022/127”;	

Pkt A ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia 2022/127	A. Struktura organizacyjna Struktura organizacyjna agencji płatniczej, która pozwala jej wykonywać następujące główne zadania w odniesieniu do wydatków EFRG i EFRROW: (i) zatwierdzanie płatności i ich kontrola w celu ustalenia, w szczególności poprzez kontrole administracyjne i kontrole na miejscu, czy kwota, która ma zostać wypłacona beneficjentowi, jest zgodna z przepisami Unii;	T	Art. 2 pkt 16	16) kontrola na miejscu – kontrolę na miejscu, o której mowa w pkt A ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia 2022/127;	
Art. 6 akapit 2 lit. a rozporządzenia 2022/1172	a), „niezgodność” oznacza niezgodność z wymogami podstawowymi w zakresie zarządzania na mocy prawodawstwa Unii, o których mowa w art. 12 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2021/2115, lub z normami dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska ustanowionymi przez państwa członkowskie zgodnie z art. 13 tego rozporządzenia;	T	Art. 2 pkt 17	17) niezgodność – niezgodność w rozumieniu art. 6 akapit drugi lit. a rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/1172 z dnia 4 maja 2022 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli we wspólnej polityce rolnej oraz stosowania i obliczania wysokości kar administracyjnych w związku z warunkowością (Dz. Urz. UE L 183 z 08.07.2022, str. 12), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/1172”;	
Art. 12 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115	Państwa członkowskie włączają do swoich planów strategicznych WPR system warunkowości, zgodnie z którym nakłada się kary administracyjne na rolników i innych beneficjentów, którzy otrzymują płatności bezpośrednie na podstawie rozdziału II lub płatności roczne na podstawie art. 70, 71 i 72, jeśli nie spełniają oni wymogów podstawowych w zakresie zarządzania określonych w prawie Unii lub norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska określonych w planie strategicznym WPR i wymienionych w załączniku III, w odniesieniu do następujących obszarów szczegółowych: a) klimat i środowisko, w tym woda, gleba i różnorodność biologiczna ekosystemów; b) zdrowie publiczne i zdrowie roślin; c) dobrostan zwierząt.	T	Art. 2 pkt 18	18) normy – normy, o których mowa w art. 12 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115;	
Art. 3 ust. 1 rozporządzenia 2022/1173	1. Państwa członkowskie ustanawiają elektroniczny system składania wniosków o przyznanie pomocy, które beneficjenci składają corocznie i które zawierają wszystkie niezbędne informacje umożliwiające państwom członkowskim weryfikację warunków kwalifikowalności do	T	Art. 2 pkt 19	19) obszar zatwierdzony – obszar spełniający warunki przyznania pomocy;	

	wsparcia co najmniej w odniesieniu do interwencji, o których mowa w art. 65 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE) 2021/2116, a także, w stosownych przypadkach, warunków i wymogów dotyczących warunkowości i uprawnień do płatności (...)				
Art. 3 pkt 4 rozporządzenia 2021/2115	„operacja” oznacza: a) projekt, umowę, działanie lub grupę projektów lub działań wybrane w ramach danego planu strategicznego WPR; b) w kontekście instrumentów finansowych: łączne kwalifikowalne wydatki publiczne przyznane na rzecz danego instrumentu finansowego oraz późniejsze wsparcie finansowe świadczone z tego instrumentu finansowego na rzecz ostatecznych odbiorców; finansowe świadczone z tego instrumentu finansowego na rzecz ostatecznych odbiorców;	T	Art. 2 pkt 20	20) operacja – operację w rozumieniu art. 3 pkt 4 rozporządzenia 2021/2115;	
Art. 80 ust. 2 rozporządzenia 2021/2115	2. W przypadku gdy wsparcie przyznawane jest w formie instrumentów finansowych, zastosowanie mają definicje „instrumentu finansowego”, „produktu finansowego”, „ostatecznego odbiorcy”, „funduszu zarządzającego”, „funduszu szczegółowego”, „efektu dźwigni”, „współczynnika mnożnikowego”, „kosztów zarządzania” i „opłat za zarządzanie” ustanowione w art. 2 rozporządzenia (UE) 2021/1060 oraz przepisy tytułu V rozdział II sekcja II tego rozporządzenia. Ponadto stosuje się przepisy ust. 3, 4 i 5 niniejszego artykułu.	T	Art. 2 pkt 21	21) ostateczny odbiorca – ostatecznego odbiorcę w rozumieniu art. 2 pkt 18 rozporządzenia 2021/1060;	
Art. 80 ust. 2 rozporządzenia 2021/2115	2. W przypadku gdy wsparcie przyznawane jest w formie instrumentów finansowych, zastosowanie mają definicje „instrumentu finansowego”, „produktu finansowego”, „ostatecznego odbiorcy”, „funduszu zarządzającego”, „funduszu szczegółowego”, „efektu dźwigni”, „współczynnika mnożnikowego”, „kosztów zarządzania” i „opłat za zarządzanie” ustanowione w art. 2 rozporządzenia (UE) 2021/1060 oraz przepisy tytułu V rozdział II sekcja II tego rozporządzenia. Ponadto stosuje się przepisy ust. 3, 4 i 5 niniejszego artykułu.	T	Art. 2 pkt 23	23) podmiot wdrażający instrument finansowy – podmiot wdrażający instrument finansowy w rozumieniu art. 2 pkt 22 rozporządzenia 2021/1060;	

Art. 85 ust. 5 rozporządzenia 2021/2116	W przypadku gdy niezgodność ma poważny wpływ na osiągnięcie celu danej normy lub danego wymogu lub stanowi bezpośrednie ryzyko dla zdrowia publicznego lub zdrowia zwierząt, stosuje się wyższą wartość procentową zmniejszenia niż przewidziana w ust. 2.	T	Art. 2 pkt 24	24) poważna niezgodność – niezgodność, o której mowa w art. 85 ust. 5 rozporządzenia 2021/2116;	
Art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2021/2115	„rolnik” oznacza osobę fizyczną lub prawną bądź grupę osób fizycznych lub prawnych, bez względu na status prawny takiej grupy i jej członków w świetle prawa krajowego, których gospodarstwo jest położone na obszarze objętym zakresem terytorialnym stosowania Traktatów, określonym w art. 52 Traktatu o Unii Europejskiej w związku z art. 349 i 355 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), oraz które prowadzą działalność rolniczą określoną przez państwa członkowskie zgodnie z art. 4 ust. 2 niniejszego rozporządzenia;	T	Art. 2 pkt 25	25) rolnik – rolnika w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2021/2115, którego gospodarstwo jest położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;	
Art. 4 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115	1. Państwa członkowskie określają w swoich planach strategicznych WPR definicje „działalności rolniczej”, „użytków rolnych”, „kwalifikującego się hektara”, „rolnika aktywnego zawodowo”, „młodego rolnika” i „nowego rolnika”, jak również odpowiednie warunki zgodnie z niniejszym artykułem.	T	Art. 2 pkt 26	26) systemy rolno-leśne – grunty orne i trwałe użytki zielone spełniające warunki przyznania pomocy w ramach interwencji Zakładanie systemów rolno-leśnych;	
Art. 4 ust. 3 lit. b rozp. 2021/2115	„uprawy trwałe” oznaczają uprawy niepodlegające zmianowaniu upraw, inne niż trwałe użytki zielone i pastwiska trwałe, które zajmują grunty przez okres pięciu lat lub dłużej i dają powtarzające się plony, w tym szkółki i zagajniki o krótkiej rotacji	T	Art. 2 pkt 27	27) szkółka – grunty, na których są uprawiane na wolnym powietrzu młode rośliny drzewiaste w celu ich przesadzenia, w tym: a) winorośle, b) drzewa i krzewy owocowe, c) rośliny ozdobne, d) drzewa i krzewy leśne, z wyłączeniem rosnących w lesie przeznaczonych na potrzeby własne gospodarstwa, e) drzewa i krzewy do sadzenia w ogrodach, parkach, na poboczach dróg i na wałach, w tym ich kłacza, rozłogi i młode sadzonki, f) podkładki;	
Art. 4 ust. 3 lit. c rozp. 2021/2115	„trwałe użytki zielone i pastwiska trwałe” (zwane łącznie „trwałymi użytkami zielonymi”) oznaczają grunty, które są wykorzystywane do uprawy traw lub innych zielnych roślin pastewnych rozsiewających się naturalnie (samosiewnych) lub uprawianych (wysiewanych) i które nie były objęte zmianowaniem upraw danego gospodarstwa przez	T	Art. 2 pkt 28	28) trawy lub inne zielne rośliny pastewne – wszystkie rośliny zielne pastewne rosnące tradycyjnie na naturalnych pastwiskach lub łąkach lub których nasiona są zazwyczaj zawarte w mieszankach nasion wysiewanych na pastwiskach lub łąkach;	

	okres co najmniej pięciu lat, oraz – w przypadku gdy państwa członkowskie tak postanowią – nie były zaorane, uprawiane, ani ponownie obsiane innymi rodzajami traw lub innymi zielnymi roślinami pastewnymi przez okres co najmniej pięciu lat. Mogą one obejmować inne gatunki, takie jak krzewy lub drzewa, które nadają się do wypasu, a także – w przypadku gdy państwa członkowskie tak postanowią – inne gatunki, takie jak krzewy lub drzewa, które służą do wytwarzania paszy dla zwierząt, pod warunkiem że zachowano przewagę traw i innych zielnych roślin pastewnych.				
Art. 4 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115 Art. 4 ust. 3 lit. b - c rozporządzenia 2021/2115	1. Państwa członkowskie określają w swoich planach strategicznych WPR definicje „działalności rolniczej”, „użytków rolnych”, „kwalifikującego się hektara”, „rolnika aktywnego zawodowo”, „młodego rolnika” i „nowego rolnika”, jak również odpowiednie warunki zgodnie z niniejszym artykułem. 3. „Użytek rolny” definiuje się w taki sposób, aby oznaczał użytek, w którego skład wchodzi grunty orne, uprawy trwałe i trwałe użytki zielone, również w przypadku gdy stanowią one systemy rolno-leśne na danym obszarze. Państwa członkowskie doprecyzowują terminy „grunty orne”, „uprawy trwałe” i „trwałe użytki zielone” z zachowaniem następujących elementów: b) „uprawy trwałe” oznaczają uprawy niepodlegające zmianowaniu upraw, inne niż trwałe użytki zielone i pastwiska trwałe, które zajmują grunty przez okres pięciu lat lub dłużej i dają powtarzające się plony, w tym szkółki i zagajniki o krótkiej rotacji; c) „trwałe użytki zielone i pastwiska trwałe” (zwane łącznie „trwałymi użytkami zielonymi”) oznaczają grunty, które są wykorzystywane do uprawy traw lub innych zielnych roślin pastewnych rozsiewających się naturalnie (samosiewnych) lub uprawianych (wysiewanych) i które nie były objęte zmianowaniem upraw danego gospodarstwa przez okres co najmniej pięciu lat, oraz – w przypadku gdy państwa członkowskie tak postanowią – nie były zaorane, uprawiane, ani ponownie obsiane	T	Art. 2 pkt 29	29) trwałe użytki zielone – grunty, które są wykorzystywane do uprawy traw lub innych zielnych roślin pastewnych rozsiewających się naturalnie (samosiewnych) lub uprawianych (wysiewanych) i które nie są objęte zmianowaniem upraw przez co najmniej pięć lat, przy czym zaoranie, uprawa lub wysiew innego gatunku należącego do traw lub innych zielnych roślin pastewnych po uprawie lub zaoraniu nie powoduje zmiany klasyfikacji danego obszaru jako trwałego użytku zielonego;	
		T	Art. 2 pkt 30	30) uprawy trwałe – grunty, na których jest prowadzona produkcja roślinna, które nie są objęte zmianowaniem upraw przez co najmniej pięć lat i które nie są trwałymi użytkami zielonymi, dające powtarzające się plony, w tym szkółki i zagajniki o krótkiej rotacji;	
		T	Art. 2 pkt 31	31) użytek rolny – grunty będące gruntami ornymi, uprawami trwałymi albo trwałymi użytkami zielonymi również wtedy, gdy tworzą one systemy rolno-leśne;	

Art. 4 ust. 4 lit. b (iii) akapit drugi rozporządzenia a 2021/2115	innymi rodzajami traw lub innymi zielnymi roślinami pastewnymi przez okres co najmniej pięciu lat. Mogą one obejmować inne gatunki, takie jak krzewy lub drzewa, które nadają się do wypasu, a także – w przypadku gdy państwa członkowskie tak postanowią – inne gatunki, takie jak krzewy lub drzewa, które służą do wytwarzania paszy dla zwierząt, pod warunkiem że zachowano przewagę traw i innych zielnych roślin pastewnych. Jeśli chodzi o trwałe użytki zielone, na których występują rozproszone niekwalifikujące się elementy, państwa członkowskie mogą postanowić, że do ustalania powierzchni obszarów uznawanych za kwalifikujące się stosowane będą stałe współczynniki zmniejszenia;				
Art. 12 ust. 4 rozporządzenia a 2021/2115	Do celów niniejszej sekcji „wymóg podstawowy w zakresie zarządzania” oznacza każdy wymóg podstawowy w zakresie zarządzania wynikający z prawa Unii, wymienionego w załączniku III, w ramach danego aktu prawnego, różny co do istoty od wszelkich innych wymogów zawartych w tym samym akcie.	T	Art. 2 pkt 32	32) wymóg podstawowy – wymóg podstawowy w zakresie zarządzania w rozumieniu art. 12 ust. 4 rozporządzenia 2021/2115;	
Art. 4 ust. 3 lit. b rozporządzenia a 2021/2115	„uprawy trwałe” oznaczają uprawy niepodlegające zmianowaniu upraw, inne niż trwałe użytki zielone i pastwiska trwałe, które zajmują grunty przez okres pięciu lat lub dłużej i dają powtarzające się plony, w tym szkółki i zagajniki o krótkiej rotacji	T	Art. 2 pkt 33	33) zagajnik o krótkiej rotacji – grunty wykorzystywane do uprawy drzew z rodzaju: a) wierzba (<i>Salix</i> sp.) o minimalnej obsadzie wynoszącej 10 000 na hektar i maksymalnym cyklu zbioru wynoszącym 8 lat, b) topola (<i>Populus</i> sp.) o minimalnej obsadzie wynoszącej 6500 na hektar i maksymalnym cyklu zbioru wynoszącym 8 lat, c) brzoza (<i>Betula</i> sp.) o minimalnej obsadzie wynoszącej 10 000 na hektar i maksymalnym cyklu zbioru wynoszącym 10 lat – których korzenie lub podstawy łodyg pozostają w glebie po zbiorach, z których w następnym sezonie wyrastają nowe pędy;	
Art. 34 ust. 2 rozporządzenia a 2021/2115	W przypadku gdy wsparcie dochodów związane z produkcją dotyczy bydła lub owiec i kóz, jako warunki kwalifikowalności do otrzymania wsparcia państwa członkowskie ustanawiają wymogi w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt zgodnie z częścią IV, tytuł I, rozdział 2 sekcja 1 rozporządzenia (UE) 2016/429. Jednakże, bez	T	Art. 2 pkt 34	34) zwierzę zatwierdzone – zwierzę spełniające warunki przyznania pomocy.	

	uszczerbku dla innych mających zastosowanie warunków kwalifikowalności, bydło lub owce i kozy są uznane za kwalifikujące się do wsparcia, po warunkiem że wymogi dotyczące identyfikacji i rejestracji są spełnione w terminie określonym przez państwa członkowskie na dany rok składania wniosków.				
Art. 2 ust. 2 rozporządzenia 2021/2115	2. Do wsparcia finansowanego z EFRROW na podstawie niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie art. 19, tytuł III rozdział II – z wyjątkiem art. 28 akapit pierwszy lit. c) – oraz art. 46 i 48 rozporządzenia (UE) 2021/1060.	T	Art. 3	Art. 3. Wspieranie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, o którym mowa w tytule III w rozdziale II rozporządzenia 2021/1060, w ramach Planu, zwanego dalej „rozwojem lokalnym kierowanym przez społeczność”, odbywa się na zasadach określonych w przepisach o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, a w zakresie nieuregulowanym w tych przepisach – na zasadach określonych w niniejszej ustawie.	
Art. 59 ust. 1 i 2 akapit pierwszy i drugi rozporządzenia 2021/2116	<p>Artykuł 59</p> <p>Ochrona interesów finansowych Unii</p> <p>1. Państwa członkowskie przyjmują, w ramach WPR, z poszanowaniem mających zastosowanie systemów zarządzania, wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne oraz podejmują inne środki niezbędne do zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii, w tym skutecznego stosowania kryteriów kwalifikowalności wydatków określonych w art. 37. Te przepisy i środki odnoszą się w szczególności do:</p> <p>a) kontroli legalności i prawidłowości operacji finansowanych przez EFRG i EFRROW, w tym na poziomie beneficjentów i zgodnie z planami strategicznymi WPR;</p> <p>b) zapewnienia skutecznego zapobiegania nadużyciom finansowym, w szczególności w obszarach o podwyższonym poziomie ryzyka, co będzie działało odstrasżająco, z uwzględnieniem kosztów i korzyści oraz proporcjonalności takich środków;</p> <p>c) zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym oraz ich wykrywania i korygowania;</p> <p>d) nakładania skutecznych, proporcjonalnych oraz odstrasżających kar zgodnie z prawem Unii, a w przypadku braku stosownych przepisów – zgodnie z</p>	T	Art. 4	Art. 4. Podstawę systemu realizacji Planu stanowią jego postanowienia, przepisy prawa powszechnie obowiązującego, wytyczne instytucji zarządzającej oraz regulaminy naborów wniosków o przyznanie pomocy.	

	<p>prawem krajowym oraz, w razie konieczności, wszczynania w tym celu postępowań sądowych;</p> <p>e) odzyskiwania nienależnych płatności wraz z odsetkami oraz, w razie konieczności, wszczynania w tym celu postępowań sądowych, w tym w odniesieniu do nieprawidłowości w rozumieniu art. 1 ust. 2 rozporządzenia (WE, Euratom) nr 2988/95.</p> <p>2. Państwa członkowskie ustanawiają skuteczne systemy zarządzania i kontroli w celu zapewnienia zgodności z prawodawstwem Unii regulującym interwencje unijne.</p> <p>Państwa członkowskie podejmują działania niezbędne do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania swoich systemów zarządzania i kontroli oraz legalności i prawidłowości wydatków zadeklarowanych Komisji.</p>				
Art. 9 akapit trzeci rozporządzenia 2021/2115	<p>Artykuł 9</p> <p>Zasady ogólne</p> <p>Państwa członkowskie ustanawiają ramy prawne regulujące przyznawanie unijnego wsparcia rolnikom i innym beneficjentom zgodnie z planami strategicznymi WPR zatwierdzonymi przez Komisję zgodnie z art. 118 i 119 niniejszego rozporządzenia oraz z zasadami i wymogami określonymi w niniejszym rozporządzeniu i w rozporządzeniu (UE) 2021/2116. Państwa członkowskie wdrażają plany strategiczne WPR zatwierdzone przez Komisję.</p>				
Art. 9 akapit trzeci rozporządzenia 2021/2115	<p>Artykuł 9</p> <p>Zasady ogólne</p> <p>Państwa członkowskie ustanawiają ramy prawne regulujące przyznawanie unijnego wsparcia rolnikom i innym beneficjentom zgodnie z planami strategicznymi WPR zatwierdzonymi przez Komisję zgodnie z art. 118 i 119 niniejszego rozporządzenia oraz z zasadami i wymogami określonymi w niniejszym rozporządzeniu i w rozporządzeniu (UE) 2021/2116. Państwa członkowskie wdrażają plany strategiczne WPR zatwierdzone przez Komisję.</p>	T	Art. 5	Art. 5. Z zastrzeżeniem zasad i warunków określonych w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, do postępowań w sprawach indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2000 i 2185), zwanej dalej „Kodeksem postępowania administracyjnego”, chyba że ustawa stanowi inaczej.	
Art. 123 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115	<p>Artykuł 123</p> <p>Institucja zarządzająca</p>	T	Art. 6	Art. 6. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi jest instytucją zarządzającą.	

	<p>1. Każde państwo członkowskie wyznacza krajową instytucję zarządzającą jego planem strategicznym WPR.</p> <p>Państwa członkowskie mogą, z uwzględnieniem swoich przepisów konstytucyjnych i instytucjonalnych, wyznaczyć regionalne instytucje zarządzające, które będą odpowiedzialne za niektóre lub wszystkie zadania, o których mowa w ust. 2.</p> <p>Państwa członkowskie zapewniają, aby odpowiedni system zarządzania i kontroli został ustanowiony w sposób zapewniający wyraźny podział i rozdział funkcji między krajową instytucją zarządzającą a – w stosownym przypadku – regionalną instytucją zarządzającą i innymi podmiotami. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie skutecznego funkcjonowania tego systemu przez cały okres wdrażania planu strategicznego WPR.</p>		<p>2. Oprócz zadań określonych w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, instytucja zarządzająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wykonuje nieprzypisane innym organom lub jednostkom organizacyjnym zadania państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w tym w zakresie dotyczącym monitorowania i ewaluacji Planu, określone w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1; 2) może powoływać, w drodze zarządzenia, organy opiniodawczo-doradcze w sprawach należących do zadań i kompetencji instytucji zarządzającej, w skład których mogą wchodzić przedstawiciele agencji płatniczej, instytucji pośredniczących, podmiotów wdrażających oraz inne osoby, których udział w pracach takich organów jest uzasadniony zakresem zadań tych organów; 3) wydaje agencji płatniczej, podmiotom wdrażającym, podmiotowi wdrażającemu instrumenty finansowe, instytucjom pośredniczącym, lokalnym grupom działania, zwanym dalej „LGD”, o których mowa w przepisach o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, dyrektorowi Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie, powiatowym lekarzom weterynarii oraz beneficjentom wytyczne w zakresie realizacji Planu; te wytyczne nie mogą dotyczyć rozstrzygnięcia co do istoty sprawy indywidualnej; 4) może: <ol style="list-style-type: none"> a) przeprowadzać kontrole agencji płatniczej, podmiotów wdrażających, instytucji pośredniczących i LGD w zakresie zadań realizowanych przez te podmioty związanych z realizacją Planu pod względem zgodności z postanowieniami Planu, przepisami prawa powszechnie obowiązującego, wytycznymi instytucji zarządzającej oraz regulaminami naborów wniosków o przyznanie pomocy; do tych kontroli stosuje się odpowiednio przepisy o kontroli w administracji rządowej określające zasady i tryb przeprowadzania kontroli, b) żądać przedstawienia przez podmioty wymienione w lit. a informacji w zakresie zadań realizowanych przez te podmioty związanych z realizacją Planu i udostępniania dokumentów w tym zakresie. <p>3. Wytyczne instytucji zarządzającej dotyczą:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) warunków przyznawania, wypłaty lub zwrotu pomocy lub pomocy technicznej; 2) trybu przyznawania lub wypłaty pomocy lub pomocy technicznej; 	
--	--	--	--	--

				<p>3) warunków i trybu wypłaty pomocy w formie zaliczki, o której mowa w art. 44 ust. 3 rozporządzenia 2021/2116, oraz rozliczania tej zaliczki;</p> <p>4) zobowiązań związanych z przyznaną pomocą lub pomocą techniczną;</p> <p>5) kwalifikowalności kosztów;</p> <p>6) zasad przeprowadzania kontroli na miejscu;</p> <p>7) zakresu danych niezbędnych do właściwego monitorowania realizacji i ewaluacji Planu, w tym zawartości rocznego sprawozdania z realizacji celów oraz informacji przekazywanych Komisji Europejskiej, o których mowa w art. 8 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2022/1475 z dnia 6 września 2022 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 w odniesieniu do ewaluacji planów strategicznych WPR oraz dostarczania informacji na potrzeby monitorowania i ewaluacji (Dz. Urz. UE L 232 z 07.09.2022, str. 8), a także sposobu przekazywania tych danych i informacji;</p> <p>8) wysokości limitów środków dostępnych w ramach danej interwencji lub wysokości limitów środków dostępnych w poszczególnych województwach, latach, lub rodzajach operacji w ramach danej interwencji;</p> <p>9) innych kwestii związanych z realizacją Planu lub zakończeniem jego realizacji.</p> <p>4. Projekt wytycznych instytucji zarządzającej i ich zmian jest przekazywany do zaopiniowania:</p> <p>1) agencji płatniczej;</p> <p>2) ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych;</p> <p>3) innym podmiotom – jeżeli opiniowanie wytycznych instytucji zarządzającej jest uzasadnione zakresem zadań tych podmiotów, w tym:</p> <p>a) podmiotom wdrażającym,</p> <p>b) instytucjom pośredniczącym,</p> <p>c) ogólnopolskim organizacjom jednostek samorządu terytorialnego tworzącym stronę samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, o której mowa w ustawie z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 759),</p> <p>d) organizacjom pozarządowym, ich związkom i porozumieniom, których przedstawiciele wchodzi w skład Rady Działalności Pożytku Publicznego, o której</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>mowa w art. 35 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1327, 1265 i 1812), które są reprezentowane w składzie komitetu monitorującego, o którym mowa w art. 124 rozporządzenia 2021/2115,</p> <p>e) ogólnopolskim lub regionalnym organizacjom pozarządowym, ich związkom i porozumieniom reprezentującym sektory i branże, których dotyczy realizacja Planu i których przedstawiciele wchodzi w skład komitetu monitorującego, o którym mowa w art. 124 rozporządzenia 2021/2115,</p> <p>f) ogólnopolskim lub regionalnym organizacjom pozarządowym, ich związkom i porozumieniom reprezentującym społeczeństwo obywatelskie, których przedstawiciele wchodzi w skład komitetu monitorującego, o którym mowa w art. 124 rozporządzenia 2021/2115,</p> <p>g) Głównemu Lekarzowi Weterynarii – w przypadku wytycznych dotyczących zadań realizowanych przez powiatowych lekarzy weterynarii.</p> <p>5. Podmioty, o których mowa w ust. 4, przekazują swoje opinie w terminie wyznaczonym przez instytucję zarządzającą. Wyznaczenie terminu na przedstawienie opinii krótszego niż 14 dni od dnia udostępnienia projektu wytycznych instytucji zarządzającej albo ich zmian wymaga szczegółowego uzasadnienia.. Nieprzedstawienie opinii w wyznaczonym terminie oznacza rezygnację z prawa jej wyrażenia.</p> <p>6. Wytyczne instytucji zarządzającej w zakresie określonym w ust. 3 pkt 3 są wydawane w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych.</p> <p>7. Instytucja zarządzająca:</p> <p>1) podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej wytyczne instytucji zarządzającej oraz ich zmiany;</p> <p>2) ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” komunikat o miejscu publikacji wytycznych instytucji zarządzającej oraz ich zmian.</p>	
Art. 75 ust. 3 rozporządzenia 2021/2115	3. Państwa członkowskie określają warunki dotyczące składania i zawartości biznesplanu, które beneficjenci muszą przedstawić, aby otrzymać wsparcie na podstawie niniejszego artykułu.	T	Art. 6 ust. 2 pkt 3	<p>2. Oprócz zadań określonych w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, instytucja zarządzająca:</p> <p>3) wydaje agencji płatniczej, podmiotom wdrażającym, podmiotowi wdrażającemu instrumenty finansowe, instytucjom pośredniczącym, lokalnym grupom działania, zwanym dalej „LGD”, o których mowa w przepisach o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, dyrektorowi Centrum</p>	

				Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie, powiatowym lekarzom weterynarii oraz beneficjentom wytyczne w zakresie realizacji Planu; wytyczne te nie mogą dotyczyć rozstrzygnięcia co do istoty sprawy indywidualnej;	
Art. 75 ust. 3 rozporządzenia 2021/2115	3. Państwa członkowskie określają warunki dotyczące składania i zawartości biznesplanu, które beneficjenci muszą przedstawić, aby otrzymać wsparcie na podstawie niniejszego artykułu.	T	Art. 6 ust. 3 pkt 1	3. Wytyczne instytucji zarządzającej dotyczą: 1) warunków przyznawania, wypłaty lub zwrotu pomocy lub pomocy technicznej;	
Art. 106 ust. 3 i 4 rozporządzenia 2021/2115	3. Każde państwo członkowskie organizuje partnerstwo z właściwymi organami regionalnymi i lokalnymi. Partnerstwo obejmuje co najmniej następujących partnerów: a) właściwe organy na szczeblu regionalnym i lokalnym, a także właściwe organy publiczne, w tym organy właściwe ds. zagadnień środowiskowych i klimatycznych; b) partnerów gospodarczych i społecznych, w tym przedstawicieli sektora rolnictwa; c) właściwe jednostki reprezentujące społeczeństwo obywatelskie oraz, w stosownych przypadkach, jednostki odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, równości płci i niedyskryminacji. Państwa członkowskie skutecznie angażują tych partnerów w przygotowanie planów strategicznych WPR i konsultują się w stosownych przypadkach z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, w tym w odniesieniu do minimalnych norm, o których mowa w art. 13. 4. Państwa członkowskie, w tym w stosownych przypadkach ich regiony, i Komisja współpracują w celu zapewnienia skutecznej koordynacji we wdrażaniu planów strategicznych WPR, z uwzględnieniem zasad proporcjonalności i zarządzania dzielonego.	T	Art. 6 ust. 4	4. Projekt wytycznych instytucji zarządzającej i ich zmian jest przekazywany do zaopiniowania: 1) agencji płatniczej; 2) ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych; 3) innym podmiotom – jeżeli opiniowanie wytycznych instytucji zarządzającej jest uzasadnione zakresem zadań tych podmiotów, w tym: a) podmiotom wdrażającym, b) instytucjom pośredniczącym, c) ogólnopolskim organizacjom jednostek samorządu terytorialnego tworzącym stronę samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, o której mowa w ustawie z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 759), d) organizacjom pozarządowym, ich związkom i porozumieniom, których przedstawiciele wchodzi w skład Rady Działalności Pożytku Publicznego, o której mowa w art. 35 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1327, 1265 i 1812), które są reprezentowane w składzie komitetu monitorującego, o którym mowa w art. 124 rozporządzenia 2021/2115, e) ogólnopolskim lub regionalnym organizacjom pozarządowym, ich związkom i porozumieniom reprezentującym sektory i branże, których dotyczy realizacja Planu i których przedstawiciele wchodzi w skład komitetu monitorującego, o którym mowa w art. 124 rozporządzenia 2021/2115, f) ogólnopolskim lub regionalnym organizacjom pozarządowym, ich związkom i porozumieniom reprezentującym społeczeństwo obywatelskie, których przedstawiciele wchodzi w skład komitetu	

				<p>monitorującego, o którym mowa w art. 124 rozporządzenia 2021/2115,</p> <p>g) Głównemu Lekarzowi Weterynarii – w przypadku projektu wytycznych dotyczących zadań realizowanych przez powiatowych lekarzy weterynarii.</p>	
Art. 47 lit. a rozporządzenia 2022/126	<p>Artykuł 47</p> <p>Systemy jakości</p> <p>Państwa członkowskie, które włączają do swoich planów strategicznych WPR interwencje związane z systemami jakości, o których mowa w art. 77 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (UE) 2021/2115, dopilnowują, aby krajowe uznane systemy jakości obejmowały:</p> <p>a) systemy jakości, w tym systemy certyfikacji gospodarstw, produktów rolnych, bawełny lub środków spożywczych, uznane przez państwa członkowskie za spełniające następujące kryteria:</p> <p>(i) specyfika produktu końcowego wytworzonego w ramach takich systemów wynika z jasnego wymogu zagwarantowania któregokolwiek z następujących elementów:</p> <ul style="list-style-type: none"> — określonych właściwości produktu, — określonych metod uprawy lub produkcji, lub — jakości produktu końcowego, która w sposób znaczący przewyższa normy handlowe dotyczące danego produktu w zakresie zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt lub roślin, dobrostanu zwierząt lub ochrony środowiska; <p>(ii) system jest otwarty dla wszystkich producentów;</p> <p>(iii) system obejmuje obowiązujące specyfikacje produktów, a zgodność z tymi specyfikacjami jest weryfikowana przez organy publiczne lub niezależny organ kontroli;</p> <p>(iv) system jest przejrzysty i zapewnia pełną identyfikowalność produktów;</p>	T	Art. 7	<p>Art. 7. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi uznaje krajowe systemy jakości, o których mowa w art. 47 lit. a rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/126 z dnia 7 grudnia 2021 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 o dodatkowe wymogi w odniesieniu do niektórych rodzajów interwencji określonych przez państwa członkowskie w ich planach strategicznych WPR na lata 2023–2027 na podstawie tego rozporządzenia, jak również o przepisy dotyczące współczynnika dotyczącego normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (GAEC) nr 1 (Dz. Urz. UE L 20 z 31.01.2022, str. 52), zwanego dalej „rozporządzeniem 2022/126”, w drodze decyzji, jeżeli są spełnione kryteria określone w tym przepisie.</p> <p>2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi zawiesza postępowanie w sprawie o uznanie krajowego systemu jakości, o którym mowa w art. 47 lit. a rozporządzenia 2022/126, z dniem dokonania zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 12 września 2002 r. o normalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1483) notyfikacji Komisji Europejskiej przepisów technicznych obejmujących wymagania tego systemu, w tym specyfikację produktu końcowego, o którym mowa w art. 47 lit. a rozporządzenia 2022/126. Do podjęcia zawieszono postępowania przepis art. 97 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego stosuje się odpowiednio.</p> <p>3. W przypadku zaprzestania spełniania co najmniej jednego z kryteriów określonych w art. 47 lit. a rozporządzenia 2022/126 minister właściwy do spraw rozwoju wsi cofa, w drodze decyzji, uznanie, o którym mowa w ust. 1.</p>	
Art. 123 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115	<p>Artykuł 123</p> <p>Instytucja zarządzająca</p> <p>1. Każde państwo członkowskie wyznacza krajową instytucję zarządzającą jego planem strategicznym WPR.</p> <p>Państwa członkowskie mogą, z uwzględnieniem swoich przepisów konstytucyjnych i instytucjonalnych, wyznaczyć regionalne instytucje</p>	T	Art. 8	<p>Art. 8. Zadania instytucji zarządzającej w zakresie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność dotyczące powołania komisji, o której mowa w art. 32 ust. 2 rozporządzenia 2021/1060, i zatwierdzania strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, o których mowa w art. 32 rozporządzenia 2021/1060, zwanych dalej „LSR”, wybranych przez tę komisję wykonuje samorząd województwa jako instytucja pośrednicząca na podstawie przepisów o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności.</p>	

	zarządzające, które będą odpowiedzialne za niektóre lub wszystkie zadania, o których mowa w ust. 2. Państwa członkowskie zapewniają, aby odpowiedni system zarządzania i kontroli został ustanowiony w sposób zapewniający wyraźny podział i rozdział funkcji między krajową instytucją zarządzającą a – w stosownym przypadku – regionalną instytucją zarządzającą i innymi podmiotami. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie skutecznego funkcjonowania tego systemu przez cały okres wdrażania planu strategicznego WPR.				
Art. 130 rozporządzenia a 2021/2115	Artykuł 130 Elektroniczny system informacyjny Państwa członkowskie ustanawiają bezpieczny elektroniczny system informacyjny, w którym rejestrują i przechowują najważniejsze informacje na temat wdrażania planu strategicznego WPR, które są potrzebne do monitorowania i ewaluacji, w szczególności do monitorowania postępów w osiąganiu ustalonych celów i celów końcowych, w tym informacje dotyczące każdego beneficjenta i każdej operacji – lub korzystają z takiego istniejącego już systemu.	T	Art. 9 ust. 1	Art. 9. 1. Zadania państwa członkowskiego, o których mowa w art. 130 rozporządzenia 2021/2115, wykonuje Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwana dalej „Agencją”, jako agencja płatnicza. W ramach wykonywania tych zadań Agencja pozyskuje, gromadzi, opracowuje i przekazuje instytucji zarządzającej dane dotyczące realizacji Planu, w tym dane niezbędne do właściwego monitorowania realizacji i ewaluacji Planu.	
Art. 16 ust. 4 rozporządzenia a 2022/1475	4. Jeżeli chodzi o zdezagregowane dane dotyczące interwencji w niektórych sektorach, które należy przekazywać zgodnie z art. 8 lit. c), dane dotyczące grup operacyjnych EPI, które należy przekazywać zgodnie z art. 8 lit. d), oraz dane dotyczące lokalnych grup działania i ich działań na rzecz LEADER, które należy przekazywać zgodnie z art. 8 lit. e), dane takie mogą przekazywać państwa członkowskie lub wszelkie podmioty przez nie upoważnione.	T	Art. 9 ust. 2	2. Zadania państwa członkowskiego dotyczące przekazywania Komisji Europejskiej informacji, o których mowa w art. 8 lit. c–e rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2022/1475 z dnia 6 września 2022 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 w odniesieniu do ewaluacji planów strategicznych WPR oraz dostarczania informacji na potrzeby monitorowania i ewaluacji, wykonuje Agencja jako agencja płatnicza.	
Art. 123 ust. 1 akapit 3 rozporządzenia a2021/2115	Państwa członkowskie zapewniają, aby odpowiedni system zarządzania i kontroli został ustanowiony w sposób zapewniający wyraźny podział i rozdział funkcji między krajową instytucją zarządzającą a – w stosownym przypadku – regionalną instytucją zarządzającą i innymi podmiotami. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie skutecznego funkcjonowania tego systemu przez cały okres wdrażania planu strategicznego WPR.	T	Art. 10	Art. 10. 1. Agencja pełni funkcję akredytowanej agencji płatniczej. 2. Oprócz zadań określonych w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, agencja płatnicza wykonuje zadania związane z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy oraz pomocy technicznej, w tym przeprowadza kontrole administracyjne oraz kontrole na miejscu. W przypadku gdy o pomoc techniczną ubiega się Agencja, pomoc tę przyznaje instytucja zarządzająca.	

				<p>3. Zadania agencji płatniczej związane z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy, z wyjątkiem dochodzenia zwrotu kwot pomocy oraz z wyjątkiem dokonywania płatności, o którym mowa w art. 9 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia 2021/2116, mogą wykonywać, jako zadania delegowane zgodnie z pkt 1.D.1 załącznika I do rozporządzenia 2022/127, samorządy województw jako podmioty wdrażające.</p> <p>4. Zadania delegowane, o których mowa w ust. 3, obejmują w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) prowadzenie postępowań w sprawach o przyznanie lub wypłatę pomocy, w tym: <ol style="list-style-type: none"> a) przeprowadzanie kontroli administracyjnych, b) dokonywanie wyboru operacji, c) zawieranie umów, na podstawie których jest przyznawana pomoc, informowanie o odmowie jej przyznania oraz rejestrowanie tych umów i informacji; 2) przeprowadzanie kontroli na miejscu; 3) ustalanie kwot pomocy podlegających zwrotowi i wzywanie beneficjenta do zwrotu tych kwot; 4) przechowywanie dokumentów związanych z wykonywaniem przez podmiot wdrażający zadań agencji płatniczej; 5) udostępnianie lub przekazywanie agencji płatniczej, instytucji zarządzającej, Komisji Europejskiej lub innym organom upoważnionym do kontroli dokumentów, o których mowa w pkt 4. <p>5. Umowa, o której mowa w pkt 1.D.1 ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia 2022/127, jest zawierana na formularzu opracowanym przez agencję płatniczą i zawiera postanowienia zapewniające prawidłowe wykonywanie przez podmioty wdrażające delegowanych im zadań agencji płatniczej, w tym określenie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) szczegółowego zakresu zadań delegowanych przez agencję płatniczą podmiotowi wdrażającemu oraz sposobu wykonywania tych zadań; 2) zobowiązań dotyczących: <ol style="list-style-type: none"> a) przeprowadzania przez agencję płatniczą kontroli wykonywania zadań określonych umową pod względem prawidłowości wykonywania tych zadań, b) przeprowadzania przez agencję płatniczą audytu systemu zarządzania i kontroli w podmiocie wdrażającym, c) umożliwienia przez podmiot wdrażający przeprowadzenia kontroli, o której mowa w lit. a, i audytu, o którym mowa w lit. b, 	
--	--	--	--	--	--

				<p>d) przechowywania dokumentów związanych z wykonywaniem zadań określonych umową.</p> <p>6. Agencja płatnicza podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej informacje o umowie, o której mowa w pkt 1.D.1 ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia 2022/127, zawartej z podmiotem wdrażającym, w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) datę zawarcia umowy, 2) nazwę podmiotu wdrażającego, 3) zakres zadań delegowanych podmiotowi wdrażającemu, 4) okres obowiązywania umowy <p>– niezwłocznie po zawarciu umowy.</p> <p>7. Agencja płatnicza w sprawach należących do jej zadań związanych z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy oraz podmiot wdrażający w sprawach należących do delegowanych temu podmiotowi zadań agencji płatniczej mogą powoływać organy opiniodawczo-doradcze, w skład których mogą wchodzić również osoby niebędące pracownikami odpowiednio tej agencji albo tego podmiotu, których udział w pracach takich organów jest uzasadniony zakresem zadań tych organów.</p>	
Art. 9 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia 2021/2116	<p>Artykuł 9</p> <p>Agencje płatnicze</p> <p>1. Agencje płatnicze są jednostkami lub instytucjami państw członkowskich i – w stosownych przypadkach – ich regionów odpowiedzialnymi za zarządzanie wydatkami, o których mowa w art. 5 ust. 2 i art. 6, oraz za ich kontrolę.</p>	T	Art.1 0 ust. 2	<p>2. Oprócz zadań określonych w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, agencja płatnicza wykonuje zadania związane z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy oraz pomocy technicznej, w tym przeprowadza kontrole administracyjne oraz kontrole na miejscu. W przypadku gdy o pomoc techniczną ubiega się Agencja, pomoc tę przyznaje instytucja zarządzająca.</p>	
Art. 9 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia 2021/2116	<p>Z wyjątkiem dokonywania płatności agencje płatnicze mogą delegować wykonywanie zadań, o których mowa w akapicie pierwszym.</p>	T	Art.1 0 ust. 3–5	<p>3. Zadania agencji płatniczej związane z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy, z wyjątkiem dochodzenia zwrotu kwot pomocy oraz z wyjątkiem dokonywania płatności, o którym mowa w art. 9 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia 2021/2116, mogą wykonywać, jako zadania delegowane zgodnie z pkt 1.D.1 załącznika I do rozporządzenia 2022/127, samorzady województw jako podmioty wdrażające.</p> <p>4. Zadania delegowane, o których mowa w ust. 3, obejmują w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) prowadzenie postępowań w sprawach o przyznanie lub wypłatę pomocy, w tym: <ol style="list-style-type: none"> a) przeprowadzanie kontroli administracyjnych, b) dokonywanie wyboru operacji, c) zawieranie umów, na podstawie których jest przyznawana pomoc, informowanie o odmowie jej przyznania oraz rejestrowanie tych umów i informacji; 2) przeprowadzanie kontroli na miejscu; 	

				<p>3) ustalanie kwot pomocy podlegających zwrotowi i wzywianie beneficjenta do zwrotu tych kwot;</p> <p>4) przechowywanie dokumentów związanych z wykonywaniem przez podmiot wdrażający zadań agencji płatniczej;</p> <p>5) udostępnianie lub przekazywanie agencji płatniczej, instytucji zarządzającej, Komisji Europejskiej lub innym organom upoważnionym do kontroli dokumentów, o których mowa w pkt 4.</p> <p>5. Umowa, o której mowa w pkt 1.D.1 ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia 2022/127, jest zawierana na formularzu opracowanym przez agencję płatniczą i zawiera postanowienia zapewniające prawidłowe wykonywanie przez podmioty wdrażające delegowanych im zadań agencji płatniczej, w tym określenie:</p> <p>1) szczegółowego zakresu zadań delegowanych przez agencję płatniczą podmiotowi wdrażającemu oraz sposobu wykonywania tych zadań;</p> <p>2) zobowiązań dotyczących:</p> <p>a) przeprowadzania przez agencję płatniczą kontroli wykonywania zadań określonych umową pod względem prawidłowości wykonywania tych zadań,</p> <p>b) przeprowadzania przez agencję płatniczą audytu systemu zarządzania i kontroli w podmiocie wdrażającym,</p> <p>c) umożliwienia przez podmiot wdrażający przeprowadzenia kontroli, o której mowa w lit. a, i audytu, o którym mowa w lit. b,</p> <p>d) przechowywania dokumentów związanych z wykonywaniem zadań określonych umową.</p>	
Pkt D.1 ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia 2022/127	<p>D. Delegowanie D.1.</p> <p>Jeśli agencja płatnicza deleguje którekolwiek ze swoich zadań innemu organowi zgodnie z art. 9 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/2116, muszą być spełnione następujące warunki:</p> <p>(i) agencja płatnicza i ten organ muszą zawrzeć pisemną umowę, w której określają – oprócz delegowanych zadań – rodzaj informacji i dokumentów potwierdzających, które mają zostać przedłożone agencji płatniczej, oraz terminy ich przedłożenia. Umowa ta musi umożliwiać agencji płatniczej spełnienie kryteriów akredytacyjnych;</p>	T	Art. 10 ust. 3–5	<p>3. Zadania agencji płatniczej związane z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy, z wyjątkiem dochodzenia zwrotu kwot pomocy oraz z wyjątkiem dokonywania płatności, o którym mowa w art. 9 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia 2021/2116, mogą wykonywać, jako zadania delegowane zgodnie z pkt 1.D.1 załącznika I do rozporządzenia 2022/127, samorządy województw jako podmioty wdrażające.</p> <p>4. Zadania delegowane, o których mowa w ust. 3, obejmują w szczególności:</p> <p>1) prowadzenie postępowań w sprawach o przyznanie lub wypłatę pomocy, w tym:</p> <p>a) przeprowadzanie kontroli administracyjnych,</p> <p>b) dokonywanie wyboru operacji,</p> <p>c) zawieranie umów, na podstawie których jest przyznawana pomoc, informowanie o odmowie jej przyznania oraz rejestrowanie tych umów i informacji;</p>	

				<p>2) przeprowadzanie kontroli na miejscu;</p> <p>3) ustalanie kwot pomocy podlegających zwrotowi i wzywianie beneficjenta do zwrotu tych kwot;</p> <p>4) przechowywanie dokumentów związanych z wykonywaniem przez podmiot wdrażający zadań agencji płatniczej;</p> <p>5) udostępnianie lub przekazywanie agencji płatniczej, instytucji zarządzającej, Komisji Europejskiej lub innym organom upoważnionym do kontroli dokumentów, o których mowa w pkt 4.</p> <p>5. Umowa, o której mowa w pkt 1.D.1 ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia 2022/127, jest zawierana na formularzu opracowanym przez agencję płatniczą i zawiera postanowienia zapewniające prawidłowe wykonywanie przez podmioty wdrażające delegowanych im zadań agencji płatniczej, w tym określenie:</p> <p>1) szczegółowego zakresu zadań delegowanych przez agencję płatniczą podmiotowi wdrażającemu oraz sposobu wykonywania tych zadań;</p> <p>2) zobowiązań dotyczących:</p> <p>a) przeprowadzania przez agencję płatniczą kontroli wykonywania zadań określonych umową pod względem prawidłowości wykonywania tych zadań,</p> <p>b) przeprowadzania przez agencję płatniczą audytu systemu zarządzania i kontroli w podmiocie wdrażającym,</p> <p>c) umożliwienia przez podmiot wdrażający przeprowadzenia kontroli, o której mowa w lit. a, i audytu, o którym mowa w lit. b,</p> <p>d) przechowywania dokumentów związanych z wykonywaniem zadań określonych umową.</p>	
Art. 131 rozporządzenia 2021/2115	<p>Artykuł 131</p> <p>Przekazywanie informacji</p> <p>Państwa członkowskie zapewniają, aby beneficjenci wsparcia przyznawanego na podstawie interwencji w ramach planu strategicznego WPR i lokalne grupy działania, o których mowa w art. 33 rozporządzenia (UE) 2021/1060, przekazywali instytucji zarządzającej lub innym jednostkom wyznaczonym do pełnienia funkcji w ich imieniu wszystkie informacje niezbędne do monitorowania i ewaluacji planu strategicznego WPR.</p> <p>Państwa członkowskie zapewniają ustanowienie źródeł wyczerpujących, aktualnych i wiarygodnych danych, aby umożliwić skuteczne monitorowanie</p>	T	Art. 11	<p>Art. 11. 1. Agencja płatnicza, podmioty wdrażające, instytucje pośredniczące oraz LGD są obowiązane udostępnić podmiotowi wykonującemu ewaluacje, o których mowa w art. 140 rozporządzenia 2021/2115, dane niezbędne do wykonania tych ewaluacji, w tym dane osobowe.</p> <p>2. Dane, o których mowa w ust. 1, są udostępniane podmiotowi wykonującemu ewaluacje, o których mowa w art. 140 rozporządzenia 2021/2115, na wniosek instytucji zarządzającej.</p>	

	postępów w realizacji celów polityki, z wykorzystaniem wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania.				
Art. 131 rozporządzenia 2021/2115	<p>Artykuł 131</p> <p>Przekazywanie informacji</p> <p>Państwa członkowskie zapewniają, aby beneficjenci wsparcia przyznanego na podstawie interwencji w ramach planu strategicznego WPR i lokalne grupy działania, o których mowa w art. 33 rozporządzenia (UE) 2021/1060, przekazywali instytucji zarządzającej lub innym jednostkom wyznaczonym do pełnienia funkcji w ich imieniu wszystkie informacje niezbędne do monitorowania i ewaluacji planu strategicznego WPR.</p> <p>Państwa członkowskie zapewniają ustanowienie źródeł wyczerpujących, aktualnych i wiarygodnych danych, aby umożliwić skuteczne monitorowanie postępów w realizacji celów polityki, z wykorzystaniem wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania.</p>	T	Art. 12	Art. 12. Beneficjenci i LGD są obowiązani do przekazywania informacji, o których mowa w art. 131 rozporządzenia 2021/2115, w tym danych osobowych, instytucji zarządzającej, agencji płatniczej, instytucjom pośredniczącym, podmiotom wdrażającym oraz podmiotowi wykonującemu ewaluację, o których mowa w art. 140 rozporządzenia 2021/2115, w celu monitorowania i ewaluacji Planu.	
Art. 123 ust. 2 lit. c i k rozporządzenia 2021/2115	<p>2. Instytucja zarządzająca odpowiada za zarządzanie planem strategicznym WPR i za wdrożenie go w efektywny, skuteczny i prawidłowy sposób. W szczególności zapewnia:</p> <p>c) aby zainteresowani rolnicy i inni beneficjenci otrzymali, w stosownych przypadkach drogą elektroniczną, jasne i dokładne informacje na temat podstawowych wymogów w zakresie zarządzania oraz minimalnych norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, ustanowionych zgodnie z tytułem III rozdział I sekcja 2, jak również na temat wymogów związanych z warunkowością społeczną, ustanowionych zgodnie z tytułem III rozdział I sekcja 3, które należy stosować na poziomie gospodarstwa;</p> <p>k) upowszechnianie informacji o planie strategicznym WPR, w tym z wykorzystaniem krajowej sieci WPR, poprzez informowanie:</p> <p>(i) potencjalnych beneficjentów, organizacji branżowych, partnerów gospodarczych i społecznych, podmiotów zaangażowanych w promowanie równości mężczyzn i kobiet oraz</p>	T	Art. 13 ust. 1	Art. 13. 1. Instytucja zarządzająca, agencja płatnicza, podmioty wdrażające, podmiot wdrażający instrumenty finansowe, instytucje pośredniczące oraz LGD informują o Planie i rozpowszechniają informacje o Planie, w tym określone w art. 123 ust. 2 lit. c oraz k rozporządzenia 2021/2115.	

	odpowiednich organizacji pozarządowych, w tym organizacji zajmujących się kwestiami środowiska naturalnego, o możliwościach oferowanych przez plan strategiczny WPR i zasadach dostępu do finansowania w ramach planu strategicznego WPR; oraz (ii) rolników, innych beneficjentów i ogółu społeczeństwa o wspieraniu przez Unię rolnictwa oraz rozwoju obszarów wiejskich za pomocą planu strategicznego WPR.				
Ust. 1.4 załącznika III rozporządzenia 2022/129	1.4. Instytucja zarządzająca zapewnia opublikowanie na stronie internetowej, o której mowa w pkt 1.3, harmonogramu planowanych zaproszeń do składania wniosków i terminów składania wniosków, aktualizowanego co najmniej trzy razy w roku i zawierającego następujące orientacyjne dane dotyczące: a) objętego obszaru geograficznego; b) odpowiednich interwencji i celu(-ów) szczegółowego(-ych); c) rodzaju kwalifikujących się wnioskodawców; d) całkowitej kwoty wsparcia; e) daty rozpoczęcia i zakończenia składania wniosków.	T	Art. 13 ust. 2–5	2. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej harmonogram, o którym mowa w pkt 1.4 załącznika III do rozporządzenia Komisji (UE) 2022/129 z dnia 21 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące rodzajów interwencji w odniesieniu do nasion oleistych, bawełny i produktów ubocznych produkcji wina na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 oraz dotyczące wymogów w zakresie informowania, upowszechniania i widoczności informacji związanych ze wsparciem unijnym i planami strategicznymi WPR (Dz. Urz. UE L 20 z 31.01.2022, str. 197), na kolejny rok, zwany dalej „harmonogramem”, nie później niż do końca danego roku. 3. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy aktualizuje harmonogram nie rzadziej niż na koniec każdego kwartału. 4. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy zamieszcza niezwłocznie na swojej stronie internetowej zaktualizowany harmonogram. 5. Przepisów ust. 2–4 nie stosuje się do naborów wniosków o przyznanie pomocy ogłaszanych przez LGD.	
Art. 123 ust. 1 akapit 3 rozporządzenia 2021/2115	Państwa członkowskie zapewniają, aby odpowiedni system zarządzania i kontroli został ustanowiony w sposób zapewniający wyraźny podział i rozdział funkcji między krajową instytucją zarządzającą a – w stosownym przypadku – regionalną instytucją zarządzającą i innymi podmiotami. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie skutecznego funkcjonowania tego systemu przez cały okres wdrażania planu strategicznego WPR.	T	Art. 14	Art. 14. Agencja płatnicza, podmioty wdrażające, podmiot wdrażający instrument finansowy, instytucje pośredniczące, LGD oraz organy administracji rządowej i jednostki organizacyjne podległe organom administracji rządowej lub przez nie nadzorowane, a także organy samorządu terytorialnego, współpracują przy realizacji zadań związanych z realizacją Planu.	
Art. 59 ust. 1 i 2 akapit pierwszy i drugi	Artykuł 59 Ochrona interesów finansowych Unii 1. Państwa członkowskie przyjmują, w ramach WPR, z poszanowaniem mających zastosowanie	T	Art. 15	Art. 15. 1. Pomoc jest przyznawana osobie fizycznej, osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, którym został nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności,	

<p>rozporządzenia 2021/2116</p>	<p>systemów zarządzania, wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne oraz podejmują inne środki niezbędne do zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii, w tym skutecznego stosowania kryteriów kwalifikowalności wydatków określonych w art. 37. Te przepisy i środki odnoszą się w szczególności do:</p> <p>a) kontroli legalności i prawidłowości operacji finansowanych przez EFRG i EFRROW, w tym na poziomie beneficjentów i zgodnie z planami strategicznymi WPR;</p> <p>b) zapewnienia skutecznego zapobiegania nadużyciom finansowym, w szczególności w obszarach o podwyższonym poziomie ryzyka, co będzie działało odstrasżająco, z uwzględnieniem kosztów i korzyści oraz proporcjonalności takich środków;</p> <p>c) zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym oraz ich wykrywania i korygowania;</p> <p>d) nakładania skutecznych, proporcjonalnych oraz odstrasżających kar zgodnie z prawem Unii, a w przypadku braku stosownych przepisów – zgodnie z prawem krajowym oraz, w razie konieczności, wszczynania w tym celu postępowań sądowych;</p> <p>e) odzyskiwania nienależnych płatności wraz z odsetkami oraz, w razie konieczności, wszczynania w tym celu postępowań sądowych, w tym w odniesieniu do nieprawidłowości w rozumieniu art. 1 ust. 2 rozporządzenia (WE, Euratom) nr 2988/95.</p> <p>2. Państwa członkowskie ustanawiają skuteczne systemy zarządzania i kontroli w celu zapewnienia zgodności z prawodawstwem Unii regulującym interwencje unijne.</p> <p>Państwa członkowskie podejmują działania niezbędne do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania swoich systemów zarządzania i kontroli oraz legalności i prawidłowości wydatków zadeklarowanych Komisji.</p>			<p>który może być wykorzystywany do ubiegania się o daną pomoc, jeżeli są spełnione warunki przyznania tej pomocy określone w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, w przepisach ustawy oraz w:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przepisach wydanych na podstawie art. 55 ust. 1, art. 56 ust. 8, art. 70 i art. 71 – w przypadku pomocy przyznawanej w drodze decyzji; 2) regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy lub w ogłoszeniu o zamówieniu publicznym – w przypadku pomocy przyznawanej na podstawie umowy. <p>2. Pomoc nie przysługuje podmiotowi, który podlega zakazowi dostępu do środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, z późn. zm. ⁶⁾), na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu.</p> <p>3. Biuro Informacyjne Krajowego Rejestru Karnego niezwłocznie przekazuje Agencji informacje o zakazie dostępu do środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych orzeczonym wobec osoby fizycznej lub podmiotu zbiorowego, których dane zgromadzono w Krajowym Rejestrze Karnym oraz o wykonaniu albo darowaniu orzeczonego zakazu, a także o usunięciu z Krajowego Rejestru Karnego danych o orzeczonym zakazie.</p> <p>4. Agencja, w zakresie niezbędnym do realizacji celu określonego w ust. 2 przetwarza następujące dane uzyskane na podstawie informacji o zakazie, o której mowa w ust. 3:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dotyczące osoby fizycznej: imię (imiona), nazwisko, obywatelstwo lub obywatelstwa albo informację o tym, że osoba jest bezpaństwowcem albo jej obywatelstwo jest nieznane, numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (numer PESEL), a w przypadku gdy ta osoba nie ma numeru PESEL – numer i nazwę dokumentu stwierdzającego tożsamość oraz nazwę organu, który wydał dokument; 2) dotyczące podmiotu zbiorowego: <ol style="list-style-type: none"> a) nazwę (firmę), b) numer identyfikacyjny w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (numer REGON) – w przypadku gdy ten podmiot ma numer REGON, c) numer w Krajowym Rejestrze Sądowym, a w przypadku podmiotu zbiorowego niepodlegającego wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego – nazwę właściwego rejestru oraz numer w tym rejestrze, o ile podmiot zbiorowy podlega wpisowi do tego rejestru; 	
---------------------------------	--	--	--	---	--

				<ul style="list-style-type: none"> 3) oznaczenie sądu, który wydał orzeczenie oraz sygnaturę akt; 4) datę wydania i uprawomocnienia się orzeczenia; 5) nazwę orzeczonego zakazu oraz okres, na który orzeczono zakaz; 6) informację o wykonaniu albo darowaniu orzeczonego zakazu; 7) informację o usunięciu z Krajowego Rejestru Karnego danych o orzeczonym zakazie. 	
Art. 3 ust. 1 rozporządzenia 2022/1173	<p>Artykuł 3</p> <p>Ogólne zasady dotyczące systemu składania wniosków o przyznanie pomocy</p> <p>1. Państwa członkowskie ustanawiają elektroniczny system składania wniosków o przyznanie pomocy, które beneficjenci składają corocznie i które zawierają wszystkie niezbędne informacje umożliwiające państwu członkowskim weryfikację warunków kwalifikowalności do wsparcia co najmniej w odniesieniu do interwencji, o których mowa w art. 65 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE) 2021/2116, a także, w stosownych przypadkach, warunków i wymogów dotyczących warunkowości i uprawnień do płatności. System umożliwia jasną i jednoznaczną identyfikację beneficjentów, w szczególności w przypadku stosowania systemu wniosków automatycznych, o którym mowa w art. 65 ust. 4 lit. f) tego rozporządzenia. System obejmuje system wniosków geoprzestrzennych oraz – w stosownych przypadkach – system wniosków o przyznanie pomocy z tytułu zwierząt, o którym mowa w art. 66 ust. 1 lit. b) tego rozporządzenia.</p>	T	<p>Art. 16</p> <p>Art. 17</p> <p>Art. 58</p> <p>Art. 61</p> <p>Art. 62</p> <p>Art. 74</p> <p>Art. 125</p> <p>Art. 126 pkt 5</p> <p>Art. 134</p> <p>Art. 135 pkt 1 i 2</p> <p>Art. 139 pkt 5</p>	<p>Art. 16. Pomoc jest przyznawana na wniosek o jej przyznanie, z wyłączeniem operacji, w ramach których beneficjent zostaje wyłoniiony zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, 1812, 1933 i 2185 oraz z 2023 r. poz. ...).</p> <p>Art. 17. Wniosek o przyznanie pomocy, zmianę tego wniosku lub jego wycofanie składa się za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.</p> <p>Art. 58. Wniosek o przyznanie pomocy w drodze decyzji poza informacjami określonymi przepisami, o których mowa w art. 1 pkt 1, zawiera:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) imię i nazwisko albo nazwę podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy; 2) numer identyfikacyjny nadany podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności; 3) inne informacje niezbędne do przyznania pomocy określone w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 1 i art. 71 ust. 1. <p>Art. 61. 1. Wniosek o przyznanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) podstawowego wsparcia dochodów, 2) płatności redystrybucyjnej, 3) płatności dla młodych rolników, 4) płatności związanych z produkcją do powierzchni upraw, 5) płatności w ramach ekoschematów, o których mowa w art. 30 pkt 1–5, 6) uzupełniającej płatności podstawowej, 7) płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 1–5 i 7, 8) płatności ekologicznych, 9) premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, 10) płatności ONW, <p>– stanowi wniosek geoprzestrzenny, o którym mowa w art. 65 ust. 4 lit. a rozporządzenia 2021/2116.</p>	

			<p>2. Do informacji zawartych we wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, wprowadzonych zgodnie z art. 69 ust. 3 rozporządzenia 2021/2116, przepisu art. 77 § 4 zdanie drugie Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.</p> <p>Art. 62. 1. W przypadku gdy wniosek o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, nie czyni zadość wymaganiom innym niż wskazane w art. 64 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, kierownik biura powiatowego Agencji niezwłocznie po otrzymaniu tego wniosku informuje podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy o stwierdzonych brakach oraz o skutkach ich nieusunięcia w terminie, w jakim można dokonać zmiany wniosku o przyznanie tej pomocy, chyba że ten termin upłynął. Przepisu art. 64 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.</p> <p>2. W przypadku nieusunięcia braków, o których mowa w ust. 1, w terminie, w jakim można dokonać zmiany wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, wniosek o przyznanie tej pomocy jest rozpatrywany w zakresie, w jakim został prawidłowo wypełniony, oraz na podstawie dołączonych do niego prawidłowych dokumentów.</p> <p>Art. 74. 1. Po zakończeniu postępowania w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, decyzją ostateczną, a w przypadku gdy przysługuje na tę decyzję skarga do sądu administracyjnego:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) po bezskutecznym upływie terminu na wniesienie tej skargi albo 2) po prawomocnym odrzuceniu albo oddaleniu tej skargi albo po prawomocnym umorzeniu postępowania sądowo-administracyjnego <p>– w aktach sprawy pozostawia się elektroniczną kopię dokumentów powstałych w postaci papierowej, a skopiowane elektronicznie dokumenty poddaje się brakowaniu.</p> <p>2. Przepis ust. 1 stosuje się również do dokumentów składających się na akta sprawy o:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wznowienie postępowania, 2) stwierdzenie nieważności, zmianę lub uchylenie decyzji, 3) stwierdzenie wygaśnięcia decyzji <p>– w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, w postępowaniach przed kierownikiem biura powiatowego Agencji, dyrektorem oddziału regionalnego Agencji oraz Prezesem Agencji.</p> <p>3. Elektroniczną kopię dokumentów, o których mowa w ust. 1 i 2:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sporządza się w formatach danych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 18 pkt 1 ustawy z dnia 17 lutego 	
--	--	--	---	--

				<p>2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2023 r. poz. 57);</p> <p>2) zapisuje się na informatycznym nośniku danych w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.</p> <p>4. Organ właściwy w sprawach, o których mowa w ust. 1 i 2, albo osoba przez niego upoważniona potwierdzają kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną organu lub podpisem elektronicznym zgodność z oryginałem elektronicznej kopii dokumentów, o których mowa w ust. 1 i 2.</p> <p>5. Do postępowania:</p> <p>1) ze skopiowanymi elektronicznie dokumentami, o których mowa w ust. 1 i 2, nie stosuje się przepisów o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach;</p> <p>2) z elektroniczną kopią dokumentów, o których mowa w ust. 1 i 2, stosuje się odpowiednio przepisy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach określające sposób postępowania z dokumentami elektronicznymi.</p> <p>6. W przypadku gdy z przepisów prawa wynika obowiązek wydania, przekazania lub dostarczenia akt spraw, o których mowa w ust. 1 lub 2, lub dokumentów składających się na te akta, lub odpisów, wyciągów lub kopii tych dokumentów, do spełnienia tego obowiązku jest wystarczające wydanie, przekazanie lub dostarczenie uwierzytelnionego wydruku elektronicznej kopii dokumentów, o których mowa w ust. 1 i 2.</p> <p>Art. 125. W ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2026) w art. 5:</p> <p>1) ust. 4b otrzymuje brzmienie:</p> <p>„4b. Wnioski, o których mowa w ust. 4a, można również składać za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.”;</p> <p>2) uchyla się ust. 4c i 7.</p> <p>Art. 126. W ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz.U. z 2022 poz. 2001 i 2727) wprowadza się następujące zmiany:</p> <p>5) w art. 11:</p> <p>a) ust. 1a otrzymuje brzmienie:</p> <p>„1a. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, może być złożony za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.”,</p> <p>b) uchyla się ust. 1b–1d;</p> <p>Art. 134. W ustawie z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. z 2022 r. poz. 2138) wprowadza się następujące zmiany:</p> <p>1) uchyla się art. 15;</p> <p>2) w art. 24:</p> <p>a) w ust. 2 w zdaniu pierwszym wyrazy „formularzy udostępnionych na stronie internetowej Agencji” zastępuje się wyrazami „systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa”,</p> <p>b) uchyla się ust. 3 i 4.</p> <p>Art. 135. W ustawie z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2157 i 2138) wprowadza się następujące zmiany:</p> <p>1) w art. 6 w ust. 2 uchyla się pkt 7;</p> <p>2) art. 10c otrzymuje brzmienie:</p> <p>„Art. 10c. 1. Złożenie wniosku za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji następuje po uwierzytelnieniu w tym systemie podmiotu składającego ten wniosek, a w przypadku gdy wniosek jest składany przez podmiot niebędący osobą fizyczną – po uwierzytelnieniu osoby:</p> <p>1) uprawnionej do reprezentacji tego podmiotu – jeżeli jego reprezentacja jest jednoosobowa;</p> <p>2) upoważnionej przez osoby uprawnione do reprezentacji tego podmiotu – jeżeli jego reprezentacja jest wieloosobowa.</p> <p>2. Uwierzytelnienie w systemie teleinformatycznym Agencji następuje:</p> <p>1) w sposób określony w art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2023 r. poz.57) lub</p> <p>2) za pomocą loginu i kodu dostępu do systemu teleinformatycznego Agencji.</p> <p>3. Jeżeli postępowanie administracyjne lub inne postępowanie zostało wszczęte na wniosek złożony za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, wymiany korespondencji dotyczącej postępowania, w tym składania pism przez stronę</p>
--	--	--	--	--

			<p>postępowania i doręczania pism stronie postępowania, oraz wykonywania przez stronę postępowania innych czynności dotyczących postępowania, w tym podpisywania dokumentów, dokonuje się za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji zgodnie z ust. 7, pod warunkiem że strona tego postępowania wyraziła na to zgodę za pomocą tego systemu.</p> <p>4. Zgoda, o której mowa w ust. 3, jest:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) równoznaczna z żądaniem doręczania pism stronie postępowania za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji; 2) skuteczna, jeżeli strona postępowania została pouczona o skutkach jej wyrażenia, w szczególności o tym, że wymiana korespondencji dotyczącej postępowania oraz wykonywanie przez stronę postępowania innych czynności dotyczących postępowania będą dokonywane zgodnie z ust. 7. <p>5. Warunek, o którym mowa w ust. 3, nie ma zastosowania do postępowań w sprawach dotyczących pomocy, do której mają zastosowanie przepisy rozdziału 5 i 8 ustawy z dnia .... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....).</p> <p>6. W postępowaniach dotyczących pomocy, do której mają zastosowanie przepisy rozdziału 5 i 8 ustawy z dnia .... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej, oraz w postępowaniach, w których strona postępowania wyraziła zgodę, o której mowa ust. 3, strona postępowania, jej pełnomocnik lub jej przedstawiciel podają za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji numer telefonu lub adres poczty elektronicznej.</p> <p>7. Złożenie wniosku, wymiana korespondencji oraz wykonywanie innych czynności dotyczących postępowania za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji następuje zgodnie z następującymi regułami:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) do złożenia wniosku lub innego pisma oraz do wykonania innej czynności dotyczącej postępowania przez stronę postępowania nie jest wymagany podpis elektroniczny, ale ponowne uwierzytelnienie w tym systemie zgodnie z ust. 1 i 2 podczas odpowiednio składania pisma albo wykonywania innej czynności dotyczącej postępowania, a jeżeli wykonanie czynności dotyczącej postępowania polega na podpisaniu dokumentu, uznaje się, że ponowne uwierzytelnienie w tym systemie zgodnie z ust. 1 i 2 podczas wykonywania tej czynności jest równoznaczne z podpisaniem dokumentu; 	
--	--	--	--	--

				<p>2) załączniki do wniosku lub innego pisma dołącza się jako dokumenty utworzone za pomocą tego systemu, a w przypadku gdy stanowią dokumenty wymagające opatrzenia podpisem przez osobę trzecią, dołącza się je w postaci elektronicznej jako:</p> <p>a) dokumenty opatrzone przez tę osobę kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem osobistym albo podpisem zaufanym albo</p> <p>b) elektroniczne kopie dokumentów sporządzonych w postaci papierowej i opatrzonych przez tę osobę podpisem własnoręcznym, zapisane w formacie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 18 pkt 3 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne;</p> <p>3) stronie postępowania po wysłaniu wniosku lub innego pisma oraz po wykonaniu innej czynności dotyczącej postępowania jest wystawiane przez ten system potwierdzenie odpowiednio złożenia pisma oraz wykonania innej czynności dotyczącej postępowania, które zawiera unikalny numer nadany przez ten system oraz datę odpowiednio złożenia pisma oraz wykonania innej czynności dotyczącej postępowania;</p> <p>4) datą wszczęcia postępowania na wniosek złożony za pomocą tego systemu jest dzień wystawienia potwierdzenia złożenia pisma, o którym mowa w pkt 3;</p> <p>5) za datę złożenia pisma oraz wykonania innej czynności dotyczącej postępowania przez stronę postępowania uważa się dzień ponownego uwierzytelnienia w tym systemie zgodnie z ust. 1 i 2 podczas odpowiednio składania pisma albo wykonywania innej czynności dotyczącej postępowania;</p> <p>6) stronie postępowania po otrzymaniu pisma w tym systemie jest wystawiane przez ten system zawiadomienie o otrzymaniu tego pisma, które jest przesyłane na numer telefonu lub adres poczty elektronicznej podane za pomocą tego systemu, oraz potwierdzenie otrzymania pisma zawierające unikalny numer nadany przez ten system oraz datę otrzymania pisma;</p> <p>7) za datę doręczenia stronie postępowania pisma za pomocą tego systemu uznaje się dzień:</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>a) potwierdzenia odczytania pisma przez stronę postępowania w tym systemie, z tym że strona postępowania uzyskuje dostęp do treści tego pisma i do jego załączników po dokonaniu tego potwierdzenia,</p> <p>b) następujący po upływie 14 dni od dnia otrzymania pisma w tym systemie, jeżeli strona postępowania nie potwierdziła odczytania pisma przed upływem tego terminu;</p> <p>8) niewykonanie czynności dotyczącej postępowania przez stronę postępowania w terminie wyznaczonym w piśmie wzywającym do wykonania tej czynności jest równoznaczne z odmową jej wykonania;</p> <p>9) decyzje administracyjne, postanowienia oraz inne pisma doręczane stronie, sporządzone z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego Agencji, mogą zamiast podpisu zawierać imię i nazwisko wraz ze stanowiskiem służbowym osoby upoważnionej do ich wydania;</p> <p>10) w przypadku ustanowienia pełnomocnika, a także w przypadku gdy strona postępowania działa przez przedstawiciela, wystawiane przez system teleinformatyczny Agencji potwierdzenie złożenia pisma oraz wykonania innej czynności dotyczącej postępowania, a także wystawiane przez ten system zawiadomienie o otrzymaniu pisma w tym systemie oraz potwierdzenie otrzymania tego pisma, otrzymuje odpowiednio pełnomocnik lub przedstawiciel strony postępowania za pomocą tego systemu.</p> <p>8. W przypadku gdy kopie dokumentów, o których mowa w ust. 7 pkt 2 lit. b, nie zostały dołączone do wniosku złożonego za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, dokumenty te można złożyć bezpośrednio w jednostce organizacyjnej Agencji albo podmiotu wdrażającego w rozumieniu art. 2 pkt 22 ustawy z dnia..... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej, lub nadać w placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu art. 3 pkt 12 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 896, 1933 i 2042) lub w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej albo wysłać na adres do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 569, 1002 i 2754).</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>9. Zawarcie umowy za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji jest dokonywane zgodnie z następującymi regułami:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Agencja albo podmiot wdrażający w rozumieniu art. 2 pkt 22 ustawy z dnia..... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej przekazuje stronie postępowania za pomocą tego systemu pismo zawierające oświadczenie woli zawarcia umowy przez Agencję albo ten podmiot wraz z umową oraz wezwaniem strony postępowania do zawarcia tej umowy; 2) jeżeli strona postępowania zgadza się na zawarcie umowy, składa oświadczenie woli zawarcia umowy przez ponowne uwierzytelnienie w tym systemie zgodnie z ust. 1 i 2 nie później niż przed upływem 14 dni od dnia otrzymania pisma, o którym mowa w pkt 1; 3) dniem zawarcia umowy jest data złożenia oświadczenia woli zawarcia umowy przez stronę postępowania. <p>10. Przepisu ust. 9 nie stosuje się do sposobu zawierania umowy o objęcie przedsięwzięcia wsparciem z planu rozwojowego w rozumieniu art. 5 pkt 7aa ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057, z 2022 r. poz. 1079 i 1846 oraz z 2023 r. poz. ...).</p> <p>11. W przypadku gdy z przepisów prawa wynika obowiązek wydania, przekazania lub dostarczenia akt spraw objętych postępowaniami, do których mają zastosowanie reguły określone w ust. 7, lub dokumentów składających się na te akta, lub odpisów, wyciągów lub kopii tych dokumentów, do spełnienia tego obowiązku jest wystarczające wydanie, przekazanie lub dostarczenie uwierzytelnionego wydruku elektronicznej kopii tych dokumentów.</p> <p>12. Udzielenie pełnomocnictwa w sprawach, w których wniosek jest składany za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, może być dokonywane za pomocą tego systemu.</p> <p>13. Do zgłoszeń, informacji lub innych dokumentów składanych za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, a także do wymiany korespondencji z podmiotem, który je złożył, przepisy ust. 1–8 i 12 stosuje się odpowiednio, z tym że warunek, o którym mowa w ust. 3, nie ma zastosowania do wymiany tej korespondencji.</p> <p>14. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania dotyczące loginu i kodu dostępu do systemu teleinformatycznego Agencji, mając na względzie identyfikację strony postępowania, a także zabezpieczenie przekazywanych danych przed dostępem osób nieuprawnionych.</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>15. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania w zakresie wymiany korespondencji dotyczącej postępowania lub wykonywania innych czynności dotyczących postępowania za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji lub wymiany korespondencji z podmiotem, który złożył zgłoszenie, informację lub inny dokument za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, mając na względzie wymagania określone w przepisach o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne oraz identyfikację strony postępowania lub tego podmiotu, a także zabezpieczenie przekazywanych danych przed dostępem osób nieuprawnionych.”;</p> <p>Art. 139. W ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2022 r. poz. 2422, 2433 i 2727) wprowadza się następujące zmiany:</p> <p>5) w art. 42:</p> <p>a) w ust. 3a w zdaniu pierwszym wyrazy „formularza udostępnionego na stronie internetowej agencji płatniczej” zastępuje się wyrazami „systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa”,</p> <p>b) ust. 4 otrzymuje brzmienie: „4. Pozostałe wnioski o przyznanie pomocy lub wnioski o płatność dotyczące pomocy można składać za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.”,</p> <p>c) uchyla się ust. 5 i 6;</p>	
Art. 4 ust. 1 rozporządzenia 2022/1173	Artykuł 4 Uproszczenie procedur związanych z systemem składania wniosków o przyznanie pomocy 1. Państwa członkowskie ustanawiają elektroniczne środki komunikacji między beneficjentem a organami zapewniającymi wiarygodność przekazywanych danych w kontekście właściwego zarządzania interwencjami w ramach zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli. W przypadku gdy dokumentów potwierdzających nie	T	Art. 17	Art. 17. Wniosek o przyznanie pomocy, zmianę tego wniosku lub jego wycofanie składa się za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.	

	można przekazać drogą elektroniczną, państwa członkowskie wyznaczają te same terminy ich przekazania za pomocą środków nieelektronicznych.				
Art. 59 ust. 1 zdanie pierwsze rozporządzenia 2021/2116	Państwa członkowskie przyjmują, w ramach WPR, z poszanowaniem mających zastosowanie systemów zarządzania, wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne oraz podejmują inne środki niezbędne do zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii, w tym skutecznego stosowania kryteriów kwalifikowalności wydatków określonych w art. 37.	T	Art. 18	Art. 18. Rozpatrzenie wniosku o przyznanie pomocy powinno nastąpić w terminie nie dłuższym niż niezbędny do należytego wyjaśnienia sprawy, w tym do przeprowadzenia kontroli administracyjnych i kontroli na miejscu podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy przeprowadzanych przez agencję płatniczą lub podmiot wdrażający na podstawie ustawy, chyba że ustawa stanowi inaczej.	
Art. 72 rozp. 2021/2116	1. Państwa członkowskie ustanawiają system kontroli i kar, o którym mowa w art. 66 ust. 1 lit e. Państwa członkowskie poprzez agencje płatnicze lub organy przez nie delegowane, co roku przeprowadzają kontrole administracyjne wniosków o przyznanie pomocy i wniosków o płatność, by sprawdzić ich legalność i prawidłowość, zgodnie z art. 59 ust. 1 lit a). Kontrole te uzupełniane są przez kontrole na miejscu, które mogą być przeprowadzane zdalnie przy użyciu odpowiedniej technologii.				
Art. 9 akapit trzeci rozporządzenia 2021/2115	Państwa członkowskie ustanawiają ramy prawne regulujące przyznawanie unijnego wsparcia rolnikom i innym beneficjentom zgodnie z planami strategicznymi WPR zatwierdzonymi przez Komisję zgodnie z art. 118 i 119 niniejszego rozporządzenia oraz z zasadami i wymogami określonymi w niniejszym rozporządzeniu i w rozporządzeniu (UE) 2021/2116. Państwa członkowskie wdrażają plany strategiczne WPR zatwierdzone przez Komisję.	T	Art. 19	Art. 19. Pomoc jest przyznawana na podstawie umowy, chyba że z przepisów ustawy wynika, że pomoc jest przyznawana w drodze decyzji.	
Art. 16 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115	Rodzaje interwencji, o których mowa w niniejszym rozdziale, mogą mieć formę płatności bezpośrednich niezwiązanych i związanych z produkcją.	T	Art. 20	Art. 20. W drodze decyzji jest przyznawana pomoc w ramach: 1) płatności bezpośrednich: a) podstawowego wsparcia dochodów do celów zrównoważoności, o którym mowa w art. 16 ust. 2 lit. a rozporządzenia 2021/2115, zwanego dalej „podstawowym wsparciem dochodów”, b) uzupełniającego redystrybucyjnego wsparcia dochodów do celów zrównoważoności, o którym mowa w art. 16 ust. 2 lit. b rozporządzenia 2021/2115, zwanego dalej „płatnością redystrybucyjną”, c) uzupełniającego wsparcia dochodów dla młodych rolników, o którym mowa w art. 16 ust. 2 lit. c	
Art. 10 rozporządzenia 2021/2115	Państwa członkowskie projektują interwencje na podstawie rodzajów interwencji wymienionych w załączniku II do niniejszego rozporządzenia, w tym definicje i warunki określone w art. 4, w taki sposób, aby spełniały one kryteria załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa WTO. W szczególności podstawowe wsparcie dochodów do celów zrównoważoności, uzupełniające				

	<p>redystrybucyjne wsparcie dochodów do celów zrównoważoności, uzupełniające wsparcie dochodów dla młodych rolników oraz programy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt muszą spełniać kryteria określone w punktach załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa WTO wskazanych w załączniku II do niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do wspomnianych interwencji. W odniesieniu do innych interwencji punkty załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa WTO wskazane w załączniku II do niniejszego rozporządzenia mają charakter orientacyjny i interwencje te mogą zamiast tego być zgodne z postanowieniami innego punktu załącznika 2 do Porozumienia w sprawie rolnictwa WTO, jeżeli jest to doprecyzowane i wyjaśnione w danym planie strategicznym WPR.</p>			<p>rozporządzenia 2021/2115, zwanego dalej „płatnością dla młodych rolników”,</p> <p>d) płatności w ramach wsparcia dochodów związanego z produkcją, o którym mowa w art. 16 ust. 3 lit. a rozporządzenia 2021/2115, zwanych dalej „płatnościami związanymi z produkcją”,</p> <p>e) płatności w ramach schematów na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, o których mowa w art. 16 ust. 2 lit. d rozporządzenia 2021/2115, zwanych dalej „płatnościami w ramach ekoschematów”;</p> <p>2) przejściowego wsparcia krajowego, o którym mowa w art. 147 rozporządzenia 2021/2115, zwanego dalej „przejściowym wsparciem krajowym”;</p> <p>3) płatności w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 69 lit. a rozporządzenia 2021/2115;</p> <p>4) płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, o których mowa w art. 69 lit. b rozporządzenia 2021/2115, zwanych dalej „płatnościami ONW”;</p> <p>5) wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych, realizowanych w ramach art. 69 lit. d rozporządzenia 2021/2115;</p> <p>6) narzędzi zarządzania ryzykiem w formie wkładów finansowych na rzecz składek w ramach systemów ubezpieczeń, o których mowa w art. 76 ust. 3 lit. a rozporządzenia 2021/2115, zwanych dalej „dopłatami do składek ubezpieczenia”.</p>	
<p>Art. 16 ust. 2 lit. a rozporządzenia 2021/2115,</p> <p>Art. 21 ust. 1 i 2 rozporządzenia 2021/2115</p>	<p>Wyróżnia się następujące płatności bezpośrednie niezwiązane z produkcją:</p> <p>podstawowe wsparcie dochodów do celów zrównoważoności;</p> <p>1. Państwa członkowskie przewidują udzielanie podstawowego wsparcia dochodów do celów zrównoważoności („podstawowe wsparcie dochodów”) na warunkach określonych w niniejszej podsekcji i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR.</p> <p>2. Państwa członkowskie przewidują udzielanie podstawowego wsparcia dochodów w formie rocznej niezwiązanej z produkcją płatności na kwalifikujący się hektar.</p>	T	<p>Art. 20 pkt 1 lit. a</p>	<p>Art. 20. W drodze decyzji jest przyznawana pomoc w ramach:</p> <p>1) płatności bezpośrednich:</p> <p>a) podstawowego wsparcia dochodów do celów zrównoważoności, o którym mowa w art. 16 ust. 2 lit. a rozporządzenia 2021/2115, zwanego dalej „podstawowym wsparciem dochodów”,</p>	

Art. 16 ust. 2 lit. b rozporządzenia 2021/2115	Wyróżnia się następujące płatności bezpośrednie niezwiązane z produkcją: uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów do celów zrównoważoności;	T	Art. 20 pkt 1 lit. b	Art. 20. W drodze decyzji jest przyznawana pomoc w ramach: 1) płatności bezpośrednich: b) uzupełniającego redystrybucyjnego wsparcia dochodów do celów zrównoważoności, o którym mowa w art. 16 ust. 2 lit. b rozporządzenia 2021/2115, zwanego dalej „płatnością redystrybucyjną”;	
Art. 16 ust. 2 lit. c rozporządzenia 2021/2115 Art. 95 ust. 1 lit. a rozporządzenia 2021/2115	Wyróżnia się następujące płatności bezpośrednie niezwiązane z produkcją: uzupełniające wsparcie dochodów dla młodych rolników; W odniesieniu do każdego państwa członkowskiego kwotę minimalną określoną w załączniku XII rezerwuje się na wkład w osiągnięcie celu szczegółowego określonego w art. 6 ust. 1 lit. g). Na podstawie analizy mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń (zwanej dalej „analizą SWOT”) oraz określenia potrzeb, które należy zaspokoić, kwota ta jest wykorzystywana na jeden lub większą liczbę następujących rodzajów interwencji: a) uzupełniające wsparcie dochodów dla młodych rolników określone w art. 30;	T	Art. 20 pkt 1 lit. c	Art. 20. W drodze decyzji jest przyznawana pomoc w ramach: 1) płatności bezpośrednich: c) uzupełniającego wsparcia dochodów dla młodych rolników, o którym mowa w art. 16 ust. 2 lit. c rozporządzenia 2021/2115, zwanego dalej „płatnością dla młodych rolników”;	
Art. 16 ust. 3 lit. a rozporządzenia 2021/2115	Wyróżnia się następujące płatności bezpośrednie związane z produkcją: wsparcie dochodów związane z produkcją;	T	Art. 20 pkt 1 lit. d	Art. 20. W drodze decyzji jest przyznawana pomoc w ramach: 1) płatności bezpośrednich: d) płatności w ramach wsparcia dochodów związanego z produkcją, o którym mowa w art. 16 ust. 3 lit. a rozporządzenia 2021/2115, zwanych dalej „płatnościami związanymi z produkcją”;	
Art. 16 ust. 2 lit. d rozporządzenia 2021/2115	Wyróżnia się następujące płatności bezpośrednie niezwiązane z produkcją: d) schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt.	T	Art. 20 pkt 1 lit. e	Art. 20. W drodze decyzji jest przyznawana pomoc w ramach: 1) płatności bezpośrednich: e) płatności w ramach schematów na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, o których mowa w art. 16 ust. 2 lit. d rozporządzenia 2021/2115, zwanych dalej „płatnościami w ramach ekoschematów”;	
Art. 31 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115	1. Państwa członkowskie ustanawiają dobrowolne schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt (zwane dalej „ekoschematami”) oraz zapewniają im wsparcie na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR.				
Art. 147 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115	Państwa członkowskie, które przyznały przejściowe wsparcie krajowe w latach 2015–2022 zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) nr 1307/2013, mogą nadal	T	Art. 20 pkt 2	Art. 20. W drodze decyzji jest przyznawana pomoc w ramach: 2) przejściowego wsparcia krajowego, o którym mowa w art. 147 rozporządzenia 2021/2115, zwanego dalej „przejściowym wsparciem krajowym”;	

	przyznawać rolnikom przejściowe wsparcie krajowe.				
Art. 69 lit. a rozporządzenia 2021/2115	Rodzaje interwencji wdrażane na podstawie niniejszego rozdziału polegają na płatnościach lub wsparciu ze względu na: a) zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania;	T	Art. 20 pkt 3	3) Art. 20. W drodze decyzji jest przyznawana pomoc w ramach: płatności w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 69 lit. a rozporządzenia 2021/2115;	
Art. 69 lit. b rozporządzenia 2021/2115	Rodzaje interwencji wdrażane na podstawie niniejszego rozdziału polegają na płatnościach lub wsparciu ze względu na: b) obszary z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami;	T	Art. 20 pkt 4	4) Art. 20. W drodze decyzji jest przyznawana pomoc w ramach: płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, o których mowa w art. 69 lit. b rozporządzenia 2021/2115, zwanych dalej „płatnościami ONW”;	
Art. 69 lit. d rozporządzenia 2021/2115	Rodzaje interwencji wdrażane na podstawie niniejszego rozdziału polegają na płatnościach lub wsparciu ze względu na: d) inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie;	T	Art. 20 pkt 5	5) Art. 20. W drodze decyzji jest przyznawana pomoc w ramach: wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych, realizowanych w ramach art. 69 lit. d rozporządzenia 2021/2115;	
Art. 69 lit. f rozporządzenia 2021/2115	Rodzaje interwencji wdrażane na podstawie niniejszego rozdziału polegają na płatnościach lub wsparciu ze względu na: f) narzędzia zarządzania ryzykiem;	T	Art. 20 pkt 6	6) Art. 20. W drodze decyzji jest przyznawana pomoc w ramach: narzędzi zarządzania ryzykiem w formie wkładów finansowych na rzecz składek w ramach systemów ubezpieczeń, o których mowa w art. 76 ust. 3 lit. a rozporządzenia 2021/2115, zwanych dalej „dopłatami do składek ubezpieczenia”.	
Art. 4 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115	Państwa członkowskie określają w swoich planach strategicznych WPR definicje „działalności rolniczej”, „użytków rolnych”, „kwalifikującego się hektara”, „rolnika aktywnego zawodowo”, „młodego rolnika” i „nowego rolnika”, jak również odpowiednie warunki zgodnie z niniejszym artykułem.	T	Art. 21 ust. 1	Art. 21. 1. Przy przyznawaniu pomocy uznaje się, że rolnik prowadzi działalność rolniczą, jeżeli prowadzi działalność polegającą na: 1) wytwarzaniu produktów rolnych przez hodowlę lub chów zwierząt do celów gospodarskich lub uprawę lub hodowlę roślin, gdzie produkty rolne oznaczają produkty wymienione w załączniku I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), z wyjątkiem produktów rybołówstwa, a także uprawie bawełny i zagajników o krótkiej rotacji lub 2) utrzymywaniu użytków rolnych w stanie, dzięki któremu nadają się one do wypasu lub uprawy bez konieczności podejmowania działań przygotowawczych wykraczających poza użycie zwykłych metod rolniczych i zwykłego sprzętu rolniczego.	
Art. 4 ust. 2 rozporządzenia 2021/2115	„Działalność rolniczą” definiuje się w taki sposób, aby oznaczała działalność umożliwiającą przyczynianie się do dostarczania dóbr prywatnych i publicznych poprzez co najmniej jedno z poniższych działań: a) wytwarzanie produktów rolnych obejmujące działania takie jak chów zwierząt lub uprawa, w tym w drodze użytkowania torfowisk – przy czym produkty rolne oznaczają produkty wymienione w załączniku I do TFUE, z wyjątkiem produktów rybołówstwa – a także bawełnę i zagajniki o krótkiej rotacji;				

	b) utrzymywanie użytków rolnych w stanie, dzięki któremu nadają się one do wypasu lub uprawy, bez konieczności podejmowania działań przygotowawczych wykraczających poza użycie zwykłych metod rolniczych i zwykłego sprzętu rolniczego.				
Art. 4 ust. 4 lit. a rozp. 2021/2115	Do celów rodzajów interwencji w formie płatności bezpośrednich „kwalifikujący się hektar” definiuje się w taki sposób, aby obejmował obszary znajdujące się w dyspozycji rolnika i zawierał: wszelkie użytki rolne danego gospodarstwa, które w trakcie roku, na który wnioskuje się o wsparcie, są wykorzystywane do prowadzenia działalności rolniczej lub – w przypadku gdy te użytki rolne wykorzystywane są także do prowadzenia działalności pozarolniczej – są w przeważającej mierze wykorzystywane do prowadzenia działalności rolniczej; w przypadkach należycie uzasadnionych względami środowiskowymi, związanymi z różnorodnością biologiczną oraz klimatycznymi, państwa członkowskie mogą postanowić, że kwalifikujące się hektary obejmują również pewne obszary wykorzystywane do działalności rolniczej tylko co drugi rok	T	Art. 22	Art. 22. Jeżeli warunkiem przyznania pomocy jest posiadanie gruntu, pomoc jest przyznawana do gruntu, który w dniu 31 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy, jest w posiadaniu podmiotu ubiegającego się o jej przyznanie na podstawie tytułu prawnego.	
			Art. 23	Art. 23. 1. Jeżeli warunkiem przyznania pomocy jest posiadanie gruntu lub zwierzęcia, a ten grunt lub to zwierzę stanowi przedmiot posiadania samoistnego i posiadania zależnego, pomoc przysługuje posiadaczowi zależnemu. 2. W przypadku gdy grunt lub zwierzę jest przedmiotem współposiadania przez okres, w jakim posiadanie tego gruntu lub tego zwierzęcia jest warunkiem przyznania danej pomocy, pomoc ta przysługuje temu współposiadaczowi, co do którego pozostali współposiadacze wyrazili zgodę na piśmie. Ta zgoda nie jest wymagana, jeżeli miałaby pochodzić od współposiadacza będącego małżonkiem wnioskodawcy. 3. Jeżeli warunkiem przyznania pomocy jest własność gruntu i pomoc jest przyznawana do powierzchni gruntu, a ten grunt stanowi przedmiot współwłasności, pomoc przysługuje temu współwłaścicielowi gruntu, co do którego pozostali współwłaściciele wyrazili zgodę na piśmie. 4. Zgodę, o której mowa w ust. 2 i 3, dołącza się do wniosku o przyznanie pomocy.	
Art. 4 ust. 5 rozporządzenia 2021/2115	„Rolnika aktywnego zawodowo” definiuje się w taki sposób, aby zagwarantować, że wsparcie będzie przyznawane wyłącznie osobom fizycznym lub prawnym bądź grupom osób fizycznych lub prawnych prowadzącym działalność rolniczą na co najmniej minimalnym poziomie, przy czym niekoniecznie ze wsparcia należy wykluczyć rolników prowadzących działalność rolniczą i nierolniczą lub rolników prowadzących działalność rolniczą w niepełnym wymiarze godzin. Określając, kto jest „rolnikiem aktywnym zawodowo”, państwa członkowskie stosują	T	Art. 24	Art. 24. Jeżeli z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, albo z przepisów ustawy wynika, że pomoc jest przyznawana rolnikom aktywnym zawodowo, pomocy tej nie przyznaje się rolnikowi, który zarządza portami lotniczymi, administruje wodociągami lub stałymi terenami sportowymi lub rekreacyjnymi lub świadczy usługi przewozu kolejowego lub usługi w zakresie obrotu nieruchomościami, chyba że: 1) działalność rolnicza jest jego działalnością przeważającą, co wynika z danych zawartych w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub Krajowym Rejestrze Sądowym lub z dokumentów z Krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej lub	

	<p>obiektywne i niedyskryminujące kryteria, takie jak: badanie dochodów, nakłady pracy w gospodarstwie, przedmiot działalności przedsiębiorstwa oraz włączenie działalności rolniczej tych osób do rejestrów krajowych lub regionalnych. Kryteria takie mogą zostać wprowadzone w jednej lub kilku formach wybranych przez państwa członkowskie, w tym w formie wykazu negatywnego wykluczającego uznanie rolnika za rolnika aktywnego zawodowo. Jeżeli państwa członkowskie uznają za rolników aktywnych zawodowo tych rolników, którzy w poprzednim roku nie otrzymali płatności bezpośrednich przekraczających określoną kwotę, kwota ta nie może być wyższa niż 5 000EUR.</p>			<p>2) udokumentuje, że:</p> <p>a) jego przychód z działalności rolniczej stanowi co najmniej 1/3 całego jego przychodu lub</p> <p>b) kwota płatności bezpośrednich, jakie mu przysługiwały za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy, wynosi co najmniej 5% całości przychodów z działalności pozarolniczej, lub</p> <p>3) wysokość otrzymanych przez niego płatności bezpośrednich za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy nie przekracza równowartości w złotych kwoty 5000 euro, a w przypadku gdy nie otrzymał płatności bezpośrednich za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy – suma:</p> <p>a) iloczynu liczby kwalifikujących się hektarów, które posiada i średniej krajowej wysokości płatności bezpośrednich za hektar za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy oraz</p> <p>b) iloczynu wyrażonej w dużych jednostkach przeliczeniowych (DJP) liczby zwierząt zatwierdzonych do płatności bezpośrednich w roku złożenia wniosku o przyznanie pomocy, które posiada i średniej krajowej wysokości płatności bezpośrednich do zwierząt w złotych na DJP za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy</p> <p>– nie przekracza równowartości w złotych kwoty 5000 euro.</p>	
Art. 31 ust. 2 rozporządzenia 2021/2115	<p>2. Państwa członkowskie udzielają wsparcia na mocy niniejszego artykułu rolnikom aktywnym zawodowo lub grupom rolników aktywnych zawodowo, którzy zobowiązują się do przestrzegania praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt oraz zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe.</p>	T	Art. 25	<p>Art. 25. 1. Płatności bezpośrednie są przyznawane rolnikowi, jeżeli prowadzi działalność rolniczą, a łączna powierzchnia gruntów objętych obszarem zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów będących w posiadaniu tego rolnika jest nie mniejsza niż 1 ha.</p> <p>2. Pomimo niespełnienia warunku, o którym mowa w ust. 1, płatności bezpośrednie są przyznawane, jeżeli:</p> <p>1) rolnik spełnia warunki do przyznania płatności związanych z produkcją do zwierząt, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 2, lub płatności dobrostanowej i złożył wniosek o ich przyznanie oraz</p> <p>2) łączna kwota płatności bezpośrednich, jakie miałyby zostać przyznane w danym roku temu rolnikowi, przed zastosowaniem kar, w tym kar administracyjnych, wynosi co najmniej równowartość w złotych kwoty 200 euro.</p>	
Art. 18 ust. 2 rozporządzenia 2021/2115	<p>2. W przypadku gdy państwo członkowskie postanowiło ustalić obszar minimalny, o którym mowa w ust. 1 akapit pierwszy, dodatkowo ustala ono także kwotę minimalną, o której mowa w ust. 1 akapit drugi, dla tych rolników, którzy otrzymują wsparcie powiązane z produkcją zwierzęcą płatne na zwierzę w formie płatności bezpośrednich i posiadają mniej hektarów niż ten obszar minimalny. Ustalając obszar minimalny lub kwotę minimalną, państwa członkowskie dążą do zapewnienia, aby</p>				

	<p>płatności bezpośrednio były przyznawane rolnikom aktywnym zawodowo tylko wtedy, gdy:</p> <p>a) zarządzanie odnośnymi płatnościami nie pociąga za sobą nadmiernego obciążenia administracyjnego; oraz</p> <p>odnośne kwoty skutecznie przyczyniają się do osiągnięcia celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1, realizacji których służą płatności bezpośrednio.</p>				
Art. 21 ust. 3 rozporządzenia 2021/2115	Bez uszczerbku dla art. 23–27 przyznaje się podstawowe wsparcie dochodów do każdego kwalifikującego się hektara zadeklarowanego przez rolnika aktywnego zawodowo.				
Art. 4 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115	Państwa członkowskie określają w swoich planach strategicznych WPR definicje „działalności rolniczej”, „użytków rolnych”, „kwalifikującego się hektara”, „rolnika aktywnego zawodowo”, „młodego rolnika” i „nowego rolnika”, jak również odpowiednie warunki zgodnie z niniejszym artykułem.	T	Art. 26 ust. 1 pkt 1	Art. 26. 1. Płatności bezpośrednio są przyznawane do powierzchni działki rolnej lub jednostki gruntu nierolniczego: 1) położonych na gruncie stanowiącym kwalifikujący się hektar, o którym mowa w art. 4 ust. 4 rozporządzenia 2021/2115, zwanym dalej „kwalifikującym się hektarem”,	
Art. 18 ust. 1 i 2 rozporządzenia 2021/2115	<p>1. Państwa członkowskie ustalają obszar minimalny i nie przyznają płatności bezpośrednio rolnikom aktywnym zawodowo, których kwalifikujący się obszar gospodarstwa, w odniesieniu do którego wystąpiono z wnioskiem o płatności bezpośrednio, jest mniejszy niż ten obszar minimalny.</p> <p>Alternatywnie państwa członkowskie mogą ustalić kwotę minimalną płatności bezpośrednio, która może zostać wypłacona rolnikowi.</p> <p>2. W przypadku gdy państwo członkowskie postanowiło ustalić obszar minimalny, o którym mowa w ust. 1 akapit pierwszy, dodatkowo ustala ono także kwotę minimalną, o której mowa w ust. 1 akapit drugi, dla tych rolników, którzy otrzymują wsparcie powiązane z produkcją zwierzęcą płatne na zwierzę w formie płatności bezpośrednio i posiadają mniej hektarów niż ten obszar minimalny. Ustalając obszar minimalny lub kwotę minimalną, państwa członkowskie dążą do zapewnienia, aby płatności bezpośrednio były przyznawane rolnikom aktywnym zawodowo tylko wtedy, gdy:</p>	T	Art. 26 ust. 1 pkt 2	Art. 26. 1. Płatności bezpośrednio są przyznawane do powierzchni działki rolnej lub jednostki gruntu nierolniczego: 2) o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha,	

	<p>a) zarządzanie odnośnymi płatnościami nie pociąga za sobą nadmiernego obciążenia administracyjnego; oraz</p> <p>odnośne kwoty skutecznie przyczyniają się do osiągnięcia celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1, realizacji których służą płatności bezpośrednie.</p>				
<p>Art. 4 ust. 4 lit. a – c rozporządzenia a 2021/2115</p>	<p>Do celów rodzajów interwencji w formie płatności bezpośrednich „kwalifikujący się hektar” definiuje się w taki sposób, aby obejmował obszary znajdujące się w dyspozycji rolnika i zawierał:</p> <p>a) wszelkie użytki rolne danego gospodarstwa, które w trakcie roku, na który wnioskuje się o wsparcie, są wykorzystywane do prowadzenia działalności rolniczej lub – w przypadku gdy te użytki rolne wykorzystywane są także do prowadzenia działalności pozarolniczej – są w przeważającej mierze wykorzystywane do prowadzenia działalności rolniczej; w przypadkach należycie uzasadnionych względami środowiskowymi, związanymi z różnorodnością biologiczną oraz klimatycznymi, państwa członkowskie mogą postanowić, że kwalifikujące się hektary obejmują również pewne obszary wykorzystywane do działalności rolniczej tylko co drugi rok;</p> <p>b) wszelkie obszary należące do gospodarstwa:</p> <p>(i) na których występują elementy krajobrazu podlegające obowiązkowi zachowania zgodnie z normą 8 dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska wymienioną w załączniku III;</p> <p>(ii) wykorzystywane do osiągnięcia minimalnego udziału powierzchni gruntów ornych przeznaczonych na obszary i elementy</p>	T	<p>Art. 26 ust. 1 pkt 3</p>	<p>Art. 26. 1. Płatności bezpośrednie są przyznawane do powierzchni działki rolnej lub jednostki gruntu nierolniczego:</p> <p>3) nie większej niż maksymalny kwalifikujący się obszar, o którym mowa w art. 2 ust 7 lit. a rozporządzenia 2022/1172</p>	

	<p>nieprodukcyjne, w tym grunty ugorowane, zgodnie z normą 8 dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, wymienioną w załączniku III; lub</p> <p>(iii) które w okresie, w którym ma zastosowanie odnośne zobowiązanie rolnika, zostały ustanowione lub są utrzymywane w wyniku jednego z ekoschematów, o których mowa w art. 31.</p> <p>Jeżeli państwa członkowskie tak postanowią, „kwalifikujący się hektar” może obejmować inne elementy krajobrazu, pod warunkiem że elementy te nie są przeważające i nie utrudniają w istotny sposób prowadzenia działalności rolniczej ze względu na zajmowaną przez siebie powierzchnię na działce rolnej. Stosując tę zasadę, państwa członkowskie mogą określić maksymalny odsetek powierzchni działki rolnej, na którym mogą występować te elementy krajobrazu.</p> <p>c) wszelkie obszary należące do gospodarstwa, które dały prawo do płatności na podstawie tytułu III rozdział II sekcja 2 podsekcja 2 niniejszego rozporządzenia lub na mocy systemu płatności podstawowej lub systemu jednolitej płatności obszarowej ustanowionych w tytule III rozporządzenia (UE) nr 1307/2013 i które nie są „kwalifikującym się hektarem” określonym przez państwa członkowskie na podstawie lit. a) i b) niniejszego ustępu:</p> <p>(i) w wyniku zastosowania do tego obszaru dyrektywy 92/43/EWG, 2009/147/WE lub 2000/60/WE;</p> <p>Do celów rodzajów interwencji w formie płatności bezpośrednich „kwalifikujący się hektar” definiuje się w taki sposób, aby obejmował obszary znajdujące się w dyspozycji rolnika i zawierał:</p> <p>(ii) w wyniku interwencji obszarowych określonych w niniejszym rozporządzeniu i objętych systemem zintegrowanym, o którym mowa w art. 65 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/2116, umożliwiającym wytwarzanie produktów niewymienionych w</p>				
--	---	--	--	--	--

	<p>załączniku I do TFUE w drodze użytkowania torfowisk lub w ramach krajowych programów na rzecz różnorodności biologicznej lub redukcji gazów cieplarnianych, których warunki są zgodne z interwencjami obszarowymi, o ile te interwencje i krajowe programy przyczyniają się do osiągnięcia co najmniej jednego z celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. d), e) i f) niniejszego rozporządzenia;</p> <p>(iii) w okresie, w którym ma zastosowanie zobowiązanie danego rolnika w zakresie zalesiania zgodnie z art. 31 rozporządzenia (WE) nr 1257/1999, art. 43 rozporządzenia (WE) nr 1698/2005, art. 22 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 lub art. 70 lub art. 73 niniejszego rozporządzenia, lub w ramach krajowego programu, którego warunki są zgodne z art. 43 ust. 1, 2 i 3 rozporządzenia (WE) nr 1698/2005 lub art. 22 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 lub art. 70 lub art. 73 niniejszego rozporządzenia;</p> <p>(iv) w okresie, w którym ma zastosowanie zobowiązanie danego rolnika skutkujące odłogowaniem danego obszaru, zgodnie z art. 22, 23 i 24 rozporządzenia (WE) nr 1257/1999, art. 39 rozporządzenia (WE) nr 1698/2005, art. 28 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 lub art. 70 niniejszego rozporządzenia.T</p>				
Art. 21 ust. 2 rozporządzenia 2021/2115	Państwa członkowskie przewidują udzielanie podstawowego wsparcia dochodów w formie rocznej niezwiązanej z produkcją płatności na kwalifikujący się hektar.	T	Art. 26 ust. 2	2. W przypadku wystąpienia okoliczności, o których mowa w art. 3 ust. 4 rozporządzenia 2022/126, Prezes Agencji niezwłocznie informuje o tym fakcie ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, wskazując odmiany konopi włóknistych, dla których okoliczności te wystąpiły.	
Art. 4 ust. 8 rozporządzenia 2021/2115	Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 152 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia o przepisy uzależniające przyznanie płatności od wykorzystania kwalifikowanego materiału siewnego określonych odmian konopi oraz od stosowania procedury określania odmian konopi, jak również od weryfikacji zawartości w nich tetrahydrokannabinolu, o której mowa w ust. 4				

	akapit drugi niniejszego artykułu, w celu ochrony zdrowia publicznego.				
Art. 21 ust. 3 rozporządzenia 2021/2115	Bez uszczerbku dla art. 23–27 przyznaje się podstawowe wsparcie dochodów do każdego kwalifikującego się hektara zadeklarowanego przez rolnika aktywnego zawodowo.	T	Art. 26 ust. 3	3. W przypadku otrzymania informacji określonej w ust. 2 minister właściwy do spraw rozwoju wsi ogłasza, w drodze obwieszczenia, w dzienniku urzędowym ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, listę odmian konopi włóknistych, w odniesieniu do których wystąpiły okoliczności, o których mowa w art. 3 ust. 4 rozporządzenia 2022/126, do uprawy których nie przyznaje się płatności bezpośrednich i uzupełniającej płatności podstawowej, o której mowa w art. 37 ust. 1 pkt 1.	
Art. 3 ust. 5 rozporządzenia 2022/126	5. Państwa członkowskie zapewniają, aby producenci konopi byli w odpowiednim czasie informowani o nazwach odmian konopi, które nie kwalifikują się do objęcia płatnością bezpośrednią zgodnie z art. 4 ust. 4 akapit drugi rozporządzenia (UE) 2021/2115, po otrzymaniu powiadomienia zgodnie z ust. 4 niniejszego artykułu, poprzez podanie tej informacji do wiadomości publicznej nie później niż w dniu złożenia pojedynczego wniosku.				
Art. 4 ust. 4 lit. c ppkt (iv) rozporządzenia 2021/2115	Obszary wykorzystywane do produkcji konopi stanowią kwalifikujące się hektary tylko wtedy, gdy stosowane odmiany zawierają maksymalnie 0,3 % tetrahydrokannabinolu;	T	Art. 26 ust. 4	4. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki uznawania gruntów za kwalifikujące się hektary, mając na względzie czynniki przyrodnicze oraz zabezpieczenie przed przyznawaniem płatności bezpośrednich do gruntów, które nie stanowią kwalifikujących się hektarów.	
Art. 29 ust. 2 i 3 rozporządzenia 2021/2115	2. Państwa członkowskie zapewniają redystrybucję płatności bezpośrednich od większych do mniejszych lub średnich gospodarstw przez udzielenie redystrybucyjnego wsparcia dochodów w formie płatności rocznej niezwiązanej z produkcją na kwalifikujący się hektar dla rolników uprawnionych do płatności w ramach podstawowego wsparcia dochodów, o którym mowa w art. 21. 3. Państwa członkowskie ustalają na poziomie krajowym lub regionalnym, który to poziom mogą stanowić grupy terytoriów określone w art. 22 ust. 2, kwotę na hektar lub różne kwoty dla różnych przedziałów hektarowych, jak również maksymalną liczbę hektarów na rolnika, z tytułu których jest wypłacane redystrybucyjne wsparcie dochodów.	T	Art. 27	Art. 27. 1. Płatność redystrybucyjna jest przyznawana rolnikowi, jeżeli łączna powierzchnia gruntów będących w posiadaniu tego rolnika w dniu 31 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności, wynosi co najmniej 1 ha i nie przekracza 300 ha. 2. Płatność redystrybucyjna przysługuje do powierzchni gruntów: 1) posiadanych przez rolnika położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów; 2) nie większej niż 30 ha. 3. W przypadku gdy o przyznanie płatności redystrybucyjnej ubiega się spółdzielnia produkcji rolnej albo spółdzielnia rolników, przy przyznawaniu tej płatności danej spółdzielni maksymalne limity określone w ust. 1 lub w ust. 2 pkt 2 ustala się, na jej wniosek, jako iloczyn danego limitu oraz liczby członków danej spółdzielni, z wyjątkiem tych z nich, którzy również ubiegają się o przyznanie płatności redystrybucyjnej.	
Art. 4 ust. 6 lit. rozporządzenia 2021/2115	„Młodego rolnika” definiuje się w taki sposób, aby uwzględnić: a) górną granicę wieku mieszczącą się w przedziale 35–40 lat	T	Art. 28 ust. 1	Art. 28. 1. Płatność dla młodych rolników jest przyznawana rolnikowi, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: 1) w pierwszym roku ubiegania się o płatność dla młodych rolników ma nie więcej niż 40 lat; 2) kieruje gospodarstwem, co oznacza, że prowadzi działalność rolniczą w gospodarstwie osobiście, na własny rachunek i we	

	<p>b) warunek bycia „kierującym gospodarstwem”;</p> <p>c) odpowiednie wykształcenie lub umiejętności, wymagane zgodnie z ustaleniami państw członkowskich.</p>			<p>własnym imieniu, ponosi koszty i czerpie korzyści w związku z prowadzeniem tej działalności;</p> <p>3) ma co najmniej:</p> <p>a) wykształcenie zasadnicze branżowe, średnie branżowe, średnie lub zasadnicze zawodowe w rozumieniu przepisów prawa oświatowego lub</p> <p>b) 3-letni staż pracy w rolnictwie, przy czym za staż pracy w rolnictwie uznaje się okres liczony do dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy, w którym wnioskodawca:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie jako rolnik lub domownik lub ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności rolniczej w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) lub – był zatrudniony w gospodarstwie na podstawie umowy o pracę na stanowisku związanym z prowadzeniem produkcji rolnej. 	
<p>Art. 30 ust. 1 – 2 rozporządzenia 2021/2115</p>	<p>Państwa członkowskie mogą przyznawać uzupełniające wsparcie dochodów dla młodych rolników określone zgodnie z kryteriami ustanowionymi w art. 4 ust. 6, na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR.</p> <p>W ramach swoich zobowiązań polegających na przyciąganiu młodych rolników zgodnie z celem określonym w art. 6 ust. 1 lit. g) oraz na przeznaczeniu na ten cel zgodnie z art. 95 co najmniej kwoty określonej w załączniku XII, państwa członkowskie mogą udzielać uzupełniającego wsparcia dochodów dla młodych rolników, którzy w nieodległym czasie po raz pierwszy podjęli działalność i którzy są uprawnieni do płatności w ramach podstawowego wsparcia dochodów, o którym mowa w art. 21.</p> <p>Państwa członkowskie mogą zdecydować o przyznaniu wsparcia na podstawie niniejszego artykułu rolnikom, którzy otrzymali wsparcie na podstawie art. 50 rozporządzenia (UE) nr 1307/2013, na pozostałą część okresu, o którym mowa w ust. 5 tego artykułu.</p>	T	<p>Art. 28 ust. 2</p>	<p>2. Płatność dla młodych rolników jest przyznawana do powierzchni gruntów będących w posiadaniu rolnika położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów, jeżeli ten rolnik po raz pierwszy rozpoczyna działalność rolniczą w gospodarstwie, jako kierujący tym gospodarstwem, a gdy rozpoczął już taką działalność rolniczą w gospodarstwie – gdy od rozpoczęcia tej działalności do dnia złożenia pierwszego wniosku o płatność dla młodych rolników upłynęło nie więcej niż 5 lat.</p>	

Art. 33 rozporządzenia 2021/2115	Wsparcie dochodów związane z produkcją można przyznawać jedynie następującym sektorom i rodzajom produkcji lub konkretnym typom rolniczym w ich ramach, jeśli są one istotne ze względów społeczno-ekonomicznych lub środowiskowych: a) zboża, b) nasiona oleiste, z wyjątkiem nasion słonecznika konfekcyjnego zgodnie z art. 11 ust. 7, c) rośliny wysokobiałkowe, w tym rośliny strączkowe oraz mieszanki roślin strączkowych i traw, pod warunkiem że rośliny strączkowe przeważają w mieszance, d) len; e) konopie; f) ryż; g) orzechy; h) ziemniaki skrobiowe; i) mleko i przetwory mleczne; j) nasiona; k) mięso baranie i kozie; l) wołowina i cielęcina; m) oliwa z oliwek i oliwki stołowe; n) jedwabniki; o) susz paszowy; p) chmiel; q) buraki cukrowe, trzcina cukrowa i korzenie cykorii; r) owoce i warzywa; s) zagajniki o krótkiej rotacji.	T	Art. 29 ust. 1 pkt 1 i ust. 2	Art. 29. 1. Płatności związane z produkcją są przyznawane rolnikowi do: 1) powierzchni użytków rolnych będących w posiadaniu tego rolnika, na których uprawia w plonie głównym rośliny strączkowe na nasiona, rośliny pastewne, ziemniaki skrobiowe, buraki cukrowe, pomidory, chmiel, truskawki, len lub konopie włókniste; 2. Płatności związane z produkcją do powierzchni uprawy chmielu są przyznawane rolnikowi do powierzchni użytków rolnych, na których uprawia chmiel, położonych w rejonie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 2 pkt 3.	
Art. 34 ust. 2 rozporządzenia 2021/2115	W przypadku gdy wsparcie dochodów związane z produkcją dotyczy bydła lub owiec i kóz, jako warunki kwalifikowalności do otrzymania wsparcia państwa członkowskie ustanawiają wymogi w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt zgodnie z częścią IV, tytuł I, rozdział 2 sekcja 1 rozporządzenia (UE) 2016/429. Jednakże, bez uszczerbku dla innych mających zastosowanie warunków kwalifikowalności, bydło lub owce i kozy są uznane za kwalifikujące się do wsparcia, po warunkiem że wymogi dotyczące identyfikacji i rejestracji są spełnione w terminie określonym przez	T	Art. 29 ust. 3–8	3. Płatności związane z produkcją do zwierząt gatunku bydło domowe (<i>Bos taurus</i>) są przyznawane rolnikowi w formie: 1) płatności do bydła, jeżeli: a) posiada samice lub samce tego gatunku, których wiek w dniu 15 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności, nie przekracza 24 miesięcy, b) liczba zwierząt, o których mowa w lit. a, objętych wnioskiem o przyznanie tej płatności złożonym przez tego rolnika wynosi co najmniej: – 1 sztukę – w przypadku województw: lubelskiego, łódzkiego, małopolskiego, mazowieckiego, podkarpackiego, śląskiego i świętokrzyskiego,	

	<p>państwa członkowskie na dany rok składania wniosków.</p>		<ul style="list-style-type: none"> – 3 sztuki – w przypadku województw: dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego, lubuskiego, opolskiego, podlaskiego, pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego, <p>2) płatności do krów, jeżeli:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) posiada samice tego gatunku, których wiek w dniu 15 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności, przekracza 24 miesiące, b) liczba zwierząt, o których mowa w lit. a, objętych wnioskiem o przyznanie tej płatności złożonym przez tego rolnika wynosi co najmniej: <ul style="list-style-type: none"> – 1 sztukę – w przypadku województw: lubelskiego, łódzkiego, małopolskiego, mazowieckiego, podkarpackiego, śląskiego i świętokrzyskiego, – 3 sztuki – w przypadku województw: dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego, lubuskiego, opolskiego, podlaskiego, pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego <p>– co potwierdzają informacje zawarte w komputerowej bazie danych prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. poz. 2727 oraz z 2023 r. poz. ...).</p> <p>4. Płatności do bydła są przyznawane maksymalnie do 20 sztuk zwierząt, o których mowa w ust. 3 pkt 1 lit. a.</p> <p>5. Płatności do krów są przyznawane maksymalnie do 20 sztuk zwierząt, o których mowa w ust. 3 pkt 2 lit. a.</p> <p>6. Płatności związane z produkcją do zwierząt gatunków owca domowa i koza domowa są przyznawane rolnikowi, jeżeli:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) posiada samice danego gatunku, których wiek w dniu 15 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności, wynosi co najmniej 12 miesięcy, 2) liczba zwierząt, o których mowa w pkt 1, objętych wnioskiem o przyznanie danej płatności złożonym przez tego rolnika wynosi co najmniej: <ul style="list-style-type: none"> a) 10 sztuk – w przypadku owiec, b) 5 sztuk – w przypadku kóz. <p>7. W przypadku gdy dane zwierzę z gatunku bydło domowe lub koza domowa zostało objęte więcej niż jednym wnioskiem o przyznanie płatności związanej z produkcją do zwierząt, tę płatność przyznaje się temu rolnikowi, który złożył jako pierwszy wniosek o</p>	
--	---	--	--	--

				<p>przyznanie płatności do tego zwierzęcia, i jeżeli są spełnione pozostałe warunki przyznania tej płatności.</p> <p>8. W przypadku zwierząt gatunków owca domowa i koza domowa za objęte wnioskiem o przyznanie płatności związanej z produkcją do zwierząt w ramach systemu, o którym mowa w art. 65 ust. 4 lit. f rozporządzenia 2021/2116, uznaje się wszystkie samice tych gatunków:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) spełniające warunek, o którym mowa w ust. 6 pkt 1, 2) będące w posiadaniu rolnika przez okres, w jakim posiadanie tych zwierząt jest warunkiem przyznania danej płatności <p>– co potwierdzają informacje zawarte w komputerowej bazie danych prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.</p>	
Art. 31 ust. 5 akapit pierwszy (lit. a–d) rozporządzenia 2021/2115	<p>5. Na podstawie niniejszego artykułu państwa członkowskie zapewniają wyłącznie płatności z tytułu zobowiązań, które:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) wykraczają poza odnośne wymogi podstawowe w zakresie zarządzania i normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska ustanowione zgodnie z rozdziałem I sekcja 2; b) wykraczają poza odpowiednie minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin, dobrostanu zwierząt, jak również inne odpowiednie obowiązkowe wymogi ustanowione na mocy prawa krajowego i prawa Unii; c) wykraczają poza warunki ustanowione w zakresie utrzymywania użytków rolnych zgodnie z art. 4 ust. 2 lit. b); d) różnią się od zobowiązań, w odniesieniu do których przyznaje się płatności na podstawie art. 70. 	T	Art. 30–36	<p>Art. 30. Płatności w ramach ekoschematów są przyznawane rolnikowi w formie płatności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) do obszarów z roślinami miododajnymi; 2) do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi; 3) do integrowanej produkcji roślin; 4) do biologicznej ochrony upraw; 5) do retencjonowania wody na trwałych użytkach zielonych; 6) dobrostanowej. <p>Art. 31. Płatności do obszarów z roślinami miododajnymi są przyznawane do powierzchni gruntów położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów, posiadanych przez rolnika, na których uprawia rośliny miododajne określone w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 2 pkt 5.</p> <p>Art. 32. 1. Płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi są przyznawane, jeżeli rolnik:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) realizuje praktyki służące zwiększeniu sekwestracji węgla w glebie i poprawie zarządzania składnikami odżywczymi, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 2 pkt 6, na działkach rolnych położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów, spełniających warunki określone w art. 26, posiadanych przez tego rolnika na podstawie tytułu prawnego w dniu 31 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tych płatności, oraz 2) uzyska minimalną liczbę punktów, określoną w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 2 pkt 6, za realizację praktyk, o których mowa w pkt 1, na powierzchni działek rolnych, o których mowa w pkt 1. 	

			<p>2. Płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi są przyznawane do liczby punktów przez rolnika za realizację praktyk, o których mowa w ust. 1 pkt 1, na powierzchni działek rolnych, o których mowa w ust. 1 pkt 1.</p> <p>Art. 33. Płatności do integrowanej produkcji roślin są przyznawane do powierzchni:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) gruntów położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów, posiadanych przez rolnika, na których prowadzi integrowaną produkcję roślin, co jest potwierdzone informacjami zawartymi w wykazie, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 2a ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2020 r. poz. 2097 oraz z 2022 r. poz. 2185), oraz 2) trwałych użytków zielonych położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów, posiadanych przez rolnika, o którym mowa w pkt 1, nie większej niż powierzchnia, o której mowa w pkt 1. <p>Art. 34. 1. Płatności do biologicznej ochrony upraw są przyznawane do powierzchni gruntów położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów, posiadanych przez rolnika, na których ten rolnik przeprowadził, w celu eliminacji danego agrofaga zabieg ochrony upraw wyłącznie przy użyciu środka ochrony roślin zawierającego mikroorganizmy jako substancje czynne dopuszczonego do obrotu na podstawie wydanego przez ministra właściwego do spraw rolnictwa zezwolenia, o którym mowa w art. 28 ust. 1, art. 30 ust. 1, art. 41, art. 51 lub w art. 53 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylającego dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 1, z późn. zm.), lub pozwolenia na handel równoległy, o którym mowa w art. 52 tego rozporządzenia, zgodnie z zawartymi w etykiecie wymaganiami, o których mowa w art. 31 ust. 1–3, ust. 4 lit. a–d lub lit. f–h tego rozporządzenia.</p> <p>2. W przypadku gdy eliminacja danego agrofaga przy pomocy środka, o którym mowa w ust. 1, okazała się nieskuteczna, dopuszczona jest przeprowadzenie zabiegu chemicznym środkiem ochrony roślin.</p> <p>Art. 35. 1. Płatności do retencjonowania wody na trwałych użytkach zielonych są przyznawane do powierzchni trwałych użytków zielonych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 1:</p>	
--	--	--	---	--

				<p>1) położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów, posiadanych przez rolnika oraz</p> <p>2) które w danym roku zostały zalane lub podtopione, co potwierdza wykaz działek wraz z danymi przestrzennymi tych działek oraz zalanego lub podtopionego obszaru na tych działkach sporządzany corocznie przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy.</p> <p>2. Wykaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy udostępnia Agencji nie później niż do dnia 2 października danego roku.</p>	
			Art. 36 ust. 1 i 2	<p>Art. 36. 1. Płatności dobrostanowe są przyznawane, jeżeli rolnik realizuje praktyki podwyższające poziom dobrostanu zwierząt gatunków: świnia (<i>Sus scrofa</i>), bydło domowe (<i>Bos taurus</i>), owca domowa (<i>Ovis aries</i>), koza domowa (<i>Capra hircus</i>), koń domowy (<i>Equus caballus</i>), kura (<i>Gallus gallus</i>) lub indyk (<i>Meleagris gallopavo</i>), których jest posiadaczem, co potwierdzają informacje zawarte w komputerowej bazie danych prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.</p> <p>2. Płatności dobrostanowe są przyznawane do:</p> <p>1) liczby punktów określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 2 pkt 7, uzyskanych przez rolnika za realizację praktyk, o których mowa w ust. 1, w odniesieniu do zwierząt gatunków świnia (<i>Sus scrofa</i>) oraz bydło domowe (<i>Bos taurus</i>), które spełniają warunki przyznania tych płatności określone w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 1;</p> <p>2) zwierząt gatunków: owca domowa (<i>Ovis aries</i>), koza domowa (<i>Capra hircus</i>), koń domowy (<i>Equus caballus</i>), kura (<i>Gallus gallus</i>) lub indyk (<i>Meleagris gallopavo</i>):</p> <p>a) w odniesieniu do których są realizowane praktyki, o których mowa w ust. 1,</p> <p>b) które spełniają warunki przyznania tych płatności określone w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 1.</p>	
Art. 69 ust. 4 rozporządzenia 2021/2116	4. Państwa członkowskie mogą ustanowić system wniosków automatycznych oraz zdecydować, które z wniosków określonych w ust. 1 i 2 ma on obejmować.	T	Art. 36 ust. 3	3. Za objęte wnioskiem o przyznanie płatności dobrostanowych uznaje się, zgodnie z art. 65 ust. 4 lit. f rozporządzenia 2021/2116, zwierzęta spełniające warunki przyznania tych płatności, co potwierdzają informacje zawarte w komputerowej bazie danych prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.	
	Artykuł 147	T	Art. 37	Art. 37. 1. Przejściowe wsparcie krajowe jest przyznawane w formie:	

Art. 147 rozporządzenia a 2021/2115	<p>Przejściowe wsparcie krajowe</p> <p>1. Państwa członkowskie, które przyznały przejściowe wsparcie krajowe w latach 2015–2022 zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) nr 1307/2013, mogą nadal przyznawać rolnikom przejściowe wsparcie krajowe.</p> <p>2. Warunki przyznawania przejściowego wsparcia krajowego są identyczne z warunkami, o których mowa w art. 37 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1307/2013.</p> <p>Na zasadzie odstępstwa od akapitu pierwszego niniejszego ustępu, w przypadku gdy warunki przyznawania przejściowego wsparcia krajowego, o którym mowa w akapicie pierwszym, odnosiły się do konkretnego okresu referencyjnego, państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o zmianie tego okresu referencyjnego na okres nie późniejszy niż 2018 r.</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1) uzupełniającej płatności podstawowej; 2) płatności niezwiązanej do tytoniu. <p>2. Przejściowe wsparcie krajowe jest przyznawane rolnikowi, jeżeli spełnia warunki określone w art. 25 ust. 1. Do przyznawania uzupełniającej płatności podstawowej przepis art. 25 ust. 2 stosuje się odpowiednio.</p>	
		Art. 38	<p>Art. 38. 1. Uzupełniająca płatność podstawowa jest przyznawana rolnikowi do powierzchni:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) upraw roślin rodzajów określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 2 pkt 4, uprawianych w plonie głównym, 2) gruntów ornych, na których nie jest prowadzona uprawa roślin – do których zostało przyznane podstawowe wsparcie dochodów. <p>2. Do przyznawania uzupełniającej płatności podstawowej przepisy art. 26 ust. 1 pkt 2 i 3 stosuje się odpowiednio.</p>	
		Art. 39	<p>Art. 39. 1. Płatność niezwiązana do tytoniu jest przyznawana rolnikowi, jeżeli:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) spełnia warunki do przyznania podstawowego wsparcia dochodów i złożył wnioski o jego przyznanie; 2) w dniu 31 grudnia 2018 r. był wpisany do rejestru producentów surowca tytoniowego, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 185 i 1370 oraz z 2023 r. poz. ...); 3) w 2017 r. lub 2018 r. był stroną umowy zbycia surowca tytoniowego. <p>2. Płatność niezwiązana do tytoniu może zostać przyznana rolnikowi, który w dniu 31 grudnia 2018 r. nie był wpisany do rejestru producentów surowca tytoniowego, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych, jeżeli:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) małżonek rolnika wnioskującego o tę płatność był w tym dniu wpisany do tego rejestru, nawet jeżeli osoby te nie pozostawały w tym dniu w związku małżeńskim, albo 2) rolnik lub jego małżonek odziedziczyli gospodarstwo osoby, która w tym dniu była wpisana do tego rejestru, albo 3) rolnik lub jego małżonek nabyli w całości gospodarstwo osoby, która w tym dniu była wpisana do tego rejestru, a zbywca gospodarstwa wyraził pisemną zgodę na przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu nabywcy gospodarstwa. <p>3. Zbywcy gospodarstwa od dnia wyrażenia zgody, o której mowa w ust. 2 pkt 3, nie przysługuje prawo do uzyskania płatności niezwiązanej do tytoniu.</p> <p>4. Jeżeli w wyniku dziedziczenia, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, albo nabycia gospodarstwa, o którym mowa w ust. 2 pkt 3, do</p>	

				otrzymania płatności niezwiązanej do tytoniu jest uprawniony więcej niż jeden rolnik, płatność niezwiązaną do tytoniu przyznaje się temu z rolników, na którego pozostali wyrazili pisemną zgodę.	
			Art. 40	<p>Art. 40. 1. Płatność niezwiązana do tytoniu jest przyznawana do indywidualnej ilości referencyjnej, stanowiącej masę surowca tytoniowego dostarczonego nabywcy w ramach umowy zbycia surowca tytoniowego, która została:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zarejestrowana w Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa, 2) zawarta w terminie do dnia 15 marca 2018 r. na rok zbiorów 2018, a w przypadku gdy rolnik nie zawarł umowy zbycia surowca tytoniowego na rok zbiorów 2018 – do dnia 15 marca 2017 r. na rok zbiorów 2017 <p>– jednak nie mniej niż 70% masy surowca tytoniowego objętego tą umową zbycia surowca tytoniowego.</p> <p>2. W przypadku gdy w umowie zbycia surowca tytoniowego, o której mowa w ust. 1, wprowadzono zmiany, które skutkują zmniejszeniem indywidualnej ilości referencyjnej, indywidualną ilość referencyjną stanowi masa surowca tytoniowego określona w umowie zbycia surowca tytoniowego przed wprowadzeniem zmian, o ile rolnik dołączy do wniosku o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu tę umowę lub kopię tej umowy potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji.</p> <p>3. W przypadku gdy w 2018 r. do rejestru producentów surowca tytoniowego, o którym mowa w art. 40ha ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych, poza rolnikiem wnioskującym o płatność niezwiązaną do tytoniu był wpisany małżonek tego rolnika, spadkodawca lub zbywca gospodarstwa, płatność niezwiązana do tytoniu przysługuje do sumy indywidualnej ilości referencyjnej.</p> <p>4. Indywidualna ilość referencyjna jest określana przez kierownika biura powiatowego Agencji w decyzji w sprawie o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu.</p>	
Art. 70 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115	1. Państwa członkowskie uwzględniają wśród interwencji przewidzianych w swoich planach strategicznych WPR zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne i mogą w nich uwzględnić inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania. Płatności na te zobowiązania przyznawane są na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w planach strategicznych WPR.	T	Art. 41	<p>Art. 41. Płatności w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 69 lit. a rozporządzenia 2021/2115, są przyznawane w formie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych; 2) płatności ekologicznych; 3) premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolniczych. 	

<p>Art. 70 ust. 1 i 8 rozporządzenia 2021/2115</p>	<p>1. Państwa członkowskie uwzględniają wśród interwencji przewidzianych w swoich planach strategicznych WPR zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne i mogą w nich uwzględnić inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania. Płatności na te zobowiązania przyznawane są na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w planach strategicznych WPR.</p> <p>8. W przypadku gdy wsparcie na podstawie niniejszego artykułu jest przyznawane na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne lub zobowiązania do konwersji lub utrzymania praktyk i metod rolnictwa ekologicznego określonych w rozporządzeniu (UE) 2018/848, państwa członkowskie ustanawiają płatność na hektar. W przypadku innych zobowiązań państwa członkowskie mogą stosować jednostki inne niż hektary. W należycie uzasadnionych przypadkach państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie na podstawie niniejszego artykułu w formie płatności ryczałtowej.</p>	<p>T</p>	<p>Art. 42 ust. 1</p>	<p>Art. 42. 1. Płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne są przyznawane za realizację zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych, o których mowa w art. 70 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115, w ramach interwencji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000; 2) Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000; 3) Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000; 4) Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych; 5) Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie; 6) Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie; 7) Bioróżnorodność na gruntach ornym. 	
			<p>Art. 43</p>	<p>Art. 43. 1. Płatności ekologiczne są przyznawane rolnikowi: za realizację innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 70 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115, na użytkach rolnych, na których prowadzi produkcję ekologiczną w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (Dz. U. poz. 1370 oraz z 2023 r. poz. ...), zwanych dalej „zobowiązaniami ekologicznymi”;</p> <ol style="list-style-type: none"> 2) jeżeli posiada nie mniej niż 1 ha użytków rolnych. <ol style="list-style-type: none"> 2. Płatności ekologiczne przyznaje się do użytków rolnych będących w posiadaniu rolnika, na których prowadzi produkcję ekologiczną w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej i realizuje zobowiązanie ekologiczne. Do przyznawania płatności ekologicznych przepisy art. 26 ust. 1 pkt 2 i 3 stosuje się odpowiednio. 3. W decyzji w sprawie o przyznanie płatności ekologicznych ustala się również obszar gruntów objętych zobowiązaniem ekologicznym. 	

<p>Art. 45 ust 1-3 rozporządzenia 2022/126</p>	<p>Artykuł 45. Zachowanie oraz zrównoważone wykorzystanie i rozwój zasobów genetycznych w rolnictwie i leśnictwie.</p> <p>1. Państwa członkowskie, które w swoich planach strategicznych WPR uwzględniają interwencje związane z ochroną, zrównoważonym wykorzystaniem i rozwojem zasobów genetycznych w rolnictwie i leśnictwie, o których mowa w art. 70 rozporządzenia (UE) 2021/2115, mogą udzielać wsparcia wyłącznie w formie:</p> <p>a) zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych na rzecz zachowania w gospodarstwie ras zagrożonych oraz odmian roślin, w przypadku których zachodzi ryzyko erozji genetycznej; lub</p> <p>b) wsparcia na rzecz działań mających na celu zachowanie oraz zrównoważone wykorzystanie i rozwój zasobów genetycznych w rolnictwie i leśnictwie.</p> <p>Działania objęte rodzajem zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a), nie kwalifikują się do wsparcia zgodnie z lit. b) tego akapitu.</p>	<p>T</p>	<p>Art. 42 ust. 1</p>	<p>Art. 42. 1. Płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne są przyznawane za realizację zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych, o których mowa w art. 70 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115, w ramach interwencji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000; 2) Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000; 3) Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000; 4) Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych; 5) Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie; 6) Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie; 7) Bioróżnorodność na gruntach ornych. 	
--	--	----------	-----------------------	---	--

	<p>2. Państwa członkowskie zapewniają, aby zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne na rzecz zachowania w gospodarstwie ras zagrożonych oraz odmian roślin, w przypadku których zachodzi ryzyko erozji genetycznej, o których to zobowiązaniach mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. a), obejmowały wymóg:</p> <p>a) hodowli zwierząt gospodarskich ras lokalnych uznanych przez państwo członkowskie za zagrożone, genetycznie dostosowane do jednego lub większej liczby tradycyjnych systemów produkcji lub środowisk w tym państwie członkowskim, których status zagrożenia został naukowo potwierdzony przez organ posiadający niezbędne umiejętności i wiedzę w dziedzinie ras zagrożonych, jak określono w art. 2 pkt 24 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/101214); lub</p> <p>b) ochrony zasobów genetycznych roślin naturalnie dostosowanych do warunków lokalnych i regionalnych i zagrożonych erozją genetyczną.</p> <p>3. Do wsparcia mogą się kwalifikować następujące gatunki zwierząt gospodarskich ras lokalnych, o których mowa w ust. 2 lit. a):</p> <p>a) bydło;</p> <p>b) owce;</p> <p>c) kozy;</p> <p>d) koniowate (<i>Equus caballus</i> i <i>Equus asinus</i>);</p> <p>e) świnie;</p> <p>f) ptaki;</p> <p>g) króliki;</p> <p>h) pszczoły.</p>		Art. 43	<p>Art. 43. 1. Płatności ekologiczne są przyznawane rolnikowi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) za realizację innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 70 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115, na użytkach rolnych, na których prowadzi produkcję ekologiczną w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (Dz. U. poz. 1370 oraz z 2023 r. poz. ...), zwanych dalej „zobowiązaniami ekologicznymi”; 2) jeżeli posiada nie mniej niż 1 ha użytków rolnych. <p>2. Płatności ekologiczne przyznaje się do użytków rolnych będących w posiadaniu rolnika, na których prowadzi produkcję ekologiczną w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej i realizuje zobowiązanie ekologiczne. Do przyznawania płatności ekologicznych przepisy art. 26 ust. 1 pkt 2 i 3 stosuje się odpowiednio.</p> <p>3. W decyzji w sprawie o przyznanie płatności ekologicznych ustala się również obszar gruntów objętych zobowiązaniem ekologicznym.</p>	
Art. 70 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115	<p>1. Państwa członkowskie uwzględniają wśród interwencji przewidzianych w swoich planach strategicznych WPR zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne i mogą w nich uwzględnić inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania. Płatności na te zobowiązania przyznawane są na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w planach strategicznych WPR.</p>	T	Art. 44	<p>Art. 44. 1. Premie z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych są przyznawane za realizację innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 70 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115, na gruntach:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) które w ramach interwencji, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1–3, zostały zalesione, zadrzewione lub na których założono system rolno-leśny, lub 2) zalesionych wskutek sukcesji naturalnej, lub 3) które zostały zadrzewione w ramach poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 lit. a ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków 	

				<p>Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2022 r. poz. 2422, 2433 i 2727 oraz z 2023 r. poz. ...).</p> <p>2. Zobowiązanie określone w ust. 1 polega na pielęgnacji i utrzymaniu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych wykonanych w ramach interwencji, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1–3, lub zalesień występujących na gruncie wskutek sukcesji naturalnej, lub zadrzewień wykonanych w ramach poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 lit. a ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.</p> <p>3. Do przyznawania premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych przepisy art. 26 ust. 1 pkt 2 i 3 stosuje się odpowiednio.</p>	
Art. 71 ust. 1-6 rozporządzenia 2021/2115	<p>Artykuł 71. Obszary z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami</p> <p>1. Państwa członkowskie mogą przyznawać płatności z tytułu ograniczeń naturalnych lub innych szczególnych ograniczeń dla danego obszaru na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR, aby przyczynić się do osiągnięcia jednego lub większej liczby celów szczegółowych, o których mowa w art. 6 ust. 1 i 2.</p> <p>2. Płatności na podstawie niniejszego artykułu są przyznawane rolnikom aktywnym zawodowo w odniesieniu do obszarów wyznaczonych zgodnie z art. 32 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013.</p> <p>3. Państwa członkowskie mogą przeprowadzić procedurę zawężenia wyboru zgodnie z warunkami przewidzianymi w art. 32 ust. 3 akapit trzeci rozporządzenia (UE) nr 1305/2013.</p> <p>4. Państwa członkowskie mogą przyznawać płatności na podstawie niniejszego artykułu wyłącznie w celu rekompensowania beneficjentom na danym obszarze całości lub części dodatkowych kosztów i utraconych dochodów związanych z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami dla danego obszaru.</p>	T	Art. 45	<p>Art. 45. 1. Płatności ONW są przyznawane rolnikowi do użytków rolnych będących w jego posiadaniu położonych na obszarach, o których mowa w art. 71 ust. 2 rozporządzenia 2021/2115, którymi są obszary określone w przepisach wydanych na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 dotyczących szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 12 tej ustawy, jeżeli:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) prowadzi na tych użytkach rolnych działalność rolniczą; 2) łączna powierzchnia tych użytków rolnych wynosi nie mniej niż 1 ha. <p>2. Do przyznawania płatności ONW przepisy art. 26 ust. 1 pkt 2 i 3 stosuje się odpowiednio.</p>	

	<p>5. Dodatkowe koszty i utracone dochody, o których mowa w ust. 4, oblicza się w odniesieniu do ograniczeń naturalnych lub innych szczególnych ograniczeń dla danego obszaru przez porównanie z obszarami, które nie charakteryzują się ograniczeniami naturalnymi ani inne szczególnymi ograniczeniami dla danego obszaru.</p> <p>6. Płatności na podstawie niniejszego artykułu przyznaje się corocznie na hektar użytków rolnych</p>				
Art. 73 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115	1. Państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie na inwestycje na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR.	T	Art. 46 ust. 1	Art. 46. 1. Wsparcie inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych realizowanych w ramach art. 69 lit. d rozporządzenia 2021/2115 jest przyznawane w ramach interwencji: <ol style="list-style-type: none"> 1) Zalesianie gruntów rolnych; 2) Tworzenie zadrzewień śródpolnych; 3) Zakładanie systemów rolno-leśnych; 4) Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych. 	
Art. 69 lit. f rozporządzenia 2021/2115 Art. 76 rozporządzenia 2021/2115	<p>Rodzaje interwencji wdrażane na podstawie niniejszego rozdziału polegają na płatnościach lub wsparciu ze względu na:</p> <p>f) narzędzia zarządzania ryzykiem;</p> <p>Art. 76 Narzędzia zarządzania ryzykiem</p> <p>1. Państwa członkowskie mogą przyznać wsparcie na narzędzia zarządzania ryzykiem na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR.</p> <p>2. Wsparcie na podstawie niniejszego artykułu może być przyznawane w celu promowania narzędzi zarządzania ryzykiem, które pomagają rolnikom aktywnym zawodowo w zarządzaniu ryzykiem związanym z produkcją i ryzykiem utraty dochodów w ich działalności rolniczej, będącym poza ich kontrolą, i przyczyniają się do osiągnięcia przynajmniej jednego z celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 i 2.</p> <p>3. Państwa członkowskie, zgodnie ze swoją oceną potrzeb, mogą udzielać wsparcia różnym rodzajom narzędzi zarządzania ryzykiem, w tym narzędziom stabilizacji dochodów, w szczególności:</p> <p>a) wkładom finansowym na rzecz składek w ramach systemów ubezpieczeń;</p>	T	Art. 47	Art. 47. Dopłaty do składek ubezpieczenia są przyznawane rolnikowi jako refundacja 70% składki ubezpieczenia od ryzyka wystąpienia chorób zwierząt gatunków: świnia (<i>Sus scrofa</i>), bydło domowe (<i>Bos taurus</i>), owca domowa (<i>Ovis aries</i>), koza domowa (<i>Capra hircus</i>) lub koń domowy (<i>Equus caballus</i>), a także drobiu, będących w jego posiadaniu, co potwierdzają informacje zawarte w komputerowej bazie danych prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.	

	<p>b) wkładom finansowym na rzecz funduszy ubezpieczeń wzajemnych, w tym z przeznaczeniem na koszty administracyjne utworzenia.</p> <p>4. Zapewniając wsparcie, o którym mowa w ust. 3, państwa członkowskie ustanawiają następujące warunki kwalifikowalności:</p> <p>a) rodzaje i zakres kwalifikowalnych narzędzi zarządzania ryzykiem;</p> <p>b) metodę obliczania strat i czynniki uruchamiające rekompensatę;</p> <p>c) przepisy dotyczące tworzenia funduszy ubezpieczeń wzajemnych oraz, w stosownych przypadkach, innych kwalifikowalnych narzędzi zarządzania ryzykiem i zarządzania nimi.</p> <p>5. Państwa członkowskie zapewniają, aby wsparcie było przyznawane wyłącznie na pokrycie strat, których wartość przekracza próg co najmniej 20 % średniej produkcji rocznej lub średniego rocznego dochodu rolnika z poprzednich trzech lat, lub średniej z trzech lat obliczonej na podstawie pięciu wcześniejszych lat, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej. Sektorowe narzędzia zarządzania ryzykiem dotyczącym produkcji obliczają straty na poziomie gospodarstwa lub na poziomie działalności gospodarstwa w odnośnym sektorze.</p> <p>Państwa członkowskie mogą udzielać wsparcia w formie finansowania samodzielnego kapitału obrotowego w ramach instrumentów finansowych, o których mowa w art. 80 ust. 3, w celu rekompensaty strat, o których mowa w akapicie pierwszym tego ustępu, rolnikom, którzy nie uczestniczą w narzędziu zarządzania ryzykiem.</p> <p>6. Państwa członkowskie ograniczają dofinansowanie do jednego lub większej liczby poziomów nieprzekraczających 70 % kosztów kwalifikowalnych.</p> <p>Niniejszego ustępu nie stosuje się w odniesieniu do wkładów, o których mowa w art. 19.</p> <p>7. Państwa członkowskie zapewniają, aby nie wystąpiła jakakolwiek nadwyżka rekompensaty wynikająca z połączenia interwencji na podstawie niniejszego artykułu z innymi publicznymi lub prywatnymi systemami zarządzania ryzykiem.</p>				
--	---	--	--	--	--

<p>Art. 21 ust. 1-3 rozporządzenia 2021/2115</p> <p>Art. 22 ust. 1-2 rozporządzenia 2021/2115</p>	<p>1. Państwa członkowskie przewidują udzielanie podstawowego wsparcia dochodów do celów zrównoważoności („podstawowe wsparcie dochodów”) na warunkach określonych w niniejszej podsekcji i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR.</p> <p>2. Państwa członkowskie przewidują udzielanie podstawowego wsparcia dochodów w formie rocznej niezwiązanej z produkcją płatności na kwalifikujący się hektar.</p> <p>3. Bez uszczerbku dla art. 23–27 przyznaje się podstawowe wsparcie dochodów do każdego kwalifikującego się hektara zadeklarowanego przez rolnika aktywnego zawodowo.</p> <p>1. O ile państwa członkowskie nie postanowią o przyznaniu podstawowego wsparcia dochodów na podstawie uprawnień do płatności, o których mowa w art. 23, wsparcie wypłaca się jako jednolitą kwotę na hektar.</p> <p>2. Państwa członkowskie mogą postanowić o zróżnicowaniu kwoty podstawowego wsparcia dochodów na hektar dla różnych grup terytoriów cechujących się podobnymi warunkami społeczno-ekonomicznymi lub agronomicznymi, w tym tradycyjnymi, określonymi przez państwa członkowskie formami rolnictwa, takimi jak tradycyjny ekstensywny wypas na pastwiskach alpejskich. Zgodnie z art. 109 ust. 2 lit. d) kwota podstawowego wsparcia dochodów na hektar może zostać zmniejszona po uwzględnieniu wsparcia w ramach innych interwencji przewidzianych w danym planie strategicznym WPR.</p>	T	<p>Art. 48 ust. 1 pkt 1 lit. a</p>	<p>Art. 48. 1. Wysokość:</p> <p>1) następujących rodzajów pomocy:</p> <p>a) podstawowego wsparcia dochodów,</p> <p>– w danym roku kalendarzowym ustala się jako iloczyn powierzchni obszaru zatwierdzonego do danej pomocy i stawki tej pomocy na 1 ha tej powierzchni,</p>	
<p>Art. 29 ust. 3 rozporządzenia 2021/2115</p>	<p>Państwa członkowskie ustalają na poziomie krajowym lub regionalnym, który to poziom mogą stanowić grupy terytoriów określone w art. 22 ust. 2, kwotę na hektar lub różne kwoty dla różnych przedziałów hektarowych, jak również maksymalną liczbę hektarów na rolnika, z tytułu których jest wypłacane redystrybucyjne wsparcie dochodów.</p>	T	<p>Art. 48 ust. 1 pkt 1 lit. b</p>	<p>Art. 48. 1. Wysokość:</p> <p>1) następujących rodzajów pomocy:</p> <p>b) płatności redystrybucyjnej,</p> <p>– w danym roku kalendarzowym ustala się jako iloczyn powierzchni obszaru zatwierdzonego do danej pomocy i stawki tej pomocy na 1 ha tej powierzchni,</p>	

Art. 30 ust. 3-4 rozporządzenia 2021/2115	<p>3. Uzupełniające wsparcie dochodów dla młodych rolników przyznaje się na maksymalny okres pięciu lat, począwszy od pierwszego roku, w którym złożono wniosek o płatność dla młodych rolników, z zastrzeżeniem warunków, które zostaną określone w ramach prawnych WPR mających zastosowanie do okresu po 2027 r., jeżeli okres pięciu lat wykracza poza 2027 r. Państwa członkowskie zapewniają, aby nie powstały żadne oczekiwania prawne beneficjentów w odniesieniu do okresu po 2027 r. Wsparcie to przyjmuje formę albo rocznej płatności niezwiązanej z wielkością produkcji na kwalifikujący się hektar albo płatności ryczałtowej na młodego rolnika. Państwa członkowskie mogą zdecydować o przyznaniu wsparcia na podstawie niniejszego artykułu do określonej maksymalnej liczby hektarów na młodego rolnika.</p> <p>4. W przypadku osoby prawnej lub grupy osób fizycznych lub prawnych, takich jak grupa rolników, organizacje producentów lub spółdzielnie, państwa członkowskie mogą stosować maksymalną liczbę hektarów, o której mowa w ust. 3, na poziomie członków tych osób prawnych lub grup:</p> <p>a) którzy spełniają definicję i warunki dotyczące „młodego rolnika” określone zgodnie z art. 4 ust. 6; oraz</p> <p>b) gdy prawo krajowe przewiduje dla indywidualnych członków prawa i obowiązki porównywalne do praw i obowiązków rolników indywidualnych mających status kierujących gospodarstwem, w szczególności w zakresie ich statusu ekonomicznego, społecznego i podatkowego, pod warunkiem że przyczyniają się oni do wzmocnienia struktur rolnych tych osób prawnych lub tych grup.</p>	T	Art. 48 ust. 1 pkt 1 lit. c	<p>Art. 48. 1. Wysokość:</p> <p>1) następujących rodzajów pomocy:</p> <p>c) płatności dla młodych rolników,</p> <p>– w danym roku kalendarzowym ustala się jako iloczyn powierzchni obszaru zatwierdzonego do danej pomocy i stawki tej pomocy na 1 ha tej powierzchni,</p>	
Art. 32 ust. 3 rozporządzenia 2021/2115	Wsparcie dochodów związane z produkcją ma formę płatności rocznej na hektar lub za zwierzę.	T	Art. 48 ust. 1 pkt 1 lit. d	<p>Art. 48. 1. Wysokość:</p> <p>1) następujących rodzajów pomocy:</p> <p>d) płatności związanych z produkcją, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1,</p> <p>– w danym roku kalendarzowym ustala się jako iloczyn powierzchni obszaru zatwierdzonego do danej pomocy i stawki tej pomocy na 1 ha tej powierzchni,</p>	

Art. 31 ust. 7 rozporządzenia 2021/2115	7. Wsparcie dla konkretnego ekoschematu ma formę płatności rocznej do wszystkich kwalifikujących się hektarów objętych zobowiązaniami. Płatności przydzielane są jako: a) płatności dodatkowe w stosunku do podstawowego wsparcia dochodów określonego w podsekcji 2; lub b) płatności stanowiące rekompensatę dla rolników aktywnych zawodowo lub grup rolników aktywnych zawodowo za całość lub część poniesionych dodatkowych kosztów i utraconych dochodów w wyniku podjętych zobowiązań, obliczane zgodnie z art. 82 i uwzględniające cele końcowe w zakresie ekoschematów; płatności te mogą również pokrywać koszty transakcji. Na zasadzie odstępstwa od akapitu pierwszego płatności przyznane zgodnie z lit. b) tego akapitu z tytułu zobowiązań dotyczących dobrostanu zwierząt, zobowiązań dotyczących zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe oraz, w należycie uzasadnionych przypadkach, zobowiązań z tytułu praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu mogą również przybrać formę rocznej płatności na dużą jednostkę przeliczeniową inwentarza.	T	Art. 48 ust. 1 pkt 1 lit. e, pkt 2 i 3	Art. 48. 1. Wysokość: 1) następujących rodzajów pomocy: e) płatności w ramach ekoschematów, o których mowa w art. 30 pkt 1 i 3–5, – w danym roku kalendarzowym ustala się jako iloczyn powierzchni obszaru zatwierdzonego do danej pomocy i stawki tej pomocy na 1 ha tej powierzchni, 2) płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi oraz płatności dobrostanowych za realizację praktyk, o których mowa w art. 36 ust. 1, w odniesieniu do zwierząt gatunków świnia (<i>Sus scrofa</i>) oraz bydło domowe (<i>Bos taurus</i>), w danym roku kalendarzowym ustala się jako iloczyn liczby punktów uzyskanych przez danego rolnika za realizację praktyk, o których mowa w art. 32 ust. 1 pkt 1, albo praktyk, o których mowa w art. 36 ust. 1, oraz stawki tej płatności na 1 punkt, 3) płatności związanych z produkcją, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 2, płatności dobrostanowych do zwierząt gatunków: owca domowa (<i>Ovis aries</i>), koza domowa (<i>Capra hircus</i>), koń domowy (<i>Equus caballus</i>), kura (<i>Gallus gallus</i>) lub indyk (<i>Meleagris gallopavo</i>) oraz płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach interwencji, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 6, w danym roku kalendarzowym ustala się jako iloczyn liczby zwierząt zatwierdzonych do danej płatności i stawki tej płatności na 1 sztukę – po uwzględnieniu kar, w tym kar administracyjnych, oraz zmniejszeń, których konieczność zastosowania wynika z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, w szczególności z art. 17 rozporządzenia 2021/2116.	
Art. 32 ust. 3 rozporządzenia 2021/2115	Wsparcie dochodów związane z produkcją ma formę płatności rocznej na hektar lub za zwierzę.				
Art. 70 ust. 8 rozporządzenia 2021/2115	(…)W przypadku innych zobowiązań państwa członkowskie mogą stosować jednostki inne niż hektary (…)				
Art. 147 ust. 2 rozporządzenia 2021/2115	2. Warunki przyznawania przejściowego wsparcia krajowego są identyczne z warunkami, o których mowa w art. 37 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1307/2013. Na zasadzie odstępstwa od akapitu pierwszego niniejszego ustępu, w przypadku gdy warunki przyznawania przejściowego wsparcia krajowego, o którym mowa w akapicie pierwszym, odnosiły się do konkretnego okresu referencyjnego, państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o zmianie tego okresu referencyjnego na okres nie późniejszy niż 2018 r.	T	Art. 48 ust. 1 pkt 1 lit. f	Art. 48. 1. Wysokość: 1) następujących rodzajów pomocy: f) uzupełniającej płatności podstawowej, – w danym roku kalendarzowym ustala się jako iloczyn powierzchni obszaru zatwierdzonego do danej pomocy i stawki tej pomocy na 1 ha tej powierzchni,	

<p>Art. 70 ust. 4 i 8 rozporządzenia 2021/2115</p>	<p>4. Państwa członkowskie ustalają płatności, które mają być dokonane, na podstawie poniesionych dodatkowych kosztów i dochodów utraconych w wyniku podjętych zobowiązań, z uwzględnieniem wyznaczonych celów końcowych. Płatności te przyznawane są corocznie i mogą również pokrywać koszty transakcyjne. W należycie uzasadnionych przypadkach państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie w formie płatności jednorazowej na jednostkę.</p> <p>8. W przypadku gdy wsparcie na podstawie niniejszego artykułu jest przyznawane na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne lub zobowiązania do konwersji lub utrzymania praktyk i metod rolnictwa ekologicznego określonych w rozporządzeniu (UE) 2018/848, państwa członkowskie ustanawiają płatność na hektar. W przypadku innych zobowiązań państwa członkowskie mogą stosować jednostki inne niż hektary. W należycie uzasadnionych przypadkach państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie na podstawie niniejszego artykułu w formie płatności ryczałtowej.</p>	<p>T</p>	<p>Art. 48 ust. 1 pkt 1 lit. g i pkt 3</p>	<p>Art. 48. 1. Wysokość:</p> <p>1) następujących rodzajów pomocy:</p> <p>g) płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach interwencji, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 1–5 i 7, – w danym roku kalendarzowym ustala się jako iloczyn powierzchni obszaru zatwierdzonego do danej pomocy i stawki tej pomocy na 1 ha tej powierzchni,</p> <p>3) płatności związanych z produkcją, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 2, płatności dobrostanowych do zwierząt gatunków: owca domowa (<i>Ovis aries</i>), koza domowa (<i>Capra hircus</i>), koń domowy (<i>Equus caballus</i>), kura (<i>Gallus gallus</i>) lub indyk (<i>Meleagris gallopavo</i>) oraz płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach interwencji, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 6, w danym roku kalendarzowym ustala się jako iloczyn liczby zwierząt zatwierdzonych do danej płatności i stawki tej płatności na 1 sztukę</p> <p>– po uwzględnieniu kar, w tym kar administracyjnych, oraz zmniejszeń, których konieczność zastosowania wynika z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, w szczególności z art. 17 rozporządzenia 2021/2116.</p>	
<p>Art. 29 ust. 4 i 5 rozporządzenia 2021/2115</p> <p>Art. 95 ust. 1 lit. a rozporządzenia 2021/2115</p>	<p>4. Zaplanowana na dany rok składania wniosków kwota przypadająca na hektar nie przekracza średniej krajowej kwoty płatności bezpośrednich na hektar dla tego roku składania wniosków.</p> <p>5. Średnią krajową kwotę płatności bezpośrednich na hektar definiuje się jako stosunek pułapy krajowego dla płatności bezpośrednich na dany rok składania wniosków, ustanowionego w załączniku V, do całkowitych planowanych produktów, wyrażonych w liczbie hektarów, w odniesieniu do podstawowego wsparcia dochodów w tym roku składania wniosków.</p> <p>W odniesieniu do każdego państwa członkowskiego kwotę minimalną określoną w załączniku XII rezerwuje się na wkład w osiągnięcie celu szczegółowego określonego w art. 6 ust. 1 lit. g). Na podstawie analizy mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń (zwanej dalej „analizą SWOT”) oraz określenia potrzeb, które należy zaspokoić,</p>	<p>T</p>	<p>Art. 49 ust. 1</p>	<p>Art. 49. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określa corocznie, w drodze rozporządzenia, stawki płatności bezpośrednich oraz stawki przejściowego wsparcia krajowego, mając na względzie pułapy tych płatności i tego wsparcia ustalone w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, lub wydanych na ich podstawie oraz powierzchnię albo liczbę zwierząt albo ilość surowca, które mogą być objęte tymi płatnościami lub tym wsparciem.</p>	

	kwota ta jest wykorzystywana na jeden lub większą liczbę następujących rodzajów interwencji: a) uzupełniające wsparcie dochodów dla młodych rolników określone w art. 30;				
Art. 31 ust. 5 akapit pierwszy (lit. a-d) rozporządzenia 2021/2115	5. Na podstawie niniejszego artykułu państwa członkowskie zapewniają wyłącznie płatności z tytułu zobowiązań, które: a) wykraczają poza odnośne wymogi podstawowe w zakresie zarządzania i normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska ustanowione zgodnie z rozdziałem I sekcja 2; b) wykraczają poza odpowiednie minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin, dobrostanu zwierząt, jak również inne odpowiednie obowiązkowe wymogi ustanowione na mocy prawa krajowego i prawa Unii; c) wykraczają poza warunki ustanowione w zakresie utrzymywania użytków rolnych zgodnie z art. 4 ust. 2 lit. b); d) różnią się od zobowiązań, w odniesieniu do których przyznaje się płatności na podstawie art. 70.	T	Art. 49 ust. 1-3	Art. 49. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określa corocznie, w drodze rozporządzenia, stawki płatności bezpośrednich oraz stawki przejściowego wsparcia krajowego, mając na względzie pułapy tych płatności i tego wsparcia ustalone w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, lub wydanych na ich podstawie oraz powierzchnię albo liczbę zwierząt albo ilość surowca, które mogą być objęte tymi płatnościami lub tym wsparciem. 2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych może: 1) różnicować stawki poszczególnych płatności bezpośrednich lub przejściowego wsparcia krajowego w zależności od powierzchni gruntów albo liczby zwierząt w gospodarstwie kwalifikujących się do tych płatności lub tego przejściowego wsparcia krajowego, mając na względzie priorytety polityki państwa w zakresie rolnictwa oraz warunki, na jakich państwo członkowskie Unii Europejskiej może przyznawać płatności bezpośrednie lub przejściowe wsparcie krajowe, określone w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1; 2) określić współczynnik zmiany liczby punktów uzyskiwanych za realizację danej praktyki służącej zwiększeniu sekwestracji węgla w glebie i poprawie zarządzania składnikami odżywczymi stosowany przy ustalaniu wysokości płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi, mając na względzie kwoty, jakie mogą zostać przeznaczone na te płatności określone w Planie, oraz powierzchnię, która może być objęta tymi płatnościami. 3. W przypadku określenia współczynnika, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi w danym roku kalendarzowym ustala się z uwzględnieniem tego współczynnika.	
Art. 94 ust. 3 rozporządzenia 2021/2116	Kurs wymiany i termin operacyjny 3. W przypadku gdy płatności bezpośredniej przewidzianej w rozporządzeniu (UE) 2021/2115 dokonuje się na rzecz beneficjenta w walucie innej niż euro, państwa członkowskie przeliczają kwotę pomocy wyrażoną w euro na walutę krajową na podstawie ostatniego kursu wymiany ustalonego	T	Art. 49 ust. 4 i 5	4. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określa stawki poszczególnych płatności bezpośrednich oraz przejściowego wsparcia krajowego w złotych, stosując kurs wymiany euro na złote zgodnie z art. 94 ust. 3 rozporządzenia 2021/2116.	

	<p>przez Europejski Bank Centralny (EBC) przed dniem 1 października roku, w odniesieniu do którego pomoc została przyznana.</p> <p>W drodze odstępstwa od akapitu pierwszego, w należycie uzasadnionych przypadkach, państwa członkowskie mogą zdecydować o dokonaniu przeliczenia na podstawie średniej kursów wymiany ustalonych przez EBC w trakcie miesiąca przypadającego przed dniem 1 października roku, w odniesieniu do którego pomoc została przyznana. Państwa członkowskie wybierające taką możliwość ustalają i publikują taki średni kurs przed dniem 1 grudnia tego roku.</p>			<p>5. W przypadku gdy minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, stawki poszczególnych płatności bezpośrednich lub przejściowego wsparcia krajowego w złotych, stosując kurs wymiany euro na złote zgodnie z art. 94 ust. 3 akapit drugi rozporządzenia 2021/2116, minister właściwy do spraw rozwoju wsi ogłasza ten kurs, w drodze obwieszczenia, w dzienniku urzędowym ministra właściwego do spraw rozwoju wsi w terminie określonym w art. 94 ust. 3 akapit drugi rozporządzenia 2021/2116.</p>	
Art. 44 ust. 2 rozporządzenia 2021/2116	<p>2. Państwa członkowskie zapewniają, aby płatności w ramach interwencji i środków, o których mowa w art. 65 ust. 2, dokonywano najwcześniej dnia 1 grudnia i nie później niż dnia 30 czerwca następnego roku kalendarzowego.</p> <p>Niezależnie od akapitu pierwszego państwa członkowskie mogą:</p> <p>a) przed dniem 1 grudnia, ale nie wcześniej niż 16 października – wypłacać zaliczki w wysokości do 50 % z tytułu interwencji w formie płatności bezpośrednich i na środki, o których mowa w rozdziale IV rozporządzenia (UE) nr 228/2013 oraz w rozdziale IV rozporządzenia (UE) nr 229/2013;</p> <p>b) przed dniem 1 grudnia – wypłacać zaliczki w wysokości do 75 % z tytułu wsparcia przyznanego w ramach interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich, o których mowa w art. 65 ust. 2.</p>	T	Art. 50	<p>Art. 50. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych może podjąć, w drodze rozporządzenia, decyzję o wypłacie zaliczek z tytułu pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, określając procentową wielkość zaliczek, a także termin rozpoczęcia wypłaty tych zaliczek, mając na względzie przepisy ustawy budżetowej na dany rok i realizację tej ustawy oraz przepisy, o których mowa w art. 1 pkt 1, w tym przepisy wydane na podstawie art. 44 ust. 6 rozporządzenia 2021/2116.</p> <p>2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych może określić szczegółowe warunki lub tryb wypłaty zaliczek oraz rodzaje pomocy, o których mowa w ust. 1, w ramach których są wypłacane zaliczki, mając na względzie zabezpieczenie przed nieuzasadnioną wypłatą tych zaliczek.</p> <p>3. W przypadku podjęcia decyzji, o której mowa w ust. 1, zaliczka jest wypłacana z urzędu.</p>	
Art. 72 rozporządzenia 2021/2116	<p>Artykuł 72.</p> <p>Państwa członkowskie ustanawiają system kontroli i kar, o którym mowa w art. 66 ust. 1 lit. e). Państwa członkowskie, poprzez agencje płatnicze lub organy przez nie delegowane, co roku przeprowadzają kontrole administracyjne wniosków o przyznanie pomocy i wniosków o płatność, by sprawdzić ich legalność i prawidłowość zgodnie z art. 59 ust. 1 lit. a). Kontrole te uzupełniane są przez kontrole na miejscu, które mogą być przeprowadzane zdalnie przy użyciu odpowiedniej technologii.</p>	T	Art. 51 Art. 59 Art. 100 Art. 101 Art. 104 Art. 106	<p>Art. 51. 1. W przypadku nieprzestrzegania przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, przepisów ustawy oraz przepisów wydanych na podstawie art. 55 ust. 1, art. 70 i art. 71 dotyczących przyznawania pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, na ten podmiot nakłada się kary, w tym kary administracyjne.</p> <p>2. Wysokość kary:</p> <p>1) jest uzależniona od kryteriów określonych w art. 59 ust. 5 akapit pierwszy rozporządzenia 2021/2116, chyba że z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, wynika inaczej;</p> <p>2) nie może przekraczać 200% wysokości wnioskowanej pomocy;</p>	

			<p>3) jest określona w przepisach ustawy i w przepisach wydanych na podstawie art. 70 i art. 71.</p> <p>3. Karę nie nakłada się w przypadkach określonych w art. 59 ust. 5 akapit drugi oraz art. 84 ust. 2 lit. c rozporządzenia 2021/2116.</p> <p>4. Karę nakłada się w decyzji w sprawie o przyznanie danej pomocy i z tytułu nałożenia tej kary pomniejsza się wysokość przyznanej pomocy lub innej pomocy przyznanej w tej decyzji.</p> <p>5. Jeżeli kara przekracza wysokość danej pomocy i innej pomocy przyznanej w tej samej decyzji, kara podlega potrąceniu z bezspornej i wymagalnej wierzytelności lub należności dłużnika z tytułu realizowanych przez Agencję płatności w ramach Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) lub Europejskiego Funduszu Rolniczego Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz środków publicznych przeznaczonych na współfinansowanie wydatków realizowanych z tych funduszy w roku, w którym została nałożona, oraz przez kolejne 3 lata kalendarzowe.</p> <p>6. Do kar nie stosuje się przepisów działu IVa Kodeksu postępowania administracyjnego oraz przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.</p> <p>Art. 59. 1. We wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy wskazuje wszystkie grunty stanowiące użytki rolne i jednostki gruntu nierolniczego będące w jego posiadaniu oraz ich powierzchnię i położenie.</p> <p>2. W przypadku niewykonania obowiązku określonego w ust. 1, gdy stosunek powierzchni gruntów, o których mowa w ust. 1, niewskazanych we wniosku o przyznanie pomocy do powierzchni gruntów, o których mowa w ust. 1, wskazanych w tym wniosku wynosi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nie mniej niż 3% i nie więcej niż 30% – na podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nakłada się karę w wysokości 1% danej pomocy; 2) więcej niż 30% i nie więcej niż 60% – na podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nakłada się karę w wysokości 2% danej pomocy; 3) więcej niż 60% – na podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nakłada się karę w wysokości 3% danej pomocy. <p>Art. 100. 1. Kontrole administracyjne i kontrole na miejscu są przeprowadzane w zakresie przestrzegania przepisów prawa powszechnie obowiązującego, w tym przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych, spełniania warunków przyznania i wypłaty pomocy i pomocy technicznej oraz zobowiązań związanych z przyznaną pomocą i pomocą techniczną określonych w</p>	
--	--	--	--	--

			<p>postanowieniach Planu, wytycznych instytucji zarządzającej, regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy oraz umowie o przyznaniu pomocy i pomocy technicznej albo decyzji o przyznaniu pomocy.</p> <p>2. Kontrole administracyjne są przeprowadzane w odniesieniu do wszystkich wniosków o przyznanie pomocy i pomocy technicznej oraz wniosków o płatność.</p> <p>3. Kontrole administracyjne wniosków o przyznanie pomocy i pomocy technicznej oraz wniosków o płatność obejmują wszystkie elementy, których sprawdzenie jest niezbędne w celu przyznania i wypłaty pomocy i pomocy technicznej, a których kontrola jest uzasadniona i możliwa w ramach kontroli administracyjnych i mogą obejmować w szczególności weryfikację:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) poprawności i kompletności informacji podanych w tych wnioskach; 2) terminowości złożenia tych wniosków; 3) zgodności z warunkami przyznania i wypłaty pomocy i pomocy technicznej; 4) kwalifikowalności kosztów; 5) racjonalności kosztów; 6) prawidłowości poniesionych kosztów i dokonanych płatności; 7) zrealizowania zobowiązań związanych z przyznaną pomocą i pomocą techniczną. <p>4. Kontrola na miejscu ma na celu sprawdzenie, czy realizacja operacji jest zgodna z obowiązującymi przepisami prawa powszechnie obowiązującego lub czy zostały spełnione warunki przyznania lub wypłaty pomocy lub pomocy technicznej, lub czy są realizowane lub zostały zrealizowane zobowiązania związane z przyznaną pomocą lub pomocą techniczną, które mogą być sprawdzone podczas kontroli na miejscu i nie były przedmiotem kontroli administracyjnej.</p> <p>Art. 101. Instytucja zarządzająca może przeprowadzać kontrole podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy i pomocy technicznej lub beneficjenta w zakresie, o którym mowa w art. 100 ust. 1.</p> <p>Art. 104. 1. Z czynności kontrolnych w ramach kontroli na miejscu sporządza się raport, który przesyła się podmiotowi kontrolowanemu.</p> <p>2. Raport zawiera co najmniej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nazwę i adres podmiotu kontrolowanego; 2) imię i nazwisko kontrolującego; 3) informację, czy zawiadomienie o kontroli zostało przekazane podmiotowi kontrolowanemu, a jeżeli tak – z jakim wyprzedzeniem; 4) datę rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych; 	
--	--	--	--	--

				<p>5) określenie zakresu kontroli na miejscu;</p> <p>6) wyniki kontroli na miejscu.</p> <p>3. W przypadku gdy podmiot kontrolowany nie zgadza się z ustaleniami zawartymi w raporcie, może na piśmie zgłosić umotywowane zastrzeżenia co do ustaleń w nim zawartych podmiotowi kontrolującemu, w terminie 14 dni od dnia doręczenia raportu, chyba że bezpośrednio po zakończeniu kontroli na miejscu podmiot kontrolowany, który był obecny podczas tej kontroli, zgłosił kontrolującemu umotywowane zastrzeżenia co do ustaleń zawartych w raporcie.</p> <p>4. Kontrolujący, uwzględniając zgłoszone zastrzeżenia, uzupełnia ustalenia zawarte w raporcie. W przypadku nieuwzględnienia zgłoszonych zastrzeżeń kontrolujący przekazuje zgłoszone zastrzeżenia, wraz ze swoim stanowiskiem do tych zastrzeżeń i raportem, podmiotowi kontrolującemu.</p> <p>Art. 106. Agencja płatnicza może powierzyć przeprowadzenie kontroli na miejscu innym jednostkom organizacyjnym dysponującym odpowiednimi warunkami organizacyjnymi, kadrowymi i technicznymi.</p>	
Art. 12 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115	Państwa członkowskie włączają do swoich planów strategicznych WPR system warunkowości, zgodnie z którym nakłada się kary administracyjne na rolników i innych beneficjentów, którzy otrzymują płatności bezpośrednie na podstawie rozdziału II lub płatności roczne na podstawie art. 70, 71 i 72, jeśli nie spełniają oni wymogów podstawowych w zakresie zarządzania określonych w prawie Unii lub norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska określonych w planie strategicznym WPR i wymienionych w załączniku III, w odniesieniu do następujących obszarów szczegółowych:	T	Art. 51 Art. 52	<p>Art. 51. 1. W przypadku nieprzestrzegania przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, przepisów ustawy oraz przepisów wydanych na podstawie art. 55 ust. 1, art. 70 i art. 71 dotyczących przyznawania pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, na ten podmiot nakłada się kary, w tym kary administracyjne.</p> <p>2. Wysokość kary:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) jest uzależniona od kryteriów określonych w art. 59 ust. 5 akapit pierwszy rozporządzenia 2021/2116, chyba że z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, wynika inaczej; 2) nie może przekraczać 200% wysokości wnioskowanej pomocy; 3) jest określona w przepisach ustawy i w przepisach wydanych na podstawie art. 70 i art. 71. <p>3. Karę nie nakłada się w przypadkach określonych w art. 59 ust. 5 akapit drugi oraz art. 84 ust. 2 lit. c rozporządzenia 2021/2116.</p> <p>4. Karę nakłada się w decyzji w sprawie o przyznanie danej pomocy i z tytułu nałożenia tej kary pomniejsza się wysokość przyznanej pomocy lub innej pomocy przyznanej w tej decyzji.</p> <p>5. Jeżeli kara przekracza wysokość danej pomocy i innej pomocy przyznanej w tej samej decyzji, kara podlega potrąceniu z bezspornej i wymagalnej wierzytelności lub należności dłużnika z tytułu realizowanych przez Agencję płatności w ramach Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) lub</p>	
Art. 84 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116	Państwa członkowskie ustanawiają system przewidujący stosowanie kar administracyjnych wobec beneficjentów, o których mowa w art. 83 ust. 1 niniejszego rozporządzenia, którzy nie przestrzegają w dowolnym momencie w danym roku kalendarzowym obowiązków określonych w				

	<p>tytułe III rozdział I sekcja 2 rozporządzenia (UE) 2021/2115.</p> <p>Kary administracyjne, o których mowa w akapicie pierwszym, stosuje się jedynie w przypadku gdy niezgodność jest wynikiem działania lub zaniechania, które można bezpośrednio przypisać danemu beneficjentowi, oraz w przypadku gdy spełniony jest co najmniej jeden z następujących warunków:</p> <p>a) niezgodność związana jest z działalnością rolniczą beneficjenta;</p> <p>b) niezgodność dotyczy gospodarstwa w rozumieniu art. 3 pkt 2 rozporządzenia (UE) 2021/2115 lub innych zarządzanych przez danego beneficjenta obszarów znajdujących się na terytorium tego samego państwa członkowskiego.</p> <p>W odniesieniu do obszarów leśnych nie stosuje się jednak kar administracyjnych, o których mowa w akapicie pierwszym, jeżeli w odniesieniu do danego obszaru nie wystąpiono o wsparcie zgodnie z art. 70 i 71 rozporządzenia (UE) 2021/2115.</p>		<p>Europejskiego Funduszu Rolniczego Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz środków publicznych przeznaczonych na współfinansowanie wydatków realizowanych z tych funduszy w roku, w którym została nałożona, oraz przez kolejne 3 lata kalendarzowe.</p> <p>6. Do kar nie stosuje się przepisów działu IVa Kodeksu postępowania administracyjnego oraz przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.</p> <p>Art. 52. W przypadku nieprzestrzegania norm lub wymogów podstawowych na podmioty ubiegające się o przyznanie pomocy, którzy otrzymują pomoc, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4, nakłada się kary administracyjne.</p>	
<p>Art. 85 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116</p>	<p>Kary administracyjne, o których w art. 84, stosuje się w drodze zmniejszenia lub wyłączenia z finansowania całkowitej kwoty płatności wskazanych w art. 83 ust. 1, które zostały lub mają zostać przyznane danemu beneficjentowi w odniesieniu do wniosków o przyznanie pomocy, które złożył lub złoży w roku kalendarzowym, w którym stwierdzono niezgodność. Takie zmniejszenia lub wyłączenia są obliczane na podstawie płatności, które zostały lub mają zostać przyznane w roku kalendarzowym, w którym wystąpiła niezgodność. Niemniej jednak, gdy niemożliwe jest określenie roku kalendarzowego, w którym wystąpiła niezgodność, zmniejszenia lub wyłączenia są obliczane na podstawie płatności, które zostały lub mają zostać przyznane w roku kalendarzowym, w którym niezgodność stwierdzono.</p> <p>W celu obliczenia wysokości tych zmniejszeń i wyłączeń uwzględnia się wagę, skalę, trwałość charakter lub powtarzalność stwierdzonej niezgodności oraz czy miała ona charakter umyślny.</p>			

	Nakładane kary administracyjne muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Kary administracyjne nakłada się w oparciu o wyniki kontroli przeprowadzanych zgodnie z art. 83 ust. 6.				
Art. 84 ust. 2 rozporządzenia 2021/2116	<p>W ramach swoich systemów kar administracyjnych, o których mowa w ust. 1, państwa członkowskie:</p> <p>a) uwzględniają przepisy dotyczące stosowania kar administracyjnych, w przypadkach gdy grunty rolne, gospodarstwo rolne lub jego części zostają przekazane podczas danego roku kalendarzowego lub danych lat kalendarzowych; przepisy te opierają się na uczciwym i sprawiedliwym podziale odpowiedzialności za niezgodności między osobą przekazującą a osobą przejmującą;</p> <p>b) niezależnie od ust. 1, mogą podjąć decyzję o niestosowaniu kary administracyjnej, jeżeli jej wysokość wynosi 100 EUR lub mniej w odniesieniu do danego beneficjenta na rok kalendarzowy; beneficjenta powiadamia się jednak o stwierdzeniu niezgodności i o obowiązku podjęcia w przyszłości działania naprawczego;</p> <p>c) przewidują, że kary administracyjnej nie nakłada się w przypadkach gdy:</p> <p>(i) niezgodność jest wynikiem działania siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności zgodnie z art. 3;</p> <p>(ii) niezgodność jest wynikiem nakazu wydanego przez organ publiczny.</p> <p>Na potrzeby akapitu pierwszego lit. a) „przekazanie” oznacza transakcję dowolnego rodzaju, w wyniku której grunt rolny lub gospodarstwo rolne, lub jego część, przestaje być w posiadaniu osoby przekazującej.</p>	T	Art. 53	<p>Art. 53. 1. Kary administracyjnej z tytułu nieprzestrzegania norm lub wymogów podstawowych nie stosuje się, jeżeli ta kara nie przekracza równowartości w złotych kwoty, o której mowa w art. 84 ust. 2 lit. b) rozporządzenia 2021/2116.</p> <p>2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, w decyzjach w sprawach o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) podaje się informację o niezastosowaniu kary administracyjnej; 2) nakazuje się realizację określonych działań naprawczych mających na celu usunięcie stwierdzonych niezgodności oraz ustala się termin realizacji tych działań, nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia roku następującego po roku, w którym stwierdzono nieprzestrzeganie norm lub wymogów podstawowych. <p>3. W przypadku gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4, nie podjął działań naprawczych, o których mowa w ust. 2 pkt 2, w terminie wyznaczonym w decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4, stosuje się przepisy art. 29 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2157 i 2727 oraz z 2023 r. poz. ...).</p>	
			Art. 72	<p>Art. 72. 1. Kierownik biura powiatowego Agencji jest właściwy w sprawach uznawania przypadków działania siły wyższej lub wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności, o których mowa w art. 3 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116.</p> <p>2. Uznanie danego przypadku za działanie siły wyższej lub wystąpienie nadzwyczajnych okoliczności, o których mowa w art. 3 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116, albo odmowa takiego uznania następuje w decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, na wniosek złożony niezwłocznie po wystąpieniu siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności, o których mowa w art. 3 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116.</p>	

Art. 85 ust. 3 rozporządzenia 2021/2116	Kary administracyjnej nie stosuje się w przypadku gdy niezgodność nie wywiera konsekwencji lub wywiera jedynie nieistotne konsekwencje na osiągnięcie celu danej normy lub danego wymogu. Państwa członkowskie ustanawiają mechanizm informacyjny w celu zapewnienia, by beneficjenci byli poinformowani o stwierdzonych niezgodnościach i o możliwych działaniach naprawczych, które należy podjąć. Mechanizm obejmuje również szczególne usługi doradcze dla rolników, o których mowa w art. 15 rozporządzenia (UE) 2021/2115, uczestnictwo w których może być uznane za obowiązkowe dla odnośnych beneficjentów.	T	Art. 54	Art. 54. W przypadku gdy kary administracyjnej nie stosuje się w związku ze stwierdzeniem drobnej niezgodności, w decyzjach w sprawach o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4, podaje się informację o: 1) niezastosowaniu kary administracyjnej oraz 2) możliwych działaniach naprawczych mających na celu usunięcie stwierdzonych drobnych niezgodności oraz możliwości skorzystania z usług doradczych, o których mowa w art. 15 rozporządzenia 2021/2115, w tym zakresie.	
Art. 14 ust. 3 rozporządzenia 2021/2115	Plany strategiczne WPR obejmują przepisy dotyczące skutecznego i proporcjonalnego systemu kar administracyjnych. Przepisy te są zgodne z odpowiednimi wymogami określonymi w tytule IV rozdział V rozporządzenia (UE) 2021/2116.	T	Art. 55 ust. 1	Art. 55. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, normy oraz szczegółowe warunki ich stosowania, mając na względzie kryteria określone w art. 13 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115.	
Art. 13 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115	Państwa członkowskie zapewniają, aby wszystkie użytki rolne, łącznie z gruntami, które nie są już wykorzystywane do celów produkcyjnych, były utrzymywane w dobrej kulturze rolnej zgodnej z ochroną środowiska. Państwa członkowskie ustalają na szczeblu krajowym lub regionalnym minimalne normy dla rolników i innych beneficjentów w odniesieniu do każdej normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska wymienionej w załączniku III, zgodnie z głównymi celami tych norm, o których mowa w tym załączniku. Ustalając swoje normy, państwa członkowskie uwzględniają, w stosownych przypadkach, cechy szczególne danych obszarów, włączając w to warunki glebowe i klimatyczne, istniejące systemy rolnicze, takie jak praktyki rolnicze, wielkość gospodarstw i strukturę gospodarstw, użytkowanie gruntów oraz specyfikę regionów najbardziej oddalonych.				
Art. 13 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115	Państwa członkowskie zapewniają, aby wszystkie użytki rolne, łącznie z gruntami, które nie są już wykorzystywane do celów produkcyjnych, były utrzymywane w dobrej kulturze rolnej zgodnej z	T	Art. 55 ust. 1	Art. 55. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, normy oraz szczegółowe warunki ich stosowania, mając na względzie kryteria określone w art. 13 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115.	

	<p>ochroną środowiska. Państwa członkowskie ustalają na szczeblu krajowym lub regionalnym minimalne normy dla rolników i innych beneficjentów w odniesieniu do każdej normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska wymienionej w załączniku III, zgodnie z głównymi celami tych norm, o których mowa w tym załączniku. Ustalając swoje normy, państwa członkowskie uwzględniają, w stosownych przypadkach, cechy szczególne danych obszarów, włączając w to warunki glebowe i klimatyczne, istniejące systemy rolnicze, takie jak praktyki rolnicze, wielkość gospodarstw i strukturę gospodarstw, użytkowanie gruntów oraz specyfikę regionów najbardziej oddalonych.</p>		<p>Art. 56 ust. 1</p>	<p>Art. 56. 1. Rolnik, który wbrew zakazowi określone w ramach normy GAEC 9, o której mowa w załączniku III do rozporządzenia 2021/2115, przekształcił lub zaorał trwałe użytki zielone położone na obszarach Natura 2000 objęte tą normą, jest obowiązany do ponownego przekształcenia tego obszaru w trwałe użytki zielone, nie później niż do dnia 31 maja roku następującego po roku złożenia wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4, ale nie później niż do dnia złożenia kolejnego wniosku o przyznanie tej pomocy.</p>	
			<p>Art. 56 ust. 2</p>	<p>2. W przypadku stwierdzenia zmniejszenia udziału trwałych użytków zielonych w powierzchni użytków rolnych w skali całego kraju o więcej niż wielkość określoną w normie GAEC 1, o której mowa w załączniku III do rozporządzenia 2021/2115, w stosunku do wskaźnika referencyjnego, o którym mowa w art. 48 ust. 1 rozporządzenia 2022/126, przekształcanie trwałych użytków zielonych jest niedopuszczalne, a rolnicy, którzy są w posiadaniu gruntów, które powstały w wyniku takiego przekształcenia trwałych użytków zielonych, są obowiązani do przywrócenia określonego odsetka tych przekształconych trwałych użytków zielonych lub ustanowienia innego obszaru odpowiadającego temu odsetkowi jako trwałych użytków zielonych nie później niż do dnia 31 maja roku następującego po roku złożenia wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4, ale nie później niż do dnia złożenia kolejnego wniosku o przyznanie tej pomocy, jeżeli mają do nich zastosowanie przepisy wydane na podstawie ust. 3.</p>	
			<p>Art. 56 ust. 8</p>	<p>8. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym, objęte normą GAEC 9, o której mowa w załączniku III do rozporządzenia 2021/2115, mając na względzie zapewnienie ochrony trwałych użytków zielonych wartościowych pod względem środowiskowym na obszarach Natura 2000; 2) torfowiska i obszary podmokłe objęte normą GAEC 2, o której mowa w załączniku III do rozporządzenia 2021/2115, mając na względzie ochronę gleb bogatych w węgiel. 	
<p>Art. 85 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116</p>	<p>Kary administracyjne, o których w art. 84, stosuje się w drodze zmniejszenia lub wyłączenia z finansowania całkowitej kwoty płatności wskazanych w art. 83 ust. 1, które zostały lub mają zostać przyznane danemu beneficjentowi w odniesieniu do wniosków o przyznanie pomocy, które złożył lub złoży w roku kalendarzowym, w którym stwierdzono niezgodność. Takie</p>	<p>T</p>	<p>Art. 55 ust. 2</p>	<p>2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) liczbę punktów, jaką przypisuje się stwierdzonej niezgodności w ramach oceny wagi według kryterium zasięgu, dotkliwości i trwałości w zależności od rodzaju stwierdzonego naruszenia, 2) wyrażoną w procentach wielkość kary administracyjnej w zależności od liczby punktów przypisanych stwierdzonym niezgodnościom, 	

	<p>zmniejszenia lub wyłączenia są obliczane na podstawie płatności, które zostały lub mają zostać przyznane w roku kalendarzowym, w którym wystąpiła niezgodność. Niemniej jednak, gdy niemożliwe jest określenie roku kalendarzowego, w którym wystąpiła niezgodność, zmniejszenia lub wyłączenia są obliczane na podstawie płatności, które zostały lub mają zostać przyznane w roku kalendarzowym, w którym niezgodność stwierdzono.</p> <p>W celu obliczenia wysokości tych zmniejszeń i wyłączeń uwzględnia się wagę, skalę, trwałość charakter lub powtarzalność stwierdzonej niezgodności oraz czy miała ona charakter umyślny. Nakładane kary administracyjne muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Kary administracyjne nakłada się w oparciu o wyniki kontroli przeprowadzanych zgodnie z art. 83 ust. 6.</p>		<p>3) przypadki drobnej niezgodności lub poważnej niezgodności lub kryteria uznawania niezgodności za drobną niezgodność lub poważną niezgodność</p> <p>– mając na względzie przeprowadzenie oceny zgodnie z zasadami określonymi w przepisach rozporządzenia 2021/2116 i w przepisach wydanych na podstawie tego rozporządzenia.</p>	
<p>Art. 7 rozporządzenia 2022/1172</p>	<p>Artykuł 7 Ogólne zasady dotyczące niezgodności</p> <p>1.Do celów stwierdzenia ponownego wystąpienia niezgodności uwzględnia się niezgodności z zasadami wzajemnej zgodności określonymi zgodnie z rozporządzeniem delegowanym (UE) nr 640/2014.</p> <p>2.Zakres niezgodności określa się z uwzględnieniem w szczególności tego, czy niezgodność ma daleko idące skutki, czy też ogranicza się do samego gospodarstwa.</p> <p>3.Waga niezgodności zależy w szczególności od wagi konsekwencji niezgodności, z uwzględnieniem celów danego wymogu lub normy.</p> <p>4.Trwałość niezgodności zależy w szczególności od długości okresu, w którym występują skutki nieprzestrzegania, lub od możliwości wyeliminowania tych skutków za pomocą rozsądnych środków.</p> <p>5.Do celów niniejszego rozdziału niezgodności uznaje się za stwierdzone, jeżeli ustalono je w wyniku jakiegokolwiek rodzaju kontroli przeprowadzonych zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/2116 lub po powiadomieniu właściwego</p>			

	organu kontrolnego albo, w stosownych przypadkach, agencji płatniczej, w jakikolwiek inny sposób.				
Art. 9 rozporządzenia 2022/1172	<p>Wartości procentowe zmniejszeń w przypadku nieumyślnej niezgodności</p> <p>1. W przypadku stwierdzonych niezamierzonych niezgodności agencja płatnicza może podjąć decyzję – na podstawie oceny niezgodności przedstawionej przez właściwy organ kontrolny, z uwzględnieniem kryteriów, o których mowa w art. 85 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia (UE) 2021/2116 – o zmniejszeniu wartości procentowej określonej w art. 85 ust. 2 tego rozporządzenia do maksymalnie 1 %.</p> <p>2. W przypadku gdy stwierdzona umyślna niezgodność wywiera poważne konsekwencje na osiągnięcie celu danej normy lub wymogu albo stanowi bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia publicznego lub zdrowia zwierząt, agencja płatnicza może podjąć decyzję, na podstawie oceny niezgodności przedstawionej przez właściwy organ kontrolny, z uwzględnieniem kryteriów, o których mowa w art. 85 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia (UE) 2021/2116, o zwiększeniu do 10 % wartości procentowej, o której mowa w art. 85 ust. 5 tego rozporządzenia.</p> <p>5. W przypadku gdy państwo członkowskie korzysta z systemu monitorowania obszarów, o którym mowa w art. 66 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (UE) 2021/2116, w celu wykrywania przypadków niezgodności zmniejszenie, które ma zostać nałożone w odniesieniu do stwierdzonych nieumyślnych niezgodności, może być niższe niż zmniejszenie przewidziane w ust. 1 niniejszego artykułu, ale stanowić co najmniej 0,5 % całkowitej kwoty wynikającej z płatności i wsparcia, o których mowa w art. 83 ust. 1 lit. a), b) i c) tego rozporządzenia.</p>				
Art. 10 rozporządzenia 2022/1172	<p>Odsetek zmniejszeń w przypadku umyślnej niezgodności</p> <p>Wartość procentowa zmniejszenia w przypadku stwierdzonej umyślnej niezgodności wynosi co najmniej 15 % całkowitej kwoty wynikającej z płatności i wsparcia, o których mowa w art. 83 ust. 1</p>				

	lit. a), b) i c) rozporządzenia (UE) 2021/2116. Na podstawie oceny niezgodności przedstawionej przez właściwy organ kontrolny, z uwzględnieniem kryteriów, o których mowa w art. 85 ust. 1 akapit drugi tego rozporządzenia, agencja płatnicza może podjąć decyzję o zwiększeniu tego odsetka do 100 %.				
Art. 12 ust. 2 rozporządzenia a 2021/2115	Plany strategiczne WPR obejmują przepisy dotyczące skutecznego i proporcjonalnego systemu kar administracyjnych. Te przepisy są zgodne w szczególności z wymogami określonymi w tytule IV rozdział IV rozporządzenia (UE) 2021/2116.				
Art. 85 ust. 6 rozporządzenia a 2021/ 2116	W przypadku gdy ta sama niezgodność utrzymuje się lub powtórzy się jednokrotnie w ciągu trzech kolejnych lat kalendarzowych, wartość procentowa zmniejszenia co do zasady wynosi 10 % całkowitej kwoty płatności, o której mowa w ust. 1. Kolejne wystąpienia tej samej niezgodności bez podania przez beneficjenta uzasadnionego powodu uznaje się za przypadki umyślnej niezgodności. W przypadku umyślnej niezgodności wielkość procentowa zmniejszenia wynosi co najmniej 15 % całkowitej kwoty płatności, o których mowa w ust. 1.	T	Art. 55 ust. 2 pkt 2	2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia: 2) wyrażoną w procentach wielkość kary administracyjnej w zależności od liczby punktów przypisanych stwierdzonym niezgodnościom – mając na względzie przeprowadzenie oceny zgodnie z zasadami określonymi w przepisach rozporządzenia 2021/2116 i w przepisach wydanych na podstawie tego rozporządzenia.	
Art. 12 ust. 3 rozporządzenia a 2021/2115	Akty prawne, o których mowa w załączniku III, dotyczące wymogów podstawowych w zakresie zarządzania, stosuje się w wersji mającej zastosowanie oraz – w przypadku dyrektyw – w wersji wdrożonej przez państwa członkowskie.	T	Art. 55 ust. 3	4. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” wykaz wymogów podstawowych z uwzględnieniem przepisów krajowych wdrażających przepisy Unii Europejskiej, w których określono te wymogi podstawowe.	
Art. 48 ust. 3 rozporządzenia a 2022/126	W przypadku stwierdzenia, że wskaźnik, o którym mowa w ust. 2, zmniejszył się o ponad 5 % na poziomie, na którym wdrażana jest norma dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (GAEC) nr 1, zainteresowane państwo członkowskie nakłada na poziomie gospodarstwa obowiązek ponownego przekształcenia gruntów w trwałe użytki zielone lub ustanowienia obszaru trwałych użytków zielonych w odniesieniu do części lub wszystkich rolników posiadających grunty, które w przeszłości przekształcono z trwałych użytków zielonych w grunty o innym przeznaczeniu.	T	Art. 56 ust. 2–6	2. W przypadku stwierdzenia zmniejszenia udziału trwałych użytków zielonych w powierzchni użytków rolnych w skali całego kraju o więcej niż wielkość określoną w normie GAEC 1, o której mowa w załączniku III do rozporządzenia 2021/2115, w stosunku do wskaźnika referencyjnego, o którym mowa w art. 48 ust. 1 rozporządzenia 2022/126, przekształcanie trwałych użytków zielonych jest niedopuszczalne, a rolnicy, którzy są w posiadaniu gruntów, które powstały w wyniku takiego przekształcenia trwałych użytków zielonych, są obowiązani do przywrócenia określonego odsetka tych przekształconych trwałych użytków zielonych lub ustanowienia innego obszaru odpowiadającego temu odsetkowi jako trwałych użytków zielonych nie później niż do dnia 31 maja roku następującego po roku złożenia wniosku o przyznanie pomocy, o	

	<p>Jeżeli jednak obszar trwałych użytków zielonych w danym roku jest utrzymany w ujęciu bezwzględny w granicach 0,5 % obszarów trwałych użytków zielonych ustanowionych zgodnie z ust. 1 akapit drugi lit. a), obowiązek określony w ust. 1 akapit pierwszy uznaje się za spełniony.</p>		<p>której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4, ale nie później niż do dnia złożenia kolejnego wniosku o przyznanie tej pomocy, jeżeli mają do nich zastosowanie przepisy wydane na podstawie ust. 3.</p> <p>3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia:</p> <p>1) warunki powodujące powstanie obowiązku przywrócenia trwałych użytków zielonych lub ustanowienia innego obszaru jako trwałych użytków zielonych,</p> <p>2) odsetek, o którym mowa w ust. 2</p> <p>– mając na względzie powierzchnię posiadanych przez rolników gruntów przekształconych z trwałych użytków zielonych oraz konieczność zachowania powierzchni trwałych użytków zielonych na odpowiednim poziomie.</p> <p>4. Niewykonanie obowiązku, o którym mowa w ust. 1 i 2, stanowi niezgodność.</p> <p>5. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1 i 2, stwierdza, w drodze decyzji, kierownik biura powiatowego Agencji. W tej decyzji określa się powierzchnię trwałych użytków zielonych podlegających przywróceniu lub ustanowieniu na obszarze o takiej samej powierzchni.</p> <p>6. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1 i 2, może być stwierdzony również w decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4.</p>	
--	--	--	---	--

Art. 48 ust. 1 rozporządzenia 2022/126	<p>W celu utrzymywania trwałych użytków zielonych stosownie do normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (GAEC) nr 1 wymienionej w załączniku III do rozporządzenia (UE) 2021/2115 państwa członkowskie zapewniają, aby stosunek trwałych użytków zielonych do użytków rolnych nie zmniejszył się o więcej niż 5 % w porównaniu ze wskaźnikiem referencyjnym, który każde państwo członkowskie ma ustanowić w swoim planie strategicznym WPR, dzieląc obszary trwałych użytków zielonych przez całkowitą powierzchnię użytków rolnych.</p>	T	Art. 57	<p>Art. 57. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” wskaźnik referencyjny, o którym mowa w art. 48 ust. 1 rozporządzenia 2022/126.</p>	
<p>Do celów ustanowienia wskaźnika referencyjnego, o którym mowa w akapicie pierwszym:</p> <p>a) "obszary trwałych użytków zielonych" oznaczają trwałe użytki zielone zadeklarowane w 2018 r. zgodnie z art. 72 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 16 , przez rolników otrzymujących płatności bezpośrednie i zatwierdzone zgodnie z art. 2 ust. 1 akapit drugi pkt 23 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 640/2014 17 , w razie potrzeby dostosowane przez państwa członkowskie w celu uwzględnienia wpływu ewentualnej zmiany, w szczególności w definicji trwałych użytków zielonych, która ma zostać ustanowiona przez państwa członkowskie zgodnie z art. 4 ust. 3 lit. c) rozporządzenia (UE) 2021/2115;</p> <p>b) "całkowita powierzchnia użytków rolnych" oznacza użytki rolne zadeklarowane w 2018 r., zgodnie z art. 72 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) rozporządzenia (UE) nr 1306/2013, przez rolników otrzymujących płatności bezpośrednie i zatwierdzone zgodnie z art. 2 ust. 1 akapit drugi pkt 23 rozporządzenia delegowanego (UE) nr 640/2014, w razie potrzeby dostosowane przez państwa członkowskie, w szczególności w celu uwzględnienia wpływu ewentualnej zmiany definicji użytków rolnych, która ma zostać ustanowiona przez państwa członkowskie zgodnie z art. 4 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/2115.</p>	86				

Art. 48 ust. 2 rozporządzenia 2022/126	<p>Wskaźnik trwałych użytków zielonych ustanawia się każdego roku na podstawie obszarów zadeklarowanych na dany rok przez beneficjentów otrzymujących płatności bezpośrednie na podstawie tytułu III rozdział II rozporządzenia (UE) 2021/2115 lub płatności roczne na podstawie art. 70, 71 i 72 tego rozporządzenia zgodnie z art. 67 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 18 .</p> <p>Państwa członkowskie mogą ustanowić wskaźnik trwałych użytków zielonych i wskaźnik referencyjny na poziomie krajowym, regionalnym, subregionalnym, na poziomie grupy gospodarstw lub gospodarstwa.</p>	T	Art. 56 ust. 7 i 8	<p>7. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi ogłasza do dnia 31 sierpnia każdego roku, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, wskaźnik trwałych użytków zielonych, o którym mowa w art. 48 ust. 2 rozporządzenia 2022/126, oraz wielkość, o jaką wskaźnik ten jest większy albo mniejszy od wskaźnika referencyjnego, o którym mowa w art. 48 ust. 1 rozporządzenia 2022/126.</p> <p>8. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym, objęte normą GAEC 9, o której mowa w załączniku III do rozporządzenia 2021/2115, mając na względzie zapewnienie ochrony trwałych użytków zielonych wartościowych pod względem środowiskowym na obszarach Natura 2000; 2) torfowiska i obszary podmokłe objęte normą GAEC 2, o której mowa w załączniku III do rozporządzenia 2021/2115, mając na względzie ochronę gleb bogatych w węgiel. 	
Art. 6 ust. 1-2 rozporządzenia 2022/1173	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wniosek o przyznanie pomocy oznacza wniosek o wsparcie w ramach dowolnej interwencji regulowanej systemem zintegrowanym lub, w stosownych przypadkach, wniosek o wsparcie lub wniosek o płatność. 2. Wniosek o przyznanie pomocy zawiera co najmniej: <ol style="list-style-type: none"> a) tożsamość beneficjenta; b) szczegółowe informacje na temat interwencji, których dotyczy wniosek; c) w stosownych przypadkach – wszelkie dokumenty potwierdzające niezbędne do ustalenia warunków kwalifikowalności i innych stosownych wymogów w odniesieniu do danej interwencji; d) informacje istotne z punktu widzenia warunkowości. <p>Beneficjent pozostaje odpowiedzialny za wniosek o przyznanie pomocy i prawidłowość przekazanych informacji. Dotyczy to również sytuacji, w której państwo członkowskie stosuje system wniosków automatycznych.</p>	T	<p>Art. 58</p> <p>Art. 59 ust. 1</p>	<p>Art. 58. Wniosek o przyznanie pomocy w drodze decyzji poza informacjami określonymi przepisami, o których mowa w art. 1 pkt 1, zawiera:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) imię i nazwisko albo nazwę podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy; 2) numer identyfikacyjny nadany podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności; 3) inne informacje niezbędne do przyznania pomocy określone w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 1 i art. 71 ust. 1. <p>Art. 59. 1. We wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy wskazuje wszystkie grunty stanowiące użytki rolne i jednostki gruntu nierolniczego będące w jego posiadaniu oraz ich powierzchnię i położenie.</p>	
Art. 3 ust. 2 rozporządzenia 2022/1173	2. Wnioski o przyznanie pomocy składa się w terminie ustalonym przez państwo członkowskie i odnoszą się one do roku kalendarzowego, w którym zostały złożone.	T	Art. 60 ust. 1	Art. 60. 1. Wniosek o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, składa się w terminie od dnia 15 marca do dnia 15 maja. Wniosek ten można złożyć po upływie tego terminu, ale nie później niż w dniu, w którym upływa 25 dni od dnia upływu tego terminu, z	

				tym że w takim przypadku na podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nakłada się karę w wysokości 1% danej pomocy za każdy dzień opóźnienia, nie licząc dni ustawowo wolnych od pracy oraz sobót.	
Art. 5 ust. 6 rozporządzenia 2022/1173	6. Państwa członkowskie zapewniają beneficjentom możliwość skorygowania wstępnie wypełnionych formularzy w terminie ustalonym przez państwo członkowskie zgodnie z warunkami dotyczącymi terminu składania wniosków o przyznanie pomocy określonymi w art. 3 oraz możliwość zmiany lub wycofania wniosków o przyznanie pomocy określoną w art. 7.	T	Art. 60 ust. 2-5	<p>2. Zmiany wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1-4, dokonuje się w terminie do dnia:</p> <p>1) 31 maja roku, w którym dany wniosek został złożony, przy czym zmiany można dokonać po upływie tego terminu, ale nie później niż w ostatnim dniu składania wniosku, z tym że w takim przypadku na podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy za każdy dzień opóźnienia, nie licząc dni ustawowo wolnych od pracy oraz sobót, nakłada się karę w wysokości 1% pomocy przysługującej w związku z tą zmianą;</p> <p>2) 15 września roku, w którym został złożony ten wniosek – w przypadku gdy Agencja poinformowała beneficjenta o nieprawidłowościach wykrytych w ramach kontroli administracyjnych lub systemu monitorowania obszarów zgodnie z art. 7 ust 2 rozporządzenia 2022/1173.</p> <p>3. Wnioskodawca może całkowicie lub częściowo wycofać wniosek o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1-4, nie później niż do dnia wydania decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1-4, z tym że wycofanie nie jest możliwe jeżeli:</p> <p>1) dotyczy części wniosku, w której wykryto nieprawidłowości;</p> <p>2) wnioskodawca został poinformowany o zamiarze przeprowadzenia kontroli na miejscu.</p> <p>4. Termin złożenia wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1-4, oraz termin dokonania zmiany albo wycofania tego wniosku nie podlegają przywróceniu.</p> <p>5. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić, w drodze rozporządzenia, dłuższy termin składania wniosków o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1-4, zgłaszania zmian do tych wniosków lub ich wycofania w danym roku, mając na względzie umożliwienie otrzymania przez rolników należnych im płatności.</p>	
Art. 7 ust. 1 rozporządzenia 2022/1173	1. Wnioski o przyznanie pomocy mogą zostać zmienione albo całkowicie lub częściowo wycofane przez beneficjenta pod następującymi warunkami: a) w przypadku interwencji podlegających systemowi monitorowania obszarów – w dowolnym momencie przed terminem ustalonym przez państwo członkowskie, który nie może być późniejszy niż 15 dni kalendarzowych przed datą wypłaty pierwszej	T	Art. 60 ust. 2 i 3	<p>2. Zmiany wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1-4, dokonuje się w terminie do dnia:</p> <p>1) 31 maja roku, w którym dany wniosek został złożony, przy czym zmiany można dokonać po upływie tego terminu, ale nie później niż w ostatnim dniu składania wniosku, z tym że w takim przypadku na podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy za każdy dzień opóźnienia, nie licząc dni ustawowo wolnych od pracy oraz sobót,</p>	

	<p>raty lub zaliczek, które mają być dokonane zgodnie z art. 44 rozporządzenia (UE) 2021/2116. Zmiany lub wycofanie nie są jednak dozwolone w odniesieniu do niezgodności związanych z niemożliwymi do monitorowania warunkami kwalifikowalności ujawnionymi za pomocą środków innych niż system monitorowania obszarów lub kontrole administracyjne lub po poinformowaniu beneficjenta o zamiarze przeprowadzenia kontroli na miejscu przez państwo członkowskie;</p> <p>b) w przypadku interwencji z tytułu zwierząt na podstawie art. 34 rozporządzenia (UE) 2021/2115 dotyczących bydła lub owiec i kóz – w dowolnym momencie przed terminem, który ma zostać ustalony przez państwo członkowskie, który nie może być późniejszy niż 15 dni kalendarzowych przed datą wypłaty pierwszej raty lub zaliczek, które mają być wypłacone zgodnie z art. 44 rozporządzenia (UE) 2021/2116. Jednakże w odniesieniu do warunku kwalifikowalności do identyfikacji i rejestracji zwierząt zmiany lub wycofanie są dozwolone wyłącznie przed datą ustaloną przez państwo członkowskie zgodnie z art. 34 ust. 2 zdanie drugie rozporządzenia (UE) 2021/2115 i w przypadku gdy nie upłynął termin, o którym mowa w zdaniu pierwszym niniejszego punktu. Ponadto zmiany lub wycofanie nie są dozwolone po poinformowaniu beneficjenta o zamiarze przeprowadzenia kontroli na miejscu przez państwo członkowskie lub jeśli beneficjent dowiedział się o niezgodności w wyniku niezapowiedzianej kontroli na miejscu. Niemniej zezwala się na zmiany lub wycofanie w odniesieniu do części, której nie dotyczy niezgodność wykryta w ramach kontroli na miejscu.</p> <p>c) w przypadku innych interwencji – w dowolnym momencie przed terminem ustalonym przez państwo członkowskie, który nie może być późniejszy niż 15 dni kalendarzowych przed datą wypłaty pierwszej raty lub zaliczek, które mają zostać dokonane zgodnie z art. 44 rozporządzenia (UE) 2021/2116. Zmiany lub wycofanie nie są jednak dozwolone, jeżeli beneficjent został poinformowany o zamiarze przeprowadzenia kontroli na miejscu przez państwo</p>		<p>nakłada się karę w wysokości 1% pomocy przysługującej w związku z tą zmianą;</p> <p>2) 15 września roku, w którym został złożony ten wniosek – w przypadku gdy Agencja poinformowała beneficjenta o nieprawidłowościach wykrytych w ramach kontroli administracyjnych lub systemu monitorowania obszarów zgodnie z art. 7 ust 2 rozporządzenia 2022/1173.</p> <p>3. Wnioskodawca może całkowicie lub częściowo wycofać wniosek o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, nie później niż do dnia wydania decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, z tym że wycofanie nie jest możliwe jeżeli:</p> <p>1) dotyczy części wniosku, w której wykryto nieprawidłowości;</p> <p>2) wnioskodawca został poinformowany o zamiarze przeprowadzenia kontroli na miejscu..</p>	
--	--	--	---	--

	członkowskie lub beneficjent dowiedział się o niezgodności w wyniku niezapowiedzianej kontroli na miejscu. Niemniej zezwala się na zmiany lub wycofanie w odniesieniu do części, której nie dotyczy niezgodność wykryta w ramach kontroli na miejscu.				
Art. 7 ust. 2 rozporządzenia 2022/1173	2. W przypadku niezgodności z warunkami kwalifikowalności wykrytych w ramach kontroli administracyjnych lub systemu monitorowania obszarów państwa członkowskie informują beneficjentów, umożliwiając im zmianę lub wycofanie wniosku o przyznanie pomocy w odniesieniu do części, której dotyczy niezgodność zgodnie z ust. 1 lit. a), b) i c). W interwencjach z tytułu zwierząt, o których mowa w art. 34 rozporządzenia (UE) 2021/2115, dotyczących bydła lub owiec i kóz, w przypadku niezgodności w odniesieniu do warunku kwalifikowalności do identyfikacji i rejestracji zwierząt dopuszcza się jednak zmiany lub wycofanie dopiero przed datą ustaloną przez państwo członkowskie dla spełnienia tych wymogów, o czym mowa w ust. 2 tego artykułu. Aby ułatwić beneficjentowi ten proces, państwa członkowskie mogą dokonać niezbędnych korekt wniosku o przyznanie pomocy w odniesieniu do części, której dotyczy niezgodność. W takim przypadku państwa członkowskie zapewniają jednak, aby beneficjent był świadom zmian wprowadzonych przez państwo członkowskie i miał możliwość reagowania w przypadku braku zgody.	T	Art. 60 ust. 2	2. Zmiany wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, dokonuje się w terminie do dnia: 1) 31 maja roku, w którym dany wniosek został złożony, przy czym zmiany można dokonać po upływie tego terminu, ale nie później niż w ostatnim dniu składania wniosku, z tym że w takim przypadku na podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy za każdy dzień opóźnienia, nie licząc dni ustawowo wolnych od pracy oraz sobót, nakłada się karę w wysokości 1% pomocy przysługującej w związku z tą zmianą; 2) 15 września roku, w którym został złożony ten wniosek – w przypadku gdy Agencja poinformowała beneficjenta o nieprawidłowościach wykrytych w ramach kontroli administracyjnych lub systemu monitorowania obszarów zgodnie z art. 7 ust 2 rozporządzenia 2022/1173.	
			Art. 62	Art. 62. 1. W przypadku gdy wniosek o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, nie czyni zadość wymaganiom innym niż wskazane w art. 64 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, kierownik biura powiatowego Agencji niezwłocznie po otrzymaniu tego wniosku informuje podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy o stwierdzonych brakach oraz o skutkach ich nieusunięcia w terminie, w jakim można dokonać zmiany wniosku o przyznanie tej pomocy, chyba że ten termin upłynął. Przepisu art. 64 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się. 2. W przypadku nieusunięcia braków, o których mowa w ust. 1, w terminie, w jakim można dokonać zmiany wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, wniosek o przyznanie tej pomocy jest rozpatrywany w zakresie, w jakim został prawidłowo wypełniony, oraz na podstawie dołączonych do niego prawidłowych dokumentów.	
Art. 7 ust. 6 rozporządzenia 2022/1173	6. Państwa członkowskie informują beneficjentów o ostatecznym terminie zmiany lub wycofania wniosku o przyznanie pomocy. Państwa członkowskie zapewniają równe traktowanie beneficjentów podlegających systemowi wniosków automatycznych, o którym mowa w art. 65 ust. 4 lit. f) rozporządzenia (UE) 2021/2116.	T	Art. 60 ust. 4 i 5	4. Termin złożenia wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, oraz termin dokonania zmiany albo wycofania tego wniosku nie podlegają przywróceniu. 5. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić, w drodze rozporządzenia, dłuższy termin składania wniosków o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, zgłaszania zmian do tych wniosków lub ich wycofania w danym roku, mając na	

				względnie umożliwienie otrzymania przez rolników należnych im płatności.	
Art. 3 ust. 3 rozporządzenia 2022/1173	3. Państwa członkowskie mogą przewidzieć pojedynczy wniosek o przyznanie pomocy obejmujący kilka interwencji, o których mowa w art. 65 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE) 2021/2116, uprawnienia do płatności i warunkowość.	T	Art. 61	Art. 61. 1. Wniosek o przyznanie: 1) podstawowego wsparcia dochodów, 2) płatności redystrybucyjnej, 3) płatności dla młodych rolników, 4) płatności związanych z produkcją do powierzchni upraw, 5) płatności w ramach ekoschematów, o których mowa w art. 30 pkt 1–5, 6) uzupełniającej płatności podstawowej, 7) płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 1–5 i 7, 8) płatności ekologicznych, 9) premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, 10) płatności ONW, – stanowi wniosek geoprzestrzenny, o którym mowa w art. 65 ust. 4 lit. a rozporządzenia 2021/2116. 2. Do informacji zawartych we wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, wprowadzonych zgodnie z art. 69 ust. 3 rozporządzenia 2021/2116, przepisu art. 77 § 4 zdanie drugie Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.	
Art. 65 ust. 4 lit. a rozporządzenia 2021/2116	4. Na potrzeby niniejszego rozdziału stosuje się następujące definicje: a) „wniosek geoprzestrzenny” oznacza elektroniczny formularz wniosku, który obejmuje również aplikację informatyczną opartą na systemie informacji geograficznej umożliwiającym beneficjentom przestrzenne deklarowanie działek rolnych gospodarstwa w rozumieniu art. 3 pkt 2 rozporządzenia (UE) 2021/2115 i gruntów nierolniczych zgłoszonych do płatności;				
Art. 69 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116	W odniesieniu do pomocy w ramach interwencji obszarowych, o których mowa w art. 65 ust. 2, wdrażanych w ramach ich planów strategicznych WPR, państwa członkowskie wymagają złożenia wniosku przy wykorzystaniu formularza wniosku geoprzestrzennego dostarczonego przez właściwy organ				
Art. 69 lit. d rozporządzenia 2021/2115	Rodzaje interwencji wdrażane na podstawie niniejszego rozdziału polegają na płatnościach lub wsparciu ze względu na: (...) d) inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie; (...)	T	Art. 63	Art. 63. Wniosek o przyznanie wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych, realizowanych w ramach art. 69 lit. d rozporządzenia 2021/2115 składa się: 1) w terminie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 71 ust. 1; 2) w przypadku ogłoszenia przez Prezesa Agencji naboru wniosków o przyznanie tego wsparcia.	
Art. 69 lit. f rozporządzenia 2021/2115	Rodzaje interwencji wdrażane na podstawie niniejszego rozdziału polegają na płatnościach lub wsparciu ze względu na: f) narzędzia zarządzania ryzykiem;	T	Art. 64	Art. 64. Wniosek o przyznanie dopłat do składek ubezpieczenia składa się w terminie określonym w ogłoszeniu o naborze wniosków o ich przyznanie.	
Art. 76 rozporządzenia 2021/2115	Art. 76 Narzędzia zarządzania ryzykiem				

	<p>1. Państwa członkowskie mogą przyznać wsparcie na narzędzia zarządzania ryzykiem na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR.</p> <p>2. Wsparcie na podstawie niniejszego artykułu może być przyznawane w celu promowania narzędzi zarządzania ryzykiem, które pomagają rolnikom aktywnym zawodowo w zarządzaniu ryzykiem związanym z produkcją i ryzykiem utraty dochodów w ich działalności rolniczej, będącym poza ich kontrolą, i przyczyniają się do osiągnięcia przynajmniej jednego z celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 i 2.</p> <p>3. Państwa członkowskie, zgodnie ze swoją oceną potrzeb, mogą udzielać wsparcia różnym rodzajom narzędzi zarządzania ryzykiem, w tym narzędziom stabilizacji dochodów, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) wkładom finansowym na rzecz składek w ramach systemów ubezpieczeń; b) wkładom finansowym na rzecz funduszy ubezpieczeń wzajemnych, w tym z przeznaczeniem na koszty administracyjne utworzenia. <p>4. Zapewniając wsparcie, o którym mowa w ust. 3, państwa członkowskie ustanawiają następujące warunki kwalifikowalności:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) rodzaje i zakres kwalifikowalnych narzędzi zarządzania ryzykiem; b) metodę obliczania strat i czynniki uruchamiające rekompensatę; c) przepisy dotyczące tworzenia funduszy ubezpieczeń wzajemnych oraz, w stosownych przypadkach, innych kwalifikowalnych narzędzi zarządzania ryzykiem i zarządzania nimi. <p>5. Państwa członkowskie zapewniają, aby wsparcie było przyznawane wyłącznie na pokrycie strat, których wartość przekracza próg co najmniej 20 % średniej produkcji rocznej lub średniego rocznego dochodu rolnika z poprzednich trzech lat, lub średniej z trzech lat obliczonej na podstawie pięciu wcześniejszych lat, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej. Sektorowe narzędzia</p>				
--	---	--	--	--	--

	<p>zarządzania ryzykiem dotyczącym produkcji obliczają straty na poziomie gospodarstwa lub na poziomie działalności gospodarstwa w odnośnym sektorze.</p> <p>Państwa członkowskie mogą udzielać wsparcia w formie finansowania samodzielnego kapitału obrotowego w ramach instrumentów finansowych, o których mowa w art. 80 ust. 3, w celu rekompensaty strat, o których mowa w akapicie pierwszym tego ustępu, rolnikom, którzy nie uczestniczą w narzędziu zarządzania ryzykiem.</p> <p>6. Państwa członkowskie ograniczają dofinansowanie do jednego lub większej liczby poziomów nieprzekraczających 70 % kosztów kwalifikowalnych.</p> <p>Niniejszego ustępu nie stosuje się w odniesieniu do wkładów, o których mowa w art. 19.</p> <p>7. Państwa członkowskie zapewniają, aby nie wystąpiła jakakolwiek nadwyżka rekompensaty wynikająca z połączenia interwencji na podstawie niniejszego artykułu z innymi publicznymi lub prywatnymi systemami zarządzania ryzykiem.</p>				
<p>Art. 10 ust. 4 rozporządzenia 2022/1173</p> <p>Art. 10 ust. 8 rozporządzenia 2022/1173</p>	<p>4. W odniesieniu do warunków kwalifikowalności, które można monitorować za pomocą zdjęć geotagowanych, państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o ich stopniowym włączeniu do systemu monitorowania obszarów. Państwa członkowskie dopilnują, aby co najmniej 70 % interwencji z warunkami kwalifikowalności, które można monitorować wyłącznie za pomocą zdjęć geotagowanych, podlegało systemowi monitorowania obszarów najpóźniej przed dniem 1 stycznia 2027 r. Państwa członkowskie decydują, które warunki kwalifikowalności, możliwe do monitorowania za pomocą zdjęć geotagowanych, podlegają co roku systemowi monitorowania obszarów.</p> <p>Artykuł 10. System monitorowania obszarów. Ust. 8. Państwa członkowskie przekazują beneficjentom informacje na temat hektarów, w przypadku których odpowiednie warunki</p>	T	<p>Art. 66 ust. 3</p>	<p>3. Zdjęcie wykonane i przesłane przez stronę postępowania z wykorzystaniem aplikacji udostępnionej przez Agencję, w tym zdjęcie geotagowane będące zdjęciem zawierającym informacje o długości i szerokości geograficznej miejsca wykonania tego zdjęcia, ustalonych na podstawie dostępnych systemów pozycjonowania satelitarne, stanowi dowód tego, co zostało zobrazowane na tym zdjęciu oraz zapisane w pliku zawierającym to zdjęcie. Zdjęcie przesłane z wykorzystaniem tej aplikacji ma charakter dokumentu, o którym mowa w art. 76 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego.</p>	

	<p>kwalifikowalności nie są spełnione, oraz na temat wykrytej obecności niekwalifikującego się obszaru, niekwalifikującego się użytkownika gruntów lub zmiany kategorii użytków rolnych, tak aby beneficjenci mogli wprowadzać zmiany do wniosków o przyznanie pomocy, o których mowa w art. 7, lub przedstawiać dodatkowe dowody. Państwa członkowskie mogą również podjąć decyzję o powiadomieniu beneficjentów o wszelkich innych tymczasowych wynikach, w tym o przypadkach monitorowania w sposób nierozstrzygujący, umożliwiającym beneficjentom, w razie potrzeby, zmianę ich wniosków zgodnie z art. 7 ust. 1.</p>				
<p>Art. 44 ust. 2 rozporządzenia 2021/2116</p>	<p>2. Państwa członkowskie zapewniają, aby płatności w ramach interwencji i środków, o których mowa w art. 65 ust. 2, dokonywano najwcześniej dnia 1 grudnia i nie później niż dnia 30 czerwca następnego roku kalendarzowego. Niezależnie od akapitu pierwszego państwa członkowskie mogą:</p> <p>a) przed dniem 1 grudnia, ale nie wcześniej niż 16 października – wypłacać zaliczki w wysokości do 50 % z tytułu interwencji w formie płatności bezpośrednich i na środki, o których mowa w rozdziale IV rozporządzenia (UE) nr 228/2013 oraz w rozdziale IV rozporządzenia (UE) nr 229/2013;</p> <p>b) przed dniem 1 grudnia – wypłacać zaliczki w wysokości do 75 % z tytułu wsparcia przyznanego w ramach interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich, o których mowa w art. 65 ust. 2.</p>	T	<p>Art. 67 ust. 11</p>	<p>11. Decyzja w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, jest wydawana w terminie do dnia 31 maja roku następującego po roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej pomocy.</p>	
<p>Art. 3 ust. 5 rozporządzenia 2022/1173</p>	<p>5. W przypadku gdy gospodarstwo jest przekazywane przez jednego beneficjenta innemu beneficjentowi, państwa członkowskie rozpatrują tylko jeden wniosek o przyznanie pomocy dla tego gospodarstwa w roku jego przekazania.</p>	T	<p>Art. 69</p>	<p>Art. 69. 1. W przypadku gdy wnioskodawca, który złożył za dany rok kalendarzowy wniosek o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, złożył również za ten rok kalendarzowy wniosek o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, w związku z nabyciem gruntów lub zwierząt objętych wnioskiem o przyznanie tej pomocy złożonym przez inny podmiot, wnioski te są rozpatrywane łącznie, a właściwy do załatwienia sprawy jest kierownik biura powiatowego Agencji właściwy do przyznania pomocy na podstawie pierwszego z wymienionych wniosków.</p> <p>2. Jeżeli kierownik biura powiatowego Agencji, do którego złożono wniosek podlegający łącznemu rozpatrzeniu na podstawie ust.</p>	

				<p>1, nie jest właściwy miejscowo do załatwienia sprawy na podstawie ust. 1, przekazuje ten wniosek wraz z aktami sprawy kierownikowi biura powiatowego Agencji właściwemu miejscowo do łącznego rozpatrzenia wniosków na podstawie ust. 1.</p> <p>3. Jeżeli decyzja w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, zostanie wydana przed złożeniem przez wnioskodawcę wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, w związku z nabyciem gruntów lub zwierząt objętych wnioskiem o przyznanie tej pomocy złożonym przez inny podmiot, dokonuje się zmiany decyzji w sprawie o przyznanie tej pomocy, jeżeli istnieje konieczność nałożenia kar, w tym kar administracyjnych, lub zastosowania zmniejszeń, których konieczność zastosowania wynika z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, w szczególności z art. 17 rozporządzenia 2021/2116.</p> <p>4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, zmiany decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, dokonuje się bez zgody strony.</p>	
Art. 31 ust. 6 akapit pierwszy rozporządzenia 2021/2115	6. Zgodnie z ust. 5 państwa członkowskie mogą, do celów opisu zobowiązań, które mają zostać wypełnione przez beneficjenta ekoschematów, o których mowa w niniejszym artykule, oprzeć się na jednym wymogu lub normie lub większej liczbie wymogów i norm ustanowionych na mocy rozdziału I sekcja 2, pod warunkiem że obowiązki wynikające z ekoschematów wykraczają poza odpowiednie wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz minimalne normy w zakresie dobrej kultury rolnej gruntów zgodnej z ochroną środowiska ustanowione przez państwa członkowskie na mocy rozdziału I sekcja 2.	T	Art. 70 ust. 1	Art. 70. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki lub szczegółowy tryb przyznawania lub wypłaty poszczególnych płatności bezpośrednich lub przejściowego wsparcia krajowego, w tym szczegółowe wymagania, jakie powinny spełniać wnioski o przyznanie tych płatności lub przejściowego wsparcia krajowego, oraz szczegółowe warunki lub tryb przyznawania tych płatności lub przejściowego wsparcia krajowego następcy prawnemu rolnika lub przejmującemu gospodarstwo, a także wysokość kar i sposób ich obliczania, z wyjątkiem kar administracyjnych, mając na względzie zapewnienie prawidłowej realizacji Planu, specyfikę poszczególnych płatności lub przejściowego wsparcia krajowego oraz zabezpieczenie przed nieuzasadnionym ich przyznawaniem.	
Art. 31 ust. 5 akapit pierwszy (lit. a–d) rozporządzenia 2021/2115	5. Na podstawie niniejszego artykułu państwa członkowskie zapewniają wyłącznie płatności z tytułu zobowiązań, które: a) wykraczają poza odnośne wymogi podstawowe w zakresie zarządzania i normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska ustanowione zgodnie z rozdziałem I sekcja 2; b) wykraczają poza odpowiednie minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin, dobrostanu zwierząt, jak również inne odpowiednie obowiązkowe wymogi ustanowione na mocy prawa krajowego i prawa Unii;	T	Art. 70 ust. 1 i ust. 2 pkt 5 i 6 Art. 71	Art. 70. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki lub szczegółowy tryb przyznawania lub wypłaty poszczególnych płatności bezpośrednich lub przejściowego wsparcia krajowego, w tym szczegółowe wymagania, jakie powinny spełniać wnioski o przyznanie tych płatności lub przejściowego wsparcia krajowego, oraz szczegółowe warunki lub tryb przyznawania tych płatności lub przejściowego wsparcia krajowego następcy prawnemu rolnika lub przejmującemu gospodarstwo, a także wysokość kar i sposób ich obliczania, z wyjątkiem kar administracyjnych, mając na względzie zapewnienie prawidłowej realizacji Planu, specyfikę poszczególnych płatności lub	

	<p>c) wykraczają poza warunki ustanowione w zakresie utrzymywania użytków rolnych zgodnie z art. 4 ust. 2 lit. b);</p> <p>d) różnią się od zobowiązań, w odniesieniu do których przyznaje się płatności na podstawie art. 70.</p>			<p>przejściowego wsparcia krajowego oraz zabezpieczenie przed nieuzasadnionym ich przyznawaniem.</p> <p>2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw rozwoju wsi określa:</p> <p>5) listę roślin miododajnych, do uprawy których mogą zostać przyznane płatności do obszarów z roślinami miododajnymi, mając na względzie czynniki przyrodnicze oraz możliwości utworzenia takich obszarów;</p> <p>6) praktyki służące zwiększeniu sekwestracji węgla w glebie i poprawie zarządzania składnikami odżywczymi, których realizacja jest warunkiem przyznania płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi oraz liczbę punktów przyznawanych za realizację tych praktyk, a także minimalną liczbę punktów, która uprawnia do uzyskania tej płatności, mając na względzie czynniki przyrodnicze oraz wpływ poszczególnych praktyk na poprawę zarządzania składnikami odżywczymi;</p> <p>Art. 71. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki lub szczegółowy tryb przyznawania lub wypłaty poszczególnych rodzajów pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 3–6, w tym szczegółowe wymagania, jakie powinny spełniać wnioski o przyznanie tej pomocy, oraz szczegółowe warunki lub tryb przyznawania tej pomocy następcy prawnemu podmiotu ubiegającego się o jej przyznanie lub przejmującemu grunty lub zwierzęta, lub wysokość kar i sposób ich obliczania, z wyjątkiem kar administracyjnych, oraz stawki tej pomocy, mając na względzie zapewnienie prawidłowej realizacji Planu, specyfikę poszczególnych rodzajów pomocy oraz zabezpieczenie przed nieuzasadnionym jej przyznawaniem.</p> <p>2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, dotyczące pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 5, minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi kryteria wyboru operacji, mając na względzie cele określone w art. 79 rozporządzenia 2021/2115.</p>	
Art. 4 ust. 2-3 rozporządzenia 2022/1173	<p>2. Państwa członkowskie mogą przewidzieć procedury uproszczone, w przypadku gdy dane są już dostępne dla organów, w szczególności gdy sytuacja nie uległa zmianie od czasu ostatniego złożenia wniosku o przyznanie pomocy. Państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o wykorzystaniu danych pochodzących ze źródeł danych, którymi dysponują organy krajowe, do celów składania wniosków o przyznanie pomocy. Państwa członkowskie dopilnują, aby te źródła danych zapewniały poziom pewności niezbędny do właściwego zarządzania danymi w celu zagwarantowania wiarygodności, integralności i bezpieczeństwa tych danych.</p> <p>3. W stosownych przypadkach państwa członkowskie mogą zażądać informacji wymaganych we wszelkich dokumentach potwierdzających, które należy przedłożyć wraz z wnioskiem o przyznanie pomocy bezpośrednio ze źródła informacji.</p>				
Art. 5 ust. 1-5 rozporządzenia 2022/1173	<p>Artykuł 5. Wymogi dotyczące systemu składania wniosków o przyznanie pomocy.</p> <p>1. Państwa członkowskie dostarczają beneficjentom, drogą elektroniczną, wstępnie wypełnione formularze, o których mowa w art. 69 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/2116.</p> <p>2. W przypadku interwencji obszarowych, o których mowa w art. 65 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE) 2021/2116, wstępnie wypełnione formularze zawierają najnowsze zaktualizowane odpowiednie materiały graficzne dostarczone za pośrednictwem interfejsu opartego na systemie informacji geograficznej w celu ułatwienia geoprzestrzennej deklaracji obszarów na potrzeby tych interwencji i warunkowości.</p> <p>3. Wstępnie wypełnione formularze, o których mowa w ust. 1, zawierają:</p> <p>a) niepowtarzalną identyfikację wszystkich działek rolnych i jednostek gruntów zawierających grunty</p>				

	<p>nierolnicze uznane za kwalifikujące się przez państwo członkowskie gospodarstwa;</p> <p>b) powierzchnię i lokalizację zadeklarowanych powierzchni tych działek oraz odpowiadający im obszar kwalifikowalny zatwierdzony do płatności za poprzedni rok do celów interwencji obszarowych;</p> <p>c) informacje istotne z punktu widzenia warunkowości.</p> <p>4. Informacje pochodzące z systemu monitorowania obszarów mogą być również przekazywane beneficjentom, w stosownych przypadkach w odniesieniu do wniosku o przyznanie pomocy.</p> <p>5. W przypadku interwencji z tytułu zwierząt, dotyczących bydła lub owiec i kóz, państwa członkowskie opierają się na zaktualizowanej komputerowej bazie danych zdefiniowanej w art. 2 pkt 25 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2019/2035 6) w celu dostarczenia wstępnie wypełnionych formularzy zawierających najnowsze informacje z tej bazy danych, które muszą być aktualne zgodnie z terminami przewidzianymi w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2021/520 7).</p>				
Art. 2 rozporządzenia 2022/126	<p>Konopie</p> <p>Dodatkowe wymogi kwalifikowalności</p> <p>Przy określaniu w swoich planach strategicznych WPR definicji przewidzianych w art. 4 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/2115 państwa członkowskie uzależniają przyznanie płatności na rzecz produkcji konopi od stosowania materiału siewnego odmian konopi, które spełniają następujące wymogi:</p> <p>a) są wymienione we wspólnym katalogu odmian gatunków roślin rolniczych w dniu 15 marca roku, w odniesieniu do którego płatność jest przyznawana, i opublikowane zgodnie z art. 17 dyrektywy Rady 2002/53/WE(4);</p> <p>b) poziom zawartego w nich delta-9-tetrahydrokannabinolu (zwanego dalej „zawartością THC”) nie przekraczał przez 2 kolejne lata limitu</p>	T	Art. 70 ust. 2 pkt 2	<p>2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw rozwoju wsi określa:</p> <p>2) wymagania, jakim powinny odpowiadać uprawy roślin strączkowych na nasiona, roślin pastewnych, ziemniaków skrobiowych, buraków cukrowych, pomidorów, chmielu, truskawek, lnu lub konopi włóknistych, do których przysługują płatności związane z produkcją do powierzchni upraw, mając na względzie wymagania agrotechniczne oraz specyfikę upraw poszczególnych roślin;</p>	

	określonego w art. 4 ust. 4 akapit drugi rozporządzenia (UE) 2021/2115; c) są kwalifikowalne zgodnie z dyrektywą Rady 2002/57/WE(5) lub zgodnie z art. 10 dyrektywy Komisji 2008/62/WE(6) w przypadku odmian chronionych.				
Art. 31 ust. 3 rozporządzenia 2021/2115	3. Państwa członkowskie ustanawiają wykaz praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt oraz zwalczających oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe, o których mowa w ust. 2. Praktyki te są zaprojektowane tak, aby spełniały jeden lub większą liczbę celów szczegółowych, określonych w art. 6 ust. 1 lit. d), e) i f) oraz, w odniesieniu do poprawy dobrostanu zwierząt oraz zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe, art. 6 ust. 1 lit. i);	T	Art. 70 ust. 2 pkt 6 i 7	2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw rozwoju wsi określa: 6) praktyki służące zwiększeniu sekwestracji węgla w glebie i poprawie zarządzania składnikami odżywczymi, których realizacja jest warunkiem przyznania płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi oraz liczbę punktów przyznawanych za realizację tych praktyk, a także minimalną liczbę punktów, która uprawnia do uzyskania tej płatności, mając na względzie czynniki przyrodnicze oraz wpływ poszczególnych praktyk na poprawę zarządzania składnikami odżywczymi; 7) praktyki podwyższające poziom dobrostanu zwierząt, których realizacja jest warunkiem przyznania płatności dobrostanowych, oraz liczbę punktów przyznawanych za realizację tych praktyk w odniesieniu do zwierząt gatunków świnia (<i>Sus scrofa</i>) oraz bydło domowe (<i>Bos taurus</i>), mając na względzie zapewnienie tym zwierzętom poprawy warunków bytowania oraz wpływ poszczególnych praktyk na poziom dobrostanu zwierząt.	
Art. 45 ust. 2 rozporządzenia 2022/126	2. Państwa członkowskie zapewniają, aby zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne na rzecz zachowania w gospodarstwie ras zagrożonych oraz odmian roślin, w przypadku których zachodzi ryzyko erozji genetycznej, o których to zobowiązaniach mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. a), obejmowały wymóg: a) hodowli zwierząt gospodarskich ras lokalnych uznanych przez państwo członkowskie za zagrożone, genetycznie dostosowane do jednego lub większej liczby tradycyjnych systemów produkcji lub środowisk w tym państwie członkowskim, których status zagrożenia został naukowo potwierdzony przez organ posiadający niezbędne umiejętności i wiedzę w dziedzinie ras zagrożonych, jak określono w art. 2 pkt 24 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/101214); lub	T	Art. 71 ust. 1	Art. 71. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki lub szczegółowy tryb przyznawania lub wypłaty poszczególnych rodzajów pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 3–6, w tym szczegółowe wymagania, jakie powinny spełniać wnioski o przyznanie tej pomocy, oraz szczegółowe warunki lub tryb przyznawania tej pomocy następcy prawnemu podmiotu ubiegającego się o jej przyznanie lub przejmującemu grunty lub zwierzęta, lub wysokość kar i sposób ich obliczania, z wyjątkiem kar administracyjnych, oraz stawki tej pomocy, mając na względzie zapewnienie prawidłowej realizacji Planu, specyfikę poszczególnych rodzajów pomocy oraz zabezpieczenie przed nieuzasadnionym jej przyznawaniem.	

	b) ochrony zasobów genetycznych roślin naturalnie dostosowanych do warunków lokalnych i regionalnych i zagrożonych erozją genetyczną.				
Art. 70 ust. 3 – 6 i 8 akapit pierwszy rozporządzenia 2021/2115	<p>3. Na podstawie niniejszego artykułu państwa członkowskie zapewniają wyłącznie płatności z tytułu zobowiązań, które:</p> <p>a) wykraczają poza odnośne wymogi podstawowe w zakresie zarządzania i normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska ustanowione zgodnie z rozdziałem I sekcja 2;</p> <p>b) wykraczają poza odnośne minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin dobrostanu zwierząt, jak również inne odnośne obowiązkowe wymogi ustanowione na mocy prawa krajowego i prawa Unii; wymóg ten nie ma zastosowania do zobowiązań związanych z systemami rolno-leśnymi i utrzymaniem obszarów zalesionych;</p> <p>c) wykraczają poza warunki ustanowione w zakresie utrzymywania użytków rolnych zgodnie z art. 4 ust. 2;</p> <p>d) różnią się od zobowiązań, w odniesieniu do których przyznaje się płatności na podstawie art. 31.</p> <p>4. Państwa członkowskie ustalają płatności, które mają być dokonane, na podstawie poniesionych dodatkowych kosztów i dochodów utraconych w wyniku podjętych zobowiązań, z uwzględnieniem wyznaczonych celów końcowych. Płatności te przyznawane są corocznie i mogą również pokrywać koszty transakcyjne. W należycie uzasadnionych przypadkach państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie w formie płatności jednorazowej na jednostkę.</p> <p>5. Państwa członkowskie mogą promować i wspierać systemy zbiorowe i systemy płatności oparte na rezultatach w celu zachęcania rolników lub innych beneficjentów do znaczącej poprawy</p>				

	<p>jakości środowiska na większą skalę lub w wymierny sposób.</p> <p>6. Zobowiązania podejmowane są na okres od pięciu do siedmiu lat.</p> <p>Jednak państwa członkowskie mogą określić w swoich planach strategicznych WPR:</p> <p>a) dłuższy okres w odniesieniu do określonych rodzajów zobowiązań, w tym przez przedłużenie czasu na ich realizację o rok po zakończeniu okresu początkowego, jeśli taki dłuższy okres jest konieczny do osiągnięcia lub utrzymania oczekiwanych korzyści dla środowiska lub dobrostanu zwierząt;</p> <p>b) krótszy okres wynoszący co najmniej jeden rok w odniesieniu do zobowiązań dotyczących dobrostanu zwierząt, zobowiązań dotyczących zachowania oraz zrównoważonego wykorzystania i rozwoju zasobów genetycznych, konwersji na rolnictwo ekologiczne, nowych zobowiązań podejmowanych bezpośrednio po wypełnieniu zobowiązania w okresie początkowym lub w innych należycie uzasadnionych przypadkach.</p> <p>8. W przypadku gdy wsparcie na podstawie niniejszego artykułu jest przyznawane na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne lub zobowiązania do konwersji lub utrzymania praktyk i metod rolnictwa ekologicznego określonych w rozporządzeniu (UE) 2018/848, państwa członkowskie ustanawiają płatność na hektar. W przypadku innych zobowiązań państwa członkowskie mogą stosować jednostki inne niż hektary. W należycie uzasadnionych przypadkach państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie na podstawie niniejszego artykułu w formie płatności ryczałtowej.</p>				
Art. 79 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115	1. Po konsultacji z komitetem monitorującym, o którym mowa w art. 124 (zwanym dalej „komitetem monitorującym”, krajowa instytucja zarządzająca, w stosownych przypadkach, regionalne organy zarządzające – lub wyznaczone jednostki pośredniczące określają kryteria wyboru interwencji w odniesieniu do następujących rodzajów	T	Art. 71 ust. 2	2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, dotyczące pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 5, minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi kryteria wyboru operacji, mając na względzie cele określone w art. 79 rozporządzenia 2021/2115.	

	<p>interwencji: inwestycje, rozpoczynanie działalności przez młodych rolników i nowych rolników oraz zakładanie przedsiębiorstw wiejskich, współpraca, wymiana wiedzy i upowszechnianie informacji. Celem kryteriów wyboru jest zapewnienie równego traktowania wnioskodawców, lepszego wykorzystania zasobów finansowych i ukierunkowania wsparcia zgodnie z celem interwencji.</p> <p>Państwa członkowskie mogą zdecydować o niestosowaniu kryteriów wyboru w odniesieniu do interwencji inwestycyjnych wyraźnie ukierunkowanych na cele środowiskowe lub przeprowadzanych w związku z odbudową ekosystemów.</p> <p>Na zasadzie odstępstwa od przepisów akapitu pierwszego, w należycie uzasadnionych przypadkach można ustanowić inną metodę wyboru po zasięgnięciu opinii komitetu monitorującego.</p>				
Art. 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia 2021/2116	<p>Zwolnienia w przypadku wystąpienia siły wyższej oraz nadzwyczajnych okoliczności</p> <p>1. Dla celów finansowania WPR, zarządzania nią i monitorowania jej siła wyższa i nadzwyczajne okoliczności mogą zostać uznane w szczególności w następujących przypadkach:</p> <p>a) poważna klęska żywiołowa lub poważne zdarzenie pogodowe powodujące duże szkody w gospodarstwie;</p> <p>b) zniszczenie budynków inwentarskich w gospodarstwie w wyniku wypadku;</p> <p>c) ognisko choroby epizootycznej, choroby roślin lub obecność agrofaga roślin dotykające, cały inwentarz żywy lub uprawy należące do beneficjenta lub część tego inwentarza lub upraw;</p> <p>d) wywłaszczenie całości lub dużej części gospodarstwa, jeśli takiego wywłaszczenia nie można było przewidzieć w dniu złożenia wniosku;</p> <p>e) śmierć beneficjenta;</p>	T	Art. 72	<p>Art. 72. 1. Kierownik biura powiatowego Agencji jest właściwy w sprawach uznawania przypadków działania siły wyższej lub wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności, o których mowa w art. 3 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116.</p> <p>2. Uznanie danego przypadku za działanie siły wyższej lub wystąpienie nadzwyczajnych okoliczności, o których mowa w art. 3 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116, albo odmowa takiego uznania następuje w decyzji w sprawie o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5, na wniosek złożony niezwłocznie po wystąpieniu siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności, o których mowa w art. 3 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116.</p>	

	f) długoterminowa niezdolność beneficjenta do wykonywania zawodu.				
Art. 17 ust. 3 i 4 rozporządzenia 2021/2116	<p>Dyscyplina finansowa</p> <p>3. W przypadku gdy zastosowano dyscyplinę finansową, środki przeniesione zgodnie z art. 12 ust. 2 lit. d) rozporządzenia finansowego, są wykorzystywane do finansowania wydatków poniesionych na podstawie art. 5 ust. 2 lit. c) niniejszego rozporządzenia w zakresie niezbędnym do uniknięcia ponownego zastosowania dyscypliny finansowej.</p> <p>Jeżeli środki, które mają zostać przeniesione zgodnie z akapitem pierwszym, pozostają dostępne oraz całkowita kwota środków, na które nie zaciągnięto zobowiązań, dostępna do celów zwrotu stanowi mniej niż 0,2 % rocznego pułapu wydatków w ramach EFRG, Komisja może przyjąć akty wykonawcze określające dla poszczególnych państw członkowskich kwoty środków, na które nie zaciągnięto zobowiązań i które należy zwrócić beneficjentom końcowym. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 103 ust. 2.</p> <p>4. Kwoty określone przez Komisję zgodnie z ust. 3 akapit drugi są zwracane beneficjentom końcowym przez państwa członkowskie według obiektywnych i niedyskryminujących kryteriów. Państwa członkowskie mogą stosować minimalny próg kwoty zwrotu przypadającej na beneficjenta końcowego. Ten zwrot środków stosuje się jedynie wobec beneficjentów końcowych w tych państwach członkowskich, w których w poprzednim rolniczym roku budżetowym stosowano dyscyplinę finansową.</p>	T	Art. 73	<p>Art. 73. 1. Kierownik biura powiatowego Agencji jest właściwy w sprawach zwrotu środków, o których mowa w art. 17 ust. 4 rozporządzenia 2021/2116.</p> <p>2. Zwrot środków, o których mowa w art. 17 ust. 4 rozporządzenia 2021/2116, następuje w drodze decyzji.</p> <p>3. O zwrocie środków, o których mowa w art. 17 ust. 4 rozporządzenia 2021/2116, kierownik biura powiatowego Agencji może rozstrzygnąć również w decyzji w sprawie o przyznanie płatności bezpośrednich.</p> <p>4. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, warunki dokonywania zwrotu środków, o których mowa w art. 17 ust. 4 rozporządzenia 2021/2116, mając na względzie zachowanie wymagań określonych w art. 17 ust. 4 rozporządzenia 2021/2116 oraz zapewnienie równego traktowania rolników.</p>	
Art. 59 ust. 1 i 2 akapit pierwszy i drugi rozporządzenia 2021/2116	<p>Artykuł 59</p> <p>Ochrona interesów finansowych Unii</p> <p>1. Państwa członkowskie przyjmują, w ramach WPR, z poszanowaniem mających zastosowanie systemów zarządzania, wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne oraz podejmują inne środki niezbędne do zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii, w</p>	T	Rozdział 5 Pomoc przyznawana na podstawie umowy	<p>Rozdział 5</p> <p>Pomoc przyznawana na podstawie umowy</p> <p>Art. 81. Do postępowań w sprawach o przyznanie pomocy w ramach interwencji, w których pomoc jest przyznawana na podstawie umowy, nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, z wyjątkiem przepisów dotyczących właściwości miejscowej organów, wyłączenia pracowników organu, udostępniania akt, skarg oraz wniosków, o ile przepisy ustawy nie stanowią inaczej. Przepisy art. 66 ust. 1–3 stosuje się odpowiednio.</p>	

	<p>tym skutecznego stosowania kryteriów kwalifikowalności wydatków określonych w art. 37. Te przepisy i środki odnoszą się w szczególności do:</p> <p>a) kontroli legalności i prawidłowości operacji finansowanych przez EFRG i EFRROW, w tym na poziomie beneficjentów i zgodnie z planami strategicznymi WPR;</p> <p>b) zapewnienia skutecznego zapobiegania nadużyciom finansowym, w szczególności w obszarach o podwyższonym poziomie ryzyka, co będzie działało odstrasżająco, z uwzględnieniem kosztów i korzyści oraz proporcjonalności takich środków;</p> <p>c) zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym oraz ich wykrywania i korygowania;</p> <p>d) nakładania skutecznych, proporcjonalnych oraz odstrasżających kar zgodnie z prawem Unii, a w przypadku braku stosownych przepisów – zgodnie z prawem krajowym oraz, w razie konieczności, wszczynania w tym celu postępowań sądowych;</p> <p>e) odzyskiwania nienależnych płatności wraz z odsetkami oraz, w razie konieczności, wszczynania w tym celu postępowań sądowych, w tym w odniesieniu do nieprawidłowości w rozumieniu art. 1 ust. 2 rozporządzenia (WE, Euratom) nr 2988/95.</p> <p>2. Państwa członkowskie ustanawiają skuteczne systemy zarządzania i kontroli w celu zapewnienia zgodności z prawodawstwem Unii regulującym interwencje unijne.</p> <p>Państwa członkowskie podejmują działania niezbędne do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania swoich systemów zarządzania i kontroli oraz legalności i prawidłowości wydatków zadeklarowanych Komisji.</p>	<p>umowy (Art. 81–99)</p>	<p>Art. 82. 1. W przypadku wniosku o przyznanie pomocy, którego ocena należy do zadań wykonywanych przez agencję płatniczą na podstawie ustawy, Prezes Agencji albo osoba przez niego upoważniona niezwłocznie po złożeniu tego wniosku może wyznaczyć właściwą jednostkę organizacyjną Agencji do rozpoznania sprawy. W przypadku niewyznaczenia jednostki organizacyjnej Agencji sprawę rozpoznaje Centrala Agencji.</p> <p>2. W przypadku wyznaczenia jednostki organizacyjnej Agencji podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy doręcza się zawiadomienie o wyznaczeniu tej jednostki.</p> <p>3. Czynności określone w art. 73 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego mogą być dokonane w lokalu jednostki organizacyjnej Agencji właściwej ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy lub w systemie teleinformatycznym Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.</p> <p>Art. 83. 1. W toku postępowania w sprawie o przyznanie pomocy podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy:</p> <p>1) nie może żądać zaświadczeń ani dokumentów na potwierdzenie faktów lub stanu prawnego, jeżeli są one znane temu podmiotowi z urzędu albo są możliwe do ustalenia przez ten podmiot na podstawie:</p> <ol style="list-style-type: none"> posiadanych przez niego ewidencji, rejestrów publicznych posiadanych przez inne podmioty publiczne, do których ten podmiot ma dostęp w drodze elektronicznej na zasadach określonych w ustawie lub w przepisach o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, wymiany informacji z innym podmiotem publicznym na zasadach określonych w przepisach o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, dokumentów urzędowych przedstawionych do wglądu przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy; <p>2) może wymagać złożenia przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy oświadczeń na potwierdzenie faktów lub stanu prawnego niezbędnych do przyznania pomocy.</p> <p>2. Oświadczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 2, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Oświadczenia zawierają klauzulę następującej treści: „Jestem świadomy/świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywych oświadczeń”. Klauzula ta zastępuje pouczenie właściwej</p>	
--	---	---------------------------	--	--

			<p>instytucji o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.</p> <p>Art. 84. 1. Dokumenty i informacje przedstawiane przez podmioty ubiegające się o przyznanie pomocy nie podlegają udostępnieniu przez podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy w trybie przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029, z późn. zm.⁷⁾).</p> <p>2. Dokumenty i informacje wytworzone lub przygotowane przez podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy w związku z oceną dokumentów i informacji przedstawianych przez podmioty ubiegające się o przyznanie pomocy nie podlegają, do czasu zakończenia postępowań w sprawie o przyznanie pomocy w ramach danego naboru wniosków o przyznanie pomocy, udostępnieniu w trybie przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej oraz ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.</p> <p>Art. 85. 1. Wniosek o przyznanie pomocy składa się w terminie wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o przyznanie pomocy.</p> <p>2. W przypadku gdy zgodnie z Planem beneficjentem pomocy może być wyłącznie jednostka doradztwa rolniczego, wniosek o przyznanie pomocy składa się w terminie wskazanym w skierowanym do tej jednostki zaproszeniu do złożenia wniosku o przyznanie pomocy przekazanym przez podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy.</p> <p>Art. 86. 1. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podaje do publicznej wiadomości ogłoszenie o naborze wniosków o przyznanie pomocy co najmniej na swojej stronie internetowej.</p> <p>2. Ogłoszenie o naborze wniosków o przyznanie pomocy zawiera co najmniej nazwę podmiotu właściwego w sprawie o przyznanie pomocy, przedmiot naboru wniosków o przyznanie pomocy, informację o podmiotach uprawnionych do ubiegania się o przyznanie pomocy, termin składania wniosków o przyznanie pomocy, miejsce publikacji regulaminu naboru wniosków o przyznanie pomocy oraz dane do kontaktu.</p> <p>3. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy przeprowadza postępowanie w sprawie o przyznanie pomocy na podstawie ustawy i przyjętego przez ten podmiot regulaminu naboru</p>	
--	--	--	---	--

			<p>wniosków o przyznanie pomocy opracowanego zgodnie z wytycznymi instytucji zarządzającej.</p> <p>4. Regulamin naboru wniosków o przyznanie pomocy określa co najmniej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rodzaje operacji, których dotyczy nabór wniosków o przyznanie pomocy; 2) limit środków przeznaczonych na przyznanie pomocy na operacje w ramach danego naboru wniosków o przyznanie pomocy; 3) kwotę pomocy lub minimalną lub maksymalną kwotę pomocy, lub maksymalny, dopuszczalny poziom pomocy; 4) formę pomocy; 5) kryteria wyboru operacji, o ile mają one zastosowanie, oraz opis procedury wyboru operacji na podstawie tych kryteriów; 6) warunki przyznania pomocy; 7) opis procedury przyznawania pomocy; 8) termin składania wniosków o przyznanie pomocy; 9) sposób i formę składania wniosków o przyznanie pomocy, informację o elementach, jakie powinny być zawarte w tych wnioskach, oraz informację o dokumentach niezbędnych do przyznania pomocy; 10) reguły dotyczące uzupełniania lub poprawiania wniosków o przyznanie pomocy oraz przedstawiania dowodów lub składania wyjaśnień; 11) czynności, które powinny zostać dokonane przed zawarciem umowy o przyznaniu pomocy, oraz termin ich dokonania; 12) formularz umowy o przyznaniu pomocy; 13) informację o środkach zaskarżenia przysługujących podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy oraz podmiot właściwy do ich rozpatrzenia; 14) sposób i formę składania wniosków o płatność oraz informację o dokumentach niezbędnych do wypłaty pomocy. <p>5. Przepisu ust. 4 pkt 2 nie stosuje się w przypadku interwencji, o których mowa w art. 42 lit. a oraz art. 77 ust.1 lit. d rozporządzenia 2021/2115.</p> <p>6. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy może zmienić regulamin naboru wniosków o przyznanie pomocy.</p> <p>7. Zmiana regulaminu naboru wniosków o przyznanie pomocy w zakresie określonym w ust. 4 pkt 2 jest dopuszczalna wyłącznie w sytuacji, gdy w ramach danego naboru wniosków o przyznanie pomocy żadnemu z podmiotów ubiegających się o przyznanie pomocy nie odmówiono przyznania pomocy z powodu wyczerpania limitu środków.</p>	
--	--	--	---	--

			<p>8. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy publikuje zmiany regulaminu naboru wniosków o przyznanie pomocy wraz z ich uzasadnieniem i terminem, od którego te zmiany są stosowane, w taki sam sposób, w jaki został opublikowany regulamin naboru wniosków o przyznanie pomocy.</p> <p>Art. 87. Zaproszenie do złożenia wniosku o przyznanie pomocy zawiera co najmniej nazwę podmiotu właściwego w sprawie o przyznanie pomocy, przedmiot zaproszenia do złożenia wniosku o przyznanie pomocy, termin złożenia wniosku o przyznanie pomocy, miejsce publikacji regulaminu naboru wniosków o przyznanie pomocy oraz dane do kontaktu. Do przyznawania pomocy na wniosek o jej przyznanie złożony na skutek zaproszenia do jego złożenia przepisy art. 86 ust. 3, 4 i 6–8 stosuje się odpowiednio.</p> <p>Art. 88. 1. Podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy może uzupełnić lub poprawić wniosek o przyznanie pomocy lub przedstawić dowody, lub złożyć wyjaśnienia zgodnie z regulaminem naboru wniosków o przyznanie pomocy.</p> <p>2. W przypadku stwierdzenia we wniosku o przyznanie pomocy oczywistej omyłki pisarskiej lub rachunkowej podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy może poprawić ją z urzędu, informując o tym podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy.</p> <p>Art. 89. 1. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy po zakończeniu oceny wniosku o przyznanie pomocy informuje podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy o wyniku tej oceny, w tym o odmowie przyznania pomocy z podaniem jej przyczyn, za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.</p> <p>2. W przypadku odmowy przyznania pomocy podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy przysługuje prawo wniesienia do sądu administracyjnego skargi na zasadach i w trybie określonych dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2022 r. poz. 329, 655, 1457 i 1855).</p> <p>Art. 90. 1. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej informację o operacjach wybranych do przyznania pomocy oraz o operacjach, na które odmówiono przyznania pomocy, w ramach danego naboru wniosków o przyznanie pomocy. W przypadku operacji wybranych do przyznania pomocy podaje się również wysokość przyznanej kwoty pomocy.</p> <p>2. Przepisu ust. 1 zdanie drugie nie stosuje się w przypadku interwencji, o których mowa w art. 42 lit. a i b oraz art. 77 ust.1 lit. d rozporządzenia 2021/2115.</p>	
--	--	--	---	--

			<p>3. W przypadku wprowadzenia zmian w zakresie informacji, o której mowa w ust. 1, podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podaje do publicznej wiadomości zaktualizowaną informację na swojej stronie internetowej.</p> <p>Art. 91. 1. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy unieważnia nabór wniosków o przyznanie pomocy, jeżeli:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) w terminie składania wniosków o przyznanie pomocy nie złożono wniosku lub 2) wystąpiła istotna zmiana okoliczności powodująca, że wybór operacji do przyznania pomocy nie leży w interesie publicznym, czego nie można było wcześniej przewidzieć, lub 3) postępowanie w sprawie o przyznanie pomocy jest obciążone niemożliwą do usunięcia wadą prawną. <p>2. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podaje do publicznej wiadomości informację o unieważnieniu naboru wniosków o przyznanie pomocy oraz jego przyczynach na swojej stronie internetowej.</p> <p>Art. 92. Wyczerpanie środków w ramach limitu określonego w regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy nie stanowi przeszkody w przyznaniu pomocy na daną operację, jeżeli w wyniku uwzględnienia przez podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy na podstawie art. 54 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi skargi na odmowę przyznania pomocy albo uwzględnienia przez sąd administracyjny skargi na odmowę przyznania pomocy przez podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy ustali, że są spełnione pozostałe warunki przyznania pomocy na tę operację, a kryteria wyboru operacji są spełnione w takim stopniu, że pomoc na tę operację powinna zostać przyznana, oraz jeżeli są dostępne środki w ramach budżetu danej interwencji lub województwa określone w Planie lub wytycznych instytucji zarządzającej.</p> <p>Art. 93. 1. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy zawiera z podmiotem ubiegającym się o przyznanie pomocy, którego operacja została wybrana, umowę o przyznaniu pomocy.</p> <p>2. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy odmawia zawarcia umowy o przyznaniu pomocy, gdy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy: <ol style="list-style-type: none"> a) nie dokonał czynności, o których mowa w art. 86 ust. 4 pkt 11, b) został wykluczony z możliwości przyznania pomocy; 2) doszło do unieważnienia naboru wniosków o przyznanie pomocy w przypadkach, o których mowa w art. 91 ust. 1 pkt 2 i 3. 	
--	--	--	--	--

			<p>3. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy może odmówić zawarcia umowy o przyznaniu pomocy, jeżeli zachodzi obawa wyrządzenia szkody w mieniu publicznym w następstwie zawarcia umowy o przyznaniu pomocy, w szczególności gdy w stosunku do podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy będącego osobą fizyczną lub członka organów zarządzających podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy niebędącego osobą fizyczną toczy się postępowanie karne lub postępowanie karne skarbowe za przestępstwo składania fałszywych zeznań, przekupstwa, przeciwko mieniu, wiarygodności dokumentów, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi, obrotowi gospodarczemu, systemowi bankowemu albo inne związane z wykonywaniem działalności gospodarczej lub popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych, w związku z pomocą, która została udzielona ze środków publicznych na realizację operacji temu podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy lub członkowi jego organów zarządzających lub podmiotowi powiązanemu z nim osobowo lub kapitałowo lub członkowi organów zarządzających tego podmiotu.</p> <p>4. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy informuje podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o przyczynach odmowy zawarcia umowy o przyznaniu pomocy.</p> <p>5. W przypadku odmowy zawarcia umowy o przyznaniu pomocy z przyczyn określonych w ust. 2 pkt 1 lub ust. 3 podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy przysługuje prawo wniesienia do sądu administracyjnego skargi na zasadach i w trybie określonych dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.</p> <p>Art. 94. 1. Umowa o przyznaniu pomocy zawiera co najmniej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) oznaczenie jej przedmiotu i stron; 2) określenie warunków, terminu i miejsca realizacji operacji; 3) określenie celu lub celów operacji oraz wskaźników jego lub ich osiągnięcia; 4) określenie wysokości pomocy; 5) określenie warunków i terminów wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy; 6) zobowiązanie do poddania się kontroli przeprowadzanej przez agencję płatniczą, właściwy podmiot wdrażający, właściwą instytucję pośredniczącą, jednostkę certyfikującą oraz inne instytucje uprawnione do przeprowadzenia kontroli; 7) określenie warunków rozwiązania umowy; 	
--	--	--	---	--

			<p>8) określenie warunków i wysokości stosowania zmniejszeń kwot pomocy w przypadku niewypełniania zobowiązań określonych w umowie lub przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych;</p> <p>9) określenie warunków i sposobu zwrotu pomocy;</p> <p>10) określenie zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań określonych w umowie, jeżeli jest ono wymagane;</p> <p>11) określenie warunków wypłaty i zasad rozliczania środków wyprzedzającego finansowania oraz zaliczek, o których mowa w art. 16 ustawy z dnia ... o finansowaniu wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. poz. ...).</p> <p>2. Przepisu ust. 1 pkt 4 nie stosuje się w przypadku interwencji, o których mowa w art. 42 lit. a oraz art. 77 ust.1 lit. d rozporządzenia 2021/2115.</p> <p>3. Umowa jest nieważna w przypadkach określonych w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny lub w przypadku gdy sprzeciwia się przepisom, o których mowa w art. 1 pkt 1.</p> <p>Art. 95. Umowę o przyznaniu pomocy zawiera się za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na formularzu opracowanym przez agencję płatniczą.</p> <p>Art. 96. 1. Na żądanie instytucji zarządzającej, w przypadkach przewidzianych w Planie, pomoc jest przyznawana beneficjentowi wyłonionemu zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych, z wyłączeniem przepisów dotyczących umów w sprawach zamówień publicznych, z tym że umowę o przyznaniu pomocy zawiera się zgodnie z art. 264, art. 308 ust. 2 i 3, art. 577 i art. 578 tej ustawy.</p> <p>2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1:</p> <p>1) warunki przyznania pomocy oraz sposób wykazania ich spełnienia wskazuje się w ogłoszeniu o zamówieniu publicznym lub w dokumentach zamówienia publicznego;</p> <p>2) przed zawarciem umowy o przyznaniu pomocy podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy wzywa podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, do wykazania spełnienia warunków przyznania tej pomocy w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.</p> <p>3. Jeżeli podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, mimo wezwania, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, nie wykazał spełnienia warunków przyznania pomocy, podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy ponownie wzywa ten podmiot do wykazania spełnienia warunków przyznania tej pomocy w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania.</p>	
--	--	--	--	--

			<p>4. W przypadku niewykazania przez podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, spełnienia warunków przyznania pomocy:</p> <p>1) pomocy nie przyznaje się, a podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy informuje podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, w formie pisemnej, o odmowie jej przyznania z podaniem przyczyn odmowy;</p> <p>2) podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy zatrzymuje wadium wraz z odsetkami, a w przypadku wadium wniesionego w formie gwarancji lub poręczenia – występuje odpowiednio do gwaranta lub poręczyciela z żądaniem zapłaty wadium.</p> <p>5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy ponownie bada i ocenia oferty złożone przez pozostałych wykonawców w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego i wybiera najkorzystniejszą z tych ofert albo unieważnia postępowanie. Przepisy ust. 2 pkt 2 oraz ust. 3 i 4 stosuje się.</p> <p>6. W przypadku odmowy przyznania pomocy podmiotowi, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, przysługuje prawo wniesienia do sądu administracyjnego skargi na zasadach i w trybie określonych dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.</p> <p>7. W przypadku wniesienia skargi, o której mowa w ust. 6, przez podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy może, przed wydaniem przez sąd administracyjny prawomocnego orzeczenia, zawrzeć umowę o przyznaniu pomocy z wykonawcą, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza na podstawie ust. 5, jeżeli niezawarcie umowy o przyznaniu pomocy przed wydaniem przez sąd administracyjny prawomocnego orzeczenia mogłoby spowodować negatywne skutki dla terminowego wydatkowania środków finansowych przeznaczonych na realizację operacji.</p> <p>8. W przypadku zawarcia umowy o przyznaniu pomocy w okolicznościach określonych w ust. 7, podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy niezwłocznie przekazuje sądowi administracyjnemu, do którego została wniesiona skarga, o której mowa w ust. 6, informację o zawarciu umowy o przyznaniu pomocy.</p> <p>9. Jeżeli mimo wniesienia skargi, o której mowa w ust. 6, przez podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy zawrze, przed wydaniem prawomocnego orzeczenia przez sąd administracyjny,</p>	
--	--	--	---	--

			<p>umowę o przyznaniu pomocy w okolicznościach określonych w ust. 7, sąd administracyjny, uwzględniając skargę, o której mowa w ust. 6, stwierdza tylko, że ocena spełnienia warunków przyznania pomocy została przeprowadzona w sposób naruszający prawo.</p> <p>10. W przypadku wniesienia skargi, o której mowa w ust. 6, przez podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, sąd administracyjny rozpoznaje skargę w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia.</p> <p>11. W przypadku wniesienia skargi kasacyjnej od wyroku sądu administracyjnego w sprawie, w której została wniesiona skarga, o której mowa w ust. 6, przez podmiot, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, Naczelny Sąd Administracyjny rozpoznaje skargę kasacyjną w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia.</p> <p>Art. 97. 1. Przyznana pomoc jest wypłacana na wniosek o płatność.</p> <p>2. Część pomocy może być wypłacona w formie zaliczki, o której mowa w art. 44 ust. 3 rozporządzenia 2021/2116, jeżeli przewiduje to umowa o przyznaniu pomocy.</p> <p>Art. 98. 1. Wniosek o płatność, w którym beneficjent:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wnioskuje o wypłatę środków finansowych z tytułu pomocy, 2) przekazuje informacje potwierdzające zrealizowanie operacji lub jej etapu, 3) przekazuje informacje potwierdzające zrealizowanie lub realizowanie zobowiązań określonych w umowie <p>– oraz dokumenty niezbędne do rozliczenia operacji określone w umowie o przyznaniu pomocy, w szczególności – w przypadku, o którym mowa w art. 83 ust. 1 lit. a rozporządzenia 2021/2115 – w zakresie poniesienia kosztów związanych z realizacją operacji, składa się za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.</p> <p>Art. 99. 1. Beneficjenta wyklucza się z możliwości otrzymania pomocy, jeżeli:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) otrzymał pomoc na podstawie przedstawionych jako autentyczne dokumentów podrobionych lub przerobionych lub dokumentów potwierdzających nieprawdę lub 2) nie zwrócił kwoty pomocy podlegającej zwrotowi na podstawie przepisów o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wraz z należnymi odsetkami w terminie 60 dni od dnia doręczenia decyzji ustalającej kwotę nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych, a w przypadku wniesienia odwołania od tej decyzji – w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji organu wyższego stopnia, o ile termin ten upływa nie 	
--	--	--	---	--

				<p>wcześniej niż po upływie 60 dni od dnia doręczenia decyzji, od której wniesiono odwołanie, lub</p> <p>3) obowiązek zwrotu kwoty pomocy podlegającej zwrotowi na podstawie przepisów o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wystąpił na skutek popełnienia przestępstwa przez beneficjenta albo podmiot upoważniony do dokonywania wydatków, a w przypadku gdy te podmioty nie są osobami fizycznymi – osobę uprawnioną do wykonywania w ramach operacji czynności w imieniu beneficjenta, przy czym fakt popełnienia przestępstwa przez te podmioty został potwierdzony prawomocnym wyrokiem sądowym.</p> <p>2. W przypadku potrącenia, o którym mowa w art. 31 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, w całości kwoty podlegającej zwrotowi, dokonanego przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, przepisu ust. 1 pkt 2 nie stosuje się.</p> <p>3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, beneficjenta wyklucza się z możliwości otrzymania pomocy w ramach takiej samej interwencji lub takiego samego rodzaju operacji w roku kalendarzowym, w którym stwierdzono co najmniej jeden z tych przypadków, oraz w kolejnym roku kalendarzowym.</p>	
Art. 9 akapit trzeci rozporządzenia 2021/2115	Państwa członkowskie ustanawiają ramy prawne regulujące przyznawanie unijnego wsparcia rolnikom i innym beneficjentom zgodnie z planami strategicznymi WPR zatwierdzonymi przez Komisję zgodnie z art. 118 i 119 niniejszego rozporządzenia oraz z zasadami i wymogami określonymi w niniejszym rozporządzeniu i w rozporządzeniu (UE) 2021/2116. Państwa członkowskie wdrażają plany strategiczne WPR zatwierdzone przez Komisję.				
Art. 123 ust. 1 akapit trzeci rozporządzenia 2021/2115	Państwa członkowskie zapewniają, aby odpowiedni system zarządzania i kontroli został ustanowiony w sposób zapewniający wyraźny podział i rozdział funkcji między krajową instytucją zarządzającą a – w stosownym przypadku – regionalną instytucją zarządzającą i innymi podmiotami. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie skutecznego funkcjonowania tego systemu przez cały okres wdrażania planu strategicznego WPR.				
Art. 44 ust. 3 rozporządzenia 2021/2116	3. Państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o wypłaceniu zaliczek w wysokości do 50 % w ramach interwencji, o których mowa w art. 73 i 77 rozporządzenia (UE) 2021/2115.	T	Art. 97 ust. 2	2. Część pomocy może być wypłacona w formie zaliczki, o której mowa w art. 44 ust. 3 rozporządzenia 2021/2116, jeżeli przewiduje to umowa o przyznaniu pomocy.	

<p>Art. 123 ust. 1 akapit trzeci rozporządzenia 2021/2115</p>	<p>Państwa członkowskie zapewniają, aby odpowiedni system zarządzania i kontroli został ustanowiony w sposób zapewniający wyraźny podział i rozdział funkcji między krajową instytucją zarządzającą a – w stosownym przypadku – regionalną instytucją zarządzającą i innymi podmiotami. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie skutecznego funkcjonowania tego systemu przez cały okres wdrażania planu strategicznego WPR.</p>	<p>T</p>	<p>Rozdział 6 Kontrola (Art. 100–106) Art. 128</p>	<p style="text-align: center;">Rozdział 6 Kontrola</p> <p>Art. 100. Kontrole administracyjne i kontrole na miejscu są przeprowadzane w zakresie przestrzegania przepisów prawa powszechnie obowiązującego, w tym przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych, spełniania warunków przyznania i wypłaty pomocy i pomocy technicznej oraz zobowiązań związanych z przyznaną pomocą i pomocą techniczną określonych w postanowieniach Planu, wytycznych instytucji zarządzającej, regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy oraz umowie o przyznaniu pomocy i pomocy technicznej albo decyzji o przyznaniu pomocy.</p> <p>2. Kontrole administracyjne są przeprowadzane w odniesieniu do wszystkich wniosków o przyznanie pomocy i pomocy technicznej oraz wniosków o płatność.</p> <p>3. Kontrole administracyjne wniosków o przyznanie pomocy i pomocy technicznej oraz wniosków o płatność obejmują elementy, których sprawdzenie jest niezbędne w celu przyznania i wypłaty pomocy i pomocy technicznej, a których kontrola jest uzasadniona i możliwa w ramach kontroli administracyjnych, i mogą obejmować w szczególności weryfikację:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) poprawności i kompletności informacji podanych w tych wnioskach; 2) terminowości złożenia tych wniosków; 3) zgodności z warunkami przyznania i wypłaty pomocy i pomocy technicznej; 4) kwalifikowalności kosztów; 5) racjonalności kosztów; 6) prawidłowości poniesionych kosztów i dokonanych płatności; 7) zrealizowania zobowiązań związanych z przyznaną pomocą i pomocą techniczną. <p>4. Kontrola na miejscu ma na celu sprawdzenie, czy realizacja operacji jest zgodna z obowiązującymi przepisami prawa powszechnie obowiązującego lub czy zostały spełnione warunki przyznania lub wypłaty pomocy lub pomocy technicznej, lub czy są realizowane lub zostały zrealizowane zobowiązania związane z przyznaną pomocą lub pomocą techniczną, które mogą być sprawdzone podczas kontroli na miejscu i nie były przedmiotem kontroli administracyjnej.</p> <p>Art. 101. Instytucja zarządzająca może przeprowadzać kontrole podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy i pomocy technicznej lub beneficjenta w zakresie, o którym mowa w art. 100 ust. 1.</p>
---	--	----------	---	---

			<p>Art. 102. 1. Przestrzeganie norm lub wymogów podstawowych może podlegać kontroli administracyjnej zgodnie z art. 83 ust. 6 lit. b rozporządzenia 2021/2116.</p> <p>2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić, w drodze rozporządzenia, normy lub wymogi podstawowe, których przestrzeganie może podlegać kontroli, o której mowa w ust. 1, mając na względzie możliwość wykorzystania w kontroli administracyjnej informacji zgromadzonych w systemach teleinformatycznych Agencji oraz zapewnienie, że kontrole administracyjne odnośnie do tych norm lub wymogów podstawowych są co najmniej tak samo skuteczne jak kontrole na miejscu, a także zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4.</p> <p>Art. 103. 1. Czynności kontrolne w ramach kontroli na miejscu są wykonywane przez kontrolujących posiadających imienne upoważnienie do ich wykonywania wydane przez podmiot kontrolujący będący odpowiednio agencją płatniczą, właściwym podmiotem wdrażającym, właściwą instytucją pośredniczącą lub instytucją zarządzającą.</p> <p>2. Imienne upoważnienie, o którym mowa w ust. 1, zawiera oznaczenie wydającego upoważnienie oraz numer i datę wystawienia, imię i nazwisko osoby upoważnionej do wykonywania czynności kontrolnych, miejsce wykonywania czynności kontrolnych i ich zakres, okres ważności upoważnienia, podstawę prawną ich wykonania oraz podpis wydającego upoważnienie.</p> <p>3. Przed przystąpieniem do czynności kontrolnych osoba upoważniona do ich wykonywania jest obowiązana okazać imienne upoważnienie podmiotowi kontrolowanemu, jeżeli jest on obecny podczas kontroli na miejscu.</p> <p>4. Czynności kontrolne mogą być zapowiedziane, pod warunkiem że nie koliduje to z ich celem lub skutecznością. Zapowiedzenia dokonuje się z wyprzedzeniem ograniczonym do niezbędnego minimum i nieprzekraczającym 14 dni. W przypadku kontroli na miejscu odnoszących się do zwierząt zapowiedzenie nie przekracza 48 godzin.</p> <p>5. Czynności kontrolne mogą być wykonywane podczas nieobecności podmiotu kontrolowanego także wówczas, gdy został zawiadomiony o kontroli na miejscu zgodnie z ust. 4.</p> <p>6. Kontrolujący mają prawo do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wstępu na grunty i do obiektów związanych z działalnością, której dotyczy pomoc albo pomoc techniczna; 2) dostępu do zwierząt; 3) żądania pisemnych lub ustnych informacji związanych z przedmiotem kontroli na miejscu; 	
--	--	--	--	--

				<p>4) wglądu do dokumentów związanych z przedmiotem kontroli na miejscu, sporządzania z nich odpisów, wyciągów lub kopii oraz zabezpieczenia tych dokumentów;</p> <p>5) sporządzenia dokumentacji fotograficznej z przeprowadzonej kontroli na miejscu;</p> <p>6) pobierania próbek do badań;</p> <p>7) żądania okazywania i udostępniania danych informatycznych.</p> <p>7. Uprawnienia określone w ust. 6 przysługują kontrolującym również w odniesieniu do:</p> <p>1) osób trzecich, w zakresie kontroli przechowywanych przez te osoby dokumentów związanych z przedmiotem kontroli na miejscu;</p> <p>2) podmiotu, który zamierza zbyć własność gospodarstwa lub gruntu podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy lub przenieść posiadanie tego gospodarstwa lub gruntu na taki podmiot.</p> <p>8. Podmiot kontrolowany jest obowiązany umożliwić przeprowadzenie kontroli na miejscu.</p> <p>9. Jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy albo beneficjent uniemożliwił przeprowadzenie kontroli na miejscu, z wyjątkiem przypadków siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności, pomoc, której dotyczy kontrola na miejscu, nie przysługuje odpowiednio temu podmiotowi albo beneficjentowi, a w przypadku gdy kontrola na miejscu dotyczy którejkolwiek pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4, nie przysługuje żadna pomoc, o której mowa w art. 20 pkt 1–4.</p> <p>Art. 104. 1. Z czynności kontrolnych w ramach kontroli na miejscu sporządza się raport, który przesyła się podmiotowi kontrolowanemu.</p> <p>2. Raport zawiera co najmniej:</p> <p>1) nazwę i adres podmiotu kontrolowanego;</p> <p>2) imię i nazwisko kontrolującego;</p> <p>3) informację, czy zawiadomienie o kontroli zostało przekazane podmiotowi kontrolowanemu, a jeżeli tak – z jakim wyprzedzeniem;</p> <p>4) datę rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych;</p> <p>5) określenie zakresu kontroli na miejscu;</p> <p>6) wyniki kontroli na miejscu.</p> <p>3. W przypadku gdy podmiot kontrolowany nie zgadza się z ustaleniami zawartymi w raporcie, może na piśmie zgłosić umotywowane zastrzeżenia co do ustaleń w nim zawartych podmiotowi kontrolującemu, w terminie 14 dni od dnia doręczenia raportu, chyba że bezpośrednio po zakończeniu kontroli na miejscu podmiot kontrolowany, który był obecny podczas tej kontroli, zgłosił</p>	
--	--	--	--	---	--

			<p>kontrolującemu umotywowane zastrzeżenia co do ustaleń zawartych w raporcie.</p> <p>4. Kontrolujący, uwzględniając zgłoszone zastrzeżenia, uzupełnia ustalenia zawarte w raporcie. W przypadku nieuwzględnienia zgłoszonych zastrzeżeń kontrolujący przekazuje zgłoszone zastrzeżenia, wraz ze swoim stanowiskiem do tych zastrzeżeń i raportem, podmiotowi kontrolującemu.</p> <p>Art. 105. 1. Powiatowy lekarz weterynarii właściwy ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy jest właściwy do przeprowadzania kontroli administracyjnych i kontroli na miejscu przestrzegania wymogów podstawowych określonych w przepisach wydanych na podstawie ust. 9.</p> <p>2. Czynności kontrolne w ramach kontroli na miejscu, o której mowa w ust. 1, są wykonywane przez osoby posiadające imienne upoważnienie wydane przez powiatowego lekarza weterynarii właściwego do przeprowadzenia tej kontroli zawierające elementy określone w art. 103 ust. 2.</p> <p>3. W przypadku konieczności wykonania czynności kontrolnych w ramach kontroli na miejscu, o której mowa w ust. 1, poza obszarem działania powiatowego lekarza weterynarii, o którym mowa w ust. 1, lekarz ten upoważnia do wykonania tych czynności powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na położenie siedziby stada w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt. Do czynności kontrolnych przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.</p> <p>4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, powiatowy lekarz weterynarii właściwy ze względu na położenie siedziby stada:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wykonuje czynności kontrolne w ramach kontroli na miejscu, o której mowa w ust. 1, w miejscu, zakresie i terminie wskazanych w upoważnieniu; 2) sporządza protokół wykonania czynności kontrolnych; 3) niezwłocznie przekazuje protokół, o którym mowa w pkt 2, powiatowemu lekarzowi weterynarii, o którym mowa w ust. 1. <p>5. Powiatowy lekarz weterynarii, o którym mowa w ust. 1, sporządza raport i przekazuje ten raport kierownikowi biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie pomocy, a kopię tego raportu przesyła podmiotowi kontrolowanemu.</p> <p>6. Do kontroli na miejscu, o której mowa w ust. 1, przepisy art. 103 ust. 3–9 i art. 104 ust. 2 stosuje się odpowiednio.</p> <p>7. W przypadku gdy podmiot kontrolowany nie zgadza się z ustaleniami zawartymi w raporcie, może zgłosić umotywowane</p>	
--	--	--	---	--

				<p>zastrzeżenia co do ustaleń w nim zawartych powiatowemu lekarzowi weterynarii, o którym mowa w ust. 1, w terminie 14 dni od dnia doręczenia tego raportu, chyba że bezpośrednio po zakończeniu kontroli na miejscu podmiot kontrolowany, który był obecny podczas tej kontroli, zgłosił osobie, która wykonywała czynności kontrolne, umotywowane zastrzeżenia co do ustaleń zawartych w raporcie.</p> <p>8. Powiatowy lekarz weterynarii, o którym mowa w ust. 1, uwzględniając zgłoszone zastrzeżenia, uzupełnia ustalenia zawarte w raporcie. W przypadku nieuwzględnienia zgłoszonych zastrzeżeń powiatowy lekarz weterynarii, o którym mowa w ust. 1, przekazuje zgłoszone zastrzeżenia, wraz ze swoim stanowiskiem do tych zastrzeżeń i raportem, właściwemu kierownikowi biura powiatowego Agencji.</p> <p>9. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, wymogi podstawowe wskazane w załączniku III do rozporządzenia 2021/2115, do których kontroli jest właściwy powiatowy lekarz weterynarii, oraz rodzaj przeprowadzanych kontroli, mając na względzie zapewnienie prawidłowego przeprowadzania tych kontroli.</p> <p>Art. 106. Agencja płatnicza może powierzyć przeprowadzenie kontroli na miejscu innym jednostkom organizacyjnym dysponującym odpowiednimi warunkami organizacyjnymi, kadrowymi i technicznymi.</p> <p>Art. 128. W ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2629 i 2727) wprowadza się następujące zmiany:</p> <p>1) w art. 3 w ust. 2 w pkt 4 lit. c otrzymuje brzmienie: „c) kontroli administracyjnych i kontroli na miejscu w zakresie określonym w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich oraz w przepisach o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej,”;</p> <p>2) art. 19g otrzymuje brzmienie: „Art. 19g. Kontrole na miejscu, o których mowa w art. 3 ust. 2 pkt 4 lit. c, przeprowadza się zgodnie z przepisami o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich oraz przepisami o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej.”.</p>	
Art. 59 ust. 1 lit. a–c i ust. 2 rozporządzenia 2021/2116	<p>Artykuł 59</p> <p>Ochrona interesów finansowych Unii</p> <p>1. Państwa członkowskie przyjmują, w ramach WPR, z poszanowaniem mających zastosowanie systemów zarządzania, wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne oraz</p>				

	<p>podjmują inne środki niezbędne do zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii, w tym skutecznego stosowania kryteriów kwalifikowalności wydatków określonych w art. 37. Te przepisy i środki odnoszą się w szczególności do:</p> <p>a) kontroli legalności i prawidłowości operacji finansowanych przez EFRG i EFRROW, w tym na poziomie beneficjentów i zgodnie z planami strategicznymi WPR;</p> <p>b) zapewnienia skutecznego zapobiegania nadużyciom finansowym, w szczególności w obszarach o podwyższonym poziomie ryzyka, co będzie działało odstrasżająco, z uwzględnieniem kosztów i korzyści oraz proporcjonalności takich środków;</p> <p>c) zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym oraz ich wykrywania i korygowania;</p> <p>2. Państwa członkowskie ustanawiają skuteczne systemy zarządzania i kontroli w celu zapewnienia zgodności z prawodawstwem Unii regulującym interwencje unijne.</p> <p>Państwa członkowskie podejmują działania niezbędne do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania swoich systemów zarządzania i kontroli oraz legalności i prawidłowości wydatków zadeklarowanych Komisji.</p>				
<p>Art. 61 rozporządzenia 2021/2116</p>	<p>Artykuł 61</p> <p>Niezgodność z przepisami dotyczącymi udzielania zamówień publicznych</p> <p>W przypadku gdy niezgodność dotyczy unijnych lub krajowych przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych, państwa członkowskie zapewniają, aby ta część pomocy, która ma nie zostać wypłacona lub która ma zostać wycofana, została określona na podstawie wagi niezgodności i zgodnie z zasadą proporcjonalności.</p> <p>Państwa członkowskie zapewniają, by miało to wpływ na zgodność z prawem i prawidłowość transakcji jedynie do wysokości części pomocy, która ma nie zostać wypłacona lub która ma zostać wycofana.</p>				

Art. 62 rozporządzenia 2021/2116	Artykuł 62 Klauzula dotycząca obchodzenia prawa Bez uszczerbku dla szczególnych przepisów prawa Unii, państwa członkowskie podejmują skuteczne i proporcjonalne kroki w celu unikania obchodzenia przepisów prawa Unii i zapewniają, w szczególności, aby osobom fizycznym ani prawnym nie przyznawano żadnych korzyści wynikających z prawodawstwa rolnego, jeżeli stwierdzono, że warunki wymagane do uzyskania takich korzyści zostały sztucznie stworzone, w sprzeczności z celami tego prawodawstwa.				
Art. 83 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116	Artykuł 83 System kontroli w związku z warunkowością 1. Państwa członkowskie ustanawiają system w celu zweryfikowania, czy następujące kategorie beneficjentów wypełniają obowiązki określone w tytule III rozdział I sekcja 2 rozporządzenia (UE) 2021/2115: a) beneficjenci otrzymujący płatności bezpośrednio na mocy tytułu III rozdział II rozporządzenia (UE) 2021/2115; b) beneficjenci otrzymujący płatności roczne zgodnie z art. 70, 71 i 72 rozporządzenia (UE) 2021/2115; c) beneficjenci otrzymujący wsparcie zgodnie z rozdziałem IV rozporządzenia (UE) nr 228/2013 lub rozdziałem IV rozporządzenia (UE) nr 229/2013.	T	Art. 100 ust. 1 Art. 102 ust. 2 Art. 105	Art. 100. 1. Kontrole administracyjne i kontrole na miejscu są przeprowadzane w zakresie przestrzegania przepisów prawa powszechnie obowiązującego, w tym przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych, spełniania warunków przyznania i wypłaty pomocy i pomocy technicznej oraz zobowiązań związanych z przyznaną pomocą i pomocą techniczną określonych w postanowieniach Planu, wytycznych instytucji zarządzającej, regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy oraz umowie o przyznaniu pomocy i pomocy technicznej albo decyzji o przyznaniu pomocy. Art. 102. 2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić, w drodze rozporządzenia, normy lub wymogi podstawowe, których przestrzeganie może podlegać kontroli, o której mowa w ust. 1, mając na względzie możliwość wykorzystania w kontroli administracyjnej informacji zgromadzonych w systemach teleinformatycznych Agencji oraz zapewnić, że kontrole administracyjne odnośnie do tych norm lub wymogów podstawowych są co najmniej tak samo skuteczne jak kontrole na miejscu, a także zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4. Art. 105. 1. Powiatowy lekarz weterynarii właściwy ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy jest właściwy do przeprowadzania kontroli administracyjnych i kontroli na miejscu przestrzegania wymogów podstawowych określonych w przepisach wydanych na podstawie ust. 9. 2. Czynności kontrolne w ramach kontroli na miejscu, o której mowa w ust. 1, są wykonywane przez osoby posiadające imienne upoważnienie wydane przez powiatowego lekarza weterynarii właściwego do przeprowadzenia tej kontroli zawierające elementy określone w art. 103 ust. 2.	

			<p>3. W przypadku konieczności wykonania czynności kontrolnych w ramach kontroli na miejscu, o której mowa w ust. 1, poza obszarem działania powiatowego lekarza weterynarii, o którym mowa w ust. 1, lekarz ten upoważnia do wykonania tych czynności powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na położenie siedziby stada w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt. Do czynności kontrolnych przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.</p> <p>4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, powiatowy lekarz weterynarii właściwy ze względu na położenie siedziby stada:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wykonuje czynności kontrolne w ramach kontroli na miejscu, o której mowa w ust. 1, w miejscu, zakresie i terminie wskazanych w upoważnieniu; 2) sporządza protokół wykonania czynności kontrolnych; 3) niezwłocznie przekazuje protokół, o którym mowa w pkt 2, powiatowemu lekarzowi weterynarii, o którym mowa w ust. 1. <p>5. Powiatowy lekarz weterynarii, o którym mowa w ust. 1, sporządza raport i przekazuje ten raport kierownikowi biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie pomocy, a kopię tego raportu przesyła podmiotowi kontrolowanemu.</p> <p>6. Do kontroli na miejscu, o której mowa w ust. 1, przepisy art. 103 ust. 3–9 i art. 104 ust. 2 stosuje się odpowiednio.</p> <p>7. W przypadku gdy podmiot kontrolowany nie zgadza się z ustaleniami zawartymi w raporcie, może zgłosić umotywowane zastrzeżenia co do ustaleń w nim zawartych powiatowemu lekarzowi weterynarii, o którym mowa w ust. 1, w terminie 14 dni od dnia doręczenia tego raportu, chyba że bezpośrednio po zakończeniu kontroli na miejscu podmiot kontrolowany, który był obecny podczas tej kontroli, zgłosił osobie, która wykonywała czynności kontrolne, umotywowane zastrzeżenia co do ustaleń zawartych w raporcie.</p> <p>8. Powiatowy lekarz weterynarii, o którym mowa w ust. 1, uwzględniając zgłoszone zastrzeżenia, uzupełnia ustalenia zawarte w raporcie. W przypadku nieuwzględnienia zgłoszonych zastrzeżeń powiatowy lekarz weterynarii, o którym mowa w ust. 1, przekazuje zgłoszone zastrzeżenia, wraz ze swoim stanowiskiem do tych zastrzeżeń i raportem, właściwemu kierownikowi biura powiatowego Agencji.</p> <p>9. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, wymogi podstawowe wskazane w załączniku III do rozporządzenia 2021/2115, do których kontroli jest właściwy powiatowy lekarz weterynarii, oraz rodzaj przeprowadzanych</p>	
--	--	--	---	--

				kontroli, mając na względzie zapewnienie prawidłowego przeprowadzania tych kontroli.	
Art. 83 ust. 6 rozporządzenia 2021/ 2116	<p>6. W celu wypełnienia swoich obowiązków w zakresie kontroli określonych w ust. 1–4 państwa członkowskie:</p> <p>a) uwzględniają kontrole na miejscu w celu sprawdzenia, czy beneficjenci wypełniają obowiązki określone w tytule III rozdział I sekcja 2 rozporządzenia (UE) 2021/2115;</p> <p>b) w zależności od wymogów, norm, aktów prawnych lub obszarów warunkowości, mogą podjąć decyzję o przeprowadzaniu kontroli, w tym kontroli administracyjnych, w ramach systemów kontroli stosowanych w odniesieniu do danego wymogu, normy, aktu prawnego lub obszaru stosowania warunkowości, pod warunkiem że skuteczność tych kontroli jest co najmniej równa skuteczności kontroli na miejscu, o których mowa w lit. a);</p> <p>c) w stosownych przypadkach mogą wykorzystywać teledetekcję lub system monitorowania obszarów lub inne odpowiednie technologie pomagające im w przeprowadzaniu kontroli na miejscu, o których mowa w lit. a);</p> <p>d) określają próbę, która zostanie poddana kontrolom na miejscu, o których mowa w lit. a) i które mają być przeprowadzane co roku na podstawie analizy ryzyka; próba ta:</p> <p>(i) uwzględnia strukturę gospodarstwa, nieodłączne ryzyko niezgodności oraz – w stosownych przypadkach – korzystanie przez beneficjentów z usług doradczych dla rolników, o których mowa w art. 15 rozporządzenia (UE) 2021/2115, i wynika z zastosowania w odniesieniu do tych elementów współczynników ważenia;</p> <p>(ii) uwzględnia element losowy; oraz</p> <p>(iii) obejmuje co najmniej 1 % beneficjentów wyszczególnionych w ust. 1 niniejszego artykułu;</p> <p>e) jeżeli chodzi o obowiązki związane z warunkowością w związku z dyrektywą Rady 96/22/WE (1), uznają zastosowanie określonego</p>	T	Art. 102	<p>Art. 102. 1. Przestrzeganie norm lub wymogów podstawowych może podlegać kontroli administracyjnej zgodnie z art. 83 ust. 6 lit. b rozporządzenia 2021/2116.</p> <p>2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić, w drodze rozporządzenia, normy lub wymogi podstawowe, których przestrzeganie może podlegać kontroli, o której mowa w ust. 1, mając na względzie możliwość wykorzystania w kontroli administracyjnej informacji zgromadzonych w systemach teleinformatycznych Agencji oraz zapewnienie, że kontrole administracyjne odnośnie do tych norm lub wymogów podstawowych są co najmniej tak samo skuteczne jak kontrole na miejscu, a także zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1, 3 i 4.</p>	

	<p>poziomu prób kontrolnych przewidzianego w planach dotyczących monitorowania za spełnienie wymogu w zakresie minimalnego wskaźnika określonego w lit. d) niniejszego ustępu;</p> <p>f) w ramach stosowania uproszczonego systemu kontroli, o którym mowa w ust. 2, mogą podjąć decyzję o wyłączeniu z kontroli na miejscu, o których mowa w lit. a) niniejszego ustępu, weryfikacji zgodności z obowiązkami określonymi w tej literze, jeśli można dowieść, że przypadki niezapewnienia przez danych beneficjentów zgodności z przepisami nie mogły mieć istotnych konsekwencji dla osiągnięcia celów odnośnych aktów prawnych i norm.</p>				
Art. 12 ust. 3 rozporządzenia 2021/2115	3. Akty prawne, o których mowa w załączniku III, dotyczące wymogów podstawowych w zakresie zarządzania, stosuje się w wersji mającej zastosowanie oraz – w przypadku dyrektyw – w wersji wdrożonej przez państwa członkowskie.	T	Art. 105 ust. 9	9. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, wymogi podstawowe wskazane w załączniku III do rozporządzenia 2021/2115, do których kontroli jest właściwy powiatowy lekarz weterynarii, oraz rodzaj przeprowadzanych kontroli, mając na względzie zapewnienie prawidłowego przeprowadzania tych kontroli.	
Artykuł 80 rozporządzenia 2021/2115	<p>Artykuł 80</p> <p>Przepisy szczegółowe dotyczące instrumentów finansowych</p> <p>1. Wsparcia w postaci instrumentów finansowych, o których mowa w art. 58 rozporządzenia (UE) 2021/1060 można udzielić w ramach rodzajów interwencji, o których mowa w art. 73–78 niniejszego rozporządzenia.</p> <p>2. W przypadku gdy wsparcie przyznawane jest w formie instrumentów finansowych, zastosowanie mają definicje „instrumentu finansowego”, „produktu finansowego”, „ostatecznego odbiorcy”, „funduszu zarządzającego”, „funduszu szczegółowego”, „efektu dźwigni”, „współczynnika mnożnikowego”, „kosztów zarządzania” i „opłat za zarządzanie” ustanowione w art. 2 rozporządzenia (UE) 2021/1060 oraz przepisy tytułu V rozdział II sekcja II tego rozporządzenia.</p> <p>Ponadto stosuje się przepisy ust. 3, 4 i 5 niniejszego artykułu.</p> <p>3. Zgodnie z art. 58 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/1060 kapitał obrotowy, w tym samodzielny</p>	T	Rozdział 7 Instrumenty finansowe (Art. 107–110)	<p>Rozdział 7</p> <p>Instrumenty finansowe</p> <p>Art. 107. 1. Instytucja zarządzająca może zapewnić wkład finansowy rzecz instrumentów finansowych ze środków Planu na na zasadach określonych w art. 59 rozporządzenia 2021/1060.</p> <p>2. Podmiotem wdrażającym instrument finansowy może być podmiot wskazany w art. 59 ust. 3 rozporządzenia 2021/1060, w szczególności Bank Gospodarstwa Krajowego.</p> <p>3. Umowa o finansowaniu, o której mowa w art. 59 ust. 5 rozporządzenia 2021/1060, zwana dalej „umową o finansowaniu”, jest zawierana między instytucją zarządzającą a podmiotem wdrażającym instrument finansowy.</p> <p>4. Niezwłocznie po zawarciu umowy o finansowaniu instytucja zarządzająca przekazuje kopię tej umowy agencji płatniczej.</p> <p>5. Agencja płatnicza:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przeprowadza kontrole, o których mowa w art. 60 ust. 2 rozporządzenia 2021/2116; 2) pozyskuje, gromadzi, opracowuje i przekazuje instytucji zarządzającej dane i informacje dotyczące wdrażania instrumentów finansowych niezbędne do monitorowania realizacji i ewaluacji Planu; 	

	<p>kapitał obrotowy, może być wydatkiem kwalifikowalnym na mocy art. 73, 74, 76, 77 i 78 niniejszego rozporządzenia, jeżeli przyczynia się do osiągnięcia co najmniej jednego celu szczegółowego związanego z daną interwencją. Wsparcie na finansowanie samodzielnego kapitału obrotowego na mocy któregośkolwiek z tych artykułów może być udzielane bez wymogu, aby ostateczny odbiorca otrzymywał wsparcie na inne wydatki na mocy tego samego artykułu.</p> <p>W przypadku działań objętych zakresem stosowania art. 42 TFUE całkowita kwota wsparcia z tytułu kapitału obrotowego udzielonego ostatecznemu odbiorcy nie przekracza ekwiwalentu dotacji brutto wynoszącego 200 000 EUR w okresie trzech lat obrotowych.</p> <p>4. Na zasadzie odstępstwa od art. 73, 74, 76, 77 i 78 poziomy wsparcia określone w tych artykułach nie mają zastosowania do finansowania samodzielnego kapitału obrotowego.</p> <p>5. Wydatki kwalifikowalne w ramach instrumentu finansowego stanowi łączna kwota poniesionych kwalifikowalnych wydatków publicznych, z wyłączeniem dodatkowego finansowania krajowego, o którym mowa w art. 115 ust. 5, lub, w przypadku gwarancji – przeznaczona na umowy gwarancyjne z instrumentu finansowego w okresie kwalifikowalności. Kwota ta odpowiada:</p> <p>a) płatnościom na rzecz ostatecznych odbiorców, w przypadku pożyczek, inwestycji kapitałowych i quasi-kapitałowych;</p> <p>b) zasobom zaangażowanym w ramach umów gwarancyjnych, zaległych lub takich, których termin zapadalności już upłynął, w celu pokrycia ewentualnych strat, wynikających z żądania wypłaty środków z gwarancji, obliczonych na podstawie współczynnika mnożnikowego ustanowionego na potrzeby odpowiednich potwierdzonych gwarancją nowych wypłaconych pożyczek lub inwestycji kapitałowych na rzecz ostatecznych odbiorców;</p> <p>c) płatnościom dla lub na rzecz ostatecznych odbiorców, w przypadku gdy instrumenty finansowe</p>		<p>3) weryfikuje na żądanie podmiotu wdrażającego instrument finansowy, czy ostateczny odbiorca jest podmiotem wykluczonym z możliwości otrzymania pomocy.</p> <p>6. Kontrolom, o których mowa w art. 60 ust. 2 rozporządzenia 2021/2116, oprócz podmiotu wdrażającego instrument finansowy podlegają instytucje finansowe współpracujące z podmiotem wdrażającym instrument finansowy przy wdrażaniu instrumentów finansowych. Do tych kontroli przepisy art. 103 i art. 104 stosuje się odpowiednio.</p> <p>7. Instytucja zarządzająca może przeprowadzać kontrole podmiotu wdrażającego instrument finansowy, instytucji finansowych współpracujących przy wdrażaniu instrumentów finansowych oraz ostatecznych odbiorców w zakresie wdrażania instrumentów finansowych pod względem zgodności z postanowieniami Planu, przepisami prawa powszechnie obowiązującego, wytycznymi instytucji zarządzającej oraz umową o finansowaniu. Do tych kontroli przepisy art. 103 i art. 104 stosuje się odpowiednio, z tym że korespondencja między instytucją zarządzającą a podmiotem kontrolowanym jest prowadzona na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej, a do wymiany tej korespondencji nie wykorzystuje się systemu teleinformatycznego Agencji.</p> <p>Art. 108. Oprócz elementów określonych w załączniku X do rozporządzenia 2021/1060 umowa o finansowaniu zawiera co najmniej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) oznaczenie jej przedmiotu i stron; 2) określenie warunków i terminów wypłaty środków finansowych; 3) zobowiązanie podmiotu wdrażającego instrument finansowy do poddania się kontroli w zakresie prawidłowości wdrażania instrumentu finansowego w ramach Planu prowadzonej przez instytucję zarządzającą, agencję płatniczą, jednostkę certyfikującą, przedstawicieli Komisji Europejskiej oraz innych instytucji uprawnionych do przeprowadzenia kontroli; 4) określenie warunków rozwiązania umowy o finansowaniu; 5) określenie warunków i sposobu zwrotu środków finansowych, o których mowa w art. 103 ust. 6 rozporządzenia 2021/1060; 6) zobowiązanie podmiotu wdrażającego instrument finansowy do pozyskania informacji, o których mowa w art. 131 rozporządzenia 2021/2115, w tym danych osobowych, od ostatecznych odbiorców i ich udostępniania instytucji zarządzającej, agencji płatniczej oraz podmiotowi wykonującemu ewaluację, o których mowa w art. 140 rozporządzenia 2021/2115. 	
--	--	--	---	--

	<p>łączone są z innymi wkładami Unii w ramach pojedynczej operacji instrumentu finansowego zgodnie z art. 58 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/1060;</p> <p>d) płatnościom z tytułu opłat za zarządzanie i zwrotom kosztów zarządzania poniesionych przez podmioty wdrażające instrument finansowy.</p> <p>W przypadku gdy instrument finansowy jest wdrażany w trakcie kolejnych okresów programowania, można udzielić wsparcia ostatecznym odbiorcom lub na ich rzecz, obejmującego m.in. koszty zarządzania i opłaty za zarządzanie, w oparciu o ustalenia zawarte w ramach poprzedniego okresu programowania, pod warunkiem że takie wsparcie jest zgodne z zasadami kwalifikowalności obowiązującymi w kolejnym okresie programowania. W takich przypadkach kwalifikowalność wydatków przedstawionych w deklaracjach wydatków jest określana zgodnie z zasadami danego okresu programowania.</p> <p>Do celów akapitu pierwszego lit. b) jeżeli podmiot korzystający z gwarancji nie wypłacił ostatecznym odbiorcom planowanej kwoty w odniesieniu do nowych pożyczek, inwestycji kapitałowych lub quasi-kapitałowych zgodnie ze współczynnikiem mnożnikowym, wydatki kwalifikowalne pomniejsza się proporcjonalnie. Współczynnik mnożnikowy można zmienić, w przypadku gdy jest to uzasadnione późniejszymi zmianami warunków rynkowych. Taka zmiana nie ma mocy wstecznej.</p> <p>Do celów niniejszego ustępu akapit pierwszy lit. d) opłaty za zarządzanie są oparte na realizacji celów. W przypadku gdy podmioty wdrażające fundusz powierniczy wybierane są w drodze bezpośredniego udzielenia zamówienia zgodnie z art. 59 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/1060, kwota kosztów zarządzania i opłat za zarządzanie wypłacana tym podmiotom, którą można zadeklarować jako wydatki kwalifikowalne, nie przekracza progu wynoszącego 5 % łącznej kwoty kwalifikowalnych wydatków publicznych wypłaconej ostatecznym odbiorcom w formie pożyczek lub przeznaczonych na</p>			<p>Art. 109. 1. Środki finansowe są wypłacane na wniosek o płatność składany do agencji płatniczej przez podmiot wdrażający instrument finansowy.</p> <p>2. Po zawarciu umowy o finansowaniu, agencja płatnicza dokonuje wypłaty środków finansowych niezwłocznie po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku o płatność, o którym mowa w ust. 1, zgodnie z warunkami określonymi w art. 92 rozporządzenia 2021/1060.</p> <p>Art. 110. 1. Środki finansowe przypisane do wkładu finansowego z Planu oraz odsetki i inne przychody, a także zyski powstałe na skutek obrotu tymi środkami po wykonaniu zobowiązań wynikających z umowy o finansowaniu podlegają zwrotowi na rachunek wskazany przez instytucję zarządzającą.</p> <p>2. Dysponentem środków finansowych, odsetek i innych przychodów, a także zysków, o których mowa w ust. 1, jest minister właściwy do spraw rozwoju wsi.</p> <p>3. Środki finansowe, odsetki i inne przychody, a także zyski, o których mowa w ust. 1, nie stanowią dochodu dysponenta ani podmiotów, którym mogą być przekazywane.</p> <p>4. Środki finansowe, odsetki i inne przychody, a także zyski, o których mowa w ust. 1, przekazuje się w celu ponownego wykorzystania zgodnie z art. 62 rozporządzenia 2021/1060 na pokrycie kosztów i wydatków związanych z udzielaniem poręczeń i gwarancji, o których mowa w art. 34g ust. 2 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1613 oraz z 2023 r. poz. 28 i ...), na rzecz podmiotów działających w sektorze rolnym, leśnym lub na obszarach wiejskich. Z chwilą przekazania tych środków minister właściwy do spraw rozwoju wsi przestaje być ich dysponentem.</p>	
--	---	--	--	---	--

	<p>umowy gwarancyjne oraz do 7 % łącznej kwoty kwalifikowalnych wydatków publicznych wypłaconej ostatecznym odbiorcom w formie inwestycji kapitałowych i quasi-kapitałowych.</p> <p>W przypadku gdy podmioty wdrażające fundusz szczegółowy wybierane są w drodze bezpośredniego udzielenia zamówienia zgodnie z art. 59 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/1060, kwota kosztów zarządzania i opłat za zarządzanie wypłacana tym podmiotom, którą można zadeklarować jako wydatki kwalifikowalne, nie przekracza progu wynoszącego do 7 % łącznej kwoty kwalifikowalnych wydatków publicznych wypłaconej ostatecznym odbiorcom w formie pożyczek lub przeznaczonej na umowy gwarancyjne oraz do 15 % łącznej kwoty kwalifikowalnych wydatków publicznych wypłaconej ostatecznym odbiorcom w formie inwestycji kapitałowych lub quasi-kapitałowych.</p> <p>Do celów akapitu pierwszego lit. d), w przypadku gdy podmioty wdrażające fundusz powierniczy lub fundusze szczegółowe są wybierane w drodze procedury przetargowej zgodnie z mającym zastosowanie prawem, kwota kosztów zarządzania i opłat za zarządzanie jest ustalana w umowie o finansowaniu i odzwierciedla wynik procedury przetargowej.</p> <p>W przypadku gdy opłaty manipulacyjne lub dowolna ich część są pobierane od ostatecznych odbiorców, nie mogą one być deklarowane jako wydatki kwalifikowalne.</p>				
Art. 60 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia 2021/2116	2. Kontrole operacji otrzymujących pomoc z instrumentów finansowych, o których mowa w art. 58 rozporządzenia (UE) 2021/1060, przeprowadza się wyłącznie na poziomie funduszu powierniczego i funduszy szczegółowych, a w kontekście funduszy gwarancyjnych – na poziomie jednostek udzielających nowych pożyczek potwierdzonych gwarancją.	T	Art. 107 ust. 5 pkt 1	5. Agencja płatnicza: 1) przeprowadza kontrole, o których mowa w art. 60 ust. 2 rozporządzenia 2021/2116;	

<p>Art. 60 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia 2021/2116</p>	<p>2. Kontrole operacji otrzymujących pomoc z instrumentów finansowych, o których mowa w art. 58 rozporządzenia (UE) 2021/1060, przeprowadza się wyłącznie na poziomie funduszu powierniczego i funduszy szczegółowych, a w kontekście funduszy gwarancyjnych – na poziomie jednostek udzielających nowych pożyczek potwierdzonych gwarancją.</p>	<p>T</p>	<p>Art. 107 ust. 6 i 7</p>	<p>6. Kontrolom, o których mowa w art. 60 ust. 2 rozporządzenia 2021/2116, oprócz podmiotu wdrażającego instrument finansowy, podlegają instytucje finansowe współpracujące z podmiotem wdrażającym instrument finansowy przy wdrażaniu instrumentów finansowych. Do tych kontroli przepisy art. 103 i art. 104 stosuje się odpowiednio.</p> <p>7. Instytucja zarządzająca może przeprowadzać kontrole podmiotu wdrażającego instrument finansowy, instytucji finansowych współpracujących przy wdrażaniu instrumentów finansowych oraz ostatecznych odbiorców w zakresie wdrażania instrumentów finansowych pod względem zgodności z postanowieniami Planu, przepisami prawa powszechnie obowiązującego, wytycznymi instytucji zarządzającej oraz umową o finansowaniu. Do tych kontroli przepisy art. 103 i art. 104 stosuje się odpowiednio, z tym że korespondencja między instytucją zarządzającą a podmiotem kontrolowanym jest prowadzona na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej, a do wymiany tej korespondencji nie wykorzystuje się systemu teleinformatycznego Agencji.</p>	
<p>Art. 125 rozporządzenia 2021/2115</p>	<p>Artykuł 125 Pomoc techniczna z inicjatywy państw członkowskich</p> <p>1. Z inicjatywy państwa członkowskiego z EFRROW można wspierać działania niezbędne do skutecznego zarządzania wsparciem związanym z planem strategicznym WPR i wdrażania tego wsparcia, w tym utworzenia i funkcjonowania krajowych sieci WPR, o których mowa w art. 126 ust. 1. Działania, o których mowa w niniejszym ustępie, mogą dotyczyć poprzednich okresów programowania oraz kolejnych okresów wdrażania planów strategicznych WPR.</p> <p>2. Wspierane mogą być też działania instytucji funduszu wiodącego zgodnie z art. 31 ust. 4, 5 i 6 rozporządzenia (UE) 2021/1060, pod warunkiem że LEADER otrzymuje wsparcie z EFRROW.</p> <p>3. Pomoc techniczna z inicjatywy państw członkowskich nie obejmuje finansowania jednostek certyfikujących, o których mowa w art. 12 rozporządzenia (UE) 2021/2116.</p>	<p>T</p>	<p>Rozdział 8 Przyznawanie i wypłata pomocy technicznej (Art. 111)</p>	<p>Rozdział 8 Przyznawanie i wypłata pomocy technicznej</p> <p>Art. 111. 1. Pomoc techniczna jest przyznawana:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) na wnioski organu lub jednostki organizacyjnej realizujących działania określone w art. 125 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115, jeżeli są spełnione warunki przyznania pomocy technicznej określone w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, w przepisach ustawy oraz w regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy technicznej; 2) do wysokości limitu środków stanowiącego równowartość w złotych określonej w Planie kwoty środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich przeznaczonych na pomoc techniczną powiększonej o wysokość kwoty krajowych środków publicznych przeznaczonych na współfinansowanie pomocy technicznej; 3) na podstawie umowy o przyznaniu pomocy technicznej. <p>2. Do przyznawania i wypłaty pomocy technicznej stosuje się odpowiednio przepisy ustawy dotyczące przyznawania i wypłaty pomocy na podstawie umowy.</p>	

<p>Art. 126 ust. 1, 3 i 4 rozporządzenia 2021/2115 PT</p>	<p>Artykuł 126</p> <p>Krajowe i europejskie sieci ds. WPR</p> <p>1. Najpóźniej 12 miesięcy po zatwierdzeniu przez Komisję planu strategicznego WPR każde państwo członkowskie tworzy krajową sieć ds. wspólnej polityki rolnej (zwaną dalej „krajową siecią WPR”) na potrzeby kontaktów na szczeblu krajowym między organizacjami i organami administracji, doradcami, naukowcami i innymi podmiotami zaangażowanymi w innowacje oraz innymi podmiotami w dziedzinie rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich. Krajowa sieć WPR opiera się na dotychczasowych doświadczeniach i praktykach w zakresie tworzenia sieci kontaktów w państwach członkowskich.</p> <p>3. Tworzenie sieci kontaktów za pośrednictwem krajowych i europejskich sieci WPR ma następujące cele:</p> <p>a) zwiększenie zaangażowania wszystkich odpowiednich zainteresowanych stron we wdrażanie planów strategicznych WPR oraz, w stosownych przypadkach, w ich opracowywanie;</p> <p>b) wspieranie organów administracji państw członkowskich w realizacji planów strategicznych WPR oraz przejściu na model realizacji oparty na realizacji celów;</p> <p>c) przyczynienie się do podniesienia jakości działań służących wdrażaniu planów strategicznych WPR;</p> <p>d) przyczynienie się do informowania ogółu społeczeństwa i potencjalnych beneficjentów o WPR i o możliwościach finansowania;</p> <p>e) sprzyjanie innowacyjności w rolnictwie i rozwoju obszarów wiejskich oraz wspieranie wzajemnego uczenia się i włączania wszystkich zainteresowanych stron w procesy wymiany i rozwijania wiedzy oraz wspieranie interakcji między takimi stronami;</p> <p>f) przyczynianie się do rozwijania zdolności i prowadzenia działań w zakresie monitorowania i oceny;</p>	<p>T</p>	<p>Rozdział 9</p> <p>Krajowa sieć obszarów wiejskich (Art. 112)</p>	<p>Rozdział 9</p> <p>Krajowa sieć obszarów wiejskich+</p> <p>Art. 112. 1. Funkcjonowanie krajowej sieci obszarów wiejskich+ będącej krajową siecią, o której mowa w art. 126 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115, zwanej dalej „KSOW+”, zapewniają:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) instytucja zarządzająca; 2) Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie, zwane dalej „CDR” – jako jednostka centralna; 3) samorządy województw i wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego – jako jednostki regionalne; 4) Agencja – jako jednostka realizująca zadania informacyjno-promocyjne dotyczące Planu i wdrażanych przez nią interwencji. <p>2. Instytucja zarządzająca oraz jednostki, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, stwarzają możliwości włączenia się w funkcjonowanie KSOW+ podmiotom aktywnie działającym na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa.</p> <p>3. Do zadań instytucji zarządzającej należy zapewnienie funkcjonowania KSOW+, w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wydawanie wytycznych jednostkom, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4, w zakresie funkcjonowania KSOW+; te wytyczne nie mogą dotyczyć rozstrzygnięcia co do istoty sprawy indywidualnej, a do tych wytycznych przepisów art. 6 ust. 3–7 nie stosuje się; 2) przygotowanie we współpracy z jednostkami, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4, planu działania i strategii komunikacji oraz ich zmian; 3) akceptowanie planu operacyjnego opracowanego przez jednostkę centralną; 4) realizacja operacji w ramach planu operacyjnego, o którym mowa w pkt 3. <p>4. W ramach zapewnienia funkcjonowania KSOW+ instytucja zarządzająca może również:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przeprowadzać kontrole jednostek, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4, w zakresie funkcjonowania KSOW+ pod względem zgodności z postanowieniami Planu, przepisami prawa powszechnie obowiązującego, wytycznymi instytucji zarządzającej, planem działania oraz strategią komunikacji; do tych kontroli stosuje się odpowiednio przepisy o kontroli w administracji rządowej określające zasady i tryb przeprowadzania kontroli; 	
---	---	----------	---	---	--

	<p>g) przyczynianie się do rozpowszechniania rezultatów planów strategicznych WPR.</p> <p>Cel określony w akapicie pierwszym lit. d) należy realizować w szczególności za pośrednictwem krajowych sieci WPR.</p> <p>4. Zadania krajowych i europejskich sieci WPR służące realizacji celów określonych w ust. 3 polegają na:</p> <p>a) gromadzeniu, analizie i upowszechnianiu informacji na temat działań i dobrych praktyk wdrażanych lub wspieranych w ramach planów strategicznych WPR, a także przeprowadzaniu analiz na temat zmian sytuacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, mających znaczenie dla celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 i 2;</p> <p>b) przyczynianiu się do zbudowania zdolności administracji państw członkowskich i innych podmiotów zaangażowanych we wdrażanie planów strategicznych WPR, w tym w zakresie procesów monitorowania i ewaluacji;</p> <p>c) tworzeniu platform, organizacji forów i wydarzeń ułatwiających wymianę doświadczeń między zainteresowanymi stronami oraz wzajemne uczenie się, w tym w stosownych przypadkach prowadzenie wymian z sieciami kontaktów w państwach trzecich;</p> <p>d) gromadzeniu informacji i ułatwianiu ich upowszechniania, a także tworzeniu sieci kontaktów w ramach finansowanych struktur i projektów, takich jak lokalne grupy działania, o których mowa w art. 33 rozporządzenia (UE) 2021/1060, grupy operacyjne EPI, o których mowa w art. 127 ust. 3 niniejszego rozporządzenia, oraz równoważnych struktur i projektów;</p> <p>e) wspieraniu projektów współpracy między grupami operacyjnymi EPI, o których mowa w art. 127 ust. 3 niniejszego rozporządzenia, lokalnymi grupami działania, o których mowa w art. 33 rozporządzenia (UE) 2021/1060, lub podobnymi lokalnymi strukturami na rzecz rozwoju, w tym współpracy międzynarodowej;</p>			<p>2) żądać przedstawienia przez jednostki, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4, informacji w zakresie funkcjonowania KSOW+ i udostępniania dokumentów w tym zakresie.</p> <p>5. Do zadań jednostki centralnej należy zapewnienie funkcjonowania KSOW+ na poziomie krajowym oraz, w zakresie niezastrzeżonym dla jednostek regionalnych, na poziomie wojewódzkim.</p> <p>6. W ramach zapewnienia funkcjonowania KSOW+ na poziomie krajowym jednostka centralna w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) opracowuje plan operacyjny uwzględniający operacje jednostki centralnej oraz operacje zgłoszone do tego planu przez instytucję zarządzającą oraz jednostki, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 4, zgodnie z instrukcją opracowaną przez jednostkę centralną; 2) przygotowuje roczne sprawozdanie z działalności KSOW+; 3) identyfikuje podmioty aktywnie działające na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa; 4) umożliwia zidentyfikowanym podmiotom działającym na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa, zwanym dalej „partnerami KSOW+”, włączenie się w realizację działań KSOW+; 5) zapewnia obsługę organu opiniodawczo-doradczego do spraw KSOW+ powołanego na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 2; 6) może powoływać grupy tematyczne, a w przypadku ich powołania – wspiera realizację ich zadań; 7) koordynuje i wspiera realizację zadań sieci tematycznych dotyczących innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich oraz gospodarstw demonstracyjnych; 8) może wspierać tworzenie innych sieci tematycznych niż wymienione w pkt 7, a w przypadku ich utworzenia – koordynuje i wspiera realizację ich zadań; 9) ułatwia współpracę i przepływ informacji między instytucją zarządzającą, jednostkami, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4, partnerami KSOW+ oraz innymi podmiotami aktywnie działającymi na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa; 10) współpracuje z europejską siecią, o której mowa w art. 126 ust. 2 rozporządzenia 2021/2115; 11) realizuje operacje w ramach planu operacyjnego na poziomie krajowym. <p>7. Do zadań jednostki regionalnej należy zapewnienie funkcjonowania KSOW+ w województwie oraz realizacja operacji w ramach planu operacyjnego, przy czym samorzady województw realizują zadania związane z rozwojem obszarów wiejskich.</p>	
--	---	--	--	--	--

	<p>f) rozwijaniu powiązań z innymi strategiami lub sieciami kontaktów finansowanymi przez Unię;</p> <p>g) przyczynianiu się do dalszego rozwoju WPR i przygotowywaniu kolejnych okresów wdrażania planów strategicznych WPR;</p> <p>h) w przypadku krajowych sieci WPR – uczestnictwie w działalności europejskiej sieci WPR i wnoszeniu wkładu w tę działalność;</p> <p>i) w przypadku europejskiej sieci WPR – współpracy z krajowymi sieciami WPR i wnoszeniu wkładu w ich działalność.</p>			<p>8. W ramach zapewnienia funkcjonowania KSOW+ w województwie, o którym mowa w ust. 7, jednostka regionalna w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zgłasza operacje realizowane na poziomie województwa i ich zmiany do planu operacyjnego zgodnie z instrukcją opracowaną przez jednostkę centralną; 2) przygotowuje roczne sprawozdanie z działalności KSOW+ w zakresie dotyczącym województwa; 3) identyfikuje podmioty aktywnie działające w województwie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa; 4) umożliwia partnerom KSOW+ włączenie się w realizację działań KSOW+; 5) może powoływać grupy tematyczne, a w przypadku ich powołania – wspiera realizację ich zadań; 6) realizuje zadania sieci tematycznych dotyczących innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich oraz gospodarstw demonstracyjnych – w przypadku wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego; 7) może uczestniczyć w realizacji zadań sieci tematycznych, o których mowa w ust. 6 pkt 8; 8) ułatwia współpracę i przepływ informacji między partnerami KSOW+ i innymi podmiotami aktywnie działającymi w województwie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich lub rolnictwa; 9) informuje i rozpowszechnia informacje o Planie, w tym określone w art. 123 ust. 2 lit. k rozporządzenia 2021/2115, w zakresie określonym w strategii komunikacji. <p>9. Samorząd województwa może powierzyć wykonywanie zadań jednostki regionalnej innemu podmiotowi na podstawie umowy.</p> <p>10. Agencja przekazuje instytucji zarządzającej oraz jednostce centralnej, na ich wniosek, dane, w tym dane osobowe, niezbędne do realizacji zadania, o którym mowa w art. 126 ust. 4 lit. a rozporządzenia 2021/2115.</p>	
<p>Artykuł 123 ust. 2 lit. k akapit pierwszy rozporządzenia 2021/2115</p>	<p>2. Instytucja zarządzająca odpowiada za zarządzanie planem strategicznym WPR i za wdrożenie go w efektywny, skuteczny i prawidłowy sposób. W szczególności zapewnia:</p> <p>k) upowszechnianie informacji o planie strategicznym WPR, w tym z wykorzystaniem krajowej sieci WPR, poprzez informowanie:</p> <p>(i) potencjalnych beneficjentów, organizacji branżowych, partnerów gospodarczych i społecznych, podmiotów zaangażowanych w</p>	T	<p>Art. 112 ust. 1 pkt 4 oraz ust. 8 pkt 9</p>	<p>Art. 112. 1. Funkcjonowanie krajowej sieci obszarów wiejskich+ będącej krajową siecią, o której mowa w art. 126 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115, zwanej dalej „KSOW+”, zapewniają:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4) Agencja – jako jednostka realizująca zadania informacyjno-promocyjne dotyczące Planu i wdrażanych przez nią interwencji. <p>8. W ramach zapewnienia funkcjonowania KSOW+ w województwie, o którym mowa w ust. 7, jednostka regionalna w szczególności:</p>	

	<p>promowanie równości mężczyzn i kobiet oraz odpowiednich organizacji pozarządowych, w tym organizacji zajmujących się kwestiami środowiska naturalnego, o możliwościach oferowanych przez plan strategiczny WPR i zasadach dostępu do finansowania w ramach planu strategicznego WPR; oraz</p> <p>(ii) rolników, innych beneficjentów i ogółu społeczeństwa o wspieraniu przez Unię rolnictwa oraz rozwoju obszarów wiejskich za pomocą planu strategicznego WPR.</p> <p>Stosownie do sytuacji, w przypadku wsparcia finansowanego przez EFRG państwa członkowskie umożliwiają instytucji zarządzającej korzystanie z narzędzi i struktur służących widoczności i komunikacji wykorzystywanych przez EFRROW.</p>			9) informuje i rozpowszechnia informacje o Planie, w tym określone w art. 123 ust. 2 lit. k rozporządzenia 2021/2115, w zakresie określonym w strategii komunikacji.	
Art. 15 rozporządzenia 2021/2115	<p>Artykuł 15</p> <p>Usługi doradcze dla rolników</p> <p>1. Państwa członkowskie włączają do swoich planów strategicznych WPR system świadczenia usług doradczych dla rolników i innych beneficjentów wsparcia w ramach WPR w zakresie gospodarowania gruntami oraz prowadzenia gospodarstwa (zwany dalej „usługami doradczymi dla rolników”). Państwa członkowskie mogą opierać się na istniejących systemach.</p> <p>2. Usługi doradcze dla rolników – świadczone z uwzględnieniem istniejących praktyk rolniczych – obejmują wymiar gospodarczy, środowiskowy i społeczny oraz dostarczają aktualnej wiedzy technologicznej i naukowej opierającej się na wynikach opracowanych badań naukowych i projektów innowacyjnych, w tym w odniesieniu do dostarczania dóbr publicznych.</p> <p>W ramach usług doradczych dla rolników oferowana jest stosowna pomoc w całym cyklu rozwoju gospodarstwa, w tym w zakresie rozpoczynania działalności po raz pierwszy, konwersji systemów produkcji w odpowiedzi na potrzeby konsumentów, innowacyjnych praktyk, technik rolniczych służących zwiększaniu odporności na zmianę klimatu, w tym agroleśnictwa i agroekologii, poprawy dobrostanu zwierząt oraz w razie</p>	T	Rozdział 10 Usług i doradcze transfer wiedzy (Art. 113–117)	<p>Rozdział 10</p> <p>Usługi doradcze dla rolników i transfer wiedzy</p> <p>Art. 113. 1. Usługi doradcze, o których mowa w art. 15 ust. 4 lit. a, b, d oraz f–h rozporządzenia 2021/2115, świadczą osoby fizyczne wpisane na listę doradców rolniczych.</p> <p>2. Usługi doradcze, o których mowa w art. 15 ust. 4 lit. a i b rozporządzenia 2021/2115, w zakresie sporządzenia dokumentacji przyrodniczej stanowiącej szczegółową charakterystykę danego siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków oraz sporządzania planu działalności rolnośrodowiskowej w części dotyczącej interwencji, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 1 i 2, świadczą osoby fizyczne wpisane na listę ekspertów przyrodniczych.</p> <p>3. Usługi doradcze, o których mowa w art. 15 ust. 4 lit. c rozporządzenia 2021/2115, świadczą osoby fizyczne będące lekarzami weterynarii posiadającymi prawo wykonywania zawodu lekarza weterynarii na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz lekarzami weterynarii, o których mowa w art. 2h ustawy z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1140 oraz z 2022 r. poz. 1570 i 1616).</p> <p>4. Usługi doradcze, o których mowa w art. 15 ust. 4 lit. e rozporządzenia 2021/2115, świadczą jednostki doradztwa rolniczego w ramach sieci tematycznej dotyczącej innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich.</p> <p>5. Listy, o których mowa w ust. 1 i 2, są prowadzone przez dyrektora CDR, który umieszcza je na stronie internetowej CDR.</p>	

	<p>konieczności norm bezpieczeństwa i wsparcia społecznego.</p> <p>Usługi doradcze dla rolników są zintegrowane z powiązаныmi między sobą usługami świadczonymi przez podmioty świadczące usługi doradcze dla rolników, przez naukowców, organizacje rolników i inne odpowiednie zainteresowane strony tworzące AKIS.</p> <p>3. Państwa członkowskie zapewniają, aby udzielane doradztwo było bezstronne oraz aby doradcy świadczący usługi doradcze byli odpowiednio wykwalifikowani i stosownie przeszkoleni i nie pozostawali w konflikcie interesów.</p> <p>4. Usługi doradcze dla rolników są dostosowane do różnych rodzajów produkcji i gospodarstw i obejmują co najmniej:</p> <p>a) wszystkie wymogi, warunki i zobowiązania w dziedzinie zarządzania mające zastosowanie do rolników i innych beneficjentów i ustanowione w planie strategicznym WPR, w tym wymogi i normy związane z warunkowością i warunki interwencji, jak również informacje na temat instrumentów finansowych i biznesplanów określonych w ramach planu strategicznego WPR;</p> <p>b) wymogi ustanowione przez państwa członkowskie do celów wdrażania dyrektywy 92/43/EWG, dyrektywy 2000/60/WE, art. 55 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 (5), dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE (6), dyrektywy 2009/128/WE, dyrektywy 2009/247/WE, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 (7), rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2031 (8) i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 (9);</p> <p>c) praktyki rolnicze zapobiegające rozwojowi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe, jak określono w komunikacie Komisji z dnia 29 czerwca 2017 r. zatytułowanym „Europejski plan działania «Jedno zdrowie» na rzecz zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe”;</p> <p>d) zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem;</p>		<p>6. Na listy, o których mowa w ust. 1 i 2, wpisuje się osobę fizyczną, która spełnia następujące warunki:</p> <p>1)nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub za umyślne przestępstwo skarbowe;</p> <p>2)złożyła oświadczenie o zobowiązaniu do bezstronnego świadczenia usług doradczych oraz niepozostawania w konflikcie interesów, o którym mowa w art. 15 ust. 3 rozporządzenia 2021/2115;</p> <p>3)ukończyła szkolenie podstawowe w danym zakresie doradzania przeprowadzone przez CDR;</p> <p>4)zdała egzamin podstawowy z danego zakresu doradzania przeprowadzony przez dyrektora CDR;</p> <p>5)ma:</p> <p>a) wykształcenie wyższe rolnicze i co najmniej 6 miesięcy doświadczenia w doradzaniu z zakresu rolnictwa – w przypadku doradców rolniczych,</p> <p>b) wykształcenie wyższe przyrodnicze – w przypadku ekspertów przyrodniczych.</p> <p>7. Uznaje się, że osoba ubiegająca się o wpis na listę:</p> <p>1) doradców rolniczych ma wykształcenie wyższe rolnicze, jeżeli ukończyła:</p> <p>a) studia na kierunkach: rolnictwo, zootechnika, technika rolnicza i leśna, ogrodnictwo lub ekonomika rolnictwa lub</p> <p>b) studia na innym kierunku, których program obejmował zajęcia lub grupy zajęć z dyscyplin naukowych należących do dziedziny nauki rolnicze, którym przypisano co najmniej 60 punktów ECTS, lub</p> <p>c) studia na innym kierunku i studia podyplomowe, których program obejmował zajęcia z dyscyplin naukowych należących do dziedziny nauki rolnicze, którym przypisano co najmniej 30 punktów ECTS;</p> <p>2) ekspertów przyrodniczych ma wykształcenie wyższe przyrodnicze, jeżeli ukończyła:</p> <p>a) studia na kierunku biologia lub leśnictwo lub</p> <p>b) studia na innym kierunku, których program obejmował zajęcia lub grupy zajęć z dyscypliny nauki biologiczne, którym przypisano co najmniej 60 punktów ECTS, lub</p> <p>c) studia na innym kierunku i studia podyplomowe, których program obejmował zajęcia z dyscypliny nauki biologiczne, którym przypisano co najmniej 30 punktów ECTS;</p> <p>3) ma co najmniej 6-miesięczne doświadczenie w doradzaniu z zakresu rolnictwa, jeżeli doświadczenie to zostało uzyskane w trakcie zatrudnienia, wykonywania innej pracy zarobkowej lub prowadzenia działalności gospodarczej przez co najmniej 6 miesięcy.</p>	
--	---	--	---	--

	<p>e) wsparcie innowacji, w szczególności w zakresie przygotowania i realizacji projektów grup operacyjnych EPI, o którym mowa w art. 127 ust. 3;</p> <p>f) technologie cyfrowe w rolnictwie i na obszarach wiejskich, o których mowa w art. 114 lit. b);</p> <p>g) zrównoważone gospodarowanie składnikami odżywczymi, w tym stosowanie najpóźniej od 2024 r. narzędzia dotyczącego zrównoważonego gospodarowania składnikami odżywczymi, którym jest każda aplikacja cyfrowa, zapewniająca co najmniej:</p> <p>(i) bilans głównych składników odżywczych w skali pola;</p> <p>(ii) wymogi prawne dotyczące składników odżywczych;</p> <p>(iii) dane dotyczące gleby oparte na dostępnych informacjach i analizach;</p> <p>(iv) dane ze zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli (ZSZiK) istotne dla gospodarowania składnikami odżywczymi;</p> <p>h) warunki zatrudnienia, obowiązki pracodawców, bezpieczeństwo i higienę pracy oraz wsparcie społeczne w społecznościach rolniczych.</p>		<p>8. Listy, o których mowa w ust. 1 i 2, zawierają następujące dane osób na nie wpisanych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) imię i nazwisko; 2) miejsce zatrudnienia lub informację o prowadzeniu działalności gospodarczej; 3) miejsce świadczenia usług doradczych z podaniem co najmniej województwa lub powiatu; 4) adres do korespondencji, numer telefonu i adres poczty elektronicznej, związane z działalnością doradczą. <p>9. Osoba wpisana na listę, o której mowa w ust. 1 i 2, jest obowiązana do niezwłocznego zgłoszenia dyrektorowi CDR każdej zmiany danych wymienionych w ust. 8.</p> <p>10. Dyrektor CDR niezwłocznie po otrzymaniu zgłoszenia, o którym mowa w ust. 9, aktualizuje dane wymienione w ust. 8 na listach, o których mowa w ust. 1 i 2.</p> <p>11. W przypadku powzięcia przez dyrektora CDR informacji, że dane osoby wpisanej na listę, o której mowa w ust. 1 i 2, nie są aktualne dyrektor CDR wysyła tej osobie na adres jej poczty elektronicznej wezwanie do zgłoszenia zmiany danych wymienionych w ust. 8 w terminie wskazanym w tym wezwaniu, nie krótszym niż 14 dni od dnia otrzymania tego wezwania.</p> <p>12. Jeżeli osoba wpisana na listę, o której mowa w ust. 1 i 2, mimo wezwania, o którym mowa w ust. 11, nie dokonała zgłoszenia zmiany danych wymienionych w ust. 8 w terminie wskazanym w tym wezwaniu, dyrektor CDR wszczyna postępowanie w sprawie skreślenia tej osoby z listy, o której mowa w ust. 1 i 2.</p> <p>Art. 114. 1. Każdy ma równy dostęp do udziału w szkoleniu podstawowym.</p> <p>2. Udział w szkoleniu podstawowym jest nieodpłatny albo odpłatny. Każdy uczestnik odpłatnego szkolenia podstawowego ponosi takie same opłaty, a ich wysokość nie przekracza całkowitych kosztów związanych z przeprowadzaniem tego szkolenia w przeliczeniu na jednego uczestnika tego szkolenia.</p> <p>3. Ogłoszenie o szkoleniu podstawowym podaje się do publicznej wiadomości na stronie internetowej CDR co najmniej na 21 dni przed dniem rozpoczęcia tego szkolenia. Termin ten może zostać skrócony do 14 dni ze względu na ważny interes publiczny.</p> <p>4. W ogłoszeniu o szkoleniu podstawowym wskazuje się dzień rozpoczęcia tego szkolenia, czas jego trwania, program tego szkolenia, a jeżeli jest ono odpłatne – wysokość opłaty za udział w tym szkoleniu, dane osobowe niezbędne do udziału w szkoleniu oraz inne informacje dotyczące tego szkolenia, a także terminy przeprowadzenia egzaminu podstawowego z zakresu tego szkolenia.</p>	
--	---	--	---	--

				<p>5. Program szkolenia podstawowego obejmuje co najmniej zapoznanie się z metodyką doradzania opracowaną przez CDR i zatwierdzoną przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.</p> <p>6. Do egzaminu podstawowego może przystąpić osoba, która ukończyła szkolenie podstawowe w zakresie odpowiadającym zakresowi tego egzaminu nie wcześniej niż 6 miesięcy przed dniem przeprowadzenia tego egzaminu.</p> <p>7. W przypadku zmiany stanu wiedzy z danego zakresu doradzania przeprowadza się szkolenie uzupełniające. Osoba wpisana na listę, o której mowa w art. 113 ust. 1 i 2, jest obowiązana ukończyć szkolenie uzupełniające i zdać egzamin uzupełniający z zakresu tego szkolenia.</p> <p>8. Do:</p> <p>1) szkolenia uzupełniającego przepisy ust. 1–5 stosuje się odpowiednio, z tym że ogłoszenie o szkoleniu uzupełniającym CDR przesyła również na adres poczty elektronicznej, o którym mowa w art. 113 ust. 8 pkt 4;</p> <p>2) egzaminu uzupełniającego przepis ust. 6 stosuje się odpowiednio.</p> <p>9. Egzamin podstawowy i egzamin uzupełniający przeprowadza się w formie pisemnej, z wyjątkiem części praktycznej danego egzaminu. Egzamin podstawowy i egzamin uzupełniający mogą być przeprowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej.</p> <p>10. Dyrektor CDR zapewnia przeprowadzenie egzaminu podstawowego i egzaminu uzupełniającego w sposób obiektywny przy zapewnieniu rozdzielania funkcji wykładowcy i egzaminatora.</p> <p>11. Dyrektor CDR wydaje osobie, która przystąpiła do egzaminu podstawowego lub egzaminu uzupełniającego, zaświadczenie o wyniku tego egzaminu.</p> <p>Art. 115. 1. Wpisu na listy, o których mowa w art. 113 ust. 1 i 2, dokonuje dyrektor CDR, w drodze decyzji, na wniosek osoby ubiegającej się o wpis.</p> <p>2. Do wniosku o wpis na listę, o której mowa w art. 113 ust. 1 i 2, dołącza się dokumenty potwierdzające spełnienie warunków wpisu na daną listę albo ich kopie, z wyjątkiem zaświadczenia o wyniku egzaminu podstawowego.</p> <p>3. Osobę wpisaną na listę, o której mowa w art. 113 ust. 1 i 2, skreśla się z danej listy:</p> <p>1) na jej żądanie lub</p> <p>2) w przypadku niezdania przez tę osobę egzaminu uzupełniającego, lub</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>3) w przypadku skazania tej osoby prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, lub</p> <p>4) w przypadku jej śmierci, lub</p> <p>5) w przypadku niedokonania przez tę osobę zgłoszenia zmiany danych wymienionych w art. 113 ust. 8 mimo wezwania, o którym mowa w art. 113 ust. 11, w terminie wskazanym w tym wezwaniu, lub</p> <p>6) w przypadku nieprzestrzegania zobowiązania, o którym mowa w art. 113 ust. 6 pkt 2.</p> <p>4. Uznaje się, że doradca rolniczy lub ekspert przyrodniczy nie przestrzega zobowiązania, o którym mowa w art. 113 ust. 6 pkt 2, jeżeli:</p> <p>1) pozostaje w stosunku prawnym lub faktycznym z podmiotem, którego przeważająca działalność gospodarcza polega na produkcji maszyn, urządzeń, materiałów lub środków przeznaczonych dla rolnictwa lub przemysłu rolno-spożywczego lub obrocie maszynami, urządzeniami, materiałami lub środkami przeznaczonymi dla rolnictwa lub przemysłu rolno-spożywczego;</p> <p>2) wpływa w sposób stronniczy na decyzje rolnika dotyczące nabycia określonych usług związanych z prowadzoną przez rolnika działalnością rolniczą lub nabycia maszyn, urządzeń, materiałów lub środków przeznaczonych dla rolnictwa lub przemysłu rolno-spożywczego;</p> <p>3) istnieją okoliczności niewymienione w pkt 1 i 2, które mogą wywołać wątpliwość co do bezstronności doradcy rolniczego lub eksperta przyrodniczego.</p> <p>5. Skreślenia z list, o których mowa w art. 113 ust. 1 i 2, dokonuje dyrektor CDR, w drodze decyzji, z tym że w przypadku śmierci osoby wpisanej na daną listę skreślenie z tej listy nie wymaga rozstrzygnięcia w drodze decyzji.</p> <p>Art. 116. 1. Doradca rolniczy może uzyskać specjalizację w danym zakresie doradzania, jeżeli:</p> <p>1) ukończył szkolenie podstawowe specjalizacyjne przeprowadzane przez CDR i zdał egzamin podstawowy specjalizacyjny przeprowadzany przez dyrektora CDR lub</p> <p>2) ukończył studia podyplomowe w zakresie danej specjalizacji.</p> <p>2. Do:</p> <p>1) szkolenia podstawowego specjalizacyjnego przepisy art. 114 ust. 1–4 stosuje się odpowiednio;</p> <p>2) egzaminu podstawowego specjalizacyjnego przepisy art. 114 ust. 6 i 9–11 stosuje się odpowiednio.</p> <p>3. Doradca rolniczy jest obowiązany do podnoszenia wiedzy w zakresie uzyskanej specjalizacji. W przypadku zmiany stanu wiedzy w zakresie danej specjalizacji przeprowadza się szkolenie</p>	
--	--	--	--	---	--

			<p>uzupełniającego. Doradca rolniczy, który uzyskał daną specjalizację, jest obowiązany ukończyć szkolenie uzupełniające specjalizacyjne i zdać egzamin uzupełniający specjalizacyjny.</p> <p>4. Do:</p> <p>1) szkolenia uzupełniającego specjalizacyjnego przepisy art. 114 ust. 1–4 stosuje się odpowiednio, z tym że ogłoszenie o szkoleniu uzupełniającym specjalizacyjnym CDR przesyła również na adres poczty elektronicznej, o którym mowa w art. 113 ust. 8 pkt 4;</p> <p>2) egzaminu uzupełniającego specjalizacyjnego przepisy art. 114 ust. 6 i 9–11 stosuje się odpowiednio.</p> <p>5. Informacja o specjalizacji jest ujawniana na liście doradców rolniczych wśród danych doradcy rolniczego, który uzyskał specjalizację.</p> <p>6. Ujawnienia informacji o specjalizacji dokonuje dyrektor CDR, w drodze decyzji, na wniosek doradcy rolniczego, który ją uzyskał.</p> <p>7. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, do wniosku, o którym mowa w ust. 6, dołącza się świadectwo ukończenia studiów podyplomowych w zakresie danej specjalizacji.</p> <p>8. Informację o specjalizacji danego doradcy rolniczego skreśla się z listy doradców rolniczych na żądanie tego doradcy lub w przypadku niezdania egzaminu uzupełniającego specjalizacyjnego.</p> <p>Art. 117. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia:</p> <p>1) szczegółowe warunki i sposób przeprowadzania szkoleń podstawowych i szkoleń uzupełniających oraz egzaminów podstawowych i egzaminów uzupełniających,</p> <p>2) rodzaje specjalizacji i wymagania dotyczące podnoszenia wiedzy przez doradców rolniczych w zakresie danej specjalizacji, a także szczegółowe warunki i sposób przeprowadzania szkoleń podstawowych specjalizacyjnych i szkoleń uzupełniających specjalizacyjnych oraz egzaminów podstawowych specjalizacyjnych i egzaminów uzupełniających specjalizacyjnych,</p> <p>3) skład i sposób powoływania komisji przeprowadzającej egzaminy, o których mowa w pkt 1 i 2, oraz sposób dokumentowania tych egzaminów</p> <p>– mając na względzie zapewnienie wysokiej jakości usług doradczych świadczonych przez doradców rolniczych i ekspertów przyrodniczych oraz jednolitych standardów świadczenia usług doradczych w tym zakresie.</p>	
Art. 70 ust. 9 rozporządzenia 2021/2115	9. Państwa członkowskie zapewniają, aby osoby przeprowadzające operacje w ramach tego rodzaju interwencji miały dostęp do odpowiedniej wiedzy i	T	Art. 113	Art. 113. 1. Usługi doradcze, o których mowa w art. 15 ust. 4 lit. a, b, d oraz f–h rozporządzenia 2021/2115, świadczą osoby fizyczne wpisane na listę doradców rolniczych.

	informacji wymaganych do realizacji takich operacji oraz aby, w celu udzielenia pomocy rolnikom zobowiązującym się do zmiany systemu produkcji, zapewniono odpowiednie szkolenie osobom potrzebującym go, a także dostęp do wiedzy eksperckiej.		ust. 1 i 2 Art. 117	<p>2. Usługi doradcze, o których mowa w art. 15 ust. 4 lit. a i b rozporządzenia 2021/2115, w zakresie sporządzenia dokumentacji przyrodniczej stanowiącej szczegółową charakterystykę danego siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków oraz sporządzania planu działalności rolnośrodowiskowej w części dotyczącej interwencji, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 1 i 2, świadczą osoby fizyczne wpisane na listę ekspertów przyrodniczych.</p> <p>Art.117. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia:</p> <p>1)szczegółowe warunki i sposób przeprowadzania szkoleń podstawowych i szkoleń uzupełniających oraz egzaminów podstawowych i egzaminów uzupełniających,</p> <p>2)rodzaje specjalizacji i wymagania dotyczące podnoszenia wiedzy przez doradców rolniczych w zakresie danej specjalizacji, a także szczegółowe warunki i sposób przeprowadzania szkoleń podstawowych specjalizacyjnych i szkoleń uzupełniających specjalizacyjnych oraz egzaminów podstawowych specjalizacyjnych i egzaminów uzupełniających specjalizacyjnych,</p> <p>3)skład i sposób powoływania komisji przeprowadzającej egzaminy, o których mowa w pkt 1 i 2, oraz sposób dokumentowania tych egzaminów – mając na względzie zapewnienie wysokiej jakości usług doradczych świadczonych przez doradców rolniczych i ekspertów przyrodniczych oraz jednolitych standardów świadczenia usług doradczych w tym zakresie.</p>	
Art. 59 ust. 1 i 2 akapit pierwszy zdanie pierwsze rozporządzenia 2021/2116	Państwa członkowskie przyjmują, w ramach WPR, z poszanowaniem mających zastosowanie systemów zarządzania, wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne oraz podejmują inne środki niezbędne do zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii, w tym skutecznego stosowania kryteriów kwalifikowalności wydatków określonych w art. 37.	T	Art. 118	<p>Art. 118. W ustawie z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz. U. z 2022 r. poz. 1223) wprowadza się następujące zmiany:</p> <p>1) w art. 1 w ust. 2 w pkt 9 w lit. c średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. d w brzmieniu: „d) budowie lub przebudowie urządzeń wodnych mających na celu zwiększenie retencji wód;”;</p> <p>2) w art. 3: a) w ust. 1 w zdaniu pierwszym wyrazy „ust. 5–7” zastępuje się wyrazami „ust. 5–8”, b) w ust. 5 pkt 2 otrzymuje brzmienie: „2) inne środki publiczne na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057, z 2022 r. poz. 1079 oraz z 2023 r. poz. ....), w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów</p>	

				<p>wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 i w przepisach o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej.”,</p> <p>c) dodaje się ust. 8–10 w brzmieniu:</p> <p>„8. W finansowanie zagospodarowania poscaleniowego w zakresie prac, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 9 lit. d, muszą być włączone środki, o których mowa w ust. 5 pkt. 2, albo zagospodarowanie poscaleniowe, w zakresie prac, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 9 lit. d, jest finansowane wyłącznie ze środków, o których mowa w ust. 6 lub 7.</p> <p>9. W celu zapewnienia prawidłowej realizacji prac scaleniowo-wymiennych, o których mowa w ust. 4, minister właściwy do spraw rozwoju wsi może wydać wytyczne w zakresie sposobu koordynacji i wykonywania tych prac.</p> <p>10. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi:</p> <p>1) podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej wytyczne w zakresie sposobu koordynacji i wykonywania prac scaleniowo-wymiennych oraz ich zmiany;</p> <p>2) ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” komunikat o miejscu publikacji wytycznych w zakresie sposobu koordynacji i wykonywania prac scaleniowo-wymiennych oraz ich zmian.”.</p>	
Art. 59 ust. 1 i 2 akapit pierwszy zdanie pierwsze rozporządzenia 2021/2116	Państwa członkowskie przyjmują, w ramach WPR, z poszanowaniem mających zastosowanie systemów zarządzania, wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne oraz podejmują inne środki niezbędne do zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii, w tym skutecznego stosowania kryteriów kwalifikowalności wydatków określonych w art. 37.	T	Art. 120	<p>Art. 120. W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2587, 2640 i 2745) w art. 17 w ust. 1 pkt 53b otrzymuje brzmienie:</p> <p>„53b) przychody podmiotu wdrażającego instrument finansowy, o którym mowa w rozdziale 6a ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2022 r. poz. 2422, 2433 i 2727 oraz</p>	

				z 2023 r. poz. ...') oraz w rozdziale 7 ustawy z dnia .... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....), w szczególności odsetki, opłaty gwarancyjne, dywidendy i inne przychody osiągnięte z inwestycji realizowanych przez ten podmiot – w części zwiększającej wkład finansowy odpowiednio z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej;”.	
Art. 59 ust. 1 i 2 akapit pierwszy zdanie pierwsze rozporządzenia 2021/2116	Państwa członkowskie przyjmują, w ramach WPR, z poszanowaniem mających zastosowanie systemów zarządzania, wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne oraz podejmują inne środki niezbędne do zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii, w tym skutecznego stosowania kryteriów kwalifikowalności wydatków określonych w art. 37.	T	Art. 121	Art. 121. W ustawie z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2022 r. poz. 161 oraz z 2023 r. poz. 28) w art. 34g w ust. 3 po pkt 1b dodaje się pkt 1c w brzmieniu: „1c) środków finansowych, odsetek i innych przychodów, a także zysków, o których mowa w art. 110 ust. 1 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...);”.	
Art. 59 ust. 1 i 2 akapit pierwszy zdanie pierwsze rozporządzenia 2021/2116	Państwa członkowskie przyjmują, w ramach WPR, z poszanowaniem mających zastosowanie systemów zarządzania, wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne oraz podejmują inne środki niezbędne do zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii, w tym skutecznego stosowania kryteriów kwalifikowalności wydatków określonych w art. 37.	T	Art. 122	Art. 122. W ustawie z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 395) wprowadza się następujące zmiany: 1) art. 2 otrzymuje brzmienie: „Art. 2. 1. Osoby fizyczne, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej oraz osoby prawne, które w ramach działalności rolniczej prowadzą gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym lub dział specjalny produkcji rolnej mogą organizować się w grupy producentów rolnych do realizacji co najmniej jednego celu spośród następujących celów: 1) dostosowanie produktów rolnych i procesu produkcyjnego do wymogów rynkowych; 2) wspólne wprowadzanie towarów do obrotu, w tym przygotowanie do sprzedaży, centralizacja sprzedaży i dostawy do odbiorców hurtowych; 3) optymalizacja kosztów produkcji oraz stabilizowanie cen producentów. 2. Uznaje się, że podmioty wymienione w ust. 1 prowadzą działalność rolniczą, jeżeli prowadzą działalność określoną w art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia .... o Planie strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...). 3. Grupy producentów rolnych mogą także realizować inne cele, w szczególności takie jak: 1) ustanowienie wspólnych zasad dotyczących informacji o produkcji ze szczególnym uwzględnieniem zbiorów i dostępności produktów rolnych;	

				<p>2) rozwijanie umiejętności biznesowych i marketingowych;</p> <p>3) organizowanie i ułatwianie wprowadzania innowacji;</p> <p>4) prowadzenie procesu produkcyjnego z uwzględnieniem zasad ochrony środowiska naturalnego.”;</p> <p>2) w art. 3 w ust. 1 w pkt 1 wyrazy „w celach określonych w art. 2” zastępuje się wyrazami „do realizacji co najmniej jednego celu spośród celów, o których mowa w art. 2 ust. 1;”;</p> <p>3) w art. 3a:</p> <p>a) w pkt 1 po wyrazach „art. 2” dodaje się wyrazy „ust. 1 i 2”;</p> <p>b) w pkt 2 wyrazy „celami określonymi w art. 2” zastępuje się wyrazami „co najmniej jednym celem spośród celów, o których mowa w art. 2 ust. 1;”;</p> <p>4) art. 3b otrzymuje brzmienie: „Art. 3b. Warunku, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 6 oraz art. 3a pkt 6, nie stosuje się, w przypadku gdy brak produkcji jest spowodowany działaniem siły wyższej lub wystąpieniem nadzwyczajnych okoliczności, o których mowa w art. 3 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187, z późn. zm.⁸⁾.”;</p> <p>5) w art. 4 w ust. 1:</p> <p>a) w pkt 7 lit. b otrzymuje brzmienie: „b) nie spełnia warunków określonych w art. 2 ust. 1 i 2 oraz art. 3 albo art. 2 ust. 1 i 2 oraz art. 3a;”;</p> <p>b) pkt 8 otrzymuje brzmienie: „8) wskazanie celu albo celów realizowanych przez grupę.”;</p> <p>6) w art. 8:</p> <p>a) w ust. 1 w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 w brzmieniu: „6) numer nadany w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.”;</p> <p>b) po ust. 7a dodaje się ust. 7b w brzmieniu: „7b. Wnioski o wydanie decyzji, o których mowa w art. 7 ust. 1, można składać za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.”,</p> <p>c) w ust. 9 skreśla się wyrazy „w zakresie realizacji przez nie celów określonych w art. 2”;</p> <p>7) w art. 12 w ust. 2a w pkt 2 wyrazy „raz na 2 lata” zastępuje się wyrazami „raz na trzy lata”.</p>	
Art. 3 pkt 1 rozporządzenia a 2021/2115	„rolnik” oznacza osobę fizyczną lub prawną bądź grupę osób fizycznych lub prawnych, bez względu na status prawny takiej grupy i jej członków w świetle prawa krajowego, których gospodarstwo jest położone na obszarze objętym zakresem terytorialnym stosowania Traktatów, określonym w art. 52 Traktatu o Unii Europejskiej w związku z art. 349 i 355 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), oraz które prowadzą działalność rolniczą określoną przez państwa członkowskie zgodnie z art. 4 ust. 2 niniejszego rozporządzenia;	T	Art. 126 pkt 1 lit. b (Art. 3 pkt 3 lit b ustawy KSEP)	b) rolnikiem w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2021/2115;	
Art. 3 pkt 1 rozporządzenia a 2021/2115	„rolnik” oznacza osobę fizyczną lub prawną bądź grupę osób fizycznych lub prawnych, bez względu na status prawny takiej grupy i jej członków w świetle prawa krajowego, których gospodarstwo jest położone na obszarze objętym zakresem terytorialnym stosowania Traktatów, określonym w art. 52 Traktatu o Unii Europejskiej w związku z art. 349 i 355 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), oraz które prowadzą działalność rolniczą określoną przez państwa członkowskie zgodnie z art. 4 ust. 2 niniejszego rozporządzenia;	T	Art. 126 pkt 1 lit. c (Art. 3 pkt ustawy KSEP)	4) organizacja producentów – grupę producentów rolnych i związek grup producentów rolnych uznane na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 395 oraz z 2023 r. poz. ...) oraz organizację producentów, zrzeszenie organizacji producentów, organizację międzybranżową, międzynarodową organizację producentów, międzynarodowe zrzeszenie organizacji producentów i międzynarodową organizację międzybranżową uznane na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671, z późn. zm. ¹⁹⁾);	
Art. 3 pkt 13 lit. a rozporządzenia a 2021/2115	„beneficjent” w przypadku rodzajów interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich, o których to interwencjach mowa w art. 69 oznacza: podmiot prawa publicznego lub podmiot prawa prywatnego, podmiot posiadający osobowość prawną lub jej nieposiadający, osobę fizyczną lub grupę osób fizycznych lub prawnych odpowiedzialne za samo inicjowanie lub inicjowanie i wdrażanie operacji;		Art. 126 pkt 1 lit. c (Art. 3 pkt ustawy KSEP)		

Art. 3 pkt 13 lit. b rozporządzenia 2021/2115	„beneficjent” w przypadku rodzajów interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich, o których to interwencjach mowa w art. 69 oznacza: w kontekście programów pomocy państwa: przedsiębiorstwo, które otrzymuje pomoc;		Art. 126 pkt 1 lit. c (Art. 3 pkt ustawy KSEP)		
Art. 3 pkt 13 lit. b rozporządzenia 2021/2115	„beneficjent” w przypadku rodzajów interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich, o których to interwencjach mowa w art. 69 oznacza: w kontekście programów pomocy państwa: przedsiębiorstwo, które otrzymuje pomoc;		Art. 126 pkt 1 lit. c (Art. 3 pkt ustawy KSEP)		
Art. 68 ust. 2 lit. a rozporządzenia 2021/2116	2. Państwa członkowskie zapewniają, aby system identyfikacji działek rolnych: a) jednoznacznie identyfikował każdą działkę rolną i jednostki gruntów nierolniczych, które państwa członkowskie uznają za kwalifikujące się do otrzymywania pomocy w ramach interwencji, o których mowa w tytule III rozporządzenia (UE) 2021/2115;	T	Art. 126 pkt 1 ppkt d (art. 3 pkt 6b KSEP)	6b) jednostka gruntu nierolniczego – jednostkę gruntu nierolniczego w rozumieniu art. 2 pkt 12 ustawy z dnia ..... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz.);	
Art. 65 ust. 4 lit. d rozporządzenia 2021/2116	„działka rolna” oznacza zdefiniowaną przez państwa członkowskie jednostkę gruntu stanowiącego użytek rolny określony zgodnie z art. 4 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/2115	T	Art. 126 pkt 1 lit. e (art. 3 pkt 7 ustawy KSEP)	7) działka rolna – działkę rolną w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia ..... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej;	
Art. 4 rozporządzenia 2021/2116	Fundusze finansujące wydatki rolne. Finansowanie różnych interwencji i środków objętych zakresem WPR z budżetu ogólnego Unii (zwanego dalej „budżetem Unii”) odbywa się poprzez:	T	Art. 126 pkt 1 lit. f	9) płatności – pomoc finansową dla producentów rolnych, organizacji producentów i potencjalnych beneficjentów udzielaną w całości lub w części ze środków Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej, Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji lub	

	a) Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG); b) Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).		(art. 3 pkt 9 ustawy KSEP)	Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz przejściowe wsparcie krajowe, o którym mowa w przepisach o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej.	
Art. 68 ust. 1 rozporządzenia 2021/2116	System identyfikacji działek rolnych stanowi system informacji geograficznej ustanowiony i regularnie aktualizowany przez państwa członkowskie na podstawie ortoobrazów lotniczych lub satelitarnych przy zastosowaniu jednolitego standardu gwarantującego dokładność co najmniej równą dokładności kartografii w skali 1:5 000.	T	Art. 126 pkt 2 (art. 4 pkt 3a KSEP)	3a) systemu identyfikacji działek rolnych, o którym mowa w art. 68 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187, z późn. zm. ¹²⁾), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/2116”;	
Art. 65 ust. 4 lit b rozporządzenia 2021/2116	Na potrzeby niniejszego rozdziału stosuje się następujące definicje: (...) b) „system monitorowania obszarów” oznacza procedurę regularnych i systematycznych obserwacji, śledzenia i oceny działalności i praktyk rolniczych na użytkach rolnych na podstawie danych satelitarnych zebranych przez satelity Sentinel systemu Copernicus lub innych danych o co najmniej równoważnej wartości;	T	Art. 126 pkt 2 lit b (art. 4 pkt 3b KSEP)	3b) systemu monitorowania obszarów w rozumieniu art. 65 ust. 4 lit. b rozporządzenia 2021/2116;	
Art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2021/2115	„rolnik” oznacza osobę fizyczną lub prawną bądź grupę osób fizycznych lub prawnych, bez względu na status prawny takiej grupy i jej członków w świetle prawa krajowego, których gospodarstwo jest położone na obszarze objętym zakresem terytorialnym stosowania Traktatów, określonym w art. 52 Traktatu o Unii Europejskiej w związku z art. 349 i 355 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), oraz które prowadzą działalność rolniczą określoną przez państwa członkowskie zgodnie z art. 4 ust. 2 niniejszego rozporządzenia;	T	Art. 126 pkt 3 lit. b (Art. 7 ust. 2 pkt 1 ustawy KSEP)	1) wskazanie produktu lub grupy produktów, ze względu na które organizacja producentów została uznana;	
Art. 3 pkt 13 lit. a rozporządzenia 2021/2115	„beneficjent” w przypadku rodzajów interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich, o których to interwencjach mowa w art. 69 oznacza: podmiot prawa publicznego lub podmiot prawa prywatnego, podmiot posiadający osobowość prawną lub jej nieposiadający, osobę fizyczną lub grupę osób fizycznych lub prawnych		Art. 126 pkt 3 lit. b (Art. 7 ust. 2 pkt 1		

	odpowiedzialne za samo inicjowanie lub inicjowanie i wdrażanie operacji;		ustaw y KSEP)		
Art. 3 pkt 13 lit. b rozporządzenia 2021/2115	„beneficjent” w przypadku rodzajów interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich, o których to interwencjach mowa w art. 69 oznacza: w kontekście programów pomocy państwa: przedsiębiorstwo, które otrzymuje pomoc;		Art. 126 pkt 3 lit. b (Art. 7 ust. 2 pkt 1 ustaw y KSEP)		
Art. 3 pkt 13 lit. c rozporządzenia 2021/2115	„beneficjent” w przypadku rodzajów interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich, o których to interwencjach mowa w art. 69 oznacza: w kontekście instrumentów finansowych: jednostkę, która wdraża fundusz zarządzający lub – w przypadku gdy nie istnieje struktura funduszu zarządzającego – jednostkę, która wdraża fundusz szczegółowy, lub – w przypadkach gdy instrumentem finansowym zarządza instytucja		Art. 126 pkt 3 lit. b (Art. 7 ust. 2 pkt 1 ustaw y KSEP)		
Art. 2 ust. 7 lit a rozporządzenia 2022/1172	W systemie identyfikacji, w odniesieniu do każdej działki referencyjnej państwa członkowskie co najmniej: a) określają maksymalny kwalifikujący się obszar do celów interwencji obszarowych w ramach systemu zintegrowanego. W celu określenia maksymalnego kwalifikującego się obszaru państwa członkowskie odliczają, w miarę możliwości, niekwalifikujące się elementy z działki poprzez ich wyodrębnienie. Państwa członkowskie określają z wyprzedzeniem kryteria i procedury stosowane do oceny, kwantyfikacji i, w stosownych przypadkach, wyodrębnienia kwalifikujących się i niekwalifikowalnych części działki. Przy określaniu maksymalnego kwalifikującego się	T	Art. 126 pkt 4 lit. a (art. 9a ust. 1 pkt 1 ppkt a ustaw y KSEP)	1) wektorowe granice oraz powierzchnię: a) maksymalnego kwalifikującego się obszaru, o którym mowa w art. 2 ust. 7 lit. a rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/1172 z dnia 4 maja 2022 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli we wspólnej polityce rolnej oraz stosowania i obliczania wysokości kar administracyjnych w związku z warunkowością (Dz. Urz. UE L 183 z 08.07.2022, str. 12), zwanego dalej „rozporządzeniem 2022/1172”,	

	obszaru państwa członkowskie mogą ustalić rozsądny margines dla prawidłowej kwantyfikacji w celu uwzględnienia obwodu i stanu działki;				
Art. 2 ust. 7 lit e rozporządzenia 2022/1172	W systemie identyfikacji, w odniesieniu do każdej działki referencyjnej państwa członkowskie co najmniej: (...) e) w stosownych przypadkach lokalizują i określają wielkość elementów krajobrazu zgodnie z normą GAEC 8 wymienioną w załączniku III do rozporządzenia (UE) 2021/2115, mającą znaczenie dla minimalnego udziału powierzchni użytków rolnych przeznaczonych na obszary lub elementy nieprodukcyjne;	T	Art. 126 pkt 4 lit. a (art. 9a ust. 1 pkt 1c ustawy KSEP)	c) elementów krajobrazu, o których mowa w art. 2 ust. 7 lit. e rozporządzenia 2022/1172,	
Art. 2 ust. 7 lit d rozporządzenia 2022/1172	W systemie identyfikacji, w odniesieniu do każdej działki referencyjnej państwa członkowskie co najmniej: (...) d) uwzględniają elementy lub zobowiązania, które są istotne dla kwalifikowalności interwencji obszarowych i wymogów w zakresie warunkowości i są stabilne w czasie. Informacje te zapisuje się jako atrybuty lub warstwy w systemie identyfikacji działek rolnych i wskazuje się co najmniej następujące elementy: (i) lokalizacja torfowisk lub terenów podmokłych, w stosownych przypadkach, zgodnie z normą GAEC 2 wymienioną w załączniku III do rozporządzenia (UE) 2021/2115; (ii) rodzaj i położenie na działce elementów krajobrazu istotnych dla warunkowości lub interwencji, o których mowa w art. 65 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE) 2021/2116;	T	Art. 126 pkt 4 lit. a (art. 9a ust. 1 pkt 1a ustawy KSEP)	1a) informacje wymienione w art. 2 ust. 7 lit. d, f oraz g rozporządzenia 2022/1172;	
Art. 2 ust. 7 lit f rozporządzenia 2022/1172	W systemie identyfikacji, w odniesieniu do każdej działki referencyjnej państwa członkowskie co najmniej: (...) f) określają, czy działki znajdują się na obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, o których mowa w art. 71 rozporządzenia (UE) 2021/2115, lub czy	T	Art. 126 pkt 4 lit. a (art. 9a ust. 1 pkt.	1a) informacje wymienione w art. 2 ust. 7 lit. d, f oraz g rozporządzenia 2022/1172;	

	mają zastosowanie specyficzne dla obszaru niedogodności wynikające z niektórych obowiązkowych wymogów, o których mowa w art. 72 tego rozporządzenia;		1a ustaw y KSEP)		
Art. 2 ust. 7 lit g rozporządzenia 2022/1172	W systemie identyfikacji, w odniesieniu do każdej działki referencyjnej państwa członkowskie co najmniej: (...) g) określają, czy działki znajdują się na obszarach Natura 2000, na obszarach objętych dyrektywą 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁶⁾ , czy znajdują się na gruntach rolnych zatwierdzonych do produkcji bawełny zgodnie z art. 37 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/2115, na obszarach stanowiących część utrwalonych praktyk lokalnych, o których mowa w art. 4 ust. 3 lit. c) akapit drugi pkt (i) tego rozporządzenia, na obszarach pokrytych trwałymi użytkami zielonymi wyznaczonymi jako wrażliwe pod względem środowiskowym zgodnie z normą GAEC 9 wymienioną w załączniku III do rozporządzenia (UE) 2021/2115, czy też na obszarach objętych dyrektywą Rady 92/43/EWG ⁷⁾ lub dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE	T	Art. 126 pkt 4 lit. a (art. 9a ust. 1 pkt. 1a ustaw y KSEP)	1a) informacje wymienione w art. 2 ust. 7 lit. d, f oraz g rozporządzenia 2022/1172;	
Art. 72 rozporządzenia 2021/2116	Artykuł 72. System kontroli i kar. Państwa członkowskie ustanawiają system kontroli i kar, o którym mowa w art. 66 ust. 1 lit. e). Państwa członkowskie, poprzez agencje płatnicze lub organy przez nie delegowane, co roku przeprowadzają kontrole administracyjne wniosków o przyznanie pomocy i wniosków o płatność, by sprawdzić ich legalność i prawidłowość zgodnie z art. 59 ust. 1 lit. a). Kontrole te uzupełniane są przez kontrole na miejscu, które mogą być przeprowadzane zdalnie przy użyciu odpowiedniej technologii.	T	Art. 126 pkt 4 lit. b (art. 9a ust. 2 pkt 4 ustaw y KSEP)	4) wyniki kontroli, o których mowa w rozporządzeniu 2022/1172 i rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2022/1173 z dnia 31 maja 2022 r. ustanawiającym zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli we wspólnej polityce rolnej (Dz. Urz. UE L 183 z 08.07.2022, str. 23) oraz w przepisach ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej.	
Art. 71 rozporządzenia 2021/2116	system identyfikacji beneficjentów. System rejestrowania tożsamości każdego beneficjenta interwencji i środków, o których mowa w art. 65 ust. 2, gwarantuje, że wszystkie wnioski złożone przez tego samego beneficjenta można zidentyfikować jako takie.	T	Art. 126 pkt 5 lit. b (art. 11	b) uchyla się ust. 1b–1d;	

			ust. 1b-1d ustawy KSEP)		
Art. 71 rozporządzenia 2021/2116	system identyfikacji beneficjentów. System rejestrowania tożsamości każdego beneficjenta interwencji i środków, o których mowa w art. 65 ust. 2, gwarantuje, że wszystkie wnioski złożone przez tego samego beneficjenta można zidentyfikować jako takie.	T	Art. 126 pkt 7 lit. a (art. 12 ust. 4b pkt 1 ustawy KSEP)	a) uchyla się pkt 1,	
Art. 4 rozporządzenia 2021/2116	Fundusze finansujące wydatki rolne. Finansowanie różnych interwencji i środków objętych zakresem WPR z budżetu ogólnego Unii (zwanego dalej „budżetem Unii”) odbywa się poprzez: a) Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG); b) Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).	T	Art. 126 pkt 7 lit. b (art. 12 ust. 4b pkt 2a ustawy KSEP)	2a) przyznanie pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–5 ustawy z dnia ..... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej	
Art. 4 ust. 3 lit. c rozporządzenia 2021/2116	„Użytek rolny” definiuje się w taki sposób, aby oznaczał użytek, w którego skład wchodzi grunty orne, uprawy trwałe i trwałe użytki zielone, również w przypadku gdy stanowią one systemy rolno-leśne na danym obszarze. Państwa członkowskie doprecyzowują terminy „grunty orne”, „uprawy trwałe” i „trwałe użytki zielone” z zachowaniem następujących elementów: „trwałe użytki zielone i pastwiska trwałe” (zwane łącznie „trwałymi użytkami zielonymi”) oznaczają grunty, które są wykorzystywane do uprawy traw	T	Art. 126 pkt 9 (Art. 16a ust. 1 pkt 4 ustawy KSEP)	1. Prezes Agencji może nieodpłatnie udostępnić dane przestrzenne zawarte w systemie identyfikacji działek rolnych, o którym mowa w art. 66 ust. 1 lit. a rozporządzenia 2021/2116, oraz w systemie kontroli i kar, o którym mowa w art. 66 ust. 1 lit. e rozporządzenia 2021/2116, dotyczące wektorowych granic i powierzchni: (...) 4) upraw rolnych, elementów wymienionych w art. 2 ust. 7 lit. e rozporządzenia 2022/1172 oraz trwałych użytków zielonych w rozumieniu art. 2 pkt 29 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej, deklarowanych przez rolnika we wniosku o przyznanie płatności (...)	

	lub innych zielnych roślin pastewnych rozsiewających się naturalnie (samosiewnych) lub uprawianych (wysiewanych) i które nie były objęte zmianowaniem upraw danego gospodarstwa przez okres co najmniej pięciu lat, oraz – w przypadku gdy państwa członkowskie tak postanowią – nie były zaorane, uprawiane, ani ponownie obsiane innymi rodzajami traw lub innymi zielnymi roślinami pastewnymi przez okres co najmniej pięciu lat. Mogą one obejmować inne gatunki, takie jak krzewy lub drzewa, które nadają się do wypasu, a także – w przypadku gdy państwa członkowskie tak postanowią – inne gatunki, takie jak krzewy lub drzewa, które służą do wytwarzania paszy dla zwierząt, pod warunkiem że zachowano przewagę traw i innych zielnych roślin pastewnych.				
Art. 4 ust. 3 lit. c ppkt (i) rozporządzenia 2021/2115	Państwa członkowskie mogą również postanowić, że następujące rodzaje gruntów uznaje się za trwałe użytki zielone: grunty, na których występuje dowolny gatunek, o którym mowa w niniejszej literze i stanowiący element utrwalonych praktyk lokalnych, w przypadku gdy trawy i inne zielne rośliny pastewne tradycyjnie nie przeważają lub nie występują na obszarach wypasu;	T	Art. 126 pkt 9 (Art. 16a ust. 1 pkt 4 ustawy KSEP)	4) upraw rolnych, elementów wymienionych w art. 2 ust. 7 lit. e rozporządzenia 2022/1172 oraz trwałych użytków zielonych w rozumieniu art. 2 pkt 29 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej, deklarowanych przez rolnika we wniosku o przyznanie płatności	
Art. 4 ust. 3 lit. c ppkt (ii) rozporządzenia 2021/2115	Państwa członkowskie mogą również postanowić, że następujące rodzaje gruntów uznaje się za trwałe użytki zielone: grunty, na których występuje dowolny gatunek, o którym mowa w niniejszej literze, w przypadku gdy trawy i inne zielne rośliny pastewne nie przeważają lub nie występują na obszarach wypasu.	T	Art. 126 pkt 9 (Art. 16a ust. 1 pkt 4 ustawy KSEP)	4) upraw rolnych, elementów wymienionych w art. 2 ust. 7 lit. e rozporządzenia 2022/1172 oraz trwałych użytków zielonych w rozumieniu art. 2 pkt 29 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej, deklarowanych przez rolnika we wniosku o przyznanie płatności	
Art. 2 ust. 7 lit. a rozporządzenia 2022/1172	W systemie identyfikacji, w odniesieniu do każdej działki referencyjnej państwa członkowskie co najmniej: a) określają maksymalny kwalifikujący się obszar do celów interwencji obszarowych w ramach	T	Art. 126 pkt 9 (art. 16a)	1. Prezes Agencji może nieodpłatnie udostępnić dane przestrzenne zawarte w systemie identyfikacji działek rolnych, o którym mowa w art. 66 ust. 1 lit. a rozporządzenia 2021/2116, oraz w systemie kontroli i kar, o którym mowa w art. 66 ust. 1 lit. e rozporządzenia 2021/2116, dotyczące wektorowych granic i powierzchni:	

	systemu zintegrowanego. W celu określenia maksymalnego kwalifikującego się obszaru państwa członkowskie odliczają, w miarę możliwości, niekwalifikujące się elementy z działki poprzez ich wyodrębnienie. Państwa członkowskie określają z wyprzedzeniem kryteria i procedury stosowane do oceny, kwantyfikacji i, w stosownych przypadkach, wyodrębnienia kwalifikujących się i niekwalifikowalnych części działki. Przy określaniu maksymalnego kwalifikującego się obszaru państwa członkowskie mogą ustalić rozsądny margines dla prawidłowej kwantyfikacji w celu uwzględnienia obwodu i stanu działki;		ust. 1 pkt 2 ustawy KSEP)	(...) 2) maksymalnego kwalifikującego się obszaru, o którym mowa w art. 2 ust. 7 lit. a rozporządzenia 2022/1172, (...)	
Art. 66 ust. 1 lit. a rozporządzenia 2021/2116	System zintegrowany obejmuje następujące elementy: a) system identyfikacji działek rolnych;	T	Art. 126 pkt 9 (art. 16a ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia KSEP)	Prezes Agencji może nieodpłatnie udostępnić dane przestrzenne zawarte w systemie identyfikacji działek rolnych, o którym mowa w art. 66 ust. 1 lit. a rozporządzenia 2021/2116, oraz w systemie kontroli i kar, o którym mowa w art. 66 ust. 1 lit. e rozporządzenia 2021/2116, dotyczące wektorowych granic i powierzchni: (...)	
Art. 2 ust. 2 rozporządzenia 2022/1172	Do celów niniejszego rozporządzenia „działka referencyjna” oznacza wyznaczony obszar geograficzny z niepowtarzalnym numerem identyfikacyjnym, zarejestrowany w systemie identyfikacji działek rolnych, o którym mowa w art. 68 rozporządzenia (UE) 2021/2116. Działka referencyjna zawiera jednostkę gruntu reprezentującą powierzchnię użytków rolnych, o których mowa w art. 4 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/2115. W stosownych przypadkach działka referencyjna zawiera również grunty nierolnicze uznane przez państwa członkowskie za kwalifikujące się do otrzymania wsparcia w ramach interwencji obszarowych, o których mowa w art. 65 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE) 2021/2116.	T	Art. 126 pkt 9 (art. 16a ust. 1 pkt 1 ustawy KSEP)	1. Prezes Agencji może nieodpłatnie udostępnić dane przestrzenne zawarte w systemie identyfikacji działek rolnych, o którym mowa w art. 66 ust. 1 lit. a rozporządzenia 2021/2116, oraz w systemie kontroli i kar, o którym mowa w art. 66 ust. 1 lit. e rozporządzenia 2021/2116, dotyczące wektorowych granic i powierzchni: 1) działek referencyjnych w rozumieniu art. 2 ust. 2 rozporządzenia 2022/1172, wraz z ich identyfikatorami (...)	

Art. 2 ust. 7 lit c rozporządzenia 2022/1172	W systemie identyfikacji, w odniesieniu do każdej działki referencyjnej państwa członkowskie co najmniej: (...) c) w odniesieniu do trwałych użytków zielonych o rozproszonych niekwalifikujących się elementach oraz w przypadku gdy państwa członkowskie podejmują decyzję o zastosowaniu stałych współczynników zmniejszenia do określenia obszaru uznanego za kwalifikowalny, jak przewidziano w art. 4 ust. 4 lit. b) akapit trzeci rozporządzenia (UE) 2021/2115, rejestrują wszystkie istotne informacje;	T	Art. 126 pkt 9 (art. 16a ust. 1 pkt 4 ustawy KSEP)	4) upraw rolnych, elementów wymienionych w art. 2 ust. 7 lit. e rozporządzenia 2022/1172 oraz trwałych użytków zielonych w rozumieniu art. 2 pkt 29 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej, deklarowanych przez rolnika we wniosku o przyznanie płatności	
Art. 2 ust. 7 lit e rozporządzenia 2022/1172	W systemie identyfikacji, w odniesieniu do każdej działki referencyjnej państwa członkowskie co najmniej: (...) e) w stosownych przypadkach lokalizują i określają wielkość elementów krajobrazu zgodnie z normą GAEC 8 wymienioną w załączniku III do rozporządzenia (UE) 2021/2115, mającą znaczenie dla minimalnego udziału powierzchni użytków rolnych przeznaczonej na obszary lub elementy nieprodukcyjne;	T	Art. 126 pkt 9 (art. 16a ust. 1 pkt 4 ustawy KSEP)	1. Prezes Agencji może nieodpłatnie udostępnić dane przestrzenne zawarte w systemie identyfikacji działek rolnych, o którym mowa w art. 66 ust. 1 lit. a rozporządzenia 2021/2116, oraz w systemie kontroli i kar, o którym mowa w art. 66 ust. 1 lit. e rozporządzenia 2021/2116, dotyczące wektorowych granic i powierzchni: (...) 4) upraw rolnych, elementów wymienionych w art. 2 ust. 7 lit. e rozporządzenia 2022/1172 oraz trwałych użytków zielonych w rozumieniu art. 2 pkt 29 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej, deklarowanych przez rolnika we wniosku o przyznanie płatności (...)	
Art. 2 ust. 7 lit f rozporządzenia 2022/1172	W systemie identyfikacji, w odniesieniu do każdej działki referencyjnej państwa członkowskie co najmniej: (...) f) określają, czy działki znajdują się na obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, o których mowa w art. 71 rozporządzenia (UE) 2021/2115, lub czy mają zastosowanie specyficzne dla obszaru niedogodności wynikające z niektórych obowiązkowych wymogów, o których mowa w art. 72 tego rozporządzenia;	T	Art. 126 pkt 9 (art. 16a ust. 1 pkt 3 ustawy KSEP)	1. Prezes Agencji może nieodpłatnie udostępnić dane przestrzenne zawarte w systemie identyfikacji działek rolnych, o którym mowa w art. 66 ust. 1 lit. a rozporządzenia 2021/2116, oraz w systemie kontroli i kar, o którym mowa w art. 66 ust. 1 lit. e rozporządzenia 2021/2116, dotyczące wektorowych granic i powierzchni: (...) 3) elementów, obszarów i gruntów wymienionych w art. 2 ust. 7 lit. e-g rozporządzenia 2022/1172, (...)	
Art. 2 ust. 7 lit e rozporządzenia 2022/1172	W systemie identyfikacji, w odniesieniu do każdej działki referencyjnej państwa członkowskie co najmniej: (...) e) w stosownych przypadkach lokalizują i określają wielkość elementów krajobrazu zgodnie z normą GAEC 8 wymienioną w załączniku III do	T	Art. 126 pkt 9 (art. 16a ust. 1 pkt 3)	1. Prezes Agencji może nieodpłatnie udostępnić dane przestrzenne zawarte w systemie identyfikacji działek rolnych, o którym mowa w art. 66 ust. 1 lit. a rozporządzenia 2021/2116, oraz w systemie kontroli i kar, o którym mowa w art. 66 ust. 1 lit. e rozporządzenia 2021/2116, dotyczące wektorowych granic i powierzchni: (...)	

	rozporządzenia (UE) 2021/2115, mającą znaczenie dla minimalnego udziału powierzchni użytków rolnych przeznaczonej na obszary lub elementy nieprodukcyjne;		ustaw y KSEP)	3) elementów, obszarów i gruntów wymienionych w art. 2 ust. 7 lit. e–g rozporządzenia 2022/1172, (...)	
Art. 2 ust. 7 lit g rozporządzenia 2022/1172	W systemie identyfikacji, w odniesieniu do każdej działki referencyjnej państwa członkowskie co najmniej: (...) g) określają, czy działki znajdują się na obszarach Natura 2000, na obszarach objętych dyrektywą 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁶⁾ , czy znajdują się na gruntach rolnych zatwierdzonych do produkcji bawełny zgodnie z art. 37 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/2115, na obszarach stanowiących część utrwalonych praktyk lokalnych, o których mowa w art. 4 ust. 3 lit. c) akapit drugi pkt (i) tego rozporządzenia, na obszarach pokrytych trwałymi użytkami zielonymi wyznaczonymi jako wrażliwe pod względem środowiskowym zgodnie z normą GAEC 9 wymienioną w załączniku III do rozporządzenia (UE) 2021/2115, czy też na obszarach objętych dyrektywą Rady 92/43/EWG ⁷⁾ lub dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE	T	Art. 126 pkt 9 (art. 16a ust. 1 pkt 3 ustaw y KSEP)	1. Prezes Agencji może nieodpłatnie udostępnić dane przestrzenne zawarte w systemie identyfikacji działek rolnych, o którym mowa w art. 66 ust. 1 lit. a rozporządzenia 2021/2116, oraz w systemie kontroli i kar, o którym mowa w art. 66 ust. 1 lit. e rozporządzenia 2021/2116, dotyczące wektorowych granic i powierzchni: (...) 3) elementów, obszarów i gruntów wymienionych w art. 2 ust. 7 lit. e–g rozporządzenia 2022/1172, (...)	
Art. 71 rozporządzenia 2021/2116	system identyfikacji beneficjentów. System rejestrowania tożsamości każdego beneficjenta interwencji i środków, o których mowa w art. 65 ust. 2, gwarantuje, że wszystkie wnioski złożone przez tego samego beneficjenta można zidentyfikować jako takie.	T	Art. 126 pkt 10 (art. 17 ustaw y KSEP)	Art. 17. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania, jakie powinien spełniać wniosek o wpis do ewidencji producentów, uwzględniając dane, o których mowa w art. 7, oraz biorąc pod uwagę zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemu.	
Art. 119 rozporządzenia 2021/2115	Artykuł 119 Zmiana planu strategicznego WPR 1. Państwa członkowskie mogą składać do Komisji wnioski o zmianę swoich planów strategicznych WPR. 2. Wnioski o zmianę planów strategicznych WPR powinny być należycie uzasadnione i określać w szczególności spodziewany wpływ zmian planu na	T	Art. 133 pkt 1–8	Art. 133. W ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057 oraz z 2022 r. poz. 1079 i 1846) wprowadza się następujące zmiany: 1) w art. 1 ust. 2 otrzymuje brzmienie: „2. Ustawy nie stosuje się do programu rozwoju obszarów wiejskich, o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i	

	<p>realizację celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 i 2. Należy do nich dołączyć zmieniony plan, w tym – w stosownych przypadkach – zaktualizowane załączniki.</p> <p>3. Komisja ocenia zgodność zaproponowanych zmian z niniejszym rozporządzeniem i aktami delegowanymi i wykonawczymi przyjętymi na jego podstawie, a także z rozporządzeniem (UE) 2021/2116, oraz ich faktyczny wkład w realizację celów szczegółowych.</p> <p>4. Komisja zatwierdza zmianę planu strategicznego WPR, o którą wnioskowano, pod warunkiem że przedstawiono potrzebne informacje i że zmieniony plan jest zgodny z art. 9 i innymi wymogami określonymi w niniejszym rozporządzeniu i w rozporządzeniu (UE) 2021/2116, a także z aktami delegowanymi i wykonawczymi przyjętymi na ich podstawie.</p> <p>5. Komisja może przedstawić swoje uwagi w terminie 30 dni roboczych od złożenia wniosku o zmianę planu strategicznego WPR. Państwo członkowskie dostarcza Komisji wszelkich niezbędnych dodatkowych informacji.</p> <p>6. Wniosek o zmianę planu strategicznego WPR zatwierdzany jest nie później niż trzy miesiące po jego przedłożeniu przez państwo członkowskie.</p> <p>7. Wniosek o zmianę planu strategicznego WPR można składać raz na rok kalendarzowy, z zastrzeżeniem ewentualnych wyjątków, o których mowa w niniejszym rozporządzeniu lub które zostaną określone przez Komisję zgodnie z art. 122. Dodatkowo, w trakcie okresu wdrażania planu strategicznego WPR można złożyć trzy kolejne wnioski o zmianę planu strategicznego WPR. Niniejszy ustęp nie ma zastosowania do wniosków o zmianę planu w celu przedłożenia brakujących elementów zgodnie z art. 118 ust. 5.</p> <p>Wniosek o zmianę planu strategicznego WPR w związku z art. 17 ust. 5, art. 88 ust. 7 i art. 103 ust. 5 lub art. 120 nie wlicza się do ograniczenia określonego w niniejszym ustępie.</p>		<p>uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z późn. zm. ¹⁵⁾), zwanego dalej „programem rozwoju obszarów wiejskich”, planu strategicznego dla wspólnej polityki rolnej, o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1), zwanego dalej „planem strategicznym dla wspólnej polityki rolnej”, programów realizowanych z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus przeznaczonych na zwalczanie deprywacji materialnej, z wyłączeniem przepisów rozdziałów 1, 2, 2b i 7 oraz przepisów art. 14e, art. 14f, art. 14g ust. 1 i 2, art. 14h, art. 14j i art. 14l, a w przypadku:</p> <p>1) programu rozwoju obszarów wiejskich – także z wyłączeniem art. 14g ust. 4a, art. 14kc i art. 14kd;</p> <p>2) programu realizowanego z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego – także z wyłączeniem art. 14g ust. 4, art. 14ke i art. 14kf;</p> <p>3) programu realizowanego z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus przeznaczonych na zwalczanie deprywacji materialnej – także z wyłączeniem art. 14g ust. 4b, art. 14kh i art. 14ki;</p> <p>4) planu strategicznego dla wspólnej polityki rolnej – także z wyłączeniem art. 14g ust. 4a, art. 14kca i art. 14kd.”;</p> <p>2) w art. 5:</p> <p>a) pkt 1a otrzymuje brzmienie: „1a) dokumenty programowe – umowę partnerstwa, programy służące jej realizacji oraz plan strategiczny dla wspólnej polityki rolnej;”;</p> <p>b) w pkt 7a lit. b otrzymuje brzmienie: „b) realizowane z wykorzystaniem funduszy wspierających sektory morski lub rybacki oraz funduszy wspierających sprawy wewnętrzne oraz program rozwoju obszarów wiejskich;”;</p> <p>3) w art. 14g ust. 4a otrzymuje brzmienie:</p>	
--	---	--	--	--

	<p>8. Zmiana planu strategicznego WPR w związku z art. 17 ust. 5, art. 88 ust. 7 lub art. 103 ust. 1 w odniesieniu do EFRG staje się skuteczna od dnia 1 stycznia roku kalendarzowego następującego po roku zatwierdzenia przez Komisję wniosku o zmianę i po odpowiedniej zmianie przydziałów zgodnie z art. 87 ust. 2.</p> <p>Zmiana planu strategicznego WPR w związku z art. 103 ust. 1 w odniesieniu do EFRROW staje się skuteczna po zatwierdzeniu przez Komisję wniosku o zmianę i po odpowiedniej zmianie przydziałów zgodnie z art. 89 ust. 4. Zmiana planu strategicznego WPR dotyczącego EFRG, inna niż zmiany, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, staje się skuteczna od daty określonej przez państwo członkowskie, która przypada później niż data zatwierdzenia przez Komisję wniosku o tę zmianę. Państwa członkowskie mogą ustalić różne daty lub datę wejścia w życie dla różnych elementów zmiany. Określając te daty, państwa członkowskie uwzględniają terminy dotyczące procedury zatwierdzenia określonej w niniejszym artykule oraz konieczność zapewnienia rolnikom i innym beneficjentom wystarczającej ilości czasu na uwzględnienie tej zmiany. Państwo członkowskie wskazuje tę datę, przedstawiając wniosek o zmianę planu strategicznego WPR, a Komisja zatwierdza ją zgodnie z ust. 10 niniejszego artykułu.</p> <p>9. W drodze odstępstwa od ust. 2–8, 10 i 11 niniejszego artykułu państwa członkowskie mogą w każdej chwili wprowadzać i stosować modyfikacje tych elementów swoich planów strategicznych WPR, które dotyczą interwencji w ramach tytułu III rozdział IV, w tym warunków kwalifikowalności takich interwencji, pod warunkiem że modyfikacje te nie prowadzą do zmian celów końcowych, o których mowa w art. 109 ust. 1 lit. a). Zanim zaczną je stosować, powiadamiają o takich zmianach Komisję i włączają je do następnego wniosku o zmianę planu strategicznego WPR zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu.</p> <p>10. Komisja zatwierdza każdą zmianę planu strategicznego WPR w drodze decyzji</p>		<p>„4a. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi opracowuje program rozwoju obszarów wiejskich oraz plan strategiczny dla wspólnej polityki rolnej, a także:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) reprezentuje Rzeczpospolitą Polską w kontaktach z Komisją Europejską; 2) prowadzi negocjacje z Komisją Europejską mające na celu uzgodnienie treści tego programu oraz planu; 3) proponuje podmioty, które mają być odpowiedzialne za zarządzanie i kontrolę tego programu oraz planu.”; 4) w art. 14h wyraz „dokumentu” zastępuje się wyrazami „planu strategicznego dla wspólnej polityki rolnej”; 5) w art. 14j w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie: <ul style="list-style-type: none"> „2) realizowane z wykorzystaniem środków funduszy wspierających sektory morski lub rybacki, funduszy wspierających sprawy wewnętrzne oraz środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus przeznaczonych na zwalczanie deprivacji materialnej, a także program rozwoju obszarów wiejskich, po przyjęciu przez Komisję Europejską, są przekazywane odpowiednio przez ministra właściwego do spraw rybołówstwa, ministra właściwego do spraw wewnętrznych, ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego lub ministra właściwego do spraw rozwoju wsi”; 6) użyte w art. 14kc ust. 1–2a, w ust. 3 we wprowadzeniu do wyliczenia i w ust. 4 wyrazy „realizowanego z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020” zastępuje się wyrazami „rozwoju obszarów wiejskich.”; 7) po art. 14kc dodaje się art. 14kca w brzmieniu: <ul style="list-style-type: none"> „Art. 14kca. 1. Projekt zmiany planu strategicznego dla wspólnej polityki rolnej opracowuje minister właściwy do spraw rozwoju wsi, po zasięgnięciu opinii komitetu monitorującego, o którym mowa w art. 124 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013, zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/2115”. 2. Projekt zmiany planu strategicznego dla wspólnej polityki rolnej jest przyjmowany przez Radę Ministrów w drodze uchwały, a 	
--	--	--	--	--

	<p>wykonawczej, bez stosowania procedury komitetowej, o której mowa w art. 153.</p> <p>11. Bez uszczerbku dla art. 86, zmiany planu strategicznego WPR mają skutki prawne wyłącznie po ich zatwierdzeniu przez Komisję.</p> <p>12. Korekty o typograficzne lub oczywiste błędy lub korekty o czysto redakcyjnym charakterze, które nie mają wpływu na wdrażanie polityki ani interwencję, nie uznaje się za wnioski o zmianę na mocy niniejszego artykułu. Państwa członkowskie informują Komisję o takich korektach.</p>		<p>następnie jest przekazywany przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi Komisji Europejskiej.</p> <p>3. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi współpracuje z Komisją Europejską w zakresie oceny przekazanego jej projektu zmiany planu strategicznego dla wspólnej polityki rolnej.</p> <p>4. Zmiana planu strategicznego dla wspólnej polityki rolnej po:</p> <p>1) zatwierdzeniu przez Komisję Europejską tej zmiany – w przypadku, o którym mowa w art. 119 ust. 4 rozporządzenia 2021/2115,</p> <p>2) poinformowaniu Komisji Europejskiej o tej zmianie – w przypadku, o którym mowa w art. 119 ust. 9 rozporządzenia 2021/2115</p> <p>– jest przekazywana przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi do wiadomości członkom Rady Ministrów.</p> <p>5. Rada Ministrów może, w drodze uchwały, upoważnić ministra właściwego do spraw rozwoju wsi do przyjmowania projektów zmian planu strategicznego dla wspólnej polityki rolnej w zakresie, o którym mowa w art. 119 ust. 9 rozporządzenia 2021/2115.”;</p> <p>8) art. 14kd otrzymuje brzmienie:</p> <p>„Art. 14kd. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi:</p> <p>1) podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie podmiotowej w Biuletynie Informacji Publicznej program rozwoju obszarów wiejskich i plan strategiczny dla wspólnej polityki rolnej oraz ich zmiany;</p> <p>2) ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” komunikat o:</p> <p>a) zatwierdzeniu przez Komisję Europejską programu rozwoju obszarów wiejskich i planu strategicznego dla wspólnej polityki rolnej oraz ich zmian, jeżeli wymagały zatwierdzenia przez Komisję Europejską,</p> <p>b) adresie strony internetowej, na której został zamieszczony program rozwoju obszarów wiejskich i plan strategiczny dla wspólnej polityki rolnej oraz ich zmiany.”;</p>	
--	---	--	---	--

Art. 4 ust. 1 rozporządzenia 2022/1173	<p>Artykuł 4</p> <p>Uproszczenie procedur związanych z systemem składania wniosków o przyznanie pomocy</p> <p>1. Państwa członkowskie ustanawiają elektroniczne środki komunikacji między beneficjentem a organami zapewniającymi wiarygodność przekazywanych danych w kontekście właściwego zarządzania interwencjami w ramach zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli. W przypadku gdy dokumentów potwierdzających nie można przekazać drogą elektroniczną, państwa członkowskie wyznaczają te same terminy ich przekazania za pomocą środków nieelektronicznych.</p>	T	Art. 135 pkt 1 i 2	<p>Art. 135. W ustawie z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2157 i 2727) wprowadza się następujące zmiany:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) w art. 6 w ust. 2 uchyla się pkt 7; 2) art. 10c otrzymuje brzmienie: <p>„Art. 10c. 1. Złożenie wniosku za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji następuje po uwierzytelnieniu w tym systemie podmiotu składającego ten wniosek, a w przypadku gdy wniosek jest składany przez podmiot niebędący osobą fizyczną – po uwierzytelnieniu osoby:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) uprawnionej do reprezentacji tego podmiotu – jeżeli jego reprezentacja jest jednoosobowa; 2) upoważnionej przez osoby uprawnione do reprezentacji tego podmiotu – jeżeli jego reprezentacja jest wieloosobowa. <p>2. Uwierzytelnienie w systemie teleinformatycznym Agencji następuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) w sposób określony w art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2070 oraz z 2022 r. poz. 1087) lub 2) za pomocą loginu i kodu dostępu do systemu teleinformatycznego Agencji. <p>3. Jeżeli postępowanie administracyjne lub inne postępowanie zostało wszczęte na wniosek złożony za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, wymiany korespondencji dotyczącej postępowania, w tym składania pism przez stronę postępowania i doręczania pism stronie postępowania, oraz wykonywania przez stronę postępowania innych czynności dotyczących postępowania, w tym podpisywania dokumentów, dokonuje się za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji zgodnie z ust. 7, pod warunkiem że strona tego postępowania wyraziła na to zgodę za pomocą tego systemu.</p> <p>4. Zgoda, o której mowa w ust. 3, jest:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) równoznaczna z żądaniem doręczania pism stronie postępowania za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji; 2) skuteczna, jeżeli strona postępowania została pouczone o skutkach jej wyrażenia, w szczególności o tym, że wymiana korespondencji dotyczącej postępowania oraz wykonywanie przez stronę postępowania innych czynności dotyczących postępowania będą dokonywane zgodnie z ust. 7. <p>5. Warunek, o którym mowa w ust. 3, nie ma zastosowania do postępowań w sprawach dotyczących pomocy, do której mają</p>
--	---	---	--------------------	--

				<p>zastosowanie przepisy rozdziału 5 i 8 ustawy z dnia .... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....).</p> <p>6. W postępowaniach dotyczących pomocy, do której mają zastosowanie przepisy rozdziału 5 i 8 ustawy z dnia .... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej, oraz w postępowaniach, w których strona postępowania wyraziła zgodę, o której mowa ust. 3, strona postępowania, jej pełnomocnik lub jej przedstawiciel podają za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji numer telefonu lub adres poczty elektronicznej.</p> <p>7. Złożenie wniosku, wymiana korespondencji oraz wykonywanie innych czynności dotyczących postępowania za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji następuje zgodnie z następującymi regułami:</p> <p>1) do złożenia wniosku lub innego pisma oraz do wykonania innej czynności dotyczącej postępowania przez stronę postępowania nie jest wymagany podpis elektroniczny, ale ponowne uwierzytelnienie w tym systemie zgodnie z ust. 1 i 2 podczas odpowiednio składania pisma albo wykonywania innej czynności dotyczącej postępowania, a jeżeli wykonanie czynności dotyczącej postępowania polega na podpisaniu dokumentu, uznaje się, że ponowne uwierzytelnienie w tym systemie zgodnie z ust. 1 i 2 podczas wykonywania tej czynności jest równoznaczne z podpisaniem dokumentu;</p> <p>2) załączniki do wniosku lub innego pisma dołącza się jako dokumenty utworzone za pomocą tego systemu, a w przypadku gdy stanowią dokumenty wymagające opatrzenia podpisem przez osobę trzecią, dołącza się je w postaci elektronicznej jako:</p> <p>a) dokumenty opatrzone przez tę osobę kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem osobistym albo podpisem zaufanym albo</p> <p>b) elektroniczne kopie dokumentów sporządzonych w postaci papierowej i opatrzonych przez tę osobę podpisem własnoręcznym, zapisane w formacie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 18 pkt 3 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne;</p> <p>3) stronie postępowania po wysłaniu wniosku lub innego pisma oraz po wykonaniu innej czynności dotyczącej postępowania jest wystawiane przez ten system potwierdzenie odpowiednio złożenia pisma oraz wykonania innej czynności dotyczącej postępowania, które zawiera unikalny numer nadany przez ten</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>system oraz datę odpowiednio złożenia pisma oraz wykonania innej czynności dotyczącej postępowania;</p> <p>4) datą wszczęcia postępowania na wniosek złożony za pomocą tego systemu jest dzień wystawienia potwierdzenia złożenia pisma, o którym mowa w pkt 3;</p> <p>5) za datę złożenia pisma oraz wykonania innej czynności dotyczącej postępowania przez stronę postępowania uważa się dzień ponownego uwierzytelnienia w tym systemie zgodnie z ust. 1 i 2 podczas odpowiednio składania pisma albo wykonywania innej czynności dotyczącej postępowania;</p> <p>6) stronie postępowania po otrzymaniu pisma w tym systemie jest wystawiane przez ten system zawiadomienie o otrzymaniu tego pisma, które jest przesyłane na numer telefonu lub adres poczty elektronicznej, podany za pomocą tego systemu, oraz potwierdzenie otrzymania pisma zawierające unikalny numer nadany przez ten system oraz datę otrzymania pisma;</p> <p>7) za datę doręczenia stronie postępowania pisma za pomocą tego systemu uznaje się dzień:</p> <p>a) potwierdzenia odczytania pisma przez stronę postępowania w tym systemie, z tym że strona postępowania uzyskuje dostęp do treści tego pisma i do jego załączników po dokonaniu tego potwierdzenia,</p> <p>b) następujący po upływie 14 dni od dnia otrzymania pisma w tym systemie, jeżeli strona postępowania nie potwierdziła odczytania pisma przed upływem tego terminu;</p> <p>8) niewykonanie czynności dotyczącej postępowania przez stronę postępowania w terminie wyznaczonym w piśmie wzywającym do wykonania tej czynności jest równoznaczne z odmową jej wykonania;</p> <p>9) decyzje administracyjne, postanowienia oraz inne pisma doręczane stronie, sporządzone z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego Agencji, mogą zamiast podpisu zawierać imię i nazwisko wraz ze stanowiskiem służbowym osoby upoważnionej do ich wydania;</p> <p>10) w przypadku ustanowienia pełnomocnika, a także w przypadku gdy strona postępowania działa przez przedstawiciela, wystawiane przez system teleinformatyczny Agencji potwierdzenie złożenia pisma oraz wykonania innej czynności dotyczącej postępowania, a także wystawiane przez ten system zawiadomienie o otrzymaniu pisma w tym systemie oraz potwierdzenie otrzymania tego pisma, otrzymuje odpowiednio pełnomocnik lub przedstawiciel strony postępowania za pomocą tego systemu.</p>	
--	--	--	--	--	--

			<p>8. W przypadku gdy kopie dokumentów, o których mowa w ust. 7 pkt 2 lit. b, nie zostały dołączone do wniosku złożonego za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, dokumenty te można złożyć bezpośrednio w jednostce organizacyjnej Agencji albo podmiotu wdrażającego w rozumieniu art. 2 pkt 22 ustawy z dnia..... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej, lub nadać w placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu art. 3 pkt 12 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 896, 1933 i 2042), lub w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej, albo wysłać na adres do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 569, 1002 i 2754).</p> <p>9. Zawarcie umowy za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji jest dokonywane zgodnie z następującymi regułami:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Agencja albo podmiot wdrażający w rozumieniu art. 2 pkt 22 ustawy z dnia..... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej przekazuje stronie postępowania za pomocą tego systemu pismo zawierające oświadczenie woli zawarcia umowy przez Agencję albo ten podmiot wraz z umową oraz wezwaniem strony postępowania do zawarcia tej umowy; 2) jeżeli strona postępowania zgadza się na zawarcie umowy, składa oświadczenie woli zawarcia umowy przez ponowne uwierzytelnienie w tym systemie zgodnie z ust. 1 i 2 nie później niż przed upływem 14 dni od dnia otrzymania pisma, o którym mowa w pkt 1; 3) dniem zawarcia umowy jest data złożenia oświadczenia woli zawarcia umowy przez stronę postępowania. <p>10. Przepisu ust. 9 nie stosuje się do sposobu zawierania umowy o objęcie przedsięwzięcia wsparciem z planu rozwojowego w rozumieniu art. 5 pkt 7aa ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057, z 2022 r. poz. 1079 i 1846 oraz z 2023 r. poz. ...).</p> <p>11. W przypadku gdy z przepisów prawa wynika obowiązek wydania, przekazania lub dostarczenia akt spraw objętych postępowaniami, do których mają zastosowanie reguły określone w ust. 7, lub dokumentów składających się na te akta, lub odpisów, wyciągów lub kopii tych dokumentów, do spełnienia tego obowiązku jest wystarczające wydanie, przekazanie lub dostarczenie uwierzytelnionego wydruku elektronicznej kopii tych dokumentów.</p>	
--	--	--	---	--

				<p>12. Udzielenie pełnomocnictwa w sprawach, w których wniosek jest składany za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, może być dokonywane za pomocą tego systemu.</p> <p>13. Do zgłoszeń, informacji lub innych dokumentów składanych za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, a także do wymiany korespondencji z podmiotem, który je złożył, przepisy ust. 1–8 i 12 stosuje się odpowiednio, z tym że warunek, o którym mowa w ust. 3, nie ma zastosowania do wymiany tej korespondencji.</p> <p>14. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania dotyczące loginu i kodu dostępu do systemu teleinformatycznego Agencji, mając na względzie identyfikację strony postępowania, a także zabezpieczenie przekazywanych danych przed dostępem osób nieuprawnionych.</p> <p>15. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania w zakresie wymiany korespondencji dotyczącej postępowania lub wykonywania innych czynności dotyczących postępowania za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji lub wymiany korespondencji z podmiotem, który złożył zgłoszenie, informację lub inny dokument za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, mając na względzie wymagania określone w przepisach o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne oraz identyfikację strony postępowania lub tego podmiotu, a także zabezpieczenie przekazywanych danych przed dostępem osób nieuprawnionych.”;</p>	
Art. 59 ust. 1 i 2 akapit pierwszy i drugi rozporządzenia 2021/2116	<p>Artykuł 59</p> <p>Ochrona interesów finansowych Unii</p> <p>1. Państwa członkowskie przyjmują, w ramach WPR, z poszanowaniem mających zastosowanie systemów zarządzania, wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne oraz podejmują inne środki niezbędne do zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii, w tym skutecznego stosowania kryteriów kwalifikowalności wydatków określonych w art. 37. Te przepisy i środki odnoszą się w szczególności do:</p> <p>a) kontroli legalności i prawidłowości operacji finansowych przez EFRG i EFRROW, w tym na</p>	T	Art. 135 pkt 3–5	<p>3) w art. 29:</p> <p>a) w ust. 1 część wspólna otrzymuje brzmienie: „– podlegają zwrotowi, jeżeli płatność lub pomoc finansowa wypłacone z tych środków zostały pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości w wyniku naruszenia prawa albo regulaminu naboru wniosków o przyznanie pomocy finansowej lub w przypadkach określonych w przepisach odrębnych dotyczących przyznawania lub wypłaty płatności lub pomocy finansowej lub zwrotu tych środków lub w postanowieniach umów o przyznaniu pomocy finansowej.”;</p> <p>b) ust. 1c otrzymuje brzmienie:</p>	

	<p>poziomie beneficjentów i zgodnie z planami strategicznymi WPR;</p> <p>b) zapewnienia skutecznego zapobiegania nadużyciom finansowym, w szczególności w obszarach o podwyższonym poziomie ryzyka, co będzie działało odstrasżająco, z uwzględnieniem kosztów i korzyści oraz proporcjonalności takich środków;</p> <p>c) zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym oraz ich wykrywania i korygowania;</p> <p>d) nakładania skutecznych, proporcjonalnych oraz odstrasżających kar zgodnie z prawem Unii, a w przypadku braku stosownych przepisów – zgodnie z prawem krajowym oraz, w razie konieczności, wszczynania w tym celu postępowań sądowych;</p> <p>e) odzyskiwania nienależnych płatności wraz z odsetkami oraz, w razie konieczności, wszczynania w tym celu postępowań sądowych, w tym w odniesieniu do nieprawidłowości w rozumieniu art. 1 ust. 2 rozporządzenia (WE, Euratom) nr 2988/95.</p> <p>2. Państwa członkowskie ustanawiają skuteczne systemy zarządzania i kontroli w celu zapewnienia zgodności z prawodawstwem Unii regulującym interwencje unijne.</p> <p>Państwa członkowskie podejmują działania niezbędne do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania swoich systemów zarządzania i kontroli oraz legalności i prawidłowości wydatków zadeklarowanych Komisji.</p>			<p>„1c. Ustalenie kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych, o których mowa w ust. 1, następuje w drodze decyzji administracyjnej.”,</p> <p>c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„2. Właściwym w sprawie ustalenia kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych, o których mowa w ust. 1, jest:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) organ właściwy do rozstrzygnięcia w sprawie przyznania płatności lub pomocy finansowej z tych środków publicznych przyznawanej w drodze decyzji administracyjnej; 2) w przypadku pomocy finansowej ze środków publicznych przyznawanej na podstawie umowy: <ol style="list-style-type: none"> a) kierownik jednostki organizacyjnej Agencji wyznaczonej do rozpoznania sprawy, b) Prezes Agencji – w przypadku gdy do rozpoznania sprawy nie została wyznaczona jednostka organizacyjna Agencji, c) organ podmiotu wykonującego zadania delegowane – w przypadku pomocy finansowej przyznanej przez taki podmiot.”, d) w ust. 3 po wyrazach „ust. 2” dodaje się wyraz „pkt 1”; e) w ust. 5 skreśla się wyrazy „art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1775) oraz”; <p>4) uchyla się art. 30;</p> <p>5) w art. 31 w ust. 1–2a skreśla się wyrazy „przez Prezesa Agencji albo inny organ właściwy do rozstrzygnięcia w sprawie przyznania płatności lub pomocy finansowej ze środków publicznych, o których mowa w art. 29 ust. 1.”.</p>	
Art. 123 ust. 1 rozporządzenia a2021/2115	<p>Artykuł 123</p> <p>Instytucja zarządzająca</p> <p>1. Każde państwo członkowskie wyznacza krajową instytucję zarządzającą jego planem strategicznym WPR.</p> <p>Państwa członkowskie mogą, z uwzględnieniem swoich przepisów konstytucyjnych i instytucjonalnych, wyznaczyć regionalne instytucje zarządzające, które będą odpowiedzialne za niektóre lub wszystkie zadania, o których mowa w ust. 2.</p>	T	Art. 138	<p>Art. 138. W ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z 2022 r. poz. 943) wprowadza się następujące zmiany:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) w art. 1: <ol style="list-style-type: none"> a) pkt 1 otrzymuje brzmienie: <p>„1) zadania oraz właściwość organów w zakresie określonym w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego,</p>	

	<p>Państwa członkowskie zapewniają, aby odpowiedni system zarządzania i kontroli został ustanowiony w sposób zapewniający wyraźny podział i rozdział funkcji między krajową instytucją zarządzającą a – w stosownym przypadku – regionalną instytucją zarządzającą i innymi podmiotami. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie skutecznego funkcjonowania tego systemu przez cały okres wdrażania planu strategicznego WPR.</p>		<p>Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 159, z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem 2021/1060”, w odniesieniu do rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, o którym mowa w tytule III w rozdziale II rozporządzenia 2021/1060, zwanego dalej „rozwojem lokalnym kierowanym przez społeczność”;</p> <p>b) w pkt 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> – w lit. a skreśla się wyrazy „w art. 32 ust. 2 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013 oraz”; – lit. b otrzymuje brzmienie: <p>„b) dokonywania wyboru strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, o których mowa w art. 32 rozporządzenia 2021/1060, zwanych dalej „LSR”;</p> <p>2) w art. 3 ust. 3 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„3. Ekspertci stanowią co najmniej jedną trzecią składu komisji. Do ekspertów przepisy rozdziału 17 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. poz. 1079) stosuje się odpowiednio.”;</p> <p>3) w art. 4:</p> <p>a) w ust. 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> – w pkt 4 w lit. a skreśla się wyrazy „art. 2 pkt 9 rozporządzenia nr 1303/2013 oraz”; – w części wspólnej skreśla się wyrazy „art. 34 ust. 3 lit. f rozporządzenia nr 1303/2013 oraz”; <p>b) ust. 6 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„6. W przypadku gdy do właściwości zarządu należy wybór operacji, które mają być realizowane w ramach LSR, i ustalanie kwoty wsparcia zgodnie z art. 33 ust. 3 lit. d rozporządzenia 2021/1060, członkowie zarządu nie mogą być zatrudnieni przez LGD na stanowisku związanym ze świadczeniem doradztwa na rzecz podmiotów ubiegających się o wsparcie, o którym mowa w art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2021/1060.”;</p> <p>c) w ust. 7 skreśla się wyrazy „art. 34 ust. 3 lit. f rozporządzenia nr 1303/2013 oraz”;</p> <p>4) po art. 4a dodaje się art. 4b w brzmieniu:</p> <p>„Art. 4b. 1. W przypadku gdy nie ma podstaw, aby stowarzyszenie działało dalej jako LGD zgodnie z art. 4, marszałek</p>	
--	--	--	---	--

				<p>województwa informuje stowarzyszenie o tych okolicznościach.</p> <p>2. Stowarzyszenie jest obowiązane do zmiany statutu przez jego dostosowanie do przepisów ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach oraz do zgłoszenia do Krajowego Rejestru Sądowego zmiany informacji wymaganych przepisami o Krajowym Rejestrze Sądowym w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania informacji o której mowa w ust. 1.”;</p> <p>5) w art. 10 ust. 15 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„15. Do oceny spełniania kryteriów wyboru LSR wskazanych w odwołaniu IZ może wyznaczyć ekspertów, którzy nie brali udziału w ocenie LSR dokonanej przez komisję, której dotyczy odwołanie. Do ekspertów przepisy rozdziału 17 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 stosuje się odpowiednio.”;</p> <p>6) w art. 14:</p> <p>a) w ust. 4:</p> <p>– we wprowadzeniu do wyliczenia skreśla się wyrazy „w art. 33 ust. 5 rozporządzenia nr 1303/2013 oraz”,</p> <p>– w pkt 2 lit. c otrzymuje brzmienie:</p> <p>„c) grantobiorców, w ramach projektów grantowych;”;</p> <p>b) uchyla się ust. 5;</p> <p>7) po art. 15 dodaje się art. 15a–15c w brzmieniu:</p> <p>„Art. 15a. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rozwoju regionalnego może wydawać LGD wytyczne w celu zapewnienia zgodności sposobu realizacji LSR z przepisami Unii Europejskiej w zakresie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, a także w celu zapewnienia jednolitego i prawidłowego wykonywania przez LGD zadań związanych z realizacją LSR określonych w tych przepisach oraz w przepisach ustawy. Wytyczne są kierowane do wszystkich LGD.</p> <p>2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi:</p> <p>1) podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej wytyczne oraz ich zmiany;</p> <p>2) ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” komunikat o miejscu publikacji wytycznych oraz ich zmian.</p> <p>Art. 15b. Zarząd województwa przeprowadza kontrole realizacji LSR pod względem jej zgodności z przepisami prawa, wytycznymi, o których mowa w art. 15a ust. 1, wytycznymi, o których mowa w art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia .... o Planie Strategicznym</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...), wytycznymi, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 2 i art. 5 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027, oraz procedurami, o których mowa w art. 33 ust. 3 lit. b rozporządzenia 2021/1060, a także pod względem osiągnięcia wskaźników określonych w LSR.</p> <p>Art. 15c. LGD, zarządy województw, minister właściwy do spraw rozwoju wsi, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego oraz inne organy administracji rządowej i jednostki organizacyjne podległe organom administracji rządowej lub przez nie nadzorowane, a także inne organy samorządu terytorialnego współpracują przy realizacji zadań związanych z rozwojem lokalnym kierowanym przez społeczność.”;</p> <p>8) uchyla się art. 16;</p> <p>9) w art. 17:</p> <p>a) ust. 1–3 otrzymują brzmienie:</p> <p>„1. Wsparcie, o którym mowa w art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2021/1060, zwane dalej „wsparciem na wdrażanie LSR”, jest udzielane podmiotowi ubiegającemu się o wsparcie na wdrażanie LSR, zwanemu dalej „wnioskodawcą”, na jego wniosek, zwany dalej „wnioskiem o wsparcie”, jeżeli są spełnione warunki udzielenia tego wsparcia określone w regulaminie naboru wniosków o wsparcie:</p> <p>1) na operację wybraną przez LGD, która jest stroną umowy ramowej;</p> <p>2) do wysokości środków przewidzianych w umowie ramowej.</p> <p>2. Wsparcie na wdrażanie LSR nie przysługuje, jeżeli podczas dokonywania wyboru operacji:</p> <p>1) nie zastosowano:</p> <p>a) procedury zapewniającej bezstronność członków rady lub</p> <p>b) kryteriów wyboru operacji, lub</p> <p>2) nie zachowano:</p> <p>a) składu rady zgodnego z wymaganiami określonymi w art. 31 ust. 2 lit. b rozporządzenia 2021/1060, lub</p> <p>b) wymogu zgodnie z którym pojedyncza grupa interesu nie kontroluje decyzji w sprawie wyboru operacji, określonego w art. 33 ust. 3 lit. b rozporządzenia 2021/1060.</p> <p>3. Wsparcie na wdrażanie LSR może być udzielone również LGD, która jest stroną umowy ramowej, na operacje, które dzielą się na:</p> <p>1) projekty grantowe;</p> <p>2) operacje własne LGD.”;</p>	
--	--	--	--	--	--

			<p>b) uchyla się ust. 4,</p> <p>c) po ust. 4 dodaje się ust. 4a–4g w brzmieniu:</p> <p>„4a. Projektem grantowym jest operacja, w której LGD udziela grantów na realizację zadań służących osiągnięciu celu tej operacji przez grantobiorców.</p> <p>4b. Grantobiorcą jest podmiot publiczny albo prywatny wybrany w drodze otwartego konkursu ogłoszonego przez LGD w ramach realizacji projektu grantowego.</p> <p>4c. Grantobiorcą nie może być podmiot wykluczony z możliwości otrzymania wsparcia w ramach programu.</p> <p>4d. Grantem są środki finansowe programu, które LGD powierzyła grantobiorcy na podstawie umowy na realizację zadań służących osiągnięciu celu projektu grantowego.</p> <p>4e. Umowa o powierzenie grantu określa co najmniej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zadania grantobiorcy służące osiągnięciu celu projektu grantowego; 2) kwotę grantu i wkładu własnego grantobiorcy; 3) warunki przekazania i rozliczenia grantu; 4) zobowiązanie do zwrotu grantu – w przypadku wykorzystania go niezgodnie z celem projektu grantowego; 5) zobowiązanie grantobiorcy do poddania się kontroli przeprowadzanej przez LGD lub inne podmioty lub instytucje do tego uprawnione lub na zlecenie tych podmiotów lub instytucji. <p>4f. LGD odpowiada w szczególności za:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) realizację projektu grantowego zgodnie z założonym celem; 2) przygotowanie i przekazanie zarządowi województwa procedur wyboru i oceny grantobiorców uwzględniających kryteria wyboru grantobiorców w ramach projektów grantowych, wraz z procedurą ustalania lub zmiany tych kryteriów; 3) wybór grantobiorców na podstawie kryteriów, o których mowa w pkt 2; 4) zawieranie z grantobiorcami umów o powierzenie grantu; 5) rozliczanie wydatków poniesionych przez grantobiorców; 6) monitorowanie realizacji zadań przez grantobiorców; 7) kontrolę realizacji zadań przez grantobiorców; 8) odzyskiwanie grantów – w przypadku ich wykorzystania niezgodnie z celem projektu grantowego. <p>4g. Zarząd województwa zatwierdza procedury, o których mowa w ust. 4f pkt 2.”</p> <p>d) uchyla się ust. 6;</p> <p>10) art. 18 otrzymuje brzmienie:</p>	
--	--	--	---	--

				<p>„Art. 18. Wsparcie, o którym mowa w art. 34 ust. 1 lit. c rozporządzenia 2021/1060, jest udzielane LGD, która jest stroną umowy ramowej, na jej wniosek, jeżeli są spełnione warunki udzielenia tego wsparcia określone w przepisach regulujących zasady wsparcia z udziałem poszczególnych EFSI lub na podstawie tych przepisów oraz do wysokości środków przewidzianych w umowie ramowej na wsparcie w tym zakresie.”;</p> <p>11) uchyla się art. 18a;</p> <p>12) po art. 18a dodaje się art. 18b i art. 18c W brzmieniu: „Art. 18b. Wniosek o wsparcie na operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD składa się w terminie wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o wsparcie.</p> Art. 18c. 1. LGD podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej, uzgodniony z zarządem województwa, harmonogram naborów wniosków o wsparcie na kolejny rok, nie później niż do końca danego roku. 2. Zmiany harmonogramu, o którym mowa w ust. 1, LGD uzgadnia z zarządem województwa i zamieszcza zaktualizowany harmonogram naborów wniosków o wsparcie na swojej stronie internetowej nie rzadziej niż na koniec każdego kwartału.”; <p>13) uchyla się art. 19;</p> <p>14) po art. 19 dodaje się art. 19a w brzmieniu: „Art. 19a. 1. LGD podaje do publicznej wiadomości co najmniej na swojej stronie internetowej ogłoszenie o naborze wniosków o wsparcie.</p> 2. Ogłoszenie o naborze wniosków o wsparcie zawiera co najmniej: <ol style="list-style-type: none"> 1) nazwę LGD oraz zarządu województwa; 2) przedmiot naboru wniosków o wsparcie; 3) informację o podmiotach uprawnionych do ubiegania się o wsparcie na wdrażanie LSR; 4) termin, miejsce oraz formę składania wniosków o wsparcie; 5) miejsce publikacji regulaminu naboru wniosków o wsparcie; 6) dane do kontaktu. <p>3. Regulamin naboru wniosków o wsparcie określa co najmniej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zakresy wsparcia na wdrażanie LSR, których dotyczy nabór wniosków o wsparcie; 2) limit środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o wsparcie; 3) maksymalny, dopuszczalny poziom wsparcia na wdrażanie LSR, kwotę wsparcia lub minimalną i maksymalną kwotę wsparcia na wdrażanie LSR; 4) formę wsparcia na wdrażanie LSR;
--	--	--	--	---

				<p>5) warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR;</p> <p>6) kryteria wyboru operacji;</p> <p>7) opis procedury udzielania wsparcia na wdrażanie LSR, w tym wskazanie i opis etapów postępowania z wnioskiem o wsparcie przez LGD oraz zarząd województwa;</p> <p>8) termin składania wniosków o wsparcie;</p> <p>9) sposób i formę składania wniosków o wsparcie oraz informację o dokumentach niezbędnych do udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR;</p> <p>10) zakres, w jakim jest możliwe uzupełnianie lub poprawianie wniosków o wsparcie, oraz sposób, formę i termin złożenia uzupełnień i poprawek;</p> <p>11) sposób wymiany korespondencji między wnioskodawcą a LGD i zarządem województwa;</p> <p>12) czynności, które powinny zostać dokonane przed udzieleniem wsparcia na wdrażanie LSR, oraz termin ich dokonania;</p> <p>13) informację o miejscu udostępnienia LSR, formularza wniosku o wsparcie oraz formularza umowy o udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR;</p> <p>14) informację o środkach zaskarżenia przysługujących wnioskodawcy oraz podmiot właściwy do ich rozpatrzenia.</p> <p>4. Regulamin naboru wniosków o wsparcie przyjmuje LGD w uzgodnieniu z zarządem województwa.</p> <p>5. LGD może zmienić regulamin naboru wniosków o wsparcie.</p> <p>6. Zmiana regulaminu naboru wniosków o wsparcie, z wyjątkiem zmiany dotyczącej zwiększenia kwoty przeznaczonej na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR na operacje w ramach danego naboru wniosków o wsparcie, jest dopuszczalna wyłącznie w sytuacji, w której w ramach danego naboru wniosków o wsparcie nie złożono jeszcze wniosku o wsparcie. Zmiana ta wymaga uzgodnienia z zarządem województwa i skutkuje wydłużeniem terminu składania wniosków o wsparcie o czas niezbędny do przygotowania i złożenia wniosku o wsparcie.</p> <p>7. Przepisu ust. 6 nie stosuje się, jeżeli konieczność dokonania zmiany regulaminu naboru wniosków o wsparcie wynika z odrębnych przepisów lub ze zmiany warunków określonych w przepisach regulujących zasady wsparcia z udziałem poszczególnych EFSI lub na podstawie tych przepisów.</p> <p>8. LGD udostępnia zmiany regulaminu naboru wniosków o wsparcie wraz z ich uzasadnieniem oraz wskazuje termin, od którego są stosowane, przez aktualizację ogłoszenia o naborze wniosków o wsparcie.</p>	
--	--	--	--	--	--

			<p>9. LGD unieważnia nabór wniosków o wsparcie, po akceptacji przez zarząd województwa, jeżeli:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) w terminie składania wniosków o wsparcie nie złożono wniosku, lub 2) wystąpiła istotna zmiana okoliczności powodująca, że wybór operacji nie leży w interesie publicznym, czego nie można było wcześniej przewidzieć, lub 3) postępowanie jest obciążone niemożliwą do usunięcia wadą prawną. <p>10. LGD podaje do publicznej wiadomości informację o unieważnieniu naboru wniosków o wsparcie. Informacja ta nie stanowi podstawy wniesienia protestu o którym mowa w art. 22 ust. 1.</p> <p>11. W przypadku unieważnienia naboru wniosków o wsparcie na wdrażanie LSR, wsparcie, którego dotyczy wniosek o wsparcie złożony w ramach tego naboru, nie przysługuje.”;</p> <p>15) uchyla się art. 20;</p> <p>16) w art. 21:</p> <p>a) ust. 1 i 1a otrzymują brzmienie:</p> <p>„1. W przypadku wsparcia na wdrażanie LSR LGD dokonuje wyboru operacji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) spośród operacji, które: a) są objęte wnioskami o wsparcie złożonymi w terminie, miejscu oraz formie, o których mowa w ogłoszeniu o naborze wniosków o wsparcie, b) spełniają warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR, 2) przy zastosowaniu kryteriów wyboru operacji, 3) do wysokości limitu środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o wsparcie <p>– i dokonuje ustalenia kwoty wsparcia na wdrażanie LSR.</p> <p>1a. Jeżeli w trakcie oceny wniosku o wsparcie jest konieczne uzyskanie wyjaśnień lub dokumentów niezbędnych do oceny wniosku o wsparcie, wyboru operacji lub ustalenia kwoty wsparcia na wdrażanie LSR, LGD wzywa wnioskodawcę do złożenia tych wyjaśnień lub dokumentów.”;</p> <p>b) ust. 1c otrzymuje brzmienie:</p> <p>„1c. Wnioskodawca jest obowiązany przedstawiać dowody oraz składać wyjaśnienia niezbędne do oceny wniosku o wsparcie, wyboru operacji lub ustalenia kwoty wsparcia na wdrażanie LSR zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek. Ciężar udowodnienia faktu spoczywa na podmiocie, który z tego faktu wywodzi skutki prawne.”;</p>
--	--	--	--

			<p>c) uchyla się ust. 2–4, d) ust. 5 otrzymuje brzmienie: „5. LGD: 1) przekazuje wnioskodawcy informację o wyniku oceny spełnienia warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR lub wyniku wyboru wniosków o wsparcie wraz z uzasadnieniem oceny i podaniem liczby punktów otrzymanych przez operację oraz wskazaniem ustalonej przez LGD kwoty wsparcia na wdrażanie LSR, a w przypadku: a) pozytywnego wyniku wyboru wniosku o wsparcie – zawierając dodatkowo wskazanie, czy w dniu przekazania wniosków o wsparcie do zarządu województwa operacja mieści się w limicie środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o wsparcie, b) ustalenia przez LGD kwoty wsparcia na wdrażanie LSR niższej niż wnioskowana – zawierając dodatkowo uzasadnienie tej wysokości, 2) zamieszcza na swojej stronie internetowej listę operacji spełniających warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR oraz listę operacji wybranych, ze wskazaniem, które z operacji mieszczą się w limicie środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o wsparcie, 3) udostępnia zarządowi województwa dokumenty potwierdzające dokonanie wyboru operacji – w terminie 60 dni od dnia następującego po ostatnim dniu terminu składania wniosków o wsparcie.”, e) uchyla się ust. 5a, f) ust. 6 otrzymuje brzmienie: „6. Jeżeli: 1) nie są spełnione warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR, albo 2) operacja nie została wybrana albo 3) operacja została wybrana, ale nie mieści się w limicie środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o wsparcie, albo 4) LGD ustaliła kwotę wsparcia niższą niż wnioskowana – informacja, o której mowa w ust. 5 pkt 1, zawiera pouczenie o możliwości wniesienia protestu na zasadach i w trybie określonych w art. 22–22m.”, g) uchyla się ust. 6a, h) ust. 7 otrzymuje brzmienie:</p>	
--	--	--	---	--

			<p>„7. Pouczenie, o którym mowa w ust. 6, określa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) termin do wniesienia protestu; 2) zarząd województwa, do którego należy wnieść protest; 3) wymogi formalne protestu.”; <p>17) w art. 22:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) ust. 1 otrzymuje brzmienie: <p>„1. Wnioskodawcy przysługuje prawo wniesienia protestu od:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) negatywnego wyniku oceny spełnienia warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR albo 2) wyniku oceny spełnienia kryteriów wyboru operacji, na skutek której operacja nie została wybrana, albo 3) wyniku wyboru operacji, na skutek którego operacja nie mieści się w limicie środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o wsparcie, albo 4) ustalenia przez LGD kwoty wsparcia niższej niż wnioskowana.”, <ol style="list-style-type: none"> b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu: <p>„1a. W przypadku gdy limit środków przeznaczony na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o wsparcie nie wystarcza na wybranie przez LGD operacji, ta okoliczność nie może stanowić wyłącznej przesłanki wniesienia protestu.”,</p> <ol style="list-style-type: none"> c) uchyla się ust. 2–8; <p>18) po art. 22 dodaje się art. 22a–22m w brzmieniu:</p> <p>„Art. 22a. 1. Wnioskodawca może wnieść protest w terminie 7 dni od dnia doręczenia informacji, o której mowa w art. 21 ust. 5 pkt 1.</p> <p>2. Protest zawiera:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) oznaczenie zarządu województwa właściwego do rozpatrzenia protestu; 2) oznaczenie wnioskodawcy; 3) numer wniosku o udzielenie wsparcia oraz numer naboru wniosków o udzielenie wsparcia; 4) wskazanie: <ol style="list-style-type: none"> a) warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR lub b) kryteriów wyboru operacji – z których oceną wnioskodawca się nie zgadza, wraz z uzasadnieniem lub wskazanie w jakim zakresie ten wnioskodawca się nie zgadza z ustaleniem przez LGD kwoty wsparcia niższej niż wnioskowana;
--	--	--	--

			<p>5) wskazanie zarzutów o charakterze proceduralnym w zakresie przeprowadzonej oceny, jeżeli zdaniem wnioskodawcy takie naruszenia miały miejsce, wraz z uzasadnieniem;</p> <p>6) podpis wnioskodawcy lub osoby upoważnionej do jego reprezentowania, z załączeniem oryginału lub kopii dokumentu poświadczającego umocowanie takiej osoby do reprezentowania tego wnioskodawcy.</p> <p>3. W przypadku wniesienia protestu niespełniającego wymogów formalnych, o których mowa w ust. 2, lub zawierającego oczywiste omyłki, LGD wzywa wnioskodawcę do jego uzupełnienia lub poprawienia w nim oczywistych omyłek, w terminie 7 dni, licząc od dnia otrzymania wezwania, pod rygorem pozostawienia protestu bez rozpatrzenia i pouczając wnioskodawcę o możliwości wniesienia skargi do sądu administracyjnego na zasadach określonych w art. 22h.</p> <p>4. Uzupełnienie protestu, o którym mowa w ust. 3, może nastąpić wyłącznie w odniesieniu do wymogów formalnych, o których mowa w ust. 2 pkt 1–3 i 6.</p> <p>5. Wezwanie, o którym mowa w ust. 3, wstrzymuje bieg terminu, o którym mowa w art. 22c ust. 3. Bieg terminu ulega zawieszeniu na czas uzupełnienia lub poprawienia protestu, o którym mowa w ust. 3.</p> <p>6. Błędne pouczenie lub brak pouczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 6 nie wpływa negatywnie na prawo wnioskodawcy do wniesienia protestu.</p> <p>Art. 22b. 1. Wnioskodawca może wycofać protest do czasu zakończenia rozpatrywania protestu przez zarząd województwa.</p> <p>2. Wycofanie protestu następuje przez złożenie odpowiednio właściwej LGD albo właściwemu zarządowi województwa oświadczenia o wycofaniu protestu.</p> <p>3. W przypadku wycofania protestu przez wnioskodawcę protest pozostawia się bez rozpatrzenia.</p> <p>4. W przypadku wycofania protestu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ponowne jego wniesienie jest niedopuszczalne; 2) wnioskodawca nie może wnieść skargi do sądu administracyjnego. <p>Art. 22c. 1. Protest jest wnoszony za pośrednictwem LGD i rozpatrywany przez zarząd województwa.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. O wniesionym proteście LGD informuje niezwłocznie zarząd województwa w terminie 7 dni od dnia wniesienia protestu. 3. LGD w terminie 14 dni od dnia otrzymania protestu weryfikuje wyniki dokonanej przez siebie oceny operacji w zakresie 	
--	--	--	---	--

				<p>warunków, kryteriów i zarzutów, o których mowa w art. 22a ust. 2 pkt 4 i 5, oraz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dokonuje zmiany podjętego rozstrzygnięcia, co skutkuje odpowiednio skierowaniem operacji do właściwego etapu oceny albo wybraniem operacji i dokonaniem aktualizacji listy, o której mowa w art. 21 ust. 5 pkt 2, informując o tym wnioskodawcę oraz zarząd województwa, albo 2) kieruje protest wraz z otrzymaną od wnioskodawcy dokumentacją do zarządu województwa właściwego do udzielenia wsparcia, załączając do niego stanowisko dotyczące braku podstaw do zmiany podjętego rozstrzygnięcia, oraz informuje wnioskodawcę o przekazaniu protestu. <p>Art. 22d. Zarząd województwa rozpatruje protest, weryfikując prawidłowość oceny operacji w zakresie warunków, kryteriów i zarzutów, o których mowa w art. 22a ust. 2 pkt 4 i 5, w terminie nie dłuższym niż 21 dni, licząc od dnia jego otrzymania. W uzasadnionych przypadkach, w szczególności gdy w trakcie rozpatrywania protestu jest konieczne skorzystanie z pomocy ekspertów, termin rozpatrzenia protestu może być przedłużony, o czym zarząd województwa informuje wnioskodawcę. Termin rozpatrzenia protestu nie może przekroczyć łącznie 45 dni od dnia jego otrzymania. Do ekspertów przepisy rozdziału 17 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 stosuje się odpowiednio.</p> <p>Art. 22e. 1. Zarząd województwa przekazuje wnioskodawcy informację o wyniku rozpatrzenia jego protestu. Informacja ta zawiera w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) treść rozstrzygnięcia polegającego na uwzględnieniu albo nieuwzględnieniu protestu wraz z uzasadnieniem; 2) pouczenie o możliwości wniesienia skargi do sądu administracyjnego na zasadach określonych w art. 22h – w przypadku nieuwzględnienia protestu. <p>2. W przypadku uwzględnienia protestu zarząd województwa kieruje wniosek o wsparcie do właściwego etapu oceny do LGD w celu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) uwzględnienia stanowiska zarządu województwa w zakresie spełnienia warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR i dokonania oceny operacji przy zastosowaniu kryteriów wyboru operacji oraz w celu ustalenia kwoty wsparcia – w przypadku gdy uwzględnienie protestu dotyczy spełnienia warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR; przepisy art. 21 ust. 5–7 stosuje się odpowiednio; 	
--	--	--	--	--	--

			<p>2) ponownej oceny operacji w zakresie kryteriów wyboru operacji lub w zakresie ustalenia kwoty wsparcia, z których oceną lub ustaleniem wnioskodawca się nie zgadza, oraz aktualizacji listy, o której mowa w art. 21 ust. 5 pkt 2, i informuje wnioskodawcę o przekazaniu sprawy – w przypadku gdy uwzględnienie protestu dotyczy spełnienia kryteriów wyboru operacji lub ustalenia kwoty wsparcia; przepisy art. 21 ust. 5 stosuje się odpowiednio, a w przypadku negatywnego wyniku ponownej oceny operacji do informacji załącza dodatkowo pouczenie o możliwości wniesienia skargi do sądu administracyjnego na zasadach określonych w art. 22h.</p> <p>Art. 22f. 1. Protest pozostawia się bez rozpatrzenia, jeżeli mimo prawidłowego pouczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 6, został wniesiony:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) po terminie lub bez spełnienia wymogów określonych w art. 22a ust. 2 pkt 4 lub 5, o czym wnioskodawca jest informowany przez LGD; 2) przez podmiot wykluczony z możliwości otrzymania wsparcia, o czym wnioskodawca jest informowany przez zarząd województwa. <p>2. Informacja, o której mowa w ust. 1, zawiera pouczenie o możliwości wniesienia skargi do sądu administracyjnego na zasadach określonych w art. 22h.</p> <p>Art. 22g. Do procedury odwoławczej, o której mowa w art. 22–22f, nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, z tym że:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) stosuje się przepisy dotyczące doręczeń i sposobu obliczania terminów; 2) w weryfikacji, o której mowa w art. 22c ust. 3, a także w ponownej ocenie, o której mowa w art. 22e ust. 2 pkt 2, nie mogą brać udziału osoby, które były zaangażowane w przygotowanie operacji; w tym zakresie przepisy art. 24 § 1 pkt 1–4 oraz 6 i 7 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego stosuje się odpowiednio; 3) w rozpatrywaniu protestu nie mogą brać udziału osoby, które były zaangażowane w przygotowanie operacji lub jej ocenę; w tym zakresie przepisy art. 24 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego stosuje się odpowiednio. <p>Art. 22h. 1. W przypadku nieuwzględnienia protestu, negatywnego wyniku ponownej oceny operacji lub pozostawienia protestu bez rozpatrzenia, w tym w przypadku, o którym mowa w art. 22m ust. 2 pkt 1, wnioskodawca może w tym zakresie wnieść</p>	
--	--	--	---	--

				<p>skargę do sądu administracyjnego, zwaną dalej „skargą”, zgodnie z art. 3 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.</p> <p>2. Skarga jest wnoszona przez wnioskodawcę bezpośrednio do wojewódzkiego sądu administracyjnego w terminie 14 dni od dnia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) otrzymania informacji, o której mowa w art. 22e ust. 1 albo ust. 2 pkt 2 albo art. 22f albo art. 22m ust. 2 pkt 1, 2) upływu terminu na uzupełnienie protestu lub poprawienie w nim oczywistych omyłek – w przypadku, o którym mowa w art. 22a ust. 3 <p>– wraz z kompletną dokumentacją w sprawie.</p> <p>3. Kompletna dokumentacja, o której mowa w ust. 2, obejmuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wniosek o wsparcie, 2) informację o wynikach wyboru, o której mowa w art. 21 ust. 5 pkt 1, 3) wniesiony protest, o którym mowa w art. 22 ust. 1, 4) informację, o której mowa w art. 22e ust. 1 albo ust. 2 pkt 2 albo art. 22f albo art. 22m ust. 2 pkt 1 <p>– wraz z ewentualnymi załącznikami.</p> <p>4. Kompletna dokumentacja, o której mowa w ust. 2, jest wnoszona przez wnioskodawcę w oryginale lub w postaci uwierzytelnionej kopii.</p> <p>5. Skarga podlega wpisowi stałemu.</p> <p>6. Wojewódzki sąd administracyjny rozpoznaje skargę w zakresie, o którym mowa w ust. 1, w terminie 30 dni od dnia jej wniesienia.</p> <p>7. Wniesienie skargi po terminie powoduje pozostawienie jej bez rozpatrzenia.</p> <p>8. W przypadku wniesienia skargi bez kompletnej dokumentacji lub bez uiszczenia wpisu stałego wojewódzki sąd administracyjny wzywa wnioskodawcę do uzupełnienia dokumentacji lub uiszczenia wpisu w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania, pod rygorem pozostawienia skargi bez rozpatrzenia. W przypadku niewykonania wezwania w terminie skargę pozostawia się bez rozpatrzenia. Wezwanie wstrzymuje bieg terminu, o którym mowa w ust. 6.</p> <p>9. W wyniku rozpoznania skargi wojewódzki sąd administracyjny może:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) uwzględnić skargę, stwierdzając, że: <ol style="list-style-type: none"> a) ocena operacji została przeprowadzona w sposób naruszający prawo i naruszenie to miało istotny wpływ na wynik oceny, przekazując jednocześnie sprawę do ponownego rozpatrzenia przez LGD, 	
--	--	--	--	---	--

				<p>b) pozostawienie protestu bez rozpatrzenia było nieuzasadnione, przekazując sprawę do rozpatrzenia przez zarząd województwa albo LGD;</p> <p>2) oddalić skargę – w przypadku jej nieuwzględnienia;</p> <p>3) umorzyć postępowanie w sprawie, jeżeli jest ono bezprzedmiotowe.</p> <p>Art. 22i. 1. Skargę kasacyjną wraz z kompletną dokumentacją może wnieść bezpośrednio do Naczelnego Sądu Administracyjnego:</p> <p>1) wnioskodawca, 2) zarząd województwa, 3) LGD</p> <p>– w terminie 14 dni od dnia doręczenia rozstrzygnięcia wojewódzkiego sądu administracyjnego. Przepisy art. 22h ust. 3, 4, 7 i 8 stosuje się odpowiednio.</p> <p>2. Skarga kasacyjna jest rozpatrywana w terminie 30 dni od dnia jej wniesienia.</p> <p>Art. 22j. Na prawo wnioskodawcy do wniesienia skargi do sądu administracyjnego nie wpływa negatywnie błędne pouczenie lub brak pouczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 6, art. 22a ust. 3, art. 22e ust. 1 pkt 2 albo ust. 2 pkt 2, art. 22f ust. 2 albo art. 22m ust. 2 pkt 1.</p> <p>Art. 22k. W zakresie nieuregulowanym w ustawie do postępowania przed sądami administracyjnymi stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi określone dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4, z wyłączeniem art. 52–55, art. 61 § 3–6, art. 115–122, art. 146, art. 150 i art. 152 tej ustawy.</p> <p>Art. 22l. 1. Procedura odwoławcza, o której mowa w art. 22–22k, nie wstrzymuje zawierania umów z wnioskodawcami, których operacje zostały wybrane przez LGD.</p> <p>2. W przypadku wniesionego protestu od warunków udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR procedura odwoławcza wstrzymuje zawieranie umów z wnioskodawcami, których operacje zostały wybrane przez LGD, do momentu uwzględnienia przez LGD stanowiska zarządu województwa, o którym mowa art. 22e ust. 2 pkt 1.</p> <p>Art. 22m. 1. Prawomocne rozstrzygnięcie sądu administracyjnego polegające na oddaleniu skargi, odrzuceniu skargi albo pozostawieniu skargi bez rozpatrzenia kończy procedurę odwoławczą oraz procedurę wyboru operacji.</p> <p>2. W przypadku gdy na jakimkolwiek etapie postępowania w zakresie procedury odwoławczej zostanie wyczerpana kwota środków, o</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>których mowa w art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2021/1060, przewidzianych w umowie ramowej na realizację LSR w ramach środków pochodzących z danego EFSI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) LGD lub zarząd województwa pozostawia protest bez rozpatrzenia, informując o tym wnioskodawcę, pouczając jednocześnie o możliwości wniesienia skargi do sądu administracyjnego na zasadach określonych w art. 22h; 2) sąd administracyjny, uwzględniając skargę, stwierdza tylko, że ocena operacji została przeprowadzona w sposób naruszający prawo i nie przekazuje sprawy do ponownego rozpatrzenia.”; <p>19) w art. 23:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) ust. 1–7 otrzymują brzmienie: <ol style="list-style-type: none"> „1. Po dokonaniu przez LGD wyboru operacji zarząd województwa dokonuje ostatecznej weryfikacji kwalifikowalności, o której mowa w art. 33 ust. 3 lit. d rozporządzenia 2021/1060, i udziela wsparcia na wdrażanie LSR lub odmawia jego udzielenia. 2. W przypadku gdy w dokumentach, o których mowa w art. 21 ust. 5 pkt 3, zarząd województwa stwierdzi braki lub będzie konieczne uzyskanie wyjaśnień, wzywa LGD do uzupełnienia braków lub złożenia wyjaśnień w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż 7 dni. 3. Jeżeli nie są spełnione warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR, zarząd województwa informuje wnioskodawcę o odmowie udzielenia tego wsparcia zgodnie z przepisami regulującymi zasady wsparcia z udziałem poszczególnych EFSI. 4. Jeżeli są spełnione warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR, zarząd województwa udziela go zgodnie z przepisami regulującymi zasady wsparcia z udziałem poszczególnych EFSI, do limitu środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o wsparcie. 4a. Wyczerpanie środków w ramach limitu środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o wsparcie nie stanowi przeszkody w udzieleniu tego wsparcia na daną operację, jeżeli w wyniku wniesienia protestu albo uwzględnienia skargi przez sąd administracyjny LGD wybrała tę operację, a zarząd województwa ustali, że są spełnione pozostałe warunki udzielenia tego wsparcia, kryteria wyboru operacji są spełnione w takim stopniu, że wsparcie na tę operację powinno zostać udzielone oraz jeżeli nie została wyczerpana kwota środków, o których mowa w art. 32 ust. 4 rozporządzenia 2021/1060,
--	--	--	--	---

				<p>przewidzianych w umowie ramowej na realizację LSR w ramach środków pochodzących z danego EFSI.</p> <p>5. W przypadku stwierdzenia, że wniosek o wsparcie zawiera braki, jest wypełniony nieprawidłowo lub zawiera oczywiste omyłki, zarząd województwa wzywa wnioskodawcę do usunięcia tych braków lub nieprawidłowości lub poprawienia oczywistych omyłek w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż 7 dni i nie dłuższym niż 14 dni, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia.</p> <p>5a. W przypadku ustalenia przez LGD kwoty wsparcia na wdrażanie LSR, niższej niż określona przez wnioskodawcę we wniosku o wsparcie, zarząd województwa może wezwać tego wnioskodawcę do modyfikacji wniosku o wsparcie w zakresie wynikającym z ustalonej kwoty wsparcia w terminie nie krótszym niż 7 dni i nie dłuższym niż 14 dni, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia.</p> <p>6. Usunięcie braków lub nieprawidłowości we wniosku o wsparcie lub poprawienie w nim oczywistych omyłek nie może prowadzić do jego istotnej modyfikacji mającej wpływ na wynik wyboru operacji dokonanej przez LGD.</p> <p>7. Jeżeli po upływie 6 miesięcy od dnia udostępnienia przez LGD zarządowi województwa dokumentów potwierdzających dokonanie wyboru operacji okaże się, że nie jest możliwe udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach limitu środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o wsparcie, zarząd województwa informuje wnioskodawcę o braku dostępnych środków na udzielenie tego wsparcia i pozostawia wniosek bez rozpatrzenia.”;</p> <p>20) w art. 24 skreśla się wyrazy „o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b–e rozporządzenia nr 1303/2013”.</p>	
Art. 77 ust. 1 lit b rozporządzenia 2021/2115	<p>Artykuł 77</p> <p>Współpraca</p> <p>1. Państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie na cele współpracy na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR w celu:</p> <p>b) przygotowania i wdrożenia inicjatywy LEADER;</p>	T	<p>Art. 138 pkt 1, 9, 12, 14 i 19</p>	<p>Art. 138. W ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z 2022 r. poz. 943) wprowadza się następujące zmiany:</p> <p>1) w art. 1:</p> <p>a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„1) zadania oraz właściwość organów w zakresie określonym w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu</p>	

				<p>na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 159, z późn. zm.¹⁹⁾), zwanym dalej „rozporządzeniem 2021/1060”, w odniesieniu do rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, o którym mowa w tytule III w rozdziale II rozporządzenia 2021/1060, zwanego dalej „rozwojem lokalnym kierowanym przez społeczność”;</p> <p>b) w pkt 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> – w lit. a skreśla się wyrazy „w art. 32 ust. 2 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013 oraz”, – lit. b otrzymuje brzmienie: <ul style="list-style-type: none"> „b) dokonywania wyboru strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, o których mowa w art. 32 rozporządzenia 2021/1060, zwanych dalej „LSR”; <p>9) w art. 17:</p> <p>a) ust. 1–3 otrzymują brzmienie:</p> <p>„1. Wsparcie, o którym mowa w art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2021/1060, zwane dalej „wsparciem na wdrażanie LSR”, jest udzielane podmiotowi ubiegającemu się o wsparcie na wdrażanie LSR, zwanemu dalej „wnioskodawcą”, na jego wniosek, zwany dalej „wnioskiem o wsparcie”, jeżeli są spełnione warunki udzielenia tego wsparcia określone w regulaminie naboru wniosków o wsparcie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) na operację wybraną przez LGD, która jest stroną umowy ramowej; 2) do wysokości środków przewidzianych w umowie ramowej. <p>2. Wsparcie na wdrażanie LSR nie przysługuje, jeżeli podczas dokonywania wyboru operacji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nie zastosowano: <ol style="list-style-type: none"> a) procedury zapewniającej bezstronność członków rady lub b) kryteriów wyboru operacji, lub 2) nie zachowano: 	
--	--	--	--	---	--

				<p>a) składu rady zgodnego z wymaganiami określonymi w art. 31 ust. 2 lit. b rozporządzenia 2021/1060, lub</p> <p>b) wymogu, zgodnie z którym pojedyncza grupa interesu nie kontroluje decyzji w sprawie wyboru operacji, określonego w art. 33 ust. 3 lit. b rozporządzenia 2021/1060.</p> <p>3. Wsparcie na wdrażanie LSR może być udzielone również LGD, która jest stroną umowy ramowej, na operacje, które dzielą się na:</p> <p>1) projekty grantowe;</p> <p>2) operacje własne LGD.”,</p> <p>b) uchyla się ust. 4,</p> <p>c) po ust. 4 dodaje się ust. 4a–4g w brzmieniu:</p> <p>„4a. Projektem grantowym jest operacja, w której LGD udziela grantów na realizację zadań służących osiągnięciu celu tej operacji przez grantobiorców.</p> <p>4b. Grantobiorcą jest podmiot publiczny albo prywatny wybrany w drodze otwartego konkursu ogłoszonego przez LGD w ramach realizacji projektu grantowego.</p> <p>4c. Grantobiorcą nie może być podmiot wykluczony z możliwości otrzymania wsparcia w ramach programu.</p> <p>4d. Grantem są środki finansowe programu, które LGD powierzyła grantobiorcy na podstawie umowy na realizację zadań służących osiągnięciu celu projektu grantowego.</p> <p>4e. Umowa o powierzenie grantu określa co najmniej:</p> <p>1) zadania grantobiorcy służące osiągnięciu celu projektu grantowego;</p> <p>2) kwotę grantu i wkładu własnego grantobiorcy;</p> <p>3) warunki przekazania i rozliczenia grantu;</p> <p>4) zobowiązanie do zwrotu grantu – w przypadku wykorzystania go niezgodnie z celem projektu grantowego;</p> <p>5) zobowiązanie grantobiorcy do poddania się kontroli przeprowadzanej przez LGD lub inne podmioty lub instytucje do tego uprawnione lub na zlecenie tych podmiotów lub instytucji.</p> <p>4f. LGD odpowiada w szczególności za:</p> <p>1) realizację projektu grantowego zgodnie z założonym celem;</p> <p>2) przygotowanie i przekazanie zarządowi województwa procedur wyboru i oceny grantobiorców uwzględniających kryteria wyboru grantobiorców w</p>	
--	--	--	--	---	--

			<p>ramach projektów grantowych, wraz z procedurą ustalania lub zmiany tych kryteriów;</p> <p>3) wybór grantobiorców na podstawie kryteriów, o których mowa w pkt 2;</p> <p>4) zawieranie z grantobiorcami umów o powierzenie grantu;</p> <p>5) rozliczanie wydatków poniesionych przez grantobiorców;</p> <p>6) monitorowanie realizacji zadań przez grantobiorców;</p> <p>7) kontrolę realizacji zadań przez grantobiorców;</p> <p>8) odzyskiwanie grantów – w przypadku ich wykorzystania niezgodnie z celem projektu grantowego.</p> <p>4g. Zarząd województwa zatwierdza procedury, o których mowa w ust. 4f pkt 2.”</p> <p>d) uchyla się ust. 6;</p> <p>12) po art. 18a dodaje się art. 18b i art. 18c w brzmieniu: „Art. 18b. Wniosek o wsparcie na operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD składa się w terminie wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o wsparcie. Art. 18c. 1. LGD podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej, uzgodniony z zarządem województwa, harmonogram naborów wniosków o wsparcie na kolejny rok, nie później niż do końca danego roku. 2. Zmiany harmonogramu, o którym mowa w ust. 1, LGD uzgadnia z zarządem województwa i zamieszcza zaktualizowany harmonogram naborów wniosków o wsparcie na swojej stronie internetowej nie rzadziej niż na koniec każdego kwartału.”;</p> <p>14) po art. 19 dodaje się art. 19a w brzmieniu: „Art. 19a. 1. LGD podaje do publicznej wiadomości co najmniej na swojej stronie internetowej ogłoszenie o naborze wniosków o wsparcie. 2. Ogłoszenie o naborze wniosków o wsparcie zawiera co najmniej: 1) nazwę LGD oraz zarządu województwa; 2) przedmiot naboru wniosków o wsparcie; 3) informację o podmiotach uprawnionych do ubiegania się o wsparcie na wdrażanie LSR; 4) termin, miejsce oraz formę składania wniosków o wsparcie; 5) miejsce publikacji regulaminu naboru wniosków o wsparcie; 6) dane do kontaktu. 3. Regulamin naboru wniosków o wsparcie określa co najmniej:</p>	
--	--	--	---	--

				<p>1) zakresy wsparcia na wdrażanie LSR, których dotyczy nabór wniosków o wsparcie;</p> <p>2) limit środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o wsparcie;</p> <p>3) maksymalny, dopuszczalny poziom wsparcia na wdrażanie LSR, kwotę wsparcia lub minimalną i maksymalną kwotę wsparcia na wdrażanie LSR;</p> <p>4) formę wsparcia na wdrażanie LSR;</p> <p>5) warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR;</p> <p>6) kryteria wyboru operacji;</p> <p>7) opis procedury udzielania wsparcia na wdrażanie LSR, w tym wskazanie i opis etapów postępowania z wnioskiem o wsparcie przez LGD oraz zarząd województwa;</p> <p>8) termin składania wniosków o wsparcie;</p> <p>9) sposób i formę składania wniosków o wsparcie oraz informację o dokumentach niezbędnych do udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR;</p> <p>10) zakres, w jakim jest możliwe uzupełnianie lub poprawianie wniosków o wsparcie, oraz sposób, formę i termin złożenia uzupełnień i poprawek;</p> <p>11) sposób wymiany korespondencji między wnioskodawcą a LGD i zarządem województwa;</p> <p>12) czynności, które powinny zostać dokonane przed udzieleniem wsparcia na wdrażanie LSR, oraz termin ich dokonania;</p> <p>13) informację o miejscu udostępnienia LSR, formularza wniosku o wsparcie oraz formularza umowy o udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR;</p> <p>14) informację o środkach zaskarżenia przysługujących wnioskodawcy oraz podmiot właściwy do ich rozpatrzenia.</p> <p>4. Regulamin naboru wniosków o wsparcie przyjmuje LGD w uzgodnieniu z zarządem województwa.</p> <p>5. LGD może zmienić regulamin naboru wniosków o wsparcie.</p> <p>6. Zmiana regulaminu naboru wniosków o wsparcie, z wyjątkiem zmiany dotyczącej zwiększenia kwoty przeznaczonej na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR na operacje w ramach danego naboru wniosków o wsparcie, jest dopuszczalna wyłącznie w sytuacji, w której w ramach danego naboru wniosków o wsparcie nie złożono jeszcze wniosku o wsparcie. Zmiana ta wymaga uzgodnienia z zarządem województwa i skutkuje wydłużeniem terminu składania</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>wniosków o wsparcie o czas niezbędny do przygotowania i złożenia wniosku o wsparcie.</p> <p>7. Przepisu ust. 6 nie stosuje się, jeżeli konieczność dokonania zmiany regulaminu naboru wniosków o wsparcie wynika z odrębnych przepisów lub ze zmiany warunków określonych w przepisach regulujących zasady wsparcia z udziałem poszczególnych EFSI lub na podstawie tych przepisów.</p> <p>8. LGD udostępnia zmiany regulaminu naboru wniosków o wsparcie wraz z ich uzasadnieniem oraz wskazuje termin, od którego są stosowane, przez aktualizację ogłoszenia o naborze wniosków o wsparcie.</p> <p>9. LGD unieważnia nabór wniosków o wsparcie, po akceptacji przez zarząd województwa, jeżeli:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) w terminie składania wniosków o wsparcie nie złożono wniosku, lub 2) wystąpiła istotna zmiana okoliczności powodująca, że wybór operacji nie leży w interesie publicznym, czego nie można było wcześniej przewidzieć, lub 3) postępowanie jest obarczone niemożliwą do usunięcia wadą prawną. <p>10. LGD podaje do publicznej wiadomości informację o unieważnieniu naboru wniosków o wsparcie. Informacja ta nie stanowi podstawy wniesienia protestu, o którym mowa w art. 22 ust. 1.</p> <p>11. W przypadku unieważnienia naboru wniosków o wsparcie na wdrażanie LSR, wsparcie, którego dotyczy wniosek o wsparcie złożony w ramach tego naboru, nie przysługuje.”;</p> <p>19) w art. 23:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) ust. 1–7 otrzymują brzmienie: <ol style="list-style-type: none"> „1. Po dokonaniu przez LGD wyboru operacji zarząd województwa dokonuje ostatecznej weryfikacji kwalifikowalności, o której mowa w art. 33 ust. 3 lit. d rozporządzenia 2021/1060, i udziela wsparcia na wdrażanie LSR lub odmawia jego udzielenia. 2. W przypadku gdy w dokumentach, o których mowa w art. 21 ust. 5 pkt 3, zarząd województwa stwierdzi braki lub będzie konieczne uzyskanie wyjaśnień, wzywa LGD do uzupełnienia braków lub złożenia wyjaśnień w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż 7 dni. 3. Jeżeli nie są spełnione warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR, zarząd województwa informuje 	
--	--	--	--	---	--

			<p>wnioskodawcę o odmowie udzielenia tego wsparcia zgodnie z przepisami regulującymi zasady wsparcia z udziałem poszczególnych EFSI.</p> <p>4. Jeżeli są spełnione warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR, zarząd województwa udziela go zgodnie z przepisami regulującymi zasady wsparcia z udziałem poszczególnych EFSI, do limitu środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o wsparcie.</p> <p>4a. Wyczerpanie środków w ramach limitu środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o wsparcie nie stanowi przeszkody w udzieleniu tego wsparcia na daną operację, jeżeli w wyniku wniesienia protestu albo uwzględnienia skargi przez sąd administracyjny LGD wybrała tę operację, a zarząd województwa ustali, że są spełnione pozostałe warunki udzielenia tego wsparcia, kryteria wyboru operacji są spełnione w takim stopniu, że wsparcie na tę operację powinno zostać udzielone oraz jeżeli nie została wyczerpana kwota środków, o których mowa w art. 32 ust. 4 rozporządzenia 2021/1060, przewidzianych w umowie ramowej na realizację LSR w ramach środków pochodzących z danego EFSI.</p> <p>5. W przypadku stwierdzenia, że wniosek o wsparcie zawiera braki, jest wypełniony nieprawidłowo lub zawiera oczywiste omyłki, zarząd województwa wzywa wnioskodawcę do usunięcia tych braków lub nieprawidłowości lub poprawienia oczywistych omyłek w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż 7 dni i nie dłuższym niż 14 dni, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia.</p> <p>5a. W przypadku ustalenia przez LGD kwoty wsparcia na wdrażanie LSR, niższej niż określona przez wnioskodawcę we wniosku o wsparcie, zarząd województwa może wezwać tego wnioskodawcę do modyfikacji wniosku o wsparcie w zakresie wynikającym z ustalonej kwoty wsparcia w terminie nie krótszym niż 7 dni i nie dłuższym niż 14 dni, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia.</p> <p>6. Usunięcie braków lub nieprawidłowości we wniosku o wsparcie lub poprawienie w nim oczywistych omyłek nie może prowadzić do jego istotnej modyfikacji mającej</p>	
--	--	--	---	--

				<p>wpływ na wynik wyboru operacji dokonanego przez LGD.</p> <p>7. Jeżeli po upływie 6 miesięcy od dnia udostępnienia przez LGD zarządowi województwa dokumentów potwierdzających dokonanie wyboru operacji okaże się, że nie jest możliwe udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach limitu środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o wsparcie, zarząd województwa informuje wnioskodawcę o braku dostępnych środków na udzielenie tego wsparcia i pozostawia wniosek bez rozpatrzenia.”;</p>	
Art. 123 ust. 1 akapit drugi i trzeci rozporządzenia 2021/2115	<p>Państwa członkowskie mogą, z uwzględnieniem swoich przepisów konstytucyjnych i instytucjonalnych, wyznaczyć regionalne instytucje zarządzające, które będą odpowiedzialne za niektóre lub wszystkie zadania, o których mowa w ust. 2.</p> <p>Państwa członkowskie zapewniają, aby odpowiedni system zarządzania i kontroli został ustanowiony w sposób zapewniający wyraźny podział i rozdział funkcji między krajową instytucją zarządzającą a – w stosownym przypadku – regionalną instytucją zarządzającą i innymi podmiotami. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie skutecznego funkcjonowania tego systemu przez cały okres wdrażania planu strategicznego WPR.</p>	T	Art. 138 pkt 7	<p>7) po art. 15 dodaje się art. 15a–15c w brzmieniu:</p> <p>„Art. 15a. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rozwoju regionalnego może wydawać LGD wytyczne w celu zapewnienia zgodności sposobu realizacji LSR z przepisami Unii Europejskiej w zakresie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, a także w celu zapewnienia jednolitego i prawidłowego wykonywania przez LGD zadań związanych z realizacją LSR określonych w tych przepisach oraz w przepisach ustawy. Wytyczne są kierowane do wszystkich LGD.</p> <p>2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej wytyczne oraz ich zmiany; 2) ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” komunikat o miejscu publikacji wytycznych oraz ich zmian. <p>Art. 15b. Zarząd województwa przeprowadza kontrole realizacji LSR pod względem jej zgodności z przepisami prawa, wytycznymi, o których mowa w art. 15a ust. 1, wytycznymi, o których mowa w art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia .... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...), wytycznymi, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 2 i art. 5 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027, oraz procedurami, o których mowa w art. 33 ust. 3 lit. b rozporządzenia 2021/1060, a także pod względem osiągnięcia wskaźników określonych w LSR.</p> <p>Art. 15c. LGD, zarządy województw, minister właściwy do spraw rozwoju wsi, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego oraz inne organy administracji rządowej i jednostki organizacyjne podległe organom administracji</p>	

				<p>rządowej lub przez nie nadzorowane, a także inne organy samorządu terytorialnego współpracują przy realizacji zadań związanych z rozwojem lokalnym kierowanym przez społeczność.”;</p>	
Art. 2 ust. 2 rozporządzenia a 2021/2115	2. Do wsparcia finansowanego z EFRROW na podstawie niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie art. 19, tytuł III rozdział II – z wyjątkiem art. 28 akapit pierwszy lit. c) – oraz art. 46 i 48 rozporządzenia (UE) 2021/1060.	T	Art. 138 pkt 10	10) art. 18 otrzymuje brzmienie: <p>„Art. 18. Wsparcie, o którym mowa w art. 34 ust. 1 lit. c rozporządzenia 2021/1060, jest udzielane LGD, która jest stroną umowy ramowej, na jej wniosek, jeżeli są spełnione warunki udzielenia tego wsparcia określone w przepisach regulujących zasady wsparcia z udziałem poszczególnych EFSI lub na podstawie tych przepisów oraz do wysokości środków przewidzianych w umowie ramowej na wsparcie w tym zakresie.”;</p>	
Ust. 1.4 załącznika III rozporządzenia a 2022/129	1.4. Instytucja zarządzająca zapewnia opublikowanie na stronie internetowej, o której mowa w pkt 1.3, harmonogramu planowanych zaproszeń do składania wniosków i terminów składania wniosków, aktualizowanego co najmniej trzy razy w roku i zawierającego następujące orientacyjne dane dotyczące: a) objętego obszaru geograficznego; b) odpowiednich interwencji i celu(-ów) szczegółowego(-ych); c) rodzaju kwalifikujących się wnioskodawców; d) całkowitej kwoty wsparcia; e) daty rozpoczęcia i zakończenia składania wniosków.	T	Art. 138 pkt 12	12) po art. 18a dodaje się art. 18b i art. 18c w brzmieniu: <p>„Art. 18b. Wniosek o wsparcie na operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD składa się w terminie wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o wsparcie. Art. 18c. 1. LGD podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej, uzgodniony z zarządem województwa, harmonogram naborów wniosków o wsparcie na kolejny rok, nie później niż do końca danego roku. 2. Zmiany harmonogramu, o którym mowa w ust. 1, LGD uzgadnia z zarządem województwa i zamieszcza zaktualizowany harmonogram naborów wniosków o wsparcie na swojej stronie internetowej nie rzadziej niż na koniec każdego kwartału.”;</p>	
Art. 12 rozporządzenia a 2022/1172	Artykuł 12. Przepisy przejściowe. Na zasadzie odstępstwa od art. 104 ust. 1 akapit drugi lit. a) pkt (iv) rozporządzenia (UE) 2021/2116 kontrole zgodności z przepisami dotyczącymi warunkowości, o których mowa w art. 83 tego rozporządzenia, przeprowadza się na obszarach wspieranych na podstawie art. 28, 29 i 30 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 za pośrednictwem programów rozwoju obszarów wiejskich wdrażanych do 31 grudnia 2025 r. na podstawie tego rozporządzenia, jeżeli dany beneficjent otrzymuje płatności obszarowe również w ramach planu strategicznego WPR zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/2115.	T	Art. 139 pkt 3 i 6	Art. 139. W ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2022 r. poz. poz. 2422, 2433 i 2727) wprowadza się następujące zmiany: 3) art. 21 otrzymuje brzmienie: <p>„Art. 21. Jeżeli warunkiem przyznania pomocy w pełnej wysokości jest spełnianie w ramach wzajemnej zgodności wymogów i norm, o których mowa w tytule VI rozporządzenia nr 1306/2013 oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia, przez te wymogi i normy rozumie się wymogi i normy określone w ustawie z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1775 i 2727) (w brzmieniu z dnia 24</p>	

	<p>Uznaje się, że kontrole warunkowości, o których mowa w akapicie pierwszym, obejmują kontrole zasady wzajemnej zgodności, o których mowa w art. 96 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013, chyba że ujawnią one niezgodności z zasadami warunkowości. Jeżeli przepisy dotyczące warunkowości nie są przestrzegane, państwo członkowskie przeprowadza kontrole zgodnie z tym artykułem w odniesieniu do środków obszarowych w programach rozwoju obszarów wiejskich oraz, w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, stosuje przepisy dotyczące stosowania kar administracyjnych i obliczania ich wysokości określone w rozporządzeniu (UE) nr 1306/2013.</p>			<p>sierpnia 2022 r., Dz. U. poz. 1775) oraz w przepisach wydanych na podstawie tej ustawy.”;</p> <p>6) w art. 49:</p> <p>a) pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:</p> <p>„1) kontrole w zakresie spełniania wymogów lub norm przeprowadza Agencja oraz powiatowy lekarz weterynarii w zakresie, w trybie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1775 i 2727) (w brzmieniu z dnia 24 sierpnia 2022 r., Dz. U. poz. 1775) oraz przepisach wydanych na podstawie tej ustawy;</p> <p>2) oceny wagi stwierdzonej niezgodności dokonuje się zgodnie z przepisami ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1775 i 2727) (w brzmieniu z dnia 24 sierpnia 2022 r., Dz. U. poz. 1775) oraz przepisami wydanymi na podstawie tej ustawy;”;</p> <p>b) uchyla się pkt 3,</p> <p>c) pkt 4 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„4) karę administracyjną, o której mowa w art. 91 ust. 1 rozporządzenia nr 1306/2013, stosuje się zgodnie z przepisami ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1775 i 2727) (w brzmieniu z dnia 24 sierpnia 2022 r., Dz. U. poz. 1775) oraz przepisami wydanymi na podstawie tej ustawy.”;</p>	
<p>Art. 12 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia 2021/2116</p>	<p>Artykuł 12</p> <p>Jednostki certyfikujące</p> <p>1. Jednostką certyfikującą jest publiczny lub prywatny organ audytowy wyznaczona przez państwo członkowskie na co najmniej trzyletni okres, bez uszczerbku dla prawa krajowego. W przypadku gdy jest to prywatna jednostka audytowa i jeżeli wymagają tego mające zastosowanie przepisy unijne lub krajowe, jest on wybierany przez państwo członkowskie w drodze publicznej procedury przetargowej.</p>	T	Art. 140	<p>Art. 140. W ustawie z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 813, z późn. zm.²⁰⁾) w art. 14 w ust. 1 po pkt 15 dodaje się pkt 15a w brzmieniu:</p> <p>„15a) wykonywanie funkcji jednostki certyfikującej w rozumieniu art. 12 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187, z późn. zm.²¹⁾);”.</p>	

<p>Art. 59 ust. 1 i 2 akapit pierwszy i drugi rozporządzenia 2021/2116</p>	<p>Artykuł 59 Ochrona interesów finansowych Unii</p> <p>1. Państwa członkowskie przyjmują, w ramach WPR, z poszanowaniem mających zastosowanie systemów zarządzania, wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne oraz podejmują inne środki niezbędne do zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii, w tym skutecznego stosowania kryteriów kwalifikowalności wydatków określonych w art. 37. Te przepisy i środki odnoszą się w szczególności do:</p> <p>a) kontroli legalności i prawidłowości operacji finansowanych przez EFRG i EFRROW, w tym na poziomie beneficjentów i zgodnie z planami strategicznymi WPR;</p> <p>b) zapewnienia skutecznego zapobiegania nadużyciom finansowym, w szczególności w obszarach o podwyższonym poziomie ryzyka, co będzie działało odstrasżająco, z uwzględnieniem kosztów i korzyści oraz proporcjonalności takich środków;</p> <p>c) zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym oraz ich wykrywania i korygowania;</p> <p>d) nakładania skutecznych, proporcjonalnych oraz odstrasżających kar zgodnie z prawem Unii, a w przypadku braku stosownych przepisów – zgodnie z prawem krajowym oraz, w razie konieczności, wszczynania w tym celu postępowań sądowych;</p> <p>e) odzyskiwania nienależnych płatności wraz z odsetkami oraz, w razie konieczności, wszczynania w tym celu postępowań sądowych, w tym w odniesieniu do nieprawidłowości w rozumieniu art. 1 ust. 2 rozporządzenia (WE, Euratom) nr 2988/95.</p> <p>2. Państwa członkowskie ustanawiają skuteczne systemy zarządzania i kontroli w celu zapewnienia zgodności z prawodawstwem Unii regulującym interwencje unijne.</p> <p>Państwa członkowskie podejmują działania niezbędne do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania swoich systemów zarządzania i</p>	<p>T</p>	<p>Art. 143</p>	<p>Art. 143. W ustawie z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, 1812, 1933 i 2185) w art. 596 w ust. 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„4) instytucję zarządzającą w rozumieniu przepisów dotyczących realizacji programów w zakresie polityki spójności, programów rozwoju obszarów wiejskich, planu strategicznego dla wspólnej polityki rolnej oraz funduszy wspierających sektory morski lub rybacki”.</p>	
--	---	----------	-----------------	--	--

	kontroli oraz legalności i prawidłowości wydatków zadeklarowanych Komisji.				
Art. 1 rozporządzenia a 2018/848	Artykuł 1 Przedmiot Niniejsze rozporządzenie ustanawia zasady produkcji ekologicznej oraz przepisy dotyczące produkcji ekologicznej, związanej z tym certyfikacji, oraz stosowania przy znakowaniu i w materiałach reklamowych oznaczeń odnoszących się do produkcji ekologicznej, a także przepisy dotyczące dodatkowych kontroli oprócz kontroli ustanowionych w rozporządzeniu (UE) 2017/625.	T	Art. 146	Art. 146. W ustawie z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (Dz. U. poz. 1370) wprowadza się następujące zmiany: 1) art. 6 otrzymuje brzmienie: „Art. 6. 1. Jednostka certyfikująca przekazuje Głównemu Inspektorowi oraz Prezesowi Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej w formie dokumentu elektronicznego opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, wykazy producentów, o których mowa w ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2022 r. poz. 2001 i 2727 oraz z 2023 r. poz. ...), którzy spełnili określone wymagania dotyczące produkcji ekologicznej zgodnie z przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego w zakresie: 1) produkcji roślinnej, do dnia: a) 15 października każdego roku – w przypadku producentów, względem których jednostka certyfikująca stwierdziła spełnienie tych wymagań do dnia 1 października danego roku, b) 30 listopada każdego roku – w przypadku producentów innych niż wskazani w lit. a, względem których jednostka certyfikująca stwierdziła spełnienie tych wymagań do dnia 15 listopada danego roku; 2) produkcji zwierzęcej, do dnia: a) 15 października każdego roku – w przypadku producentów, względem których jednostka certyfikująca stwierdziła spełnienie tych wymagań do dnia 1 października danego roku, b) 30 listopada każdego roku – w przypadku producentów innych niż wskazani w lit. a, względem których jednostka certyfikująca stwierdziła spełnienie tych wymagań do dnia 15 listopada danego roku. 2. Wykazy, o których mowa w ust. 1, zawierają informacje, stanowiące dane osobowe, niezbędne do udzielenia producentom ekologicznym pomocy finansowej z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju	
Art. 1 ust. 1 lit. a rozporządzenia a 2017/625	Artykuł 1 Przedmiot i zakres stosowania 1. Niniejsze rozporządzenie ustanawia przepisy dotyczące: a) przeprowadzania przez właściwe organy państw członkowskich kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych;				
Art. 1 ust. 2 lit. i rozporządzenia a 2017/625	2. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu weryfikacji zgodności z przepisami przyjętymi na szczeblu Unii lub przez państwa członkowskie w celu stosowania prawodawstwa Unii w obszarach: i) produkcji ekologicznej i etykietowania produktów ekologicznych;				

			<p>Obszarów Wiejskich lub z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) imię i nazwisko producenta ekologicznego; 2) numer identyfikacyjny nadany producentowi ekologicznemu w trybie przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności; 3) numer działki ewidencyjnej, na której jest położona działka rolna. <p>3. Jeżeli w wyniku kontroli urzędowej przeprowadzonej przez jednostkę certyfikującą zostanie stwierdzona konieczność uzupełnienia lub zmiany danych zawartych w wykazach, o którym mowa w ust. 1, jednostka certyfikująca uzupełnia lub zmienia te wykazy, według stanu na dzień 31 grudnia roku, w którym te wykazy zostały przekazane, i przekazuje je Prezesowi Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w sposób i w formie, które zostały określone w ust. 1, w terminie do dnia 14 stycznia roku następującego po roku, w którym te wykazy zostały przekazane.</p> <p>4. Zgłoszenia błędów lub pomyłek w informacjach zawartych w wykazach, o których mowa w ust. 1, dokonuje się do ostatniego dnia lutego roku następującego po roku, w którym te wykazy zostały przekazane.</p> <p>5. Wykazy, o których mowa w ust. 1, do celów postępowania dowodowego w postępowaniu prowadzonym w sprawach związanych z udzielaniem pomocy finansowej producentom ekologicznym z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich lub z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji są dokumentami urzędowymi w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2000 i 2185).</p> <p>6. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, wzory formularzy wykazów, o których mowa w ust. 1, szczegółowe informacje zawarte w tych wykazach niestanowiące danych osobowych oraz szczegółową formę, w jakiej są one sporządzane, mając na względzie uzyskanie informacji związanych z udzielaniem pomocy finansowej producentom ekologicznym z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich lub z udziałem środków Europejskiego Funduszu</p>	
--	--	--	--	--

				<p>Rolniczego Gwarancji oraz zapewnienie jednolitej formy przekazywania tych informacji i ich przetwarzania na potrzeby udzielania tej pomocy finansowej.”;</p> <p>2) w art. 13 ust. 1 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„1. Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zapewnia Głównemu Inspektorowi oraz jednostkom certyfikującym dostęp do administrowanych przez nią danych o producentach ekologicznych, które są zgromadzone w prowadzonych przez Agencję ewidencjach, rejestrach oraz wykazach, w zakresie niezbędnym do prawidłowego funkcjonowania systemu kontroli urzędowej w rolnictwie ekologicznym.”;</p> <p>3) w art. 23 ust. 3 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„3. Jednostka certyfikująca, która nie przekazuje Głównemu Inspektorowi lub Prezesowi Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wykazów, o których mowa w art. 6 ust. 1, w terminie lub przekazuje te wykazy niezgodnie z określoną formą lub określonym sposobem, lub przekazuje te wykazy zawierające nieprawdziwe lub niekompletne dane lub informacje, podlega karze pieniężnej w wysokości do czterdziestokrotności przeciętnego wynagrodzenia za rok poprzedzający rok wszczęcia postępowania w sprawie nałożenia kary.”.</p>	
Art. 1 pkt 1, 4, 6 rozporządzenia 2021/520	<p>Artykuł 1</p> <p>Przedmiot i zakres stosowania</p> <p>W niniejszym rozporządzeniu ustanawia się przepisy odnoszące się do państw członkowskich (1) dotyczące:</p> <p>1) terminów przekazywania przez podmioty informacji na potrzeby rejestracji w komputerowych bazach danych dotyczących utrzymywanego bydła, owiec, kóz i świń;</p> <p>4) specyfikacji technicznych, formatów i projektu środków identyfikacji utrzymywanego bydła, owiec, kóz, świń, wielbłądowatych i jeleniowatych;</p> <p>6) terminów zastosowania środków identyfikacji utrzymywanego bydła, owiec, kóz, świń, wielbłądowatych i jeleniowatych urodzonych w Unii lub po wprowadzeniu tych zwierząt do Unii;</p>	T	Art. 147	<p>Art. 147. W ustawie z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. poz. 2727) wprowadza się następujące zmiany:</p> <p>1) w art. 24:</p> <p>a) po ust. 2 dodaje się ust. 2a i 2b w brzmieniu:</p> <p>„2a. Posiadacz owcy lub kozy pochodzącej odpowiednio od owcy lub kozy objętej wnioskiem o przyznanie pomocy finansowej w ramach płatności dobrostanowej, o której mowa w art. 30 pkt 6 ustawy z dnia .... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...), zwanej dalej „ustawą o PS”, na potrzeby otrzymania tej płatności oznakowuje i zgłasza odpowiednio tę owcę lub kozę do komputerowej bazy danych przed opuszczeniem przez nią siedziby stada, w której się urodziła, nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia jej urodzenia.</p> <p>2b. Posiadacz owcy lub kozy pochodzącej odpowiednio od owcy lub kozy objętej po dniu urodzenia odpowiednio tej owcy lub kozy wnioskiem o przyznanie pomocy finansowej w ramach płatności dobrostanowej, o której mowa w art. 30 pkt 6 ustawy o PS, na potrzeby</p>	

			<p>otrzymania tej płatności oznakowuje i zgłasza odpowiednio tę owcę lub kozę do komputerowej bazy danych w terminie 30 dni od dnia objęcia odpowiednio owcy lub kozy, od której ona pochodzi, wnioskiem o przyznanie pomocy finansowej w ramach płatności dobrostanowej, o której mowa w art. 30 pkt 6 ustawy o PS, z tym że oznakowanie i zgłoszenie odpowiednio tej owcy lub kozy nie może nastąpić później niż 180 dni od dnia urodzenia odpowiednio owcy lub kozy, której dotyczy zgłoszenie, lub przed opuszczeniem przez odpowiednio tę owcę lub kozę siedziby stada, w której się urodziła.”,</p> <p>b) po ust. 4 dodaje się ust. 4a i 4b w brzmieniu:</p> <p>„4a. Posiadacz lochy na potrzeby otrzymania płatności dobrostanowej, o której mowa w art. 30 pkt 6 ustawy o PS, oznakowuje ją dodatkowo przez założenie na małżowinę uszną kolczyka zawierającego indywidualny numer identyfikacyjny lochy.</p> <p>4b. W przypadku utraty przez lochę kolczyka zawierającego indywidualny numer identyfikacyjny lochy lub uszkodzenia tego kolczyka w sposób uniemożliwiający identyfikację lochy posiadacz lochy na potrzeby otrzymania płatności dobrostanowej, o której mowa w art. 30 pkt 6 ustawy o PS, oznakowuje tę lochę kolczykiem zawierającym inny indywidualny numer identyfikacyjny lochy.”,</p> <p>c) po ust. 7 dodaje się ust. 7a i 7b w brzmieniu:</p> <p>„7a. Posiadacz lochy, która została oznakowana kolczykiem zawierającym indywidualny numer identyfikacyjny lochy na potrzeby otrzymania płatności dobrostanowej, o której mowa w art. 30 pkt 6 ustawy o PS, zgłasza do komputerowej bazy danych oznakowanie, przemieszczenie do siedziby stada lub z siedziby stada, ubój, zabicie lub padnięcie tej lochy w terminie 7 dni od dnia wystąpienia danego zdarzenia.</p> <p>7b. W przypadku zagrożenia wystąpieniem lub wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania i określenia obszaru zapowietrzonego, obszaru zagrożonego lub innego obszaru objętego ograniczeniami, ustanowionego zgodnie z przepisami rozporządzenia 2016/429 oraz przepisami Unii Europejskiej wydanymi na podstawie rozporządzenia 2016/429, posiadacz lochy, która została</p>	
--	--	--	--	--

				<p>oznakowana kolczykiem zawierającym indywidualny numer identyfikacyjny lochy na potrzeby otrzymania płatności dobrostanowej, o której mowa w art. 30 pkt 6 ustawy o PS, zgłasza do komputerowej bazy danych informacje o zdarzeniach, o których mowa w ust. 7a, w terminie 2 dni od dnia wystąpienia danego zdarzenia.”;</p> <p>2) w art. 35 w ust. 1 wyrazy „w terminie 2 dni” zastępuje się wyrazami „w terminie 7 dni”;</p> <p>3) w art. 45:</p> <p>a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie: „1) systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa;”;</p> <p>b) uchyla się ust. 2,</p> <p>c) w ust. 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uchyla się pkt 1, – pkt 2 otrzymuje brzmienie: „2) szczegółowy zakres informacji, w tym zakres danych osobowych, jakie są zawarte w zgłoszeniu dokonywanym za pomocą systemu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, we wniosku składanym za pomocą tego systemu lub w informacji przekazywanej za pomocą tego systemu.”. 	
Ust. 1.4 załącznika III rozporządzenia 2022/129	1.4. Instytucja zarządzająca zapewnia opublikowanie na stronie internetowej, o której mowa w pkt 1.3, harmonogramu planowanych zaproszeń do składania wniosków i terminów składania wniosków, aktualizowanego co najmniej trzy razy w roku i zawierającego następujące orientacyjne dane dotyczące: a) objętego obszaru geograficznego; b) odpowiednich interwencji i celu(-ów) szczegółowego(-ych); c) rodzaju kwalifikujących się wnioskodawców; d) całkowitej kwoty wsparcia; e) daty rozpoczęcia i zakończenia składania wniosków.	T	Art. 148	<p>Art. 148. 1. Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej harmonogram naborów wniosków o przyznanie pomocy na 2023 r. w terminie 3 dni od dnia wejścia w życie ustawy.</p> <p>2. Podmiot wdrażający podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej harmonogram naborów wniosków o przyznanie pomocy na 2023 r. w terminie 60 dni od dnia zawarcia umowy, o której mowa w pkt 1.D.1 ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia 2022/127.</p> <p>3. Pierwszy harmonogram naborów wniosków o wsparcie na wdrażanie strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, o którym mowa w art. 18c ust. 1 ustawy zmienianej w art. 135, lokalna grupa działania podaje do publicznej wiadomości w terminie 60 dni od dnia zawarcia umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.</p>	
Art. 106 ust. 3 i 4 rozporządzenia 2021/2115	3. Każde państwo członkowskie organizuje partnerstwo z właściwymi organami regionalnymi i lokalnymi. Partnerstwo obejmuje co najmniej następujących partnerów:	T	Art. 150	Art. 150. Projekt wytycznych instytucji zarządzającej przekazany do zaopiniowania jednostkom, organom i podmiotom, o których mowa w art. 6 ust. 4, przed dniem wejścia w życie ustawy uznaje się za zaopiniowany zgodnie z art. 6 ust. 4.	

	<p>a) właściwe organy na szczeblu regionalnym i lokalnym, a także właściwe organy publiczne, w tym organy właściwe ds. zagadnień środowiskowych i klimatycznych;</p> <p>b) partnerów gospodarczych i społecznych, w tym przedstawicieli sektora rolnictwa;</p> <p>c) właściwe jednostki reprezentujące społeczeństwo obywatelskie oraz, w stosownych przypadkach, jednostki odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, równości płci i niedyskryminacji.</p> <p>Państwa członkowskie skutecznie angażują tych partnerów w przygotowanie planów strategicznych WPR i konsultują się w stosownych przypadkach z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, w tym w odniesieniu do minimalnych norm, o których mowa w art. 13.</p> <p>4. Państwa członkowskie, w tym w stosownych przypadkach ich regiony, i Komisja współpracują w celu zapewnienia skutecznej koordynacji we wdrażaniu planów strategicznych WPR, z uwzględnieniem zasad proporcjonalności i zarządzania dzielonego.</p>				
Art. 15 rozporządzenia 2021/2115	<p>Artykuł 15</p> <p>Usługi doradcze dla rolników</p> <p>1. Państwa członkowskie włączają do swoich planów strategicznych WPR system świadczenia usług doradczych dla rolników i innych beneficjentów wsparcia w ramach WPR w zakresie gospodarowania gruntami oraz prowadzenia gospodarstwa (zwany dalej „usługami doradczymi dla rolników”). Państwa członkowskie mogą opierać się na istniejących systemach.</p> <p>2. Usługi doradcze dla rolników – świadczone z uwzględnieniem istniejących praktyk rolniczych – obejmują wymiar gospodarczy, środowiskowy i społeczny oraz dostarczają aktualnej wiedzy technologicznej i naukowej opierającej się na wynikach opracowanych badań naukowych i projektów innowacyjnych, w tym w odniesieniu do dostarczania dóbr publicznych.</p>	T	Art. 163 Art. 164	<p>Art. 163. 1. Osoby, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy są wpisane na listę prowadzoną na podstawie art. 51 ust. 1 pkt 1 ustawy zmienianej w art. 139, uznaje się z tym dniem za wpisane również na listę, o której mowa w art. 113 ust. 1, z uwzględnieniem nabytej specjalizacji.</p> <p>2. Osoby, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy są wpisane na listę prowadzoną na podstawie art. 51 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 139, uznaje się z tym dniem za wpisane również na listę doradców rolniczych, o której mowa w art. 113 ust. 1, posiadających specjalizację rolnośrodowiskową.</p> <p>3. Osoby, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy są wpisane na listę prowadzoną na podstawie art. 51 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 139, uznaje się z tym dniem za ekspertów przyrodniczych wpisanych również na listę, o której mowa w art. 113 ust. 2.</p> <p>4. Osoby, o których mowa w ust. 1–3, mają obowiązek złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 113 ust. 6 pkt 2, w terminie 90 dni od dnia wejścia w życie ustawy, pod rygorem skreślenia z listy, na którą były wpisane.</p>	

	<p>W ramach usług doradczych dla rolników oferowana jest stosowna pomoc w całym cyklu rozwoju gospodarstwa, w tym w zakresie rozpoczynania działalności po raz pierwszy, konwersji systemów produkcji w odpowiedzi na potrzeby konsumentów, innowacyjnych praktyk, technik rolniczych służących zwiększaniu odporności na zmianę klimatu, w tym agroleśnictwa i agroekologii, poprawy dobrostanu zwierząt oraz w razie konieczności norm bezpieczeństwa i wsparcia społecznego.</p> <p>Usługi doradcze dla rolników są zintegrowane z powiązаныmi między sobą usługami świadczonymi przez podmioty świadczące usługi doradcze dla rolników, przez naukowców, organizacje rolników i inne odpowiednie zainteresowane strony tworzące AKIS.</p> <p>3. Państwa członkowskie zapewniają, aby udzielane doradztwo było bezstronne oraz aby doradcy świadczący usługi doradcze byli odpowiednio wykwalifikowani i stosownie przeszkoleni i nie pozostawali w konflikcie interesów.</p> <p>4. Usługi doradcze dla rolników są dostosowane do różnych rodzajów produkcji i gospodarstw i obejmują co najmniej:</p> <p>a) wszystkie wymogi, warunki i zobowiązania w dziedzinie zarządzania mające zastosowanie do rolników i innych beneficjentów i ustanowione w planie strategicznym WPR, w tym wymogi i normy związane z warunkowością i warunki interwencji, jak również informacje na temat instrumentów finansowych i biznesplanów określonych w ramach planu strategicznego WPR;</p> <p>b) wymogi ustanowione przez państwa członkowskie do celów wdrażania dyrektywy 92/43/EWG, dyrektywy 2000/60/WE, art. 55 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 (5), dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE (6), dyrektywy 2009/128/WE, dyrektywy 2009/247/WE, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 (7), rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady</p>		<p>5. Dyrektor CDR umieszcza listy, o których mowa w art. 113 ust. 1 i 2, na które są wpisane osoby, o których mowa w ust. 1–3, na stronie internetowej CDR niezwłocznie po wejściu w życie ustawy..</p> <p>Art. 164. Do postępowań administracyjnych o wpis na listy, o których mowa w art. 51 ust. 1 pkt 1 i ust. 2–3 ustawy zmienianej w art. 139, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe, przy czym osoba ubiegająca się o wpis na daną listę jest obowiązana do złożenia oświadczenia o bezstronności świadczenia usług doradczych na wzorze, o którym mowa w art. 113 ust. 8, w terminie 90 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, bez obowiązku powtórzenia szkolenia podstawowego.</p>	
--	--	--	--	--

	<p>(UE) 2016/2031 (8) i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 (9);</p> <p>c) praktyki rolnicze zapobiegające rozwojowi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe, jak określono w komunikacie Komisji z dnia 29 czerwca 2017 r. zatytułowanym „Europejski plan działania «Jedno zdrowie» na rzecz zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe”;</p> <p>d) zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem;</p> <p>e) wsparcie innowacji, w szczególności w zakresie przygotowania i realizacji projektów grup operacyjnych EPI, o którym mowa w art. 127 ust. 3;</p> <p>f) technologie cyfrowe w rolnictwie i na obszarach wiejskich, o których mowa w art. 114 lit. b);</p> <p>g) zrównoważone gospodarowanie składnikami odżywczymi, w tym stosowanie najpóźniej od 2024 r. narzędzia dotyczącego zrównoważonego gospodarowania składnikami odżywczymi, którym jest każda aplikacja cyfrowa, zapewniająca co najmniej:</p> <p>(i) bilans głównych składników odżywczych w skali pola;</p> <p>(ii) wymogi prawne dotyczące składników odżywczych;</p> <p>(iii) dane dotyczące gleby oparte na dostępnych informacjach i analizach;</p> <p>(iv) dane ze zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli (ZSZiK) istotne dla gospodarowania składnikami odżywczymi;</p> <p>h) warunki zatrudnienia, obowiązki pracodawców, bezpieczeństwo i higienę pracy oraz wsparcie społeczne w społecznościach rolniczych.</p>				
POZOSTAŁE PRZEPISY PROJEKTU ⁴⁾					
Jedn. red.	Treść przepisu projektu krajowego	Uzasadnienie wprowadzenia przepisu			

¹⁾ w wypadku projektu usuwającego naruszenie Komisji należy wpisać nr naruszenia, zaś w wypadku wykonywania orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości (czy to w trybie prejudycjalnym czy skargowym) należy podać datę wyroku i sygnaturę sprawy

²⁾ tabelę zbieżności dla przepisów Unii Europejskiej można wygenerować przy pomocy systemu e-step (www.e-step.pl/urzednik). W wypadku konieczności dodania uzasadnienia dla przekroczenia minimum europejskiego należy dodać odpowiednią kolumnę

³⁾ w tej części należy wskazać przepisy dyrektywy, decyzji ramowej, przepisy prawa UE, których naruszenie wskazała Komisja lub których wykładni dokonał Trybunał Sprawiedliwości

⁴⁾ w tej części należy wskazać wszystkie przepisy projektu aktu prawnego, które nie zostały wymienione w pierwszej części tabeli. Ze względu na konieczność ograniczenia projektów implementujących prawo UE do przepisów wyłącznie i ściśle dostosowawczych przepisy wykraczające poza ten zakres powinny mieć charakter wyjątkowy i być opatrzone uzasadnieniem konieczności ich wprowadzenia .

(*) jeżeli do wdrożenia danego przepisu UE potrzebne jest oprócz przepisu przenoszącego treść, także wprowadzenie przepisów zapewniających stosowanie (np. przepisy proceduralne, przepisy karne itp.), w tabeli powinny znaleźć się wszystkie te przepisy wraz z oznaczeniem ich jednostek redakcyjnych

(**) w wypadku wprowadzenia przepisów, które przekraczają minimum ustanowione przepisami UE (o ile jest to dopuszczalne) konieczne jest uzasadnienie zastosowania takiej normy

ODWRÓCONA TABELA ZGODNOŚCI

TYTUŁ PROJEKTU	Projekt ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej	
Projekt ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.)	
Jedn. red.	Treść przepisu projektu krajowego	Uzasadnienie wprowadzenia przepisu
Art. 7	<p>Art. 7. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi uznaje krajowe systemy jakości, o których mowa w art. 47 lit. a rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/126 z dnia 7 grudnia 2021 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 o dodatkowe wymogi w odniesieniu do niektórych rodzajów interwencji określonych przez państwa członkowskie w ich planach strategicznych WPR na lata 2023–2027 na podstawie tego rozporządzenia, jak również o przepisy dotyczące współczynnika dotyczącego normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (GAEC) nr 1 (Dz. Urz. UE L 20 z 31.01.2022, str. 52), zwanego dalej „rozporządzeniem 2022/126”, w drodze decyzji, jeżeli są spełnione kryteria określone w tym przepisie.</p> <p>2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi zawiesza postępowanie w sprawie o uznanie krajowego systemu jakości, o którym mowa w art. 47 lit. a rozporządzenia 2022/126, z dniem dokonania zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 12 września 2002 r. o normalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1483) notyfikacji Komisji Europejskiej przepisów technicznych obejmujących wymagania tego systemu, w tym specyfikację produktu końcowego, o którym mowa w art. 47 lit. a rozporządzenia 2022/126. Do podjęcia zawieszzonego postępowania przepis art. 97 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego stosuje się odpowiednio.</p> <p>3. W przypadku zaprzestania spełniania co najmniej jednego z kryteriów określonych w art. 47 lit. a rozporządzenia 2022/126 minister właściwy do spraw rozwoju wsi cofa, w drodze decyzji, uznanie, o którym mowa w ust. 1.</p>	<p>Przepisy określają, że systemy jakości są uznawane za krajowe w drodze decyzji, jeżeli są spełnione kryteria określone w przepisie UE oraz cofa się, w drodze decyzji, uznanie systemu w przypadku gdy co najmniej jedno kryterium nie jest już spełniane. Podobnie jak przepisy wcześniejsze w sprawach o uznanie systemu jakości za krajowy, proponuje zastosowanie postępowania administracyjnego jako najmniej skomplikowanego i dolegliwego dla wnioskodawców. W celu uniknięcia wprowadzenia dodatkowego obciążenia finansowego i administracyjnego, zarówno dla wnioskodawców jak i administracji państwowej, zrezygnowano z wprowadzenia osobnego, szczegółowego postępowania w tych sprawach. Rozwiązanie to umożliwia zapewnienie ciągłości praw nabytych przez wnioskodawców, ponieważ decyzje administracyjne wydane na podstawie poprzednich przepisów, tak długo jak zapewnione jest spełnianie wymagań określonych w przepisach unijnych, pozostają w mocy.</p>

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

**w sprawie kryteriów uznawania użytków rolnych za pozostające w stanie nadającym się
do wypasu lub uprawy**

Na podstawie art. 21 ust. 2 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Użytki rolne uznaje się za pozostające w stanie nadającym się do wypasu lub uprawy, jeżeli został na nich przeprowadzony przynajmniej jeden zabieg agrotechniczny mający na celu usunięcie lub zniszczenie niepożądanego rośliności, w terminie do dnia 31 lipca roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności bezpośrednich, a w przypadku:

- 1) gruntów ornych objętych zobowiązaniami rolno-środowiskowo-klimatycznymi w ramach wariantu Wieloletnie pasy kwietne interwencji wymienionej w art. 42 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej, zwanej dalej „ustawą” – w terminie i zakresie określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 71 ust. 1 ustawy;
- 2) trwałych użytków zielonych:
  - a) na których znajdują się cenne siedliska przyrodnicze lub siedliska lęgowe ptaków, zadeklarowanych we wniosku o przyznanie pomocy finansowej w ramach:
    - „Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 – w terminie i zakresie określonych w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, z zastrzeżeniem art. 4 ust. 4 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1950).

ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.²⁾), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/2115”,

– interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznej wymienionej w art. 42 ust. 1 pkt 1 lub 2 ustawy – w terminie i zakresie określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 71 ust. 1 ustawy, z zastrzeżeniem art. 4 ust. 4 lit. a rozporządzenia 2021/2115,

b) objętych zobowiązaniami rolno-środowiskowo-klimatycznymi w ramach interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznej wymienionej w art. 42 ust. 1 pkt 3 ustawy – w terminie i zakresie określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 71 ust. 1 ustawy.

2. Sady uznaje się za pozostające w stanie nadającym się do wypasu lub uprawy, jeżeli:

1) spełniają warunki, o których mowa w ust. 1, i zostało w nich przeprowadzone cięcie sanitarne polegające na wycięciu suchych i zasychających gałęzi oraz obumarłych roślin lub

2) są użytkowane w terminie i zakresie określonych w przepisach:

a) o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 – w przypadku sadów objętych zobowiązaniami rolno-środowiskowo-klimatycznymi w ramach Pakietu 3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych „Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020;

b) wydanych na podstawie art. 71 ust. 1 ustawy – w przypadku sadów objętych zobowiązaniami rolno-środowiskowo-klimatycznymi w ramach interwencji wymienionej w art. 42 ust. 1 pkt 4 ustawy.

---

²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 119 z 21.04.2022, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 181 z 07.07.2022, str. 35.

§ 2. Użytki rolne mogą zostać uznane za pozostające w stanie nadającym się do wypasu lub uprawy, pomimo nieprzeprowadzenia zabiegu, o którym mowa w § 1 ust. 1, w terminie, o którym mowa w tym przepisie, jeżeli znajdują się na nich:

- 1) grunty ugorowane, miedze śródpolne, strefy buforowe lub pasy gruntów kwalifikujących się do płatności wzdłuż obrzeży lasu, stanowiące obszary wykorzystywane do osiągnięcia minimalnego udziału powierzchni gruntów ornych przeznaczonych na obszary i elementy nieprodukcyjne zgodnie z normą 8, o których mowa w art. 4 ust. 4 lit. b pkt ii rozporządzenia 2021/2115;
- 2) grunty orne ustanowione lub utrzymywane w wyniku ekoschematu, o którym mowa w art. 30 ustawy.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 15 marca 2023 r.

MINISTER ROLNICTWA

I ROZWOJU WSI

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 21 ust. 2 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...), zwanej dalej „ustawą”. Zgodnie z tym przepisem Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, kryteria uznawania użytków rolnych za pozostające w stanie nadającym się do wypasu lub uprawy, mając na względzie ramy tych kryteriów określone w art. 4 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/2115” oraz w punkcie 4.1. lit. a załącznika I do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2021/2289 z dnia 21 grudnia 2021 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 w sprawie prezentacji treści planów strategicznych WPR oraz w sprawie elektronicznego systemu bezpiecznej wymiany informacji (Dz. Urz. UE L 458 z 22.12.2021, str. 463), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/2289”, oraz zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem pomocy do gruntów, na których nie jest prowadzona działalność rolnicza.

W związku z powyższym w projektowanym rozporządzeniu zaproponowano, aby kryterium dla wszystkich rodzajów użytków rolnych (tj. gruntów ornych, upraw trwałych i trwałych użytków zielonych) było przeprowadzenie przynajmniej jednego zabiegu agrotechnicznego mającego na celu usunięcie lub zniszczenie niepożądanego roślności, w terminie do dnia 31 lipca roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności bezpośrednich. Analogiczne rozwiązanie funkcjonuje w obecnym systemie płatności bezpośrednich.

Wyznaczenie końcowej daty wykonania zabiegu agrotechnicznego umożliwi przeprowadzenie stosownej kontroli i zapewni weryfikowalność ustanowionego kryterium. Z uwagi na odmienne uwarunkowania termiczne, hydrologiczne oraz odmienną wydajność użytków rolnych w poszczególnych regionach (głównie górskich i nizinnych) i związane z tym zróżnicowanie regionalne prowadzenia działalności rolniczej na trwałych użytkach zielonych,

termin 31 lipca jest terminem optymalnym, który pozwala na terminowe wywiązanie się z powyższego obowiązku niezależnie od regionu prowadzenia działalności.

Jednocześnie zaproponowano odstępstwo od ww. terminu w przypadku:

- gruntów ornych, na których będą realizowane zobowiązania w ramach wariantu Wieloletnie pasy kwietne interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznej Planu Strategicznego Bioróżnorodność na gruntach ornych, w ramach których obowiązywać będzie wymóg koszenia połowy powierzchni pasa co drugi rok w terminie późniejszym niż 31 lipca, co ma prowadzić do realizacji celów środowiskowych tej interwencji, takich jak zapewnienie bazy pokarmowej dla organizmów pożytecznych;
- trwałych użytków zielonych dla cennych siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk lęgowych ptaków w przypadku realizacji zobowiązań w ramach „Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 oraz zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych realizowanych na trwałych użytkach zielonych w ramach interwencji Planu Strategicznego. Odstępstwo to ma na celu dostosowanie przepisu do odmiennych wymogów dotyczących terminów wykonywania zabiegów agrotechnicznych na obszarach cennych siedlisk przyrodniczych. Odmienne wymogi dla takich obszarów zostały określone przede wszystkim w celu umożliwienia wydania nasion gatunkom roślin typowym dla cennych zbiorowisk roślinnych oraz wyprowadzenia lęgów zagrożonych gatunków ptaków. Ponadto opóźnione terminy koszenia oraz wymóg pozostawienia części powierzchni nieskoszonej w danym roku umożliwiają ochronienie licznym gatunkom zwierząt, w szczególności bezkręgowcom. Odstępstwo to nie ma zastosowania w przypadku siedlisk użytkowanych rzadziej niż co drugi rok.

Dodatkowo, zgodnie z ust. 2 w § 1 wprowadzone zostały kryteria uznawania sadów za pozostające w stanie nadającym się do wypasu lub uprawy, w tym sadów objętych zobowiązaniami rolno-środowiskowo-klimatycznymi w ramach: Pakietu 3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych „Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego” PROW 2014-2020 lub interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach Planu Strategicznego „Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych”, użytkowanych zgodnie z wymogami tej interwencji, które mają prowadzić do realizacji celów środowiskowych tych zobowiązań.

Ponadto, w przypadku gruntów ornych objętych:

- warunkowością w ramach normy 8, dotyczącej minimalnego udziału powierzchni gruntów ornych przeznaczonych na obszary nieprodukcyjne, w przypadku gruntów ugorowanych z roślinami miododajnymi, pozostałych gruntów ugorowanych, miedz śródpolnych, stref buforowych i pasów gruntów kwalifikujących się do płatności wzdłuż obrzeży lasu oraz
- płatnościami do obszarów z roślinami miododajnymi (w ramach ekoschematu Obszary z roślinami miododajnymi)

nie mają zastosowania kryteria określone w § 1 ust. 1. Na ww. elementach nieprodukcyjnych, zgodnie z wymogami rozporządzenia w sprawie norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska oraz rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w formie płatności w ramach schematów na rzecz klimatu i środowiska w ramach Planu Strategicznego obowiązuje zakaz prowadzenia produkcji rolnej, w tym zakaz wypasu i koszenia w terminie wskazanym w procedowanym rozporządzeniu.

W związku z powyższym w § 2 projektowanego rozporządzenia zaproponowano odstępstwo dotyczące uznawania użytków rolnych, które mogą zostać uznane za pozostające w stanie nadającym się do wypasu lub uprawy, pomimo nieprzeprowadzenia zabiegu, o którym mowa w § 1 ust. 1, w terminie, o którym mowa w § 1 ust. 1.

Przepisy projektowanego rozporządzenia nie będą miały wpływu na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.

Przepisy projektowanego rozporządzenia nie będą miały wpływu na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych, w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu w trybie § 27 ust. 4 uchwały nr 190

Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Projekt rozporządzenia wraz z dokumentami dotyczącymi prac nad tym projektem zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt rozporządzenia zostanie ujęty w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie kryteriów uznawania użytków rolnych za pozostające w stanie nadającym się do wypasu lub uprawy</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pan Krzysztof Cieciora, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Pani Joanna Kołodziejczyk, Naczelnik Wydziału Realizacji Płatności Bezpośrednich, Departament Płatności Bezpośrednich, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, tel.: 22 623 14 93, adres e-mail: Joanna.Kolodziejczyk@minrol.gov.pl</p>		<p>Data sporządzenia Grudzień 2022 r.</p> <p>Źródło: Art. 21 ust. 2 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...)</p> <p>Numer w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa: ...</p>	
OCENA SKUTKÓW REGULACJI			
1. Jaki problem jest rozwiązywany?			
Potrzeba określenia kryteriów uznawania użytków rolnych za pozostające w stanie nadającym się do wypasu lub uprawy w ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023-2027.			
2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji i oczekiwany efekt			
Rekomendowanym rozwiązaniem jest działanie legislacyjne, polegające na wydaniu rozporządzenia w sprawie kryteriów uznawania użytków rolnych za pozostające w stanie nadającym się do wypasu lub uprawy. Oczekiwany efekt to szczegółowe określenie kryteriów jakie muszą spełniać użytki rolne, aby mogły zostać uznane za nadające się do wypasu lub uprawy, w celu zabezpieczenia przed nieuzasadnionym przyznawaniem pomocy.			
Cel projektu rozporządzenia może zostać osiągnięty jedynie za pomocą środków o charakterze legislacyjnym.			
3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?			
Inne państwa członkowskie UE ustanawiają kryteria uznawania użytków rolnych za pozostające w stanie nadającym się do wypasu lub uprawy również za pomocą działań legislacyjnych. Na obecnym etapie prac legislacyjnych brak jest szczegółowych informacji o sposobie rozwiązania konkretnych kwestii przez inne państwa. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że państwa członkowskie mają pewną swobodę w dostosowaniu niektórych rozwiązań do specyficznych potrzeb danego kraju.			
4. Podmioty, na które oddziałuje projekt			
Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Beneficjenci płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego	ok. 1,26 mln rolników	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR), dane za 2022 r.	Umożliwienie skorzystania ze środków unijnych i krajowych poprzez określenie kryteriów uznawania użytków rolnych za pozostające w stanie nadającym się do wypasu lub uprawy; zabezpieczenie przed

			nieuzasadnionym przyznawaniem wsparcia.
Beneficjenci płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych	Ok. 50 tys.	ARiMR	Umożliwienie skorzystania ze środków unijnych i krajowych poprzez określenie kryteriów uznawania użytków rolnych za pozostające w stanie nadającym się do wypasu lub uprawy; zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem wsparcia.
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Centrala, 16 oddziałów regionalnych oraz 314 biur powiatowych ARiMR	-	Wprowadzane zmiany będą skutkowały koniecznością dostosowania procedur i systemu informatycznego do zmian w systemie płatności bezpośrednich oraz płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych wprowadzonych ze skutkiem od 2023 r.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Rozwiązania zawarte w projekcie będą przedmiotem konsultacji z:

Radą Dialogu Społecznego,
 Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych, Sekretariatem Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”,
 Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym Rolników Indywidualnych „Solidarność”,
 Związkiem Zawodowym Rolników Rzeczypospolitej „SOLIDARNI”,
 NSZZ Solidarność,
 Związkiem Zawodowym Pracowników Rolnictwa w Rzeczypospolitej Polskiej,
 Związkiem Zawodowym Rolników „Ojczyzna”,
 Związkiem Zawodowym Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „REGIONY”,
 Krajowym Związkiem Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych,
 Polską Federacją Rolną,
 Związkiem Zawodowym Centrum Narodowe Młodych Rolników,
 Federacją Branżowych Związków Producentów Rolnych,
 Krajową Radą Izb Rolniczych,
 Krajową Izbą Gospodarczą, Komitetem Rolnictwa i Obrotu Rolnego,
 Związkiem Zawodowym Rolnictwa „Samoobrona”,
 Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych,
 Forum Związków Zawodowych,
 Konfederacją LEWIATAN,
 Pracodawcami Rzeczypospolitej Polskiej,
 Business Centre Club,
 Związkiem Zawodowym Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”,
 Krajową Radą Spółdzielczą,
 Krajowym Związkiem Rewizyjnym Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych,
 Krajowym Zrzeszeniem Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych,
 Polskim Związkiem Zawodowym Rolników,
 Związkiem Rzemiosła Polskiego,
 Związkiem Przedsiębiorców i Pracodawców,

Federacją Przedsiębiorców Polskich, Ogólnopolskim Towarzystwem Ochrony Ptaków/Koalicją Rolnictwo dla Przyrody.												
Projekt rozporządzenia wraz z dokumentami dotyczącymi prac nad tym projektem zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.												
6. Wpływ na sektor finansów publicznych												
(ceny stałe z ..... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem												0
budżet państwa												0
JST												0
pozostałe jednostki (oddzielnie)												0
Wydatki ogółem												0
budżet państwa												0
JST												0
pozostałe jednostki (oddzielnie)												0
Saldo ogółem												0
budżet państwa												0
JST												0
pozostałe jednostki (oddzielnie)												0
Źródła finansowania	Nie dotyczy.											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na budżet państwa, budżety jednostek samorządu terytorialnego i pozostałych jednostek sektora finansów publicznych. Wpływ stosowania wsparcia bezpośredniego oraz działań rolno-środowiskowo-klimatycznych dla rolników na sektor finansów publicznych (w tym koszty implementacji zreformowanego systemu), zostały wykazane w OSR ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (. Projektowane rozporządzenie określa jedynie kryteria uznawania użytków rolnych za pozostające w stanie nadającym się do wypasu lub uprawy, do których przyznawane są płatności bezpośrednie oraz płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne, o których stosowaniu przesądza ww. ustawa.											

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, a także osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze								
Skutki								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ..... r.)	duże przedsiębiorstwa							0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							0
	gospodarstwa rolne							0
	osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze							0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Projektowane rozporządzenie to jeden z elementów infrastruktury prawnej (obok unijnych aktów prawnych, ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej oraz aktów prawnych wydanych na jej podstawie innych niż niniejsze rozporządzenie), która umożliwi przyznawanie rolnikom płatności bezpośrednich oraz płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych. Oczekiwane efekty stosowania tego instrumentu dla wszystkich obywateli to większa podaż dóbr publicznych (środowiskowych i kulturowych), bezpieczeństwo żywnościowe, konkurencyjne ceny żywności.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	gospodarstwa rolne							
	Osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze							
Niemierzalne		Uszczegółowienie zasad przyznawania płatności bezpośrednich oraz działań rolno-środowiskowo-klimatycznych umożliwi pełne i prawidłowe wykorzystanie unijnych i krajowych środków finansowych, w szczególności wpłynie na utrzymanie stabilności dochodów rolników.						
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Brak dodatkowych informacji						
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu								
☐ nie dotyczy								
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE					☐ tak ☒ nie ☐ nie dotyczy			

☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:		☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.		☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
Komentarz: Projekt rozporządzenia nie przewiduje wprowadzenia obciążeń regulacyjnych wykraczających poza wymagane przepisami UE.			
9. Wpływ na rynek pracy			
Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na rynek pracy.			
10. Wpływ na pozostałe obszary			
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe		☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	
		☐ informatyzacja ☐ zdrowie	
Omówienie wpływu		Brak wpływu na pozostałe obszary.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego			
Rozwiązanie problemu nastąpi z dniem wejścia w życie przepisów projektowanego rozporządzenia.			
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?			
Efekty będą natychmiastowe i nie wymagają pomiaru.			
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)			
Brak.			

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

w sprawie szczegółowych warunków uznawania gruntów za kwalifikujące się hektary

Na podstawie art. 26 ust. 4 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Za kwalifikujący się hektar uznaje się:

- 1) użytki rolne danego gospodarstwa, które w trakcie roku, na który wnioskuje się o wsparcie, są wykorzystywane do prowadzenia działalności rolniczej lub są w przeważającej mierze wykorzystywane do prowadzenia działalności rolniczej, pod warunkiem, że prowadzenie działalności pozarolniczej nie koliduje z działalnością rolniczą ze względu na swoją intensywność, charakter, okres trwania i harmonogram działalności pozarolniczej;
- 2) obszary wykorzystywane do działalności rolniczej co drugi rok, objęte płatnościami rolno-środowiskowo-klimatycznymi w ramach interwencji: Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000, Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000 oraz Bioróżnorodność na gruntach ornych w zakresie wariantu Wieloletnie pasy kwietne oraz płatnościami rolno-środowiskowo-klimatycznymi Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w ramach Pakietu 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 oraz Pakietu 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000 - jeżeli wymogi określone dla tych płatności przewidują możliwość wykonywania zabiegów agrotechnicznych co drugi rok;
- 3) obszary należące do gospodarstwa:

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1950).

- a) na których występują elementy krajobrazu, o których mowa w art. 4 ust. 4 lit. b pkt i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, Dz. Urz. UE L 261 z 22.07.2021, str. 58 oraz Dz. Urz. UE L 241 z 19.09.2022, str. 16.), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/2115”;
  - b) wykorzystywane do osiągnięcia minimalnego udziału powierzchni gruntów ornych przeznaczonych na obszary i elementy nieprodukcyjne zgodnie z normą 8, o których mowa w art. 4 ust. 4 lit. b pkt ii rozporządzenia 2021/2115;
  - c) o których mowa w art. 4 ust. 4 lit. b pkt iii rozporządzenia 2021/2115, ustanowione lub utrzymywane w wyniku jednego z ekoschematów;
- 4) elementy krajobrazu, o których mowa w art. 4 ust. 4 lit. b akapit drugi rozporządzenia 2021/2115, obejmujące:
- a) rowy,
  - b) nieutwardzone drogi dojazdowe,
  - c) pasy zadrzewień,
  - d) żywopłoty,
  - e) ściany tarasów,
- o ile całkowita szerokość tych elementów nie przekracza 2 m;
- 5) oczka wodne oraz zadrzewienia śródpolne o łącznej powierzchni mniejszej niż 100 m²;
- 6) użytki rolne, na których znajdują się rozproszone drzewa, o ile liczba drzew na hektar, innych niż drzewa owocowe, nie przekracza 100 szt.;
- 7) obszary, które nie stanowią użytków rolnych, ale spełniają warunki, o których mowa w art. 4 ust. 4 lit. c ppkt iii rozporządzenia 2021/2115.

2. Grunty, na których znajdują się elementy krajobrazu, o których mowa w ust. 1 pkt 6-7 zalicza się do kwalifikującego się hektara pod warunkiem, że można na nich prowadzić działalność rolniczą.

3. Grunt, do którego mogą zostać przyznane płatności musi spełniać definicję kwalifikującego się hektara od dnia złożenia wniosku o przyznanie tych płatności do końca

danego roku lub do dnia zakończenia danej działalności wykonywanej na tym gruncie wskazanej w tym wniosku, nie krócej niż przez większą część okresu wegetacyjnego.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 15 marca 2023 r.

MINISTER ROLNICTWA

I ROZWOJU WSI

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 26 ust. 4 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...), zwanej dalej „ustawą”. Zgodnie z tym przepisem Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki uznawania gruntów za kwalifikujące się hektary, mając na względzie czynniki przyrodnicze oraz zabezpieczenie przed przyznawaniem płatności bezpośrednich do gruntów, które nie stanowią kwalifikujących się hektarów.

Projektowane przepisy wdrażają art. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.), zgodnie z którym państwa członkowskie określają w swoich planach strategicznych WPR m.in. definicję „kwalifikującego się hektara”, jak również odpowiednie warunki zgodnie z tym artykułem. Dodatkowe elementy, które powinny zostać zawarte w definicji kwalifikującego się hektara zostały określone w pkt 4 lit. c załącznika 1 do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2021/2289 z dnia 21 grudnia 2021 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 w sprawie prezentacji treści planów strategicznych WPR oraz w sprawie elektronicznego systemu bezpiecznej wymiany informacji (Dz. Urz. UE L 458 z 22.12.2021, str. 463).

W związku z powyższym w projektowanym § 1 określono, które użytki rolne kwalifikują się do wsparcia w ramach interwencji w formie płatności bezpośrednich, uwzględniając różne, szczegółowe aspekty związane ze sposobem użytkowania gruntów w Polsce.

Jednocześnie w motywie 15 preambuły rozporządzenia 2021/2115 wskazano, że prawo powinno gwarantować wypłacanie wsparcia na użytek rolny, który znajduje się w dyspozycji rolnika i na którym prowadzona jest działalność rolnicza. Niemniej jednak ze względu na prawdopodobieństwo okazjonalnego i tymczasowego wykorzystywania gruntów rolnych do działalności niezwiązanej bezpośrednio z rolnictwem oraz potencjał niektórych rodzajów działalności pozarolniczej w zakresie dywersyfikacji dochodów gospodarstw rolnych również

użytki rolne wykorzystywane także do działalności pozarolniczej należy uznawać za kwalifikujące się hektary.

Zarówno aspekt prowadzenia działalności rolniczej, jak i pozarolniczej został uwzględniony w projektowanym rozporządzeniu, a kwestia dookreślenia warunków, które powinny być spełnione przy prowadzeniu działalności pozarolniczej została doprecyzowana poprzez wskazanie, że użytki rolne gospodarstwa rolnego wykorzystywane także do prowadzenia działalności pozarolniczej mogą być uznawane za kwalifikujące się pod warunkiem, że są w przeważającym zakresie wykorzystywane do prowadzenia działalności rolniczej i jednocześnie prowadzenie działalności pozarolniczej nie koliduje z działalnością rolniczą ze względu na swoją:

- 1) intensywność (nasilenie wykonywanych czynności związanych z działalnością pozarolniczą jest mniejsze od działalności rolniczej),
- 2) charakter (specyfika wykonywanych czynności nie zaburza efektów działalności rolniczej),
- 3) okres trwania (czas trwania czynności związanych z działalnością pozarolniczą nie pokrywa się z działalnością rolniczą, w szczególności w okresie wegetacyjnym),
- 4) harmonogram (termin wykonywania czynności związanych z działalnością pozarolniczą nie koliduje z czynnościami związanym z działalnością rolniczą, np. zabiegami agrotechnicznymi).

Ponadto, zgodnie z intencją prawodawcy unijnego, kwalifikujący się obszar nie będzie zmniejszony:

- 1) w wyniku wdrożenia określonych zasad warunkowości oraz ekoschematów w ramach płatności bezpośrednich, lub
- 2) jeżeli podlega niektórym wymogom unijnym dotyczącym ochrony środowiska, lub
- 3) gdy jest zalesiony w ramach środków rozwoju obszarów wiejskich, w tym w ramach programów krajowych zgodnych z odnośnymi przepisami, lub
- 4) gdy są to obszary objęte niektórymi zobowiązaniami dotyczącymi odłogowania.

Jednocześnie zaproponowano, że elementy krajobrazu, które nie utrudniają w istotny sposób prowadzenia działalności rolniczej na działce, pozostają częścią kwalifikującego się obszaru. W projekcie zaproponowano zatem, aby kwalifikujący się hektar w ramach działki rolnej uwzględniał takie elementy krajobrazu jak: rowy, nieutwardzone drogi dojazdowe, pasy

zadrzewień, żywopłoty oraz ściany tarasów, pod warunkiem, że całkowita szerokość tych elementów nie przekracza 2 m. Ponadto, oczka wodne oraz zadrzewienia śródpolne o łącznej powierzchni mniejszej niż 100 m².

Wybór powyższych elementów krajobrazu i uwzględnienie ich w projektowanym rozporządzeniu jest podyktowany funkcją, jaką pełnią w polskim krajobrazie i tym, że tradycyjnie stanowią element użytkowania ziemi w Polsce.

Rowy, pasy zadrzewień, żywopłoty, ściany tarasów, oczka wodne oraz zadrzewienia śródpolne mają szczególne znaczenie z uwagi na ich rolę estetyczną i rekreacyjną, gdyż wprowadzają urozmaicenie w krajobrazie pól uprawnych. Często stanowią o bogactwie przyrodniczym regionu, są ostoją wielu gatunków mikroorganizmów, roślin, grzybów i zwierząt, często objętych ochroną gatunkową. Nieutwardzone drogi dojazdowe włączone do kwalifikującego się obszaru ze względu na fakt, że są wydzielone w obrębie działek rolnych na potrzeby dojazdu do działki rolnej. Nie są one wydzielone geodezyjnie jako osobne działki ewidencyjne i mogą być uznawane za struktury odpowiadające szerokim miedzom.

Należy również wskazać, że zadrzewienia śródpolne mają szczególne znaczenie w rejonach o małej lesistości z uwagi na ich rolę estetyczną i rekreacyjną, gdyż wprowadzają urozmaicenie w monotonnym krajobrazie pól uprawnych. Często stanowią one o bogactwie przyrodniczym regionu, są ostoją wielu gatunków mikroorganizmów, roślin, grzybów i zwierząt, często objętych ochroną gatunkową.

Ponadto zaproponowano, aby kwalifikujący się hektar zawierał także rozproszone drzewa, o ile działalność rolniczą można prowadzić w podobny sposób jak na działkach bez drzew położonych na tym samym obszarze. Ponadto określono maksymalne zgęszczenie tych drzew, które nie może przekroczyć 100 drzew na hektar. Do wskazanej liczby drzew nie wlicza się drzew owocowych.

Mając na uwadze dotychczasowe doświadczenia Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w zakresie realizacji kontroli kwalifikowalności powierzchni, należy zauważyć, że w Polsce na łąkach i pastwiskach w głównej mierze znajdują się pojedyncze drzewa. Sprzyjając rozwojowi bioróżnorodności nie wpływają one na prowadzoną na tych gruntach produkcję roślinną, gdyż pod koronami drzew prowadzona jest uprawa (stanowią np. miejsce wypasu dla zwierząt).

Dopuszczenie powierzchni zajmowanej przez drzewa jako kwalifikowanej do płatności będzie sprzyjało poprawie warunków siedliskowych i biocenotycznych oraz odtworzeniu krajobrazu, co będzie miało pozytywny wpływ na produkcję rolną, jak i na rozwój obszarów wiejskich.

Należy podkreślić, że powyższe rozwiązania są tożsame z dotychczas obowiązującymi.

Zgodnie z projektowanym ust. 3 grunt, do którego mogą zostać przyznane płatności musi spełniać definicję kwalifikującego się hektara od dnia złożenia wniosku o przyznanie tych płatności do końca danego roku lub do dnia zakończenia danej działalności wykonywanej na tym gruncie wskazanej w tym wniosku, nie krócej niż przez większą część okresu wegetacyjnego. Przepis ten wdraża pkt 4 lit. c ppkt iii rozporządzenia 2021/2289, zgodnie z którym państwo członkowskie wskazuje okres, w którym obszar musi być zgodny z definicją „kwalifikującego się hektara”.

Zgodnie z § 2 rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 15 marca 2023 r. Dzięki temu przepisy projektowanego rozporządzenia będą obowiązywały od pierwszego dnia terminu składania wniosków o przyznanie płatności za 2023 r. Proponowany termin wejścia w życie projektowanego rozporządzenia nie narusza zasad demokratycznego państwa prawnego.

Przepisy nie będą miały wpływu na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.

Przepisy nie będą miały wpływu na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych, w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu w trybie § 27 ust. 4 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Projekt rozporządzenia wraz z dokumentami dotyczącymi prac nad tym projektem został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności

lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt rozporządzenia zostanie ujęty w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków uznawania gruntów za kwalifikujące się hektary</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pan Krzysztof Cieciora, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Pani Joanna Kołodziejczyk, Naczelnik Wydziału Realizacji Płatności Bezpośrednich, Departament Płatności Bezpośrednich, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, tel.: 22 623 14 93, adres e-mail: Joanna.Kolodziejczyk@minrol.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia grudzień 2022 r.</p> <p>Źródło: Art. 26 ust. 4 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...)</p> <p>Numer w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa: ...</p>
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Potrzeba określenia szczegółowych warunków uznawania gruntów za kwalifikujące się hektary w ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023-2027.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji i oczekiwany efekt

Rekomendowanym rozwiązaniem jest działanie legislacyjne, polegające na wydaniu rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków uznawania gruntów za kwalifikujące się hektary. Oczekiwany efekt to szczegółowe określenie do jakich gruntów mogą być przyznane płatności bezpośrednie oraz uzupełniająca płatność podstawowa w ramach przejściowego wsparcia krajowego, a także zapewnienie pełnej zgodności tego systemu z przepisami Unii Europejskiej.

Cel projektu rozporządzenia może zostać osiągnięty jedynie za pomocą środków o charakterze legislacyjnym.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Inne państwa członkowskie UE ustanawiają warunki uznawania gruntów za kwalifikujące się hektary również za pomocą działań legislacyjnych.

Na obecnym etapie prac legislacyjnych brak jest szczegółowych informacji o sposobie rozwiązania konkretnych kwestii przez inne państwa, zwłaszcza, że znaczna część rozwiązań wpływających na kształt regulacji w tym zakresie jeszcze nie została zatwierdzona przez Komisję Europejską (wg stanu na dzień 22.12.2022 r. Komisja Europejska zatwierdziła 24 z 28 planów strategicznych WPR). Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że państwa członkowskie mają pewną swobodę w dostosowaniu niektórych rozwiązań do specyficznych potrzeb danego kraju.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Beneficjenci płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego	ok. 1,26 mln rolników	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Umożliwienie skorzystania ze środków unijnych i krajowych poprzez określenie warunków uznawania gruntów za kwalifikujące się hektary; zabezpieczenie przed

		(ARiMR), dane za 2022 r.	nieuzasadnionym przyznawaniem wsparcia.
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Centrala, 16 oddziałów regionalnych oraz 314 biur powiatowych ARiMR	–	Wprowadzane zmiany będą skutkowały koniecznością dostosowania procedur i systemu informatycznego do zmian w systemie płatności bezpośrednich wprowadzonych ze skutkiem od 2023 r.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Rozwiązania zawarte w projekcie będą przedmiotem konsultacji z:

Radą Dialogu Społecznego,

Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych, Sekretariatem Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”,

Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym Rolników Indywidualnych „Solidarność”,

Związkiem Zawodowym Rolników Rzeczypospolitej „SOLIDARNI”,

NSZZ Solidarność,

Związkiem Zawodowym Pracowników Rolnictwa w Rzeczypospolitej Polskiej,

Związkiem Zawodowym Rolników „Ojczyzna”,

Związkiem Zawodowym Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „REGIONY”,

Krajowym Związkiem Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych,

Polską Federacją Rolną,

Związkiem Zawodowym Centrum Narodowe Młodych Rolników,

Federacją Branżowych Związków Producentów Rolnych,

Krajową Radą Izb Rolniczych,

Krajową Izbą Gospodarczą, Komitetem Rolnictwa i Obrotu Rolnego,

Związkiem Zawodowym Rolnictwa „Samoobrona”,

Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych,

Forum Związków Zawodowych,

Konfederacją LEWIATAN,

Pracodawcami Rzeczypospolitej Polskiej,

Business Centre Club,

Związkiem Zawodowym Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”,

Krajową Radą Spółdzielczą,

Krajowym Związkiem Rewizyjnym Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych,

Krajowym Zrzeszeniem Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych,

Polskim Związkiem Zawodowym Rolników,

Związkiem Rzemiosła Polskiego,

Związkiem Przedsiębiorców i Pracodawców,

Federacją Przedsiębiorców Polskich,

Ogólnopolskim Towarzystwem Ochrony Ptaków/Koalicją Rolnictwo dla Przyrody.

Projekt rozporządzenia wraz z dokumentami dotyczącymi prac nad tym projektem zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w

procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.												
6. Wpływ na sektor finansów publicznych												
(ceny stałe z ... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem												0
budżet państwa												0
JST												0
pozostałe jednostki (oddzielnie)												0
Wydatki ogółem												0
budżet państwa												0
JST												0
pozostałe jednostki (oddzielnie)												0
Saldo ogółem												0
budżet państwa												0
JST												0
pozostałe jednostki (oddzielnie)												0
Źródła finansowania		Nie dotyczy.										
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		<p>Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na budżet państwa, budżety jednostek samorządu terytorialnego i pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.</p> <p>Wpływ stosowania wsparcia bezpośredniego oraz uzupełniającej płatności podstawowej w ramach przejściowego wsparcia krajowego dla rolników na sektor finansów publicznych (w tym koszty implementacji zreformowanego systemu), zostały wykazane w OSR ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...).</p> <p>Projektowane rozporządzenie określa jedynie szczegółowe warunki uznawania gruntów za kwalifikujące się hektary, do których przyznawane są płatności bezpośrednie oraz uzupełniająca płatność podstawowa w ramach przejściowego wsparcia krajowego, o których stosowaniu przesądza ww. ustawa.</p>										
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, a także osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze												
Skutki												
Czas w latach od wejścia w życie zmian	0	1	2	3	5	10						Łącznie (0-10)

W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ... r.)	duże przedsiębiorstwa							0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							0
	gospodarstwa rolne							0
	osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze							0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	<p>Projektowane rozporządzenie to jeden z elementów infrastruktury prawnej (obok unijnych aktów prawnych, ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...) oraz aktów prawnych wydanych na jej podstawie innych niż niniejsze rozporządzenie), która umożliwi przyznawanie rolnikom płatności bezpośrednich oraz uzupełniającej płatności podstawowej w ramach przejściowego wsparcia krajowego.</p> <p>Oczekiwane efekty stosowania tego instrumentu dla wszystkich obywateli to większa podaż dóbr publicznych (środowiskowych i kulturowych), bezpieczeństwo żywnościowe, konkurencyjne ceny żywności.</p> <p>Stosowanie systemu wsparcia bezpośredniego ma ponadto pozytywnie wpłynąć na poziom życia i stabilność dochodów rolników.</p> <p>Osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze</p> <p>Brak wpływu</p>						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	gospodarstwa rolne							
	Osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze							
Niemierzalne		Szczegółowe określenie do jakich gruntów mogą być przyznane płatności bezpośrednie oraz uzupełniająca płatność podstawowa w ramach przejściowego wsparcia krajowego umożliwi pełne i prawidłowe wykorzystanie unijnych i krajowych środków finansowych, w szczególności wpłynie na utrzymanie stabilności dochodów rolników.						
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Brak dodatkowych informacji						

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☐ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☒ nie ☐ nie dotyczy	
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczacji.	☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
<p>Komentarz:</p> <p>Projekt rozporządzenia nie przewiduje wprowadzenia obciążeń regulacyjnych wykraczających poza wymagane przepisami UE.</p> <p>Konsekwencją są szczegółowe uregulowania krajowe, tożsame z dotychczas obowiązującymi, które wymagają od:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) rolników konieczności wskazania we wniosku powierzchni, jaką na działkach stanowią kwalifikujące się hektary oraz elementów krajobrazu znajdujących się na posiadanych przez wnioskodawcę użytkach rolnych, b) agencji płatniczej (ARiMR) konieczności przeprowadzania procedury sprawdzania, czy grunty zgłoszone do płatności spełniają wymagania kwalifikującego się hektara. 		
9. Wpływ na rynek pracy		
Brak wpływu.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Brak wpływu na pozostałe obszary.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Rozwiązanie problemu nastąpi z dniem wejścia w życie przepisów projektowanego rozporządzenia.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Efekty będą natychmiastowe i nie wymagają pomiaru.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Brak.		

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

**w sprawie stawek płatności bezpośrednich oraz przejściowego wsparcia krajowego za ...
r.**

Na podstawie art. 49 ust. 1 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Stawka podstawowego wsparcia dochodów za ... r. wynosi ... zł na hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do tej płatności.

§ 2. Stawka płatności redystrybucyjnej za ... r. wynosi ... zł na hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do tej płatności.

§ 3. Stawka płatności dla młodych rolników za ... r. wynosi ... zł na hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do tej płatności.

§ 4. Stawka płatności związanych za ... r. wynosi w przypadku płatności do:

- 1) roślin strączkowych na nasiona – ... zł na hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do tej płatności;
- 2) roślin pastewnych – ... zł na hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do tej płatności;
- 3) ziemniaków skrobiowych – ... zł na hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do tej płatności;
- 4) buraków cukrowych – ... zł na hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do tej płatności;
- 5) pomidorów – ... zł na hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do tej płatności;
- 6) chmielu – ... zł na hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do tej płatności;
- 7) truskawek – ... zł na hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do tej płatności;
- 8) lnu – ... zł na hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do tej płatności;
- 9) konopi włóknistych – ... zł na hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do tej płatności;

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1950).

- 10) bydła – ... zł za sztukę zwierzęcia gatunku bydło domowe (*Bos taurus*);
- 11) krów – ... zł za sztukę samicy gatunku bydło domowe (*Bos taurus*);
- 12) owiec – ... zł za sztukę samicy gatunku owca domowa (*Ovis aries*);
- 13) kóz – ... zł za sztukę samicy gatunku koza domowa (*Capra hircus*).

§ 5. Stawka płatności w ramach ekoschematów za ... r. wynosi w przypadku płatności:

- 1) do obszarów z roślinami miododajnymi – ... zł za hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do tej płatności;
- 2) do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi – ... zł za punkt przyznany za realizację praktyk;
- 3) do integrowanej produkcji roślin – ... zł za hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do tej płatności;
- 4) do biologicznej ochrony upraw – ... zł za hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do tej płatności;
- 5) do retencjonowania wody na trwałych użytkach zielonych – ... zł za hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do tej płatności;
- 6) dobrostanowej dla gatunków zwierząt:
  - a) świnia i bydło domowe – ... zł za punkt;
  - b) owca – ... zł za 1 dużą jednostkę przeliczeniową (DJP) samic;
  - c) kura – ... zł za 1 dużą jednostkę przeliczeniową (DJP) kur niosek oraz ... zł za 1 dużą jednostkę przeliczeniową (DJP) kurcząt brojlerów;
  - d) indyk – ... zł za 1 dużą jednostkę przeliczeniową (DJP) indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa;
  - e) koń – ... zł za 1 dużą jednostkę przeliczeniową (DJP) koni w wieku co najmniej 24. miesiące w przypadku koni utrzymywanych w budynkach/pomieszczeniach oraz ... zł za 1 dużą jednostkę przeliczeniową (DJP) koni w wieku co najmniej 24. miesiące w przypadku koni utrzymywanych w systemie otwartym;
  - f) koza – ... zł za 1 dużą jednostkę przeliczeniową (DJP) samic gatunku koza domowa w wieku co najmniej 12. miesięcy.

- przy czym liczbę DJP zwierząt o których mowa w lit. a-f oblicza się w sposób określony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia ..... w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w formie płatności dobrostanowej w ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027.

§ 6. Stawka płatności niezwiązanej do tytoniu za ... r. wynosi ... zł na kilogram tytoniu jasnego z grupy odmian Virginia oraz na kilogram tytoniu jasnego odmian typu Burley, tytoniu ciemnego suszonego powietrzem oraz tytoniu ciemnego suszonego powietrzem z możliwością dosuszenia i wędzenia.

§ 7. Stawka uzupełniającej płatności podstawowej za ... r. wynosi ... zł na hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do tej płatności.

§ 8. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

MINISTER ROLNICTWA

I ROZWOJU WSI

w porozumieniu:

MINISTER FINANSÓW

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 49 ust. 1 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...), zwanej dalej „ustawą”. Na podstawie tego przepisu minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określa corocznie, w drodze rozporządzenia, stawki płatności bezpośrednich oraz stawki przejściowego wsparcia krajowego, mając na względzie pułapy wsparcia ustalone w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1 ustawy, lub na ich podstawie oraz powierzchnię albo liczbę zwierząt albo ilość surowca, które mogą być objęte tym płatnościami lub tym wsparciem.

Maksymalna wysokość środków finansowych przeznaczonych na poszczególne płatności bezpośrednie za ... r. została określona w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, zatwierdzonym przez Komisję Europejską decyzją wykonawczą z dn. 31.08.2022 r.

Do przeliczenia kwot płatności za ... r. przyjęto kurs wymiany zgodnie z art. 94 ust. 3 akapit pierwszy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/2116”, wynoszący ... zł/euro.

Dane do określenia wysokości stawek (powierzchnia obszaru zatwierdzonego/liczba zwierząt/ilość surowca tytoniowego) zostały przekazane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR).

Dane do określenia wysokości stawki za punkt (suma liczby punktów w ramach poszczególnych praktyk wyliczona w oparciu o powierzchnię obszaru zatwierdzonego do płatności w ramach tych praktyk) w przypadku płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi zostały przekazane przez ARiMR i wynoszą ... pkt.

Proponuje się, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia. Rezygnacja z *vacatio legis* pozwoli na sprawne rozpoczęcie procesu naliczania i wypłaty środków przez ARiMR.

Zgodnie z przepisami unijnymi (art. 44 rozporządzenia 2021/2116) płatności bezpośrednio wypłaca się w okresie od dnia 1 grudnia roku złożenia wniosku do dnia 30 czerwca następnego roku kalendarzowego. W drodze odstępstwa rozpoczęcie wypłat płatności może nastąpić w terminie wcześniejszym, tj. od dnia 16 października roku złożenia wniosku, w formie zaliczek.

Decyzje w sprawach o przyznanie płatności bezpośrednich oraz przejściowego wsparcia krajowego mogą być wydawane od dnia określenia stawek tych płatności.

Mając na względzie uprawnienia adresatów regulacji wynikające z bezpośrednio obowiązujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przepisów unijnych, należy uznać, że ważny interes państwa wymaga jak najszybszego wejścia w życie projektowanego rozporządzenia.

Prace nad projektem rozporządzenia były możliwe dopiero po otrzymaniu z ARiMR danych do obliczenia wysokości stawek, określonych na podstawie wniosków o przyznanie płatności za ... r., oraz po ogłoszeniu kursu wymiany, według którego są przeliczane płatności za ... r.

Projektowane rozporządzenie nie nakłada żadnych obowiązków na beneficjentów wsparcia bezpośredniego. Wejście w życie projektowanego rozporządzenia we wskazanym terminie nie narusza więc zasad demokratycznego państwa prawnego.

Projektowane rozporządzenie będzie miało pozytywny wpływ na działalność tych mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców, którzy prowadzą jednocześnie działalność rolniczą i są beneficjentami systemu wsparcia bezpośredniego. Płatności bezpośrednio i przejściowe wsparcie krajowe przyczyniają się do poprawy sytuacji finansowej gospodarstw, w tym ich zdolności do regulowania bieżących zobowiązań.

Przepisy nie będą miały wpływu na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie ma na celu wdrożenie przepisów Unii Europejskiej, w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia go organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu w trybie § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Projekt rozporządzenia wraz z dokumentami dotyczącymi prac nad tym projektem zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt rozporządzenia zostanie ujęty w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie stawek płatności bezpośrednich oraz przejściowego wsparcia krajowego za ... r.</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Ministerstwo Finansów</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pan Krzysztof Cieciora, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Pani Joanna Kołodziejczyk, Naczelnik Wydziału Realizacji Płatności Bezpośrednich, Departament Płatności Bezpośrednich, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, tel.: 22 623 14 93, adres e-mail: joanna.kolodziejczyk@minrol.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia: grudzień 2022 r.</p> <p>Źródło: Upoważnienie ustawowe – art. 49 ust. 1 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...)</p> <p>Nr w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi:</p>
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Określana jest wysokość stawek płatności bezpośrednich oraz przejściowego wsparcia krajowego za ... r.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomendowane rozwiązanie to działanie legislacyjne – wykonanie upoważnienia zawartego w art. 49 ust. 1 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej.
Efektu tego nie można osiągnąć działaniem innym niż legislacyjne.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Inne kraje członkowskie UE rozwiązują wskazany problem również przez działania legislacyjne.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Rolnicy uprawnieni do otrzymania płatności bezpośrednich	ok. 1,25 mln	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR)	pozytywne

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Termin planowanych konsultacji to październik ..... r.
Projekt rozporządzenia zostanie przesłany do konsultacji z:
Radą Dialogu Społecznego,
Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych, Sekretariatem Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”,
Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym Rolników Indywidualnych „Solidarność”,
Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym „Solidarność”,
Związkiem Zawodowym Rolników Rzeczypospolitej „SOLIDARNI”,
Związkiem Zawodowym Pracowników Rolnictwa w Rzeczypospolitej Polskiej,
Związkiem Zawodowym Rolników „Ojczyzna”,
Związkiem Zawodowym Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „REGIONY”,
Krajowym Związkiem Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych,

Polską Federacją Rolną,
Związkiem Zawodowym Centrum Narodowe Młodych Rolników,
Federacją Branżowych Związków Producentów Rolnych,
Krajową Radą Izb Rolniczych,
Komitetem Rolnictwa i Obrotu Rolnego Krajowej Izby Gospodarczej,
Związkiem Zawodowym Rolnictwa „Samoobrona”,
Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych,
Forum Związków Zawodowych,
Konfederacją Lewiatan,
Pracodawcami Rzeczypospolitej Polskiej,
Związkiem Rzemiosła Polskiego,
Business Centre Club,
Związkiem Zawodowym Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”,
Krajową Radą Spółdzielczą,
Krajowym Związkiem Rewizyjnym Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych,
Związkiem Sadowników RP,
Towarzystwem Rozwoju Sadów Karłowych,
Polskim Związkiem Ogrodniczym,
Polską Izbą Ogrodniczą,
Krajowym Związkiem Grup Producentów Owoców i Warzyw,
Krajowym Związkiem Stowarzyszeń Producentów Ziemniaków Skrobiowych w Polsce,
Stowarzyszeniem Producentów Skrobi Ziemniaczanej,
Wielkopolskim Przedsiębiorstwem Przemysłu Ziemniaczanego S. A.,
Przedsiębiorstwem Przemysłu Spożywczego PEPEES Spółka Akcyjna,
Stowarzyszeniem Producentów Ziemniaków Skrobiowych przy PPZ S. A. w Niechlowie,
Zrzeszeniem Plantatorów i Producentów Ziemniaków w Luboniu,
Zrzeszeniem Producentów Ziemniaka w Pile,
Stowarzyszeniem Producentów Ziemniaka Skrobiowego przy PPZ Trzemeszno Sp. z o. o.,
Polskim Związkiem Producentów Chmielu,
Związkiem Polskich Plantatorów Chmielu,
Polskim Związkiem Plantatorów Tytoniu w Krakowie,
Związkiem Plantatorów Tytoniu w Krasnymstawie,
Izbą Zbożowo-Paszową,
Krajowym Zrzeszeniem Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych,
Stowarzyszeniem Krajowa Unia Producentów Soków,
Polską Izbą Lnu i Konopi,
Krajowym Związkiem Plantatorów Buraka Cukrowego,
Polską Izbą Technologii i Wyrobów Naturalnych,
Polskim Związkiem Owczarskim,
Polską Federacją Hodowców Bydła i Producentów Mleka,
Polskim Związkiem Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego,
Polskim Zrzeszeniem Producentów Bydła Mięsnego,
Polską Izbą Gospodarczą Maszyn i Urządzeń Rolniczych,
Polskim Związkiem Zawodowym Rolników,
Polską Izbą Nasienną,
Polskim Związkiem Pracodawców – Usługodawców Rolnych,
Polskim Stowarzyszeniem Rolnictwa Zrównoważonego „ASAP”,
Stowarzyszeniem Naukowo-Technicznym Inżynierów i Techników Rolnictwa,
Instytutem Gospodarki Rolnej,
Ogólnopolskim Związkiem Producentów Drobiu POLDRÓB,
Federacją Przedsiębiorców Polskich,
Związkiem Przedsiębiorców i Pracodawców,
Federacją Związków Kółek i Organizacji Rolniczych RP.

Projekt rozporządzenia wraz z dokumentami dotyczącymi prac nad tym projektem zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji.											
6. Wpływ na sektor finansów publicznych											
Ceny stałe z ..... r.	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]										
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Łącznie
Dochody ogółem											
budżet państwa											
JST											
pozostałe jednostki (oddzielnie)											
Wydatki ogółem											
budżet państwa											
JST											
pozostałe jednostki (oddzielnie)											
Saldo ogółem											
budżet państwa											
JST											
pozostałe jednostki (oddzielnie)											
Źródła finansowania	<p>Budżet środków europejskich (płatności bezpośrednie) oraz budżet państwa (przejściowe wsparcie krajowe). Płatności bezpośrednie zostaną zrealizowane ze środków przewidzianych na finansowanie unijnych płatności Wspólnej Polityki Rolnej w ramach limitu wydatków budżetu środków europejskich zaplanowanych na ten cel w ustawie budżetowej na rok ... oraz w projekcie ustawy budżetowej na rok ..., z uwzględnieniem środków dostępnych na realizację Wspólnej Polityki Rolnej w danym roku. A zatem wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa. Zgodnie z prawodawstwem Unii Europejskiej wydatki na płatności bezpośrednie są refundowane ze środków Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji. Zatem wydatki te są prefinansowane z budżetu środków europejskich. Przejściowe wsparcie krajowe (płatność niezwiązana do tytoniu oraz uzupełniająca płatność podstawowa) zostanie zrealizowane w ramach limitu wydatków zaplanowanych na ten cel w ustawie budżetowej na rok ... oraz w projekcie ustawy budżetowej na rok ..., z uwzględnieniem środków dostępnych na realizację Wspólnej Polityki Rolnej. Projektowane rozporządzenie nie ma wpływu na zmniejszenie dochodów budżetu państwa, na wydatki i dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.</p>										
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń	<p>Zgodnie z Planem Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, zatwierdzonym przez Komisję Europejską decyzją wykonawczą z dn. 31.08.2022 r. maksymalna kwota, która w kampanii ... r. może zostać przeznaczona na płatności bezpośrednie wynosi ... euro (ok. ... zł). Natomiast maksymalna kwota, która może zostać przeznaczona na przejściowe wsparcie krajowe wynosi ... euro (ok. ... zł). Przeliczenia tych kwot na walutę krajową dokonano przy wykorzystaniu</p>										

założeń	kursu wymiany, który zgodnie z art. 94 ust. 3 akapit pierwszy rozporządzenia 2021/2116 wynosi ... zł/euro.											
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, a także osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze												
Skutki												
Czas w latach od wejścia w życie zmian		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Łącznie
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ..... r.)	duże przedsiębiorstwa											
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw											
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe											
	gospodarstwa rolne											
	osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze											
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu.										
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Brak wpływu.										
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Brak wpływu.										
	gospodarstwa rolne	Wejście w życie projektowanego rozporządzenia, dzięki poprawie sytuacji dochodowej gospodarstw rolnych, powinno przyczynić się do wzrostu konkurencyjności polskich gospodarstw rolnych.										
	osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze	Brak wpływu.										
Niemierzalne												
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń												
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu												
☒ nie dotyczy												
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwroconej tabeli zgodności).		☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy										
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:		☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:										
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.		☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy										
Komentarz:												

9. Wpływ na rynek pracy		
Wejście w życie projektowanego rozporządzenia, dzięki poprawie sytuacji dochodowej gospodarstw rolnych, powinno wpłynąć na utrzymanie miejsc pracy w gospodarstwach rolnych.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☒ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☒ inne: rolnictwo	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Wejście w życie projektowanego rozporządzenia, dzięki poprawie sytuacji dochodowej gospodarstw rolnych, powinno przyczynić się do rozwoju regionalnego.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Planuje się, że projektowane rozporządzenie wejdzie w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia. Rozwiązanie problemu nastąpi z chwilą wejścia w życie projektowanych przepisów.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Ewaluacja efektów zostanie dokonana po zakończeniu wypłaty płatności oraz wsparcia na podstawie danych dotyczących liczby rolników, którym je wypłacono, oraz wypłaconej kwoty.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
-		

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

w sprawie norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska

Na podstawie art. 55 ust. 1 ustawy z dnia ..... 2023 r. o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Zabrania się wypalania użytków rolnych.

2. Bez uszczerbku dla zakazu ustanowionego zgodnie z ust. 1, dopuszcza się punktowe wypalanie roślin, części roślin lub resztek poźniwnych ze względów związanych ze zdrowiem roślin.

§ 2. Zabrania się stosowania nawozów, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. z 2021 r. poz. 76, z późn. zm.), oraz środków ochrony roślin, o których mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2020 r. poz. 2097, z późn. zm.), na użytkach rolnych w odległości wynoszącej co najmniej 3 m od:

- 1) brzegu jezior i pozostałych zbiorników wodnych;
- 2) brzegu cieków naturalnych, o których mowa w art. 16 pkt 5 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233, z późn. zm.), zwanej dalej "Prawem wodnym";
- 3) brzegu rowów, o których mowa w art. 16 pkt 47 Prawa wodnego, z wyłączeniem rowów o szerokości do 5 m liczonej na wysokości górnej krawędzi brzegu rowu;
- 4) brzegu kanałów, o których mowa w art. 16 pkt 21 Prawa wodnego;
- 5) ujęć wody, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej na podstawie przepisów Prawa wodnego;
- 6) obszarów morskiego pasa nadbrzeżnego.

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1950).

§ 3. 1. Grunty orne położone na stokach o nachyleniu 14% lub większym uznaje się za utrzymywane zgodnie z normami, jeżeli gruntów tych:

- 1) nie wykorzystuje się pod uprawę roślin wymagających utrzymywania redlin wzdłuż stoku;
- 2) nie utrzymuje się jako ugór czarny od dnia 1 listopada do dnia 15 lutego.

2. Na gruntach ornych, położonych na stokach o nachyleniu 14% lub większym, wykorzystywanych pod uprawę roślin wieloletnich, oraz na plantacjach drzew owocowych, położonych na stokach o nachyleniu 14% lub większym, utrzymuje się okrywę roślinną lub ściółkę w międzyrzędziach.

§ 4. 1. Na powierzchni stanowiącej co najmniej 80% gruntów ornych, wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, utrzymuje się okrywę ochronną gleby co najmniej od dnia 1 listopada do dnia 15 lutego.

2. Na plantacjach drzew owocowych utrzymuje się okrywę ochronną gleby w międzyrzędziach w okresie od dnia 1 listopada do dnia 15 lutego.

§ 5. 1. W przypadku gdy grunty orne w gospodarstwie rolnym obejmują powierzchnię powyżej 10 ha, na gruntach tych uprawy prowadzi się w taki sposób, aby na każdej działce rolnej:

- 1) na powierzchni co najmniej 40% gruntów ornych była prowadzona inna uprawa w plonie głównym w porównaniu z rokiem poprzednim;
- 2) na powierzchni wszystkich gruntów ornych taka sama uprawa w plonie głównym nie może być prowadzona dłużej niż 3 lata.

2. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, uznaje się za spełniony, jeżeli na danej działce rolnej:

- 1) w uprawę główną zostanie wprowadzona wsiewka i utrzymana przez co najmniej 8 tygodni od terminu zbioru uprawy głównej, lub
- 2) po zbiorze uprawy głównej zostanie wprowadzony międzyplon ozimy lub międzyplon ścierniskowy i utrzymany przez co najmniej 8 tygodni od terminu jego wysiewu.

3. Przepisy określone w ust. 1 nie obowiązują w przypadku następujących upraw głównych: roślin bobowatych, traw i innych zielnych roślin pastewnych, mieszanek bobowatych drobnonasiennych z trawami, gruntów ugorowanych oraz upraw wieloletnich.

4. W przypadku gdy grunty orne w gospodarstwie rolnym obejmują powierzchnię powyżej 10 ha, na gruntach tych są prowadzone co najmniej 3 różne uprawy, przy czym uprawa

główna nie może zajmować więcej niż 65% gruntów ornych, a dwie uprawy główne łącznie nie mogą zajmować więcej niż 90% gruntów ornych.

5. Na potrzeby ust. 1 i 4 za odrębną uprawę uznaje się:

- 1) rodzaj w klasyfikacji botanicznej upraw;
- 2) gatunek z rodzin kapustowatych (*Brassicaceae*), psiankowatych (*Solanaceae*) i dyniowatych (*Cucurbitaceae*);
- 3) grunt ugorowany;
- 4) trawy lub inne pastewne rośliny zielne, o których mowa w art. 2 pkt 27 ustawy z dnia ..... 2023 r. o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...), zwanej dalej „ustawą o Planie Strategicznym”.

Obszary, na których stosuje się uprawy mieszane polegające na jednoczesnym prowadzeniu dwóch lub większej liczby upraw, traktuje się w następujący sposób:

- na obszarze, na którym stosuje się uprawę mieszaną polegającą na jednoczesnym prowadzeniu dwóch lub większej liczby upraw w oddzielnych rzędach, każdą uprawę liczy się jako oddzielną, jeśli pokrywa ona co najmniej 25 % tego obszaru, przy czym powierzchnię obszaru pokrytego oddzielnymi uprawami oblicza się, dzieląc powierzchnię obszaru, na którym prowadzi się uprawę mieszaną, przez liczbę upraw pokrywających co najmniej 25 % tego obszaru, niezależnie od faktycznego udziału danej uprawy na tym obszarze;
- obszary, na których prowadzi się uprawę mieszaną, w której w główną uprawę wsiewa się drugą uprawę, uznaje się za obszary zajęte jedynie pod uprawę główną;
- obszary, na których wysiewa się mieszankę nasion, uznaje się za oddzielne pojedyncze uprawy, jeżeli można ustalić, że gatunki z różnych mieszanek nasion różnią się od siebie, i pod warunkiem, że te różne mieszanki nasion nie są stosowane do uprawy traw lub innych pastewnych roślin zielnych.
- obszary, na których obok siebie prowadzone są odrębne uprawy, a każda pojedyncza uprawa zajmuje obszar o powierzchni mniejszej niż 0,1 ha, uznaje się za obszary objęte jedną uprawą mieszaną.

6. Obowiązki określone w ust. 1 i 4 nie dotyczą rolników, w których gospodarstwach rolnych więcej niż 75%:

- 1) gruntów ornych jest wykorzystywanych do produkcji traw lub innych zielnych roślin pastewnych, jest ugorowanych, jest wykorzystywanych do uprawy roślin strączkowych, lub jest wykorzystywanych w sposób stanowiący połączenie tych zastosowań, lub
- 2) kwalifikującej się powierzchni użytków rolnych jest trwałymi użytkami zielonymi, jest wykorzystywanych do produkcji traw lub innych zielnych roślin pastewnych, lub jest wykorzystywanych w sposób stanowiący połączenie tych zastosowań.

7. Rolników prowadzących produkcję rolną zgodnie z ustawą o rolnictwie ekologicznym uznaje się za spełniających wymogi określone w ust. 1 i 4. Zasada ta ma zastosowanie jedynie do tej części gruntów ornych, na której jest prowadzona produkcja, o której mowa powyżej. Rolnik ma prawo do rezygnacji z prawa zwolnienia go z obowiązków określonych w ust. 1 i 4 w odniesieniu do części gospodarstwa objętej produkcją, o której mowa powyżej.

§ 6. 1. W przypadku gdy grunty orne w gospodarstwie rolnym obejmują powierzchnię powyżej 10 ha, co najmniej 4% powierzchni tych gruntów przeznacza się na obszary lub obiekty nieprodukcyjne, w tym grunty ugorowane.

2. W przypadku wykorzystania do wypełnienia obowiązku, o którym mowa w ust. 1, obszarów międzyplonów ścierniskowych lub międzyplonów ozimych lub wsiewek w uprawę główną lub upraw gatunków roślin bobowatych drobnonasiennych lub bobowatych grubonasiennych, uprawianych bez środków ochrony roślin, minimalny udział powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie przeznaczony na obiekty lub obszary nieprodukcyjne oraz międzyplony ścierniskowe lub międzyplony ozime lub wsiewki w uprawę główną lub uprawy wiążące azot, uprawiane bez środków ochrony roślin, wynosi co najmniej 7%, z czego co najmniej 3% powierzchni gruntów ornych stanowią obszary lub obiekty nieprodukcyjne.

3. Za obszary lub obiekty nieprodukcyjne wykorzystywane do wypełnienia obowiązków, o których mowa w ust. 1 i 2, uznaje się:

- 1) elementy krajobrazu objęte zakazem niszczenia, o których mowa w ust. 11 pkt 1;
- 2) grunty ugorowane, na których obowiązuje zakaz stosowania środków ochrony roślin:
  - a) grunty ugorowane z roślinami miododajnymi:
    - na których obowiązuje zakaz prowadzenia produkcji rolnej, w tym zakaz wypasu i koszenia, w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 31 sierpnia,
    - utworzone przez wysianie:
      - co najmniej jednego gatunku roślin miododajnych, których lista jest określona w wykazie nr 1 załącznika nr 1 do rozporządzenia, lub

- mieszanki składającej się co najmniej z dwóch gatunków roślin miododajnych, których lista jest określona w załączniku nr 1 do rozporządzenia, z tym że gatunki roślin miododajnych, które są określone w wykazie nr 2 w załączniku nr 1 do rozporządzenia:
  - są dopuszczone jedynie w mieszance z gatunkami roślin miododajnych, które są określone w wykazie nr 1 w załączniku nr 1 do rozporządzenia oraz
  - nie są dominujące w mieszance,
- gatunku lub mieszanki gatunków roślin miododajnych, o których mowa w podwójnym tiret pierwsze lub podwójnym tiret drugie w mieszance z trawami lub innymi zielnymi roślinami pastewnymi pod warunkiem, że te trawy lub inne zielne rośliny pastewne nie są dominujące w tej mieszance
  - na których jest dozwolone stawianie uli,
- b) pozostałe grunty ugorowane, na których obowiązuje zakaz prowadzenia produkcji rolnej, w tym zakaz wypasu i koszenia, w terminie od dnia 1 stycznia do dnia 31 lipca;
- 3) żywopłoty i pasy zadrzewione, które nie mogą stanowić części lasu, o maksymalnej szerokości uznawanej na potrzeby realizacji obowiązku, o którym mowa w ust. 1 i 2, wynoszącej 10 m;
- 4) zadrzewienia liniowe, które nie mogą stanowić części lasu, obejmujące drzewa o średnicy korony nie mniejszej niż 4 m; a odległość między koronami drzew nie przekracza 5 m;
- 5) pojedyncze drzewa o średnicy korony nie mniejszej niż 4 m;
- 6) zagajniki śródpolne, które nie mogą stanowić części lasu, obejmujące drzewa, krzewy lub kamienie, o powierzchni nie większej niż 0,5 ha;
- 7) rowy, w tym otwarte ciekі wodne służące do nawadniania lub odwadniania, z wyłączeniem kanałów wykonanych z betonu, o maksymalnej szerokości uznawanej na potrzeby realizacji obowiązku, o którym mowa w ust. 1 i 2, wynoszącej 10 m;
- 8) oczka wodne, inne niż zbiorniki z betonu lub tworzywa sztucznego, o maksymalnej powierzchni uznawanej na potrzeby realizacji obowiązku, o którym mowa w ust. 1 i 2, wynoszącej 0,5 ha z obiektów nie większych niż 1 ha; w przypadku gdy oczko wodne otacza roślinność nadbrzeżna, strefa z tą roślinnością jest wliczana do powierzchni oczka wodnego;

- 9) miedze śródpolne i strefy buforowe, w tym strefy buforowe objęte zakazem, o którym mowa w § 2, które:
    - a) są objęte zakazem prowadzenia produkcji rolnej, w tym zakazem wypasu i koszenia,
    - b) mają szerokość nie mniejszą niż 1 m i nie większą niż 20 m,
    - c) w przypadku położenia na trwałych użytkach zielonych, różnią się od przylegającej kwalifikującej się powierzchni użytków rolnych,
    - d) w przypadku położenia wzdłuż cieków wodnych i występowania roślinności nadbrzeżnej, obejmują roślinność nadbrzeżną;
  - 10) pasy gruntów kwalifikujące się do płatności wzdłuż obrzeży lasu:
    - a) bez stosowania środków ochrony roślin,
    - b) objęte zakazem prowadzenia produkcji rolnej, w tym zakazem wypasu i koszenia,
    - c) o szerokości nie mniejszej niż 1 m i nie większej niż 20 m.
4. Obiekty lub obszary, o których mowa w ust. 3:
- 1) znajdują się w posiadaniu rolnika;
  - 2) są położone na gruntach ornych lub przylegają do gruntów ornych lub są położone w pasie o szerokości 5 m wokół gruntów ornych lub przylegają do tego pasa, zwane dalej „bezpośrednio przylegającymi” lub przylegają do tych obiektów lub obszarów bezpośrednio przylegających zwane dalej „przylegającymi”;
  - 3) w przypadku żywopłotów i pasów zadrzewionych, zadrzewień liniowych, rowów, stref buforowych i miedz śródpolnych oraz pasów gruntów kwalifikujących się do płatności wzdłuż obrzeży lasu, uznaje się je za bezpośrednio przylegające lub przylegające, jeżeli przylegają dłuższą krawędzią.
5. Na potrzeby realizacji obowiązków, o których mowa w ust. 2, uznaje się:
- 1) międzyplony ścierniskowe:
    - a) utworzone przez wysiew co najmniej jednego gatunku rośliny w terminie od dnia 1 lipca do dnia 20 sierpnia,
    - b) utrzymane na polu co najmniej do dnia 15 października albo przez okres co najmniej 8 tygodni od dnia wysiewu mieszanki, jeżeli ten dzień został wskazany w oświadczeniu złożonym do kierownika biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w terminie 7 dni od dnia jej wysiewu,
    - c) uprawiane bez stosowania środków ochrony roślin przez okres ich utrzymania, w tym bez stosowania zapraw nasion,

- d) nie utrzymywane jako uprawa w plonie głównym na tej samej działce rolnej w roku następującym po wysiewie;
- 2) międzyplony ozime:
- a) utworzone przez wysiew co najmniej jednego gatunku rośliny w terminie od dnia 1 lipca do dnia 1 października,
  - b) utrzymane na polu co najmniej do dnia 15 lutego,
  - c) uprawiane bez stosowania środków ochrony roślin przez okres ich utrzymania, w tym bez stosowania zapraw nasion,
  - d) nie utrzymywane jako uprawa w plonie głównym na tej samej działce rolnej w roku następującym po wysiewie;
- 3) wsiewki w uprawę główną:
- a) utrzymane przez co najmniej 8 tygodni od terminu zbioru uprawy głównej,
  - b) uprawiane bez stosowania środków ochrony roślin od momentu zbioru uprawy głównej przez co najmniej 8 tygodni lub do momentu wysiewu kolejnej uprawy głównej;
- 4) rośliny bobowate drobnonasienne lub bobowate grubonasienne:
- a) uprawiane w plonie głównym,
  - b) uprawiane bez stosowania środków ochrony roślin, w tym bez stosowania zapraw nasion,
  - c) określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia.

6. Dopuszcza się mulczowanie po 15 listopada międzyplonu ozimego, o którym mowa w ust. 5 pkt 2.

7. Do ustalenia powierzchni obiektów i obszarów realizujących obowiązki, o których mowa w ust. 1 i 2, stosuje się współczynniki przekształcenia (konwersji) i ważenia, określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

8. Grunty ugorowane, o których mowa w ust. 3 pkt 2, w celu spełnienia wymogu utrzymania obszarów lub obiektów nieprodukcyjnych, w tym gruntów ugorowanych, o których mowa w ust. 2 i 3, od ponad pięciu lat pozostają gruntami ornymi.

9. Rolnik może zgłosić ten sam obszar lub obiekt tylko raz w jednym roku składania wniosków w celu przestrzegania wymogów, o których mowa w ust. 1 lub 2.

10. Obowiązki określone w ust. 1 i 2 nie dotyczą rolników, w których gospodarstwach rolnych więcej niż 75%:

- a) gruntów ornych jest wykorzystywanych do produkcji traw lub innych zielnych roślin pastewnych, jest ugorowanych, jest wykorzystywanych do uprawy roślin strączkowych lub jest wykorzystywanych w sposób stanowiący połączenie tych zastosowań,
- b) kwalifikującej się powierzchni użytków rolnych jest trwałymi użytkami zielonymi, jest wykorzystywanych do produkcji traw lub innych zielnych roślin pastewnych lub jest wykorzystywanych w sposób stanowiący połączenie tych zastosowań.

11. Zabrania się:

- 1) niszczenia:
  - a) drzew objętych ochroną ustanowionych pomnikami przyrody na podstawie art. 44 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916, z późn. zm.),
  - b) rowów, których szerokość nie przekracza 2 m,
  - c) oczek wodnych, o których mowa w art. 4 pkt 10 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2409), o łącznej powierzchni mniejszej niż 100 m²;
- 2) przycinania drzew i żywopłotów w okresie od dnia 15 kwietnia do dnia 31 lipca, z wyłączeniem:
  - a) wierzb,
  - b) drzew owocowych,
  - c) gatunków drzew, których uprawa stanowi zagajnik o krótkiej rotacji, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 26 ust. 4 ustawy o Planie Strategicznym - znajdujących się na użytkach rolnych będących w posiadaniu rolnika.

§ 7.1. Zabrania się przekształcania lub zaorywania trwałych użytków zielonych wyznaczonych rozporządzeniem wydanym na podstawie art. 56 ust. 8 pkt 1 ustawy o Planie Strategicznym jako trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym.

2. Obszary ponownie przekształcone w trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym na podstawie obowiązku, o którym mowa w art. 56 ust. 1 ustawy o Planie Strategicznym, są uważane za trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym od pierwszego dnia przekształcenia i są objęte zakazem przekształcania lub zaorywania.

§ 8. W 2023 roku, za pozostałe grunty ugorowane, o których mowa w § 6 ust. 3 pkt 2 lit. b, mogą zostać uznane grunty wykorzystane do uprawy roślin, z wyłączeniem kukurydzy, soi i zagajników o krótkiej rotacji.

§ 9. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 15 marca 2023 r., z wyjątkiem § 5, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.

MINISTER ROLNICTWA

I ROZWOJU WSI

Załączniki
do rozporządzenia
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia
(poz. ...)

Załącznik nr 1

LISTA GATUNKÓW ROŚLIN MIODODAJNYCH

Wykaz nr 1

- 1) bodziszek (*Geranium spp.*);
- 3) chabry (*Centaurea spp.*);
- 4) czarnuszki (*Nigella spp.*);
- 5) cząber ogrodowy (*Satureja hortensis* L.);
- 6) czyściec prosty (*Stachys recta* L.);
- 8) dzielnik jesienny (*Helenium autumnale* L.);
- 10) kłosowce (*Agastache spp.*);
- 11) kocimiętka (*Nepeta spp.*);
- 12) kolendra siewna (*Coriandrum sativum* L.);
- 13) kosmos pierzastolistny (*Cosmos bipinnatus* Cav.);
- 14) krwawnica pospolita (*Lythrum salicaria* L.);
- 15) lebidka pospolita (*Origanum vulgare* L.);
- 16) lubczyk ogrodowy (*Levisticum officinale* Koch);
- 17) łyśczec wiechowaty (*Gypsophila paniculata* Fisch.);
- 19) marzymięta grzebieniasta (orzężona) (*Elsholtzia ciliata* (Thunb.) Hyl.);
- 20) mierzniak czarna (*Ballota nigra* L.);
- 22) mikołajek płaskolistny (*Eryngium planum* L.);
- 23) ogórecznik lekarski (*Borago officinalis* L.);
- 24) ostropest plamisty (*Silybum marianum* (L.) Gaertn.);
- 25) ożanka nierównoząbkowa (*Teucrium scorodonia* L.);
- 26) przegorzany (*Echinops spp.*);
- 27) pszczelnik mołdawski (*Dracocephalum moldavicum* L.);
- 28) rezedy (*Reseda spp.*);
- 29) rukiew siewna (*Eruca sativa* DC.);

- 30) serdecznik pospolity (*Leonurus cardiaca* L.);
- 31) stulisz sztywny (*Sisymbrium strictissimum* L.);
- 32) szałwie (*Salvia spp.*) z wyłączeniem szałwi błyszczącej (*S. splendens* Sello);
- 33) szanta zwyczajna (*Marrubium vulgare* L.);
- 35) ślaz zygmarek (*Malva alcea* L.);
- 36) ślazówka turyngska (*Lavatera thuringiaca* L.);
- 37) świerzbnica polna (*Knautia arvensis* (L.) Coult.);
- 38) trędownik bulwiasty (*Scrophularia nodosa* L.);
- 39) werbena krzaczasta (*Verbena hastata* L.);
- 40) wielosił błękitny (*Polemonium coeruleum* L.);
- 42) wierzbówka kiprzyca (*Chamaenerion angustifolium* (L.) Scop.);
- 43) żeleźniak pospolity (*Phlomis tuberosa* L.)
- 44) żmijowiec grecki (*Echium creticum* S.S.);
- 45) żywokost lekarski (*Symphytum officinale* L.).

Wykaz nr 2

- 1) facelia błękitna (*Phacelia tanacetifolia* Benth.);
- 2) gorczyca jasna (*Sinapis alba* L.);
- 3) gryka zwyczajna (*Fagopyrum esculentum* Moench);
- 4) komonica zwyczajna (*Lotus corniculatus* L.);
- 5) koniczyny (*Trifolium spp.*) z wyłączeniem koniczyny odstającej (*Trifolium patens* Schreb.);
- 6) lucerny (*Medicago spp.*);
- 7) nostrzyk biały (*Melilotus albus* Med.);
- 8) rzodkiew oleista (*Raphanus sativus* var. *oleiformis* Pers.);
- 9) słonecznik zwyczajny (*Helianthus annuus* L.);
- 10) sparceta piaskowa (*Onobrychis arenaria* (Kit.) DC.);
- 11) sparceta siewna (*Onobrychis viciifolia* Scop.);
- 12) wyka kosmata (*Vicia villosa* Roth.).

Załącznik nr 2

WSPÓLCZYNNIKI PRZEKSZTAŁCENIA (KONWERSJI) I WAŻENIA

Element (m ² lub m.b. lub drzewo)	Współczynnik przekształcenia (konwersji) (m lub drzewo → m ²)	Współczynnik ważenia	Powierzchnia po zastosowaniu obu współczynników
grunty ugorowane z roślinami miododajnymi (1 m ²)	nd	1,5	1,5 m ²
pozostałe grunty ugorowane (1 m ²)	nd	1	1 m ²
żywopłoty i pasy zadrzewione (1 m.b.)	5	2	10 m ²
zadrzewienia liniowe (1 m.b.)	5	2	10 m ²
pojedyncze drzewa (1 drzewo)	20	1,5	30 m ²
rowy (1 m.b.)	5	2	10 m ²
zagajniki śródpolne (1 m ²)	nd	1,5	1,5 m ²
oczka wodne (1 m ²)	nd	1,5	1,5 m ²
miedze śródpolne i strefy buforowe (1 m.b.)	6	1,5	9 m ²
pasie gruntów kwalifikujące się do płatności wzdłuż obrzeży lasu (1 m.b.)	6	1,5	9 m ²
międzyplony ścierniskowe lub międzyplony ozime lub wsiewki w uprawę główną (1 m ²)	nd	0,3	0,3 m ²
rośliny bobowate drobnonasienne lub bobowate grubonasienne (1 m ²)	nd	1	1 m ²

**WYKAZ GATUNKÓW ROŚLIN BOBOWATYCH DROBNONASIENNYCH I
BOBOWATYCH GRUBONASIENNYCH, UPRAWIANYCH W PLONIE GŁÓWNYM**

- 1) bób (*Vicia faba major* L.);
- 2) bobik (*Vicia faba minor* L.);
- 3) ciecierzycyca (*Cicer*);
- 4) esparceta siewna (*Onobrychis vicifolia* Scop.);
- 5) fasola wielokwiatowa (*Phaseolus coccineus* L.);
- 6) fasola zwykła (*Phaseolus vulgaris* L.);
- 7) groch siewny (*Pisum sativum* L. (partim));
- 8) groch siewny cukrowy (*Pisum sativum* L. (partim));
- 9) komonica zwyczajna (*Lotus corniculatus* L.);
- 10) koniczyna biała (*Trifolium repens* L.);
- 11) koniczyna białoróżowa (*Trifolium hybridum* L.);
- 12) koniczyna czerwona (*Trifolium pratense* L.);
- 13) koniczyna krwistoczerwona (*Trifolium incarnatum* L.);
- 14) koniczyna perska (*Trifolium resupinatum* L.);
- 15) lędźwian (*Lathyrus* L.);
- 16) łubin biały (*Lupinus albus* L.);
- 17) łubin wąskolistny (*Lupinus angustifolius* L.);
- 18) łubin żółty (*Lupinus luteus* L.);
- 19) lucerna chmielowa (*Medicago lupulina* L.);
- 20) lucerna mieszańcowa (*Medicago x varia* T. Martyn);
- 21) lucerna siewna (*Medicago sativa* L.);
- 22) nostryk biały (*Melilotus albus*);
- 23) peluszka (*Pisum arvense* L.);
- 24) seradela uprawna (*Ornithopus sativus* Brot.);
- 25) soczewica jadalna (*Lens culinaris* Medik.);
- 26) soja zwyczajna (*Glycine max* (L.) Merrill).

UZASADNIENIE

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 55 ust. 1 ustawy z dnia ..... 2023 r. o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...), zwanej dalej "ustawą o Planie Strategicznym". Zgodnie z tym przepisem, minister właściwy do spraw rozwoju wsi został upoważniony do określenia, w drodze rozporządzenia, norm oraz szczegółowych warunków ich stosowania, z uwzględnieniem krajowych warunków glebowych i klimatycznych oraz istniejących systemów gospodarowania.

Rozporządzenie zastąpi dotychczas obowiązujące rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 marca 2015 r. w sprawie norm w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (Dz. U. z 2015 r. poz. 344 z późn. zm.), które było wydane na podstawie delegacji określonej w ustawie z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1775), która traci moc z chwilą wejścia w życie ustawy o Planie Strategicznym. Wydanie nowego rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie norm wynika z konieczności dostosowania zakresu norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (DKR, ang. good agricultural and environmental condition of land - GAEC) do przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2021/2115”. Rozporządzenie to wprowadza system warunkowości, która uzależnia otrzymanie płatności bezpośrednich (w tym ekoschematów) oraz płatności w ramach interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich zgodnie z art. 70, 71 i 72 rozporządzenia nr 2021/2115 (płatności rolno-środowisko-klimatycznych, płatności ekologicznych i premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych oraz płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)) w pełnej wysokości od zapewnienia przez rolników zgodności z podstawowymi normami dotyczącymi środowiska, zmiany klimatu, zdrowia publicznego, zdrowia roślin i dobrostanu

zwierząt. Podstawowe normy obejmują wymogi podstawowe w zakresie zarządzania oraz normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (normy GAEC). Niniejsze rozporządzenie ma na celu wdrożenie norm GAEC, wskazanych w załączniku III ww. rozporządzenia unijnego, i, jak wskazano powyżej, zastępuje rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 marca 2015 r. w sprawie norm w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska.

Normy GAEC w systemie warunkowości bazują na normach objętych do 2022 r. zasadą wzajemnej zgodności, a także uwzględniają praktyki zazielenienia (praktyki rolnicze korzystne dla klimatu i środowiska), obowiązujące do tego samego roku. Normy GAEC określone na poziomie unijnym w ww. załączniku są następujące:

- GAEC 1: Utrzymywanie trwałych użytków zielonych w oparciu o proporcję trwałych użytków zielonych do użytków rolnych;
- GAEC 2: Ochrona terenów podmokłych i torfowisk;
- GAEC 3: Zakaz wypalania ściernisk;
- GAEC 4: Ustanowienie stref buforowych wzdłuż cieków wodnych;
- GAEC 5: Zarządzanie orką przyczyniające się do zmniejszenia ryzyka degradacji i erozji gleby, w tym uwzględnianie nachylenia terenu;
- GAEC 6: Minimalna pokrywa glebowa w najbardziej newralgicznych okresach;
- GAEC 7: Zmianowanie i dywersyfikacja upraw na gruntach ornych;
- GAEC 8: Utrzymanie elementów i obszarów nieprodukcyjnych;
- GAEC 9: Zakaz przekształcania lub zaorywania trwałych użytków zielonych wyznaczonych jako cenne na obszarach Natura 2000.

W ramach normy **GAEC 1**, udział trwałych użytków zielonych (TUZ) w powierzchni gruntów rolnych w skali całego kraju nie może się zmniejszyć o więcej niż 5% w stosunku do roku referencyjnego 2018. Zgodnie z przepisem art. 56 ust. 2 ustawy o Planie Strategicznym, w przypadku zmniejszenia wskaźnika TUZ o więcej niż 5%, przekształcanie trwałych użytków zielonych jest niedopuszczalne, a rolnicy, którzy przekształcili trwałe użytki zielone, są obowiązani do przywrócenia określonego odsetka tych przekształconych trwałych użytków zielonych lub ustanowienia innego obszaru odpowiadającego temu odsetkowi jako obszar trwałych użytków zielonych, nie później niż do dnia 31 maja roku następującego po roku

złożenia wniosku o przyznanie pomocy. Zgodnie z art. 56 ust 3 tej ustawy, szczegółowe warunki dotyczące przywracania trwałych użytków zielonych lub wyznaczania ich na innym obszarze będą określone w odrębnym rozporządzeniu. Ponieważ obowiązki w ramach normy GAEC 1 zostały uregulowane na poziomie ustawy o Planie Strategicznym, nie zostały wprowadzone do niniejszego rozporządzenia.

Niezależnie od powyższego, zgodnie z przepisem art. 48 ust. 5 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/126 z dnia 7 grudnia 2021 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 o dodatkowe wymogi w odniesieniu do niektórych rodzajów interwencji określonych przez państwa członkowskie w ich planach strategicznych WPR na lata 2023–2027 na podstawie tego rozporządzenia, jak również o przepisy dotyczące współczynnika dotyczącego normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (GAEC) nr 1, obszary ponownie przekształcone w trwałe użytki zielone lub ustanowione jako trwałe użytki zielone w ramach wdrażania normy GAEC 1 uznaje się, do celów obliczania rocznego wskaźnika TUZ, za trwałe użytki zielone od pierwszego dnia ich ponownego przekształcenia lub ustanowienia. Obszary te wykorzystuje się do uprawy traw lub innych zielnych roślin pastewnych co najmniej przez pięć kolejnych lat po ponownym przekształceniu lub ustanowieniu bądź – w przypadku obszarów już wykorzystywanych do uprawy traw lub innych zielnych roślin pastewnych – przez liczbę lat pozostającą do osiągnięcia pięciu kolejnych lat.

Niniejsze rozporządzenie nie obejmuje normy **GAEC 2**, która zgodnie z przepisem art. 162 pkt 1 ustawy o Planie Strategicznym będzie wdrożona od 2025 roku i przepisy w jej zakresie zostaną doprecyzowane w późniejszym terminie.

Przepisy § 1, wdrażające normę **GAEC 3**, ustanawiają zakaz wypalania gruntów rolnych, z tym że dopuszcza się punktowe wypalanie roślin, części roślin lub resztek poźniwnych ze względów związanych ze zdrowiem roślin. Punktowe wypalanie można zastosować przykładowo do spalania na polu łątów ziemniaka. Sposób wdrożenia tej normy nie ulega zmianie w stosunku do zasad obowiązujących w jej zakresie w ramach zasady wzajemnej zgodności.

Przepisy § 2, wdrażające normę **GAEC 4**, ustanawiają zakaz stosowania nawozów oraz środków ochrony roślin na gruntach rolnych w pobliżu wód powierzchniowych w odległości wynoszącej co najmniej 3 m. Sposób wdrożenia tej normy różni się od zasad obowiązujących w ramach zasady wzajemnej zgodności tym, że zakazuje stosowania wszystkich nawozów (nie

tylko azotowych), oraz dodatkowo środków ochrony roślin, w odległości od wód powierzchniowych wynoszącej 3 m (w porównaniu do odległości wynoszącej co do zasady 5, 10 lub 20 m, obowiązujące w analogicznej normie GAEC w zasadzie wzajemnej zgodności). Bez zmian pozostają objęte normą rodzaje wód powierzchniowych (są one zgodne z przepisami prawa krajowego, wdrażającymi przepisy dyrektywy azotanowej 91/676/EWG tj. programem działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu, przyjętym na podstawie art. 106 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233 z późn. zm.)). Wymogi warunkowości wynikające z ww. programu działań wchodzą w zakres wymogu podstawowego w zakresie zarządzania i nie są objęte niniejszym rozporządzeniem.

Przepisy § 3, wdrażające normę **GAEC 5**, stanowią kontynuację normy obowiązującej w ramach zasady wzajemnej zgodności, dotyczącej minimalnego zagospodarowania terenu odzwierciedlającego warunki danego miejsca w celu ograniczenia erozji, określającej zasady gospodarowania na stokach. Brzmienie normy ulega jednak zmianie i teraz obejmuje przepisem stoki o nachyleniu 14% lub większym, w miejsce dotychczasowych stoków o nachyleniu powyżej 20° (20° to jest ok. 36,4%). Zwiększenie ambicji wymogów normy, poprzez objęcie stoków o większym nachyleniu, ma na celu silniejsze ograniczenie zjawisk erozji gleb oraz procesów towarzyszących, a więc transportu składników nawozowych i zanieczyszczenia wód związkami biogennymi, utraty materii organicznej gleb zagrożonych erozją, zamulania dróg, poboczy oraz cieków wodnych. Ponadto, wymogi normy GAEC 5 wprowadzają termin zakazu utrzymywania ugoru czarnego na gruntach ornych, wskazując okres od 1 listopada do 15 lutego. Poza tym, nakaz utrzymania okrywy roślinnej lub ściółki w międzyrzędziach obejmuje, obok dotychczasowych roślin wieloletnich na gruntach ornych, także plantacje drzew owocowych, co ma na celu skuteczniejsze ograniczanie erozji.

Przepisy § 4, wdrażające normę **GAEC 6**, stanowią kontynuację normy obowiązującej w ramach zasady wzajemnej zgodności w zakresie obowiązku utrzymania okrywy ochronnej gleby w okresie od dnia 1 listopada do dnia 15 lutego, z tym że w przypadku gruntów ornych rozszerzają ten obowiązek z obszarów zagrożonych erozją wodną na cały kraj i określają go na poziomie 80% gruntów ornych, a dodatkowo ustanawiają ten obowiązek dla wszystkich plantacji drzew owocowych. Rozszerzenie zakresu normy zwiększa poziom ambicji środowiskowych.

W ramach normy GAEC 6, utrzymanie okrywy ochronnej gleby na powierzchni stanowiącej co najmniej 80% gruntów ornych może być spełnione poprzez m.in.: okrywę roślinną typu uprawy ozime, trawy na gruntach ornych, międzyplony ozime, bądź poprzez pozostawienie ścierniska, pokrycie gruntów resztkami poźniwnymi, czy mulczem. Pokrycie gruntów okrywą ochronną ma za zadanie ochronę gleby przed erozją i utratą materii organicznej gleby. Ponadto, okrywa glebowa wpływa także na ograniczenie spływu nawozów i związków biogenych do wód, przez co ogranicza ich zanieczyszczenie.

Przepisy § 5, wdrażające normę **GAEC 7**, wprowadzają obowiązek zmianowania i dywersyfikacji upraw. Zmianowanie upraw jest nowym obowiązkiem w stosunku do roku 2022, natomiast dywersyfikacja upraw stanowi, z pewnymi zmianami, kontynuację wymogu obowiązującego w ramach zazielenienia do roku 2022. Oba te obowiązki nie dotyczą gospodarstw o powierzchni gruntów ornych do 10 ha oraz takich, w których duży udział mają uprawy traw lub innych zielnych roślin pastewnych, uprawy roślin strączkowych lub grunty ugorowane.

Ponadto, na podstawie przepisu drugiego do normy GAEC 7 w załączniku nr III do rozporządzenia nr 2021/2115, rolników prowadzących produkcję rolną zgodnie z ustawą o rolnictwie ekologicznym uznaje się za spełniające wymogi normy GAEC 7 dotyczącej zmianowania i dywersyfikacji upraw. Zasada ta ma zastosowanie jedynie do tej części gruntów ornych, na której jest prowadzona produkcja ekologiczna. Powyższe stanowi zmianę w stosunku do okresu programowania 2015-2022, w którym rolnicy prowadzący produkcję rolniczą zgodnie z przepisami określającymi zasady rolnictwa ekologicznego otrzymywali płatność za zazielenienie w sposób automatyczny, bez konieczności realizacji wszystkich praktyk zazielenienia: dywersyfikacji upraw, utrzymania obszarów proekologicznych (EFA) i utrzymania TUZ; obecnie rolnicy prowadzący ww. produkcję będą uznawani za spełniających jedynie praktykę zmianowania i dywersyfikacji upraw. Wyłączenie powyższych gospodarstw wynika z ich oddziaływania środowiskowego, które umożliwia realizację celu normy, jakim jest zachowanie potencjału gleby. Wymóg zmianowania upraw nie obowiązuje też w przypadku upraw korzystnie wpływających na poprawę i zachowanie potencjału gleby, takich jak: rośliny bobowate, trawy i inne zielne rośliny pastewne, mieszanki bobowatych drobnonasiennych z trawami, grunty ugorowane oraz uprawy wieloletnie.

Obowiązki normy GAEC 7 obejmują zarówno zmianowanie upraw, jak i ich dywersyfikację. Zmianowanie dotyczy każdej działki rolnej w taki sposób, aby na powierzchni

co najmniej 40% gruntów ornych prowadzona była inna uprawa w plonie głównym w porównaniu z rokiem poprzednim, oraz taka sama uprawa w plonie głównym nie może występować na danej działce rolnej dłużej niż 3 lata, chyba że rolnik uprawia na tych działkach rośliny wpływające pozytywnie na potencjał gleby. Dywersyfikacja upraw powinna być prowadzona w taki sposób, aby na gruntach ornych były co najmniej 3 różne uprawy, przy czym uprawa główna, czyli taka która obejmuje największą powierzchnię, nie może zajmować więcej niż 65% gruntów ornych, a dwie uprawy główne łącznie nie mogą zajmować więcej niż 90% gruntów ornych.

W porównaniu do praktyki dywersyfikacji upraw w ramach zazielenienia, przepisy rozporządzenia nie przewidują zróżnicowania wymogów w zależności od wielkości powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie (od 10 do 30 ha i powyżej 30 ha gruntów ornych); co do zasady wszyscy rolnicy posiadający powyżej 10 ha gruntów ornych będą zobowiązani do prowadzenia 3 różnych upraw na gruntach ornych, przy czym uprawa główna może zajmować nie więcej niż 65% gruntów ornych, a dwie uprawy główne łącznie nie mogą zajmować więcej niż 90% gruntów ornych; progi procentowe również są zmienione w porównaniu do zazielenienia, w którym wynosiły one 75% dla uprawy głównej oraz, w przypadku gospodarstw powyżej 30 ha gruntów ornych, 95% dla dwóch upraw głównych łącznie.

Przepisy ust. 5 definiują pojęcie „uprawy” na potrzeby normy GAEC 7; uprawa jest zdefiniowana podobnie jak na potrzeby dywersyfikacji upraw w ramach zazielenienia do 2022 r., z tą różnicą, że odrębnych upraw nie stanowią uprawy jare i ozime tego samego rodzaju oraz pszenica orkisz (*Triticum spelta*). Przepisy określają również zasady uznawania mieszanek upraw, polegających na jednoczesnym prowadzeniu dwóch lub większej liczby upraw, za oddzielne uprawy; zasady te są analogicznie jak w zazielenieniu.

Niemniej jednak norma GAEC 7 nie będzie obowiązywała w 2023 roku, co zostało wskazane w § 9. Wynika to z faktu skorzystania przez Polskę z możliwości przewidzianych przepisami rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/1317 z dnia 27 lipca 2022 r. ustanawiającego odstępstwa od rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 w odniesieniu do stosowania norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (norm GAEC) 7 i 8 w odniesieniu do roku składania wniosków 2023, zwanego dalej „rozporządzeniem 2022/1317”. To czasowe odstępstwo, przyjęte w obliczu konfliktu

zbrojnego w Ukrainie, służy zapewnieniu bezpieczeństwa żywnościowego poprzez umożliwienie elastyczności w wykorzystywaniu gruntów ornych do produkcji żywności.

Przepisy § 6 wdrażają normę **GAEC 8**, określając obowiązki w zakresie:

1. Przeznaczenia minimalnego udziału powierzchni gruntów ornych na obszary i elementy nieprodukcyjne, w tym grunty ugorowane;
2. Zachowania określonych elementów krajobrazu na wszystkich użytkach rolnych;
3. Zakazu przycinania, w określonym okresie, drzew i żywopłotów znajdujących się na wszystkich użytkach rolnych.

Przepisy w zakresie pkt. 1 są wzorowane na przepisach wdrażających obszary proekologiczne EFA w ramach zazielenienia do 2022 r. Zasadnicze różnice polegają na tym, że obszary EFA miały być utrzymywane na powierzchni odpowiadającej 5% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwach rolników posiadających ponad 15 ha gruntów ornych, natomiast analogiczny obowiązek w ramach normy GAEC 8 będzie zobowiązywał do przeznaczenia co do zasady powierzchni 4% gruntów ornych na elementy i obszary nieprodukcyjne w gospodarstwach rolników posiadających ponad 10 ha gruntów ornych.

Minimalny udział wskazany w pkt. 1 wynosi co do zasady 4% gruntów ornych, jeżeli jest realizowany za pomocą obszarów nieprodukcyjnych, w tym gruntów ugorowanych. Rolnik może częściowo zrealizować ten wymóg za pomocą określonych obszarów produkcyjnych, tzn. międzyplonów i upraw wiążących azot, uprawianych bez stosowania środków ochrony roślin; w tym przypadku obowiązkowy odsetek wzrasta do 7% gruntów ornych, z czego 3% należy obowiązkowo przeznaczyć na obszary i elementy nieprodukcyjne.

Lista obszarów nieprodukcyjnych jest szeroka i obejmuje rowy, miedze śródpolne i strefy buforowe, żywopłoty, pasy zadrzewione, zadrzewienia liniowe, pojedyncze drzewa, zagajniki śródpolne i grunty ugorowane, spełniające określone kryteria. Kryteria te obejmują m. in. minimalne i maksymalne wymiary; wymiary minimalne mają zapewnić środowiskową wartość elementu, natomiast maksymalne - jego rolniczy charakter. Lista jest wzorowana na liście obowiązującej do 2022 r. w ramach obowiązku utrzymania obszarów proekologicznych (EFA) w ramach zazielenienia, z pewnymi dostosowaniami, w szczególności w zakresie: (i) gruntów ugorowanych z roślinami miododajnymi, które będą mogły być jednogatunkowe (mieszanki będą obowiązkowe w ramach ekoschematu Obszary z roślinami miododajnymi) oraz obowiązkowo utrzymywane do 31 sierpnia (ten termin, dłuższy niż do 31 lipca dla pozostałych

ugorów, ma służyć zapewnieniu pożytku dla owadów w sierpniu, którego w tym czasie z jednej strony brakuje po żniwach, a z drugiej strony jest ważny dla rodzin pszczoł, wychowujących w tym czasie zimowe pokolenie), (ii) zwiększenia uznawanych powierzchni oczek wodnych i zagajników śródpolnych z 0,3 ha do 0,5 ha, co wynika z korzystnego oddziaływania środowiskowego tych obszarów. Obiekty i obszary realizujące opisany powyżej obowiązek mogą - zależnie od ich rodzaju - znajdować się na gruntach ornych lub bezpośrednio do nich przylegać, pod warunkiem, że elementy liniowe (np. rowy, żywopłoty) przylegają do nich dłuższą krawędzią. W przepisie te obiekty i obszary zostały nazwane "bezpośrednio przylegającymi", przy czym pojęcie to uwzględnia pas o szerokości 5 m wokół gruntów ornych. Ponadto, za realizujące ten obowiązek mogą zostać uznane również obiekty i obszary przylegające do powyższych, nazwane "przylegającymi". Przykładowo, za realizujące obowiązek może zostać uznany żywopłot bezpośrednio przylegający dłuższą krawędzią do gruntu ornego (z możliwością uwzględnienia pasa o szerokości 5m wokół tego gruntu) i rów przylegający do tego żywopłotu, pod warunkiem spełnienia określonych przepisami kryteriów. Takie podejście jest wzorowane na dotychczasowym, stosowanym w stosunku do obszarów EFA w zazielenieniu.

Do celów obliczania powierzchni elementów i obszarów realizujących normę GAEC 8 będą stosowane, analogicznie jak dla obszarów EFA w zazielenieniu do 2022 r., współczynniki przekształcenia (konwersji) i ważenia, które zostały wskazane w załączniku nr 2 do rozporządzenia. Współczynniki przekształcenia służą obliczeniu powierzchni w odniesieniu do elementów punktowych lub liniowych, natomiast współczynniki ważenia odzwierciedlające wartość środowiskową elementów i obszarów realizujących normę.

Obowiązki normy GAEC 8 w zakresie powyższych punktów 2 i 3 są takie same jak w analogicznych normach zasady wzajemnej zgodności, obowiązujących do 2022 r.

Wykaz roślin bobowatych uznawanych za realizujące normę GAEC 8 został określony w załączniku nr 3 do rozporządzenia i nie obejmuje wyki. Wynika to z faktu, że wykaz obejmuje rośliny wiążące azot (jakimi są bobowate), natomiast wyka jest co do zasady uprawiana z rośliną podporową, za którą na ogół służą rośliny zbożowe.

W roku 2023 w odniesieniu do normy GAEC 8, w zakresie dotyczącym przeznaczenia minimalnego udziału gruntów ornych na obszary nieprodukcyjne, będzie stosowane odstępstwo (wskazane w § 8) umożliwiające prowadzenie produkcji na gruntach ugorowanych, z wyjątkiem upraw kukurydzy, soi i zagajników o krótkiej rotacji, a możliwa produkcja

obejmuje wysiewy roślin ozimych dokonane jesienią 2022 r. Takie podejście wynika z faktu skorzystania przez Polskę z możliwości przewidzianych przepisami rozporządzenia 2022/1317. To czasowe odstępstwo, przyjęte w obliczu konfliktu zbrojnego w Ukrainie, służy zapewnieniu bezpieczeństwa żywnościowego poprzez umożliwienie elastyczności w wykorzystywaniu gruntów ornych do produkcji żywności. Umożliwia ono rolnikom elastyczność w wykorzystaniu gruntów ornych do produkcji żywności, natomiast kukurydza i soja są uprawiane w większości na pasze, a zagajniki o krótkiej rotacji na cele energetyczne.

Przepisy § 7, wdrażające normę **GAEC 9**, zakazują przekształcania lub zaorywania trwałych użytków zielonych wyznaczonych jako wrażliwe pod względem środowiskowym, położonych na obszarach Natura 2000. Pod pojęciem zakazu przekształcania rozumie się m.in. zaorywanie, zamianę na inne użytki rolne, zalesianie, zabudowę lub eksploatację torfu i kruszyw. Zgodnie z przepisami art. 56 ust. 8 pkt 1 ustawy o Planie Strategicznym, trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym, objęte normą GAEC 9, zostaną wyznaczone odrębnym rozporządzeniem. Jednocześnie, zgodnie z art. 56 ust. 1 tej ustawy, rolnik, który wbrew zakazowi przekształcił lub zaorał trwałe użytki zielone objęte normą, będzie obowiązany do ponownego przekształcenia tego obszaru w trwałe użytki zielone. Obszary tych przywróconych trwałych użytków zielonych są uważane za trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym od pierwszego dnia przekształcenia i są objęte zakazem przekształcania lub zaorywania. Wdrożenie normy GAEC 9 stanowi co do zasady kontynuację ochrony cennych przyrodniczo trwałych użytków zielonych, która do 2022 r. wchodziła w zakres zazielenienia (płatności z tytułu praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska).

Przepisy § 9 określają że wchodzi ono w życie z dniem 15 marca 2023 r. (z wyjątkiem opisanym powyżej dotyczącym normy GAEC 7), gdyż z dniem 15 marca 2023 r. rozpocznie się nabór wniosków o przyznanie płatności, w tym m.in. płatności bezpośrednich, dla których warunkowość jest podstawowym elementem, co stanowi uzasadnienie dla wskazanej powyżej daty wejścia w życie wprowadzanych przepisów.

Wprowadzenie przepisów nie będzie miało wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

Wprowadzane zmiany nie będą miały wpływu na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.

Rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych, w związku z tym jego projekt nie podlegał procedurze notyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia nie podlegał obowiązkowi przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu stosownie do § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt rozporządzenia został ujęty w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi pod nr ... .

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Krzysztof Cieciora – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Magdalena Siedlecka-Słowikowska – Naczelnik Wydziału Wymogów Podstawowych oraz Ekoschematów Departamentu Płatności Bezpośrednich, tel. 22 623 12 34</p>	<p>Data sporządzenia 07.12.2022 r.</p> <p>Źródło: Upoważnienie ustawowe – art. 55 ust. 1 ustawy z dnia ..... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz.....)</p> <p>Nr w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi: ..... (na dzień .....2022 r.)</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Brak przepisów krajowych regulujących zakres norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (norm GAEC) określonych w przepisach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.). Rozporządzenie to wprowadza system warunkowości, która uzależnia otrzymanie płatności bezpośrednich oraz płatności w ramach interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich zgodnie z art. 7072 tego rozporządzenia w pełnej wysokości od zapewnienia przez rolników zgodności z m. in. normami GAEC. Niniejsze rozporządzenie ma na celu wdrożenie norm GAEC, wskazanych w załączniku III tego rozporządzenia.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomendowanym rozwiązaniem jest działanie legislacyjne – wykonanie upoważnienia ustawowego. Oczekiwany efekt to wdrożenie na poziomie krajowym norm GAEC.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Przepisy UE określają ramy prawne wdrożenia norma GAEC, natomiast państwa członkowskie dostosowują sposób wdrożenia norm do swoich uwarunkowań. Inne państwa członkowskie rozwiązują wskazany problem również przez działania legislacyjne.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Rolnicy ubiegający się o wsparcie w ramach systemu płatności bezpośrednich	ok. 1,26 mln	Na podstawie danych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Rolnicy zobowiązani do spełnienia obowiązków określonych w projekcie rozporządzenia podlegają kontroli.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	1	Konsultacje z ARiMR w ramach prac nad projektem rozporządzenia	Dostosowanie systemów informatycznych i procedur ARiMR, w szczególności w zakresie przeprowadzania kontroli administracyjnej i kontroli na miejscu, do przepisów rozporządzenia.
Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie oraz wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego	17	Zgodnie z ustawą o jednostkach doradztwa rolniczego, jednostkami tymi są Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie oraz 16 wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego	Dostosowanie doradztwa rolniczego do projektowanych przepisów.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia zostanie umieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do konsultacji z organizacjami i instytucjami takimi jak:

Izba Zbożowo-Paszowa;

Krajowa Izba Gospodarcza – Komitet Rolnictwa i Obrotu Rolnego;

Krajowa Rada Izb Rolniczych;

Krajowa Rada Spółdzielcza;

Krajowe Zrzeszenie Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych;

Krajowy Związek Grup Producentów Rolnych – Izba Gospodarcza;

Krajowy Związek Plantatorów Buraka Cukrowego;

Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych;

Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych;

Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych „Solidarność”;

Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych;

Polska Federacja Rolna;

Polska Izba Nasienna;

Polska Izba Ogrodnicza;

Polski Związek Ogrodniczy;

Polski Związek Zawodowy Rolników;

Rada Dialogu Społecznego;

Sekretariat Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”;

Związek Zawodowy Centrum Narodowe Młodych Rolników;

Związek Zawodowy Rolnictwa „Samoobrona”; Związek Zawodowy Rolników Rzeczpospolitej „Solidarni”; Związek Zawodowy Rolników „OJCZYŻNA”; Związek Zawodowy Pracowników Rolnictwa w RP; Związek Zawodowy Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „Regiony”; Związek Zawodowy Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”; Federacja Branżowych Związków Producentów Rolnych.												
6. Wpływ na sektor finansów publicznych												
	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet środków europejskich	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet środków europejskich	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet środków europejskich	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania												
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa, ponieważ płatności bezpośrednie pochodzą z budżetu unijnego. Jednocześnie rozporządzenie nie będzie miało wpływu na budżety jednostek samorządu terytorialnego i pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.											

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe								
Skutki								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ... r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Wejście w życie przepisów projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie dużych przedsiębiorców.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Wejście w życie przepisów projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, a zwłaszcza na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.						
	Osoby niepełnosprawne i osoby starsze	Wejście w życie przepisów projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, w tym osoby niepełnosprawne i osoby starsze.						
Niemierzalne								
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość.							
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu								
☒ nie dotyczy								
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).					☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy			
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:					☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:			

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.		☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
Komentarz: Wprowadzone rozporządzeniem przepisy nie wpłyną na zmianę obciążeń regulacyjnych.		
9. Wpływ na rynek pracy		
Wejście w życie przepisów rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☒ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Wpływ na środowisko jest pozytywny z uwagi na to, iż projekt rozporządzenia ma na celu wdrożenie norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, odnoszących się do kwestii łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, ochrony wody, gleby oraz różnorodności biologicznej i krajobrazu.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Oczekuje się, że wejście w życie przepisów rozporządzenia przyczyni się do rozwiązania problemu wskazanego w pkt 1 OSR.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Efekty wejścia w życie projektowanego rozporządzenia będą miały miejsce od 2023 r. Przepisy UE stanowią, iż w przypadku naruszenia przez rolnika przepisów dotyczących norm GAEC nakłada się na niego karę administracyjną wynosząca co do zasady 3% kwoty płatności.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
brak		

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

**w sprawie liczby punktów, jaką przypisuje się stwierdzonej niezgodności, oraz
procentowej wielkości kary administracyjnej w zależności od liczby punktów
przypisanych stwierdzonym niezgodnościom**

Na podstawie art. 55 ust. 2 ustawy z dnia ..... 2023 r. o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) liczbę punktów, jaką przypisuje się stwierdzonej niezgodności w ramach oceny wagi według kryterium zasięgu, dotkliwości i trwałości, o której mowa w art. 85 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L. 435 z 06.12.2021, s. 187, z późn. zm.), zwanego dalej "rozporządzeniem nr 2021/2116", w zależności od rodzaju stwierdzonego naruszenia;
- 2) wyrażoną w procentach wielkość kary administracyjnej w zależności od liczby punktów przypisanych stwierdzonym niezgodnościom;
- 3) przypadki drobnej lub poważnej niezgodności lub kryteria uznawania niezgodności za drobną lub poważną niezgodność.

§ 2. Liczba punktów, jaką przypisuje się stwierdzonej niezgodności, w tym niezgodności umyślnej, w ramach oceny wagi, o której mowa w art. 85 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia nr 2021/2116, w zależności od rodzaju stwierdzonego naruszenia, w obszarach:

- 1) klimat i środowisko, w tym woda, gleba i różnorodność biologiczna i krajobraz – w zakresie norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (GAEC) oraz w zakresie wymogów podstawowych w zakresie zarządzania (SMR), o których mowa w załączniku III do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1950).

2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L. 435 z 06.12.2021, s.1, z późn. zm.²⁾), zwanego dalej "rozporządzeniem nr 2021/2115", w zakresie SMR nr 1–4;

2) zdrowie publiczne i zdrowie roślin – w zakresie SMR nr 5–8;

3) dobrostan zwierząt – w zakresie SMR nr 9–11;

- jest określona w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 3. 1. W przypadku stwierdzenia więcej niż jednego naruszenia w ramach jednej niezgodności, niezgodności tej przypisuje się liczbę punktów przypisaną naruszeniu, któremu przypisano najwyższą liczbę punktów, a w przypadku równej liczby punktów – liczbę punktów przypisaną jednemu z tych naruszeń.

2. Jeżeli w przypadku, o którym mowa w ust. 1, co najmniej jedno z naruszeń zostało uznane za umyślne, niezgodności przypisuje się taką liczbę punktów, jaką przypisano naruszeniu umyślnemu z najwyższą liczbą punktów, a w przypadku równej liczby punktów – liczbę punktów przypisaną jednemu z tych naruszeń.

§ 4. 1. Wyrażona w procentach wielkość kary administracyjnej ustalona w zależności od liczby punktów przypisanych stwierdzonej niezgodności:

1) jest określona w załączniku nr 2 do rozporządzenia;

2) uznanej za niezgodność umyślną w rozumieniu art. 85 ust. 6 rozporządzenia 2021/2116 oraz art. 10 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 2022/1172 z dnia 4 maja 2022 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli we wspólnej polityce rolnej oraz stosowania i obliczania wysokości kar administracyjnych w związku z warunkowością (Dz. Urz. UE L 183 z 08.07.2022, str.12), zwanego dalej rozporządzeniem nr 2022/1172, jest określona w załączniku nr 3 do rozporządzenia.

---

²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 119 z 22.04.2022, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 181 z 07.07.2022, str. 35.

2. Ostateczną wielkość kary administracyjnej z tytułu stwierdzonych niezgodności ustala się zgodnie z art. 84 i 85 rozporządzenia nr 2021/2116 i art. 6–11 rozporządzenia nr 2022/1172.

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 15 marca 2023 r.

MINISTER ROLNICTWA

I ROZWOJU WSI

Załączniki
do rozporządzenia
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia
(poz.)

Załącznik nr 1

**LICZBA PUNKTÓW, JAKĄ PRZYPISUJE SIĘ STWIERDZONEJ NIEZGODNOŚCI W OBSZARZE KLIMAT I ŚRODOWISKO,
ZDROWIE PUBLICZNE I ZDROWIE ROŚLIN, ORAZ DOBROSTAN ZWIERZĄT**

Tabela I

NIEZGODNOŚĆ z normami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia ..... 2023 r. w sprawie norm w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (Dz. U. poz. ....)	RODZAJ NARUSZENIA	ZASIĘG¹⁾	DOTKLIWOŚĆ²⁾	TRWAŁOŚĆ³⁾
1	2	3	4	5
Rolnik przekształcił trwały użytek zielony wbrew zakazowi, o którym mowa w art. 56 ust 2	1. Stwierdzono, że rolnik przekształcił trwały użytek zielony wbrew zakazowi, o którym mowa w art. 56 ust 2 ustawy o	1 pkt 3 pkt 5 pkt	3 pkt	3 pkt 5 pkt

ustawy o Planie Strategicznym.	Planie Strategicznym.			
Rolnik nie przywrócił trwałych użytków zielonych i nie ustanowił ich na innym obszarze wbrew obowiązkowi, o którym mowa w art. 56 ust 2 ustawy o Planie Strategicznym.	2. Stwierdzono, że rolnik nie przywrócił trwałych użytków zielonych i nie ustanowił ich na innym obszarze wbrew obowiązkowi, o którym mowa w art. 56 ust 2 ustawy o Planie Strategicznym.	1 pkt 3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt	3 pkt 5 pkt
Na użytkach rolnych stwierdzono ślady wypalania.	3. Stwierdzono ślady wypalania na użytkach rolnych, z wyjątkiem punktowych śladów po wypalaniu roślin, części roślin lub resztek poźniwnych ze względów związanych ze zdrowiem roślin.	5 pkt	5 pkt	5 pkt
Nie przestrzega się zakazu stosowania nawozów, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. z 2021 r. poz. 76, z późn. zm.), oraz środków ochrony roślin, o których mowa w art. 2 pkt 1	4. Stwierdzono, że rolnik na użytku rolnym zastosował nawozy, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. z 2021 r. poz. 76, z późn. zm.) lub środki ochrony roślin, o których mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2020	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt

<p>ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2020 r. poz. 2097, z późn. zm.) na użytkach rolnych w odległości wynoszącej co najmniej 3 m od:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) brzegu jezior i pozostałych zbiorników wodnych, 2) brzegu cieków naturalnych, o których mowa w art. 16 pkt 5 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233, z późn. zm.), zwanej dalej "Prawem wodnym", 3) brzegu rowów, o których mowa w art. 16 pkt 47 Prawa wodnego, z wyłączeniem rowów o szerokości do 5 m liczonej na wysokości górnej krawędzi brzegu rowu, 4) brzegu kanałów, o których mowa w art. 16 pkt 21 Prawa	<p>r. poz. 2097, z późn. zm.), w odległości do 3 m od:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) brzegu jezior i pozostałych zbiorników wodnych, 2) brzegu cieków naturalnych, o których mowa w art. 16 pkt 5 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233, z późn. zm.), zwanej dalej "Prawem wodnym", 3) brzegu rowów, o których mowa w art. 16 pkt 47 Prawa wodnego, z wyłączeniem rowów o szerokości do 5 m liczonej na wysokości górnej krawędzi brzegu rowu, 4) brzegu kanałów, o których mowa w art. 16 pkt 21 Prawa wodnego, 5) ujęć wody, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej na podstawie przepisów Prawa wodnego, 6) obszarów morskiego pasa nadbrzeżnego.			
--	--	--	--	--

<p>wodnego, 5) ujęć wody, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej na podstawie przepisów Prawa wodnego, 6) obszarów morskiego pasa nadbrzeżnego.</p>				
<p>Grunty orne położone na stokach o nachyleniu $\geq 14\%$ są wykorzystywane pod uprawę roślin wymagających utrzymywania redlin wzdłuż stoku lub są utrzymywane jako ugór czarny od dnia 1 listopada do dnia 15 lutego.</p>	<p>5. 1 Stwierdzono, że grunty orne położone na stokach o nachyleniu powyżej $\geq 14\%$ są wykorzystywane pod uprawę roślin wymagających utrzymywania redlin wzdłuż stoku.</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt</p>
	<p>5.2 Stwierdzono, że grunty orne położone na stokach o nachyleniu $\geq 14\%$ są utrzymywane jako ugór czarny od dnia 1 listopada do dnia 15 lutego.</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt</p>

<p>Na gruntach ornych położonych na stokach o nachyleniu $\geq 14\%$, wykorzystywanych pod uprawę roślin wieloletnich oraz na plantacjach drzew owocowych położonych na stokach o nachyleniu $\geq 14\%$, nie jest utrzymywana okrywa roślinna lub ściółka w międzyrzędziach.</p>	<p>6.1 Stwierdzono, na gruntach ornych położonych na stokach o nachyleniu $\geq 14\%$, wykorzystywanych pod uprawę roślin wieloletnich, nieutrzymywanie okrywy roślinnej lub ściółki w międzyrzędziach.</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt</p>
<p>Na powierzchni stanowiącej co najmniej 80% gruntów ornych, wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, nie jest przestrzegany wymóg utrzymania okrywy ochronnej gleby w okresie od dnia 1 listopada do dnia 15 lutego.</p>	<p>6.2 Stwierdzono, na plantacjach drzew owocowych położonych na stokach o nachyleniu $\geq 14\%$, nieutrzymywanie okrywy roślinnej lub ściółki w międzyrzędziach.</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt</p>
<p>7. Stwierdzono, że rolnik nie utrzymuje okrywy ochronnej gleby w okresie od dnia 1 listopada do dnia 15 lutego co najmniej na 80% powierzchni gruntów ornych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego.</p>		<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt</p>

<p>Na plantacjach drzew owocowych nie jest utrzymywana okrywa ochronna gleby w międzyrzędziach w okresie od dnia 1 listopada do dnia 15 lutego</p>	<p>8. Stwierdzono, że rolnik nie utrzymuje okrywy ochronnej gleby w okresie od dnia 1 listopada do dnia 15 lutego na plantacjach drzew owocowych</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt</p>
<p>W gospodarstwie rolnym o powierzchni powyżej 10 ha gruntów ornych: 1) na powierzchni co najmniej 40% gruntów ornych w gospodarstwie nie jest prowadzona inna uprawa w plonie głównym w porównaniu z rokiem poprzednim lub - w uprawę główną nie jest wprowadzona wsiewka, utrzymana przez co najmniej 8 tygodni od terminu zbioru uprawy głównej, lub - po zbiorze uprawy głównej nie jest wprowadzony międzyplon</p>	<p>9.1 Stwierdzono, że na gruntach ornych w gospodarstwie rolnym o powierzchni powyżej 10 ha, na powierzchni co najmniej 40% gruntów ornych w gospodarstwie, nie jest prowadzona inna uprawa w plonie głównym w porównaniu z rokiem poprzednim lub - w uprawę główną nie jest wprowadzona wsiewka, utrzymana przez co najmniej 8 tygodni od terminu zbioru uprawy głównej, lub - po zbiorze uprawy głównej nie jest wprowadzony międzyplon ozimy lub międzyplon ścierniskowy, utrzymany przez co najmniej 8 tygodni od terminu jego wysiewu.</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>1 pkt</p>

<p>ozimy lub międzyplon ścierniskowy, utrzymany przez co najmniej 8 tygodni od terminu jego wysiewu;</p>				
<p>2) na powierzchni wszystkich gruntów ornych taka sama uprawa w plonie głównym jest prowadzona dłużej niż 3 lata.</p>	<p>9.2 Stwierdzono, że na powierzchni wszystkich gruntów ornych taka sama uprawa w plonie głównym jest prowadzona dłużej niż 3 lata</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>5 pkt</p>
<p>W gospodarstwie rolnym o powierzchni powyżej 10 ha gruntach ornych, na gruntach tych rolnik prowadzi mniej niż 3</p>	<p>10.1 Stwierdzono, że w gospodarstwie rolnym o powierzchni powyżej 10 ha gruntów ornych, na gruntach tych rolnik prowadzi mniej niż 3 różne uprawy.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>1 pkt</p>

<p>różne uprawy, przy czym uprawa główna zajmuje więcej niż 65% gruntów ornych, lub dwie uprawy główne łącznie zajmują więcej niż 90% gruntów ornych.</p>	<p>10.2 Stwierdzono, że w gospodarstwie rolnym o powierzchni powyżej 10 ha gruntów ornych, uprawa główna zajmuje więcej niż 65% tych gruntów ornych</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>1 pkt</p>
---	---	------------------------	------------------------	--------------

	<p>10.3 Stwierdzono, że w gospodarstwie rolnym o powierzchni powyżej 10 ha gruntów ornych, dwie uprawy główne łącznie zajmują więcej niż 90% gruntów ornych.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt</p>
--	--	--------------	----------------------------------	--------------

<p>Rolnik posiadający w gospodarstwie powyżej 10 ha gruntów ornych nie przeznaczył na obszary lub obiekty nieprodukcyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - co najmniej 4% powierzchni gruntów ornych albo - co najmniej 7% powierzchni gruntów ornych, jeżeli wykorzystał do wypełnienia tego obowiązku obszary międzyplonów ścierniskowych lub międzyplonów ozimych lub wsiewek w uprawę główną lub upraw gatunków roślin bobowatych drobnonasiennych lub bobowatych grubonasiennych, uprawianych bez środków ochrony roślin, z	<p>11.1. Stwierdzono, że w przypadku, w którym rolnik realizuje obowiązek utrzymania obszarów lub obiektów nieprodukcyjnych na poziomie 4% gruntów ornych wyłącznie obszarami lub obiektami nieprodukcyjnymi, rolnik przeznaczył na nie mniej niż 4% powierzchni gruntów ornych.</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt</p>	<p>3 pkt</p>
---	--	----------------------------------	--------------	--------------

<p>czego co najmniej 3% powierzchni gruntów ornych nie stanowią obszary lub obiekty nieprodukcyjne.</p>	<p>11.2. Stwierdzono, że w przypadku, w którym rolnik realizuje obowiązek utrzymania obszarów lub obiektów nieprodukcyjnych na poziomie 7% gruntów ornych zarówno obszarami lub obiektami nieprodukcyjnymi, jak i międzyplonami lub wsiewkami lub uprawami roślin bobowatych, rolnik przeznaczył mniej niż 7% powierzchni gruntów ornych na obszary lub obiekty nieprodukcyjne lub międzyplony lub wsiewki lub uprawy roślin bobowatych.</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt</p>	<p>3 pkt</p>
---	--	----------------------------------	--------------	--------------

	11.3. Stwierdzono, że w przypadku, w którym rolnik realizuje obowiązek utrzymania obszarów lub obiektów nieprodukcyjnych na poziomie 7% gruntów ornych zarówno obszarami lub obiektami nieprodukcyjnymi, jak i międzyplonami lub wsiewkami lub uprawami roślin bobowatych, rolnik przeznaczył mniej niż 3% powierzchni gruntów ornych wyłącznie na obszary lub obiekty nieprodukcyjne.	1 pkt 3 pkt 5 pkt	1 pkt	3 pkt
Rolnik zmulczował międzyplon ozimy, wypełniający obowiązek utrzymania obszarów lub obiektów nieprodukcyjnych, w terminie do 15 listopada.	12. Stwierdzono, że rolnik zmulczował międzyplon ozimy, wypełniający obowiązek utrzymania obszarów lub obiektów nieprodukcyjnych, w terminie do 15 listopada.	1 pkt 3 pkt	1 pkt	1 pkt
Na użytkach rolnych będących w posiadaniu rolnika stwierdzono zniszczenie drzew objętych ochroną ustanowionych	13.1. Stwierdzono, że na użytkach rolnych będących w posiadaniu rolnika zostały zniszczone drzewa ustanowione pomnikami przyrody.	5 pkt	3 pkt 5 pkt	5 pkt

<p>pomnikami przyrody na podstawie art. 44 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916, z późn. zm) , rowów do 2 metrów szerokości, oczek wodnych, o których mowa w art. 4 pkt 10 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1326, z późn. zm.), o łącznej powierzchni mniejszej niż 100 m² lub przycinanie drzew i żywopłotów w okresie od dnia 15 kwietnia do dnia 31 lipca, z wyłączeniem wierzb, drzew owocowych i gatunków drzew, których uprawa stanowi zagajnik o krótkiej rotacji, określonych w przepisach wydanych na</p>	<p>13.2. Stwierdzono, że na użytkach rolnych będących w posiadaniu rolnika zostały zniszczone rowy do 2 metrów szerokości.</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>
	<p>13.3. Stwierdzono, że na użytkach rolnych będących w posiadaniu rolnika zostały zniszczone oczka wodne.</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>
	<p>13.4. Stwierdzono, że na użytkach rolnych będących w posiadaniu rolnika zostały przycięte drzewa i żywopłoty w okresie od dnia 15 kwietnia do dnia 31 lipca.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>

podstawie art. 26 ust. 4 ustawy z dnia ..... 2023 r. o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz.U. poz. ....).				
Nie przestrzega się zakazu przekształcania lub zaorywania trwałych użytków zielonych wyznaczonych rozporządzeniem wydanym na podstawie art. 56 ust. 8 pkt 1 ustawy o Planie Strategicznym jako trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym.	14. Stwierdzono, że rolnik przekształcił lub zaorał trwałe użytki zielone wyznaczone jako trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym.	1 pkt 3 pkt 5 pkt	3 pkt	3 pkt 5 pkt
Rolnik nie przekształcił ponownie trwałych użytków zielonych wbrew obowiązkowi, o którym mowa w art. 56 ust 1 ustawy o Planie Strategicznym.	15. Stwierdzono, że rolnik nie wykonał obowiązku, o którym mowa w art. 56 ust. 1 ustawy o Planie Strategicznym.	1 pkt 3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt	3 pkt 5 pkt

¹⁾ Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium zasięgu w odniesieniu do naruszenia nr:

1) 1:

- a) 1 pkt – niezgodność stwierdzona w odniesieniu do powierzchni nie większej niż 5% powierzchni gospodarstwa rolnego,
  - b) 3 pkt – niezgodność stwierdzona w odniesieniu do powierzchni większej niż 5%, lecz nie większej niż 10% powierzchni gospodarstwa rolnego;
  - c) 5 pkt - niezgodność stwierdzona w odniesieniu do powierzchni większej niż 10% powierzchni gospodarstwa rolnego;
- 2) 2:
- a) 1 pkt - niezgodność stwierdzona w odniesieniu do powierzchni nie większej niż 5% powierzchni gospodarstwa rolnego,
  - b) 3 pkt - niezgodność stwierdzona w odniesieniu do powierzchni większej niż 5%, lecz nie większej niż 10% powierzchni gospodarstwa rolnego,
  - c) 5 pkt - niezgodność stwierdzona w odniesieniu do powierzchni większej niż 10% powierzchni gospodarstwa rolnego;
- 3) 3:
- a) 5 pkt – w każdym stwierdzonym przypadku wypalania;
- 4) 4:
- a) 3 pkt – ograniczony do gospodarstwa rolnego, jednakże mogący mieć skutki dla obszaru sąsiadującego z tym gospodarstwem,
  - b) 5 pkt – wykraczający poza gospodarstwo rolne;
- 5) 5.1 - 5.2
- a) 1 pkt – niezgodność stwierdzona w odniesieniu do powierzchni nie większej niż 50% powierzchni gruntów ornych położonych na stokach o nachyleniu $\geq 14\%$,
  - b) 3 pkt – niezgodność stwierdzona w odniesieniu do powierzchni większej niż 50% powierzchni gruntów ornych położonych na stokach o nachyleniu $\geq 14\%$;
- 6) 6.1-6.2:

- a) 1 pkt – niezgodność stwierdzona w odniesieniu do powierzchni nie większej niż 50% powierzchni plantacji drzew owocowych położonych na stokach o nachyleniu $\geq 14\%$,
  - b) 3 pkt – niezgodność stwierdzona w odniesieniu do powierzchni większej niż 50% powierzchni plantacji drzew owocowych położonych na stokach o nachyleniu $\geq 14\%$;
- 7) 7-8:
- a) 1 pkt – stwierdzono, że stosunek powierzchni utrzymywanego poziomu okrywy ochronnej gleby (w postaci okrywy roślinnej, ścierniska, resztek poźniwnych lub mulczu) do poziomu wymaganego stanowi więcej niż 0,75,
  - b) 3 pkt – stwierdzono, że stosunek powierzchni utrzymywanego poziomu okrywy ochronnej gleby (w postaci okrywy roślinnej, ścierniska, resztek poźniwnych lub mulczu) do poziomu wymaganego stanowi nie więcej niż 0,75,
- 8) 9. 1:
- a) 1 pkt – niezgodność stwierdzona w odniesieniu do powierzchni do 50% powierzchni gruntów ornych objętych wymogiem normy, tj. do 40% gruntów ornych w gospodarstwie,
  - b) 3 pkt – niezgodność stwierdzona w odniesieniu do powierzchni powyżej 50% powierzchni gruntów ornych objętych wymogiem normy w gospodarstwie;
- 9) 9.2:
- a) 1 pkt – niezgodność stwierdzona w odniesieniu do powierzchni nie większej niż 50% gruntów ornych w gospodarstwie,
  - b) 3 pkt – niezgodność stwierdzona w odniesieniu do powierzchni większej niż 50% gruntów ornych w gospodarstwie;
- 10) 10.1:
- a) 3 pkt – stwierdzono, że na gruntach ornych rolnik prowadzi mniej niż 3 różne uprawy;
- 11) 10.2:

- a) 1 pkt – stwierdzono, że uprawa główna zajmuje więcej niż 65% i do 80% gruntów ornych w gospodarstwie;
- b) 3 pkt – stwierdzono, że uprawa główna zajmuje więcej niż 80% gruntów ornych w gospodarstwie;

12) 10.3:

- a) 3 pkt – stwierdzono, że dwie uprawy główne łącznie zajmują więcej niż 90% gruntów ornych w gospodarstwie;

13) 11.1-11.3:

- a) 1 pkt – stwierdzono realizację obowiązku utrzymania obszarów lub obiektów nieprodukcyjnych na poziomie większym niż 2%, ale nie większym niż obowiązujący odsetek powierzchni gruntów ornych,
- b) 3 pkt – stwierdzono realizację obowiązku utrzymania obszarów lub obiektów nieprodukcyjnych na poziomie większym niż 1%, ale nie większym niż 2% powierzchni gruntów ornych,
- c) 5 pkt - stwierdzono realizację obowiązku utrzymania obszarów lub obiektów nieprodukcyjnych na poziomie nie większym niż 1% powierzchni gruntów ornych;

14) 12:

- a) 1 pkt – niezgodność stwierdzona w odniesieniu do powierzchni nie większej niż 50% powierzchni międzyplonu ozimego, wypełniającego obowiązek utrzymania obszarów lub obiektów nieprodukcyjnych,
- b) 3 pkt – niezgodność stwierdzona w odniesieniu do powierzchni większej niż 50% powierzchni międzyplonu ozimego, wypełniającego obowiązek utrzymania obszarów lub obiektów nieprodukcyjnych;

15) 13.1: – 5 pkt – w każdym stwierdzonym przypadku zniszczenia drzewa objętego ochroną ustanowionego pomnikiem przyrody na podstawie art. 44 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;

16) 13.2-13.4:

- a) 3 pkt – ograniczony do gospodarstwa rolnego, jednakże mogący mieć skutki dla obszaru sąsiadującego z tym gospodarstwem,
- b) 5 pkt – wykraczający poza gospodarstwo rolne;

17) 14:

- a) 1 pkt – niezgodność stwierdzona w odniesieniu do powierzchni nie większej niż 5% powierzchni gospodarstwa rolnego,
- b) 3 pkt – niezgodność stwierdzona w odniesieniu do powierzchni większej niż 5%, lecz nie większej niż 10% powierzchni gospodarstwa rolnego;
- c) 5 pkt - niezgodność stwierdzona w odniesieniu do powierzchni większej niż 10% powierzchni gospodarstwa rolnego;

18) 15:

- a) 1 pkt - niezgodność stwierdzona w odniesieniu do powierzchni nie większej niż 5% powierzchni gospodarstwa rolnego,
- b) 3 pkt - niezgodność stwierdzona w odniesieniu do powierzchni większej niż 5%, lecz nie większej niż 10% powierzchni gospodarstwa rolnego,
- c) 5 pkt - niezgodność stwierdzona w odniesieniu do powierzchni większej niż 10% powierzchni gospodarstwa rolnego;

2) Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium dotkliwości w odniesieniu do naruszenia nr:

1) 1:

- a) 1 pkt – niezgodność stwierdzona na powierzchni nie większej niż 20% powierzchni objętej zakazem przekształcania,
- b) 3 pkt – niezgodność stwierdzona na powierzchni większej niż 20%, lecz nie większej niż 50% powierzchni objętej zakazem przekształcania
- c) 5 pkt – niezgodność stwierdzona na powierzchni większej niż 50% powierzchni objętej zakazem przekształcania;

2) 2:

- a) 1 pkt - rolnik dokonał przekształcenia gruntów ornych w trwałe użytki zielone po wymaganym terminie,
- b) 3 pkt - rolnik nie dokonał wymaganego przekształcenia gruntów ornych w trwałe użytki zielone.

3) 3:

- a) 5 pkt – w każdym stwierdzonym przypadku wypalania;
- 4) 4:
- a) 1 pkt – niezgodność stwierdzona w odniesieniu do powierzchni nie większej niż 50% powierzchni na której powinna być prowadzona inna uprawa lub zastosowana wsiewka lub międzyplon, tj. 40% gruntów ornych w gospodarstwie,
  - b) 3 pkt – niezgodność stwierdzona w odniesieniu do powierzchni większej niż 50% powierzchni na której powinna być prowadzona inna uprawa lub zastosowana wsiewka lub międzyplon, tj. 40% gruntów ornych w gospodarstwie;
- 5) 5.1-5.2 i 6.1-6.2:
- a) 1 pkt – stwierdzono obecność bruzd erozyjnych o szerokości nie większej niż 0,3 m,
  - b) 3 pkt – stwierdzono obecność bruzd erozyjnych o szerokości większej niż 0,3 m, lecz nie większej niż 1 m,
  - c) 5 pkt – stwierdzono obecność bruzd erozyjnych o szerokości większej niż 1 m;
- 6) 7:
- a) 1 pkt – rolnik nie utrzymuje okrywy ochronnej gleby na powierzchni powyżej 60% i poniżej 80% powierzchni gruntów ornych,
  - b) 3 pkt – rolnik nie utrzymuje okrywy ochronnej gleby na powierzchni od 40% i do 60% powierzchni gruntów ornych,
  - c) 5 pkt – rolnik nie utrzymuje okrywy ochronnej gleby na powierzchni poniżej 40% powierzchni gruntów ornych;
- 7) 8:
- a) 1 pkt – rolnik nie utrzymuje okrywy ochronnej gleby na powierzchni powyżej 60% i poniżej 100% plantacji drzew owocowych,
  - b) 3 pkt – rolnik nie utrzymuje okrywy ochronnej gleby na powierzchni od 40% i do 60% plantacji drzew owocowych,
  - c) 5 pkt – rolnik nie utrzymuje okrywy ochronnej gleby na powierzchni poniżej 40% plantacji drzew owocowych;
- 8) 9.1:
- a) 1 pkt – niezgodność stwierdzona w odniesieniu do powierzchni nie większej niż 20% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie,

- b) 3 pkt – niezgodność stwierdzona w odniesieniu do powierzchni większej niż 20% i do 40% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie;
- 9) 9.2:
- a) 1 pkt – niezgodność stwierdzona w odniesieniu do powierzchni nie większej niż 50% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie,
  - b) 3 pkt – niezgodność stwierdzona w odniesieniu do powierzchni większej niż 50% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie;
- 10) 10.1
- a) 1 pkt – stwierdzono dwie uprawy na gruntach ornych w gospodarstwie,
  - b) 3 pkt – stwierdzono jedną uprawę na gruntach ornych w gospodarstwie;
- 11) 10.2
- a) 1 pkt – stwierdzono, że uprawa główna zajmuje więcej niż 65% i do 80% gruntów ornych w gospodarstwie,
  - b) 3 pkt – stwierdzono, że uprawa główna zajmuje więcej niż 80% gruntów ornych w gospodarstwie;
- 12) 10.3
- a) 1 pkt – stwierdzono, że uprawa główna zajmuje więcej niż 65% i do 80% gruntów ornych w gospodarstwie,
  - b) 3 pkt – stwierdzono, że uprawa główna zajmuje więcej niż 80% gruntów ornych w gospodarstwie;
- 13) 10.4:
- a) 3 pkt – stwierdzono, że dwie uprawy główne łącznie zajmują więcej niż 90% gruntów ornych w gospodarstwie;
- 14) 11.1-11.3:
- a) 1 pkt – w każdym stwierdzonym przypadku;
- 15) 12:
- a) 1 pkt – w każdym stwierdzonym przypadku;
- 16) 13.1-13.4:

- a) 3 pkt – stwierdzono częściowe zniszczenie drzewa objętego ochroną ustanowionego pomnikiem przyrody na podstawie art. 44 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody lub rowu do 2 m szerokości, lub oczka wodnego, o którym mowa w art. 4 pkt 10 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, o łącznej powierzchni mniejszej niż 100 m², lub przycięcie drzewa lub żywopłotu w okresie od dnia 15 kwietnia do dnia 31 lipca,
- b) 5 pkt – stwierdzono całkowite zniszczenie drzewa objętego ochroną ustanowionego pomnikiem przyrody na podstawie art. 44 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody lub rowu do 2 m szerokości, lub oczka wodnego, o którym mowa w art. 4 pkt 10 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, o łącznej powierzchni mniejszej niż 100 m², lub przycięcie drzewa lub żywopłotu w okresie od dnia 15 kwietnia do dnia 31 lipca;

17) 14:

- a) 1 pkt – niezgodność stwierdzona na powierzchni nie większej niż 20% powierzchni objętej zakazem przekształcania,
- b) 3 pkt – niezgodność stwierdzona na powierzchni większej niż 20%, lecz nie większej niż 50% powierzchni objętej zakazem przekształcania
- c) 5 pkt – niezgodność stwierdzona na powierzchni większej niż 50% powierzchni objętej zakazem przekształcania;

18) 15:

- a) 1 pkt - rolnik dokonał przekształcenia gruntów ornych w trwałe użytki zielone po wymaganym terminie,
- b) 3 pkt - rolnik nie dokonał wymaganego przekształcenia gruntów ornych w trwałe użytki zielone.

³⁾ Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium trwałości w odniesieniu do naruszenia nr:

1) 1:

- a) 3 pkt – skutki zaniedbania mają charakter odwracalny bez konieczności podejmowania działań naprawczych lub podejmowane działania naprawcze nie wymagają dużych nakładów pracy,
- b) 5 pkt – skutki zaniedbania mają charakter odwracalny, a wymagane działania naprawcze wiążą się ze znacznymi nakładami pracy;

- 2) 2:
  - a) 3 pkt - skutki zaniedbania mają charakter odwracalny bez konieczności podejmowania działań naprawczych lub podejmowane działania naprawcze nie wymagają dużych nakładów pracy,
  - b) 5 pkt - skutki zaniedbania mają charakter odwracalny, a wymagane działania naprawcze wiążą się ze znacznymi nakładami pracy;
- 3) 3:
  - a) 5 pkt – w każdym stwierdzonym przypadku wypalania.
- 4) 4:
  - a) 1 pkt – odwracalna krótkotrwała,
  - b) 3 pkt – odwracalna długotrwała,
  - c) 5 pkt – nieodwracalna;
- 5) 5, 1-9.1:
  - a) 1 pkt - odwracalna krótkotrwała,
- 6) 9.2:
  - a) 5 pkt - skutki zaniedbania mają charakter nieodwracalny;
- 7) 10,1-10.3:
  - a) 1 pkt - odwracalna krótkotrwała,
- 8) 11.1-11.3:
  - a) 3 pkt – w każdym stwierdzonym przypadku;
- 9) 12:
  - a) 1 pkt – w każdym stwierdzonym przypadku;
- 10) 14:

- a) 3 pkt – skutki zaniedbania mają charakter odwracalny bez konieczności podejmowania działań naprawczych lub podejmowane działania naprawcze nie wymagają dużych nakładów pracy,
- b) 5 pkt – skutki zaniedbania mają charakter odwracalny, a wymagane działania naprawcze wiążą się ze znacznymi nakładami pracy;

11) 15:

- a) 3 pkt – skutki zaniedbania mają charakter odwracalny bez konieczności podejmowania działań naprawczych lub podejmowane działania naprawcze nie wymagają dużych nakładów pracy,
- b) 5 pkt – skutki zaniedbania mają charakter odwracalny, a wymagane działania naprawcze wiążą się ze znacznymi nakładami pracy;

Tabela II

NIEZGODNOŚĆ z wymogami wynikającymi z SMR nr 1, o którym mowa w załączniku III do rozporządzenia nr 2021/2115	RODZAJ NARUSZENIA	ZASIĘG ¹⁾	DOTKLIWOŚĆ ²⁾	TRWAŁOŚĆ ³⁾
1	2	3	4	5
Usługa wodna obejmująca pobór wód powierzchniowych lub wód podziemnych do nawadniania gruntów lub upraw, a także na potrzeby działalności rolniczej w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 333), w	1. Stwierdzono usługę wodną obejmującą pobór wód powierzchniowych lub wód podziemnych do nawadniania gruntów lub upraw lub na potrzeby działalności rolniczej w ilości średniorocznie większej niż 5 m ³ na dobę bez pozwolenia wodnoprawnego.	5 pkt	5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt

ilości średniorocznie większej niż 5 m ³ na dobę odbywa się bez pozwolenia wodnoprawnego.				
Rolnicze wykorzystanie ścieków w łącznej ilości większej niż 5 m ³ na dobę odbywa się bez pozwolenia wodnoprawnego,	2. Stwierdzono rolnicze wykorzystanie ścieków w łącznej ilości większej niż 5 m ³ na dobę bez pozwolenia wodnoprawnego.	1 pkt 3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt

1) Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium zasięgu, w odniesieniu do naruszenia nr:

1) 1:

a) 5 pkt - w każdym stwierdzonym przypadku;

2) 2:

a) 1 pkt – ograniczony do gospodarstwa rolnego,

b) 3 pkt - ograniczony do gospodarstwa rolnego, jednakże mogący mieć skutki dla obszaru sąsiadującego z tym gospodarstwem,

c) 5 pkt - wykraczający poza gospodarstwo rolne;

2) Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium dotkliwości, w odniesieniu do naruszenia nr:

1) 1:

a) 5 pkt - w każdym stwierdzonym przypadku;

2) 2:

a) 1 pkt - niewidoczny negatywny efekt dla środowiska, lecz potencjalnie możliwy w nieokreślonym czasie,

b) 3 pkt - niewidoczny negatywny efekt dla środowiska, lecz bardzo prawdopodobny w kolejnym roku kalendarzowym lub potencjalnie możliwe

zagrożenie dla życia ludzi lub zwierząt,

c) 5 pkt - widoczny negatywny efekt dla środowiska w tym samym roku kalendarzowym lub prawdopodobne zagrożenie dla zdrowia ludzi lub zwierząt;

3) Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium trwałości, w odniesieniu do naruszenia nr:

1) 1:

a) 1 pkt - odwracalna krótkotrwała,

b) 3 pkt - odwracalna długotrwała,

c) 5 pkt - nieodwracalna;

2) 2:

a) 1 pkt - odwracalna krótkotrwała,

b) 3 pkt - odwracalna długotrwała,

c) 5 pkt - nieodwracalna;

Tabela III

NIEZGODNOŚĆ z wymogami wynikającymi z SMR nr 2, o którym mowa w załączniku III do rozporządzenia nr 2021/2115	RODZAJ NARUSZENIA	ZASIĘG ¹⁾	DOTKLIWOŚĆ ²⁾	TRWAŁOŚĆ ³⁾
1	2	3	4	5

<p>Nie przestrzega się zakazu stosowania nawozów na glebach zamrzniętych, z wyjątkiem gleby, która rozmarza co najmniej powierzchniowo w ciągu dnia, lub na glebach zalanych wodą, lub nasyconych wodą, lub pokrytych śniegiem.</p>	<p>1. Stwierdzono zastosowanie nawozów na glebach zamrzniętych, z wyjątkiem gleby, która rozmarza co najmniej powierzchniowo w ciągu dnia, lub na glebach zalanych wodą, lub nasyconych wodą, lub pokrytych śniegiem.</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>
<p>Nie przestrzega się zakazu stosowania nawozów na gruntach rolnych w pobliżu wód powierzchniowych w odległościach określonych w tabeli 1 w programie działań oraz w rozdziale 1.2.2 ust. 3 i 4 oraz rozdziale 1.2.3 ust. 1–3 programu działań.</p>	<p>2. Stwierdzono naruszenia wymienione w wierszu dotyczącym naruszeń nr 7.1 lub 7.2, lub 7.3, lub 7.4 wymienione w tabeli I.4)</p>			
<p>Nie przestrzega się zakazu mycia rozsiewaczy nawozów i sprzętu do aplikacji nawozów oraz rozlewania wody z ich mycia w odległości mniejszej niż 25 m od brzegu</p>	<p>3. Stwierdzono, że rozsiewacze nawozów lub sprzęt do aplikacji nawozów myje się oraz wodę z ich mycia rozlewa się w odległości mniejszej niż 25 m od brzegu</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>

<p>zbiorników wodnych, jezior, cieków naturalnych, rowów, kanałów oraz ujęć wody, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej na podstawie przepisów Prawa wodnego lub obszarów morskiego pasa nadbrzeżnego.</p>	<p>zbiorników wodnych, jezior, cieków naturalnych, rowów, kanałów lub ujęć wody, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej na podstawie przepisów Prawa wodnego lub obszarów morskiego pasa nadbrzeżnego.</p>			
<p>Rolnik, stosując nawozy azotowe mineralne na gruntach położonych na terenie o dużym nachyleniu, nie przestrzega obowiązku rozdzielania dawek tych nawozów tak, aby poszczególne dawki nie przekraczały 100 kg N/ha.</p> <p>Nie dotyczy części terenu o dużym nachyleniu określonym w rozdziale 1.2.3 ust. 1–3 programu działań.</p>	<p>4. Stwierdzono, że na terenie o dużym nachyleniu, zastosowano nawozy azotowe mineralne w taki sposób, że poszczególne dawki przekroczyły 100 kg N/ha.</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>
<p>Rolnik, stosując nawozy na gruntach ornych położonych na terenie o dużym nachyleniu, nie przestrzega</p>	<p>5. Stwierdzono, że na gruntach ornych położonych na terenie o dużym nachyleniu zastosowano nawozy bez ich</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>

<p>obowiązku dokonania ich bezpośredniej aplikacji do gleby lub przyorania lub wymieszania z glebą, a w okresie wegetacyjnym roślin uprawnych – ich stosowania przy największym zapotrzebowaniu roślin na azot;</p> <p>przyorania lub wymieszania z glebą dokonuje się w ciągu 4 godzin od zastosowania nawozu naturalnego, jednak nie później niż następnego dnia po jego zastosowaniu.</p> <p>Nie dotyczy części terenu o dużym nachyleniu określonym w rozdziale 1.2.3 ust. 1–3 programu działań.</p>	<p>bezpośredniej aplikacji do gleby lub bez przyorania lub wymieszania z glebą, a w okresie wegetacyjnym roślin uprawnych zastosowano nawozy poza okresem największego zapotrzebowania roślin na azot, natomiast w przypadku zastosowania nawozu naturalnego nie został on przyorany lub wymieszany z glebą najpóźniej następnego dnia po jego zastosowaniu.</p>			
<p>Rolnik, uprawiając działkę rolną położoną na terenie o dużym nachyleniu nie przestrzega obowiązku uprawiania jej w kierunku poprzecznym do</p>	<p>6. Stwierdzono, że działka rolna położona na terenie o dużym nachyleniu, nie jest uprawiana w kierunku poprzecznym do nachylenia stoku, a skiby nie są odkładane w górę</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>

<p>nachylenia stoku i odkładania skiby w górę stoku, o ile pozwalała na to wielkość i usytuowanie tej działki rolnej, lub nie stosuje konserwujących systemów uprawy zapobiegających wymywaniu, takich jak uprawa uproszczona, uprawa uproszczona pasowa lub uprawa zerowa.</p> <p>Nie dotyczy działki rolnej mniejszej niż 1 ha, na której stosuje się uproszczony system uprawy.</p> <p>Nie dotyczy części terenu o dużym nachyleniu określonym w rozdziale 1.2.3 ust. 1–3 programu działań.</p>	<p>stoku lub rolnik nie stosuje konserwujących systemów uprawy zapobiegających wymywaniu.</p>			
<p>Nie przestrzega się zakazu przechowywania nawozów na terenie o dużym nachyleniu w odległości 25 m od linii brzegu wód powierzchniowych lub pasa morskiego lub ujść wód, jeżeli nie</p>	<p>7. Stwierdzono, że rolnik przechowuje nawozy na terenie o dużym nachyleniu w odległości do 25 m od linii brzegu wód powierzchniowych lub pasa morskiego lub ujść wód, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej na</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>

<p>ustanowiono strefy ochronnej na podstawie przepisów Prawa wodnego.</p>	<p>podstawie przepisów Prawa wodnego.</p>			
<p>Rolnik nie zastosował nawozów na gruntach rolnych zgodnie z dozwolonym terminem określonym w rozdziale 1.3 programu działań.</p>	<p>8. Zastosowano nawozy na gruntach rolnych poza dozwolonym terminem określonym w rozdziale 1.3 programu działań.</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>
<p>Rolnik, który założył uprawy jesienią po późno zbieranych przedplonach, buraku cukrowym, kukurydzy lub późnych warzywach i zastosował nawozy w innym terminie niż określony w tabeli 2 w programie działań, nie spełnił obowiązku przechowywania dokumentów wskazujących termin zbioru, datę zastosowania nawozu, zastosowane nawozy i ich dawkę</p>	<p>9. Stwierdzono, że rolnik nie przechowywał dokumentów przez okres 3 lat od dnia zakończenia nawożenia wykonanego na podstawie posiadanego planu nawożenia azotem albo obliczeń maksymalnych dawek azotu.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>

<p>oraz termin siewu jesiennej uprawy – przez okres 3 lat od dnia zakończenia nawożenia wykonanego na podstawie posiadanego planu nawożenia azotem albo obliczeń maksymalnych dawek azotu.</p>				
<p>Rolnik, który założył uprawy jesienią po późno zbieranych przedplonach, buraku cukrowym, kukurydzy lub późnych warzywach i zastosował nawozy w innym terminie niż określony w tabeli 2 w programie działań, nie posiada dokumentów wskazujących termin zbioru, datę zastosowania nawozu, zastosowane nawozy i ich dawkę oraz termin siewu jesiennej uprawy.</p>	<p>10. Stwierdzono brak lub niekompletność dokumentów wskazujących termin zbioru, datę zastosowania nawozu, zastosowane nawozy i ich dawkę oraz termin siewu jesiennej uprawy.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>
<p>Rolnik, który założył uprawy jesienią po późno zbieranych przedplonach, buraku cukrowym, kukurydzy lub późnych warzywach i</p>	<p>11. Stwierdzono, że rolnik, stosując wieloskładnikowe nawozy dla zakładanych upraw, przekroczył dawkę 30 kg N/ha.</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>

<p>zastosował, w innym terminie niż określony w tabeli 2 w programie działań, nawozy wieloskładnikowe dla zakładanych upraw przekraczając dawkę 30 kg N/ha.</p>				
<p>Nie przestrzega się obowiązku przechowywania nawozów naturalnych płynnych i stałych w bezpieczny dla środowiska sposób, zapobiegający przedostawaniu się odcieków do wód i gruntu przez zapewnienie powierzchni nieprzepuszczalnych miejsc do przechowywania nawozów naturalnych stałych lub pojemności przykrytych, w szczególności osłoną elastyczną lub osłoną pływającą, zbiorników na nawozy naturalne płynne, które powinny posiadać szczelne dno i ściany.</p>	<p>12. Stwierdzono, że rolnik przechowuje nawozy naturalne płynne lub nawozy naturalne stałe w sposób niezapobiegający przedostawaniu się odcieków do wód i gruntu przez niezapewnienie powierzchni nieprzepuszczalnych miejsc do przechowywania nawozów naturalnych stałych lub pojemności przykrytych zbiorników na nawozy naturalne płynne.</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>

<p>Rolnik prowadzący chów lub hodowlę zwierząt gospodarskich w liczbie większej niż 210 DJP, w tym prowadzący chów lub hodowlę drobiu powyżej 40 000 stanowisk lub chów lub hodowlę świń powyżej 2000 stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg lub 750 stanowisk dla macior, nie przestrzega obowiązku zapewnienia, w terminie od dnia 1 stycznia 2022 r., odpowiedniej powierzchni lub pojemności posiadanych miejsc do przechowywania nawozów naturalnych, która umożliwi przechowywanie co najmniej 6-miesięcznej produkcji nawozów naturalnych płynnych i co najmniej 5-miesięcznej produkcji nawozów naturalnych stałych w okresach, w których te nawozy nie są</p>	<p>13. Stwierdzono, że od dnia 1 stycznia 2022 r. powierzchnia lub pojemność posiadanych miejsc do przechowywania nawozów naturalnych nie zapewnia możliwości przechowywania co najmniej: 6-miesięcznej produkcji nawozów naturalnych płynnych lub 5-miesięcznej produkcji nawozów naturalnych stałych w okresach, w których te nawozy nie są wykorzystywane rolniczo.</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>
--	--	--------------	--------------	--------------

<p>wykorzystywane rolniczo; w przypadku gdy wytworzone w gospodarstwie rolnym nawozy naturalne podlegają procesom technologicznym przetwarzania lub przekazaniu, wymagana pojemność zbiorników oraz powierzchnia miejsc do przechowywania nawozów naturalnych może ulec stosownemu zmniejszeniu</p>				
<p>Rolnik prowadzący chów lub hodowlę zwierząt gospodarskich w liczbie mniejszej lub równej 210 DJP nie przestrzega obowiązku zapewnienia, w terminie od dnia 1 stycznia 2025 r., odpowiedniej powierzchni lub pojemności posiadanych miejsc do przechowywania nawozów naturalnych, która umożliwi przechowywanie co najmniej 6-</p>	<p>14. Stwierdzono, że od dnia 1 stycznia 2025 r. powierzchnia lub pojemność posiadanych miejsc do przechowywania nawozów naturalnych nie zapewnia możliwości przechowywania co najmniej: 6-miesięcznej produkcji nawozów naturalnych płynnych lub 5-miesięcznej produkcji nawozów naturalnych stałych w okresach, w których te nawozy nie są</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>

<p>miesięcznej produkcji nawozów naturalnych płynnych lub co najmniej 5-miesięcznej produkcji nawozów naturalnych stałych w okresach, w których te nawozy nie są wykorzystywane rolniczo; w przypadku gdy wytworzone w gospodarstwie rolnym nawozy naturalne podlegają procesom technologicznym przetwarzania lub przekazaniu, wymagana pojemność zbiorników oraz powierzchnia miejsc do przechowywania nawozów naturalnych może ulec stosownemu zmniejszeniu.</p>	<p>wykorzystywane rolniczo.</p>			
<p>Rolnik przyjmujący nawozy naturalne na podstawie umowy nie przestrzega obowiązku posiadania, w chwili przyjmowania tych nawozów, odpowiedniej powierzchni lub pojemności</p>	<p>15. Stwierdzono, że rolnik przyjmujący nawozy naturalne na podstawie umowy nie posiadał, w chwili przyjmowania tych nawozów, odpowiedniej powierzchni lub pojemności posiadanych miejsc do ich</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>

posiadanych miejsc do ich przechowywania w sposób bezpieczny dla środowiska, zapobiegający przedostawaniu się odcieków do wód i gruntu.	przechowywania w sposób bezpieczny dla środowiska, zapobiegający przedostawaniu się odcieków do wód i gruntu.			
W przypadku utrzymywania zwierząt gospodarskich na głębokiej ściółce, obornik jest przechowywany w budynku inwentarskim o nieprzepuszczalnym podłożu.	16. Stwierdzono, w przypadku utrzymywania zwierząt na głębokiej ściółce, że obornik jest przechowywany w budynku inwentarskim o przepuszczalnym podłożu.	5 pkt	5 pkt	5 pkt
Nie przestrzega się zakazu przechowywania obornika bezpośrednio na gruntach rolnych przez okres dłuższy niż 6 miesięcy od dnia utworzenia każdej z przyzm.	17. Stwierdzono przechowywanie obornika bezpośrednio na gruntach rolnych przez okres dłuższy niż 6 miesięcy od dnia utworzenia każdej z przyzm.	5 pkt	5 pkt	5 pkt
W przypadku czasowego, jednak nie dłuższego niż przez okres 6 miesięcy od dnia utworzenia każdej z przyzm, przechowywania obornika bezpośrednio na gruntach rolnych, zwanego dalej „czasowym	18. Stwierdzono, w przypadku czasowego przechowywania obornika, że rolnik zlokalizował przyzmy w zagłębionym terenie lub na terenie o spadku powyżej 3%, lub w miejscu piaszczystym lub podmokłym, lub w	3 pkt 5 pkt	5 pkt	5 pkt

<p>przechowywaniem obornika”, rolnik nie przestrzega obowiązku zlokalizowania przyzmy poza zagłębieniami terenu, na możliwie płaskim terenie, o dopuszczalnym spadku do 3%, w miejscu niepiaszczystym i niepodmokłym, w odległości większej niż 25 m od linii brzegu wód powierzchniowych, pasa morskiego i ujęć wód, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej na podstawie przepisów Prawa wodnego.</p>	<p>odległości mniejszej niż 25 m od linii brzegu wód powierzchniowych lub pasa morskiego lub ujęć wód, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej na podstawie przepisów Prawa wodnego.</p>			
<p>W przypadku czasowego przechowywania obornika, rolnik nie przestrzega obowiązku przechowywania mapy lub szkicu działki, na których jest zaznaczona lokalizacja przyzmy z obornikiem składowanym bezpośrednio na gruncie oraz data jej złożenia, przez</p>	<p>19. Stwierdzono, w przypadku czasowego przechowywania obornika, że rolnik nie przechowywał mapy lub szkicu działki, na których zaznaczona jest lokalizacja przyzmy z obornikiem składowanym bezpośrednio na gruncie przez okres 3 lat od dnia zakończenia przechowywania obornika.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>

okres 3 lat od dnia zakończenia przechowywania obornika.				
W przypadku czasowego przechowywania obornika, nie przechowywane ponownie obornika na przymie w tym samym miejscu przed upływem 3 lat od dnia zakończenia poprzedniego przechowywania obornika.	20. Stwierdzono, w przypadku czasowego przechowywania obornika, ponowne przechowywanie obornika na przymie w tym samym miejscu przed upływem 3 lat od dnia zakończenia poprzedniego przechowywania obornika.	5 pkt	5 pkt	5 pkt
Nie przestrzega się zakazu przechowywania pomiotu ptasiego bezpośrednio na gruncie.	21. Stwierdzono przechowywanie pomiotu ptasiego bezpośrednio na gruncie.	5 pkt	5 pkt	5 pkt
Nie przestrzega się zakazu przechowywania kiszzonek bezpośrednio na gruncie lub nie przestrzega się nakazu ich przechowywania w szczególności w silosach, rękawach foliowych, na płytach lub na podkładzie z folii,	22. Stwierdzono przechowywanie kiszzonek: bezpośrednio na gruncie lub w inny sposób niż w silosach, rękawach foliowych, na płytach lub na podkładzie z folii, siewki, słomy lub innego materiału, który pochłania odcieki, lub	3 pkt 5 pkt	3 pkt 5 pkt	3 pkt 5 pkt

<p>sieczki, słomy lub innego materiału, który pochłania odcieki, lub pod przykryciem foliowym.</p>	<p>bez przykrycia foliowego.</p>			
<p>Nie przestrzega się zakazu przechowywania nawozów naturalnych lub kiszzonek w odległości mniejszej niż 25 m od: studni lub ujęć wody, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej na podstawie przepisów Prawa wodnego lub linii brzegu wód powierzchniowych lub pasa morskiego.</p>	<p>23. Stwierdzono nieprzestrzeganie zakazu przechowywania nawozów naturalnych lub kiszzonek w odległości mniejszej niż 25 m od: studni lub ujęć wody, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej na podstawie przepisów Prawa wodnego lub linii brzegu wód powierzchniowych lub pasa morskiego.</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>
<p>Zbiornik na płynne nawozy naturalne nie zapewnia możliwości gromadzenia co najmniej 4-miesięcznej produkcji tych nawozów.</p>	<p>24. Stwierdzono, że zbiornik na płynne nawozy naturalne nie zapewnia możliwości gromadzenia co najmniej 4-miesięcznej produkcji tych nawozów.5)</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>
<p>Nie przestrzega się zakazu utrzymywania zwierząt futerkowych w klatkach lub bateriach klatek z</p>	<p>25. Stwierdzono, że zwierzęta futerkowe są utrzymywane w klatkach lub bateriach klatek z ażurową podłogą</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>

<p>ażurową podłogą bez zabezpieczenia gruntu znajdującego się pod nimi, wykonanego ze szczelnej i litej, odpornej na mechaniczne uszkodzenia powierzchni, ukształtowanej w sposób zabezpieczający przedostawaniu się odcieku do wód lub gruntu.</p> <p>Nie dotyczy utrzymywania tych zwierząt w systemie pastwiskowym, z regularną zmianą zadarnionych kwater.</p>	<p>bez zabezpieczenia gruntu znajdującego się pod nimi lub podłoże nie jest wykonane ze szczelnej i litej, odpornej na mechaniczne uszkodzenia powierzchni, ukształtowanej w sposób zabezpieczający przedostawaniu się odcieku do wód lub gruntu.</p>			
<p>Nie przestrzega się zakazu mieszania i wspólnego przechowywania odchodów zwierząt futerkowych mięsożernych z odpadami pochodzącymi z przygotowania paszy dla tych zwierząt.</p>	<p>26. Stwierdzono mieszanie i wspólne przechowywanie odchodów zwierząt futerkowych mięsożernych z odpadami pochodzącymi z przygotowania paszy dla tych zwierząt.</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>
<p>Roczna dawka nawozów naturalnych wykorzystywanych rolniczo zawiera</p>	<p>27. Stwierdzono, że roczna dawka nawozów naturalnych</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>3 pkt</p>

więcej niż 170 kg azotu w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych.	wykorzystywanych rolniczo zawiera więcej niż 170 kg azotu w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych.		5 pkt	5 pkt
W przypadku przekazywania nawozów naturalnych, rolnik przekazujący te nawozy nie przestrzega obowiązku obliczenia ilości: nawozów naturalnych wytwarzanych w gospodarstwie rolnym przeznaczonych do przekazania; azotu w nawozach wymienionych w pkt 1.	28. Stwierdzono, że rolnik przekazał nawozy naturalne, ale nie wykonał obliczeń koniecznych do tego przekazania.	1 pkt 3 pkt	1 pkt 3 pkt	1 pkt 3 pkt
Rolnik, który: 1) prowadzi chów lub hodowlę drobiu powyżej 40 000 stanowisk lub chów lub hodowlę świń powyżej 2000 stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg lub 750 stanowisk dla macior lub 2) posiada gospodarstwo rolne o	29. Stwierdzono brak lub niekompletność planu nawożenia azotem opracowanego odrębnie dla każdej działki rolnej.6)	3 pkt	3 pkt 5 pkt	3 pkt 5 pkt

<p>powierzchni powyżej 100 ha użytków rolnych, lub</p> <p>3) uprawia uprawy intensywne, których lista została określona w załączniku nr 7 do programu działań, na gruntach ornych na powierzchni powyżej 50 ha, lub</p> <p>4) utrzymuje obsadę większą niż 60 DJP według stanu średniorocznego, lub</p> <p>5) nabył nawóz naturalny lub produkt pofermentacyjny do bezpośredniego rolniczego wykorzystania w celu nawożenia lub poprawy właściwości gleby od rolnika, który prowadzi chów lub hodowlę drobiu powyżej 40 000 stanowisk lub chów lub hodowlę świń powyżej 2000 stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg lub 750 stanowisk dla macior, lub od</p>				
--	--	--	--	--

<p>podmiotu importującego – nie posiada planu nawożenia azotem opracowanego odrębnie dla każdej działki rolnej.</p> <p>Nie stosuje się do nawożenia upraw pod osłonami (szklarnie, inspekty, namioty foliowe) oraz upraw kontenerowych, wykorzystujących technologię zamkniętego obiegu nawozów i wody.</p>				
<p>Rolnik, który prowadzi chów lub hodowlę drobiu powyżej 40 000 stanowisk lub chów lub hodowlę świń powyżej 2000 stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg lub 750 stanowisk dla macior, nie przestrzega zakazu zbycia ponad 30% gnojówki i gnojowicy do bezpośredniego rolniczego wykorzystania lub dokonuje tego</p>	<p>30. Stwierdzono, że rolnik: 1) zbył ponad 30% gnojówki lub gnojowicy do bezpośredniego rolniczego wykorzystania lub 2) nie posiada umowy zawartej w formie pisemnej pod rygorem nieważności, na podstawie której powinien zbyć gnojówkę lub gnojowicę do bezpośredniego rolniczego wykorzystania.6)</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>

<p>zbycia bez umowy zawartej w formie pisemnej pod rygorem nieważności.</p> <p>Nie stosuje się do nawożenia upraw pod osłonami (szklarnie, inspekty, namioty foliowe) oraz upraw kontenerowych, wykorzystujących technologię zamkniętego obiegu nawozów i wody.</p>				
<p>Rolnik, który prowadzi chów lub hodowlę drobiu powyżej 40 000 stanowisk lub chów lub hodowlę świń powyżej 2000 stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg lub 750 stanowisk dla macior obowiązany do posiadania planu nawożenia azotem nie przestrzega obowiązku:</p> <p>1) opracowania tego planu zgodnie z zasadami dobrej praktyki rolniczej, na podstawie składu chemicznego</p>	<p>31. Stwierdzono, że rolnik obowiązany do posiadania planu nawożenia azotem nie spełnił obowiązków wynikających z konieczności posiadania tego planu.6)</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>

<p>nawozów oraz potrzeb pokarmowych roślin i zasobności gleb, uwzględniających stosowane odpady i nawozy;</p> <p>2) uzyskania pozytywnej opinii okręgowej stacji chemiczno-rolniczej, zwanej dalej „okręgową stacją”, o tym planie – nie później niż do dnia rozpoczęcia stosowania nawozu naturalnego lub produktu pofermentacyjnego;</p> <p>3) doręczenia wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) oraz wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska, właściwemu ze względu na miejsce stosowania nawozów naturalnych lub produktów pofermentacyjnych, kopię tego planu, wraz z pozytywną opinią okręgowej stacji o tym planie, nie później niż do dnia rozpoczęcia</p>				
---	--	--	--	--

<p>stosowania nawozu naturalnego lub produktu pofermentacyjnego.</p> <p>Nie stosuje się do nawożenia upraw pod osłonami (szklarnie, inspekty, namioty foliowe) oraz upraw kontenerowych, wykorzystujących technologię zamkniętego obiegu nawozów i wody.</p>				
<p>Rolnik, który jest obowiązany do opracowania planu nawożenia azotem, nie przestrzega zakazu stosowania wyższych dawek nawozów niż wynikające z tego planu.</p> <p>Nie stosuje się do nawożenia upraw pod osłonami (szklarnie, inspekty, namioty foliowe) oraz upraw kontenerowych, wykorzystujących technologię zamkniętego obiegu</p>	<p>32. Stwierdzono, że rolnik, który jest obowiązany do opracowania planu nawożenia azotem, zastosował wyższe dawki nawozów niż wynikające z tego planu.6)</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>

nawozów i wody.				
<p>Rolnik, którego nie dotyczy obowiązek opracowania planu nawożenia azotem, nie przestrzega obowiązku stosowania nawozów w dawkach nieprzekraczających maksymalnych ilości azotu działającego ze wszystkich źródeł określonych w tabeli 14 załącznika nr 9 do programu działań dla upraw w plonie głównym, dla plonów uzyskiwanych w warunkach uregulowanego odczynu gleby, zbilansowanego nawożenia azotem, fosforem i potasem (NPK) i stosowania integrowanej ochrony roślin.</p> <p>Nie dotyczy rolnika, który dobrowolnie opracuje plan nawożenia azotem i stosuje dawki nawozów zgodnie z opracowanym</p>	<p>33. Stwierdzono, że rolnik, którego nie dotyczy obowiązek opracowania planu nawożenia azotem, zastosował nawozy w dawkach przekraczających maksymalne ilości azotu działającego ze wszystkich źródeł określone w tabeli 14 załącznika nr 9 do programu działań.</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>

<p>planem.</p> <p>Nie stosuje się do nawożenia upraw pod osłonami (szklarnie, inspekty, namioty foliowe) oraz upraw kontenerowych, wykorzystujących technologię zamkniętego obiegu nawozów i wody.</p>				
<p>Rolnik nie przestrzega obowiązku przechowywania umowy, na podstawie której nawozy naturalne mogą być zbywane do bezpośredniego rolniczego wykorzystania, przez okres 3 lat od dnia zakończenia nawożenia wykonanego na podstawie posiadanego planu nawożenia azotem albo obliczeń maksymalnych dawek azotu.</p> <p>Nie stosuje się do nawożenia upraw</p>	<p>34. Stwierdzono, że rolnik nie przechowuje umowy, na podstawie której nawozy naturalne mogą być zbywane do bezpośredniego rolniczego wykorzystania, przez okres 3 lat od dnia zakończenia nawożenia wykonanego na podstawie posiadanego planu nawożenia azotem albo obliczeń maksymalnych dawek azotu.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>

<p>pod osłonami (szklarnie, inspekty, namioty foliowe) oraz upraw kontenerowych, wykorzystujących technologię zamkniętego obiegu nawozów i wody.</p>				
<p>Rolnik, który nie posiada planu nawożenia azotem oraz gospodaruje na powierzchni większej lub równej 10 ha użytków rolnych lub utrzymuje zwierzęta gospodarskie w liczbie większej lub równej 10 DJP według stanu średniorocznego, nie przestrzega obowiązku posiadania obliczeń maksymalnych dawek azotu.</p> <p>Nie stosuje się do nawożenia upraw pod osłonami (szklarnie, inspekty, namioty foliowe) oraz upraw kontenerowych, wykorzystujących technologię zamkniętego obiegu nawozów i wody.</p>	<p>35. Stwierdzono brak obliczeń maksymalnych dawek azotu lub niekompletność tych obliczeń.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>

<p>Rolnik, który gospodaruje na powierzchni większej lub równej 10 ha użytków rolnych lub utrzymuje zwierzęta gospodarskie w liczbie większej lub równej 10 DJP według stanu średniorocznego, nie przestrzega obowiązku prowadzenia – w postaci papierowej, w formie zapisów własnych, arkuszy, dzienników lub książki nawozowej, lub w postaci elektronicznej – ewidencji zabiegów związanych z nawożeniem azotem, zawierającej informacje o:</p> <ul style="list-style-type: none"> dacie zastosowania nawozu; rodzaju uprawy i powierzchni uprawy, na której został zastosowany nawóz; rodzaju zastosowanego nawozu; zastosowanej dawce nawozu; terminie przyorania nawozu	<p>36. Stwierdzono, że rolnik nie prowadzi ewidencji zabiegów związanych z nawożeniem azotem lub że jest ona niekompletna.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>
--	--	--------------	------------------------	------------------------

<p>naturalnego, w przypadku zastosowania tego nawozu na terenie o dużym nachyleniu.</p> <p>Nie stosuje się do nawożenia upraw pod osłonami (szklarnie, inspekty, namioty foliowe) oraz upraw kontenerowych, wykorzystujących technologię zamkniętego obiegu nawozów i wody.</p>				
<p>Rolnik, który gospodaruje na powierzchni większej lub równej 10 ha użytków rolnych lub utrzymuje zwierzęta gospodarskie w liczbie większej lub równej 10 DJP według stanu średniorocznego, nie przestrzega obowiązku przechowywania ewidencji zabiegów, o której mowa w wierszu dotyczącym naruszenia nr 36, przez okres 3 lat od dnia zakończenia nawożenia wykonanego na</p>	<p>37. Stwierdzono, że rolnik nie przechowywał ewidencji zabiegów, o której mowa w wierszu dotyczącym naruszenia nr 36, przez okres 3 lat od dnia zakończenia nawożenia wykonanego na podstawie posiadanego planu nawożenia azotem albo obliczeń maksymalnych dawek azotu.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>

<p>podstawie posiadanego planu nawożenia azotem albo obliczeń maksymalnych dawek azotu.</p> <p>Nie stosuje się do nawożenia upraw pod osłonami (szklarnie, inspekty, namioty foliowe) oraz upraw kontenerowych, wykorzystujących technologię zamkniętego obiegu nawozów i wody</p>				
<p>Rolnik, który gospodaruje na powierzchni większej lub równej 10 ha użytków rolnych lub utrzymuje zwierzęta gospodarskie w liczbie większej lub równej 10 DJP według stanu średniorocznego, nie przestrzega obowiązku przechowywania planu nawożenia azotem albo obliczeń maksymalnych dawek azotu przez okres 3 lat od dnia zakończenia nawożenia wykonanego na podstawie</p>	<p>38. Stwierdzono, że rolnik nie przechowywał planu nawożenia azotem lub obliczeń maksymalnych dawek azotu przez okres 3 lat od dnia zakończenia nawożenia wykonanego na podstawie posiadanego planu nawożenia azotem albo obliczeń maksymalnych dawek azotu.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>

posiadanego planu nawożenia azotem albo obliczeń maksymalnych dawek azotu. Nie stosuje się do nawożenia upraw pod osłonami (szklarnie, inspekty, namioty foliowe) oraz upraw kontenerowych, wykorzystujących technologię zamkniętego obiegu nawozów i wody				
---	--	--	--	--

¹⁾ Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium zasięgu w odniesieniu do naruszenia nr:

1) 1, 3–12, 15, 18, 19, 22, 23, 25, 27, 29–38:

a) 1 pkt – ograniczony do gospodarstwa rolnego,

b) 3 pkt – ograniczony do gospodarstwa rolnego, jednakże mogący mieć skutki dla obszaru sąsiadującego z tym gospodarstwem,

c) 5 pkt – wykraczający poza gospodarstwo rolne;

2) 13, 14, 16, 17, 20, 21, 24 i 26 – 5 pkt – w każdym stwierdzonym przypadku;

3) 28:

a) 1 pkt – w każdym stwierdzonym przypadku, gdy przekazania nawozów naturalnych dokonano na cel inny niż bezpośrednie rolnicze wykorzystanie,

b) 3 pkt – w każdym stwierdzonym przypadku, gdy przekazania nawozów naturalnych dokonano w celu bezpośredniego rolniczego wykorzystania.

²⁾Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium dotkliwości, w zależności od reakcji środowiska na naruszenie, w odniesieniu do naruszenia nr:

1) 1, 5 i 8:

- a) 1 pkt – niewidoczny negatywny efekt dla środowiska, lecz potencjalnie możliwy w nieokreślonym czasie,
- b) 3 pkt – niewidoczny negatywny efekt dla środowiska, lecz bardzo prawdopodobny w kolejnym roku kalendarzowym lub potencjalnie możliwe zagrożenie dla zdrowia ludzi lub zwierząt,
- c) 5 pkt – widoczny negatywny efekt dla środowiska w tym samym roku kalendarzowym lub prawdopodobne zagrożenie dla zdrowia ludzi lub zwierząt;

2) 3:

- a) 1 pkt – niezgodność stwierdzona na powierzchni nie większej niż 30% powierzchni objętej zakazem rozlewania wody po myciu rozsiewaczy nawozów i sprzętu do aplikacji nawozów,
- b) 3 pkt – niezgodność stwierdzona na powierzchni większej niż 30% powierzchni objętej zakazem rozlewania wody po myciu rozsiewaczy nawozów i sprzętu do aplikacji nawozów;

3) 4, 11, 32 i 33:

- a) 1 pkt – dopuszczalna dawka nawożenia azotem (kg/ha) została przekroczona nie więcej niż o 20%,
- b) 3 pkt – dopuszczalna dawka nawożenia azotem (kg/ha) została przekroczona o więcej niż 20%, lecz nie więcej niż o 35%,
- c) 5 pkt – dopuszczalna dawka nawożenia azotem (kg/ha) została przekroczona więcej niż o 35%;

4) 6:

- a) 3 pkt – stwierdzono obecność bruzd erozyjnych o szerokości nie większej niż 1 m,
- b) 5 pkt – stwierdzono obecność bruzd erozyjnych o szerokości większej niż 1 m;

5) 7 i 23:

- a) 3 pkt – stwierdzono niespełnienie wymogu minimalnej odległości o mniej niż 30%,
  - b) 5 pkt – stwierdzono niespełnienie wymogu minimalnej odległości o nie mniej niż 30%;
- 6) 9, 10, 19, 34–38:
- a) 3 pkt – dokumentacja niekompletna,
  - b) 5 pkt – brak dokumentacji;
- 7) 12:
- a) 3 pkt – stwierdzono nieszczelność miejsc do przechowywania nawozów naturalnych,
  - b) 5 pkt – stwierdzono przedostawanie się odcieków do wód lub do gruntu lub brak przykrycia zbiorników na nawozy naturalne płynne;
- 8) 13, 14, 16, 17, 18, 20, 21, 24 i 26 – 5 pkt – w każdym stwierdzonym przypadku;
- 9) 15:
- a) 3 pkt – stwierdzono nieszczelność miejsc do przechowywania nawozów naturalnych,
  - b) 5 pkt – stwierdzono brak miejsc do przechowywania nawozów naturalnych lub miejsca te nie zapobiegały przedostawaniu się odcieków do wód i gruntu lub rolnik nie posiada umowy, na podstawie której przyjął nawozy;
- 10) 22:
- a) 3 pkt – stwierdzono punktowe ślady przecieków,
  - b) 5 pkt – stwierdzono przechowywanie kiszonek bezpośrednio na gruncie lub rozlewiska soków kiszonkowych lub brak przykrycia;
- 11) 25:
- a) 1 pkt – niezgodność dotyczy do 0,14 DJP utrzymywanych zwierząt futerkowych,
  - b) 3 pkt – niezgodność dotyczy powyżej 0,14 DJP i nie więcej niż 0,28 DJP utrzymywanych zwierząt futerkowych,
  - c) 5 pkt – niezgodność dotyczy powyżej 0,28 DJP utrzymywanych zwierząt futerkowych;
- 12) 27:

- a) 1 pkt – dopuszczalna dawka nawozu naturalnego wynosząca 170 kg azotu w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych została przekroczona nie więcej niż o 30 kg azotu,
- b) 3 pkt – dopuszczalna dawka nawozu naturalnego wynosząca 170 kg azotu w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych została przekroczona o więcej niż 30 kg, lecz nie więcej niż o 60 kg azotu,
- c) 5 pkt – dopuszczalna dawka nawozu naturalnego wynosząca 170 kg azotu w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych została przekroczona więcej niż o 60 kg azotu;

13) 28:

- a) 1 pkt – w przypadku gdy przekazania nawozów naturalnych dokonano na inny cel niż bezpośrednie rolnicze wykorzystanie,
- b) 3 pkt – w przypadku gdy przekazania nawozów naturalnych dokonano w celu bezpośredniego rolniczego wykorzystania;

14) 29:

- a) 3 pkt – plan nawożenia azotem jest niekompletny,
- b) 5 pkt – brak planu nawożenia azotem;

15) 30:

- a) 3 pkt – dopuszczalna ilość zbytej gnojówki lub gnojowicy do bezpośredniego rolniczego wykorzystania została przekroczona nie więcej niż o 20%,
- b) 5 pkt – dopuszczalna ilość zbytej gnojówki lub gnojowicy do bezpośredniego rolniczego wykorzystania została przekroczona więcej niż o 20% lub rolnik nie posiada umowy, na podstawie której zbył gnojówkę lub gnojowicę do bezpośredniego rolniczego wykorzystania;

16) 31:

- a) 3 pkt – rolnik obowiązany do przekazania kopii planu nawożenia azotem wraz z pozytywną opinią okręgowej stacji chemiczno-rolniczej nie przekazał ich do wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska,

b) 5 pkt – rolnik rozpoczął stosowanie nawozów bez uzyskania pozytywnej opinii okręgowej stacji chemiczno-rolniczej o planie nawożenia azotem.

³⁾ Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium trwałości w odniesieniu do naruszenia nr:

1) 1, 3–12, 15, 19, 22, 23, 25, 27, 29–38:

a) 3 pkt – odwracalna krótkotrwała, bez konieczności podejmowania działań naprawczych lub podejmowane działania naprawcze nie wymagają dużych nakładów pracy,

b) 5 pkt – odwracalna długotrwała, a wymagane działania naprawcze wiążą się ze znacznymi nakładami pracy;

2) 13, 14, 16–18, 20, 21, 24, 26 – 5 pkt – w każdym stwierdzonym przypadku;

3) 28:

a) 1 pkt – odwracalna krótkotrwała, gdy przekazania nawozów naturalnych dokonano na inny cel niż bezpośrednie rolnicze wykorzystanie,

b) 3 pkt – odwracalna długotrwała, gdy przekazania nawozów naturalnych dokonano w celu bezpośredniego rolniczego wykorzystania.

⁴⁾ Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium zasięgu, dotkliwości i trwałości znajduje się w tabeli I.

⁵⁾ Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium zasięgu, dotkliwości i trwałości jest dokonywana do dnia:

1) 31 grudnia 2021 r. – w przypadku podmiotów prowadzących chów lub hodowlę zwierząt gospodarskich w liczbie większej niż 210 DJP, w tym podmiotów prowadzących chów lub hodowlę drobiu powyżej 40 000 stanowisk lub chów lub hodowlę świń powyżej 2000 stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg lub 750 stanowisk dla macior;

2) 31 grudnia 2024 r. – w przypadku podmiotów prowadzących chów lub hodowlę zwierząt gospodarskich w liczbie mniejszej lub równej 210 DJP.

⁶⁾ Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium zasięgu, dotkliwości i trwałości jest dokonywana od dnia 1 stycznia 2019 r.

Tabela IV

NIEZGODNOŚĆ z wymogami wynikającymi z SMR nr 3, o którym mowa w załączniku III do rozporządzenia nr 2021/2115	RODZAJ NARUSZENIA	ZASIĘG1)	DOTKLIWOŚĆ2)	TRWAŁOŚĆ3)
1	2	3	4	5
<p>Nie przestrzega się wymagań obligatoryjnych wynikających z planów zadań ochronnych sporządzonych na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody albo planów ochrony sporządzonych na podstawie art. 29 ust. 3 tej ustawy na terenie gospodarstwa rolnego położonego na obszarach Natura 2000 w zakresie dotyczącym gatunków ptaków wymienionych w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133 i Nr 67, poz. 358 oraz z 2012 r. poz. 358), które spełniają kryteria określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w</p>	<p>1. Stwierdzono nieprzestrzeganie wymagań obligatoryjnych wynikających z planów zadań ochronnych sporządzonych na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody albo planów ochrony sporządzonych na podstawie art. 29 ust. 3 tej ustawy na terenie gospodarstwa rolnego położonego na obszarach Natura 2000 w zakresie dotyczącym gatunków ptaków wymienionych w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>

<p>sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1713).</p>	<p>obszarów specjalnej ochrony ptaków, które spełniają kryteria określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000.</p>			
<p>Nie przestrzega się zakazu podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko</p>	<p>2.1 Stwierdzono, że rolnik realizuje działanie, które może znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>

<p>(Dz. U. z 2013 r. poz. 1235, z późn. zm.¹⁾), z wyjątkiem działań realizowanych po uzyskaniu zezwolenia, o którym mowa w art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Przedsięwzięcia, które mogą znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, o których mowa w art. 33 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, są realizowane bez uzyskania decyzji, o której mowa w art. 96 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, wydanej po przeprowadzeniu oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000, albo decyzji, o której mowa w art. 71 lub art. 72 ust. 1 pkt 1, 3, 6–9 tej ustawy.</p>	<p>środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.</p>			
	<p>2.2 Stwierdzono, że rolnik realizuje przedsięwzięcie, które może znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, o którym mowa w art. 33 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, bez uzyskania odpowiedniej decyzji.</p>	<p>1 pkt</p> <p>3 pkt</p> <p>5 pkt</p>	<p>1 pkt</p> <p>3 pkt</p> <p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 1238, z 2014 r. poz. 587, 822, 850, 1101 i 1133 oraz z 2015 r. poz. 200 i 227.

<p>Nie przestrzega się zakazu niszczenia siedlisk i ostoi będących obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania ptaków objętych ochroną na podstawie § 2 i 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. poz. 2183), zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt”, i wymienionych w załącznikach nr 1 i 2 do tego rozporządzenia.</p>	<p>3. Stwierdzono nieprzestrzeganie zakazu niszczenia siedlisk i ostoi będących obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania ptaków objętych ochroną.</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>
<p>Nie przestrzega się w strefach ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania ptaków wymienionych w załączniku nr 4 do rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt zakazów: wycinania drzew i krzewów, dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli nie jest to związane z potrzebą ochrony poszczególnych gatunków, wznoszenia obiektów, urządzeń i instalacji</p>	<p>4.1 Stwierdzono nieprzestrzeganie zakazu wycinania drzew lub krzewów.</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>
	<p>4.2 Stwierdzono dokonywanie zmian stosunków wodnych niezwiązanych z potrzebą ochrony poszczególnych gatunków.</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>
	<p>4.3 Stwierdzono nieprzestrzeganie zakazu wznoszenia obiektów, urządzeń i instalacji.</p>	<p>5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>

– a rolnik nie posiada wydanego na podstawie art. 60 ust. 7 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska na odstępianie od powyższych zakazów.				
--	--	--	--	--

¹⁾Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium zasięgu w odniesieniu do naruszenia nr:

- 1) 1–3:
  - a) 1 pkt – ograniczony do gospodarstwa rolnego,
  - b) 3 pkt – ograniczony do gospodarstwa rolnego, jednakże mogący mieć skutki dla obszaru sąsiadującego z tym gospodarstwem,
  - c) 5 pkt – wykraczający poza gospodarstwo rolne;
- 2) 4.1 i 4.2:
  - a) 3 pkt – ograniczony do 50% strefy ochrony,
  - b) 5 pkt – obejmujący ponad 50% strefy ochrony;
- 3) 4.3–5 pkt – w każdym stwierdzonym przypadku.

²⁾Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium dotkliwości, w odniesieniu do naruszenia nr:

- 1) 1:
  - a) 3 pkt – stwierdzono częściowe nieprzestrzeganie wymagań obligatoryjnych wynikających z planów zadań ochronnych albo planów ochrony,
  - b) 5 pkt – stwierdzono nieprzestrzeganie wymagań obligatoryjnych wynikających z planów zadań ochronnych albo planów ochrony;
- 2) 2.1 i 2.2:
  - a) 1 pkt – niewidoczny negatywny efekt dla środowiska, lecz potencjalnie możliwy w nieokreślonym czasie,

- b) 3 pkt – niewidoczny negatywny efekt dla środowiska, lecz bardzo prawdopodobny w kolejnym roku kalendarzowym,
  - c) 5 pkt – widoczny negatywny efekt dla środowiska w tym samym roku kalendarzowym;
- 3) 3:
- a) 1 pkt – naruszenie w stosunku do ptaków określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt,
  - b) 3 pkt – naruszenie w stosunku do ptaków określonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt;
- 4) 4.1–4.3:
- a) 3 pkt – spowodowanie negatywnego oddziaływania na ptaki określone w załączniku nr 4 do rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt,
  - b) 5 pkt – spowodowanie znacząco negatywnego oddziaływania na ptaki określone w załączniku nr 4 do rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.

³⁾Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium trwałości w odniesieniu do naruszenia nr 1–4.3:

- 1) 1 pkt – odwracalna krótkotrwała (przywrócenie właściwego stanu nastąpi siłami natury);
- 2) 3 pkt – odwracalna długotrwała (szkoda możliwa do naprawienia, lecz wymaga specjalistycznych zabiegów);
- 3) 5 pkt – nieodwracalna (szkoda niemożliwa do naprawienia).

Tabela V

NIEZGODNOŚĆ z wymogami wynikającymi z SMR nr 4, o którym mowa w załączniku III do rozporządzenia nr 2021/2115	RODZAJ NARUSZENIA	ZASIĘG¹⁾	DOTKLIWOŚĆ²⁾	TRWAŁOŚĆ³⁾
1	2	3	4	5
Nie przestrzega się wymagań	1 Stwierdzono nieprzestrzeganie	1 pkt		1 pkt

<p>obligatoryjnych wynikających z planów zadań ochronnych sporządzonych na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody albo planów ochrony sporządzonych na podstawie art. 29 ust. 3 tej ustawy na terenie gospodarstwa rolnego położonego na obszarach Natura 2000 w zakresie dotyczącym typów siedlisk przyrodniczych, gatunków zwierząt oraz gatunków roślin wymienionych w załącznikach nr 1-3 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000.</p>	<p>wymagań obligatoryjnych wynikających z planów zadań ochronnych sporządzonych na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody albo planów ochrony sporządzonych na podstawie art. 29 ust. 3 tej ustawy na terenie gospodarstwa rolnego położonego na obszarach Natura 2000 w zakresie dotyczącym typów siedlisk przyrodniczych, gatunków zwierząt oraz gatunków roślin wymienionych w załącznikach nr 1-3 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>
---	---	------------------------	------------------------	------------------------

	wyznaczenia jako obszary Natura 2000.			
--	---------------------------------------	--	--	--

- 1) Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium zasięgu w odniesieniu do naruszenia nr 1:
  - 1) 1 pkt – ograniczony do gospodarstwa rolnego;
  - 2) 3 pkt – ograniczony do gospodarstwa rolnego, jednakże mogący mieć skutki dla obszaru sąsiadującego z tym gospodarstwem;
  - 3) 5 pkt – wykraczający poza gospodarstwo rolne.
- 2) Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium dotkliwości w odniesieniu do naruszenia nr 1:
  - 1) 3 pkt – stwierdzono częściowe nieprzestrzeganie wymagań obligatoryjnych wskazanych w planie zadań ochronnych albo planie ochrony;
  - 2) 5 pkt – stwierdzono nieprzestrzeganie wymagań obligatoryjnych wskazanych w planie zadań ochronnych albo planie ochrony.
- 3) Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium trwałości w odniesieniu do naruszenia nr 1:
  - 1) 1 pkt – odwracalna krótkotrwała;
  - 2) 3 pkt – odwracalna długotrwała;
  - 3) 5 pkt – nieodwracalna.

Tabela VI

NIEZGODNOŚĆ z wymogami wynikającymi z SMR nr 5, o którym mowa w załączniku III do rozporządzenia nr 2021/2115	RODZAJ NARUSZENIA	ZASIĘG1)	DOTKLIWOŚĆ2)	TRWAŁOŚĆ3)
1	2	3	4	5

<p>Nie przestrzega się zakazu wprowadzania na rynek żywności, która jest szkodliwa dla zdrowia lub nie nadaje się do spożycia przez ludzi.</p>	<p>1. Stwierdzono wprowadzanie na rynek żywności, która jest szkodliwa dla zdrowia lub nie nadaje się do spożycia przez ludzi.</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>
<p>Nie przestrzega się zakazu wprowadzania na rynek paszy niebezpiecznej dla zwierząt i stosowania jej w żywieniu zwierząt.</p>	<p>2.1 Stwierdzono wprowadzanie na rynek paszy niebezpiecznej dla zwierząt.</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>
	<p>2.2 Stwierdzono stosowanie w żywieniu zwierząt paszy niebezpiecznej dla zwierząt.</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>
<p>Rolnik, który hoduje, zbiera lub poluje na zwierzęta, lub wytwarza produkty podstawowe pochodzenia zwierzęcego, lub produkuje, lub zbiera produkty roślinne, nie przestrzega obowiązku postępowania z odpadami i substancjami niebezpiecznymi w taki sposób, aby uniemożliwić zanieczyszczenie produktów pochodzenia zwierzęcego lub produktów roślinnych.</p>	<p>3.1 Stwierdzono, że rolnik spowodował możliwość zanieczyszczenia produktów pochodzenia zwierzęcego lub produktów roślinnych odpadami lub substancjami niebezpiecznymi.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt</p>
	<p>3.2 Stwierdzono, że rolnik postępował z odpadami lub substancjami niebezpiecznymi w taki sposób, że doszło do zanieczyszczenia</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>

	produktów pochodzenia zwierzęcego lub produktów roślinnych.			
Rolnik, który hoduje, zbiera lub poluje na zwierzęta, lub wytwarza produkty podstawowe pochodzenia zwierzęcego, nie przestrzega obowiązku zapobiegania występowaniu i rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych przenoszonych na ludzi wraz z żywnością pochodzenia zwierzęcego, w tym przez zgłaszanie podejrzenia takich chorób właściwym organom i podejmowanie środków ostrożności przy przyjmowaniu nowych zwierząt.	4.1 Stwierdzono, że rolnik nie zapobiegał występowaniu i rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych przenoszonych na ludzi wraz z żywnością, w tym nie powiadomił właściwych organów o podejrzeniu takich chorób.	3 pkt 5 pkt	3 pkt 5 pkt	5 pkt
	4.2 Stwierdzono, że rolnik nie podjął środków ostrożności przy przyjmowaniu nowych zwierząt.	3 pkt 5 pkt	3 pkt 5 pkt	5 pkt
Rolnik nie przestrzega obowiązku stosowania: 1) dodatków do pasz zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1831/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22	5.1 Stwierdzono, że rolnik zastosował dodatki do pasz niezgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1831/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 sierpnia 2003 r. w sprawie	3 pkt 5 pkt	3 pkt 5 pkt	3 pkt 5 pkt

sierpnia 2003 r. w sprawie dodatków stosowanych w żywieniu zwierząt (Dz. Urz. UE L 268 z 18.10.2003, str. 29, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 40, str. 238, z późn. zm.) oraz ustawą z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. z 2014 r. poz. 398), w tym ze wskazaniem zamieszczonymi na opakowaniu lub etykiecie dołączonej do tego opakowania; 2) produktów leczniczych weterynaryjnych zgodnie z zaleceniami lekarza weterynarii; 3) środków ochrony roślin i produktów biobójczych zgodnie z oznakowaniem lub etykietą.	dodatków stosowanych w żywieniu zwierząt lub ustawą z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach, w tym w szczególności ze wskazaniem zamieszczonymi na opakowaniu lub etykiecie dołączonej do tego opakowania.			
	5.2 Stwierdzono, że rolnik zastosował produkty lecznicze weterynaryjne niezgodnie z zaleceniami lekarza weterynarii.	3 pkt 5 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt
	5.3 Stwierdzono, że rolnik zastosował środki ochrony roślin niezgodnie z oznakowaniem lub etykietą.	3 pkt 5 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt
	5.4 Stwierdzono, że rolnik zastosował produkty biobójcze niezgodnie z oznakowaniem lub etykietą.	3 pkt 5 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt
Rolnik nie przestrzega obowiązku posiadania dokumentacji dotyczącej: 1) wszelkich odpowiednich sprawozdań (raportów, protokołów) na temat	6.1 Stwierdzono, że rolnik nie posiada odpowiednich sprawozdań (raportów, protokołów) na temat przeprowadzonych kontroli zwierząt	3 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt

przeprowadzonych kontroli zwierząt lub produktów pochodzenia zwierzęcego; 2) rodzaju i pochodzenia paszy podawanej zwierzętom; 3) produktów leczniczych weterynaryjnych lub innych produktów leczniczych podawanych zwierzętom oraz dat ich podawania i okresów karencji; 4) wyników analiz próbek pobranych z roślin lub od zwierząt lub innych próbek pobranych dla celów diagnostycznych, istotnych ze względu na zdrowie ludzi; 5) stosowania środków ochrony roślin i produktów biobójczych.	lub produktów pochodzenia zwierzęcego.			
	6.2 Stwierdzono, że rolnik nie posiada dokumentacji dotyczącej rodzaju i pochodzenia paszy podawanej zwierzętom.	3 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt
	6.3 Stwierdzono, że rolnik nie posiada dokumentacji (ewidencji) leczenia zwierząt.	3 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt
	6.4 Stwierdzono, że rolnik nie posiada dokumentacji dotyczącej wyników analiz próbek pobranych z roślin lub od zwierząt lub innych próbek pobranych dla celów diagnostycznych, istotnych ze względu na zdrowie ludzi.	3 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt
	6.5 Stwierdzono, że rolnik nie posiada dokumentacji dotyczącej stosowania środków ochrony roślin.	3 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt

	6.6 Stwierdzono, że rolnik nie posiada dokumentacji dotyczącej stosowania produktów biobójczych.	3 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt
Rolnik nie przestrzega obowiązku podejmowania odpowiednich czynności zaradczych określonych w zaleceniach pokontrolnych wynikających z przeprowadzonych kontroli urzędowych.	7. Stwierdzono, że rolnik nie podjął czynności zaradczych określonych w zaleceniach pokontrolnych, wynikających z przeprowadzonych kontroli urzędowych.	3 pkt 5 pkt	3 pkt 5 pkt	3 pkt 5 pkt
Rolnik nie przestrzega obowiązku zapewnienia, aby surowe mleko lub siara pochodziły od zwierząt, które spełniają wymagania określone w sekcji IX rozdziale 1 części I pkt 1 lit. b–e oraz pkt 2 załącznika III do rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 55, z późn. zm.);	8.1 Stwierdzono, że surowe mleko lub siara, które rolnik wprowadza na rynek z przeznaczeniem do spożycia przez ludzi, pochodzą od zwierząt, które są w złym stanie zdrowia, wykazują objawy choroby mogącej powodować zakażenie mleka lub siary, a zwłaszcza cierpią na infekcję układu rozrodczego z wydzielinami, zapalenie jelit z biegunką i gorączką lub rozpoznawalny stan zapalny wymion.	3 pkt 5 pkt	3 pkt 5 pkt	3 pkt 5 pkt

<p>Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 14, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 853/2004”, z uwzględnieniem odstępstw i zakazów, o których mowa w sekcji IX rozdziale 1 części I pkt 3 i 4 załącznika III do tego rozporządzenia.</p>	<p>8.2 Stwierdzono, że surowe mleko lub siara, które rolnik wprowadza na rynek z przeznaczeniem do spożycia przez ludzi, pochodzą od zwierząt, które mają rany wymion mogące wpłynąć na mleko lub siarę.</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>
	<p>8.3 Stwierdzono, że surowe mleko lub siara, które rolnik wprowadza na rynek z przeznaczeniem do spożycia przez ludzi, pochodzą od zwierząt, którym podawano niedozwolone substancje lub produkty, lub które były poddane nielegalnemu leczeniu w rozumieniu dyrektywy Rady 96/23/WE z dnia 29 kwietnia 1996 r. w sprawie środków monitorowania niektórych substancji i ich pozostałości u żywych zwierząt i w produktach pochodzenia zwierzęcego oraz uchylającej dyrektywy 85/358/EWG i 86/469/EWG oraz decyzje</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>

	89/187/EWG i 91/664/EWG (Dz. Urz. WE L 125 z 23.05.1996, str. 10, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 19, str. 71, z późn. zm.).			
	8.4 Stwierdzono, że surowe mleko lub siara, które rolnik wprowadza na rynek z przeznaczeniem do spożycia przez ludzi, pochodzą od zwierząt, którym podawano dozwolone substancje lub produkty, a nie zostały zachowane okresy karencji określone dla tych substancji lub produktów.	5 pkt	5 pkt	5 pkt
	8.5 Stwierdzono, że surowe mleko lub siara, które rolnik wprowadza na rynek z przeznaczeniem do spożycia przez ludzi, pochodzą od bydła, które nie należy do stada wolnego lub urzędowo wolnego od brucelozy, a rolnik nie posiada decyzji powiatowego lekarza weterynarii w sprawie udzielenia	5 pkt	5 pkt	5 pkt

	<p>zgody na używanie mleka surowego pochodzącego od bydła – w przypadku, o którym mowa w sekcji IX rozdziale 1 części I pkt 3 lit. a załącznika III do rozporządzenia nr 853/2004.</p>			
	<p>8.6 Stwierdzono, że surowe mleko lub siara, które rolnik wprowadza na rynek z przeznaczeniem do spożycia przez ludzi, pochodzą od owiec lub kóz, które są utrzymywane w gospodarstwie, które nie zostało uznane za wolne lub urzędowo wolne od brucelozy, a rolnik nie posiada decyzji powiatowego lekarza weterynarii w sprawie udzielenia zgody na używanie mleka surowego pochodzącego od owiec lub kóz – w przypadku, o którym mowa w sekcji IX rozdziale 1 część I pkt 3 lit. b załącznika III do rozporządzenia</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>

	nr 853/2004.			
	8.7 Stwierdzono, że surowe mleko lub siara, które rolnik wprowadza na rynek z przeznaczeniem do spożycia przez ludzi, pochodzą od samic innych gatunków zwierząt wrażliwych na brucelozę, a rolnik nie posiada decyzji powiatowego lekarza weterynarii w sprawie udzielenia zgody na używanie mleka surowego pochodzącego od takich zwierząt – w przypadku, o którym mowa w sekcji IX rozdziale 1 części I pkt 3 lit. c załącznika III do rozporządzenia nr 853/2004.	5 pkt	5 pkt	5 pkt

	<p>8.8 Stwierdzono, że surowe mleko lub siara, które rolnik wprowadza na rynek z przeznaczeniem do spożycia przez ludzi, pochodzą od bydła, które nie należy do stada urzędowo wolnego od gruźlicy, a rolnik nie posiada decyzji powiatowego lekarza weterynarii w sprawie udzielenia zgody na używanie mleka surowego pochodzącego od bydła – w przypadku, o którym mowa w sekcji IX rozdziale 1 części I pkt 3 lit. a załącznika III do rozporządzenia nr 853/2004.</p>	5 pkt	5 pkt	5 pkt
	<p>8.9 Stwierdzono, że surowe mleko lub siara, które rolnik wprowadza na rynek z przeznaczeniem do spożycia przez ludzi, pochodzą od samic innych gatunków zwierząt wrażliwych na gruźlicę, a rolnik nie posiada decyzji powiatowego lekarza</p>	5 pkt	5 pkt	5 pkt

	<p>weterynarii w sprawie udzielenia zgody na używanie mleka surowego pochodzącego od takich zwierząt – w przypadku, o którym mowa w sekcji IX rozdziale 1 części I pkt 3 lit. c załącznika III do rozporządzenia nr 853/2004.</p>			
	<p>8.10 Stwierdzono, że rolnik, który wprowadza na rynek surowe mleko lub siarę z przeznaczeniem do spożycia przez ludzi, utrzymuje krowy razem z kozami i kozy te nie są kontrolowane i badane na obecność gruźlicy.</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>
<p>Rolnik nie przestrzega obowiązku odizolowania zwierząt zakażonych lub podejrzanych o zakażenie którąkolwiek z chorób, o których mowa w sekcji IX rozdziale 1 części I pkt 1 i 2 załącznika III do rozporządzenia nr 853/2004, w celu uniknięcia negatywnego wpływu na surowe</p>	<p>9. Stwierdzono, że rolnik nie odizolował zwierząt zarażonych lub podejrzanych o zakażenie brucelozą lub gruźlicą, lub innymi chorobami, o których mowa w sekcji IX rozdziale 1 części I pkt 1 i 2 załącznika III do rozporządzenia nr 853/2004, lub</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>

mleko lub siarę pozyskiwane od zwierząt zdrowych.	odizolował te zwierzęta w sposób nieskuteczny.			
<p>Rolnik nie przestrzega w gospodarstwie produkującym surowe mleko lub siarę z przeznaczeniem do wprowadzenia na rynek warunków, które dotyczą:</p> <p>1) pomieszczeń i wyposażenia, o których mowa w sekcji IX rozdziale 1 części II pkt A załącznika III do rozporządzenia nr 853/2004,</p> <p>2) higieny podczas udoju, przechowywania i transportu, o których mowa w sekcji IX rozdziale I części II pkt B ppkt 1 lit. a i d oraz ppkt 2 i 4 załącznika III do rozporządzenia nr 853/2004.</p>	10.1 Stwierdzono, że urządzenia do dojenja lub pomieszczenia, w których mleko i siara są przechowywane, przenoszone bądź schładzane, są położone lub skonstruowane w taki sposób, że powodują ryzyko zakażenia mleka i siary.	1 pkt 3 pkt	3 pkt 5 pkt	3 pkt 5 pkt
	10.2 Stwierdzono, że pomieszczenia służące do przechowywania mleka lub siary nie są chronione przed szkodnikami.	1 pkt 3 pkt	1 pkt 3 pkt	1 pkt 3 pkt
	10.3 Stwierdzono, że pomieszczenia służące do przechowywania mleka lub siary nie są oddzielone od pomieszczeń, w których są utrzymywane zwierzęta.	1 pkt 3 pkt	3 pkt	1 pkt 3 pkt

	<p>10.4 Stwierdzono, że pomieszczenia służące do przechowywania mleka lub siary nie są wyposażone w odpowiedni sprzęt chłodniczy, jeżeli jest to konieczne, z zastrzeżeniem odstępstw, o których mowa w sekcji IX rozdziale 1 części II pkt B ppkt 4 załącznika III do rozporządzenia nr 853/2004.</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>
	<p>10.5 Stwierdzono, że powierzchnie sprzętu, które wchodzi w kontakt z mlekiem lub siarą (np. powierzchnie przyrządów, pojemników, zbiorników, przeznaczonych do dojenia, zbierania lub transportu), nie są łatwe do czyszczenia i dezynfekcji lub nie są utrzymywane w dobrym stanie.</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>
	<p>10.6 Stwierdzono, że powierzchnie sprzętu, które wchodzi w kontakt z mlekiem lub siarą nie są właściwie myte i dezynfekowane.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt</p>

	10.7 Stwierdzono, że przed rozpoczęciem dojenia strzyki, wymię oraz przylegające części nie były czyste.	3 pkt	3 pkt	3 pkt
	10.8 Stwierdzono brak identyfikacji zwierząt poddanych leczeniu, w przypadku których występuje prawdopodobieństwo przeniesienia pozostałości zastosowanych produktów leczniczych weterynaryjnych do mleka lub siary.	3 pkt 5 pkt	5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt
	10.9 Stwierdzono, że mleko lub siara pozyskane od zwierząt poddanych leczeniu zostały przeznaczone do spożycia przez ludzi przed końcem zalecanego okresu karencji określonego dla zastosowanego produktu leczniczego weterynaryjnego.	5 pkt	5 pkt	5 pkt

	<p>10.10 Stwierdzono, że mleko lub siara bezpośrednio po udoju nie były przechowywane w czystym miejscu, zaplanowanym i wyposażonym w taki sposób, aby uniknąć zakażenia.</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>
	<p>10.11 Stwierdzono, że mleko nie było natychmiast schłodzone do temperatury nieprzekraczającej 8°C (w przypadku codziennego odbioru mleka) lub nieprzekraczającej 6°C (jeżeli odbiór nie odbywa się codziennie), a nie miało zastosowania odstępstwo, o którym mowa w sekcji IX rozdziale I części II pkt B ppkt 4 załącznika III do rozporządzenia nr 853/2004.</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>
	<p>10.12 Stwierdzono, że siara nie była przechowywana osobno i w przypadku codziennego odbioru nie była natychmiast schłodzona do temperatury nieprzekraczającej 8°C</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>

	lub, jeżeli odbiór nie odbywa się codziennie, siara nie była natychmiast schłodzona do temperatury nieprzekraczającej 6°C lub zamrożona, a nie miało zastosowania odstępstwo, o którym mowa w sekcji IX rozdziale I części II pkt B ppkt 4 załącznika III do rozporządzenia nr 853/2004.			
Rolnik produkujący jaja nie przestrzega obowiązku przechowywania ich, do czasu sprzedaży, tak aby były: 1) czyste, suche i wolne od obcych zapachów; 2) skutecznie zabezpieczone przed wstrząsami i bezpośrednim działaniem promieni słonecznych.	11. Stwierdzono, że jaja są brudne, z obcym zapachem, nie są suche lub nie są zabezpieczone przed wstrząsami i bezpośrednim działaniem promieni słonecznych.	3 pkt 5 pkt	3 pkt	3 pkt 5 pkt
Rolnik będący podmiotem działającym na rynku pasz nie przestrzega obowiązku: 1) przechowywania i przewożenia odpadów oraz substancji niebezpiecznych oddzielnie i bezpiecznie, w sposób zapobiegający	12.1 Stwierdzono przechowywanie i przewożenie substancji niebezpiecznych i odpadów w sposób niezapobiegający niebezpieczeństwu zanieczyszczenia pasz.	3 pkt 5 pkt	5 pkt	5 pkt

<p>niebezpieczeństwu zanieczyszczenia pasz; 2) uwzględniania wyników stosownych analiz próbek produktów pierwotnych lub innych próbek istotnych dla bezpieczeństwa pasz.</p>	<p>12.2 Stwierdzono nieuwzględnienie wyników stosownych analiz próbek produktów pierwotnych lub innych próbek istotnych dla bezpieczeństwa pasz.</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>
<p>Rolnik nie przestrzega obowiązku przechowywania oraz dystrybuowania w gospodarstwie pasz zgodnie z wymaganiami, o których mowa w pkt 1 i 2 załącznika III do rozporządzenia (WE) nr 183/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 stycznia 2005 r. ustanawiającego wymagania dotyczące higieny pasz (Dz. Urz. UE L 35 z 08.02.2005, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 183/2005”.</p>	<p>13.1 Stwierdzono przechowywanie pasz razem z substancjami chemicznymi oraz innymi produktami nienadającymi się do spożycia przez zwierzęta.</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>
	<p>13.2 Stwierdzono, że miejsca przechowywania pasz oraz pojemniki są zawilgocone lub brudne.</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>
	<p>13.3 Stwierdzono, że pomimo konieczności w miejscach przechowywania pasz nie zostały wdrożone środki ochrony przed szkodnikami.</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>

	<p>13.4 Stwierdzono, że miejsca przechowywania pasz oraz pojemniki nie były regularnie czyszczone w celu uniknięcia niepożądanych zanieczyszczeń krzyżowych.</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>
	<p>13.5 Stwierdzono, że ziarno było przechowywane w sposób, który umożliwiał zwierzętom dostęp do niego.</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>
	<p>13.6 Stwierdzono przechowywanie pasz leczniczych oraz innych, przeznaczonych dla poszczególnych kategorii lub gatunków zwierząt, w sposób nieograniczający ryzyka podania ich zwierzętom, dla których nie są one przeznaczone.</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>
	<p>13.7 Stwierdzono przechowywanie pasz nieposiadających właściwości leczniczych razem z paszami leczniczymi, co powoduje ich zanieczyszczenie.</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>

	13.8 Stwierdzono, że system dystrybucji pasz w gospodarstwie powoduje możliwość zadawania zwierzętom pasz, które nie są dla nich przeznaczone.	1 pkt 3 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt
	13.9 Stwierdzono, że na skutek nieprawidłowego systemu dystrybucji i zadawania pasz w gospodarstwie wystąpiło ryzyko zanieczyszczenia paszy w wyniku kontaktu z zanieczyszczonymi strefami lub urządzeniami.	1 pkt 3 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt
	13.10 Stwierdzono, że pojazdy wykorzystywane do transportu paszy w gospodarstwie oraz urządzenia do zadawania pasz, w szczególności te, które stosowane są do przewozu i dystrybucji paszy leczniczej, nie są czyszczone regularnie.	1 pkt 3 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt

<p>Rolnik nie przestrzega obowiązku zaopatrywania się i stosowania pasz pochodzących wyłącznie z zakładów zarejestrowanych lub zatwierdzonych zgodnie z rozporządzeniem nr 183/2005.</p>	<p>14. Stwierdzono, że rolnik posiada pasze pochodzące z zakładów niezarejestrowanych lub niezatwierdzonych zgodnie z rozporządzeniem nr 183/2005.</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>
<p>Rolnik będący podmiotem działającym na rynku pasz nie przestrzega obowiązku prowadzenia w gospodarstwie dokumentacji dotyczącej:</p> <p>1) każdego przypadku zastosowania środków ochrony roślin oraz produktów biobójczych;</p> <p>2) stosowania nasion zmodyfikowanych genetycznie;</p> <p>3) źródła i ilości paszy w każdej partii przyjmowanej, a także przeznaczenia i ilości paszy w każdej partii wydawanej.</p>	<p>15.1 Stwierdzono, że rolnik nie prowadzi dokumentacji dotyczącej stosowania środków ochrony roślin oraz produktów biobójczych.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>
	<p>15.2 Stwierdzono, że rolnik nie prowadzi dokumentacji dotyczącej stosowania nasion zmodyfikowanych genetycznie.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>
	<p>15.3 Stwierdzono, że rolnik nie prowadzi dokumentacji dotyczącej źródła i ilości paszy w każdej partii przyjmowanej, a także przeznaczenia i ilości paszy w każdej partii wydawanej.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>

<p>Rolnik nie przestrzega:</p> <p>1) w środkach spożywczych pochodzenia zwierzęcego maksymalnych lub tymczasowych maksymalnych limitów pozostałości substancji farmakologicznie czynnych stosowanych w weterynaryjnych produktach leczniczych, określonych w tabeli 1 w załączniku do rozporządzenia Komisji (UE) nr 37/2010 z dnia 22 grudnia 2009 r. w sprawie substancji farmakologicznie czynnych i ich klasyfikacji w odniesieniu do maksymalnych limitów pozostałości w środkach spożywczych pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 15 z 20.01.2010, str. 1, z późn. zm.);</p> <p>2) zakazu stosowania substancji określonych w tabeli 2 załącznika, o którym mowa w pkt 1.</p>	<p>16. Na podstawie wyników badań w środkach spożywczych pochodzenia zwierzęcego stwierdzono przekroczenie maksymalnych lub tymczasowych maksymalnych limitów pozostałości substancji farmakologicznie czynnych stosowanych w weterynaryjnych produktach leczniczych lub stwierdzono obecność substancji niedozwolonych.</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>
---	--	--------------	--------------	--------------

<p>Rolnik nie przestrzega zakazów:</p> <p>1) wprowadzania do obrotu jako żywność lub pasza,</p> <p>2) podawania zwierzętom</p> <p>– produktów objętych załącznikiem I do rozporządzenia (WE) nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 lutego 2005 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości pestycydów w żywności i paszy pochodzenia</p>	<p>17.1 Na podstawie wyników badań żywności wprowadzanej do obrotu stwierdzono pozostałości pestycydów przekraczające największe dopuszczalne poziomy określone w załącznikach II i III do rozporządzenia nr 396/2005 albo wartości, o których mowa w art. 18 ust. 1 lit. b tego rozporządzenia.</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>
<p>roślinnego i zwierzęcego oraz na ich powierzchni, zmieniającego dyrektywę Rady 91/414/EWG (Dz. Urz. UE L 70 z 16.03.2005, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 396/2005”, jeżeli produkty te zawierają pozostałości pestycydów przekraczające największe dopuszczalne poziomy, o których mowa w załączniku II i III do tego rozporządzenia, albo wartości, o których mowa w art. 18 ust. 1 lit. b tego rozporządzenia.</p>	<p>17.2 Na podstawie wyników badań paszy wprowadzanej do obrotu lub podawanej zwierzętom stwierdzono pozostałości pestycydów przekraczające największe dopuszczalne poziomy określone w załącznikach II i III do rozporządzenia nr 396/2005 albo wartości, o których mowa w art. 18 ust. 1 lit. b tego rozporządzenia.</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>

<p>Rolnik nie przestrzega obowiązku zapewnienia identyfikowalności zwierząt hodowlanych, żywności, pasz oraz substancji przeznaczonych do dodania do pasz:</p> <p>1) dostarczonych rolnikowi, 2) które rolnik wprowadza na rynek – w szczególności nie posiada odpowiedniej dokumentacji.</p>	<p>18. Stwierdzono, że rolnik nie przestrzega obowiązku zapewnienia identyfikowalności zwierząt hodowlanych, żywności, pasz lub substancji przeznaczonych do dodania do pasz:</p> <p>1) dostarczonych rolnikowi, 2) które rolnik wprowadza na rynek – w szczególności nie posiada odpowiedniej dokumentacji.</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>
<p>Rolnik, w przypadku gdy uzna, że wyprodukowana przez niego żywność jest niezgodna z wymogami w zakresie bezpieczeństwa żywności, lub gdy podejrzewa, że nie spełnia ona tych wymogów, nie przestrzega obowiązku:</p> <p>1) natychmiastowego postępowania mającego na celu wycofanie z rynku tej żywności; 2) powiadomienia o tym fakcie właściwych władz; 3) współpracy z właściwą władzą;</p>	<p>19.1 Stwierdzono, że rolnik nie przeprowadził natychmiastowego postępowania mającego na celu wycofanie z rynku wyprodukowanej przez niego żywności, którą uznał za niezgodną z wymogami w zakresie bezpieczeństwa żywności lub w stosunku do której ma podejrzenia, że nie spełnia ona tych wymogów.</p> <p>19.2 Stwierdzono, że rolnik, który uznał, że wyprodukowana przez niego</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>

4) poinformowania konsumentów o przyczynach wycofania żywności i w razie konieczności odbioru od konsumentów produktów już im dostarczonych, jeżeli inne środki nie były wystarczające do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony zdrowia.	żywność jest niezgodna z wymogami w zakresie bezpieczeństwa żywności, lub podejrzewa, że nie spełnia ona tych wymogów, nie przestrzegając obowiązku powiadomienia o tym fakcie właściwych władz.	5 pkt	5 pkt	5 pkt
	19.3 Stwierdzono, że rolnik, który uznał, że wyprodukowana przez niego żywność jest niezgodna z wymogami w zakresie bezpieczeństwa żywności, lub podejrzewa, że nie spełnia ona tych wymogów, nie przestrzegając obowiązku współpracy z właściwą władzą.	5 pkt	5 pkt	5 pkt

	<p>19.4 Stwierdzono, że rolnik, który uznał, że wyprodukowana przez niego żywność jest niezgodna z wymogami w zakresie bezpieczeństwa żywności, lub podejrzewa, że nie spełnia ona tych wymogów, nie przestrzegał obowiązku poinformowania konsumentów o przyczynach wycofania żywności i w razie konieczności odbioru od konsumentów produktów już im dostarczonych, jeżeli inne środki nie były wystarczające do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony zdrowia.</p>	5 pkt	5 pkt	5 pkt
<p>Rolnik, w przypadku gdy uzna, że pasza przez niego wyprodukowana jest niezgodna z wymogami w zakresie bezpieczeństwa pasz, lub gdy podejrzewa, że nie spełnia ona tych wymogów, nie przestrzega obowiązku:</p> <p>1) natychmiastowego postępowania w celu wycofanie z rynku tej paszy;</p>	<p>20.1 Stwierdzono, że rolnik, który uznał, że wyprodukowana przez niego pasza jest niezgodna z wymogami w zakresie bezpieczeństwa pasz, lub podejrzewa, że nie spełnia ona tych wymogów, nie przeprowadził natychmiastowego postępowania</p>	5 pkt	5 pkt	5 pkt

<p>2) powiadomienia o tym fakcie właściwych władz;</p> <p>3) współpracy z właściwą władzą;</p> <p>4) poinformowania nabywcy paszy o przyczynach jej wycofania i w razie konieczności odbioru od niego produktów już dostarczonych, jeżeli inne środki nie są wystarczające do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony zdrowia.</p>	<p>w celu wycofania z rynku tej paszy.</p>			
	<p>20.2 Stwierdzono, że rolnik, który uznał, że wyprodukowana przez niego pasza jest niezgodna z wymogami w zakresie bezpieczeństwa pasz, lub podejrzewa, że nie spełnia ona tych wymogów, nie przestrzegął obowiązku powiadomienia o tym fakcie właściwych władz.</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>
	<p>20.3 Stwierdzono, że rolnik, który uznał, że wyprodukowana przez niego pasza jest niezgodna z wymogami w zakresie bezpieczeństwa pasz, lub podejrzewa, że nie spełnia ona tych wymogów, nie przestrzegął obowiązku współpracy z właściwą władzą.</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>
	<p>20.4 Stwierdzono, że rolnik, który uznał, że wyprodukowana przez niego pasza jest niezgodna z wymogami w zakresie bezpieczeństwa pasz, lub podejrzewa, że nie spełnia ona tych</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>

	wymogów, nie przestrzegał obowiązku poinformowania nabywcy paszy o przyczynach jej wycofania i w razie konieczności odbioru od niego produktów już dostarczonych, jeżeli inne środki nie były wystarczające do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony zdrowia.			
--	---	--	--	--

¹⁾Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium zasięgu w odniesieniu do naruszenia nr 1–20.4:

- 1) 1 pkt – ograniczony do gospodarstwa rolnego;
- 2) 3 pkt – ograniczony do gospodarstwa rolnego, jednakże mogący wykraczać poza to gospodarstwo;
- 3) 5 pkt – wykraczający poza gospodarstwo rolne.

²⁾Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium dotkliwości w odniesieniu do naruszenia nr:

- 1) 1:
  - a) 3 pkt – w gospodarstwie rolnym stwierdzono posiadanie żywności, która jest szkodliwa dla zdrowia lub nie nadaje się do spożycia przez ludzi,
  - b) 5 pkt – stwierdzono wprowadzenie na rynek żywności, która jest szkodliwa dla zdrowia lub nie nadaje się do spożycia przez ludzi, z wyłączeniem posiadania żywności, o którym mowa w lit. a;
- 2) 2.1:
  - a) 3 pkt – w gospodarstwie rolnym stwierdzono posiadanie paszy niebezpiecznej dla zwierząt,

- b) 5 pkt – stwierdzono wprowadzenie na rynek paszy niebezpiecznej dla zwierząt, z wyłączeniem posiadania paszy, o którym mowa w lit. a;
- 3) 2.2:
  - a) 3 pkt – stosowanie paszy spowodowało zagrożenia dla zwierząt,
  - b) 5 pkt – stosowanie paszy doprowadziło do zatrucia lub śmierci zwierzęcia;
- 4) 3.1, 10.3, 10.4, 10.6, 10.7, 10.11–11 oraz 13.1–13.7 – 3 pkt – w każdym stwierdzonym przypadku;
- 5) 3.2:
  - a) 3 pkt – zanieczyszczenie odpadami innymi niż niebezpieczne,
  - b) 5 pkt – zanieczyszczenie odpadami lub substancjami niebezpiecznymi;
- 6) 4.1:
  - a) 3 pkt – rolnik nie zapobiegał występowaniu choroby zakaźnej przez niezastosowanie odpowiednich zabezpieczeń, takich jak maty dezynfekcyjne, oraz nie zastosował się do decyzji powiatowego lekarza weterynarii,
  - b) 5 pkt – rolnik nie powiadomił właściwych organów o podejrzeniu wystąpienia choroby zakaźnej przenoszonej na ludzi wraz z żywnością;
- 7) 4.2:
  - a) 3 pkt – nie doszło do wystąpienia choroby zakaźnej przenoszonej na ludzi wraz z żywnością,
  - b) 5 pkt – doszło do wystąpienia choroby zakaźnej przenoszonej na ludzi wraz z żywnością;
- 8) 5.1:
  - a) 3 pkt – niewidoczny negatywny efekt dla zdrowia zwierząt lub ludzi, lecz potencjalnie możliwy w nieokreślonym czasie,
  - b) 5 pkt – widoczny negatywny efekt dla zdrowia zwierząt lub ludzi, stanowiący zagrożenie dla zdrowia zwierząt lub ludzi;
- 9) 5.2:

- a) 3 pkt – zastosowanie produktów leczniczych weterynaryjnych niezgodnie z zaleceniami lekarza weterynarii mogło spowodować zagrożenie dla zdrowia lub życia zwierząt,
  - b) 5 pkt – zastosowanie produktów leczniczych weterynaryjnych niezgodnie z zaleceniami lekarza weterynarii mogło spowodować zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi;
- 10) 5.3:
- a) 3 pkt – zastosowano środki ochrony roślin na uprawy nieprzeznaczone do spożycia przez ludzi i zwierzęta,
  - b) 5 pkt – zastosowano środki ochrony roślin na uprawy przeznaczone do spożycia przez ludzi lub zwierzęta;
- 11) 5.4:
- a) 3 pkt – zastosowano produkty biobójcze niezgodnie z oznakowaniem lub etykietą, ale w sposób niezagrożający zdrowiu ludzi i zwierząt,
  - b) 5 pkt – zastosowano produkty biobójcze niezgodnie z oznakowaniem lub etykietą w sposób zagrażający zdrowiu ludzi lub zwierząt;
- 12) 6.1–6.6 i 15.1–15.3:
- a) 3 pkt – dokumentacja niekompletna,
  - b) 5 pkt – brak dokumentacji;
- 13) 7:
- a) 3 pkt – niewykonanie zaleceń pokontrolnych nie spowodowało zagrożenia dla zdrowia ludzi lub zwierząt,
  - b) 5 pkt – niewykonanie zaleceń pokontrolnych spowodowało zagrożenie dla zdrowia ludzi lub zwierząt;
- 14) 8.1:
- a) 3 pkt – stwierdzono, że zwierzęta są ogólnie w złym stanie zdrowia, ale bez wyraźnych objawów choroby mogącej powodować zakażenie mleka lub siary,
  - b) 5 pkt – stwierdzono objawy choroby mogącej powodować zakażenie mleka lub siary;

15) 8.2:

- a) 3 pkt – stwierdzono, że rany są świeże,
- b) 5 pkt – stwierdzono, że rany istnieją od dłuższego czasu, są zanieczyszczone lub zaropiałe;

16) 8.3–9, 10.8, 10.9, 12.1, 12.2, 14, 16–17.2 i 19.1–20.4 – 5 pkt – w każdym stwierdzonym przypadku;

17) 10.1:

- a) 3 pkt – położenie lub konstrukcja urządzeń do dojenia lub pomieszczeń, w których mleko lub siara są przechowywane, przenoszone bądź schładzane, mogły spowodować zakażenie mleka lub siary,
- b) 5 pkt – położenie lub konstrukcja urządzeń do dojenia lub pomieszczeń, w których mleko lub siara są przechowywane, przenoszone bądź schładzane, spowodowały zakażenie mleka lub siary;

18) 10.2:

- a) 1 pkt – stwierdzono brak zabezpieczeń przed szkodnikami,
- b) 3 pkt – stwierdzono szkodniki lub ich odchody;

19) 10.5:

- a) 3 pkt – stwierdzono, że powierzchnie sprzętu, które wchodzi w kontakt z mlekiem lub siarą, są w złym stanie sanitarnym i technicznym,
- b) 5 pkt – stwierdzono, że powierzchnie sprzętu, które wchodzi w kontakt z mlekiem lub siarą, zostały wykonane z materiałów lub wyrobów nieprzeznaczonych do kontaktu z żywnością;

20) 10.10:

- a) 3 pkt – mleko lub siara były przechowywane w niehigienicznych warunkach, w nieprawidłowo zaplanowanych i wyposażonych pomieszczeniach, co mogło doprowadzić do zakażenia mleka lub siary,

- b) 5 pkt – mleko lub siara były przechowywane w niehigienicznych warunkach, nieprawidłowo zaplanowanych i wyposażonych pomieszczeniach, co doprowadziło do zakażenia mleka lub siary;

21) 13.8:

- a) 1 pkt – stwierdzona nieprawidłowość systemu dystrybucji nie spowodowała zagrożenia dla zdrowia i życia zwierząt,
- b) 3 pkt – stwierdzona nieprawidłowość systemu dystrybucji spowodowała zagrożenie dla zdrowia lub życia zwierząt,
- c) 5 pkt – stwierdzona nieprawidłowość systemu dystrybucji spowodowała zagrożenie dla zdrowia ludzi;

22) 13.9:

- a) 3 pkt – stwierdzone zanieczyszczenie pasz nie spowodowało zagrożenia dla zdrowia zwierząt,
- b) 5 pkt – stwierdzone zanieczyszczenie pasz spowodowało zagrożenia dla zdrowia zwierząt;

23) 13.10:

- a) 3 pkt – stwierdzona niezgodność nie spowodowała zagrożenia dla zdrowia zwierząt,
- b) 5 pkt – stwierdzona niezgodność spowodowała zagrożenie dla zdrowia zwierząt;

24) 18:

- a) 3 pkt – częściowa możliwość identyfikacji zwierząt hodowlanych, żywności, pasz lub substancji przeznaczonych do dodania do pasz lub niekompletna dokumentacja,
- b) 5 pkt – brak możliwości identyfikacji zwierząt hodowlanych, żywności, pasz lub substancji przeznaczonych do dodania do pasz lub brak dokumentacji.

³⁾ Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium trwałości w odniesieniu do naruszenia nr 1–20.4:

- 1) 1 pkt – odwracalna krótkotrwała, bez konieczności podejmowania działań naprawczych lub podejmowane działania naprawcze nie wymagają dużych nakładów pracy;
- 2) 3 pkt – odwracalna długotrwała, a wymagane działania naprawcze wiążą się ze znacznymi nakładami pracy;

3) 5 pkt – nieodwracalna.

Tabela VII

NIEZGODNOŚĆ z wymogami wynikającymi z SMR nr 6, o którym mowa w załączniku III do rozporządzenia nr 2021/2115	RODZAJ NARUSZENIA	ZASIĘG1)	DOTKLIWOŚĆ2)	TRWAŁOŚĆ3)
1	2	3	4	5
<p>Nie przestrzega się zakazu podawania zwierzętom gospodarskim, zwierzętom dzikim utrzymywanym przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie oraz zwierzętom akwakultury substancji, o których mowa w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539 oraz z 2015 r. poz. 266 i 470), z uwzględnieniem odstępstw, o których mowa w art. 65 ust. 1 pkt 2 i art. 68 ust. 1 tej ustawy.</p>	<p>1. Stwierdzono, że zwierzętom gospodarskim, zwierzętom dzikim utrzymywanym przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie lub zwierzętom akwakultury zostały podane substancje, o których mowa w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>

<p>Nie przestrzega się zakazu utrzymywania w gospodarstwie zwierząt akwakultury, w których organizmie znajdują się lub u których wykryto substancje, o których mowa w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, z wyłączeniem przypadków, w których stwierdzono, że substancje te podawano zgodnie z art. 65 i art. 67 tej ustawy.</p>	<p>2. Stwierdzono utrzymywanie w gospodarstwie zwierząt akwakultury, w których organizmie znajdują się lub u których wykryto substancje, o których mowa w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>
<p>Nie przestrzega się zakazu umieszczania na rynku lub uboju zwierząt gospodarskich lub zwierząt dzikich utrzymywanych przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie, w których organizmach znajdują się lub u których wykryto substancje, o których mowa w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, z wyłączeniem przypadków, w których stwierdzono, że substancje te podano zgodnie</p>	<p>3. Stwierdzono umieszczanie na rynku lub ubój zwierząt gospodarskich lub zwierząt dzikich utrzymywanych przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie, w których organizmach znajdują się lub u których wykryto substancje, o których mowa w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>

z art. 65 i art. 67 oraz w przypadku przewidzianym w art. 71 ust. 2 tej ustawy.				
Nie przestrzega się zakazu umieszczania na rynku i przetwarzania mięsa zwierząt gospodarskich, zwierząt dzikich utrzymywanych przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie i zwierząt akwakultury, w których organizmach znajdują się lub u których wykryto substancje, o których mowa w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, z wyłączeniem przypadków, w których stwierdzono, że substancje te podawano zgodnie z art. 65 i art. 67 tej ustawy.	4. Stwierdzono umieszczenie na rynku i przetwarzanie mięsa zwierząt gospodarskich, zwierząt dzikich utrzymywanych przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie i zwierząt akwakultury, w których organizmach znajdują się lub u których wykryto substancje, o których mowa w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.	3 pkt 5 pkt	5 pkt	3 pkt 5 pkt
Rolnik nie przechowuje dokumentacji (ewidencji) leczenia zwierząt przez 5 lat od daty dokonania w niej ostatniego wpisu.	5. Stwierdzono niekompletność lub brak dokumentacji (ewidencji) leczenia zwierząt.	3 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt
Nie przestrzega się zakazu posiadania i przechowywania w gospodarstwie	6. Stwierdzono posiadanie i przechowywanie w gospodarstwie	3 pkt		1 pkt

<p>produktów leczniczych weterynaryjnych zawierających:</p> <p>1) substancje o działaniu beta-agonistycznym, które mogą być stosowane w celu przyspieszenia porodu;</p> <p>2) oestradiol 17β lub jego pochodne estropodobne.</p>	<p>produktów leczniczych weterynaryjnych zawierających:</p> <p>1) substancje o działaniu beta-agonistycznym, które mogą być stosowane w celu przyspieszenia porodu;</p> <p>2) oestradiol 17β lub jego pochodne estropodobne.</p>		5 pkt	
<p>Nie przestrzega się zakazu podawania w postaci zastrzyków substancji, o których mowa w art. 65 ust. 1 pkt 2 lit. b ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, zwierzętom hodowlanym wyłącznie ze zwierzętami reprodukcyjnymi, które nie będą dalej wykorzystywane do celów rozplodowych.</p>	<p>7. Stwierdzono podanie w postaci zastrzyków substancji, o których mowa w art. 65 ust. 1 pkt 2 lit. b ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, zwierzętom hodowlanym wyłącznie ze zwierzętami reprodukcyjnymi, które nie będą dalej wykorzystywane do celów rozplodowych.</p>	3 pkt	3 pkt	5 pkt

<p>Rolnik poddał zabiegowi mającemu na celu zmianę płci ryby powyżej 3. miesiąca życia lub przy użyciu środków innych niż produkty lecznicze weterynaryjne o działaniu androgennym, których umieszczanie na rynku jest dopuszczone na podstawie przepisów Prawa farmaceutycznego.</p>	<p>8. Stwierdzono poddanie zabiegowi mającemu na celu zmianę płci ryb powyżej 3. miesiąca życia lub przy użyciu środków innych niż produkty lecznicze weterynaryjne o działaniu androgennym, których umieszczanie na rynku jest dopuszczone na podstawie przepisów Prawa farmaceutycznego.</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt</p>	<p>5 pkt</p>
<p>Nie przestrzega się zakazu wykonywania czynności zootechnicznych na zwierzętach przeznaczonych do chowu lub hodowli, włącznie ze zwierzętami reprodukcyjnymi, które nie będą dalej wykorzystywane do celów rozplodowych.</p>	<p>9. Stwierdzono wykonywanie czynności zootechnicznych na zwierzętach przeznaczonych do chowu lub hodowli, włącznie ze zwierzętami reprodukcyjnymi, które nie będą dalej wykorzystywane do celów rozplodowych.</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>
<p>Nie przestrzega się zakazu umieszczania na rynku mięsa lub innych produktów pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego, pochodzących ze zwierząt lub od zwierząt,</p>	<p>10. Stwierdzono umieszczanie na rynku mięsa lub innych produktów pochodzenia zwierzęcego pochodzących ze zwierząt lub od zwierząt, którym były podawane substancje o działaniu estrogenym, androgennym lub</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>

którym były podawane substancje o działaniu estrogenym, androgennym lub gestagennym, jeżeli przed dokonaniem uboju zwierzęcia nie był przestrzegany okres karencji wymagany dla wydalania z jego organizmu produktów leczniczych weterynaryjnych.	gestagennym, jeżeli przed dokonaniem uboju zwierzęcia nie był przestrzegany okres karencji.			
---	---	--	--	--

¹⁾Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium zasięgu w odniesieniu do naruszenia nr 1–10:

- 1) 3 pkt – ograniczony do gospodarstwa rolnego;
- 2) 5 pkt – wykraczający poza gospodarstwo rolne.

²⁾Ocena stwierdzonej niezgodności według kryterium dotkliwości w odniesieniu do naruszenia nr:

- 1) 1:
  - a) 3 pkt – stwierdzono podanie zwierzętom gospodarskim, zwierzętom dzikim utrzymywanym przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie lub zwierzętom akwakultury substancji, o których mowa w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, ale nie spowodowało to zagrożenia dla zdrowia ludzi,
  - b) 5 pkt – stwierdzono podanie zwierzętom gospodarskim, zwierzętom dzikim utrzymywanym przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie lub zwierzętom akwakultury substancji, o których mowa w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, co spowodowało zagrożenie dla zdrowia ludzi;
- 2) 2–4, 6 i 10 – 5 pkt – w każdym stwierdzonym przypadku;
- 3) 5:
  - a) 3 pkt – niekompletna dokumentacja (ewidencja) leczenia zwierząt,

- b) 5 pkt – brak dokumentacji (ewidencji) leczenia zwierząt;
- 4) 7 i 8 – 3 pkt – w każdym stwierdzonym przypadku;
- 5) 9:
  - a) 3 pkt – przeprowadzono czynności zootechniczne na zwierzętach przeznaczonych do chowu lub hodowli, włącznie ze zwierzętami reprodukcyjnymi, które nie będą dalej wykorzystywane do celów rozplodowych, ale nie spowodowało to zagrożenia dla zdrowia ludzi,
  - b) 5 pkt – przeprowadzono czynności zootechniczne na zwierzętach przeznaczonych do chowu lub hodowli, włącznie ze zwierzętami reprodukcyjnymi, które nie będą dalej wykorzystywane do celów rozplodowych, co spowodowało zagrożenie dla zdrowia ludzi.

³⁾Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium trwałości w odniesieniu do naruszenia nr 1–10:

- 1) 1 pkt – odwracalna krótkotrwała lub możliwość identyfikowalności zwierząt lub żywności umieszczonych na rynku;
- 2) 3 pkt – odwracalna długotrwała oraz możliwość wycofania zwierząt lub żywności z obrotu;
- 3) 5 pkt – nieodwracalna lub brak możliwości wycofania zwierząt lub żywności z obrotu.

Tabela VIII

NIEZGODNOŚĆ z wymogami wynikającymi z SMR nr 7, o którym mowa w załączniku III do rozporządzenia nr 2021/2115	RODZAJ NARUSZENIA	ZASIĘG¹⁾	DOTKLIWOŚĆ²⁾	TRWAŁOŚĆ³⁾
1	2	3	4	5
Nie przestrzega się wymagań związanych z właściwym stosowaniem środków ochrony roślin, które obejmuje stosowanie zasad dobrej praktyki ochrony roślin oraz spełnianie	1.1 Stwierdzono zastosowanie środków ochrony roślin niedopuszczonych do obrotu.	3 pkt 5 pkt	5 pkt	5 pkt
	1.2 Stwierdzono stosowanie			1 pkt

warunków ustanowionych zgodnie z art. 31 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylającego dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 1, z późn. zm.) i podanych na etykietach.	środków ochrony roślin niezgodnie z etykietą lub w sposób zagrażający zdrowiu ludzi, zwierząt lub środowisku.	3 pkt 5 pkt	3 pkt 5 pkt	3 pkt 5 pkt
	1.3 Stwierdzono przechowywanie środków ochrony roślin niezgodnie z etykietą.	1 pkt 3 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt
	1.4 Stwierdzono niekompletność lub brak ewidencji zabiegów wykonywanych przy użyciu środków ochrony roślin.	3 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt
	1.5 Stwierdzono, że zabiegi przy użyciu środków ochrony roślin zostały wykonane przez osobę nieposiadającą aktualnego zaświadczenia o ukończeniu szkolenia w zakresie stosowania środków ochrony roślin, o którym mowa w art. 41 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. poz. 455, z późn.	1 pkt 3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt	1 pkt 3 pkt

	zm.2)), lub uprawnień uzyskanych na podstawie art. 64 ust. 4, 5, 7 i 8 tej ustawy.			
	1.6 Stwierdzono zastosowanie środków ochrony roślin za pomocą sprzętu niesprawnego technicznie.	3 pkt 5 pkt	5 pkt	3 pkt 5 pkt

¹⁾ Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium zasięgu w odniesieniu do naruszenia nr:

- 1) 1.1, 1.2 i 1.6:
  - a) 3 pkt – ograniczony do gospodarstwa rolnego,
  - b) 5 pkt – wykraczający poza gospodarstwo rolne;
- 2) 1.3 i 1.5:
  - a) 1 pkt – ograniczony do gospodarstwa rolnego,
  - b) 3 pkt – ograniczony do gospodarstwa rolnego, jednakże mogący mieć skutki dla obszaru sąsiadującego z tym gospodarstwem,
  - c) 5 pkt – wykraczający poza gospodarstwo rolne;
- 3) 1.4 – 3 pkt – w każdym stwierdzonym przypadku.

²⁾ Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium dotkliwości, w zależności od reakcji środowiska na naruszenie, w odniesieniu do naruszenia nr:

- 1) 1.1 – 5 pkt – zastosowano środki ochrony roślin niedopuszczone do obrotu;
- 2) 1.2:

---

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 822 i 827 oraz z 2015 r. poz. 39.

- a) 3 pkt – zastosowano środki ochrony roślin na uprawy nieprzeznaczone do spożycia przez ludzi lub zwierzęta,
  - b) 5 pkt – zastosowano środki ochrony roślin na uprawy przeznaczone do spożycia przez ludzi lub zwierzęta;
- 3) 1.3:
- a) 1 pkt – stwierdzono przechowywanie środków ochrony roślin niezgodne z etykietą, ale niestwarzające zagrożenia dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska,
  - b) 3 pkt – stwierdzono przechowywanie środków ochrony roślin niezgodne z etykietą i w sposób potencjalnie stwarzający zagrożenie zanieczyszczenia żywności lub paszy dla zwierząt,
  - c) 5 pkt – stwierdzono, że środki ochrony roślin są przechowywane w sposób stwarzający zagrożenie zanieczyszczenia żywności lub paszy dla zwierząt;
- 4) 1.4:
- a) 3 pkt – niekompletna ewidencja zabiegów wykonywanych przy użyciu środków ochrony roślin,
  - b) 5 pkt – brak ewidencji zabiegów wykonywanych przy użyciu środków ochrony roślin;
- 5) 1.5:
- a) 1 pkt – brak aktualnego zaświadczenia o ukończeniu szkolenia, o którym mowa w art. 41 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin, lub uprawnień uzyskanych na podstawie art. 64 ust. 4, 5, 7 i 8 tej ustawy, ale osoba wykonująca zabiegi w przeszłości była przeszkolona,
  - b) 3 pkt – brak zaświadczenia o ukończeniu szkolenia, o którym mowa w art. 41 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin, lub uprawnień uzyskanych na podstawie art. 64 ust. 4, 5, 7 i 8 tej ustawy;
  - 6) 1.6 – 5 pkt – zastosowano środki ochrony roślin sprzętem niesprawnym technicznie (brak aktualnego badania technicznego).
- ³⁾ Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium trwałości w odniesieniu do naruszenia nr 1.1–1.6:
- 1) 1 pkt – odwracalna krótkotrwała;

- 2) 3 pkt – odwracalna długotrwała;
- 3) 5 pkt – nieodwracalna.

Tabela IX

NIEZGODNOŚĆ z wymogami wynikającymi z SMR 8 załącznika III do rozporządzenia nr 2021/2115	RODZAJ NARUSZENIA	ZASIĘG¹⁾	DOTKLIWOŚĆ²⁾	TRWAŁOŚĆ³⁾
1	2	3	4	5
<p>Rolnik, który wykonuje zabieg z zastosowaniem środków ochrony roślin przeznaczonych dla użytkowników profesjonalnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> nie posiada zaświadczenia o ukończeniu szkolenia w zakresie stosowania środków ochrony roślin w Rzeczpospolitej Polskiej lub nie posiada zaświadczenia o ukończeniu szkolenia w zakresie doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin w Rzeczypospolitej Polskiej, lub nie posiada zaświadczenia o ukończeniu szkolenia w zakresie integrowanej produkcji rolnej, lub 	<p>Stwierdzono, że zabiegi przy użyciu środków ochrony roślin zostały wykonane przez rolnika nieposiadającego aktualnego zaświadczenia lub uprawnień.</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>

<p>nie ukończył, wcześniej niż przed upływem 5 lat , przed zastosowaniem tych środków, szkolenia wymaganego od użytkowników profesjonalnych w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w państwie będącym stroną umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, na podstawie przepisów obowiązujących w tym państwie, potwierdzonego dokumentem o ukończeniu tego szkolenia, lub nie przedstawił innego dokumentu wydanego na podstawie przepisów obowiązujących w tym państwie, potwierdzającego uzyskanie uprawnień do wykonywania zabiegów z zastosowaniem środków ochrony roślin przeznaczonych dla użytkowników profesjonalnych, lub nie posiada uprawnień uzyskanych na podstawie art. 64 ust 4,5,7 i 8 ustawy o środkach ochrony roślin.</p>				
--	--	--	--	--

<p>Nie przestrzega się zakazu wykonywania zabiegu z zastosowaniem środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu, który: użyty zgodnie z przeznaczeniem stwarza zagrożenia dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska lub nie jest sprawny technicznie i skalibrowany, tak aby zapewnić prawidłowe stosowanie środków ochrony roślin, lub nie został poddany wymaganym okresowym badaniom w celu potwierdzenia sprawności technicznej.</p>	<p>2. Stwierdzono wykonanie zabiegu z zastosowaniem środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu, który: użyty zgodnie z przeznaczeniem stwarza zagrożenia dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska lub nie jest sprawny technicznie i skalibrowany, tak aby zapewnić prawidłowe stosowanie środków ochrony roślin, lub nie został poddany wymaganym okresowym badaniom w celu potwierdzenia sprawności technicznej.</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>
<p>Rolnik, który nabył sprzęt do stosowania środków ochrony roślin, do czasu przeprowadzenia pierwszego badania potwierdzającego jego sprawność techniczną, nie posiada dowodów jego nabycia.</p>	<p>3. Stwierdzono brak dowodów nabycia sprzętu do stosowania środków ochrony roślin.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>

<p>Nie przestrzega się zakazu stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin na terenie parków narodowych i rezerwatów przyrody z wyłączeniem obszarów objętych ochroną krajobrazową w trakcie ich gospodarczego wykorzystania, o których mowa w art. 15 ust. 2 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody.</p>	<p>4. Stwierdzono stosowanie chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin na terenie parków narodowych i rezerwatów przyrody.</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>
<p>Nie przestrzega się wymagań obligatoryjnych wynikających z planów zadań ochronnych sporządzonych na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody albo planów ochrony sporządzonych na podstawie art. 29 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody w zakresie dotyczącym stosowania środków ochrony roślin.</p>	<p>5. Stwierdzono nieprzestrzeganie wymagań obligatoryjnych wynikających z planów zadań ochronnych sporządzonych na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody albo planów ochrony sporządzonych na podstawie art. 29 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody w zakresie dotyczącym stosowania środków ochrony roślin.</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>

<p>Nie przestrzega się wymagań dotyczących stosowania środków ochrony roślin, które zostały wskazane do realizacji na obszarach chronionych:</p> <p>jednolitych części wód powierzchniowych przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, na których ustanowiono strefy ochronne ujęć wody lub obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych, o których mowa w art. 120 ustawy Prawo wodne;</p> <p>obszarów przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie wskazanych w planach gospodarowania wodami.</p>	<p>6.1.Stwierdzono nieprzestrzeganie wymagań dotyczących stosowania środków ochrony roślin, które zostały wskazane do realizacji na obszarach chronionych jednolitych części wód powierzchniowych przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, na których ustanowiono strefy ochronne ujęć wody</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>
	<p>6.2.Stwierdzono nieprzestrzeganie wymagań dotyczących stosowania środków ochrony roślin, które zostały wskazane do realizacji na obszarach chronionych jednolitych części wód powierzchniowych przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, na których ustanowiono obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>

	6.3. Stwierdzono nieprzestrzeganie wymagań dotyczących stosowania środków ochrony roślin, które zostały wskazane do realizacji na obszarach chronionych obszarów przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków	1 pkt 3 pkt 5 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt
Nie przestrzega się obowiązku przechowywania środków ochrony roślin zgodnie z etykietą oraz w taki sposób, aby nie stwarzać zagrożenia dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska oraz zgodnie z wymogami, o których mowa w § 2 i § 6 rozporządzenia MRiRW w sprawie sposobu postępowania przy stosowaniu i przechowywaniu środków ochrony roślin (Dz.U. 2013 poz. 625).	7. Stwierdzono, przechowywanie środków ochrony roślin niezgodnie z etykietą oraz w sposób, stwarzający zagrożenie dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska oraz nie zgodnie z wymogami, o których mowa w § 2 i § 6 rozporządzenia MRiRW w sprawie sposobu postępowania przy stosowaniu i przechowywaniu środków ochrony roślin (Dz.U. 2013 poz. 625)	1 pkt 3 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt
Rolnik nie przestrzega obowiązku unieszkodliwiania środków ochrony roślin zgodnie z etykietą oraz w taki sposób, aby nie stwarzać zagrożenia dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska.	8. Stwierdzono, że rolnik nie unieszkodliwił środków ochrony roślin zgodnie z etykietą oraz w taki sposób, aby nie stwarzać zagrożenia dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska.	1 pkt 3 pkt 5 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt

<p>Rolnik nie przestrzega: obowiązku postępowania z opakowaniami po środkach ochrony roślin zgodnie z etykietą; zakazu ponownego użycia opakowań po środkach ochrony roślin.</p>	<p>9.1. Stwierdzono, że rolnik nie postępuje z opakowaniami po środkach ochrony roślin zgodnie z etykietą.</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>
	<p>9.2. Stwierdzono, że rolnik ponownie użył opakowanie po środkach ochrony roślin.</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>
<p>Rolnik, w trakcie przygotowywania środków ochrony roślin do zastosowania, nie przestrzega obowiązku sporządzenia cieczy użytkowej w taki sposób aby: 1) ograniczyć ryzyko skażenia wód powierzchniowych i podziemnych w rozumieniu Prawa wodnego oraz skażenia gruntu, w tym na skutek wycieku lub przesiąkania środków ochrony roślin w głąb profilu glebowego, 2) zachować odległość nie mniejszą niż 20 m od studni, ujęć wody oraz zbiorników i cieków wodnych</p>	<p>10.1 Stwierdzono, że rolnik w trakcie przygotowywania środków ochrony roślin do zastosowania doprowadził do skażenia wód powierzchniowych lub podziemnych w rozumieniu Prawa wodnego lub doszło do skażenia gruntu.</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>
	<p>10.2. Stwierdzono, że rolnik w trakcie przygotowywania środków ochrony roślin do zastosowania nie zachował odległości większej niż 20 m od studni lub ujęć wody lub zbiorników lub cieków wodnych.</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>

<p>Rolnik, któremu zostały resztki cieczy użytkowej po zabiegu z zastosowaniem środków ochrony roślin, nie spełnił obowiązku postępowania z nimi w traki sposób, aby:</p> <p>ograniczyć ryzyko skażenia wód powierzchniowych i podziemnych w rozumieniu przepisów Prawa wodnego oraz gruntu,</p> <p>resztki cieczy użytkowej po zabiegu z zastosowaniem środków ochrony roślin:</p> <p>a) zużyć po uprzednim rozcieńczeniu na powierzchni, na której przeprowadzono zabieg, w miejscu, w którym zastosowano środek ochrony roślin w mniejszej ilości, jeżeli jest to możliwe, lub</p> <p>b) unieszkodliwić z wykorzystaniem rozwiązań technicznych zapewniających biologiczną degradację substancji czynnych środków ochrony roślin, lub</p> <p>c) unieszkodliwić w sposób inny niż</p>	<p>11.1. Stwierdzono, że rolnik poprzez niewłaściwe postępowanie z resztkami cieczy użytkowej po zabiegu z zastosowaniem środków ochrony roślin doprowadził do skażenia wód powierzchniowych lub podziemnych w rozumieniu przepisów Prawa wodnego lub doszło do skażenia gruntu.</p>	<p>1 pkt</p> <p>3 pkt</p> <p>5 pkt</p>	<p>3 pkt</p> <p>5 pkt</p>	<p>1 pkt</p> <p>3 pkt</p> <p>5 pkt</p>
	<p>11.2. Stwierdzono, niewłaściwie postępowanie z resztkami cieczy użytkowej po zabiegu z zastosowaniem środków ochrony roślin:</p> <p>nie zużycie po uprzednim rozcieńczeniu na powierzchni, na której przeprowadzono zabieg, w miejscu, w którym zastosowano środek ochrony roślin w mniejszej ilości lub</p> <p>nie unieszkodliwienie z wykorzystaniem rozwiązań technicznych zapewniających biologiczną degradację substancji czynnych środków ochrony roślin, lub</p>	<p>1 pkt</p> <p>3 pkt</p> <p>5 pkt</p>	<p>3 pkt</p> <p>5 pkt</p>	<p>1 pkt</p> <p>3 pkt</p> <p>5 pkt</p>

<p>unieszkodliwienie z wykorzystaniem rozwiązań technicznych zapewniających biologiczną degradację substancji czynnych środków ochrony roślin, jeżeli jest on zgodny z przepisami o odpadach.</p>	<p>nie unieszkodliwienie w sposób inny niż unieszkodliwienie z wykorzystaniem rozwiązań technicznych zapewniających biologiczną degradację substancji czynnych środków ochrony roślin, jeżeli jest on zgodny z przepisami o odpadach.</p>			
<p>Rolnik podczas czyszczenia sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin nie spełnił obowiązku: ograniczenia ryzyka skażenia wód powierzchniowych i podziemnych w rozumieniu Prawa wodnego oraz skażenia gruntu, w tym na skutek wycieku lub przesiąkania środków ochrony roślin w głąb profilu glebowego</p>	<p>12.1. Stwierdzono, że rolnik podczas czyszczenia sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony doprowadził do skażenia wody powierzchniowej lub podziemnej w rozumieniu Prawa wodnego lub doprowadził do skażenia gruntu.</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>
<p>zachowania odległości nie mniejszej niż 30 m od studni, ujęć wody oraz zbiorników i cieków wodnych, chyba że czyszczenie odbywa się w myjni urządzeń ochrony roślin w rozumieniu przepisów w sprawie</p>	<p>12.2. Stwierdzono, że rolnik podczas czyszczenia sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony nie zachował odległości większej niż 30 m od studni lub ujęć wody lub zbiorników lub cieków wodnych. Za wyjątkiem</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>

warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie.	sytuacji w których czyszczenie odbywa się w myjni urządzeń ochrony roślin.			
---	--	--	--	--

¹⁾ Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium zasięgu, w zależności od procentowej wielkości powierzchni gospodarstwa rolnego, której dotyczy nieprawidłowość, w odniesieniu do naruszenia nr:

1) 1-12.2

- a) 1 pkt - ograniczony do gospodarstwa rolnego,
- b) 3 pkt - ograniczony do gospodarstwa rolnego, jednakże mogący mieć skutki dla obszaru sąsiadującego z tym gospodarstwem,
- c) 5 pkt - wykraczający poza gospodarstwo rolne;

²⁾Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium dotkliwości, w zależności od reakcji środowiska na naruszenie, w odniesieniu do naruszenia nr:

1) 1:

- a) 1 pkt – brak aktualnego zaświadczenia o ukończeniu szkolenia, o którym mowa w art. 41 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin, lub uprawnień uzyskanych na podstawie art. 64 ust. 4, 5, 7 i 8 tej ustawy, ale osoba wykonująca zabiegi w przeszłości była przeszkolona,
- b) 3 pkt – brak zaświadczenia o ukończeniu szkolenia, o którym mowa w art. 41 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin, lub uprawnień uzyskanych na podstawie art. 64 ust. 4, 5, 7 i 8 tej ustawy;

2) 2:

- a) 5 pkt – zastosowano środki ochrony roślin sprzętem niesprawnym technicznie lub sprzęt nie posiada aktualnego badania technicznego;

- 3) 3,
  - a) 3 pkt – dokumentacja niekompletna,
  - b) 5 pkt – brak dokumentacji;
- 4) 4,5, 6.1, 6.2, 6.3, 9.1, 9.2, 10.1, 10.2, 11.1, 11.2, 12.1, 12.2:
  - a) 3 pkt - niewidoczny negatywny efekt dla środowiska, lecz potencjalnie możliwe zagrożenie dla życia ludzi lub zwierząt,
  - b) 5 pkt - widoczny negatywny efekt dla środowiska prawdopodobne zagrożenie dla zdrowia ludzi lub zwierząt;
- 4) 7:
  - a) 1 pkt – stwierdzono przechowywanie środków ochrony roślin niezgodne z etykietą, lub nie zgodnie z wymogami, o których mowa w § 2 i § 6 rozporządzenia MRiRW w sprawie sposobu postępowania przy stosowaniu i przechowywaniu środków ochrony roślin (Dz.U. 2013 poz. 625), ale niestwarzające zagrożenia dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska,
  - b) 3 pkt – stwierdzono przechowywanie środków ochrony roślin niezgodne z etykietą lub nie zgodnie z wymogami, o których mowa w § 2 i § 6 rozporządzenia MRiRW w sprawie sposobu postępowania przy stosowaniu i przechowywaniu środków ochrony roślin (Dz.U. 2013 poz. 625) i w sposób potencjalnie stwarzający zagrożenie zanieczyszczenia żywności lub paszy dla zwierząt,
  - c) 5 pkt – stwierdzono, że środki ochrony roślin są przechowywane w sposób stwarzający zagrożenie zanieczyszczenia żywności lub paszy dla zwierząt;
- 5) 8:
  - a) 3 pkt – stwierdzono unieszkodliwienie środków ochrony roślin niezgodne z etykietą i w sposób potencjalnie stwarzający zagrożenie dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska,
  - b) 5 pkt – stwierdzono unieszkodliwienie środków ochrony roślin niezgodne z etykietą w sposób stwarzający zagrożenie dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska,

³⁾Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium trwałości w odniesieniu do naruszenia nr:

- 1) 1, 2, 4, 5, 6.1, 6.2, 6.3, 7, 8, 9.1, 9.2, 10.1, 10.2, 12.1, 12.2
- a) 1 pkt - odwracalna krótkotrwała (przywrócenie właściwego stanu nastąpi siłami natury);
- b) 3 pkt - odwracalna długotrwała (szkoda możliwa do naprawienia, lecz wymaga specjalistycznych zabiegów);
- c) 5 pkt - nieodwracalna (szkoda niemożliwa do naprawienia).
- 2) 3,
- a) 3 pkt – odwracalna krótkotrwała, bez konieczności podejmowania działań naprawczych, lub podejmowane działania naprawcze nie wymagają dużych nakładów pracy,
- b) 5 pkt – odwracalna długotrwała, a wymagana działania naprawcze wiążą się ze znacznymi nakładami pracy;

Tabela X

NIEZGODNOŚĆ z wymogami wynikającymi z SMR nr 9, o którym mowa w załączniku III do rozporządzenia nr 2021/2115	RODZAJ NARUSZENIA	ZASIĘG1)	DOTKLIWOŚĆ2)	TRWAŁOŚĆ3)
1	2	3	4	5
Rolnik utrzymuje cielęta powyżej 8. tygodnia życia w pojedynczych boksach, z wyjątkiem cieląt utrzymywanych z ich matkami w okresie ssania oraz przypadków, o których mowa w art. 12 ust. 4b ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie	1. Stwierdzono, że cielęta powyżej 8. tygodnia życia są utrzymywane w pojedynczych boksach.	3 pkt	3 pkt	1 pkt 3 pkt

<p>zwierząt (Dz. U. z 2013 r. poz. 856, z 2014 r. poz. 1794 oraz z 2015 r. poz. 266) oraz § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 56, poz. 344 i Nr 171, poz. 1157 oraz z 2011 r. Nr 282, poz. 1652).</p>				
<p>Rolnik nie zapewnia kopców, w których cielęta są utrzymywane pojedynczo, spełniających warunki, o których mowa w § 15 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla</p>	<p>2.1 Stwierdzono, że wymiary kopców, w których cielęta są utrzymywane pojedynczo, są mniejsze niż określone w § 15 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>

<p>których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>			
	<p>2.2 Stwierdzono, że ściany kopców, w których cielęta są utrzymywane pojedynczo, z wyłączeniem koca, w którym utrzymuje się chore cielęta, są wykonane w sposób uniemożliwiający cielętom kontakt wzrokowy i fizyczny.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>
<p>Rolnik nie zapewnia kopców, w których cielęta są utrzymywane grupowo, spełniających warunki, o których mowa w § 15 ust. 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>3. Stwierdzono, że powierzchnia koca, w którym cielęta są utrzymywane grupowo, jest mniejsza niż określona w § 15 ust. 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>

<p>Rolnik nie zapewnia pomieszczeń, w których są utrzymywane cielęta, wyposażenia tych pomieszczeń i sprzętu używanego przy utrzymywaniu cieląt wykonanych z materiałów nieszkodliwych dla ich zdrowia oraz nadających się do czyszczenia i odkażania.</p>	<p>4. Stwierdzono, że pomieszczenia, w których są utrzymywane cielęta, wyposażenie tych pomieszczeń i sprzęt używany przy utrzymywaniu cieląt nie są wykonane z materiałów nieszkodliwych dla ich zdrowia oraz nadających się do czyszczenia i odkażania.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>
<p>Rolnik nie zapewnia instalacji elektrycznej w pomieszczeniach, w których są utrzymywane cielęta, wykonanej w sposób określony w przepisach prawa budowlanego.</p>	<p>5. Stwierdzono, że instalacja elektryczna w pomieszczeniach, w których są utrzymywane cielęta, nie jest wykonana w sposób określony w przepisach prawa budowlanego.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>
<p>Rolnik nie zapewnia w pomieszczeniach, w których są utrzymywane cielęta, obiegu powietrza, stopnia zapylenia, temperatury, względnej wilgotności powietrza i stężenia gazów (CO₂; H₂S; NH₃) na poziomie nieszkodliwym dla cieląt.</p>	<p>6. Stwierdzono, na podstawie stanu zdrowia cieląt, że w pomieszczeniach, w których utrzymuje się te cielęta, obieg powietrza, stopień zapylenia, temperatura, względna wilgotność powietrza lub stężenie gazów (CO₂; H₂S; NH₃) są utrzymywane na poziomie szkodliwym dla cieląt.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>

<p>Rolnik nie sprawdza co najmniej raz dziennie wyposażenia pomieszczeń, w których są utrzymywane cielęta, i sprzętu używanego przy utrzymywaniu cieląt oraz nie usuwa niezwłocznie wykrytych usterek.</p>	<p>7. Stwierdzono, że wyposażenie pomieszczeń, w których są utrzymywane cielęta, i sprzęt używany przy utrzymywaniu cieląt nie są sprawdzane co najmniej raz dziennie, a wykryte usterki nie są niezwłocznie usuwane.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>
<p>Rolnik, który wyposażył pomieszczenia, w których są utrzymywane cielęta, w mechaniczny lub automatyczny system wentylacji, nie połączył tego systemu z systemem: 1) alarmowym sygnalizującym awarię systemu wentylacyjnego; 2) wentylacji awaryjnej lub system wentylacji został połączony z systemem alarmowym, który nie był testowany regularnie.</p>	<p>8. Stwierdzono w pomieszczeniach, w których są utrzymywane cielęta, że mechaniczny lub automatyczny system wentylacji nie został połączony z systemem: 1) alarmowym sygnalizującym awarię systemu wentylacyjnego; 2) wentylacji awaryjnej lub system wentylacji został połączony z systemem alarmowym, który nie był testowany regularnie.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>
<p>Rolnik nie zapewnia cielętom w pomieszczeniach, w których są</p>	<p>9. Stwierdzono, że w pomieszczeniach, w których są utrzymywane cielęta,</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>

utrzymywane, dostępu do światła naturalnego lub nie zapewnia oświetlenia tych pomieszczeń przystosowanym dla cieląt światłem sztucznym (co najmniej między godziną 900 a 1700).	cielęta te nie mają dostępu do światła naturalnego lub pomieszczenia te nie są oświetlone przystosowanym dla cieląt światłem sztucznym (co najmniej między godziną 900 a 1700).		5 pkt	5 pkt
Rolnik nie zapewnia wyposażenia pomieszczeń, w których są utrzymywane cielęta, w stałe lub przenośne oświetlenie sztuczne umożliwiające przeprowadzenie kontroli tych pomieszczeń i dogłębne umieszczone w nich cieląt o każdej porze.	10. Stwierdzono, że pomieszczenia, w których są utrzymywane cielęta, nie są wyposażone w stałe lub przenośne oświetlenie sztuczne umożliwiające przeprowadzenie kontroli tych pomieszczeń i dogłębne umieszczone w nich cieląt o każdej porze.	3 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt
Rolnik nie dogląda co najmniej: 1) raz dziennie cieląt utrzymywanych w systemie otwartym; 2) dwa razy dziennie cieląt utrzymywanych w pomieszczeniach.	11. Stwierdzono, że cielęta nie są dogłębne umieszczone w nich cieląt o każdej porze: 1) raz dziennie w przypadku cieląt utrzymywanych w systemie otwartym; 2) dwa razy dziennie w przypadku cieląt utrzymywanych w pomieszczeniach.	3 pkt	5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt
Rolnik:	12. Stwierdzono, że:			1 pkt

<p>1) nie otoczył opieką chorych lub rannych cieląt; 2) nie uzyskał niezwłocznie porady lekarza weterynarii dla każdego z cieląt, w przypadku gdy jego opieka nie przyniosła rezultatów; 3) nie odizolował, w razie potrzeby, chorych lub rannych cieląt lub 4) nie utrzymywał cieląt na ściółce, w przypadku gdy wymagał tego ich stan zdrowia.</p>	<p>1) chore lub ranne cielęta nie zostały otoczone opieką; 2) nie została uzyskana niezwłocznie porada lekarza weterynarii dla każdego z cieląt, w przypadku gdy opieka rolnika nie przyniosła rezultatów; 3) chore lub ranne cielęta nie zostały, w razie potrzeby, odizolowane lub 4) cielęta nie były utrzymywane na ściółce, w przypadku gdy wymagał tego ich stan zdrowia.</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>
<p>Rolnik nie utrzymuje cieląt w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania i leżenia.</p>	<p>13. Stwierdzono, że cielęta są utrzymywane w warunkach niezapewniających im swobody ruchu, a w szczególności możliwości kładzenia się, wstawania i leżenia.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>
<p>Rolnik utrzymuje cielęta na uwięzi, a w przypadku cieląt utrzymywanych grupowo – utrzymuje je na uwięzi</p>	<p>14. Stwierdzono, że cielęta są utrzymywane na uwięzi, a w przypadku cieląt utrzymywanych grupowo – są</p>	<p>3 pkt</p>	<p>5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>

poza porą karmienia lub w czasie jej trwania dłużej niż godzinę.	utrzymywane na uwięzi poza porą karmienia lub w czasie jej trwania dłużej niż godzinę.			
Rolnik, karmiąc cielęta na uwięzi utrzymywane grupowo, zastosował uprząż, pęta, stelaż, więzy lub inne urządzenia, które zmusiły cielę do przebywania w nienaturalnej pozycji, spowodowały zbędny ból, uszkodzenie ciała albo śmierć lub rolnik nie sprawdzał regularnie tych uwięzi tak, aby były wygodnie dopasowane.	15. Stwierdzono, że podczas karmienia na uwięzi cieląt utrzymywanych grupowo zastosowano uprząż, pęta, stelaż, więzy lub inne urządzenia, które zmusiły cielę do przebywania w nienaturalnej pozycji, spowodowały zbędny ból, uszkodzenie ciała albo śmierć lub nie sprawdzano regularnie tych uwięzi tak, aby były wygodnie dopasowane.	3 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt
Rolnik nie zapewnia czyszczenia i odkażania pomieszczeń, w których są utrzymywane cielęta, oraz czyszczenia i odkażania wyposażenia tych pomieszczeń oraz sprzętu używanego przy utrzymywaniu cieląt.	16. Stwierdzono, że pomieszczenia, w których są utrzymywane cielęta, wyposażenie tych pomieszczeń i sprzęt używany przy utrzymywaniu cieląt nie są czyszczone i odkażane.	3 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt
Rolnik nie zapewnia: 1) usuwania odchodów cieląt oraz	17.1 Stwierdzono, że odchody cieląt oraz niezjedzone resztki paszy nie są	3 pkt	1 pkt 3 pkt	1 pkt 3 pkt

<p>niejedzonych resztek paszy z pomieszczeń, w których są utrzymywane cielęta, tak często, aby uniknąć wydzielenia się nieprzyjemnych woni;</p>	<p>usuwane z pomieszczeń, w których są utrzymywane cielęta, tak często, aby uniknąć wydzielenia się nieprzyjemnych woni.</p>	<p>5 pkt</p>		
<p>nieprzyjemnych woni; 2) zabezpieczenia pomieszczeń, w których są utrzymywane cielęta, przed muchami i gryzoniami.</p>	<p>17.2 Stwierdzono, że pomieszczenia, w których są utrzymywane cielęta, nie są zabezpieczone przed muchami i gryzoniami.</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>
<p>Rolnik nie zapewnia w pomieszczeniach, w których są utrzymywane cielęta, podłogi twardej, równej, stabilnej oraz o gładkiej i nieśliskiej powierzchni.</p>	<p>18. Stwierdzono, że podłoga w pomieszczeniach, w których są utrzymywane cielęta, nie jest twarda, równa i stabilna, a jej powierzchnia nie jest gładka i nieśliska.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>
<p>Rolnik nie zapewnia cielętom wygodnego, czystego i odwodnionego miejsca do leżenia.</p>	<p>19. Stwierdzono, że miejsce do leżenia dla cieląt nie jest wygodne, czyste i odwodnione.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>
<p>Rolnik utrzymuje cielęta, które nie ukończyły 2. tygodnia życia, w pomieszczeniach bez ściółki.</p>	<p>20. Stwierdzono, że cielęta, które nie ukończyły 2. tygodnia życia, są utrzymywane w pomieszczeniach bez ściółki.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>

Rolnik karmi cielęta paszą niedostosowaną do ich gatunku, wieku, masy ciała i stanu fizjologicznego.	21. Stwierdzono, że cielęta są karmione paszą niedostosowaną do ich gatunku, wieku, masy ciała i stanu fizjologicznego.	3 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt
Rolnik nie stosuje w żywieniu cieląt paszy zawierającej taką ilość żelaza, która zapewnia w ich krwi poziom hemoglobiny wynoszący co najmniej 4,5 milimola/litr.	22. Stwierdzono, że w żywieniu cieląt nie jest stosowana pasza zawierająca taką ilość żelaza, która zapewnia w ich krwi poziom hemoglobiny wynoszący co najmniej 4,5 milimola/litr.	3 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt
Rolnik nie stosuje w żywieniu cieląt powyżej 2. tygodnia życia paszy zawierającej pasze włókniste i nie zwiększa dawki tych pasz od 50 do 250 g dziennie dla cieląt od 8. do 20. tygodnia życia.	23. Stwierdzono, że cielęta powyżej 2. tygodnia życia nie mają zapewnionej paszy zawierającej pasze włókniste, a dla cieląt od 8. do 20. tygodnia życia nie jest zwiększana dawka tych pasz od 50 do 250 g dziennie.	3 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt
Rolnik założył cielętom kagańce.	24. Stwierdzono, że cielęta mają założone kagańce.	3 pkt	5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt
Rolnik nie karmi cieląt co najmniej dwa razy dziennie.	25. Stwierdzono, że cielęta nie są karmione co najmniej dwa razy dziennie.	3 pkt	5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt

<p>Rolnik, w przypadku utrzymywania cieląt grupowo, gdy nie żywi się ich do woli lub z elektronicznych stacji odpasowych, nie zapewnia każdemu cielęciu dostępu do paszy w tym samym czasie.</p>	<p>26. Stwierdzono, że w przypadku utrzymywania cieląt grupowo, gdy nie żywi się ich do woli lub z elektronicznych stacji odpasowych, nie każde cielę miało dostęp do paszy w tym samym czasie.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>
<p>Rolnik nie zapewnił cielętom powyżej 2. tygodnia życia dostępu do wystarczającej ilości świeżej wody lub nie zapewnił możliwości zaspokajania pragnienia przez picie innych płynów. Rolnik nie zapewnił cielętom podczas upałów stałego dostępu do świeżej wody lub nie zapewnił stałego dostępu do świeżej wody chorym cielętom.</p>	<p>27. Stwierdzono, że cielęta powyżej 2. tygodnia życia nie miały dostępu do wystarczającej ilości świeżej wody lub nie miały możliwości zaspokajania pragnienia przez picie innych płynów, lub nie miały stałego dostępu do świeżej wody podczas upałów, lub chore cielęta nie miały stałego dostępu do świeżej wody.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>
<p>Rolnik nie umieszcza wyposażenia i sprzętu przeznaczonych do karmienia i pojenia cieląt w taki sposób, aby zminimalizować</p>	<p>28. Stwierdzono, że wyposażenie i sprzęt przeznaczone do karmienia i pojenia cieląt nie są umieszczone w taki sposób, aby zminimalizować</p>	<p>3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>

możliwość zanieczyszczenia paszy lub wody.	możliwość zanieczyszczenia paszy lub wody.			
Rolnik nie zapewnia cielętom otrzymywania pokarmu matki niezwłocznie po urodzeniu, nie później jednak niż przed upływem 6 godzin od urodzenia.	29. Stwierdzono, że cielęta nie otrzymały pokarmu matki niezwłocznie po urodzeniu i nie później niż przed upływem 6 godzin od urodzenia.	3 pkt	5 pkt	5 pkt

¹⁾ Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium zasięgu w odniesieniu do naruszenia nr 1–29:

- 1) 3 pkt – ograniczony do gospodarstwa rolnego;
- 2) 5 pkt – wykraczający poza gospodarstwo rolne.

²⁾ Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium dotkliwości w odniesieniu do naruszenia nr:

- 1) 1 – 3 pkt – w gospodarstwie utrzymuje się cielęta powyżej 8. tygodnia życia w pojedynczych boksach;
- 2) 2.1:

- a) 3 pkt – wymiary kojca są mniejsze niż określone w § 15 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej, nie ogranicza to jednak swobody ruchu i nie powoduje trudności z odpoczynkiem, wstawaniem i kładzeniem się cieląt oraz z dostępem osób obsługujących cielęta,
- b) 5 pkt – wymiary kojca są mniejsze niż określone w § 15 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej, co ogranicza swobodę ruchu lub powoduje otarcia, trudności z odpoczynkiem, wstawaniem, kładzeniem się cieląt lub z dostępem osób obsługujących cielęta;

3) 2.2:

- a) 1 pkt – ściany kojców, w których cielęta są utrzymywane pojedynczo, wykonane są w taki sposób, że uniemożliwiają cielętom kontakt fizyczny,
- b) 3 pkt – ściany kojców, w których cielęta są utrzymywane pojedynczo, wykonane są w taki sposób, że uniemożliwiają cielętom kontakt fizyczny i wzrokowy;

4) 3:

- a) 3 pkt – powierzchnia kojca jest mniejsza niż określona w § 15 ust. 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej, nie ogranicza to jednak swobody ruchu i nie powoduje trudności z odpoczynkiem, wstawaniem i kładzeniem się cieląt oraz z dostępem osób obsługujących cielęta,
- b) 5 pkt – powierzchnia kojca jest mniejsza niż określona w § 15 ust. 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej, co ogranicza swobodę ruchu lub powoduje otarcia, trudności z odpoczynkiem, wstawaniem, kładzeniem się cieląt lub z dostępem osób obsługujących cielęta;

5) 4:

- a) 3 pkt – pomieszczenia, w których są utrzymywane cielęta, wyposażenie tych pomieszczeń oraz sprzęt używany przy utrzymywaniu cieląt są wykonane z materiałów trudnych do czyszczenia i odkażania,
- b) 5 pkt – pomieszczenia, w których są utrzymywane cielęta, wyposażenie tych pomieszczeń oraz sprzęt używany przy utrzymywaniu cieląt są wykonane z materiałów, które mogą być szkodliwe dla ich zdrowia lub mogą powodować u nich urazy ciała;

- 6) 5 – 3 pkt – instalacja elektryczna nie jest wykonana w sposób określony w przepisach prawa budowlanego, co stwarza zagrożenie dla zdrowia i życia cieląt;

7) 6:

- a) 3 pkt – obieg powietrza, stopień zapylenia, temperatura lub względna wilgotność powietrza w pomieszczeniach, w których są utrzymywane cielęta, wpływają niekorzystnie na stan zdrowia cieląt, co objawia się w szczególności zaczerwienieniem spojówek, przegrzaniem lub wychłodzeniem,
- b) 5 pkt – obieg powietrza, stopień zapylenia, temperatura lub względna wilgotność powietrza w pomieszczeniach, w których są utrzymywane cielęta, spowodowały pogorszenie stanu zdrowia cieląt lub stężenie gazów w tych pomieszczeniach przekroczyło poziom szkodliwy dla ich zdrowia;

8) 7:

- a) 1 pkt – wyposażenie pomieszczeń, w których są utrzymywane cielęta, oraz sprzęt używany przy utrzymywaniu cieląt nie są sprawdzane co najmniej raz dziennie i stwierdzone usterki nie są usuwane niezwłocznie, jednak nie spowodowało to zagrożenia dla zdrowia cieląt,
- b) 3 pkt – wyposażenie pomieszczeń, w których są utrzymywane cielęta, oraz sprzęt używany przy utrzymywaniu cieląt nie są sprawdzane co najmniej raz dziennie i stwierdzone usterki nie są usuwane niezwłocznie, co spowodowało zagrożenie dla zdrowia cieląt;

9) 8:

- a) 1 pkt – mechaniczny lub automatyczny system wentylacji w pomieszczeniu, w którym są utrzymywane cielęta, został połączony z systemem alarmowym sygnalizującym awarię systemu wentylacyjnego oraz systemem wentylacji awaryjnej, jednak ten system nie był testowany regularnie, co mogło spowodować zagrożenie dla zdrowia i życia cieląt,
- b) 3 pkt – mechaniczny lub automatyczny system wentylacji w pomieszczeniu, w którym są utrzymywane cielęta, nie został połączony z systemem alarmowym sygnalizującym awarię systemu wentylacyjnego oraz systemem wentylacji awaryjnej, co spowodowało zagrożenie dla zdrowia i życia cieląt;

10) 9:

- a) 3 pkt – cielęta są utrzymywane bez dostępu do światła naturalnego, a natężenie oświetlenia sztucznego odpowiadającego oświetleniu naturalnemu jest nieprzystosowane dla cieląt, w szczególności pomieszczenia nie są oświetlone w godzinach od 9⁰⁰ do 17⁰⁰ lub są oświetlone w wymiarze mniejszym niż ośmiogodzinny,
- b) 5 pkt – cielęta są utrzymywane bez dostępu do światła naturalnego i nie zapewniono oświetlenia sztucznego w godzinach od 9⁰⁰ do 17⁰⁰;

11) 10:

- a) 3 pkt – stałe lub przenośne oświetlenie sztuczne w pomieszczeniach, w których są utrzymywane cielęta, jest niewystarczające lub niesprawne, co utrudnia kontrolę pomieszczeń oraz dogłębne oglądanie cieląt,
- b) 5 pkt – stwierdzono brak stałego i przenośnego oświetlenia sztucznego w pomieszczeniach, w których są utrzymywane cielęta;

12) 11, 14, 24, 25, 27, 29 – 5 pkt – w każdym stwierdzonym przypadku;

13) 12:

- a) 3 pkt – nie odizolowano od reszty stada rannych lub chorych cieląt i w zależności od stanu zdrowia nie zapewniono tym cielętom odpowiednich warunków, w szczególności ściółki,
- b) 5 pkt – nie otoczono rannych lub chorych cieląt należyłą opieką, a gdy opieka nie przyniosła rezultatów nie została uzyskana niezwłocznie porada lekarza weterynarii;

14) 13 – 3 pkt – nie zapewniono cielętom swobody ruchu, a w szczególności możliwości kładzenia się, wstawania i leżenia;

15) 15:

- a) 3 pkt – podczas karmienia cieląt utrzymywano je na uwięzi, nie kontrolując jej dopasowania, co nie zapewniło im możliwości niezbędnego ruchu,
- b) 5 pkt – podczas karmienia cieląt zastosowano uprząż, pęta, stelaż, więzy lub inne urządzenia, które spowodowały u nich zbędny ból, uszkodzenia ciała albo śmierć;

16) 16:

- a) 3 pkt – pomieszczenia, w których są utrzymywane cielęta, ich wyposażenie i sprzęt używany przy utrzymywaniu cieląt są czyszczone i odkażane nieregularnie,
- b) 5 pkt – pomieszczenia, w których są utrzymywane cielęta, ich wyposażenie i sprzęt używany przy utrzymywaniu cieląt nie są czyszczone i odkażane;

17) 17.1:

- a) 1 pkt – odchody cieląt oraz niezjedzone resztki paszy są nieregularnie usuwane z pomieszczeń, w których są utrzymywane cielęta, jednak nie spowodowało to wydzielania się nieprzyjemnych woni,
- b) 3 pkt – odchody cieląt oraz niezjedzone resztki paszy nie są usuwane z pomieszczeń, w których są utrzymywane cielęta, co powoduje wydzielanie się nieprzyjemnych woni;

18) 17.2:

- a) 1 pkt – stwierdzono brak zabezpieczeń przed muchami i gryzoniami,
- b) 3 pkt – stwierdzono gryzonie lub ich odchody lub znaczne ilości much;

19) 18:

- a) 3 pkt – podłoga w pomieszczeniach, w których są utrzymywane cielęta, jest niestabilna i śliska, co może spowodować zagrożenie dla zdrowia cieląt,
- b) 5 pkt – w podłodze w pomieszczeniach, w których są utrzymywane cielęta, stwierdzono ubytki, które spowodowały kontuzje lub zranienia u cieląt;

20) 19 – 3 pkt – miejsce do leżenia dla cieląt jest brudne, mokre lub niewygodne;

21) 20:

- a) 3 pkt – cielęta do ukończenia 2. tygodnia życia są utrzymywane w pomieszczeniach bez ściółki, co może spowodować zagrożenie dla ich zdrowia,

b) 5 pkt – cielęta do ukończenia 2. tygodnia życia są utrzymywane w pomieszczeniach bez ściółki, co spowodowało u nich zmiany chorobowe, w szczególności schorzenia narządów ruchu;

22) 21 – 23:

a) 3 pkt – stwierdzona niezgodność nie spowodowała zagrożenia dla zdrowia cieląt,

b) 5 pkt – stwierdzona niezgodność spowodowała zagrożenie dla zdrowia cieląt;

23) 26 – 3 pkt – nie zapewniono każdemu cielęciu dostępu do paszy w tym samym czasie;

24) 28:

a) 1 pkt – nie umieszczono wyposażenia i sprzętu przeznaczonego do karmienia i pojenia cieląt w taki sposób, aby zminimalizować możliwość zanieczyszczenia paszy lub wody,

b) 3 pkt – wyposażenie i sprzęt przeznaczone do karmienia i pojenia cieląt umieszczono w taki sposób, że pasza lub woda zostały zanieczyszczone.

3) Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium trwałości w odniesieniu do naruszenia nr:

1) 1–8, 10–15 i 17–29:

a) 1 pkt – odwracalna krótkotrwała,

b) 3 pkt – odwracalna długotrwała,

c) 5 pkt – nieodwracalna;

2) 9:

a) 1 pkt – odwracalna krótkotrwała,

b) 3 pkt – odwracalna długotrwała,

c) 5 pkt – nieodwracalna – cielęta przebywały w ciemności przez dłuższy czas, co spowodowało nieodwracalne zmiany chorobowe u tych cieląt, w szczególności zaburzenia wzroku lub ślepotę;

3) 16:

- a) 1 pkt – odwracalna krótkotrwała,
- b) 3 pkt – odwracalna długotrwała,
- c) 5 pkt – nieodwracalna – brak czyszczenia i odkażania pomieszczeń, w których przebywały cielęta, spowodował zmiany chorobowe u tych cieląt.

Tabela XI

NIEZGODNOŚĆ z wymogami wynikającymi z SMR nr 10, o którym mowa w załączniku III do rozporządzenia nr 2021/2115	RODZAJ NARUSZENIA	ZASIĘG1)	DOTKLIWOŚĆ2)	TRWAŁOŚĆ3)
1	2	3	4	5
Rolnik nie zapewnia, w przypadku grupowego utrzymywania knurów, warchlaków, tuczników, knurków, loszek hodowlanych, loch i loszek po pokryciu, tym zwierzętom odpowiedniej powierzchni kojca, zgodnie z wymaganiami określonymi w § 24 ust. 3 i 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt	1. Stwierdzono, że w przypadku grupowego utrzymywania knurów, warchlaków, tuczników, knurków, loszek hodowlanych, loch i loszek po pokryciu, powierzchnia kojca jest niezgodna z wymaganiami określonymi w § 24 ust. 3 i 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu	3 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt

<p>gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>			
<p>Rolnik nie zapewnia, w przypadku grupowego utrzymywania świń na betonowej podłodze szczelinowej, otworów i beleczek w podłodze o szerokości spełniającej warunki, o których mowa w § 25 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>2. Stwierdzono, że w przypadku grupowego utrzymywania świń na betonowej podłodze szczelinowej, szerokość otworów i beleczek w tej podłodze nie spełnia warunków, o których mowa w § 25 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>
<p>Rolnik utrzymuje lochy i loszki na uwięzi.</p>	<p>3. Stwierdzono, że lochy i loszki są utrzymywane na uwięzi.</p>	<p>3 pkt</p>		<p>3 pkt</p>

			5 pkt	5 pkt
<p>Rolnik nie utrzymuje, w stadach powyżej 9 sztuk loch, grupowo loch i loszek od 4. tygodnia po pokryciu do tygodnia przed przewidywanym terminem proszenia, a długość każdego z boków kojca nie spełnia warunków, o których mowa w § 24 ust. 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>4. Stwierdzono, że lochy i loszki od 4. tygodnia po pokryciu do tygodnia przed przewidywanym terminem proszenia, w stadach powyżej 9 sztuk loch, nie są utrzymywane grupowo, a długość każdego z boków kojca nie spełnia warunków, o których mowa w § 24 ust. 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	3 pkt	3 pkt 5 pkt	3 pkt 5 pkt
<p>Rolnik nie zapewnia świniom stałego dostępu do materiałów i przedmiotów absorbujących ich uwagę, w szczególności słomy, siana, drewna i trocin, o jakości niewywierającej</p>	<p>5. Stwierdzono, że świnie nie mają stałego dostępu do materiałów i przedmiotów absorbujących ich uwagę, w szczególności słomy, siana,</p>	3 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt

szkodliwego wpływu na ich zdrowie.	drewna i trocin, o jakości niewywierającej szkodliwego wpływu na ich zdrowie.			
Rolnik nie karmi świń co najmniej raz dziennie, a jeżeli utrzymuje świnię grupowo – nie zapewnia im dostępu do paszy w tym samym czasie.	6.1 Stwierdzono, że świnię nie są karmione co najmniej raz dziennie.	3 pkt	5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt
	6.2 Stwierdzono, że świnię utrzymywane grupowo nie mają dostępu do paszy w tym samym czasie.	3 pkt	3 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt
Rolnik nie zapewnia lochom w okresie między odsadzeniem prosiąt a okresem okołoporodowym i loszkom wystarczającej ilości pokarmu wysokoenergetycznego oraz pokarmu objętościowego lub wysoko włóknistego.	7. Stwierdzono, że lochy w okresie między odsadzeniem prosiąt a okresem okołoporodowym i loszki nie mają zapewnionej wystarczającej ilości pokarmu wysokoenergetycznego oraz pokarmu objętościowego lub wysoko włóknistego.	3 pkt	3 pkt	1 pkt 3 pkt
Rolnik nie oddzielił czasowo od grupy i nie utrzymywał pojedynczo świń chorych, zranionych, wykazujących agresję lub atakowanych przez inne świnię.	8. Stwierdzono, że świnię chore, zranione, wykazujące agresję lub atakowane przez inne świnię nie zostały oddzielone czasowo od grupy	3 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt

	i nie były utrzymywane pojedynczo.			
Rolnik nie utrzymuje świń w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania i leżenia.	9. Stwierdzono, że świnię nie są utrzymywane w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania i leżenia.	3 pkt	3 pkt	1 pkt 3 pkt
Rolnik naraża świnię w pomieszczeniach, w których są utrzymywane, na hałas stały lub wywoływany nagle, a natężenie tego hałasu przekracza 85 dB.	10. Stwierdzono, że świnię w pomieszczeniach, w których są utrzymywane, są narażone na hałas stały lub wywoływany nagle, a natężenie tego hałasu przekracza 85 dB.	3 pkt	3 pkt 5 pkt	3 pkt 5 pkt
Rolnik nie zapewnia w pomieszczeniach, w których są utrzymywane świnię, oświetlenia co najmniej przez 8 godzin dziennie światłem naturalnym lub sztucznym o natężeniu co najmniej 40 luksów.	11. Stwierdzono, że pomieszczenia, w których są utrzymywane świnię, nie są oświetlone co najmniej przez 8 godzin dziennie światłem naturalnym lub sztucznym o natężeniu co najmniej 40 luksów.	3 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt
Rolnik nie zapewnia pomieszczeń dla świń zbudowanych w sposób umożliwiający	12.1 Stwierdzono, że świnię są utrzymywane w warunkach	3 pkt	3 pkt	3 pkt

<p>utrzymywanie świń w warunkach, o których mowa w § 4 ust. 2, z zastrzeżeniem ust. 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>szkodliwych dla ich zdrowia oraz powodujących urazy, uszkodzenia ciała lub cierpienia.</p>		<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>
<p>Rolnik nie zapewnia w pomieszczeniach, w których są utrzymywane świny, podłogi twardej, równej, stabilnej oraz o gładkiej i nieśliskiej powierzchni.</p>	<p>12.2 Stwierdzono, że świny są utrzymywane w warunkach uniemożliwiających im kontakt wzrokowy z innymi świniami.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>
<p>Rolnik nie zapewnił świniom powyżej 2. tygodnia życia stałego dostępu do wystarczającej ilości świeżej wody.</p>	<p>13. Stwierdzono, że podłoga w pomieszczeniach, w których są utrzymywane świny, nie jest twarda, równa i stabilna, a jej powierzchnia nie jest gładka i nieśliska.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>
<p>Wykonano zabiegi: 1) redukcji kłów u prosiąt i knurów, 2) obcięcia części ogona świń,</p>	<p>14. Stwierdzono, że świny powyżej 2. tygodnia życia nie mają zapewnionego stałego dostępu do wystarczającej ilości świeżej wody.</p> <p>15. Stwierdzono, że wykonano: 1) redukcję kłów u prosiąt i knurów, 2) obcięcie części ogona świń,</p>	<p>3 pkt</p>	<p>5 pkt 3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>

<p>3) kastracji samców świń – bez uwzględnienia warunków, o których mowa w § 23 ust. 2–6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej, lub dokonano kolczykowania nosa u świń utrzymywanych w pomieszczeniach.</p>	<p>3) kastrację samców świń – bez uwzględnienia warunków, o których mowa w § 23 ust. 2–6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej, lub dokonano kolczykowania nosa u świń utrzymywanych w pomieszczeniach.</p>			
<p>Zabiegi lekarsko-weterynaryjne i zootechniczne lub inne zabiegi wynikające z technologii produkcji zostały wykonane na świniami przez osoby nieposiadające kwalifikacji.</p>	<p>16. Stwierdzono, że zabiegi lekarsko-weterynaryjne i zootechniczne lub inne zabiegi wynikające z technologii produkcji zostały wykonane na świniami przez osoby nieposiadające kwalifikacji.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>5 pkt</p>	<p>3pkt 5pkt</p>
<p>Rolnik nie zapewnia kojca, w którym knury są utrzymywane pojedynczo, o powierzchni</p>	<p>17. Stwierdzono, że powierzchnia kojca, w którym knury są</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>

<p>co najmniej 6 m², a gdy krycie odbywa się w kojcu – co najmniej 10 m².</p>	<p>utrzymywane pojedynczo, wynosi mniej niż 6 m², a gdy krycie odbywa się w kojcu – mniej niż 10 m².</p>		<p>5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>
<p>Rolnik nie podjął, w przypadku utrzymywania loch, loszek, warchlaków i świń grupowo, działań minimalizujących agresję i zapobiegających walkom świń, w szczególności tych, o których mowa w § 19 ust. 4 i § 21 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>18. Stwierdzono, że w przypadku utrzymywania loch, loszek, warchlaków i świń grupowo, nie zostały podjęte działania minimalizujące agresję i zapobiegające walkom świń, w szczególności te, o których mowa w § 19 ust. 4 i § 21 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>
<p>Rolnik nie zapewnia prośnym lochom i loszkom, umieszczonym w kojcach do proszenia, zabiegów przeciwko zewnętrznym</p>	<p>19. Stwierdzono, że prośne lochy i loszki umieszczone w kojcach do proszenia nie były poddane, jeżeli było</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>

i wewnętrznym pasożytom, jeżeli jest to konieczne.	to konieczne, zabiegom przeciwko zewnętrznym i wewnętrznym pasożytom.			
Rolnik nie zaopatrzył kojca, w którym są utrzymywane lochy i loszki w tygodniu poprzedzającym przewidywany termin ich proszenia, w materiał umożliwiający budowę gniazda.	20. Stwierdzono, że kojec, w którym są utrzymywane lochy i loszki w tygodniu poprzedzającym przewidywany termin ich proszenia, nie został zaopatrzony w materiał umożliwiający budowę gniazda.	3 pkt	3 pkt	1 pkt 3 pkt
Rolnik nie zapewnia powierzchni kojca do proszenia umożliwiającej proszenie naturalne lub nie zapewnia osobie obsługującej świnię dostępu do świni.	21. Stwierdzono, że powierzchnia kojca do proszenia uniemożliwia proszenie naturalne lub osoba obsługująca świnię nie ma zapewnionego dostępu do świni.	3 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt
Rolnik nie zapewnia, w przypadku utrzymywania loch z prosiętami:	22.1 Stwierdzono, że w przypadku utrzymywania loch z prosiętami kojec nie jest wyposażony w przegrodę zapobiegającą przygnieceniu prosiąt przez lochę.	3 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt
1) kojca wyposażonego w przegrodę zapobiegającą przygnieceniu prosiąt przez lochę;				
2) wydzielenia w kojcu części podłogi wystarczającej, aby prosięta mogły	22.2 Stwierdzono, że w przypadku utrzymywania loch z prosiętami	3 pkt	3 pkt	1 pkt 3 pkt

<p>odpoczywać wspólnie w tym samym czasie, trwałej albo pokrytej matą, albo wyściełanej słomą lub innym odpowiednim materiałem.</p>	<p>w kojcu nie jest wydzielona część podłogi wystarczająca, aby prosięta mogły odpoczywać wspólnie w tym samym czasie, trwała albo pokryta matą, albo wyściełana słomą lub innym odpowiednim materiałem.</p>		<p>5 pkt</p>	
<p>Rolnik nie zapewnia prosiętom swobodnego dostępu do karmiącej lochy.</p>	<p>23. Stwierdzono, że prosięta nie mają zapewnionego swobodnego dostępu do karmiącej lochy.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>
<p>Rolnik nie zapewniał prosiętom, co najmniej do 28. dnia od dnia ich urodzenia, aby przebywały z lochą, z wyłączeniem przypadku, gdy wystąpiło zagrożenie zdrowia lochy lub prosięcia. Prosięta zostały odsadzone z przyczyny innej niż zagrożenie zdrowia lochy lub prosięcia, nie wcześniej niż w 21. dniu od dnia ich urodzenia, jednak po odsadzeniu nie zostały umieszczone w pomieszczeniu uprzednio oczyszczonym, odkażonym i odizolowanym od pomieszczeń, w których utrzymuje się</p>	<p>24.1 Stwierdzono, że prosięta zostały odsadzone przed upływem 28. dnia od dnia ich urodzenia, a nie było to spowodowane wystąpieniem zagrożenia zdrowia lochy lub prosięcia.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>
	<p>24.2 Stwierdzono, że prosięta zostały odsadzone z przyczyny innej niż zagrożenie zdrowia lochy lub prosięcia, wcześniej niż w 21. dniu od dnia ich urodzenia albo zostały odsadzone z przyczyny innej niż</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>

<p>lochy.</p>	<p>zagrożenie zdrowia lochy lub prosięcia nie wcześniej niż w 21. dniu od dnia ich urodzenia i nie zostały umieszczone w pomieszczeniu uprzednio oczyszczonym, odkażonym i odizolowanym od pomieszczeń, w których są utrzymywane lochy.</p>			
<p>Rolnik, w przypadku utrzymywania warchlaków i świń grupowo, nie połączył w grupę warchlaków i świń o zbliżonym wieku przed upływem tygodnia od odsadzenia.</p>	<p>25. Stwierdzono, że w przypadku utrzymywania warchlaków i świń grupowo, nie zostały one połączone w grupę warchlaków i świń o zbliżonym wieku przed upływem tygodnia od odsadzenia.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>
<p>Rolnik podał świniom, z których lub od których pozyskuje się produkty pochodzenia zwierzęcego, produkty lecznicze wydawane z przepisu lekarza, w tym uspokajające, które mogą być podawane wyłącznie przez lekarza weterynarii.</p>	<p>26. Stwierdzono, że świniom, z których lub od których pozyskuje się produkty pochodzenia zwierzęcego, zostały podane przez rolnika produkty lecznicze wydawane z przepisu lekarza, w tym uspokajające, które mogą być podawane wyłącznie przez lekarza weterynarii.</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>5 pkt</p>

¹⁾ Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium zasięgu w odniesieniu do naruszenia nr 1– 26:

1) 3 pkt – ograniczony do gospodarstwa rolnego;

2) 5 pkt – wykraczający poza gospodarstwo rolne.

²⁾ Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium dotkliwości w odniesieniu do naruszenia nr:

1) 1:

a) 3 pkt – powierzchnia kojca jest niezgodna z wymaganiami określonymi w § 24 ust. 3 i 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej, nie ogranicza to jednak swobody ruchu i nie powoduje trudności z odpoczynkiem, wstawaniem i kładzeniem się świń oraz z dostępem osób obsługujących świnie,

b) 5 pkt – powierzchnia kojca jest niezgodna z wymaganiami określonymi w § 24 ust. 3 i 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej, co ogranicza swobodę ruchu lub powoduje otarcia, trudności z odpoczynkiem, wstawaniem, kładzeniem się świń lub z dostępem osób obsługujących świnie;

2) 2:

a) 3 pkt – szerokość otworów w betonowej podłodze szczelinowej jest większa albo szerokość beleczki jest mniejsza niż określona w § 25 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej,

b) 5 pkt – szerokość otworów w betonowej podłodze szczelinowej jest większa oraz szerokość beleczki jest mniejsza niż określona w § 25 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej;

3) 3, 6.1, 14, 16 i 24.1 – 5 pkt – w każdym stwierdzonym przypadku;

4) 4:

a) 3 pkt – loch i loszek od 4. tygodnia po pokryciu do tygodnia przed przewidywanym terminem proszenia, w stadach powyżej 9 sztuk loch, nie utrzymuje się grupowo,

b) 5 pkt – loch i loszek od 4. tygodnia po pokryciu do tygodnia przed przewidywanym terminem proszenia, w stadach powyżej 9 sztuk loch, nie utrzymuje się grupowo, a długość każdego z boków kojca nie spełnia warunków, o których mowa w § 24 ust. 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej;

5) 5:

a) 3 pkt – świnie nie mają stałego dostępu do materiałów i przedmiotów absorbujących ich uwagę, w szczególności słomy, siana, drewna i trocin, jednak nie wystąpiły u nich objawy agresji lub okaleczenia u innych świń,

b) 5 pkt – świnie mają stały dostęp do materiałów i przedmiotów absorbujących ich uwagę, w szczególności słomy, siana, drewna i trocin, jednak o jakości, która wywarła szkodliwy wpływ na zdrowie świń, lub świnie nie mają stałego dostępu do takich materiałów i przedmiotów i wystąpiły u nich objawy agresji lub okaleczenia u innych świń;

6) 6.2 – 3 pkt – nie zapewniono każdemu zwierzęciu dostępu do paszy w tym samym czasie;

7) 7 – 3 pkt – stwierdzona niezgodność spowodowała obniżenie dobrostanu loch i loszek, w szczególności stwierdzono stałe uczucie głodu lub stereotypię;

8) 8:

a) 3 pkt – nie oddzielono czasowo od grupy i nie utrzymywano pojedynczo świń wykazujących agresję lub atakowanych przez inne świnie,

b) 5 pkt – nie oddzielono czasowo od grupy i nie utrzymywano pojedynczo zranionych lub chorych świń;

9) 9 – 3 pkt – nie zapewniono świniom swobody ruchu, a w szczególności możliwości kładzenia się, wstawania i leżenia;

10) 10:

- a) 3 pkt – świnie są narażone na hałas o natężeniu od 85 dB do 95 dB,
- b) 5 pkt – świnie są narażone na hałas o natężeniu powyżej 95 dB;

11) 11:

- a) 3 pkt – świnie są utrzymywane bez dostępu do światła naturalnego, a oświetlenie sztuczne jest nieprzystosowane dla nich, w szczególności stwierdzono nieprawidłową wartość natężenia światła w pomieszczeniach,
- b) 5 pkt – świnie są utrzymywane bez dostępu do światła naturalnego i nie zapewniono oświetlenia sztucznego co najmniej przez 8 godzin dziennie;

12) 12.1:

- a) 3 pkt – świnie są utrzymywane w warunkach szkodliwych dla ich zdrowia oraz powodujących urazy, uszkodzenia ciała lub cierpienia, co mogło spowodować zagrożenie dla ich zdrowia,
- b) 5 pkt – świnie są utrzymywane w warunkach szkodliwych dla ich zdrowia oraz powodujących urazy, uszkodzenia ciała lub cierpienia, co spowodowało zagrożenie dla ich zdrowia;

13) 12.2 – 3 pkt – świnie są utrzymywane w warunkach uniemożliwiających im kontakt wzrokowy z innymi świniami;

14) 13:

- a) 3 pkt – podłoga w pomieszczeniach, w których są utrzymywane świnie, jest niestabilna i śliska, co może spowodować zagrożenie dla zdrowia świń,
- b) 5 pkt – podłoga w pomieszczeniach, w których są utrzymywane świnie, jest niestabilna i śliska lub w podłodze stwierdzono ubytki, które spowodowały kontuzje lub zranienia u świń;

15) 15:

- a) 3 pkt – świnie utrzymywane w pomieszczeniach poddano zabiegowi kolczykowania nosa,

b) 5 pkt – redukcji klów u prosiąt i knurów lub obcięcia części ogona świń, lub kastracji samców świń dokonano z naruszeniem wymagań określonych w § 23 ust. 2 – 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej;

16) 17:

a) 3 pkt – powierzchnia kojca, w którym knury są utrzymywane pojedynczo, jest mniejsza niż 6 m², a gdy krycie odbywa się w kojcu – mniejsza niż 10 m², jednak nie spowodowało to zagrożenia dla zdrowia świń,

b) 5 pkt – powierzchnia kojca, w którym knury są utrzymywane pojedynczo, jest mniejsza niż 6 m², a gdy krycie odbywa się w kojcu – mniejsza niż 10 m², co spowodowało zagrożenie dla zdrowia świń;

17) 18:

a) 3 pkt – nie podjęto działań minimalizujących agresję i zapobiegających walkom świń, polegających na stałym dostępie do materiałów i przedmiotów absorbujących ich uwagę, w szczególności słomy, siana, drewna i trocin o jakości niewywierającej szkodliwego wpływu na ich zdrowie,

b) 5 pkt – nie podjęto działań minimalizujących agresję i zapobiegających walkom świń, polegających na czasowym oddzieleniu od grupy chorych, zranionych loch, loszek, warchlaków i świń utrzymywanych grupowo;

18) 19 – 3 pkt – prośnym lochom i loszkom umieszczonym w kojcach do proszenia nie zapewniono, jeżeli było to konieczne, zabiegów przeciwko zewnętrznym i wewnętrznym pasożytom;

19) 20 – 3 pkt – kojca, w którym są utrzymywane lochy i loszki w tygodniu poprzedzającym przewidywany termin ich proszenia, nie zaopatrzone w materiał umożliwiający budowę gniazda;

20) 21:

- a) 3 pkt – powierzchnia kojca do proszenia uniemożliwiła proszenie naturalne lub osoba obsługująca świnię nie miała dostępu do świni, jednak nie spowodowało to zagrożenia dla zdrowia świni,
- b) 5 pkt – powierzchnia kojca do proszenia uniemożliwiła proszenie naturalne lub osoba obsługująca świnię nie miała dostępu do świni, co spowodowało zagrożenie dla zdrowia świni;

21) 22.1:

- a) 3 pkt – w przypadku utrzymywania loch z prosiętami kojec nie jest wyposażony w przegrodę zapobiegającą przygnieceniu prosiąt przez lochę, jednak nie spowodowało to zagrożenia dla zdrowia prosiąt,
- b) 5 pkt – w przypadku utrzymywania loch z prosiętami kojec nie jest wyposażony w przegrodę zapobiegającą przygnieceniu prosiąt przez lochę, co spowodowało zagrożenie dla życia prosiąt;

22) 22.2:

- a) 3 pkt – w kojcu, w przypadku utrzymywania loch z prosiętami, nie wydzielono części podłogi zapewniającej prosiętom wspólny odpoczynek w tym samym czasie,
- b) 5 pkt – w kojcu, w przypadku utrzymywania loch z prosiętami, nie wydzielono części podłogi trwałej albo pokrytej matą, albo wyściełanej słomą lub innym odpowiednim materiałem, co spowodowało zagrożenie dla zdrowia prosiąt;

23) 23:

- a) 3 pkt – nie zapewniono prosiętom swobodnego dostępu do karmiącej lochy, jednak nie spowodowało to zagrożenia dla zdrowia prosiąt,
- b) 5 pkt – nie zapewniono prosiętom swobodnego dostępu do karmiącej lochy, co spowodowało zagrożenie dla zdrowia prosiąt;

24) 24.2:

- a) 3 pkt – odsadzono prosięta z przyczyny innej niż zagrożenie zdrowia lochy lub prosięcia, do siedmiu dni wcześniej, a po odsadzeniu nie zostały umieszczone w pomieszczeniu uprzednio oczyszczonym, odkażonym i odizolowanym od pomieszczeń, w których są utrzymywane lochy, co mogło doprowadzić do chorób lub śmierci prosiąt,

- b) 5 pkt – odsadzono prosięta z przyczyny innej niż zagrożenie zdrowia lochy lub prosięcia, do siedmiu dni wcześniej, a po odsadzeniu nie zostały umieszczone w pomieszczeniu uprzednio oczyszczonym, odkażonym i odizolowanym od pomieszczeń, w których są utrzymywane lochy, co spowodowało choroby lub śmierć prosiąt;
- 25) 25 – 3 pkt – nie połączono w grupę warchlaków i świń o zbliżonym wieku przed upływem tygodnia od odsadzenia w przypadku utrzymywania warchlaków i świń grupowo;
- 26) 26:
- a) 3 pkt – świniom, z których lub od których pozyskuje się produkty pochodzenia zwierzęcego, zostały podane przez rolnika produkty lecznicze wydawane z przepisu lekarza, w tym uspokajające, które mogą być podawane wyłącznie przez lekarza weterynarii, jednak nie spowodowało to zagrożenia dla zdrowia ludzi,
- b) 5 pkt – świniom, z których lub od których pozyskuje się produkty pochodzenia zwierzęcego, zostały podane przez rolnika produkty lecznicze wydawane z przepisu lekarza, w tym uspokajające, które mogą być podawane wyłącznie przez lekarza weterynarii, co spowodowało zagrożenie dla zdrowia ludzi.
- ³⁾ Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium trwałości w odniesieniu do naruszenia nr:
- 1) 1–10 i 12–26:
- a) 1 pkt – odwracalna krótkotrwała,
- b) 3 pkt – odwracalna długotrwała,
- c) 5 pkt – nieodwracalna;
- 2) 11:
- a) 1 pkt – odwracalna krótkotrwała,
- b) 3 pkt – odwracalna długotrwała,

c) 5 pkt – nieodwracalna – świnie przebywały w ciemności przez dłuższy czas, co spowodowało nieodwracalne zmiany chorobowe u tych świń, w szczególności zaburzenia wzroku lub ślepotę.

Tabela XII

NIEZGODNOŚĆ z wymogami wynikającymi z SMR nr 11, o którym mowa w załączniku III do rozporządzenia nr 2021/2115	RODZAJ NARUSZENIA	ZASIĘG1)	DOTKLIWOŚĆ2)	TRWAŁOŚĆ3)
1	2	3	4	5
Nie dotyczy gospodarstw utrzymujących mniej niż 100 sztuk indyków, gęsi i kaczek				
Zwierzęta gospodarskie są pod opieką niewystarczającej liczby osób lub osoby te nie posiadają odpowiednich umiejętności, wiedzy i kompetencji zawodowych.	1.1 Stwierdzono, że zwierzęta są pod opieką niewystarczającej liczby osób.	3 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt
	1.2 Stwierdzono, że zwierzęta są pod opieką osób nieposiadających odpowiednich umiejętności, wiedzy i kompetencji zawodowych.	3 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt
Rolnik nie dogląda zwierząt gospodarskich co najmniej raz dziennie.	2. Stwierdzono, że zwierzęta gospodarskie nie są dogładane co najmniej raz dziennie.	3 pkt	5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt

<p>Rolnik nie zapewnia wyposażenia pomieszczeń, w których są utrzymywane zwierzęta gospodarskie, w stałe lub przenośne oświetlenie sztuczne umożliwiające przeprowadzenie kontroli tych pomieszczeń i dogłębne oglądanie umieszczonych w nich zwierząt o każdej porze.</p>	<p>3. Stwierdzono, że pomieszczenia, w których są utrzymywane zwierzęta gospodarskie, nie są wyposażone w stałe lub przenośne oświetlenie sztuczne umożliwiające przeprowadzenie kontroli tych pomieszczeń i dogłębne oglądanie umieszczonych w nich zwierząt o każdej porze.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>
<p>Rolnik: 1) nie otoczył opieką chorych lub rannych zwierząt gospodarskich; 2) nie zasięgnął niezwłocznie porady lekarza weterynarii, w przypadku gdy jego opieka nie przyniosła rezultatów; 3) nie odizolował, w razie potrzeby, chorych lub rannych zwierząt gospodarskich; 4) nie utrzymywał zwierząt gospodarskich na ściółce,</p>	<p>4. Stwierdzono, że: 1) chore lub ranne zwierzęta gospodarskie nie były otoczone opieką; 2) nie zasięgnięto niezwłocznie porady lekarza weterynarii, w przypadku gdy opieka rolnika nie przyniosła rezultatów; 3) chore lub ranne zwierzęta gospodarskie nie zostały w razie potrzeby odizolowane; 4) zwierzęta gospodarskie nie były utrzymywane na ściółce,</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>

w przypadku gdy wymagał tego stan ich zdrowia.	w przypadku gdy wymagał tego ich stan zdrowia.			
Rolnik, który utrzymuje zwierzęta gospodarskie, nie przechowuje przez okres 3 lat dokumentacji weterynaryjnej dotyczącej przebiegu leczenia, przeprowadzonych zabiegów weterynaryjnych oraz padłych zwierząt.	5. Stwierdzono, że dokumentacja weterynaryjna dotycząca przebiegu leczenia, przeprowadzonych zabiegów weterynaryjnych oraz padłych zwierząt nie była przechowywana przez okres 3 lat przez rolnika, który utrzymuje zwierzęta gospodarskie.	3 pkt 5 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt
Rolnik nie utrzymuje zwierząt gospodarskich w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania i leżenia.	6. Stwierdzono, że zwierzęta gospodarskie są utrzymywane w warunkach niezapewniających im swobody ruchu, a w szczególności możliwości kładzenia się, wstawania i leżenia.	3 pkt	3 pkt	1 pkt 3 pkt
Rolnik nie zapewnia pomieszczeń, w których są utrzymywane zwierzęta gospodarskie, wyposażenia tych pomieszczeń i sprzętu używanego przy utrzymywaniu zwierząt gospodarskich wykonanych	7. Stwierdzono, że pomieszczenia, w których są utrzymywane zwierzęta gospodarskie, wyposażenie tych pomieszczeń i sprzęt używany przy utrzymywaniu tych zwierząt są wykonane z materiałów szkodliwych	3 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt

<p>z materiałów nieszkodliwych dla ich zdrowia oraz nadających się do czyszczenia i odkażania.</p>	<p>dla ich zdrowia oraz nienadających się do czyszczenia i odkażania.</p>			
<p>Rolnik nie zapewnia zwierzętom gospodarskim warunków nieszkodliwych dla ich zdrowia oraz niepowodujących urazów, uszkodzeń ciała lub cierpień.</p>	<p>8. Stwierdzono, że zwierzęta gospodarskie są utrzymywane w warunkach szkodliwych dla ich zdrowia lub powodujących urazy, uszkodzenia ciała lub cierpienia.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>
<p>Rolnik nie zapewnia w pomieszczeniach, w których są utrzymywane zwierzęta gospodarskie, obiegu powietrza, stopnia zapylenia, temperatury, względnej wilgotności powietrza i stężenia gazów (CO₂; H₂S; NH₃) na poziomie nieszkodliwym dla zwierząt.</p>	<p>9. Stwierdzono, na podstawie stanu zdrowia zwierząt gospodarskich, że w pomieszczeniach, w których są utrzymywane te zwierzęta, obieg powietrza, stopień zapylenia, temperatura, względna wilgotność powietrza lub stężenie gazów (CO₂; H₂S; NH₃) są na poziomie szkodliwym dla zwierząt.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>
<p>Rolnik nie zapewnia oświetlenia pomieszczeń, w których są utrzymywane zwierzęta gospodarskie, światłem sztucznym</p>	<p>10. Stwierdzono, że pomieszczenia, w których są utrzymywane zwierzęta gospodarskie, nie są oświetlone światłem sztucznym przystosowanym</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>

przystosowanym dla danego gatunku zwierząt, a także nie zapewnia odpowiedniej przerwy od tego oświetlenia lub nie zapewnia dostępu światła naturalnego.	dla danego gatunku zwierząt, a także nie zapewniono odpowiedniej przerwy od tego oświetlenia lub nie zapewniono dostępu światła naturalnego.			
Rolnik nie zapewnia zwierzętom gospodarskim, utrzymywanym w systemie otwartym, możliwości ochrony przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i zwierzętami drapieżnymi.	11. Stwierdzono, że zwierzęta gospodarskie, utrzymywane w systemie otwartym, nie mają zapewnionej możliwości ochrony przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i zwierzętami drapieżnymi.	3 pkt	3 pkt 5 pkt	1 pkt 3 pkt 5 pkt
Rolnik nie sprawdza co najmniej raz dziennie wyposażenia pomieszczeń, w których są utrzymywane zwierzęta gospodarskie, i sprzętu używanego przy utrzymywaniu zwierząt gospodarskich oraz nie usuwa niezwłocznie wykrytych usterek.	12. Stwierdzono, że wyposażenie pomieszczeń, w których są utrzymywane zwierzęta gospodarskie, i sprzęt używany przy utrzymywaniu zwierząt gospodarskich nie są sprawdzane co najmniej raz dziennie, a wykryte usterki nie są niezwłocznie usuwane.	3 pkt	1 pkt 3 pkt	1 pkt 3 pkt
Rolnik, który wyposażył	13. Stwierdzono, że w pomieszczeniu,		1 pkt	1 pkt

<p>pomieszczenia, w których są utrzymywane zwierzęta gospodarskie, w mechaniczny lub automatyczny system wentylacji, nie połączył tego systemu z systemem:</p> <p>1) alarmowym sygnalizującym awarię systemu wentylacyjnego;</p> <p>2) wentylacji awaryjnej lub system wentylacji został połączony z systemem alarmowym, który nie był testowany regularnie.</p>	<p>w którym są utrzymywane zwierzęta gospodarskie, mechaniczny lub automatyczny system wentylacji nie został połączony z systemem:</p> <p>1) alarmowym sygnalizującym awarię systemu wentylacyjnego;</p> <p>2) wentylacji awaryjnej lub system wentylacji został połączony z systemem alarmowym, który nie był testowany regularnie.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt</p>
<p>Rolnik karmi zwierzęta gospodarskie paszą niedostosowaną do ich gatunku, wieku, masy ciała i stanu fizjologicznego lub w taki sposób i taką paszą, która spowodowała urazy i uszkodzenia ciała lub inne cierpienia.</p>	<p>14. Stwierdzono, że zwierzęta gospodarskie są karmione paszą niedostosowaną do ich gatunku, wieku, masy ciała i stanu fizjologicznego lub w taki sposób i taką paszą, która spowodowała urazy i uszkodzenia ciała lub inne cierpienia.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>
<p>Rolnik nie zapewnia zwierzętom gospodarskim dostępu do paszy</p>	<p>15. Stwierdzono, że zwierzęta gospodarskie nie mają dostępu do</p>	<p>3 pkt</p>		<p>1 pkt 3 pkt</p>

<p>z częstotliwością, o której mowa w § 12 ust. 1 i § 13 ust. 1–3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej oraz § 9 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 116, poz. 778).</p>	<p>paszy z częstotliwością, o której mowa w § 12 ust. 1 i § 13 ust. 1–3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej oraz § 9 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>		5 pkt	5 pkt
---	---	--	-------	-------

<p>Rolnik nie zapewnił zwierzętom gospodarskim dostępu do odpowiedniej ilości wody lub w inny sposób nie zaspokoił ich zapotrzebowania na płyny.</p>	<p>16. Stwierdzono, że zwierzęta gospodarskie nie miały dostępu do odpowiedniej ilości wody lub nie miały możliwości zaspokojenia zapotrzebowania na płyny w inny sposób.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>5 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt 5 pkt</p>
<p>Rolnik nie umieszcza wyposażenia i sprzętu przeznaczonych do karmienia i pojenia zwierząt gospodarskich w taki sposób, aby zminimalizować możliwość zanieczyszczenia paszy lub wody oraz ułatwić tym zwierzętom bezkonfliktowy dostęp do paszy i wody.</p>	<p>17.1 Stwierdzono, że wyposażenie i sprzęt przeznaczone do karmienia i pojenia zwierząt gospodarskich nie są umieszczone w taki sposób, aby zminimalizować możliwość zanieczyszczenia paszy lub wody.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>
	<p>17.2 Stwierdzono, że wyposażenie i sprzęt przeznaczone do karmienia i pojenia zwierząt gospodarskich nie są umieszczone w taki sposób, aby ułatwić tym zwierzętom bezkonfliktowy dostęp do paszy i wody.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>3 pkt</p>	<p>1 pkt 3 pkt</p>

<p>Rolnik okaleczał zwierzęta, w tym zadawał albo świadomie dopuszczał do zadawania bólu lub cierpień, o których mowa w art. 6 ust. 1a i ust. 2 pkt 1, 1a, 4, 7, 8, 12 i 17 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt.</p>	<p>18. Stwierdzono, że rolnik okaleczył zwierzęta, w tym zadawał albo świadomie dopuszczał do zadawania bólu lub cierpień, o których mowa w art. 6 ust. 1a i ust. 2 pkt 1, 1a, 4, 7, 8, 12 i 17 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt.</p>	<p>3 pkt</p>	<p>5 pkt</p>	<p>3 pkt 5 pkt</p>
--	--	--------------	--------------	------------------------

¹⁾ Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium zasięgu w odniesieniu do naruszenia nr 1–18:

- 1) 3 pkt – ograniczony do gospodarstwa rolnego;
- 2) 5 pkt – wykraczający poza gospodarstwo rolne.

²⁾ Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium dotkliwości w odniesieniu do naruszenia nr:

1) 1.1:

- a) 3 pkt – zwierzęta gospodarskie są pod opieką niewystarczającej liczby osób, jednak nie spowodowało to zagrożenia dla zdrowia zwierząt,
- b) 5 pkt – zwierzęta gospodarskie są pod opieką niewystarczającej liczby osób, co spowodowało zagrożenie dla zdrowia zwierząt;

2) 1.2:

- a) 3 pkt – zwierzęta gospodarskie są pod opieką osób nieposiadających odpowiednich umiejętności, wiedzy i kompetencji zawodowych, jednak nie spowodowało to zagrożenia dla zdrowia zwierząt,
- b) 5 pkt – zwierzęta gospodarskie są pod opieką osób nieposiadających odpowiednich umiejętności, wiedzy i kompetencji zawodowych, co spowodowało zagrożenie dla zdrowia zwierząt;

3) 2, 15, 16 i 18 – 5 pkt – w każdym stwierdzonym przypadku;

4) 3:

- a) 3 pkt – stałe lub przenośne oświetlenie sztuczne w pomieszczeniach, w których są utrzymywane zwierzęta gospodarskie, jest niewystarczające, co utrudnia kontrolę pomieszczeń oraz dogłębne oglądanie tych zwierząt,
- b) 5 pkt – stwierdzono brak stałego lub przenośnego oświetlenia sztucznego w pomieszczeniach, w których są utrzymywane zwierzęta gospodarskie;

5) 4:

- a) 3 pkt – nie odizolowano od reszty stada rannych lub chorych zwierząt gospodarskich lub w zależności od stanu zdrowia nie zapewniono tym zwierzętom odpowiednich warunków, w szczególności ściółki,
- b) 5 pkt – nie otoczono rannych lub chorych zwierząt gospodarskich należytą opieką, a gdy opieka nie przyniosła rezultatów nie została zasięgnięta niezwłocznie porada lekarza weterynarii;

6) 5:

- a) 3 pkt – dokumentacja niekompletna,
- b) 5 pkt – brak dokumentacji;

7) 6 – 3 pkt – nie zapewniono zwierzętom gospodarskim swobody ruchu, a w szczególności możliwości kładzenia się, wstawania i leżenia;

8) 7:

- a) 3 pkt – pomieszczenia, w których są utrzymywane zwierzęta gospodarskie, ich wyposażenie i sprzęt używany przy utrzymywaniu tych zwierząt są wykonane z materiałów nienadających się do czyszczenia i odkażania,
- b) 5 pkt – pomieszczenia, w których są utrzymywane zwierzęta gospodarskie, ich wyposażenie i sprzęt używany przy utrzymywaniu tych zwierząt są wykonane z materiałów, które mogą być szkodliwe dla ich zdrowia lub mogą powodować u nich urazy ciała;

9) 8:

- a) 3 pkt – stwierdzono, że zwierzęta gospodarskie są utrzymywane w warunkach szkodliwych dla ich zdrowia, co mogło spowodować zagrożenie dla tych zwierząt,

b) 5 pkt – stwierdzono, że zwierzęta gospodarskie są utrzymywane w warunkach powodujących urazy, uszkodzenia ciała lub cierpienia;

10) 9:

a) 3 pkt – obieg powietrza, stopień zapylenia, temperatura lub względna wilgotność powietrza w pomieszczeniach, w których są utrzymywane zwierzęta gospodarskie, wpływają niekorzystnie na ich zdrowie, co objawia się w szczególności zaczerwienieniem spojówek, przegrzaniem lub wychłodzeniem,

b) 5 pkt – obieg powietrza, stopień zapylenia, temperatura lub względna wilgotność powietrza w pomieszczeniach, w których są utrzymywane zwierzęta gospodarskie, spowodowały pogorszenie stanu ich zdrowia lub stężenie gazów w tych pomieszczeniach przekroczyło poziom szkodliwy dla ich zdrowia;

11) 10:

a) 3 pkt – zwierzęta gospodarskie są utrzymywane bez dostępu do światła naturalnego, a oświetlenie sztuczne jest nieprzystosowane dla tych zwierząt,

b) 5 pkt – zwierzęta gospodarskie są utrzymywane bez dostępu do światła naturalnego i nie zapewniono oświetlenia sztucznego;

12) 11:

a) 3 pkt – zwierzętom gospodarskim, utrzymywanym w systemie otwartym, nie zapewniono możliwości ochrony przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i zwierzętami drapieżnymi, jednak nie spowodowało to zagrożenia dla zwierząt,

b) 5 pkt – zwierzętom gospodarskim, utrzymywanym w systemie otwartym, nie zapewniono możliwości ochrony przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i zwierzętami drapieżnymi, co spowodowało zagrożenie dla zwierząt;

13) 12:

a) 1 pkt – wyposażenie pomieszczeń, w których są utrzymywane zwierzęta gospodarskie, oraz sprzęt używany przy utrzymywaniu tych zwierząt nie są sprawdzane co najmniej raz dziennie i stwierdzone usterki nie są usuwane niezwłocznie, jednak nie spowodowało to zagrożenia dla zdrowia zwierząt,

- b) 3 pkt – wyposażenie pomieszczeń, w których są utrzymywane zwierzęta gospodarskie, oraz sprzęt używany przy utrzymywaniu tych zwierząt nie są sprawdzane co najmniej raz dziennie i stwierdzone usterki nie są usuwane niezwłocznie, co spowodowało zagrożenie dla zdrowia zwierząt;

14) 13:

- a) 1 pkt – mechaniczny lub automatyczny system wentylacji w pomieszczeniu, w którym są utrzymywane zwierzęta gospodarskie, został połączony z systemem alarmowym sygnalizującym awarię systemu wentylacyjnego oraz systemem wentylacji awaryjnej, jednak ten system nie był testowany regularnie, co mogło spowodować zagrożenie dla zdrowia i życia zwierząt,
- b) 3 pkt – mechaniczny lub automatyczny system wentylacji w pomieszczeniu, w którym są utrzymywane zwierzęta gospodarskie, nie został połączony z systemem alarmowym sygnalizującym awarię systemu wentylacyjnego oraz systemem wentylacji awaryjnej, co spowodowało zagrożenie dla zdrowia i życia zwierząt;

15) 14:

- a) 3 pkt – stwierdzona niezgodność nie spowodowała zagrożenia dla zdrowia zwierząt gospodarskich,
- b) 5 pkt – stwierdzona niezgodność spowodowała zagrożenie dla zdrowia zwierząt gospodarskich;

16) 17.1:

- a) 1 pkt – nie umieszczono wyposażenia i sprzętu przeznaczonego do karmienia i pojenia zwierząt gospodarskich w taki sposób, aby zminimalizować możliwość zanieczyszczenia paszy lub wody,
- b) 3 pkt – wyposażenie i sprzęt przeznaczone do karmienia i pojenia zwierząt gospodarskich umieszczono w taki sposób, że pasza lub woda zostały zanieczyszczone;

17) 17.2 – 3 pkt – nie umieszczono wyposażenia i sprzętu przeznaczonego do karmienia i pojenia zwierząt gospodarskich w taki sposób, aby ułatwić tym zwierzętom bezkonfliktowy dostęp do paszy i wody.

³⁾ Ocena wagi stwierdzonej niezgodności według kryterium trwałości w odniesieniu do naruszenia nr:

1) 1–9 i 11–18:

- a) 1 pkt – odwracalna krótkotrwała,
- b) 3 pkt – odwracalna długotrwała,
- c) 5 pkt – nieodwracalna;

2) 10:

- a) 1 pkt – odwracalna krótkotrwała,
- b) 3 pkt – odwracalna długotrwała,
- c) 5 pkt – nieodwracalna – zwierzęta przebywały w ciemności przez dłuższy czas, co spowodowało nieodwracalne zmiany chorobowe u tych zwierząt, w szczególności zaburzenia wzroku lub ślepotę.

**WYRAŻONA W PROCENTACH WIELKOŚĆ KARY ADMINISTRACYJNEJ W ZALEŻNOŚCI OD LICZBY PUNKTÓW
PRZYPISANYCH STWIERDZONYM NIEZGODNOŚCIOM¹⁾**

SUMA PUNKTÓW	% ZMNIEJSZENIA
3	1 %
5	1 %
7	3 %
9	3 %
11	3 %
13	5 %
15	5 %

¹⁾ Karę administracyjną nakłada się w zależności od liczby punktów przypisanych stwierdzonej niezgodności.

**WYRAŻONA W PROCENTACH WIELKOŚĆ KARY ADMINISTRACYJNEJ W ZALEŻNOŚCI OD LICZBY PUNKTÓW
PRZYPISANYCH STWIERDZONYM NIEZGODNOŚCIOM UMYŚLNYM¹⁾**

SUMA PUNKTÓW	% ZMNIEJSZENIA
3	15 %
5	15 %
7	20 %
9	20 %
11	20 %
13	25 %
15	25 - 100 % ²⁾

¹⁾ Karę administracyjną nakłada się w zależności od liczby punktów przypisanych stwierdzonej niezgodności.

²⁾ Na podstawie oceny przedłożonej przez kontrolującego w raporcie z czynności kontrolnych, wyrażoną w procentach wielkość kary administracyjnej można zwiększyć do 100%, zgodnie z przepisami art. 10 rozporządzenia nr 2022/1172.

UZASADNIENIE

Rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 55 ust. 2 ustawy z dnia ..... 2023 r. o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...), zgodnie z którym minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) liczbę punktów, jaką przypisuje się stwierdzonej niezgodności w ramach oceny wagi, skali, trwałego charakteru lub powtarzalności stwierdzonej niezgodności oraz czy miała ona charakter umyślny, o której mowa w art. 85 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 z dnia 2 grudnia 2021 r (Dz. Urz. UE L. 435 z 6.12.2021, s. 187), zwanego dalej "rozporządzeniem nr 2021/2116", w zależności od rodzaju stwierdzonego naruszenia;
- 2) przypadki drobnej lub poważnej niezgodności lub kryteria uznawania niezgodności za drobną lub poważną niezgodność;
- 3) wyrażoną w procentach wielkość kary administracyjnej w zależności od liczby punktów przypisanych stwierdzonym niezgodnościom

– mając na względzie przeprowadzenie oceny zgodnie z zasadami określonymi w przepisach rozporządzenia 2021/2116 i w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia. Zgodnie z art. 12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str.1, z późn. zm.), zwanego dalej "rozporządzeniem 2021/2115", rolnicy otrzymujący płatności bezpośrednie (niezwiązane z produkcją: podstawowe wsparcie dochodów do celów zrównoważoności; uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów do celów zrównoważoności; uzupełniające wsparcie dochodów dla młodych rolników; ekoschematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt; związane z produkcją: wsparcie dochodów związane z produkcją oraz płatność specyficzna w odniesieniu do bawełny) oraz płatności roczne na podstawie art. 70 ww. rozporządzenia, tj. zobowiązania

związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania, art. 71 ww. rozporządzenia, tj. obszary z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, art. 72 ww. rozporządzenia, tj. obszary ze szczególnymi niedogodnościami wynikającymi z niektórych obowiązkowych wymogów, zobowiązani są do przestrzegania systemu warunkowości. Warunkowość jest to podstawowy, obowiązkowy element płatności. Jest połączeniem obecnych wymogów zazielenienia i zasady wzajemnej zgodności (w skład której wchodzi norma dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska – norma GAEC i podstawowe wymogi w zakresie zarządzania – wymogi SMR). Kładzie większy nacisk na kwestie środowiskowe i klimatyczne. W systemie warunkowości nakłada się kary administracyjne na rolników i innych beneficjentów, którzy otrzymują m.in. płatności bezpośrednio w odniesieniu do następujących obszarów szczegółowych:

- a) klimat i środowisko, w tym woda, gleba i różnorodność biologiczna i krajobraz;
- b) zdrowie publiczne i zdrowie roślin;
- c) dobrostan zwierząt.

Przepisy zaproponowane w projektowanym rozporządzeniu wynikają z konieczności dostosowania niezgodności do norm określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia ..... 2023 r. w sprawie norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (Dz. U. poz. ....) oraz do wymogów podstawowych w zakresie zarządzania wskazanymi informacyjnie w obwieszczeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia ..... 2023 r. w sprawie wykazu wymogów warunkowości określonych w przepisach Unii Europejskiej z uwzględnieniem przepisów krajowych wdrażających te przepisy (M.P. poz. ....). Proponowane w projektowanym rozporządzeniu przepisy w zakresie określenia niezgodności w poszczególnych obszarach, które oznaczają wszelką niezgodność z normami i wymogami określonymi w załączniku III do rozporządzenia nr 2021/2115, sposobu oceny wagi stwierdzonej niezgodności według kryteriów dotkliwości, zasięgu i trwałości oraz określenia przypadków, które mogą być uznane za drobną niezgodność, stanowią w większości przypadków kontynuację przepisów określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 maja 2015 r. w sprawie liczby punktów, jaką przypisuje się stwierdzonej niezgodności, oraz procentowej wielkości kary administracyjnej w zależności od liczby punktów przypisanych stwierdzonym niezgodnościom (Dz. U. poz. 743, z późn. zm.), zwanym dalej "rozporządzeniem w sprawie liczby punktów z 2015 r." - § 1 pkt 1 i 2 rozporządzenia. Podobnie jak dotychczas, w przypadku niespełnienia przez rolnika zasady wzajemnej zgodności, tj. w przypadku stwierdzenia niezgodności, należne rolnikowi płatności

ulegają zmniejszeniu lub rolnik zostaje wykluczony z płatności. Wysokość kary administracyjnej z tytułu nieprzestrzegania warunkowości (§ 1 pkt 1 rozporządzenia) wynika z oceny niezgodności według kryteriów: zasięgu, dotkliwości, trwałości oraz powtarzalności, a także musi uwzględniać fakt, czy niezgodność wynikała z zaniedbania (nieumyślna), czy też jest efektem celowego działania rolnika. W przypadku, gdy stwierdzona niezgodność wynika z zaniedbania ze strony rolnika, obniżka ta będzie z zasady stanowić 3% całkowitej kwoty płatności. W zależności od stopnia naruszenia sankcja może zostać obniżona do 1% lub zwiększona do 5%. W przypadku, gdy rolnik celowo dopuści się stwierdzonej niezgodności, obniżka będzie co do zasady wynosić 20% całkowitej kwoty. Jednakże, na podstawie oceny przedłożonej przez właściwy organ kontroli w raporcie z czynności kontrolnych, możliwe jest obniżenie procentu do wysokości nie mniejszej niż 15% lub zwiększenie do 100% całkowitej kwoty.

W zakresie klimatu i środowiska, zaproponowane w § 2 pkt 1 i w załączniku nr 1:

- 1) w tabeli I projektowanego rozporządzenia przepisy, polegają na dostosowaniu brzmienia niezgodności do **GAEC** wdrożonych rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia .... 2022 r. w sprawie norm w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, które w wyniku reformy Wspólnej Polityki Rolnej od 2023 r. uległy pewnym modyfikacjom, tzn. pewne normy zostały usunięte, a inne zostały uzupełnione, doprecyzowane lub dodane. W związku z tym, w odniesieniu do tych niezgodności do norm GAEC, których brzmienie nie uległo zmianie, proponuje się utrzymać dotychczas obowiązujące niezgodności, w tym ocenę tych niezgodności w zakresie kryteriów trwałości, zasięgu i dotkliwości, określone w rozporządzeniu w sprawie liczby punktów z 2015 r.
- 2) w tabeli II projektowanego rozporządzenia przepisy, zawierają niezgodności z wymogami wynikającymi z **SMR nr 1** z załącznika III do rozporządzenia nr 2021/2115, transponującego do prawa krajowego przepisy dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiające ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. L 327 z 22.12.2000, str. 1, z późn. zm.): art. 11 ust. 3 lit. e), i – w odniesieniu do obowiązkowych wymogów dotyczących kontroli rozproszonych źródeł zanieczyszczeń fosforanami – lit. h).
- 3) w tabeli III projektowanego rozporządzenia przepisy, zawierają niezgodności z wymogami wynikającymi z **SMR nr 2** z załącznika III do rozporządzenia nr 2021/2115, transponującego do prawa krajowego przepisy dyrektywy Rady 91/676/EWG z dnia 12

grudnia 1991 r. dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (Dz. Urz. WE L 375 z 31.12.1991, str. 1, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2, str. 68). W stosunku do niezgodności z wymogami SMR 1 w rozporządzeniu w sprawie liczby punktów z 2015 r., wprowadzono zmiany wynikające ze zmiany rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie przyjęcia Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu (Dz. U. poz. ....).

- 4) w tabeli IV projektowanego rozporządzenia przepisy, zawierają niezgodności z wymogami wynikającymi z **SMR nr 3** z załącznika III do rozporządzenia nr 2021/2115, transponującego do prawa krajowego przepisy art. 3 ust. 1 i ust. 2 lit. b oraz art. 4 ust. 1, 2 i 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. Urz. UE L 20 z 26.01.2010, str. 7, z późn. zm.) (tzw. dyrektywy ptasiej). W stosunku do rozporządzenia w sprawie liczby punktów z 2015 r., nie wprowadzono zmian w zakresie niezgodności z wymogami SMR 2, o którym mowa w rozporządzeniu w sprawie liczby punktów z 2015 r.
- 5) w tabeli V projektowanego rozporządzenia przepisy, zawierają niezgodności z wymogami wynikającymi z **SMR nr 4** z załącznika III do rozporządzenia nr 2021/2115, transponującego do prawa krajowego przepisy art. 6 ust.1 i 2 dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2, str. 102). W stosunku do rozporządzenia w sprawie liczby punktów z 2015 r., nie wprowadzono zmian w zakresie niezgodności z wymogami SMR 3, o którym mowa w rozporządzeniu w sprawie liczby punktów z 2015 r.

W zakresie zdrowia publicznego i zdrowia roślin, zaproponowane w § 2 pkt 2 i w załączniku nr 1:

- 1) w tabeli VI projektowanego rozporządzenia przepisy, zawierają niezgodności z wymogami wynikającymi z **SMR nr 5** z załącznika III do rozporządzenia nr 2021/2115, transponującego do prawa krajowego przepisy art. 14 i 15, art. 17 ust. 1 oraz art. 18, 19 i 20 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające

procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. L 31 z 010.2.2002, str. 1, z późn. zm.). W stosunku do rozporządzenia w sprawie liczby punktów z 2015 r., nie wprowadzono zmian w zakresie niezgodności z wymogami SMR 4, o którym mowa w rozporządzeniu w sprawie liczby punktów z 2015 r.

- 2) w tabeli VII projektowanego rozporządzenia przepisy, zawierają niezgodności z wymogami wynikającymi z **SMR nr 6** z załącznika III do rozporządzenia nr 2021/2115, transponującego do prawa krajowego przepisy art. 3 lit. a, lit. b, lit. d i lit. e oraz art. 4, 5 i 7 dyrektywy Rady 96/22/WE z dnia 29 kwietnia 1996 r. dotyczącej zakazu stosowania w gospodarstwach hodowlanych niektórych związków o działaniu hormonalnym, tyreostatycznym i β -agonistycznym i uchylającej dyrektywy 81/602/EWG, 88/146/EWG oraz 88/299/EWG (Dz. Urz. L 125 z 23.05.1996, str. 3, z późn. zm.). W stosunku do rozporządzenia w sprawie liczby punktów z 2015 r., nie wprowadzono zmian w zakresie niezgodności z wymogami SMR 5, o którym mowa w rozporządzeniu w sprawie liczby punktów z 2015 r.
- 3) w tabeli VIII projektowanego rozporządzenia przepisy, zawierają niezgodności z wymogami wynikającymi z **SMR nr 7** z załącznika III do rozporządzenia nr 2021/2115, transponującego do prawa krajowego przepisy art. 55 zdanie pierwsze i drugie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczącego wprowadzenia do obrotu środków ochrony roślin i uchylającego dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 1, z późn. zm.). W stosunku do rozporządzenia w sprawie liczby punktów z 2015 r., nie wprowadzono zmian w zakresie niezgodności z wymogami SMR 10, o którym mowa w rozporządzeniu w sprawie liczby punktów z 2015 r.
- 4) w tabeli IX projektowanego rozporządzenia przepisy, zawierają niezgodności z wymogami wynikającymi z **SMR nr 8** z załącznika III do rozporządzenia nr 2021/2115, transponującego do prawa krajowego przepisy art. 5 ust. 2 i art. 8 ust. 1–5; art. 12 w odniesieniu do ograniczeń stosowania pestycydów na obszarach chronionych wyznaczonych na podstawie dyrektywy 2000/60/WE i przepisów dotyczących sieci Natura 2000 oraz art. 13 ust. 1 i 3 w sprawie postępowania z pestycydami, przechowywania pestycydów oraz utylizacji pozostałości pestycydów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz. Urz. L 309 z 24.11.2009, str. 71, z późn. zm.).

W zakresie dobrostanu zwierząt, zaproponowane w § 2 pkt 3 i w załączniku nr 1:

- 1) w tabeli X projektowanego rozporządzenia przepisy, zawierają niezgodności z wymogami wynikającymi z **SMR nr 9** z załącznika III do rozporządzenia nr 2021/2115, transponującego do prawa krajowego przepisy art. 3 i 4 dyrektywy Rady 2008/119/WE z dnia 18 grudnia 2008 r. ustanawiającej minimalne normy ochrony cieląt (Dz. Urz. L 10 z 15.01.2009, str. 7, z późn. zm.). W stosunku do rozporządzenia w sprawie liczby punktów z 2015 r., nie wprowadzono zmian w zakresie niezgodności z wymogami SMR 11, o którym mowa w rozporządzeniu w sprawie liczby punktów z 2015 r.
- 2) w tabeli XI projektowanego rozporządzenia przepisy, zawierają niezgodności z wymogami wynikającymi z **SMR nr 10** z załącznika III do rozporządzenia nr 2021/2115, transponującego do prawa krajowego przepisy art. 3 i 4 dyrektywy Rady 2008/120/WE z dnia 18 grudnia 2008 r. ustanawiającej minimalne normy ochrony świń (Dz. Urz. L 47 z 18.02.2009, str. 5, z późn. zm.). W stosunku do rozporządzenia w sprawie liczby punktów z 2015 r., nie wprowadzono zmian w zakresie niezgodności z wymogami SMR 12, o którym mowa w rozporządzeniu w sprawie liczby punktów z 2015 r.
- 3) w tabeli XII projektowanego rozporządzenia przepisy, zawierają niezgodności z wymogami wynikającymi z **SMR nr 11** z załącznika III do rozporządzenia nr 2021/2115, transponującego do prawa krajowego przepisy art. 4 dyrektywy Rady 98/58/WE z dnia 20 lipca 1998 r. dotyczącej ochrony zwierząt hodowlanych (Dz. Urz. L 221 z 08.08.1998, str. 23, z późn. zm.). W stosunku do rozporządzenia w sprawie liczby punktów z 2015 r., nie wprowadzono zmian w zakresie niezgodności z wymogami SMR 13, o którym mowa w rozporządzeniu w sprawie liczby punktów z 2015 r.

Ponadto § 3 i § 4 oraz załączniki nr 2 i 3 są tożsame z określonymi w rozporządzeniu w sprawie liczby punktów z 2015 r., jaką przypisuje się stwierdzonej niezgodności, oraz procentowej wielkości zmniejszenia płatności bezpośredniej

W związku z tym, iż w załącznikach do rozporządzenia w wielu przypadkach w ramach jednej niezgodności (kolumna 1 w poszczególnych załącznikach) wyodrębniono do kilku lub kilkunastu naruszeń (kolumna 2 w poszczególnych załącznikach) w § 3 ust. 1 określono, że w przypadku stwierdzenia więcej niż jednego naruszenia w ramach jednej niezgodności, niezgodności tej przypisuje się liczbę punktów przypisaną naruszeniu z najwyższą liczbą punktów, a w przypadku równej liczby punktów – liczbę punktów przypisaną jednemu z tych naruszeń.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem 15 marca 2023r. Proponowany termin wejścia w życie rozporządzenia jest związany z tym, iż od 2023 r. rolnicy ubiegający się m.in. o płatności bezpośrednio są obowiązani do przestrzegania warunkowości. Kary administracyjne określone w rozporządzeniu będą stosowane w odniesieniu do kontroli przeprowadzanych na podstawie wniosków o płatność składanych od dnia 15 marca 2023 r. Na podstawie rozporządzenia Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa opracuje wewnętrzne procedury kontrolne, w tym listy kontrolne, zgodnie z którymi będzie przeprowadzana kontrola na miejscu w gospodarstwie rolnika ubiegającego się o płatności bezpośrednio i na podstawie art. 70 rozporządzenia 2022/2115, tj. zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania, art. 71 ww. rozporządzenia, tj. obszary z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, art. 72 ww. rozporządzenia, tj. obszary ze szczególnymi niedogodnościami wynikającymi z niektórych obowiązkowych wymogów.

Wprowadzenie przepisów nie będzie miało wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

Wprowadzane zmiany nie będą miały wpływu na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.

Rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych, w związku z tym jego projekt nie podlegał procedurze notyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia nie podlegał obowiązkowi przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu stosownie do § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt rozporządzenia został ujęty w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie liczby punktów, jaką przypisuje się stwierdzonej niezgodności, oraz procentowej wielkości kary administracyjnej w zależności od liczby punktów przypisanych stwierdzonym niezgodnościom</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Krzysztof Cieciora – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Magdalena Siedlecka-Słowikowska – Naczelnik Wydziału Wymogów Podstawowych oraz Ekoschematów Departamentu Płatności Bezpośrednich, tel. 22 623 12 34</p>	<p>Data sporządzenia 23.12.2022 r.</p> <p>Źródło: Upoważnienie ustawowe – art. 55 ust. 2 ustawy z dnia ..... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz.....)</p> <p>Nr w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi: ..... (na dzień .....2022 r.)</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Brak przepisów krajowych regulujących zasady przyznawania liczby punktów, które przypisuje się stwierdzonej niezgodności, oraz procentowej wielkości kary administracyjnej w zależności od liczby punktów przypisanych stwierdzonym niezgodnościom w zakresie warunkowości.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomendowanym rozwiązaniem jest działanie legislacyjne – wykonanie upoważnienia ustawowego. Oczekiwany efekt to wdrożenie na poziomie krajowym mechanizmu redukcji płatności, który jest elementem m.in. systemu wsparcia bezpośredniego dla rolników.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Inne państwa członkowskie UE rozwiązują analogiczny problem również przez działania legislacyjne.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Rolnicy ubiegający się o wsparcie w ramach systemu płatności bezpośrednich	ok. 1,26 mln	Na podstawie danych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Rolnicy zobowiązani do spełnienia wymagań określonych w projektowanej akcie prawnym podlegają kontroli na miejscu, obejmującej co najmniej 1% beneficjentów.
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	1	Konsultacje z ARiMR w ramach prac nad projektem rozporządzenia	Dostosowanie systemów informatycznych i procedur ARiMR, w szczególności w zakresie przeprowadzania kontroli administracyjnej i kontroli na miejscu, do przepisów rozporządzenia.
Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie oraz wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego	17	Zgodnie z ustawą o jednostkach doradztwa rolniczego, jednostkami tymi są Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą	Dostosowanie doradztwa rolniczego do projektowanych przepisów.

pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet środków europejskich	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania												
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa, ponieważ płatności bezpośrednie pochodzą z budżetu unijnego.</p> <p>Jednocześnie rozporządzenie nie będzie miało wpływu na budżety jednostek samorządu terytorialnego i pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.</p>											

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki							
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)	
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ..... r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0	
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0	
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0	
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Wejście w życie przepisów projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie dużych przedsiębiorców.							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Wejście w życie przepisów projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, a zwłaszcza na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.							
	Osoby niepełnosprawne i osoby starsze	Wejście w życie przepisów projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, w tym osoby niepełnosprawne i osoby starsze.							
Niemierzalne									

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość.
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☒ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwrotnej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:		☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.		☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
Komentarz: Wprowadzone rozporządzeniem przepisy nie wpłyną na zmianę obciążeń regulacyjnych.			
9. Wpływ na rynek pracy			
Wejście w życie przepisów rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.			
10. Wpływ na pozostałe obszary			
☒ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe		☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	
		☐ informatyzacja ☐ zdrowie	
Omówienie wpływu		Wpływ na środowisko jest pozytywny z uwagi na to, iż projekt rozporządzenia ma na celu wdrożenie norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, odnoszących się do kwestii łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, ochrony wody, gleby oraz różnorodności biologicznej i krajobrazu.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego			
Planuje się, że projektowane rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 15 marca 2023 r.			
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?			
Efekty wejścia w życie projektowanego rozporządzenia będą miały miejsce od 2023 r. Przepisy UE stanowią, iż w przypadku naruszenia przez rolnika przepisów dotyczących norm GAEC nakłada się na niego karę administracyjną wynosząca co do zasady 3% kwoty płatności.			
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)			
brak			

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

w sprawie trwałych użytków zielonych wrażliwych pod względem środowiskowym

Na podstawie art. 56 ust. 8 pkt 1 ustawy z dnia ..... r. o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....) zarządza się, co następuje:

§ 1. Określa się trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym, o których mowa w załączniku III do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.²⁾) do których zalicza się na obszarach Natura 2000, dla których do dnia 30 czerwca 2022 r.:

- 1) ustanowiono plany zadań ochronnych na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916, z późn. zm.) albo plany ochrony, o których mowa w art. 30 ust. 1 tej ustawy, te trwałe użytki zielone, dla których, w tych planach zadań ochronnych albo tych planach ochrony, wskazano działania ochronne dla siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk, położonych na tych trwałych użytkach zielonych;
- 2) nie ustanowiono planów zadań ochronnych albo planów ochrony, o których mowa w pkt 1, ale które zostały wskazane w załączniku do rozporządzenia.

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1950).

²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 119 z 22.04.2022, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 181 z 07.07.2022, str. 35.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 15 marca 2023 r.

MINISTER ROLNICTWA

I ROZWOJU WSI

Załącznik
do rozporządzenia
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia
(poz. ...)

**TRWAŁE UŻYTKI ZIELONE WRAŻLIWE POD WZGLĘDEM
ŚRODOWISKOWYM, DLA KTÓRYCH NIE USTANOWIONO PLANÓW ZADAŃ
OCHRONNYCH ALBO PLANÓW OCHRONY**

WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE		
Nazwa powiatu:	bolesławiecki	
Identyfikator i nazwa gminy:	020102_2 Bolesławiec (gmina wiejska)	
Identyfikatory działek ewidencyjnych, na których znajdują się trwałe użytki zielone wartościowe pod względem środowiskowym:		
020102_2.0003.349/865_1	020102_2.0007.471/2_1	020102_2.0007.58/2_1
020102_2.0023.184_1	020102_2.0023.196_1	020102_2.0026.114_1
020102_2.0026.262_1	020102_2.0026.265/6_1	020102_2.0026.74_1
(...)		
326301_1.0019.70/8_1	326301_1.0019.710_1	326301_1.0019.712_1
326301_1.0019.714_1	326301_1.0019.716_1	326301_1.0019.718_1
326301_1.0019.720_1	326301_1.0019.722_1	326301_1.0019.724_1
326301_1.0019.726_1	326301_1.0019.727_1	326301_1.0019.729_1
326301_1.0019.730_1	326301_1.0019.731_1	326301_1.0019.732_1
326301_1.0019.733_1	326301_1.0019.736_1	326301_1.0019.737_1
326301_1.0019.738_1	326301_1.0019.740_1	326301_1.0019.741_1
326301_1.0019.742_1	326301_1.0019.744_1	326301_1.0019.746_1
326301_1.0019.748_1	326301_1.0019.749_1	326301_1.0019.751_1
326301_1.0019.752_1	326301_1.0019.754_1	326301_1.0019.756_1
326301_1.0019.758_1	326301_1.0019.760_1	326301_1.0019.763_1
326301_1.0019.765_1	326301_1.0019.767_1	326301_1.0019.770_1
326301_1.0019.771_1	326301_1.0019.772_1	326301_1.0019.773_1
326301_1.0019.776_1	326301_1.0019.779_1	326301_1.0019.788_1
326301_1.0019.789_1	326301_1.0019.795_1	326301_1.0019.796_1

326301_1.0019.80/3_1	326301_1.0019.82_1	326301_1.0019.85_1
326301_1.0019.86_1	326301_1.0019.87_1	

UWAGI:

- identyfikatory i nazwy gmin oznaczono zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia, stosowania i udostępniania krajowego rejestru urzędowego podziału terytorialnego kraju oraz związanych z tym obowiązków organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1031, z późn. zm.).
- identyfikatory działek ewidencyjnych oznaczono na podstawie rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. poz. 1390, z późn. zm.).
- cyfra znajdująca się po podkreślniku oznacza liczbę działek z trwałym użytkowaniem zielonym wartościowym pod względem środowiskowym na danej działce ewidencyjnej.

(*) ze względu na objętość pliku oraz fakt, że projekt ma jedynie charakter informacyjny w załączniku wskazano przykładowe działki.

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 56 ust. 8 pkt. 1 ustawy z dnia ..... r. o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....), zgodnie z którym minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym, objęte normą GAEC 9, o której mowa w załączniku III do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 2022/2115”, mając na względzie zapewnienie ochrony trwałych użytków zielonych wartościowych pod względem środowiskowym na obszarze Natura 2000.

Regulacje zawarte w projektowanym rozporządzeniu wynikają z potrzeby wdrożenia przepisów w zakresie normy GAEC 9, mówiącej o zakazie przekształcania lub orania trwałych użytków zielonych wyznaczonych jako trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym na obszarach należących do sieci Natura 2000, zgodnie z załącznikiem III do rozporządzenia 2022/2115.

W dotychczasowym stanie prawnym materia objęta projektem niniejszego rozporządzenia była regulowana przepisami rozporządzenia nr 1307/2013, zgodnie z którym za trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym należało rozumieć trwałe użytki zielone wartościowe pod względem środowiskowym, które wymagają ochrony, ze względu na swoje walory i korzyści dla różnorodności biologicznej. Był to komponent płatności bezpośrednich – płatność z tytułu praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska, zwany „płatnością za zazielenienie”.

Trwałe użytki zielone wartościowe pod względem środowiskowym objęte zakazem zaorywania lub przekształcania wyznaczone będą po raz kolejny. Obszary wyznaczone projektowanym rozporządzeniem położone są na obszarach Natura 2000, na których obowiązują już wymogi dotyczące ekstensywnego użytkowania oraz zachowania siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków stanowiących przedmiot ochrony.

Na wskazanych w projektowanym rozporządzeniu trwałych użytkach zielonych wrażliwych

pod względem środowiskowym obowiązywać będzie zakaz zaorywania lub przekształcania. Pod pojęciem zakazu przekształcania rozumie się m.in. zaorywanie, zamianę na inne użytki rolne, zalesianie, zabudowę lub eksploatację torfu i kruszyw.

W związku z powyższym, w projekcie rozporządzenia (§ 1 pkt 1) proponuje się, aby trwale użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym zostały wyznaczone na podstawie inwentaryzacji przeprowadzanej przez organ właściwy do wdrożenia przepisów dyrektywy

Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. Urz. UE L 20 z 26.01.2010, str. 7, z późn. zm.) oraz dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2 str. 102, z późn. zm.) – Ministra Środowiska – w ramach opracowywania planów zadań ochronnych na podstawie przepisów art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916, z późn. zm.) albo planów ochrony, o których mowa w art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, dla poszczególnych obszarów Natura 2000.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, regionalny dyrektor ochrony środowiska, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera m.in.:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

Na podstawie art. 29 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody ustanawiane mogą być także plany ochrony dla obszaru Natura 2000 lub jego części, mające na celu utrzymanie i przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszar Natura 2000. W tym kontekście należy zauważyć, że

plan ochrony ustanowiony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody lub parku krajobrazowego położonego w granicach obszaru Natura 2000, uwzględniający zakres, o którym mowa w art. 29 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody staje się planem ochrony dla tej części obszaru Natura 2000. W projekcie rozporządzenia proponuje się, aby w ramach GAEC 9 za wrażliwe pod względem środowiskowym zostały uznane te trwałe użytki zielone, dla których, w tych planach zadań ochronnych albo planach ochrony, o których mowa powyżej, wskazano działania ochronne dla określonych siedlisk położonych na tych trwałych użytkach zielonych na obszarach Natura 2000. Ze względu na ograniczenia techniczne wynikające z konieczności rozbudowy zarządzanego przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa systemu LIPS o dane na temat wyznaczonych trwałych użytków zielonych proponuje się, aby trwałe użytki zielone wartościowe pod względem środowiskowym na obszarach Natura 2000, dla których ustanowiono plany zadań ochronnych albo plany ochrony zostały wyznaczone w oparciu o plany zadań ochronnych albo plany ochrony ustanowione do dnia 30 czerwca 2022 r.

Natomiast na pozostałych obszarach Natura 2000, dla których nie ustanowiono do dnia 30 czerwca 2022 r. planów zadań ochronnych sporządzonych na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody albo planów ochrony, o których mowa w art. 30 ust. 1 tej ustawy, w § 1 pkt 2 projektu rozporządzenia proponuje się, aby na tych obszarach Natura 2000, trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym wyznaczyć na podstawie danych przekazanych przez Ministerstwo Środowiska dotyczących trwałych użytków zielonych położonych w parkach narodowych, cennych siedlisk przyrodniczych, przygotowanych na podstawie inwentaryzacji przyrodniczych zgromadzonych w zasobach banku inwentaryzacji przyrodniczych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (GDOŚ) oraz cennych siedlisk gatunkowych przygotowane na podstawie inwentaryzacji gatunków zgromadzonych w zasobach banku inwentaryzacji przyrodniczych GDOŚ. Na podstawie wskazanych wyżej danych oraz uwzględniając informacje o położeniu trwałych użytków zielonych na obszarach Natura 2000, w załączniku do projektowanego rozporządzenia zostały wyznaczone trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym, przez wskazanie poszczególnych numerów działek ewidencyjnych na których znajdują się trwałe użytki zielone. Wykaz zawiera identyfikatory działek, dla których nie zostały ustanowione plany zadań ochronnych na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody albo plany ochrony, o których mowa w art. 30 ust. 1 tej ustawy. Lista identyfikatorów działek przyporządkowana jest do właściwego województwa, powiatu i gminy, oznaczonych zgodnie

z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia, stosowania i udostępniania krajowego rejestru urzędowego podziału terytorialnego kraju oraz związanych z tym obowiązków organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 157, poz. 1031, z późn. zm.). Numer działki ewidencyjnej w załączniku do projektu rozporządzenia stanowi identyfikator działki ewidencyjnej, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. poz. 1390, z późn. zm.). Do identyfikatorów działek ewidencyjnych dopisane zostały dodatkowe oznaczenia, np. „_1”, „_2”, które odpowiadają liczbie działek z trwałym użytkowaniem zielonym wartościowym pod względem środowiskowym na danej działce ewidencyjnej. Jeśli na danej działce ewidencyjnej jest tylko jeden trwały użytek zielony wartościowy pod względem środowiskowym (działka rolna), wtedy dopisana została końcówka „_1”.

Proponuje się, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie z dniem 15 marca 2023 r., czyli w dniu wejścia w życie ustawy z dnia ..... r. o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej i jednocześnie w dniu, w którym rozpoczyna się termin składania wniosków o przyznanie płatności za 2023 r.

Wejście w życie przepisów rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, a zwłaszcza mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia go organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu w trybie § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych, dlatego też projekt rozporządzenia nie podlega notyfikacji, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia wraz z dokumentami dotyczącymi prac nad tym projektem zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w

serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia został ujęty w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie trwałych użytków zielonych wrażliwych pod względem środowiskowym</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Krzysztof Cieciora – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Magdalena Siedlecka-Słowikowska – Naczelnik Wydziału Wymogów Podstawowych oraz Ekoschematów Departamentu Płatności Bezpośrednich, tel. 22 623 12 34</p>	<p>Data sporządzenia 22.12.2022 r.</p> <p>Źródło: Upoważnienie ustawowe – art. 56 ust. 8 pkt 1 ustawy z dnia ..... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz.....)</p> <p>Nr w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi: ..... (na dzień .....2022 r.)</p>
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Brak przepisów krajowych wyznaczających trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym, objętych normą GAEC 9, o której mowa w przepisach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.).

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomendowanym rozwiązaniem jest działanie legislacyjne – wykonanie upoważnienia ustawowego. Oczekiwany efekt jest określenie na poziomie krajowym trwałych użytków zielonych wrażliwych pod względem środowiskowym na potrzeby normy GAEC 9.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Przepisy UE określają ramy prawne wdrożenia norm GAEC, natomiast państwa członkowskie dostosowują sposób wdrożenia norm do swoich uwarunkowań. Inne państwa członkowskie rozwiązują wskazany problem również przez działania legislacyjne.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Rolnicy ubiegający się o wsparcie w ramach systemu płatności bezpośrednich	ok. 1,26 mln	Na podstawie danych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Rolnicy nie mogą przekształcać lub zaorywać trwałych użytków zielonych objętych normą GAEC 9.
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	1	Konsultacje z ARiMR w ramach prac nad projektem rozporządzenia	Dostosowanie systemów informatycznych i procedur ARiMR, w szczególności w

			zakresie przeprowadzania kontroli administracyjnej i kontroli na miejscu, do przepisów rozporządzenia.
Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie oraz wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego	17	Zgodnie z ustawą o jednostkach doradztwa rolniczego, jednostkami tymi są Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie oraz 16 wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego	Dostosowanie doradztwa rolniczego do projektowanych przepisów.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia zostanie umieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348)

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do konsultacji z organizacjami i instytucjami takimi jak:

Izba Zbożowo-Paszowa;

Krajowa Izba Gospodarcza – Komitet Rolnictwa i Obrotu Rolnego;

Krajowa Rada Izb Rolniczych;

Krajowa Rada Spółdzielcza;

Krajowe Zrzeszenie Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych;

Krajowy Związek Grup Producentów Rolnych – Izba Gospodarcza;

Krajowy Związek Plantatorów Buraka Cukrowego;

Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych;

Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych;

Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych „Solidarność”;

Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych;

Polska Federacja Rolna;

Polska Izba Nasienna;

Polska Izba Ogrodnicza;

Polski Związek Ogrodniczy;

Polski Związek Zawodowy Rolników;

Rada Dialogu Społecznego;

Sekretariat Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”;

Związek Zawodowy Centrum Narodowe Młodych Rolników;

Związek Zawodowy Rolnictwa „Samoobrona”;

Związek Zawodowy Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni”;

Związek Zawodowy Rolników „OJCZYŻNA”;

Związek Zawodowy Pracowników Rolnictwa w RP;

pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ... r.)	przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Wejście w życie przepisów projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie dużych przedsiębiorców.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Wejście w życie przepisów projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, a zwłaszcza na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.						
	Osoby niepełnosprawne i osoby starsze	Wejście w życie przepisów projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, w tym osoby niepełnosprawne i osoby starsze.						
Niemierzalne								
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość.						
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu								
☒ nie dotyczy								
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).				☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy				
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.				☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy				
Komentarz: Wprowadzone rozporządzeniem przepisy nie wpłyną na zmianę obciążeń regulacyjnych.								
9. Wpływ na rynek pracy								
Wejście w życie przepisów rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.								

10. Wpływ na pozostałe obszary		
☒ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Wpływ na środowisko jest pozytywny z uwagi na to, iż projekt rozporządzenia ma na celu wyznaczenie trwałych użytków zielonych wrażliwych pod względem środowiskowym, położonych na obszarze Natura 2000, których rolnicy nie mogą przekształcać ani zaorywać.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Oczekuje się, że wejście w życie przepisów rozporządzenia przyczyni się do rozwiązania problemu wskazanego w pkt 1 OSR.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Efekty wejścia w życie projektowanego rozporządzenia będą miały miejsce od 2023 r.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
brak		

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

w sprawie torfowisk i terenów podmokłych objętych normą GAEC 2

Na podstawie art. 56 ust. 8 pkt 2 ustawy z dnia ..... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Do torfowisk i terenów podmokłych objętych normą GAEC 2, o której mowa w załączniku III do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.²⁾), zalicza się grunty, które zostały wskazane w załączniku do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.

MINISTER ROLNICTWA

I ROZWOJU WSI

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1950).

²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 119 z 22.04.2022, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 181 z 07.07.2022, str. 35.

Załącznik
do rozporządzenia
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia
(poz.)

TORFOWISKA I TERENY PODMOKŁE OBJĘTE NORMĄ GAEC 2

WOJEWÓDZTWO		
Nazwa powiatu:	.....	
Identyfikator i nazwa gminy:	.....	
Identyfikatory działek ewidencyjnych, na których znajdują się torfowiska i tereny podmokłe objęte normą GAEC 2		
.....		

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 56 ust. 8 pkt 2 ustawy z dnia ..... r. o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....), zgodnie z którym minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, torfowiska i tereny podmokłe objęte normą GAEC 2, o której mowa w załączniku III do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 2022/2115”, mając na względzie ochronę gleb bogatych w węgiel.

Regulacje zawarte w projektowanym rozporządzeniu wynikają z potrzeby wdrożenia przepisów w zakresie normy GAEC 2, mówiącej o ochronie torfowisk i terenów podmokłych, zgodnie z załącznikiem III do rozporządzenia 2022/2115.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w dniu 1 stycznia 2025 r. Wejście w życie rozporządzenia w proponowanym terminie nie narusza zasad demokratycznego państwa prawnego. Ponadto ważny interes publiczny polegający na konieczności ustanowienia regulacji umożliwiających skuteczne wykonanie przepisów wspólnotowych wymaga natychmiastowego wejścia w życie rozporządzenia.

Projekt rozporządzenia nie wymagał przedstawienia go organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu w trybie § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia ma na celu wdrożenie przepisów Unii Europejskiej, w związku z tym jego projekt nie podlegał procedurze notyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia wraz z dokumentami dotyczącymi prac nad tym projektem zostanie umieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

Projekt rozporządzenia zostanie ujęty w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie torfowisk i terenów podmokłych objętych normą GAEC 2</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Krzysztof Cieciora – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Magdalena Siedlecka-Słowikowska – Naczelnik Wydziału Wymogów Podstawowych oraz Ekoschematów Departamentu Płatności Bezpośrednich, tel. 22 623 12 34</p>	<p>Data sporządzenia ..... r.</p> <p>Źródło: Upoważnienie ustawowe – art. 56 ust. 8 pkt 2 ustawy z dnia ..... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....)</p> <p>Nr w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi: .....</p>
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Brak przepisów krajowych wyznaczających torfowiska i tereny podmokłe objęte normą GAEC 2, o której mowa w przepisach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.).

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomendowanym rozwiązaniem jest działanie legislacyjne – wykonanie upoważnienia ustawowego. Oczekiwany efekt jest określenie na poziomie krajowym torfowisk i terenów podmokłych objętych normą GAEC 2.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Przepisy UE określają ramy prawne wdrożenia norm GAEC, natomiast państwa członkowskie dostosowują sposób wdrożenia norm do swoich uwarunkowań. Inne państwa członkowskie rozwiązują wskazany problem również przez działania legislacyjne.

4. Podmioty, na które oddziałuje rozporządzenie

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Rolnicy ubiegający się o wsparcie w ramach systemu płatności bezpośrednich	ok. 1,26 mln	Na podstawie danych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Rolnicy nie mogą przekształcać obszarów objętych normą GAEC 2.
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	1	Konsultacje z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w ramach prac nad projektem rozporządzenia	Dostosowanie systemów informatycznych i procedur Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, w szczególności w zakresie przeprowadzania kontroli administracyjnej i kontroli na miejscu, do przepisów rozporządzenia.
Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie oraz wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego	17	Zgodnie z ustawą o jednostkach doradztwa rolniczego, jednostkami tymi są Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie oraz 16	Dostosowanie doradztwa rolniczego do projektowanych przepisów.

JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania	nie dotyczy											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa, ponieważ płatności bezpośrednie pochodzą z budżetu unijnego.</p> <p>Jednocześnie rozporządzenie nie będzie miało wpływu na budżety jednostek samorządu terytorialnego i pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.</p>											
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe												
Skutki												
Czas w latach od wejścia w życie zmian	0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)					
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ..... r.)	duże przedsiębiorstwa											
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw											
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe											
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Wejście w życie przepisów projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie dużych przedsiębiorców.										
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Wejście w życie przepisów projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, a zwłaszcza na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.										
	Osoby niepełnosprawne i osoby starsze	Wejście w życie przepisów projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, w tym osoby niepełnosprawne i osoby starsze.										
Niemierzalne												
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość.											
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z rozporządzenia												
☒ nie dotyczy												
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy											
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:											
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy											

Komentarz:

Projekt rozporządzenia nie przewiduje wprowadzenia obciążeń regulacyjnych wykraczających poza wymagane przepisami UE.

9. Wpływ na rynek pracy

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 sądy powszechne,
administracyjne lub wojskowe

demografia
 mienie państwowe
 inne:

informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

Wpływ na środowisko jest pozytywny z uwagi na to, że projekt rozporządzenia ma na celu wyznaczenie torfowisk i terenów podmokłych objętych normą GAEC 2 w celu ochrony gleb bogatych w węgiel.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Oczekuje się, że wejście w życie przepisów rozporządzenia przyczyni się do rozwiązania problemu wskazanego w pkt 1 OSR.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów rozporządzenia oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Efekty będą natychmiastowe i nie wymagają pomiaru.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

brak

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

**w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania lub wypłaty
podstawowego wsparcia dochodów, płatności redystrybucyjnej, płatności dla młodych
rolników, płatności związanych z produkcją i przejściowego wsparcia krajowego**

Na podstawie art. 70 ust. 1 i 2 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowe warunki i tryb przyznawania lub wypłaty:
  - a) podstawowego wsparcia dochodów,
  - b) płatności redystrybucyjnej,
  - c) płatności dla młodych rolników,
  - d) płatności związanych z produkcją do powierzchni upraw:
    - roślin strączkowych na nasiona,
    - roślin pastewnych,
    - ziemniaków skrobiowych,
    - buraków cukrowych,
    - pomidorów,
    - chmielu,
    - truskawek,
    - lnu,
    - konopi włóknistych,
  - e) płatności związanych z produkcją do zwierząt w formie:
    - płatności do bydła domowego (płatności do bydła),
    - płatności do krów,

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1950).

- płatności do samic owiec (płatności do owiec),
  - płatności do samic kóz (płatności do kóz)
- zwanych dalej „płatnościami bezpośrednimi”
- f) przejściowego wsparcia krajowego w formie:
- uzupełniającej płatności podstawowej,
  - płatności niezwiązanej do tytoniu;
- 2) szczegółowe wymagania, jakie powinny spełniać wnioski o przyznanie płatności bezpośrednich lub przejściowego wsparcia krajowego, wymienionych w pkt 1, zwane dalej „wnioskami o przyznanie płatności lub wsparcia”, oraz szczegółowe wymagania, jakie powinny spełniać wnioski o wypłatę płatności lub wsparcia, wymienionych w pkt 1, zwane dalej „wnioskami o wypłatę płatności lub wsparcia”;
  - 3) szczegółowe warunki i tryb przyznawania płatności bezpośrednich lub przejściowego wsparcia krajowego, wymienionych w pkt 1, spadkobiercy, zapisobiercy, małżonkowi, następcy prawnemu rolnika lub przejmującemu gospodarstwo;
  - 4) wysokość kar, z wyjątkiem kar administracyjnych;
  - 5) rodzaje dowodów potwierdzających wystąpienie okoliczności, o których mowa w art. 24 pkt 2 lit. a ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...), zwanej dalej „ustawą”;
  - 6) rodzaje dowodów potwierdzających spełnianie warunków do przyznania płatności dla młodych rolników, wskazanych w art. 28 ustawy;
  - 7) gatunki roślin strączkowych na nasiona i roślin pastewnych, do których może zostać przyznana płatność związana z produkcją do powierzchni upraw;
  - 8) wymagania, jakim powinny odpowiadać uprawy roślin strączkowych na nasiona, roślin pastewnych, ziemniaków skrobiowych, buraków cukrowych, pomidorów, chmielu, truskawek, lnu lub konopi włóknistych, do których przysługują płatności związane z produkcją do powierzchni upraw;
  - 9) rejony uprawy chmielu, w których uprawa chmielu uprawnia do uzyskania płatności związanej z produkcją do powierzchni uprawy chmielu;
  - 10) rodzaje roślin, do upraw których może zostać przyznana uzupełniająca płatność podstawowa, a także szczegółowe wymagania, jakie powinny spełniać uprawy poszczególnych roślin;
  - 11) szczegółowe wymagania, jakie powinny spełniać grunty orne, na których nie jest prowadzona uprawa roślin, do których przysługuje uzupełniająca płatność podstawowa.

2. Rozporządzenie określa również szczególne wymagania, jakie powinny spełniać wnioski o przyznanie płatności oraz wnioski o wypłatę płatności spadkobiercy, zapisobiercy, małżonka, następcy prawnego rolnika lub przejmującego gospodarstwo.

§ 2. W przypadku szkółek, o których mowa w art. 2 pkt 26 ustawy, za młode rośliny drzewiaste uznaje się rośliny, których wiek nie przekracza 5 lat.

§ 3. 1. Warunek, o którym mowa w art. 24 pkt 2 lit. a ustawy, uznaje się za spełniony, jeżeli potwierdzają to:

- 1) zaświadczenie o przychodach z działalności pozarolniczej wydane przez właściwy organ podatkowy, lub
- 2) faktury w rozumieniu art. 2 pkt 31 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2022 r. poz. 931, z późn. zm.²⁾), w tym faktury VAT RR, o których mowa w art. 116 ust. 2 tej ustawy, albo ich kopie potwierdzone za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwanej dalej „Agencją”, lub inne równoważne dowody potwierdzające sprzedaż produktów rolnych, lub
- 3) dokumenty zawierające informacje o wysokości uzyskanego wsparcia, pochodzące z zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli, o którym mowa w tytule IV rozdział II rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/2116, lub
- 4) zaświadczenie o wysokości uzyskanego wsparcia, wydane przez organ lub podmiot, który wypłacił takie wsparcie.

2. Warunek, o którym mowa w art. 24 pkt 2 lit. b ustawy, uznaje się za spełniony, jeżeli potwierdzają to:

- 1) zaświadczenie o przychodach z działalności pozarolniczej wydane przez właściwy organ podatkowy lub;
- 2) dokumenty zawierające informacje o wysokości rocznej kwoty płatności bezpośrednich, pochodzące z zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli, o którym mowa w tytule IV rozdział II rozporządzenia 2021/2116.

---

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 974, 1137, 1301, 1488, 1561 i 2180.

3. Roczną kwotą płatności bezpośrednich przysługujących danemu rolnikowi, o której mowa w ust. 2 pkt 2 jest łączna kwota płatności bezpośrednich przyznana temu rolnikowi w ostatnim roku, w którym uzyskał on przychody z działalności pozarolniczej. Przy obliczaniu tej kwoty nie uwzględnia się stosowania kar, w tym kar administracyjnych, oraz zmniejszeń, których konieczność zastosowania wynika z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1 ustawy.

4. Do przychodów z działalności rolniczej, o której mowa w art. 24 pkt 2 ustawy wlicza się: płatności bezpośrednie, płatności lub wsparcie związane z rozwojem obszarów wiejskich, przejściowe wsparcie krajowe oraz pomoc krajową w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 743 oraz z 2022 r. poz. 807), przyznana w odniesieniu do działalności rolniczej.

§ 4. 1. Jeżeli o płatność dla młodych rolników, o której mowa w art. 28 ustawy, ubiega się osoba prawna lub grupa osób, płatność ta jest przyznawana takiej osobie prawnej lub grupie osób, jeżeli młody rolnik sprawuje faktyczną i trwałą kontrolę nad tą osobą prawną lub grupą osób.

2. Młody rolnik sprawuje faktyczną i trwałą kontrolę nad osobą prawną, jeżeli został mu nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, zwany dalej „numerem identyfikacyjnym”, oraz:

- 1) jest członkiem zarządu spółki kapitałowej lub spółdzielni oraz:
  - a) w przypadku jednoosobowego zarządu – sposób reprezentacji wymaga udziału młodego rolnika w składaniu oświadczeń woli w imieniu tej spółki lub spółdzielni,
  - b) w przypadku wieloosobowego zarządu – sposób reprezentacji wymaga udziału młodego rolnika w składaniu oświadczeń woli w imieniu tej spółki lub spółdzielni lub większość członków zarządu stanowią młody rolnik oraz inni rolnicy, którym został nadany numer identyfikacyjny, lub
- 2) dysponuje bezpośrednio lub pośrednio większością głosów na zgromadzeniu wspólników albo na walnym zgromadzeniu, także jako zastawnik albo użytkownik, bądź w zarządzie spółki kapitałowej, także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub
- 3) jest uprawniony do powoływania lub odwoływania większości członków zarządu spółki kapitałowej albo spółdzielni, także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub
- 4) jest uprawniony do powoływania lub odwoływania większości członków rady nadzorczej spółki kapitałowej albo spółdzielni, także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub

- 5) dysponuje bezpośrednio lub pośrednio większością głosów na walnym zgromadzeniu spółdzielni, także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub
- 6) jest członkiem zarządu osoby prawnej innej niż spółka kapitałowa i spółdzielnia lub innego organu takiej osoby prawnej, uprawnionego do jej reprezentowania oraz:
  - a) w przypadku jednoosobowego zarządu takiej osoby prawnej lub organu takiej osoby prawnej, uprawnionego do jej reprezentowania – sposób reprezentacji wymaga udziału młodego rolnika w składaniu oświadczeń woli w imieniu tej osoby prawnej,
  - b) w przypadku wieloosobowego zarządu takiej osoby prawnej lub organu takiej osoby prawnej, uprawnionego do jej reprezentowania – sposób reprezentacji wymaga udziału młodego rolnika w składaniu oświadczeń woli w imieniu tej osoby prawnej lub większość członków zarządu tej osoby prawnej lub organu tej osoby prawnej, uprawnionego do jej reprezentowania, stanowią młody rolnik oraz inni rolnicy, którym został nadany numer identyfikacyjny.

3. Młody rolnik sprawuje faktyczną i trwałą kontrolę nad grupą osób, jeżeli został mu nadany numer identyfikacyjny, oraz:

- 1) młody rolnik samodzielnie lub wspólnie z innymi rolnikami, którym został nadany numer identyfikacyjny, dysponuje bezpośrednio lub pośrednio większością głosów w spółce osobowej, co wynika z treści umowy spółki – w przypadku spółki osobowej;
- 2) większość wspólników spółki cywilnej stanowią młody rolnik wraz z innymi rolnikami, którym został nadany numer identyfikacyjny – w przypadku spółki cywilnej;
- 3) młody rolnik samodzielnie zarządza lub kieruje jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej inną niż spółka, a gdy taką jednostką zarządza lub kieruje więcej osób, jeżeli większość z nich stanowią młody rolnik wraz z innymi rolnikami, którym został nadany numer identyfikacyjny – w przypadku jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej innej niż spółka;
- 4) co najmniej jeden z małżonków jest młodym rolnikiem – w przypadku małżonków;
- 5) większość z osób wchodzących w skład grupy osób innej niż wymienione w pkt 1–4, stanowią młody rolnik wraz z innymi rolnikami, którym został nadany numer identyfikacyjny – w przypadku grupy osób innej niż wymienione w pkt 1–4.

§ 5. Warunek, o którym mowa w art. 28 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy uważa się za spełniony, jeżeli rolnik:

- a) posiada świadectwo ukończenia szkoły potwierdzające wykształcenie, lub

- b) potwierdzi spełnianie warunku, o którym mowa w lit. a w terminie do dnia 30 września w pierwszym roku ubiegania się o płatność dla młodych rolników.

§ 6. Warunek, o którym mowa w art. 28 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy uważa się za spełniony, jeżeli rolnik posiada:

- 1) zaświadczenie wydane przez KRUS dotyczące okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników lub okresów podlegania zaliczeniu do ubezpieczenia społecznego rolników, lub
- 2) zaświadczenie dotyczące okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności rolniczej w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), lub
- 3) świadectwo pracy wydane przez pracodawcę na podstawie przepisów prawa pracy obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), lub
- 4) poświadczoną notarialnie kopię umowy o pracę, jeśli umowa taka nie została rozwiązana do dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności dla młodych rolników.

§ 7. 1. Za datę rozpoczęcia działalności, o którym mowa w art. 28 ust. 2 ustawy, uznaje się najwcześniejszą z następujących dat:

- 1) datę rozpoczęcia działalności rolniczej przez rolnika ustaloną na podstawie informacji zawartych w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (REGON);
- 2) datę rozpoczęcia działalności rolniczej przez rolnika ustaloną na podstawie informacji zawartych w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG);
- 3) datę złożenia przez rolnika wniosku o:
  - a) przyznanie płatności na podstawie przepisów o płatnościach bezpośrednich do gruntów rolnych i oddzielnej płatności z tytułu cukru lub przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego,
  - b) pomoc finansową dla rolników w ramach programu SAPARD,
  - c) dofinansowanie realizacji projektu w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004–2006”, przeznaczone dla osób prowadzących działalność rolniczą lub rolników,

- d) udzielenie pomocy finansowej na działania objęte Planem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004–2006, przeznaczonej dla osób prowadzących działalność rolniczą lub rolników,
  - e) przyznanie pomocy finansowej w ramach działań objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, przeznaczonej dla osób prowadzących działalność rolniczą lub rolników,
  - f) przyznanie pomocy finansowej w ramach działań lub poddziałań objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, przeznaczonej dla osób prowadzących działalność rolniczą lub rolników;
- 4) datę objęcia przez rolnika w posiadanie zwierząt gospodarskich objętych obowiązkiem zgłoszenia do komputerowej bazy danych, prowadzonej na podstawie ustawy o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt, lub
  - 5) datę objęcia rolnika ubezpieczeniem społecznym rolników na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników – w przypadku gdy został objęty tym ubezpieczeniem jako rolnik.

2. Do ustalenia daty rozpoczęcia działalności przez grupę osób, którą są małżonkowie, przyjmuje się datę rozpoczęcia tej działalności przez małżonka, który najwcześniej rozpoczął tę działalność.

§ 8. 1. Gatunki roślin strączkowych na nasiona, do których może zostać przyznana płatność związana z produkcją do powierzchni upraw roślin strączkowych na nasiona, są określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

2. Płatność związana z produkcją do powierzchni upraw roślin strączkowych na nasiona:

- 1) przysługuje również w przypadku uprawy roślin gatunków określonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia w formie mieszanek, z wyłączeniem mieszanek z roślinami innymi niż rośliny gatunków określonych w tym załączniku;
- 2) jest przyznawana rolnikowi, jeżeli dokonano zbioru nasion.

§ 9. 1. Gatunki roślin pastewnych, do których może zostać przyznana płatność związana z produkcją do powierzchni upraw roślin pastewnych, są określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

2. Płatność związana z produkcją do powierzchni upraw roślin pastewnych:

- 1) przysługuje również w przypadku uprawy roślin gatunków określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia w formie mieszanek, z wyłączeniem mieszanek z roślinami innymi niż rośliny gatunków określonych w załączniku nr 1 lub 2 do rozporządzenia;

2) jest przyznawana:

- a) do powierzchni upraw roślin pastewnych nie większej niż 75 ha,
- b) jeżeli te rośliny pastewne nie zostały wprowadzone do gleby jako świeża masa roślinna (zielony nawóz).

3. W przypadku gdy o przyznanie płatności związanej z produkcją do powierzchni upraw roślin pastewnych ubiega się spółdzielnia produkcji rolnej albo spółdzielnia rolników, przy przyznawaniu tej płatności danej spółdzielni maksymalny limit określony w ust. 2 pkt 2 lit. a ustala się, na ich wniosek, jako iloczyn tego limitu oraz liczby członków danej spółdzielni, z wyjątkiem tych z nich, którzy również ubiegają się o przyznanie płatności związanej do powierzchni upraw roślin pastewnych.

§ 10. Płatność związana z produkcją do powierzchni uprawy ziemniaków skrobiowych jest przyznawana rolnikowi:

1) jeżeli zawarł:

- a) umowę na uprawę ziemniaków skrobiowych, w której rolnik zobowiązuje się do wytworzenia i dostarczenia podmiotowi, którego przedmiot działalności obejmuje wytwarzanie skrobi lub wyrobów skrobiowych, określonej ilości ziemniaków skrobiowych z określonej powierzchni gruntów, a podmiot ten zobowiązuje się te ziemniaki odebrać w umówionym terminie, zapłacić za nie umówioną cenę i wyprodukować z nich skrobię lub wyroby skrobiowe, lub
- b) umowę z:
  - grupą producentów rolnych, której jest członkiem, lub
  - organizacją producentów uznaną na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1308/2013”, której jest członkiem, lub
  - zrzeczeniem organizacji producentów uznanym na podstawie rozporządzenia nr 1308/2013, do którego należy organizacja producentów, której jest członkiem, w której rolnik zobowiązuje się do wytworzenia i dostarczenia grupie, organizacji lub zrzeczeniu określonej ilości ziemniaków skrobiowych z określonej powierzchni gruntów, a grupa, organizacja lub zrzeczenie

zobowiązują się te ziemniaki odebrać w umówionym terminie, zapłacić za nie umówioną cenę i przeznaczyć te ziemniaki na produkcję skrobi lub wyrobów skrobiowych;

- 2) do powierzchni uprawy ziemniaków skrobiowych, lecz nie większej niż powierzchnia gruntów określona w umowie, o której mowa w pkt 1 lit. a lub b.

§ 11. Płatność związana z produkcją do powierzchni uprawy buraków cukrowych jest przyznawana rolnikowi:

- 1) jeżeli zawarł:
  - a) umowę dostawy, o której mowa w pkt 5 w sekcji A w części II załącznika II do rozporządzenia nr 1308/2013, która określa również powierzchnię gruntów, na której rolnik jest zobowiązany uprawiać buraki cukrowe, lub
  - b) umowę z:
    - grupą producentów rolnych, której jest członkiem, lub
    - organizacją producentów uznaną na podstawie rozporządzenia nr 1308/2013, której jest członkiem, lub
    - zrzeczeniem organizacji producentów uznanym na podstawie rozporządzenia nr 1308/2013, do którego należy organizacja producentów, której jest członkiem, w której rolnik zobowiązuje się do wytworzenia i dostarczenia grupie, organizacji lub zrzeczeniu określonej ilości buraków cukrowych z określonej powierzchni gruntów, a grupa, organizacja lub zrzeczenie zobowiązują się te buraki odebrać w umówionym terminie, zapłacić za nie umówioną cenę i przeznaczyć te buraki na produkcję cukru;
- 2) do powierzchni uprawy buraków cukrowych, lecz nie większej niż powierzchnia gruntów określona w umowie, o której mowa w pkt 1.

§ 12. Płatność związana z produkcją do powierzchni uprawy pomidorów jest przyznawana rolnikowi:

- 1) jeżeli uprawa ta została założona z wykorzystaniem materiału nasadzeniowego, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 lit. g ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie (Dz. U. z 2021 r. poz. 129),
- 2) jeżeli obsada roślin wynosi co najmniej 20 000 na hektar,
- 3) jeżeli zawarł:
  - a) umowę na uprawę pomidorów, w której rolnik zobowiązuje się do wytworzenia i dostarczenia podmiotowi, którego przedmiot działalności obejmuje przetwarzanie

owoców i warzyw, określonej ilości pomidorów z określonej powierzchni gruntów, a podmiot ten zobowiązuje się te pomidory odebrać w umówionym terminie, zapłacić za nie umówioną cenę i je przetworzyć, lub

b) umowę z:

- grupą producentów rolnych, której jest członkiem, lub
- grupą producentów owoców i warzyw, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu) (Dz. U. z 2022 r. poz. 2101), której jest członkiem, lub
- organizacją producentów uznaną na podstawie rozporządzenia nr 1308/2013, której jest członkiem, lub
- zrzeczeniem organizacji producentów uznanym na podstawie rozporządzenia nr 1308/2013, do którego należy organizacja producentów, której jest członkiem, w której rolnik zobowiązuje się do wytworzenia i dostarczenia grupie, organizacji lub zrzeczeniu określonej ilości pomidorów z określonej powierzchni gruntów, a grupa, organizacja lub zrzeczenie zobowiązują się te pomidory odebrać w umówionym terminie, zapłacić za nie umówioną cenę i przeznaczyć te pomidory do przetworzenia;

4) do powierzchni uprawy pomidorów, lecz nie większej niż powierzchnia gruntów określona w umowie, o której mowa w pkt 1 lit. a lub b.

§ 13. Do umowy na uprawę ziemniaków skrobiowych i do umowy na uprawę pomidorów, o których mowa w § 10 i § 12, stosuje się odpowiednio przepisy o kontraktacji.

§ 14. 1. Warunek dotyczący zawarcia umowy, o którym mowa w § 10, § 11 i § 12, uznaje się za spełniony również w przypadku, gdy umowę tę zawarł:

- 1) małżonek rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności związanych do powierzchni upraw ziemniaków skrobiowych, buraków cukrowych lub pomidorów albo
- 2) co najmniej jeden ze współposiadaczy gruntów, do których rolnik ubiega się o przyznanie tych płatności.

2. W przypadkach, o których mowa w § 23, § 24 oraz § 25, jeżeli przejmujący, spadkobierca, zapisobierca windykacyjny albo następca prawny ubiega się o płatność związaną z produkcją do powierzchni uprawy ziemniaków skrobiowych, płatność związaną z produkcją do powierzchni upraw buraków cukrowych lub płatność związaną z produkcją do powierzchni uprawy pomidorów, warunek zawarcia umowy na uprawę ziemniaków skrobiowych lub pomidorów, o których mowa w § 10 i w § 12, lub umowy dostawy, o której mowa w § 11,

uważa się za spełniony przez przejmującego, spadkobiercę, zapisobiercę windykacyjnego albo następcę prawnego, jeżeli przejął on zobowiązania wynikające z tej umowy.

§ 15. 1. Płatność związana z produkcją do powierzchni uprawy chmielu jest przyznawana do plantacji chmielu stanowiącej obszar gruntów:

- 1) na których są uprawiane rośliny chmielu;
- 2) zajętych przez konstrukcję nośną i ograniczonych linią jej zewnętrznych odciągów kotwicznych;
- 3) obsadzonych z gęstością wynoszącą co najmniej 1300 sadzonek chmielu na hektar.

2. Do powierzchni plantacji chmielu zalicza się:

- 1) pasy brzeżne o szerokości odpowiadającej średniej szerokości międzyrzędzia wewnątrz działki, jeżeli na linii zewnętrznych odciągów kotwicznych, o których mowa w ust. 1 pkt 2, znajdują się sadzonki chmielu,
- 2) pasy przeznaczone na manewry maszynami rolniczymi, znajdujące się na zakończeniach rzędów roślin, jeżeli szerokość żadnego z nich nie przekracza 8 m
- pod warunkiem, że pasy te nie stanowią części drogi publicznej.

§ 16. Określa się następujące rejony uprawy chmielu:

- 1) rejon lubelski obejmujący powiaty: biłgorajski, chełmski, hrubieszowski, kielecki, kozienicki, krasnostawski, kraśnicki, lipski, lubaczowski, lubartowski, lubelski, łańcucki, łęczyński, łukowski, opolski z siedzibą władz w Opolu Lubelskim, puławski, radzyński, starachowicki, świdnicki z siedzibą władz w Świdniku, tomaszowski z siedzibą władz w Tomaszowie Lubelskim, włodawski, zamojski i zwoleński;
- 2) rejon wielkopolski obejmujący powiaty: bydgoski, gorzowski, gostyński, grodziski z siedzibą władz w Grodzisku Wielkopolskim, kępiński, koszaliński, krotoszyński, nakielski, nowotomyski, poznański, rawicki, słupecki, wolsztyński, żagański, żarski i żniński;
- 3) rejon dolnośląski obejmujący powiaty: kłodzki, nyski, oleśnicki, piotrkowski, wrocławski i zawierciański.

§ 17. 1. Podstawowe wsparcie dochodów, płatność redystrybucyjna, płatność dla młodych rolników, płatność związana z produkcją, uzupełniająca płatność podstawowa do gruntów, na których jest prowadzona uprawa konopi włóknistych, przysługują:

- 1) jeżeli uprawa ta jest prowadzona po dokonaniu wpisu do rejestru konopi włóknistych, o którym mowa w art. 47a ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu

narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, z 2021 r. poz. 2469, z 2022 r. poz. 763, 764, 1700, 1812, 1855);

- 2) do powierzchni nie większej niż powierzchnia zawarta w rejestrze konopi włóknistych, o którym mowa w pkt 1
- zgodnie z informacjami przekazanymi Agencji przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa na podstawie art. 16 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2022 r. poz. 2001).

2. Warunek, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, uznaje się za spełniony również w przypadku, gdy wpis do rejestru konopi włóknistych, o którym mowa w pkt 1, dotyczy małżonka rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności do gruntów, o których mowa w ust. 1, albo co najmniej jednego ze współposiadaczy tych gruntów.

§ 18. 1. Płatności związane z produkcją do bydła, płatności związane z produkcją do krów oraz płatności związane z produkcją do kóz przysługują do zwierząt posiadanych przez rolnika przez okres 30 dni od dnia złożenia wniosku o przyznanie tej płatności i w odniesieniu do których:

- 1) do dnia złożenia wniosku o przyznanie tych płatności dokonano zgłoszeń wymaganych na podstawie przepisów o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt;
- 2) najpóźniej od dnia złożenia wniosku o przyznanie tych płatności są spełnione wymagania w zakresie identyfikacji określone w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.

2. Płatności związane do owiec przysługują do zwierząt posiadanych przez rolnika od dnia 15 marca do dnia 15 kwietnia roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie danej płatności i w odniesieniu do których:

- 1) do dnia 15 marca roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tych płatności, dokonano zgłoszeń wymaganych na podstawie przepisów o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt;
- 2) najpóźniej od dnia 15 marca roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tych płatności, są spełnione wymagania w zakresie identyfikacji określone w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.

3. Warunki, o których mowa w ust. 1 oraz 2, uznaje się za spełnione, jeżeli potwierdza to wpis w komputerowej bazie danych, prowadzonej na podstawie ustawy o identyfikacji i rejestracji zwierząt.

4. Zwierzęta objęte wnioskiem o przyznanie płatności związanej mogą być zastępowane bez utraty prawa do wypłaty wsparcia, chyba że Agencja poinformowała wcześniej beneficjenta o niezgodnościach we wniosku o płatność lub o zamiarze przeprowadzenia kontroli na miejscu.

5. W przypadku gdy w okresie, o którym mowa w ust. 1 - w przypadku płatności związanych z produkcją do bydła, do krów lub do kóz lub w okresie, o którym mowa w ust. 2 - w przypadku płatności związanych do owiec, zwierzęta objęte wnioskiem o przyznanie tych płatności zostały zastąpione innymi zwierzętami, płatności te przysługują do zwierząt zastępujących, jeżeli:

- 1) spełniają one warunki, o których mowa w art. 29 ust. 3 oraz ust. 6-9 ustawy;
- 2) nie później niż w terminie 14 dni od dnia wystąpienia zdarzenia powodującego konieczność zastąpienia zwierzęcia, rolnik:
  - a) objął w posiadanie zwierzęta zastępujące,
  - b) poinformował o fakcie zastąpienia zwierzęcia zgłoszonego we wniosku kierownika biura powiatowego Agencji, na formularzu opracowanym i udostępnionym przez Agencję;
- 3) w odniesieniu do tych zwierząt:
  - a) do dnia poinformowania kierownika biura powiatowego Agencji o fakcie zastąpienia zwierzęcia zgłoszonego we wniosku, dokonano zgłoszeń wymaganych na podstawie przepisów o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt,
  - b) najpóźniej od dnia poinformowania kierownika biura powiatowego Agencji o fakcie zastąpienia zwierzęcia zgłoszonego we wniosku są spełnione wymagania w zakresie identyfikacji określone w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.

6. W przypadku gdy zwierzęta objęte wnioskiem o przyznanie płatności związanej z produkcją do bydła lub płatności związanej z produkcją do krów są przedmiotem współposiadania, maksymalna liczba zwierząt określona w art. 29 ust. 4 i 5 ustawy jest liczbą zwierząt, do których taka płatność może być przyznana łącznie wszystkim ich współposiadaczom.

7. Płatność związana z produkcją do bydła przysługuje do zwierząt, o których mowa w art. 29 ust. 3 pkt 1 lit. a ustawy, urodzonych najpóźniej w dniu 15 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności.

8. W przypadku płatności związanej z produkcją do owiec oraz płatności związanej z produkcją do kóz zgłoszenie, o którym mowa w art. 7 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego

Komisji (UE) 2022/1173 z dnia 31 maja 2022 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli we wspólnej polityce rolnej, zastępuje wycofanie zwierzęcia na piśmie.

§ 19. 1. Uzupełniającą płatnością podstawową obejmuje się powierzchnię upraw następujących rodzajów roślin uprawianych w plonie głównym:

- 1) zboża;
- 2) rośliny oleiste - rzepak, rzepik, słonecznik i soja;
- 3) rośliny wysokobiałkowe - bób, bobik, łubin słodki i groch siewny;
- 4) rośliny strączkowe - wyka siewna, soczewica jadalna i ciecierzycy pospolita;
- 5) rośliny strączkowe pastewne;
- 6) len włóknisty i oleisty;
- 7) konopie włókniste;
- 8) rośliny przeznaczone na materiał siewny kategorii elitarny lub kwalifikowany, których gatunki są określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia;
- 9) rośliny motylkowate drobnonasienne;
- 10) rośliny okopowe pastewne, z wyłączeniem ziemniaków pastewnych;
- 11) trawy na trwałych użytkach zielonych przeznaczone na susz paszowy;
- 12) mieszanki roślin motylkowatych drobnonasiennych z trawami - w przypadku uprawy na gruntach rolnych innych niż trwałe użytki zielone.

2. Uzupełniającą płatnością podstawową obejmuje się również rodzaje roślin określone w ust. 1 pkt 1-5 i 9 w przypadku uprawy tych roślin w formie mieszanek.

§ 20. Uzupełniająca płatność podstawowa do powierzchni gruntów ornych, na których nie jest prowadzona uprawa roślin, przysługuje, jeżeli na tych gruntach rolnik:

- 1) dokonał zasiewu w celu podniesienia żyzności gleby przez wprowadzenie do niej świeżej masy roślinnej (zielony nawóz);
- 2) przyorał roślinność lub wprowadził ją do gleby w wyniku zastosowania innego zabiegu mechanicznego w terminie do dnia 31 sierpnia roku, w którym złożył wniosek o przyznanie tej płatności;
- 3) nie prowadzi uprawy nie dłużej niż rok.

§ 21. Uzupełniająca płatność podstawowa do powierzchni upraw roślin przeznaczonych na materiał siewny kategorii elitarny lub kwalifikowany, których gatunki są określone w

załączniku nr 3 do rozporządzenia, przysługuje, jeżeli uprawy tych roślin zostały objęte oceną polową, o której mowa w przepisach o nasiennictwie.

§ 22. 1. W przypadku, o którym mowa w art. 39 ust. 2 pkt 1 ustawy, płatność niezwiązaną do tytoniu przyznaje się temu z małżonków, na którego małżonek nieskładający wniosku o przyznanie tej płatności wyraził pisemną zgodę, jeżeli małżonkowie pozostawali w związku małżeńskim w dniu złożenia tego wniosku.

2. W przypadku, o którym mowa w art. 39 ust. 2 pkt 2 ustawy, jeżeli:

1) do spadku:

- a) są uprawnieni zarówno rolnik wnioskujący o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu, jak i inni spadkobiercy, płatność tę przyznaje się temu rolnikowi, jeżeli pozostali spadkobiercy wyrazili na to pisemną zgodę,
- b) jest uprawniony małżonek rolnika wnioskującego o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu, płatność tę przyznaje się temu rolnikowi, jeżeli jego małżonek wyraził na to pisemną zgodę,
- c) są uprawnieni zarówno małżonek rolnika wnioskującego o płatność niezwiązaną do tytoniu, jak i inni spadkobiercy, płatność przyznaje się temu rolnikowi, jeżeli wszyscy spadkobiercy wyrazili na to pisemną zgodę;

2) gospodarstwo rolne jest przedmiotem zapisu windykacyjnego, a zapisobiercą jest:

- a) rolnik wnioskujący o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu, to płatność tę przyznaje się temu rolnikowi,
- b) zarówno rolnik wnioskujący o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu, jak i inne podmioty, płatność tę przyznaje się temu rolnikowi, jeżeli pozostali zapisobiercy wyrazili na to pisemną zgodę,
- c) małżonek rolnika wnioskującego o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu, płatność tę przyznaje się temu rolnikowi, jeżeli jego małżonek wyraził na to pisemną zgodę,
- d) zarówno małżonek rolnika wnioskującego o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu, jak i inne podmioty, płatność przyznaje się temu rolnikowi, jeżeli wszyscy zapisobiercy wyrazili na to pisemną zgodę.

3. Zgoda, o której mowa w ust. 2 pkt 1 lit. a, nie jest wymagana, jeżeli w wyniku działu spadku uprawnienie do otrzymania płatności niezwiązanej do tytoniu przeszło na spadkobiercę wnioskującego o przyznanie tej płatności.

4. Jeżeli w wyniku działu spadku uprawnienie do otrzymania płatności niezwiązanej do tytoniu przeszło na małżonka rolnika wnioskującego o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu, zgodę, o której mowa w ust. 2 pkt 1 lit. c, wyraża jedynie ten małżonek.

5. W przypadku gdy nabywcą gospodarstwa rolnego jest rolnik, o którym mowa w art. 39 ust. 2 pkt 3 ustawy, a nabycie gospodarstwa rolnego nastąpiło w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie tej płatności, płatność tę przyznaje się nabywcy, jeżeli zgoda, o której mowa w art. 39 ust. 2 pkt 3 ustawy, została wyrażona do dnia wydania tej decyzji, nawet jeżeli nie są spełnione warunki, o których mowa w art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy, przy czym, jeżeli nabycie gospodarstwa rolnego nastąpiło w okresie:

- 1) od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu do dnia 31 maja roku, w którym został złożony ten wniosek, płatność ta jest przyznawana nabywcy na wniosek złożony do dnia 30 czerwca tego roku;
- 2) od dnia 1 czerwca roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu, do dnia wydania decyzji w sprawie o przyznanie tej płatności, płatność ta jest przyznawana nabywcy na wniosek złożony w terminie 14 dni od dnia nabycia gospodarstwa rolnego.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5, w postępowaniu w sprawie o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu nabywca wstępuje na miejsce zbywcy.

7. W przypadku gdy nabywcą gospodarstwa rolnego jest małżonek rolnika, o którym mowa w art. 39 ust. 2 pkt 3 ustawy, a nabycie gospodarstwa rolnego nastąpiło w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu do dnia wydania decyzji w sprawie o przyznanie tej płatności, płatność tę przyznaje się rolnikowi będącemu małżonkiem nabywcy, jeżeli zgoda, o której mowa w art. 39 ust. 2 pkt 3 ustawy, została wyrażona do dnia wydania tej decyzji, nawet jeżeli nie są spełnione warunki, o których mowa w art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy, przy czym, jeżeli nabycie gospodarstwa rolnego nastąpiło w okresie:

- 1) od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu do dnia 31 maja roku, w którym został złożony ten wniosek, płatność ta jest przyznawana rolnikowi będącemu małżonkiem nabywcy na wniosek złożony do dnia 30 czerwca tego roku;
- 2) od dnia 1 czerwca roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu, do dnia wydania decyzji w sprawie o przyznanie tej płatności,

płatność ta jest przyznawana rolnikowi będącemu małżonkiem nabywcy na wniosek złożony w terminie 14 dni od dnia nabycia gospodarstwa rolnego.

8. W przypadku, o którym mowa w ust. 7, w postępowaniu w sprawie o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu rolnik będący małżonkiem nabywcy wstępuje na miejsce zbywcy.

9. Jeżeli nabyte gospodarstwo rolne jest przedmiotem współposiadania, płatność niezwiązaną do tytoniu przyznaje się rolnikowi będącemu nabywcą gospodarstwa rolnego albo rolnikowi będącemu małżonkiem nabywcy gospodarstwa rolnego, jeżeli wszyscy współposiadacze wyrazili na to pisemną zgodę.

10. W przypadku, o którym mowa w ust. 5 i 7, do przyznawania płatności niezwiązanej do tytoniu stosuje się odpowiednio przepisy § 23 ust. 2-4 rozporządzenia oraz § 26.

§ 23. 1. W przypadku przekazania gospodarstwa rolnego płatności bezpośrednio i uzupełniająca płatność podstawowa, o które ubiega się przekazujący, są przyznawane przejmującemu, jeżeli:

- 1) przekazanie zostało dokonane nie później niż do dnia 31 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tych płatności;
- 2) spełnia on warunki do przyznania danej płatności, z tym że w przypadku gdy przekazujący ubiega się o płatności związane z produkcją do zwierząt, warunek posiadania zwierząt przez okresy określone w § 17 ust. 1 i 2 uznaje się za spełniony, jeżeli zwierzęta objęte wnioskiem o przyznanie tych płatności złożonym przez przekazującego były w posiadaniu przekazującego lub przejmującego przez te okresy;
- 3) przejmujący złoży wniosek do dnia 30 czerwca roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tych płatności.

2. Przejmujący we wniosku, o którym mowa w ust. 1 pkt 3:

- 1) podaje numer identyfikacyjny albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o wpis do ewidencji producentów w rozumieniu tych przepisów;
- 2) składa oświadczenie o objęciu w posiadanie gruntów wchodzących w skład gospodarstwa rolnego oraz zwierząt objętych wnioskiem o przyznanie płatności związanych do zwierząt.

3. Przejmujący dołącza do wniosku umowę, na podstawie której grunty wchodzące w skład gospodarstwa rolnego oraz zwierzęta objęte wnioskiem o przyznanie płatności związanych z produkcją do zwierząt zostały przekazane, lub kopię takiej umowy potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji.

4. Przejmujący składa wniosek do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek przez przekazującego.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, w postępowaniu w sprawie o przyznanie płatności bezpośrednich i uzupełniającej płatności podstawowej przejmujący wstępuje na miejsce przekazującego.

6. W przypadku przekazania gospodarstwa rolnego, które zostało dokonane po dniu 31 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności bezpośrednich i uzupełniającej płatności podstawowej, płatności te przysługują przekazującemu, jeżeli są spełnione warunki do ich przyznania, z tym że w przypadku gdy przekazujący ubiega się o płatności związane z produkcją do zwierząt, warunek posiadania zwierząt przez okresy określone w § 17 ust. 1 i 2 uznaje się za spełniony, jeżeli zwierzęta objęte wnioskiem o przyznanie tych płatności złożonym przez przekazującego były w posiadaniu przekazującego lub przejmującego przez te okresy.

7. Termin, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, nie podlega przywróceniu.

§ 24. 1. W przypadku śmierci rolnika, która nastąpiła w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich lub uzupełniającej płatności podstawowej do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie tych płatności, płatności te przysługują jego spadkobiercy, jeżeli:

- 1) grunty, które były objęte wnioskiem o przyznanie podstawowego wsparcia dochodów, płatności redystrybucyjnej, płatności dla młodych rolników, płatności związanych z produkcją do powierzchni upraw i uzupełniającej płatności podstawowej, zwanych dalej „płatnościami obszarowymi”, były w posiadaniu rolnika lub jego spadkobiercy w dniu 31 maja roku, w którym został złożony ten wniosek;
- 2) zwierzęta, które były objęte wnioskiem o przyznanie płatności związanych z produkcją do zwierząt, były w posiadaniu rolnika lub jego spadkobiercy przez okres, w jakim posiadanie zwierząt jest warunkiem przyznania tych płatności;
- 3) spełnia on warunki do przyznania danej płatności, z tym że warunek posiadania numeru identyfikacyjnego, o którym mowa w art. 58 pkt 2 ustawy, uznaje się za spełniony, nawet jeżeli spadkobiercy został nadany numer identyfikacyjny, który nie może być wykorzystywany do ubiegania się o przyznanie płatności bezpośrednich.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, spadkobierca rolnika wstępuje do toczącego się postępowania na jego miejsce na wniosek złożony w terminie 7 miesięcy od dnia otwarcia spadku.

3. Spadkobierca rolnika podaje we wniosku, o którym mowa w ust. 2, numer identyfikacyjny nadany w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o wpis do ewidencji producentów w rozumieniu tych przepisów.

4. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, spadkobierca rolnika dołącza:

- 1) prawomocne postanowienie sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo
- 2) w przypadku gdy nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku:
  - a) zaświadczenie sądu o zarejestrowaniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku albo
  - b) kopię wniosku o stwierdzenie nabycia spadku:
    - potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez sąd albo
    - potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji, wraz z potwierdzeniem nadania tego wniosku w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 896, 1933 i 2042) albo kopią tego potwierdzenia potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji, albo
- 3) zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia sporządzony przez notariusza.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, spadkobierca rolnika składa prawomocne postanowienie sądu o stwierdzeniu nabycia spadku w terminie 21 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia.

6. Jeżeli z postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo z zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez notariusza wynika, że do nabycia spadku uprawnionych jest więcej spadkobierców niż jeden spadkobierca rolnika, spadkobierca wstępujący do postępowania w sprawie o przyznanie płatności bezpośrednich i uzupełniającej płatności podstawowej, o których mowa w ust. 1:

- 1) dołącza do wniosku, o którym mowa w ust. 2, albo
- 2) składa wraz z postanowieniem sądu, o którym mowa w ust. 5
  - oświadczenia pozostałych spadkobierców rolnika o wyrażeniu zgody na wstąpienie tego spadkobiercy na miejsce rolnika i przyznanie mu płatności bezpośrednich lub uzupełniającej płatności podstawowej.

7. Zgoda, o której mowa w ust. 6, nie jest wymagana, jeżeli miałyby być wyrażona przez małoletniego, a wniosek, o którym mowa w ust. 2, został złożony przez spadkobiercę będącego przedstawicielem ustawowym tego małoletniego.

8. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, spadkobierca rolnika składa do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego rolnik złożył wniosek, o którym mowa w ust. 1.

9. W przypadku, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, decyzję w sprawie o przyznanie płatności bezpośrednich spadkobiercy rolnika wydaje się po złożeniu przez niego odpisu prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku.

10. Termin, o którym mowa w ust. 2, nie podlega przywróceniu.

11. Do zapisobiercy windykacyjnego, który w wyniku śmierci rolnika nabył, jako przedmiot zapisu windykacyjnego, grunty lub zwierzęta objęte wnioskiem o przyznanie płatności bezpośrednich złożonym przez tego rolnika lub prawo majątkowe, z którym łączy się posiadanie tych gruntów lub zwierząt, przepisy ust. 1–10 stosuje się odpowiednio.

§ 25. 1. W przypadku rozwiązania albo przekształcenia rolnika albo wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistniało następstwo prawne, z wyłączeniem przypadku, o którym mowa w § 24 ust. 1, w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich i uzupełniającej płatności podstawowej do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie tych płatności, płatności te przysługują następcy prawnemu, jeżeli:

- 1) grunty, które były objęte wnioskiem o przyznanie płatności obszarowych, były w posiadaniu rolnika lub jego następcy prawnego w dniu 31 maja roku, w którym został złożony ten wniosek;
- 2) zwierzęta, które były objęte wnioskiem o przyznanie płatności związanych z produkcją do zwierząt, były w posiadaniu rolnika lub jego następcy prawnego przez okres, w jakim posiadanie zwierząt jest warunkiem przyznania tych płatności;
- 3) spełnia on warunki do przyznania danej płatności.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, następca prawny rolnika wstępuje do toczącego się postępowania na miejsce rolnika na wniosek złożony w terminie 3 miesięcy od dnia wystąpienia zdarzenia prawnego, w którego wyniku zaistniało następstwo prawne.

3. Następca prawny podaje we wniosku, o którym mowa w ust. 2, numer identyfikacyjny albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o wpis do ewidencji producentów w rozumieniu tych przepisów.

4. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, następca prawny rolnika dołącza dokument potwierdzający zaistnienie następstwa prawnego albo kopię tego dokumentu potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji.

5. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, następca prawny rolnika składa do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego rolnik złożył wniosek, o którym mowa w ust. 1.

6. Termin, o którym mowa w ust. 2, nie podlega przywróceniu.

§ 26. 1. W przypadku gdy rolnik, który złożył za dany rok kalendarzowy wniosek o przyznanie płatności bezpośrednich lub przejściowego wsparcia krajowego, złożył również za ten rok kalendarzowy wniosek, o którym mowa w § 23 ust. 1 pkt 3, § 24 ust. 2 lub § 25 ust. 2, wnioski te są rozpatrywane łącznie przez kierownika biura powiatowego Agencji, o którym mowa w art. 65 ust. 2 ustawy.

2. W przypadku gdy rolnik, który złożył za dany rok kalendarzowy wniosek o przyznanie płatności bezpośrednich lub przejściowego wsparcia krajowego, złożył za dany rok kalendarzowy również wniosek, o którym mowa w § 23 ust. 1 pkt 3, § 24 ust. 2 lub § 25 ust. 2, do kierownika biura powiatowego Agencji innego niż kierownik, o którym mowa w art. 5, kierownik, do którego został złożony wniosek, o którym mowa w § 23 ust. 1 pkt 3, § 24 ust. 2 lub § 25 ust. 2, przekazuje ten wniosek wraz z aktami sprawy w celu łącznego rozpoznania wniosków złożonych przez tego rolnika do kierownika biura powiatowego Agencji, o którym mowa w art. 65 ust. 2 ustawy, zawiadamiając o tym rolnika na piśmie.

3. Jeżeli decyzja w sprawie o przyznanie płatności bezpośrednich lub uzupełniającej płatności podstawowej zostanie wydana przed złożeniem przez rolnika wniosku, o którym mowa w § 23 ust. 1 pkt 3, § 24 ust. 2 lub § 25 ust. 2, lub przekazaniem, o którym mowa w ust. 2, kierownik biura powiatowego Agencji, o którym mowa w art. 65 ust. 2 ustawy, dokonuje zmiany decyzji w sprawie o przyznanie tych płatności, jeżeli istnieje konieczność dokonania ich zmniejszeń, których konieczność zastosowania wynika z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, w szczególności z art. 17 rozporządzenia 2021/2116.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, zmiany decyzji w sprawie o przyznanie płatności bezpośrednich lub uzupełniającej płatności podstawowej dokonuje się bez zgody strony.

§ 27. 1. Jeżeli po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie płatności bezpośrednich lub przejściowego wsparcia krajowego rolnik, do którego została skierowana decyzja, zmarł, jego spadkobiercy przysługują prawa, które przysługiwałyby spadkodawcy jako stronie postępowania.

2. Jeżeli po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie płatności bezpośrednich lub przejściowego wsparcia krajowego rolnik, do którego została skierowana decyzja, został rozwiązany albo przekształcony albo wystąpiło inne zdarzenie prawne, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne, z wyłączeniem przypadku, o którym mowa w ust. 1, prawa, które przysługiwałyby temu rolnikowi jako stronie postępowania, przysługują jego następcy prawnemu.

3. Jeżeli w przypadku, o którym mowa w ust. 1, prawa, które przysługiwałyby spadkodawcy jako stronie postępowania, przysługują kilku spadkobiercom, prawa te wykonuje ten spadkobierca, na którego pozostali spadkobiercy wyrazili pisemną zgodę.

4. Należności z tytułu płatności przyznanych w decyzji, o której mowa w ust. 1, są przedmiotem dziedziczenia.

5. Jeżeli płatności bezpośrednie lub przejściowe wsparcie krajowe nie zostały przekazane na rachunek bankowy rolnika lub rachunek rolnika prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, jego spadkobierca, który nie kwestionuje należności określonej w decyzji, o której mowa w ust. 1, składa wniosek o wypłatę przyznanych płatności do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego rolnik złożył wniosek o przyznanie tych płatności, wraz z:

- 1) odpisem prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku – w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu albo
- 2) zarejestrowanym aktem poświadczenia dziedziczenia sporządzonym przez notariusza – w terminie 14 dni od dnia wpisu aktu poświadczenia dziedziczenia do rejestru aktów poświadczenia dziedziczenia, albo
- 3) w przypadku gdy nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku:
  - a) zaświadczeniem sądu o zarejestrowaniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku albo
  - b) kopią wniosku o stwierdzenie nabycia spadku:
    - potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez sąd albo
    - potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji, wraz z potwierdzeniem nadania tego wniosku w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe albo kopią tego potwierdzenia potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji

- jednak nie później niż przed upływem 6 miesięcy od dnia doręczenia rolnikowi decyzji w sprawie o przyznanie odpowiednio płatności bezpośrednich lub przejściowego wsparcia krajowego.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5 pkt 3, spadkobierca rolnika składa prawomocne postanowienie sądu o stwierdzeniu nabycia spadku w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia.

7. Jeżeli płatności bezpośrednie lub przejściowe wsparcie krajowe nie zostały przekazane na rachunek bankowy rolnika, o którym mowa w ust. 2, lub rachunek tego rolnika prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, jego następcą prawny, który nie kwestionuje należności określonej w decyzji, o której mowa w ust. 2, składa wniosek o wypłatę przyznanych płatności do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie tych płatności, w terminie 3 miesięcy od dnia doręczenia temu rolnikowi tej decyzji.

8. Do wniosku, o którym mowa w ust. 7, następcą prawny rolnika dołącza dokument potwierdzający zaistnienie następstwa prawnego albo kopię tego dokumentu potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji.

9. Jeżeli z postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo z zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez notariusza wynika, że do nabycia spadku uprawnionych jest więcej spadkobierców niż jeden spadkobierca rolnika, spadkobierca występujący z wnioskiem, o którym mowa w ust. 5:

- 1) dołącza do tego wniosku albo
- 2) składa wraz z postanowieniem sądu, o którym mowa w ust. 6

– oświadczenia pozostałych spadkobierców rolnika o wyrażeniu zgody na wypłatę mu płatności bezpośrednich lub przejściowego wsparcia krajowego.

10. Zgoda, o której mowa w ust. 9, nie jest wymagana, jeżeli miałyby być wyrażona przez małoletniego, a wniosek, o którym mowa w ust. 5, został złożony przez spadkobiercę będącego przedstawicielem ustawowym tego małoletniego.

11. W przypadku złożenia wniosku o wypłatę płatności bezpośrednich lub przejściowego wsparcia krajowego kierownik biura powiatowego Agencji wydaje decyzję w sprawie wypłaty tych płatności.

12. W przypadku niezłożenia wniosku, o którym mowa w ust. 11, albo w przypadku wydania decyzji o odmowie wypłaty płatności bezpośrednich lub przejściowego wsparcia krajowego decyzje, o których mowa w ust. 1 i 2, wygasają z mocy prawa.

§ 28. 1. Wnioski o przyznanie płatności lub wsparcia oraz wnioski o wypłatę płatności lub wsparcia, poza elementami podania określonymi w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego, z wyłączeniem adresu oraz informacji, o których mowa w art. 58 ustawy, zawierają numer identyfikacyjny w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (REGON), jeżeli został nadany, a w przypadku osoby fizycznej, która nie posiada obywatelstwa polskiego - kod kraju, numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości:

- 1) rolnika - w przypadku wniosków o przyznanie płatności lub wsparcia;
- 2) przekazującego i przejmującego – w przypadku, o którym mowa w § 23;
- 3) spadkodawcy i spadkobiercy lub zapisobiercy windykacyjnego – w przypadku, o którym mowa w § 24;
- 4) spadkodawcy i spadkobiercy – w przypadku, o których mowa w § 27 ust. 5;
- 5) rolnika i następcy prawnego rolnika, w przypadkach o których mowa w § 25 ust. 1 oraz w § 27 ust. 7;
- 6) zbywcy i nabywcy gospodarstwa rolnego - w przypadku o którym mowa art. 39 ust. 2 pkt 3 ustawy.

2. We wnioskach, o których mowa w ust. 1, wnioskodawca podaje informację o załącznikach dołączanych do wniosków.

3. Wnioski, o których mowa w ust. 1, oprócz danych i informacji wymienionych w ust. 1 oraz 2 zawierają oświadczenia i zobowiązania wnioskodawcy związane z płatnością lub wsparciem, których dotyczą.

§ 29. 1. Wnioski o przyznanie płatności lub wsparcia, z wyłączeniem wniosków o przyznanie płatności o których mowa w § 1 ust. 1 lit e, zawierają również informacje i oświadczenia o:

- 1) działkach referencyjnych, z podaniem w szczególności:
  - a) położenia tych działek, ze wskazaniem województwa, powiatu i gminy,
  - b) danych z ewidencji gruntów i budynków: nazwy obrębu ewidencyjnego, numeru obrębu ewidencyjnego, numeru arkusza mapy i numeru działki ewidencyjnej,
  - c) powierzchni, jaką na tych działkach stanowią:
    - kwalifikujące się hektary, o których mowa w art. 26 ust. 1 pkt. 1 ustawy, ogółem,
    - grunty orne w rozumieniu art. 2 pkt. 6 ustawy,
    - grunty niezgłoszone do płatności lub wsparcia.
- 2) prowadzonych na tych działkach uprawach, z podaniem w szczególności:
  - a) oznaczenia i powierzchni deklarowanej uprawy,

- b) numeru działki ewidencyjnej, na której położona jest deklarowana uprawa,
  - c) powierzchni:
    - uprawy soi - w przypadku objęcia tej uprawy wnioskiem o przyznanie płatności lub wnioskiem o wypłatę płatności,
    - trwałych użytków zielonych, w tym wyznaczonych rozporządzeniem wydanym na podstawie art. 56 ust. 12 pkt 1 ustawy jako trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym,
    - uprawy w granicach danej działki,
    - gruntów ornyc, na których występują trawy lub inne zielne rośliny pastewne,
    - ugorów na których występują trawy lub inne zielne rośliny pastewne,
  - d) płatności lub wsparcia, do których jest deklarowana uprawa,
- 3) powierzchni gruntów rolnych oraz jednostek gruntu nierolniczego należących do gospodarstwa niezgłoszonych do płatności lub wsparcia, o których mowa w § 1 ust. 1,
- 4) obszarach i elementach nieprodukcyjnych w gospodarstwie, o których mowa w § 6 ust. 3 rozporządzenia w sprawie norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, zwanego dalej „rozporządzenia w sprawie norm”, z podaniem w szczególności:
- a) identyfikatora działki referencyjnej, na której jest położony obszar lub element nieprodukcyjny,
  - b) nazwy obszaru lub elementu nieprodukcyjnego,
  - c) powierzchni obszaru lub elementu nieprodukcyjnego, w tym powierzchni po zastosowaniu współczynnika konwersji i współczynnika ważenia, o którym mowa w § 6 ust. 7 rozporządzenia w sprawie norm.
- 5) niestosowaniu nawozów oraz środków ochrony roślin środków:
- a) na posiadanych przez wnioskodawcę użytkach rolnych, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z § 2 rozporządzenia w sprawie norm,
  - b) na obszarach zadeklarowanych jako: grunty ugorowane, grunty ugorowane z roślinami miododajnymi, pasy gruntów kwalifikujące się do płatności wzdłuż obrzeży lasu, międzyplony lub uprawy wiążące azot, w okresie ich utrzymywania;
- 6) znajdujących się na posiadanych przez wnioskodawcę użytkach rolnych:
- a) drzewach objętych ochroną ustanowionych pomnikami przyrody na podstawie art. 44 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2022 r. poz. 916, z późn. zm.),
  - b) rowach, których szerokość nie przekracza 2 m,

- c) oczkach wodnych, o których mowa w art. 4 pkt 10 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1326, z późn. zm.), o łącznej powierzchni mniejszej niż 100 m²;

§ 30. Wniosek o przyznanie płatności, w przypadku ubiegania się o przyznanie uzupełniającej płatności podstawowej do powierzchni uprawy roślin przeznaczonych na materiał siewny kategorii elitarny lub kwalifikowany zawiera również oświadczenie, że uprawy tych roślin zostaną objęte oceną polową, o której mowa w przepisach o nasiennictwie.

§ 31. Wniosek o przyznanie płatności, w przypadku ubiegania się o przyznanie płatności związanych z produkcją do zwierząt w formie płatności do bydła lub płatności do krów zawiera również oświadczenie o liczbie sztuk zwierząt deklarowanych do tych płatności, z podaniem numerów identyfikacyjnych tych zwierząt oraz numeru siedziby stada, w którym zwierzęta są przetrzymywane, jeżeli jest inny niż numer siedziby stada wnioskodawcy zgłoszonej do systemu identyfikacji i rejestracji zwierząt.

§ 32. Do wniosku o przyznanie płatności związanych z produkcją do owiec oraz płatności do kóz, wnioskodawca dołącza oświadczenie o numerze siedziby stada, w którym zwierzęta są przetrzymywane, jeżeli jest inny niż numer siedziby stada wnioskodawcy zgłoszonej do systemu identyfikacji i rejestracji zwierząt.

§ 33. 1. We wniosku o przyznanie płatności, wnioskodawca składa oświadczenie, że jest rolnikiem aktywnym zawodowo pomimo, że:

- 1) prowadzi jedną z działalności, o których mowa w art. 24 ustawy, albo
- 2) jest powiązany z podmiotem prowadzącym jedną z działalności, o których mowa w art. 24 ustawy.

2. Dokumenty, określone w § 3, dotyczące spełnienia warunku, o którym mowa w art. 24 pkt 2 lit. a ustawy należy złożyć wraz z wnioskiem o przyznanie płatności, chyba, że fakty lub stan prawny, które dokumenty te potwierdzają znane są organowi z urzędu lub są możliwe do ustalenia przez organ na podstawie posiadanych przez niego ewidencji, rejestrów lub innych danych, w szczególności zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli.

§ 34. 1. W przypadku, o którym mowa w art. 27 ust. 3 ustawy lub w § 9 ust. 3 do wniosku o przyznanie płatności dołącza się aktualny wykaz członków spółdzielni, zawierający dla każdego członka spółdzielni produkcji rolnej lub spółdzielni rolników: imię, nazwisko lub nazwę, numer PESEL lub REGON oraz numer identyfikacyjny, jeżeli został nadany.

§ 35. W przypadku ubiegania się o przyznanie płatności dla młodych rolników, o której mowa w § 1 ust. 1 pkt 1 lit. c:

- 1) do wniosku o przyznanie płatności dołącza się:
  - a) oświadczenie o pozostawaniu w związku małżeńskim i wspólnym prowadzeniu gospodarstwa rolnego, zawierające: datę urodzenia małżonka, datę rozpoczęcia przez małżonka działalności rolniczej oraz rodzaj i numer dokumentu tożsamości - w przypadku prowadzenia gospodarstwa rolnego wspólnie z małżonkiem;
  - b) dokumenty potwierdzające wykształcenie, o którym mowa w art. 28 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy. W drodze odstępstwa dokumenty takie mogą być dołączone w terminie do dnia 30 września w pierwszym roku ubiegania się o płatność dla młodych rolników;
  - c) dokumenty potwierdzające staż, o którym mowa w art. 28 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy;
- 2) przez osobę prawną lub grupę osób, do wniosku o przyznanie tej płatności dołącza się:
  - a) dokumenty potwierdzające sprawowanie przez młodego rolnika lub inne osoby faktycznej i trwałej kontroli nad tą osobą prawną lub nad tą grupą osób oraz potwierdzające datę rozpoczęcia sprawowania tej kontroli – w przypadku osób prawnych oraz grupy osób innej niż małżonkowie;
  - b) dokumenty potwierdzające wykształcenie lub staż, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 3 lit. a i b ustawy, młodych rolników sprawujących faktyczną i trwałą kontrolę nad tą osobą prawną lub nad tą grupą osób inną niż małżonkowie;
  - c) oświadczenie o osobach sprawujących faktyczną i trwałą kontrolę, o dacie rozpoczęcia działalności przez młodych rolników sprawujących tę kontrolę oraz o dacie rozpoczęcia przez tych młodych rolników sprawowania tej kontroli, zawierające imiona i nazwiska tych osób, numery identyfikacyjne, jeżeli zostały nadane, numery PESEL, a w przypadku gdy osoby te nie posiadają obywatelstwa polskiego - kod kraju, numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości.

§ 36. 1. W przypadku ubiegania się o przyznanie podstawowego wsparcia dochodów, płatności redystrybucyjnej, płatności dla młodych rolników, płatności związanej z produkcją oraz uzupełniającej płatności podstawowej do gruntów, na których jest prowadzona uprawa konopi włóknistych, do wniosku o przyznanie płatności lub wsparcia dołącza się:

- 1) oświadczenie rolnika, że uprawia konopie włókniste oraz zadeklarował powierzchnię uprawy konopi włóknistych we wniosku o przyznanie płatności, zawierające:
  - a) numery działek ewidencyjnych i oznaczenie działek rolnych, na których jest prowadzona uprawa konopi włóknistych,
  - b) odmianę zastosowanych nasion konopi włóknistych,
  - c) ilość wykorzystanych nasion w kilogramach na hektar;

2) etykiety stosowane na opakowaniach nasion konopi włóknistych lub - w przypadku odmian dla zachowania bioróżnorodności - etykiety dostawcy lub nadruk albo stempel stosowany na opakowaniach materiału siewnego odmian dla zachowania bioróżnorodności, lub - w przypadku uprawy konopi włóknistych założonej z materiału macecznego w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie (Dz. U. z 2021 r. poz. 129) pochodzącego od hodowcy danej odmiany - oświadczenie, o którym mowa w art. 36 ust. 8 pkt 1 tej ustawy, będące dokumentem równoważnym etykietom.

2. W przypadku:

- 1) gdy siew przypada po ostatecznym terminie złożenia wniosku o przyznanie płatności, o których mowa w ust. 1, etykiety i inne materiały, o których mowa w ust. 1 pkt 2, należy dostarczyć najpóźniej do dnia 30 czerwca danego roku, lub
- 2) konopi uprawianych jako międzyplon etykiety i inne materiały, o których mowa w ust. 1 pkt 2, należy dostarczyć najpóźniej do dnia 1 września danego roku.

3. Jeśli etykiety i inne materiały, o których mowa w ust. 1 pkt 2, należy dostarczyć także innym organom krajowym, Agencja zwraca je beneficjentowi. Zwrócone etykiety i inne materiały, o których mowa w ust. 1 pkt 2, oznacza się jako wykorzystane przy składaniu wniosku o przyznanie płatności.

§ 37. 1. Do wniosku o przyznanie płatności związanych z produkcją do powierzchni upraw, w przypadku ubiegania się o płatności do:

- 1) ziemniaków skrobiowych do wniosku o przyznanie płatności dołącza się umowę, o której mowa w § 10, lub jej kopię potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji, albo odpowiednio przez:
  - a) podmiot, o którym mowa w § 10 ust. 1 lit. a, albo
  - b) grupę producentów rolnych, organizację producentów albo zrzeszenie organizacji producentów, o których mowa w § 10 ust. 1 lit. b;
- 2) buraków cukrowych, do wniosku o przyznanie płatności dołącza się umowę, o której mowa w § 11, lub jej kopię potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji, albo odpowiednio przez:
  - a) podmiot, o którym mowa w § 11 ust. 1 lit. a, albo
  - b) grupę producentów rolnych, organizację producentów albo zrzeszenie organizacji producentów, o których mowa w § 11 ust. 1 lit. b;

- 3) pomidorów, do wniosku o przyznanie płatności dołącza się umowę, o której mowa w § 12, lub jej kopię potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji, albo odpowiednio przez:
- a) podmiot, o którym mowa w § 12 ust. 1 lit. a, albo
  - b) grupę producentów rolnych, organizację producentów albo zrzeszenie organizacji producentów, o których mowa w § 12 ust. 1 lit. b.

2. W przypadku ubiegania się przez przejmującego, spadkobiercę, zapisobiercę windykacyjnego lub następcę prawnego o przyznanie płatności, o których mowa w ust. 1, do wniosku o przyznanie płatności dołącza się dokument potwierdzający przejęcie zobowiązań wynikających z umowy, o której mowa odpowiednio w § 10, 11 oraz 12, lub jego kopię potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji, chyba że przejęcie tych zobowiązań wynika odpowiednio z umowy, o której mowa w § 23 ust. 3, prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku, prawomocnego postanowienia częściowego sądu o stwierdzeniu nabycia przedmiotu zapisu windykacyjnego, zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez notariusza lub dokumentu potwierdzającego zaistnienie następstwa prawnego.

§ 38. 1. W przypadku o którym mowa w art. 39. ust. 2 pkt 1 ustawy, do wniosku o przyznanie płatności w formie płatności niezwiązanej do tytoniu dołącza się:

- 1) oświadczenie małżonków o pozostawaniu w związku małżeńskim w dniu składania wniosku o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu,
  - 2) zgodę małżonka, który nie składa wniosku o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu, na przyznanie tej płatności wnioskującemu o nią małżonkowi
- zawierające imiona i nazwiska małżonków, nadane im numery identyfikacyjne, a w przypadku gdy taki numer nie został nadany - PESEL albo kod kraju, numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości, jeżeli małżonek nie posiada obywatelstwa polskiego.

2. W przypadku, o którym mowa w art. 39 ust. 2 pkt 2 ustawy, do wniosku o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu dołącza się:

- 1) prawomocne postanowienie sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo
- 2) gdy nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku:
  - a) zaświadczenie sądu o zarejestrowaniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku albo
  - b) kopię wniosku o stwierdzenie nabycia spadku:
    - potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez sąd albo

- potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji, wraz z potwierdzeniem nadania tego wniosku w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 896, 2042 i 1933) albo kopią tego potwierdzenia potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji, albo
- 3) zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia sporządzony przez notariusza, albo
- 4) prawomocne postanowienie sądu o dziale spadku albo umowę w formie aktu notarialnego, na mocy których został dokonany dział spadku obejmujący gospodarstwo rolne, z którego wynika, że uprawnienie do przyznania płatności niezwiązanej do tytoniu przeszło na rolnika wnioskującego o przyznanie tej płatności lub na jego małżonka, albo
- 5) prawomocne postanowienie częściowe sądu o stwierdzeniu nabycia przedmiotu zapisu windykacyjnego będącego gospodarstwem rolnym.

3. Jeżeli z postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo z zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia wynika, że:

- 1) uprawnieni do spadku są zarówno rolnik wnioskujący o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu, jak i inni spadkobiercy, rolnik ten dołącza zgodę pozostałych spadkobierców na przyznanie mu płatności niezwiązanej do tytoniu,
- 2) uprawniony do spadku jest małżonek rolnika wnioskującego o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu, rolnik ten dołącza zgodę małżonka na przyznanie mu płatności niezwiązanej do tytoniu,
- 3) uprawnieni do spadku są zarówno małżonek rolnika wnioskującego o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu, jak i inni spadkobiercy, rolnik ten dołącza zgodę wszystkich spadkobierców na przyznanie mu płatności niezwiązanej do tytoniu,
- 4) przedmiotem zapisu windykacyjnego jest gospodarstwo rolne, a:
  - a) zapisobiercami są zarówno rolnik wnioskujący o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu, jak i inne podmioty, rolnik ten dołącza zgodę wszystkich zapisobierców na przyznanie mu płatności niezwiązanej do tytoniu,
  - b) zapisobiercą jest małżonek rolnika wnioskującego o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu, rolnik ten dołącza zgodę małżonka na przyznanie mu płatności niezwiązanej do tytoniu,
  - c) zapisobiercami są zarówno małżonek rolnika wnioskującego o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu, jak i inne podmioty, rolnik ten dołącza zgodę wszystkich

zapisobierców na przyznanie mu płatności niezwiązanej do tytoniu - zawierającą imię i nazwisko spadkodawcy, nadany mu numer identyfikacyjny, a w przypadku gdy numer taki nie został nadany - PESEL albo kod kraju, numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości, jeżeli spadkodawca nie posiadał obywatelstwa polskiego.

4. Jeżeli z postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo z postanowienia częściowego sądu o stwierdzeniu nabycia przedmiotu zapisu windykacyjnego, albo z zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia wynika, że przedmiotem zapisu windykacyjnego jest gospodarstwo rolne, a:

- 1) zapisobiercami są zarówno rolnik wnioskujący o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu, jak i inne podmioty, rolnik ten dołącza zgodę wszystkich zapisobierców na przyznanie mu płatności niezwiązanej do tytoniu,
- 2) zapisobiercą jest małżonek rolnika wnioskującego o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu, rolnik ten dołącza zgodę małżonka na przyznanie mu płatności niezwiązanej do tytoniu,
- 3) zapisobiercami są zarówno małżonek rolnika wnioskującego o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu, jak i inne podmioty, rolnik ten dołącza zgodę wszystkich zapisobierców na przyznanie mu płatności niezwiązanej do tytoniu

– zawierającą imię i nazwisko spadkodawcy, nadany mu numer identyfikacyjny, a w przypadku gdy numer taki nie został nadany - PESEL albo kod kraju, numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości, jeżeli spadkodawca nie posiadał obywatelstwa polskiego.

5. Jeżeli w wyniku działu spadku uprawnienie do otrzymania płatności niezwiązanej do tytoniu przeszło na małżonka rolnika wnioskującego o przyznanie tej płatności, rolnik ten dołącza do wniosku o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu tylko zgodę małżonka zawierającą imię i nazwisko spadkodawcy, nadany mu numer identyfikacyjny, a w przypadku gdy numer taki nie został nadany - PESEL albo kod kraju, numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości, jeżeli spadkodawca nie posiadał obywatelstwa polskiego.

6. Zgody, o których mowa w ust. 3-5, zawierają imię i nazwisko lub nazwę wyrażającego zgodę, nadany mu numer identyfikacyjny, a w przypadku gdy numer taki nie został nadany - numer identyfikacji podatkowej (NIP), jeżeli obowiązek posiadania takiego numeru wynika z przepisów o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników, lub REGON, jeżeli został nadany, a w przypadku osoby fizycznej również PESEL, natomiast jeżeli osoba fizyczna

nie posiada obywatelstwa polskiego - kod kraju, numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, postanowienie sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo postanowienie częściowe sądu o stwierdzeniu nabycia przedmiotu zapisu windykacyjnego będącego gospodarstwem rolnym składa się do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia.

8. W przypadku, o którym mowa w art. 39 ust. 2 pkt 3, do wniosku o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu dołącza się:

- 1) umowę, na podstawie której rolnik wnioskujący o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu lub jego małżonek nabył w całości gospodarstwo rolne, albo kopię takiej umowy, potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji;
- 2) zgodę zbywcy gospodarstwa rolnego na przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu nabywcy gospodarstwa rolnego zawierającą imiona i nazwiska lub nazwy zbywcy oraz nabywcy gospodarstwa rolnego, nadane im numery identyfikacyjne, a w przypadku gdy numer taki nie został nadany - NIP, jeżeli obowiązek posiadania takiego numeru wynika z przepisów o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników, lub REGON, jeżeli został nadany, a w przypadku osoby fizycznej również PESEL, natomiast jeżeli osoba fizyczna nie posiada obywatelstwa polskiego - kod kraju, numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości;
- 3) w przypadku gdy nabywcą gospodarstwa rolnego jest małżonek rolnika wnioskującego o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu:
  - a) oświadczenie małżonków o pozostawaniu w związku małżeńskim w dniu składania wniosku o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu,
  - b) zgodę małżonka rolnika na przyznanie tej płatności wnioskującemu o nią rolnikowi – zawierające imiona i nazwiska małżonków, nadane im numery identyfikacyjne, a w przypadku gdy numer taki nie został nadany - PESEL albo kod kraju, numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości, jeżeli małżonek rolnika nie posiada obywatelstwa polskiego;
- 4) w przypadku gdy nabyte gospodarstwo rolne jest przedmiotem współposiadania - zgodę wszystkich współposiadaczy zawierającą imiona i nazwiska lub nazwy uprawnionych, nadane im numery identyfikacyjne, a w przypadku gdy numer taki nie został nadany - NIP, jeżeli obowiązek posiadania takiego numeru wynika z przepisów o zasadach

ewidencji i identyfikacji podatników i płatników, lub REGON, jeżeli został nadany, a w przypadku osoby fizycznej również PESEL, natomiast jeżeli osoba fizyczna nie posiada obywatelstwa polskiego - kod kraju, numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości.

9. Gdy nabywcą gospodarstwa rolnego jest rolnik, o którym mowa w art. 39 ust. 2 pkt 3, a zbycie gospodarstwa rolnego nastąpiło w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu do dnia wydania decyzji w sprawie przyznania tej płatności, do wniosku, o którym mowa w § 22 ust. 5, rolnik dołącza dokumenty, o których mowa w ust. 8 pkt 2 i 4.

10. Gdy nabywcą gospodarstwa rolnego jest małżonek rolnika, o którym mowa w art. 39 ust. 2 pkt 3 ustawy, a zbycie gospodarstwa rolnego nastąpiło w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu do dnia wydania decyzji w sprawie przyznania tej płatności, do wniosku, o którym mowa w § 22 ust. 7, rolnik dołącza dokumenty, o których mowa w ust. 8 pkt 2-4.

11. W przypadku, o którym mowa w art. 40 ust. 2 ustawy do wniosku o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu dołącza się umowę kontraktacji lub umowę na uprawę tytoniu przed wprowadzeniem zmian, lub kopię takiej umowy potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji.

§ 39. Z wyłączeniem przypadków, o których mowa w §3, §5, § 6 oraz § 36 ust. 1 pkt 2, dołączane do wniosków o przyznanie płatności dokumenty sporządza się na formularzach opracowanych i udostępnionych przez Agencję.

§ 40. Przejściowe wsparcie krajowe wypłaca się w terminach, w jakich dokonuje się wypłaty płatności bezpośrednich.

§ 41. Płatności bezpośrednie oraz przejściowe wsparcie krajowe mogą być wypłacane w transzach.

§ 42. 1. W przypadku wypłaty zaliczek na poczet pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1 lit. a-d ustawy, zgodnie z art. 44 rozporządzenia 2021/2116, współczynnik korygujący dyscypliny finansowej, o którym mowa w art. 17 rozporządzenia 2021/2116, nie jest brany pod uwagę przy obliczaniu tych zaliczek.

2. Saldo pomocy, która ma być przyznana na rzecz beneficjentów od dnia 1 grudnia, uwzględnia współczynnik korygujący dyscypliny finansowej mający zastosowanie do danego roku składania wniosków w odniesieniu do sumy płatności bezpośrednich związanych z tym rokiem.

§ 43. 1. W przypadku, gdy powierzchnia gruntów, do których rolnik ubiega się o przyznanie danej płatności przekracza obszar zatwierdzony do tej płatności, na rolnika nakłada się karę.

2. wysokość kary, o której mowa w ust. 1 wynosi:

- 1) dwukrotność iloczynu stawki danej płatności oraz powierzchni stanowiącej różnicę między powierzchnią gruntów, do których rolnik ubiega się o przyznanie tej płatności i obszarem zatwierdzonym do tej płatności – w przypadku, gdy różnica między powierzchnią gruntów, do których rolnik ubiega się o przyznanie tej płatności i obszarem zatwierdzonym do tej płatności wynosi od 3% do 20% powierzchni zatwierdzonej do danej płatności i jest większa niż 0,1 ha;
- 2) 100% danej płatności – w przypadku, gdy różnica między powierzchnią gruntów, do których rolnik ubiega się o przyznanie tej płatności i obszarem zatwierdzonym do tej płatności wynosi więcej niż 20% i nie więcej niż 50% powierzchni zatwierdzonej do danej płatności;
- 3) 200% danej płatności – w przypadku, gdy różnica między powierzchnią gruntów, do których rolnik ubiega się o przyznanie tej płatności i obszarem zatwierdzonym do tej płatności wynosi więcej niż 50% powierzchni zatwierdzonej do danej płatności.

3. W przypadku, gdy różnica między powierzchnią gruntów, do których rolnik ubiega się o przyznanie tej płatności i obszarem zatwierdzonym do tej płatności wynosi nie więcej niż 3% powierzchni zatwierdzonej do danej płatności lub 2 ha kary nie nakłada się.

4. W przypadku, gdy różnica między powierzchnią gruntów, do których rolnik ubiega się o przyznanie tej płatności i obszarem zatwierdzonym do tej płatności wynosi nie więcej niż 20% i nie przekracza 0,1 ha, kary nie nakłada się, a płatność przyznaje się do powierzchni gruntów, do których rolnik ubiega się o przyznanie tej płatności.

§ 44. 1. Z zastrzeżeniem ust. 4, w przypadku stwierdzenia w gospodarstwie zwierząt niezatwierdzonych, na rolnika nakłada się karę.

2. Wysokość kary, o której mowa w ust. 1 wynosi,:

- 1) w stadach nie przekraczających 20 szt. zwierząt,:
  - a) 25% danej płatności – w przypadku, gdy liczba zwierząt niezatwierdzonych przekracza 2 szt., ale nie przekracza 5 szt.
  - b) 50% danej płatności – w przypadku, gdy liczba zwierząt niezatwierdzonych przekracza 5 szt., ale nie przekracza 10 szt.

- c) 100% danej płatności – w przypadku, gdy liczba zwierząt niezatwierdzonych przekracza 10 szt.

– oraz iloczyn kwoty wnioskowanej (wynikającej z liczby zwierząt deklarowanych i stawki) i udziału liczby sztuk zwierząt niezatwierdzonych w odniesieniu do liczby sztuk zwierząt zadeklarowanych.

2) w stadach powyżej 20 szt. zwierząt:

- a) 25% danej płatności – w przypadku, gdy udział liczby zwierząt niezatwierdzonych w odniesieniu do liczby zwierząt deklarowanych wynosi od 10% do 30%;
- b) 50% danej płatności - w przypadku, gdy udział liczby zwierząt niezatwierdzonych w odniesieniu do liczby zwierząt deklarowanych przekracza 30% ale nie więcej niż 50%;
- c) 100% danej płatności - w przypadku, gdy udział liczby zwierząt niezatwierdzonych w odniesieniu do liczby zwierząt deklarowanych przekracza 50%

– oraz iloczyn kwoty wnioskowanej (wynikającej z liczby zwierząt deklarowanych i stawki) i udziału liczby sztuk zwierząt niezatwierdzonych w odniesieniu do liczby sztuk zwierząt zadeklarowanych.

4. W przypadku, gdy różnica między liczbą zwierząt deklarowanych a liczbą zwierząt zatwierdzonych wynosi:

- 1) nie więcej niż 2 szt. w stadach nie przekraczających 20 szt. lub
- 2) nie więcej niż 10% w stadach powyżej 20 szt.,

– kary nie nakłada się, a całkowita kwota płatności jest wypłacana na podstawie liczby zwierząt zatwierdzonych.

§ 45. Warunek, o którym mowa w § 10-12, uważa się za spełniony również wtedy, gdy przed dniem wejścia w życie rozporządzenia rolnik zawarł umowę, w której zobowiązuje się do wytworzenia i dostarczenia drugiej stronie tej umowy oznaczonej ilości produktów rolnych z oznaczonych powierzchni gruntów, a druga strona umowy zobowiązuje się te produkty odebrać w umówionym terminie i zapłacić za nie umówioną cenę.

§ 46. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 15 marca 2023 r.

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Załączniki
do rozporządzenia
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia
(poz. ...)

Załącznik nr 1

**GATUNKI ROŚLIN STRĄCZKOWYCH NA NASIONA, DO KTÓRYCH MOŻE
ZOSTAĆ PRYZNANA PŁATNOŚĆ ZWIĄZANA DO POWIERZCHNI UPRAW
ROŚLIN STRĄCZKOWYCH NA NASIONA**

- 1) bobik (*Vicia faba minor* L.);
- 2) groch siewny (*Pisum sativum* L. (*partim*)), w tym peluszka (*Pisum arvense* L.), z wyłączeniem grochu siewnego cukrowego i grochu siewnego łuskowego;
- 3) łąbin biały (*Lupinus albus* L.);
- 4) łąbin wąskolistny (*Lupinus angustifolius* L.);
- 5) łąbin żółty (*Lupinus luteus* L.);
- 6) soja zwyczajna (*Glycine max* (L.) Merrill).

Załącznik nr 2

**GATUNKI ROŚLIN PASTEWNYCH, DO KTÓRYCH MOŻE ZOSTAĆ
PRYZNANA PŁATNOŚĆ ZWIĄZANA DO POWIERZCHNI UPRAW ROŚLIN
PASTEWNYCH**

- 1) esparceta siewna (*Onobrychis vicifolia* Scop.);
- 2) koniczyna czerwona (*Trifolium pratense* L.);
- 3) koniczyna biała (*Trifolium repens* L.);
- 4) koniczyna białoróżowa (*Trifolium hybridum* L.);
- 5) koniczyna perska (*Trifolium resupinatum* L.);
- 6) koniczyna krwistoczerwona (*Trifolium incarnatum* L.);
- 7) komonica zwyczajna (*Lotus corniculatus* L.);
- 8) lędźwian (*Lathyrus* L.);
- 9) lucerna siewna (*Medicago sativa* L.);

- 10) lucerna mieszańcowa (*Medicago x varia* T. Martyn);
- 11) lucerna chmielowa (*Medicago lupulina* L.);
- 12) nostryk biały (*Melilotus albus*);
- 13) seradela uprawna (*Ornithopus sativus* Brot.);
- 14) wyka kosmata (*Vicia villosa* Roth.);
- 15) wyka siewna (*Vicia sativa* L.).

**ROŚLINY PRZEZNACZONE NA MATERIAŁ SIEWNY KATEGORII
ELITARNY LUB KWALIFIKOWANY**

Kod CN	Nazwa (gatunek) rośliny
1	2
	1. ZBOŻA (<i>CERES</i>)
1001 90 10	pszenica orkisz (<i>Triticum spelta</i> L.)
	2. OLEISTE I WŁÓKNISTE (<i>OLEAGINEAE</i>)
ex 1204 00 10	len zwyczajny (<i>Linum usitatissimum</i> L.)
ex 1207 99 20	konopie (odmiany o zawartości THC nieprzekraczającej 0,3%) (<i>Cannabis sativa</i> L.)
	3. TRAWY (<i>GRAMINEAE</i>)
ex 1209 29 10	mietlica psia (<i>Agrostis canina</i> L.)
ex 1209 29 10	mietlica biaława (<i>Agrostis gigantea</i> Roth)
ex 1209 29 10	mietlica rozłogowa (<i>Agrostis stolonifera</i> L.)
ex 1209 29 10	mietlica pospolita (<i>Agrostis capillaris</i> L.)
ex 1209 29 80	rajgras wyniosły (rajgras francuski) (<i>Arrhenatherum elatius</i> (L.) P. Beauv., ex J.S. et K.B. Presl)
ex 1209 29 10	kupkówka pospolita (<i>Dactylis glomerata</i> L.)
ex 1209 23 80	kostrzewa trzcinowa (<i>Festuca arundinacea</i> Schreb.)
ex 1209 23 80	kostrzewa owcza (<i>Festuca ovina</i> L.)
1209 23 11	kostrzewa łąkowa (<i>Festuca pratensis</i> Huds.)
1209 23 15	kostrzewa czerwona (<i>Festuca rubra</i> L.)
ex 1209 29 80	festulolium (<i>Festuca</i> spp. x <i>Lolium</i> spp.)
1209 25 10	życica wielokwiatowa (rajgras włoski i rajgras holenderski) (<i>Lolium multiflorum</i> Lam.)

1209 25 90	życica trwała (rajgras angielski) (<i>Lolium perenne</i> L.)
ex 1209 29 80	życica mieszańcowa (rajgras oldenburski) (<i>Lolium x boucheanum</i> Kunth)
ex 1209 29 80	tymotka kolankowata (<i>Phleum bertolonii</i> DC.)
1209 26 00	tymotka łąkowa (<i>Phleum pratense</i> L.)
ex 1209 29 80	wiechlina gajowa (<i>Poa nemoralis</i> L.)
1209 24 00	wiechlina łąkowa (<i>Poa pratensis</i> L.)
ex 1209 29 10	wiechlina błotna i wiechlina zwyczajna (<i>Poa palustris</i> L. i <i>Poa trivialis</i> L.)
	4. MOTYLKOWATE (<i>LEGUMINOSAE</i>)
ex 1209 29 80	siekiernica włoska (<i>Hedysarum coronarium</i> L.)
ex 1209 29 80	lucerna chmielowa (<i>Medicago lupulina</i> L.)
ex 1209 21 00	lucerna siewna (<i>Medicago sativa</i> L.) (ekotypy)
ex 1209 21 00	lucerna siewna (<i>Medicago sativa</i> L.) (odmiany)
ex 1209 29 80	esparceta siewna (<i>Onobrychis viciifolia</i> Scop.)
ex 1209 22 80	koniczyna egipska (koniczyna aleksandryjska) (<i>Trifolium alexandrinum</i> L.)
ex 1209 22 80	koniczyna białoróżowa (koniczyna szwedzka) (<i>Trifolium hybridum</i> L.)
ex 1209 22 80	koniczyna krwistoczerwona (inkarnatka) (<i>Trifolium incarnatum</i> L.)
1209 22 10	koniczyna łąkowa (koniczyna czerwona) (<i>Trifolium pratense</i> L.)
ex 1209 22 80	koniczyna biała (<i>Trifolium repens</i> L.)
ex 1209 22 80	koniczyna biała odm. giganteum (<i>Trifolium repens</i> L. var. <i>giganteum</i>)
ex 1209 22 80	koniczyna perska (<i>Trifolium resupinatum</i> L.)
ex 1209 29 10	wyka siewna (<i>Vicia sativa</i> L.)
ex 1209 29 10	wyka kosmata (<i>Vicia villosa</i> Roth)

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 70 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...), zwanej dalej „ustawą”. Zgodnie z art. 70 ust. 1 ustawy minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki lub szczegółowy tryb przyznawania lub wypłaty poszczególnych płatności bezpośrednich lub przejściowego wsparcia krajowego, w tym szczegółowe wymagania, jakie powinny spełniać wnioski o przyznanie tych płatności lub przejściowego wsparcia krajowego, oraz szczegółowe warunki lub tryb przyznawania tych płatności lub przejściowego wsparcia krajowego następcy prawnemu rolnikowi lub przejmującemu gospodarstwo, a także wysokość kar, z wyjątkiem kar administracyjnych, mając na względzie zapewnienie prawidłowej realizacji Planu, specyfikę poszczególnych płatności lub przejściowego wsparcia krajowego oraz zabezpieczenie przed nieuzasadnionym ich przyznawaniem.

W projektowanym § 1 wskazano szczegółowo, co określa projekt rozporządzenia.

Projektowany § 2 precyzuje, że w przypadku szkółek za młode rośliny drzewiaste będą uznawane rośliny, których wiek nie przekracza 5 lat. Potrzeba uregulowania tej kwestii wynika z dotychczasowych doświadczeń Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) w ramach kontroli na miejscu. Zdarzało się, że rolnicy zgłaszali do płatności bezpośrednich rośliny kilkunastoletnie, argumentując, że przepisy nie precyzują w jakim wieku może być dana roślina.

Projektowany § 3 określa katalog dowodów oraz listę rejestrów urzędowych potwierdzających uznanie rolnika za aktywnego zawodowo w przypadku ubiegania się o płatności bezpośrednie oraz płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (płatności ONW). Konieczność wskazania takich dowodów wynika z art. 24 pkt 2 ustawy, zgodnie z którym pomocy nie przyznaje się rolnikowi, który administruje portami lotniczymi, wodociągami lub stałymi terenami sportowymi lub rekreacyjnymi lub świadczy usługi przewozu kolejowego lub usługi w zakresie obrotu nieruchomościami, chyba że udokumentuje on, że:

- a) przychód tego rolnika z działalności rolniczej stanowi co najmniej 1/3 całego przychodu lub
- b) kwota płatności bezpośrednich przysługujących temu rolnikowi za dany rok wynosi co najmniej 5% całości przychodów z działalności pozarolniczej.

Konieczność przedstawienia takich dowodów dotyczy tylko rolników znajdujących się na tzw. negatywnej liście (administrujących portami lotniczymi, wodociągami, trwałymi terenami sportowymi i rekreacyjnymi, jak również świadczącymi usługi przewozu kolejowego lub usługi w zakresie obrotu nieruchomościami), których wysokość płatności bezpośrednich przekracza równowartość w złotych kwoty 5 000 euro.

Zgodnie z art. 24 pkt 1 ustawy rolnika z tzw. listy negatywnej, który jednocześnie otrzymał płatności bezpośrednie wyższe niż 5 000 euro, uważa się za aktywnego zawodowo, jeżeli działalność rolnicza jest jego działalnością przeważającą co wynika z danych zawartych w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, Krajowym Rejestrze Sądowym lub dokumentów z REGON. Zaproponowana lista rejestrów urzędowych, na podstawie których warunek przeważającej działalności rolniczej może być zweryfikowany, obejmuje wszystkie prowadzone w kraju rejestry, za pomocą których prowadzi się w Polsce ewidencje podmiotów i rodzaju ich działalności. Daje to szerokie możliwości zweryfikowania, co jest głównym przedmiotem działalności podmiotu ubiegającego się o wsparcie bezpośrednie (a także o płatności ONW).

W celu zweryfikowania czy przychód tego rolnika z działalności rolniczej stanowi co najmniej 1/3 całego przychodu lub czy roczna kwota płatności bezpośrednich stanowi co najmniej 5% całości przychodów uzyskanych przez rolnika z działalności pozarolniczej, niezbędne jest posiadanie przez organ informacji nt.:

- 1) wysokości wszystkich przychodów uzyskanych przez rolnika w danym roku obrotowym,
- 2) wysokości przychodów z działalności rolniczej uzyskanych przez rolnika w danym roku obrotowym,
- 3) wysokości przychodów z działalności pozarolniczej uzyskanych przez rolnika w danym roku obrotowym.

Zaproponowana lista dowodów została zatem opracowana w taki sposób, aby zapewnić uzyskanie wszystkich informacji niezbędnych do ustalania, czy rolnik jest aktywny zawodowo, tj. na podstawie danych z zaświadczenia właściwego organu podatkowego o przychodach z działalności pozarolniczej, faktur ze sprzedaży produktów rolnych oraz informacji posiadanych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w zakresie wysokości uzyskanego wsparcia w ramach środków wspólnej polityki rolnej możliwe będzie obliczenie wszystkich wielkości, które są potrzebne do weryfikacji warunków, o których mowa w art. 24 pkt 2 ustawy.

Jednocześnie dla celów art. 24 pkt 2 ustawy konieczne jest zdefiniowanie kwoty płatności bezpośrednich przysługujących danemu rolnikowi oraz ustanowienie przepisów dotyczących ustalania, czy przychody pochodzą z działalności rolniczej czy pozarolniczej.

W związku z powyższym w projektowanym § 3 ust. 3 określono, że roczną kwotę płatności bezpośrednich przysługujących danemu rolnikowi stanowi łączna kwota płatności bezpośrednich przyznana temu rolnikowi w ostatnim roku, w którym uzyskał on przychody z działalności pozarolniczej, przy czym przy obliczaniu tej kwoty nie uwzględnia się stosowania art. 84 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia 2021/2116.

Natomiast w ust. 5 wskazano, co należy rozumieć przez przychody uzyskane z działalności rolniczej.

Zgodnie z art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy płatność dla młodych rolników będzie przyznawana jeżeli młody rolnik sprawuje faktyczną i trwałą kontrolę nad gospodarstwem. W związku z tym w projektowanym § 4 określono warunki sprawowania takiej kontroli nad osobą prawną lub grupą osób. Zaproponowane rozwiązania pozostają bez zmian w stosunku do stosowanych przed 2023 r.

Nowym warunkiem przyznania tej płatności jest posiadanie odpowiedniego wykształcenia lub stażu pracy przez młodego rolnika. W projektowanym § 5 oraz § 6 określone zostały dowody potwierdzające posiadanie wykształcenia lub staż pracy.

Ponieważ płatność dla młodych rolników może zostać przyznana podmiotom, które rozpoczęły działalność rolniczą nie wcześniej niż 5 lat przed złożeniem pierwszego wniosku o przyznanie płatności dla młodych rolników, należało ustanowić zasady określania daty rozpoczęcia prowadzenia tej działalności, o czym mowa w projektowanym § 7. Zaproponowane rozwiązania pozostają bez zmian w stosunku do stosowanych przed 2023 r.

Zgodnie z projektowanym § 8 płatność do roślin strączkowych na nasiona będzie przysługiwała do powierzchni upraw bobiku, grochu pastewnego, łubinów i soi (załącznik nr 1 do rozporządzenia), również w przypadku upraw tych roślin w formie mieszanek. Ponieważ płatność ma być ukierunkowana na dostarczanie surowca do produkcji pasz wprowadzono warunek zbioru nasion.

Natomiast płatność do roślin pastewnych, stosownie do projektowanego § 9, będzie przysługiwała do powierzchni upraw esparcety, koniczyny, komonicy, lędźwianu, lucerny, nostrzyka, seradeli i wyki (załącznik nr 2 do rozporządzenia), również w przypadku upraw tych roślin w formie mieszanek oraz w przypadku upraw tych roślin w formie mieszanek z roślinami wskazanymi w załączniku nr 1. W ramach tej płatności utrzymany został limit powierzchni

upraw w gospodarstwie, do której może zostać przyznana płatność, który wynosi 75 ha. Spółdzielnie stanowią jedną z pożądanых form zrzeszania się rolników i z tego względu zaproponowano, aby w przypadku spółdzielni, przy określaniu limitu powierzchni podlegającej wsparciu, uwzględniana była liczba członków. W rezultacie płatność będzie mogła zostać przyznana spółdzielni do większej powierzchni. Ponieważ płatność ma być ukierunkowana na dostarczanie surowca do produkcji pasz ze wsparcia wyłączono uprawy przeznaczone na zielony nawóz.

Pomocą w ramach dwóch ww. płatności będą zatem objęte wszystkie te gatunki roślin, które objęte były wsparciem przed 2023 r. Są to najpopularniejsze gatunki roślin uprawianych w Polsce.

Projektowane § 10-12 wprowadzają: wymóg zawarcia umowy na uprawę w odniesieniu do płatności w sektorze ziemniaków skrobiowych, buraków cukrowych i pomidorów, zasadę przyznawania płatności wyłącznie do powierzchni gruntów nie większej niż powierzchnia wskazana w tej umowie oraz wymogi odnoszące się do tej umowy. Celem tych przepisów jest zapewnienie, aby wsparciem objęte były uprawy prowadzone w związku z zapotrzebowaniem zgłaszanym przez przemysł przetwórczy. Projektowany § 43 umożliwi przyznanie płatności związanej z produkcją, również w przypadku gdy umowa została zawarta przed dniem wejścia w życie projektowanego rozporządzenia. Rozwiązania w tym zakresie są kontynuacją dotychczasowego podejścia.

Z uwagi na wielokierunkowe zastosowanie ziemniaków skrobiowych (mogą stanowić surowiec do produkcji nie tylko skrobi, lecz również spirytusu, frytek, chipsów i innych wyrobów ziemniaczanych) oraz buraków cukrowych (poza produkcją cukru mogą stanowić w szczególności surowiec do produkcji biogazu czy bioetanolu), w projektowanym § 10 i § 11 wprowadzono wymóg, że odbiorcy tych produktów zobowiązują się w umowie przeznaczyć je na produkcję odpowiednio skrobi ziemniaczanej i cukru. Zaproponowane rozwiązanie ukierunkowuje wsparcie na produkty rolne o określonym przeznaczeniu bez wprowadzania skomplikowanych systemów zatwierdzania przetwórców i prowadzenia ich rejestrów, które wiążą się z dodatkowymi obciążeniami regulacyjnymi dla rolników i przetwórców oraz ze stosunkowo wysokimi kosztami administracyjnymi obsługi instrumentu wsparcia dla agencji płatniczej.

Zgodnie z projektowanym § 12 płatność związana do powierzchni uprawy pomidorów będzie przyznawana tylko do upraw założonych z rozsady (wyłączenie ze wsparcia upraw z

siewu). Minimalna obsada roślin będzie wynosiła 20 000 na hektar. Takie warunki obowiązywały również w latach 2021-2022.

Uprawa z rozsady zapewnia większą gwarancję uzyskania roślin o konkretnych cechach odmianowych. Jest mniej ryzykowna w porównaniu do uprawy z siewu, w przypadku której cały rozwój pomidora przebiega na polu. Ponadto, w uprawie z siewu początek dojrzewania następuje około dwa tygodnie później niż w uprawie z rozsady, co powoduje zwiększone ryzyko występowania chorób w takich uprawach. Proponowana minimalna obsada 20 000 sztuk roślin na hektar jest zgodna z zaleceniami agrotechnicznymi Instytutu Ogrodnictwa. Przyjmuje się, że jest to minimalna wartość zapewniająca opłacalność uprawy pomidorów, a jednocześnie obsada ta ułatwia pielęgnację roślin i zbiór owoców bez uszkodzenia roślin oraz zapewnia niezbędny przewiew i szybkie osuszenie roślin, co ma duże znaczenie w ochronie przed szkodnikami.

Wprowadzenie tych warunków pozytywnie wpłynie na zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem wsparcia.

Projektowany § 13 stanowi, że do umowy na uprawę ziemniaków skrobiowych i umowy na uprawę pomidorów zastosowanie będą miały przepisy o kontraktacji.

Projektowany § 14 umożliwia przyznanie płatności związanych z produkcją do ziemniaków skrobiowych, pomidorów i buraków cukrowych również w przypadku, gdy umowa zawarta była z małżonkiem rolnika ubiegającego się o płatność albo z co najmniej jednym ze współposiadaczy gruntów, do których rolnik ubiega się o przyznanie płatności. W przypadku gdy o płatność ubiega się przejmujący, spadkobierca, zapisobierca windykacyjny lub następca prawny warunek zawarcia umowy uważa się za spełniony przez przejmującego, o ile przejmie on zobowiązania wynikające z tej umowy.

Projektowany § 15 reguluje kwestie związane z przyznawaniem płatności związanej z produkcją do powierzchni uprawy chmielu. Z uwagi na specyfikę tej gałęzi produkcji rolnej, a w szczególności wysoki poziom wyspecjalizowania gospodarstw, w których prowadzona jest uprawa chmielu, proponuje się określić szczegółowe warunki pozwalające uznać daną uprawę za plantację chmielu. Proponowane regulacje odzwierciedlają tradycyjną technikę uprawy tej rośliny oraz pozwalają zaliczyć do powierzchni kwalifikującej się do płatności elementy konstrukcji nośnej, która jest nieodłącznym elementem uprawy chmielu. Ponadto zaproponowano, aby minimalna obsada roślin chmielu wynosiła 1300 szt. na hektar. Tak określona obsada bierze pod uwagę ewentualne odstępstwa od standardowego rozwiązania (rozstawa 1,5 × 3,0 m) związane z dostosowaniem do uprawianej odmiany chmielu oraz

posiadanego sprzętu. Propozycja ta uwzględnia również możliwość występowania na plantacji okresowych braków roślin (około 10%) spowodowanych np. uszkodzeniem mechanicznym, przemarzeniem, itp. Wprowadzenie warunku minimalnej obsady pozwoli na zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem wsparcia.

W § 16 proponuje się określić rejony uprawy chmielu, w których wsparcie będzie przyznawane. Propozycja ta odzwierciedla tradycyjne rejony uprawy chmielu określone dotychczas na potrzeby certyfikacji - rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 kwietnia 2004 r. w sprawie określenia rejonów uprawy chmielu (Dz. U. Nr 75, poz. 707).

Należy wskazać, że rozwiązania w zakresie chmielu wzorowane są na przepisach krajowych obowiązujących przed 2023 r.

Projektowany § 17 określa warunki przyznawania płatności do powierzchni, na których prowadzona jest uprawa konopi włóknistych. Do przyznania tych płatności konieczny będzie wpis do rejestru konopi włóknistych prowadzonego przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa.

W § 18 określono okresy utrzymywania zwierząt, mając na uwadze konieczność ukierunkowania pomocy do rolników rzeczywiście prowadzących chów zwierząt objętych płatnościami (a nie tworzących sztuczne warunki w celu otrzymania wsparcia), przy uwzględnieniu specyfiki chowu zwierząt poszczególnych gatunków. Posiadanie zwierząt w okresie przetrzymywania będzie potwierdzane wpisem w komputerowej bazie danych, prowadzonej na podstawie ustawy o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.

W projektowanym § 18 uregulowano również zasady dokonywania zastąpienia zwierząt. Zgodnie z projektowanymi przepisami zastąpienie będzie możliwe pod warunkiem, że Agencja nie poinformowała wcześniej beneficjenta o niezgodnościach we wniosku o płatność lub o zamiarze przeprowadzenia kontroli na miejscu oraz że zastępujące zwierzęta spełnią warunki, o których mowa w art. 29 ust. 3 oraz ust. 6-9 ustawy do przyznania płatności (wiek, płeć, minimalna liczba zwierząt, maksymalna liczba zwierząt, do której można przyznać płatność), zastępowane zwierzęta są prawidłowo zarejestrowane przez rolnika i zidentyfikowane do dnia poinformowania kierownika biura powiatowego Agencji o fakcie zastąpienia zwierzęcia, a także rolnik dokona zastąpienia i poinformuje o zastąpieniu najpóźniej w terminie 14 dni od dnia wystąpienia zdarzenia powodującego konieczność zastąpienia zwierzęcia. Zatem warunkiem, który nie będzie obowiązywał w stosunku do zastępującego zwierzęcia jest konieczność posiadania go przez rolnika w dniu złożenia wniosku. Oznacza to, że możliwe

będzie zastąpienie zadeklarowanego we wniosku zwierzęcia również poprzez nabycie nowej sztuki (a nie tylko poprzez „dobranie” z posiadanego już stada).

Proponowany termin 14 dni na dokonanie zastąpienia i poinformowanie o tym został ustanowiony z uwzględnieniem dwóch celów. Z jednej strony termin ten powinien być wystarczająco długi, aby rolnik miał możliwość ewentualnego zakupu nowego zwierzęcia, jeśli nie posiada innej kwalifikującej się sztuki w stadzie. Z drugiej strony jednak ustanowienie zbyt długiego terminu na poinformowanie o zastąpieniu mogłoby być źródłem nieprawidłowości. Długi termin na powiadomienie o zastąpieniu ograniczałby bowiem skuteczność przepisów o obowiązkowym przetrzymywaniu zwierząt w gospodarstwie, co utrudniałoby Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa przeprowadzenie kontroli na miejscu.

W celu zapobieżenia tworzeniu sztucznych warunków do uzyskania płatności związanej z produkcją do bydła lub do krów, uregulowano kwestię maksymalnej liczby zwierząt, do których taka płatność może być przyznana w przypadku współposiadania zwierząt, wskazując, że łącznie wszystkim współposiadaczom taka płatność może być przyznana do liczby zwierząt określonej w art. 29 ust. 4 i 5 ustawy.

Określono także najpóźniejszą możliwą datę urodzenia zwierząt (15 maja roku złożenia wniosku), do których może zostać przyznana płatność związana do bydła.

Ustęp 8 § 18 stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 7 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2022/1173 z dnia 31 maja 2022 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116, zgodnie z którym w przypadku interwencji na podstawie art. 34 rozporządzenia 2021/2115, dotyczących bydła lub owiec i kóz, państwa członkowskie mogą postanowić, że powiadomienia do komputerowej bazy danych, dotyczące zwierzęcia, które opuściło gospodarstwo, mogą zastąpić wycofanie zwierzęcia na piśmie. Możliwość taką przewidziano w przypadku płatności związanej z produkcją do owiec oraz płatności związanej z produkcją do kóz z uwagi na ich objęcie automatycznym systemem wniosków.

Projektowane § 19-21 zawierają szczegółowe regulacje dotyczące przyznawania uzupełniającej płatności podstawowej. Przepisy te określają rodzaje roślin, do upraw których może zostać przyznana uzupełniająca płatność podstawowa, a także szczegółowe wymagania, jakie powinny spełniać uprawy poszczególnych roślin lub grunty orne, na których nie jest prowadzona uprawa roślin, do których przysługuje płatność. Warunki są, co do zasady, takie same, jak w odniesieniu do kampanii 2022 r. W celu dostosowania do przepisów UE w

odniesieniu do upraw konopi zwiększono maksymalny poziom tetrahydrokannabinolu z 0,2% do 0,3%.

Projektowany § 22 zawiera szczegółowe regulacje dotyczące przyznawania płatności niezwiązanej do tytoniu (przypadki określone w art. 39 ust. 2 pkt 1-3 ustawy, tj. gdy do otrzymania płatności uprawniony jest więcej niż jeden podmiot lub gdy uprawnienie do otrzymania płatności przechodzi np. na spadkobiercę, ubieganie się o wsparcie przez nabywcę gospodarstwa rolnego w zależności od terminu nabycia gospodarstwa). Zaproponowane rozwiązania są tożsame z dotychczas obowiązującymi.

Projektowany § 23 określa szczegółowe warunki i tryb przyznawania oraz wypłaty płatności bezpośrednich i uzupełniającej płatności podstawowej w przypadku przekazania gospodarstwa rolnego po złożeniu przez przekazującego gospodarstwo rolne wniosku o przyznanie płatności.

Projektowany § 24 określa szczegółowe warunki i tryb przyznawania oraz wypłaty płatności bezpośrednich i uzupełniającej płatności podstawowej w przypadku śmierci, która nastąpiła w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie tych płatności.

Projektowany § 25 określa szczegółowe warunki i tryb przyznawania oraz wypłaty płatności bezpośrednich w przypadku rozwiązania albo przekształcenia rolnika (będącego osobą prawną) albo wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistniało następstwo prawne, które nastąpiły w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich i uzupełniającej płatności podstawowej do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie tych płatności.

W projektowanym § 26 proponuje się uregulowanie (analogicznie do dotychczasowych rozwiązań) sytuacji, w której rolnik złożył wniosek o przyznanie płatności, a następnie wniosek o wstąpienie do postępowania prowadzonego na podstawie wniosku złożonego do kierownika innego biura powiatowego ARiMR.

Projektowany § 27 zaproponowano przepisy regulujące sposób postępowania, w przypadku gdy rolnik zmarł po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie płatności. W ust. 2 przewidziano również sytuację dotyczącą rolnika będącego osobą prawną, która uległa rozwiązaniu, przekształceniu albo wystąpiło inne zdarzenie prawne, w wyniku którego dochodzi do następstwa prawnego. Projektowane przepisy w tym zakresie są tożsame z przepisami dotychczas stosowanymi.

Projektowane § 28 do § 39 zawierają przepisy określające szczegółowe wymagania, jakie powinny spełniać wnioski w sprawach dotyczących płatności bezpośrednich i przejściowego wsparcia krajowego, mając na względzie zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem tych płatności oraz zawarcie we wnioskach danych niezbędnych do prawidłowego przyznawania tych płatności. Ogólne rozwiązania w tym zakresie wskazane zostały w przepisach ustawy, które określają informacje, jakie powinien zawierać wniosek o przyznanie pomocy, terminy składania wniosków oraz rozwiązania dla rolników, umożliwiające dokonanie zmian lub wycofania wniosku o przyznanie pomocy. Przepisy ustawy regulują również, że wnioski o przyznanie płatności składane są przy wykorzystaniu formularza wniosku geoprzestrzennego dostarczonego przez właściwy organ. Formularz będzie składany, tak jak dotychczas, za pośrednictwem aplikacji eWniosekPlus dostępnej za pomocą systemu teleinformatycznego ARiMR. Propozycje w projektowanym rozporządzeniu są co do zasady tożsame z regulacjami zawartymi w dotychczas obowiązujących przepisach w tym zakresie, zawartych m.in. w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinny spełniać wnioski w sprawach dotyczących płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego z dnia 12 marca 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 352, z póź. zm.).

W § 28 proponuje się zatem, aby wnioski o przyznanie płatności lub wsparcia zawierały niezbędne dane identyfikujące wnioskodawcę oraz informacje wymagane w zależności od wnioskowanego wsparcia. Proponuje się, aby poza elementami określonymi w Kodeksie postępowania administracyjnego, z wyłączeniem adresu, wniosek zawierał również numer identyfikacyjny nadany w trybie ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności. Zgodnie z przepisami tej ustawy: *producent może złożyć wniosek o wpis do ewidencji producentów nie później niż w dniu złożenia wniosku o przyznanie płatności. W związku z powyższym może zaistnieć sytuacja, iż w dniu składania wniosku o przyznanie płatności producent nie będzie wpisany do ewidencji producentów i nie będzie miał nadanego numeru identyfikacyjnego.*

Ponadto proponuje się, aby wnioski o przyznanie płatności zawierały również numer identyfikacyjny w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (REGON), jeżeli został nadany, w przypadku, *gdy osoba fizyczna nie posiada obywatelstwa polskiego – kod kraju, numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości.*

W § 28 w ust. 3 proponuje się, aby we wskazanych przypadkach, wnioski zawierały także oświadczenia i zobowiązania rolnika związane z płatnością której dotyczą. Jest to niezbędne do weryfikacji warunków uzyskania wnioskowanego wsparcia oraz w celu potwierdzenia przez wnioskodawcę świadomości swoich praw i obowiązków.

Proponuje się także, w projektowanym § 29, aby w celu łatwego zidentyfikowania gruntów rolnych, wniosek o płatności zawierał oświadczenie o powierzchni działek referencyjnych, takie jak położenie działki ewidencyjnej ze wskazaniem województwa, powiatu i gminy, danych z ewidencji gruntów i budynków, powierzchni na działce ewidencyjnej m.in. kwalifikującego się hektara ogółem, gruntów ornych ogółem czy też informacji na temat obszaru i elementach nieprodukcyjnych. Wnioski powinny zawierać również informacje i oświadczenia o sposobie wykorzystywania działek rolnych, w tym określenie rodzaju upraw, ich powierzchni i oznaczenia. Ponadto, mając na uwadze przepisy art. 11 rozporządzenia UE 2021/2115 dotyczącego wdrożenia protokołu ustaleń w sprawie nasion oleistych, istnieje konieczność wskazania we wniosku powierzchni uprawy soi.

W związku natomiast z wprowadzeniem obowiązku przestrzegania norm i wymogów wynikających z warunkowości, dotyczących m. in. utrzymania trwałych użytków zielonych, w tym trwałych użytków zielonych wrażliwych pod względem środowiskowym, (wyznaczonych rozporządzeniem wydanym na podstawie art. 56 ust. 12 pkt 1 ustawy jako trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym), konieczne jest uwzględnienie we wnioskach oświadczeń i informacji o powierzchni gruntów rolnych oraz jednostek gruntu nierolniczego należących do gospodarstwa niezgłoszonych do płatności lub wsparcia, obszarach i elementach nieprodukcyjnych w gospodarstwie, o których mowa w § 6 ust. 3 rozporządzenia w sprawie norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, niestosowaniu nawozów oraz środków ochrony roślin środków na posiadanych przez wnioskodawcę użytkach rolnych, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z § 2 rozporządzenia w sprawie norm, na obszarach zadeklarowanych jako: grunty ugorowane, grunty ugorowane z roślinami miododajnymi, pasy gruntów kwalifikujące się do płatności wzdłuż obrzeży lasu, międzyplony lub uprawy wiążące azot, w okresie ich utrzymywania, o znajdujących się na posiadanych przez wnioskodawcę użytkach rolnych drzewach objętych ochroną ustanowionych pomnikami przyrody na podstawie art. 44 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2022 r. poz. 916, z późn. zm.), rowach, których szerokość nie przekracza 2 m, oczkach wodnych, o których mowa w art. 4 pkt 10 ustawy z dnia 3 lutego 1995

r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1326, z późn. zm.), o łącznej powierzchni mniejszej niż 100 m².

Ponadto w projektowanym § 31 zaproponowano, aby w przypadku wnioskowania o płatność do bydła lub płatność do krów, wniosek zawierał również dane dotyczące liczby sztuk zwierząt do których rolnik ubiega się o daną płatność.

Zgodnie z projektowanym § 32, w przypadku ubiegania się o płatność do owiec lub płatność do kóz, rolnik będzie zobowiązany dołączyć do wniosku oświadczenie o numerze siedziby stada, w którym zwierzęta są przetrzymywane, jeżeli jest inny niż numer siedziby stada wnioskodawcy zgłoszonej do systemu identyfikacji i rejestracji zwierząt.

Formularz wniosku będzie umożliwiał również złożenie przez rolnika oświadczenia, że jest rolnikiem aktywnym zawodowo oraz oświadczenie o wnioskowanie o płatność jako spółdzielnia rolnicza wystąpieniu z systemu dla małych gospodarstw (projektowany § 33).

Projektowany § 34 zawiera wymóg dołączenia do wniosku, w przypadku spółdzielni wnioskującej o płatność redystrybucyjną lub płatność związaną z produkcją do powierzchni upraw roślin pastewnych, aktualnego wykazu członków tej spółdzielni. Wykaz ten będzie służył do wyliczenia wysokości płatności dla spółdzielni.

Projektowany § 35 zawiera wykaz dokumentów, jakie muszą zostać dołączone do wniosku o przyznanie płatności dla młodych rolników, potwierdzających sprawowanie kontroli przez młodego rolnika nad osobą prawną lub grup osób, wykształcenie młodego rolnika lub staż pracy oraz datę rozpoczęcia przez niego działalności. Przewidziano możliwość złożenia dokumentu poświadczającego posiadanie wykształcenia do końca września w roku złożenia wniosku o przyznanie płatności, ze względu na możliwe jego uzyskanie w terminie późniejszym niż termin składania wniosku.

W projektowanym § 36 wymieniono załączniki, jakie należy dołączyć do wniosku, w sytuacji, gdy rolnik ubiega się o przyznanie płatności obszarowych do gruntów, na których prowadzona jest uprawa konopi włóknistych.

W projektowanym § 37 rozporządzenia przewiduje się by w przypadku ubiegania się o przyznanie płatności związanych z produkcją do powierzchni upraw ziemniaków skrobiowych, buraków cukrowych lub pomidorów rolnik do wniosku dołączał umowę na uprawę lub jej kopię, gdyż płatności te są przyznawane rolnikowi, jeżeli zawarł umowę na daną uprawę.

W przypadku natomiast, gdy o te płatności będzie ubiegał się przejmujący, spadkobierca lub następca prawny, określono, że do tzw. wniosku transferowego konieczne będzie dołączenie dokumentu potwierdzającego przejęcie zobowiązań wynikających z umowy, chyba

że przejście tych zobowiązań jest skutkiem samego przejścia gospodarstwa, jego spadkobrania bądź wystąpienia zdarzenia prawnego, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne.

W § 38 zaproponowano natomiast regulacje dotyczące dokumentów, które obowiązani są dołączać do wniosku rolnicy, którzy będą się ubiegali o przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu, zgodnie z art. 39 ust. 2 - 4 ustawy, m.in. w związku z nabyciem lub dziedziczeniem gospodarstwa lub w przypadku gdy do płatności uprawnionych jest więcej niż jeden podmiot. Zaproponowano zatem, aby do wniosku o przyznanie ww. płatności rolnik dołączał m.in. pisemną zgodę pozostałych uprawnionych oraz dokumenty potwierdzające nabycie spadku, co jest rozwiązaniem analogicznym do podejścia stosowanego w odniesieniu do innych rodzajów płatności. W przypadku, o którym mowa w art. 40 ust. 2 ustawy rolnik będzie zobowiązany dołączyć umowę kontraktacji lub umowę na uprawę tytoniu przed wprowadzeniem zmian, lub kopię takiej umowy potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji.

Projektowany § 39 określa, które z dokumentów dołączanych do wniosków sporządza się na formularzach opracowanych i udostępnionych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

W projektowanym § 40 określono, że przejściowe wsparcie krajowe będzie wypłacane w tym samym terminie, jak płatności bezpośrednio.

Projektowany § 41 dopuszcza możliwość wypłaty płatności lub wsparcia w transzach.

Na podstawie projektowanego § 42 w przypadku wypłaty zaliczek na poczet płatności bezpośrednich nie będzie uwzględniany współczynnik korygujący na potrzeby dyscypliny finansowej. Takie rozwiązanie było stosowane dotychczas z mocy przepisów UE (art. 10 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 809/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli, środków rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności).

Projektowany § 43 określa wysokość kary, w przypadku gdy powierzchnia gruntów, do których rolnik ubiega się o przyznanie danej pomocy przekracza obszar zatwierdzony do tej pomocy.

W § 44 określono, że warunkiem kwalifikowalności do płatności związanych do zwierząt będzie również dokonanie przez rolnika zgłoszeń zwierząt wymaganych w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji oraz spełnianie przez zwierzęta wymagań w zakresie identyfikacji. Przepis ten stanowi wykonanie dyspozycji zawartej w art. 34 ust. 2

rozporządzenia nr 2021/2115, zgodnie z którą, w przypadku gdy wsparcie dochodów związane z produkcją dotyczy bydła lub owiec i kóz, jako warunki kwalifikowalności do otrzymania wsparcia państwa członkowskie ustanawiają wymogi w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt i zwierzęta te są uznane za kwalifikujące się do wsparcia, pod warunkiem że ww. wymogi są spełnione w terminie określonym przez państwa członkowskie na dany rok składania wniosków.

Projektowany § 44 określa również podstawę obliczania wsparcia oraz zasady stosowania kar administracyjnych w odniesieniu do zwierząt objętych płatnościami związanymi z produkcją, tak, aby – zgodnie z art. 59 rozporządzenia 2021/2116 – kary były skuteczne, proporcjonalne oraz odstraszające, ale jednocześnie tak, by ich wymiar był uzależniony od wagi i skali wykrytej niezgodności.

Projektowany § 45 to przepis przejściowy umożliwiający uwzględnienie, w przypadku rolnika ubiegającego się o płatność do pomidorów lub płatność do ziemniaków skrobiowych lub płatność do buraków cukrowych, umowy zawartej przed dniem wejścia w życie projektowanego rozporządzenia.

Zgodnie z § 46 projektowane rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 15 marca 2023 r. Dzięki temu przepisy projektowanego rozporządzenia będą obowiązywały od pierwszego dnia terminu składania wniosków o przyznanie płatności za 2023 r. Proponowany termin wejścia w życie projektowanego rozporządzenia nie narusza zasad demokratycznego państwa prawnego.

Przepisy nie będą miały wpływu na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.

Przepisy nie będą miały wpływu na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych, w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia go organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu w trybie § 27 ust. 4 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Projekt rozporządzenia wraz z dokumentami dotyczącymi prac nad tym projektem zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej

Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt rozporządzenia zostanie ujęty w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

<p>Nazwa projektu Projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania lub wypłaty płatności bezpośrednich i przejściowego wsparcia krajowego</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pan Krzysztof Cieciora, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Pani Joanna Kołodziejczyk, Naczelnik Wydziału Realizacji Płatności Bezpośrednich, Departament Płatności Bezpośrednich, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, tel.: 22 623 14 93, adres e-mail: Joanna.Kolodziejczyk@minrol.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia Grudzień 2022 r.</p> <p>Źródło: Art. 70 ust. 1 i 2 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...)</p> <p>Numer w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa: ...</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Potrzeba określenia szczegółowych zasad przyznawania płatności bezpośrednich oraz przejściowego wsparcia krajowego w ramach Planu Strategicznego na lata 2023-2027.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomendowanym rozwiązaniem jest działanie legislacyjne, polegające na wydaniu rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania lub wypłaty płatności bezpośrednich i przejściowego wsparcia krajowego. Oczekiwany efekt to ustanowienie szczegółowych warunków niezbędnych w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania wsparcia w ramach systemu płatności bezpośrednich oraz zapewnienie pełnej zgodności tego systemu z przepisami Unii Europejskiej.

Cel projektu rozporządzenia może zostać osiągnięty jedynie za pomocą środków o charakterze legislacyjnym.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Inne państwa członkowskie UE ustanawiają warunki przyznawania płatności bezpośrednich i przejściowego wsparcia krajowego również za pomocą działań legislacyjnych.

Na obecnym etapie prac legislacyjnych brak jest szczegółowych informacji o sposobie rozwiązania konkretnych kwestii przez inne państwa. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że państwa członkowskie mają znaczną swobodę w dostosowaniu niektórych rozwiązań do specyficznych potrzeb danego kraju.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Beneficjenci płatności w ramach systemów wsparcia	ok. 1,26 mln rolników	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR), dane za 2022 r.	Umożliwienie skorzystania ze środków unijnych i krajowych poprzez uszczegółowienie zasad przyznawania płatności bezpośrednich i przejściowego wsparcia krajowego;

bezpośredniego, w tym:			zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem wsparcia.
Płatność dla młodych rolników	ok. 100 tys. rolników	Szacunki MRiRW, na podstawie danych ARiMR	Umożliwienie skorzystania ze środków unijnych poprzez uszczegółowienie zasad przyznawania płatności bezpośrednich; zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem wsparcia.
Płatność w sektorze roślin strączkowych na nasiona	ok. 96 tys. rolników	ARiMR	Umożliwienie skorzystania ze środków unijnych poprzez uszczegółowienie zasad przyznawania płatności bezpośrednich; zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem wsparcia w tym sektorze.
Płatność w sektorze roślin pastewnych	ok. 62 tys. rolników	ARiMR	Umożliwienie skorzystania ze środków unijnych poprzez uszczegółowienie zasad przyznawania płatności bezpośrednich; zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem wsparcia w tym sektorze.
Płatność w sektorze ziemniaków skrobiowych	ok. 3 tys. rolników	ARiMR	Umożliwienie skorzystania ze środków unijnych poprzez uszczegółowienie zasad przyznawania płatności bezpośrednich; zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem wsparcia w tym sektorze.
Płatność w sektorze buraków cukrowych	ok. 24 tys. rolników	ARiMR	Umożliwienie skorzystania ze środków unijnych poprzez uszczegółowienie zasad przyznawania płatności bezpośrednich; zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem wsparcia w tym sektorze.
Płatność w sektorze pomidorów	ok. 800 rolników	ARiMR	Umożliwienie skorzystania ze środków unijnych poprzez uszczegółowienie zasad przyznawania płatności bezpośrednich; zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem wsparcia w tym sektorze.
Płatność w sektorze chmielu	ok. 700 rolników	ARiMR	Umożliwienie skorzystania ze środków unijnych poprzez uszczegółowienie zasad przyznawania płatności bezpośrednich; zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem wsparcia w tym sektorze.

Płatność w sektorze konopi włóknistych	ok. 300 rolników	ARiMR	Umożliwienie skorzystania ze środków unijnych poprzez uszczegółowienie zasad przyznawania płatności bezpośrednich; zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem wsparcia w tym sektorze.
Płatność w sektorze bydła	ok. 191 tys. rolników	ARiMR	Umożliwienie skorzystania ze środków unijnych poprzez uszczegółowienie zasad przyznawania płatności bezpośrednich; zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem wsparcia w tym sektorze.
Płatność w sektorze krów	ok. 133 tys. rolników	ARiMR	Umożliwienie skorzystania ze środków unijnych poprzez uszczegółowienie zasad przyznawania płatności bezpośrednich; zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem wsparcia w tym sektorze.
Płatność w sektorze owiec	ok. 4 tys. rolników	ARiMR	Umożliwienie skorzystania ze środków unijnych poprzez uszczegółowienie zasad przyznawania płatności bezpośrednich; zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem wsparcia w tym sektorze.
Płatność w sektorze kóz	ok. 1,4 tys. rolników	ARiMR	Umożliwienie skorzystania ze środków unijnych poprzez uszczegółowienie zasad przyznawania płatności bezpośrednich; zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem wsparcia w tym sektorze.
Uzupełniająca płatność podstawowa	ok. 1 mln rolników	ARiMR	Umożliwienie skorzystania ze środków krajowych poprzez uszczegółowienie zasad przyznawania płatności; zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem wsparcia w tym sektorze.
Płatność niezwiązana do tytoniu	ok. 5 tys. rolników	KOWR	Umożliwienie skorzystania ze środków krajowych poprzez uszczegółowienie zasad przyznawania płatności; zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem wsparcia w tym sektorze.
Spółdzielnie rolników i	ok. 500	ARiMR	Umożliwienie skorzystania ze środków unijnych na zasadach uwzględniających specyfikę

spółdzielnie produkcji rolnej			prowadzenia działalności rolniczej przez spółdzielnię rolników bądź spółdzielnię produkcji rolnej, poprzez uszczegółowienie zasad przyznawania płatności bezpośrednich; mając na względzie zapewnienie prawidłowej realizacji Planu.
ARiMR	Centrala, 16 oddziałów regionalnych oraz 314 biur powiatowych ARiMR	–	Wprowadzane zmiany będą skutkowały koniecznością dostosowania procedur i systemu informatycznego do zmian w systemie płatności bezpośrednich wprowadzonych ze skutkiem od 2023 r.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Rozwiązania zawarte w projekcie będą przedmiotem konsultacji z:

Radą Dialogu Społecznego,
 Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych,
 Sekretariatem Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”,
 Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym Rolników Indywidualnych „Solidarność”,
 Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym „Solidarność”,
 Związkiem Zawodowym Rolników Rzeczypospolitej „SOLIDARNI”,
 Związkiem Zawodowym Pracowników Rolnictwa w Rzeczypospolitej Polskiej,
 Związkiem Zawodowym Rolników „Ojczyzna”,
 Związkiem Zawodowym Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „REGIONY”,
 Krajowym Związkiem Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych,
 Polską Federacją Rolną,
 Związkiem Zawodowym Centrum Narodowe Młodych Rolników,
 Federacją Branżowych Związków Producentów Rolnych,
 Krajową Radą Izb Rolniczych,
 Komitetem Rolnictwa i Obrotu Rolnego Krajowej Izby Gospodarczej,
 Związkiem Zawodowym Rolnictwa „Samoobrona”,
 Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych,
 Forum Związków Zawodowych,
 Konfederacją Lewiatan,
 Pracodawcami Rzeczypospolitej Polskiej,
 Związkiem Rzemiosła Polskiego,
 Business Centre Club,
 Związkiem Zawodowym Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”,
 Krajową Radą Spółdzielczą,
 Krajowym Związkiem Rewizyjnym Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych,
 Związkiem Sadowników RP,
 Towarzystwem Rozwoju Sadów Karłowych,
 Polskim Związkiem Ogrodniczym,
 Polską Izbą Ogrodniczą,

	gospodarstwa domowe							
	gospodarstwa rolne							0
	osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze							0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Projektowane rozporządzenie to jeden z elementów infrastruktury prawnej (obok unijnych aktów prawnych, ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...) oraz aktów prawnych wydanych na jej podstawie innych niż niniejsze rozporządzenie), która umożliwi przyznawanie rolnikom płatności w ramach systemu wsparcia bezpośredniego.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Oczekiwane efekty stosowania tego instrumentu dla wszystkich obywateli to większa podaż dóbr publicznych (środowiskowych i kulturowych), bezpieczeństwo żywnościowe, konkurencyjne ceny żywności.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Stosowanie systemu wsparcia bezpośredniego ma ponadto pozytywnie wpłynąć na poziom życia i stabilność dochodów rolników.						
	gospodarstwa rolne	Brak wpływu						
	Osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze							
Niemierzalne		<p>Uszczegółowienie zasad przyznawania płatności w ramach systemu wsparcia bezpośredniego umożliwi pełne i prawidłowe wykorzystanie unijnych i krajowych środków finansowych, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wpłynie na utrzymanie stabilności dochodów rolników, • przyczyni się do realizacji szerszych celów systemu wsparcia bezpośredniego, w tym m.in. wynagradzanie za produkcję dóbr publicznych, przeciwdziałanie wzrostowi cen żywności i zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego • lepiej ukierunkuje wsparcie do sektorów znajdujących się w trudnej sytuacji (sektory do których przyznawane będą płatności związane z produkcją), • zapewni spójność z innymi regulacjami prawnymi spoza dziedziny rolnictwa (uregulowania dotyczące uprawy konopi włóknistych), • umożliwi przekazywanie i dziedziczenie płatności, • doprecyzuje niektóre definicje. 						
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Brak dodatkowych informacji						

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☐ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☒ nie ☐ nie dotyczy	
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
<p>Komentarz:</p> <p>Projekt rozporządzenia nie przewiduje wprowadzenia obciążeń regulacyjnych wykraczających poza wymagane przepisami UE.</p> <p>Zmiana obciążeń administracyjnych wynika z ustanowionych w przepisach unijnych rozwiązań dotyczących w szczególności definicji rolnika aktywnego zawodowo oraz definicji młodego rolnika. Konsekwencją są szczegółowe uregulowania krajowe, które zwiększają obciążenia dla:</p> <p>a) rolników:</p> <ul style="list-style-type: none"> - konieczność dokumentowania, że prowadzona przez rolnika działalność rolnicza jest działalnością przeważającą lub - konieczność dokumentowania, że przychód rolnika z działalności rolniczej stanowi co najmniej 1/3 całego przychodu lub kwota płatności bezpośrednich przysługujących temu rolnikowi za dany rok wynosi co najmniej 5% całości przychodów z działalności pozarolniczej; - konieczność udokumentowania posiadanego wykształcenia lub stażu pracy przez beneficjentów płatności dla młodych rolników. <p>b) agencji płatniczej (ARiMR) – konieczność przeprowadzania procedury sprawdzania aktywności zawodowej rolników, dokumentacji związanej z udzielaniem wsparcia dla młodych rolników (weryfikacja posiadanego wykształcenia lub stażu pracy).</p> <p>Należy zaznaczyć, że wnioski o przyznanie płatności bezpośrednich oraz przejściowego wsparcia krajowego wraz ze wszystkimi dokumentami towarzyszącymi są składane w formie elektronicznej. W związku z tym należy uznać, że projektowane rozwiązania są przystosowane do ich elektroniczności.</p>		
9. Wpływ na rynek pracy		
Wejście w życie projektowanego rozporządzenia pozwoli utrzymać miejsca pracy w rolnictwie, a pośrednio również w najbliższym otoczeniu gospodarczym rolnictwa.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Brak wpływu na pozostałe obszary.	

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego
Rozwiązanie problemu nastąpi z dniem wejścia w życie przepisów projektowanego rozporządzenia.
12. =W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?
Efekty będą natychmiastowe i nie wymagają pomiaru.
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)
Brak.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

**w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty
pomocy finansowej w formie płatności w ramach schematów na rzecz klimatu i
środowiska w ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023-
2027**

Na podstawie art. 70 ust. 1 i ust. 2 pkt 5 i 6 ustawy z dnia ..... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz.....) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Rozporządzenie określa szczegółowe warunki i tryb przyznawania i wypłaty płatności w ramach schematów na rzecz klimatu i środowiska, o których mowa w art. 20 ust. 1 lit. e ustawy z dnia ..... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz.....), zwanych dalej „ekoschematami”, w tym:

- 1) szczegółowe wymagania, jakie powinny spełniać wnioski o przyznanie płatności w ramach ekoschematów, zwane dalej „wnioskami o przyznanie płatności”;
- 2) szczegółowe warunki i tryb przyznawania tych płatności spadkobiercy, zapisobiercy, małżonkowi, następcy prawnemu rolnika lub przejmującemu gospodarstwo;
- 3) wysokość kar, z wyjątkiem kar administracyjnych.

§ 2. 1. Płatność w ramach ekoschematów przyznaje się rolnikowi, który spełnia warunki określone w art. 22–23 i art. 25 ustawy z dnia ..... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz.....), zwanej dalej „ustawą”, do powierzchni działek rolnych spełniających warunki określone w art. 26 ustawy, jeżeli:

- 1) został mu nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, zwany dalej „numerem identyfikacyjnym”;
- 2) spełnia warunki przyznania płatności w ramach określonych ekoschematów, ich praktyk lub ich wariantów określone w rozporządzeniu.

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1950).

2. Płatność w ramach ekoschematów przyznaje się rolnikowi za realizację jednego lub więcej ekoschematów, o których mowa w § 3 ust. 1.

§ 3. 1. Określa się następujące ekoschematy:

- 1) Obszary z roślinami miododajnymi,
- 2) Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi,
- 3) Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin,
- 4) Biologiczna ochrona upraw,
- 5) Retencjonowania wody na trwałych użytkach zielonych

– do których będą realizowane płatności, o których mowa w art. 30 ust. 1–5 ustawy.

2. W ramach ekoschematu, o którym mowa w § 3 ust. 1. pkt. 2 określa się następujące praktyki służące zwiększaniu sekwestracji węgla w glebie i poprawie zarządzania składnikami odżywczymi, o których mowa w art. 69 ust. 2 pkt 6 ustawy:

- 1) Praktyka Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt;
- 2) Praktyka Międzyplony ozime lub wsiewki śródplonowe;
- 3) Praktyka Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia:
  - a) wariant podstawowy,
  - b) wariant z wapnowaniem;
- 4) Praktyka Zróżnicowana struktura upraw;
- 5) Praktyka Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji;
- 6) Praktyka Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo;
- 7) Praktyka Uproszczone systemy uprawy;
- 8) Praktyka Wymieszanie słomy z glebą.

3. Rolnik ubiegający się o płatność w ramach ekoschematów przestrzega wymogów, które są określone dla poszczególnych ekoschematów, ich praktyk lub wariantów w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 4. 1. W przypadku ekoschematu wymienionego w § 3 ust. 1 pkt 1 płatność jest przyznawana do powierzchni gruntów ornych.

2. W przypadku ekoschematu wymienionego w § 3 ust. 1 pkt 2 płatność jest przyznawana do użytków rolnych, z tym że:

- 1) w przypadku praktyki wymienionej w § 3 ust. 2 pkt 1, płatność:
  - a) jest przyznawana do trwałych użytków zielonych położonych poza obszarem Natura 2000,

- b) może być przyznana do trwałych użytków zielonych położonych na obszarze Natura 2000, jeżeli w trakcie realizacji ekoschematu w ramach tej praktyki użytki te zostały włączone do obszaru Natura 2000;
- 2) w przypadku praktyki wymienionej w § 3 ust. 2 pkt 2 płatność jest przyznawana do gruntów ornych, na których:
    - a) po plonie głównym lub po ugorowaniu są uprawiane międzyplony lub
    - b) w uprawę główną wykonano wsiewkę śródplonową;
  - 3) w przypadku praktyki wymienionej w § 3 ust. 2 pkt 3 płatność jest przyznawana do trwałych użytków zielonych i gruntów ornych z wyłączeniem gruntów ugorowanych;
  - 4) w przypadku praktyk wymienionych w § 3 ust. 2 pkt 4, 5, 7 i 8 płatność jest przyznawana do gruntów ornych;
  - 5) w przypadku praktyki wymienionej w § 3 ust. 2 pkt 6 płatność jest przyznawana do gruntów ornych oraz trwałych użytków zielonych.

3. W przypadku ekoschematu wymienionego w § 3 ust. 1 pkt 3, płatność jest przyznawana do:

- 1) gruntów, ujętych w wykazie, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 2a ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2020 r. poz. 2097 oraz z 2022 r. poz. 2185);
- 2) powierzchni trwałych użytków zielonych będącej w posiadaniu rolnika, z wyłączeniem trwałych użytków zielonych wrażliwych pod względem środowiskowym, objętych normą GAEC 9, o której mowa w załączniku III do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.²⁾), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/2115”, nieprzekraczającej równowartości powierzchni upraw, o której mowa w pkt 1.

4. W przypadku ekoschematu wymienionego w § 3 ust. 1 pkt 4 płatność jest przyznawana do upraw trwałych, trwałych użytków zielonych oraz gruntów ornych.

---

²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 119 z 22.04.2022, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 181 z 07.07.2022, str. 35.

5. W przypadku ekoschematu wymienionego w § 3 ust. 1 pkt 5 płatność jest przyznawana do powierzchni trwałych użytków zielonych:

- 1) zalanej lub podtopionej, przy czym zalanie lub podtopienie są rozumiane jako stan wysycenia profilu glebowego wodą na poziomie przynajmniej 80% co najmniej przez 12 następujących po sobie dni w okresie od dnia 1 maja do dnia 30 września;
- 2) która jest położona na działkach rolnych, na których jest realizowane zobowiązanie:
  - a) rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4 albo 5, rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 415, z późn. zm.), z wyłączeniem wariantu 4.3. i 5.3., i objętych obszarem zatwierdzonym odpowiednio w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4 albo 5, z wyłączeniem wariantu 4.3. i 5.3. lub
  - b) w ramach interwencji, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 albo 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia ..... w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania, wypłaty i zwrotu płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. poz. ....), z wyłączeniem wariantu 1.3 i 2.3, i objętych obszarem zatwierdzonym odpowiednio w ramach interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 1 albo 2, z wyłączeniem wariantu 1.3. i 2.3., lub
  - c) w ramach interwencji, o której mowa w § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia ..... w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania, wypłaty i zwrotu płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027, lub
  - d) w ramach działania Rolnictwo ekologiczne, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Rolnictwo ekologiczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2018 r. poz. 1784, z późn. zm.), lub
  - e) w ramach interwencji rolnictwo ekologiczne, o której mowa w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia ..... 2023 r. w sprawie szczegółowych

warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w formie płatności ekologicznych w ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. poz. ....), lub

- f) w ramach praktyki, o której mowa w § 3 ust. 2 lit. 1.
- 3) która została ujęta w wykazie, o którym mowa w art. 35 ust. 1 pkt 2 ustawy.

§ 5. 1. Płatność, o której mowa w § 4 ust. 1 jest przyznawana za realizację wymogów określonych w części I załącznika nr 1 do rozporządzenia.

2. W przypadku wymogu, o którym mowa w części I pkt 1 załącznika nr 1 do rozporządzenia płatność jest przyznawana do obszaru z roślinami miododajnymi utworzonego poprzez wysianie:

- 1) mieszanki składającej się co najmniej z dwóch gatunków roślin miododajnych, których lista jest określona w załączniku nr 2 do rozporządzenia, z tym że gatunki roślin miododajnych, które są określone w wykazie nr 2 w załączniku nr 2 do rozporządzenia:
  - a) są dopuszczone jedynie w mieszance z gatunkami roślin miododajnych, które są określone w wykazie nr 1 w załączniku nr 2 do rozporządzenia oraz
  - b) nie są dominujące w mieszance;
- 2) mieszanki gatunków roślin miododajnych, o których mowa w pkt. 1 w mieszance z trawami lub innymi zielnymi roślinami pastewnymi pod warunkiem, że te trawy lub inne zielne rośliny pastewne nie są dominujące w tej mieszance.

3. Bez uszczerbku dla wymogu określonego w części I pkt 2 załącznika nr 1 na utworzonym obszarze z roślinami miododajnymi jest dozwolone stawianie uli.

§ 6. 1. Płatność o której mowa w § 4 ust. 2 jest przyznawana:

- 1) za realizację wymogów określonych w części II załącznika nr 1 w ramach wybranych przez rolnika praktyk oraz
- 2) w przypadku uzyskania minimalnej liczby punktów, o której mowa w art. 32 ust. 1 pkt 2 ustawy, uprawniającej do uzyskania tej płatności.

2. Minimalna liczba punktów, o której mowa w art. 32 ust. 1 pkt 2 ustawy, stanowiąca warunek przyznania płatności jest określana jako równowartość punktów, jakie rolnik otrzymałby w sytuacji realizacji na co najmniej 25% powierzchni użytków rolnych praktyki o wartości 5 punktów.

3. Ustanawia się następujące wartości liczby punktów, o których mowa w art. 70 ust. 2 pkt 6 ustawy:

- 1) 5 pkt na hektar w przypadku praktyki, o której mowa w § 3. ust. 2 pkt 1;
- 2) 5 pkt na hektar w przypadku praktyki, o której mowa w § 3. ust. 2 pkt 2;
- 3) 1 pkt na hektar w przypadku praktyki, o której mowa w § 3. ust. 2 pkt 3 lit. a);
- 4) 3 pkt na hektar w przypadku praktyki, o której mowa w § 3. ust. 2 pkt 3 lit. b);
- 5) 3 pkt na hektar w przypadku praktyki, o której mowa w § 3. ust. 2 pkt 4;
- 6) 2 pkt na hektar w przypadku praktyki, o której mowa w § 3. ust. 2 pkt 5;
- 7) 3 pkt na hektar w przypadku praktyki, o której mowa w § 3. ust. 2 pkt 6;
- 8) 4 pkt na hektar w przypadku praktyki, o której mowa w § 3. ust. 2 pkt 7;
- 9) 2 pkt na hektar w przypadku praktyki, o której mowa w § 3. ust. 2 pkt 8.

4. W przypadku wymogu, o którym mowa w części II pkt 1 ppkt 1 załącznika nr 1:

- 1) okres wegetacyjny roślin, określa się w terminie od dnia 15 marca do dnia 30 września;
- 2) bierze się pod uwagę zwierzęta z gatunków określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia posiadane przez rolnika lub jego małżonka w okresie od dnia 15 marca do 30 września w roku złożenia wniosku o przyznanie płatności w ramach ekoschematu, w odniesieniu do których rolnik lub jego małżonek dokonali wymaganych na podstawie przepisów o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt zgłoszeń do komputerowej bazy danych;
- 3) liczbę DJP, oblicza się jako iloraz sumy iloczynów liczby poszczególnych rodzajów zwierząt trawożernych, o których mowa w pkt 2 i współczynników ich przeliczenia na DJP, które są określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia, i liczby dni w okresie o którym w pkt. 1, przy czym liczba zwierząt jest ustalana na podstawie danych zawartych w rejestrze zwierząt gospodarskich znakowanych, o którym mowa w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.

5. W przypadku wymogu, o którym mowa w części II pkt 3 ppkt 1 oraz w części II pkt 4 ppkt 1 załącznika nr 1 do rozporządzenia:

- 1) przestrzeganie planu nawozowego oznacza w szczególności stosowanie nawozów w ilości nie większej niż wskazane w opracowanym planie nawozowym;
- 2) plan nawozowy opracowany jest przy użyciu narzędzia INTER-NAW lub innego narzędzia, którego algorytmy służące wyliczeniu dawek nawozów zachowują zgodność z algorytmami narzędzia INTER-NAW;
- 3) chemiczna analiza gleby obejmuje wyniki analizy gleby pobranej, zgodnie z normą w zakresie pobierania próbek do badań agrochemicznych gleby, z poszczególnych działek rolnych położonych na gruntach ornych, objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-

klimatycznym, wykonanej w laboratorium okręgowej stacji chemiczno-rolniczej lub innym laboratorium wykonującym badania agrochemiczne gleb.

6. W przypadku wymogu, o którym mowa części II pkt 4 ppkt 2 załącznika nr 1 do rozporządzenia:

- 1) informacje o zastosowanym wapnowaniu zamieszczane są w prowadzonym przez rolnika rejestrze zabiegów nawożenia;
- 2) wsparcie w zakresie wapnowania do danej działki rolnej przysługuje nie częściej niż raz na 4 lata.

7. W przypadku wymogu, o którym mowa w części II pkt 5 załącznika nr 1 do rozporządzenia za odrębną uprawę uznaje się uprawę zgodnie z definicją określoną w § 5 ust. 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia ..... 2023 r. w sprawie norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (Dz. U. poz. ...).

8. W przypadku wymogu, o którym mowa w części II pkt 6 ppkt 1 załącznika nr 1 do rozporządzenia:

- 1) przyoranie obornika maksymalnie w ciągu 12 godzin od aplikacji na gruncie ornym uznaje się za równoważne z wymieszaniem z glebą, o którym mowa w wymogu;
- 2) rolnik prowadzi rejestr zabiegów agrotechnicznych pozwalający potwierdzić zastosowanie nawożenia obornikiem w odpowiedniej ilości na konkretnych działkach rolnych;
- 3) potwierdzenie realizacji wymieszania obornika dokonuje się za pomocą zdjęcia geotagowanego, o którym mowa w art. 66 ust. 3 ustawy, przy wykorzystaniu aplikacji udostępnionej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwaną dalej „Agencją”;
- 4) zdjęcie geotagowane rolnik przekazuje do Agencji niezwłocznie.

9. W przypadku wymogu, o którym mowa w części II pkt 7 załącznika nr 1 do rozporządzenia, płynne nawozy naturalne definiuje się zgodnie z art. 16 pkt 30b lit. a ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2625, z późn. zm.).

§ 7. 1. Płatność, o której mowa w § 4 ust. 3, jest przyznawana za realizację wymogów określonych w części III załącznika nr 1 do rozporządzenia.

2. Rolnik wnioskujący o płatność, o której mowa w ust. 1, na powierzchni objętej ekoschematem, zobowiązuje się do prowadzenia uprawy roślin zgodnie z metodykami integrowanej produkcji roślin.

§ 8. 1. Płatność, o której mowa w § 4 ust. 4, przyznawana jest za realizację wymogów określonych w części IV załącznika nr 1 do rozporządzenia.

2. Rolnik ubiegający się o płatność, o której mowa w ust. 1, dostarcza do kierownika biura powiatowego Agencji właściwego dla rozpatrywanego wniosku, dokument potwierdzający zakup preparatu mikrobiologicznego wpisanego do rejestru środków ochrony roślin dopuszczonych do obrotu zezwoleniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, który pozwoli na identyfikację zakupionego środka ochrony roślin oraz jego ilości, a także jego nabywcy.

3. Dokument, o którym mowa w ust. 2, może zostać przekazany osobiście lub za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej w terminie do dnia 31 sierpnia roku, w którym złożono wniosek.

§ 9. 1. Wysokość płatności w danym roku ustala się jako iloczyn stawek płatności za:

- 1) hektar gruntu i powierzchni gruntów, do których przysługuje płatność w ramach ekoschematów – w przypadku ekoschematów wymienionych w § 3 ust. 1 pkt 1, 3–5 lub
- 2) punkt i liczby punktów, do których przysługuje płatność w ramach ekoschematów – w przypadku ekoschematu, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 2

– po uwzględnieniu zmniejszeń lub wykluczeń wynikających ze stwierdzonych nieprawidłowości lub niezgodności.

2. Wysokość stawek płatności, o których mowa w ust. 1, dla poszczególnych ekoschematów, ich praktyk i ich wariantów jest określona w przepisach wydanych na podstawie art. 49 ust. 4 ustawy.

§ 10. 1. Wnioski o przyznanie płatności, poza elementami podania określonymi w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego, z wyłączeniem adresu oraz informacji, o których mowa w art. 58 ustawy, zawierają numer identyfikacyjny w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (REGON), jeżeli został nadany, a w przypadku osoby fizycznej, która nie posiada obywatelstwa polskiego – kod kraju, numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości:

- 1) rolnika – w przypadku wniosków o przyznanie płatności w ramach ekoschematów;
- 2) przekazującego i przejmującego – w przypadku, o którym mowa w § 12.

2. We wnioskach, o których mowa w ust. 1, wnioskodawca podaje informację o załącznikach dołączanych do wniosków.

3. Wnioski, o których mowa w ust. 1, oprócz danych i informacji wymienionych w ust. 1 oraz 2 zawierają oświadczenia i zobowiązania wnioskodawcy związane z płatnością, której dotyczą.

§ 11. 1. Wnioski o przyznanie płatności w ramach ekoschematów zawierają również informacje i oświadczenia o:

- 1) działkach referencyjnych, z podaniem w szczególności:
  - a) położenia tych działek, ze wskazaniem województwa, powiatu i gminy,
  - b) danych z ewidencji gruntów i budynków: nazwy obrębu ewidencyjnego, numeru obrębu ewidencyjnego, numeru arkusza mapy i numeru działki ewidencyjnej,
  - c) powierzchni, jaką na tych działkach stanowią:
    - kwalifikujące się hektary, o których mowa w art. 26 ust. 1 pkt. 1 ustawy, ogółem,
    - grunty orne w rozumieniu art. 2 pkt. 6 ustawy,
    - grunty niezgłoszone do płatności lub wsparcia;
- 2) prowadzonych na tych działkach uprawach, z podaniem w szczególności:
  - a) powierzchni deklarowanej uprawy,
  - b) numeru działki ewidencyjnej, na której położona jest deklarowana uprawa,
  - c) powierzchni:
    - trwałych użytków zielonych, w tym wyznaczonych rozporządzeniem wydanym na podstawie art. 56 ust. 8 pkt 1 ustawy jako trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym,
    - uprawy w granicach danej działki,
    - gruntów ornych, na których występują trawy lub inne zielne rośliny pastewne,
    - ugorów na których występują trawy lub inne zielne rośliny pastewne,
  - d) płatności, do których jest deklarowana powierzchnia;
- 3) niestosowaniu nawozów oraz środków ochrony roślin w określonych przypadkach.

§ 12. 1. W przypadku śmierci rolnika, która nastąpiła w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności w ramach ekoschematów do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie tych płatności, płatności te przysługują jego spadkobiercy, jeżeli:

- 1) grunty, które były objęte wnioskiem o przyznanie płatności w ramach ekoschematów, były w posiadaniu rolnika lub jego spadkobiercy w dniu 31 maja roku, w którym został złożony ten wniosek;
- 2) spełnia on warunki do przyznania tej płatności, z tym że warunek posiadania numeru identyfikacyjnego, o którym mowa w art. 58 pkt 2 ustawy, uznaje się za spełniony, nawet jeżeli spadkobiercy został nadany numer identyfikacyjny, który nie może być wykorzystywany do ubiegania się o przyznanie płatności bezpośrednich.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, spadkobierca rolnika wstępuje do toczącego się postępowania na jego miejsce na wniosek złożony w terminie 7 miesięcy od dnia otwarcia spadku.

3. Spadkobierca rolnika podaje we wniosku, o którym mowa w ust. 2, numer identyfikacyjny nadany w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności w ramach ekoschematów albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o wpis do ewidencji producentów w rozumieniu tych przepisów.

4. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, spadkobierca rolnika dołącza:

- 1) prawomocne postanowienie sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo
- 2) w przypadku gdy nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku:
  - a) zaświadczenie sądu o zarejestrowaniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku albo
  - b) kopię wniosku o stwierdzenie nabycia spadku:
    - potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez sąd albo
    - potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji, wraz z potwierdzeniem nadania tego wniosku w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 896, z późn. zm.) albo kopią tego potwierdzenia potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji, albo
- 3) zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia sporządzony przez notariusza.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, spadkobierca rolnika składa prawomocne postanowienie sądu o stwierdzeniu nabycia spadku w terminie 21 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia.

6. Jeżeli z postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo z zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez notariusza wynika, że do nabycia spadku uprawnionych jest więcej spadkobierców niż jeden spadkobierca rolnika, spadkobierca wstępujący do postępowania w sprawie o przyznanie w ramach ekoschematów, o których mowa w ust. 1:

- 1) dołącza do wniosku, o którym mowa w ust. 2, albo
- 2) składa wraz z postanowieniem sądu, o którym mowa w ust. 5

- oświadczenia pozostałych spadkobierców rolnika o wyrażeniu zgody na wstąpienie tego spadkobiercy na miejsce rolnika i przyznanie mu płatności w ramach ekoschematów.

7. Zgoda, o której mowa w ust. 6, nie jest wymagana, jeżeli miałyby być wyrażona przez małoletniego, a wniosek, o którym mowa w ust. 2, został złożony przez spadkobiercę będącego przedstawicielem ustawowym tego małoletniego.

8. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, spadkobierca rolnika składa do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego rolnik złożył wniosek, o którym mowa w ust. 1.

9. W przypadku, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, decyzję w sprawie o przyznanie płatności w ramach ekoschematów spadkobiercy rolnika wydaje się po złożeniu przez niego odpisu prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku.

10. Termin, o którym mowa w ust. 2, nie podlega przywróceniu.

11. Do zapisobiercy windykacyjnego, który w wyniku śmierci rolnika nabył, jako przedmiot zapisu windykacyjnego, grunty objęte wnioskiem o przyznanie płatności w ramach ekoschematów złożonym przez tego rolnika lub prawo majątkowe, z którym łączy się posiadanie tych gruntów, przepisy ust. 1–10 stosuje się odpowiednio.

§ 13. 1. W przypadku rozwiązania albo przekształcenia rolnika albo wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistniało następstwo prawne, z wyłączeniem przypadku, o którym mowa w § 11 ust. 1, w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności w ramach ekoschematów do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie tych płatności, płatności te przysługują następcy prawnemu, jeżeli:

- 1) grunty, które były objęte wnioskiem o przyznanie płatności w ramach ekoschematów, były w posiadaniu rolnika lub jego następcy prawnego w dniu 31 maja roku, w którym został złożony ten wniosek;
- 2) spełnia on warunki do przyznania danej płatności.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, następca prawny rolnika wstępuje do toczącego się postępowania na miejsce rolnika na wniosek złożony w terminie 3 miesięcy od dnia wystąpienia zdarzenia prawnego, w którego wyniku zaistniało następstwo prawne.

3. Następca prawny podaje we wniosku, o którym mowa w ust. 2, numer identyfikacyjny albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o wpis do ewidencji producentów w rozumieniu tych przepisów.

4. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, następca prawny rolnika dołącza dokument potwierdzający zaistnienie następstwa prawnego albo kopię tego dokumentu potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji.

5. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, następca prawny rolnika składa do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego rolnik złożył wniosek, o którym mowa w ust. 1.

6. Termin, o którym mowa w ust. 2, nie podlega przywróceniu.

§ 14. 1. Jeżeli po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie płatności w ramach ekoschematów rolnik, do którego została skierowana decyzja, zmarł, jego spadkobiercy przysługują prawa, które przysługiwałyby spadkodawcy jako stronie postępowania.

2. Jeżeli po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie płatności w ramach ekoschematów rolnik, do którego została skierowana decyzja, został rozwiązany albo przekształcony albo wystąpiło inne zdarzenie prawne, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne, z wyłączeniem przypadku, o którym mowa w ust. 1, prawa, które przysługiwałyby temu rolnikowi jako stronie postępowania, przysługują jego następcy prawnemu.

3. Jeżeli w przypadku, o którym mowa w ust. 1, prawa, które przysługiwałyby spadkodawcy jako stronie postępowania, przysługują kilku spadkobiercom, prawa te wykonuje ten spadkobierca, na którego pozostali spadkobiercy wyrazili pisemną zgodę.

4. Należności z tytułu płatności przyznanych w decyzji, o której mowa w ust. 1, są przedmiotem dziedziczenia.

5. Jeżeli płatności w ramach ekoschematów nie zostały przekazane na rachunek bankowy rolnika lub rachunek rolnika prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, jego spadkobierca, który nie kwestionuje należności określonej w decyzji, o której mowa w ust. 1, składa wniosek o wypłatę przyznanych płatności do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego rolnik złożył wniosek o przyznanie tych płatności, wraz z:

- 1) odpisem prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku – w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu albo
- 2) zarejestrowanym aktem poświadczenia dziedziczenia sporządzonym przez notariusza – w terminie 14 dni od dnia wpisu aktu poświadczenia dziedziczenia do rejestru aktów poświadczenia dziedziczenia, albo
- 3) w przypadku gdy nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku:
  - a) zaświadczeniem sądu o zarejestrowaniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku albo
  - b) kopią wniosku o stwierdzenie nabycia spadku:

- potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez sąd albo
- potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji, wraz z potwierdzeniem nadania tego wniosku w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe albo kopią tego potwierdzenia potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji

– jednak nie później niż przed upływem 6 miesięcy od dnia doręczenia rolnikowi decyzji w sprawie o przyznanie płatności w ramach ekoschematów.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5 pkt 3, spadkobierca rolnika składa prawomocne postanowienie sądu o stwierdzeniu nabycia spadku w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia.

7. Jeżeli płatności w ramach ekoschematów nie zostały przekazane na rachunek bankowy rolnika, o którym mowa w ust. 2, lub rachunek tego rolnika prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, jego następca prawny, który nie kwestionuje należności określonej w decyzji, o której mowa w ust. 2, składa wniosek o wypłatę przyznanych płatności do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie tych płatności, w terminie 3 miesięcy od dnia doręczenia temu rolnikowi tej decyzji.

8. Do wniosku, o którym mowa w ust. 7, następca prawny rolnika dołącza dokument potwierdzający zaistnienie następstwa prawnego albo kopię tego dokumentu potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji.

9. Jeżeli z postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo z zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez notariusza wynika, że do nabycia spadku uprawnionych jest więcej spadkobierców niż jeden spadkobierca rolnika, spadkobierca występujący z wnioskiem, o którym mowa w ust. 5:

- 1) dołącza do tego wniosku albo
- 2) składa wraz z postanowieniem sądu, o którym mowa w ust. 6

– oświadczenia pozostałych spadkobierców rolnika o wyrażeniu zgody na wypłatę mu płatności w ramach ekoschematów.

10. Zgoda, o której mowa w ust. 9, nie jest wymagana, jeżeli miałyby być wyrażona przez małoletniego, a wniosek, o którym mowa w ust. 5, został złożony przez spadkobiercę będącego przedstawicielem ustawowym tego małoletniego.

11. W przypadku złożenia wniosku o wypłatę płatności w ramach ekoschematów kierownik biura powiatowego Agencji wydaje decyzję w sprawie wypłaty tych płatności.

12. W przypadku niezłożenia wniosku, o którym mowa w ust. 11, albo w przypadku wydania decyzji o odmowie wypłaty płatności w ramach ekoschematów decyzje, o których mowa w ust. 1 i 2, wygasają z mocy prawa.

§ 15. Płatność o której mowa w § 4 ust. 1 pkt 3, nie ma zastosowania w odniesieniu do gruntów ugorowanych w związku z normą GAEC 8, na których na zasadzie odstępstwa, w roku 2023 będzie prowadzona produkcja rolna.

§ 16. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 15 marca 2023 r.

MINISTER ROLNICTWA

I ROZWOJU WSI

Załączniki
do rozporządzenia
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia
(poz. ...)

Załącznik nr 1

WYMOGI DLA POSZCZEGÓLNYCH EKOSCHEMATÓW, PRAKTYK I WARIANTÓW

I. Ekoschemat Obszary z roślinami miododajnymi

- 1) Utworzenie obszaru z roślinami miododajnymi przez wysiew mieszanki składającej się z co najmniej dwóch gatunków roślin miododajnych z określonej listy.
- 2) Zakaz prowadzenia produkcji rolnej (w tym zakaz wypasu i koszenia) w terminie do dnia 31 sierpnia.
- 3) Zakaz stosowania środków ochrony roślin.

II. Ekoschemat Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi

1. Wymogi dla Praktyki Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt

- 1) Obsada zwierząt trawożernych w gospodarstwie wynosi co najmniej 0,3 DJP/ha TUZ i maksymalnie 2 DJP/ha TUZ w okresie wegetacyjnym roślin
- 2) Zakaz przeorywania TUZ w okresie realizacji ekoschematu.

2. Wymogi dla Praktyki Międzyplony ozime lub wsiewki śródplonowe

1) Utrzymywanie roślin w postaci:

- wsiewek roślin bobowatych drobnonasiennych lub mieszanek z udziałem roślin bobowatych drobnonasiennych w uprawę główną lub
- międzyplonów ozimych w formie mieszanek utworzonych z co najmniej 2 gatunków roślin w terminie do 1 października i utrzymywanych, co najmniej do 15 lutego następnego roku. W okresie utrzymania międzyplonu ozimego dopuszcza się jego mulczowanie, jednak nie wcześniej niż po 15 listopada.

2) Zakaz stosowania środków ochrony roślin:

- na międzyplonach ozimych - przez okres ich utrzymania,
- w przypadku wsiewek śródplonowych - od momentu zbioru uprawy głównej przez co

najmniej 8 tygodni lub do momentu wysiewu kolejnej uprawy głównej.

3. Wymogi dla Praktyki Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia – wariant podstawowy

1) Opracowanie i przestrzeganie planu nawozowego do powierzchni gruntów orných i trwałych użytków zielonych w gospodarstwie, opartego na bilansie azotu oraz chemicznej analizie gleby, określającego dawki składników pokarmowych (N, P, K i Mg oraz potrzeby wapnowania)

4. Wymogi dla Praktyki Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia – wariant z wapnowaniem

1) Opracowanie i przestrzeganie planu nawozowego do powierzchni gruntów orných i trwałych użytków zielonych w gospodarstwie, opartego na bilansie azotu oraz chemicznej analizie gleby, określającego dawki składników pokarmowych (N, P, K i Mg oraz potrzeby wapnowania)

2) zastosowanie wapnowania na powierzchni gruntów w gospodarstwie o pH poniżej lub równej 5,5, zgodnie z potrzebą wynikającą z przeprowadzonych badań gleby

5. Wymogi dla Praktyki Zróżnicowana struktura upraw

Uprawa co najmniej 3 różnych upraw na gruntach orných w gospodarstwie, przy czym:

1) udział głównej uprawy w strukturze zasiewów nie przekracza 65% i udział „trzeciej lub, w przypadku większej liczby upraw, łącznie trzeciej i kolejnych upraw” nie może być mniejszy niż 10%,

2) co najmniej 20% w strukturze zasiewów stanowią: uprawy gatunków roślin mających pozytywny wpływ na bilans glebowej materii organicznej (m.in. bobowate) oraz

3) udział zbóż w strukturze zasiewów nie przekracza 65%, oraz

4) udział upraw mających ujemny wpływ na bilans materii organicznej (m.in.: okopowe) nie przekracza 30%.

6. Wymogi dla Praktyki Wymieszanie obornika na gruntach orných w ciągu 12 godzin od aplikacji

1) Wymieszanie określonej ilości obornika z glebą maksymalnie w ciągu 12 godzin od aplikacji na gruncie orným

2) Potwierdzenie realizacji tej praktyki za pomocą tzw. zdjęcia geotagowanego przy wykorzystaniu aplikacji udostępnionej przez Agencję.

7. Wymogi dla Praktyki Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo

1) Stosowanie określonej ilości płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo na gruntach ornych i trwałych użytkach zielonych.

8. Wymogi dla Praktyki Uproszczone systemy uprawy

1) Na gruntach ornych uprawa roślin prowadzona jest w formie uprawy konserwującej bezorkowej lub uprawy pasowej (strip – till), przy czym:

- zabiegi uprawowe wykonywane są z odstępniem od uprawy płużnej w zespole uprawek późniwnych i przedsiwnych,

- po zbiorze uprawy pozostawia się na polu całość resztek późniwnych w formie mulczu.

Praktyka nie obejmuje uprawy zerowej.

9. Wymogi dla Praktyki Wymieszanie słomy z glebą

1) Rozdrobnienie i wymieszanie całej słomy z glebą lub jej przyoranie po zbiorze plonu głównego na gruntach ornych.

III. Ekoschemat Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin

1) objęcie nadzorem podmiotu certyfikującego w ramach systemu jakości - Integrowana Produkcja Roślin, poświadczającego uprawę roślin zgodnie z metodykami integrowanej produkcji roślin.

2) Zachowanie w danym roku kalendarzowym, wszystkich posiadanych w gospodarstwie trwałych użytków zielonych.

IV. Ekoschemat Biologiczna ochrona upraw

1) Zastosowanie zabiegu ochrony roślin z wykorzystaniem biologicznej ochrony roślin przy użyciu preparatów mikrobiologicznych zgodnie z etykietą danego środka.

LISTA GATUNKÓW ROŚLIN MIODODAJNYCH

Wykaz nr 1

- 1) bodziszek (*Geranium spp.*);
- 3) chabry (*Centaurea spp.*);
- 4) czarnuszki (*Nigella spp.*);
- 5) cząber ogrodowy (*Satureja hortensis* L.);
- 6) czyściec prosty (*Stachys recta* L.);
- 8) dzielżan jesienny (*Helenium autumnale* L.);
- 10) kłosowce (*Agastache spp.*);
- 11) kocimiętka (*Nepeta spp.*);
- 12) kolendra siewna (*Coriandrum sativum* L.);
- 13) kosmos pierzastolistny (*Cosmos bipinnatus* Cav.);
- 14) krwawnica pospolita (*Lythrum salicaria* L.);
- 15) lebidka pospolita (*Origanum vulgare* L.);
- 16) lubczyk ogrodowy (*Levisticum officinale* Koch);
- 17) łąszczec wiechowaty (*Gypsophila paniculata* Fisch.);
- 19) marzymięta grzebieniasta (orzężona) (*Elsholtzia ciliata* (Thunb.) Hyl.);
- 20) mierzniça czarna (*Ballota nigra* L.);
- 22) mikołajek płaskolistny (*Eryngium planum* L.);
- 23) ogórecznik lekarski (*Borago officinalis* L.);
- 24) ostropest plamisty (*Silybum marianum* (L.) Gaertn.);
- 25) ożanka nierównoząbkowa (*Teucrium scorodonia* L.);
- 26) przegorzany (*Echinops spp.*);
- 27) pszczelnik mołdawski (*Dracocephalum moldavicum* L.);
- 28) rezedy (*Reseda spp.*);
- 29) rukiew siewna (*Eruca sativa* DC.);
- 30) serdecznik pospolity (*Leonurus cardiaca* L.);
- 31) stulisz sztywny (*Sisymbrium strictissimum* L.);
- 32) szałwie (*Salvia spp.*) z wyłączeniem szałwi błyszczącej (*S. splendens* Sello);
- 33) szanta zwyczajna (*Marrubium vulgare* L.);

- 35) ślaz zygmarek (*Malva alcea* L.);
- 36) ślazówka turyngska (*Lavatera thuringiaca* L.);
- 37) świerzbica polna (*Knautia arvensis* (L.) Coult.);
- 38) trędownik bulwiasty (*Scrophularia nodosa* L.);
- 39) werbena krzaczasta (*Verbena hastata* L.);
- 40) wielosił błękitny (*Polemonium coeruleum* L.);
- 42) wierzbówka koprzyca (*Chamaenerion angustifolium* (L.) Scop.);
- 43) żeleźniak pospolity (*Phlomis tuberosa* L.)
- 44) żmijowiec grecki (*Echium creticum* S.S.);
- 45) żywokost lekarski (*Symphytum officinale* L.).

Wykaz nr 2

- 1) facelia błękitna (*Phacelia tanacetifolia* Benth.);
- 2) gorczyca jasna (*Sinapis alba* L.);
- 3) gryka zwyczajna (*Fagopyrum esculentum* Moench);
- 4) komonica zwyczajna (*Lotus corniculatus* L.);
- 5) koniczyzny (*Trifolium spp.*) z wyłączeniem koniczyzny odstającej (*Trifolium patens* Schreb.);
- 6) lucerny (*Medicago spp.*);
- 7) nostrzyk biały (*Melilotus albus* Med.);
- 8) rzodkiew oleista (*Raphanus sativus var. oleiformis* Pers.);
- 9) słonecznik zwyczajny (*Helianthus annuus* L.);
- 10) sparceta piaskowa (*Onobrychis arenaria* (Kit.) DC.);
- 11) sparceta siewna (*Onobrychis viciifolia* Scop.);
- 12) wyka kosmata (*Vicia villosa* Roth.).

**WSPÓŁCZYNNIKI PRZELICZENIOWE SZTUK RZECZYWISTYCH ZWIERZĄT
TRAWORZERNYCH NA DJP**

Lp.	Gatunek/grupa technologiczna zwierząt gospodarskich	Współczynnik przeliczania sztuk rzeczywistych na DJP
Konie ras dużych		
1	Ogiery, klacze, wałachy	1,2
2	Żrebaki powyżej 2 lat	1
3	Żrebaki powyżej 1 roku do 2 lat	0,8
4	Żrebaki powyżej 6 miesięcy do 1 roku	0,5
5	Żrebięta do 6 miesięcy	0,3
Konie ras małych		
6	Ogiery, klacze, wałachy	0,6
7	Żrebaki powyżej 2 lat	0,5
8	Żrebaki powyżej 1 roku do 2 lat	0,35
9	Żrebaki powyżej 6 miesięcy do 1 roku	0,2
10	Żrebięta do 6 miesięcy	0,12
Bydło oraz bawoły domowe		
11	Buhaje	1,4
12	Krowy	1
13	Jałówki cielne	1
14	Jałówki powyżej 1 roku	0,8
15	Jałówki powyżej 6 miesięcy do 1 roku	0,3
16	Opasy powyżej 1 roku	0,9
17	Opasy powyżej 6 miesięcy do 1 roku	0,36
18	Cielęta do 6 miesięcy	0,15
Bawoły domowe		
19	Bawół domowy powyżej 2 lat	0,7

20	Bawół domowy od 1 roku do 2 lat	0,4
21	Bawół domowy od 6 miesiąca do 1 roku	0,3
22	Bawół domowy do 6 miesiąca	0,13
Kozy		
22	Kozy matki	0,15
23	Koźłeta do 3,5 miesiący	0,05
24	Koźłeta powyżej 3,5 miesiący do 1,5 roku	0,08
25	Pozostałe kozy	0,1
Owce		
26	Owce powyżej 1,5 roku	0,1
27	Tryki powyżej 1,5 roku	0,12
28	Jagnięta do 3,5 miesiący	0,05
29	Tryczki	0,08
30	Maciorki	0,1
Drób		
31	Gęsi	0,008
Muły		
32	Muł powyżej 2 lat	0,6
33	Muł od 1 roku do 2 lat	0,3
34	Muł do 1 roku	0,1
Osły		
35	Osioł powyżej 2 lat	0,5
36	Osioł od 1 roku do 2 lat	0,25
37	Osioł do 1 roku	0,07
Alpaki		
38	Samice powyżej 1 roku	0,11
39	Samce powyżej 1 roku	0,12
40	Młode od 6 miesiąca do 1 roku	0,05
41	Cielęta/cria do 6 miesiący	0,03
Lamy		
42	Samice powyżej 1 roku	0,20

43	Samce powyżej 1 roku	0,19
44	Młode od 6 miesiąca do 1 roku	0,12
45	Cielęta/cria do 6 miesięcy	0,05
Jelenie szlachetne		
46	Byki	0,42
47	Łanie	0,24
48	Pozostałe	0,1
Daniele		
49	Byki	0,22
50	Łanie	0,13
51	Pozostałe	0,06

UZASADNIENIE

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w formie płatności w ramach schematów na rzecz klimatu i środowiska w ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023-2027 stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 70 ust. 1 i ust. 2 pkt 5 i 6 ustawy z dnia ..... 2023 r. o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...), zwanej dalej "ustawą". Zgodnie z tymi przepisami, minister właściwy do spraw rozwoju wsi został upoważniony do określenia, w drodze rozporządzenia:

- szczegółowych warunków, trybu przyznawania i wypłaty płatności w ramach ekoschematów, w tym szczegółowych wymagań, jakie powinny spełniać wnioski o przyznanie tych płatności oraz szczegółowe warunki i tryb przyznawania tych płatności lub przejściowego wsparcia krajowego następcy prawnemu rolnikowi lub przejmującemu gospodarstwo, a także wysokość kar, z wyjątkiem kar administracyjnych,
- listy roślin miododajnych, do uprawy których mogą zostać przyznane płatności do obszarów z roślinami miododajnymi, mając na względzie czynniki przyrodnicze oraz możliwości utworzenia takich obszarów,
- praktyk służących zwiększeniu sekwestracji węgla w glebie i poprawie zarządzania składnikami odżywczymi, których realizacja jest warunkiem przyznania płatności do rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi, oraz liczby punktów przyznawanych za realizację tych praktyk, a także minimalną liczbę punktów, która uprawnia do uzyskania tej płatności, mając na względzie czynniki przyrodnicze oraz wpływ poszczególnych praktyk na poprawę zarządzania składnikami odżywczymi.

Rozporządzenie to wprowadza nowy rodzaj wsparcia dla rolników, w postaci schematów na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, o którym mowa w art. 31 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2021/2115”. Wsparcie to stanowi nowy

element środowiskowy wprowadzony w ramach wspólnej polityki rolnej. Art. 31 rozporządzenia nr 2021/2115 nakłada na państwa członkowskie obowiązek ustanowienia dobrowolnych dla rolników schematów na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, które wykraczają ponad obowiązujące wymogi, w tym również te określone w ramach warunkowości. Polska w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR) określiła 6 rodzajów tej płatności:

- 1) Obszary z roślinami miododajnymi;
- 2) Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi;
- 3) Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin;
- 4) Biologiczna ochrona upraw;
- 5) Retencjonowania wody na trwałych użytkach zielonych;
- 6) Dobrostan zwierząt.

Rozporządzenie to reguluje warunki dotyczące pierwszych pięciu z wyżej wymienionych, będących wsparciem do powierzchni, na której realizowane jest zobowiązanie, zwanych dalej „ekoschematami”. Zakres ekoschematu Dobrostan zwierząt został ujęty w odrębnym rozporządzeniu wydanym na mocy art. 69 ust. 1.

Przepisy § 1 określają zakres ujęty w rozporządzeniu wynikający z delegacji ustawowej.

Przepisy § 2 określają warunki przyznania płatności w ramach ekoschematów w odniesieniu do rolnika oraz działek rolnych.

W dalszej części rozporządzenia (§ 3 ust. 1) określono ekoschematy, wskazane w PS WPR, do których ma zastosowanie rozporządzenie. Jednocześnie w ust. 2 wskazane zostały praktyki wdrażanego ekoschematu Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi, co stanowi wykonanie delegacji ustawowej (akt. 69 ust. 2 pkt 6 ustawy).

Przepisy § 4 określają rodzaje powierzchni, do których przyznawana jest płatność w ramach poszczególnych ekoschematów, z uwzględnieniem praktyk ekoschematu Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi. Zgodnie z ust. 1 płatności do ekoschematu Obszary z roślinami miododajnymi przyznawane będą do powierzchni gruntów ornych. Ust. 2 precyzuje rodzaje użytków rolnych, do których przyznawana będzie płatność w ramach ekoschematu Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi. Stanowi on, że praktyka Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt będzie dotyczyła powierzchni

trwałych użytków zielonych, położonych poza obszarami wyznaczonymi jako Natura 2000. W przypadku praktyki Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia płatność przyznawana będzie do trwałych użytków zielonych oraz gruntów ornych, jednakże z wyłączeniem gruntów ugorowanych w danym roku. Takie rozwiązanie wynika z celu praktyki jakim jest zachęcenie rolników do prowadzenia produkcji w oparciu o racjonalne nawożenie. Nie znajduje zatem uzasadnienia przyznawanie wsparcia finansowego w ramach tej praktyki do powierzchni w danym roku wyłączonej z produkcji rolnej. W przypadku praktyk: Zróżnicowana struktura upraw, Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji, Uproszczone systemy uprawy oraz Wymieszanie słomy z glebą wsparciem objęte będą powierzchnie gruntów ornych, a w przypadku praktyki Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbrygowo: grunty orne i trwałe użytki zielone. Ust. 3 określa, że w przypadku ekoschematu Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin płatność do integrowanej produkcji roślin będzie przyznawana do powierzchni, zarówno posiadanych przez rolnika gruntów, na których prowadzi on integrowaną produkcję roślin (co jest potwierdzone informacjami zawartymi w odpowiednim wykazie, przekazanym przez właściwe jednostki certyfikujące do ARiMR), jak również do powierzchni posiadanych przez rolnika trwałych użytków zielonych w gospodarstwie. Niemniej jednak powierzchnia trwałych użytków zielonych, do której jest przyznawana płatność w ramach ekoschematu, nie może być większa niż powierzchnia, na której jest prowadzona integrowana produkcja roślin. Potwierdzeniem prowadzenia integrowanej produkcji roślin będą informacje zawarte w wykazie przekazywanym do Agencji przez podmioty certyfikujące. Informacje dotyczące wykazu sporządzanego na potrzeby udzielenia producentom roślin, którzy spełnili wymagania integrowanej produkcji roślin, zostały określone w projektowanej ustawie zmieniającej ustawę z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2020 r. poz. 2097, z późn. zm.) oraz zostaną doprecyzowane w przepisach rozporządzenia wydanego na podstawie projektowanej ustawy. Ust. 4 określa użytki rolne, do których przyznawana będzie płatność w ramach ekoschematu Biologiczna ochrona upraw. Ust. 5 precyzuje powierzchnie trwałych użytków zielonych, do których będzie przyznawana płatność w ramach ekoschematu Retencjonowania wody na trwałych użytkach zielonych. Należy przy tym zauważyć, że ekoschemat ten stanowi kontynuację wsparcia, które w 2022 funkcjonowało na podstawie § 4 ust 1 pkt 9 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-

klimatyczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 415, z późn. zm.). Wsparcie w ramach ekoschematu planuje się prowadzić z uwzględnieniem dotychczas wypracowanych rozwiązań.

Przepisy § 5-8 doprecyzowują określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia wymogi w ramach poszczególnych ekoschematów w kontekście przyznawanej płatności.

Przepisy § 9 określają sposób wyliczania wysokości płatności w danym roku.

W dalszej kolejności (§ 10, 11) określono zakres informacji, jakie powinny być zawarte we wniosku o przyznanie płatności w ramach ekoschematów.

Przedmiotowe rozporządzenie określa również sposób postępowania w przypadku:

- śmierci, która nastąpiła w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie tych płatności, a także

- rozwiązania albo przekształcenia rolnika (będącego osobą prawną) albo wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistniało następstwo prawne, które nastąpiły w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich i uzupełniającej płatności podstawowej do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie tych płatności,

- gdy rolnik zmarł po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie płatności.

Dodatkowo ze względu na derogację w zakresie normy GAEC 8 umożliwiającą w 2023 r. prowadzenie produkcji na gruntach ugorowanych w § 15 zawarto odstępstwo od wykluczania powierzchni pod ugorami z przyznawania wsparcia w ramach praktyki Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia w roku 2023.

Przepisy § 16 określają, że wchodzi ono w życie z dniem 15 marca 2023 r., gdyż z dniem 15 marca 2023 r. planowane jest rozpoczęcie naboru wniosków o przyznanie płatności, w tym m.in. płatności bezpośrednich.

Wprowadzenie przepisów nie będzie miało wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

Wprowadzane zmiany nie będą miały wpływu na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.

Rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych, w związku z tym jego projekt nie podlegał procedurze notyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia nie podlegał obowiązkowi przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu stosownie do § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt rozporządzenia został ujęty w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi pod nr ... .

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w formie płatności w ramach schematów na rzecz klimatu i środowiska w ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023-2027</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Krzysztof Cieciora – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Magdalena Siedlecka-Słowikowska – Naczelnik Wydziału Wymogów Podstawowych oraz Ekoschematów Departamentu Płatności Bezpośrednich, tel. 22 623 12 34</p>	<p>Data sporządzenia 23.12.2022 r.</p> <p>Źródło: Upoważnienie ustawowe – art. 70ust. 1 oraz 2 pkt 5 i 6 ustawy z dnia ..... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz.....)</p> <p>Nr w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi: ..... (na dzień .....2022 r.)</p>
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Brak przepisów krajowych regulujących zakres schematów na rzecz klimatu i środowiska zwanych dalej "ekoschematami" określonych w przepisach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.). Niniejsze rozporządzenie ma na celu wdrożenie nowego rodzaju wsparcia, wskazanego w art. 31 rozporządzenia 2021/2115.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomendowanym rozwiązaniem jest działanie legislacyjne – wykonanie upoważnienia ustawowego. Oczekiwany efekt to wdrożenie na poziomie krajowym płatności w ramach schematów na rzecz klimatu i środowiska.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Przepisy UE określają ramy prawne wdrożenia ekoschematów, natomiast państwa członkowskie określają szczegółowo ich zakres i sposób wdrożenia, z uwzględnieniem potrzeb zdiagnozowanych na poziomie kraju. Inne państwa członkowskie rozwiązują wskazany problem również przez działania legislacyjne.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Rolnicy ubiegający się o wsparcie w ramach systemu płatności bezpośrednich	ok. 1,26 mln	Na podstawie danych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Rolnicy mogą uzyskać dodatkowe wsparcie wynikające z podejmowanych przez nich działań na rzecz

			klimatu i środowiska, proponowanych w ramach ekoschematów
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	1	Konsultacje z ARiMR w ramach prac nad projektem rozporządzenia	Dostosowanie systemów informatycznych i procedur ARiMR do realizacji nowego rodzaju wsparcia wynikającego z przepisów rozporządzenia.
Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie oraz wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego	17	Zgodnie z ustawą o jednostkach doradztwa rolniczego, jednostkami tymi są Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie oraz 16 wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego	Dostosowanie doradztwa rolniczego do projektowanych przepisów.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia zostanie umieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do konsultacji z organizacjami i instytucjami takimi jak:
Izba Zbożowo-Paszowa;

Krajowa Izba Gospodarcza – Komitet Rolnictwa i Obrotu Rolnego;

Krajowa Rada Izb Rolniczych;

Krajowa Rada Spółdzielcza;

Krajowe Zrzeszenie Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych;

Krajowy Związek Grup Producentów Rolnych – Izba Gospodarcza;

Krajowy Związek Plantatorów Buraka Cukrowego;

Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych;

Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych;

Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych „Solidarność”;

Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych;

Polska Federacja Rolna;

Polska Izba Nasienna;

Polska Izba Ogrodnicza;

Polski Związek Ogrodniczy;

Polski Związek Zawodowy Rolników;

Rada Dialogu Społecznego;

Sekretariat Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”;

Związek Zawodowy Centrum Narodowe Młodych Rolników;

Związek Zawodowy Rolnictwa „Samoobrona”; Związek Zawodowy Rolników Rzeczpospolitej „Solidarni”; Związek Zawodowy Rolników „OJCZYŻNA”; Związek Zawodowy Pracowników Rolnictwa w RP; Związek Zawodowy Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „Regiony”; Związek Zawodowy Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”; Federacja Branżowych Związków Producentów Rolnych.												
6. Wpływ na sektor finansów publicznych												
	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet środków europejskich	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet środków europejskich	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet środków europejskich	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania												
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa, ponieważ płatności w ramach ekoschematów realizowane będą ze środków pochodzących z budżetu unijnego. Jednocześnie rozporządzenie nie będzie miało wpływu na budżety jednostek samorządu terytorialnego i pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.											

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe								
Skutki								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ... r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Wejście w życie przepisów projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie dużych przedsiębiorców.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Wejście w życie przepisów projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, a zwłaszcza na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.						
	Osoby niepełnosprawne i osoby starsze	Wejście w życie przepisów projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, w tym osoby niepełnosprawne i osoby starsze.						
Niemierzalne								
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość.						
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu								
☒ nie dotyczy								
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).					☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy			
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:					☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:			
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.					☐ tak ☐ nie			

		☐ nie dotyczy
<p>Komentarz: Wprowadzone rozporządzeniem przepisy nie wpłyną na zmianę obciążeń regulacyjnych.</p>		
9. Wpływ na rynek pracy		
Wejście w życie przepisów rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☒ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Wpływ na środowisko jest pozytywny z uwagi na to, iż projekt rozporządzenia ma na celu stworzenie zachęt finansowych dla rolników w celu prowadzenia przez nich działalności w sposób korzystny dla klimatu i środowiska.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Oczekuje się, że wejście w życie przepisów rozporządzenia przyczyni się do rozwiązania problemu wskazanego w pkt 1 OSR.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Efekty wejścia w życie projektowanego rozporządzenia będą miały miejsce od 2023 r. Ewaluacja zakresu regulowanego rozporządzeniem prowadzona będzie w ramach ewaluacji Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Brak		

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

**w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty
pomocy finansowej w formie płatności dobrostanowej w ramach Planu Strategicznego
dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027**

Na podstawie art. 70 ust. 1 i ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia ..... r. o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe warunki i szczegółowy tryb przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w formie płatności dobrostanowej w ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027, zwanej dalej „płatnością dobrostanową”, w tym:

- 1) szczegółowe wymagania, jakie powinny spełniać wnioski o przyznanie płatności dobrostanowej;
- 2) szczegółowe warunki i tryb przyznawania płatności dobrostanowej następcy prawnemu rolnika lub przejmującemu zwierzęta;
- 3) wysokość kar, z wyjątkiem kar administracyjnych, o których mowa w ustawie o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej zwanej dalej „ustawą o PS” oraz zmniejszeń, wynikających ze stwierdzonych nieprawidłowości lub niezgodności;
- 4) praktyki podwyższające poziom dobrostanu zwierząt, których realizacja jest warunkiem przyznania płatności dobrostanowej;
- 5) liczbę punktów przyznawanych za realizację praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt w odniesieniu do zwierząt gatunków świnia oraz bydło domowe.

§ 2. 1. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) gospodarstwo – w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy o PS;
- 2) locha – samica z gatunku świnia po pierwszym wyproszeniu;
- 3) loszka – samica z gatunku świnia po osiągnięciu dojrzałości płciowej do pierwszego wyproszenia;

- 4) tucznik – młode zwierzę z gatunku świnia przeznaczone do tuczu, bez względu na płeć, od ukończenia 10. tygodnia życia do dnia uboju;
- 5) warchlak – młode zwierzę z gatunku świnia, od odsadzenia do ukończenia 10. tygodnia życia;
- 6) krowa mleczna – samica bydła domowego typu użytkowego mlecznego lub typu użytkowego kombinowanego o mlecznym kierunku jej użytkowania, której wiek przekracza 24. miesiące;
- 7) krowa mamka – samica bydła domowego typu użytkowego mięsnego lub typu użytkowego kombinowanego o mięsnym kierunku jej użytkowania, której wiek przekracza 24. miesiące;
- 8) bydlę opasowe – opasany samiec lub samica bydła domowego w wieku poniżej 18. miesięcy;
- 9) kura nioska – dorosły ptak płci żeńskiej z gatunku kura, który osiągnął dojrzałość nieśną i jest utrzymywany w celu produkcji jaj nieprzeznaczonych do wylęgu;
- 10) kurczę brojler – ptak z gatunku kura, utrzymywany z przeznaczeniem do produkcji mięsa;
- 11) indyk utrzymywany z przeznaczeniem na produkcję mięsa – ptak z gatunku indyk, utrzymywany z przeznaczeniem do produkcji mięsa.

2. Do obliczania wieku zwierząt stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące obliczania terminów, z tym że termin upływa z początkiem ostatniego dnia.

3. Typ użytkowy bydła oraz przeznaczenie bydła do opasu ustala się na podstawie danych zawartych w komputerowej bazie danych, o której mowa w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt, zwanej dalej „komputerową bazą danych”.

§ 3. 1. Płatność dobrostanową przyznaje się rolnikowi aktywnemu zawodowo, o którym mowa w art. 24 ustawy o PS, jeżeli realizuje warianty podwyższające poziom dobrostanu zwierząt w ramach interwencji, o której mowa w art. 20 pkt 1 lit. e tej ustawy, oraz:

- 1) któremu został nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, który może być wykorzystywany do ubiegania się o tę płatność, zwany dalej „numerem identyfikacyjnym”;
- 2) który posiada, na dzień złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej:
  - a) co najmniej jedną oznakowaną zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt oraz zarejestrowaną w komputerowej bazie danych:

- lochę, która jest oznakowana kolczykiem z indywidualnym numerem identyfikacyjnym lochy zgodnie z tymi przepisami – w przypadku praktyk w ramach wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1,
  - krowę – w przypadku praktyk w ramach wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 3-5;
  - b) kurnik na minimum 350 stanowisk zarejestrowany w komputerowej bazie danych – w przypadku wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 8;
  - c) kurnik na minimum 500 stanowisk zarejestrowany w komputerowej bazie danych – w przypadku wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 9;
  - d) pomieszczenie na minimum 100 stanowisk zarejestrowany w komputerowej bazie danych – w przypadku wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 10;
  - e) co najmniej 2 konie dorosłe w wieku co najmniej 24. miesiące lub klacz ze źrebięciem zgłoszonym do komputerowej bazy danych – w przypadku wariantów, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 11 i 12;
- 3) który posiada plan poprawy dobrostanu zwierząt, który został sporządzony przy udziale doradcy rolniczego, na formularzu udostępnionym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwaną dalej „Agencją”, w terminie przed upływem 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich, w rozumieniu przepisów ustawy o PS - w przypadku realizacji praktyki, o której mowa § 4 ust. 2 pkt 1 lit. a i b, pkt 2 lit. a i b, pkt 3 lit. b i c, pkt 4 lit. a i b, pkt 5, pkt 6 lit. a i b oraz pkt 7-13.

2. Plan poprawy dobrostanu zwierząt zawiera elementy, które są określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

3. W przypadku realizacji praktyki, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 1 lit. a i b, pkt 2 lit. a i b, pkt 3 lit. b i c, pkt 4 lit. a i b, pkt 5, pkt 6 lit. a i b oraz pkt 7-13. w odniesieniu do więcej niż jednej grupy technologicznej zwierząt danego gatunku, rolnik może posiadać więcej niż jeden plan poprawy dobrostanu zwierząt, odrębnie dla każdej z tych grup technologicznych.

4. Jeżeli rolnik w roku następującym bezpośrednio po roku realizacji wymogów w odniesieniu do danej grupy technologicznej zwierząt danego gatunku realizuje te same wymogi w odniesieniu do tej samej grupy technologicznej zwierząt i w gospodarstwie nie zaszły zmiany skutkujące koniecznością zmiany informacji, o których mowa w ust. 2 pkt 1 lit. d i e lub pkt 2 lit. c i d lub pkt 4 lit. d lub pkt 5 lit. c lub pkt 6 lit. b lub pkt 7 lit. d lub pkt 8 lit. c i d lub pkt 9 lit. b-d lub pkt 10 lit. b lub pkt 11 lit. b lub pkt 12 lit. b i c lub pkt 13 lit. a lub pkt

14 lit. b–d załącznika nr 1 do rozporządzenia, to w odniesieniu do tej grupy technologicznej zwierząt posiada ten sam plan poprawy dobrostanu zwierząt.

5. Zmianą powodującą konieczność zmiany informacji, o której mowa w ust. 2:

- 1) pkt 1 lit. d, pkt 2 lit. d, pkt 4 lit. d, pkt 7 lit. d, pkt 12 lit. b oraz pkt 13 lit. a załącznika nr 1 do rozporządzenia, nie jest zmiana maksymalnej liczby zwierząt, które ze względu na wymogi wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1-3, pkt 6 i pkt 11-12 mogą przebywać jednocześnie w gospodarstwie, gdy wynika ona z tego, że zwierzęta rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności dobrostanowej przebywają w pomieszczeniu lub budynku razem ze zwierzętami innego rolnika;
- 2) pkt 1 lit. e załącznika nr 1 do rozporządzenia, nie jest utrzymywanie loch w systemie jarzmowym nie dłużej niż przez 14 dni w okresie okołoporodowym lub odstąpienie od utrzymywania loch w systemie jarzmowym nie dłużej niż przez 14 dni w okresie okołoporodowym;
- 3) pkt 5 lit. c, pkt 6 lit. b, pkt 8 lit. c oraz pkt 14 lit. b załącznika nr 1 do rozporządzenia, nie jest zmiana maksymalnej wielkości posiadanych powierzchni bytowych w pomieszczeniach lub budynkach przeznaczonych dla zwierząt, które ze względu na wymogi wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 4 i 5, pkt 7 i pkt 13 mogą przebywać jednocześnie w gospodarstwie, gdy wynika ona z tego, że zwierzęta rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności dobrostanowej przebywają w pomieszczeniu lub budynku razem ze zwierzętami innego rolnika;
- 4) pkt 8 lit. d i pkt 14 lit. c załącznika nr 1 do rozporządzenia, nie jest zmiana sposobu utrzymywania z pojedynczego na grupowy lub z grupowego na pojedynczy zwierząt objętych wymogami wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 7 i pkt 13 oraz wskazanie plenności maciorek.

6. Jeżeli rolnik w 2023 roku realizuje wymogi w ramach wariantu i praktyki, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 1 lit. a, pkt 2 lit. a, pkt 3 lit. b, pkt 5 oraz pkt 7 w odniesieniu do tej samej grupy technologicznej zwierząt danego gatunku, wobec której realizował w poprzednim roku wymogi w ramach wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1 a i b, pkt 2 b i c oraz pkt 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 marca 2020 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Dobrostan zwierząt” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 382, z 2021 r. poz. 441 oraz z 2022 r. poz. 571), zwanego dalej „rozporządzeniem dobrostanowym PROW 2014–2020”, przepisy ust. 4 stosuje się odpowiednio.

7. Płatność dobrostanowa może zostać przyznana, jeżeli:

- 1) wszystkie lochy w gospodarstwie są oznakowane kolczykiem z indywidualnym numerem identyfikacyjnym lochy zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt – w przypadku wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1;
- 2) rolnik nie utrzymuje loch w systemie jarzmowym albo utrzymuje je w systemie jarzmowym nie dłużej niż przez 14 dni w okresie okołoporodowym – w przypadku wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1;
- 3) rolnik utrzymuje przez co najmniej 120 dni przynajmniej 1 sztukę bydła opasowego w wieku od ukończenia 4. miesiąca życia – w przypadku opasów, które nie pochodzą od krów mamek objętych wariantem, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 4 i 5 lub o masie ciała powyżej 300 kg - w przypadku opasów, które pochodzą od krów mamek objętych wariantem, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 4 i 5, przy czym przyjmuje się, że bydło opasowe osiąga masę ciała 300 kg w wieku 10. miesięcy;
- 4) został nadany numer zakładu drobiu, zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt – w przypadku wariantu, o którym mowa § 4 ust. 2 pkt 8-10;
- 5) konie nie są utrzymywane w warunkach dzikich lub półdzikich, w tym na obszarach parku narodowego albo parku krajobrazowego, wskazanego zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt - w przypadku wariantu, o którym mowa § 4 ust. 2 pkt 12.

8. Do zwierząt utrzymywanych zgodnie z systemem rolnictwa ekologicznego w rozumieniu przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 (Dz. Urz. UE L 150 z 14.6.2018, str. 1) płatność dobrostanowa jako płatność do takich zwierząt może zostać przyznana w ramach wariantu i praktyki, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 1 lit. a, pkt 2 lit. a, pkt 3 lit. a i b, pkt 4 lit. a, pkt 5, pkt 6 lit. a i pkt 7–13 jeżeli:

- 1) w wykazie o którym mowa w art. 6 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (Dz. U. poz. 1370) zostanie wskazane, że zwierzęta danej grupy technologicznej:
  - a) spełniają wymagania tego systemu oraz
  - b) wymagania dodatkowe:

- bydło utrzymywane jest bez uwięzi – w przypadku wariantu, o którym mowa § 4 ust. 2 pkt 3-6; w przypadku praktyki, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 3 lit. a wymóg ten dotyczy wypasu krów mlecznych;

- kurom nioskom nie są przycinane dzioby w gospodarstwie – w przypadku wariantu, o którym mowa § 4 ust. 2 pkt 8;

- koniom zapewniony jest dostęp do powierzchni zewnętrznych lub biegałni poza sezonem wegetacyjnym – w przypadku wariantu, o których mowa § 4 ust. 2 pkt 11;

- kozom zapewniony jest dostęp do wybiegu – w przypadku wariantu, o których mowa § 4 ust. 2 pkt 13;

2) wszystkie lochy w gospodarstwie są oznakowane kolczykiem z indywidualnym numerem identyfikacyjnym lochy zgodnie przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt – w przypadku praktyk w ramach wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1;

3) został nadany numer zakładu drobiu, zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt – w przypadku wariantu, o którym mowa § 4 ust. 2 pkt 8–10;

4) konie nie są utrzymywane w warunkach dzikich lub półdzikich, w tym na obszarach parku narodowego albo parku krajobrazowego, wskazanego zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt – w przypadku wariantu, o którym mowa § 4 ust. 2 pkt 12.

9. W przypadku spełnienia wymagań, o których mowa w ust. 8:

1) uznaje się, że wymagania określone dla danego wariantu i praktyki w załączniku nr 3 do rozporządzenia są spełnione;

2) rolnik nie musi posiadać planu poprawy dobrostanu zwierząt, o którym mowa § 3 ust. 1 pkt 3.

10. W przypadku gdy zwierzęta objęte wymogami wariantu, rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności dobrostanowej przebywają w pomieszczeniu lub w budynku razem ze zwierzętami tej samej grupy technologicznej danego gatunku zwierząt innego rolnika:

1) maksymalna liczba zwierząt, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w gospodarstwie, oznacza liczbę zwierząt:

a) rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności dobrostanowej, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w pomieszczeniu lub w budynku z wydzielonymi sekcjami dla zwierząt różnych rolników – w przypadku, gdy to pomieszczenie lub ten budynek ma wydzielone sekcje;

b) wszystkich rolników utrzymujących zwierzęta w pomieszczeniu lub w budynku bez wydzielonych sekcji dla zwierząt różnych rolników, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w takim pomieszczeniu lub w takim budynku – w przypadku, gdy to pomieszczenie lub ten budynek nie ma wydzielonych sekcji

w przypadku wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1-3, pkt 6 i pkt 11.

2) minimalna wielkość powierzchni bytowych, które ze względu na wymogi wariantu mogą być przeznaczone dla zwierząt przebywających jednocześnie w gospodarstwie, oznacza powierzchnie bytowe:

a) przeznaczone dla zwierząt rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności dobrostanowej, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w pomieszczeniu lub w budynku z wydzielonymi sekcjami dla zwierząt różnych rolników – w przypadku, gdy to pomieszczenie lub ten budynek ma wydzielone sekcje;

b) przeznaczone dla zwierząt wszystkich rolników utrzymujących zwierzęta w pomieszczeniu lub w budynku bez wydzielonych sekcji dla zwierząt różnych rolników, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w takim pomieszczeniu lub w takim budynku – w przypadku, gdy to pomieszczenie lub ten budynek nie ma wydzielonych sekcji

– w przypadku wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 4 i 5, pkt 7 i pkt 13.

11. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, rolnik składa do Agencji, na formularzu udostępnionym przez Agencję, oświadczenie sporządzone w roku składania wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej o tym, że w planie poprawy dobrostanu zwierząt nie zaszły zmiany w zakresie informacji, o których mowa w ust. 2 pkt 1 lit. d i e lub pkt 2 lit. c i d lub pkt 4 lit. d lub pkt 5 lit. c lub pkt 6 lit. b lub pkt 7 lit. d lub pkt 8 lit. c i d lub pkt 9 lit. b-d lub pkt 10 lit. b lub pkt 11 lit. b lub pkt 12 lit. b i c lub pkt 13 lit. a lub pkt 14 lit. b-d załącznika nr 1 do rozporządzenia, które zawiera również oświadczenie, że:

- 1) lochy nie są utrzymywane w systemie jarzmowym albo są utrzymywane w systemie jarzmowym nie dłużej niż przez 14 dni w okresie okołoporodowym – w przypadku praktyk realizowanych w ramach wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1;
- 2) zmiana maksymalnej liczby zwierząt które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w gospodarstwie, wynika z tego, że zwierzęta rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności dobrostanowej przebywają w pomieszczeniu lub w budynku razem ze zwierzętami innego rolnika, oraz wskazanie, czy w tym pomieszczeniu lub w tym budynku są wydzielone sekcje dla zwierząt będących

w posiadaniu różnych rolników – w przypadku wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1-3, pkt 6 i pkt 11;

- 3) zmiana posiadanych powierzchni bytowych dla zwierząt, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w gospodarstwie, wynika z tego, że zwierzęta oraz wskazanie, czy w tym pomieszczeniu lub w budynku są wydzielone sekcje dla zwierząt będących w posiadaniu różnych rolników – w przypadku wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 4 i 5, pkt 7 i pkt 13;
- 4) nastąpiła zmiana sposobu utrzymywania zwierząt z pojedynczego na grupowy lub z grupowego na pojedynczy oraz wskazanie plenności maciorek – w przypadku wariantu, o którym mowa § 4 ust. 2 pkt 7 i pkt 13.

12. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 11 jest składane przed upływem 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich określony w art. 60 ustawy o PS .

§ 4. 1. Odpowiednie obowiązkowe wymogi ustanowione zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U poz. 344, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1966) są wskazane w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

2. Wymogi, które wykraczają ponad odpowiednie obowiązkowe wymogi, o których mowa w ust. 1, są określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia dla następujących wariantów i praktyk:

- 1) wariant Dobrostan loch, w zakresie następujących praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt:
  - a) zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach,
  - b) zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach,
  - c) utrzymanie na ściółce,
  - d) późniejsze odsadzanie prosiąt;

- 2) wariant Dobrostan tuczników, w zakresie następujących praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt:
  - a) zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach,
  - b) zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach,
  - c) utrzymanie na ściółce,
  - d) utrzymanie w cyklu zamkniętym;
- 3) wariant Dobrostan krów mlecznych, w zakresie następujących praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt:
  - a) zapewnienie wypasu,
  - b) zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach,
  - c) zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach,
  - d) utrzymanie na ściółce,
  - e) zapewnienie wybiegu,
  - f) późniejsze odsadzanie cieląt;
- 4) wariant Dobrostan krów mamek utrzymywanych w pomieszczeniach lub w budynkach, w zakresie następujących praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt:
  - a) zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach,
  - b) zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach,
  - c) utrzymanie na ściółce,
  - d) zapewnienie wybiegu,
  - e) zapewnienie wypasu;
- 5) wariant Dobrostan krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym;
- 6) wariant Dobrostan opasów, w zakresie następujących praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt:
  - a) zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach,

- b) zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach,
  - c) utrzymanie na ściółce,
  - d) zapewnienie wybiegu,
  - e) zapewnienie wypasu;
- 7) wariant Dobrostan owiec;
  - 8) wariant Dobrostan kur niosek;
  - 9) wariant Dobrostan kurcząt brojlerów;
  - 10) wariant Dobrostan indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa;
  - 11) wariant Dobrostan koni utrzymywanych w pomieszczeniach lub w budynkach;
  - 12) wariant Dobrostan koni utrzymywanych w systemie otwartym;
  - 13) wariant Dobrostan kóz.

3. Rolnik jest zobowiązany do prowadzenia na formularzu udostępnionym przez Agencję:

- 1) rejestru sposobu utrzymywania loch w okresie okołoporodowym, jeżeli lochy są utrzymywane w systemie jarzmowym nie dłużej niż przez 14 dni w okresie okołoporodowym – w przypadku realizacji wariantu, o którym mowa w ust. 2 pkt 1;
- 2) rejestru wypasu:
  - a) krów mlecznych – w przypadku realizacji praktyki, o której mowa w ust. 2 pkt 3 lit. a,
  - b) krów mamek, cieląt, opasów do masy ciała 300 kg i jałówek w typie użytkowym mięsnym lub typie użytkowym kombinowanym o mięsnym kierunku ich użytkowania – w przypadku realizacji praktyki, o której mowa w ust. 2 pkt 4 lit. e,
  - c) opasów – w przypadku realizacji praktyki, o której mowa w ust. 2 pkt 6 lit. e;
- 3) rejestru terminów odsadzenia:
  - a) prosiąt – w przypadku realizacji praktyki, o której mowa w ust. 2 pkt 1 lit. d,
  - b) cieląt – w przypadku realizacji praktyki, o której mowa w ust. 2 pkt 3 lit. f;
- 4) rejestrów realizacji wymogów, o których mowa w ust. 30 pkt 1, ust. 32 pkt lit. b, ust. 33 pkt 1 lit. b, ust. 34 pkt 4 i 5, ust. 36 pkt 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia – w przypadku realizacji wariantu, o którym mowa w ust. 2 pkt 7, 8 i 9-13.

4. Rolnik zobowiązany jest do odbycia jednorazowego szkolenia z zakresu metod ograniczających stosowanie antybiotyków.

5. Rolnik, który złożył wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej po dniu 14 marca 2024 roku jest zobowiązany do odbycia szkolenia, o którym mowa w ust. 4 w okresie

przestrzegania wymogów, o którym mowa w ust. 11; przepis nie dotyczy rolników, którzy w przeszłości odbyli takie szkolenie.

6. Rolnik może realizować jednocześnie więcej niż jeden wariant, z tym że wariant, o którym mowa w ust. 2 pkt 4 nie może być realizowany łącznie z wariantem, o którym mowa w ust. 2 pkt 5 oraz wariant, o którym mowa w ust. 2 pkt 11 nie może być realizowany łącznie z wariantem, o którym mowa w ust. 2 pkt 12.

7. Rolnik może realizować niezależnie każdą praktykę w ramach wariantów, o których mowa w ust. 2 pkt 1-4 oraz pkt 6.

8. Rolnik, który utrzymuje bydło na uwięzi w pomieszczeniu lub w budynku może realizować wariant, o którym mowa w ust. 2 pkt 3 i 4 oraz pkt 5 wyłącznie w zakresie praktyk, o których mowa w ust. 2 pkt 3 lit. d-f, pkt 4 lit. c-e oraz pkt 6 lit. c-e.

9. Rolnik może realizować wariant, o którym mowa w ust. 2 pkt 2 w ramach praktyki, o której mowa w ust. 2 pkt 2 lit. d, o ile jednocześnie realizuje praktyki, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2, pod warunkiem, że tuczniaki spełniają warunki, o których mowa w § 5 ust. 3 pkt 2 lit. a tiret pierwsze, lit. b i c i są urodzone w gospodarstwie tego rolnika.

10. Praktykę, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 3 lit. e, pkt 4 lit. d oraz pkt 6 lit. d uznaje się za zrealizowaną, jeżeli w okresie wegetacyjnym rolnik realizuje praktykę, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 3 lit. a, pkt 4 lit. e oraz pkt 6 lit. e zgodnie z wymogami, o których mowa w ust. 11 pkt 1 i 2, ust. 21 pkt 1 i 2, ust. 28 pkt 1 i 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia przez co najmniej 10 godzin dziennie w sezonie wegetacyjnym.

11. Rolnik przestrzega wymogów w ramach realizacji wariantów i praktyk, o których mowa w ust. 2:

1) pkt 1, pkt 2, pkt 3 lit. b-f, pkt 4 lit. a-d, pkt 5, pkt 6 lit. a-d, pkt 8-10 oraz pkt 12 – od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 14 marca kolejnego roku, a w przypadku gdy rolnik złożył wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej w poprzednim roku oraz w danym roku – od dnia 15 marca danego roku do dnia 14 marca kolejnego roku;

2) pkt 3 lit. a, pkt 4 lit. e oraz pkt 6 lit. e – co najmniej przez 120 dni w okresie:

a) od dnia 1 kwietnia roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 30 września tego roku – w przypadku gdy ten wniosek został złożony do dnia 1 kwietnia,

- b) od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 30 września roku, w którym został złożony ten wniosek – w przypadku gdy ten wniosek został złożony po dniu 1 kwietnia;
- 3) pkt 7, w zakresie wymogów, o których mowa w ust. 30:
- a) pkt 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia – co najmniej przez 120 dni w okresie:
- od dnia 1 kwietnia roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 30 września tego roku – w przypadku gdy ten wniosek został złożony do dnia 1 kwietnia,
  - od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 30 września roku, w którym został złożony ten wniosek – w przypadku gdy ten wniosek został złożony po dniu 1 kwietnia,
- b) pkt 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia – od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 14 marca kolejnego roku, a w przypadku gdy rolnik złożył wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej w poprzednim roku oraz w danym roku – od dnia 15 marca danego roku do dnia 14 marca kolejnego roku;
- 4) pkt 11 w zakresie wymogów, o których mowa w ust. 34:
- a) pkt 1-3 oraz pkt 5 załącznika nr 3 do rozporządzenia – od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 14 marca kolejnego roku, a w przypadku gdy rolnik złożył wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej w poprzednim roku oraz w danym roku – od dnia 15 marca danego roku do dnia 14 marca kolejnego roku;
- b) pkt 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia - co najmniej przez 140 dni w okresie:
- od dnia 1 kwietnia roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 30 września tego roku – w przypadku gdy ten wniosek został złożony do dnia 1 kwietnia,
  - od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 30 września roku, w którym został złożony ten wniosek – w przypadku gdy ten wniosek został złożony po dniu 1 kwietnia,
- c) pkt 5 załącznika nr 3 do rozporządzenia - od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 14 marca kolejnego roku, a w przypadku gdy rolnik złożył wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej w poprzednim roku oraz w danym roku – od dnia 15 marca danego roku do dnia 14 marca kolejnego roku;
- 5) pkt 13 w zakresie wymogów, o których mowa w ust. 36:

a) pkt 1 oraz pkt 3-5 załącznika nr 3 do rozporządzenia – od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 14 marca kolejnego roku, a w przypadku gdy rolnik złożył wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej w poprzednim roku oraz w danym roku – od dnia 15 marca danego roku do dnia 14 marca kolejnego roku;

b) pkt 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia – co najmniej przez 120 dni w okresie:

- od dnia 1 kwietnia roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 30 września tego roku – w przypadku gdy ten wniosek został złożony do dnia 1 kwietnia;
- od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 30 września roku, w którym został złożony ten wniosek – w przypadku gdy ten wniosek został złożony po dniu 1 kwietnia.

§ 5. 1. Płatność dobrostanowa w ramach wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1-6 przysługuje za realizację praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt i jest określana na podstawie liczby uzyskanych punktów wyliczonej zgodnie z załącznikiem nr 4 do rozporządzenia.

2. Wysokość płatności dobrostanowej ustala się jako iloczyn liczby punktów uzyskanych przez danego rolnika za realizację praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt w ramach wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1-6, oraz stawki tej płatności na 1 punkt, określonej w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 49 ust. 1 ustawy o PS z uwzględnieniem kar, w tym kar administracyjnych, oraz zmniejszeń, wynikających ze stwierdzonych nieprawidłowości lub niezgodności, o których mowa w art. 51 i 52 ustawy o PS.

3. Podstawą ustalenia liczby punktów uzyskanych przez rolnika za realizację praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt w ramach wariantów, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 1-6 :

- 1) pkt 1, jest średnia liczba loch oznakowanych kolczykiem z indywidualnym numerem identyfikacyjnym lochy i zarejestrowanych zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt, utrzymywanych przez rolnika w okresie ustalonym na podstawie § 4 ust. 11 pkt 1, zgodnie z wymogami w ramach tych praktyk;
- 2) pkt 2, jest liczba tuczników, które:
  - a) w okresie ustalonym na podstawie ust. 7 lub 8 zostały:
    - poddane ubojowi w gospodarstwie albo
    - przemieszczone bezpośrednio do rzeźni z przeznaczeniem do uboju, albo

- przemieszczone do rzeźni z przeznaczeniem do uboju za pośrednictwem wyłącznie jednego podmiotu prowadzącego działalność nadzorowaną, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. c ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421 oraz z 2022 r. poz. 1570), albo
  - przemieszczone do rzeźni z przeznaczeniem do uboju za pośrednictwem grupy producentów rolnych lub związku grup producentów rolnych, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 395),
- b) pochodzą od loch:
- objętych wnioskiem o przyznanie płatności dobrostanowej w ramach wariantu, o którym mowa § 4 ust. 2 pkt 1, i w odniesieniu do których na podstawie tego wniosku i dołączonych do niego dokumentów oraz danych zawartych w komputerowej bazie danych, ustalono, że jest spełniony warunek, o którym mowa w § 3 ust. 7 pkt 2, a w dniu złożenia tego wniosku w ramach wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1, liczba wszystkich loch utrzymywanych w gospodarstwie nie przekracza więcej niż o 5% maksymalnej liczby loch określonej w planie poprawy dobrostanu zwierząt, lub
  - utrzymywanych w siedzibie stada położonej nie dalej niż 50 km od siedziby stada, w której są utrzymywane tuczniki, w odniesieniu do których realizowany jest wariant, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 2,
- c) w okresie od dnia opuszczenia gospodarstwa, w którym rolnik realizował wariant, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1 lub od dnia przemieszczenia z siedziby urodzenia położonej nie dalej niż 50 km od siedziby stada, w której utrzymywane są tuczniki, w odniesieniu do których realizowany jest wariant, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 2, do dnia poddania ubojowi w gospodarstwie lub do dnia przemieszczenia bezpośrednio do rzeźni z przeznaczeniem do uboju, lub do dnia przemieszczenia do podmiotów wymienionych w lit. b tiret trzecie lub czwarte, za pośrednictwem których te tuczniki zostaną przemieszczone do rzeźni z przeznaczeniem do uboju, były utrzymywane w gospodarstwie jedynie przez rolnika, który realizował wariant, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 2;

- 3) pkt 3 lit. a, jest liczba krów mlecznych utrzymywanych przez rolnika i wypasanych zgodnie z wymogami, o których mowa w ust. 11 pkt 1 i 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia, w okresie ustalonym na podstawie § 4 ust. 11 pkt 2;
- 4) pkt 3 lit. b-e, jest średnia liczba krów mlecznych utrzymywanych przez rolnika w okresie ustalonym na podstawie § 4 ust. 11 pkt 1, zgodnie z wymogami w ramach praktyk;
- 5) pkt 3 lit. f jest liczba krów mlecznych, utrzymywanych przez rolnika w okresie ustalonym na podstawie § 4 ust. 11 pkt 1, których cielęta urodzone w tym okresie zostały odsadzone zgodnie z wymogiem, o którym mowa w ust. 17 pkt 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia;
- 6) pkt 4 lit. a-d oraz pkt 5 jest średnia liczba krów mamek utrzymywanych przez rolnika w okresie ustalonym na podstawie § 4 ust. 11 pkt 1, zgodnie z wymogami w ramach w ramach tych praktyk;
- 7) pkt 4 lit. e jest liczba krów mamek utrzymywanych przez rolnika i wypasanych zgodnie z wymogami, o których mowa w ust. 22 pkt 1 i 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia, w okresie ustalonym na podstawie § 4 ust. 11 pkt 2;
- 8) pkt 6 lit. a –d, jest średnia liczba opasów utrzymywanych przez rolnika co najmniej przez 120 dni w okresie ustalonym na podstawie § 4 ust. 11 pkt 1, zgodnie z wymogami w ramach w ramach tych praktyk;
- 9) pkt 6 lit. e, jest liczba opasów utrzymywanych przez rolnika przez co najmniej przez 120 dni w roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej i wypasanych zgodnie z wymogami, o których mowa w ust. 28 pkt 1 i 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia, w okresie ustalonym na podstawie § 4 ust. 11 pkt 2

– w odniesieniu do których do dnia objęcia wnioskiem o przyznanie płatności dobrostanowej dokonano zgłoszeń wymaganych na podstawie przepisów o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt, a najpóźniej od dnia objęcia tym wnioskiem są spełnione wymagania w zakresie identyfikacji określone w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.

4. Średnią liczbę zwierząt, o których mowa w ust. 3 pkt 1, pkt 4, pkt 6 i pkt 8 ustala się jako iloraz sumy dziennych liczb tych zwierząt i liczby dni w okresie, ustalonym na podstawie § 4 ust. 11 pkt 1 – w przypadku wariantów i praktyk, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 1 oraz pkt 3–6.

5. Liczba zwierząt, o której mowa w ust. 3 stanowiąca podstawę do ustalenia liczby punktów uzyskanych przez danego rolnika za realizację praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt o których mowa § 4 ust. 2 pkt 1–6 wyrażona jest w DJP z uwzględnieniem

współczynników przeliczania zwierząt na DJP określonych w załączniku nr 5 do rozporządzenia.

6. Okres utrzymywania zwierząt przez rolnika i liczbę tych zwierząt w tym okresie ustala się na podstawie danych zawartych w komputerowej bazie danych.

7. W przypadku gdy rolnik nie złożył wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej w ramach praktyki, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 2 lit. a–d, w poprzednim roku, okres, o którym mowa w ust. 3 pkt 2 lit. a, trwa od dnia następującego po dniu, w którym upływają 4 miesiące od dnia złożenia takiego wniosku w danym roku, do dnia 14 marca tego kolejnego roku.

8. W przypadku gdy rolnik ubiegający się o przyznanie płatności dobrostanowej w ramach praktyki, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 2 lit. a złożył wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej w ramach wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1 lit. b rozporządzenia dobrostanowego PROW 2014–2020 w 2022 r., okres, o którym mowa w ust. 3 pkt 2 lit. a, trwa od dnia 15 marca 2023 r. do dnia 14 marca kolejnego roku.

9. Określając liczbę punktów uzyskanych przez rolnika za realizację praktyki zapewnienia wypasu, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 3 lit. a, pkt 4 lit. e lub pkt 6 lit. e w przypadku zwierząt, które nie były wypasane przez 120 dni w okresie, o którym mowa w § 4 ust. 11 pkt 2, określa się przez iloraz iloczynu odpowiedniej liczby punktów i liczby dni wypasu tych zwierząt zgodnie z wymogiem, o którym mowa w ust. 11 pkt 1, ust. 22 pkt 1, ust. 28 pkt 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia, oraz liczby 120.

10. W przypadku gdy dane zwierzę jest uwzględnione przy ustaleniu liczby punktów za stosowanie praktyki, o której mowa w § 4 ust. pkt 3 lit. a, pkt 4 lit. e lub pkt 6 lit. e, przysługującej więcej niż jednemu rolnikowi, a okres wypasania tych zwierząt zgodnie z wymogiem, o którym mowa w ust. 11 pkt 1, ust. 22 pkt 1, ust. 28 pkt 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia, przekracza 120 dni w okresie, o którym mowa w § 4 ust. 11 pkt 2, to liczba tych punktów przysługuje do tych zwierząt za pierwsze 120 dni ich wypasania zgodnie z tym wymogiem.

§ 6. 1. Wysokość płatności dobrostanowej w ramach wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 7-13 ustala się jako iloczyn odpowiedniej stawki płatności dobrostanowej, określonej w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 49 ust. 1 ustawy o PS i podstawy ustalenia wysokości tej płatności dobrostanowej, po uwzględnieniu kar, w tym kar administracyjnych, oraz zmniejszeń, wynikających ze stwierdzonych nieprawidłowości lub niezgodności, o których mowa w art. 51 i 52 ustawy o PS.

2. Podstawą ustalenia wysokości płatności dobrostanowej w ramach wariantów, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 7-13:

1) pkt 7, jest średnia liczba samic z gatunku owca domowa w wieku co najmniej 12 miesięcy, utrzymywanych przez rolnika w okresie ustalonym na podstawie § 4 ust. 11 pkt 3, zgodnie z wymogami w ramach w ramach tego wariantu;

2) pkt 8, jest średnia liczba kur niosek utrzymywanych przez rolnika w okresie ustalonym na podstawie § 4 ust. 11 pkt 1 zgodnie z wymogami w ramach w ramach tego wariantu,.,

3) pkt 9 i 10, jest liczba kurcząt brojlerów lub indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa, które w okresie ustalonym na podstawie § 4 ust. 13 pkt 1, zostały przemieszczone bezpośrednio do rzeźni z przeznaczeniem do uboju;

4) pkt 11 i 12, jest średnia liczba koni dorosłych w wieku co najmniej 24. miesiące utrzymywanych przez rolnika w okresie ustalonym na podstawie ust. 6, zgodnie z wymogami w ramach w ramach tego wariantu;

5) pkt 13, jest średnia liczba samic z gatunku koza domowa w wieku co najmniej 12 miesięcy, utrzymywanych przez rolnika w okresie ustalonym na podstawie § 4 ust. 11 pkt 5, zgodnie z wymogami w ramach w ramach tego wariantu

– w odniesieniu do których do dnia objęcia wnioskiem o przyznanie płatności dobrostanowej dokonano zgłoszeń wymaganych na podstawie przepisów o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt, a najpóźniej od dnia objęcia tym wnioskiem są spełnione wymagania, o ile jest to wymagane w zakresie identyfikacji określone w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.

3. Średnią liczbę zwierząt, o których mowa w ust. 2 pkt 1–2 oraz pkt 4–5, ustala się jako iloraz sumy dziennych liczb tych zwierząt i liczby dni w okresie, w którym rolnik przestrzega wymogów w ramach odpowiednich wariantów – w przypadku wariantów, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 7-8 oraz pkt 11-13.

4. Liczba zwierząt, o której mowa w ust. 2 stanowiąca podstawę do ustalenia wysokości płatności dobrostanowej w ramach wariantów, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 7–13 wyrażona jest w DJP z uwzględnieniem współczynników przeliczania zwierząt na DJP określonych w załączniku nr 5 do rozporządzenia.

5. Okres utrzymywania zwierząt przez rolnika i liczbę tych zwierząt w tym okresie ustala się na podstawie danych zawartych w komputerowej bazie danych.

6. W przypadku gdy rolnik nie złożył wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej w ramach wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 9 -10, w poprzednim roku, okres, o którym mowa w ust. 2 pkt 3, trwa od dnia następującego po dniu, w którym upływa:

-1) 42 dni od dnia złożenia takiego wniosku w danym roku, do dnia 14 marca kolejnego roku – w przypadku wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 9,

2) 100 dni od dnia złożenia takiego wniosku w danym roku, do dnia 14 marca kolejnego roku – w przypadku wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 10.

§ 7. 1. Jeżeli liczba zwierząt, wyrażona w DJP zgodnie z § 5 ust. 5, objętych praktyką, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 1–6 przekracza 100 DJP, to liczba punktów uzyskanych przez rolnika za realizację tej praktyki w odniesieniu do liczby zwierząt powyżej 100 DJP do 150 DJP wynosi 75% liczby punktów określonych w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

2. Jeżeli liczba zwierząt, wyrażona w DJP zgodnie z § 5 ust. 5, objętych praktyką, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 1–6 przekracza 150 DJP, to punktów za realizację tej praktyki w odniesieniu do liczby zwierząt powyżej 150 DJP nie przyznaje się.

3. Jeżeli liczba zwierząt, wyrażona w DJP zgodnie z § 6 ust. 4, objętych wariantem, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 7–13 przekracza 100 DJP, to płatność, o której mowa § 6 ust. 1 przyznaje się w wysokości 75% stawki płatności dobrostanowej, o której mowa w § 6 ust. 1 w odniesieniu do liczby zwierząt powyżej 100 DJP do 150 DJP.

4. Płatność dobrostanową, o której mowa w § 6 ust. 1, nie przyznaje się, jeżeli liczba zwierząt, wyrażona w DJP zgodnie z § 6 ust. 4, objętych wariantem, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 7-13 przekracza 150 DJP.

5. Płatność dobrostanowa do zwierząt objętych wnioskiem w ramach płatności dobrostanowej, o której mowa § 3 ust. 8, przyznawane są w pełnej wysokości niezależnie od liczby zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie wyrażonej w DJP z uwzględnieniem współczynników przeliczania zwierząt na DJP określonych w załączniku nr 5 do rozporządzenia.

§ 8. 1. Rolnikowi może zostać przyznana kwota przeznaczona na refundację kosztów transakcyjnych o których mowa w art. 31 ust. 7 lit. b rozporządzenia nr 2021/2115, poniesionych z tytułu sporządzenia planu poprawy dobrostanu zwierząt, jeżeli są spełnione warunki przyznania płatności dobrostanowej w ramach wariantu i pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1 lit. a i b, pkt 2 lit. a i b, pkt 3 lit. b i c, pkt 4 lit. a i b, pkt 5, pkt 6 lit. a i b i pkt 7–13.

2. Wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych, o których mowa w ust. 1, poniesionych z tytułu sporządzenia planu poprawy dobrostanu zwierząt, nie może przekraczać 15% wypłaconej płatności dobrostanowej w ramach danego wariantu o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1–13, i nie może być wyższa niż 1500 zł w ramach jednego gatunku zwierzęcia, o którym mowa w art. 36 ust. 1 ustawy o PS a w przypadku drobiu – wszystkich gatunków ptaków, o których mowa w art. 36 ust. 1 ustawy o PS, objętych płatnością dobrostanową, niezależnie od liczby planów poprawy dobrostanu zwierząt sporządzonych w ramach jednego wariantu a w przypadku drobiu – w ramach wszystkich gatunków ptaków.

3. W przypadku gdy zmiana planu, o której mowa w § 10 ust. 11 ma miejsce w terminie, o którym mowa § 3 ust. 1 pkt 3 – przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.

4. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w przypadku, o którym mowa w § 3 ust. 4 oraz jeżeli rolnik ubiega się o przyznanie płatności dobrostanowej zgodnie z § 3 ust. 8.

§ 9. 1. Wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej, poza elementami podania określonymi w art. 58 ustawy o PS zawiera:

- 1) oświadczenia i zobowiązania rolnika związane z płatnością dobrostanową;
- 2) oświadczenie o powierzchni działek ewidencyjnych, na których znajdują się użytki rolne w rozumieniu art. 2 pkt 30 ustawy o PS 4 ust. 1 lit. e, z wyszczególnieniem położonych na nich upraw;
- 3) informację o załącznikach dołączonych do wniosku.

2. W przypadku wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1, wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej może zawierać dobrowolne oświadczenie rolnika o wyrażeniu zgody na udostępnienie na stronie internetowej Agencji potencjalnym nabywcom prosiąt następujących danych tego rolnika:

- 1) imienia i nazwiska albo nazwy;
- 2) miejsca zamieszkania albo siedziby i adresu;
- 3) adresu do korespondencji, a także jego numeru telefonu oraz adresu e-mail.

§ 10. 1. Do wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej rolnik dołącza materiał graficzny, o którym mowa w ..... , udostępniony przez Agencję.

2. Jeżeli rolnik równocześnie nie ubiega się o przyznanie płatności w formie podstawowego wsparcia dochodów w rozumieniu art. 20 pkt 1 lit a ustawy o PS, to na materiale graficznym, o którym mowa w ust. 1 zaznacza granice powierzchni, o których mowa § 9 ust. 1

pkt 2 oraz obiekty, o których mowa w ..... , znajdujące się na użytkach rolnych będących w jego posiadaniu.

3. Wraz z wnioskiem, o którym mowa w § 9 ust. 1 rolnik składa, przed upływem 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich określony w art. 60 ustawy o PS, kopie stron plan poprawy dobrostanu zwierząt zawierające informacje, o których mowa w ust. 1 załącznika nr 1 do rozporządzenia, podpisany przez rolnika i doradcę rolniczego, przy udziale którego został sporządzony ten plan oraz informacje, o których mowa w ust. 2:

- 1) pkt 1 lit. d i e załącznika nr 1 do rozporządzenia – w przypadku wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1;
- 2) pkt 2 lit. c i d załącznika nr 1 do rozporządzenia – w przypadku wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 2;
- 3) pkt 4 lit. d załącznika nr 1 do rozporządzenia – w przypadku wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 3;
- 4) pkt 5 lit. c załącznika nr 1 do rozporządzenia – w przypadku wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 4;
- 5) pkt 6 lit. b załącznika nr 1 do rozporządzenia – w przypadku wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 5;
- 6) pkt 7 lit. c załącznika nr 1 do rozporządzenia – w przypadku wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 6;
- 7) pkt 8 lit. c i d załącznika nr 1 do rozporządzenia – w przypadku wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 7;
- 8) pkt 9 lit. b-d załącznika nr 1 do rozporządzenia – w przypadku wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 8;
- 9) pkt 10 lit. b załącznika nr 1 do rozporządzenia – w przypadku wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 9;
- 10) pkt 11 lit. b załącznika nr 1 do rozporządzenia – w przypadku wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 10;
- 11) pkt 12 lit. b i c załącznika nr 1 do rozporządzenia – w przypadku wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 11;
- 12) pkt 13 lit. a załącznika nr 1 do rozporządzenia – w przypadku wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 12;

13) pkt 14 lit. b-d załącznika nr 1 do rozporządzenia – w przypadku wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 13

– z tym że kopie stron zawierające informacje, o których mowa w pkt 1–13, zawierają również podpis rolnika i doradcy rolniczego, przy udziale którego został sporządzony ten plan.

4. Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się w przypadku gdy rolnik ubiega się o przyznanie płatności dobrostanowej zgodnie z § 3 ust. 8.

5. Jeżeli rolnik ubiega się o przyznanie płatności dobrostanowej w ramach wariantu i praktyki, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 1c, pkt 2 c, pkt 3 d, pkt 4 c i pkt 6 c, wykonuje i przesyła z wykorzystaniem aplikacji udostępnionej przez Agencję w terminie przed upływem 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich określony w art. 60 ustawy o PS zdjęcia geotagowane dokumentujące stosowanie ściółki w budynku lub w pomieszczeniu, w którym utrzymywane są zwierzęta zgodnie z wymogami, o których mowa w ust. 5, ust. 10, ust. 15, ust. 23 oraz ust. 29 załącznika nr 3 do rozporządzenia.

6. Jeżeli rolnik ubiega się o przyznanie płatności dobrostanowej w ramach wariantu i praktyki, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 3 lit. e, pkt 4 lit. d oraz pkt 6 lit. d składa w terminie przed upływem 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich określony w art. 60 ustawy o PS:

1) szkic przedstawiający wybieg dla zwierząt objętych wymogami w ramach tego wariantu i praktyki oraz jego usytuowanie w odniesieniu do pomieszczenia lub budynku, w którym utrzymywane są zwierzęta objęte wymogami w ramach tego wariantu i praktyki lub

2) zdjęcia geotagowane wybiegu dla zwierząt objętych wymogami w ramach tego wariantu i praktyki, przedstawiające jego usytuowanie w odniesieniu do pomieszczenia lub budynku, w którym utrzymywane są zwierzęta objęte wymogami w ramach tego wariantu i praktyki, wykonane i przesłane z wykorzystaniem aplikacji udostępnionej przez Agencję.

7. Przepisu ust. 6 pkt nie stosuje się w przypadku, gdy rolnik posiada plan poprawy dobrostanu zwierząt, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 3.

8. Jeżeli rolnik ubiega się o przyznanie płatności dobrostanowej w ramach wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1, pkt 3-4 i pkt 6, składa w terminie:

1) do dnia 21 marca roku następującego po roku złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej:

a) rejestr sposobu utrzymywania loch w okresie okołoporodowym, jeżeli rolnik w planie poprawy dobrostanu zwierząt lub oświadczeniu, o którym mowa w § 3 ust. 11 pkt 1,

oświadczył, że lochy są utrzymywane w systemie jarzmowym nie dłużej niż przez 14 dni w okresie okołoporodowym - w przypadku gdy rolnik realizuje wariant, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1;

b) rejestr terminów odsadzania:

- prosiąt – w przypadku realizacji praktyki, o której mowa w ust. 2 pkt 1 lit. d,
- cieląt – w przypadku realizacji praktyki, o której mowa w ust. 2 pkt 3 lit. f.

2) do dnia 7 października roku złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej odpowiednio:

a) rejestr wypasu krów mlecznych – w przypadku gdy rolnik realizuje praktykę, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 3 lit. a;

b) rejestr wypasu krów mamek, cieląt, opasów do masy ciała 300 kg i jałówek w typie użytkowym mięsnym lub typie użytkowym kombinowanym o mięsnym kierunku ich użytkowania – w przypadku gdy rolnik realizuje praktykę, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 4 lit. e;

c) rejestr wypasu opasów – w przypadku gdy rolnik realizuje praktykę, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 6 lit. e.

9. W przypadku gdy rolnik nie dokonał czynności, o której mowa w ust. 3 lub ust. 5-6 lub ust. 8, lub w ramach wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1-7, pkt 11 oraz pkt 13 nie dokonał czynności, o której mowa w § 3 ust. 12, w terminie określonym w ust. 3 lub ust. 5-6 lub w § 3 ust. 12 lub przekazał niekompletne informacje, Agencja wzywa na piśmie rolnika do dokonania tej czynności lub przekazania tych informacji w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania, chyba że rolnik dokonał już tej czynności lub przekazał już te informacje.

10. Płatność dobrostanowa w ramach odpowiedniego wariantu nie przysługuje, jeżeli mimo wezwania, o którym mowa w ust. 9, rolnik odpowiednio nie dostarczył lub nie uzupełnił:

- 1) kopii stron planu poprawy dobrostanu zwierząt, o których mowa w ust. 3 lub oświadczenia, o którym mowa w § 3 ust. 12;
- 2) rejestru sposobu utrzymywania loch w okresie okołoporodowym, o którym mowa w ust. 8 pkt 1 lit. a;
- 3) rejestru terminów odsadzania odpowiednio prosiąt lub cieląt, o którym mowa w ust. 8 pkt 1 lit. b;
- 4) rejestru wypasu krów mlecznych, o którym mowa w ust. 8 pkt 2 lit. a;

- 5) rejestru wypasu krów mamek, cieląt, opasów do masy ciała 300 kg i jałówek w typie użytkowym mięsnym lub typie użytkowym kombinowanym o mięsnym kierunku ich użytkowania, o którym mowa w ust. 8 pkt 2 lit. b;
- 6) rejestru wypasu opasów, o którym mowa w ust. 8 pkt 2 lit. c.

11. Rolnik może, do czasu zawiadomienia o wystąpieniu nieprawidłowości albo do czasu powiadomienia o zamiarze przeprowadzenia kontroli na miejscu, dokonać zmiany w planie poprawy dobrostanu zwierząt i niezwłocznie poinformować o tych zmianach Agencję.

12. Jeżeli rolnik w ramach wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 3-5, utrzymuje w gospodarstwie krowy typu użytkowego kombinowanego, w odniesieniu do których nie został zgłoszony mleczny lub mięsny kierunek ich użytkowania, a w przypadku wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 4 i 5 – utrzymuje w gospodarstwie również cielęta, jałówki i opasy o masie ciała do 300 kg typu użytkowego kombinowanego, w odniesieniu do których nie został zgłoszony mleczny lub mięsny kierunek ich użytkowania, zgłasza zmianę typu ich użytkowania na typ użytkowy mleczny lub typ użytkowy mięsny albo zgłasza mleczny lub mięsny kierunek ich użytkowania w komputerowej bazie danych.

13. Jeżeli rolnik utrzymuje w gospodarstwie bydło objęte wymogami wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 6 zgłasza w komputerowej bazie danych, że bydło o danym typie użytkowym przeznaczone jest do opasu.

14. Zgłoszeń, o których mowa w ust. 12 i 13, rolnik dokonuje przed upływem 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich w rozumieniu przepisów ustawy o PS, a w przypadku zwierząt objętych wymogami wariantów w trakcie okresu realizacji wymogów – przed upływem 7 dni od dnia objęcia ich tymi wymogami.

15. Jeżeli rolnik nie dokonał zgłoszeń, o których mowa w ust. 12 w terminie, o którym mowa w ust. 14:

- 1) płatność dobrostanowa nie przysługuje do krów w typie użytkowym kombinowanym, w odniesieniu do których rolnik nie dokonał tych zgłoszeń;
- 2) zwierzęta w typie użytkowym kombinowanym, w odniesieniu do których rolnik nie dokonał tych zgłoszeń, są objęte wymogami wariantów, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 3-5.

16. Jeżeli rolnik nie dokonał zgłoszenia, o którym mowa w ust. 13, w terminie, o którym mowa w ust. 14:

1) płatność dobrostanowa nie przysługuje do bydła w typie użytkowym mięsnym lub mlecznym lub kombinowanym o mięsnym kierunku użytkowania lub kombinowanym o mlecznym kierunku użytkowania, w odniesieniu do którego rolnik nie dokonał tych zgłoszeń;

2) bydło w typie użytkowym mięsnym lub mlecznym lub kombinowanym o mięsnym kierunku użytkowania lub kombinowanym o mlecznym kierunku użytkowania, w odniesieniu do których rolnik nie dokonał tych zgłoszeń, są objęte wymogami wariantu, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 6.

17. W przypadku zgłoszenia w komputerowej bazie danych, zmiany typu użytkowego bydła lub zmiany kierunku użytkowania bydła w typie użytkowym kombinowanym w odniesieniu do zwierząt objętych wymogami wariantu, o którym mowa § 4 ust. 2 pkt 3-5. po upływie 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich w rozumieniu przepisów ustawy o PS, a w odniesieniu do zwierząt objętych wymogami tych wariantów w trakcie okresu realizacji wymogów – po upływie 7 dni od dnia objęcia ich tymi wymogami:

1) płatność dobrostanowa nie przysługuje do krów, w odniesieniu do których ta zmiana miała miejsce;

2) zwierzęta, w odniesieniu do których ta zmiana miała miejsce, są objęte wymogami wariantów, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 3-5.

18. W przypadku zgłoszenia w komputerowej bazie danych, że bydło w typie użytkowym mięsnym lub mlecznym lub kombinowanym o mięsnym kierunku użytkowania lub kombinowanym o mlecznym kierunku użytkowania przeznaczone jest do opasu w odniesieniu do zwierząt objętych wymogami wariantu, o którym mowa § 4 ust. 2 pkt 6, po upływie 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich w rozumieniu przepisów ustawy o PS, a w odniesieniu do zwierząt objętych wymogami tego wariantu w trakcie okresu realizacji wymogów – po upływie 7 dni od dnia objęcia ich tymi wymogami:

1) płatność dobrostanowa nie przysługuje do opasów, w odniesieniu do których to zgłoszenie miało miejsce;

2) zwierzęta, w odniesieniu do których to zgłoszenie miało miejsce, są objęte wymogami wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 6.

19. Jeżeli rolnik dokonał zgłoszenia, o którym mowa w ust. 13 to w odniesieniu do tych zwierząt w przyszłości nie będzie przysługiwała płatność dobrostanowa w ramach wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 3–5.

§ 11. 1. W przypadku śmierci rolnika, która nastąpiła w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie tej płatności dobrostanowej, spadkobierca rolnika może wstąpić do toczącego się postępowania w sprawie o przyznanie tej płatności dobrostanowej na miejsce zmarłego rolnika, jeżeli:

- 1) objął w posiadanie wszystkie zwierzęta objęte tym wnioskiem;
- 2) nie ubiega się o przyznanie płatności dobrostanowej w ramach tego samego wariantu co wariant, w ramach którego o płatność dobrostanową ubiegał się zmarły rolnik.

2. Warunku określonego w ust. 1 pkt 1 nie stosuje się do zwierząt, których zmarły rolnik nie posiadał w dniu swojej śmierci, a w odniesieniu do których płatność dobrostanowa zostałaby mu przyznana.

3. Spadkobierca rolnika wstępuje do toczącego się postępowania w sprawie o przyznanie płatności dobrostanowej na miejsce zmarłego rolnika na wniosek złożony w terminie 7 miesięcy od dnia otwarcia spadku.

4. Termin, o którym mowa w ust. 3, nie podlega przywróceniu.

5. Spadkobierca rolnika podaje we wniosku, o którym mowa w ust. 2, swój numer identyfikacyjny albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o nadanie numeru identyfikacyjnego.

6. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, spadkobierca rolnika dołącza:

- 1) odpis prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo
- 2) oświadczenie tego spadkobiercy o złożeniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku, zawierające wskazanie imienia, nazwiska i numeru identyfikacyjnego rolnika, którego jest spadkobiercą – w przypadku gdy nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku, albo
- 3) zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia sporządzony przez notariusza.

7. Spadkobierca rolnika, w przypadku, o którym mowa w ust. 6 pkt 2, składa odpis prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia.

8. Jeżeli z postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo z zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez notariusza wynika, że uprawnionych

do nabycia spadku jest więcej niż jeden spadkobierca rolnika, spadkobierca rolnika wstępujący do postępowania w sprawie o przyznanie płatności dobrostanowej:

- 1) dołącza do wniosku, o którym mowa w ust. 3, albo
- 2) składa wraz z odpisem postanowienia sądu, o którym mowa w ust. 7

– oświadczenia pozostałych spadkobierców rolnika o wyrażeniu zgody na wstąpienie tego spadkobiercy na miejsce zmarłego rolnika i przyznanie temu spadkobiercy tej płatności dobrostanowej.

9. Zgoda, o której mowa w ust. 8, nie jest wymagana, jeżeli miałaby być wyrażona przez małoletniego, a wniosek, o którym mowa w ust. 3, został złożony przez spadkobiercę rolnika będącego przedstawicielem ustawowym tego małoletniego.

10. Wniosek, o którym mowa w ust. 3, spadkobierca rolnika składa do Agencji.

11. W przypadku, o którym mowa w ust. 6 pkt 2, decyzję w sprawie o przyznanie płatności dobrostanowej spadkobiercy rolnika wydaje się po złożeniu przez tego spadkobiercę odpisu prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku.

12. Przy ustalaniu na podstawie § 5 i 6 wysokości płatności dobrostanowej przysługującej spadkobiercy rolnika uwzględnia się również zwierzęta, w odniesieniu do których ta płatność dobrostanowa zostałaby przyznana zmarłemu rolnikowi.

13. Do zapisobiercy windykacyjnego, który w wyniku śmierci rolnika nabył, jako przedmiot zapisu windykacyjnego, wszystkie zwierzęta objęte wnioskiem o przyznanie płatności dobrostanowej złożonym przez tego rolnika lub prawo majątkowe, z którym łączy się posiadanie tych zwierząt, przepisy ust. 1–12 stosuje się odpowiednio.

§ 12. 1. W przypadku rozwiązania albo przekształcenia rolnika lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistniało następstwo prawne, z wyłączeniem przypadku, o którym mowa w § 11 ust. 1, w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie płatności dobrostanowej, następca prawny tego rolnika może wstąpić do toczącego się postępowania w sprawie o przyznanie tej płatności dobrostanowej na miejsce tego rolnika, jeżeli:

- 1) objął w posiadanie wszystkie zwierzęta objęte tym wnioskiem;
- 2) nie ubiega się o przyznanie płatności dobrostanowej w ramach tego samego wariantu co wariant, w ramach którego o płatność dobrostanową ubiegał się ten rolnik.

2. Warunku określonego w ust. 1 pkt 1 nie stosuje się do zwierząt, których rolnik, o którym mowa w ust. 1, nie posiadał w dniu wystąpienia zdarzenia wskazanego w ust. 1, a w odniesieniu do których płatność dobrostanowa zostałaby mu przyznana.

3. Następca prawny rolnika wstępuje do toczącego się postępowania w sprawie o przyznanie płatności dobrostanowej na miejsce tego rolnika na wniosek złożony w terminie 3 miesięcy od dnia wystąpienia zdarzenia prawnego, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne.

4. Termin, o którym mowa w ust. 3, nie podlega przywróceniu.

5. Następca prawny rolnika podaje we wniosku, o którym mowa w ust. 3, swój numer identyfikacyjny albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o nadanie numeru identyfikacyjnego.

6. Do wniosku, o którym mowa w ust. 3, następca prawny rolnika dołącza dokument potwierdzający zaistnienie następstwa prawnego albo kopię tego dokumentu poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym albo adwokatem albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji.

7. Wniosek, o którym mowa w ust. 3, następca prawny rolnika składa do Agencji.

8. Przy ustalaniu na podstawie § 5 i 6 wysokości płatności dobrostanowej przysługującej następcy prawnemu rolnika uwzględnia się również zwierzęta, w odniesieniu do których ta płatność dobrostanowa zostałaby przyznana temu rolnikowi.

§ 13. 1. W przypadku przeniesienia, w wyniku umowy sprzedaży, dzierżawy lub innej umowy, posiadania wszystkich zwierząt objętych wnioskiem o przyznanie płatności dobrostanowej, złożonym przez rolnika w okresie od dnia złożenia tego wniosku do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie płatności dobrostanowej, nowy posiadacz tych zwierząt może wstąpić do toczącego się postępowania w sprawie o przyznanie płatności dobrostanowej na miejsce tego rolnika, jeżeli nie ubiega się o przyznanie płatności dobrostanowej w ramach tego samego wariantu co wariant, w ramach którego o płatność dobrostanową ubiegał się ten rolnik.

2. Nowy posiadacz zwierząt, o których mowa w ust. 1, wstępuje do toczącego się postępowania w sprawie o przyznanie płatności dobrostanowej na miejsce rolnika na wniosek złożony w terminie 3 miesięcy od dnia przeniesienia posiadania tych zwierząt.

3. Termin, o którym mowa w ust. 2, nie podlega przywróceniu.

4. Nowy posiadacz zwierząt, o których mowa w ust. 1, podaje we wniosku, o którym mowa w ust. 2, swój numer identyfikacyjny albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o nadanie numeru identyfikacyjnego.

5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, nowy posiadacz zwierząt, o których mowa w ust. 1, dołącza umowę sprzedaży, dzierżawy lub inną umowę, w wyniku której zostało na niego przeniesione posiadanie tych zwierząt, albo kopię tej umowy poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym albo adwokatem albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji.

6. Jeżeli posiadanie zwierząt objętych wnioskiem o przyznanie płatności dobrostanowej złożonym przez rolnika zostało przeniesione na rzecz kilku podmiotów, nowy posiadacz tych zwierząt wstępujący do postępowania w sprawie o przyznanie płatności dobrostanowej dołącza do wniosku, o którym mowa w ust. 2, oświadczenia współposiadaczy o wyrażeniu zgody na wstąpienie tego posiadacza na miejsce rolnika i przyznanie mu płatności dobrostanowej.

7. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, nowy posiadacz zwierząt, o których mowa w ust. 1, składa do Agencji.

§ 14. 1. Do wniosku, o którym mowa w § 11 ust. 3, § 12 ust. 3 i § 13 ust. 2, dołącza się również:

- 1) kopie stron nowego planu poprawy dobrostanu zwierząt, o którym mowa w § 10 ust. 3;
- 2) dokumenty wymienione w § 10 ust. 5 i 6 oraz ust. 8, których złożenie jest wymagane na podstawie tych przepisów, chyba że te dokumenty zostały złożone przed dniem złożenia tego wniosku.

2. W przypadku gdy do wniosku, o którym mowa w § 11 ust. 3, § 12 ust. 3 i § 13 ust. 2, nie dołączono kopii stron nowego planu poprawy dobrostanu zwierząt, o których mowa w § 10 ust. 3, lub dokumentów wymienionych w § 10 ust. 5 i 6 oraz ust. 8, których złożenie jest wymagane na podstawie tych przepisów, przepisy § 10 ust. 9 i 10 stosuje się odpowiednio.

§ 15. 1. Jeżeli po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie płatności dobrostanowej rolnik, do którego ta decyzja została skierowana, zmarł, spadkobiercy rolnika przysługują prawa, które przysługiwałyby spadkodawcy jako stronie postępowania.

2. Jeżeli po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie płatności dobrostanowej rolnik, do którego ta decyzja została skierowana, został rozwiązany albo przekształcony albo wystąpiło inne zdarzenie prawne, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne, z wyłączeniem przypadku, o którym mowa w ust. 1, prawa, które przysługiwałyby temu rolnikowi jako stronie postępowania, przysługują jego następcy prawnemu.

3. Jeżeli w przypadku, o którym mowa w ust. 1, prawa, które przysługiwałyby spadkodawcy jako stronie postępowania, przysługują kilku spadkobiercom, prawa te wykonuje ten spadkobierca, na którego pozostali spadkobiercy wyrazili pisemną zgodę.

4. W przypadku gdy w decyzji, o której mowa w ust. 1, została przyznana płatność dobrostanowa, ta płatność dobrostanowa jest wypłacana spadkobiercy.

5. Jeżeli płatność dobrostanowa nie została przekazana na rachunek bankowy rolnika lub rachunek rolnika prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, jego spadkobierca, który nie kwestionuje należności określonej w decyzji, o której mowa w ust. 1, składa wniosek o wypłatę płatności dobrostanowej do Agencji wraz z:

- 1) odpisem prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku – w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia albo
- 2) zarejestrowanym aktem poświadczenia dziedziczenia sporządzonym przez notariusza – w terminie 14 dni od dnia dokonania wpisu aktu poświadczenia dziedziczenia do rejestru aktów poświadczenia dziedziczenia, albo
- 3) oświadczeniem tego spadkobiercy o złożeniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku, zawierającym wskazanie imienia, nazwiska i numeru identyfikacyjnego rolnika, którego jest spadkobiercą, w przypadku gdy nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku

– jednak nie później niż przed upływem 6 miesięcy od dnia doręczenia rolnikowi decyzji w sprawie o przyznanie płatności dobrostanowej.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5 pkt 3, spadkobierca rolnika składa prawomocne postanowienie sądu o stwierdzeniu nabycia spadku w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia.

7. Jeżeli płatność dobrostanowa nie została przekazana na rachunek bankowy rolnika, o którym mowa w ust. 2, lub rachunek tego rolnika prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, następca prawny rolnika, który nie kwestionuje należności określonej w decyzji, o której mowa w ust. 2, składa wniosek o wypłatę płatności dobrostanowej do Agencji w terminie 3 miesięcy od dnia doręczenia temu rolnikowi tej decyzji.

8. Do wniosku, o którym mowa w ust. 7, następca prawny rolnika dołącza dokument potwierdzający zaistnienie następstwa prawnego albo kopię tego dokumentu potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym albo adwokatem albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji.

9. Jeżeli z postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo z zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez notariusza wynika, że uprawnionych do nabycia spadku jest więcej niż jeden spadkobierca rolnika, spadkobierca rolnika występujący z wnioskiem, o którym mowa w ust. 5:

- 1) dołącza do tego wniosku albo
  - 2) składa wraz z odpisem postanowienia sądu, o którym mowa w ust. 6
- oświadczenia pozostałych spadkobierców rolnika o wyrażeniu zgody na wypłatę temu spadkobiercy rolnika płatności dobrostanowej.

10. Zgoda, o której mowa w ust. 9, nie jest wymagana, jeżeli miałyby być wyrażona przez małoletniego, a wniosek, o którym mowa w ust. 5, został złożony przez spadkobiercę rolnika będącego przedstawicielem ustawowym tego małoletniego.

11. W przypadku złożenia wniosku o wypłatę płatności dobrostanowej Agencja wydaje decyzję w sprawie wypłaty płatności dobrostanowej.

12. W przypadku gdy wniosek o wypłatę płatności dobrostanowej nie został złożony albo jeżeli została wydana decyzja o odmowie wypłaty płatności dobrostanowej, decyzje, o których mowa w ust. 1 i 2, wygasają z mocy prawa.

13. Do zapisobiercy windykacyjnego, który w wyniku śmierci rolnika nabył, jako przedmiot zapisu windykacyjnego, zwierzęta, do których została przyznana temu rolnikowi płatność dobrostanowa, lub prawo majątkowe, z którym łączy się posiadanie tych zwierząt, przepisy ust. 1, 3–6 i 9–12 stosuje się odpowiednio.

§ 16. 1. Na potrzeby przyznawania płatności dobrostanowych ustanawia się system kar obejmujący:

- 1) odmowę przyznania płatności dobrostanowej w ramach wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1-13;
- 2) zmniejszenie płatności dobrostanowej w przypadku, gdy zostanie stwierdzona różnica między liczbą zwierząt zatwierdzonych w komputerowej bazie danych a liczbą zwierząt fizycznie posiadanych przez rolnika w gospodarstwie;
- 3) zmniejszenie płatności dobrostanowej z tytułu stwierdzenia uchybienia w przestrzeganiu przez rolnika wymogów w ramach realizowanego wariantu lub praktyki, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1–13, określonego w załączniku nr 2 lub nr 3 do rozporządzenia;
- 4) karę za powtarzalność, o której mowa w art. 83 ust. 5 lit. c rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia

rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 6.12.2021, str. 187), uchybienia w przestrzeganiu przez rolnika wymogów w ramach realizowanego wariantu lub praktyki, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1–13, określonego w załączniku nr 2 lub nr 3 do rozporządzenia – skutkujące zmniejszeniem lub zwrotem płatności dobrostanowych;

2. Kara, o której mowa w ust. 1 pkt 1 jest nakładana w przypadku niespełnienia przez rolnika warunku przyznania płatności dobrostanowej, o której mowa w § 3 ust. 1 i 2 oraz ust. 7 i 8;

3. W przypadku, gdy zostanie stwierdzoną różnica w liczbie zwierząt, o której mowa w ust. 1 pkt 2, płatność dobrostanowa jest ustalana w odniesieniu do grupy technologicznej zwierząt danego gatunku na podstawie liczby tych zwierząt zatwierdzonych w komputerowej bazie danych, pod warunkiem, że:

1) w przypadku stad o liczebności nie przekraczających 20 sztuk zwierząt – nie więcej niż dwie sztuki zwierząt są niezatwierdzone lub

2) w przypadku stad o liczebności przekraczającej 20 sztuk zwierząt – udział niezatwierdzonych zwierząt w odniesieniu do deklarowanych zwierząt wynosi nie więcej niż 10%.

4. W przypadku stad nie przekraczających 20 sztuk zwierząt, jeżeli liczba zwierząt niezatwierdzonych jest:

1) >2 i ≤ 5 – płatność obliczona na podstawie zwierząt zatwierdzonych zostaje zmniejszona o 25%;

2) >5 i ≤ 10 – płatność obliczona na podstawie zwierząt zatwierdzonych zostaje zmniejszona o 50%;

3) >10 – płatność nie jest przyznawana.

5. W przypadku stad powyżej 20 sztuk zwierząt, jeżeli udział liczby zwierząt niezatwierdzonych w odniesieniu do liczby zwierząt deklarowanych przekracza:

1) 10%, ale nie więcej niż 30%, całkowita kwota płatności zostaje zmniejszona o 25%;

2) 30%, ale nie więcej niż 50%, całkowita kwota płatności zostaje zmniejszona o 50%;

3) 50% – płatność nie jest przyznawana.

6. Wartości progowe, o których mowa w ust. 3-5 ustalone są w odniesieniu do danej grupy technologicznej zwierząt danego gatunku objętych zobowiązaniem w ramach wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1–13.

7. Jeżeli zostanie stwierdzone uchybienie, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, płatność dobrostanowa w części dotyczącej danego wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1–13 przysługuje w wysokości zmniejszonej o kwotę stanowiącą iloczyn:

- 1) iloczynu:
  - a) współczynnika dotkliwości danego uchybienia i
  - b) współczynnika trwałości danego uchybienia– określonych w załączniku nr 6 do rozporządzenia oraz
- 2) kwoty wysokości płatności dobrostanowej, jaka przysługiwałaby w ramach danego wariantu, gdyby rolnik przestrzegał wymogów w ramach wariantu i praktyki, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 1–13.

8. Jeżeli zostanie stwierdzone uchybienie w przestrzeganiu przez rolnika odpowiednich obowiązkowych wymogów ustanowionych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (, wskazanych w załączniku nr 2 do rozporządzenia, płatność dobrostanowa w części dotyczącej wariantu i praktyki, w ramach których powinien być przestrzegany dany wymóg, przysługuje w wysokości zmniejszonej o kwotę stanowiącą iloczyn:

- 1) iloczynu:
  - a) współczynnika dotkliwości danego uchybienia i
  - b) współczynnika trwałości danego uchybienia– określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia oraz
- 2) kwoty wysokości płatności dobrostanowej, jaka przysługiwałaby w ramach danego wariantu, gdyby rolnik przestrzegał tych wymogów.

9. Jeżeli mimo wezwania, o którym mowa w § 10 ust. 9, zostanie stwierdzone uchybienie polegające na nieprowadzeniu rejestru, o którym mowa w § 10 ust. 8 pkt 1 lit. a lub stwierdzono, że rejestr ten jest niekompletny, płatność dobrostanowa w ramach wariantu o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1, w odniesieniu do lochy, dla której nie jest prowadzony ten rejestr lub jest on niekompletny, nie przysługuje.

10. Jeżeli zostanie stwierdzone uchybienie polegające na niewypasaniu krowy mlecznej przez co najmniej 6 godzin dziennie w okresie co najmniej 120 dni, w którym rolnik przestrzega wymogów w ramach praktyki, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 3 lit. a, i niewypasanie w tym okresie lub wypasie w tym okresie przez mniej niż 6 godzin dziennie nie jest usprawiedliwione przyczynami niezależnymi od rolnika wskazanymi w rejestrze wypasu krów mlecznych, płatność dobrostanowa w ramach tego wariantu w odniesieniu do tej krowy przysługuje w wysokości zmniejszonej o 1% za każdy dzień takiego nieusprawiedliwionego niewypasania lub o 1% za każdy dzień takiego nieusprawiedliwionego wypasania przez mniej niż 6 godzin dziennie.

11. Jeżeli zostanie stwierdzone uchybienie polegające na niewypasaniu krowy mamki lub cielęcia lub opasa do masy ciała 300 kg lub jałówki w typie użytkowym mięsnym lub typie użytkowym kombinowanym o mięsnym kierunku jej użytkowania przez co najmniej 6 godzin dziennie w okresie co najmniej 120 dni, w którym rolnik przestrzega wymogów w ramach praktyki, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 4 lit. e, i niewypasanie w tym okresie lub wypasie w tym okresie przez mniej niż 6 godzin dziennie nie jest usprawiedliwione przyczynami niezależnymi od rolnika wskazanymi w rejestrze wypasu krów mamek, cieląt, opasów do masy ciała 300 kg i jałówek w typie użytkowym mięsnym lub typie użytkowym kombinowanym o mięsnym kierunku ich użytkowania, płatność dobrostanowa w ramach tego wariantu w odniesieniu do tej krowy mamki przysługuje w wysokości zmniejszonej o 1% za każdy dzień takiego nieusprawiedliwionego niewypasania lub o 1% za każdy dzień takiego nieusprawiedliwionego wypasania przez mniej niż 6 godzin dziennie.

12. Jeżeli zostanie stwierdzone uchybienie polegające na niewypasaniu opasa przez co najmniej 6 godzin dziennie w okresie co najmniej 120 dni, w którym rolnik przestrzega wymogów w ramach praktyki, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 6 lit. e, i niewypasanie w tym okresie lub wypasie w tym okresie przez mniej niż 6 godzin dziennie nie jest usprawiedliwione przyczynami niezależnymi od rolnika wskazanymi w rejestrze wypasu opasów, płatność dobrostanowa w ramach tego wariantu w odniesieniu do tego opasa przysługuje w wysokości zmniejszonej o 1% za każdy dzień takiego nieusprawiedliwionego niewypasania lub o 1% za każdy dzień takiego nieusprawiedliwionego wypasania przez mniej niż 6 godzin dziennie.

13. Jeżeli zostanie stwierdzone uchybienie polegające na odsadzaniu prosiąt od lochy wcześniej niż w 35. dniu od dnia ich urodzenia w okresie, w którym rolnik przestrzega wymogów w ramach praktyki, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 1 lit. d i to wcześniejsze odsadzanie w tym okresie nie jest usprawiedliwione przyczynami niezależnymi od rolnika,

wskazanymi w rejestrze terminów odsadzania prosiąt, o którym mowa w § 10 ust. 8 pkt 1 lit. b, płatność dobrostanowa w ramach tego wariantu w odniesieniu do tej lochy przysługuje w wysokości zmniejszonej o 1% za każdy dzień takiego nieusprawiedliwionego wcześniejszego odsadzania prosiąt.

14. Jeżeli zostanie stwierdzone uchybienie polegające na odsadzaniu cieląt od krowy mlecznej wcześniej niż w 5. dniu od dnia ich urodzenia w okresie, w którym rolnik przestrzega wymogów w ramach praktyki, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 3 lit. f i to wcześniejsze odsadzanie w tym okresie nie jest usprawiedliwione przyczynami niezależnymi od rolnika wskazanymi w rejestrze terminów odsadzenia cieląt, o którym mowa w § 10 ust. 8 pkt 1 lit. b płatność dobrostanowa w ramach tego wariantu w odniesieniu do tej krowy mlecznej przysługuje w wysokości zmniejszonej o 1% za każdy dzień takiego nieusprawiedliwionego wcześniejszego odsadzania cieląt.

15. Jeżeli zostanie stwierdzone, że rolnik, który ubiega się o przyznanie płatności dobrostanowej w ramach wariantu i praktyki, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 1c, pkt 2 c, pkt 3 d, pkt 4 c i pkt 5 c, nie przesłał zdjęcia geotagowanego, o którym mowa w § 10 ust. 5, płatność dobrostanowa do zwierząt objętych wymogami w ramach tego wariantu i praktyki nie przysługuje.

16. Jeżeli zostanie stwierdzone, że rolnik, który ubiega się o przyznanie płatności dobrostanowej w ramach wariantu i praktyki, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 3 lit. e, pkt 4 lit. d oraz pkt 6 lit. d, nie złożył w terminie, o którym mowa w § 10 ust. 6 szkicu lub zdjęcia geotagowanego wybiegu dla zwierząt objętych wymogami w ramach tego wariantu i praktyki, płatność dobrostanowa do zwierząt objętych wymogami w ramach tego wariantu i praktyki nie przysługuje.

17. Jeżeli zostanie stwierdzone, że plan poprawy dobrostanu zwierząt jest niekompletny w zakresie informacji innych niż te, o których mowa w § 10 ust. 3, rolnik uzupełnia lub poprawia ten plan i składa oświadczenie o uzupełnieniu lub poprawieniu tego planu do Agencji, w terminie do dnia 14 marca roku następującego po roku złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej, na formularzu udostępnionym przez Agencję.

18. W przypadku niedokonania w terminie czynności, o której mowa w ust. 17, płatność dobrostanowa w ramach wariantu i praktyki, w odniesieniu do którego plan poprawy dobrostanu zwierząt jest niekompletny, przysługuje w wysokości zmniejszonej o 1%.

19. Jeżeli zostanie stwierdzone, że plan poprawy dobrostanu zwierząt w zakresie informacji, o których mowa w ust. 2:

- 1) pkt 1 lit. d załącznika nr 1 do rozporządzenia, dotyczącej maksymalnej liczby loch;
- 2) pkt 2 lit. d załącznika nr 1 do rozporządzenia, dotyczącej maksymalnej liczby warchlaków i tuczników;
- 3) pkt 4 lit. d załącznika nr 1 do rozporządzenia, dotyczącej maksymalnej liczby krów mlecznych;
- 4) pkt 5 lit. c załącznika nr 1 do rozporządzenia, dotyczącej minimalnej wielkości powierzchni bytowej przeznaczonej dla krów mamek, cieląt, opasów do masy ciała 300 kg i jałówek w typie użytkowym mięsnym lub typie użytkowym kombinowanym o mięsnym kierunku ich użytkowania;
- 5) pkt 6 lit. b załącznika nr 1 do rozporządzenia;
- 6) pkt 7 lit. c załącznika nr 1 do rozporządzenia;
- 7) pkt 8 lit. c i d załącznika nr 1 do rozporządzenia;
- 8) pkt 9 lit. b-d załącznika nr 1 do rozporządzenia;
- 9) pkt 10 lit. b załącznika nr 1 do rozporządzenia;
- 10) pkt 11 lit. b załącznika nr 1 do rozporządzenia;
- 11) pkt 12 lit. b i c załącznika nr 1 do rozporządzenia;
- 12) pkt 13 lit. a załącznika nr 1 do rozporządzenia;
- 13) pkt 14 lit. b-d załącznika nr 1 do rozporządzenia

– zawiera błędy skutkujące niezapewnieniem zwierzętom odpowiedniej powierzchni bytowej, płatność dobrostanowa w ramach wariantu i praktyki, w odniesieniu do którego ten plan zawiera te błędy, nie przysługuje.

20. Jeżeli mimo wezwania, o którym mowa w § 10 ust. 9, rolnik nie dokonał czynności, o której mowa w § 8 ust. 10 pkt ....., płatność dobrostanowa odpowiednio w ramach wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 6 lub pkt 10-12, przysługuje w wysokości zmniejszonej o 10%.

21. Jeżeli w odniesieniu do uchybienia, o którym mowa w ust. .... wystąpi powtarzalność, płatność dobrostanowa w części dotyczącej danego wariantu, której dotyczy to uchybienie, jest zmniejszana dodatkowo o kwotę stanowiącą iloczyn 7% kwoty, którą rolnik otrzymałby, gdyby to uchybienie nie wystąpiło, oraz liczby lat, w których wcześniej stwierdzono podobne niezgodności.

§ 17. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 15 marca 2023 r.

MINISTER ROLNICTWA

I ROZWOJU WSI

Załączniki
do rozporządzenia
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia
(poz. ...)

Załącznik nr 1

ZAWARTOŚĆ PLANU POPRAWY DOBROSTANU ZWIERZĄT

1. Część ogólna – dotyczy wszystkich wariantów i praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt i zawiera w szczególności:

- 1) dane rolnika realizującego ekoschemat - Dobrostan zwierząt;
- 2) dane doradcy rolniczego, przy udziale którego został sporządzony plan poprawy dobrostanu zwierząt;
- 3) wykaz wariantów i praktyk realizowanych w ramach ekoschematu - Dobrostan zwierząt;
- 4) oświadczenie rolnika o przekazaniu pełnych i prawdziwych danych niezbędnych do sporządzenia planu poprawy dobrostanu zwierząt;
- 5) datę sporządzenia planu poprawy dobrostanu zwierząt lub datę sporządzenia zmiany do planu poprawy zwierząt;
- 6) podpis rolnika i podpis doradcy rolniczego, przy udziale którego został sporządzony plan poprawy dobrostanu zwierząt.

2. Część szczegółowa – dotyczy poszczególnych wariantów i praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 1-13 i zawiera informacje niezbędne do ich prawidłowej realizacji, w tym w szczególności informacje dotyczące:

- 1) w przypadku wariantu Dobrostan loch:
  - a) liczby loch i loszek po pokryciu na dzień sporządzenia planu poprawy dobrostanu zwierząt;
  - b) posiadanych pomieszczeniach i budynkach inwentarskich w gospodarstwie, przeznaczonych dla loch i loszek po pokryciu;
  - c) wielkości (w m²) posiadanych powierzchni bytowych w pomieszczeniach lub budynkach przeznaczonych dla loch i loszek po pokryciu oraz dla świń (bez prosiąt nieodsadzonych), które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w danym gospodarstwie;
  - d) maksymalnej liczby loch i loszek po pokryciu oraz maksymalnej liczby świń (bez prosiąt nieodsadzonych), które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać

jednocześnie w danym gospodarstwie, a w przypadku gdy lochy rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności dobrostanowej przebywają w budynku razem z lochami innego rolnika – również tego, czy w pomieszczeniu lub budynku są wydzielone sekcje dla loch będących w posiadaniu różnych rolników,

- e) oświadczenia, że w gospodarstwie lochy nie są utrzymywane w systemie jarzmowym albo są utrzymywane w systemie jarzmowym nie dłużej niż przez 14 dni w okresie okołoporodowym,
  - f) spełniania, w związku z przestrzeganiem wymogów wariantu, odpowiednich obowiązkowych wymogów ustanowionych zgodnie z tytułem III rozdziału I sekcji 2 rozporządzenia nr 2021/2013 oraz innych odpowiednich obowiązkowych wymogów dotyczących wielkości powierzchni w pomieszczeniach, w których utrzymuje się zwierzęta, wynikających z rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 344, z późn. zm.) – dla innych niż lochy i loszki po pokryciu grup technologicznych świń,
- 2) w przypadku wariantu Dobrostan tuczników:
- a) posiadanych pomieszczeniach i budynkach inwentarskich w gospodarstwie, przeznaczonych dla warchlaków i tuczników;
  - b) wielkości (w m²) posiadanych powierzchni bytowych w pomieszczeniach lub budynkach przeznaczonych dla warchlaków i tuczników oraz dla świń (bez prosiąt nieodsadzonych), które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w danym gospodarstwie;
  - c) szacowanej liczby tuczników, które ze względu na wymogi wariantu mogą być wyprodukowane w gospodarstwie w okresie realizacji wariantu,
  - d) maksymalnej liczby warchlaków i tuczników i maksymalnej liczby świń (bez prosiąt nieodsadzonych), które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w gospodarstwie, a w przypadku gdy warchlaki i tuczniaki rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności dobrostanowej przebywają w budynku razem z warchlakami i tuczniakami innego rolnika – również tego, czy w pomieszczeniu lub budynku są wydzielone sekcje dla warchlaków i tuczników będących w posiadaniu różnych rolników,

- e) spełniania, w związku z przestrzeganiem wymogów wariantu, odpowiednich obowiązkowych wymogów ustanowionych zgodnie z tytułem III rozdziału I sekcji 2 rozporządzenia nr 2021/2013 oraz innych odpowiednich obowiązkowych wymogów dotyczących wielkości powierzchni w pomieszczeniach, w których utrzymuje się zwierzęta, wynikających z rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej – dla innych niż warchlaki i tuczniaki grup technologicznych świń,
- 3) w przypadku wariantu Dobrostan krów mlecznych lub wariantu Dobrostan krów mamek utrzymywanych w pomieszczeniach lub budynkach lub wariantu Dobrostan krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym – poinformowania przez doradcę rolniczego o konieczności dokonania zgłoszenia w komputerowej bazie danych, o której mowa w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt, zmiany typu użytkowego kombinowanego krów na typ użytkowy mleczny lub typ użytkowy mięsny lub zgłoszenia mlecznego lub mięsnego kierunku ich użytkowania, a w przypadku wariantu Dobrostan krów mamek utrzymywanych w pomieszczeniach lub budynkach lub wariantu Dobrostan krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym – dodatkowo o konieczności dokonania zgłoszenia w komputerowej bazie danych, o której mowa w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt – również zmiany typu użytkowego kombinowanego cieląt, jałówek i opasów o masie ciała do 300 kg na typ użytkowy mleczny lub typ użytkowy mięsny lub zgłoszenia mlecznego lub mięsnego kierunku ich użytkowania;
- 4) w przypadku wariantu Dobrostan krów mlecznych:
  - a) liczby krów i jałówek mlecznych, w tym w typie użytkowym kombinowanym użytkowanych w kierunku mlecznym na dzień sporządzenia planu poprawy dobrostanu zwierząt,
  - b) posiadanych pomieszczeniach i budynkach inwentarskich w gospodarstwie, przeznaczonych dla krów i jałówek mlecznych, w tym w typie użytkowym kombinowanym użytkowanych w kierunku mlecznym;
  - c) wielkości (w m²) posiadanych powierzchni bytowych w pomieszczeniach lub budynkach przeznaczonych dla krów i jałówek mlecznych, w tym w typie

- użytkowym kombinowanym użytkowanych w kierunku mlecznym, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w danym gospodarstwie;
- d) maksymalnej liczby krów mlecznych, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w gospodarstwie, a w przypadku gdy krowy mleczne rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności dobrostanowej przebywają w budynku razem z krowami mlecznymi innego rolnika – również tego, czy w pomieszczeniu lub budynku są wydzielone sekcje dla krów mlecznych będących w posiadaniu różnych rolników,
- e) spełniania, w związku z przestrzeganiem wymogów wariantu, odpowiednich obowiązkowych wymogów ustanowionych zgodnie z tytułem III rozdziału I sekcji 2 rozporządzenia nr 2021/2013 oraz innych odpowiednich obowiązkowych wymogów dotyczących wielkości powierzchni w pomieszczeniach, w których utrzymuje się zwierzęta, wynikających z rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1966) – dla innych niż krowy mleczne grup technologicznych bydła w typie użytkowym mlecznym lub typie użytkowym kombinowanym użytkowanych w kierunku mlecznym i krów mamek;
- 5) w przypadku wariantu Dobrostan krów mamek utrzymywanych w pomieszczeniach lub budynkach:
- a) struktury stada bydła w typie użytkowym mięsnym lub typie użytkowym kombinowanym użytkowanego w kierunku mięsnym z podziałem na grupy technologiczne – na dzień sporządzania planu poprawy dobrostanu zwierząt,
- b) posiadanych pomieszczeniach i budynkach inwentarskich w gospodarstwie, przeznaczonych dla krów mamek, cieląt, jałówek i opasów o masie ciała do 300 kg w typie użytkowym mięsnym lub w typie użytkowym kombinowanym użytkowanych w kierunku mięsnym,
- c) wielkości (w m²) posiadanych powierzchni bytowych w pomieszczeniach lub budynkach przeznaczonych dla krów mamek, cieląt, jałówek i opasów o masie ciała do 300 kg w typie użytkowym mięsnym lub w typie użytkowym kombinowanym użytkowanych w kierunku mięsnym, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w danym gospodarstwie, a w przypadku gdy krowy mamki, cielęta, jałówki i opasy o masie ciała do 300 kg w typie użytkowym mięsnym lub w

typie użytkowym kombinowanym użytkowanych w kierunku mięsnym rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności dobrostanowej przebywają w pomieszczeniu lub budynku razem z krowami mamkami, cielętami, jałówkami i opasami o masie ciała do 300 kg w typie użytkowym mięsnym lub w typie użytkowym kombinowanym użytkowanych w kierunku mięsnym innego rolnika – również tego, czy w pomieszczeniu lub budynku są wydzielone sekcje dla krów mamek, cieląt, jałówek i opasów o masie ciała do 300 kg w typie użytkowym mięsnym lub w typie użytkowym kombinowanym użytkowanych w kierunku mięsnym będących w posiadaniu różnych rolników;

- 6) w przypadku wariantu Dobrostan krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym:
  - a) struktury stada bydła w typie użytkowym mięsnym lub typie użytkowym kombinowanym użytkowanego w kierunku mięsnym z podziałem na grupy technologiczne – na dzień sporządzania planu poprawy dobrostanu zwierząt,
  - b) wielkości (w m²) posiadanych zewnętrznych powierzchni bytowych (pastwisk, okólników lub wybiegów) przeznaczonych dla krów mamek, cieląt, jałówek i opasów o masie ciała do 300 kg w typie użytkowym mięsnym lub w typie użytkowym kombinowanym użytkowanych w kierunku mięsnym, a w przypadku gdy krowy mamki, cielęta, jałówki i opasy o masie ciała do 300 kg w typie użytkowym mięsnym lub w typie użytkowym kombinowanym użytkowanych w kierunku mięsnym rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności dobrostanowej przebywają na zewnętrznej powierzchni bytowej razem z krowami mamkami, cielętami, jałówkami i opasami o masie ciała do 300 kg w typie użytkowym mięsnym lub w typie użytkowym kombinowanym użytkowanych w kierunku mięsnym innego rolnika – również tego, czy na tej powierzchni są wydzielone sekcje dla krów mamek, cieląt, jałówek i opasów o masie ciała do 300 kg w typie użytkowym mięsnym lub w typie użytkowym kombinowanym użytkowanych w kierunku mięsnym będących w posiadaniu różnych rolników,
- 7) w przypadku wariantu Dobrostan opasów:
  - a) struktury stada bydła opasowego z podziałem na grupy technologiczne – na dzień sporządzania planu poprawy dobrostanu zwierząt,
  - b) posiadanych pomieszczeniach i budynkach inwentarskich w gospodarstwie, przeznaczonych dla opasów,

- c) wielkości (w m²) posiadanych powierzchni bytowych w pomieszczeniach lub budynkach przeznaczonych dla opasów, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w danym gospodarstwie,
  - d) maksymalnej liczby opasów, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w gospodarstwie, a w przypadku gdy opasy rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności dobrostanowej przebywają w budynku razem z opasami innego rolnika – również tego, czy w pomieszczeniu lub budynku są wydzielone sekcje dla opasów będących w posiadaniu różnych rolników;
- 8) w przypadku wariantu Dobrostan owiec:
- a) struktury stada z podziałem na grupy technologiczne, na dzień sporządzenia planu poprawy dobrostanu zwierząt,
  - b) posiadanych pomieszczeniach i budynkach inwentarskich w gospodarstwie, przeznaczonych dla zwierząt z gatunku owca domowa,
  - c) wielkości (w m²) posiadanych powierzchni bytowych w pomieszczeniach lub budynkach przeznaczonych dla zwierząt z gatunku owca domowa, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w danym gospodarstwie w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 14 marca kolejnego roku, a w przypadku gdy zwierzęta z gatunku owca domowa rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności dobrostanowej przebywają w pomieszczeniu lub budynku razem ze zwierzętami z gatunku owca domowa innego rolnika również tego, czy w pomieszczeniu lub budynku są wydzielone sekcje dla zwierząt z gatunku owca domowa będących w posiadaniu różnych rolników – dla każdej siedziby stada oddzielnie;
  - d) utrzymywania pojedynczego lub grupowego, oddzielnie dla każdej siedziby stada, w odniesieniu do każdej grupy zwierząt z gatunku owca domowa, a w przypadku jednoczesnego utrzymywania danej grupy zwierząt zarówno pojedynczo, jak i grupowo – również ze wskazaniem liczby zwierząt utrzymywanych pojedynczo oraz plenności macierek;
- 9) w przypadku wariantu Dobrostan kur niosek:
- a) wielkości (w m²) posiadanych powierzchni bytowych w kurniku przeznaczonych dla kur niosek, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w danym gospodarstwie,

- b) maksymalnej liczby kur niosek, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w gospodarstwie,
  - c) rodzaju posiadanych gniazd oraz maksymalnej liczby kur niosek, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w danym gnieździe;
  - d) maksymalnej liczby kur niosek, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie na grzędzie,
- 10) w przypadku wariantu Dobrostan kurcząt brojlerów:
- a) wielkości (w m²) posiadanych powierzchni bytowych w kurniku przeznaczonych dla kurcząt brojlerów, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w danym gospodarstwie,
  - b) maksymalnej liczby kurcząt brojlerów, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w gospodarstwie;
- 11) w przypadku wariantu Dobrostan indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa:
- a) wielkości (w m²) posiadanych powierzchni bytowych w pomieszczeniach lub budynkach przeznaczonych dla indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w danym gospodarstwie,
  - b) maksymalnej liczby indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w gospodarstwie;
- 12) w przypadku wariantu Dobrostan koni utrzymywanych w pomieszczeniach lub budynkach:
- a) wielkości (w m²) posiadanych powierzchni bytowych w pomieszczeniach lub budynkach przeznaczonych dla koni, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w danym gospodarstwie,
  - b) maksymalnej liczby koni, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w gospodarstwie, a w przypadku gdy konie rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności dobrostanowej przebywają w pomieszczeniu lub budynku razem z końmi innego rolnika – również tego, czy w pomieszczeniu lub budynku są wydzielone sekcje dla koni będących w posiadaniu różnych rolników;

- c) wielkość (w m²) posiadanych powierzchni zewnętrznych lub biegałni dostępnych poza sezonem wegetacyjnym dla wszystkich koni dorosłych, młodzieży i klaczy ze źrebiętami;
- 13) w przypadku wariantu Dobrostan koni utrzymywanych w systemie otwartym:
  - a) maksymalnej liczby koni, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w gospodarstwie, a w przypadku gdy konie rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności dobrostanowej przebywają na powierzchni zewnętrznej lub w biegałni razem z końmi innego rolnika – również tego, czy na powierzchni zewnętrznej lub w biegałni są wydzielone sekcje dla koni będących w posiadaniu różnych rolników;
- 14) w przypadku wariantu Dobrostan kóz:
  - a) struktury stada z podziałem na grupy technologiczne, na dzień sporządzenia planu poprawy dobrostanu zwierząt,
  - b) wielkości (w m²) posiadanych powierzchni bytowych w pomieszczeniach lub budynkach przeznaczonych dla zwierząt z gatunku koza domowa, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w danym gospodarstwie w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 14 marca kolejnego roku, a w przypadku gdy zwierzęta z gatunku koza domowa rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności dobrostanowej przebywają w pomieszczeniu lub budynku razem ze zwierzętami z gatunku koza domowa innego rolnika również tego, czy w pomieszczeniu lub budynku są wydzielone sekcje dla zwierząt z gatunku koza domowa będących w posiadaniu różnych rolników – dla każdej siedziby stada oddzielnie,
  - c) utrzymywania pojedynczego lub grupowego, oddzielnie dla każdej siedziby stada, w odniesieniu do każdej grupy zwierząt z gatunku koza domowa, a w przypadku jednoczesnego utrzymywania danej grupy zwierząt zarówno pojedynczo, jak i grupowo – również ze wskazaniem liczby zwierząt utrzymywanych pojedynczo;
  - d) wielkość (w m²) posiadanych powierzchni zewnętrznych dostępnych przez cały rok dla wszystkich kóz

3. Załącznikiem do planu poprawy dobrostanu zwierząt jest szkic gospodarstwa ze wskazanymi działkami ewidencyjnymi, na których – w zależności od wariantu:

- 1) jest zlokalizowany wybieg – jeżeli wymóg, o którym mowa w pkt 16, pkt 21, pkt 27, pkt 30 i 36 załącznika nr 3 do rozporządzenia, jest realizowany przez zapewnienie dostępu do wybiegu lub
- 5) są położone zewnętrzne powierzchnie bytowe, na których przebywają konie dorosłe, młodzież, klacze ze źrebiętami – jeżeli wymóg, o którym mowa w pkt 34 załącznika nr 3 do rozporządzenia, jest realizowany przez zapewnienie dostępu do powierzchni zewnętrznych lub
- 6) jest zlokalizowana biegałnia – jeżeli wymóg, o którym mowa w pkt 34 załącznika nr 3 do rozporządzenia, jest realizowany przez zapewnienie dostępu do biegałni.

**ODPOWIEDNIE OBOWIĄZKOWE WYMOGI USTANOWIONE ZGODNIE Z TYTUŁEM III ROZDZIAŁU I SEKCJI 2
ROZPORZĄDZENIA NR 2021/2115**

Wymogi	Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
			odwracalna krótkotrwała	odwracalna długotrwała	nieodwracalna	
Wariant Dobrostan loch i wariant Dobrostan tuczników						
Świniom objętych wymogami wariantu zapewnia się stały dostęp do materiałów i przedmiotów absorbujących ich uwagę, w szczególności słomy, siana, drewna i trocin, o jakości niewywierającej szkodliwego wpływu na ich zdrowie, zgodnie z wymaganiem określonym w § 21 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i	Stwierdzono, że świniom objętym wymogami wariantu nie zapewnia się stałego dostępu do materiałów i przedmiotów absorbujących ich uwagę, w szczególności słomy, siana, drewna i trocin, o jakości niewywierającej szkodliwego wpływu na ich zdrowie zgodnie z wymaganiem określonym w § 21 rozporządzenia	80%	1,25	-	-	100%

Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.	Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej					
Wariant Dobrostan loch, praktyka - zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach/budynkach i praktyka - zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach/budynkach						

<p>W przypadku utrzymywania loch i loszek po pokryciu, powierzchnia kojca, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest zgodna z wymaganiami określonymi odpowiednio w § 24 ust. 1 pkt 2, ust. 2, ust. 3 pkt 4 i 5 oraz ust. 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>Stwierdzono, że w przypadku utrzymywania loch i loszek po pokryciu, powierzchnia kojca, w przeliczeniu na jedną sztukę, nie jest zgodna z wymaganiami określonymi odpowiednio w § 24 ust. 1 pkt 2, ust. 2, ust. 3 pkt 4 i 5 oraz ust. 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>80%</p>	<p>1,25</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>100%</p>
---	---	------------	-------------	----------	----------	-------------

wariant Dobrostan loch, praktyka – utrzymanie na ściółce						
Świnie objęte wymogami wariantu utrzymuje się w pomieszczeniu przeznaczonym do ich utrzymywania zgodnie z wymogami określonym w § 19 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.						
Wariantu Dobrostan loch, praktyka – późniejsze odsadzanie prosiąt						

<p>Prosięta odsadza się od lochy zgodnie z wymaganiem określonym w § 22 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej. Zgodnie z wymaganiem określonym w § 22 ust. 1 i rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu</p>	<p>Stwierdzono, że prosięta odsadza się od lochy niezgodnie z wymaganiem określonym w § 22 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej. Zgodnie z wymaganiem określonym w § 22 ust. 1 i rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie</p>	<p>80%</p>	<p>1,25</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>100%</p>
---	--	------------	-------------	----------	----------	-------------

<p>postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>					
<p>Wariant Dobrostan tuczników, praktyka – zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach/budynkach i praktyka - zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach/budynkach</p>						
<p>W przypadku utrzymywania grupowo warchlaków i tuczników, powierzchnia kojca, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 24 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy</p>	<p>Stwierdzono, że w przypadku utrzymywania grupowo warchlaków i tuczników, powierzchnia kojca, w przeliczeniu na jedną sztukę, nie jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 24 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie</p>	<p>80%</p>	<p>1,25</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>100%</p>

utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.	wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.					
wariant Dobrostan tuczników, praktyka - utrzymanie na ściółce						
Świnie utrzymuje się w pomieszczeniu przeznaczonym do ich utrzymywania zgodnie z wymaganiami określonymi w § 19 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla						

których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.						
wariant Dobrostan kur niosek						
1. Kurom nioskom można przycinać dzioby zgodnie z wymaganiem określonym w § 33 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.						

<p>2. W przypadku utrzymywania kur niosek bez klatek maksymalna obsada ptaków na m² powierzchni użytkowej podłogi w kurniku jest zgodna z wymaganiem określonym w § 29 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>2. Stwierdzono, że w przypadku utrzymywania kur niosek bez klatek maksymalna obsada ptaków na m² powierzchni użytkowej podłogi w kurniku nie jest zgodna z wymaganiem określonym w § 29 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>80%</p>	<p>1,25</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>100%</p>
--	--	------------	-------------	----------	----------	-------------

<p>3. W przypadku utrzymywania kur niosek bez klatek i stosowania gniazd pojedynczych, maksymalna liczba ptaków przypadająca na gniazdo jest zgodna z wymaganiem określonym w § 29 ust. 3 lit. a rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>3. Stwierdzono, że w przypadku utrzymywania kur niosek bez klatek i stosowania gniazd pojedynczych, maksymalna liczba ptaków przypadająca na gniazdo nie jest zgodna z wymaganiem określonym w § 29 ust. 3 lit. a rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>80%</p>	<p>1,25</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>100%</p>
---	---	------------	-------------	----------	----------	-------------

<p>3. W przypadku utrzymywania kur niosek bez klatek i stosowania gniazd grupowych, maksymalna liczba ptaków przypadająca na gniazdo jest zgodna z wymaganiem określonym w § 29 ust. 3 lit. b rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>3. Stwierdzono, że w przypadku utrzymywania kur niosek bez klatek i stosowania gniazd grupowych, maksymalna liczba ptaków przypadająca na gniazdo nie jest zgodna z wymaganiem określonym w § 29 ust. 3 lit. b rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>80%</p>	<p>1,25</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>100%</p>
--	--	------------	-------------	----------	----------	-------------

<p>4. W przypadku utrzymywania kur niosek bez klatek, minimalna długość grzędy jest zgodna z wymaganiem określonym w § 29 ust. 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>4. Stwierdzono, że w przypadku utrzymywania kur niosek bez klatek, minimalna długość grzędy nie jest zgodna z wymaganiem określonym w § 29 ust. 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>80%</p>	<p>1,25</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>100%</p>
<p>wariant Dobrostan kurcząt brojlerów</p>						

<p>1. Kurczęta brojlery utrzymuje się w kurniku, w którym maksymalne zagęszczenie obsady jest zgodne z wymaganiami określonymi w § 34 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>1. Stwierdzono, że kurczęta brojlery utrzymuje się w kurniku, w którym maksymalne zagęszczenie obsady nie jest zgodne z wymaganiami określonymi w § 34 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>80%</p>	<p>1,25</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>100%</p>
--	--	------------	-------------	----------	----------	-------------

<p>2. W okresie 7 dni od dnia umieszczenia kurcząt brojlerów w kurniku, a także w okresie 3 dni przed przewidywanym dniem ich uboju oświetlenie dostosowane jest do wymagań określonych w § 5 ust. 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>2. Stwierdzono, że w okresie 7 dni od dnia umieszczenia kurcząt brojlerów w kurniku, a także w okresie 3 dni przed przewidywanym dniem ich uboju oświetlenie nie jest dostosowane do wymagań określonych w § 5 ust. 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>80%</p>	<p>1,25</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>100%</p>
---	---	------------	-------------	----------	----------	-------------

INNE ODPOWIEDNIE WYMOGI OBOWIĄZKOWE, O KTÓRYCH MOWA W ART. 31 UST. 5 LIT B ROZPORZĄDZENIA NR 2021/2115

Wymogi	Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
			odwracalna krótkotrwała	odwracalna długotrwała	nieodwracalna	
Wariant Dobrostan krów mlecznych, praktyka – zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach/budynkach i praktyka - zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach/budynkach						
1. W przypadku utrzymywania krów objętych wymogami wariantu w systemie wolnostanowiskowym z wydzielonymi legowiskami, wymiary wydzielonego legowiska są zgodne z wymaganiami określonymi w § 11 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i	1. Stwierdzono, że co najmniej jeden z wymiarów wydzielonego legowiska dla krowy objętej wymogami wariantu w systemie wolnostanowiskowym z wydzielonymi legowiskami nie jest zgodny z wymaganiami określonymi w § 11 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z	80%	1,25	–	–	100%

<p>Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>					
<p>2. W przypadku utrzymywania krów objętych wymogami wariantu w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk na ściółce, powierzchnia, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 11 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28</p>	<p>2. Stwierdzono, że powierzchnia, w przeliczeniu na jedną sztukę krowy objętej wymogami wariantu w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk na ściółce, nie jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 11 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w</p>					

<p>czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>					
<p>wariant Dobrostan krów mlecznych, praktyka - utrzymanie na ściółce</p>						
<p>W przypadku utrzymywania krów mlecznych objętych wymogami wariantu w pomieszczeniach bez uwięzi wolnostanowiskowo utrzymuje się zgodnie z wymaganiami określonymi w § 11 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania</p>						

<p>gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>						
<p>Wariant Dobrostan krów mamek, praktyka – zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach/budynkach i praktyka - zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach/budynkach</p>						
<p>1. W przypadku utrzymywania krów objętych wymogami wariantu w systemie wolnostanowiskowym z wydzielonymi legowiskami, wymiary wydzielonego legowiska są zgodne z wymaganiami określonymi w § 11 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie</p>	<p>1. Stwierdzono, że co najmniej jeden z wymiarów wydzielonego legowiska dla krowy objętej wymogami wariantu w systemie wolnostanowiskowym z wydzielonymi legowiskami nie jest zgodny z wymaganiami określonymi w § 11 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych</p>	<p>80%</p>	<p>1,25</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>100%</p>

<p>minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>					
<p>2. W przypadku utrzymywania krów objętych wymogami wariantu w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk na ściółce, powierzchnia, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 11 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków</p>	<p>2. Stwierdzono, że powierzchnia, w przeliczeniu na jedną sztukę krowy objętej wymogami wariantu w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk na ściółce, nie jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 11 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania</p>	<p>80%</p>	<p>1,25</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>100%</p>

<p>utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>					
<p>3. W przypadku utrzymywania cieląt objętych wymogami wariantu w kojcu pojedynczo wymiary tego kojca są zgodne z wymaganiami określonymi w § 15 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony</p>	<p>3. Stwierdzono, że w przypadku utrzymywania cieląt objętych wymogami wariantu w kojcu pojedynczo wymiary tego kojca nie są zgodne z wymaganiami określonymi w § 15 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony</p>	<p>80%</p>	<p>1,25</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>100%</p>

zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.	zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.					
4. W przypadku utrzymywania cieląt objętych wymogami wariantu w kojcu grupowo, powierzchnia tego kojca jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 15 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.	4. Stwierdzono, że w przypadku utrzymywania cieląt objętych wymogami wariantu w kojcu grupowo, powierzchnia tego kojca nie jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 15 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.	80%	1,25	–	–	100%

<p>5. W przypadku utrzymywania bydła opasowego o masie ciała do 300 kg objętych wymogami wariantu w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk na ściółce, powierzchnia, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 11 ust. 4 pkt 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>5. Stwierdzono, że w przypadku utrzymywania bydła opasowego o masie ciała do 300 kg objętych wymogami wariantu w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk na ściółce, powierzchnia, w przeliczeniu na jedną sztukę, nie jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 11 ust. 4 pkt 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w</p>	<p>80%</p>	<p>1,25</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>100%</p>
--	--	------------	-------------	----------	----------	-------------

	przepisach Unii Europejskiej.					
6. W przypadku utrzymywania bydła opasowego o masie ciała powyżej 300 kg objętych wymogami wariantu w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk na ściółce, powierzchnia, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 11 ust. 4 pkt 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których	6. Stwierdzono, że w przypadku utrzymywania bydła opasowego o masie ciała powyżej 300 kg objętych wymogami wariantu w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk na ściółce, powierzchnia, w przeliczeniu na jedną sztukę, nie jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 11 ust. 4 pkt 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te,	80%	1,25	–	–	100%

normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.	dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.					
7. W przypadku utrzymywania bydła opasowego o masie ciała do 300 kg objętych wymogami wariantu w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk i ściółki, powierzchnia, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 11 ust. 5 pkt 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich	7. Stwierdzono, że w przypadku utrzymywania bydła opasowego o masie ciała do 300 kg objętych wymogami wariantu w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk i ściółki, powierzchnia, w przeliczeniu na jedną sztukę, nie jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 11 ust. 5 pkt 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania	80%	1,25	–	–	100%

<p>innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>					
<p>8. W przypadku utrzymywania bydła opasowego o masie ciała do 300 kg objętych wymogami wariantu w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk i ściółki, powierzchnia, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 11 ust. 5 pkt 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków</p>	<p>8. Stwierdzono, że w przypadku utrzymywania bydła opasowego o masie ciała do 300 kg objętych wymogami wariantu w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk i ściółki, powierzchnia, w przeliczeniu na jedną sztukę, nie jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 11 ust. 5 pkt 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w</p>	<p>80%</p>	<p>1,25</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>100%</p>

<p>utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>					
<p>9. W przypadku utrzymywania jałówek powyżej 7. miesiąca ciąży objętych wymogami wariantu w systemie wolnostanowiskowym z wydzielonymi legowiskami, wymiary wydzielonego legowiska są zgodne z wymaganiami określonymi w § 11 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28</p>	<p>9. Stwierdzono, że w przypadku utrzymywania jałówek powyżej 7. miesiąca ciąży objętych wymogami wariantu w systemie wolnostanowiskowym z wydzielonymi legowiskami, wymiary wydzielonego legowiska nie są zgodne z wymaganiami określonymi w § 11 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i</p>	<p>80%</p>	<p>1,25</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>100%</p>

<p>czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>					
<p>10. W przypadku utrzymywania jałówek powyżej 6. miesiąca życia, jednak nie dłużej niż do 7. miesiąca ciąży objętych wymogami wariantu w systemie wolnostanowiskowym z wydzielonymi legowiskami, wymiary wydzielonego legowiska są zgodne z wymaganiami określonymi w § 11 ust. 3</p>	<p>10. Stwierdzono, że w przypadku utrzymywania jałówek powyżej 6. miesiąca życia, jednak nie dłużej niż do 7. miesiąca ciąży objętych wymogami wariantu w systemie wolnostanowiskowym z wydzielonymi legowiskami, wymiary wydzielonego legowiska nie są zgodne z wymaganiami określonymi w § 11 ust. 3</p>	<p>80%</p>	<p>1,25</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>100%</p>

<p>pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>					
<p>11. W przypadku utrzymywania jałówek powyżej 7. miesiąca ciąży objętych wymogami wariantu w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk na ściółce, powierzchnia, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 11 ust. 4</p>	<p>11. Stwierdzono, że w przypadku utrzymywania jałówek powyżej 7. miesiąca ciąży objętych wymogami wariantu w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk na ściółce, powierzchnia, w przeliczeniu na jedną sztukę, nie jest zgodna z</p>	<p>80%</p>	<p>1,25</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>100%</p>

<p>pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>wymaganiami określonymi w § 11 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>					
<p>12. W przypadku utrzymywania jałówek powyżej 6. miesiąca życia jednak nie dłużej niż do 7. miesiąca ciąży objętych wymogami wariantu w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk</p>	<p>12. Stwierdzono, że w przypadku utrzymywania jałówek powyżej 6. miesiąca życia jednak nie dłużej niż do 7. miesiąca ciąży objętych wymogami wariantu w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk</p>	<p>80%</p>	<p>1,25</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>100%</p>

<p>na ściółce, powierzchnia, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 11 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>na ściółce, powierzchnia, w przeliczeniu na jedną sztukę, nie jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 11 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>					
<p>13. W przypadku utrzymywania jałówek powyżej 19. miesiąca życia jednak nie dłużej niż do 7. miesiąca ciąży objętych wymogami wariantu w</p>	<p>13. Stwierdzono, że w przypadku utrzymywania jałówek powyżej 19. miesiąca życia jednak nie dłużej niż do 7. miesiąca ciąży objętych wymogami</p>	<p>80%</p>	<p>1,25</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>100%</p>

<p>systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk i ściółki, powierzchnia, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 11 ust. 5 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>wariantu w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk i ściółki, powierzchnia, w przeliczeniu na jedną sztukę, nie jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 11 ust. 5 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>					
<p>14. W przypadku utrzymywania jałówek powyżej 6. miesiąca życia</p>	<p>14. Stwierdzono, że w przypadku utrzymywania jałówek powyżej 6.</p>	<p>80%</p>	<p>1,25</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>100%</p>

do 19. miesiąca życia objętych wymogami wariantu w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk i ściółki, powierzchnia, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 11 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.	miesiąca życia do 19. miesiąca życia objętych wymogami wariantu w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk i ściółki, powierzchnia, w przeliczeniu na jedną sztukę, nie jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 11 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.					
--	---	--	--	--	--	--

Wariant 3.1. Dobrostan owiec – zwiększona powierzchnia w budynkach						
W przypadku utrzymywania zwierząt objętych wymogami wariantu w pomieszczeniach – powierzchnie pomieszczenia są zgodne z wymaganiami określonymi w § 16 ust. 2 lub 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.	Stwierdzono, że powierzchnia pomieszczenia dla zwierząt objętych wymogami wariantu nie jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 16 ust. 2 lub 3 rozporządzenia z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.	80%	1,25	–	–	100%
wariant Dobrostan indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa						

<p>Indyki utrzymywane z przeznaczeniem na produkcję mięsa utrzymuje się w pomieszczeniu, w którym maksymalne zagęszczenie obsady jest zgodne z wymaganiem określonym w § 17 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>Stwierdzono, że indyki utrzymywane z przeznaczeniem na produkcję mięsa utrzymuje się w pomieszczeniu, w którym maksymalne zagęszczenie obsady nie jest zgodne z wymaganiem określonym w § 17 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>80%</p>	<p>1,25</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>100%</p>
---	---	------------	-------------	----------	----------	-------------

wariant Dobrostan koni utrzymywanych w budynkach/pomieszczeniach						
1. W przypadku utrzymania koni w boksie, powierzchnia boksu jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.	1. Stwierdzono, że w przypadku utrzymania koni w boksie, powierzchnia boksu, w przeliczeniu na jedną sztukę, nie jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.	80%	1,25	–	–	100%
2. W przypadku	2. Stwierdzono, że w	80%	1,25	–	–	100%

<p>utrzymywania koni w systemie wolnostanowiskowym bez uwięzi, powierzchnia utrzymywania jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>przypadku utrzymywania koni w systemie wolnostanowiskowym bez uwięzi, powierzchnia utrzymywania nie jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>					
<p>wariant Dobrostan koni utrzymywanych w systemie otwartym</p>						
<p>Powierzchnia utrzymywania koni jest zgodna z</p>	<p>Stwierdzono, że powierzchnia utrzymywania</p>	<p>80%</p>	<p>1,25</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>100%</p>

wymaganiami określonymi w § 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.	koni nie jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.					
wariant Dobrostan kóz						
1. W przypadku utrzymywania zwierząt objętych wymogami wariantu w pomieszczeniach – powierzchnie pomieszczenia są zgodne z	1. Stwierdzono, że powierzchnia utrzymywania kóz nie jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 18 ust. 2 lub 3 rozporządzenia Ministra	80%	1,25	–	–	100%

<p>wymaganiami określonymi w § 18 ust. 2 lub 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>					
<p>2. W przypadku utrzymywania zwierząt objętych wymogami wariantu w pomieszczeniach – powierzchnia wybiegu jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 18 ust. 4 rozporządzenia Ministra</p>	<p>2. Stwierdzono, że powierzchnia wybiegu dla kóz nie jest zgodna z wymaganiami określonymi w § 18 ust. 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie</p>	<p>80%</p>	<p>1,25</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>100%</p>

<p>Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>	<p>wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.</p>					
---	---	--	--	--	--	--

WYMOGI DLA POSZCZEGÓLNYCH WARIANTÓW I PRAKTYK

1. Wymóg wspólny dla wariantu Dobrostan loch i wariantu Dobrostan tuczników:

- 1) świniom zapewnia się stały dostęp do wystarczającej dla danej grupy technologicznej ilości materiałów wzbogacających lub przedmiotów absorbujących ich uwagę; te materiały lub przedmioty powinny być bezpieczne oraz powinny być jadalne lub nadawać się do żucia, lub nadawać się do badania lub do manipulacji; świniom zapewnia się taką ilość różnych materiałów lub przedmiotów, które samoistnie lub w połączeniu z innymi materiałami zaspokajały będą potrzebę poznawania otoczenia i poszukiwania paszy zapobiegając znudzeniu i sfrustrowaniu.

2. Wymogi dla wariantu Dobrostan loch:

- 1) wszystkie lochy i loszki po pokryciu są utrzymywane w gospodarstwie rolnym zgodnie z wymogami wariantu,
- 2) liczba wszystkich loch i loszek po pokryciu utrzymywanych w gospodarstwie rolnym nie jest większa niż maksymalna liczba loch i loszek po pokryciu określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt,
- 3) świnia inna niż locha nie została oznakowana kolczykiem z indywidualnym numerem identyfikacyjnym lochy i nie została zarejestrowana jako locha zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt;
- 4) rejestr sposobu utrzymywania loch w okresie okołoporodowym jest prowadzony na formularzu udostępnionym przez Agencję, jeżeli w planie poprawy dobrostanu zwierząt lub w oświadczeniu, o którym mowa w § 3 ust. 7 pkt 2 rozporządzenia, potwierdzono, że lochy są utrzymywane w systemie jarzmowym w okresie okołoporodowym; w rejestrze tym wskazuje się wszystkie lochy, a w odniesieniu do lochy, która była utrzymywana w systemie jarzmowym w okresie okołoporodowym, wskazuje się terminy utrzymywania tej lochy w takim systemie;

3. Wymogi dla wariantu Dobrostan loch, praktyki - zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach:

- 1) powierzchnia bytowa kojca w pomieszczeniach lub budynkach inwentarskich, w przeliczeniu na jedną sztukę, wynosi co najmniej:
  - a) 4,2 m² – dla loch w okresie porodu i odchowu prosiąt ssących,
  - b) 2,7 m² – dla loch lub loszek od 4. tygodnia po pokryciu do tygodnia przed przewidywanym terminem prosięcia utrzymywanych pojedynczo – w przypadku

gospodarstw rolnych utrzymujących mniej niż 10 loch lub loszek od 4. tygodnia po pokryciu do tygodnia przed przewidywanym terminem proszenia,

- c) 2,7 m² – dla loch – w przypadku utrzymywania grupowego loch, przy czym w przypadku loch prośnych co najmniej 1,3 m² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże, a otwory odpływowe nie więcej niż 15% tego podłoża,
  - d) 2 m² – dla loszek po pokryciu – w przypadku utrzymywania grupowego loszek po pokryciu, przy czym co najmniej 0,95 m² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże, a otwory odpływowe nie więcej niż 15% tego podłoża,
  - e) 3 m² – dla loch – w przypadku utrzymywania grupowego do 5 sztuk loch, przy czym w przypadku loch prośnych co najmniej 1,3 m² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże, a otwory odpływowe nie więcej niż 15% tego podłoża,
  - f) 2,4 m² – dla loch – w przypadku utrzymywania grupowego powyżej 39 sztuk loch, przy czym w przypadku loch prośnych co najmniej 1,3 m² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże, a otwory odpływowe nie więcej niż 15% tego podłoża,
  - g) 2,2 m² – dla loszek po pokryciu – w przypadku utrzymywania grupowego do 5 sztuk loszek po pokryciu, przy czym co najmniej 0,95 m² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże, a otwory odpływowe nie więcej niż 15% tego podłoża,
  - h) 1,8 m² – dla loszek po pokryciu – w przypadku utrzymywania grupowego powyżej 39 sztuk loszek po pokryciu, przy czym co najmniej 0,95 m² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże, a otwory odpływowe nie więcej niż 15% tego podłoża,
- 2) powierzchnia bytowa w pomieszczeniach/budynkach, w których utrzymuje się zwierzęta, dla grup technologicznych świń innych niż lochy i loszki po pokryciu jest zgodna z odpowiednimi obowiązkowymi wymogami ustanowionymi zgodnie z tytułem z tytułem III rozdziału I sekcji 2 rozporządzenia nr 2021/2115 oraz innymi odpowiednimi obowiązkowymi wymogami wynikającymi z rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.

4. Wymogi dla wariantu Dobrostan loch, praktyki – zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach:

- 1) powierzchnia bytowa kojca w pomieszczeniach lub budynkach inwentarskich, w przeliczeniu na jedną sztukę, wynosi co najmniej:
  - a) 5,25 m² – dla loch w okresie porodu i odchowu prosiąt ssących,

- b) 3,4 m² – dla loch lub loszek od 4. tygodnia po pokryciu do tygodnia przed przewidywanym terminem proszenia utrzymywanych pojedynczo – w przypadku gospodarstw rolnych utrzymujących mniej niż 10 loch lub loszek od 4. tygodnia po pokryciu do tygodnia przed przewidywanym terminem proszenia,
  - c) 3,4 m² – dla loch – w przypadku utrzymywania grupowego loch, przy czym w przypadku loch prośnych co najmniej 1,3 m² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże, a otwory odpływowe nie więcej niż 15% tego podłoża,
  - d) 2,5 m² – dla loszek po pokryciu – w przypadku utrzymywania grupowego loszek po pokryciu, przy czym co najmniej 0,95 m² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże, a otwory odpływowe nie więcej niż 15% tego podłoża,
  - e) 3,8 m² – dla loch – w przypadku utrzymywania grupowego do 5 sztuk loch, przy czym w przypadku loch prośnych co najmniej 1,3 m² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże, a otwory odpływowe nie więcej niż 15% tego podłoża,
  - f) 3 m² – dla loch – w przypadku utrzymywania grupowego powyżej 39 sztuk loch, przy czym w przypadku loch prośnych co najmniej 1,3 m² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże, a otwory odpływowe nie więcej niż 15% tego podłoża,
  - g) 2,7 m² – dla loszek po pokryciu – w przypadku utrzymywania grupowego do 5 sztuk loszek po pokryciu, przy czym co najmniej 0,95 m² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże, a otwory odpływowe nie więcej niż 15% tego podłoża,
  - h) 2,2 m² – dla loszek po pokryciu – w przypadku utrzymywania grupowego powyżej 39 sztuk loszek po pokryciu, przy czym co najmniej 0,95 m² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże, a otwory odpływowe nie więcej niż 15% tego podłoża.
- 2) powierzchnia bytowa w pomieszczeniach/budynkach, w których utrzymuje się zwierzęta, dla grup technologicznych świń innych niż lochy i loszki po pokryciu jest zgodna z odpowiednimi obowiązkowymi wymogami ustanowionymi zgodnie z tytułem z tytułem III rozdziału I sekcji 2 rozporządzenia nr 2021/2115 oraz innymi odpowiednimi obowiązkowymi wymogami wynikającymi z rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.

5. Wymogi dla wariantu Dobrostan loch, praktyki – utrzymanie na ściółce:

lochom i loszkom po pokryciu zapewnia się utrzymanie na ściółce ze słomy lub podobnego materiału na powierzchni pozwalającej na jednoczesny odpoczynek loch i loszek po pokryciu.

6. Wymogi dla wariantu Dobrostan loch, praktyki – późniejsze odsadzanie prosiąt:

- 1) prosięta odsadza się od lochy nie wcześniej niż w 35. dniu od dnia ich urodzenia,
- 2) rejestr odsadzania prosiąt od loch jest prowadzony na formularzu udostępnionym przez Agencję, jeżeli w planie poprawy dobrostanu zwierząt lub w oświadczeniu, o którym mowa w § 3 ust. 11 rozporządzenia, potwierdzono, że prosięta odsadza się nie wcześniej niż w 35. dniu od dnia ich urodzenia; w rejestrze tym wskazuje się wszystkie lochy oraz terminy urodzenia i odsadzenia wszystkich prosiąt pochodzących od tych loch.

7. Wymogi dla wariantu Dobrostan tuczników:

- 1) wszystkie warchlaki i tuczniki utrzymywane w gospodarstwie rolnym są utrzymywane zgodnie z wymogami wariantu, w tym również warchlaki i tuczniki inne niż te, o których mowa w § 5 ust. 3 pkt 2 lit. a-b rozporządzenia,
- 2) liczba wszystkich tuczników utrzymywanych w gospodarstwie rolnym nie jest większa niż maksymalna liczba tuczników określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt.

8. Wymogi dla wariantu Dobrostan tuczników, praktyki - zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach:

- 1) powierzchnia bytowa kojca w pomieszczeniach lub budynkach inwentarskich, w przeliczeniu na jedną sztukę, w przypadku utrzymywania grupowego warchlaków i tuczników, wynosi co najmniej:
  - a) 0,18 m² – w przypadku świń o masie ciała do 10 kg,
  - b) 0,24 m² – w przypadku świń o masie ciała powyżej 10 kg do 20 kg,
  - c) 0,36 m² – w przypadku świń o masie ciała powyżej 20 kg do 30 kg,
  - d) 0,48 m² – w przypadku świń o masie ciała powyżej 30 kg do 50 kg,
  - e) 0,66 m² – w przypadku świń o masie ciała powyżej 50 kg do 85 kg,
  - f) 0,78 m² – w przypadku świń o masie ciała powyżej 85 kg do 110 kg,
  - g) 1,2 m² – w przypadku świń o masie ciała powyżej 110 kg,
- 2) powierzchnia bytowa w pomieszczeniach/budynkach, w których utrzymuje się zwierzęta, dla grup technologicznych świń innych niż warchlaki i tuczniki jest zgodna z odpowiednimi obowiązkowymi wymogami ustanowionymi zgodnie z tytułem z

tytułem III rozdziału I sekcji 2 rozporządzenia nr 2021/2115 oraz innymi odpowiednimi obowiązkowymi wymogami wynikającymi z rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.

9. Wymogi dla wariantu Dobrostan tuczników, praktyki - zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach:

- 1) powierzchnia bytowa kojca w budynkach inwentarskich, w przeliczeniu na jedną sztukę, w przypadku utrzymywania grupowego warchlaków i tuczników, wynosi co najmniej:
  - a) 0,23 m² – w przypadku świń o masie ciała do 10 kg,
  - b) 0,3 m² – w przypadku świń o masie ciała powyżej 10 do 20 kg,
  - c) 0,45 m² – w przypadku świń o masie ciała powyżej 20 do 30 kg,
  - d) 0,6 m² – w przypadku świń o masie ciała powyżej 30 do 50 kg,
  - e) 0,83 m² – w przypadku świń o masie ciała powyżej 50 do 85 kg,
  - f) 0,98 m² – w przypadku świń o masie ciała powyżej 85 do 110 kg,
  - g) 1,5 m² – w przypadku świń o masie ciała powyżej 110 kg,
- 2) powierzchnia bytowa w pomieszczeniach/budynkach, w których utrzymuje się zwierzęta, dla grup technologicznych świń innych niż warchlaki i tuczniaki jest zgodna z odpowiednimi obowiązkowymi wymogami ustanowionymi zgodnie z tytułem z tytułem III rozdziału I sekcji 2 rozporządzenia nr 2021/2115 oraz innymi odpowiednimi obowiązkowymi wymogami wynikającymi z rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.

10. Wymogi dla wariantu Dobrostan tuczników, praktyki - utrzymanie na ściółce:

tucznikom zapewnia się utrzymania na ściółce ze słomy lub podobnego materiału na powierzchni pozwalającej na jednoczesny odpoczynek tych zwierząt.

11. Wymogi dla wariantu Dobrostan krów mlecznych, praktyki – zapewnienie wypasu:

- 1) wypasanie wszystkich utrzymywanych w gospodarstwie rolnym krów mlecznych na trwałych użytkach zielonych lub gruntach ornych, na których występują trawy lub inne zielne rośliny pastewne, zadeklarowanych we wniosku o przyznanie płatności

dobrostanowej lub we wniosku o przyznanie jednolitej płatności obszarowej w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, lub we wniosku o przyznanie pomocy finansowej w ramach interwencji, o których mowa w art. .... ustawy o PS, przy czym dla każdej krowy mlecznej okres wypasu wynosi co najmniej 6 godzin dziennie;

- 2) wypasanie krów mlecznych, o których mowa w pkt 1, bez uwięzi;
- 3) prowadzenie na formularzu udostępnionym przez Agencję rejestru wypasu krów mlecznych, w którym w odniesieniu do każdej krowy mlecznej kwalifikujące się do płatności dobrostanowych od dnia rozpoczęcia wypasu tej krowy wskazuje się dni, w których ta krowa nie była wypasana, wraz z podaniem przyczyny niewypasania tej krowy.

12. Wymogi dla wariantu Dobrostan krów mlecznych

- 1) liczba wszystkich krów mlecznych utrzymywanych w gospodarstwie rolnym nie jest większa niż maksymalna liczba krów mlecznych określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt;

13. Wymogi dla wariantu Dobrostan krów mlecznych, praktyki - zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach:

- 1) powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach inwentarskich dla wszystkich krów mlecznych w gospodarstwie, w przeliczeniu na jedną sztukę, wynosi co najmniej:
  - a) w systemie wolnostanowiskowym z wydzielonymi legowiskami dla:
    - wydzielonego legowiska: długość – co najmniej 2,1 m, szerokość – co najmniej 1,1 m,
    - powierzchni odpasowo-ruchowej – co najmniej 4 m²,
  - b) w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk na ściółce – co najmniej 5,4 m²;
- 2) powierzchnia bytowa w pomieszczeniach/budynkach, w których utrzymuje się zwierzęta:
  - a) dla innych niż krowy mleczne grup technologicznych bydła w typie użytkowym mlecznym lub typie użytkowym kombinowanym o mlecznym kierunku ich użytkowania,
  - b) dla krów mamek

– jest zgodna z odpowiednimi obowiązkowymi wymogami ustanowionymi zgodnie z tytułem z tytułem III rozdziału I sekcji 2 rozporządzenia nr 2021/2115 oraz innymi odpowiednimi obowiązkowymi wymogami wynikającymi z rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.

3) utrzymywanie zwierząt, o których mowa w pkt 1 i 2, bez uwięzi.

14. Wymogi dla wariantu Dobrostan krów mlecznych, praktyki - zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach:

1) powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach inwentarskich dla wszystkich krów mlecznych w gospodarstwie rolnym, w przeliczeniu na jedną sztukę, wynosi co najmniej:

a) w systemie wolnostanowiskowym z wydzielonymi legowiskami dla:

– wydzielonego legowiska: długość – co najmniej 2,1 m, szerokość – co najmniej 1,1 m,

– powierzchni odpasowo-ruchowej – co najmniej 6,8 m²,

b) w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk na ściółce – co najmniej 6,8 m².

2) powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach, w których utrzymuje się zwierzęta:

a) dla innych niż krowy mleczne grup technologicznych bydła w typie użytkowym mlecznym lub typie użytkowym kombinowanym o mlecznym kierunku ich użytkowania,

b) dla krów mamek

– jest zgodna z odpowiednimi obowiązkowymi wymogami ustanowionymi zgodnie z tytułem z tytułem III rozdziału I sekcji 2 rozporządzenia nr 2021/2115 oraz innymi odpowiednimi obowiązkowymi wymogami wynikającymi z rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.

3) utrzymywanie zwierząt, o których mowa w pkt 1 i 2, bez uwięzi.

15. Wymogi dla wariantu Dobrostan krów mlecznych, praktyki - utrzymanie na ściółce:

krowom mlecznym zapewnia się utrzymania na ściółce ze słomy lub podobnego materiału na powierzchni pozwalającej na jednoczesny odpoczynek krów.

16. Wymogi dla wariantu Dobrostan krów mlecznych, praktyki - zapewnienie wybiegu:

- 1) krowom mlecznym zapewnia się dostęp do zewnętrznej powierzchni bytowej (pastwiska, wybiegi lub okólniki) przez co najmniej 4 godz. dziennie przez cały rok biorąc pod uwagę stan fizjologiczny krów mlecznych oraz niekorzystne zjawiska pogodowe.
- 2) utrzymywanie zwierząt, o których mowa w pkt 1, bez uwięzi;

17. Wymogi dla wariantu Dobrostan krów mlecznych, praktyki - późniejsze odsadzanie cieląt:

- 1) cielęta odsadza się od krowy mlecznej nie wcześniej niż w 5. dniu od dnia ich urodzenia;
- 2) rejestr odsadzania cieląt od krów mlecznych jest prowadzony na formularzu udostępnionym przez Agencję, jeżeli w planie poprawy dobrostanu zwierząt lub w oświadczeniu, o którym mowa w § 3 ust. 11 rozporządzenia, potwierdzono, że cielęta odsadza się nie wcześniej niż w 5. dniu od dnia ich urodzenia; w rejestrze tym wskazuje się wszystkie krowy mleczne oraz terminy urodzenia i odsadzenia cieląt pochodzących od danej krowy mlecznej;

18. Wymogi dla wariantu Dobrostan krów mamek utrzymywanych w pomieszczeniach lub budynkach, praktyki - zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach:

- 1) powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach inwentarskich dla wszystkich krów mamek utrzymywanych w gospodarstwie rolnym, w przeliczeniu na jedną sztukę, wynosi:
  - a) w systemie wolnostanowiskowym z wydzielonymi legowiskami dla:
    - wydzielonego legowiska: długość – co najmniej 2,1 m, szerokość – co najmniej 1,1 m,
    - powierzchni odpasowo-ruchowej – co najmniej 4 m²,
  - b) w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk na ściółce – co najmniej 5,4 m²;
- 2) powierzchnia bytowa kojca w pomieszczeniach/budynkach inwentarskich dla wszystkich cieląt w gospodarstwie rolnym, w przeliczeniu na jedną sztukę, wynosi:

- a) szerokość – co najmniej wysokość cielęcia w kłębie zwiększona o 20%, długość - co najmniej 1,1 długości ciała cielęcia mierzonej od czubka nosa do ogonowej krawędzi guza kulszowego zwiększonej o 20% - w przypadku utrzymywania pojedynczego cieląt,
  - b) co najmniej 1,8 m² - w przypadku cieląt o masie ciała do 150 kg utrzymywanych grupowo,
  - c) co najmniej 2 m² - w przypadku cieląt o masie ciała powyżej 150 kg do 220 kg utrzymywanych grupowo,
  - d) co najmniej 2,2 m² - w przypadku cieląt o masie ciała powyżej 220 kg utrzymywanych grupowo,
- 3) powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach inwentarskich dla wszystkich opasów o masie ciała do 300 kg w typie użytkowym mięsnym lub typie użytkowym kombinowanym o mięsnym kierunku ich użytkowania utrzymywanych w pomieszczeniach/budynkach inwentarskich, w przeliczeniu na jedną sztukę, wynosi co najmniej:
- a) 1,9 m² – w przypadku opasów o masie ciała do 300 kg utrzymywanych wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk na ściółce,
  - b) 2,6 m² – w przypadku opasów o masie ciała powyżej 300 kg utrzymywanych wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk na ściółce,
  - c) 1,6 m² - w przypadku opasów o masie ciała do 300 kg utrzymywanych wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk i ściółki,
  - d) 2,2 m² - w przypadku opasów o masie ciała powyżej 300 kg utrzymywanych wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk i ściółki,
- 4) powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach inwentarskich dla wszystkich jałówek w typie użytkowym mięsnym lub typie użytkowym kombinowanym o mięsnym kierunku ich użytkowania utrzymywanych w pomieszczeniach lub budynkach inwentarskich, w przeliczeniu na jedną sztukę, wynosi:
- a) w przypadku jałówek powyżej 7. miesiąca ciąży utrzymywanych w systemie wolnostanowiskowym z wydzielonymi legowiskami dla:
    - wydzielonego legowiska: długość – co najmniej 2,1 m, szerokość – co najmniej 1,1 m,
    - powierzchni odpasowo-ruchowej – co najmniej 4 m²,

- b) w przypadku jałówek powyżej 6. miesiąca życia, ale nie dłużej niż do 7. miesiąca ciąży utrzymywanych w systemie wolnostanowiskowym z wydzielonymi legowiskami dla:
- wydzielonego legowiska: długość – co najmniej 1,9 m, szerokość – co najmniej 0,9 m,
  - powierzchni odpasowo-ruchowej – co najmniej 4 m²,
- c) co najmniej 5,4 m² - w przypadku jałówek powyżej 7. miesiąca ciąży utrzymywanych w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk na ściółce,
- d) co najmniej 2,6 m² - w przypadku jałówek powyżej 6. miesiąca życia, ale nie dłużej niż do 7. miesiąca ciąży utrzymywanych w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk na ściółce,
- e) co najmniej 2,2 m² - w przypadku jałówek powyżej 19. miesiąca życia, ale nie dłużej niż do 7. miesiąca ciąży utrzymywanych w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk i ściółki,
- f) co najmniej 1,9 m² - w przypadku jałówek powyżej 6. miesiąca życia do 19. miesiąca życia utrzymywanych w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk i ściółki,
- 5) powierzchnia bytowa w pomieszczeniach/budynkach, w których utrzymuje się zwierzęta:
- a) dla innych niż krowy mamki, cielęta, jałówki i opasy o masie ciała do 300 kg w typie użytkowym mięsnym lub typie użytkowym kombinowanym o mięsnym kierunku ich użytkowania grup technologicznych bydła w typie użytkowym mięsnym lub typie użytkowym kombinowanym o mięsnym kierunku ich użytkowania,
  - b) dla krów mlecznych
    - jest zgodna z odpowiednimi obowiązkowymi wymogami ustanowionymi zgodnie z tytułem z tytułem III rozdziału I sekcji 2 rozporządzenia nr 2021/2115 oraz innymi odpowiednimi obowiązkowymi wymogami wynikającymi z rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.
- 6) utrzymywanie zwierząt, o których mowa w pkt 1-5, bez uwięzi.

19. Wymogi dla wariantu Dobrostan krów mamek utrzymywanych w pomieszczeniach lub budynkach, praktyki - zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach:

- 1) powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach inwentarskich dla wszystkich krów mamek w gospodarstwie rolnym, w przeliczeniu na jedną sztukę, wynosi:
  - a) w systemie wolnostanowiskowym z wydzielonymi legowiskami dla:
    - wydzielonego legowiska: długość – co najmniej 2,1 m, szerokość – co najmniej 1,1 m,
    - powierzchni odpasowo-ruchowej – co najmniej 5 m²,
  - b) w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk na ściółce – co najmniej 6,8 m²;
- 2) powierzchnia bytowa kojca w pomieszczeniach lub budynkach inwentarskich dla wszystkich cieląt w gospodarstwie rolnym, w przeliczeniu na jedną sztukę, wynosi:
  - a) szerokość – co najmniej wysokość cielęcia w kłębie zwiększona o 50%, długość - co najmniej 1,1 długości ciała cielęcia mierzonej od czubka nosa do ogonowej krawędzi guza kulszowego zwiększonej o 50% - w przypadku utrzymywania pojedynczego cieląt,
  - b) co najmniej 2,3 m² - w przypadku cieląt o masie ciała do 150 kg utrzymywanych grupowo,
  - c) co najmniej 2,6 m² - w przypadku cieląt o masie ciała powyżej 150 kg do 220 kg utrzymywanych grupowo,
  - d) co najmniej 2,7 m² - w przypadku cieląt o masie ciała powyżej 220 kg utrzymywanych grupowo,
- 3) powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach inwentarskich dla wszystkich opasów o masie ciała do 300 kg w typie użytkowym mięsnym lub typie użytkowym kombinowanym o mięsnym kierunku ich użytkowania utrzymywanych w pomieszczeniach/budynkach inwentarskich, w przeliczeniu na jedną sztukę, wynosi co najmniej:
  - a) 2,4 m² – w przypadku opasów o masie ciała do 300 kg utrzymywanych wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk na ściółce,
  - b) 3,3 m² – w przypadku opasów o masie ciała powyżej 300 kg utrzymywanych wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk na ściółce,

- c) 2m^2 - w przypadku opasów o masie ciała do 300 kg utrzymywanych wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk i ściółki,
  - d) $2,7\text{ m}^2$ - w przypadku opasów o masie ciała powyżej 300 kg utrzymywanych wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk i ściółki,
- 4) powierzchnia bytowa w pomieszczeniach/budynkach inwentarskich dla wszystkich jałówek w typie użytkowym mięsnym lub typie użytkowym kombinowanym o mięsnym kierunku ich użytkowania utrzymywanych w pomieszczeniach/budynkach inwentarskich, w przeliczeniu na jedną sztukę, wynosi:
- a) w przypadku jałówek powyżej 7. miesiąca ciąży utrzymywanych w systemie wolnostanowiskowym z wydzielonymi legowiskami dla:
    - wydzielonego legowiska: długość – co najmniej 2,1 m, szerokość – co najmniej 1,1 m,
    - powierzchni odpasowo-ruchowej – co najmniej 5 m^2 ,
  - b) w przypadku jałówek powyżej 6. miesiąca życia, ale nie dłużej niż do 7. miesiąca ciąży utrzymywanych w systemie wolnostanowiskowym z wydzielonymi legowiskami dla:
    - wydzielonego legowiska: długość – co najmniej 1,9 m, szerokość – co najmniej 0,9 m,
    - powierzchni odpasowo-ruchowej – co najmniej 5 m^2 ,
  - c) co najmniej $6,8\text{ m}^2$ - w przypadku jałówek powyżej 7. miesiąca ciąży utrzymywanych w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk na ściółce,
  - d) co najmniej $3,3\text{ m}^2$ - w przypadku jałówek powyżej 6. miesiąca życia, ale nie dłużej niż do 7. miesiąca ciąży utrzymywanych w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk na ściółce,
  - e) co najmniej 3 m^2 - w przypadku jałówek powyżej 19. miesiąca życia, ale nie dłużej niż do 7. miesiąca ciąży utrzymywanych w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk i ściółki,
  - f) co najmniej $2,4\text{ m}^2$ - w przypadku jałówek powyżej 6. miesiąca życia do 19. miesiąca życia utrzymywanych w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk i ściółki,
- 5) powierzchnia bytowa w pomieszczeniach/budynkach, w których utrzymuje się zwierzęta:

a) dla innych niż krowy mamki, cielęta, jałówki i opasy o masie ciała do 300 kg w typie użytkowym mięsnym lub typie użytkowym kombinowanym o mięsnym kierunku ich użytkowania grup technologicznych bydła w typie użytkowym mięsnym lub typie użytkowym kombinowanym o mięsnym kierunku ich użytkowania,

b) dla krów mlecznych

– jest zgodna z odpowiednimi obowiązkowymi wymogami ustanowionymi zgodnie z tytułem z tytułem III rozdziału I sekcji 2 rozporządzenia nr 2021/2013 oraz innymi odpowiednimi obowiązkowymi wymogami wynikającymi z rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.

6) utrzymywanie zwierząt, o których mowa w pkt 1-5, bez uwięzi.

20. Wymogi dla wariantu Dobrostan krów mamek utrzymywanych w pomieszczeniach lub budynkach, praktyki - zapewnienie wybiegu:

1) krowom mamkom, cielętom, jałówkom i opasom o masie ciała do 300 kg w typie użytkowym mięsnym lub typie użytkowym kombinowanym o mięsnym kierunku ich użytkowania zapewnia się dostęp do zewnętrznej powierzchni bytowej (pastwiska, wybiegi lub okólniki) przez co najmniej 4 godz. dziennie przez cały rok biorąc pod uwagę stan fizjologiczny tych zwierząt oraz niekorzystne zjawiska pogodowe.

2) utrzymywanie zwierząt, o których mowa w pkt 1, bez uwięzi;

21. Wymogi dla wariantu Dobrostan krów mamek utrzymywanych w pomieszczeniach lub budynkach, praktyki - zapewnienie wypasu.

1) wypasanie wszystkich utrzymywanych w gospodarstwie rolnym krów mamek, cieląt, jałówek i opasów o masie ciała do 300 kg w typie użytkowym mięsnym lub typie użytkowym kombinowanym o mięsnym kierunku ich użytkowania na trwałych użytkach zielonych lub gruntach ornych, na których występują trawy lub inne zielne rośliny pastewne, zadeklarowanych we wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej lub we wniosku o przyznanie jednolitej płatności obszarowej w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, lub we wniosku o przyznanie pomocy finansowej w ramach interwencji, o których mowa w ..... ustawy o PS, przy czym dla każdej krowy mamki, cielęcia, jałówki i opasa o masie ciała do 300 kg w typie użytkowym mięsnym lub typie użytkowym

kombinowanym o mięsnym kierunku ich użytkowania okres wypasu wynosi co najmniej 6 godzin dziennie;

- 2) wypasanie krów mamek, cieląt, jałówek i opasów o masie ciała do 300 kg w typie użytkowym mięsnym lub typie użytkowym kombinowanym o mięsnym kierunku ich użytkowania, o których mowa w pkt 1, bez uwięzi;
- 3) prowadzenie na formularzu udostępnionym przez Agencję rejestru wypasu krów mamek, cieląt, jałówek i opasów o masie ciała do 300 kg w typie użytkowym mięsnym lub typie użytkowym kombinowanym o mięsnym kierunku ich użytkowania, w którym w odniesieniu do każdej krowy mamki, cielęcia, jałowki i opasa o masie ciała do 300 kg w typie użytkowym mięsnym lub typie użytkowym kombinowanym o mięsnym kierunku ich użytkowania od dnia rozpoczęcia wypasu tych zwierząt wskazuje się dni, w których te zwierzęta nie były wypasane, wraz z podaniem przyczyny niewypasania tych zwierząt.

22. Wymogi dla wariantu Dobrostan krów mamek utrzymywanych w pomieszczeniach lub budynkach, praktyki - utrzymanie na ściółce:

krowom mamkom, cielętom, jałówkom i opasom o masie ciała do 300 kg w typie użytkowym mięsnym lub typie użytkowym kombinowanym o mięsnym kierunku ich użytkowania zapewnia się utrzymanie na ściółce ze słomy lub podobnego materiału na powierzchni pozwalającej zwierzętom na jednoczesny odpoczynek.

23. Wymogi dla wariantu Dobrostan krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym

1) zapewnienie zewnętrznej powierzchni bytowej, wynoszącej, w przeliczeniu na jedną sztukę, dla:

- a) cieląt – co najmniej 6 m²,
- b) jałówek – co najmniej 12 m²,
- c) opasów o masie ciała do 300 kg – co najmniej 12 m²,
- d) krów mamek – co najmniej 18 m²,

24. Wymogi dla wariantu Dobrostan opasów:

1) liczba wszystkich opasów kwalifikujących się do płatności dobrostanowej nie jest większa niż maksymalna liczba opasów kwalifikujących się do płatności dobrostanowej określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt.

25. Wymogi dla wariantu Dobrostan opasów, praktyki – zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach :

- 1) powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach inwentarskich dla wszystkich cieląt lub opasów od ukończenia 4. miesiąca życia do ukończenia 6. miesiąca życia kwalifikujących się do płatności dobrostanowej utrzymywanych w gospodarstwie rolnym, w przeliczeniu na jedną sztukę, wynosi:
  - a) szerokość – co najmniej wysokość cielęcia w kłębie zwiększona o 20%, długość - co najmniej 1,1 długości ciała cielęcia mierzonej od czubka nosa do ogonowej krawędzi guza kulszowego zwiększonej o 20% - w przypadku utrzymywania pojedynczego cieląt,
  - b) co najmniej 1,8 m² - w przypadku cieląt o masie ciała do 150 kg utrzymywanych grupowo,
  - c) co najmniej 2 m² - w przypadku cieląt o masie ciała powyżej 150 kg do 220 kg utrzymywanych grupowo,
  - d) co najmniej 2,2 m² - w przypadku cieląt o masie ciała powyżej 220 kg utrzymywanych grupowo;
- 2) powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach inwentarskich dla wszystkich opasów kwalifikujących się do płatności dobrostanowej utrzymywanych w gospodarstwie w wieku powyżej 6. miesiąca życia utrzymywanych w pomieszczeniach/budynkach inwentarskich, w przeliczeniu na jedną sztukę, wynosi co najmniej:
  - a) 1,9 m² – w przypadku opasów o masie ciała do 300 kg utrzymywanych wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk na ściółce,
  - b) 2,6 m² – w przypadku opasów o masie ciała powyżej 300 kg utrzymywanych wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk na ściółce,
  - c) 1,6 m² - w przypadku opasów o masie ciała do 300 kg utrzymywanych wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk i ściółki,
  - d) 2,2 m² - w przypadku opasów o masie ciała powyżej 300 kg utrzymywanych wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk i ściółki,
- 3) powierzchnia bytowa w pomieszczeniach/budynkach, w których utrzymuje się zwierzęta:
  - a) dla innych niż opasy kwalifikujące się do płatności dobrostanowej grup technologicznych bydła w typie użytkowym mięsnym lub typie użytkowym kombinowanym o mięsnym kierunku ich użytkowania,
  - b) dla krów mlecznych

– jest zgodna z odpowiednimi obowiązkowymi wymogami ustanowionymi zgodnie z tytułem z tytułem III rozdziału I sekcji 2 rozporządzenia nr 2021/2115 oraz innymi odpowiednimi obowiązkowymi wymogami wynikającymi z rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.

4) utrzymywanie zwierząt, o których mowa w pkt 1-3, bez uwięzi.

26. Wymogi dla wariantu Dobrostan opasów, praktyki - zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach:

1) powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach inwentarskich dla wszystkich cieląt lub opasów od ukończenia 4. miesiąca życia do ukończenia 6. miesiąca życia kwalifikujących się do płatności dobrostanowej utrzymywanych w gospodarstwie rolnym, w przeliczeniu na jedną sztukę, wynosi:

a) szerokość – co najmniej wysokość cielęcia w kłębie zwiększona o 50%, długość - co najmniej 1,1 długości ciała cielęcia mierzonej od czubka nosa do ogonowej krawędzi guza kulszowego zwiększonej o 50% - w przypadku utrzymywania pojedynczego cieląt,

b) co najmniej 2,3 m² - w przypadku cieląt o masie ciała do 150 kg utrzymywanych grupowo,

c) co najmniej 2,6 m² - w przypadku cieląt o masie ciała powyżej 150 kg do 220 kg utrzymywanych grupowo,

d) co najmniej 2,7 m² - w przypadku cieląt o masie ciała powyżej 220 kg utrzymywanych grupowo;

2) powierzchnia bytowa w pomieszczeniach/budynkach inwentarskich dla wszystkich opasów kwalifikujących się do płatności dobrostanowej utrzymywanych w gospodarstwie rolnym w wieku powyżej 6. miesiąca życia utrzymywanych w pomieszczeniach/budynkach inwentarskich, w przeliczeniu na jedną sztukę, wynosi co najmniej:

a) 2,4 m² – w przypadku opasów o masie ciała do 300 kg utrzymywanych wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk na ściółce,

b) 3,3 m² – w przypadku opasów o masie ciała powyżej 300 kg utrzymywanych wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk na ściółce,

- c) 2 m² - w przypadku opasów o masie ciała do 300 kg utrzymywanych wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk i ściółki,
  - d) 2,7 m² - w przypadku opasów o masie ciała powyżej 300 kg utrzymywanych wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk i ściółki.
- 3) powierzchnia bytowa w pomieszczeniach/budynkach, w których utrzymuje się zwierzęta:
- a) dla innych niż opasy kwalifikujące się do płatności dobrostanowej grup technologicznych bydła w typie użytkowym mięsnym lub typie użytkowym kombinowanym o mięsnym kierunku ich użytkowania,
  - b) dla krów mlecznych
- jest zgodna z odpowiednimi obowiązkowymi wymogami ustanowionymi zgodnie z tytułem z tytułem III rozdziału I sekcji 2 rozporządzenia nr 2021/2115 oraz innymi odpowiednimi obowiązkowymi wymogami wynikającymi z rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.
- 4) utrzymywanie zwierząt, o których mowa w pkt 1-3, bez uwięzi.

27. Wymogi dla wariantu Dobrostan opasów, praktyki - zapewnienie wybiegu:

- 1) wszystkim utrzymywanym w gospodarstwie opasom kwalifikujących się do płatności dobrostanowej zapewnia się dostęp do zewnętrznej powierzchni bytowej (pastwiska, wybiegi lub okólniki) przez co najmniej 4 godz. dziennie przez cały rok. biorąc pod uwagę stan fizjologiczny opasów oraz niekorzystne zjawiska pogodowe.
- 2) utrzymywanie zwierząt, o których mowa w pkt 1, bez uwięzi;

28. Wymogi dla wariantu Dobrostan opasów, praktyki - zapewnienie wypasu.

- 1) wypasanie wszystkich utrzymywanych w gospodarstwie opasów na trwałych użytkach zielonych lub gruntach ornych, na których występują trawy lub inne zielne rośliny pastewne, zadeklarowanych we wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej lub we wniosku o przyznanie jednolitej płatności obszarowej w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, lub we wniosku o przyznanie pomocy finansowej w ramach interwencji, o których mowa w ..... ustawy o PS, przy czym dla każdego opasa okres wypasu wynosi co najmniej 6 godzin dziennie;

- 2) wypasanie opasów kwalifikujących się do płatności dobrostanowej, o których mowa w pkt 1, bez uwięzi;
- 3) prowadzenie na formularzu udostępnionym przez Agencję rejestru wypasu opasów, w którym w odniesieniu do każdego opasa od dnia rozpoczęcia wypasu tego opasa wskazuje się dni, w których ten opas nie był wypasany, wraz z podaniem przyczyny niewypasania tego opasa.

29. Wymogi dla wariantu Dobrostan opasów, praktyki - utrzymanie na ściółce:

opasom kwalifikującym się do płatności dobrostanowej zapewnia się utrzymanie na ściółce ze słomy lub podobnego materiału na powierzchni pozwalającej zwierzętom na jednoczesny odpoczynek.

30. Wymogi dla wariantu Dobrostan owiec:

1) wypasanie wszystkich utrzymywanych w gospodarstwie rolnym zwierząt z gatunku owca domowa na trwałych użytkach zielonych lub na gruntach ornych, na których występują trawy lub inne zielne rośliny pastewne, lub zapewnienie tym zwierzętom dostępu do wybiegu;

2) powierzchnia bytowa w pomieszczeniu dla wszystkich utrzymywanych w gospodarstwie rolnym zwierząt z gatunku owca domowa wynosi co najmniej:

a) w przypadku utrzymywania pojedynczego:

- samicy gatunku owca domowa w wieku powyżej 12 miesięcy – 2,16 m²,
- samicy gatunku owca domowa w wieku powyżej 12 miesięcy wraz z jagnięciem – 3 m² i dodatkowo co najmniej 0,84 m² dla każdego następnego jagnięcia ssącego,
- samicy gatunku owca domowa w wieku od 6 do 12 miesięcy – 1,8 m²,
- samca gatunku owca domowa w wieku powyżej 12 miesięcy, z wyjątkiem skopka – 3,6 m²,
- samca gatunku owca domowa w wieku od 6 do 12 miesięcy, z wyjątkiem skopka – 2,4 m²,
- skopka – 0,96 m²,

b) w przypadku utrzymywania grupowego, w przeliczeniu na jedną sztukę:

- samicy gatunku owca domowa w wieku powyżej 12 miesięcy – 1,2 m²,
- samicy gatunku owca domowa w wieku powyżej 12 miesięcy wraz z jagnięciem – 1,8 m² i dodatkowo co najmniej 0,6 m² dla każdego następnego jagnięcia ssącego,

- samicy gatunku owca domowa w wieku od 6 do 12 miesięcy – 0,96 m²,
- samca gatunku owca domowa w wieku powyżej 12 miesięcy, z wyjątkiem skopka – 2,4 m²,
- samca gatunku owca domowa w wieku od 6 do 12 miesięcy, z wyjątkiem skopka – 1,8 m²,
- skopka – 0,72 m².

31. Wymogi dla wariantu Dobrostan kur niosek:

1) wszystkim kurom nioskom utrzymywanym w gospodarstwie:

- a) zakazuje się przycinania dziobów;
- b) zapewnienia się utrzymanie bez klatek na ściółce;
- c) zapewnia się zwiększoną powierzchnią bytową w kurniku – maksymalna obsada kur niosek na m² powierzchni użytkowej podłogi w kurniku wynosi 7 sztuk;
- d) zapewnia się zwiększoną dostępność gniazd:
  - w przypadku stosowania gniazd pojedynczych – gniazdo przypada nie więcej niż na 5 kur niosek;
  - w przypadku gniazd grupowych – obsada na m² powierzchni gniazda wynosi nie więcej niż 96 kur niosek;
- e) zapewnia się grzędy, których minimalna długość ustala się, mnożąc 0,2 m przez liczbę kur niosek w kurniku;
- f) zapewnia się stały dostęp do materiałów lub przedmiotów absorbujących uwagę o jakości niewywierającej szkodliwego wpływu na ich zdrowie.

32. Wymogi dla wariantu Dobrostan kurcząt brojlerów:

1) wszystkim kurczętom brojlerom utrzymywanym w gospodarstwie:

- a) zapewnia się zwiększoną powierzchnią bytową w kurniku - maksymalne zagęszczenie obsady wynosi 30 kg/m² i jednocześnie 20 kurcząt brojlerów na m² powierzchni użytkowej podłogi;
- b) zapewnia się minimum 6 godzin fazy ciemnej na dobę następującej po fazie jasnej oświetlenia;
- c) zapewnia się stały dostęp do materiałów lub przedmiotów absorbujących uwagę o jakości niewywierającej szkodliwego wpływu na ich zdrowie.

33. Wymogi dla wariantu Dobrostan indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa:

- 1) wszystkim indykom utrzymywanym w gospodarstwie z przeznaczeniem na produkcję mięsa:
  - a) zapewnienia się zwiększoną powierzchnią bytową w pomieszczeniu – maksymalne zagęszczenie obsady na m² powierzchni pomieszczenia wynosi 50 kg;
  - b) zapewnienia się 8 godzin fazy ciemnej na dobę następującej po fazie jasnej oświetlenia;
  - c) zapewnienia się stały dostęp do materiałów lub przedmiotów absorbujących uwagę o jakości niewywierającej szkodliwego wpływu na ich zdrowie;
- 2) powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach, w których utrzymuje się indyki
  - a) dla innych niż indyki utrzymywane w gospodarstwie z przeznaczeniem na produkcję mięsa:
    - jest zgodna z odpowiednimi obowiązkowymi wymogami ustanowionymi zgodnie z tytułem z tytułem III rozdziału I sekcji 2 rozporządzenia nr 2021/2115 oraz innymi odpowiednimi obowiązkowymi wymogami wynikającymi z rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.

34. Wymogi dla wariantu Dobrostan koni utrzymywanych w budynkach lub pomieszczeniach:

- 1) liczba wszystkich koni dorosłych, młodzieży i klaczy ze źrebiętami utrzymywanych w gospodarstwie nie jest większa niż maksymalna liczba koni dorosłych, młodzieży i klaczy ze źrebiętami utrzymywanych w gospodarstwie określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt,
- 2) powierzchnia bytowa boksu w pomieszczeniach lub budynkach inwentarskich, w przeliczeniu na jedną sztukę, wynosi co najmniej:
  - a) 7,2 m² – dla koni dorosłych, których wysokość w kłębie wynosi do 1,47 m;
  - b) 10,8 m² – dla koni dorosłych, których wysokość w kłębie wynosi powyżej 1,47 m;
  - c) 14,4 m² – dla klaczy ze źrebięciem;
- 3) powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach inwentarskich w przypadku utrzymywania w systemie wolnostanowiskowym bez uwięzi, w przeliczeniu na jedną sztukę, wynosi co najmniej:
  - a) 12 m² – w przypadku koni dorosłych lub młodzieży po odsadzeniu od matki;

- b) 14,4 m² – w przypadku klaczy ze źrebięciem;
- 4) w sezonie wegetacyjnym - wypasanie wszystkich utrzymywanych w gospodarstwie koni dorosłych, młodzieży i klaczy ze źrebiętami na trwałych użytkach zielonych lub gruntach ornych, na których występują trawy lub inne zielne rośliny pastewne, lub zapewnienie tym zwierzętom dostępu do wybiegu; przy czym okres wypasu lub utrzymywania na wybiegu tych zwierząt wynosi co najmniej 6 godzin dziennie
- 5) poza sezonem wegetacyjnym - zapewnienie wszystkim utrzymywanym w gospodarstwie koniom dorosłym, młodzieży i klaczom ze źrebiętami dostępu do powierzchni zewnętrznych lub biegałni przez minimum 2 godziny dziennie o powierzchni, która w przeliczeniu na jedną sztukę, wynosi:
  - co najmniej 70 m² - w przypadku utrzymywania konia dorosłego lub młodzieży;
  - co najmniej 85 m² – w przypadku utrzymywania klaczy ze źrebięciem;
- 6) wypasanie lub utrzymywanie na wybiegu zwierząt, o których mowa w pkt 4 i 5, bez uwięzi.

35. Wymogi dla wariantu Dobrostan koni utrzymywanych w systemie otwartym:

- 1) liczba wszystkich koni dorosłych, młodzieży i klaczy ze źrebiętami utrzymywanych w gospodarstwie nie jest większa niż maksymalna liczba koni dorosłych, młodzieży i klaczy ze źrebiętami utrzymywanych w gospodarstwie określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt;
- 2) zewnętrzna powierzchnia bytowa, w przeliczeniu na jednego konia dorosłego, wynosi co najmniej 0,12 ha;
- 3) wszystkim koniom dorosłym, młodzieży i klaczom ze źrebiętami zapewnia się:
  - zadaszenie o powierzchni pozwalającej na jednoczesne przebywanie wszystkich koni pod tym zadaszeniem;
  - ściółkę pod zadaszeniem.

36. Wymogi dla wariantu Dobrostan kóz:

- 1) zapewnienie dostępu do wybiegu wszystkim utrzymywanych w gospodarstwie rolnym zwierzętom z gatunku koza przez cały rok;
- 2) wypasanie wszystkich utrzymywanych w gospodarstwie rolnym zwierząt z gatunku koza domowa na trwałych użytkach zielonych lub na gruntach ornych, na których występują trawy lub inne zielne rośliny pastewne przez co najmniej 120 dni w sezonie wegetacyjnym

- 3) powierzchnia bytowa w pomieszczeniu dla wszystkich utrzymywanych w gospodarstwie rolnym zwierząt z gatunku koza domowa wynosi co najmniej:
- a) w przypadku utrzymywania pojedynczego:
- samicy gatunku koza domowa w wieku powyżej 12 miesięcy – 1,8 m²,
  - samicy gatunku koza domowa w wieku powyżej 12 miesięcy wraz z koźlęciem ssącym – 1,8 m² i dodatkowo co najmniej 0,36 m² dla każdego następnego koźlęcia ssącego,
  - samca gatunku koza domowa w wieku powyżej 12 miesięcy – 1,8 m²,
  - samca gatunku koza domowa w wieku powyżej 12 miesięcy przeznaczonego do rozrodu – 3,6 m²,
- b) w przypadku utrzymywania grupowego, w przeliczeniu na jedną sztukę:
- samicy gatunku koza domowa w wieku powyżej 12 miesięcy – 1,8 m²,
  - samicy gatunku koza domowa w wieku powyżej 12 miesięcy wraz z koźlęciem ssącym – 1,8 m² i dodatkowo co najmniej 0,36 m² dla każdego następnego koźlęcia ssącego,
  - samca gatunku koza domowa w wieku powyżej 12 miesięcy – 1,8 m²,
  - samca gatunku koza domowa w wieku powyżej 12 miesięcy przeznaczonego do rozrodu – 3,6 m²,
  - samicy lub samca od odsadzenia do osiągnięcia dojrzałości płciowej, tj. do ukończenia 12 miesięcy – 1,2 m².
- 4) zapewnienie przez cały rok dostępu do wybiegu o powierzchni, która w przeliczeniu na jedną sztukę, wynosi:
- co najmniej 4,8 m² – w przypadku wszystkich utrzymywanych w gospodarstwie grup technologicznych zwierząt z gatunku koza domowa w wieku powyżej 12 miesięcy poza samcem w wieku powyżej 12 miesięcy, w tym również poza samcem w tym wieku przeznaczonym do rozrodu,
  - co najmniej 7,2 m² – w przypadku samca gatunku koza domowa w wieku powyżej 12 miesięcy, w tym również samca w tym wieku przeznaczonego do rozrodu,
- 5) w przypadku realizacji wymogu dotyczącego zapewnienia dostępu do wybiegu bierze się pod uwagę stan fizjologiczny zwierząt oraz niekorzystne zjawiska pogodowe.

**LICZBA PUNKTÓW ZA REALIZACJĘ PRAKTYK
PODWYŻSZAJĄCYCH POZIOM DOBROSTANU ZWIERZĄT**

Lp.	Warianty i praktyki	Liczba punktów
Wariant Dobrostan loch		
1	Praktyka: zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach/budynkach	7,8
2	Praktyka: zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach/budynkach	18,6
3	Praktyka: utrzymanie na ściółce	3,2
4	Praktyka: późniejsze odsadzanie prosiąt	5,4
Wariant Dobrostan tuczników		
1	Praktyka: zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach/budynkach	1,3
2	Praktyka: zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach/budynkach	2
3	Praktyka: utrzymanie na ściółce	2
4	Praktyka: utrzymanie w cyklu zamkniętym	1
Wariant Dobrostan krów mlecznych		
1	Praktyka: zapewnienie wypasu	3,1
2	Praktyka: zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach/budynkach	6,9
3	Praktyka: zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach/budynkach	10
4	Praktyka: utrzymanie na ściółce	1
5	Praktyka: zapewnienie wybiegu	2
6	Praktyka: późniejsze odsadzanie cieląt	1,7
Wariant Dobrostan krów mamek utrzymywanych w pomieszczeniach lub budynkach		
1	Praktyka: zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa w	3,6

	pomieszczeniach/budynkach	
2	Praktyka: zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach/budynkach	9,1
3	Praktyka: utrzymanie na ściółce	0,9
4	Praktyka: zapewnienie wybiegu	1,5
5	Praktyka: zapewnienie wypasu	1,5
Wariant Dobrostan krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym		3,8
Wariant Dobrostan opasów		
1	Praktyka: zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach/budynkach	1,1
2	Praktyka: zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach/budynkach	2,9
3	Praktyka: utrzymanie na ściółce	1,3
4	Praktyka: zapewnienie wybiegu	4
5	Praktyka: zapewnienie wypasu	4,1

Załącznik nr 5

WSPÓLCZYNNIKI PRZELICZANIA ZWIERZĄT NA DJP

Lp.	Rodzaj zwierząt	Współczynnik przeliczania zwierząt na DJP
1	Lochy	0,5
2	Tuczniaki	0,3
3	Krowy mleczne	1
4	Krowy mamki	1
5	Bydło opasowe	0,7
6	Owce w wieku co najmniej 12. miesięcy	0,1
7	Kury nioski	0,014
8	Kurczęta brojlery	0,007
9	Indyki utrzymywane z przeznaczeniem na produkcję mięsa	0,03
10	Konie w wieku co najmniej 24. miesięcy	0,8
11	Kozy w wieku co najmniej 12. miesięcy	0,1

WYSOKOŚĆ WSPÓŁCZYNNIKÓW DOTKLIWOŚCI UCHYBIENIA ORAZ WSPÓŁCZYNNIKÓW TRWAŁOŚCI UCHYBIENIA STOSOWANYCH DO DOKONYWANIA ZMNIEJSZEŃ PŁATNOŚCI DOBROSTANOWEJ

Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
		odwracalna krótkotrwała	odwracalna długotrwała	nieodwracalna	
Wariant 1. Dobrostan loch - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 20%					
1. Liczba wszystkich loch oznakowanych kolczykiem z indywidualnym numerem identyfikacyjnym lochy i zarejestrowanych zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i nie dłużej niż przez 2,5%	16%	1,25	-	-	20%

wymaganego okresu przestrzegania wymogów, ale dłużej niż przez 3 dni					
2. Liczba wszystkich loch oznakowanych kolczykiem z indywidualnym numerem identyfikacyjnym lochy i zarejestrowanych zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 2,5%, ale nie dłużej niż przez 5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów	32%	1,25	-	-	40%
3. Liczba wszystkich loch oznakowanych kolczykiem z indywidualnym numerem identyfikacyjnym lochy i	64%	1,25	-	-	80%

zarejestrowanych zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 5%, ale nie dłużej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów					
4. Liczba wszystkich loch oznakowanych kolczykiem z indywidualnym numerem identyfikacyjnym lochy i zarejestrowanych zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i	80%	1,25	-	-	100%

dłużej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów					
5. Liczba wszystkich loch oznakowanych kolczykiem z indywidualnym numerem identyfikacyjnym lochy i zarejestrowanych zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - więcej niż o 5%	80%	1,25	-	-	100%
6. W przypadku nieoznakowania kolczykiem z indywidualnym numerem identyfikacyjnym lochy i niezarejestrowania wszystkich loch w gospodarstwie rolnym, suma liczby loch oznakowanych kolczykiem z indywidualnym numerem identyfikacyjnym lochy i	32%	1,25	-	-	40%

<p>zarejestrowanych zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt oraz loch bez takiego oznakowania i zarejestrowania w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5%</p>					
<p>7. W przypadku nieoznakowania kolczykiem z indywidualnym numerem identyfikacyjnym lochy i niezarejestrowania wszystkich loch w gospodarstwie rolnym, suma liczby loch, oznakowanych kolczykiem z indywidualnym numerem identyfikacyjnym lochy i zarejestrowanych zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt oraz loch bez takiego oznakowania</p>	<p>80%</p>	<p>1,25</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>100%</p>

<p>i zarejestrowania w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - więcej niż o 5%</p>					
<p>8. Oznakowanie świni innej niż locha kolczykiem z indywidualnym numerem identyfikacyjnym lochy i zarejestrowanie tej świni jako locha zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt</p>	80%	1,25	-	-	100%
<p>9. Liczba wszystkich świń innych niż objęte wymogami wariantu oraz prosiąt nieodsadzonych w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i nie dłużej niż przez 2,5% wymaganego okresu</p>	16%	1,25	-	-	20%

przestrzegania wymogów, ale dłużej niż przez 3 dni, w przypadku gdy rolnik nie realizuje jednocześnie wariantu 2 Dobrostan tuczników					
10. Liczba wszystkich świń innych niż objęte wymogami wariantu oraz prosiąt nieodsadzonych w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 2,5%, ale nie dłużej niż przez 5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, w przypadku gdy rolnik nie realizuje jednocześnie wariantu 2. Dobrostan tuczników	32%	1,25	-	-	40%
11. Liczba wszystkich świń innych niż objęte wymogami wariantu oraz prosiąt nieodsadzonych w	64%	1,25	-	-	80%

<p>gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 5%, ale nie dłużej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, w przypadku gdy rolnik nie realizuje jednocześnie wariantu 2 Dobrostan tuczników</p>					
<p>12. Liczba wszystkich świń innych niż objęte wymogami wariantu oraz prosiąt nieodsadzonych w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, w przypadku gdy rolnik nie realizuje</p>	80%	1,25	-	-	100%

jednocześnie wariantu 2 Dobrostan tuczników					
13. Liczba wszystkich świń innych niż objęte wymogami wariantu oraz prosiąt nieodsadzonych w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - więcej niż o 5%, w przypadku gdy rolnik nie realizuje jednocześnie wariantu 2 Dobrostan tuczników	80%	1,25	-	-	100%
Wariant 1. Dobrostan loch - zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 50%					
1. Liczba wszystkich loch oznakowanych kolczykiem z indywidualnym numerem identyfikacyjnym lochy i zarejestrowanych zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w	16%	1,25	-	-	20%

<p>planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i nie dłużej niż przez 2,5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, ale dłużej nie przez 3 dni</p> <p>2. Liczba wszystkich loch oznakowanych kolczykiem z indywidualnym numerem identyfikacyjnym lochy i zarejestrowanych zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 2,5%, ale nie dłużej niż przez 5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów</p>	<p>32%</p>	<p>1,25</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>40%</p>
--	------------	-------------	----------	----------	------------

<p>3. Liczba wszystkich loch oznakowanych kolczykiem z indywidualnym numerem identyfikacyjnym lochy i zarejestrowanych zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 5%, ale nie dłużej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów</p>	<p>64%</p>	<p>1,25</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>80%</p>
<p>4. Liczba wszystkich loch oznakowanych kolczykiem z indywidualnym numerem identyfikacyjnym lochy i zarejestrowanych zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt</p>	<p>80%</p>	<p>1,25</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>100%</p>

<p>w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów</p>					
<p>5. Liczba wszystkich loch oznakowanych kolczykiem z indywidualnym numerem identyfikacyjnym lochy i zarejestrowanych zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - więcej niż o 5%</p>	80%	1,25	-	-	100%
<p>6. W przypadku nieoznakowania kolczykiem z indywidualnym numerem identyfikacyjnym lochy i niezarejestrowania wszystkich</p>	32%	1,25	-	-	40%

<p>loch w gospodarstwie rolnym, suma liczby loch oznakowanych kolczykiem z indywidualnym numerem identyfikacyjnym lochy i zarejestrowanych zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt oraz loch bez takiego oznakowania i zarejestrowania w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5%</p>					
<p>7. W przypadku nieoznakowania kolczykiem z indywidualnym numerem identyfikacyjnym lochy i niezarejestrowania wszystkich loch w gospodarstwie rolnym, suma liczby loch, oznakowanych kolczykiem z indywidualnym numerem identyfikacyjnym lochy i</p>	<p>80%</p>	<p>1,25</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>100%</p>

zarejestrowanych zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt oraz loch bez takiego oznakowania i zarejestrowania w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - więcej niż o 5%					
8. Oznakowanie świni innej niż locha kolczykiem z indywidualnym numerem identyfikacyjnym lochy i zarejestrowanie tej świni jako locha zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt	80%	1,25	-	-	100%
9. Liczba wszystkich świń innych niż objęte wymogami wariantu oraz prosiąt nieodsadzonych w gospodarstwie rolnym jest większa	16%	1,25	-	-	20%

<p>niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i nie dłużej niż przez 2,5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, ale dłużej niż przez 3 dni, w przypadku gdy rolnik nie realizuje jednocześnie wariantu 2. Dobrostan tuczników – cykl zamknięty</p>					
<p>10. Liczba wszystkich świń innych niż objęte wymogami wariantu oraz prosiąt nieodsadzonych w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 2,5%, ale nie dłużej niż przez 5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, w przypadku gdy rolnik nie realizuje</p>	32%	1,25	-	-	40%

<p>jednocześnie wariantu 2. Dobrostan tuczników – cykl zamknięty</p>					
<p>11. Liczba wszystkich świń innych niż objęte wymogami wariantu oraz prosiąt nieodsadzonych w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 5%, ale nie dłużej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, w przypadku gdy rolnik nie realizuje</p>	64%	1,25	-	-	80%
<p>jednocześnie wariantu 2. Dobrostan tuczników – cykl zamknięty</p>					
<p>12. Liczba wszystkich świń innych niż objęte wymogami wariantu oraz prosiąt nieodsadzonych w gospodarstwie rolnym jest większa</p>	80%	1,25	-	-	100%

<p>niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, w przypadku gdy rolnik nie realizuje jednocześnie wariantu 2. Dobrostan tuczników – cykl zamknięty</p>					
<p>13. Liczba wszystkich świń innych niż objęte wymogami wariantu oraz prosiąt nieodsadzonych w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - więcej niż o 5%, w przypadku gdy rolnik nie realizuje jednocześnie wariantu 2. Dobrostan tuczników – cykl zamknięty</p>	80%	1,25	-	-	100%
<p>Wariant 1. Dobrostan loch – późniejsze odsadzanie młodych</p>					

1. Rejestr późniejszego odsadzania nie jest prowadzony dla nie więcej niż 10% wszystkich loch objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym	32%	1,25	-	-	40%
2. Rejestr późniejszego odsadzania młodych nie jest prowadzony dla więcej niż 10% wszystkich loch objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym	80%	1,25	-	-	100%
3. W rejestrze późniejszego odsadzania młodych wskazano, że wypas nie jest w ogóle prowadzony z przyczyn innych niż niezależne od rolnika - dla nie więcej niż 10% wszystkich loch objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym	32%	1,25	-	-	40%
4. W rejestrze późniejszego odsadzania młodych wskazano, że odsadzanie nie jest w ogóle	80%	1,25	-	-	100%

<p>prowadzone z przyczyn innych niż niezależne od rolnika - dla więcej niż 10% wszystkich loch objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym</p>					
<p>Wariant 1. Dobrostan loch – ściółka</p>					
<p>Wariant 2. Dobrostan tuczników - zwiększona powierzchni bytowej o co najmniej 20%</p>					
<p>1. Liczba wszystkich tuczników i warchlaków w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i nie dłużej niż przez 2,5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, ale dłużej niż przez 3 dni</p>	16%	1,25	-	-	20%
<p>2. Liczba wszystkich tuczników i warchlaków w gospodarstwie</p>	32%	1,25	-	-	40%

rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 2,5%, ale nie dłużej niż przez 5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów					
3. Liczba wszystkich tuczników i warchlaków w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 5%, ale krócej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów	64%	1,25	-	-	80%
4. Liczba wszystkich tuczników i warchlaków w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 10%	80%	1,25	-	-	100%

wymaganego okresu przestrzegania wymogów					
5. Liczba wszystkich tuczników i warchlaków w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - więcej niż o 5%	80%	1,25	-	-	100%
6. Liczba wszystkich świń innych niż objęte wymogami wariantu oraz prosiąt nieodsadzonych w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i nie dłużej niż przez 2,5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, ale dłużej niż przez 3 dni, w przypadku gdy rolnik nie realizuje jednocześnie wariantu 1. Dobrostan loch	16%	1,25	-	-	20%

<p>7. Liczba wszystkich świń innych niż objęte wymogami wariantu oraz prosiąt nieodsadzonych w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 2,5%, ale nie dłużej niż przez 5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, w przypadku gdy rolnik nie realizuje jednocześnie wariantu 1. Dobrostan loch</p>	32%	1,25	-	-	40%
<p>8. Liczba wszystkich świń innych niż objęte wymogami wariantu oraz prosiąt nieodsadzonych w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 5%, ale nie dłużej niż przez 10%</p>	64%	1,25	-	-	80%

wymaganego okresu przestrzegania wymogów, w przypadku gdy rolnik nie realizuje jednocześnie wariantu 1. Dobrostan loch					
9. Liczba wszystkich świń innych niż objęte wymogami wariantu oraz prosiąt nieodsadzonych w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, w przypadku gdy rolnik nie realizuje jednocześnie wariantu 1. Dobrostan loch	80%	1,25	-	-	100%
10. Liczba wszystkich świń innych niż objęte wymogami wariantu oraz prosiąt nieodsadzonych w gospodarstwie rolnym jest większa	80%	1,25	-	-	100%

niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - więcej niż o 5%, w przypadku gdy rolnik nie realizuje jednocześnie wariantu 1. Dobrostan loch					
Wariant 2. Dobrostan tuczników - zwiększona powierzchni bytowej o co najmniej 50%					
1. Liczba wszystkich tuczników i warchlaków w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i nie dłużej niż przez 2,5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, ale dłużej niż przez 3 dni	16%	1,25	-	-	20%
2. Liczba wszystkich tuczników i warchlaków w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 2,5%,	32%	1,25	-	-	40%

ale nie dłużej niż przez 5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów					
3. Liczba wszystkich tuczników i warchlaków w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 5%, ale krócej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów	64%	1,25	-	-	80%
4. Liczba wszystkich tuczników i warchlaków w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów	80%	1,25	-	-	100%
5. Liczba wszystkich tuczników i warchlaków w gospodarstwie	80%	1,25	-	-	100%

rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - więcej niż o 5%					
6. Liczba wszystkich świń innych niż objęte wymogami wariantu oraz prosiąt nieodsadzonych w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i nie dłużej niż przez 2,5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, ale dłużej niż przez 3 dni, w przypadku gdy rolnik nie realizuje jednocześnie wariantu 1. Dobrostan loch	16%	1,25	-	-	20%
7. Liczba wszystkich świń innych niż objęte wymogami wariantu oraz prosiąt nieodsadzonych w gospodarstwie rolnym jest większa	32%	1,25	-	-	40%

<p>niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 2,5%, ale nie dłużej niż przez 5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, w przypadku gdy rolnik nie realizuje jednocześnie wariantu 1. Dobrostan loch</p>					
<p>8. Liczba wszystkich świń innych niż objęte wymogami wariantu oraz prosiąt nieodsadzonych w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 5%, ale nie dłużej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, w przypadku gdy rolnik nie realizuje</p>	64%	1,25	-	-	80%

jednocześnie wariantu 1. Dobrostan loch					
9. Liczba wszystkich świń innych niż objęte wymogami wariantu oraz prosiąt nieodsadzonych w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, w przypadku gdy rolnik nie realizuje jednocześnie wariantu 1. Dobrostan loch	80%	1,25	-	-	100%
10. Liczba wszystkich świń innych niż objęte wymogami wariantu oraz prosiąt nieodsadzonych w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - więcej niż o 5%, w przypadku gdy	80%	1,25	-	-	100%

rolnik nie realizuje jednocześnie wariantu 1. Dobrostan loch					
Wariant 2. Dobrostan tuczników – ściółka					
Wariant 2. Dobrostan tuczników – cykl zamknięty					
Wariant 1. Dobrostan loch - zwiększona powierzchni bytowej o co najmniej 20% i o co najmniej 50%					
1. Powierzchnia bytowa kojca dla loch lub loszek po pokryciu, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest mniejsza niż powierzchnia określona w ust. 2 pkt 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku nie więcej niż 5% tych zwierząt	8%	1,25	-	-	10%
2. Powierzchnia bytowa kojca dla loch lub loszek po pokryciu, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest mniejsza niż powierzchnia określona w ust. 2 pkt 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia - w	16%	1,25	-	-	20%

przypadku więcej niż 5%, ale nie więcej niż 10% tych zwierząt					
3. Powierzchnia bytowa kojca dla loch lub loszek po pokryciu, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest mniejsza niż powierzchnia określona w ust. 2 pkt 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 10%, ale nie więcej niż 20% tych zwierząt	40%	1,25	-	-	50%
4. Powierzchnia bytowa kojca dla loch lub loszek po pokryciu, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest mniejsza niż powierzchnia określona w ust. 2 pkt 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 20% tych zwierząt	80%	1,25	-	-	100%
5. Powierzchnia bytowa w pomieszczeniach, w których utrzymuje się zwierzęta, dla grup	16%	1,25	-	-	20%

<p>technologicznych świń innych niż objęte wymogami wariantu, w przeliczeniu na jedną sztukę, nie jest zgodna z odpowiednimi obowiązkowymi wymogami ustanowionymi zgodnie z tytułem III rozdziału I rozporządzenia nr 2021/2116 lub innymi odpowiednimi obowiązkowymi wymogami wynikającymi z prawa krajowego, wskazanymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej, w przypadku gdy</p>					
--	--	--	--	--	--

rolnik nie realizuje jednocześnie wariantu 1 Dobrostan loch					
Dobrostan 2. tuczników – zwiększona powierzchni bytowej o co najmniej 20%					
1. Powierzchnia bytowa kojca dla warchlaków lub tuczników utrzymywanych grupowo, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest mniejsza niż powierzchnia określona w ust. 8 pkt 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku nie więcej niż 5% tych zwierząt	8%	1,25	-	-	10%
2. Powierzchnia bytowa kojca dla warchlaków lub tuczników utrzymywanych grupowo, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest mniejsza niż powierzchnia określona w ust. 8 pkt 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 5%, ale nie więcej niż 10% tych zwierząt	16%	1,25	-	-	20%

<p>3. Powierzchnia bytowa kojca dla warchlaków lub tuczników utrzymywanych grupowo, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest mniejsza niż powierzchnia określona w ust. 8 pkt 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 10%, ale nie więcej niż 20% tych zwierząt</p>	40%	1,25	-	-	50%
<p>4. Powierzchnia bytowa kojca dla warchlaków lub tuczników utrzymywanych grupowo, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest mniejsza niż powierzchnia określona w ust. 8 pkt 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 20% tych zwierząt</p>	80%	1,25	-	-	100%
<p>5. Powierzchnia bytowa w pomieszczeniu, w którym utrzymuje się zwierzęta, dla grup</p>	16%	1,25	-	-	20%

<p>technologicznych świń innych niż objęte wymogami wariantu, w przeliczeniu na jedną sztukę, nie jest zgodna z odpowiednimi obowiązkowymi wymogami ustanowionymi zgodnie z tytułem III rozdziału I rozporządzenia nr 2021/2116 lub innymi odpowiednimi obowiązkowymi wymogami wynikającymi z prawa krajowego, wskazanymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej, w przypadku gdy</p>					
--	--	--	--	--	--

rolnik nie realizuje jednocześnie wariantu 1. Dobrostan loch					
Dobrostan 2. tuczników – zwiększona powierzchni bytowej o co najmniej 50%					
1. Powierzchnia bytowa kojca dla warchlaków lub tuczników utrzymywanych grupowo, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest mniejsza niż powierzchnia określona w ust. 9 pkt 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku nie więcej niż 5% tych zwierząt	8%	1,25	-	-	10%
2. Powierzchnia bytowa kojca dla warchlaków lub tuczników utrzymywanych grupowo, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest mniejsza niż powierzchnia określona w ust. 9 pkt 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 5%, ale nie więcej niż 10% tych zwierząt	16%	1,25	-	-	20%

<p>3. Powierzchnia bytowa kojca dla warchlaków lub tuczników utrzymywanych grupowo, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest mniejsza niż powierzchnia określona w ust. 9 pkt 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 10%, ale nie więcej niż 20% tych zwierząt</p>	40%	1,25	-	-	50%
<p>4. Powierzchnia bytowa kojca dla warchlaków lub tuczników utrzymywanych grupowo, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest mniejsza niż powierzchnia określona w ust. 9 pkt 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 20% tych zwierząt</p>	80%	1,25	-	-	100%
<p>5. Powierzchnia bytowa w pomieszczeniu, w którym utrzymuje się zwierzęta, dla grup</p>	16%	1,25	-	-	20%

<p>technologicznych świń innych niż objęte wymogami wariantu, w przeliczeniu na jedną sztukę, nie jest zgodna z odpowiednimi obowiązkowymi wymogami ustanowionymi zgodnie z tytułem III rozdziału I rozporządzenia nr 2021/2116 lub innymi odpowiednimi obowiązkowymi wymogami wynikającymi z prawa krajowego, wskazanymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej, w przypadku gdy</p>					
--	--	--	--	--	--

rolnik nie realizuje jednocześnie wariantu 1. Dobrostan loch					
Wariant 1. Dobrostan loch i wariant 2. Dobrostan tuczników					
1. Liczba wszystkich świń innych niż objęte wymogami wariantu oraz prosiąt nieodsadzonych w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i nie dłużej niż przez 2,5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, ale dłużej niż przez 3 dni, w przypadku gdy rolnik realizuje jednocześnie wariant 1. Dobrostan loch	16%	1,25	-	-	20%
2. Liczba wszystkich świń innych niż objęte wymogami wariantu oraz prosiąt nieodsadzonych	32%	1,25	-	-	40%

<p>w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 2,5%, ale nie dłużej niż przez 5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, w przypadku gdy rolnik realizuje jednocześnie wariant 1. Dobrostan</p>					
<p>3. Liczba wszystkich świń innych niż objęte wymogami wariantu oraz prosiąt nieodsadzonych w gospodarstwie rolnym, jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 5%, ale nie dłużej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, w przypadku gdy rolnik realizuje</p>	64%	1,25	-	-	80%

jednocześnie wariant 1. Dobrostan loch					
4. Liczba wszystkich świń innych niż objęte wymogami wariantu oraz prosiąt nieodsadzonych w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, w przypadku gdy rolnik realizuje jednocześnie wariant 1. Dobrostan loch	80%	1,25	-	-	100%
5. Liczba wszystkich świń innych niż objęte wymogami wariantu oraz prosiąt nieodsadzonych w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - więcej niż o 5%, w przypadku gdy	80%	1,25	-	-	100%

rolnik realizuje jednocześnie wariant 1. Dobrostan loch					
6. Powierzchnia bytowa w pomieszczeniu, w którym utrzymuje się zwierzęta, dla grup technologicznych świń innych niż objęte wymogami wariantu, w przeliczeniu na jedną sztukę, nie jest zgodna z odpowiednimi obowiązkowymi wymogami ustanowionymi zgodnie z tytułem III rozdziału I rozporządzenia nr 2021/2116 lub innymi odpowiednimi obowiązkowymi wymogami wynikającymi z prawa krajowego, wskazanymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków	16%	1,25	-	-	20%

zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej, w przypadku gdy rolnik realizuje jednocześnie wariant 1. Dobrostan loch					
Wariant 3. Dobrostan krów mlecznych – wypas (wypas realizowany jako samodzielna praktyka)					
1. Wypas jest prowadzony na uwięzi - w przypadku nie więcej niż 5% krów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym	8%	1,25	-	-	10%
2. Wypas jest prowadzony na uwięzi - w przypadku więcej niż 5%, ale nie więcej niż 10% krów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym	16%	1,25	-	-	20%
3. Wypas jest prowadzony na uwięzi - w przypadku więcej niż 10%, ale nie więcej niż 20% krów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym	40%	1,25	-	-	50%

4. Wypas jest prowadzony na uwięzi - w przypadku więcej niż 20% krów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym	80%	1,25	-	-	100%
5. Rejestr wypasu krów mlecznych nie jest prowadzony dla nie więcej niż 10% wszystkich krów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym	32%	1,25	-	-	40%
6. Rejestr wypasu krów mlecznych nie jest prowadzony dla więcej niż 10% wszystkich krów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym	80%	1,25	-	-	100%
7. W rejestrze wypasu krów mlecznych wskazano, że wypas nie jest w ogóle prowadzony z przyczyn innych niż niezależne od rolnika - dla nie więcej niż 10% wszystkich krów objętych	32%	1,25	-	-	40%

wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym					
8. W rejestrze wypasu krów mlecznych wskazano, że wypas nie jest w ogóle prowadzony z przyczyn innych niż niezależne od rolnika - dla więcej niż 10% wszystkich krów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym	80%	1,25	-	-	100%
Wariant 3. Dobrostan krów mlecznych – zwiększenie powierzchni bytowej o co najmniej 20%					
1. Liczba wszystkich krów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i nie dłużej niż przez 2,5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, ale dłużej niż przez 3 dni	16%	1,25	-	-	20%

<p>2. Liczba wszystkich krów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 2,5%, ale nie dłużej niż przez 5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów</p>	32%	1,25	-	-	40%
<p>3. Liczba wszystkich krów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 5%, ale krócej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów</p>	64%	1,25	-	-	80%
<p>4. Liczba wszystkich krów objętych wymogami wariantu</p>	80%	1,25	-	-	100%

w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów					
5. Liczba wszystkich krów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - więcej niż o 5%	80%	1,25	-	-	100%
6. W przypadku systemu wolnostanowiskowego z wydzielonymi legowiskami co najmniej jeden wymiar wydzielonego legowiska lub wielkość powierzchni odpasow-ruchowej, w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 13 pkt 1 lit. a załącznika nr	8%	1,25	-	-	10%

<p>3 do rozporządzenia - w przypadku nie więcej niż 5% krów objętych wymogami wariantu</p>					
<p>7. W przypadku systemu wolnostanowiskowego z wydzielonymi legowiskami co najmniej jeden wymiar wydzielonego legowiska lub wielkość powierzchni odpasoworuchowej, w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 13 pkt 1 lit. a załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 5%, ale nie więcej niż 10% krów objętych wymogami wariantu</p>	<p>16%</p>	<p>1,25</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>20%</p>
<p>8. W przypadku systemu wolnostanowiskowego z wydzielonymi legowiskami co najmniej jeden wymiar wydzielonego legowiska lub</p>	<p>40%</p>	<p>1,25</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>50%</p>

wielkość powierzchni odpasoworuchowej, w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 13 pkt 1 lit. a załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 10%, ale nie więcej niż 20% krów objętych wymogami wariantu					
9. W przypadku systemu wolnostanowiskowego z wydzielonymi legowiskami co najmniej jeden wymiar wydzielonego legowiska lub wielkość powierzchni odpasoworuchowej, w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 13 pkt 1 lit. a załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 20% krów objętych wymogami wariantu	80%	1,25	-	-	100%

<p>10. W przypadku systemu wolnostanowiskowego bez wydzielonych legowisk na ściółce powierzchnia bytowa, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest mniejsza niż powierzchnia określona w ust. 13 pkt 1 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku nie więcej niż 5% krów objętych wymogami wariantu</p>	8%	1,25	-	-	10%
<p>11. W przypadku systemu wolnostanowiskowego bez wydzielonych legowisk na ściółce powierzchnia bytowa, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest mniejsza niż powierzchnia określona w ust. 13 pkt 1 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 5%, ale</p>	16%	1,25	-	-	20%

nie więcej niż 10% krów objętych wymogami wariantu					
12. W przypadku systemu wolnostanowiskowego bez wydzielonych legowisk na ściółce powierzchnia bytowa, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest mniejsza niż powierzchnia określona w ust. 13 pkt 1 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 10%, ale nie więcej niż 20% krów objętych wymogami wariantu	40%	1,25	-	-	50%
13. W przypadku systemu wolnostanowiskowego bez wydzielonych legowisk na ściółce powierzchnia bytowa, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest mniejsza niż powierzchnia określona w ust. 13 pkt 1 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia	80%	1,25	-	-	100%

<p>- w przypadku więcej niż 20% krów objętych wymogami wariantu</p>					
<p>14. Powierzchnia bytowa w pomieszczeniach, w których utrzymuje się zwierzęta, dla innych niż krowy mleczne grup technologicznych bydła w typie użytkowym mlecznym lub typie użytkowym kombinowanym o mlecznym kierunku ich użytkowania lub dla krów mamek, w przeliczeniu na jedną sztukę, nie jest zgodna z odpowiednimi obowiązkowymi wymogami ustanowionymi zgodnie z tytułem III rozdziału I rozporządzenia nr 2021/2116 lub innymi odpowiednimi obowiązkowymi wymogami wynikającymi z prawa krajowego, wskazanymi w</p>	<p>16%</p>	<p>1,25</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>20%</p>

<p>rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej</p>					
<p>Wariant 3. Dobrostan krów mlecznych – zwiększenie powierzchni bytowej o co najmniej 50%</p>					
<p>1. Liczba wszystkich krów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i nie dłużej niż przez 2,5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, ale dłużej niż przez 3 dni</p>	<p>16%</p>	<p>1,25</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>20%</p>
<p>2. Liczba wszystkich krów objętych wymogami wariantu w</p>	<p>32%</p>	<p>1,25</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>40%</p>

gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 2,5%, ale nie dłużej niż przez 5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów					
3. Liczba wszystkich krów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 5%, ale krócej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów	64%	1,25	-	-	80%
4. Liczba wszystkich krów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie	80%	1,25	-	-	100%

więcej niż o 5% i dłużej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów					
5. Liczba wszystkich krów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - więcej niż o 5%	80%	1,25	-	-	100%
6. W przypadku systemu wolnostanowiskowego z wydzielonymi legowiskami co najmniej jeden wymiar wydzielonego legowiska lub wielkość powierzchni odpasoworuchowej, w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 14 pkt 1 lit. a załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku nie więcej niż 5% krów objętych wymogami wariantu	8%	1,25	-	-	10%

7. W przypadku systemu wolnostanowiskowego z wydzielonymi legowiskami co najmniej jeden wymiar wydzielonego legowiska lub wielkość powierzchni odpasoworuchowej, w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 14 pkt 1 lit. a załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 5%, ale nie więcej niż 10% krów objętych wymogami wariantu	16%	1,25	-	-	20%
8. W przypadku systemu wolnostanowiskowego z wydzielonymi legowiskami co najmniej jeden wymiar wydzielonego legowiska lub wielkość powierzchni odpasoworuchowej, w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone	40%	1,25	-	-	50%

w ust. 14 pkt 1 lit. a załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 10%, ale nie więcej niż 20% krów objętych wymogami wariantu					
9. W przypadku systemu wolnostanowiskowego z wydzielonymi legowiskami co najmniej jeden wymiar wydzielonego legowiska lub wielkość powierzchni odpasoworuchowej, w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 14 pkt 1 lit. a załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 20% krów objętych wymogami wariantu	80%	1,25	-	-	100%
10. W przypadku systemu wolnostanowiskowego bez wydzielonych legowisk na ściółce powierzchnia bytowa, w	8%	1,25	-	-	10%

<p>przeliczeniu na jedną sztukę, jest mniejsza niż powierzchnia określona w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia</p> <p>- w przypadku nie więcej niż 5% krów objętych wymogami wariantu</p>					
<p>11. W przypadku systemu wolnostanowiskowego bez wydzielonych legowisk na ściółce powierzchnia bytowa, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest mniejsza niż powierzchnia określona w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia</p> <p>- w przypadku więcej niż 5%, ale nie więcej niż 10% krów objętych wymogami wariantu</p>	16%	1,25	-	-	20%
<p>12. W przypadku systemu wolnostanowiskowego bez wydzielonych legowisk na ściółce</p>	40%	1,25	-	-	50%

<p>powierzchnia bytowa, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest mniejsza niż powierzchnia określona w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 10%, ale nie więcej niż 20% krów objętych wymogami wariantu</p>					
<p>13. W przypadku systemu wolnostanowiskowego bez wydzielonych legowisk na ściółce powierzchnia bytowa, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest mniejsza niż powierzchnia określona w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 20% krów objętych wymogami wariantu</p>	80%	1,25	-	-	100%
<p>Wariant 3. Dobrostan krów mlecznych – wybieg</p>					

Wariant 3. Dobrostan krów mlecznych – późniejsze odsadzanie młodych					
1. Rejestr późniejszego odsadzania nie jest prowadzony dla nie więcej niż 10% wszystkich krów mlecznych objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym	32%	1,25	-	-	40%
2. Rejestr późniejszego odsadzania młodych nie jest prowadzony dla więcej niż 10% wszystkich krów mlecznych objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym	80%	1,25	-	-	100%
3. W rejestrze późniejszego odsadzania młodych wskazano, że wypas nie jest w ogóle prowadzony z przyczyn innych niż niezależne od rolnika - dla nie więcej niż 10% wszystkich krów mlecznych objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym	32%	1,25	-	-	40%
4. W rejestrze późniejszego odsadzania młodych wskazano, że	80%	1,25	-	-	100%

odsadzanie nie jest w ogóle prowadzone z przyczyn innych niż niezależne od rolnika - dla więcej niż 10% wszystkich loch objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym					
Wariant 3. Dobrostan krów mlecznych – ściółka					
Wariant 3. Dobrostan krów mlecznych – wypas					
1. Rejestr wypasu nie jest prowadzony dla nie więcej niż 10% wszystkich krów mlecznych objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym	32%	1,25	-	-	40%
2. Rejestr wypasu nie jest prowadzony dla więcej niż 10% wszystkich krów mlecznych objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym	80%	1,25	-	-	100%
3. W rejestrze wypasu wskazano, że wypas nie jest w ogóle	32%	1,25	-	-	40%

<p>prorowadzony z przyczyn innych niż niezależne od rolnika - dla nie więcej niż 10% wszystkich krów mlecznych objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym</p>					
<p>4. W rejestrze wypasu wskazano, że wypas nie jest w ogóle prowadzony z przyczyn innych niż niezależne od rolnika - dla więcej niż 10% wszystkich krów mlecznych objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym</p>	80%	1,25	-	-	100%
<p>Wariant 4. Dobrostan krów mamek zwiększenie powierzchni bytowej o co najmniej 20%</p>					
<p>1. Liczba wszystkich krów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i nie dłużej niż przez 2,5% wymaganego okresu</p>	16%	1,25	-	-	20%

przestrzegania wymogów, ale dłużej niż przez 3 dni					
2. Liczba wszystkich krów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 2,5%, ale nie dłużej niż przez 5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów	32%	1,25	-	-	40%
3. Liczba wszystkich krów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 5%, ale krócej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów	64%	1,25	-	-	80%

<p>4. Liczba wszystkich krów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów</p>	80%	1,25	-	-	100%
<p>5. Liczba wszystkich krów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - więcej niż o 5%</p>	80%	1,25	-	-	100%
<p>6. W przypadku systemu wolnostanowiskowego z wydzielonymi legowiskami co najmniej jeden wymiar wydzielonego legowiska lub wielkość powierzchni odpasoworuchowej, w przeliczeniu na jedną</p>	8%	1,25	-	-	10%

sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. a załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku nie więcej niż 5% krów objętych wymogami wariantu					
7. W przypadku systemu wolnostanowiskowego z wydzielonymi legowiskami co najmniej jeden wymiar wydzielonego legowiska lub wielkość powierzchni odpasoworuchowej, w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. a załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 5%, ale nie więcej niż 10% krów objętych wymogami wariantu	16%	1,25	-	-	20%
8. W przypadku systemu wolnostanowiskowego z wydzielonymi legowiskami co	40%	1,25	-	-	50%

najmniej jeden wymiar wydzielonego legowiska lub wielkość powierzchni odpasoworuchowej, w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. a załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 10%, ale nie więcej niż 20% krów objętych wymogami wariantu					
9. W przypadku systemu wolnostanowiskowego z wydzielonymi legowiskami co najmniej jeden wymiar wydzielonego legowiska lub wielkość powierzchni odpasoworuchowej, w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. a załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku	80%	1,25	-	-	100%

więcej niż 20% krów objętych wymogami wariantu					
10. W przypadku systemu wolnostanowiskowego bez wydzielonych legowisk na ściółce powierzchnia bytowa, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest mniejsza niż powierzchnia określona w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku nie więcej niż 5% krów objętych wymogami wariantu	8%	1,25	-	-	10%
11. W przypadku systemu wolnostanowiskowego bez wydzielonych legowisk na ściółce powierzchnia bytowa, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest mniejsza niż powierzchnia określona w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia	16%	1,25	-	-	20%

- w przypadku więcej niż 5%, ale nie więcej niż 10% krów objętych wymogami wariantu					
12. W przypadku systemu wolnostanowiskowego bez wydzielonych legowisk na ściółce powierzchnia bytowa, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest mniejsza niż powierzchnia określona w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 10%, ale nie więcej niż 20% krów objętych wymogami wariantu	40%	1,25	-	-	50%
13. W przypadku systemu wolnostanowiskowego bez wydzielonych legowisk na ściółce powierzchnia bytowa, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest mniejsza niż powierzchnia określona w ust. 5 pkt 2 lit. b	80%	1,25	-	-	100%

<p>załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 20% krów objętych wymogami wariantu</p>					
<p>14. Powierzchnia bytowa w pomieszczeniach, w których utrzymuje się zwierzęta, dla innych niż krowy mleczne grup technologicznych bydła w typie użytkowym mlecznym lub typie użytkowym kombinowanym o mlecznym kierunku ich użytkowania lub dla krów mamek, w przeliczeniu na jedną sztukę, nie jest zgodna z odpowiednimi obowiązkowymi wymogami ustanowionymi zgodnie z tytułem III rozdziału I rozporządzenia nr 2021/2116 lub innymi odpowiednimi obowiązkowymi wymogami wynikającymi z prawa</p>	<p>16%</p>	<p>1,25</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>20%</p>

<p>krajowego, wskazanymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej</p>					
<p>Wariant 4. Dobrostan krów mamek zwiększenie powierzchni bytowej o co najmniej 50%</p>					
<p>1. Liczba wszystkich krów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i nie dłużej niż przez 2,5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, ale dłużej niż przez 3 dni</p>	<p>16%</p>	<p>1,25</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>20%</p>

<p>2. Liczba wszystkich krów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 2,5%, ale nie dłużej niż przez 5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów</p>	32%	1,25	-	-	40%
<p>3. Liczba wszystkich krów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 5%, ale krócej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów</p>	64%	1,25	-	-	80%
<p>4. Liczba wszystkich krów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym jest większa</p>	80%	1,25	-	-	100%

niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów					
5. Liczba wszystkich krów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - więcej niż o 5%	80%	1,25	-	-	100%
6. W przypadku systemu wolnostanowiskowego z wydzielonymi legowiskami co najmniej jeden wymiar wydzielonego legowiska lub wielkość powierzchni odpasow-ruchowej, w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. a załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku	8%	1,25	-	-	10%

nie więcej niż 5% krów objętych wymogami wariantu					
7. W przypadku systemu wolnostanowiskowego z wydzielonymi legowiskami co najmniej jeden wymiar wydzielonego legowiska lub wielkość powierzchni odpasoworuchowej, w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. a załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 5%, ale nie więcej niż 10% krów objętych wymogami wariantu	16%	1,25	-	-	20%
8. W przypadku systemu wolnostanowiskowego z wydzielonymi legowiskami co najmniej jeden wymiar wydzielonego legowiska lub wielkość powierzchni odpasow-	40%	1,25	-	-	50%

ruchowej, w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. a załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 10%, ale nie więcej niż 20% krów objętych wymogami wariantu					
9. W przypadku systemu wolnostanowiskowego z wydzielonymi legowiskami co najmniej jeden wymiar wydzielonego legowiska lub wielkość powierzchni odpasoworuchowej, w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. a załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 20% krów objętych wymogami wariantu	80%	1,25	-	-	100%
10. W przypadku systemu wolnostanowiskowego bez	8%	1,25	-	-	10%

<p>wydzielonych legowisk na ściółce powierzchnia bytowa, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest mniejsza niż powierzchnia określona w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku nie więcej niż 5% krów objętych wymogami wariantu</p>					
<p>11. W przypadku systemu wolnostanowiskowego bez wydzielonych legowisk na ściółce powierzchnia bytowa, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest mniejsza niż powierzchnia określona w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 5%, ale nie więcej niż 10% krów objętych wymogami wariantu</p>	16%	1,25	-	-	20%

12. W przypadku systemu wolnostanowiskowego bez wydzielonych legowisk na ściółce powierzchnia bytowa, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest mniejsza niż powierzchnia określona w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 10%, ale nie więcej niż 20% krów objętych wymogami wariantu	40%	1,25	-	-	50%
13. W przypadku systemu wolnostanowiskowego bez wydzielonych legowisk na ściółce powierzchnia bytowa, w przeliczeniu na jedną sztukę, jest mniejsza niż powierzchnia określona w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 20%	80%	1,25	-	-	100%

krów objętych wymogami wariantu					
14. Powierzchnia bytowa w pomieszczeniach, w których utrzymuje się zwierzęta, dla innych niż krowy mleczne grup technologicznych bydła w typie użytkowym mlecznym lub typie użytkowym kombinowanym o mlecznym kierunku ich użytkowania lub dla krów mamek, w przeliczeniu na jedną sztukę, nie jest zgodna z odpowiednimi obowiązkowymi wymogami ustanowionymi zgodnie z tytułem III rozdziału I rozporządzenia nr 2021/2116 lub innymi odpowiednimi obowiązkowymi wymogami wynikającymi z prawa krajowego, wskazanymi w rozporządzeniu Ministra					

Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r.					
w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej	16%	1,25	-	-	20%
Wariant 4. Dobrostan krów mamek - wybieg					
1. W przypadkach innych niż określone w ust. 1 pkt 3 załącznika nr 3 do rozporządzenia wybiegu nie zapewniono nie więcej niż 5% krów mamek, cielętom, opasom o masie ciała do 300 kg i jałówkom użytkowanym w kierunku mięsnym	8%	1,25	-	-	10%
2. W przypadkach innych niż określone w ust. 1 pkt 3 załącznika nr 3 do rozporządzenia wybiegu nie zapewniono więcej niż 5%, ale	16%	1,25	-	-	20%

nie więcej niż 10% krów mamek, cielętom, opasom o masie ciała do 300 kg i jałówkom użytkowanym w kierunku mięsnym					
3. W przypadkach innych niż określone w ust. 1 pkt 3 załącznika nr 3 do rozporządzenia wybiegu nie zapewniono więcej niż 10%, ale nie więcej niż 20% krów mamek, cielętom, opasom o masie ciała do 300 kg i jałówkom użytkowanym w kierunku mięsnym	40%	1,25	-	-	50%
4. W przypadkach innych niż określone w ust. 1 pkt 3 załącznika nr 3 do rozporządzenia nie zapewniono wybiegu więcej niż 20% krów mamek, cielętom, opasom o masie ciała do 300 kg i jałówkom użytkowanym w kierunku mięsnym	80%	1,25	-	-	100%

Wariant 4. krowy mamki - ściółka					
Wariant 4. krowy mamki - wypas					
1. Rejestr wypasu nie jest prowadzony dla nie więcej niż 10% wszystkich krów mamek, cielętom, opasom o masie ciała do 300 kg i jałówkom użytkowym w kierunku mięsnym objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym	32%	1,25	-	-	40%
2. Rejestr wypasu nie jest prowadzony dla więcej niż 10% wszystkich krów mamek, cielętom, opasom o masie ciała do 300 kg i jałówkom użytkowym w kierunku mięsnym objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym	80%	1,25	-	-	100%
3. W rejestrze wypasu wskazano, że wypas nie jest w ogóle	32%	1,25	-	-	40%

<p>prorowadzony z przyczyn innych niż niezależne od rolnika - dla nie więcej niż 10% wszystkich krów mamek, cielętom, opasom o masie ciała do 300 kg i jałówkom użytkowanym w kierunku mięsnym objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym</p>					
<p>4. W rejestrze wypasu wskazano, że wypas nie jest w ogóle prowadzony z przyczyn innych niż niezależne od rolnika - dla więcej niż 10% wszystkich krów mamek, cielętom, opasom o masie ciała do 300 kg i jałówkom użytkowanym w kierunku mięsnym objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym</p>	80%	1,25	-	-	100%
<p>5. Wypas zwierząt objętych wymogami wariantu w sezonie</p>	8%	1,25	-	-	10%

wegetacyjnym jest prowadzony na uwięzi					
6. Dostępu do zewnętrznej powierzchni bytovej (pastwiska, wybiegi lub okólniki), w tym również ze względu na utrzymywanie na uwięzi, nie zapewniono nie więcej niż 5% zwierząt objętych wymogami wariantu	8%	1,25	-	-	10%
7. Dostępu do zewnętrznej powierzchni bytovej (pastwiska, wybiegi lub okólniki), w tym również ze względu na utrzymywanie na uwięzi, nie zapewniono więcej niż 5%, ale nie więcej niż 10% zwierząt objętych wymogami wariantu	16%	1,25	-	-	20%
8. Dostępu do zewnętrznej powierzchni bytovej (pastwiska, wybiegi lub okólniki), w tym	40%	1,25	-	-	50%

również ze względu na utrzymywanie na uwięzi, nie zapewniono więcej niż 10%, ale nie więcej niż 20% zwierząt objętych wymogami wariantu					
9. Dostępu do zewnętrznej powierzchni bytowej (pastwiska, wybiegi lub okólniki), w tym również ze względu na utrzymywanie na uwięzi, nie zapewniono więcej niż 20% zwierząt objętych, wymogami wariantu	80%	1,25	-	-	100%
10. Utrzymywanie na uwięzi na zewnętrznej powierzchni bytowej (pastwiska, wybiegi lub okólniki) w okresie od dnia 16 października roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej, do dnia 14 marca kolejnego roku zwierząt objętych	8%	1,25	-	-	10%

wymogami wariantu - w przypadku nie więcej niż 5% tych zwierząt					
11. Utrzymywanie na uwięzi na zewnętrznej powierzchni bytowej (pastwiska, wybiegi lub okólniki) w okresie od dnia 16 października roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej, do dnia 14 marca kolejnego roku zwierząt objętych wymogami wariantu - w przypadku więcej niż 5%, ale nie więcej niż 10% tych zwierząt	16%	1,25	-	-	20%
12. Utrzymywanie na uwięzi na zewnętrznej powierzchni bytowej (pastwiska, wybiegi lub okólniki) w okresie od dnia 16 października roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej, do dnia 14 marca	40%	1,25	-	-	50%

kolejnego roku zwierząt objętych wymogami wariantu - w przypadku więcej niż 10%, ale nie więcej niż 20% tych zwierząt					
13. Utrzymywanie na uwięzi na zewnętrznej powierzchni bytowej (pastwiska, wybiegi lub okólniki) w okresie od dnia 16 października roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej, do dnia 14 marca kolejnego roku zwierząt objętych wymogami wariantu - w przypadku więcej niż 20% tych zwierząt	80%	1,25	-	-	100%
Wariant 5. opasy – zwiększenie powierzchni bytowej o co najmniej 20%					
1. Liczba wszystkich opasów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie	16%	1,25	-	-	20%

więcej niż o 5% i nie dłużej niż przez 2,5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, ale dłużej niż przez 3 dni					
2. Liczba wszystkich opasów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 2,5%, ale nie dłużej niż przez 5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów	32%	1,25	-	-	40%
3. Liczba wszystkich opasów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 5%, ale krócej niż przez 10%	64%	1,25	-	-	80%

wymaganego okresu przestrzegania wymogów					
4. Liczba wszystkich opasów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - nie więcej niż o 5% i dłużej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów	80%	1,25	-	-	100%
5. Liczba wszystkich opasów objętych wymogami wariantu w gospodarstwie rolnym jest większa niż liczba określona w planie poprawy dobrostanu zwierząt - więcej niż o 5%	80%	1,25	-	-	100%
6. W przypadku utrzymania pojedynczego cieląt – wymiary kojca, w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. a załącznika nr 3	8%	1,25	-	-	10%

do rozporządzenia - w przypadku nie więcej niż 5% krów objętych wymogami wariantu					
7. W przypadku utrzymania pojedynczego cieląt – wymiary kojca, w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. a załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 5%, ale nie więcej niż 10% cieląt objętych wymogami wariantu	16%	1,25	-	-	20%
8. W przypadku utrzymania pojedynczego cieląt – wymiary kojca, w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. a załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 10%, ale nie więcej niż 20% cieląt objętych wymogami wariantu	40%	1,25	-	-	50%

9. W przypadku utrzymania pojedynczego cieląt – wymiary kojca, w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. a załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 20% cieląt objętych wymogami wariantu	80%	1,25	-	-	100%
10. W przypadku utrzymania grupowego cieląt – powierzchnia kojca, w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku nie więcej niż 5% krów objętych wymogami wariantu	8%	1,25	-	-	10%
11. W przypadku utrzymania grupowego cieląt – powierzchnia kojca, w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3	16%	1,25	-	-	20%

do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 5%, ale nie więcej niż 10% krów objętych wymogami wariantu					
12. W przypadku utrzymania grupowego cieląt – powierzchnia kojca, w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 10%, ale nie więcej niż 20% krów objętych wymogami wariantu	40%	1,25	-	-	50%
13. W przypadku utrzymania grupowego cieląt – powierzchnia kojca, w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 20% krów objętych wymogami wariantu	80%	1,25	-	-	100%

14. W przypadku utrzymania bez uwięzi wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk na ściółce opasów – powierzchnie w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. a załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku nie więcej niż 5% krów objętych wymogami wariantu	8%	1,25	-	-	10%
15. W przypadku utrzymania bez uwięzi wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk na ściółce opasów – powierzchnie w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. a załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 5%, ale nie więcej niż 10% cieląt objętych wymogami wariantu	16%	1,25	-	-	20%

16. W przypadku utrzymania bez uwięzi wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk na ściółce opasów – powierzchnie w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. a załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 10%, ale nie więcej niż 20% cieląt objętych wymogami wariantu	40%	1,25	-	-	50%
17. W przypadku utrzymania bez uwięzi wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk na ściółce opasów – powierzchnie w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. a załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 20% cieląt objętych wymogami wariantu	80%	1,25	-	-	100%

18. W przypadku utrzymania bez uwięzi wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk i ściółki opasów – powierzchnie w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku nie więcej niż 5% krów objętych wymogami wariantu	8%	1,25	-	-	10%
19. W przypadku utrzymania bez uwięzi wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk i ściółki opasów – powierzchnie w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 5%, ale nie więcej niż 10% krów objętych wymogami wariantu	16%	1,25	-	-	20%

20. W przypadku utrzymania bez uwięzi wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk i ściółki opasów – powierzchnie w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 10%, ale nie więcej niż 20% krów objętych wymogami wariantu	40%	1,25	-	-	50%
21. W przypadku utrzymania bez uwięzi wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk i ściółki opasów – powierzchnie w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 20% krów objętych wymogami wariantu	80%	1,25	-	-	100%

Wariant 6. Dobrostan owiec					
1. Powierzchnia bytowa pomieszczenia, w którym są utrzymywane zwierzęta objęte wymogami wariantu, jest mniejsza niż ta, która pozwoliłaby na zapewnienie tym zwierzętom odpowiedniej wielkości powierzchni, o której mowa w ust. 7 pkt 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia - mniej niż o 5% i nie dłużej niż przez 2,5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, ale dłużej niż przez 3 dni	16%	1,25	-	-	20%
2. Powierzchnia bytowa pomieszczenia, w którym są utrzymywane zwierzęta objęte wymogami wariantu, jest mniejsza niż ta, która pozwoliłaby na zapewnienie tym zwierzętom	32%	1,25	-	-	40%

<p>odpowiedniej wielkości powierzchni, o której mowa w ust. 7 pkt 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia - mniej niż o 5% i dłużej niż przez 2,5%, ale nie dłużej niż przez 5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów</p>					
<p>3. Powierzchnia bytowa pomieszczenia, w którym są utrzymywane zwierzęta objęte wymogami wariantu, jest mniejsza niż ta, która pozwoliłaby na zapewnienie tym zwierzętom odpowiedniej wielkości powierzchni, o której mowa w ust. 7 pkt 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia - mniej niż o 5% i dłużej niż przez 5%, ale krócej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów</p>	64%	1,25	-	-	80%

<p>4. Powierzchnia bytowa pomieszczenia, w którym są utrzymywane zwierzęta objęte wymogami wariantu, jest mniejsza niż ta, która pozwoliłaby na</p>	80%	1,25	-	-	100%
<p>zapewnienie tym zwierzętom odpowiedniej wielkości powierzchni, o której mowa w ust. 7 pkt 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia - mniej niż o 5% i dłużej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów</p>					
<p>5. Powierzchnia bytowa pomieszczenia, w którym są utrzymywane zwierzęta objęte wymogami wariantu, jest mniejsza niż ta, która pozwoliłaby na zapewnienie tym zwierzętom odpowiedniej wielkości powierzchni, o której mowa w ust.</p>	80%	1,25	-	-	100%

7 pkt 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia - więcej niż o 5%					
Wariant 7. Dobrostan kur niosek					
1. Powierzchnia bytowa pomieszczenia, w którym są utrzymywane zwierzęta objęte wymogami wariantu, jest mniejsza niż ta, która pozwoliłaby na zapewnienie tym zwierzętom odpowiedniej wielkości powierzchni, o której mowa w ust. 7 pkt 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia - mniej niż o 5% i nie dłużej niż przez 2,5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, ale dłużej niż przez 3 dni	16%	1,25	-	-	20%
2. Powierzchnia bytowa pomieszczenia, w którym są utrzymywane zwierzęta objęte wymogami wariantu, jest mniejsza	32%	1,25	-	-	40%

<p>niż ta, która pozwoliłaby na zapewnienie tym zwierzętom odpowiedniej wielkości powierzchni, o której mowa w ust. 7 pkt 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia - mniej niż o 5% i dłużej niż przez 2,5%, ale nie dłużej niż przez 5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów</p>					
<p>3. Powierzchnia bytowa pomieszczenia, w którym są utrzymywane zwierzęta objęte wymogami wariantu, jest mniejsza niż ta, która pozwoliłaby na zapewnienie tym zwierzętom odpowiedniej wielkości powierzchni, o której mowa w ust. 7 pkt 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia - mniej niż o 5% i dłużej niż przez 5%, ale krócej niż</p>	64%	1,25	-	-	80%

przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów					
4. Powierzchnia bytowa pomieszczenia, w którym są utrzymywane zwierzęta objęte wymogami wariantu, jest mniejsza niż ta, która pozwoliłaby na zapewnienie tym zwierzętom odpowiedniej wielkości powierzchni, o której mowa w ust. 7 pkt 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia - mniej niż o 5% i dłużej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów	80%	1,25	-	-	100%
Wariant 9. Dobrostan indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa					
1. Powierzchnia bytowa pomieszczenia, w którym są utrzymywane zwierzęta objęte wymogami wariantu, jest mniejsza niż ta, która pozwoliłaby na zapewnienie tym zwierzętom	16%	1,25	-	-	20%

<p>odpowiedniej wielkości powierzchni, o której mowa w ust. 7 pkt 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia - mniej niż o 5% i nie dłużej niż przez 2,5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, ale dłużej niż przez 3 dni</p>					
<p>2. Powierzchnia bytowa pomieszczenia, w którym są utrzymywane zwierzęta objęte wymogami wariantu, jest mniejsza niż ta, która pozwoliłaby na zapewnienie tym zwierzętom odpowiedniej wielkości powierzchni, o której mowa w ust. 7 pkt 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia - mniej niż o 5% i dłużej niż przez 2,5%, ale nie dłużej niż przez 5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów</p>	32%	1,25	-	-	40%

<p>3. Powierzchnia bytowa pomieszczenia, w którym są utrzymywane zwierzęta objęte wymogami wariantu, jest mniejsza niż ta, która pozwoliłaby na zapewnienie tym zwierzętom odpowiedniej wielkości powierzchni, o której mowa w ust. 7 pkt 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia - mniej niż o 5% i dłużej niż przez 5%, ale krócej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów</p>	64%	1,25	-	-	80%
<p>4. Powierzchnia bytowa pomieszczenia, w którym są utrzymywane zwierzęta objęte wymogami wariantu, jest mniejsza niż ta, która pozwoliłaby na zapewnienie tym zwierzętom odpowiedniej wielkości powierzchni, o której mowa w ust.</p>	80%	1,25	-	-	100%

7 pkt 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia - mniej niż o 5% i dłużej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów					
Wariant 10. Dobrostan koni – zwiększona powierzchnia bytowa					
1. Powierzchnie boksu w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. a załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 5%, ale nie więcej niż 10% cieląt objętych wymogami wariantu	16%	1,25	-	-	20%
2. Powierzchnie boksu w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. a załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 10%, ale nie więcej niż 20% koni objętych wymogami wariantu	40%	1,25	-	-	50%

3. Powierzchnie boksu w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. a załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 20% koni objętych wymogami wariantu	80%	1,25	-	-	100%
4. Powierzchnia w przypadku utrzymania w systemie wolnostanowiskowo bez uwięzi, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku nie więcej niż 5% koni objętych wymogami wariantu	8%	1,25	-	-	10%
5. Powierzchnia w przypadku utrzymania w systemie wolnostanowiskowo bez uwięzi, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku	16%	1,25	-	-	20%

więcej niż 5%, ale nie więcej niż 10% koni objętych wymogami wariantu					
6. Powierzchnia w przypadku utrzymania w systemie wolnostanowiskowo bez uwięzi, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 10%, ale nie więcej niż 20% koni objętych wymogami wariantu	40%	1,25	-	-	50%
7. Powierzchnia w przypadku utrzymania w systemie wolnostanowiskowo bez uwięzi, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 20% koni objętych wymogami wariantu	80%	1,25	-	-	100%
Wariant 10. Dobrostan koni – system otwarty					

1. Powierzchnia bytowa zewnętrzna, na której są utrzymywane zwierzęta objęte wymogami wariantu, jest mniejsza niż ta, która pozwoliłaby na zapewnienie tym zwierzętom odpowiedniej wielkości powierzchni, o której mowa w ust. 7 pkt 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia - mniej niż o 5% i nie dłużej niż przez 2,5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów, ale dłużej niż przez 3 dni	16%	1,25	-	-	20%
2. Powierzchnia bytowa zewnętrzna, na której są utrzymywane zwierzęta objęte wymogami wariantu, jest mniejsza niż ta, która pozwoliłaby na zapewnienie tym zwierzętom odpowiedniej wielkości	32%	1,25	-	-	40%

powierzchni, o której mowa w ust. 7 pkt 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia - mniej niż o 5% i dłużej niż przez 2,5%, ale nie dłużej niż przez 5% wymaganego okresu przestrzegania wymogów					
3 Powierzchnia bytowa zewnętrzna, na której są utrzymywane zwierzęta objęte wymogami wariantu, jest mniejsza niż ta, która pozwoliłaby na zapewnienie tym zwierzętom odpowiedniej wielkości powierzchni, o której mowa w ust. 7 pkt 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia - mniej niż o 5% i dłużej niż przez 5%, ale krócej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów	64%	1,25	-	-	80%
4. Powierzchnia bytowa zewnętrzna, na której są	80%	1,25	-	-	100%

<p>utrzymywane zwierzęta objęte wymogami wariantu, jest mniejsza niż ta, która pozwoliłaby na zapewnienie tym zwierzętom odpowiedniej wielkości powierzchni, o której mowa w ust. 7 pkt 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia - mniej niż o 5% i dłużej niż przez 10% wymaganego okresu przestrzegania wymogów</p>					
<p>5. Powierzchnia bytowa zewnętrzna, na której są utrzymywane zwierzęta objęte wymogami wariantu, jest mniejsza niż ta, która pozwoliłaby na zapewnienie tym zwierzętom odpowiedniej wielkości powierzchni, o której mowa w ust. 7 pkt 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia - więcej niż o 5%</p>	80%	1,25	-	-	100%
<p>Wariant 11. Dobrostan kóz</p>					

1. Powierzchnie kojca w przypadku utrzymania pojedynczego w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. a załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 5%, ale nie więcej niż 10% kóz objętych wymogami wariantu	16%	1,25	-	-	20%
2. Powierzchnie kojca w przypadku utrzymania pojedynczego w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. a załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 10%, ale nie więcej niż 20% kóz objętych wymogami wariantu	40%	1,25	-	-	50%
3. Powierzchnie kojca w przypadku utrzymania pojedynczego w przeliczeniu na	80%	1,25	-	-	100%

<p>jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. a załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 20% kóz objętych wymogami wariantu</p>					
<p>4. Powierzchnie kojca w przypadku utrzymania grupowego w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku nie więcej niż 5% kóz objętych wymogami wariantu</p>	8%	1,25	-	-	10%
<p>5. Powierzchnie kojca w przypadku utrzymania grupowego w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 5%, ale nie więcej niż</p>	16%	1,25	-	-	20%

10% kóz objętych wymogami wariantu					
6. Powierzchnie kojca w przypadku utrzymania grupowego w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 10%, ale nie więcej niż 20% kóz objętych wymogami wariantu	40%	1,25	-	-	50%
7. Powierzchnie kojca w przypadku utrzymania grupowego w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 20% kóz objętych wymogami wariantu	80%	1,25	-	-	100%
8. Powierzchnia wybiegu w przeliczeniu na jedną sztukę, są	8%	1,25	-	-	10%

<p>mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku nie więcej niż 5% kóz objętych wymogami wariantu</p>					
<p>9. Powierzchnia wybiegu w przypadku utrzymania grupowego w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 5%, ale nie więcej niż 10% kóz objętych wymogami wariantu</p>	16%	1,25	-	-	20%
<p>10. Powierzchnia wybiegu w przypadku utrzymania grupowego w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 10%, ale nie więcej niż</p>	40%	1,25	-	-	50%

20% kóz objętych wymogami wariantu					
11. Powierzchnia wybiegu w przypadku utrzymania grupowego w przeliczeniu na jedną sztukę, są mniejsze niż określone w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 3 do rozporządzenia - w przypadku więcej niż 20% kóz objętych wymogami wariantu	80%	1,25	-	-	100%

UZASADNIENIE

Rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 70 ust. 1 i ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia ..... r. o Planie strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. z 202... r. poz. ....).

Przygotowanie rozporządzenia wynika z potrzeby stworzenia przepisów krajowych niezbędnych do wdrożenia, od dnia 15 marca 2023 r., nowej interwencji objętej Planem strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, zwanym dalej „PS WPR” , tj. ekoschematu „Dobrostan zwierząt”.

Kształt przepisów rozporządzenia odnoszących się do ekoschematu „Dobrostan zwierząt” wynika z postanowień zawartych w PS WPR na lata 2023-2027

Ekoschemat „Dobrostan zwierząt” ma na celu stworzenie warunków do zapewnienia określonym grupom zwierząt podwyższonych warunków utrzymania względem tych wynikających z obowiązujących w tym zakresie przepisów powszechnie obowiązujących (wymagania podstawowe).

Obowiązujące wszystkich rolników posiadających zwierzęta wymagania podstawowe to:

- 1) odpowiednie obowiązkowe wymogi ustanowione zgodnie z tytułem III rozdziału I sekcji 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013;
- 2) inne odpowiednie obowiązkowe wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 344, z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1966).

Zapewnienie zwierzętom podwyższonych warunków utrzymania zgodnie z ekoschematem „Dobrostan zwierząt” polega na realizacji praktyk lub zestawu praktyk w ramach wariantu które stanowią podwyższone warunki względem tych określonych jako

obowiązkowe wymogi ustanowione zgodnie z tytułem III rozdziału I sekcja 2 rozporządzenia nr 2021/2115 oraz tej określonej w ww. rozporządzeniach Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Przepisy rozporządzenia określają szczegółowe warunki i szczegółowy tryb przyznawania i wypłaty pomocy finansowej formie płatności dobrostanowej w ramach PS WPR zwanej dalej „płatnością dobrostanową”, w tym:

- 1) szczegółowe wymagania, jakie powinny spełniać wnioski o przyznanie płatności dobrostanowej;
- 2) szczegółowe warunki i tryb przyznawania płatności dobrostanowej następcy prawnemu rolnika lub przejmującemu zwierzęta;
- 3) wysokość kar, z wyjątkiem kar administracyjnych, o których mowa w ustawie o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej zwanej dalej „ustawą o PS” oraz zmniejszeń, wynikających ze stwierdzonych nieprawidłowości lub niezgodności;
- 4) praktyki podwyższające poziom dobrostanu zwierząt, których realizacja jest warunkiem przyznania płatności dobrostanowej;
- 5) liczbę punktów przyznawanych za realizację praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt w odniesieniu do zwierząt gatunków świnia oraz bydło domowe.

W rozporządzeniu zawarto słownik używanych pojęć, tj.:

- 1) gospodarstwo – w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej zwanej dalej „ustawą o PS”;
- 2) locha – samica z gatunku świnia po pierwszym wyproszeniu;
- 3) loszka – samica z gatunku świnia po osiągnięciu dojrzałości płciowej do pierwszego wyproszenia;
- 4) tucznik – młode zwierzę z gatunku świnia przeznaczone do tuczu, bez względu na płeć, od ukończenia 10. tygodnia życia do dnia uboju;
- 5) warchlak – młode zwierzę z gatunku świnia, od odsadzenia do ukończenia 10. tygodnia życia;
- 6) krowa mleczna – samica bydła domowego typu użytkowego mlecznego lub typu użytkowego kombinowanego o mlecznym kierunku jej użytkowania, której wiek przekracza 24. miesiące;
- 7) krowa mamka – samica bydła domowego typu użytkowego mięsnego lub typu użytkowego kombinowanego o mięsnym kierunku jej użytkowania, której wiek przekracza 24. miesiące;

- 8) bydło opasowe – opasany samiec lub samica bydła domowego w wieku poniżej 18. miesięcy;
- 9) kura nioska – dorosły ptak płci żeńskiej z gatunku kura, który osiągnął dojrzałość nieśną i jest utrzymywany w celu produkcji jaj nieprzeznaczonych do wylęgu;
- 10) kurczę brojler – ptak z gatunku kura, utrzymywany z przeznaczeniem do produkcji mięsa;
- 11) indyk utrzymywany z przeznaczeniem na produkcję mięsa – ptak z gatunku indyk, utrzymywany z przeznaczeniem do produkcji mięsa.

W rozporządzeniu wskazano, że do obliczenia wieku zwierząt stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące obliczania terminów, z tym że termin upływa z początkiem ostatniego dnia oraz wskazano, że typ użytkowy krów, okres przebywania zwierząt w gospodarstwie rolnym, liczbę tych zwierząt w tym okresie ustala się na podstawie danych zawartych w rejestrze zwierząt gospodarskich oznakowanych i siedzib stad tych zwierząt, o którym mowa w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.

W rozporządzeniu wskazano, że typu użytkowy oraz przeznaczenie bydła do opasu ustala się na podstawie danych zawartych w komputerowej bazie danych, o której mowa w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt, zwanej dalej „komputerową bazą danych”.

W rozporządzeniu wskazano warunki przyznania płatności dobrostanowej, w tym wskazano, że płatność dobrostanową przyznaje się rolnikowi aktywnemu zawodowo, o którym mowa w art. 31 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013, jeżeli zobowiązał się do realizacji określonej praktyki, wariantu oraz:

- 1) posiada numer identyfikacyjny nadany w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, który może być wykorzystywany do ubiegania się o tę płatność, zwany dalej „numerem identyfikacyjnym”;
- 2) na dzień złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej posiada, odpowiednio do realizowanego wariantu:

- a) co najmniej jedną oznakowaną zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt oraz zarejestrowaną w komputerowej bazie danych
    - lochę oznakowaną kolczykiem z indywidualnym numerem identyfikacyjnym lochy lub
    - jedną krowę;
  - b) kurnik na minimum 350 stanowisk zarejestrowany w komputerowej bazie danych;
  - c) kurnik na minimum 500 stanowisk zarejestrowany w komputerowej bazie danych;
  - d) pomieszczenie na minimum 100 stanowisk zarejestrowany w komputerowej bazie danych;
  - e) co najmniej 2 konie dorosłe w wieku co najmniej 24. miesiące lub klacz ze źrebięciem zgłoszonym do komputerowej bazy danych.
- 1) posiada plan poprawy dobrostanu zwierząt w przypadku, gdy realizuje jeden z wariantów/praktyk dotyczących zwiększenia powierzchni bytowej dostępnej zwierzętom, sporządzony na formularzu udostępnionym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwaną dalej „Agencją” w terminie 25 dni od dnia , w którym upływa termin składania wniosków.

W rozporządzeniu określono reguły dotyczące planu poprawy dobrostanu zwierząt. Wymagane elementy tego planu zawarto w załączniku nr 1 do rozporządzenia. Wskazano , że w przypadku realizacji ekoschematu w odniesieniu do różnych grup technologicznych danego gatunku zwierząt rolnik może dla tych grup sporządzić odrębne plany poprawy dobrostanu zwierząt. Uregulowano możliwość wykorzystania wcześniej opracowanego planu poprawy dobrostanu zwierząt w przypadku, gdy w gospodarstwie nie zaszły zmiany wymagające sporządzenia nowego planu, określając jednocześnie w jakich sytuacjach konieczne jest sporządzenie nowego planu.

Określono, że płatność dobrostanowa , w przypadku wariantu Dobrostan loch może być przyznana pod warunkiem indywidualnego oznakowania wszystkich loch oraz nieutrzymywania ich w systemie jarzmowym, z wyjątkiem 14 -dniowego okresu okołoporodowego, kiedy jarzma są dozwolone.

W odniesieniu do wariantu Dobrostan opasów określono, że płatność przysługuje pod warunkiem, że w gospodarstwie przez co najmniej 120 dni utrzymywany był co najmniej 1 opas w wieku kwalifikującym go do płatności.

W przypadku wariantów dotyczącym chowu drobiu płatność może być przyznana jeśli został nadany numer zakładu drobiu.

Określono, że płatność nie może być przyznana do koni utrzymywanych w warunkach dzikich lub półdzikich.

Określono zasady wsparcia w systemie uproszczonym dla gospodarstw utrzymujących zwierzęta w zgodzie z systemem rolnictwa ekologicznego.

Płatność dobrostanowa jako płatność do zwierząt utrzymywanych zgodnie z systemem rolnictwa ekologicznego na uproszczonych zasadach może zostać przyznana:

- 1) w ramach wariantu Dobrostan loch, Dobrostan tuczników, Dobrostan krów mlecznych, Dobrostan krów mamek utrzymywanych w pomieszczeniach lub budynkach, Dobrostan opasów do praktyki polegającej na zwiększeniu o co najmniej 20% powierzchni bytowej w pomieszczeniach lub budynkach;
- 2) w ramach wariantu Dobrostan krów mlecznych do praktyki polegającej na zapewnieniu wypasu;
- 3) w ramach wariantu Dobrostan krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym, Dobrostan owiec, Dobrostan kur niosek, Dobrostan kurcząt brojlerów, Dobrostan indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa, Dobrostan koni utrzymywanych w pomieszczeniach lub budynkach, Dobrostan koni utrzymywanych w systemie otwartym, Dobrostan kóz.

W rozporządzeniu określono, że płatność dobrostanową na uproszczonych zasadach mogą ubiegać się rolnicy, jeżeli wykaz potwierdza utrzymanie danej grupy technologicznej zwierząt zgodnie z systemem rolnictwa ekologicznego, a także spełniają odpowiednie wymagania dodatkowe, tj. bydło utrzymywane jest bez uwięzi, kurom nioskom nie są przycinane dzioby w gospodarstwie, koniom zapewniony jest dostęp do powierzchni zewnętrznych lub biegałni poza sezonem wegetacyjnym, kozom zapewniony jest dostęp do wybiegu, wszystkie lochy w gospodarstwie są oznakowane kolczykiem z indywidualnym numerem identyfikacyjnym lochy, został nadany numer zakładu drobiu, konie nie są utrzymywane w warunkach dzikich lub półdzikich, w tym na obszarach parku narodowego albo parku krajobrazowego. Po spełnieniu ww. wymagań uznaje się za spełnione także wymagania określone dla danego

wariantu i praktyki w załączniku nr 3 do rozporządzenia. Ponadto rolnik wnioskujący o dobrostan zwierząt na uproszczonych zasadach nie musi posiadać planu poprawy dobrostanu zwierząt.

W rozporządzeniu określono sposób liczenia maksymalnej liczby zwierząt, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w gospodarstwie, w sytuacji, kiedy w jednym budynku przebywają zwierzęta więcej niż jednego rolnika, w zależności od tego czy budynek/pomieszczenie posiada/nieposiadania wydzielonych sekcji.

Rozporządzenie określa rodzaje składanych przez rolnika oświadczeń oraz termin ich dostarczenia do Agencji.

Odpowiednie obowiązkowe wymogi ustanowione zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej zostały wskazane w załączniku nr 2 do rozporządzenia, a wymogi, które wykraczają ponad odpowiednie obowiązkowe wymogi są określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia

Określone wymogi wykraczające ponad ww. wymagania podstawowe są przestrzegane w ramach poniższych wariantów i ich praktyk:

- 1) wariant Dobrostan loch, w zakresie następujących praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt:
  - a) zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach,
  - b) zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach,
  - c) utrzymanie na ściółce,
  - d) późniejsze odsadzanie prosiąt;
- 2) wariant Dobrostan tuczników, w zakresie następujących praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt:
  - a) zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach,

- b) zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach,
  - c) utrzymanie na ściółce,
  - d) utrzymanie w cyklu zamkniętym;
- 3) wariant Dobrostan krów mlecznych, w zakresie następujących praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt:
- a) zapewnienie wypasu,
  - b) zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach,
  - c) zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach,
  - d) utrzymanie na ściółce,
  - e) zapewnienie wybiegu,
  - f) późniejsze odsadzanie cieląt;
- 4) wariant Dobrostan krów mamek utrzymywanych w pomieszczeniach lub budynkach w zakresie następujących praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt:
- a) zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach,
  - b) zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach,
  - c) utrzymanie na ściółce,
  - d) zapewnienie wybiegu,
  - e) zapewnienie wypasu;
- 5) wariant Dobrostan krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym;
- 6) wariant Dobrostan opasów, w zakresie następujących praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt:
- a) zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach,
  - b) zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub budynkach,
  - c) utrzymanie na ściółce,
  - d) zapewnienie wybiegu,
  - e) zapewnienie wypasu;

- 7) wariant Dobrostan owiec;
- 8) wariant Dobrostan kur niosek;
- 9) wariant Dobrostan kurcząt brojlerów;
- 10) wariant Dobrostan indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa;
- 11) wariant Dobrostan koni utrzymywanych w pomieszczeniach lub budynkach;
- 12) wariant Dobrostan koni utrzymywanych w systemie otwartym;
- 13) wariant Dobrostan kóz.

Rozporządzenie określa rodzaje składanych przez rolnika rejestrów oraz termin ich dostarczenia do Agencji:

- a) rejestru sposobu utrzymywania loch w okresie okołoporodowym w celu weryfikacji przestrzegania zakazu stosowania jarzm z wyjątkiem dopuszczonego odstępstwa utrzymywania loch w systemie jarzmowym nie dłużej niż przez 14 dni w okresie okołoporodowym;
- b) rejestr wypasu w celu określenia liczby dni wypasu poszczególnych sztuk bydła (dotyczy wariantu Dobrostan krów mlecznych, Dobrostan krów mamek utrzymywanych w budynkach/pomieszczeniach, Dobrostan opasów);
- c) rejestru terminów odsadzania odpowiednio prosiąt i cieląt w celu weryfikacji spełnienia warunków praktyki dotyczącej terminów ich odsadzania.

W projektowanym rozporządzeniu uwzględniono zgodnie z zapisami PS WPR obowiązek do odbycia przez rolnika jednorazowego szkolenia z zakresu metod ograniczających stosowanie antybiotyków oraz określono termin, kiedy takie szkolenie powinien odbyć.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia, rolnik może realizować więcej niż jedną praktykę i więcej niż jeden wariant; nie dotyczy to łączenia praktyk zwiększenia powierzchni bytowej dla danej grupy technologicznej zwierząt o 20 i 50%. Rolnik utrzymujący bydło na uwięzi nie może realizować praktyki polegającej na zapewnieniu zwiększonej powierzchni bytowej. Rolnik nie może też jednocześnie realizować wariantu dotyczącego utrzymania krów mamek w pomieszczeniach/ budynkach i w systemie otwartym. Także warianty Dobrostanu koni utrzymywanych w pomieszczeniach lub budynkach i Dobrostanu koni utrzymywanych w systemie otwartym nie mogą być realizowane w jednym gospodarstwie .

Praktykę dotyczącą chowu świń w systemie zamkniętym uznaje się za zrealizowaną kiedy rolnik jednocześnie realizuje wariant Dobrostan loch i wariant Dobrostan tuczników, pod warunkiem że tuczniaki zostały urodzone w gospodarstwie tego rolnika.

Praktyka dotycząca zapewnienia wybiegu dla krów mlecznych, krów mamek i opasów uznaje się za zrealizowaną, jeżeli w okresie wegetacyjnym rolnik realizuje praktykę dotyczącą zapewnienia wypasu przez 10 godzin dziennie.

W rozporządzeniu wskazano okres przestrzegania wymogów w ramach wariantów i praktyk, określając go jako:

- 1) dla wariantów dotyczących: dobrostan loch, dobrostan tuczników, dobrostan krów mlecznych z wyłączeniem praktyki wypasu, dobrostan krów mamek utrzymywanych w budynkach/pomieszczeniach, dobrostan krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym, dobrostan owiec, dobrostan kur niosek, dobrostan kurcząt brojlerów, dobrostan indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa, dobrostan koni utrzymywanych w systemie otwartym oraz dobrostan kóz – od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 14 marca kolejnego roku, a w przypadku gdy rolnik złożył wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej w poprzednim roku oraz w danym roku – od dnia 15 marca danego roku do dnia 14 marca kolejnego roku;
- 2) dla praktyki dotyczącej wypasu: krów mlecznych, krów mamek utrzymywanych w budynkach/pomieszczeniach i opasów – co najmniej przez 120 dni w okresie:
  - a) od dnia 1 kwietnia roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej, do dnia 30 września tego roku – w przypadku gdy ten wniosek został złożony do dnia 1 kwietnia, albo
  - b) od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 30 września roku, w którym został złożony ten wniosek – w przypadku gdy ten wniosek został złożony po dniu 1 kwietnia;
- 3) dla wariantu dotyczącego dobrostanu owiec:
  - a) wypasanie wszystkich utrzymywanych w gospodarstwie rolnym zwierząt z gatunku owca domowa na trwałych użytkach zielonych lub na gruntach ornych, na których występują trawy lub inne zielne rośliny pastewne, lub zapewnienie tym zwierzętom dostępu do wybiegu przez co najmniej 120 dni w okresie:
    - od dnia 1 kwietnia roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 30 września tego roku – w przypadku gdy ten wniosek został złożony do dnia 1 kwietnia,

- od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 30 września roku, w którym został złożony ten wniosek – w przypadku gdy ten wniosek został złożony po dniu 1 kwietnia,
- 4) dobrostanu koni utrzymywanych w pomieszczeniach lub budynkach zapewnia:
- a) wymogi określone w załączniku 3 do rozporządzenia ust 34 pkt 1-3 oraz pkt 5 - od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 14 marca kolejnego roku, a w przypadku gdy rolnik złożył wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej w poprzednim roku oraz w danym roku – od dnia 15 marca danego roku do dnia 14 marca kolejnego roku;
  - b) zapewnienie wybiegu przez co najmniej przez 140 dni w okresie:
    - od dnia 1 kwietnia roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 30 września tego roku – w przypadku gdy ten wniosek został złożony do dnia 1 kwietnia,
    - od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 30 września roku, w którym został złożony ten wniosek – w przypadku gdy ten wniosek został złożony po dniu 1 kwietnia;
  - c) Poza sezonem wegetacyjnym tj. 1 kwietnia – 30 września - zapewnienie wszystkim utrzymywanym w gospodarstwie koniom dorosłym, młodzieży i klaczom ze źrebiętami dostępu do powierzchni zewnętrznych lub biegałni przez minimum 2 godziny dziennie - od dnia 1 października roku złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 14 marca kolejnego roku;
- 5) Dobrostanu kóz zapewnienie warunków utrzymania:
- a) zapewnienie dostępu do wybiegu, zapewnienie odpowiedniej wielkości powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach, powierzchni zewnętrznej określonej w załączniku nr 3 ust 36 pkt 1 oraz pkt 3-5 - od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 14 marca kolejnego roku, a w przypadku gdy rolnik złożył wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej w poprzednim roku oraz w danym roku – od dnia 15 marca danego roku do dnia 14 marca kolejnego roku;
  - b) wypasanie wszystkich utrzymywanych w gospodarstwie rolnym zwierząt z gatunku koza domowa na trwałych użytkach zielonych lub na gruntach ornych, na których występują trawy lub inne zielne rośliny pastewne przez co najmniej 120 dni w sezonie wegetacyjnym - co najmniej przez 120 dni w okresie:

- od dnia 1 kwietnia roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 30 września tego roku – w przypadku gdy ten wniosek został złożony do dnia 1 kwietnia;
- od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 30 września roku, w którym został złożony ten wniosek – w przypadku gdy ten wniosek został złożony po dniu 1 kwietnia.

Płatność dobrostanowa w ramach wariantów– dobrostan loch, dobrostan tuczników, dobrostan krów mlecznych, dobrostan krów mamek, dobrostan krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym i dobrostan opasów przysługuje za realizację praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt i jest określana jako iloczyn liczby punktów uzyskanych przez danego rolnika za realizację praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt w ramach realizowanych przez niego praktyk oraz stawki tej płatności na 1 punkt, z uwzględnieniem kar, w tym kar administracyjnych, oraz zmniejszeń, wynikających ze stwierdzonych nieprawidłowości lub niezgodności.

Podstawą ustalenia liczby punktów uzyskanych przez rolnika za realizację praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt w stosunku do których są spełnione wymagania w zakresie identyfikacji określone w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt przyjęto:

- 1) dla wariantów dotyczących dobrostanu loch – średnią liczbę loch oznakowanych kolczykiem z indywidualnym numerem identyfikacyjnym lochy i zarejestrowanych zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt, utrzymywanych przez rolnika w okresie, w którym ten rolnik przestrzega wymogów w ramach tych wariantów,
- 2) dla wariantów dotyczących dobrostanu tuczników – liczbę tuczników, które:
  - a) pochodzą od loch objętych wnioskiem o przyznanie płatności dobrostanowej w ramach wariantu dotyczącego dobrostanu loch i w odniesieniu do których na podstawie tego wniosku i dołączonych do niego dokumentów oraz danych zawartych w komputerowej bazie danych, ustalono, że w dniu złożenia tego wniosku w odniesieniu do loch, lochy te nie są utrzymywane w systemie jarzmowym albo utrzymuje je w systemie jarzmowym nie dłużej niż przez 14 dni w okresie okołoporodowym a w dniu złożenia tego wniosku liczba

wszystkich loch utrzymywanych w gospodarstwie nie przekracza więcej niż o 5% maksymalnej liczby loch określonej w planie poprawy dobrostanu zwierząt lub utrzymywanych w siedzibie stada położonej nie dalej niż 50 km od siedziby stada, w której jest realizowany dobrostan tych tuczników;

b) w odpowiednim, określonym w rozporządzeniu okresie zostały: poddane ubojowi w gospodarstwie rolnym albo przemieszczone bezpośrednio do rzeźni z przeznaczeniem do uboju, albo przemieszczone do rzeźni z przeznaczeniem do uboju za pośrednictwem wyłącznie jednego podmiotu prowadzącego działalność nadzorowaną, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. c ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2018 r. poz. 1967), albo przemieszczone do rzeźni z przeznaczeniem do uboju za pośrednictwem grupy producentów rolnych lub związku grup producentów rolnych, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 1026),

c) w okresie od dnia opuszczenia gospodarstwa rolnego, w którym rolnik realizował wariant dotyczący dobrostanu loch do dnia poddania ubojowi w gospodarstwie rolnym lub do dnia przemieszczenia bezpośrednio do rzeźni z przeznaczeniem do uboju, lub do dnia przemieszczenia do rzeźni z przeznaczeniem do uboju za pośrednictwem podmiotów wymienionych w lit. b, za pośrednictwem których te tuczники zostaną przemieszczone do rzeźni, były utrzymywane jedynie przez rolnika, który w okresie ich utrzymywania realizował wariant dotyczący dobrostanu tuczników (oznacza to, że jeżeli tucznik objęty wariantem dotyczącym dobrostanu tuczników zostanie przemieszczony do gospodarstwa rolnego, które nie realizuje takiego wariantu, a następnie ponownie zostanie przemieszczony do gospodarstwa rolnego realizującego taki wariant, płatność do tego tuczніка nie przysługuje).

Powyższe oznacza, że wymogi wariantu dotyczącego dobrostanu tuczników nie dotyczą okresu od momentu sprzedaży tuczніка z przeznaczeniem do uboju w rzeźni;

3) dla wariantu dotyczącego dobrostanu krów mlecznych praktyka zapewnienie wypasu – liczbę krów mlecznych utrzymywanych przez rolnika i wypasanych zgodnie z wymogami wariantu, w odpowiednim okresie;

- 4) dla wariantu dotyczącego dobrostanu krów mlecznych w ramach praktyk: zwiększona o co najmniej 20% lub o co najmniej 50% powierzchni bytowej w budynkach/pomieszczeniach, wybieg, ściółka – średnią liczbę krów mlecznych utrzymywanych przez rolnika w okresie, w którym ten rolnik przestrzega wymogów w ramach tego wariantu;
- 5) dla wariantu dotyczącego dobrostanu krów mlecznych w ramach praktyk późniejsze odsadzanie cieląt - liczba krów mlecznych, utrzymywanych przez rolnika w okresie, w którym ten rolnik przestrzega wymogów w ramach tego wariantu, których cielęta urodzone w tym okresie zostały odsadzone zgodnie z wymogiem;
- 6) dla wariantu dotyczącego dobrostanu krów mamek utrzymywanych w pomieszczeniach budynkach w ramach praktyk zwiększona o co najmniej 20% lub o co najmniej 50% powierzchni bytowej w budynkach/pomieszczeniach, wybieg, ściółka oraz dla wariantu dotyczącego dobrostanu krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym – średnią liczbę krów mamek utrzymywanych przez rolnika w okresie od dnia złożenia wniosku do dnia 14 marca następnego roku, a w przypadku gdy rolnik złożył wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej w poprzednim roku oraz w danym roku – od dnia 15 marca danego roku do dnia 14 marca kolejnego roku.
- 7) dla wariantu dotyczącego dobrostanu krów mamek utrzymywanych w pomieszczeniach budynkach praktyka zapewnienie wypasu – liczbę krów mamek utrzymywanych przez rolnika i wypasanych zgodnie z wymogami wariantu, w odpowiednim okresie;
- 8) dla wariantu dotyczącego dobrostanu opasów w ramach praktyk zwiększona o co najmniej 20% lub o co najmniej 50% powierzchni bytowa w budynkach/pomieszczeniach, wybieg, ściółka - średnią liczbę opasów utrzymywanych przez rolnika co najmniej przez 120 dni w okresie od dnia złożenia wniosku do dnia 14 marca następnego roku, a w przypadku gdy rolnik złożył wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej w poprzednim roku oraz w danym roku – od dnia 15 marca danego roku do dnia 14 marca kolejnego roku.
- 9) dla wariantu dotyczącego dobrostanu opasów w ramach praktyki zapewnienie wypasu – liczbę opasów utrzymywanych przez rolnika co najmniej przez 120 dni i wypasanych zgodnie z wymogami wariantu, w odpowiednim okresie

Okres utrzymywania zwierząt przez rolnika i liczbę tych zwierząt w tym okresie ustala się na podstawie danych zawartych w komputerowej bazie danych.

W odniesieniu do realizacji praktyki wypasu w ramach wariantów Dobrostan krów mamek, Dobrostan krów mlecznych, Dobrostan krów mamek oraz Dobrostan opasów – wypas wskazano sposób określania liczby punktów w odniesieniu do zwierząt, dla których nie zrealizowano wymogu wypasu przez wymagane 120 dni. Takie sytuacje mogą zachodzić ze względu na krótszy niż 120 dni okres przebywania danego zwierzęcia w gospodarstwie, czasowe niekwalifikowanie się (ze względu na wiek) tego zwierzęcia do grupy technologicznej objętej wymogiem lub inne wydarzenia niezależne od rolnika. W takich przypadkach liczba punktów przyznanych rolnikowi za wypas zwierzęcia stanowić będzie ilorzaz iloczynu odpowiedniej liczby punktów za stosowanie wypasu i liczby dni wypasu zwierzęcia oraz liczby 120. W rozporządzeniu zaproponowano również, że w przypadku przemieszczenia krowy mlecznej krowy mamki lub opasa do innego gospodarstwa rolnego w okresie realizacji praktyki (gdy oba gospodarstwa realizują tą praktykę) i wypasania łącznie w tych gospodarstwach dłużej niż 120 dni, łączna suma płatności dobrostanowej za zwierzę nie może przekroczyć stawki płatności dobrostanowej za sztukę zwierzęcia określonej dla praktyki. Określono również, że w przypadku jeżeli o płatność do danego zwierzęcia z tytułu realizacji praktyki dotyczącego – wypasu ubiega się kilku rolników, to płatność dobrostanowa w tym zakresie przysługuje rolnikom proporcjonalnie, ale zgodnie z kolejnością wypasania tego zwierzęcia, za pierwsze 120 dni.

W rozporządzeniu zaproponowano również, że w przypadku przemieszczenia krowy mlecznej krowy mamki lub opasa do innego gospodarstwa rolnego w okresie realizacji praktyki wypasu, gdy oba gospodarstwa realizują tę praktykę, punkty przyznane za wypas tego zwierzęcia nie mogą przekroczyć łącznie (dla sprzedawcy i nabywcy zwierzęcia) liczby określonej dla tej praktyki i są przyznawane za pierwsze 120 dni wypasania tego zwierzęcia. Oznacza to, że sprzedawca i nabywca zwierzęcia uzyskają punkty za wypas tego zwierzęcia proporcjonalnie do okresu zrealizowanego w każdym gospodarstwie wypasu, a w przypadku, gdy łącznie wypas tego zwierzęcia obejmie więcej niż 120 dni to punkty w pierwszej kolejności zostaną przyznane sprzedawcy.

W rozporządzeniu określono również sposób ustalenia wysokości płatności dobrostanowej w ramach wariantu Dobrostan owiec, Dobrostan kur niosek, Dobrostan kurcząt brojlerów, Dobrostan indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa, Dobrostan koni utrzymywanych w pomieszczeniach lub w budynkach, Dobrostan koni utrzymywanych w systemie otwartym, Dobrostan kóz i wskazano podstawę ustalenia wysokości tej płatności. Tym samym wskazano, że wysokość płatności dobrostanowej w ramach danego wariantu

ustala się jako iloczyn odpowiedniej stawki płatności dobrostanowej i podstawy ustalenia wysokości tej płatności, po uwzględnieniu zmniejszeń lub wykluczeń wynikających ze stwierdzonych nieprawidłowości lub niezgodności.

Za podstawę ustalenia wysokości płatności dobrostanowej w ramach poszczególnych wariantów przyjęto:

- 1) dla wariantów: Dobrostan owiec - jest średnia liczba samic gatunku owca domowa w wieku co najmniej 12 miesięcy, utrzymywanych przez rolnika w ustalonym okresie zgodnie z wymogami w ramach w ramach tego wariantu;
- 2) dla wariantu dobrostan kur niosek - jest średnia liczba kur niosek utrzymywanych przez rolnika w ustalonym okresie zgodnie z wymogami w ramach w ramach tego wariantu;
- 3) dla wariantu dobrostan kurcząt brojlerów i dobrostan indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa - jest liczba kurcząt brojlerów lub indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa, które w ustalonym okresie zostały przemieszczone bezpośrednio do rzeźni z przeznaczeniem do uboju;
- 4) dla wariantu dobrostan koni utrzymywanych w pomieszczeniach lub budynkach i dobrostan koni utrzymywanych w systemie otwartym - jest średnia liczba koni w wieku co najmniej 24. miesiące utrzymywanych przez rolnika w ustalonym okresie, zgodnie z wymogami w ramach tego wariantu;
- 5) dla wariantu dobrostan kóz - jest średnia liczba samic z gatunku koza domowa w wieku co najmniej 12 miesięcy, utrzymywanych przez rolnika w ustalonym okresie, zgodnie z wymogami w ramach w ramach tego wariantu.

W rejestrze zwierząt gospodarskich oznakowanych zawarte są dane dotyczące poszczególnych zwierząt, w szczególności takie jak urodzenie, padnięcie lub przemieszczenie. Na podstawie tych danych istnieje zatem możliwość ustalenia liczby zwierząt poszczególnych gatunków i grup technologicznych w gospodarstwie na każdy dzień.

Należy tu wskazać, że do płatności dobrostanowej uwzględniane są jedynie te zwierzęta, w odniesieniu do których do dnia objęcia wnioskiem o przyznanie płatności dobrostanowej dokonano zgłoszeń wymaganych na podstawie przepisów o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt, a najpóźniej od dnia objęcia tym wnioskiem są spełnione wymagania, o ile jest to wymagane w zakresie identyfikacji określone w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt

W przypadku gdy podstawą ustalenia wysokości płatności dobrostanowej jest średnia liczba zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie rolnym w okresie realizacji wymogów danego wariantu, to ustala się ją jako iloraz sumy dziennych liczb tych zwierząt i liczby dni w tym okresie.

W odniesieniu do wariantów: Dobrostan tuczników, Dobrostan kurcząt brojlerów oraz Dobrostan indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa określono, że jeżeli rolnik nie złożył wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej w ramach tych wariantów w poprzednim roku to za zwierzęta uwzględniane przy ustaleniu wysokości płatności dobrostanowej w ramach tego wariantu uznaje się te poddane ubojowi w gospodarstwie rolnym albo oddane do rzeźni z przeznaczeniem do uboju od dnia następującego po dniu, w którym upływają:

- a) dla tuczników - 4 miesiące od dnia złożenia takiego wniosku w danym roku, do dnia poprzedzającego dzień złożenia takiego wniosku w następnym roku, lecz nie dłużej niż do dnia 14 marca tego następnego roku.
- b) dla kurcząt brojlerów - 42 dni od dnia złożenia takiego wniosku w danym roku, do dnia 14 marca kolejnego roku,
- c) dla indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa - 100 dni od dnia złożenia takiego wniosku w danym roku, do dnia 14 marca kolejnego roku

Takie rozwiązanie oznacza, że płatność zostanie przyznana tylko do zwierząt, których chów przebiegał w warunkach podwyższonego dobrostanu zgodnie z wymogami danego wariantu/praktyki. Ww. okresy karencji nie obowiązują, jeśli rolnik w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku realizował ten sam wariant/praktykę. Karencja nie dotyczy też beneficjentów działania Dobrostan zwierząt, wariant dobrostan tuczników PROW 2014 – 2020, którzy w roku 2023 realizować będą praktykę zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa w budynkach/pomieszczeniach.

W projekcie rozporządzenia zostały określone poziomy degresywności – w ramach wariantu i praktyki Dobrostan loch, tuczników, krów mlecznych, krów mamek utrzymywanych w budynkach/pomieszczeniach, krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym, opasów – degresywności podlega liczba punktów uzyskanych przez rolnika za realizację tej praktyki w odniesieniu do liczby zwierząt wyrażonej w DJP wg zasady, że powyżej 100 DJP do 150 DJP wynosi 75% liczby punktów uzyskanych zgodnie z Zał. 4, a powyżej 150 DJP w odniesieniu do liczby zwierząt powyżej 150 DJP liczby punktów nie przyznaje się.

W projekcie rozporządzenia zaproponowano także poziomy degresywności do pozostałych wariantów, tj. Dobrostan owiec, kur niosek, kurcząt brojlerów, indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa, koni utrzymywanych w pomieszczeniach lub w budynkach, koni utrzymywanych w systemie otwartym, kóz - Jeżeli liczba zwierząt, wyrażona w DJP, przekracza 100 DJP to płatność przyznaje się w wysokości 75% stawki płatności dobrostanowej w odniesieniu do liczby zwierząt powyżej 100 DJP do 150 DJP, natomiast powyżej 150 DJP płatności dobrostanowej nie przyznaje się.

W projekcie rozporządzenie w celu wsparcia rolnictwa ekologicznego zaplanowano, aby degresywność nie obowiązywała rolników wnioskujących o płatności dobrostanowe na uproszczonych zasadach. Natomiast, jeżeli rolnik złożył wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej w ramach tych wariantów również w poprzednim roku), to za zwierzęta uwzględnione przy ustaleniu wysokości płatności dobrostanowej w ramach praktyki lub wariantu, uznaje się te poddane ubojowi w gospodarstwie rolnym albo oddane do rzeźni z przeznaczeniem do uboju od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 14 marca kolejnego roku, a w przypadku gdy rolnik złożył wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej w poprzednim roku oraz w danym roku – od dnia 15 marca danego roku do dnia 14 marca kolejnego roku.

Ze względu na konieczność posiadania, przez rolnika realizującego niektóre warianty/praktyki ekoschematu Dobrostan zwierząt, planu poprawy dobrostanu zwierząt, wprowadzono możliwość refundacji kosztów transakcyjnych o których mowa w art. 31 ust. 7 lit. b rozporządzenia nr 2021/2115. Rolnik może uzyskać płatność z tytułu kosztów transakcyjnych, jeśli realizuje jeden z wariantów/praktyk, w ramach których obowiązuje sporządzenie planu poprawy dobrostanu zwierząt, a więc wtedy, gdy realizuje wymogi w zakresie zwiększenia powierzchni bytowej dla zwierząt. Płatność z tytułu kosztów transakcyjnych nie przysługuje, jeśli w gospodarstwie rolnika nie zaszły zmiany skutkujące koniecznością dokonania zmiany planu poprawy dobrostanu zwierząt sporządzonego w roku poprzednim na potrzeby udziału w ekoschemacie / działaniu PROW 2014/2020 Dobrostan zwierząt. Wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych, poniesionych z tytułu sporządzenia planu poprawy dobrostanu zwierząt, nie może przekraczać 15% wypłaconej płatności dobrostanowej w ramach danego wariantu i nie może być wyższa niż 1500 zł w ramach jednego gatunku zwierzęcia, a w przypadku drobiu – wszystkich gatunków ptaków objętych płatnościami dobrostanowymi

W odniesieniu do planu poprawy dobrostanu zwierząt proponuje się również, aby rolnik, który w roku następującym bezpośrednio po roku realizacji danego wariantu złoży wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej w zakresie tego samego wariantu, posiadał nadal ten sam plan poprawy dobrostanu zwierząt, o ile w gospodarstwie nie zaszły zmiany wpływające na konieczność zmiany dopuszczalnej maksymalnej liczby zwierząt, które mogą przebywać jednocześnie w gospodarstwie rolnym, z uwzględnieniem wymogów wariantu, a dla krów mamek i koni utrzymywanych w systemie otwartym – w zakresie wielkości zewnętrznej powierzchni bytowej. W takiej sytuacji rolnik, w terminie składania do Agencji kopii planu poprawy dobrostanu zwierząt, zamiast tych kopii stron złoży stosowne oświadczenie na formularzu udostępnionym przez Agencję. W takim przypadku nie będzie przysługiwał zwrot kosztów transakcyjnych z tytułu sporządzenia takiego planu.

W projekcie rozporządzenia określono co powinien zawierać wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej. Zgodnie z propozycją wniosek ten będzie zawierał:

- 1) oświadczenia i zobowiązania rolnika związane z płatnością dobrostanową;
- 2) oświadczenie o powierzchni działek ewidencyjnych, na których znajdują się użytki rolne w rozumieniu art. 2 pkt 30 ustawy o PS 4 ust. 1 lit. e, z wyszczególnieniem położonych na nich upraw;
- 3) informację o załącznikach dołączonych do wniosku.

W projekcie doprecyzowano przepisy dotyczące wnioskowania o płatność dobrostanową. Przewidziano przepis dotyczący zgody rolnika na udostępnianie przez Agencję jego danych osobowych w celu ułatwienia zbytu i zakupu prosiąt pochodzących od loch utrzymywanych w warunkach ulepszonego dobrostanu. Określono szczegółowo zasady przekazywania Agencji odpowiednich części planu poprawy dobrostanu zwierząt (termin, zakres przekazywanych informacji, wyłączenia).

Kopie stron planu poprawy dobrostanu zwierząt składane do Agencji, zawierają część ogólną planu poprawy dobrostanu zwierząt wraz z podpisem rolnika i doradcy rolniczego przy udziale którego został sporządzony ten plan oraz informacje dotyczące:

- 1) W przypadku wariantów dotyczących Dobrostanu loch:
  - a) maksymalnej liczby loch i loszek po pokryciu oraz maksymalnej liczby świń (bez prosiąt nieodsadzonych), które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w danym gospodarstwie, a w przypadku gdy lochy rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności dobrostanowej przebywają w

budynku razem z lochami innego rolnika – również tego, czy w pomieszczeniu lub budynku są wydzielone sekcje dla loch będących w posiadaniu różnych rolników,

- b) oświadczenia, że w gospodarstwie lochy nie są utrzymywane w systemie jarzmowym albo są utrzymywane w systemie jarzmowym nie dłużej niż przez 14 dni w okresie okołoporodowym,
  - c) oświadczenia, że świniom zapewnia się stały dostęp do wystarczającej dla danej grupy technologicznej ilości materiałów wzbogacających lub przedmiotów absorbujących ich uwagę oraz, że te materiały lub przedmioty są bezpieczne oraz jadalne lub nadają się do żucia lub do badania lub do manipulacji oraz, że świniom zapewnia się taką ilość różnych materiałów lub przedmiotów, które samoistnie lub w połączeniu z innymi materiałami zaspokajały będą potrzebę poznawania otoczenia i poszukiwania paszy zapobiegając znudzeniu i sfrustrowaniu,
- 2) W przypadku wariantu Dobrostan tuczników maksymalnej liczby warchlaków i tuczników i maksymalnej liczby świń (bez prosiąt nieodsadzonych), które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w gospodarstwie, a w przypadku gdy warchlaki i tuczniaki rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności dobrostanowej przebywają w budynku razem z warchlakami i tucznikami innego rolnika – również tego, czy w pomieszczeniu lub budynku są wydzielone sekcje dla warchlaków i tuczników będących w posiadaniu różnych rolników,
- 3) W przypadku wariantu dotyczącego dobrostanu krów mlecznych - maksymalnej liczby krów mlecznych, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w gospodarstwie, a w przypadku gdy krowy mleczne rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności dobrostanowej przebywają w budynku razem z krowami mlecznymi innego rolnika – również tego, czy w pomieszczeniu lub budynku są wydzielone sekcje dla krów mlecznych będących w posiadaniu różnych rolników,
- 4) W przypadku wariantu dotyczącego dobrostanu krów mamek utrzymywanych w pomieszczeniach lub budynkach - wielkości (w m²) posiadanych powierzchni bytowych w pomieszczeniach lub budynkach przeznaczonych dla krów mamek, cieląt, jałówek i opasów o masie ciała do 300 kg w typie użytkowym mięsnym lub w typie użytkowym kombinowanym użytkowanych w kierunku mięsnym, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w danym gospodarstwie, a w przypadku gdy

krowy mamki, cielęta, jałówki i opasy o masie ciała do 300 kg w typie użytkowym mięsnym lub w typie użytkowym kombinowanym użytkowanych w kierunku mięsnym rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności dobrostanowej przebywają w pomieszczeniu lub budynku razem z krowami mamkami, cielętami, jałówkami i opasami o masie ciała do 300 kg w typie użytkowym mięsnym lub w typie użytkowym kombinowanym użytkowanych w kierunku mięsnym innego rolnika – również tego, czy w pomieszczeniu lub budynku są wydzielone sekcje dla krów mamek, cieląt, jałówek i opasów o masie ciała do 300 kg w typie użytkowym mięsnym lub w typie użytkowym kombinowanym użytkowanych w kierunku mięsnym będących w posiadaniu różnych rolników,

- 5) W przypadku wariantu dotyczącego dobrostanu krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym - wielkości (w m²) posiadanych zewnętrznych powierzchni bytowych (pastwisk, okólników lub wybiegów) przeznaczonych dla krów mamek, cieląt, jałówek i opasów o masie ciała do 300 kg w typie użytkowym mięsnym lub w typie użytkowym kombinowanym użytkowanych w kierunku mięsnym, a w przypadku gdy krowy mamki, cielęta, jałówki i opasy o masie ciała do 300 kg w typie użytkowym mięsnym lub w typie użytkowym kombinowanym użytkowanych w kierunku mięsnym rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności dobrostanowej przebywają na zewnętrznej powierzchni bytowej razem z krowami mamkami, cielętami, jałówkami i opasami o masie ciała do 300 kg w typie użytkowym mięsnym lub w typie użytkowym kombinowanym użytkowanych w kierunku mięsnym innego rolnika – również tego, czy na tej powierzchni są wydzielone sekcje dla krów mamek, cieląt, jałówek i opasów o masie ciała do 300 kg w typie użytkowym mięsnym lub w typie użytkowym kombinowanym użytkowanych w kierunku mięsnym będących w posiadaniu różnych rolników,
- 6) W przypadku wariantu dotyczącego dobrostanu opasów - maksymalnej liczby opasów, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w gospodarstwie, a w przypadku gdy opasy rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności dobrostanowej przebywają w budynku razem z opasami innego rolnika – również tego, czy w pomieszczeniu lub budynku są wydzielone sekcje dla opasów będących w posiadaniu różnych rolników,
- 7) W przypadku wariantu dotyczącego dobrostanu owiec:

- a) wielkości (w m²) posiadanych powierzchni bytowych w pomieszczeniach lub budynkach przeznaczonych dla zwierząt z gatunku owca domowa, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w danym gospodarstwie w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 14 marca kolejnego roku, a w przypadku gdy zwierzęta z gatunku owca domowa rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności dobrostanowej przebywają w pomieszczeniu lub budynku razem ze zwierzętami z gatunku owca domowa innego rolnika również tego, czy w pomieszczeniu lub budynku są wydzielone sekcje dla zwierząt z gatunku owca domowa będących w posiadaniu różnych rolników – dla każdej siedziby stada oddzielnie;
  - b) utrzymywania pojedynczego lub grupowego, oddzielnie dla każdej siedziby stada, w odniesieniu do każdej grupy zwierząt z gatunku owca domowa, a w przypadku jednoczesnego utrzymywania danej grupy zwierząt zarówno pojedynczo, jak i grupowo – również ze wskazaniem liczby zwierząt utrzymywanych pojedynczo oraz plenności maciorek;
- 8) W przypadku wariantu dotyczącego dobrostanu kur niosek:
- a) maksymalnej liczby kur niosek, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w gospodarstwie;
  - b) rodzaju posiadanych gniazd oraz maksymalnej liczby kur niosek, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w danym gnieździe;
  - c) maksymalnej liczby kur niosek, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie na grzędzie;
- 9) W przypadku wariantu dotyczącego dobrostanu kurcząt brojlerów - maksymalnej liczby kurcząt brojlerów, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w gospodarstwie,
- 10) W przypadku wariantu Dobrostan indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa - maksymalnej liczby indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w gospodarstwie,
- 11) W przypadku wariantu Dobrostan koni utrzymywanych w pomieszczeniach lub budynkach:

- a) maksymalnej liczby koni, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w gospodarstwie, a w przypadku gdy konie rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności dobrostanowej przebywają w pomieszczeniu lub budynku razem z końmi innego rolnika – również tego, czy w pomieszczeniu lub budynku są wydzielone sekcje dla koni będących w posiadaniu różnych rolników;
  - b) wielkość (w m²) posiadanych powierzchni zewnętrznych lub biegałni dostępnych poza sezonem wegetacyjnym dla wszystkich koni dorosłych, młodzięży i klaczy ze źrebiętami;
- 12) W przypadku wariantu Dobrostan koni utrzymywanych w systemie otwartym - maksymalnej liczby koni, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w gospodarstwie, a w przypadku gdy konie rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności dobrostanowej przebywają na powierzchni zewnętrznej lub w biegałni razem z końmi innego rolnika – również tego, czy na powierzchni zewnętrznej lub w biegałni są wydzielone sekcje dla koni będących w posiadaniu różnych rolników;
- 13) w przypadku wariantu Dobrostan kóz:
- a) wielkości (w m²) posiadanych powierzchni bytowych w pomieszczeniach lub budynkach przeznaczonych dla zwierząt z gatunku koza domowa, które ze względu na wymogi wariantu mogą przebywać jednocześnie w danym gospodarstwie w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia 14 marca kolejnego roku, a w przypadku gdy zwierzęta z gatunku koza domowa rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności dobrostanowej przebywają w pomieszczeniu lub budynku razem ze zwierzętami z gatunku koza domowa innego rolnika również tego, czy w pomieszczeniu lub budynku są wydzielone sekcje dla zwierząt z gatunku koza domowa będących w posiadaniu różnych rolników – dla każdej siedziby stada oddzielnie;
  - b) utrzymywania pojedynczego lub grupowego, oddzielnie dla każdej siedziby stada, w odniesieniu do każdej grupy zwierząt z gatunku koza domowa, a w przypadku jednoczesnego utrzymywania danej grupy zwierząt zarówno pojedynczo, jak i grupowo – również ze wskazaniem liczby zwierząt utrzymywanych pojedynczo;

Rolnicy którzy utrzymują zwierzęta zgodnie z systemem rolnictwa ekologicznego zgodnie z systemem rolnictwa ekologicznego w rozumieniu przepisów rozporządzenia

Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007, Dz.U. L 150 z 14.6.2018, str. 1 płatność dobrostanowa jako płatność do takich zwierząt może zostać przyznana w ramach wariantu i praktyki – dobrostan loch zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 20%, dobrostan tuczników – zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 20%, dobrostan krów mlecznych wypas lub zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 20%, dobrostan krów mamek zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 20%, dobrostan krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym, dobrostan opasów – zwiększona powierzchnia bytowa o co najmniej 20% , oraz za warianty: dobrostan owiec, dobrostan kur niosek, dobrostan kurcząt brojlerów, dobrostan indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa, dobrostan koni utrzymywanych w budynkach/pomieszczeniach, dobrostan koni utrzymywanych w systemie otwartym oraz dobrostan kóz. W odniesieniu do tych rolników nie jest wymagane posiadanie planu poprawy dobrostanu.

Rolnik który ubiega się o przyznanie płatności za stosowanie ściółki wykonuje i przesyła z wykorzystaniem aplikacji udostępnionej przez Agencję w terminie przed upływem 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich określony w art. 60 ustawy o PS zdjęcia geotagowane dokumentujące stosowanie ściółki w budynku lub w pomieszczeniu, w którym utrzymywane są zwierzęta.

Rolnicy realizujący praktykę wybiegu w ramach dobrostanu krów mlecznych, dobrostanu krów mamek oraz dobrostanu opasów zobowiązani są do złożenia/wysłania przed upływem 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich określony w art. 60 ustawy o PS: szkicu przedstawiającego wybieg dla zwierząt objętych wymogami w ramach tego wariantu i praktyki oraz jego usytuowanie w odniesieniu do pomieszczenia lub budynku, w którym utrzymywane są zwierzęta objęte wymogami w ramach tego wariantu i praktyki lub zdjęcia geotagowanego wybiegu dla zwierząt objętych wymogami w ramach tego wariantu i praktyki, przedstawiającego jego usytuowanie w odniesieniu do pomieszczenia lub budynku, w którym utrzymywane są zwierzęta objęte wymogami w ramach tego wariantu i praktyki, wykonane i przesłane z wykorzystaniem aplikacji udostępnionej przez Agencję. Przepisy te nie mają zastosowania w przypadku kiedy rolnik posiada plan poprawy dobrostanu zwierząt.

Rolnik który realizuje warianty dobrostan loch oraz dobrostan krów mlecznych, dobrostan krów mamek utrzymywanych w budynkach/pomieszczeniach oraz dobrostan opasów składa w terminie:

- 1) do dnia 21 marca roku następującego po roku złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej:
  - a) rejestr sposobu utrzymywania loch w okresie okołoporodowym, jeżeli rolnik w planie poprawy dobrostanu zwierząt lub oświadczeniu oświadczył, że lochy są utrzymywane w systemie jarzmowym nie dłużej niż przez 14 dni w okresie okołoporodowym,
  - b) rejestr terminów odsadzenia:
    - prosiąt w przypadku realizacji praktyki dotyczącej późniejszego odsadzania w ramach wariantu - Dobrostanu loch
    - cieląt w przypadku realizacji praktyki dotyczącej późniejszego odsadzania w ramach wariantu - Dobrostanu krów mlecznych
- 2) do dnia 7 października roku złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej odpowiednio:
  - a) rejestr wypasu krów mlecznych w praktyce w przypadku gdy rolnik realizuje praktykę – wypas,
  - b) rejestr wypasu krów mamek, cieląt, opasów do masy ciała 300 kg i jałówek w typie użytkowym mięsnym lub typie użytkowym kombinowanym o mięsnym kierunku ich użytkowania – w przypadku gdy rolnik realizuje praktykę - wypas
  - c) rejestr wypasu opasów – w przypadku gdy rolnik realizuje praktykę - wypas

W rozporządzeniu wskazano również, że w przypadku jeżeli rolnik nie złożył w wymaganym terminie ww. kopii wybranych stron planu poprawy dobrostanu zwierząt lub rejestru lub przekazał informacje niekompletne, Agencja wzywa na piśmie rolnika do dokonania tej czynności lub uzupełnienia tych informacji, w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania. Wyżej wskazany obowiązek wezwania rolnika przez Agencję nie dotyczy sytuacji, gdy rolnik przekazał już wymagane informacje do Agencji, ale nastąpiło to po terminie określonym w przepisach. W związku z mogącymi pojawić się wątpliwościami, przepis uzupełniono zatem o wskazanie, że obowiązek wezwania przez Agencję nie będzie dotyczył takiej sytuacji. Jeżeli jednak mimo wezwania rolnik nie dostarczył odpowiednio wymaganych

kopii stron planu poprawy dobrostanu zwierząt lub rejestrów lub nie uzupełnił brakujących informacji – płatność dobrostanowa w ramach danego wariantu nie przysługuje.

Rozporządzenie umożliwia rolnikowi dokonanie zmian w planie poprawy dobrostanu zwierząt, do czasu zawiadomienia rolnika przez Agencję o wystąpieniu nieprawidłowości albo do czasu powiadomienia o zamiarze przeprowadzenia kontroli na miejscu.

W przyjętym system wdrożeniowy ekoschematu Dobrostan zwierząt, także w odniesieniu do wariantów dotyczących chowu bydła, podstawą określenia liczby zwierząt utrzymywanych w warunkach ulepszanego dobrostanu (co w konsekwencji stanowi podstawę do wyliczenia płatności) są dane zawarte w rejestrze zwierząt prowadzonym przez Agencję. Z tego względu konieczne jest wprowadzenie przepisu odnośnie odpowiedniego określenia w tym rejestrze kierunku użytkowania bydła tj. wskazania, w odniesieniu do zwierząt w typie kombinowanym, czy są one użytkowane jako mleczne, czy mięsne. Brak danych w tym zakresie uniemożliwiłby bowiem Agencji ustalenie, które zwierzęta utrzymywane w danym gospodarstwie należy uwzględnić przy naliczeniu płatności w ramach poszczególnych wariantów dotyczących dobrostanu bydła. Proponowane przepisy wskazują, że rolnik realizujący którykolwiek wariant dotyczący dobrostanu bydła jest obowiązany wskazać, które zwierzęta w typie kombinowanym są użytkowane w kierunku mięsnym, a które w mlecznym, w terminie 25 dni od upływu terminu składania wniosków lub w terminie 7 dni od daty objęcia danymi danego zwierzęcia wymogami danego wariantu/praktyki. Konsekwencją niedokonania przez rolnika odpowiednich zgłoszeń kierunku użytkowania bydła skutkować będzie nieuwzględnieniem odpowiednich sztuk zwierząt w wyliczeniu stanu zwierząt w danym gospodarstwie na potrzeby określenia wysokości płatności. Jednocześnie zwierzęta te są objęte wymogami realizowanego przez rolnika wariantu/praktyki.

Mając na uwadze, że wariant Dobrostan opasów dotyczy ulepszenia warunków chowu zwierząt przeznaczonych na rzeź, a nie sztuk przeznaczonych do dalszego chowu (na remont stada) w treści rozporządzenia zaznaczono, że zwierzęta wskazane w rejestrze.... jako przeznaczone na opas i uwzględnione w płatności dobrostanowej nie będą mogły być uwzględnione w przyszłości w płatnościach w ramach wariantów Dobrostan krów mlecznych lub Dobrostan krów mamek.

W rozporządzeniu zaproponowano również sposób, tryb i formę przejścia płatności dobrostanowej w przypadku:

- 1) śmierci rolnika, która nastąpiła zarówno w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie tej płatności, jak i śmierci rolnika, która nastąpiła po doręczeniu decyzji w sprawie przyznania płatności dobrostanowej;
- 2) rozwiązania albo przekształcenia rolnika lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistniało następstwo prawne, zarówno w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej do dnia doręczenia decyzji w sprawie przyznania tej płatności, jak i rozwiązania albo przekształcenia rolnika lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistniało następstwo prawne, które nastąpiło po doręczeniu decyzji w sprawie przyznania płatności dobrostanowej;
- 3) przeniesienia, w wyniku umowy sprzedaży, dzierżawy lub innej umowy, posiadania zwierząt objętych wnioskiem o przyznanie płatności dobrostanowej złożonym przez rolnika, w okresie od dnia złożenia tego wniosku do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie tej płatności, wraz z określeniem skutków prawnych niedotrzymania odpowiedniego sposobu, trybu i formy przejęcia płatności dobrostanowej.

Powyższe przepisy będą miały zastosowanie jedynie w przypadku rolnika, który nie ubiega się o przyznanie płatności dobrostanowej w ramach tego samego wariantu co wariant, w ramach którego o płatność dobrostanową ubiegał się jego poprzednik. W przypadku bowiem przejęcia zwierząt od rolnika realizującego dany wariant przez rolnika realizującego taki sam wariant zastosowanie mają przepisy rozporządzenia, czyli te przejęte zwierzęta uznane zostaną za zwierzęta objęte wnioskiem rolnika przejmującego.

Powyższe przepisy określają odrębne reguły przyznawania płatności w zależności od daty danego zdarzenia prawnego (śmierć rolnika, następstwo prawne, przekazanie gospodarstwa). Różnicują one tryb postępowania w zależności od tego, czy dane zdarzenie prawne miało miejsce przed doręzeniem decyzji o przyznaniu płatności dobrostanowej, czy też już po doręczeniu tej decyzji, jednakże przed dokonaniem płatności.

Zgodnie z ww. przepisami, spadkobierca rolnika, jego następca prawny albo nowy posiadacz zwierząt może, na swój wniosek (do którego dołączone są wymagane dokumenty, w tym również nowy – sporządzony dla „przejmującego” – plan poprawy dobrostanu zwierząt, w przypadku wariantów, dla których ten plan jest wymagany), wstąpić do toczącego się postępowania na miejsce wnioskodawcy. W przepisach zostały uregulowane również kwestie

dalszych praw do płatności dobrostanowej, w przypadku gdy po doręczeniu decyzji w sprawie tej płatności nastąpiły pewne okoliczności lub zdarzenia prawne.

W przypadku śmierci rolnika, do którego wspomniana decyzja została skierowana, jego spadkobiercy przysługują prawa, które przysługiwałyby spadkodawcy jako stronie postępowania. Przy czym jeżeli prawa, które przysługiwałyby spadkodawcy jako stronie postępowania, przysługują kilku spadkobiercom, prawa te wykonuje ten spadkobierca, na którego pozostali spadkobiercy wyrazili pisemną zgodę. Ponadto, zgodnie z tymi przepisami, w przypadku gdy w decyzji, o której mowa powyżej, została przyznana płatność dobrostanowa, płatność ta jest wypłacana spadkobiercy. Niemniej jednak, w przypadku gdy przyznana płatność nie została przekazana na rachunek bankowy rolnika lub rachunek rolnika prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, jego spadkobierca składa wniosek o wypłatę tej płatności do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie tej płatności przez rolnika (pod warunkiem, że spadkobierca akceptuje należność określoną w decyzji). W związku z powyższym, zostały szczegółowo określone terminy składania wniosku przez spadkobiercę rolnika oraz niezbędne czynności, jakie powinien w takim przypadku wykonać spadkobierca rolnika, m.in. w zakresie złożenia odpowiedniego wniosku i dołączenia dokumentów do wniosku.

Analogiczne rozwiązania przyjęto w przypadku, gdy po doręczeniu decyzji w sprawie płatności rolnik, do którego ta decyzja została skierowana, został rozwiązany albo przekształcony albo wystąpiło inne zdarzenie prawne, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne (z wyłączeniem śmierci rolnika). Jeżeli nastąpi takie zdarzenie prawne, to następcy prawnemu przysługują prawa, które przysługiwałyby temu rolnikowi jako stronie postępowania. Natomiast w sytuacji, gdy płatność dobrostanowa nie została przekazana na rachunek bankowy rolnika lub rachunek rolnika prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej (rozwiązanego, przekształconego lub objętego innym zdarzeniem prawnym), jego następca prawny składa wniosek o wypłatę tej płatności (pod warunkiem, że akceptuje należność określoną w decyzji) do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie tej płatności przez rolnika (wniosek jest składany w terminie 3 miesiące od dnia doręczenia temu rolnikowi tej decyzji).

Końcowe regulacje rozporządzenia określają skutki, jakie wynikają dla rolnika z tytułu niespełnienia przez niego wymogów w ramach poszczególnych wariantów. Regulacje te są niezbędne do wykonania przepisów unijnych określających konieczność stworzenia przez

państwa członkowskie skutecznego systemu kontroli i sankcjonowania stwierdzonych uchybień i zaniedbań.

Końcowe regulacje rozporządzenia określają kary stosowane w przypadku niespełnienia przez rolnika warunków przyznawania pomocy. Regulacje te są niezbędne do wykonania przepisów unijnych określających konieczność stworzenia przez państwa członkowskie skutecznego systemu kontroli i sankcjonowania stwierdzonych uchybień i zaniedbań.

W przepisach rozporządzenia wskazano rodzaje kar, które obejmują: odmowę płatności, zmniejszenie płatności w przypadku stwierdzenia różnicy między liczbą zwierząt określoną w komputerowej bazie danych a liczbą zwierząt posiadanych przez rolnika, zmniejszenie płatności ze względu na stwierdzenie uchybienia w przestrzeganiu przez rolnika wymogów określonych w ramach danego wariantu lub praktyki oraz karę za powtarzalność. Określono następnie ogólne zasady naliczania poszczególnych rodzajów kar. Określono także niektóre rodzaje uchybień w realizacji wymaganych praktyk i zmniejszenia płatności w przypadku ich stwierdzenia.

Termin wejścia w życie rozporządzenia określono na 15 marca 2023 r. co odpowiada terminowi rozpoczęcia naboru wniosków w ramach płatności bezpośrednich w ramach Planu strategicznego dla wspólnej polityki rolnej

Rozporządzenie zawiera 5 załączników:

- 1) załącznik nr 1 „Zawartość planu poprawy dobrostanu zwierząt” – określa elementy planu poprawy dobrostanu zwierząt z podziałem na część ogólną, szczegółową oraz załączniki. Załącznik ten określa jedynie wybrane elementy planu poprawy dobrostanu zwierząt. Plan poprawy dobrostanu zwierząt sporządzany jest na formularzu udostępnionym przez Agencję;
- 2) załącznik nr 2 „Odpowiednie obowiązkowe wymogi ustanowione zgodnie z tytułem III rozdziału I sekcji 2 rozporządzenia nr 2021/2115” i „Inne odpowiednie obowiązkowe wymogi, o których mowa w art. 31 ust. 5 rozporządzenia nr 2021/2115” – wskazuje odpowiednie obowiązkowe wymogi ustanowione zgodnie z tytułem III rozdziału I sekcji 2 rozporządzenia nr 2021/2115 i inne odpowiednie wymogi obowiązkowe, o których mowa w art. 31 ust. 5 rozporządzenia nr 2021/2115, których rolnik obowiązany jest przestrzegać wraz ze wskazaniem dla nich współczynników dotkliwości i trwałości uchybień. Z uwagi na to, że wskazane w tym załączniku wymagania stanowią podstawę, ponad którą wykraczają wymogi w ramach działania „Dobrostan zwierząt”, ich niespełnienie jest

równoznaczne ze 100% zmniejszeniem płatności w ramach danego wariantu, to jest z brakiem płatności w tym zakresie;

- 3) załącznik nr 3 „Wymogi dla poszczególnych wariantów i praktyk” – zawiera regulacje, przez które rolnik zapewnia zwierzętom podwyższone względem powszechnie obowiązującego prawa warunki utrzymywania. Wymagania zawarte w tym załączniku stanowią zatem, co do zasady, istotę ekoschematu - Dobrostan zwierząt.

W załączniku tym wskazano zatem wymogi dla poszczególnych wariantów i praktyk, których spełnianie wiąże się również z zapewnieniem zwierzętom podwyższonych warunków dobrostanu. W odniesieniu do loch, tuczników, krów mlecznych, krów mamek i opasów oznacza to możliwość wyboru praktyki lub praktyk które swoją specyfikacją wykraczają ponad wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej i rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej. Można skorzystać z takich praktyk jak zapewnienie zwiększonej powierzchni bytowej w budynkach/pomieszczeniach o co najmniej 20% lub o co najmniej 50%, zapewnienie ściółki, późniejsze odsadzanie młodych, zapewnienie wybiegu, cykl zamknięty. W odniesieniu do krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym zapewnienie zwiększonej powierzchni bytowej.

W odniesieniu do owiec, kur niosek, kurcząt brojlerów, indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa, koni utrzymywanych w budynkach/pomieszczeniach, oraz kóz oznacza to konieczność zapewnienia tym zwierzętom wielkości powierzchni bytowej większej, co najmniej o 20% względem tej określonej w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej i rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej. W odniesieniu do koni utrzymywanych w systemie otwartym zapewnieniem odpowiedniej obsady, zapewnienie zadaszenia o

powierzchni pozwalającej na jednoczesne przebywanie wszystkich koni pod tym zadaniem oraz zapewnia się ściółkę.

Wskazano tu również, że rolnik obowiązany jest w ramach realizacji danego wariantu do zapewnienia podwyższonych warunków utrzymania zwierząt wszystkim zwierzętom objętych danym wariantem lub praktyką.

Przestrzeganie wszystkich wymogów dotyczy zwierząt objętych danym wariantem utrzymywanych w gospodarstwie rolnym w rozumieniu wszystkich siedzib stad danego rolnika.

W załączniku tym przez odpowiednie regulacje wskazano również, że zapewnienie zwierzętom objętych płatnością dobrostanową powierzchni bytowej większej, co najmniej o 20% lub o co najmniej 50% względem tej określonej w ww. rozporządzeniach Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie może odbywać się kosztem innych grup technologicznych zwierząt w ramach danego gatunku (nieobjętych płatnością dobrostanową). Dla tych pozostałych zwierząt muszą być bowiem spełnione minimalne wymagania zgodnie z powszechnie obowiązującym w tym zakresie prawem. W przypadku niezapewnienia tym innym grupom minimalnych wymagań zastosowanie będą miały odpowiednie zmniejszenia płatności dobrostanowej;

- 4) załącznik nr 4 „Liczba punktów za realizację praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt” – określa ilość punktów jaka może otrzymać rolnik za realizację danej praktyki do DJP zwierząt ekoschematu – Dobrostan zwierząt.
- 5) załącznik 5 „Współczynniki przeliczania zwierząt na DJP” – umożliwia obliczenie stawki płatności z uwzględnieniem przelicznika do sztuki zwierzęcia.
- 6) załącznik nr 6 „Wysokość współczynników dotkliwości uchybienia oraz współczynników trwałości uchybienia stosowanych do dokonywania zmniejszeń płatności dobrostanowej” – określa współczynniki procentowe dotkliwości i trwałości uchybienia oraz iloczyny tych współczynników w odniesieniu do uchybień dla wariantów działania „Dobrostan zwierząt”. Współczynniki te stanowią podstawę do naliczania zmniejszeń płatności dobrostanowej za poszczególne uchybienia. Oszacowano je z uwzględnieniem zasięgu, dotkliwości i trwałości danego uchybienia.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Rozporządzenie będzie miało pozytywny wpływ na sytuację ekonomiczną i społeczną rolników.

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację ekonomiczną i społeczną osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych, wobec czego nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia zostanie ujęty w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji.

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w formie płatności dobrostanowej w ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Krzysztof Cieciora</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, tel. ...., adres e-mail: .....@minrol.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia .....</p> <p>Źródło: Upoważnienie ustawowe art. 70 ust. 1 i ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia .....2023 r. o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej</p> <p>Nr w wykazie prac: .....</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Od 2023 roku zacznie obowiązywać Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027, w ramach którego wdrożone zostaną odpowiednie interwencje, w tym ekoschemat – Dobrostan zwierząt. Prawidłowe wdrożenie Planu i jego interwencji wymaga utworzenia odpowiednich przepisów krajowych w randze ustawy oraz rozporządzeń wydanych na mocy tej ustawy (tj. przepisów wykonawczych). Kwestia prawidłowego wdrażania ekoschematu – Dobrostan zwierząt zostanie uregulowana w drodze rozporządzenia, a tym samym rolnicy będą mogli ubiegać się o płatności dobrostanowe.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomendowanym rozwiązaniem jest przyjęcie odpowiednich przepisów krajowych (tj. rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi) regulujących przyznawanie płatności dobrostanowych dla rolników

W rozporządzeniu zostaną określone szczegółowe warunki i szczegółowy tryb przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w formie płatności dobrostanowej w ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027, zwanej dalej „płatnością dobrostanową”, w tym:

- 1)szczegółowe wymagania, jakie powinny spełniać wnioski o przyznanie płatności dobrostanowej;
- 2)szczegółowe warunki i tryb przyznawania płatności dobrostanowej następcy prawnemu rolnika lub przejmującemu zwierzęta;
- 3)wysokość kar, z wyjątkiem kar administracyjnych, o których mowa w ustawie o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej zwanej dalej „ustawą o PS” oraz zmniejszeń, wynikających ze stwierdzonych nieprawidłowości lub niezgodności;
- 4)praktyki podwyższające poziom dobrostanu zwierząt, których realizacja jest warunkiem przyznania płatności dobrostanowej;
- 5)liczbę punktów przyznawanych za realizację praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt w odniesieniu do zwierząt gatunków świnia oraz bydło domowe

Praktyki mające na celu poprawę dobrostanu zwierząt mają na celu zapewnienie realizowania potrzeb behawioralnych, a tym samym lepsze ich samopoczucie i zdrowie, co stanowi odpowiedź na rosnące oczekiwania społeczne w zakresie warunków utrzymywania zwierząt

Wejście w życie projektowanych przepisów umożliwi prawidłowe wdrożenie interwencji. Natomiast oczekiwanym efektem proponowanego rozwiązania jest udział rolników w tej interwencji.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej

(planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 6.12.2021, str. 1, z późn. zm.) dopuszczają realizację interwencji w zakresie dobrostanu zwierząt w ramach ekoschematu, jak również w ramach rozwoju obszarów wiejskich. Przepisy unijne nie narzucają państwom członkowskim stosowania jednolitych rozwiązań. Przepisy wspólnotowe określają jedynie ramy prawne, w ramach których będą mogły poruszać się państwa członkowskie. Biorąc pod uwagę, że przepisy rozporządzenia nr 2021/2115 będą dopiero wdrażane do porządków prawnych państw członkowskich, należy oczekiwać, że w poszczególnych państwach UE zastosowane zostaną rozwiązania dostosowane do potrzeb tych państw.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Beneficjenci (rolnicy)	Ok. 150 000	Szacunki Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW)	Pozytywne – udzielana będzie pomoc finansowa za przestrzeganie wymogów w zakresie dobrostanu zwierząt, które wykraczają ponad odpowiednie obowiązkowe wymogi wynikające z powszechnie obowiązującego prawa. Pomoc będzie rekompensowała rolnikom dodatkowe poniesione koszty i utracone dochody w wyniku wprowadzenia praktyk hodowlanych związanych z podwyższonym dobrostanem zwierząt.
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR)	Centrala, 16 oddziałów regionalnych oraz 314 biur powiatowych ARiMR	ARiMR	Wpływ na organizację pracy agencji płatniczej w związku z wprowadzeniem interwencji. Dostosowanie systemów informatycznych i procedur ARiMR wynikających z rozporządzenia.
Podmioty prowadzące działalność w zakresie doradztwa rolniczego	ok. 3363	Lista doradców rolniczych prowadzona przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie – stan na dzień 13.01.2023 r. (https://doradca.cdr.gov.pl/lista.php?dr=rol)	Wpływ na zakres doradzania przez podmioty prowadzące działalność w zakresie doradztwa rolniczego.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia zostanie umieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do konsultacji publicznych z organizacjami i instytucjami takimi jak:

- 1) Business Centre Club;
- 2) Federacja Związków Kółek i Organizacji Rolniczych RP;
- 3) Federacja Branżowych Związków Producentów Rolnych;
- 4) Federacja Gospodarki Żywnościowej RP;
- 5) Federacja Przedsiębiorców Polskich;

- 6) Federacja Związków Pracodawców-Dzierżawców i Właścicieli Rolnych;
- 7) Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich;
- 8) Forum Związków Zawodowych;
- 9) Instytut Gospodarki Rolnej;
- 10) Komitet Rolnictwa i Obrotu Rolnego Krajowej Izby Gospodarczej;
- 11) Konfederacja Lewiatan;
- 12) Krajowa Rada Izb Rolniczych;
- 13) Krajowa Rada Spółdzielcza;
- 14) Krajowe Stowarzyszenie Mleczarzy;
- 15) Krajowy Związek Grup Producentów Rolnych – Izba Gospodarcza;
- 16) Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich Związek Rewizyjny;
- 17) Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych;
- 18) Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych;
- 19) Krajowy Związek Rewizyjny Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”;
- 20) Krajowym Związek Pracodawców-Producentów Trzody Chlewnej;
- 21) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych „Solidarność”;
- 22) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”;
- 23) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych;
- 24) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
- 25) Podlaski Związek Hodowców Trzody Chlewnej;
- 26) Podlaski Związek Rolniczych Zrzeszeń Branżowych Producentów Trzody Chlewnej;
- 27) Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka;
- 28) Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców;
- 29) Polska Izba Mleka;
- 30) Polski Związek Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego;
- 31) Polski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POL SUS”;
- 32) Polski Związek Pracodawców – Usługodawców Rolnych;
- 33) Polski Związek Zawodowy Rolników;
- 34) Polskie Zrzeszenie Producentów Bydła Mięsnego;
- 35) Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej;
- 36) Rada Dialogu Społecznego w Rolnictwie;
- 37) Rada Dialogu Społecznego;
- 38) Rada Rolnictwa i Produkcji Ekologicznej;
- 39) Sekretariat Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”;
- 40) Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Rolnictwa;
- 41) Stowarzyszenie Producentów Trzody Chlewnej „Podlasie”;
- 42) Stowarzyszenie Rzeźników i Wędliniarzy Rzeczypospolitej Polskiej;
- 43) Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego;
- 44) Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie;
- 45) Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu;
- 46) Związek Polski Przemysł Futrzarski;
- 47) Związek Polskie Mięso;
- 48) Związek Polskich Przetwórców Mleka;
- 49) Związek Przedsiębiorców i Pracodawców;
- 50) Związek Rzemiosła Polskiego;
- 51) Związek Zawodowy Centrum Narodowe Młodych Rolników;
- 52) Związek Zawodowy Pracowników Rolnictwa w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 53) Związek Zawodowy Rolnictwa „Samoobrona”;
- 54) Związek Zawodowy Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „REGIONY”;
- 55) Związek Zawodowy Rolników „Ojczyzna”;
- 56) Związek Zawodowy Rolników Rzeczypospolitej „SOLIDARNI”;
- 57) Związek Zawodowy Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych													
(ceny stałe z ..... r.)		Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania		<p>Środki finansowe na realizację ekoschematu – Dobrostan zwierząt zostały zapewnione w ramach budżetu Planu Strategicznego przewidzianego na te interwencje.</p> <p>Projekt nie ma wpływu na dochody budżetu państwa, jednostek samorządu terytorialnego ani pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.</p> <p>Projekt nie ma wpływu na wydatki jednostek samorządu terytorialnego ani pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.</p> <p>Projekt nie ma wpływu na sektor finansów, a tym samym nie spowoduje zmniejszenia dochodów lub zwiększenia wydatków budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego bądź pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.</p>											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń													
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe													
		Skutki											
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)					
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ..... r.)	duże przedsiębiorstwa												
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw												
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe												
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa												
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw												
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Wprowadzenie możliwości otrzymania wsparcia finansowego w ramach ekoschematu – dobrostan zwierząt korzystnie wpłynie na rodziny rolnicze będące beneficjentami tych środków. Płatności dobrostanowe rekompensują											

		poniesione koszty, utracone dochody i koszty transakcyjne wynikające z podejmowanych praktyk.
	osoby niepełnosprawne oraz starsze	Wejście w życie projektowanych zmian nie będzie miało wpływu na sytuację ekonomiczną i społeczną osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.
Niemierzalne		
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowane rozporządzenie nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej, zatem nie wymaga odrębnej oceny w tym zakresie.	
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☒ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczacji.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
Komentarz:		
9. Wpływ na rynek pracy		
Wejście w życie projektowanego rozporządzenia będzie miało pozytywny wpływ na rynek pracy w rolnictwie. Wprowadzane rozwiązania korzystnie wpłyną na beneficjentów środków finansowych w ramach ekoschematu – dobrostan zwierząt, przez co będą sprzyjały stabilizacji warunków prowadzenia działalności rolniczej i korzystnie wpłyną na zdolność do regulowania bieżących zobowiązań pracodawców w sektorze rolnictwa, a tym samym pozytywnie wpłyną na stabilność zatrudnienia w rolnictwie.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☒ sytuacja i rozwój regionalny ☒ inne: rolnictwo	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Wejście w życie projektowanego rozporządzenia dzięki poprawie sytuacji finansowej rolników pozytywnie wpłynie na sytuację regionów, zwłaszcza tych, w których rolnictwo ma szczególnie duże znaczenie gospodarcze. Ponadto w ramach ekoschematu – dobrostan zwierząt rolnik realizuje warianty lub praktyki mające na celu zwiększenie dobrostanu zwierząt ponad obowiązujące przepisy prawne.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Planuje się, że projektowane rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 15 marca 2023 r., tj. z dniem, w którym rozpoczyna się termin składania wniosków przyznanie płatności ekologicznych za rok 2023.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Monitorowanie i ocena efektów wdrażania planu, w tym przedmiotowych interwencji, będą realizowane przez określone w Planie Strategicznym wskaźniki produktu i rezultatu		

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

-

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej w formie wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych oraz premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych w ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023-2027

Na podstawie art. 71 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe warunki i szczegółowy tryb przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej w formie wsparcia inwestycji leśnych i zadrzewieniowych oraz premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, w tym:

- 1) formę i tryb składania wniosków o przyznanie:
  - a) wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych, o których mowa w art. 46 ust. 1 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....), zwanej dalej „ustawą”;
  - b) rocznych premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, o których mowa w art. 44 ustawy w zakresie:
    - premii pielęgnacyjnej stanowiącej zryczałtowaną płatność z tytułu poniesionych kosztów pielęgnacji wykonanego zalesienia lub gruntu z sukcesją naturalną,
    - premii zalesieniowej stanowiącej zryczałtowaną płatność z tytułu pokrycia kosztów utraconych dochodów z działalności rolniczej i utrzymania zalesień występujących na gruncie wskutek sukcesji naturalnej,
    - premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych stanowiącej zryczałtowaną płatność z tytułu poniesionych kosztów pielęgnacji i utrzymania zadrzewień lub systemów rolno-leśnych wykonanych w ramach interwencji, o

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1950).

których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 2–3 ustawy lub zadrzewień wykonanych w ramach poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 lit. a ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2022 r. poz. 2422 i 2433), zwanej dalej „ustawą o PROW 2014–2020”;

- 2) szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać wnioski o przyznanie wsparcia;
- 3) kryteria wyboru operacji;
- 4) wysokość limitów środków dostępnych w poszczególnych latach;
- 5) przypadki, w których następcą prawnym podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy albo nabywca gruntu objętego wnioskiem o przyznanie pomocy może, na swój wniosek, wstąpić do toczącego się postępowania na miejsce tego podmiotu, oraz warunki i tryb wstąpienia do tego postępowania;
- 6) przypadki, w których następcy prawnemu beneficjenta albo nabywcy gruntu objętego wnioskiem o przyznanie pomocy jest przyznawana pomoc, oraz warunki i tryb przyznania tej pomocy;
- 7) wysokość kar za naruszenie warunków lub wymogów przyznawania pomocy, mając na względzie kryteria określone w art. 59 ust. 1 lit. d rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187, z późn. zm.²⁾), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/2116”.

§ 2. Wsparcie inwestycji leśnych i zadrzewieniowych, o których mowa w art. 46 ustawy, jest przyznawane:

- 1) podmiotowi ubiegającemu się o to wsparcie z wyłączeniem jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej reprezentujących Skarb Państwa w zakresie zarządzania mieniem;
- 2) do powierzchni nie większej niż 40 ha w jednym roku w ramach poszczególnych interwencji, o których mowa w art. 46 ust. 1 ustawy;
- 3) do gruntów stanowiących własność podmiotu ubiegającego się o przyznanie wsparcia albo własność jego małżonka, a w przypadku wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych także do gruntów będących w zarządzie spółki dla zagospodarowania

---

²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 29 z 10.02.2022, str. 45 oraz Dz. Urz. UE L 216 z 19.08.2022, str. 1.

wspólnoty gruntowej powołanej zgodnie z przepisami ustawy z 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (Dz.U. z 2022 r. poz. 140), zwanej dalej „ustawą o wspólnotach gruntowych”;

- 4) do limitu określonego na dany rok w Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027, dla poszczególnych interwencji, o których mowa w art. 46 ust. 1 ustawy;

§ 3. Wsparcie, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy, zwane dalej „wsparciem na zalesianie”, jest przyznawane jednorazowo:

- 1) podmiotowi ubiegającemu się o jego przyznanie, który:
  - a) jest rolnikiem w rozumieniu art. 3 pkt. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.³⁾), zwanym dalej „rolnikiem” lub jednostką samorządu terytorialnego i jednostką organizacyjną gmin, powiatów oraz województw, zwanymi dalej „jednostkami terytorialnymi”,
  - b) zobowiązał się do wykonania zalesienia gruntu zgodnie z wymogami planu zalesienia, zwanego dalej „planem zalesienia”, o którym mowa w art. 35 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2022 r. poz. 672, 1726 i 2311), zwanej dalej „ustawą o lasach”, a gdy jest to przewidziane w planie zalesienia – wykonania również jego ogrodzenia, zabezpieczenia przed zniszczeniem drzew lub krzewów 3 palikami, repelentami, osłonkami albo wełną owczą,
  - c) uzyskał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla planowanego wykonania zalesienia, a planowane wykonanie zalesienia jest przedsięwzięciem, którego realizacja wymaga uzyskania takiej decyzji zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029, z późn. zm.⁴⁾);

---

³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 119 z 21.04.2022, str. 1, Dz. Urz. UE L 181, 07.07.2022, s. 35 oraz Dz. Urz. UE L 227, 01.09.2022, s. 136.

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. 1260, 1261, 1783, 1846 i 2185.

2) do gruntów:

- a) wykazanych w ewidencji gruntów i budynków w rozumieniu art. 2 pkt 8 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2021 r. poz. 1990 oraz z 2022 r. poz. 1846 i 2185), zwanej dalej „ustawą Prawo geodezyjne i kartograficzne”, jako grunty rolne,
- b) stanowiących grunty orne lub sady,
- c) które zostały przeznaczone do zalesienia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku tego planu gdy grunty te zostały przeznaczone do zalesienia w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
- d) o szerokości większej niż 20 m, przy czym wymagania, nie stosuje się, jeżeli grunty te graniczą z lasem lub obszarem zalesionym,
- e) położonych poza:
  - obszarami Natura 2000 lub obszarami znajdującymi się na liście, o której mowa w art. 27 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916, 1726 i 2375), zwanej dalej „ustawą o ochronie przyrody”, chyba że planowane wykonanie zalesienia nie jest sprzeczne z planami ochrony albo planami zadań ochronnych tych obszarów, a w przypadku braku sporządzenia tych planów – gdy planowane wykonanie zalesienia nie jest sprzeczne z celami ochrony tych obszarów,
  - obszarami rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, parków narodowych lub obszarami ich otulin, chyba że planowane wykonanie zalesienia nie jest sprzeczne z celami ochrony tych obszarów.

§ 4. 1. Wsparcie, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 2 ustawy, zwane dalej „wsparciem na zadrzewienie”, jest przyznawane jednorazowo:

- 1) podmiotowi ubiegającemu się o jego przyznanie, który jest rolnikiem lub jednostką terytorialną;
- 2) do gruntów:
  - a) wykazanych w ewidencji gruntów i budynków w rozumieniu art. 2 pkt 8 ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne jako grunty rolne,
  - b) stanowiących grunty orne,
  - c) tworzących zwarty obszar powiązany gospodarczo lub przyrodniczo, o powierzchni nie większej niż 0,5 ha oraz szerokości co najmniej 4 m i nie większej niż 20 m,

- d) na których nie stwierdzono usunięcia drzew lub krzewów, które występowały na tym gruncie, w okresie 24 miesięcy poprzedzających wykonanie tego zadrzewienia,
- e) na których zostało wykonane zadrzewienie co najmniej 3 różnymi gatunkami lub rodzajami drzew lub krzewów, z tym że udział drzew lub krzewów:
  - najmniej licznego gatunku lub rodzaju spośród trzech najliczniejszych wynosi co najmniej 10%,
  - gatunków lub rodzajów liściastych wynosi co najmniej 90%,
- f) na których:
  - wykonane zadrzewienie zostało ogrodzone siatką metalową o wysokości co najmniej 2 m albo,
  - co najmniej 70% powierzchni, na której wykonano zadrzewienie, zostało zabezpieczone przed zniszczeniem osłonkami, 3 palikami, węłną owczą albo repelentami.

2. W przypadku gruntu zadrzewionego jednym rzędem drzew lub krzewów przyjmuje się, że jego szerokość wynosi 4 m.

§ 5. 1. Wsparcie, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 3 ustawy, zwane dalej „wsparciem na system rolno-leśny”, jest przyznawane jednorazowo:

- 1) podmiotowi ubiegającemu się o jego przyznanie, który jest rolnikiem;
- 2) do gruntów:
  - a) wykazanych w ewidencji gruntów i budynków w rozumieniu art. 2 pkt 8 ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne, jako grunty rolne,
  - b) stanowiących grunty orne lub trwałe użytki zielone, z wyłączeniem trwałych użytków zielonych na obszarach Natura 2000 lub obszarach znajdujących się na liście, o której mowa w art. 27 ust. 3 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody,
  - c) tworzących zwarty obszar, na którym drzewa i krzewy są:
    - zintegrowane z uprawą rolną, z wyłączeniem upraw trwałych,
    - posadzone w formie jedno lub dwurzędowej – w przypadku gruntów ornich,
  - d) na których został wykonany system rolno-leśny co najmniej 3 różnymi gatunkami lub rodzajami drzew lub krzewów, z tym że udział drzew lub krzewów:
    - najmniej licznego gatunku lub rodzaju spośród trzech najliczniejszych wynosi co najmniej 10%,
    - gatunków lub rodzajów liściastych wynosi co najmniej 51%,

e) na których co najmniej 70% powierzchni, pod systemem rolno-leśnym, zostało zabezpieczone przed zniszczeniem osłonkami, 3 palikami, wełną owczą albo repelentami.

2. W przypadku gruntu ornego, na którym założono system rolno-leśny w formie:

- jednego rzędu przyjmuje się, że jego szerokość wynosi 4 m,
- dwóch rzędów przyjmuje się, że jego szerokość wynosi 8 m.

3. W przypadku, o którym mowa, w ust. 1 pkt 2 lit. c tiret drugi nasadzenia jednorzędowe lub dwurzędowe oddalone powinny być od kolejnych nasadzeń jedno lub dwurzędowych, o co najmniej 10 m i nie więcej niż 30 metrów.

§ 6. 1. Wsparcie, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 4 ustawy, zwane dalej „wsparciem na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych”, jest przyznawane jednorazowo:

- 1) osobie fizycznej, osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, z wyłączeniem jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej reprezentujących Skarb Państwa w zakresie zarządzania mieniem stanowiącym własność Skarbu Państwa, jeżeli zobowiązała się do wykonania inwestycji, o których mowa w ust. 3, zgodnie z wymogami planu inwestycji zwiększających bioróżnorodność lasów prywatnych, o którym mowa w art. 35 ust. 5 pkt 2 ustawy o lasach zwanego dalej „planem inwestycji”, sporządzonym przez nadleśniczego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, zwanego dalej „nadleśniczym”.
- 2) do gruntów:
  - a) wykazanych w ewidencji gruntów i budynków w rozumieniu art. 2 pkt 8 ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne jako las,
  - b) dla których sporządzono uproszczony plan urządzenia lasu, o którym mowa w art. 19 ust. 2 ustawy o lasach, lub dla którego została wydana decyzja starosty na podstawie inwentaryzacji stanu lasu, o której mowa w art. 19 ust. 3 ustawy o lasach,
  - c) które nie są objęte zobowiązaniem, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 2 lit. b rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2022 r. poz. 1931),

d) położonych poza:

- obszarami Natura 2000 lub obszarami znajdującymi się na liście, o której mowa w art. 27 ust. 3 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody, chyba że planowane wykonanie inwestycji nie jest sprzeczne z planami ochrony albo planami zadań ochronnych tych obszarów, a w przypadku braku sporządzenia tych planów – gdy planowane wykonanie inwestycji nie jest sprzeczne z celami ochrony tych obszarów,
- obszarami rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, parków narodowych lub obszarami ich otulin, chyba że planowane wykonanie inwestycji nie jest sprzeczne z celami ochrony tych obszarów.

2. Wsparcie na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych jest przyznawane na inwestycje polegające na:

- 1) przebudowie składu gatunkowego drzewostanu przez:
  - a) wprowadzenie drugiego piętra w drzewostanie, w którym średni wiek gatunku panującego w drzewostanie wynosi od 30 do 50 lat, lub
  - b) dolesianie luk w drzewostanie, w którym średni wiek gatunku panującego w drzewostanie wynosi od 21 do 60 lat, lub
- 2) zróżnicowaniu struktury drzewostanu, w którym średni wiek gatunku panującego w drzewostanie wynosi od 30 do 60 lat, przez wprowadzenie podszytu rozumianego jako dolna warstwa w drzewostanie, złożona z gatunków drzewiastych i krzewiastych, chroniących i uaktywniających glebę, lub
- 3) założeniu remizy rozumianej jako obszar, na którym są wprowadzane gatunki lub rodzaje drzew lub krzewów o dużym znaczeniu biocenotycznym w drzewostanie, w którym średni wiek gatunku panującego w drzewostanie wynosi od 30 do 60 lat, przy czym remiza powinna być ogrodzona oraz mieć powierzchnię 10 arów, lub
- 4) założeniu strefy ekotonowej rozumianej jako obszar, na którym są wprowadzane gatunki lub rodzaje drzew lub krzewów w pasie drzewostanu graniczącym z terenem otwartym, w którym średni wiek gatunku panującego w drzewostanie wynosi od 11 do 30 lat, lub
- 5) wykonywaniu cięć pielęgnacyjnych w drzewostanie, w którym średni wiek gatunku panującego w drzewostanie wynosi od 11 do 30 lat, polegające na rozluźnieniu drzewostanu przez usunięcie drzew niepożądanych, lub
- 6) zabiegach ochronnych przed zwierzyną polegających na:

- a) ogrodzeniu gruntu – w przypadku realizacji inwestycji, o których mowa w pkt 1-4, albo
- b) zabezpieczeniu przed zniszczeniem drzewek lub krzewów repelentami, osłonkami, wełną owczą, albo 3 palikami – w przypadku realizacji inwestycji, o których mowa w pkt 1, 2 i 4.

§ 7. 1. Wsparcie na zalesianie, zadrzewienie lub system rolno-leśny przysługuje:

- 1) według kolejności ustalonej przy zastosowaniu następujących kryteriów wyboru operacji:
  - a) grunty przeznaczone do wykonania inwestycji przynajmniej w części są zlokalizowane na korytarzach ekologicznych w rozumieniu art. 5 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody, położonych na obszarze Natura 2000, określonych w planie ochrony lub planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, za które przyznaje się 14 pkt,
  - b) grunty przeznaczone do wykonania inwestycji przynajmniej w części są gruntami o nachyleniu terenu powyżej 12°, za które przyznaje się 12 pkt,
  - c) grunty przeznaczone do wykonania inwestycji przynajmniej w części przylegają do śródlądowych wód powierzchniowych, o których mowa w art. 21 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2625), zwanej dalej „ustawą Prawo wodne”, za które przyznaje się 10 pkt,
  - d) grunty przeznaczone do wykonania inwestycji przynajmniej w części przylegają do lasu lub obszaru zalesionego, za które przyznaje się 8 pkt – w przypadku gruntu przeznaczonego do wykonania zalesienia,
  - e) grunty przeznaczone do wykonania inwestycji przynajmniej w części są położone na glebach V, VI lub VIz klasy bonitacyjnej, zgodnie z ewidencją gruntów i budynków w rozumieniu art. 2 pkt 8 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne, za które przyznaje się 6 pkt,
  - f) grunty przeznaczone do wykonania inwestycji przynajmniej w części są położone na obszarach ONW, określonych w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach

gospodarowania (ONW)” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. poz. 329, z późn. zm.⁵⁾), za które przyznaje się 5 pkt,

g) grunty przeznaczone do wykonania inwestycji przynajmniej w części są położone w województwie o lesistości poniżej 30%, za które przyznaje się 4 pkt;

2) jeżeli operacja uzyskała:

a) co najmniej 6 punktów – w przypadku wsparcia na zalesianie,

b) co najmniej 5 punktów – w przypadku wsparcia na zadrzewienie lub wsparcia na system rolno-leśny.

2. Przy ustalaniu spełnienia kryteriów wyboru operacji uznaje się, że grunty przynajmniej w części przylegają do:

1) śródlądowych wód powierzchniowych, o których mowa w art. 21 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, jeżeli przynajmniej w części są położone w pasie o szerokości 5 m od krawędzi brzegu tych wód;

2) lasu lub obszaru zalesionego, jeżeli przynajmniej w części są położone w pasie o szerokości 5 m od tego lasu lub tego obszaru zalesionego.

3. Przy ustalaniu spełnienia kryteriów wyboru operacji do gruntu przeznaczonego do wykonania zalesienia zalicza się również powierzchnię:

1) zajmowaną przez elementy krajobrazu, o których mowa w art. 2 ust. 7 lit. e rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/1172 z dnia 4 maja 2022 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli we wspólnej polityce rolnej oraz stosowania i obliczania wysokości kar administracyjnych w związku z warunkowością (Dz. Urz. UE L 183 z 08.07.2022, str. 12), zwanego dalej „rozporządzeniem 2022/1172”, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 69 ust. 1 ustawy, jeżeli szerokość tych elementów nie przekracza szerokości określonej w tych przepisach;

2) gruntu wyznaczoną przez granicę zalesienia i granicę sąsiedniego gruntu stanowiącego własność innego podmiotu, lecz nie większą niż wyznaczona przez granicę zalesienia i linię biegnącą w odległości 2 m od granicy tego zalesienia;

---

⁵⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. poz. 1127, z 2010 r. poz. 219 i 1185, z 2011 r. poz. 286, z 2012 r. poz. 272, z 2014 r. poz. 323 oraz z 2015 r. poz. 347.

3) gruntu przeznaczoną do działań związanych z ochroną przeciwpożarową, jeżeli takie działania zostały określone w planie zalesienia.

4. Lesistość województwa ustala się na podstawie wynikowych informacji statystycznych ogłoszonych, udostępnionych lub rozpowszechnionych zgodnie z przepisami o statystyce publicznej w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie wsparcia.

5. W pierwszej kolejności wsparcie przysługuje tym podmiotom, których operacje uzyskały największą sumę punktów.

6. W przypadku uzyskania takiej samej sumy punktów w pierwszej kolejności wsparcie przysługuje temu podmiotowi, którego grunty przynajmniej w części są położone w gminie o większych potrzebach i preferencjach zalesieniowych według wariantu III – środowiskowego, określonego w krajowym programie zwiększania lesistości zatwierdzonym przez Radę Ministrów na podstawie art. 14 ust. 2a ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach.

7. Jeżeli na podstawie ust. 1–6 nie można ustalić kolejności przysługiwania wsparcia, w pierwszej kolejności wsparcie to przysługuje temu podmiotowi, który ubiega się o przyznanie tego wsparcia w niższej wysokości.

8. Przepisy ust. 2 pkt. 1, ust. 3 pkt 1 i 2 oraz ust. 4–7 stosuje się odpowiednio w przypadku przyznawania wsparcia na zadrzewienie oraz wsparcia na system rolno-leśny.

§ 8. 1. Wsparcie na inwestycje zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych przysługuje:

- 1) według kolejności ustalonej przy zastosowaniu następujących kryteriów wyboru operacji do inwestycji, o których mowa w § 6 ust. 2 pkt 1–5:
  - a) operacje obejmujące inwestycje, o których mowa w § 6 ust. 2 pkt 3, za które przyznaje się 22 pkt,
  - b) operacje obejmujące inwestycje, o których mowa w § 6 ust. 2 pkt 4, za które przyznaje się 20 pkt,
  - c) operacje obejmujące inwestycje, o których mowa w § 6 ust. 2 pkt 1 lit. b, za które przyznaje się 18 pkt,
  - d) operacje obejmujące inwestycje, o których mowa w § 6 ust. 2 pkt 1 lit. a lub pkt 2, za które przyznaje się 16 pkt,
  - e) operacje obejmujące inwestycje planowane na gruntach przylegających przynajmniej w części do śródlądowych wód powierzchniowych, o których mowa w art. 21 ustawy Prawo wodne, za które przyznaje się 14 pkt,

- f) operacje obejmujące inwestycje planowane na gruntach położonych w lasach uznanych za lasy szczególnie chronione, o których mowa w art. 15 ustawy o lasach, za które przyznaje się 12 pkt,
  - g) operacje obejmujące inwestycje planowane na gruntach położonych przynajmniej w części na obszarach parków narodowych lub rezerwatów przyrody lub obszarach Natura 2000, za które przyznaje się 10 pkt,
  - h) operacje obejmujące inwestycje, o których mowa w § 6 ust. 2 pkt 5, za które przyznaje się 8 pkt,
  - i) operacje obejmujące inwestycje planowane na gruntach położonych przynajmniej w części na obszarach ONW określonych w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, za które przyznaje się 6 pkt;
- 2) jeżeli operacje uzyskały co najmniej 8 punktów.

2. Przy ustalaniu spełnienia kryteriów wyboru operacji obejmujących inwestycje, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. e, uznaje się, że inwestycje są planowane na gruntach przylegających przynajmniej w części do śródładowych wód powierzchniowych, o których mowa w art. 21 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, jeżeli przynajmniej w części są one położone w pasie o szerokości 5 m od krawędzi brzegu tych wód.

3. W pierwszej kolejności wsparcie przysługuje tym podmiotom, których operacje uzyskały największą sumę punktów.

4. Jeżeli na podstawie ust. 2–3 nie można ustalić kolejności przysługiwania wsparcia, w pierwszej kolejności pomoc przysługuje temu podmiotowi, który ubiega się o przyznanie wsparcia w niższej wysokości.

§ 9. 1. Premie z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, o których mowa w art. 44 ustawy, są przyznawane przez okres objęty zobowiązaniem polegającym na:

- 1) pielęgnacji i utrzymaniu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych wykonanych w ramach interwencji, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 2–3 ustawy lub zadrzewień wykonanych w ramach poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 lit. a ustawy o PROW 2014–2020 – przez 5 lat od dnia złożenia wniosku o przyznanie pierwszej premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych,

- 2) pielęgnacji zalesień, wykonanych w ramach interwencji, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy, lub zalesień występujących na gruncie wskutek sukcesji naturalnej – przez 5 lat od dnia złożenia wniosku o przyznanie pierwszej premii pielęgnacyjnej,
- 3) utrzymaniu zalesień:
  - a) wykonanych w ramach interwencji, o której mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1 – przez 12 lat od dnia złożenia wniosku o przyznanie pierwszej premii zalesieniowej,
  - b) występujących na gruncie wskutek sukcesji naturalnej – przez 5 lat od dnia złożenia wniosku o przyznanie pierwszej premii zalesieniowej.

2. Zobowiązania, o których mowa w ust. 1 są realizowane na gruntach objętych obszarem zatwierdzonym, o którym mowa w art. 2 pkt 18 ustawy.

§ 10. W przypadku gruntów, na których:

- 1) występują drzewa lub krzewy pochodzące z sukcesji naturalnej, należące do rodzimych gatunków lasotwórczych, w tym drzewa i krzewy gatunków lub rodzajów rodzimych wymienionych w załączniku nr 1 do rozporządzenia,
- 2) drzewa i krzewy gatunków lub rodzajów rodzimych, wymienionych w załączniku nr 1 do rozporządzenia, występują w kępach o powierzchni co najmniej 5 arów, a ich liczba na hektar:
  - a) wynosi nie mniej niż 50% minimalnej liczby sadzonek drzew lub krzewów na hektar, określonej w załączniku nr 2 do rozporządzenia, w odniesieniu do poszczególnych gatunków lub rodzajów drzew lub krzewów – w przypadku drzew o średniej wysokości do 0,5 m,
  - b) wynosi nie mniej niż 30% minimalnej liczby sadzonek drzew lub krzewów na hektar, określonej w załączniku nr 2 do rozporządzenia, w odniesieniu do poszczególnych gatunków lub rodzajów drzew lub krzewów – w przypadku drzew o średniej wysokości powyżej 0,5 m,
- 3) powierzchnia kęp, o których mowa w pkt 2, na której występują drzewa wyrosłe w wyniku sukcesji naturalnej, stanowi nie mniej niż 10% powierzchni gruntu,
- 4) średni wiek drzew lub krzewów wyrosłych w wyniku zaprzestania użytkowania rolniczego nie przekracza 30 lat

– zwanych dalej „gruntami z sukcesją naturalną”, nie stosuje się warunku określonego w § 3 pkt 2 lit. b, stosuje się odpowiednio warunek określony w § 2 pkt 2, wsparcie na zalesianie

przysługuje, jeżeli na tych gruntach, zgodnie z planem zalesienia, jest wymagane wykonanie zalesienia.

§ 11. 1. Plan zalesienia i plan inwestycji, powinien:

- 1) zawierać elementy określone w załączniku nr 3 i nr 8 do rozporządzenia oraz:
  - a) dane dotyczące podmiotu realizującego ten plan:
    - imię i nazwisko albo nazwę,
    - określenie miejsca zamieszkania i adresu albo siedziby i adresu,
    - numer identyfikacyjny,
  - b) podpis nadleśniczego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, który sporządził ten plan, zwanego dalej „nadleśniczym”,
  - c) dokumenty dołączone do wniosku o sporządzenie tego planu;
- 2) być sporządzony w formie:
  - a) elektronicznej, opatrzonej kwalifikowanym podpisem elektronicznym, lub
  - b) papierowej, opatrzonej podpisem własnoręcznym i jej kopii w postaci elektronicznej zapisanej w jednym z formatów, o których mowa w załączniku nr 2 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2247), zwanego dalej „rozporządzeniem KRI”, lub w formacie RAR;
- 3) zawierać dokumenty dołączone przez podmiot ubiegający się o wsparcie do wniosku o sporządzenie tego planu, w formie papierowej i jej kopii w postaci elektronicznej zapisanej w jednym z formatów, o których mowa w załączniku nr 2 do rozporządzenia KRI, lub w formacie RAR;
- 4) obejmować grunty graniczące ze sobą, tworzące jeden kompleks gruntów przeznaczonych do wykonania zalesienia lub gruntów z sukcesją naturalną, stanowiących zwartą powierzchnię powiązaną gospodarczo lub przyrodniczo, mogących zawierać elementy krajobrazu i powierzchnie nieuprawnione do płatności wskazane w planie zalesienia, w szczególności:
  - a) powierzchnie pod liniami przesyłowymi, których zalesienie nie zostało uzgodnione z właściwymi jednostkami zarządzającymi tymi liniami,

- b) śródlądowe wody powierzchniowe, o których mowa w art. 21 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, oraz stawy na gruntach rolnych,
  - c) uprawy leśne lub inne istniejące lasy, dla których nie został złożony wniosek o udzielenie pomocy finansowej na zalesianie gruntów rolnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich oraz wniosek o przyznanie pomocy finansowej na zalesianie lub wniosek o wypłatę w ramach działania „Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 oraz wniosek o przyznanie premii pielęgnacyjnej i premii zalesieniowej w ramach poddziałania „Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020,
  - d) kamieniołomy, żwirownie lub wyrobiska po wykopie piasku, gliny lub torfu,
  - e) elementy krajobrazu, o których mowa w art. 2 ust. 7 lit. e rozporządzenia 2022/1172, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 69 ust. 1 ustawy, jeżeli szerokość tych elementów przekracza szerokości określone w tych przepisach – położone w obrębie działek przeznaczonych do zalesienia lub przylegające do niej;
- 5) być sporządzony przy uwzględnieniu stanu faktycznego gruntu przeznaczonego do wykonania zalesienia lub gruntu z sukcesją naturalną lub gruntu, na którym będzie realizowana inwestycja, o której mowa w § 6 ust. 2, których granice są oznakowane w terenie,
- 6) być przechowywany przez podmiot, dla którego ten plan został sporządzony, a jego kopia przez nadleśniczego:
- a) do dnia wypłaty wsparcia na zalesienie – w przypadku ubiegania się o przyznanie wyłącznie wsparcia na zalesienie,
  - b) do dnia wypłaty ostatniej premii pielęgnacyjnej – w przypadku ubiegania się o przyznanie premii pielęgnacyjnej,
  - c) przez 5 lat od dnia wypłaty wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych.
2. Dokumentami, o których mowa w ust. 1 pkt 3, są:
- 1) wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dotyczące działek ewidencyjnych, na których są położone grunty przeznaczone do wykonania zalesienia lub

grunty z sukcesją naturalną, a w przypadku braku tego planu – decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu określająca grunty przeznaczone do zalesienia – w przypadku planu zalesienia;

- 2) materiał graficzny wraz z kartą informacyjną, udostępnione przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwaną dalej „Agencją”;
- 3) zaświadczenie starosty sprawującego nadzór nad gospodarką leśną w drzewostanie, w którym są planowane inwestycje, o których mowa w § 6 ust. 2 potwierdzające, że inwestycje te nie są sprzeczne z ustaleniami uproszczonego planu urządzenia lasu, o którym mowa w art. 19 ust. 2 ustawy o lasach, lub decyzją starosty wydaną na podstawie inwentaryzacji stanu lasu, o której mowa w art. 19 ust. 3 tej ustawy – w przypadku planu inwestycji;
- 4) oświadczenie podmiotu o powierzchni gruntów przeznaczonych do wykonania zalesienia lub gruntów z sukcesją naturalną, lub gruntów na których będą realizowane inwestycje, o których mowa w § 6 ust. 2, zawierające numery działek ewidencyjnych, na których są położone te grunty;
- 5) wypis z ewidencji gruntów i budynków dotyczący działek ewidencyjnych, na których są położone grunty przeznaczone do wykonania zalesienia lub grunty z sukcesją naturalną lub grunty, na których będą realizowane inwestycje o których mowa w § 6 ust. 2;
- 6) wypis z uproszczonego planu urządzenia lasu, o którym mowa w art. 19 ust. 2 ustawy o lasach, lub decyzji starosty wydanej na podstawie inwentaryzacji stanu lasu, o której mowa w art. 19 ust. 3 tej ustawy – w przypadku planu inwestycji;
- 7) mapa sporządzona przez osobę posiadającą uprawnienia zawodowe, nadane na podstawie ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne, na podkładzie mapy zasadniczej lub na podkładzie ewidencyjnym, zawierająca:
  - a) wskazanie granic całości gruntów przeznaczonych do wykonania zalesienia lub gruntów z sukcesją naturalną oraz określenie łącznej powierzchni tych gruntów wraz z powierzchnią działek ewidencyjnych, na których są położone,
  - b) wskazanie granic kęp i określenie ich powierzchni
– w przypadku gruntów z sukcesją naturalną;
- 8) opinia właściwego dyrektora parku narodowego o braku sprzeczności inwestycji z celami ochrony danego obszaru – w przypadku gruntów przeznaczonych do wykonania zalesienia lub gruntów z sukcesją naturalną lub gruntów na których będą realizowane inwestycje, o których mowa w § 6 ust. 2 położonych w parku narodowym lub na obszarze jego otuliny, również w przypadku gdy ten grunt jest położony w granicach obszaru

Natura 2000 lub obszaru znajdującego się na liście, o której mowa w art. 27 ust. 3 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody;

- 9) opinia regionalnego dyrektora ochrony środowiska o braku sprzeczności inwestycji z:
- a) celami ochrony danego obszaru – w przypadku gruntów przeznaczonych do wykonania zalesienia lub gruntu z sukcesją naturalną lub gruntów na których będą realizowane inwestycje, o których mowa w § 6 ust. 2 położonych w rezerwacie przyrody lub parku krajobrazowym, lub na obszarze ich otulin,
  - b) planami ochrony albo planami zadań ochronnych danego obszaru, albo celami ochrony danego obszaru, jeżeli dla tego obszaru nie został sporządzony plan ochrony i plan zadań ochronnych – w przypadku gruntów przeznaczonych do wykonania zalesienia lub gruntu z sukcesją naturalną lub gruntów na których będą realizowane inwestycje, o których mowa w § 6 ust. 2 położonych na obszarze Natura 2000 lub obszarze znajdującym się na liście, o której mowa w art. 27 ust. 3 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody, z wyjątkiem przypadku, o którym mowa w pkt 8.

3. Materiał graficzny wraz z kartą informacyjną, o których mowa w ust. 2 pkt 2, są udostępniane przez Agencję, na wniosek podmiotu ubiegającego się o przyznanie wsparcia:

- 1) w którym ten podmiot wskazuje działki ewidencyjne, na których jest położony grunt, do którego zamierza ubiegać się o przyznanie wsparcia;
- 2) sporządzony na formularzu udostępnionym przez Agencję.

4. Karta informacyjna zawiera informacje dotyczące gruntu, do którego podmiot zamierza ubiegać się o przyznanie wsparcia, w szczególności:

- 1) powierzchnię działek ewidencyjnych, na których jest położony ten grunt;
- 2) wskazanie, czy:
  - a) ten grunt jest położony na obszarowych formach ochrony przyrody,
  - b) grunt ten jest gruntem o nachyleniu terenu powyżej 12°, z tym, że za grunt o tym nachyleniu uznaje się grunt, gdy przynajmniej część terenu na tym gruncie ma nachylenie powyżej 12°,
  - c) na tym gruncie występują śródlądowe wody powierzchniowe, o których mowa w art. 21 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne.

§ 12. 1. Wysokość stawek pomocy jest określona w załączniku nr 5 i 9 do rozporządzenia.

2. Przy ustalaniu wysokości premii z tytułu zalesień do powierzchni gruntu, do którego przysługuje premia pielęgnacyjna i premia zalesieniowa, zalicza się powierzchnię:

- 1) zajmowaną przez elementy krajobrazu, o których mowa w art. 2 ust. 7 lit. e rozporządzenia 2022/1172, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 69 ust. 1

ustawy, jeżeli szerokość tych elementów nie przekracza szerokości określonej w tych przepisach,

- 2) gruntu wyznaczoną przez granicę zalesienia i granicę sąsiedniego gruntu stanowiącego własność innego podmiotu, lecz nie większą niż wyznaczona przez granicę zalesienia i linię biegnącą w odległości 2 m od granicy tego zalesienia,
- 3) gruntu przeznaczoną do działań związanych z ochroną przeciwpożarową, jeżeli takie działania zostały określone w planie zalesienia.

3. W przypadku premii z tytułu zadrzewień oraz premii z tytułu systemów rolno-leśnych przepis ust. 2 pkt. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

§ 13. 1. Wniosek o przyznanie wsparcia na inwestycje leśne i zadrzewieniowe składa się za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w terminie od dnia 1 czerwca do dnia 31 lipca danego roku po ogłoszeniu naboru, o którym mowa w art. 62 pkt 2 ustawy przez Prezesa Agencji.

2. Nabór wniosków o przyznanie wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych może zostać ogłoszony przez Prezesa Agencji nie później niż w dniu 1 maja danego roku.

3. Ogłoszenie o naborze wniosków o przyznanie wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych Prezes Agencji podaje do publicznej wiadomości na stronie internetowej administrowanej przez Agencję, w co najmniej jednym dzienniku o zasięgu krajowym oraz w siedzibie Agencji, oddziałów regionalnych i biur powiatowych Agencji.

4. W jednym wniosku o przyznanie wsparcia:

- 1) na zalesianie można ubiegać się o wsparcie na zalesianie gruntów objętych jednym planem zalesienia;
- 2) na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych można ubiegać się o wsparcie do gruntów objętych jednym planem inwestycji;
- 3) na zadrzewienie można ubiegać się o wsparcie do gruntów tworzących jeden kompleks, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 2 lit. c;
- 4) na system rolno-leśny można ubiegać się o wsparcie do gruntów tworzących jeden kompleks, o którym mowa w § 5 ust. 1 pkt 2 lit. c;

5. Wniosek o przyznanie wsparcia, poza elementami podania określonymi w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego, z wyłączeniem adresu, zawiera w szczególności:

- 1) imię i nazwisko albo nazwę podmiotu ubiegającego się o przyznanie wsparcia;
- 2) numer identyfikacyjny, o którym mowa w art. 15 ustawy;
- 3) dane niezbędne do ustalenia wysokości wsparcia;

- 4) termin wykonania inwestycji leśnych i zadrzewieniowych, o których mowa w art. 46 ustawy;
- 5) informację o załącznikach;
- 6) oświadczenie i zobowiązania związane ze wsparciem.

6. Do wniosku o przyznanie wsparcia dołącza się:

- 1) plan zalesienia lub plan inwestycji, lub ich kopię potwierdzone za zgodność z oryginałem przez nadleśniczego, który je sporządził – w przypadku ubiegania się o przyznanie wsparcia na zalesianie lub wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych;
- 2) pisemną zgodę na realizację inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych, o których mowa w art. 46 ustawy:
  - a) pozostałych współwłaścicieli gruntu, jeżeli grunt ten stanowi przedmiot współwłasności,
  - b) małżonka podmiotu ubiegającego się o przyznanie wsparcia, jeżeli grunt ten stanowi własność tego małżonka;
- 3) dokumenty:
  - a) potwierdzające własność gruntów, na których będą wykonywane inwestycje leśne lub zadrzewieniowe, o których mowa w art. 46 ustawy, lub
  - b) decyzję starosty o zatwierdzeniu statutu spółki, o której mowa w art. 18 ust. 1 ustawy o wspólnotach gruntowych dla gruntów zarządzanych przez tą spółkę, na których będą wykonywane inwestycje, o których mowa w § 6 ust. 2;
- 4) decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, jeżeli uzyskanie takiej decyzji dla planowanego wykonania zalesienia jest wymagane przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – w przypadku ubiegania się o przyznanie wsparcia na zalesianie;
- 5) wypis z ewidencji gruntów i budynków dotyczący działek ewidencyjnych, na których są położone grunty przeznaczone do wykonania zadrzewienia lub systemu rolno-leśnego – w przypadku ubiegania się o przyznanie wsparcia na zadrzewienie lub wsparcia na system rolno-leśny.

7. Podmiot ubiegający się o przyznanie wsparcia może dokonać zmiany złożonego wniosku o przyznanie wsparcia:

- 1) w wyniku której nastąpi zwiększenie wsparcia lub która wpłynie na spełnienie kryteriów, o których mowa w § 7 ust. 1 pkt 1 lub § 8 ust. 1 pkt 1, najpóźniej 7 dni przed terminem

podania do publicznej wiadomości, na stronie internetowej administrowanej przez Agencję, informacji, o której mowa w § 14 ust. 4, lub

- 2) do dnia poprzedzającego dzień, w którym został on powiadomiony przez Agencję o zamiarze przeprowadzenia kontroli na miejscu, o której mowa w pkt A ppkt (i) załącznika I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/127 z dnia 7 grudnia 2021 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 o przepisy dotyczące agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, zabezpieczeń oraz stosowania euro (Dz. Urz. UE L 20 z 31.01.2022, str. 95).
8. Wniosek o przyznanie wsparcia może zostać całkowicie lub częściowo wycofany przez podmiot ubiegający się o przyznanie tego wsparcia. Wycofanie nie jest jednak dozwolone, jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie wsparcia został poinformowany o zamiarze przeprowadzenia kontroli na miejscu, o której mowa w ust. 7 pkt 2 lub beneficjent dowiedział się o nieprawidłowości w wyniku niezapowiedzianej kontroli na miejscu. Niemniej zezwala się na wycofanie w odniesieniu do części, której nie dotyczy nieprawidłowość wykryta w ramach kontroli na miejscu.

§ 14. 1. Kierownik biura powiatowego Agencji, w drodze decyzji, odmawia przyznania wsparcia na zalesienie, zadrzewienie, system rolno leśny lub zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, jeżeli:

- 1) nie są spełnione warunki określone w § 2 lub odpowiednio w § 3 lub § 4 ust. 1 lub § 5 ust. 1 lub § 6 ust. 1 lub § 10 lub art. 46 ust. 3 ustawy lub
- 2) właściwy dyrektor parku narodowego wydał negatywną opinię, o której mowa w § 11 ust. 2 pkt 8, lub
- 3) właściwy regionalny dyrektor ochrony środowiska wydał negatywną opinię, o której mowa w § 11 ust. 2 pkt 9, lub
- 4) suma punktów przyznanych operacji jest niższa niż liczba punktów określona w § 7 ust. 1 pkt 2 lub § 8 ust. 1 pkt 2.

2. Ustalając sumę punktów z tytułu kryteriów wyboru operacji, uwzględnia się wnioski o przyznanie wsparcia złożone w terminie określonym i w sposób określony w § 13.

3. Punkty z tytułu kryteriów wyboru operacji są przyznawane na podstawie danych zawartych we wniosku o przyznanie wsparcia. Jeżeli wniosek o przyznanie wsparcia nie zawiera danych niezbędnych do przyznania punktów z tytułu kryteriów wyboru operacji, punktów nie przyznaje się.

4. Prezes Agencji w dniu 1 października roku, w którym złożono wniosek o przyznanie wsparcia, podaje do publicznej wiadomości, na stronie internetowej administrowanej przez Agencję, informację o kolejności przysługiwania wsparcia w ramach poszczególnych interwencji, o których mowa w art. 46 ust. 1 ustawy.

5. W przypadku gdy:

- 1) są spełnione warunki określone w § 2 lub § 3 lub § 4 ust. 1 lub § 5 ust. 1 lub § 6 ust. 1 lub § 10 oraz art. 46 ust. 3 ustawy,
- 2) suma punktów uzyskanych przez operację nie jest niższa niż liczba punktów określona w § 7 ust. 1 pkt 2 lub § 8 ust. 1 pkt 2

– kierownik biura powiatowego Agencji, w terminie 7 dni od dnia podania do publicznej wiadomości informacji, o której mowa w ust. 4, wydaje postanowienie o spełnieniu warunków przyznania pomocy i uzyskaniu przez operację co najmniej takiej sumy punktów

6. Postanowienie, o którym mowa w ust. 5, zawiera pouczenie o warunkach dotyczących formy, sposobu i terminu poinformowania Agencji o wykonanej odpowiednio inwestycji, o której mowa w § 2 oraz informację o obowiązku, o którym mowa w załączniku III ust. 2 rozporządzenia Komisji (UE) 2022/129 z dnia 21 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące rodzajów interwencji w odniesieniu do nasion oleistych, bawełny i produktów ubocznych produkcji wina na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 oraz dotyczące wymogów w zakresie informowania, upowszechniania i widoczności informacji związanych ze wsparciem unijnym i planami strategicznymi WPR (Dz. Urz. UE L 20 z 31.01.2022, str. 197), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2022/129”.

7. Obowiązku informacyjnego, o którym mowa w załączniku III ust. 2 do rozporządzenia nr 2022/129, nie stosuje się w przypadku premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej i premii zalesieniowej.

§ 15. 1. Inwestycje, o których mowa w § 2 wykonuje się po otrzymaniu postanowienia, o którym mowa w § 14 ust. 5 w terminie do dnia 1 czerwca roku następującego po roku, w którym złożono wniosek o przyznanie wsparcia.

2. Inwestycje, o których mowa w § 2 wykonuje się:

- 1) przy użyciu sadzonek drzew i krzewów gatunków lub rodzajów rodzimych, które są określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia posadzonych w odległości co najmniej 2 m od granicy sąsiedniego gruntu stanowiącego własność innego podmiotu;
- 2) co najmniej 2 letnimi sadzonkami gatunków lub rodzajów drzew lub krzewów określonych w załączniku nr 1 – w przypadku wsparcia na zadrzewienie lub wsparcia na system rolno-leśnego;

- 3) przez równomierne posadzenie drzew lub krzewów na całej powierzchni przeznaczonej do wykonania inwestycji oraz oznakowanie w terenie granic powierzchni wykonanej inwestycji;
  - 4) zgodnie z:
    - a) liczbą sadzonek drzew lub krzewów na hektar określoną w załączniku nr 2 do rozporządzenia,
    - b) wymogami planu zalesienia lub planu inwestycji – w przypadku ubiegania się o przyznanie wsparcia na zalesianie lub wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych,
    - c) § 4 ust. 1 pkt 2 lit. e–f – w przypadku ubiegania się o przyznanie wsparcia na zadrzewienie,
    - d) § 5 ust. 1 pkt 2 lit. d i e – w przypadku ubiegania się o przyznanie wsparcia system rolno-leśny.
3. Przy ustalaniu spełnienia warunku, o którym mowa w ust. 2 pkt 4 lit. a, nie uwzględnia się powierzchni gruntu:
- 1) wynikającej z zachowania odległości od sąsiedniego gruntu stanowiącego własność innego podmiotu;
  - 2) na którym znajdują się elementy krajobrazu, o których mowa w art. 2 ust. 7 lit. e rozporządzenia 2022/1172, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 69 ust. 1 ustawy, jeżeli szerokość tych elementów nie przekracza szerokości określonej w tych przepisach, oraz obiekty wskazane w § 19 ust. 5;
  - 3) przeznaczonego do działań związanych z ochroną przeciwpożarową, jeżeli takie działania zostały określone w planie zalesienia.
4. Beneficjent przechowuje dowody zakupu:
- 1) sadzonek przeznaczonych do wykonania:
    - a) zalesienia lub inwestycji, o których mowa w § 6 ust. 2 pkt 1–4 wraz z etykietą dostawcy zarejestrowanego w rejestrze dostawców, o którym mowa w ustawie z dnia 7 czerwca 2001 r. o leśnym materiale rozmnożeniowym (Dz.U. 2019 poz. 1097), w tym dowody zakupu sadzonek mikoryzowanych zawierające adnotację sprzedawcy, że są to sadzonki mikoryzowane, o ile takie zostały zastosowane,
    - b) zadrzewienia lub systemu rolno-leśnego zawierające adnotację sprzedawcy że są to sadzonki co najmniej 2 letnie;
  - 2) materiałów użytych do zabezpieczenia przed zniszczeniem drzew lub krzewów – przez 5 lat od dnia wypłaty wsparcia.

5. Podmiot, który wykonał zalesienie i nie ubiega się o przyznanie premii pielęgnacyjnej i premii zalesieniowej, składa za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do końca roku kalendarzowego, w którym upływa 5 lat od dnia złożenia oświadczenia, o którym mowa w § 16 ust. 1 pkt 2 lit. a, kopię decyzji wydanej przez starostę właściwego ze względu na położenie gruntów objętych zalesieniem w sprawie przekwalifikowania zalesionego gruntu na grunt leśny albo zaświadczenie o przekwalifikowaniu zalesionego gruntu na grunt leśny w wyniku modernizacji ewidencji gruntów i budynków.

§ 16. 1. Podmiot ubiegający się o przyznanie wsparcia:

- 1) informuje nadleśniczego na piśmie o wykonaniu inwestycji – w przypadku wsparcia na zalesienie lub zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, w terminie 7 dni od dnia jej wykonania;
- 2) składa za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa:
  - a) oświadczenie o wykonaniu zalesienia zgodnie z wymogami planu zalesienia lub o wykonaniu inwestycji zgodnie z wymogami planu inwestycji wraz z zaświadczeniem nadleśniczego potwierdzającym ten fakt,
  - b) oświadczenie o wykonaniu zadrzewienia lub systemu rolno-leśnego – nie później jednak niż w terminie do dnia 9 czerwca roku następującego po roku, w którym złożono wniosek o przyznanie wsparcia.

2. W przypadku gdy podmiot ubiegający się o przyznanie wsparcia nie dochował terminu określonego w ust. 1 pkt 2, kierownik biura powiatowego Agencji wzywa ten podmiot, na piśmie, do złożenia w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania oświadczenia wraz z zaświadczeniem, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a lub oświadczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lit. b.

§ 17. W przypadku gdy podmiot ubiegający się o przyznanie wsparcia:

- 1) nie wykonał inwestycji:
  - a) zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 2 lit. e i f lub § 15 ust. 2 pkt 1–3, lub 4 lit. b-d lub
  - b) przy użyciu co najmniej minimalnej liczby sadzonek drzew na hektar określonej w załączniku nr 2 do rozporządzenia lub ustalonej w sposób określony w tym załączniku, z tolerancją do 10%, lub
- 2) nie założył remizy o powierzchni 10 arów, z tolerancją do 10% – w przypadku realizacji inwestycji, o której mowa w § 6 ust. 2 pkt 3 lub

3) nie posiada dokumentów, o których mowa w § 15 ust. 4

– kierownik biura powiatowego Agencji wzywa ten podmiot, na piśmie, do wykonania inwestycji zgodnie z § 15 ust. 2 oraz do złożenia oświadczenia o wykonaniu tych czynności lub do dostarczenia dokumentów, o których mowa w § 15 ust. 4, w terminie 30 dni od dnia doręczenia wezwania.

§ 18. 1. Kierownik biura powiatowego Agencji, w drodze decyzji, odmawia przyznania wsparcia, jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie tego wsparcia:

- 1) mimo wezwania, o którym mowa w § 16 ust. 2, nie złożył w terminie określonym w tym przepisie odpowiednio oświadczenia i zaświadczenia, o których mowa w § 16 ust. 1 pkt 2 lit. a, lub oświadczenia, o którym mowa w § 16 ust. 1 pkt 2 lit. b, lub
- 2) mimo wezwania, o którym mowa w § 17, nie wykonał w terminie czynności wskazanych w tym wezwaniu, z tym że odmawia się przyznania wsparcia jedynie:
  - a) do części gruntu, w odniesieniu do której nie wykonał tych czynności, lub
  - b) w części przeznaczonej na ogrodzenie gruntu, na którym nie zostało ono wykonane zgodnie z wymogami planu zalesienia lub planu inwestycji, lub w części przeznaczonej na ogrodzenie zadrzewionego gruntu;
- 3) wykonał zadrzewienie na gruncie, na którym stwierdzono usunięcie drzew lub krzewów, które występowały na tym gruncie, w okresie 24 miesięcy poprzedzających wykonanie tego zadrzewienia.

2. Jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie wsparcia:

- 1) złożył oświadczenie i zaświadczenie, o których mowa w § 16 ust. 1 pkt 2 lit. a, w przypadku ubiegania się o wsparcie na zalesienie lub zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych oraz oświadczenie, o którym mowa w § 16 ust. 1 pkt 2 lit. b, w przypadku ubiegania się o wsparcie na zadrzewienie lub system rolno-leśny:
  - a) w terminie do dnia 9 czerwca roku następującego po roku, w którym złożono wniosek o przyznanie tego wsparcia, albo
  - b) po dniu 9 czerwca roku następującego po roku, w którym złożono wniosek o przyznanie wsparcia, lecz przed dokonaniem wezwania na podstawie § 16 ust. 2, albo
  - c) w terminie określonym w § 16 ust. 2 oraz;
- 2) wykonał inwestycję:
  - a) zgodnie z § 15 ust. 2 pkt 1-3 lub pkt 4 lit. b–d,

- b) przy użyciu co najmniej minimalnej liczby sadzonek drzew lub krzewów na hektar określonej w załączniku nr 2 do rozporządzenia lub ustalonej w sposób określony w tym załączniku, z tolerancją do 10% lub
  - 3) założył remizę o powierzchni 10 arów, z tolerancją do 10% – w przypadku realizacji inwestycji, o której mowa w § 6 ust. 2 pkt 3
- kierownik biura powiatowego Agencji, w drodze decyzji, przyznaje wsparcie w terminie 60 dni od dnia złożenia tego oświadczenia.

3. Wsparcie wypłaca się w terminie 30 dni od dnia, w którym decyzja o przyznaniu tego wsparcia stała się ostateczna.

§ 19. 1. Wniosek o przyznanie premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych składa się w terminie określonym do składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich w rozumieniu przepisów ustawy.

2. Zgłoszenia zmian we wniosku, o którym mowa w ust. 1, dokonuje się w terminie do dokonywania zmiany wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich w rozumieniu przepisów ustawy.

3. Wniosek o przyznanie premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych poza elementami podania określonymi w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego, z wyłączeniem adresu, zawiera w szczególności:

- 1) imię i nazwisko albo nazwę podmiotu ubiegającego się o przyznanie premii;
- 2) numer identyfikacyjny;
- 3) dane niezbędne do ustalenia wysokości premii pielęgnacyjnej i premii zalesieniowej;
- 4) informację o załącznikach;
- 5) oświadczenie o powierzchni działek referencyjnych;
- 6) oświadczenie o powierzchni gruntu, na którym zostało wykonane zalesienie lub zadrzewienie lub system rolno-leśny, lub gruntu z sukcesją naturalną;
- 7) inne oświadczenia niewymienione w pkt 5 i 6 oraz zobowiązania związane z premią z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premią pielęgnacyjną i premią zalesieniową.

5. We wniosku o przyznanie premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych rolnik wskazuje granice działek rolnych, w tym niezgłoszonych do tej pomocy, oraz zaznacza:

- 1) drzewa ustanowione pomnikami przyrody, objęte ochroną na podstawie przepisów o ochronie przyrody,
- 2) rowy, których szerokość nie przekracza 2 m,

3) oczka wodne w rozumieniu przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych o łącznej powierzchni mniejszej niż 100 m²,

4) granice zalesionego gruntu lub gruntu z sukcesją naturalną

– chyba że w danym roku kalendarzowym ubiega się o przyznanie podstawowego wsparcia dochodów do celów zrównoważoności, o którym mowa w art. 20 pkt 1 lit. a ustawy.

6. Do wniosku o przyznanie pierwszej premii pielęgnacyjnej i pierwszej premii zalesieniowej do gruntów zalesionych wskutek sukcesji naturalnej, na których, zgodnie z planem zalesienia nie jest wymagane wykonanie zalesienia, przepisy § 13 ust. 4 oraz ust. 6 pkt 1 stosuje się odpowiednio, z tym że do wniosku o przyznanie tych premii dołącza się:

1) dokumenty potwierdzające własność tych gruntów;

2) pisemną zgodę pozostałych współwłaścicieli na przyznanie premii pielęgnacyjnej i premii zalesieniowej do tych gruntów, jeżeli grunty te stanowią przedmiot współwłasności;

3) pisemną zgodę małżonka rolnika na przyznanie premii pielęgnacyjnej i premii zalesieniowej do tych gruntów, jeżeli grunty te stanowią własność małżonka rolnika.

7. W przypadku przyznawania pierwszej premii pielęgnacyjnej i pierwszej premii zalesieniowej do gruntów zalesionych wskutek sukcesji naturalnej, na których, zgodnie z planem zalesienia, nie jest wymagane wykonanie zalesienia kierownik biura powiatowego Agencji, w drodze decyzji, odmawia przyznania tych premii, jeżeli:

1) nie są spełnione warunki określone w § 3 pkt 2 lub § 10 lub art. 46 ust. 3 ustawy lub

2) właściwy dyrektor parku narodowego wydał negatywną opinię, o której mowa w § 11 ust. 2 pkt 8, lub

3) właściwy regionalny dyrektor ochrony środowiska wydał negatywną opinię, o której mowa w § 11 ust. 2 pkt 9.

§ 20. 1. Jeżeli rolnik, który realizuje zobowiązanie, o którym mowa w § 9 ust. 1, nie złożył wniosku o przyznanie premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych w terminie określonym do składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich w rozumieniu przepisów ustawy, kierownik biura powiatowego Agencji wzywa tego rolnika, na piśmie, do złożenia informacji o gruntach, na których jest realizowane to zobowiązanie, w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania.

2. Jeżeli pomimo wezwania, o którym mowa w ust. 1, rolnik nie złożył w określonym terminie informacji, o której mowa w ust. 1, premia z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych do gruntów objętych zobowiązaniem, o którym mowa w § 9 ust. 1, w odniesieniu do których nie złożył tej informacji, nie przysługuje w kolejnych latach.

§ 21. 1. Rolnik składa za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do końca roku kalendarzowego, w którym upływa 5 lat od dnia złożenia oświadczenia, o którym mowa w § 16 ust. 1 pkt 2 lub złożenia wniosku o przyznanie pierwszej premii pielęgnacyjnej i pierwszej premii zalesieniowej do gruntów z sukcesją naturalną, na których, zgodnie z planem zalesienia, nie jest wymagane wykonanie zalesienia, kopię decyzji wydanej przez starostę właściwego ze względu na położenie gruntów objętych zalesieniem w sprawie przekwalifikowania zalesionego gruntu na grunt leśny albo zaświadczenie o przekwalifikowaniu zalesionego gruntu na grunt leśny w wyniku modernizacji ewidencji gruntów i budynków.

2. Premia zalesieniowa przyznawana na wniosek złożony w roku, w którym upływa 5 lat od dnia złożenia wniosku o przyznanie pierwszej premii zalesieniowej, oraz kolejne premie zalesieniowe nie przysługują do gruntów objętych zobowiązaniem, o którym mowa w § 9 ust. 1 pkt 3, jeżeli w wyniku oceny udatności uprawy leśnej, o której mowa w ust. 3, zostało stwierdzone, że uprawa jest nieudatna.

3. Starosta, dokonując oceny udatności uprawy leśnej na gruntach, o których mowa w ust. 1 lub w § 15 ust. 5, bierze pod uwagę kryteria oceny udatności dla nasadzeń sztucznych oraz gruntów z sukcesją naturalną określone w załączniku nr 6 do rozporządzenia. Te same kryteria bierze pod uwagę Agencja, dokonując oceny udatności tej uprawy leśnej, w przypadku gdy w terminie, o którym mowa w ust. 1 lub w § 15 ust. 5, starosta nie dokonał oceny udatności uprawy leśnej.

4. Rolnik realizujący zobowiązanie, o którym mowa:

- a) w § 9 ust. 1 pkt 1, prowadzi rejestr zabiegów pielęgnacyjnych, zgodnie z załącznikiem nr 4 do rozporządzenia,
- b) w § 9 ust. 1 pkt 2, prowadzi rejestr zabiegów pielęgnacyjnych stanowiący część planu zalesienia, zgodnie z tabelą nr 7 załącznika nr 3 do rozporządzenia.

§ 22. 1. W przypadku śmierci podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy, która nastąpiła w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, pierwszej premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, pierwszej premii pielęgnacyjnej lub pierwszej premii zalesieniowej do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie odpowiednio wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, pierwszej premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, pierwszej premii pielęgnacyjnej lub pierwszej premii zalesieniowej, spadkobierca podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy

może wstąpić do toczącego się postępowania w tej sprawie na miejsce zmarłego podmiotu, jeżeli nabył w wyniku dziedziczenia własność gruntów objętych tym wnioskiem.

2. Spadkobierca podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy wstępuje do toczącego się postępowania w sprawie o przyznanie wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, pierwszej premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, pierwszej premii pielęgnacyjnej lub pierwszej premii zalesieniowej na miejsce zmarłego rolnika na wniosek złożony w terminie 7 miesięcy od dnia otwarcia spadku.

3. Termin, o którym mowa w ust. 2, nie podlega przywróceniu.

4. Spadkobierca podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy podaje we wniosku, o którym mowa w ust. 2, swój numer identyfikacyjny albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o nadanie takiego numeru.

5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, spadkobierca podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy dołącza:

- 1) odpis prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo
- 2) oświadczenie tego spadkobiercy o złożeniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku, zawierające wskazanie imienia, nazwiska i numeru identyfikacyjnego rolnika, którego jest spadkobiercą, w przypadku gdy nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku, albo
- 3) zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia sporządzony przez notariusza.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5 pkt 2, spadkobierca podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy składa odpis prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku w terminie 21 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia.

7. Jeżeli z postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo z zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez notariusza wynika, że uprawnionych do nabycia spadku jest więcej niż jeden spadkobierca podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy, spadkobierca podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy wstępujący do postępowania w sprawie o przyznanie wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, pierwszej premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, pierwszej premii pielęgnacyjnej lub pierwszej premii zalesieniowej:

- 1) dołącza do wniosku, o którym mowa w ust. 2, albo
- 2) składa wraz z odpisem postanowienia sądu, o którym mowa w ust. 6

– oświadczenia pozostałych spadkobierców podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy, że wyrażają zgodę na wstąpienie tego spadkobiercy na miejsce zmarłego podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy i przyznanie mu odpowiednio wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, pierwszej premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, pierwszej premii pielęgnacyjnej lub pierwszej premii zalesieniowej.

8. Zgoda, o której mowa w ust. 7, nie jest wymagana, jeżeli miała być wyrażona przez małoletniego, a wniosek, o którym mowa w ust. 2, został złożony przez spadkobiercę podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy będącego przedstawicielem ustawowym tego małoletniego.

9. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, spadkobierca podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy składa za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

10. W przypadku, o którym mowa w ust. 5 pkt 2, decyzję w sprawie o przyznanie wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, pierwszej premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, pierwszej premii pielęgnacyjnej lub pierwszej premii zalesieniowej spadkobiercy podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy wydaje się po złożeniu przez tego spadkobiercę odpisu prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku.

11. Przepisy ust. 1–4 i 9 stosuje się odpowiednio w przypadku śmierci podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy, który złożył wniosek o przyznanie wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, pierwszej premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, pierwszej premii pielęgnacyjnej lub pierwszej premii zalesieniowej obejmujący grunty stanowiące własność jego małżonka, przy czym:

- 1) do toczącego się postępowania w sprawie o przyznanie odpowiednio wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, pierwszej premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, pierwszej premii pielęgnacyjnej lub pierwszej premii zalesieniowej na miejsce zmarłego podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy może wstąpić właściciel tych gruntów;
- 2) do wniosku, o którym mowa w ust. 2, dołącza się odpis skrócony aktu zgonu tego podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy.

12. Do zapisobiercy windykacyjnego, który w wyniku śmierci podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy nabył, jako przedmiot zapisu windykacyjnego, własność lub współwłasność gruntów, które były objęte wnioskiem o przyznanie wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, pierwszej premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, pierwszej premii pielęgnacyjnej lub pierwszej premii zalesieniowej złożonym przez ten podmiot, przepisy ust. 1–10 stosuje się odpowiednio.

§ 23. 1. W przypadku rozwiązania albo przekształcenia podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistniało następstwo prawne, z wyłączeniem przypadku, o którym mowa w § 22 ust. 1, w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, pierwszej premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie odpowiednio wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, pierwszej premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, pierwszej premii pielęgnacyjnej lub pierwszej premii zalesieniowej, następca prawny tego podmiotu może wstąpić do toczącego się postępowania w tej sprawie na miejsce tego podmiotu, jeżeli nabył w wyniku tego następstwa własność gruntów objętych tym wnioskiem.

2. Następcą prawnym podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy wstępuje do toczącego się postępowania w sprawie o przyznanie wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, pierwszej premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, pierwszej premii pielęgnacyjnej lub pierwszej premii zalesieniowej na miejsce tego podmiotu na wniosek złożony w terminie 3 miesięcy od dnia wystąpienia zdarzenia prawnego, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne.

3. Termin, o którym mowa w ust. 2, nie podlega przywróceniu.

4. Następcą prawnym podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy podaje we wniosku, o którym mowa w ust. 2, swój numer identyfikacyjny albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o nadanie takiego numeru.

5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, następca prawny podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy dołącza dokument potwierdzający zaistnienie następstwa prawnego albo kopię tego dokumentu poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo

potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym albo adwokatem.

6. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, następcą prawny podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy składa za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

§ 24. 1. W przypadku przeniesienia, w wyniku umowy sprzedaży lub innej umowy, własności gruntów objętych wnioskiem o przyznanie wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, pierwszej premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, pierwszej premii pielęgnacyjnej lub pierwszej premii zalesieniowej złożonym przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy, w okresie od dnia złożenia tego wniosku do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie odpowiednio wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, pierwszej premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, pierwszej premii pielęgnacyjnej lub pierwszej premii zalesieniowej, nowy właściciel tych gruntów może wstąpić do toczącego się postępowania w tej sprawie na miejsce podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy.

2. Nowy właściciel gruntów, o których mowa w ust. 1, wstępuje do toczącego się postępowania w sprawie o przyznanie wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, pierwszej premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, pierwszej premii pielęgnacyjnej lub pierwszej premii zalesieniowej na wniosek złożony w terminie 3 miesięcy od dnia przeniesienia własności tych gruntów.

3. Termin, o którym mowa w ust. 2, nie podlega przywróceniu.

4. Nowy właściciel gruntów, o których mowa w ust. 1, podaje we wniosku, o którym mowa w ust. 2, swój numer identyfikacyjny albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o nadanie takiego numeru.

5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, nowy właściciel gruntów, o których mowa w ust. 1, dołącza umowę sprzedaży lub inną umowę, w wyniku której została na niego przeniesiona własność tych gruntów, albo kopię tej umowy poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym albo adwokatem.

6. Jeżeli własność gruntów objętych wnioskiem o przyznanie wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, pierwszej premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, pierwszej premii pielęgnacyjnej lub pierwszej premii zalesieniowej złożonym przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy została przeniesiona na rzecz kilku podmiotów, nowy właściciel tych gruntów wstępujący do postępowania w sprawie o przyznanie odpowiednio wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, pierwszej premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, pierwszej premii pielęgnacyjnej lub pierwszej premii zalesieniowej dołącza do wniosku, o którym mowa w ust. 2, oświadczenia współwłaścicieli, że wyrażają zgodę na wstąpienie tego właściciela na miejsce podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy i przyznanie mu odpowiednio wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, pierwszej premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, pierwszej premii pielęgnacyjnej lub pierwszej premii zalesieniowej.

7. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, nowy właściciel gruntów objętych wnioskiem o przyznanie wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, pierwszej premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, pierwszej premii pielęgnacyjnej lub pierwszej premii zalesieniowej złożonym przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy składa za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa .

§ 25. 1. W przypadku śmierci rolnika, która nastąpiła po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie pierwszej premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, pierwszej premii pielęgnacyjnej lub pierwszej premii zalesieniowej, spadkobiercy rolnika mogą być przyznane odpowiednio kolejne premie z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premie pielęgnacyjne lub premie zalesieniowe, jeżeli spadkobierca ten nabył w wyniku dziedziczenia własność gruntów objętych zobowiązaniem, o którym mowa odpowiednio w § 9 ust. 1 , podjętym przez tego rolnika.

2. Jeżeli śmierć rolnika nastąpiła po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej za poprzedni rok, lecz zanim rolnik ten złożył wniosek o przyznanie premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej za dany rok, spadkobierca rolnika składa wniosek o przyznanie odpowiednio premii z tytułu zadrzewień lub

systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej w terminie 7 miesięcy od dnia otwarcia spadku.

3. Premia z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premia pielęgnacyjna i premia zalesieniowa za dany rok mogą zostać przyznane spadkobiercy rolnika, jeżeli spadkobierca ten złożył wniosek, o którym mowa w ust. 2, w terminie składania wniosków o przyznanie pomocy, określonym w art. 59 ust. 1 ustawy.

4. Jeżeli nie zachodzą okoliczności określone w ust. 3, a spadkobierca rolnika złożył wniosek, o którym mowa w ust. 2, przed upływem terminu określonego w ust. 2, nie przyznaje się premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej i premii zalesieniowej za dany rok, a spadkobierca rolnika jest uprawniony do ubiegania się o przyznanie odpowiednio premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej za następne lata.

5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2 rolnika dołącza oświadczenie, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do kontynuowania realizacji zobowiązania, o którym mowa odpowiednio w § 9 ust. 1, podjętego przez tego rolnika do końca okresu objętego tym zobowiązaniem.

6. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, dołącza się również:

- 1) odpis prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo
- 2) oświadczenie spadkobiercy rolnika o złożeniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku, zawierające wskazanie imienia, nazwiska i numeru identyfikacyjnego rolnika, którego jest spadkobiercą, w przypadku gdy nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku, albo
- 3) zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia sporządzony przez notariusza.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, do trybu przyznawania premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej i premii zalesieniowej za dany rok spadkobiercy rolnika stosuje się odpowiednio § 22 ust. 6–8 i 10.

8. Jeżeli śmierć rolnika nastąpiła w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej za dany rok do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie odpowiednio premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej za ten rok, spadkobierca rolnika wstępuje do toczącego się postępowania w tej sprawie na miejsce zmarłego rolnika na wniosek złożony w terminie 7 miesięcy od dnia otwarcia spadku.

9. W przypadku, o którym mowa w ust. 8, do trybu przyznawania premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej i premii zalesieniowej za dany rok spadkobiercy rolnika stosuje się odpowiednio § 22 ust. 3–10, z tym że do wniosku, o którym mowa w ust. 8, dołącza on również oświadczenie, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do kontynuowania realizacji zobowiązania, o którym mowa odpowiednio w § 9 ust. 1, podjętego przez tego rolnika do końca okresu objętego tym zobowiązaniem.

10. Przepisy ust. 1–5 i 8 stosuje się odpowiednio w przypadku śmierci rolnika, która nastąpiła po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie pierwszej premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, pierwszej premii pielęgnacyjnej lub pierwszej premii zalesieniowej do gruntów, które w dniu przyznawania tych premii stanowiły własność jego małżonka, przy czym:

- 1) odpowiednio kolejnej premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej mogą być przyznane właścicielowi tych gruntów;
- 2) do wniosku, o którym mowa w:
  - a) ust. 2, właściciel tych gruntów dołącza również odpis skrócony aktu zgonu tego rolnika,
  - b) ust. 8, właściciel tych gruntów dołącza odpis skrócony aktu zgonu tego rolnika i oświadczenie, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do kontynuowania realizacji zobowiązania, o którym mowa odpowiednio w § 9 ust. 1, podjętego przez tego rolnika do końca okresu objętego tym zobowiązaniem;
- 3) w przypadku, o którym mowa w ust. 8, do trybu przyznawania premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej i premii zalesieniowej za dany rok właścicielowi tych gruntów stosuje się odpowiednio § 22 ust. 3, 4 i 9.

11. Do zapisobiercy windykacyjnego, który w wyniku śmierci rolnika nabył, jako przedmiot zapisu windykacyjnego, własność gruntów objętych zobowiązaniem, o którym mowa odpowiednio w § 9 ust. 1, podjętym przez rolnika, przepisy ust. 1–6 i 8 stosuje się odpowiednio, a w przypadku, o którym mowa w:

- 1) ust. 2, do trybu przyznawania premii pielęgnacyjnej i premii zalesieniowej za dany rok zapisobiercy windykacyjnemu stosuje się odpowiednio § 22 ust. 6–8 i 10;
- 2) ust. 8, do trybu przyznawania premii pielęgnacyjnej i premii zalesieniowej za dany rok zapisobiercy windykacyjnemu stosuje się odpowiednio § 22 ust. 3–10, z tym że do wniosku, o którym mowa w ust. 8, zapisobierca windykacyjny dołącza również

oświadczenie, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do kontynuowania realizacji zobowiązania, o którym mowa odpowiednio w § 9 ust. 1 pkt 1 i 2, podjętego przez rolnika, który ustanowił zapis windykacyjny na rzecz tego zapisobiercy, do końca okresu objętego tym zobowiązaniem.

§ 26. 1. W przypadku rozwiązania albo przekształcenia rolnika lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistniało następstwo prawne, z wyłączeniem przypadku, o którym mowa w § 25 ust. 1, które nastąpiło po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie pierwszej premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub pierwszej premii zalesieniowej, następcy prawnemu rolnika mogą być przyznane odpowiednio kolejne premie z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premie pielęgnacyjne lub premie zalesieniowe, jeżeli nabył w wyniku tego następstwa własność gruntów objętych zobowiązaniem, o którym mowa odpowiednio w § 9 ust. 1, podjętym przez tego rolnika.

2. Jeżeli zdarzenie, o którym mowa w ust. 1, nastąpiło po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej za poprzedni rok, lecz zanim rolnik ten złożył wniosek o przyznanie odpowiednio premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej za dany rok, następcą prawnym rolnika składa wniosek o przyznanie odpowiednio premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej w terminie 7 miesięcy od dnia wystąpienia zdarzenia prawnego, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne.

3. Premia z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premia pielęgnacyjna i premia zalesieniowa za dany rok mogą zostać przyznane następcy prawnemu rolnika, jeżeli następcą ten złożył wniosek, o którym mowa w ust. 2, w terminie składania wniosków o przyznanie pomocy, określonym w art. 59 ust. 1 ustawy.

4. Jeżeli nie zachodzą okoliczności określone w ust. 3, a następcą prawnym rolnika złożył wniosek, o którym mowa w ust. 2, przed upływem terminu określonego w ust. 2, nie przyznaje się premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej i premii zalesieniowej za dany rok, a następcą prawnym rolnika jest uprawniony do ubiegania się o przyznanie odpowiednio premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej za następne lata.

5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, następcą prawnym rolnika dołącza:

- 1) oświadczenie, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do kontynuowania realizacji zobowiązania, o którym mowa odpowiednio w § 9 ust. 1, podjętego przez tego rolnika do końca okresu objętego tym zobowiązaniem;
- 2) dokument potwierdzający zaistnienie następstwa prawnego albo kopię tego dokumentu poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym albo adwokatem.

6. Jeżeli zdarzenie, o którym mowa w ust. 1, nastąpiło w okresie od dnia złożenia przez rolnika wniosku o przyznanie premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej za dany rok do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie odpowiednio premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej za ten rok, następca prawny rolnika wstępuje do toczącego się postępowania w tej sprawie na miejsce tego rolnika na wniosek złożony w terminie 3 miesięcy od dnia wystąpienia zdarzenia prawnego, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 6, do trybu przyznawania premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej i premii zalesieniowej za dany rok następcy prawnemu rolnika stosuje się odpowiednio § 23 ust. 3–6, z tym że do wniosku, o którym mowa w ust. 6, następca prawny rolnika dołącza również oświadczenie, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do kontynuowania realizacji zobowiązania, o którym mowa odpowiednio w § 9 ust. 1, podjętego przez tego rolnika do końca okresu objętego tym zobowiązaniem.

§ 27. 1. W przypadku przeniesienia, w wyniku umowy sprzedaży lub innej umowy, własności gruntów objętych zobowiązaniem, o którym mowa odpowiednio w § 9 ust. 1, podjętym przez rolnika, które nastąpiło po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie pierwszej premii z tytułu , zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub pierwszej premii zalesieniowej, nowemu właścicielowi tych gruntów mogą być przyznane odpowiednio kolejne premie z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premie pielęgnacyjne lub premie zalesieniowe.

2. Jeżeli przeniesienie własności gruntów objętych zobowiązaniem, o którym mowa odpowiednio w § 9 ust. 1, podjętym przez rolnika nastąpiło po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej za poprzedni rok, lecz zanim rolnik ten złożył wniosek o przyznanie odpowiednio premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej

lub premii zalesieniowej za dany rok, nowy właściciel tych gruntów składa wniosek o przyznanie odpowiednio premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej w terminie 7 miesięcy od dnia przeniesienia własności tych gruntów.

3. Premia z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premia pielęgnacyjna i premia zalesieniowa za dany rok może zostać przyznana nowemu właścicielowi gruntów, o których mowa w ust. 1, jeżeli właściciel ten złożył wniosek, o którym mowa w ust. 2, w terminie składania wniosków o przyznanie pomocy, określonym w art. 59 ust. 1 ustawy.

4. Jeżeli nie zachodzą okoliczności, o których mowa w ust. 3, a nowy właściciel gruntów, o których mowa w ust. 1, złożył wniosek, o którym mowa w ust. 2, przed upływem terminu określonego w ust. 2, nie przyznaje się premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej i premii zalesieniowej za dany rok, a nowy właściciel tych gruntów jest uprawniony do ubiegania się o przyznanie odpowiednio premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej za następne lata.

5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, nowy właściciel gruntów, o których mowa w ust. 1, dołącza:

- 1) oświadczenie, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do kontynuowania realizacji zobowiązania, o którym mowa odpowiednio w § 9 ust. 1, podjętego przez rolnika do końca okresu objętego tym zobowiązaniem;
- 2) umowę sprzedaży lub inną umowę, w wyniku której została na niego przeniesiona własność gruntów objętych zobowiązaniem, o którym mowa odpowiednio w § 9 ust. 1, podjętym przez rolnika, albo kopię tej umowy poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym albo adwokatem.

6. Jeżeli przeniesienie własności gruntów objętych zobowiązaniem, o którym mowa odpowiednio w § 9 ust. 1, podjętym przez rolnika nastąpiło w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej za dany rok do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie odpowiednio premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej za ten rok, nowy właściciel tych gruntów wstępuje do toczącego się postępowania w tej sprawie na miejsce tego rolnika na wniosek złożony w terminie 3 miesięcy od dnia przeniesienia własności tych gruntów.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 6, do trybu przyznawania premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej i premii zalesieniowej za dany rok nowemu właścicielowi gruntów, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio § 24 ust. 3–7, z tym że do wniosku, o którym mowa w ust. 6, właściciel ten dołącza również oświadczenie, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do kontynuowania realizacji zobowiązania, o którym mowa odpowiednio w § 9 ust. 1, podjętego przez rolnika do końca okresu objętego tym zobowiązaniem.

§ 28. 1. Jeżeli po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej beneficjent, do którego ta decyzja została skierowana, zmarł, jego spadkobiercy przysługują prawa, które przysługiwałyby spadkodawcy jako stronie postępowania.

2. Jeżeli po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej beneficjent, do którego ta decyzja została skierowana, został rozwiązany albo przekształcony albo wystąpiło inne zdarzenie prawne, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne, z wyłączeniem przypadku, o którym mowa w ust. 1, prawa, które przysługiwałyby temu beneficjentowi jako stronie postępowania, przysługują jego następcy prawnemu.

3. Jeżeli w przypadku, o którym mowa w ust. 1, prawa, które przysługiwałyby spadkodawcy jako stronie postępowania, przysługują kilku spadkobiercom, prawa te wykonuje ten spadkobierca, na którego pozostali spadkobiercy wyrazili pisemną zgodę.

4. Należności z tytułu płatności przyznanych w decyzji, o której mowa w ust. 1, są przedmiotem dziedziczenia.

5. W przypadku gdy w decyzji, o której mowa w ust. 1, zostało przyznane wsparcie na zalesienie, wsparcie na zadrzewienie, wsparcie na system rolno-leśny, wsparcie na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, premia z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premia pielęgnacyjna lub premia zalesieniowa, odpowiednio wsparcie na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcie na system rolno-leśny, wsparcie na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, premia z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premia pielęgnacyjna lub premia zalesieniowa są wypłacane spadkobiercy.

6. Jeżeli wsparcie na zalesienie, wsparcie na zadrzewienie, wsparcie na system rolno-leśny, wsparcie na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, premia z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premia nie zostały przekazane na rachunek bankowy beneficjenta lub rachunek beneficjenta prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, jego spadkobierca, który nie kwestionuje należności określonej w decyzji, o której mowa w ust. 1, składa wniosek o wypłatę odpowiednio wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego ten beneficjent złożył wniosek o przyznanie odpowiednio wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej, wraz z:

- 1) odpisem prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku - w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia, albo
- 2) zarejestrowanym aktem poświadczenia dziedziczenia sporządzonym przez notariusza – w terminie 14 dni od dnia wpisu aktu poświadczenia dziedziczenia do rejestru aktów poświadczenia dziedziczenia, albo
- 3) oświadczeniem tego spadkobiercy o złożeniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku, zawierającym wskazanie imienia, nazwiska i numeru identyfikacyjnego rolnika, którego jest spadkobiercą, w przypadku gdy nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku

–jednak nie później niż przed upływem 6 miesięcy od dnia doręczenia temu beneficjentowi decyzji, o której mowa w ust. 1.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 6 pkt 3, spadkobierca beneficjenta składa odpis prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia.

8. Jeżeli wsparcie na zalesienie, wsparcie na zadrzewienie, wsparcie na system rolno-leśny, wsparcie na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, premia z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premia pielęgnacyjna lub premia zalesieniowa nie zostały przekazane beneficjentowi, o którym mowa w ust. 2, na jego rachunek bankowy lub jego rachunek prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo- kredytowej, jego następca prawny, który nie kwestionuje należności określonej w decyzji, o której mowa w ust. 2, składa wniosek o wypłatę odpowiednio wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia

na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego ten beneficjent złożył wniosek o przyznanie odpowiednio wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej, w terminie 3 miesięcy od dnia doręczenia temu beneficjentowi tej decyzji.

9. Do wniosku, o którym mowa w ust. 8, następca prawny beneficjenta dołącza dokument potwierdzający zaistnienie następstwa prawnego albo kopię tego dokumentu poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym albo adwokatem.

10. Jeżeli z postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo z zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez notariusza wynika, że uprawnionych do nabycia spadku jest więcej niż jeden spadkobierca, spadkobierca występujący z wnioskiem, o którym mowa w ust. 6:

- 1) dołącza do tego wniosku albo
- 2) składa wraz z odpisem postanowienia sądu, o którym mowa w ust. 7

– oświadczenia pozostałych spadkobierców o wyrażeniu zgody na wypłatę temu spadkobiercy wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej.

11. Zgoda, o której mowa w ust. 10, nie jest wymagana, jeżeli miałyby być wyrażona przez małoletniego, a wniosek, o którym mowa w ust. 6, został złożony przez spadkobiercę będącego przedstawicielem ustawowym tego małoletniego.

12. W przypadku złożenia wniosku o wypłatę wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej, kierownik biura powiatowego Agencji wydaje decyzję w sprawie wypłaty odpowiednio wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej.

13. W przypadku gdy wniosek o wypłatę wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności

lasów prywatnych, premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej nie został złożony albo jeżeli została wydana decyzja o odmowie wypłaty odpowiednio wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, wsparcia na system rolno-leśny, wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej, decyzje, o których mowa w ust. 1 i 2, wygasają z mocy prawa.

14. Do zapisobiercy windykacyjnego, który w wyniku śmierci beneficjenta nabył, jako przedmiot zapisu windykacyjnego, własność gruntów, do których została przyznana temu beneficjentowi pomoc, przepisy ust. 1, 3–7 i 10–13 stosuje się odpowiednio.

§ 29. W przypadku przeniesienia własności gruntów objętych zobowiązaniem, o którym mowa odpowiednio w § 9 ust. 1, podjętym przez rolnika, nowy właściciel tych gruntów może nie przejąć tego zobowiązania i zwrot otrzymanych przez rolnika odpowiednio premii z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, premii pielęgnacyjnej lub premii zalesieniowej nie jest wymagany.

§ 30. 1. Jeżeli zostanie stwierdzone, że rolnik nie wykonuje zabiegów pielęgnacyjnych zgodnie z wymogami planu zalesienia lub wymogami określonymi w załączniku nr 4, premia z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych lub premia pielęgnacyjna przysługuje w wysokości zmniejszonej o kwotę stanowiącą iloczyn:

- 1) iloczynu:
  - a) współczynnika dotkliwości danej niezgodności i
  - b) współczynnika trwałości danej niezgodności– określonych w załączniku nr 7 do rozporządzenia oraz
- 2) kwoty stanowiącej iloczyn:
  - a) wysokości tej premii, jaka przysługiwałaby rolnikowi, gdyby wykonywał te zabiegi oraz
  - b) procentowego stosunku powierzchni obszaru, na którym stwierdzono to uchybienie, do powierzchni obszaru, na którym rolnik powinien wykonać te zabiegi.

2. Jeżeli rolnik nie prowadzi rejestru, o którym mowa w § 21 ust. 4, premia z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych lub premia pielęgnacyjna przysługuje w wysokości zmniejszonej o 5%.

3. Jeżeli w odniesieniu do uchybienia, o której mowa w ust. 1, wystąpi powtarzalność, o której mowa w art. 59 ust. 5 akapit pierwszy rozporządzenia nr 2021/2116, premia z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych lub premia pielęgnacyjna jest zmniejszana dodatkowo o kwotę stanowiącą iloczyn 7% kwoty, którą rolnik otrzymałby, gdyby to uchybienie nie

wystąpiło, oraz liczby lat, w których wcześniej stwierdzono podobne uchybienie, przy czym całkowita wielkość zmniejszenia nie może być większa niż 100% kwoty, którą rolnik otrzymałby, gdyby to uchybienie nie wystąpiło.

4. Jeżeli zostanie stwierdzone, że obowiązek, o którym mowa w załączniku III ust. 2 do rozporządzenia nr 2022/129, nie został spełniony, wsparcie przysługuje w danym roku w wysokości zmniejszonej o 1%.

5. W przypadku, gdy określona przez Agencję wysokość wsparcia, którą należy przyznać podmiotowi w oparciu o wniosek o przyznanie wsparcia przekracza wysokość, którą należy wypłacić beneficjentowi po sprawdzeniu kwalifikowalności wydatków o więcej niż 10% to do kwoty, którą należy wypłacić beneficjentowi po sprawdzeniu kwalifikowalności wydatków należy zastosować karę. Kwota kary jest równa różnicy między tymi dwiema kwotami, ale nie może przekraczać kwoty całkowitego wycofania wsparcia.

§ 31. 1. Beneficjent zwraca wsparcie na zalesienie, zadrzewienie, lub system rolno-leśny lub inwestycje, o których mowa w § 6 ust. 2 pkt 1–4, jeżeli nie zachował trwałości operacji zgodnie z art. 71 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, z późn. zm.⁶⁾), w szczególności jeżeli:

- 1) w wyniku oceny udatności uprawy leśnej, o której mowa w § 21 ust. 3, zostało stwierdzone, że uprawa jest nieudatna – w przypadku wsparcia na zalesienie;
- 2) przed upływem 5 lat od dnia wypłaty tego wsparcia:
  - a) wykonane zalesienie, zadrzewienie, system rolno-leśny lub inwestycje, o których mowa w § 6 ust. 2 pkt 1–4 zostały zlikwidowane,

---

⁶⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 270 z 15.10.2015, str. 1, Dz. Urz. UE L 200 z 26.07.2016, str. 140, Dz. Urz. UE L 259 z 27.09.2016, str. 79, Dz. Urz. UE L 338 z 13.12.2016, str. 34, Dz. Urz. UE L 129 z 19.05.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 335 z 15.12.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 193 z 30.07.2018, str. 1, Dz. Urz. UE L 291 z 16.11.2018, str. 5, Dz. Urz. UE L 123, z 10.05.2019, str. 1, Dz. Urz. UE L 99 z 31.03.2020, str. 5, Dz. Urz. UE L 130 z 24.04.2020, str. 1, Dz. Urz. UE L 231 z 17.07.2020, str. 4, Dz. Urz. UE L 356 z 26.10.2020, str. 1, Dz. Urz. UE L 437 z 28.12.2020, str. 30, Dz. Urz. UE L 109 z 08.04.2022, str. 1, Dz. Urz. UE L 115 z 13.04.2022, str. 38 oraz Dz. Urz. UE L 275 z 25.10.2022, str. 23.

b) przeniósł własność gruntów zalesionych, zadrzewionych, objętych systemem rolno-leśnym lub gruntów objętych inwestycjami, o których mowa w § 6 ust. 2 pkt 1–6 na rzecz innego podmiotu w wyniku umowy sprzedaży lub innej umowy, a podmiot, który nabył własność tych gruntów, nie utrzymał zalesienia, zadrzewienia, systemu rolno-leśnego lub inwestycji, o których mowa w § 6 ust. 2 pkt 1–6 wykonanych na tych gruntach do dnia, w którym upływa 5 lat od dnia wypłaty tego wsparcia.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, beneficjent zwraca jedynie część wsparcia na zalesienie, wypłaconego do tej części gruntu, na którym uprawa leśna była nieudatna.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a, beneficjent zwraca jedynie część wsparcia na zalesienie, zadrzewienie, system rolno-leśny lub inwestycje, o których mowa w § 6 ust. 2 pkt 1–4 wypłaconego do tej części gruntu, na którym zalesienie, zadrzewienie, system rolno-leśny lub inwestycje, o których mowa w § 6 ust. 2 zostały zlikwidowane.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lit. b, beneficjent zwraca jedynie część wsparcia na zalesienie, zadrzewienie, system rolno-leśny lub wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych wypłaconego do tej części gruntów, których własność lub współwłasność została przeniesiona na rzecz podmiotu, który nie utrzymał zalesienia, zadrzewienia, systemu rolno-leśnego lub inwestycji, o których mowa w § 6 ust. 2 wykonanych na tych gruntach do dnia, w którym upływa 5 lat od dnia wypłaty tego wsparcia.

5. Beneficjent zwraca wsparcia na zalesienie, zadrzewienie lub wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych w części przeznaczonej na ogrodzenie gruntu, na którym zostało ono wykonane, jeżeli nie utrzymał ogrodzenia tego gruntu do dnia, w którym upływa 5 lat od dnia wypłaty tego wsparcia, lub siatka użyta do grodzenia nie spełniała, w okresie objętym wsparciem, wymogów określonych w planie zalesienia lub planie inwestycji lub określonych w § 4 ust. 1 lit. f tiret pierwszy.

6. Beneficjent zwraca wsparcie w części przeznaczonej na zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów 3 palikami, osłonkami lub wełną owczą lub repelentami, jeżeli nie utrzymał tego zabezpieczenia do dnia, w którym upływa 3 lata od dnia wypłaty tego wsparcia.

7. Przepis ust. 6 stosuje się odpowiednio, jeżeli beneficjent nie posiada dowodów zakupu repelentów, za lata w których były stosowane, w ilości wystarczającej do zabezpieczenia przed zniszczeniem drzewek lub krzewów repelentami na gruntach, na których zadeklarował we wniosku o wsparcie ich zastosowanie .

8. Beneficjent zwraca wsparcie na zadrzewienie lub wsparcie na system rolno-leśny jeżeli przed upływem 5 lat od dnia wypłaty tego wsparcia jest mniej niż 51% minimalnej liczby drzew lub krzewów określonej w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

§ 32. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 15 marca 2023 r.

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

Załączniki
do rozporządzenia
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia
(poz.)

Załącznik nr 1

**GATUNKI I RODZAJE RODZIMYCH DRZEW I KRZEWÓW
WYKORZYSTYWANYCH W RAMACH INWESTYCJI LEŚNYCH LUB
ZADRZEWIENIOWYCH**

1. Gatunki drzew objęte regionalizacją nasienną:

- 1) Jodła pospolita (Jd);
- 2) Modrzew europejski (Md);
- 3) Sosna zwyczajna (So);
- 4) Świerk pospolity (Św);
- 5) Buk zwyczajny (Bk);
- 6) Brzoza brodawkowata (Brz);
- 7) Dąb bezszypułkowy (Dbbs);
- 8) Dąb szypułkowy (Dbs);
- 9) Olsza czarna (Olcz).

2. Gatunki i rodzaje drzew i krzewów nieobjęte regionalizacją nasienną:

- 1) Berberys zwyczajny;
- 2) Bez czarny;
- 3) Bez koralowy;
- 4) Brzoza omszona;
- 5) Czeremcha pospolita;
- 6) Czereśnia ptasia;
- 7) Dereń świdwa;
- 8) Dereń właściwy;
- 9) Głóg dwuszyjkowy;
- 10) Głóg jednoszyjkowy;
- 11) Grab zwyczajny;
- 12) Grusza pospolita;
- 13) Irgi rodzime;

- 14) Jabłoń dzika;
- 15) Jałowiec pospolity;
- 16) Jarząb pospolity;
- 17) Jesion wyniosły;
- 18) Kalina koralowa;
- 19) Klon jawor;
- 20) Klon polny;
- 21) Klon zwyczajny;
- 22) Kruszyna pospolita;
- 23) Leszczyna pospolita;
- 24) Ligustr pospolity;
- 25) Lipa drobnolistna;
- 26) Lipa szerokolistna;
- 27) Morwa biała;
- 28) Olsza szara;
- 29) Porzeczka agrest;
- 30) Porzeczka alpejska;
- 31) Porzeczka czerwona;
- 32) Porzeczka czarna;
- 33) Rokitnik zwyczajny;
- 34) Róża dzika;
- 35) Suchodrzew czarny;
- 36) Suchodrzew zwyczajny;
- 37) Szakłak pospolity;
- 38) Śliwa tarnina;
- 39) Topole rodzime;
- 40) Trzmielina brodawkowata;
- 41) Trzmielina zwyczajna;
- 42) Wiązy;
- 43) Wierzby rodzime;
- 44) Wiśnia karłowata;
- 45) Wiśnia ptasia.

LICZBA SADZONEK DRZEW LUB KRZEWÓW NA HEKTAR

Drzewa lub krzewy/Rodzaj inwestycji	Liczba sadzonek w tys. sztuk na ha
Wsparcie na zalesienie¹⁾	
Sosna	8–10
Świerk	3–5
Jodła	4–8
Modrzew	1,5–3
Dąb	6–8
Buk	6–8
Inne liściaste	4–6
Wsparcie na zadrzewienie	1,5–2,5
Wsparcie na system rolno-leśny	0,15–0,25
Wsparcie na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych¹⁾	
Przebudowa składu gatunkowego drzewostanu przez wprowadzenie drugiego piętra w drzewostanie	4
Przebudowa składu gatunkowego drzewostanu przez dolesianie luk	6
Zróżnicowanie struktury drzewostanu przez wprowadzenie podszytu	2,5
Założenie remizy	0,4/0,10 ha
Założenie strefy ekotonowej	2

¹⁾ W przypadku sadzonek z zakrytym systemem korzeniowym i mikoryzowanych liczbę sadzonek na 1 ha można zmniejszyć o 30%.

ELEMENTY PLANU ZALESIENIA

A. Zalecenia planu zalesienia

1. Dane dotyczące położenia gruntów przeznaczonych do wykonania zalesienia lub gruntów z sukcesją naturalną oraz faktycznego sposobu ich użytkowania, z wyszczególnieniem:
  - 1) nazwy województwa, gminy oraz obrębu geodezyjnego;
  - 2) użytków gruntowych na których planowane jest zalesienie według stanu faktycznego, zgodnie z poniższą tabelą:

TABELA 1. SPOSÓB UŻYTKOWANIA GRUNTÓW

Numer działki ewidencyjnej	Faktyczny sposób użytkowania (grunt orny R, sad S, sukcesja naturalna SN, odłóg O) ¹⁾	Powierzchnia		Uwagi
		ha	a	
RAZEM				

¹⁾ Wybrać spośród wymienionych.

2. Określenie typów siedliskowych lasu dla gruntów przeznaczonych do wykonania zalesienia lub gruntów z sukcesją naturalną z uwzględnieniem szczegółowego opisu tworzenia strefy ekotonowej i zakładania ognisk biocenotycznych.
3. Określenie składu gatunkowego wykonanego zalesienia dla poszczególnych typów siedliskowych lasu z uwzględnieniem strefy ekotonowej, zgodnie z poniższymi tabelami:

**TABELA 2. SKŁAD GATUNKOWY DLA GRUNTÓW BEZ SUKCESJI
NATURALNEJ**

Powierzchnia do zalesienia	Klasa gruntu	Typ siedliskowy lasu	Skład gatunkowy uprawy leśnej	Powierzchnia do zalesienia poszczególnymi gatunkami ¹⁾					
								gatunki biocenotyczne	
ha			%	ha					
całkowita									
- w tym powierzchnia nasadzeń									
- w tym powierzchnia nasadzeń wraz z innymi elementami krajobrazu niezalesianymi, uprawnionymi do premii pielęgnacyjnej i premii zalesieniowej zgodnie z § 12 ust. 2 pkt 1 oraz § 19 ust. 5 rozporządzenia									
powierzchnia nieuprawniona do pomocy									

¹⁾ Zalesienie powinno składać się z mieszanki gatunków lub rodzajów drzew lub krzewów, która obejmuje przynajmniej 51% gatunków lub rodzajów drzew lub krzewów liściastych (o ile pozwolą na to warunki siedliskowe) lub minimalnie trzy gatunki lub rodzaje drzew lub krzewów, z których najmniej liczny wynosi 10 %.

TABELA 3. SKŁAD GATUNKOWY DLA GRUNTÓW Z SUKCESJĄ NATURALNĄ

Powierzchnia objęta planem zalesienia		Skład gatunkowy gruntu, na którym wykonano zalesienie	Powierzchnia gruntu, na którym wykonano zalesienie poszczególnymi gatunkami ¹⁾				
	ha		ha				gatunki biocenotyczne
		%					
całkowita							
- w tym powierzchnia z sukcesją naturalną, wraz z innymi elementami krajobrazu, niezalesianymi, uprawnionymi do premii zalesieniowej zgodnie z § 12 ust. 2 pkt 1 oraz § 19 ust. 5 rozporządzenia							
- w tym powierzchnia nasadzeń							
- w tym powierzchnia nasadzeń wraz z innymi elementami krajobrazu, niezalesianymi, uprawnionymi do premii pielęgnacyjnej i premii zalesieniowej zgodnie z § 12 ust. 2 pkt 1 oraz § 19 ust. 5 rozporządzenia							
powierzchnia nieuprawniona do pomocy							

¹⁾ Zalesienie powinno składać się z mieszanki gatunków lub rodzajów drzew lub krzewów, która obejmuje przynajmniej 51% gatunków lub rodzajów drzew lub krzewów liściastych (o ile pozwolą na to warunki siedliskowe) lub minimalnie trzy gatunki lub rodzaje drzew lub krzewów, z których najmniej liczny wynosi 10 %

1. Określenie odległości między sadzonkami drzew i krzewów (więźby), warunków techniczno-produkcyjnych sadzonek, liczby sadzonek na hektar, liczby sadzonek potrzebnych do zalesienia oraz formy zmieszania gatunków drzew i krzewów, zgodnie z poniższą tabelą:

**TABELA 4. LICZBA SADZONEK – W PRZYPADKU WPROWADZANIA
NASADZEŃ**

Gatunek ¹⁾	Charakterystyka sadzonek		Przyjęta więźba sadzenia dla sadzonek (w m)	Forma zmieszania	Powierzchnia nasadzeń	Liczba sadzonek dla powierzchni nasadzeń	Liczba sadzonek na 1 ha
	Wiek	wymagania dla przygotowania ²⁾			(w ha)	(w tys. szt.)	tys. szt /ha

¹⁾ Zalesienie powinno składać się z mieszanki gatunków lub rodzajów drzew lub krzewów, która obejmuje przynajmniej 51% gatunków lub rodzajów drzew lub krzewów liściastych (o ile pozwolą na to warunki siedliskowe) lub minimalnie trzy gatunki lub rodzaje drzew lub krzewów, z których najmniej liczny wynosi 10 %.

²⁾ Wymagania dla przygotowania: OSK – sadzonki z odkrytym systemem korzeniowym; ZSK – sadzonki z zakrytym systemem korzeniowym; ZSKM – sadzonki z zakrytym systemem korzeniowym mikoryzowane.

2. Informacje dotyczące:

- 1) uprawy gleby na gruntach przeznaczonych do wykonania zalesienia, w tym:
  - a) sposobu przygotowania gleby,
  - b) wymagań, jakie powinien spełniać sprzęt służący do przygotowania gleby,
  - c) określenia terminu przygotowania gleby;
- 2) sadzenia sadzonek drzew i krzewów, w tym:
  - a) metody sadzenia drzew i krzewów poszczególnych gatunków,
  - b) określenia terminu i kolejności sadzenia:
    - na poszczególnych gruntach,
    - poszczególnych gatunków tych drzew i krzewów;
- 3) czynności wykonywanych w ramach pielęgnacji wykonanego zalesienia oraz gruntu z sukcesją naturalną wraz z opisem sposobu i terminów wykonania zabiegów pielęgnacyjnych oraz powierzchnią na której mają być wykonane;
- 4) ochrony przeciwpożarowej uprawy leśnej, w tym:
  - a) sposobu zakładania pasa przeciwpożarowego, określenia jego lokalizacji, długości i szerokości w metrach oraz terminu wykonania – o ile jest wymagane,

- b) sposobu i miejsca wykonania punktu czerpania wody, dojazdu do tego punktu oraz terminu wykonania – o ile jest wymagane;
- 5) wymagań, jakie powinno spełniać zalesienie ze względu na potrzeby ochrony środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków chronionych.
6. Część graficzna planu zalesienia, którą stanowi materiał graficzny, o którym mowa w § 11 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia. Grunty oznacza się na tym dokumencie w następujący sposób:
- 1) linia niebieska – oznacza granice gruntów objętych planem zalesienia;
  - 2) linia czarna – oznacza granice między nasadzeniami głównych gatunków lasotwórczych; nasadzenia oznacza się symbolem gatunku określonym w załączniku nr 1 do rozporządzenia;
  - 3) linia czerwona – oznacza granicę polno–leśną;
  - 4) linia zielona ciągła – oznacza granice strefy ekotonowej;
  - 5) punkt zielony lub linia zielona przerywana – oznacza grupę gatunków domieszkowych i biocenotycznych;
  - 6) linia żółta – oznacza granice pasów ochrony przeciwpożarowej;
  - 7) linia brązowa – oznacza granice pomiędzy gruntami przeznaczonymi do wykonania zalesienia lub grunty z sukcesją naturalną a gruntami stanowiącymi własność innego podmiotu, użytkowanymi jako grunty leśne albo rolne.

B. Wymogi planu zalesienia

1. Powierzchnia stanowiąca podstawę do obliczenia wsparcia na zalesianie, premii pielęgnacyjnej oraz premii zalesieniowej, ustalona zgodnie z poniższą tabelą:

TABELA 5. POWIERZCHNIA WYKONANEGO ZALESIENIA LUB GRUNTU Z SUKCESJĄ NATURALNĄ

Lp.	Formy pomocy	Jedn.	Powierzchnia/mb
1	Wsparcie na zalesianie		
A	Zalesianie w warunkach korzystnych ¹⁾	ha	
B	Zalesianie na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12°		
C	Zabezpieczanie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów - grodzenie 2-metrową siatką metalową	mb	
D	Zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów 3 palikami	ha	
E	Zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów repelentami		
F	Zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów osłonkami		
G	Zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów wełną owczą		
2	Premia pielęgnacyjna		
A	Na gruntach w warunkach korzystnych	ha	
B	Na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12°		
C	Na gruntach z wykorzystaniem sukcesji naturalnej		
D	Na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12° z wykorzystaniem sukcesji naturalnej		
3	Premia zalesieniowa		
A	Powierzchnia uprawiona do premii zalesieniowej	ha	

¹⁾ Zalesienia na gruntach o nachyleniu terenu nie większym niż 12°.

2. Określenie regionalizacji nasiennej sadzonek potrzebnych do zalesienia zgodnie z poniższą tabelą:

TABELA 6. WYMOGI WYNIKAJĄCE Z REGIONALIZACJI NASIENNEJ

Gatunek	Wymogi wynikające z regionalizacji nasiennej	
	region pochodzenia leśnego materiału podstawowego ¹⁾	region pochodzenia zastępczy ²⁾

¹⁾ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 29 lipca 2015 r. w sprawie wykazu, obszarów i map regionów pochodzenia leśnego materiału rozmnożeniowego (Dz. U. poz. 1425).

²⁾ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 29 lipca 2015 r. w sprawie wykorzystywania leśnego materiału rozmnożeniowego poza regionem pochodzenia (Dz. U. poz. 1328).

3. Czynności wykonywane w ramach pielęgnacji zalesienia oraz gruntu z sukcesją naturalną wraz z opisem terminu wykonania zabiegów pielęgnacyjnych zgodnie z poniższą tabelą:

**TABELA 7. ZABIEGI PIELEGNACYJNE– REJESTR ZABIEGÓW
PIELEGNACYJNYCH**

Rok ¹⁾	Nazwa zabiegu pielęgnacyjnego (usuwanie roślinności zagłuszającej sadzonki, wykonanie cięć pielęgnacyjnych, przeredzanie przegęszczonych partii samosiewów) ²⁾	Powierzchnia, na której należy wykonać zabieg pielęgnacyjny	Termin ³⁾ , w którym powinny być wykonane prace - należy podać miesiąc do końca, którego powinna być wykonana czynność	Rejestr ⁴⁾ zabiegów pielęgnacyjnych - termin, w którym zostały wykonane poszczególne czynności (należy podać dzień, miesiąc i rok w którym czynności zostały wykonane)
I				
II				
III				
IV				
V				

¹⁾ Rok złożenia wniosku o premię pielęgnacyjną.

²⁾ Należy wybrać spośród wymienionych.

³⁾ Należy podać miesiąc, do końca którego mają zostać wykonane zabiegi pielęgnacyjne, biorąc pod uwagę, że wykonanie cięć pielęgnacyjnych powinno być poza okresem lęgowym, za który przyjmuje się okres od 15 kwietnia – 31 lipca.

⁴⁾ Wypełnia rolnik po wykonanych zabiegach pielęgnacyjnych - biorąc pod uwagę, że wykonanie cięć pielęgnacyjnych powinno być poza okresem lęgowym, za który przyjmuje się okres od 15 kwietnia – 31 lipca.

4. Informacje dotyczące ochrony uprawy leśnej przed zwierzętami, w tym:

- 1) sposobu grodzenia, długości ogrodzenia siatką metalową o wysokości minimum 2 m oraz terminu jego utrzymania, z tym że ogrodzenie wykonuje się niezwłocznie po wykonaniu zalesienia i utrzymuje do terminu wskazanego w planie zalesienia (przez co najmniej 5 lat od dnia wypłaty wsparcia);
- 2) sposobu stosowania repelentów, powierzchni, na której przewidziano ich zastosowanie i terminu ich zastosowania wskazanego w planie zalesienia (przez co najmniej 3 lata od dnia wypłaty wsparcia);
- 3) sposobu stosowania osłonek, powierzchni, na której przewidziano ich zastosowanie oraz terminie ich zastosowania i utrzymania wskazanym w planie zalesienia (przez co najmniej 3 lata od dnia wypłaty wsparcia);
- 4) sposobu stosowania wełny owczej, powierzchni, na której przewidziano jej zastosowanie oraz terminie jej zastosowania i utrzymania wskazanym w planie zalesienia (przez co najmniej 3 lata od dnia wypłaty wsparcia);
- 5) sposobu wykonania zabezpieczenia drzewek 3 palikami, powierzchni, oraz terminu jego utrzymania, z tym że zabezpieczenie drzewek 3 palikami wykonuje się niezwłocznie po założeniu uprawy leśnej i utrzymuje do terminu wskazanego w planie zalesienia (przez co najmniej 3 lata od dnia wypłaty wsparcia).

Załącznik nr 4

<p>REJESTR ZABIEGÓW PIELĘGNACYJNYCH PROWADZONYCH W PRZYPADKU WSPARCIA NA ZADRZEWIENIE LUB WSPARCIA NA SYSTEM ROLNO- LEŚNY¹⁾</p> <p>Rok¹⁾</p>	<p>Powierzchnia, na której wykonano zabieg pielęgnacyjny, polegający na usunięciu roślinności zagłuszającej sadzonki</p>	<p>Miesiąc, do końca którego powinna być usunięta roślinność zagłuszająca sadzonki</p>	<p>Termin usunięcia roślinności zagłuszającej sadzonki (należy podać dzień, miesiąc i rok, w którym czynności zostały wykonane)</p>
I	1)	czerwiec	
	2)	wrzesień	
II	1)	czerwiec	
	2)	wrzesień	
III	1)	czerwiec	
	2)	wrzesień	
IV	1)	czerwiec	
	2)	wrzesień	
V	1)	czerwiec	
	2)	wrzesień	

¹⁾ Rok złożenia wniosku o premię pielęgnacyjną

WYSOKOŚĆ STAWEK POMOCY

Lp.	Formy pomocy	Stawka
1.	Wsparcie na zalesianie	
A	Zalesianie w warunkach korzystnych ¹⁾	16 059 zł/ha
B	Zalesianie na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12°	17 436 zł/ha
C	Zabezpieczanie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów – ogrodzenie 2-metrową siatką metalową	19,7 zł/mb
D	Zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów repelentami	2 428 zł/ha
E	Zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów 3 palikami	2 210 zł/ha
F	Zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów wełną owczą	1 829 zł/ha
G	Zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów osłonkami	2 362 zł/ha
2.	Wsparcie na zadrzewienie	
A	Tworzenie zadrzewień w warunkach korzystnych ¹⁾	10 892 zł/ha
B	Tworzenie zadrzewień na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12°	13 664 zł/ha
C	Zabezpieczanie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów – ogrodzenie 2-metrową siatką metalową	19,7 zł/mb
D	Zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów repelentami	1 708 zł/ha
E	Zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów 3 palikami	2 210 zł/ha
F	Zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów wełną owczą	944 zł/ha
G	Zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów osłonkami	2 362 zł/ha
3.	Wsparcie na system rolno-leśny	
A	Zakładanie systemów rolno-leśnych w warunkach korzystnych ¹⁾	3 092 zł/ha
B	Zakładanie systemów rolno-leśnych na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12°	3 199 zł/ha
C	Zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów repelentami	566 zł/ha
D	Zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów 3 palikami	1 381 zł/ha
E	Zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów wełną owczą	148 zł/ha
F	Zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów osłonkami	2 362 zł/ha
4.	Premia z tytułu zadrzewień i systemów rolno-leśnych	
A	Premia z tytułu zadrzewień	2 494 zł/ha
B	Premia z tytułu systemów rolno-leśnych	300 zł/ha
5.	Premia pielęgnacyjna	
A	Na gruntach w warunkach korzystnych ¹⁾	1 377 zł/ha
B	Na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12°	1 584 zł/ha
C	Na gruntach z wykorzystaniem sukcesji naturalnej	972 zł/ha
D	Na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12° z wykorzystaniem sukcesji naturalnej	1 264 zł/ha
6.	Premia zalesieniowa	
A	Premia zalesieniowa do gruntów rolnych	1 438 zł/ha
B	Premia zalesieniowa do gruntów z wykorzystaniem sukcesji naturalnej	1 438 zł/ha

¹⁾ Grunty o nachyleniu terenu nie większym niż 12°.

KRYTERIA OCENY UDATNOŚCI DLA NASADZEŃ SZTUCZNYCH ORAZ
GRUNTÓW Z SUKCESJĄ NATURALNĄ

Tabela 1

Stopień pokrycia powierzchni uprawy		Przydatność hodowlana (cechy zdrowotne, dostosowanie do siedliska, formy zmieszania, inne)	
%	symbol klasyfikacyjny	%	symbol klasyfikacyjny
powyżej 81	1	uprawy zdrowe, zgodne z siedliskiem, założone prawidłowo, dopuszczalne wady pojedynczo do 20	1
51–80	2	wady 21–40	2
do 50	3	wady 41 i wyżej	3

Tabela 2

Symbol klasyfikacyjny	Ocena
1-1, 1-2, 1-3, 2-1, 2-2, 2-3,	uprawy udane
3-1, 3-2, 3-3,	uprawy nieudane

Objaśnienie:

Udatność ocenianej uprawy jest określana dwucyfrowym symbolem klasyfikacyjnym, w którym pierwsza cyfra oznacza wskaźnik stopnia pokrycia, a druga – przydatność hodowlaną, zgodnie z tabelą 2.

WYSOKOŚĆ WSPÓLCZYNNIKÓW DOTKLIWOŚCI UCHYBIENIA ORAZ
WSPÓLCZYNNIKÓW TRWAŁOŚCI UCHYBIENIA STOSOWANYCH DO
DOKONYWANIA ZMNIEJSZEŃ PREMII Z TYTUŁU ZADRZEWIŃ LUB
SYSTEMÓW ROLNO-LEŚNYCH ORAZ PREMII PIELEGNACYJNEJ

Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia		Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
		odwracalna krótkotrwała	odwracalna długotrwała	
		1,25	1,5	
1. Nieusuwanie roślinności zagłuszającej sadzonki jednoroczne	25%	1,25	-	31%
2. Nieusuwanie roślinności zagłuszającej sadzonki co najmniej dwuletnie	30%	1,25	-	37%
3. Niewykonanie cięć pielęgnacyjnych lub przerzedzania przegęszczonych partii samosiewów	30%	-	1,5	45%

ELEMENTY PLANU INWESTYCJI

A. ELEMENTY PLANU INWESTYCJI NIEBĘDĄCE WYMOGAMI TEGO PLANU

1. Dane dotyczące gruntu, z wyszczególnieniem:
  - 1) nazwy województwa, gminy oraz obrębu geodezyjnego;
  - 2) danych dotyczących gruntu, na którym są realizowane poszczególne rodzaje inwestycji, zgodnie z tabelą nr 1.

TABELA 1. DANE DOTYCZĄCE GRUNTU, NA KTÓRYM SĄ REALIZOWANE POSZCZEGÓLNE RODZAJE INWESTYCJI

Numer działki ewidencyjnej, na której jest realizowana inwestycja	Powierzchnia, na której jest realizowana inwestycja (ha) lub długość ogrodzenia (mb) ¹⁾	Rodzaj inwestycji	Średni szacowany wiek drzewostanu ²⁾	Termin wykonania inwestycji ³⁾	Uwagi
		Przebudowa składu gatunkowego drzewostanu przez wprowadzenie drugiego piętra w drzewostanie			
		Przebudowa składu gatunkowego drzewostanu przez dolesianie luk			
		Zróżnicowanie struktury drzewostanu przez wprowadzenie podszytu			
		Założenie remizy			
		Założenie strefy ekotonowej			
		Cięcia pielęgnacyjne			
		Zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów repelentami			
		Zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów osłonkami			
		Zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów wełną owczą			
		Zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów 3 palikami			
		Ogrodzenie siatką metalową o wysokości minimum 2 m			

¹⁾ Podać z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku.

²⁾ Średni wiek drzewostanu – średni wiek gatunku panującego w drzewostanie.

³⁾ Podać rok oraz miesiąc, do końca którego powinna zostać wykonana inwestycja, biorąc pod uwagę, że ostateczny termin na złożenie oświadczenia o wykonaniu inwestycji, zgodnie z wymogami planu inwestycji,

wraz z zaświadczeniem nadleśniczego potwierdzającym ten fakt, upływa w terminie określonym w § 15 ust. 1 rozporządzenia.

- 4) W przypadku cięć pielęgnacyjnych należy mieć na uwadze, że wykonanie ich powinno być poza okresem lęgowym ptaków, za który przyjmuje się okres od 15 kwietnia – 31 lipca.

2. Określenie składu gatunkowego dla poszczególnych inwestycji, zgodnie z tabelą nr 2.

TABELA 2. SKŁAD GATUNKOWY DLA POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW INWESTYCJI

Rodzaj inwestycji		Powierzchnia, na której są wprowadzane gatunki i rodzaje drzew i krzewów ¹⁾					Powierzchnia, na której jest realizowana inwestycja	Numer działki ewidencyjnej, na której jest realizowana inwestycja
		ha					ha	
Przebudowa składu gatunkowego drzewostanu przez wprowadzenie drugiego piętra w drzewostanie	gatunek							
	powierzchnia							
Przebudowa składu gatunkowego drzewostanu przez dolesianie luk	gatunek							
	powierzchnia							
Zróżnicowanie struktury drzewostanu przez wprowadzenie podszytu	gatunek							
	powierzchnia							
Założenie remizy	gatunek							
	powierzchnia							
Założenie strefy ekotonowej	gatunek							
	powierzchnia							

¹⁾ Nasadzenia powinny składać się z mieszanki gatunków lub rodzajów drzew lub krzewów, która obejmuje przynajmniej 51% gatunków lub rodzajów drzew lub krzewów liściastych lub minimalnie trzy gatunki lub rodzaje drzew lub krzewów, z których najmniej liczny wynosi 10 %, o ile pozwolą na to warunki siedliskowe.

3. Określenie powierzchni luk podlegających dolesieniu, zgodnie z tabelą nr 3.

TABELA 3. POWIERZCHNIA LUK PODLEGAJĄCYCH DOLESIENIU

Numer działki ewidencyjnej, na której jest realizowana inwestycja	Powierzchnia luk w drzewostanie	Przyczyna powstania luki
	ha	

4. Określenie odległości między sadzonkami drzew i krzewów (więźby), warunków techniczno–produkcyjnych sadzonek oraz liczby sadzonek na hektar potrzebnych do

wprowadzenia drugiego piętra w drzewostanie, podszytu, dolesienia luk, założenia remizy lub założenie strefy ekotonowej zgodnie z tabelą nr 4.

TABELA 4. LICZBA SADZONEK, W PRZYPADKU WPROWADZENIA DRUGIEGO PIĘTRA W DRZEWOSTANIE, PODSZYTU, DOLESIENIA LUK, ZAŁOŻENIA REMIZY, ZAŁOŻENIA STREFY EKOTONOWEJ

Numer działki ewidencyjnej, na której jest realizowana inwestycja	Rodzaj inwestycji	Gatunek	Wiek sadzonek	Przyjęta więźba sadzenia dla sadzonek	Powierzchnia inwestycji	Liczba sadzonek dla poszczególnych inwestycji	Liczba sadzonek na 1 ha
					ha	tys. szt.	tys. szt /ha
	Przebudowa składu gatunkowego drzewostanu przez wprowadzenie drugiego piętra w drzewostanie						
	Przebudowa składu gatunkowego drzewostanu przez dolesianie luk						
	Zróżnicowanie struktury drzewostanu przez wprowadzenie podszytu						
	Założenie remizy						
	Założenie strefy ekotonowej						

5. Informacje dotyczące wykonania poszczególnych rodzajów inwestycji, obejmujące w szczególności:

- 1) przygotowanie gleby pod wprowadzenie drugiego piętra w drzewostanie, podszytu, dolesienie luk, założenie remizy lub założenie strefy ekotonowej w tym:
  - a) sposobu przygotowania gleby,
  - b) wymagań, jakie powinien spełniać sprzęt służący do przygotowania gleby,
  - c) określenia terminu przygotowania gleby;
- 2) sadzenie sadzonek drzew i krzewów, w tym:
  - a) metody sadzenia drzew i krzewów poszczególnych gatunków,
  - b) określenia terminu i kolejności sadzenia:
    - na poszczególnych gruntach,
    - poszczególnych gatunków drzew i krzewów;
- 3) czynności wykonywanych w ramach cięć pielęgnacyjnych;

- 4) zabezpieczenia pniaków po wyciętych drzewach.
6. Część graficzna planu, którą stanowi materiał graficzny, o którym mowa w § 11 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia zawiera:
  - 1) granice gruntów przeznaczonych do wykonania poszczególnych inwestycji;
  - 2) granice występowania luk podlegających dolesieniu;
  - 3) granice projektowanych remiz;
  - 4) granice projektowanych stref ekotonowych.

B. WYMOGI PLANU INWESTYCJI

1. Określenie powierzchni gruntu lub długości ogrodzenia, stanowiących podstawę do obliczenia pomocy, zgodnie z tabelą nr 5.

TABELA 5. RODZAJ INWESTYCJI

Lp.	Rodzaj inwestycji	Jednostka miary	Powierzchnia/ Długość/Liczba
1.	Przebudowa składu gatunkowego drzewostanu przez wprowadzenie drugiego piętra w drzewostanie		
A.	Na gruntach w warunkach korzystnych	ha	
B.	Na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12 ^{o1)}		
2.	Przebudowa składu gatunkowego drzewostanu przez dolesianie luk		
A.	Na gruntach w warunkach korzystnych	ha	
B.	Na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12 ^{o1)}		
3.	Zróżnicowanie struktury drzewostanu przez wprowadzenie podszytu		
A.	Na gruntach w warunkach korzystnych	ha	
B.	Na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12 ^{o1)}		
4.	Założenie remizy	sztuk	
5.	Założenie strefy ekotonowej	ha	
6.	Cięcia pielęgnacyjne		
A.	Na gruntach w warunkach korzystnych	ha	
B.	Na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12 ^{o1)}		
7.	Zabiegi ochronne przed zwierzyną, w przypadku wprowadzania drugiego piętra w drzewostanie lub podszytu, lub dolesiania luk, lub założenia remizy, lub założenia strefy ekotonowej		
A.	Zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów repelentami	ha	
B.	Zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów osłonkami		
C.	Zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów wełną owczą		
D.	Zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów 3 palikami		
E.	Ogrodzenie siatką metalową o wysokości minimum 2 m	mb	

¹⁾ Zgodnie z § 11 ust. 4 pkt 2 lit. b rozporządzenia za grunt o tym nachyleniu uznaje się grunt, gdy przynajmniej część terenu na tym gruncie ma nachylenie powyżej 12°.

2. Określenie regionalizacji nasiennej sadzonek potrzebnych do wprowadzenia drugiego piętra w drzewostanie, podszytu, dolesienia luk, założenia remizy lub założenia strefy ekotonowej, zgodnie z tabelą nr 4.

TABELA 6. WYMOGI WYNIKAJĄCE Z REGIONALIZACJI NASIENNEJ

Gatunek	Wymogi wynikające z regionalizacji nasiennej	
	Region pochodzenia leśnego materiału podstawowego ¹⁾	Region pochodzenia zastępczy ²⁾

¹⁾ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 29 lipca 2015 r. w sprawie wykazu, obszarów i map regionów pochodzenia leśnego materiału rozmnożeniowego (Dz. U. poz. 1425).

²⁾ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 29 lipca 2015 r. w sprawie wykorzystywania leśnego materiału rozmnożeniowego poza regionem pochodzenia (Dz. U. poz. 1328).

3. Informacje dotyczące wykonania zabiegów ochronnych dotyczące inwestycji:
  - 1) sposobu grodzenia, długości ogrodzenia siatką metalową o wysokości minimum 2 m oraz terminu jego utrzymania, z tym że ogrodzenie wykonuje się niezwłocznie po wykonaniu inwestycji i utrzymuje do terminu wskazanego w planie inwestycji (przez co najmniej 5 lat od dnia wypłaty wsparcia);
  - 2) sposobu stosowania repelentów, powierzchni, na której przewidziano ich zastosowanie i terminu ich zastosowania wskazanego w planie inwestycji (przez co najmniej 3 lata od dnia wypłaty wsparcia);
  - 3) sposobu stosowania osłonek, powierzchni, na której przewidziano ich zastosowanie oraz terminie ich zastosowania i utrzymania wskazanym w planie inwestycji (przez co najmniej 3 lata od dnia wypłaty wsparcia);
  - 4) sposobu stosowania wełny owczej, powierzchni, na której przewidziano jej zastosowanie oraz terminie jej zastosowania i utrzymania wskazanym w planie inwestycji (przez co najmniej 3 lata od dnia wypłaty wsparcia);
  - 5) sposobu wykonania zabezpieczenia drzewek 3 palikami, powierzchni, oraz terminu jego utrzymania, z tym że zabezpieczenie drzewek 3 palikami wykonuje się niezwłocznie po wykonaniu inwestycji i utrzymuje do terminu wskazanego w planie zalesienia (przez co najmniej 3 lata od dnia wypłaty wsparcia).

WYSOKOŚĆ STAWEK POMOCY

Lp.	Rodzaj inwestycji	Stawki pomocy
1.	Przebudowa składu gatunkowego drzewostanu przez wprowadzenie drugiego piętra w drzewostanie	
A.	Na gruntach w warunkach korzystnych	13 026 zł/ha
B.	Na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12 ^{o1)}	14 052 zł/ha
2.	Przebudowa składu gatunkowego drzewostanu przez dolesianie luk	
A.	Na gruntach w warunkach korzystnych	16 385 zł/ha
B.	Na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12 ^{o1)}	18 103 zł/ha
3.	Zróżnicowanie struktury drzewostanu przez wprowadzenie podszytu	
A.	Na gruntach w warunkach korzystnych	8 385 zł/ha
B.	Na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12 ^{o1)}	9 026 zł/ha
4.	Założenie remizy	2 588 zł/inwestycję (0,1 ha)
5.	Założenie strefy ekotonowej	11 986 zł/ha
6.	Cięcia pielęgnacyjne	
A.	Na gruntach w warunkach korzystnych	1 566 zł/ha
B.	Na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12 ^{o1)}	2 295 zł/ha
7.	Zabiegi ochronne przed zwierzyną, w przypadku wprowadzania drugiego piętra w drzewostanie lub podszytu, lub dolesiania luk, lub założenia remizy lub założenia strefy ekotonowej	
A.	Zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów repelentami	1 708 zł/ha
B.	Zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów osłonkami	2 362 zł/ha
C.	Zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów wełną owczą	944 zł/ha
D.	Zabezpieczenie przed zniszczeniem drzewek lub krzewów 3 palikami	2 210 zł/ha
E.	Ogrodzenie remizy – siatką metalową o wysokości minimum 2 m	19,7 zł/mb

¹⁾ Zgodnie z § 11 ust. 4 pkt 2 lit. b rozporządzenia za grunt o tym nachyleniu uznaje się grunt, gdy przynajmniej część terenu na tym gruncie ma nachylenie powyżej 12°.

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej w formie wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych oraz premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych w ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027 stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 71 ustawy z dnia ... o realizacji Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....), zwanej dalej „ustawą o Planie Strategicznym”. Ustawa ta jest aktem prawnym określającym interwencje ujęte w Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027 (PS 2023–2027), wdrażane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, oraz ogólne warunki i tryb przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej w zakresie nieokreślonym w przepisach Unii Europejskiej oraz przewidzianym w tych przepisach do określenia przez państwo członkowskie Unii Europejskiej. Ustawa ustanawia również ramy przyznawania pomocy i zawiera upoważnienia do wydania przepisów szczegółowych, koniecznych do wdrożenia interwencji PS 2023–2027.

Charakter rozporządzenia jest w znacznej mierze zdeterminowany regulacjami wspólnotowymi, przede wszystkim rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającym przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającym rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 335 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem 2021/2115” oraz aktami prawnymi wydanymi na jego podstawie, jak również innymi przepisami Unii Europejskiej dotyczącymi tego zakresu spraw.

Projekt rozporządzenia określa warunki przyznania pomocy finansowej w ramach interwencji:

- Zalesianie gruntów (I 10.11.);
- Tworzenie zadrzewień śródpolnych (I 10.12.);
- Zakładanie systemów rolno-leśnych (I 10.13.);
- Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych (I 10.14.);

Premie z tytułu zalesień i zadrzewień oraz systemów rolno-leśnych (I 8.8).Szczegółowy opis i ogólne warunki przyznania pomocy w ramach ww. interwencji zostały ustanowione w PS

2023–2027, który w dniu 31 sierpnia 2022 r. został zatwierdzony przez Komisję Europejską decyzją nr C(2022) 6018.

W zakresie wsparcia na zalesienie, wsparcia na zadrzewienie, a także wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych, rozporządzenie ustanawia regulacje prawne, podobne do tych jakie obowiązywały w latach 2014–2020 w ramach działania „Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020. Różnice wynikają ze zmian w przepisach unijnych jak i doświadczeń wyniesionych z poprzedniego okresu programowania.

Do istotnych różnic należą: (1) zwiększenie limitu powierzchni do której przysługuje wsparcie na jednego beneficjenta z 40 ha/cały okres programowania na 40 ha/rok, czyli 200 ha w całym okresie programowania; (2) zwiększenie stawek płatności; (3) możliwość przyznania 5 letniej premii na utrzymanie zalesień występujących na gruncie wskutek sukcesji naturalnej (dodatkowa płatność 1 438 zł/ha/rok); (4) wydłużenie wieku drzewostanu kwalifikującego się do cięć pielęgnacyjnych z 11-20 lat do 11-30 lat; (5) rozszerzenie katalogu beneficjentów o wspólnoty gruntowe – w przypadku interwencji Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych; (6) rozszerzenie rodzajów inwestycji o zakładanie stref ekotonowych w pasie drzewostanu graniczącym z terenem otwartym.

Natomiast nową interwencją, nie wdrażaną dotychczas w Polsce, w ramach WPR jest zakładanie systemów rolno-leśnych, które pozwala na użytkowanie gruntu rolnego, na którym drzewa lub krzewy są zintegrowane z uprawą rolną na tym samym obszarze. Jest to wielofunkcyjne użytkowanie gruntu przynoszące korzyści środowiskowo-klimatyczne. Systemy rolno-leśne przyczyniają się do redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększania zawartości materii organicznej w glebie. Wpływają na poprawę zasobów wodnych poprzez zwiększenie infiltracji oraz ochronę wód powierzchniowych, zapobiegają erozji. Mają pozytywny wpływ na różnorodność biologiczną, gdyż biocenotyczne i miododajne gatunki drzew lub krzewów są naturalnym środowiskiem występowania owadów zapylających, w szczególności pszczół, dla których oferują nie tylko pokarm, ale również miejsce na założenie gniazd.

Zgodnie z ustawą o Planie Strategicznym, pomoc w ramach przedmiotowych interwencji przyznawana jest beneficjentom w drodze decyzji administracyjnej. Do postępowań w sprawach przyznania pomocy prowadzonych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwaną dalej „Agencją” stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2000 i 2185), z wyjątkiem

przepisów wskazanych w ww. ustawie. W niniejszym projekcie rozporządzenia konieczne jest zatem przyjęcie szczegółowych regulacji dotyczących wzajemnych relacji między beneficjentami interwencji, a Agencją, trybu postępowania przy przyznawaniu pomocy i jej wypłaty na poszczególnych etapach realizacji przedmiotowych interwencji. Tym samym, rozporządzenie ma zapewnić stworzenie sprawnego i efektywnego systemu wdrażania interwencji leśnych i zadrzewieniowych.

Rozporządzenie określa, iż beneficjentami interwencji leśnych i zadrzewieniowych, są:

- 1) rolnicy w rozumieniu art. 3 pkt. 1 a rozporządzenia 2021/2115,
- 2) jednostki samorządu terytorialnego i jednostki organizacyjne gmin, powiatów oraz województw,
- 3) właściciele lasów prywatnych oraz wspólnoty gruntowe.

Wsparcie w ramach interwencji leśnych i zadrzewieniowych przyznawane jest jednorazowo za wykonanie inwestycji.

Wsparciem objęte będą grunty wykazane w ewidencji gruntów i budynków jako grunty rolne lub jako las. Dodatkowo, w przypadku wsparcia na zalesienie, grunty powinny być przeznaczone do zalesienia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku tego planu grunty powinny być przeznaczone do zalesienia w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Natomiast w przypadku wsparcia na zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych wymagane jest, niezależnie od wielkości inwestycji, potwierdzenie, że jej realizacja nie stoi w sprzeczności z zapisami Uproszczonego Planu Urządzenia Lasu lub dokumentu równoważnego.

Rozporządzenie określa także rodzaje inwestycji możliwych do wykonania w ramach interwencji 10.14. Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych w ramach, której przewidziana jest pomoc na: (1) przebudowę składu gatunkowego drzewostanu przez wprowadzenie drugiego piętra w drzewostanie lub dolesianie luk; (2) zróżnicowanie struktury drzewostanu przez wprowadzenie podszytu; (3) założenie remizy; (4) założenie strefy ekotonowej; (5) cięcia pielęgnacyjne; (6) zabiegi ochronne przed zwierzyną, w przypadku wprowadzenia drugiego piętra w drzewostanie, podszytu, dolesienia luk, założenia remizy lub założenia strefy ekotonowej.

Projekt rozporządzenia określa szczegółowo warunki składania wniosków o przyznanie wsparcia, szczegółowe wymagania jakim powinny odpowiadać wnioski o przyznanie wsparcia,

kryteria wyboru operacji, przypadki w których następcy prawnemu beneficjenta może być przyznana pomoc oraz warunki i tryb przyznania tej pomocy, przypadki w których następcą prawnym może wstąpić do toczącego się postępowania na miejsce ubiegającego o pomoc podmiotu oraz warunki i tryb wstąpienia do tego postępowania oraz wysokość kar za naruszenie warunków lub wymogów przyznawania pomocy.

Rozporządzenie określa także tryb (w tym terminy) rozpatrywania wniosku o przyznanie pomocy. Określono również dokumenty, które podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy musi dołączyć do ww. wniosku. Dokumenty te są niezbędne do zweryfikowania spełnienia wszystkich kryteriów przyznawania pomocy oraz kryteriów wyboru operacji.

Określając warunki przyznawania pomocy, w rozporządzeniu uregulowano szczegółowo zakres pomocy, kryteria przyznawania pomocy oraz kryteria wyboru operacji.

Ponadto dla interwencji leśnych i zadrzewieniowych ustanowione zostały kryteria wyboru operacji, przyjęte przez Komitet Monitorujący PS 2023–2027.

W przypadku interwencji Zalesianie gruntów (I 10.11.), Tworzenie zadrzewień śródpolnych (I 10.12.) oraz Zakładanie systemów rolno-leśnych (I 10.13.) kryteria wyboru preferować będą grunty przeznaczone do wykonania zalesienia, zadrzewienia lub systemu rolno-leśnego zlokalizowane na korytarzach ekologicznych w ramach Sieci Natura 2000, o ile tego typu obszary będą przewidziane do zalesienia lub zadrzewienia lub założenia systemu rolno-leśnego w Planach Zadań Ochronnych lub Planach Ochrony dla obszarów Natura 2000, co ma na celu m.in. ułatwienie migracji zwierząt oraz ochronę różnorodności biologicznej.

Ponadto preferowane będą grunty przeznaczone do wykonania zalesienia, zadrzewienia i systemu rolno-leśnego przylegające do śródlądowych wód powierzchniowych, dzięki czemu spełniać będą funkcję stref buforowych, przechwytyjąc zanieczyszczenia powstałe m.in. w wyniku działalności rolniczej. Jednocześnie, z uwagi na funkcje przeciwoerozyjne, jako kolejne kryterium wyboru przyjęto realizację ww. inwestycji na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12°. Do zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych preferowane będą również grunty mniej przydatne do produkcji rolniczej, z tego względu jednym z kryteriów jest ich lokalizacja na glebach V, VI lub VIz klasy bonitacyjnej.

Mając na uwadze ograniczenia dla produkcji rolnej na obszarach górskich i innych obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, tj. obszarach ONW, określono kryterium wyboru operacji dla zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, polegające na preferowaniu tych obszarów do wsparcia w ramach interwencji leśno-

zadrzewieniowych.

Ostatnim z kryteriów wyboru będzie preferowanie gruntów przynajmniej w części położonych w województwie o lesistości poniżej 30%.

Natomiast, jako kryteria rozstrzygające przyjęto: (1) potrzeby i preferencje zalesieniowe według wariantu III – środowiskowego, które zostały określone w Krajowym Programie Zwiększania Lesistości oraz (2) niższą kwotę wsparcia.

W przypadku interwencji Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych (I 10.14.), ustalono preferencje dla inwestycji mających na celu wprowadzanie podsadzeń w istniejących lasach, przy uwzględnieniu lokalnych warunków siedliskowych, środowiskowych i klimatycznych danego obszaru, czyli zakładanie remiz leśnych, stref ekotonowych dolesianie luk, wprowadzania drugiego piętra, podszytu. Pozwoli to na zwiększenie sekwestracji CO₂, przyczyniając się tym samym do łagodzenia zmian klimatu oraz wzbogacenia ekosystemów, zwiększając różnorodność biologiczną w lasach prywatnych poprzez dywersyfikację struktury leśnej oraz składu gatunkowego drzewostanów. Ponadto, wykonywanie cięć pielęgnacyjnych w drzewostanach młodszych klas wieku, będzie stanowiło element zapobiegawczy przed ekstremalnymi warunkami pogodowymi i pożarami, gdyż pozwoli na zwiększenie odporności i zdrowotności ekosystemów, co jest szczególnie istotne z uwagi na potrzebę adaptacji do zmian klimatu.

Dodatkowo ustanowione zostaną kryteria selekcji preferujące inwestycje w lasach przynajmniej w części przylegających do śródlądowych wód powierzchniowych oraz w lasach uznanych za lasy ochronne, które chronią leśne i nieleśne zasoby przyrody i krajobrazu przed degradacją, utratą walorów, zanieczyszczeniem, albo przed szkodliwym działaniem czynników zewnętrznych. Preferowane będą również inwestycje w lasach przynajmniej w części położonych w obszarach parków narodowych lub rezerwatów przyrody lub obszarach Natura 2000 określonych w planie ochrony lub planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 co ma na celu m.in. zachowanie różnorodności biologicznej, odtworzenie zniekształconych siedlisk przyrodniczych oraz zachowanie ich w stanie naturalnym lub mało zmienionym.

Ustanowione będą także kryteria selekcji wspierające inwestycje na obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW), które zostały wyznaczone na potrzeby okresu programowania 2007–2013.

Analogicznie jak w poprzednich okresach programowania, plan zalesienia jest niezbędnym dokumentem, który musi posiadać podmiot ubiegający się o przyznanie wsparcia na zalesienie.

Dokument ten sporządzany jest przez pracowników Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (PGL LP) zgodnie z art. 35 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2022 r. poz. 672). Plan zalesienia jest sporządzany dla każdego gruntu przewidzianego do zalesienia. Dzięki temu beneficjenci zobowiązani są do realizacji postanowień przygotowanych indywidualnie dla ich gruntów. Zapewnia to właściwe wykonanie nasadzeń (w tym dobór odpowiednich gatunków drzew i krzewów), prawidłowe prowadzenie zabiegów pielęgnacyjnych na założonej uprawie leśnej oraz odpowiedni dobór metod ochrony zalesień przed zniszczeniem przez zwierzynę.

W przedmiotowym projekcie rozporządzenia uregulowano elementy składające się na plan zalesienia, które mają zapewnić, iż wszystkie sporządzane plany będą zawierały niezbędne informacje do właściwego założenia uprawy leśnej i jej pielęgnacji. Konstruując zakres ww. planu uwzględniono Zasady hodowli lasu, tj. dokumentu obowiązującego w Lasach Państwowych, który określa zbiór zasad i wymogów związanych z prawidłowym zakładaniem upraw leśnych, późniejszej ich pielęgnacji, ochrony oraz właściwego użytkowania.

Mając na uwadze powyższe, plan zalesienia zawiera informacje dotyczące w szczególności: (1) uprawy gleby na gruntach przeznaczonych do zalesienia, (2) składu gatunkowego, (3) określenia terminu i kolejności sadzenia (4) czynności wykonywanych w ramach pielęgnacji założonej uprawy leśnej, (5) ochrony uprawy leśnej przed zwierzętami.

Dodatkowo, plan zalesienia każdorazowo zawiera część graficzną z naniesionymi oznaczeniami poszczególnych gruntów przeznaczonych do zalesienia.

Analogicznym dokumentem do planu zalesienia jest plan inwestycji zwiększających bioróżnorodność lasów prywatnych sporządzany nieodpłatnie przez Nadleśniczego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe na potrzeby interwencji Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych (I 10.14.). Plan ten zawierać będzie w szczególności informacje dotyczące: (1) przygotowania gleby pod podsadzenia, (2) składu gatunkowego, (3) liczby sadzonek na hektar, (4) sposobu ochrony podsadzeń przed zwierzyną, (5) sposobu wykonywania cięć pielęgnacyjnych, (6) wymagań, jakie powinny spełniać inwestycje ze względu na potrzeby ochrony środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków chronionych.

W przypadku premii z tytułu zadrzewień oraz premii z tytułu systemów rolno-leśnych wymagany będzie rejestr zabiegów pielęgnacyjnych, prowadzonych w kolejnych latach od założenia uprawy, analogiczny do rejestru czynności wykonywanych w ramach pielęgnacji

zalesienia, stanowiącego element planu zalesienia.

W rozporządzeniu określono listę gatunków drzew i krzewów dopuszczonych do inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych. Są to rodzime gatunki drzew i krzewów, wśród których wyróżniono gatunki objęte obowiązkiem stosowania właściwego materiału rozmnożeniowego. Kwestie te są uregulowane w ustawie z dnia 7 czerwca 2001 r. o leśnym materiale rozmnożeniowym (Dz.U. z 2019 poz. 1097).

Obowiązkiem każdego podmiotu ubiegającego się o przyznanie wsparcia na zalesienie będzie przekwalifikowanie zalesionego gruntu na grunt leśny najpóźniej w 5 roku o założeniu uprawy leśnej.

Aby zapewnić długotrwały efekt środowiskowy ww. inwestycji dodatkowo przewidziano pomoc w formie wieloletnich premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych. Premie te pozwolą na utrzymanie i pielęgnację nowo założonych nasadzeń na gruntach rolnych, a także zapewnią rolnikom rekompensaty z tytułu utraconych dochodów ze względu na ograniczenie produkcji rolniczej. Premie te będą przysługiwały zarówno do zalesień, zadrzewień i systemów rolno-leśnych założonych w ramach ww. interwencji leśnych i zadrzewieniowych, jak również do gruntów zalesionych wskutek sukcesji naturalnej oraz do zadrzewień zrealizowanych w ramach PROW 2014–2020.

W związku z realizacją podjętych zobowiązań beneficjenci otrzymują:

1. w zakresie zalesień:

- przez 5 lat — premię pielęgnacyjną, która rekompensuje poniesione dodatkowe koszty prac pielęgnacyjnych w nowo założonych uprawach leśnych oraz na gruntach zalesionych w wyniku sukcesji naturalnej;
- przez 5 lat — premię zalesieniową do gruntów zalesionych w wyniku sukcesji naturalnej, która rekompensuje utracony dochód wynikający z podjętego zobowiązania do utrzymania tego zalesienia;
- przez 12 lat — premię zalesieniową do zalesionych gruntów rolnych, która rekompensuje utracony dochód z działalności rolniczej. Utrzymanie 12 letniego okresu wypłaty premii zalesieniowej (analogicznego jak w PROW 2014–2020) stanowić będzie zachętę do długotrwałego utrzymania lasu, a w konsekwencji realizacji celów klimatycznych i środowiskowych, w tym przede wszystkim sekwestracji dwutlenku węgla, zatrzymywania wody w profilu glebowym oraz zwiększenia różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich.

2. w zakresie zadrzewień śródpolnych – 5 letnią premię, która rekompensuje poniesione dodatkowe koszty prac pielęgnacyjnych nowozałożonych zadrzewień i utraconych dochodów z działalności rolniczej;
3. w zakresie systemów rolno-leśnych – 5 letnią premię, która rekompensuje poniesione dodatkowe koszty prac pielęgnacyjnych nowozałożonych systemów i utraconego dochodu wynikającego ze zmniejszenia wytwarzanego w gospodarstwie dochodu na skutek wprowadzenia nasadzeń.

Projekt rozporządzenia zawiera również szczegółowe regulacje dotyczące wydawania przez Agencję postanowienia o spełnieniu warunków do przyznania pomocy i uzyskaniu, wymaganej liczby punktów na podstawie kryteriów wyboru operacji określonych w rozporządzeniu. Ponadto rozporządzenie określa dokumenty niezbędne do wydania decyzji o przyznaniu pomocy.

W przepisach projektowanego rozporządzenia ujęto również kwestię dotyczącą kryteriów zmniejszeń pomocy. W przypadku stwierdzenia niezgodności w przestrzeganiu przez rolnika wymogów dotyczących zabiegów pielęgnacyjnych określonych w planie zalesienia lub określonych w załączniku nr 3a, premia pielęgnacyjna przysługuje w wysokości zmniejszonej o kwotę stanowiącą iloczyn: (1) iloczynu współczynnika dotkliwości danej niezgodności i współczynnika trwałości danej niezgodności – określonych w załączniku nr 6 do rozporządzenia oraz (2) kwoty stanowiącej iloczyn wysokości premii, jaka przysługiwałaby rolnikowi, gdyby wykonywał te zabiegi oraz procentowego stosunku powierzchni obszaru, na którym stwierdzono tą niezgodność, do powierzchni obszaru, na którym rolnik powinien wykonać te zabiegi.

Ponadto, w przepisach projektowanego rozporządzenia uregulowano kwestię powtarzalności stwierdzonych niezgodności w kolejnych latach realizacji zobowiązania do pielęgnacji wykonanego zalesienia, zadrzewienia lub systemu rolno-leśnego. W przypadku ponownego stwierdzenia tej samej niezgodności, premia z tytułu zadrzewień lub systemów rolno-leśnych oraz premia pielęgnacyjna będzie zmniejszana dodatkowo o kwotę stanowiącą iloczyn 7% kwoty, którą rolnik otrzymałby, gdyby ta niezgodność nie wystąpiła, oraz liczby lat, w których wcześniej stwierdzono podobną niezgodność, przy czym całkowita wielkość zmniejszenia nie może być większa niż 100% kwoty, którą rolnik otrzymałby, gdyby ta niezgodność nie wystąpiła.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem 15 marca 2023 r., a więc z dniem rozpoczęcia naboru wniosków o przyznanie premii z tytułu zadrzewień oraz premii

pielęgnacyjnej i premii zalesieniowej dla zalesień występujących na gruncie wskutek sukcesji naturalnej, na którym zgodnie z planem zalesienia nie jest wymagane wykonanie zalesienia.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz.U. z 2017 r. poz. 248) projekt rozporządzenia został zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Dodatkowo projekt został zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt rozporządzenia został umieszczony w wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.), gdyż nie zawiera przepisów technicznych.

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej w formie wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych oraz premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych w ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023-2027</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pan Krzysztof Cieciora – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Pani Elżbieta Budka – Zastępca Dyrektora Departamentu Płatności Bezpośrednich tel. 22 623 10 58, e-mail: Elzbieta.Budka@minrol.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia Grudzień 2022 r.</p> <p>Źródło: Upoważnienie ustawowe</p> <p>art. 71 ustawy z dnia ... o realizacji Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....)</p> <p>Nr w wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Brak krajowych przepisów wykonawczych pozwalających na realizację interwencji leśnych i zadrzewieniowych określonych w Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023-2027 oraz będących wykonaniem upoważnienia zawartego w art. 70 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....), która określa interwencje ujęte w Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023-2027, wdrażane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Utworzenie na gruncie prawa krajowego przepisów wykonawczych pozwalających na wdrożenie i realizację interwencji leśnych i zadrzewieniowych tj: Zalesianie gruntów (I 10.11.), Tworzenie zadrzewień śródpolnych (I 10.12.), Zakładanie systemów rolno-leśnych (I 10.13.), Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych (I 10.14.), Premie z tytułu zalesień i zadrzewień oraz systemów rolno-leśnych (I 8.8).

Oczekiwany efekt to stworzenie regulacji prawnych zapewniających powstanie sprawnego i efektywnego systemu wdrażania interwencji leśnych i zadrzewieniowych, w szczególności poprzez określenie warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Inne państwa członkowskie UE są obecnie na etapie zatwierdzania Planów Strategicznych i przygotowywania wewnętrznych przepisów prawa w oparciu o postanowienia zawarte w tych planach.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Centrala, 16 oddziałów regionalnych oraz 314 biur powiatowych ARiMR	ARiMR	Wykonuje zadania agencji płatniczej.

Nadleśnictwa	430	Leśnictwo GUS 2021	Będą opracowywały plany zalesienia oraz plany inwestycji
Rolnicy, jednostki samorządu terytorialnego i jednostki organizacyjne gmin, powiatów oraz województw, właściciele lasów prywatnych oraz wspólnoty gruntowe	ok. 4,5 tys.	Szacunkowe wyliczenia Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Potencjalni beneficjenci interwencji leśnych i zadrzewieniowych

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbiningowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Projekt rozporządzenia zostanie uzgodniony z następującymi organizacjami społecznymi:

- 1) Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych,
- 2) Sekretariatem Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”,
- 3) Niezależnym Samorządowym Związkiem Zawodowym Rolników Indywidualnych „Solidarność”,
- 4) Związkiem Zawodowym Rolnictwa „Samoobrona”,
- 5) Krajowym Związkiem Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych,
- 6) Polską Federacją Rolną,
- 7) Związkiem Zawodowym Centrum Narodowe Młodych Rolników,
- 8) Federacją Branżowych Związków Producentów Rolnych,
- 9) Krajową Radą Izb Rolniczych,
- 10) Krajową Izbą Gospodarczą, Komitetem Rolnictwa i Obrotu Rolnego,
- 11) Związkiem Zawodowym Rolników „Ojczyzna”,
- 12) Związkiem Zawodowym Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni”,
- 13) Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich,
- 14) Krajową Radą Spółdzielczą,
- 15) Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych,
- 16) Związkiem Zawodowym Pracowników Rolnictwa w RP,
- 17) Business Centre Club,
- 18) Związkiem Rzemiosła Polskiego,
- 19) Forum Związków Zawodowych,
- 20) Pracodawcami Rzeczypospolitej Polskiej,
- 21) Konfederacją Lewiatan,
- 22) Polskim Związkiem Zrzeszeń Leśnych,
- 23) Związkiem Zawodowym Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „Regiony”,
- 24) Związkiem Zawodowym Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”,
- 25) Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym „Solidarność”,
- 26) Krajowym Związkiem Rewizyjnym Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych,
- 27) Związkiem Przedsiębiorców i Pracodawców,
- 28) Polską Izbą Nasienną,
- 29) Radą Dialogu Społecznego,

- 30) Polskim Związkiem Zawodowym Rolników,
- 31) Stowarzyszeniem Rolnictwa Zrównoważonego „ASAP”,
- 32) Instytutem Gospodarki Rolnej,
- 33) Stowarzyszeniem Naukowo-Technicznym Inżynierów i Techników Rolnictwa,
- 34) Polskim Karpim Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością – Organizacją Producentów,
- 35) Krajowym Związkiem Plantatorów Buraka Cukrowego,
- 36) Krajowym Zrzeszeniem Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych,
- 37) Federacją Związków Kółek i Organizacji Rolniczych RP,
- 38) Federacją Przedsiębiorców Polskich,
- 39) Stowarzyszeniem Producentów Produktów Zbożowych.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z ..... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	Środki finansowe na realizację interwencji leśnych i zadrzewieniowych zostaną zapewnione w ramach budżetu Planu Strategicznego przewidzianego na te interwencje. Projekt nie ma wpływu na sektor finansów, a tym samym nie spowoduje zmniejszenia dochodów lub zwiększenia wydatków budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego bądź pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.
---------------------	---

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	
--	--

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki							
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)	
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ..... r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0		
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0		

	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Brak wpływu						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Brak wpływu Brak wpływu także na osoby starsze oraz osoby niepełnosprawne						
Niemierzalne								
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Projektowane rozporządzenie nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej, zatem nie wymaga odrębnej oceny w tym zakresie.						
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu								
☒ nie dotyczy								
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).				☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy				
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.				☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy				
Komentarz: Projekt rozporządzenia nie przewiduje wprowadzenia obciążeń regulacyjnych wykraczających poza wymagane przepisami UE.								
9. Wpływ na rynek pracy								
Regulacja nie będzie miała dodatkowego wpływu na rynek pracy.								
10. Wpływ na pozostałe obszary								
☒ środowisko naturalne ☒ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe			☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:			☐ informatyzacja ☐ zdrowie		
Omówienie wpływu		Wsparcie interwencji będących przedmiotem tej regulacji przyczyniać się będzie do łagodzenia zmian klimatu oraz stanowić będzie istotny element krajobrazu mający na celu przeciwdziałanie skutkom suszy. Wsparcie dla lasów prywatnych pozwoli na zróżnicowanie składu gatunkowego istniejących drzewostanów oraz wykonanie niezbędnych cięć pielęgnacyjnych mających na celu wzmocnienie ich stabilności.						

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego
Projektowane rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 15 marca 2023 r.
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?
Monitorowanie i ocena efektów wdrażania planu, w tym przedmiotowych interwencji, będą realizowane przez określone w Planie Strategicznym wskaźniki produktu i rezultatu.
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)
Brak

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

**w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty
pomocy finansowej w formie płatności ekologicznych w ramach Planu Strategicznego
dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027**

Na podstawie art. 71 ust. 1 ustawy z dnia ..... 2023 r. o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe warunki i szczegółowy tryb przyznawania oraz wypłaty pomocy w ramach interwencji „Rolnictwo ekologiczne” objętej Planem Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027, zwanej dalej „płatnościami ekologicznymi”, w tym:

- 1) szczegółowe wymagania, jakie powinny spełniać wnioski o przyznanie płatności ekologicznych;
- 2) szczegółowe warunki lub tryb przyznawania płatności ekologicznych następcy prawnemu podmiotowi ubiegającego się o przyznanie tych płatności lub przejmującemu grunty stanowiące gospodarstwo w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia ..... 2023 r. o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....), zwanej dalej „ustawą o Planie Strategicznym”, lub jego części;
- 3) wysokość kar za naruszenie warunków przyznawania płatności ekologicznych lub kar z tytułu nieprzestrzegania wymogów określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia oraz kolejność naliczania tych kar;
- 4) stawki płatności ekologicznych.

§ 2. 1. Płatności ekologiczne przyznaje się rolnikowi, o którym mowa w art. 2 pkt 21 ustawy o Planie Strategicznym, jeżeli:

- 1) został mu nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1950).

przyznanie płatności, który może być wykorzystywany do ubiegania się o przyznanie tej płatności, zwany dalej „numerem identyfikacyjnym”;

- 2) łączna powierzchnia posiadanych przez niego użytków rolnych w rozumieniu art. 2 pkt 27 ustawy o Planie Strategicznym wynosi co najmniej 1 ha i jest on na podstawie tytułu prawnego w posiadaniu tych gruntów w dniu 31 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności ekologicznych;
- 3) realizuje 5-letnie inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 70 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 6.12.2021, str. 1, z późn. zm.²⁾), na użytkach rolnych, na których prowadzi produkcję ekologiczną w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (Dz. U. poz. 1370), zwane dalej „zobowiązaniem ekologicznym”;
- 4) spełnia warunki przyznania płatności ekologicznych w ramach określonych pakietów wymienionych w rozporządzeniu.

2. Odpowiednie minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin oraz inne odpowiednie obowiązkowe wymogi, o których mowa w art. 70 ust. 3 lit. b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r., zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/2115”, są wskazane w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 3. 1. Określa się następujące pakiety:

- 1) Pakiet 1. Uprawy rolnicze;
- 2) Pakiet 2. Uprawy warzywne;
- 3) Pakiet 3. Uprawy zielarskie;
- 4) Pakiet 4. Podstawowe uprawy sadownicze;
- 5) Pakiet 5. Uprawy jagodowe;
- 6) Pakiet 6. Ekstensywne uprawy sadownicze;

---

²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 119 z 21.04.2022, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 181 z 07.07.2022, str. 35.

- 7) Pakiet 7. Uprawy paszowe na gruntach ornych;
- 8) Pakiet 8. Trwałe użytki zielone;
- 9) Pakiet 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi;
- 10) Pakiet 10 Premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą.
  2. Zobowiązanie ekologiczne jest realizowane jako:
    - 1) zobowiązanie na gruntach ornych – w przypadku pakietu wymienionego w ust. 1 pkt 1–3, 5 lub 7 albo
    - 2) zobowiązanie w ramach upraw sadowniczych – w przypadku pakietu wymienionego w ust. 1 pkt 4 lub 6, albo
    - 3) zobowiązanie na trwałych użytkach zielonych – w przypadku pakietu wymienionego w ust. 1 pkt 8, albo
    - 4) zobowiązanie obejmujące małe gospodarstwa – w przypadku pakietu wymienionego w ust. 1 pkt 9.

3. Rolnik może realizować jednocześnie więcej niż jedno zobowiązanie ekologiczne, z tym że takie same zobowiązania może realizować jednocześnie, jeżeli zostały podjęte w różnych latach, a gdy kontynuuje realizację takiego samego zobowiązania ekologicznego podjętego przez innego rolnika – może je realizować, mimo że zostały podjęte w tym samym roku.

4. Rolnik może realizować zobowiązanie ekologiczne, także w przypadku, gdy realizuje jednocześnie zobowiązanie, o którym mowa w art. 29 ust. 2 Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z późn. zm.³⁾), zwane dalej „zobowiązaniem ekologicznym PROW 2014–2020”.

§ 4. 1. Rolnik realizujący zobowiązanie ekologiczne:

- 1) posiada plan działalności ekologicznej, który sporządza się w pierwszym roku realizacji zobowiązania ekologicznego i przed upływem 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie pomocy określony w art. 59 ust. 1 ustawy o Planie

---

³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 865, Dz. Urz. UE L 280 z 24.09.2014, str. 1, Dz. Urz. UE L 367 z 23.12.2014, str. 16, Dz. Urz. UE L 127 z 22.05.2015, str. 1, Dz. Urz. UE L 28 z 04.02.2016, str. 8, Dz. Urz. UE L 130 z 19.05.2016, s. 1, Dz. Urz. UE L 129 z 19.05.2016, str. 1, Dz. Urz. UE L 350 z 29.12.2017, str. 15, Dz. Urz. UE L 30 z 02.02.2018, str. 6, Dz. Urz. UE L 16 z 18.01.2018, str. 1, Dz. Urz. UE L 53 z 22.02.2018, str. 14, Dz. Urz. UE L 204 z 26.06.2020, str. 1, Dz. Urz. UE L 437 z 28.12.2020, str. 1, Dz. Urz. UE L 79 z 08.03.2021, str. 1 i Dz. Urz. UE L 224 z 24.06.2021, str. 1.

Strategicznym, przy udziale doradcy rolnośrodowiskowego, na formularzu udostępnionym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwaną dalej „Agencją”;

- 2) nie może przekształcać występujących w gospodarstwie rolnym trwałych użytków zielonych w rozumieniu art. 2 pkt 25 ustawy o Planie Strategicznym, z wyjątkiem realizacji zobowiązania, o którym mowa w § 3 ust. 2 pkt 4;
- 3) prowadzi rejestr działalności ekologicznej w odniesieniu do gruntów objętych zobowiązaniem ekologicznym, zawierający wykaz:
  - a) zabiegów agrotechnicznych wykonywanych w ramach realizowanego pakietu, w szczególności: zastosowania nawozów i wykonania zabiegów przy użyciu środków ochrony roślin – ze wskazaniem nazwy i dawki zastosowanego nawozu i środka ochrony roślin oraz przyczyny zastosowania środka ochrony roślin, oraz wykonania koszenia,
  - b) wypasu zwierząt – w przypadku prowadzenia wypasu – wraz z terminem ich przeprowadzenia;
- 4) przestrzega innych wymogów, które są określone dla poszczególnych pakietów w załączniku nr 2 do rozporządzenia;
- 5) nie może posiadać więcej niż 10 ha użytków rolnych, w roku, w którym rozpoczął realizację zobowiązania ekologicznego, o którym mowa w § 3 ust. 2 pkt 4;
- 6) może kontynuować realizację zobowiązania ekologicznego, o którym mowa w § 3 ust. 2 pkt 4, jeżeli w kolejnych latach realizacji tego zobowiązania, posiadane przez niego użytki rolne przekroczą powierzchnię 10 ha lecz obszar użytków rolnych, na którym jest realizowane to zobowiązanie nie będzie większy niż 10 ha.

2. W przypadku gdy rolnik jednocześnie realizuje zobowiązanie ekologiczne i zobowiązanie:

- 1) rolno-środowiskowo-klimatyczne, o którym mowa w art. 42 ust 1 ustawy o Planie strategicznym ” lub
- 2) o którym mowa w art. 29 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005, zwane dalej „zobowiązaniem ekologicznym PROW 2014-2020”, lub
- 3) o którym mowa w art. 28 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich

przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005, zwane dalej „zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym PROW 2014–2020”

– rejestr działalności ekologicznej może być prowadzony na jednym formularzu z rejestrem działalności ekologicznej prowadzonym w ramach realizowanego przez tego rolnika zobowiązania ekologicznego PROW 2014–2020 lub z rejestrem działalności rolnośrodowiskowej prowadzonym w ramach realizowanego przez tego rolnika zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego lub zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014–2020.

3. W przypadku gdy rolnik jednocześnie realizuje zobowiązanie ekologiczne i zobowiązanie rolno-środowiskowo klimatyczne lub zobowiązanie ekologiczne PROW 2014-2020 lub zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW 2014–2020, plan działalności ekologicznej:

- 1) może być sporządzony na jednym formularzu z planem działalności rolnośrodowiskowej sporządzonym w ramach realizowanego przez tego rolnika zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego;
- 2) nie może być sporządzony na jednym formularzu z:
  - a) planem działalności ekologicznej prowadzonym w ramach realizowanego przez tego rolnika zobowiązania ekologicznego PROW 2014-2020 lub
  - b) planem działalności rolnośrodowiskowej sporządzonym w ramach realizowanego przez tego rolnika zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014-2020.

4. Plan działalności ekologicznej zawiera elementy, które są określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia.

5. Rolnik realizujący zobowiązanie, o którym mowa w § 3 ust. 2 pkt 4 może w kolejnych latach realizacji tego zobowiązania zastąpić to zobowiązanie odpowiednio zobowiązaniem ekologicznym, o którym mowa w § 3 ust. 2 pkt 1 lub pkt 2 lub pkt 3.

6. Jeżeli w trakcie realizacji zobowiązania ekologicznego, o którym mowa w § 3 ust. 2 pkt 4 lub takiego samego zobowiązania podjętego w innym roku obszar gruntu, na którym są realizowane takie zobowiązania przekroczy powierzchnię 10 ha, to rolnik ten musi zastąpić te zobowiązania odpowiednio zobowiązaniami ekologicznym, o których mowa w § 3 ust. 2 pkt 1 lub pkt 2 lub pkt 3:

- 1) w tym samym roku, w którym rolnik ten przestał spełniać warunek wymieniony w ust. 1 pkt 5 – jeżeli nie spełnienie tego warunku nastąpiło w danym roku przed upływem 25 dni

od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie pomocy określony w art. 59 ust. 1 ustawy o Planie Strategicznym;

- 2) w roku następującym po roku, w którym rolnik ten przestał spełniać warunek wymieniony w ust. 1 pkt 5 – jeżeli nie spełnienie tego warunku nastąpiło w danym roku po upływie 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie pomocy określony w art. 59 ust. 1 ustawy o Planie Strategicznym.

7. Jeżeli w trakcie realizacji zobowiązania ekologicznego, o którym mowa w § 3 ust. 2 pkt 1 lub pkt 2 lub pkt 3 rolnik zaczyna spełniać warunek wymieniony w ust. 1 pkt 5, to rolnik ten może przekształcić realizowane zobowiązanie na zobowiązanie, o którym mowa w § 3 ust. 2 pkt 4:

- 1) w tym samym roku, w którym rolnik ten zaczął spełniać warunek wymieniony w ust. 1 pkt 5 – jeżeli spełnienie tego warunku nastąpiło w danym roku przed upływem 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie pomocy określony w art. 59 ust. 1 ustawy o Planie Strategicznym;
- 2) w roku następującym po roku, w którym rolnik ten zaczął spełniać warunek wymieniony w ust. 1 pkt 5 – jeżeli spełnienie tego warunku nastąpiło w danym roku po upływie 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie pomocy określony w art. 59 ust. 1 ustawy o Planie Strategicznym.

§ 5. 1. Zobowiązanie ekologiczne obejmuje użytki rolne:

- 1) zadeklarowane we wniosku o przyznanie pierwszych płatności ekologicznych w ramach danego pakietu;
- 2) spełniające warunki przyznania płatności ekologicznych;
- 3) objęte obszarem zatwierdzonym w rozumieniu art. 2 pkt 18 ustawy o Planie Strategicznym.

2. Zobowiązanie ekologiczne obejmuje obszar, o którym mowa w ust. 1, nawet w przypadku gdy płatności ekologiczne w ramach pakietu wymienionego w § 3 ust. 1 pkt 7 i 8 zostały przyznane do mniejszej powierzchni.

3. Rolnik realizuje zobowiązanie ekologiczne od dnia 15 marca roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie pierwszych płatności ekologicznych.

4. Pomimo że w drugim lub w kolejnym roku realizacji zobowiązania ekologicznego:

- 1) nie są spełnione warunki przyznania płatności ekologicznych lub
- 2) rolnik nie złożył wniosku o przyznanie kolejnych płatności ekologicznych w ramach danego pakietu, lub

3) rolnik nie złożył, na formularzu udostępnionym przez Agencję, informacji o gruntach oraz o pakiecie realizowanym na tych gruntach, wskazując położenie tych gruntów i ich powierzchnię

– uznaje się, że rolnik kontynuuje realizację podjętego zobowiązania ekologicznego, jeżeli grunty objęte tym zobowiązaniem znajdują się w posiadaniu rolnika.

§ 6. 1. Wielkość obszaru objętego zobowiązaniem ekologicznym oraz miejsce realizacji tego zobowiązania nie podlegają zmianie w trakcie jego realizacji.

2. W ramach realizacji zobowiązania ekologicznego, o którym mowa w § 3 ust. 2:

- 1) pkt 1, rolnik może, w kolejnych latach, dokonywać zmiany uprawianych roślin, miejsca ich uprawy lub zmiany pakietów objętych tym zobowiązaniem;
- 2) pkt 4, rolnik może, w kolejnych latach, dokonywać zmiany uprawianych roślin, miejsca ich uprawy objętych tym zobowiązaniem wyłącznie w przypadku uprawy roślin wymienionych w części I-III, V i VII tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia

– pod warunkiem że mimo dokonania tych zmian są spełnione warunki przyznania płatności ekologicznych z tytułu realizacji tego zobowiązania, a zmiany te nie powodują zmiany wielkości obszaru objętego tym zobowiązaniem lub zmiany miejsca realizacji tego zobowiązania.

3. W przypadku uprawy rośliny dwuletniej wymienionej w wykazie roślin objętych płatnościami ekologicznymi, który jest określony w załączniku nr 4 do rozporządzenia, zmiany, o których mowa w ust. 2, są dopuszczalne po upływie dwóch lat uprawy tej rośliny.

4. W ramach realizacji zobowiązania ekologicznego, o którym mowa w § 3 ust. 2:

- 1) pkt 2 lub 3, rolnik nie może dokonywać zmiany uprawianych roślin lub miejsca ich uprawy, objętych tym zobowiązaniem;
- 2) pkt 4, rolnik nie może dokonywać zmiany uprawianych roślin lub miejsca ich uprawy, objętych tym zobowiązaniem, w przypadku:
  - a) roślin wymienionych w części IV i VI tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia,
  - b) trwałych użytków zielonych objętych tym zobowiązaniem.

5. W przypadku realizacji pakietu wymienionego w § 3 ust. 1 pkt 7 na gruntach ornych, na których jest uprawiana mieszanka wieloletnia traw albo mieszanka wieloletnia traw z bobowatymi drobnonasiennymi, rolnik może zastąpić ten pakiet pakietem wymienionym w § 4 ust. 1 pkt 8, jeżeli grunty rolne, na których są uprawiane te mieszanki, stały się trwałymi użytkami zielonymi.

6. Za zmianę wielkości obszaru objętego zobowiązaniem ekologicznym nie uznaje się wykorzystanie przez rolnika części tego obszaru na potrzeby realizacji obowiązków, o których mowa w § 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia ..... 2023 r. w sprawie norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (Dz. U. poz. ...).

7. Jeżeli w danym roku część obszaru objętego zobowiązaniem ekologicznym zostaje wykorzystana zgodnie z ust. 6, to do tego obszaru nie są przyznawane płatności ekologiczne oraz nie mają zastosowania kary z tytułu przedeklarowania powierzchni deklarowanych przez rolnika we wniosku o przyznanie płatności ekologicznych.

§ 7. 1. Płatności ekologiczne do tego samego obszaru mogą być przyznane z tytułu realizacji tylko jednego zobowiązania ekologicznego.

2. Jeżeli na danym obszarze jest realizowane zobowiązanie ekologiczne, to do tego obszaru nie przysługują płatności:

- 1) o których mowa w art. 30 pkt 1, 3 i 4 lub art. 42 ustawy o Planie Strategicznym;
- 2) ekologiczne z tytułu realizacji zobowiązania ekologicznego PROW 2014–2020;
- 3) rolno-środowiskowo-klimatyczne z tytułu realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014–2020.

3. Jeżeli do danego obszaru przysługują płatności, o których mowa w art. 35 ustawy o Planie Strategicznym, to do tego obszaru mogą również zostać przyznane płatności ekologiczne.

4. Jeżeli do danego obszaru przysługuje premia, o której mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 z tytułu założenia systemu rolno-leśnego, to do tego obszaru w latach następujących po roku za który przyznano tą premię mogą również zostać przyznane płatności ekologiczne.

§ 8. 1. Jeżeli rośliny bobowate grubonasienne lub gorczyca biała, lub gryka zwyczajna uprawiane w plonie głównym w ramach pakietu wymienionego w § 3-ust. 1:

- 1) pkt 1 lub
- 2) pkt 9 – w przypadku uprawy roślin wymienionych w części I tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia

– zostaną wykorzystane w danym roku jako nawóz zielony na określonych gruntach, płatności ekologiczne do tych gruntów są przyznawane w danym roku bez spełnienia wymogu, o którym mowa w ust. 4 załącznika nr 2 do rozporządzenia.

2. W przypadku pakietu wymienionego w § 3 ust. 1:

- 1) pkt 1 lub

2) pkt 9 – w przypadku uprawy roślin wymienionych w części I tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia

– płatności ekologiczne do gruntów, na których jest prowadzona uprawa konopi włóknistych, są przyznawane, jeżeli rolnik ubiega się o przyznanie do tych gruntów płatności związanych z produkcją, w rozumieniu art. 20 pkt 1 lit. d ustawy o Planie Strategicznym, i są spełnione warunki przyznania płatności związanych z produkcją konopi włóknistych do tych gruntów.

3. W przypadku pakietów wymienionych w § 3 ust. 1:

1) pkt 7;

2) pkt 8;

3) pkt 9 w odniesieniu do:

a) gruntów, na których uprawiane są rośliny wymienione w części VII tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia oraz

b) trwałych użytków zielonych objętych zobowiązaniem w ramach tego pakietu

– płatności ekologiczne są przyznawane, jeżeli ponadto rolnik jest posiadaczem zwierząt gatunków wymienionych w załączniku nr 5 do rozporządzenia.

4. W przypadku pakietu wymienionego w § 3 ust. 1 pkt 10 płatności ekologiczne są przyznawane, jeżeli rolnik:

1) jest posiadaczem zwierząt gatunków wymienionych w załączniku nr 5 do rozporządzenia, których liczba, w przeliczeniu na DJP, wynosi co najmniej 0,5 DJP oraz nie więcej niż 1,5 DJP na hektar wszystkich użytków rolnych w gospodarstwie,

2) realizuje zobowiązanie ekologiczne w ramach innego pakietu.

5. Jeżeli zwierzę, o którym mowa w ust. 3 lub 4, w danym roku zostało uwzględnione przy przyznawaniu pomocy finansowej z tytułu realizacji zobowiązania ekologicznego PROW 2014–2020, w ramach którego warunkiem przyznania tej pomocy jest posiadanie zwierząt, zwierzę to nie może zostać uwzględnione przy przyznawaniu płatności ekologicznych w ramach pakietów wymienionych w § 3 ust. 1:

1) pkt 7 i 8 oraz 10;

2) pkt 9 w odniesieniu do:

a) gruntów, na których uprawiane są rośliny wymienione w części VII tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia oraz

b) trwałych użytków zielonych objętych zobowiązaniem w ramach tego pakietu.

6. Warunki, o których mowa w ust. 3 i 4, uznaje się za spełnione, jeżeli:

1) warunki te spełnia małżonek rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności ekologicznych w ramach pakietu wymienionego w § 3 ust. 1:

- a) pkt 7–8 lub 10 lub
  - b) pkt 9 w odniesieniu do:
    - gruntów, na których uprawiane są rośliny wymienione w części VII tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia oraz
    - trwałych użytków zielonych objętych zobowiązaniem w ramach tego pakietu
- 2) małżonek rolnika, o którym mowa w pkt 1, wyraził pisemną zgodę na przyznanie płatności ekologicznej temu rolnikowi z uwzględnieniem określonych zwierząt, których małżonek tego rolnika jest posiadaczem.

7. Wyrażając zgodę, o której mowa w ust. 6 pkt 2, małżonek rolnika, o którym mowa w ust. 6 pkt 1, podaje numery identyfikacyjne zwierząt objętych tą zgodą.

8. Zwierząt, o których mowa w ust. 6 pkt 2, nie uwzględnia się przy przyznawaniu małżonkowi rolnika, o którym mowa w ust. 6 pkt 1, płatności ekologicznych w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1:

- 1) pkt 7–8 lub 10 lub
- 2) pkt 9 w odniesieniu do:
  - a) gruntów, na których uprawiane są rośliny wymienione w części VII tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia oraz
  - b) trwałych użytków zielonych objętych zobowiązaniem w ramach tego pakietu lub
- 3) pomocy finansowej z tytułu realizacji zobowiązania ekologicznego PROW 2014–2020 – w ramach którego warunkiem przyznania tej pomocy jest posiadanie zwierząt, o których mowa w ust. 3 lub 4.

9. Przy ustalaniu spełniania warunków określonych w ust. 3 i 4 bierze się pod uwagę zwierzęta:

- 1) posiadane przez rolnika lub jego małżonka w okresie od dnia 15 marca w roku złożenia wniosku o przyznanie płatności ekologicznej do dnia 14 marca roku następującego po roku, w którym złożono ten wniosek – w przypadku zwierząt, o których mowa w:
  - a) ust. 1 załącznika nr 5 do rozporządzenia z wyłączeniem zwierząt, o których mowa w pkt 10 tego ustępu – przy ustalaniu spełniania warunków określonych w ust. 3 pkt 1, pkt 3 lit. a i ust. 4 pkt 1,
  - b) ust. 2 załącznika nr 5 do rozporządzenia z wyłączeniem zwierząt, o których mowa w pkt 8 tego ustępu – przy ustalaniu spełniania warunku określonego w ust. 3 pkt 2 i pkt 3 lit. b

– i w odniesieniu do których rolnik lub jego małżonek dokonali wymaganych na podstawie przepisów o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt zgłoszeń do komputerowej bazy danych;

- 2) wymienione w wykazie, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (Dz. U. poz. 1370), posiadane przez rolnika lub jego małżonka w okresie od dnia:
  - a) przeprowadzenia kontroli, o której mowa w art. 38 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 (Dz. Urz. UE L 150 z 14.06.2018, str. 1, z późn. zm.⁴⁾), zwanego dalej „rozporządzeniem 2018/848”, w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie płatności ekologicznej do dnia przeprowadzenia tej kontroli w roku złożenia wniosku o przyznanie tej płatności – w przypadku zwierząt innych niż wymienione w pkt 1, utrzymywanych przez rolnika lub jego małżonka, którzy zostali objęci systemem kontroli obejmującym kontrolę urzędową i inne czynności urzędowe, o których mowa w rozdziale VI rozporządzenia 2018/848, nie później niż w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie płatności ekologicznej,
  - b) objęcia systemem kontroli obejmującym kontrolę urzędową i inne czynności urzędowe, o których mowa w rozdziale VI rozporządzenia 2018/848, w roku złożenia wniosku o przyznanie płatności ekologicznej do dnia przeprowadzenia kontroli, o której mowa w art. 38 ust. 3 rozporządzenia 2018/848, w roku złożenia wniosku o przyznanie tej płatności – w przypadku zwierząt innych niż wymienione w pkt 1, utrzymywanych przez rolnika lub jego małżonka, którzy zostali objęci systemem kontroli w roku złożenia wniosku o przyznanie płatności ekologicznej.

10. Liczbę DJP oblicza się jako sumę iloczynów liczby poszczególnych rodzajów zwierząt – ustalonej na podstawie stanu średniego z okresu określonego w ust. 9 – i współczynników ich przeliczenia na DJP, które są określone w załączniku nr 6 do rozporządzenia, przy czym liczba zwierząt jest:

---

⁴⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 270 z 29.10.2018, str. 37, Dz. Urz. UE L 305 z 26.11.2019, str. 59, Dz. Urz. UE L 87 z 23.03.2020, str. 1, Dz. Urz. UE L 381 z 13.11.2020, str. 1, Dz. Urz. UE L 402 z 01.12.2020, str. 23, Dz. Urz. UE L 439 z 29.12.2020, str. 32, Dz. Urz. UE L 7 z 11.01.2021, str. 53, Dz. Urz. UE L 60 z 22.02.2021, str. 24, Dz. Urz. UE L 133 z 20.04.2021, str. 1, Dz. Urz. UE L 151 z 03.05.2021, str. 1 i str. 5, Dz. Urz. UE L 204 z 10.06.2021, str. 47, Dz. Urz. UE L 222 z 22.06.2021, str. 3, Dz. Urz. UE L 318 z 09.09.2021, str. 5, Dz. Urz. UE L 334 z 22.09.2021, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 336 z 23.09.2021, str. 3.

- 1) ustalana na podstawie danych zawartych w komputerowej bazie danych, o której mowa w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt – w przypadku zwierząt, o których mowa w ust. 9 pkt 1;
- 2) wskazana w wykazie, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej – w przypadku zwierząt, o których mowa w ust. 9 pkt 2.

11. Jeżeli rolnik nie spełnia warunku określonego w ust. 3, płatność ekologiczna może mu zostać przyznana, w przypadku gdy warunek taki spełnia łącznie co najmniej z jednym innym rolnikiem ubiegającym się o przyznanie płatności ekologicznej, którego grunty, do których ubiega się o przyznanie tych płatności są położone na terenie tej samej gminy lub gminy z nią sąsiadującej. Przepisy ust. 6–8 stosuje się odpowiednio.

12. Jeżeli rośliny bobowate drobnonasienne, trawy lub ich mieszanki uprawiane w plonie głównym w ramach pakietu wymienionego w § 3 ust. 1:

- 1) pkt 7 lub
- 2) pkt 9 w przypadku roślin wymienionych w części I tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia

– zostaną wykorzystane w danym roku jako nawóz zielony na określonych gruntach, płatność ekologiczna do tych gruntów jest przyznawana w danym roku bez spełnienia warunku, o którym mowa w ust. 3.

13. W przypadku uprawy wieloletnich roślin bobowatych drobnonasiennych, wieloletnich traw lub ich mieszanek uprawianych w plonie głównym w ramach pakietu wymienionego w § 3 ust. 1:

- 1) pkt 7 lub
- 2) pkt 9 w przypadku roślin wymienionych w części I tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia

– płatność ekologiczna do gruntów, na których są one uprawiane, może zostać przyznana bez spełnienia warunku, o którym mowa w ust. 3 pkt 1 i pkt 3 lit. a, w pierwszym roku ich uprawy, a w drugim roku ich uprawy – jeżeli zostaną wykorzystane jako nawóz zielony.

14. W okresie realizacji zobowiązania ekologicznego płatność ekologiczna do danego gruntu na warunkach określonych w ust. 1 i 12 może być przyznana tylko w jednym roku, a na warunkach określonych w ust. 13 – tylko w dwóch latach.

15. Jeżeli do danego gruntu w poprzednich latach realizacji zobowiązania ekologicznego płatność ekologiczna została przyznana na warunkach określonych w ust.:

- 1) 1, płatność ekologiczna do tego gruntu nie może być przyznana na warunkach określonych w ust. 12 albo 13;
- 2) 12, płatność ekologiczna do tego gruntu nie może być przyznana na warunkach określonych w ust. 1 albo 13;
- 3) 13, płatność ekologiczna do tego gruntu nie może być przyznana na warunkach określonych w ust. 1 albo 12.

16. W przypadku uprawy krzewów w ramach pakietów, o których mowa w § 3 ust. 1:

- 1) pkt 4 lub 6 lub
- 2) pkt 9 – w przypadku roślin wymienionych w części IV i VI tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia

– płatności ekologiczne mogą być przyznane za ostatni rok realizacji zobowiązania ekologicznego w ramach tych pakietów, pomimo zaprzestania uprawy tych krzewów po przeprowadzeniu zbioru w tym roku, jeżeli grunty, na których były uprawiane te krzewy są utrzymywane zgodnie z przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej.

§ 9. 1. Płatności ekologiczne są przyznawane do powierzchni działki rolnej w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy o Planie Strategicznym, o powierzchni co najmniej 0,1 ha.

2. W przypadku gdy na działce rolnej występują drzewa, płatności ekologiczne mogą być przyznane do gruntu, na którym jest położona ta działka, jeżeli spełnia ona wymagania dla gruntów, które uznaje się za kwalifikujące się hektary, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 26 ust. 4 ustawy o Planie Strategicznym, a liczba drzew na hektar tego gruntu nie przekracza maksymalnego zagęszczenia określonego w tych przepisach.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do działki rolnej położonej na gruncie, do którego rolnik ubiega się o płatności ekologiczne w ramach pakietu wymienionego w § 3 ust. 1:

- 1) pkt 4 lub 6 lub
- 2) pkt 9 w przypadku roślin wymienionych w części IV i VI tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia

– na którym uprawia drzewa owocowe wymienione w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

4. Elementy krajobrazu określone w przepisach wydanych na podstawie art. 26 ust. 4 ustawy o Planie Strategicznym uznaje się za część działki rolnej, jeżeli ich szerokość nie przekracza szerokości określonej w tych przepisach.

§ 10. Płatności ekologiczne są przyznawane do:

- 1) gruntów ornych – w przypadku pakietów wymienionych w § 3 ust. 1:
  - a) pkt 1–3, 5, 7,
  - b) pkt 9, na których są uprawiane rośliny wymienione w części I-III, V i VII tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia
– z tym że w przypadku gruntów ornych, na których jest prowadzona uprawa konopi włóknistych, do tych, w odniesieniu do których dokonano wpisu do rejestru konopi włóknistych wymaganego na podstawie w art. 47a ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.);
- 2) trwałych użytków zielonych – w przypadku:
  - a) pakietu wymienionego w § 3 ust. 1:
    - pkt 8 lub
    - pkt 9 w przypadku trwałych użytków zielonych, lecz do powierzchni stanowiącej nie więcej niż 20% powierzchni użytków rolnych w gospodarstwie,
  - b) pakietu wymienionego w § 3 ust. 1:
    - pkt 7 lub
    - pkt 9 w przypadku uprawy roślin wymienionych w części VII tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia
jeżeli w trakcie realizacji tego pakietu grunty orne, na których jest uprawiana mieszanka wieloletnia traw albo mieszanka wieloletnia traw z bobowatymi drobnonasiennymi, stały się trwałymi użytkami zielonymi;
- 3) sadów, w których są uprawiane drzewa lub krzewy z gatunków wymienionych w części:
  - a) IV załącznika nr 4 do rozporządzenia – w przypadku pakietów wymienionych w § 3 ust. 1 pkt 4, 6 i 9 lub
  - b) VI tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia – w przypadku pakietów wymienionych w § 3 ust. 1:
    - pkt 4 i 6,
    - pkt 9, lecz do powierzchni stanowiącej nie więcej niż 20% powierzchni użytków rolnych w gospodarstwie.

§ 11. 1. Wysokość płatności ekologicznych w danym roku ustala się jako sumę iloczynów stawek płatności i powierzchni gruntów, do których przysługują płatności ekologiczne w ramach poszczególnych pakietów, po uwzględnieniu kar za naruszenie warunków przyznawania płatności ekologicznych lub kar z tytułu nieprzestrzegania wymogów określonych dla interwencji.

2. Wysokość stawek płatności, o których mowa w ust. 1, dla poszczególnych pakietów jest określona w załączniku nr 8 do rozporządzenia.

3. Przy ustalaniu wysokości płatności ekologicznych uwzględnia się powierzchnię działek rolnych, nie większą jednak niż maksymalny kwalifikujący się obszar, o którym mowa w art. 2 ust 7 lit. a rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/1172 z dnia 4 maja 2022 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli we wspólnej polityce rolnej oraz stosowania i obliczania wysokości kar administracyjnych w związku z warunkowością (Dz. Urz. UE L 183 z 08.07.2022, str. 12), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/2116”.

4. Przy ustalaniu wysokości płatności ekologicznych w przypadku pakietów wymienionych w § 3 ust. 1:

- 1) pkt 7 i 8;
- 2) pkt 9 w przypadku:
  - a) uprawy roślin wymienionych w części VII tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia,
  - b) trwałych użytków zielonych

– uwzględnia się powierzchnię gruntów, do których przysługują płatności ekologiczne w ramach tych pakietów, nie większą niż powierzchnia ustalona jako iloraz liczby zwierząt, o których mowa w § 8 ust. 9, przeliczonych na DJP zgodnie z § 8 ust. 10, i współczynnika 0,5.

5. W przypadku gdy rolnik realizuje pakiet wymieniony w § 3 ust. 1 pkt 7 jednocześnie na gruntach w okresie konwersji, w rozumieniu art. 3 pkt 6 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 (Dz. Urz. UE L 150 z 14.06.2018, str. 1, z późn. zm.⁵⁾), zwanej dalej „konwersją”, oraz na gruntach z zakończonym okresem konwersji, a powierzchnia ustalona zgodnie z ust. 4 jest mniejsza od powierzchni gruntów ornych zadeklarowanych we wniosku o przyznanie płatności ekologicznych w ramach tego pakietu, to płatności ekologiczne w pierwszej kolejności przysługują do powierzchni gruntów w okresie konwersji.

---

⁵⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 270 z 29.10.2018, str. 37, Dz. Urz. UE L 305 z 26.11.2019, str. 59, Dz. Urz. UE L 87 z 23.03.2020, str. 1, Dz. Urz. UE L 381 z 13.11.2020, str. 1, Dz. Urz. UE L 402 z 01.12.2020, str. 23, Dz. Urz. UE L 439 z 29.12.2020, str. 32, Dz. Urz. UE L 7 z 11.01.2021, str. 53, Dz. Urz. UE L 60 z 22.02.2021, str. 24, Dz. Urz. UE L 133 z 20.04.2021, str. 1, Dz. Urz. UE L 151 z 03.05.2021, str. 1 i str. 5, Dz. Urz. UE L 204 z 10.06.2021, str. 47, Dz. Urz. UE L 222 z 22.06.2021, str. 3, Dz. Urz. UE L 318 z 09.09.2021, str. 5, Dz. Urz. UE L 334 z 22.09.2021, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 336 z 23.09.2021, str. 3.

6. Wysokość płatności ekologicznych w przypadku pakietu wymienionego w § 3 ust. 1 pkt 10 stanowi iloczyn stawki płatności dla tego pakietu oraz powierzchni gruntów, do których przysługują płatności ekologiczne w ramach pozostałych pakietów wymienionych w § 3 ust. 1.

7. Do ustalenia liczby zwierząt stanowiących podstawę ustalenia wysokości płatności ekologicznych, zgodnie z ust. 4, mogą być uwzględnione zwierzęta będące w posiadaniu innego rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności ekologicznych, którego grunty, do których ubiega się o przyznanie tych płatności, są położone na terenie tej samej gminy lub gminy z nią sąsiadującej lub jego małżonka, jeżeli odpowiednio rolnik ten lub jego małżonek wyraził na to zgodę.

8. Wyrażając zgodę, o której mowa w ust. 7, małżonek innego rolnika, o którym mowa w ust. 7, podaje numery identyfikacyjne zwierząt objętych tą zgodą.

9. Jeżeli suma liczby zwierząt, o których mowa w § 89 ust. 9, i liczby zwierząt, o których mowa w ust. 7, przeliczonych na DJP zgodnie z § 89 ust. 10, jest mniejsza niż liczba zwierząt niezbędna do przyznania płatności ekologicznych wszystkim rolnikom, którym płatności te są przyznawane z zastosowaniem ust. 7 w ramach pakietów wymienionych w § 3 ust. 1 pkt 7, 8 oraz 9 w przypadku uprawy roślin wymienionych w części VII tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia lub trwałych użytków zielonych, do całej powierzchni gruntów w ramach tych pakietów objętych zobowiązaniami ekologicznymi realizowanymi przez tych rolników, kierownik biura powiatowego Agencji wzywa tych rolników do wskazania:

- 1) numerów identyfikacyjnych zwierząt, które mają być uwzględnione przy przyznawaniu płatności ekologicznych każdemu z tych rolników – w przypadku zwierząt, o których mowa w ust. 1 załącznika nr 5 do rozporządzenia z wyłączeniem zwierząt, o których mowa w pkt 10 tego ustępu oraz w ust. 2 załącznika nr 5 do rozporządzenia z wyłączeniem zwierząt, o których mowa w pkt 8 tego ustępu, lub
- 2) liczby zwierząt, które mają być uwzględnione przy przyznawaniu płatności ekologicznych każdemu z tych rolników – w przypadku zwierząt, o których mowa w ust. 1 pkt 10 oraz w ust. 2 pkt 8 załącznika nr 5 do rozporządzenia

– w terminie określonym w tym wezwaniu.

10. Jeżeli, mimo wezwania, rolnicy, o których mowa w ust. 9, nie wskażą numerów identyfikacyjnych zwierząt lub liczby zwierząt, które mają być uwzględnione przy przyznawaniu płatności ekologicznej każdemu z tych rolników, w terminie określonym w tym wezwaniu, przepisu ust. 7 nie stosuje się.

11. Przepisów ust. 4, 5, 7–10 nie stosuje się w przypadkach, o których mowa w § 8 ust. 12 i 13.

§ 12. 1. W przypadku równoczesnej uprawy na gruncie w okresie konwersji drzew lub krzewów różnych gatunków, które mogą być uprawiane w ramach pakietów wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 4 i 6 płatność ekologiczna do takiego gruntu jest przyznawana w danym roku według stawek płatności określonych dla tych pakietów i odnoszących się do gruntów w okresie konwersji.

2. W przypadku równoczesnej uprawy na gruncie z zakończonym okresem konwersji drzew lub krzewów różnych gatunków, które mogą być uprawiane w ramach pakietów wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 4 i 6 płatność ekologiczna do takiego gruntu jest przyznawana w danym roku według stawek płatności określonych dla tych pakietów i odnoszących się do gruntów z zakończonym okresem konwersji.

§ 13. 1. W przypadku realizacji na gruntach w okresie konwersji pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 1–8, płatności ekologiczne są przyznawane do tych gruntów z zastosowaniem stawek płatności dla tych pakietów i odnoszących się do takich gruntów, jednak nie dłużej niż przez pierwsze 3 lata realizacji zobowiązania ekologicznego, a w przypadku gdy okres konwersji dla tych gruntów jest dłuższy niż pierwsze 3 lata realizacji tego zobowiązania – płatności ekologiczne są przyznawane w wysokości ustalonej według stawek płatności określonych dla tych pakietów i odnoszących się do gruntów z zakończonym okresem konwersji.

2. Jeżeli w trakcie realizacji zobowiązania ekologicznego w ramach pakietu wymienionego w § 3 ust. 1 pkt 1–8 w odniesieniu do danego gruntu zakończy się okres konwersji, płatności ekologiczne w danym roku są przyznawane do tego gruntu według stawek płatności określonych dla tych pakietów i odnoszących się do gruntów z zakończonym okresem konwersji.

§ 14. Wysokość płatności ekologicznej przyznawanej do gruntów w okresie konwersji, na których rolnik realizuje pakiet wymieniony w § 3 ust. 1 pkt 1–8, a do których została mu przyznana pomoc finansowa na podstawie:

- 1) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. poz. 1809, z późn. zm.⁶⁾) lub

---

⁶⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. poz. 2160, z 2005 r. poz. 179 i 1095, z 2006 r. poz. 521, z 2007 r. poz. 302, z 2008 r. poz. 1160, z 2009 r. poz. 255 oraz z 2010 r. poz. 158.

- 2) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 lutego 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Program rolnośrodowiskowy” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. poz. 262, z późn. zm.⁷⁾)⁸⁾, lub
- 3) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2013 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Program rolnośrodowiskowy” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. poz. 361, z późn. zm.⁹⁾)
- 4) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Rolnictwo ekologiczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2018 r. poz. 1784 z późn. zm.¹⁰⁾)

– ustala się z uwzględnieniem stawek płatności określonych dla tych pakietów odnoszących się do gruntów z zakończonym okresem konwersji.

§ 15. 1. Płatności ekologiczne są przyznawane z zastosowaniem:

- 1) 100% stawek płatności – za powierzchnię gruntów od 0,1 ha do 50 ha;
- 2) 75% stawek płatności – za powierzchnię gruntów powyżej 50 ha do 100 ha;
- 3) 60% stawek płatności – za powierzchnię gruntów powyżej 100 ha.

2. W przypadku realizacji więcej niż jednego pakietu płatności ekologiczne są przyznawane z zastosowaniem 100% stawek płatności, jeżeli łączna powierzchnia gruntów, do której przysługują płatności ekologiczne w ramach wszystkich realizowanych pakietów, nie przekracza 50 ha.

3. Gdy łączna powierzchnia gruntów, do której przysługują płatności ekologiczne w ramach wszystkich realizowanych pakietów, przekracza 50 ha, płatności ekologiczne w ramach poszczególnych pakietów są przyznawane z zastosowaniem 100% stawek płatności za powierzchnię gruntów:

---

⁷⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. poz. 1286, z 2010 r. poz. 218 i 500, z 2011 r. poz. 289 i 560, z 2012 r. poz. 278 oraz z 2013 r. poz. 124.

⁸⁾ Rozporządzenie utraciło moc na podstawie § 58 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2013 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Program rolnośrodowiskowy” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. poz. 361), które weszło w życie z dniem 15 marca 2013 r.

⁹⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 1312, z 2014 r. poz. 324 i 1487, z 2015 r. poz. 350 i 908, z 2016 r. poz. 344, 609 i 1932, z 2017 r. poz. 812 oraz z 2018 r. poz. 1261.

¹⁰⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2019 r. poz. 451 i 1243, z 2020 r. poz. 316, z 2021 r. poz. 434 i 1025.

- 1) stanowiącą iloczyn:
  - a) 50 ha oraz
  - b) procentowego udziału powierzchni gruntów, do których przysługują płatności ekologiczne w ramach danego pakietu, w łącznej powierzchni gruntów, do której przysługują płatności ekologiczne w ramach wszystkich realizowanych pakietów;
- 2) nie większą jednak niż 50 ha.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, gdy łączna powierzchnia gruntów, do których przysługują płatności ekologiczne w ramach wszystkich realizowanych pakietów, nie przekracza 100 ha, płatności ekologiczne za pozostałą powierzchnię gruntów, do której te płatności przysługują, są przyznawane z zastosowaniem 75% stawek płatności.

5. Gdy łączna powierzchnia gruntów, do których przysługują płatności ekologiczne w ramach wszystkich realizowanych pakietów, przekracza 100 ha, płatności ekologiczne w ramach poszczególnych pakietów są przyznawane z zastosowaniem 75% stawek płatności za powierzchnię gruntów:

- 1) stanowiącą iloczyn:
  - a) 50 ha oraz
  - b) procentowego udziału powierzchni gruntów, do których przysługują płatności ekologiczne w ramach danego pakietu, w łącznej powierzchni gruntów, do których przysługują płatności ekologiczne w ramach wszystkich realizowanych pakietów;
- 2) nie większą jednak niż 50 ha.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5, płatności ekologiczne za pozostałą powierzchnię gruntów, do której te płatności przysługują, są przyznawane z zastosowaniem 60% stawek płatności.

7. Udział, o którym mowa w ust. 3 pkt 1 lit. b oraz w ust. 5 pkt 1 lit. b, ustala się do ośmiu miejsc po przecinku, a powierzchnię gruntów, do której przysługują płatności ekologiczne w ramach poszczególnych pakietów, wyrażoną w hektarach – do dwóch miejsc po przecinku.

§ 16. 1. Rolnikowi może corocznie zostać przyznana kwota przeznaczona na refundację kosztów transakcyjnych, stanowiących częściową rekompensatę z tytułu kosztów kontroli gospodarstwa, o której mowa w art. 38 ust. 3 rozporządzenia 2018/848, przeprowadzanej przez jednostkę certyfikującą w ramach systemu kontroli, zwanych dalej „kosztami transakcyjnymi”, jeżeli są spełnione warunki przyznania płatności ekologicznych w ramach danego pakietu.

2. Wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych poniesionych z tytułu kontroli gospodarstwa ekologicznego ustala się zgodnie z załącznikiem nr 9 do rozporządzenia, w którym są określone koszty transakcyjne, z tym że nie może ona przekraczać 20% wysokości płatności ekologicznych.

3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli koszty transakcyjne poniesione z tytułu kontroli gospodarstwa ekologicznego przeprowadzonej w roku złożenia wniosku o przyznanie płatności ekologicznej są jednocześnie objęte pomocą przyznaną rolnikowi w ramach działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2022 r. poz. 1234 i 1270), zwanej dalej „ustawą PROW 2014–2020”, w części dotyczącej rolnictwa ekologicznego.

4. Jeżeli rolnik realizujący zobowiązanie ekologiczne realizuje jednocześnie zobowiązanie ekologiczne PROW 2014–2020 to:

- 1) wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych poniesionych z tytułu kontroli gospodarstwa ekologicznego nie może przekroczyć 20% sumy płatności ekologicznych z tytułu realizacji zobowiązania ekologicznego i płatności ekologicznych z tytułu realizacji zobowiązania ekologicznego PROW 2014–2020;
- 2) do ustalenia wysokości kwoty, o której mowa w pkt 1 brana jest pod uwagę suma powierzchni gruntów objętych zobowiązaniem ekologicznym oraz powierzchni gruntów objętych zobowiązaniem ekologicznym PROW 2014–2020;
- 3) refundacja kosztów transakcyjnych następuje proporcjonalnie z uwzględnieniem udziału powierzchni objętej zobowiązaniem ekologicznym oraz udziału powierzchni objętej zobowiązaniem ekologicznym PROW 2014–2020;
- 4) do ustalenia wysokości kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych poniesionych z tytułu kontroli gospodarstwa ekologicznego stosuje się odpowiednio załącznik nr 9 z uwzględnieniem przepisu pkt 1 i 2.

§ 17. 1. Wniosek o przyznanie płatności ekologicznej, poza elementami, o których mowa w art. 57 ustawy o Planie Strategicznym, zawiera:

- 1) oświadczenie o:
  - a) działkach referencyjnych,
  - b) sposobie wykorzystywania powierzchni zadeklarowanych w ramach zobowiązania ekologicznego, zawierające w szczególności wskazanie:

- pakietu realizowanego na danej powierzchni oraz
  - uprawy lub gatunku rośliny uprawnej uprawianych na tej powierzchni – w przypadku pakietu wymienionego w § 3 ust. 1 pkt 1–7 oraz
  - roku podjęcia zobowiązania ekologicznego na tej powierzchni;
- 2) oświadczenia oraz informacje, jakie powinny być zawarte we wniosku o przyznanie podstawowego wsparcia dochodów do celów zrównoważoności, o którym mowa w art. 20 pkt 1 lit a ustawy o Planie Strategicznym zwanego dalej „płatnością podstawową”, określone w przepisach tej ustawy lub w przepisach wydanych na podstawie art. 69 ust. 1 tej ustawy, niewymienione w pkt 1–3;
  - 3) oświadczenia i zobowiązania rolnika związane z realizacją zobowiązania ekologicznego;
  - 4) informację o załącznikach dołączonych do wniosku.

2. We wniosku o przyznanie płatności ekologicznej w ramach pakietów wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 1–7 w oświadczeniu o sposobie wykorzystywania powierzchni zadeklarowanych w ramach zobowiązania ekologicznego, rolnik może wskazać uprawę wielogatunkową uprawianą na danej powierzchni, określając jednocześnie uprawy lub gatunki roślin uprawnych uprawiane w ramach takiej uprawy wielogatunkowej, przez którą w przypadku pakietów wymienionych w § 3 ust. 1:

- 1) pkt 1–3 i 7 – należy rozumieć co najmniej dwie różne uprawy lub dwa różne gatunki roślin uprawnych uprawiane w ramach danego pakietu odpowiednio na gruntach w okresie konwersji lub na gruntach z zakończonym okresem konwersji, pod warunkiem że zajmują łącznie zwarty obszar o powierzchni co najmniej 0,1 ha albo
- 2) pkt 4 i 6 – należy rozumieć co najmniej dwie różne uprawy lub dwa różne gatunki roślin uprawnych uprawiane w ramach tych pakietów odpowiednio na gruntach w okresie konwersji lub na gruntach z zakończonym okresem konwersji, pod warunkiem że zajmują łącznie zwarty obszar o powierzchni co najmniej 0,1 ha, albo
- 3) pkt 5 – należy rozumieć co najmniej dwie różne uprawy lub dwa różne gatunki roślin uprawnych uprawiane w ramach tego pakietu odpowiednio na gruntach w okresie konwersji lub na gruntach z zakończonym okresem konwersji, pod warunkiem że zajmują łącznie zwarty obszar o powierzchni co najmniej 0,1 ha.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się w przypadku uprawy na danej powierzchni:

- 1) roślin uprawnych, o których mowa w:
  - a) § 9 ust. 1, 12 i 13 oraz
  - b) ust. 5 załącznika nr 2 do rozporządzenia, lub
- 2) konopi włóknistych, lub

- 3) ostropestu plamistego, lub
- 4) rośliny dwuletniej, lub
- 5) mieszanki wieloletnich traw albo mieszanki wieloletnich traw z bobowatymi drobnonasiennymi.

4. Wniosek o przyznanie płatności ekologicznej składa się za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, w terminie składania wniosków o przyznanie pomocy określonym w art. 59 ust. 1 ustawy o Planie Strategicznym.

5. Zgłoszenia zmian we wniosku, o którym mowa w ust. 4, dokonuje się w terminie określonym do dokonywania zgłoszeń zmian we wnioskach o przyznanie o przyznanie pomocy określonym w art. 59 ust. 2 ustawy o Planie Strategicznym.

6. Jeżeli rolnik nie zamierza ubiegać się w danym roku o przyznanie kolejnych płatności ekologicznych do określonych gruntów objętych zobowiązaniem ekologicznym, zamiast wniosku o przyznanie tej płatności składa, na formularzu udostępnionym przez Agencję, informację o tych gruntach oraz o pakiecie realizowanym na tych gruntach, wskazując położenie tych gruntów i ich powierzchnię. Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio.

7. Wniosek o przyznanie płatności ekologicznej w ramach pakietów wymienionych w § 3 ust. 1:

- 1) pkt 1, 2, 3, 5, 7;
- 2) pkt 9 w przypadku uprawy roślin wymienionych w części I-III, V i VII tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia

– może zostać zmieniony w części dotyczącej wskazania roślin uprawnych lub mieszanki wieloletnich traw albo mieszanki wieloletnich traw z bobowatymi drobnonasiennymi uprawianych na danej powierzchni, zawartego w oświadczeniu o sposobie wykorzystywania powierzchni zadeklarowanych w ramach zobowiązania ekologicznego, lecz wyłącznie w zakresie tego samego pakietu i tylko w przypadku, o którym mowa w art. 7 ust. 1 lit. a rozporządzenia 2021/2116.

8. W przypadku uprawy rośliny dwuletniej zmiana, o której mowa w ust. 7, może zostać dokonana wyłącznie w pierwszym roku uprawy tej rośliny.

§ 18. 1. W przypadku, o którym mowa w:

- 1) § 8 ust. 11, do wniosku o przyznanie płatności ekologicznej rolnik dołącza oświadczenie o rolniku lub rolnikach, z którymi spełnia warunek określony w § 8 ust. 3, zawierające oświadczenia tego rolnika lub tych rolników potwierdzające tę okoliczność,

- 2) § 11 ust. 7, do wniosku o przyznanie płatności ekologicznej rolnik dołącza oświadczenie zawierające zgodę innego rolnika lub rolników na uwzględnienie ich zwierząt przy ustalaniu wysokości płatności ekologicznej w ramach pakietów wymienionych w § 3 ust.

1:

a) pkt 7 i 8,

b) pkt 9 w odniesieniu do:

– gruntów, na których uprawiane są rośliny wymienione w części VII tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia oraz

– trwałych użytków zielonych objętych zobowiązaniem w ramach tego pakietu

– sporządzone na formularzu udostępnionym przez Agencję.

2. W przypadku, o którym mowa w:

- 1) § 8 ust. 6 pkt 1, do wniosku o przyznanie płatności ekologicznej w ramach pakietów wymienionych w § 3 ust. 1:

a) pkt 7 lub 8

b) pkt 9 w odniesieniu do:

– gruntów, na których uprawiane są rośliny wymienione w części VII tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia oraz

– trwałych użytków zielonych objętych zobowiązaniem w ramach tego pakietu

– dołącza się pisemną zgodę, o której mowa w § 8 ust. 5 pkt 2;

- 2) § 12 ust. 5, do wniosku o przyznanie płatności ekologicznej w ramach pakietów wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 5 lub 11 dołącza się pisemną zgodę, o której mowa w § 12 ust. 5.

§ 19. 1. Do wniosku o przyznanie płatności ekologicznej rolnik dołącza materiał graficzny udostępniony przez Agencję.

2. Rolnik zaznacza na materiale graficznym granice powierzchni zadeklarowanych w ramach zobowiązania ekologicznego, na których realizuje poszczególne pakiety.

3. Jeżeli rolnik równocześnie nie ubiega się o przyznanie jednolitej płatności podstawowej w rozumieniu art. 20 pkt 1 lit a ustawy o Planie Strategicznym, to na materiale graficznym, zaznacza również:

- 1) obiekty, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 26 ust. 4 ustawy o Planie Strategicznym, znajdujące się na użytkach rolnych będących w jego posiadaniu;

- 2) granice powierzchni zadeklarowanych w ramach zobowiązania ekologicznego, do których nie ubiega się o przyznanie płatności ekologicznej.

4. W przypadku, gdy rolnik po raz pierwszy ubiega się o przyznanie płatności ekologicznej do danego gruntu, Agencja udostępnia materiał graficzny na wniosek tego rolnika, w którym wskazuje działki ewidencyjne, na których jest położony ten grunt, sporządzony na formularzu udostępnionym przez Agencję.

5. Rolnik składa do kierownika biura powiatowego Agencji do dnia 15 lipca roku, w którym podjął zobowiązanie ekologiczne, kopie stron planu działalności ekologicznej, na których:

- 1) są zawarte informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2 i 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia,
- 2) jest zawarty wykaz powierzchni zadeklarowanych w ramach zobowiązania ekologicznego i zobowiązań realizowanych w gospodarstwie rolnym oraz lat realizacji poszczególnych zobowiązań

– z tym że kopie stron, na których są zawarte informacje, o których mowa w pkt 2, oraz informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia, zawierają również podpis doradcy rolnośrodowiskowego, przy udziale którego został sporządzony ten plan.

6. W przypadku zmiany w planie działalności ekologicznej informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia, w ramach realizowanego zobowiązania ekologicznego lub zmiany w tym planie wynikającej z podjęcia nowego zobowiązania ekologicznego, rolnik składa do kierownika biura powiatowego Agencji do dnia 15 lipca roku, w którym nastąpiła ta zmiana, kopie stron tego planu, na których:

- 1) są zawarte informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2 i 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia,
- 2) jest zawarty wykaz powierzchni zadeklarowanych w ramach zobowiązania ekologicznego i zobowiązań realizowanych w gospodarstwie rolnym oraz lat realizacji poszczególnych zobowiązań

– z tym że kopie stron, na których są zawarte informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia, zawierają również datę sporządzenia tej zmiany.

7. W przypadku upraw, o których mowa w ust. 5 załącznika nr 2 do rozporządzenia, rolnik składa do kierownika biura powiatowego Agencji do dnia 30 listopada roku, w którym złożył wniosek o przyznanie płatności ekologicznych, kopię świadectwa oceny polowej materiału siewnego wydane na podstawie przepisów o nasiennictwie lub zaświadczenie o wydaniu takiego świadectwa wydane przez właściwego ze względu na położenie plantacji nasiennej wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa, lub oświadczenie sporządzone na

formularzu udostępnionym przez Agencję o posiadaniu plantacji nasiennej rośliny dwuletniej lub wieloletniej – w pierwszym roku uprawy tej rośliny.

8. W przypadku zaprzestania uprawy, o którym mowa w § 8 ust. 16, rolnik informuje kierownika biura powiatowego Agencji, na formularzu opracowanym i udostępnionym przez Agencję, o zamiarze zaprzestania uprawy najpóźniej w terminie 30 dni przed tym zaprzestaniem.

9. Rolnik składa do kierownika biura powiatowego Agencji przed upływem 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie pomocy określony w art. 59 ust. 1 ustawy o Planie Strategicznym w roku, w którym złożył wniosek o przyznanie:

- 1) pierwszej płatności ekologicznej z tytułu realizacji zobowiązania ekologicznego w ramach pakietów wymienionych w § 3 ust. 1 pkt 4-6 – odpowiednio na gruntach w okresie konwersji lub na gruntach z zakończonym okresem konwersji, lub
- 2) kolejnych płatności ekologicznych z tytułu realizacji zobowiązania ekologicznego w ramach pakietu wymienionego w § 3 ust. 1 pkt 5 – odpowiednio na gruntach w okresie konwersji lub na gruntach z zakończonym okresem konwersji – w przypadku gdy na gruncie, na którym realizuje ten pakiet:
  - a) dokonał zmiany uprawianej rośliny w ramach tego pakietu na inną roślinę, która może być uprawiana w ramach tego pakietu, lub zastąpił dotychczas uprawianą roślinę nową rośliną tego samego gatunku, lub
  - b) w roku poprzednim była uprawiana roślina w ramach zobowiązania, o którym mowa w § 3 ust. 2 pkt 1, inna niż roślina objęta płatnością ekologiczną w ramach tego pakietu

– oświadczenie sporządzone na formularzu udostępnionym przez Agencję o rodzaju uprawianej na danym gruncie uprawy w ramach pakietu wymienionego w § 3 ust. 1 pkt 4-6, dacie nasadzenia tej uprawy oraz rodzaju podkładki.

10. W przypadku gdy rolnik nie dokonał czynności, o której mowa w ust. 5, 6, 7 lub 9, w terminie określonym w tych przepisach, kierownik biura powiatowego Agencji wzywa na piśmie rolnika do dokonania tej czynności, w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania.

11. Czynność, o której mowa w:

- 1) ust. 5, 6 lub 7, dokonaną do dnia wydania decyzji w sprawie o przyznanie płatności ekologicznych za dany rok,
- 2) ust. 9, dokonaną do dnia zawiadomienia o kontroli na miejscu

– uważa się za dokonaną w terminie.

§ 20. 1. W przypadku śmierci rolnika, która nastąpiła w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie pierwszych płatności ekologicznych do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie tych płatności, spadkobierca rolnika może wstąpić do toczącego się postępowania w sprawie o przyznanie tych płatności na miejsce zmarłego rolnika, jeżeli objął w posiadanie grunty objęte tym wnioskiem.

2. Spadkobierca rolnika wstępuje do toczącego się postępowania w sprawie o przyznanie pierwszych płatności ekologicznych na miejsce zmarłego rolnika na wniosek złożony w terminie 7 miesięcy od dnia otwarcia spadku.

3. Termin, o którym mowa w ust. 2, nie podlega przywróceniu.

4. Spadkobierca rolnika podaje we wniosku, o którym mowa w ust. 2, swój numer identyfikacyjny albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o nadanie takiego numeru.

5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, spadkobierca rolnika dołącza:

- 1) odpis prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo
- 2) oświadczenie tego spadkobiercy o złożeniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku, zawierające wskazanie imienia, nazwiska i numeru identyfikacyjnego rolnika, którego jest spadkobiercą, w przypadku gdy nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku, albo
- 3) zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia sporządzony przez notariusza.

6. Spadkobierca rolnika, w przypadku, o którym mowa w:

- 1) ust. 5 pkt 2, składa odpis prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia;
- 2) § 8 ust. 6 pkt 1, dołącza do wniosku, o którym mowa w ust. 2, pisemną zgodę, o której mowa w § 8 ust. 6 pkt 2.

7. Jeżeli z postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo z zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez notariusza wynika, że uprawnionych do nabycia spadku jest więcej niż jeden spadkobierca rolnika, spadkobierca rolnika wstępujący do postępowania w sprawie o przyznanie pierwszej płatności ekologicznej:

- 1) dołącza do wniosku, o którym mowa w ust. 2, albo
- 2) składa wraz z odpisem postanowienia sądu, o którym mowa w ust. 6 – oświadczenia pozostałych spadkobierców rolnika, że wyrażają zgodę na wstąpienie tego spadkobiercy na miejsce zmarłego rolnika i przyznanie temu spadkobiercy tej płatności.

8. Zgoda, o której mowa w ust. 7, nie jest wymagana, jeżeli miałyby być wyrażona przez małoletniego, a wniosek, o którym mowa w ust. 2, został złożony przez spadkobiercę rolnika będącego przedstawicielem ustawowym tego małoletniego.

9. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, spadkobierca rolnika składa do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego rolnik, którego jest spadkobiercą, złożył wniosek o przyznanie pierwszych płatności ekologicznych.

10. W przypadku, o którym mowa w ust. 5 pkt 2, decyzję w sprawie o przyznanie pierwszych płatności ekologicznych spadkobiercy rolnika wydaje się po złożeniu przez tego spadkobiercę odpisu prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku.

11. Do zapisobiercy windykacyjnego, który w wyniku śmierci rolnika nabył, jako przedmiot zapisu windykacyjnego, grunty objęte wnioskiem o przyznanie pierwszych płatności ekologicznych złożonym przez tego rolnika lub prawo majątkowe, z którym łączy się posiadanie tych gruntów, przepisy ust. 1–10 stosuje się odpowiednio.

§ 21. 1. W przypadku rozwiązania albo przekształcenia rolnika lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistniało następstwo prawne, z wyłączeniem przypadku, o którym mowa w § 20 ust. 1, w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie pierwszych płatności ekologicznych do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie tych płatności następcą prawny tego rolnika może wstąpić do toczącego się postępowania w sprawie o przyznanie tych płatności na miejsce tego rolnika, jeżeli objął w posiadanie grunty objęte tym wnioskiem.

2. Następcą prawny rolnika wstępuje do toczącego się postępowania w sprawie o przyznanie pierwszych płatności ekologicznych na miejsce tego rolnika na wniosek złożony w terminie 3 miesięcy od dnia wystąpienia zdarzenia prawnego, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne.

3. Termin, o którym mowa w ust. 2, nie podlega przywróceniu.

4. Następcą prawny rolnika podaje we wniosku, o którym mowa w ust. 2, swój numer identyfikacyjny albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o nadanie takiego numeru.

5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, następcą prawny rolnika dołącza dokument potwierdzający zaistnienie następstwa prawnego albo kopię tego dokumentu poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym albo adwokatem albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji, a w przypadku, o którym mowa w § 8 ust. 6 pkt 1 – również pisemną zgodę, o której mowa w § 8 ust. 6 pkt 2.

6. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, następcą prawny rolnika składa do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego rolnik, którego jest następcą prawnym, złożył wniosek o przyznanie pierwszych płatności ekologicznych.

§ 22. 1. W przypadku przeniesienia, w wyniku umowy sprzedaży, dzierżawy lub innej umowy, posiadania gruntów objętych wnioskiem o przyznanie pierwszych płatności ekologicznych złożonym przez rolnika w okresie od dnia złożenia tego wniosku do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie tych płatności, nowy posiadacz tych gruntów może wstąpić do toczącego się postępowania w sprawie o przyznanie pierwszych płatności ekologicznych na miejsce tego rolnika.

2. Nowy posiadacz gruntów, o których mowa w ust. 1, wstępuje do toczącego się postępowania w sprawie o przyznanie pierwszych płatności ekologicznych na miejsce rolnika na wniosek złożony w terminie 3 miesięcy od dnia przeniesienia posiadania tych gruntów.

3. Termin, o którym mowa w ust. 2, nie podlega przywróceniu.

4. Nowy posiadacz gruntów, o których mowa w ust. 1, podaje we wniosku, o którym mowa w ust. 2, swój numer identyfikacyjny albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o nadanie takiego numeru.

5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, nowy posiadacz gruntów, o których mowa w ust. 1, dołącza umowę sprzedaży, dzierżawy lub inną umowę, w wyniku której zostało na niego przeniesione posiadanie tych gruntów, albo kopię tej umowy poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym albo adwokatem albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji, a w przypadku, o którym mowa w § 8 ust. 6 pkt 1 – również pisemną zgodę, o której mowa w § 8 ust. 6 pkt 2.

6. Jeżeli posiadanie gruntów objętych wnioskiem o przyznanie pierwszych płatności ekologicznych złożonym przez rolnika zostało przeniesione na rzecz kilku podmiotów, nowy posiadacz tych gruntów wstępujący do postępowania w sprawie o przyznanie pierwszych płatności ekologicznych dołącza do wniosku, o którym mowa w ust. 2, oświadczenia współposiadaczy, że wyrażają zgodę na wstąpienie tego posiadacza na miejsce rolnika i przyznanie mu tych płatności.

7. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, nowy posiadacz gruntów, o których mowa w ust. 1, składa do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego rolnik, który był dotychczas posiadaczem tych gruntów, złożył wniosek o przyznanie pierwszych płatności ekologicznych.

§ 23. 1. W przypadku śmierci rolnika, która nastąpiła po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie pierwszych płatności ekologicznych, spadkobiercy rolnika mogą być przyznane kolejne płatności ekologiczne, jeżeli spadkobierca ten objął w posiadanie grunty objęte

zobowiązaniem ekologicznym podjętym przez tego rolnika i spełnia on warunki przyznania tych płatności.

2. Jeżeli śmierć rolnika nastąpiła po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie płatności ekologicznych za poprzedni rok, lecz zanim rolnik ten złożył wniosek o przyznanie płatności ekologicznych za dany rok, spadkobierca rolnika składa wniosek o przyznanie tych płatności w terminie 7 miesięcy od dnia otwarcia spadku.

3. Płatności ekologiczne za dany rok mogą zostać przyznane spadkobiercy rolnika, jeżeli spadkobierca ten złożył wniosek, o którym mowa w ust. 2, w terminie składania wniosków o przyznanie pomocy określonym w art. 59 ust. 1 ustawy o Planie Strategicznym.

4. Jeżeli nie zachodzą okoliczności określone w ust. 3, a spadkobierca rolnika złożył wniosek, o którym mowa w ust. 2, przed upływem terminu określonego w ust. 2, nie przyznaje się płatności ekologicznej za dany rok, a spadkobierca rolnika jest uprawniony do ubiegania się o przyznanie płatności ekologicznej za następne lata.

5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, oprócz dokumentów wymaganych na podstawie § 18, spadkobierca rolnika dołącza oświadczenie, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do kontynuowania realizacji zobowiązania ekologicznego podjętego przez tego rolnika do końca okresu objętego tym zobowiązaniem.

6. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, dołącza się również:

- 1) odpis prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo
- 2) oświadczenie spadkobiercy rolnika o złożeniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku, zawierające wskazanie imienia, nazwiska i numeru identyfikacyjnego rolnika, którego jest spadkobiercą, w przypadku gdy nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku, albo
- 3) zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia sporządzony przez notariusza.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, do trybu przyznawania płatności ekologicznej za dany rok spadkobiercy rolnika stosuje się odpowiednio § 20 ust. 6–8 i 10.

8. Jeżeli śmierć rolnika nastąpiła w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności ekologicznych za dany rok do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie tych płatności, spadkobierca rolnika wstępuje do toczącego się postępowania w sprawie o przyznanie tych płatności na miejsce zmarłego rolnika na wniosek złożony w terminie 7 miesięcy od dnia otwarcia spadku.

9. W przypadku, o którym mowa w ust. 8, do trybu przyznawania płatności ekologicznej za dany rok spadkobiercy rolnika stosuje się odpowiednio § 20 ust. 3–10, z tym że do wniosku, o którym mowa w ust. 8, dołącza on również oświadczenie, złożone na formularzu

udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do kontynuowania realizacji zobowiązania ekologicznego podjętego przez tego rolnika do końca okresu objętego tym zobowiązaniem.

10. Do zapisobiercy windykacyjnego, który w wyniku śmierci rolnika nabył, jako przedmiot zapisu windykacyjnego, grunty objęte zobowiązaniem ekologicznym podjętym przez rolnika lub prawo majątkowe, z którym łączy się posiadanie tych gruntów, przepisy ust. 1–6 i 8 stosuje się odpowiednio, a w przypadku, o którym mowa w:

- 1) ust. 2, do trybu przyznawania płatności ekologicznej za dany rok zapisobiercy windykacyjnemu stosuje się odpowiednio § 20 ust. 6–8 i 10;
- 2) ust. 8, do trybu przyznawania płatności ekologicznej za dany rok zapisobiercy windykacyjnemu stosuje się odpowiednio § 20 ust. 3–10, z tym że do wniosku, o którym mowa w ust. 8, zapisobierca windykacyjny dołącza również oświadczenie, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do kontynuowania realizacji zobowiązania ekologicznego podjętego przez rolnika, który ustanowił zapis windykacyjny na rzecz tego zapisobiercy, do końca okresu objętego tym zobowiązaniem.

§ 24. 1. W przypadku rozwiązania albo przekształcenia rolnika lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistniało następstwo prawne, z wyłączeniem przypadku, o którym mowa w § 23 ust. 1, które nastąpiło po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie pierwszych płatności ekologicznych, następcy prawnemu rolnika mogą być przyznane kolejne płatności ekologiczne, jeżeli objął w posiadanie grunty objęte zobowiązaniem ekologicznym podjętym przez tego rolnika i następca prawny rolnika spełnione warunki przyznania tych płatności.

2. Jeżeli zdarzenie, o którym mowa w ust. 1, nastąpiło po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie płatności ekologicznych za poprzedni rok, lecz zanim rolnik ten złożył wniosek o przyznanie płatności ekologicznych za dany rok, następca prawny rolnika składa wniosek o przyznanie tych płatności w terminie 7 miesięcy od dnia wystąpienia zdarzenia prawnego, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne.

3. Płatności ekologiczne za dany rok mogą zostać przyznana następcy prawnemu rolnika, jeżeli następca ten złożył wniosek, o którym mowa w ust. 2, w terminie składania wniosków o przyznanie pomocy określonym w art. 59 ust. 1 ustawy o Planie Strategicznym.

4. Jeżeli nie zachodzą okoliczności określone w ust. 3, a następca prawny rolnika złożył wniosek, o którym mowa w ust. 2, przed upływem terminu określonego w ust. 2, nie przyznaje

się płatności ekologicznych za dany rok, a następca prawny rolnika jest uprawniony do ubiegania się o przyznanie płatności ekologicznych za następne lata.

5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, oprócz dokumentów wymaganych na podstawie § 18 następca prawny rolnika dołącza:

- 1) oświadczenie, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do:
  - a) kontynuowania realizacji zobowiązania ekologicznego podjętego przez tego rolnika do końca okresu objętego tym zobowiązaniem,
  - b) zapłaty na rzecz Agencji równowartości kwoty płatności ekologicznych uzyskanych przez tego rolnika, jaką rolnik ten byłby obowiązany zwrócić, gdyby w trakcie realizacji zobowiązania ekologicznego przez tego rolnika wystąpiły okoliczności stanowiące podstawę zwrotu płatności ekologicznych, wymienione w § ~~31~~ ust. 1 lub 2 załącznika nr 11 do rozporządzenia;
- 2) dokument potwierdzający zaistnienie następstwa prawnego albo kopię tego dokumentu poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym albo adwokatem albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji.

6. Jeżeli zdarzenie, o którym mowa w ust. 1, nastąpiło w okresie od dnia złożenia przez rolnika wniosku o przyznanie płatności ekologicznych za dany rok do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie tych płatności, następca prawny rolnika wstępuje do toczącego się postępowania w sprawie o przyznanie tych płatności na miejsce tego rolnika na wniosek złożony w terminie 3 miesięcy od dnia wystąpienia zdarzenia prawnego, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 6, do trybu przyznawania płatności ekologicznych za dany rok następcy prawnemu rolnika stosuje się odpowiednio § 21 ust. 3–6, z tym że do wniosku, o którym mowa w ust. 6, następca prawny rolnika dołącza również oświadczenie, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do:

- 1) kontynuowania realizacji zobowiązania ekologicznego podjętego przez tego rolnika do końca okresu objętego tym zobowiązaniem;
- 2) zapłaty na rzecz Agencji równowartości kwoty płatności ekologicznych uzyskanych przez tego rolnika, jaką rolnik ten byłby obowiązany zwrócić, gdyby w trakcie realizacji zobowiązania ekologicznego przez tego rolnika wystąpiły okoliczności stanowiące podstawę zwrotu płatności ekologicznych, wymienione w ust. 1 lub 2 załącznika nr 11 do rozporządzenia.

8. Jeżeli zdarzenie, o którym mowa w ust. 1, nastąpiło w ostatnim roku realizacji zobowiązania ekologicznego, lecz po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie płatności ekologicznych za ten rok, rolnik składa w terminie 14 dni od dnia, w którym nastąpiło to zdarzenie, oświadczenie następcy prawnego tego rolnika, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do:

- 1) kontynuowania realizacji zobowiązania ekologicznego podjętego przez tego rolnika do końca okresu objętego tym zobowiązaniem;
- 2) zapłaty na rzecz Agencji równowartości kwoty płatności ekologicznych uzyskanych przez tego rolnika, jaką rolnik ten byłby obowiązany zwrócić, gdyby w trakcie realizacji zobowiązania ekologicznego przez tego rolnika wystąpiły okoliczności stanowiące podstawę zwrotu płatności ekologicznych, wymienione w ust. 1 lub 2 załącznika nr 11 do rozporządzenia.

§ 25. 1. W przypadku przeniesienia, w wyniku umowy sprzedaży, dzierżawy lub innej umowy, posiadania gruntów objętych zobowiązaniem ekologicznym podjętym przez rolnika, które nastąpiło po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie pierwszych płatności ekologicznych, nowemu posiadaczowi tych gruntów mogą być przyznane kolejne płatności ekologiczne, jeżeli spełnia on warunki przyznania płatności ekologicznych.

2. Jeżeli przeniesienie posiadania gruntów objętych zobowiązaniem ekologicznym podjętym przez rolnika nastąpiło po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie płatności ekologicznych za poprzedni rok, lecz zanim rolnik ten złożył wniosek o przyznanie płatności ekologicznych za dany rok, nowy posiadacz tych gruntów składa wniosek o przyznanie tych płatności w terminie 7 miesięcy od dnia przeniesienia posiadania tych gruntów.

3. Płatności ekologiczne za dany rok mogą zostać przyznane nowemu posiadaczowi gruntów, o których mowa w ust. 1, jeżeli posiadacz ten złożył wniosek, o którym mowa w ust. 2, w terminie składania wniosków o przyznanie pomocy określonym w art. 59 ust. 1 ustawy o Planie Strategicznym.

4. Jeżeli nie zachodzą okoliczności, o których mowa w ust. 3, a nowy posiadacz gruntów, o których mowa w ust. 1, złożył wniosek, o którym mowa w ust. 2, przed upływem terminu określonego w ust. 2, nie przyznaje się płatności ekologicznych za dany rok, a nowy posiadacz tych gruntów jest uprawniony do ubiegania się o przyznanie płatności ekologicznych za następne lata.

5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, oprócz dokumentów wymaganych na podstawie § 18 nowy posiadacz gruntów, o których mowa w ust. 1, dołącza:

- 1) oświadczenie, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do:
  - a) kontynuowania realizacji zobowiązania ekologicznego podjętego przez rolnika, który był dotychczas posiadaczem tych gruntów, do końca okresu objętego tym zobowiązaniem,
  - b) zapłaty na rzecz Agencji równowartości kwoty płatności ekologicznych uzyskanych przez rolnika, który był dotychczas posiadaczem tych gruntów, jaką rolnik ten byłby obowiązany zwrócić, gdyby w trakcie realizacji zobowiązania ekologicznego przez tego rolnika wystąpiły okoliczności stanowiące podstawę zwrotu płatności ekologicznych, wymienione w ust. 1 lub 2 załącznika nr 11 do rozporządzenia;
- 2) umowę sprzedaży, dzierżawy lub inną umowę, w wyniku której zostało na niego przeniesione posiadanie gruntów objętych zobowiązaniem ekologicznym podjętym przez tego rolnika, albo kopię tej umowy poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym albo adwokatem albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji.

6. Jeżeli przeniesienie posiadania gruntów objętych zobowiązaniem ekologicznym podjętym przez rolnika nastąpiło w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności ekologicznych za dany rok do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie tych płatności, nowy posiadacz tych gruntów wstępuje do toczącego się postępowania w sprawie o przyznanie tych płatności na miejsce tego rolnika na wniosek złożony w terminie 3 miesięcy od dnia przeniesienia posiadania tych gruntów.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 6, do trybu przyznawania płatności ekologicznej za dany rok nowemu posiadaczowi gruntów stosuje się odpowiednio § 22 ust. 3–7, z tym że do wniosku, o którym mowa w ust. 6, posiadacz ten dołącza również oświadczenie, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do:

- 1) kontynuowania realizacji zobowiązania ekologicznego podjętego przez rolnika, który był dotychczas posiadaczem tych gruntów, do końca okresu objętego tym zobowiązaniem;
- 2) zapłaty na rzecz Agencji równowartości kwoty płatności ekologicznych uzyskanych przez rolnika, który był dotychczas posiadaczem tych gruntów, jaką rolnik ten byłby obowiązany zwrócić, gdyby w trakcie realizacji zobowiązania ekologicznego przez tego rolnika wystąpiły okoliczności stanowiące podstawę zwrotu płatności ekologicznych, wymienione w ~~§ 31~~ ust. 1 lub 2 załącznika nr 11 do rozporządzenia.

8. Jeżeli przeniesienie posiadania gruntów objętych zobowiązaniem ekologicznym podjętym przez rolnika nastąpiło w ostatnim roku realizacji zobowiązania ekologicznego, lecz po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie płatności ekologicznych za ten rok, rolnik składa w terminie 14 dni od dnia przeniesienia posiadania gruntów objętych zobowiązaniem ekologicznym oświadczenie nowego posiadacza tych gruntów, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do:

- 1) kontynuowania realizacji zobowiązania ekologicznego podjętego przez tego rolnika do końca okresu objętego tym zobowiązaniem;
- 2) zapłaty na rzecz Agencji równowartości kwoty płatności ekologicznych uzyskanych przez tego rolnika, jaką rolnik ten byłby obowiązany zwrócić, gdyby w trakcie realizacji zobowiązania ekologicznego przez tego rolnika wystąpiły okoliczności stanowiące podstawę zwrotu płatności ekologicznych, wymienione w § 31 ust. 1 lub 2.

§ 26. 1. Rolnik, któremu zostały przyznane płatności ekologiczne w trybie przepisów § 20–25, a w przypadku, o którym mowa w § 23 ust. 4, § 24 ust. 4 lub § 25 ust. 4, który zobowiązał się do kontynuowania realizacji zobowiązania ekologicznego podjętego przez innego rolnika, realizuje przejęte zobowiązanie ekologiczne do końca okresu objętego tym zobowiązaniem.

2. Rolnik, o którym mowa w ust. 1, zmienia, przy udziale doradcy rolnośrodowiskowego, plan działalności ekologicznej w celu dostosowania tego planu do przejętego zobowiązania ekologicznego, przed upływem 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie pomocy określony w art. 59 ust. 1 ustawy o Planie Strategicznym w roku następującym po roku, za który rolnikowi zostały przyznane płatności ekologiczne w trybie przepisów § 20–25.

3. Rolnik, o którym mowa w ust. 1, składa do kierownika biura powiatowego Agencji do dnia 15 lipca roku następującego po roku, za który zostały mu przyznane płatności ekologiczne w trybie przepisów § 20–25, kopie stron planu działalności ekologicznej zmienionego na podstawie ust. 2, na których są zawarte informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2 i 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia, oraz informacje, o których mowa w § 19 ust. 5 pkt 2, z tym że kopie stron, na których są zawarte informacje, o których mowa § 19 ust. 5 pkt 2, oraz informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia, zawierają podpis doradcy rolnośrodowiskowego, przy udziale którego został zmieniony ten plan.

4. W przypadku zmiany planu zmienionego na podstawie ust. 2 w zakresie określonym w § 19 ust. 6, przepisy § 19 ust. 6, 10 i 11 stosuje się odpowiednio.

§ 27. 1. W przypadku gdy rolnik, który złożył za dany rok kalendarzowy wniosek o przyznanie płatności ekologicznych, złożył również za ten rok kalendarzowy wniosek, o którym mowa w § 20 ust. 2, § 21 ust. 2, § 22 ust. 2, § 23 ust. 2 albo 8, § 24 ust. 2 albo 6 lub § 25 ust. 2 albo 6, wnioski te są rozpatrywane łącznie.

2. Jeżeli decyzja w sprawie o przyznanie płatności ekologicznych została wydana przed złożeniem przez rolnika wniosku, o którym mowa w § 20 ust. 2, § 21 ust. 2, § 22 ust. 2, § 23 ust. 2 albo 8, § 24 ust. 2 albo 6 lub § 25 ust. 2 albo 6, kierownik biura powiatowego Agencji rozstrzyga te sprawy, zmieniając tę decyzję.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, zmiany decyzji o przyznaniu płatności ekologicznych dokonuje się bez zgody strony.

§ 28. 1. Jeżeli po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie płatności ekologicznych rolnik, do którego ta decyzja została skierowana, zmarł, spadkobiercy rolnika przysługują prawa, które przysługiwałyby spadkodawcy jako stronie postępowania.

2. Jeżeli po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie płatności ekologicznych rolnik, do którego ta decyzja została skierowana, został rozwiązany albo przekształcony albo wystąpiło inne zdarzenie prawne, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne, z wyłączeniem przypadku, o którym mowa w ust. 1, prawa, które przysługiwałyby temu rolnikowi jako stronie postępowania, przysługują jego następcy prawnemu.

3. Jeżeli w przypadku, o którym mowa w ust. 1, prawa, które przysługiwałyby spadkodawcy jako stronie postępowania, przysługują kilku spadkobiercom, prawa te wykonuje ten spadkobierca, na którego pozostali spadkobiercy wyrazili pisemną zgodę.

4. W przypadku gdy w decyzji, o której mowa w ust. 1, zostały przyznane płatności ekologiczne, płatności te są wypłacane spadkobiercy.

5. Jeżeli płatności ekologiczne nie zostały przekazane na rachunek bankowy rolnika lub rachunek rolnika prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, jego spadkobierca, który nie kwestionuje należności określonej w decyzji, o której mowa w ust. 1, składa wniosek o wypłatę tych płatności do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie tych płatności przez rolnika, wraz z:

- 1) odpisem prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku – w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia albo
- 2) zarejestrowanym aktem poświadczenia dziedziczenia sporządzonym przez notariusza – w terminie 14 dni od dnia dokonania wpisu aktu poświadczenia dziedziczenia do rejestru aktów poświadczenia dziedziczenia, albo

3) oświadczeniem tego spadkobiercy o złożeniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku, zawierającym wskazanie imienia, nazwiska i numeru identyfikacyjnego rolnika, którego jest spadkobiercą, w przypadku gdy nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku

– jednak nie później niż przed upływem 6 miesięcy od dnia doręczenia rolnikowi decyzji w sprawie o przyznanie tych płatności.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5 pkt 3, spadkobierca rolnika składa odpis prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia.

7. Jeżeli płatności ekologiczne nie zostały przekazane na rachunek bankowy rolnika, o którym mowa w ust. 2, lub rachunek tego rolnika prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, następca prawny rolnika, który nie kwestionuje należności określonej w decyzji, o której mowa w ust. 2, składa wniosek o wypłatę tych płatności do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie tych płatności przez rolnika, w terminie 3 miesięcy od dnia doręczenia temu rolnikowi tej decyzji.

8. Do wniosku, o którym mowa w ust. 7, następca prawny rolnika dołącza dokument potwierdzający zaistnienie następstwa prawnego albo kopię tego dokumentu poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym albo adwokatem albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji.

9. Jeżeli z postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo z zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez notariusza wynika, że uprawnionych do nabycia spadku jest więcej niż jeden spadkobierca rolnika, spadkobierca rolnika występujący z wnioskiem, o którym mowa w ust. 5:

1) dołącza do tego wniosku albo

2) składa wraz z odpisem postanowienia sądu, o którym mowa w ust. 6

– oświadczenia pozostałych spadkobierców rolnika o wyrażeniu zgody na wypłatę temu spadkobiercy rolnika płatności ekologicznych.

10. Zgoda, o której mowa w ust. 9, nie jest wymagana, jeżeli miałyby być wyrażona przez małoletniego, a wniosek, o którym mowa w ust. 5, został złożony przez spadkobiercę rolnika będącego przedstawicielem ustawowym tego małoletniego.

11. W przypadku złożenia wniosku o wypłatę płatności ekologicznych kierownik biura powiatowego Agencji wydaje decyzję w sprawie jej wypłaty.

12. W przypadku gdy wniosek o wypłatę płatności ekologicznych nie został złożony albo jeżeli została wydana decyzja o odmowie ich wypłaty, decyzje, o których mowa w ust. 1 i 2, wygasają z mocy prawa.

13. Do zapisobiercy windykacyjnego, który w wyniku śmierci rolnika nabył, jako przedmiot zapisu windykacyjnego, grunty, do których zostały przyznane temu rolnikowi płatności ekologiczne, lub prawo majątkowe, z którym łączy się posiadanie tych gruntów, przepisy ust. 1, 3–6 i 9–12 stosuje się odpowiednio.

§ 29. 1. Na potrzeby przyznawania płatności ekologicznych ustanawia się system kar obejmujący:

- 1) odmowę przyznania płatności ekologicznych do danego gruntu w przypadku niespełnienia przez rolnika warunków przyznania tych płatności;
- 2) kary za zadeklarowanie we wniosku o przyznanie płatności ekologicznych większej powierzchni niż powierzchnia obszaru zatwierdzonego;
- 3) kary administracyjne, o których mowa w art. 51 Ustawy o Planie strategicznym;
- 4) zmniejszenie płatności ekologicznych z tytułu nieprzestrzegania wymogów określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia;
- 5) kary za powtarzalność w nieprzestrzeganiu wymogów określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia – skutkujące zmniejszeniem lub zwrotem płatności ekologicznych;
- 6) kary wsteczne z tytułu:
  - a) nieprzestrzegania wymogów określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia,
  - b) wystąpienia okoliczności, o których mowa w ust. 1 i 2 załącznika nr 11 do rozporządzenia– skutkujące zwrotem płatności ekologicznych.

2. Kary, o których mowa w ust. 1:

- 1) pkt 1 są nakładane w przypadku niespełnienia przez rolnika warunków przyznania płatności ekologicznych, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 1–3, § 8 ust. 2–4, 12, 13, 16;
- 2) pkt 2 są nakładane w przypadku kiedy powierzchnia zadeklarowana we wniosku o przyznanie płatności ekologicznych przekracza powierzchnię obszaru zatwierdzonego dla takich płatności i różnica ta wynosi:
  - a) nie więcej niż 0,1 ha i nie więcej niż 20% powierzchni zadeklarowanej we wniosku o przyznanie płatności ekologicznych pomniejszonej o powierzchnię obszarów, które nie spełniają wymagań dla gruntów, które uznaje się za kwalifikujące się hektary, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 26 ust. 4 ustawy o Planie

Strategicznym, zwanej dalej „powierzchnią zadeklarowaną kwalifikowaną” – kary nie są nakładane, a płatności ekologiczne przyznaje się do powierzchni zadeklarowanej kwalifikowanej,

- b) mniej niż 3% lub dwa hektary – kary nie są nakładane, a płatności ekologiczne przyznaje się do powierzchni obszaru zatwierdzonego,
  - c) więcej niż 3% lub dwa hektary, ale nie więcej niż 20% powierzchni obszaru zatwierdzonego – płatności ekologiczne są pomniejszane o kwotę obliczoną na podstawie dwukrotności różnicy pomiędzy powierzchnią zadeklarowaną we wniosku o przyznanie tych płatności a powierzchnią obszaru zatwierdzonego,
  - d) więcej niż 20% powierzchni obszaru zatwierdzonego – nie przyznaje się płatności ekologicznych,
  - e) ponad 50% powierzchni obszaru zatwierdzonego – nie przyznaje się płatności ekologicznych oraz nakłada dodatkową karę równą kwocie płatności ekologicznych obliczonych na podstawie różnicy między powierzchnią zadeklarowaną we wniosku o przyznanie tych płatności a powierzchnią obszaru zatwierdzonego;
- 3) pkt 4 są nakładane na zasadach określonych w załączniku nr 10 do rozporządzenia;
- 4) pkt 5 są nakładane, jeżeli w odniesieniu do uchybienia, o którym mowa w:
- a) ust. 1–5, 7, 8, 12, 13 i 14 załącznika nr 10 do rozporządzenia, wystąpi powtarzalność, o której mowa w art. 83 ust. 5 lit. c rozporządzenia 2021/2116, płatności ekologiczne w części, do której odnosi się uchybienie, są zmniejszane dodatkowo o kwotę stanowiącą iloczyn 7% kwoty, którą rolnik otrzymałby, gdyby to uchybienie nie wystąpiło, oraz liczby lat, w których wcześniej stwierdzono podobne niezgodności,
  - b) ust. 6 załącznika nr 10 do rozporządzenia wystąpi powtarzalność, o której mowa w art. 83 ust. 5 lit. c rozporządzenia 2021/2116, płatności ekologiczne są zmniejszane zgodnie z ust. 6 załącznika nr 10 do rozporządzenia, a w przypadku, o którym mowa w ust. 7 – podlega zwrotowi, dodatkowo o kwotę stanowiącą iloczyn 7% kwoty, którą rolnik otrzymałby, gdyby to uchybienie nie wystąpiło, oraz liczby lat, w których wcześniej stwierdzono podobne niezgodności.
- 5) pkt 6 są nakładane na zasadach określonych w załączniku nr 11 do rozporządzenia

§ 30. 1. Kary, o których mowa w § 29 ust. 1 są stosowane w następującej kolejności:

- 1) kwota należnych rolnikowi płatności ekologicznych jest pomniejszana o kary, o których mowa w § 29 ust. 1 pkt 2;

- 2) kwota wynikająca z zastosowania pkt 1 jest pomniejszana o kary, o których mowa w § 29 ust. 1 pkt 1;
- 3) kwota wynikająca z zastosowania pkt 2 jest pomniejszana o kary, o których mowa w § 29 ust. 1 pkt 4-6;
- 4) kwota wynikająca z zastosowania pkt 3 jest pomniejszana o kary, o których mowa w § 29 ust. 1 pkt 3;

2. Kar obliczonych zgodnie z ust. 1 nie stosuje się:

- 1) w odniesieniu do części wniosku o przyznanie płatności ekologicznych, co do których rolnik poinformował właściwy organ na piśmie, że wniosek ten jest nieprawidłowy lub stał się niepoprawny od czasu jego złożenia, chyba że właściwy organ powiadomił wcześniej rolnika o zamiarze przeprowadzenia kontroli na miejscu lub o jakichkolwiek niezgodnościach we wniosku o przyznanie płatności ekologicznych;
- 2) w przypadkach konieczność nałożenia kar, o których mowa w § 29 ust. 1 jest skutkiem wystąpienia siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności.

3. Jeżeli którakolwiek z kar, o których mowa w § 29 ust. 1 nie została nałożona na rolnika to na potrzeby zastosowania ust. 1 jest ona pomijana w wyliczeniach.

§ 31. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

Załączniki
do rozporządzenia
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia
(poz.)

Załącznik nr 1

**MINIMALNE WYMOGI DOTYCZĄCE STOSOWANIA NAWOZÓW I ŚRODKÓW
OCHRONY ROŚLIN, A TAKŻE INNE ODPOWIEDNIE WYMOGI OBOWIĄZKOWE**

Wymogi	Rodzaj uchybienia	Obszar, na którym powinny być przestrzegane wymogi	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
				odwracalna krótkotrwała	odwracalna długotrwała	nieodwracalna	
I. WYMOGI DOTYCZĄCE STOSOWANIA NAWOZÓW							
Niestosowanie w danym roku dawki nawozów naturalnych wykorzystywanych rolniczo zawierającej więcej niż 170 kg azotu w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych – art. 105 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r. poz. 310 z późn. zm.).	Stwierdzono zastosowanie w danym roku dawki nawozów naturalnych wykorzystywanych rolniczo zawierającej więcej niż 170 kg azotu w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych.	Obszar objęty zobowiązaniem w ramach pakietów i ich wariantów	80%	1,25	–	–	100%
II. WYMOGI DOTYCZĄCE STOSOWANIA ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN							

<p>1. Przeciwdziałanie zniesieniu środków ochrony roślin na obszarze i obiekty niebędące celem zabiegu z zastosowaniem tych środków. Stosowanie środków ochrony roślin planuje się z uwzględnieniem okresu, w którym ludzie będą przebywać na obszarze objętym zabiegiem</p> <p>– art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2018 r. poz. 1310).</p>	<p>1. Nie przeciwdziałano zniesieniu środków ochrony roślin na obszarze lub obiekty niebędące celem zabiegu z zastosowaniem tych środków lub stwierdzono, że stosowanie środków ochrony roślin zaplanowano bez uwzględnienia okresu, w którym ludzie będą przebywać na obszarze objętym zabiegiem.</p>	<p>Obszar objęty zobowiązaniem w ramach pakietów i ich wariantów</p>	<p>20%</p>	<p>1,25</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>25%</p>
<p>2. Uwzględnienie integrowanej ochrony roślin w przypadku stosowania środków ochrony roślin oraz wskazanie sposobu realizacji wymagań</p>	<p>2. Stwierdzono, że nie uwzględniono integrowanej ochrony roślin w przypadku stosowania środków ochrony roślin lub nie wskazano sposobu</p>	<p>Obszar objęty zobowiązaniem w ramach pakietów i ich wariantów</p>	<p>20%</p>	<p>1,25</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>25%</p>

<p>integrowanej ochrony roślin w dokumentacji (ewidencji zabiegów) przez podanie przyczyny wykonania zabiegu środkiem ochrony roślin – art. 35 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin.</p>	<p>realizacji wymagań integrowanej ochrony roślin w dokumentacji (ewidencji zabiegów) przez podanie przyczyny wykonania zabiegu środkiem ochrony roślin.</p>						
--	--	--	--	--	--	--	--

III. INNE ODPOWIEDNIE WYMOGI OBOWIĄZKOWE

<p>Nieniszczenie, nieuszkadzanie lub nieprzekształcanie pomnika przyrody (z wyjątkiem drzewa ustanowionego pomnikiem przyrody), stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, jeżeli taki zakaz</p>	<p>Stwierdzono zniszczenie, uszkodzenie lub przekształcanie pomnika przyrody (z wyjątkiem drzewa ustanowionego pomnikiem przyrody), stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego,</p>	<p>Obszar całego gospodarstwa rolnego</p>	<p>29%</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>1,75</p>	<p>50%</p>
--	--	---	------------	----------	----------	-------------	------------

<p>został wprowadzony</p> <p>– art. 45 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 142, z późn. zm.).</p>	<p>pomimo tego, że taki zakaz został wprowadzony.</p>						
---	---	--	--	--	--	--	--

WYMOGI DLA POSZCZEGÓLNYCH PAKIETÓW

1. Wymóg wspólny dla wszystkich pakietów:

1) z wyłączeniem przypadku, o którym mowa w § 9 ust. 1 rozporządzenia, co najmniej 30% zbioru uzyskanego z każdej uprawy lub roślin każdego gatunku uprawianych w ramach pakietów wymienionych w § 3 ust. 1:

a) pkt 1–6 rozporządzenia,

b) pkt 9 rozporządzenia – w przypadku uprawy roślin wymienionych w części I-VI tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia

– jest przeznaczone do przetwórstwa lub sprzedaży,

2) z wyłączeniem przypadku, o którym mowa w § 8 ust. 12 i 13 rozporządzenia, zbiór uzyskany w ramach pakietów wymienionych w § 3 ust. 1:

a) pkt 7 i 8 rozporządzenia,

b) pkt 9 rozporządzenia – w przypadku:

– uprawy roślin wymienionych w części VII tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia
oraz

– trwałych użytków zielonych

– jest przeznaczony do żywienia zwierząt lub sprzedaży

– co jest potwierdzone w szczególności dokumentami, o których mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007, oraz w przepisach wydanych w trybie przepisów tego rozporządzenia.

2. Wymóg dodatkowy dla Pakietu 1. Uprawy rolnicze i Pakietu 7. Uprawy paszowe na gruntach ornych w odniesieniu do gruntów, o których mowa w § 8 ust. 1, 12 i 13 rozporządzenia – powierzchnia upraw roślin:

1) bobowatych grubonasiennych lub gorczycy białej, lub gryki zwyczajnej uprawianych w plonie głównym w ramach pakietu wymienionego w § 3 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia oraz

2) bobowatych drobnonasiennych, traw lub ich mieszanek uprawianych w plonie głównym w ramach pakietu wymienionego w § 34 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia

– jest w danym roku nie większa niż 25% wielkości obszaru objętego zobowiązaniem ekologicznym, o którym mowa w § 3 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia,

3. Wymóg dodatkowy dla Pakietu 1. Uprawy rolnicze, Pakietu 2. Uprawy warzywne, Pakietu 3. Uprawy zielarskie, Pakietu 5. Uprawy jagodowe, Pakietu 7. Uprawy paszowe na

gruntach ornych – odpowiednio na gruntach w okresie konwersji lub na gruntach z zakończonym okresem konwersji – uprawianie na gruntach ornych upraw lub roślin gatunków wymienionych w załączniku nr 4 do rozporządzenia lub w ramach danego pakietu, a w przypadku uprawy konopi włóknistych – uprawianie ich w celu uzyskania z tej uprawy nasion lub liści, lub kwiatostanów.

4. Wymóg dodatkowy dla Pakietu 1. Uprawy rolnicze, Pakietu 2. Uprawy warzywne, Pakietu 3. Uprawy zielarskie – odpowiednio na gruntach w okresie konwersji lub na gruntach z zakończonym okresem konwersji – wytworzenie produktu rolnictwa ekologicznego w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (Dz.U. poz. 1370) z uprawy lub roślin gatunku uprawianych na gruntach w ramach tych pakietów, a w przypadku:

- 1) uprawy wielogatunkowej, o której mowa w § 17 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia – wytworzenie tego produktu z każdej uprawy lub roślin każdego gatunku uprawianych w ramach takiej uprawy wielogatunkowej;
- 2) uprawy rośliny dwuletniej wymienionej w załączniku nr 4 do rozporządzenia – wytworzenie tego produktu w drugim roku uprawy rośliny dwuletniej.

5. Wymóg dodatkowy dla Pakietu 1. Uprawy rolnicze – odpowiednio na gruntach w okresie konwersji lub na gruntach z zakończonym okresem konwersji – w przypadku prowadzenia uprawy: esparcety siewnej na materiał siewny, komonicy zwyczajnej na materiał siewny, koniczyny białej na materiał siewny, koniczyny białoróżowej na materiał siewny, koniczyny czerwonej na materiał siewny, koniczyny krwistoczerwonej na materiał siewny, koniczyny perskiej na materiał siewny, lucerny chmielowej (nerkowatej) na materiał siewny, lucerny mieszańcowej na materiał siewny, lucerny siewnej na materiał siewny, rzodkwi oleistej na materiał siewny, traw w siewie czystym z przeznaczeniem na materiał siewny, wyki kosmatej na materiał siewny i wyki siewnej na materiał siewny – poddanie materiału siewnego pochodzącego z tych upraw ocenie na podstawie przepisów o nasiennictwie.

W przypadku uprawy dwuletniej i wieloletniej przestrzeganie wymogu nie jest wymagane w pierwszym roku prowadzenia tej uprawy.

6. Wymóg dodatkowy dla Pakietu 2. Uprawy warzywne – odpowiednio na gruntach w okresie konwersji lub na gruntach z zakończonym okresem konwersji – w przypadku prowadzenia uprawy pomidorów:

- 1) do uprawy takiej może zostać wykorzystany wyłącznie materiał nasadzeniowy, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 lit. g ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie (Dz. U. z 2021 r. poz. 129);

2) obsada roślin w ramach takiej uprawy wynosi nie mniej niż 20 000 szt./ha.

7. Wymogi dodatkowe dla Pakietu 4. Podstawowe uprawy sadownicze, Pakietu 5. Uprawy jagodowe, Pakietu 6. Ekstensywne uprawy sadownicze – odpowiednio na gruntach w okresie konwersji lub na gruntach z zakończonym okresem konwersji:

1) w przypadku uprawy drzew w okresie owocowania lub na podkładkach karłowych lub półkarłowych, których uprawa jest prowadzona nie krócej niż rok, lub uprawy krzewów owocujących, ukorzenionych i spełniających minimalne wymagania dotyczące średnicy pędu:

- a) coroczne wykonywanie na plantacji zabiegów uprawowych i pielęgnacyjnych, w szczególności usuwanie odrostów i samosiewów, zgodnie ze wskazaniem doradcy rolniczośrodowiskowego, określonymi w planie działalności ekologicznej,
- b) utrzymanie minimalnej obsady dla poszczególnych gatunków roślin, z tolerancją do 10%,
- c) uprawianie gatunków drzew owocowych w okresie owocowania lub krzewów owocujących,
- d) jest tyle drzew w okresie owocowania lub na podkładkach karłowych lub półkarłowych, ile jest wymagane do spełnienia minimalnej obsady drzew określonej w załączniku nr 7 do rozporządzenia, a uprawa tych drzew jest prowadzona nie krócej niż rok, przy czym w przypadku sadów mających nie mniej niż 12 lat – minimalna obsada drzew wynosi 125 drzew na hektar, a co najmniej 90% tych drzew jest uprawianych nie krócej niż 12 lat; przy ustalaniu przestrzegania niniejszego wymogu uwzględnia się również drzewa, o których mowa w pkt 2, w przypadku uzupełnienia tymi drzewami tej obsady,
- e) jest tyle krzewów owocujących, ukorzenionych o średnicy pędu nie mniejszej niż:
  - 4 mm, mierząc u nasady pędu – w przypadku krzewów jagodowych, z wyłączeniem borówki i żurawiny wielkoowocowej,
  - 3 mm, mierząc pęd na wysokości 5 cm od jego nasady – w przypadku borówki wysokiej i borówki średniej,
  - 2 mm – w przypadku borówki niskiej i borówki brusznicy, a w przypadku żurawiny wielkoowocowej – 1 mm, mierząc pęd na wysokości 5 cm od jego nasady,

ile jest wymagane do spełnienia minimalnej obsady krzewów określonej w załączniku nr 7 do rozporządzenia; przy ustalaniu przestrzegania niniejszego

wymogu uwzględnia się również krzewy, o których mowa w pkt 2, w przypadku uzupełnienia tymi krzewami tej obsady,

- f) sady nie są prowadzone jako uprawa jednorzędowa,
  - g) posiadanie do roku poprzedzającego rok wytworzenia produktu rolnictwa ekologicznego, zgodnie z pkt 2 lit. k, dokumentu potwierdzającego jakość i liczbę materiału szkółkarskiego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany lub materiału szkółkarskiego CAC, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie – w przypadku drzew i krzewów gatunków wymienionych w wykazie, o którym mowa w art. 1 ust. 3 tej ustawy, jeżeli nimi uzupełniono minimalną obsadę, o której mowa w lit. d lub e, i są one odpowiednio drzewami niebędącymi w okresie owocowania lub niebędącymi na podkładkach karłowych lub półkarłowych, których uprawa jest prowadzona nie krócej niż rok, lub nie są krzewami owocującymi, ukorzenionymi i spełniającymi minimalne wymagania dotyczące średnicy pędu,
  - h) wytworzenie produktu rolnictwa ekologicznego w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej z drzew i krzewów uprawianych na gruntach w okresie konwersji lub na gruntach z zakończonym okresem konwersji, a w przypadku uprawy wielogatunkowej, o której mowa w § 17 ust. 2~~4~~ pkt 2 i 3 rozporządzenia – wytworzenie tego produktu z drzew i krzewów każdego z gatunków uprawianych w ramach takiej uprawy wielogatunkowej na gruntach w okresie konwersji lub na gruntach z zakończonym okresem konwersji;
- 2) w przypadku uprawy drzew niebędących w okresie owocowania lub niebędących na podkładkach karłowych lub półkarłowych, których uprawa jest prowadzona nie krócej niż rok, lub uprawy krzewów, które nie są krzewami owocującymi, ukorzenionymi i spełniającymi minimalne wymagania dotyczące średnicy pędu, które zostały nasadzone przed upływem 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie pomocy określony w art. 59 ust. 1 ustawy o Planie Strategicznym:
- a) utrzymanie minimalnej obsady dla poszczególnych gatunków roślin, z tolerancją do 10%,
  - b) w przypadku drzew – do nasadzeń użyto materiału szkółkarskiego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany lub materiału szkółkarskiego CAC, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie, który spełnia następujące minimalne wymagania jakościowe:

- wysokość drzewa powinna wynosić nie mniej niż 80 cm, mierząc od szyjki korzeniowej,
- średnica pnia powinna wynosić nie mniej niż 8 mm, mierząc na wysokości 10 cm powyżej miejsca uszlachetniania,

a uprawianych drzew jest tyle, ile jest wymagane do spełnienia minimalnej obsady drzew określonej w załączniku nr 7 do rozporządzenia,

c) w przypadku krzewów gatunków wymienionych w wykazie, o którym mowa w art. 1 ust. 3 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie – do nasadzeń użyto materiału szkółkarskiego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany lub materiału szkółkarskiego CAC, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie, który spełnia następujące minimalne wymagania jakościowe:

- krzewy jagodowe, z wyłączeniem borówki i żurawiny wielkoowocowej, powinny mieć minimum jeden pęd o długości co najmniej 20 cm, mierząc od nasady do jego wierzchołka, albo dobrze wykształcone pąki nasadowe, a średnica pędu powinna wynosić nie mniej niż 4 mm, mierząc u nasady pędu,
- borówka wysoka i borówka średnia powinny mieć minimum jeden pęd o długości co najmniej 20 cm, mierząc pęd główny od nasady do jego wierzchołka, a średnica pędu powinna wynosić nie mniej niż 3 mm, mierząc pęd na wysokości 5 cm od jego nasady,
- borówka niska, borówka brusznicowa i żurawina wielkoowocowa powinny mieć minimum jeden pęd o długości co najmniej 10 cm, mierząc pęd główny od nasady do jego wierzchołka, średnica pędu powinna wynosić nie mniej niż 2 mm, a w przypadku żurawiny wielkoowocowej – nie mniej niż 1 mm, mierząc pęd na wysokości 5 cm od jego nasady,
- truskawka powinna mieć co najmniej dwa w pełni wykształcone liście albo średnicę korony o grubości nie mniejszej niż 4 mm,
- poziomka powinna mieć co najmniej dwa w pełni wykształcone liście albo średnicę korony o grubości nie mniejszej niż 2 mm,
- winorośl powinna mieć minimum jeden pęd o długości co najmniej 20 cm, mierząc od nasady do jego wierzchołka, a średnica pędu powinna wynosić nie mniej niż 4 mm, mierząc u nasady pędu,

a uprawianych krzewów jest tyle, ile jest wymagane do spełnienia minimalnej obsady krzewów określonej w załączniku nr 7 do rozporządzenia,

- d) w przypadku krzewów gatunków niewymienionych w wykazie, o którym mowa w art. 1 ust. 3 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie – do nasadzeń użyto materiału szkółkarskiego, który spełnia minimalne wymagania jakościowe określone w lit. c tiret pierwsze, a uprawianych krzewów jest tyle, ile jest wymagane do spełnienia minimalnej obsady krzewów określonej w załączniku nr 7 do rozporządzenia,
- e) coroczne wykonywanie na plantacji zabiegów pielęgnacyjnych, w szczególności usuwanie odrostów i samosiewów, formowanie korony drzew lub przycięcie krzewów po posadzeniu w celu wzmocnienia pędów,
- f) stosowanie nawozów i środków (dopuszczonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym, zawierających N, P, K, Mg i Ca) w dawkach określonych w planie działalności ekologicznej z uwzględnieniem bilansu azotu i wyniku chemicznej analizy gleby, która została przeprowadzona nie wcześniej niż rok przed nasadzeniem plantacji sadowniczej,
- g) zapobieganie i ochrona przed chorobami i szkodnikami, w przypadku takiej konieczności, przy użyciu środków dopuszczonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym, zgodnie ze wskazaniami doradcy rolnośrodowiskowego określonymi w planie działalności ekologicznej,
- h) zapobieganie zachwaszczeniu i usuwanie chwastów – utrzymanie gleby w postaci czarnego ugoru lub zadarnienie przez regularne koszenie lub stosowanie innych zabezpieczeń przed rozprzestrzenianiem się chwastów,
- i) sady nie są prowadzone jako uprawa jednorzędowa,
- j) posiadanie do roku poprzedzającego rok wytworzenia produktu rolnictwa ekologicznego, zgodnie z lit. k, dokumentu potwierdzającego jakość i liczbę materiału szkółkarskiego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany lub materiału szkółkarskiego CAC, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie – w przypadku drzew i krzewów gatunków wymienionych w wykazie, o którym mowa w art. 1 ust. 3 tej ustawy,
- k) wytworzenie produktu rolnictwa ekologicznego w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej z drzew i krzewów uprawianych na gruntach w okresie konwersji lub na gruntach z zakończonym okresem konwersji, a w przypadku uprawy wielogatunkowej, o której mowa w § 17 ust. 2~~4~~ pkt 2 i 3 rozporządzenia – wytworzenie tego produktu z drzew

i krzewów każdego z gatunków uprawianych w ramach takiej uprawy wielogatunkowej, od:

- drugiego roku od ich nasadzenia – w przypadku maliny, truskawki, poziomki i borówki brusznicy,
- czwartego roku od ich nasadzenia – w przypadku gruszy domowej, derenia jadalnego, rokitnika zwyczajnego, pigwy pospolitej, pigwowca japońskiego, róży dzikiej, róży jabłkowatej i róży pomarszczonej,
- trzeciego roku od ich nasadzenia – w przypadku innych drzew i krzewów niż wymienione w tiret pierwszym i drugim;

3) w przypadku drzew lub krzewów, o których mowa w pkt 2, które w trakcie realizacji zobowiązania ekologicznego stały się drzewami lub krzewami, o których mowa w pkt 1, stosuje się wymogi określone w pkt 2.

8. Wymogi dodatkowe dla Pakietu 7. Uprawy paszowe na gruntach ornych – odpowiednio na gruntach w okresie konwersji lub na gruntach z zakończonym okresem konwersji – w odniesieniu do gruntów, o których mowa w § 9 ust. 134a rozporządzenia, w pierwszym roku uprawy wieloletnich roślin bobowatych drobnonasiennych, wieloletnich traw lub ich mieszanek uprawianych w plonie głównym:

- 1) koszenie w terminie do dnia 31 lipca;
- 2) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z gruntów w okresie konwersji lub gruntów z zakończonym okresem konwersji lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi.

9. Wymogi dodatkowe dla Pakietu 8. Trwałe użytki zielone – odpowiednio na gruntach w okresie konwersji lub na gruntach z zakończonym okresem konwersji:

- 1) koszenie w terminie do dnia 31 lipca lub wypasanie w okresie wegetacyjnym na trwałych użytkach zielonych, przy czym dopuszczalne jest wypasanie przez cały rok zwierząt wymienionych w ust. 2 pkt 1, 3, 5 i 9 załącznika nr 5 do rozporządzenia;
- 2) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z powierzchni w ramach tego pakietu lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi.

ZAWARTOŚĆ PLANU DZIAŁALNOŚCI EKOLOGICZNEJ

1. Część ogólna – dotyczy wszystkich pakietów i zawiera w szczególności:

- 1) dane rolnika realizującego zobowiązanie ekologiczne oraz jego podpis;
- 2) dane doradcy rolnośrodowiskowego, przy którego udziale został sporządzony plan działalności ekologicznej, oraz jego podpis;
- 3) czas realizacji zobowiązania ekologicznego;
- 4) wykaz pakietów, w ramach których rolnik realizuje zobowiązanie ekologiczne;
- 5) oświadczenie rolnika o przekazaniu pełnych i prawdziwych danych niezbędnych do sporządzenia planu działalności ekologicznej;
- 6) nazwę jednostki certyfikującej, która objęła producenta systemem kontroli obejmującym kontrolę urzędową i inne czynności urzędowe, o których mowa w rozdziale VI rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007;
- 78) informacje o zakazach ustanowionych na obszarach chronionych;
- 89) datę sporządzenia planu działalności ekologicznej.

2. Część szczegółowa – dotyczy poszczególnych pakietów realizowanych w ramach zobowiązania ekologicznego i zawiera informacje niezbędne do prawidłowej realizacji zobowiązania ekologicznego, w tym informacje w zakresie:

- 1) powierzchni zadeklarowanych w ramach zobowiązania ekologicznego zlokalizowanych na określonych działkach ewidencyjnych i realizowanych na nich określonych pakietów ze wskazaniem roślin uprawnych uprawianych w ramach tych pakietów;
- 2) wymogów w ramach realizowanego zobowiązania ekologicznego, a w przypadku uprawy roślin, o których mowa w ust. 7 pkt 2 załącznika nr 2 do rozporządzenia, również szczegółowy opis sposobu realizacji wymogów, o których mowa ust. 7 pkt 2 lit. e–h załącznika nr 2 do rozporządzenia, wraz z uzasadnieniem takiego sposobu.

3. Załączniki do planu działalności ekologicznej:

- 1) szkic gospodarstwa rolnego z naniesionymi oznaczeniami poszczególnych powierzchni zadeklarowanych w ramach zobowiązania ekologicznego, na których mają być realizowane pakiety w ramach zobowiązania ekologicznego;
- 2) oświadczenie doradcy rolnośrodowiskowego, że wymogi realizowanego pakietu nie są sprzeczne z ustanowionymi dla danego obszaru Natura 2000 działaniami obligatoryjnymi

określonymi w planie ochrony lub w planie zadań ochronnych – w przypadku pakietu wymienionego w § 3 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia realizowanego na takim obszarze.

WYKAZ ROŚLIN OBJĘTYCH PŁATNOŚCIAMI EKOLOGICZNYMI

Lp.	Uprawa lub gatunek rośliny uprawnej	Nazwa łacińska gatunku	Klasyfikacja dla potrzeb upraw w rolnictwie ekologicznym: R – uprawy rolnicze W – uprawy warzywne Z – uprawy roślin zielarskich S – podstawowe uprawy sadownicze Se – ekstensywne uprawy sadownicze P – uprawy paszowe na gruntach ornych	Klasyfikacja roślin dla potrzeb sprawozdawczości: UR – uprawy roczne UD – uprawy dwuletnie UW – uprawy wieloletnie P – pozostałe
I. Pakiet 1. Uprawy rolnicze				
1	bobik	Vicia faba var. minor.	R	UR
2	burak cukrowy	Beta vulgaris ssp. vulgaris, convar. crassa var. altissima Doll	R	UR
3	chmiel	Humulus lupulus L.	R	UW
4	ciecierzyca pospolita (w tym z rośliną podporową)	(Cicer arietinum L.)	R	UR
5	cykoria siewna	Cichorium intybus L.	R	UR
6	dynia oleista	Cucurbita pepo convar. styriaca Grebensc.	R	UR

7	esparceta siewna na materiał siewny	Onobrychis viciifolia Scop.	R	UW
8	facelia błękitna	Phacelia tanacetifolia Benth.	R	UR
9	gorczyca biała	Sinapis alba L.	R	UR
10	gorczyca czarna	Brassica nigra (L.) Koch	R	UR
11	gorczyca sarepska	Brassica juncea (L.) Czern.	R	UR
12	groch siewny (w tym z rośliną podporową) w tym peluszką (w tym z rośliną podporową)	Pisum sativum L. (partim) Pisum arvense L.	R	UR
13	gryka zwyczajna	Fagopyrum esculentum Moench.	R	UR
14	inne gatunki pszenic		R	UR
15	jęczmień jary	Hordeum vulgare L.	R	UR
16	jęczmień ozimy	Hordeum vulgare L.	R	UR
17	komonica zwyczajna na materiał siewny	Lotus corniculatus L.	R	UW
18	koniczyna biała na materiał siewny	Trifolium repens L.	R	UW
19	koniczyna białoróżowa na materiał siewny	Trifolium hybridum L.	R	UW
20	koniczyna czerwona na materiał siewny	Trifolium pratense L.	R	UW
21	koniczyna krwistoczerwona na materiał siewny	Trifolium incarnatum L.	R	UR

22	koniczyna perska na materiał siewny	Trifolium resupinatum L.	R	UR
23	konopie włókniste		R	UR
24	kukurydza na ziarno	Zea mays L.	R	UR
25	len oleisty	Linum usitatissimum L. convar. mediterraneum (Vavilov ex Ell.) Kulpa et Danert	R	UR
26	len włóknisty	Linum usitatissimum L. convar. usitatissimum	R	UR
27	lnianka siewna (lnicznik)	Camelina sativa (L.) Crantz	R	UR
28	lucerna chmielowa (nerkowata) na materiał siewny	Medicago lupulina L.	R	UW
29	lucerna mieszańcowa na materiał siewny	Medicago x varia T. Martyn	R	UW
30	lucerna siewna na materiał siewny	Medicago sativa (L.) Crantz	R	UW
31	łubin biały na nasiona	Lupinus albus L.	R	UR
32	łubin wąskolistny na nasiona	Lupinus angustifolius L.	R	UR
33	łubin żółty na nasiona	Lupinus luteus L.	R	UR
34	mieszanka strączkowo-zbożowa		R	UR
35	mieszanka zbożowa		R	UR

36	nostrzyk biały	Melilotus albus Medik L.	R	UR
37	nostrzyk biały	Melilotus albus Medik L.	R	UD
38	ostropest plamisty	Silybum marianum L.	R	UR
39	owies	Avena sativa L.	R	UR
40	owies szorstki	Avena strigosa Schleb.	R	UR
41	proso	Panicum miliaceum L.	R	UR
42	pszenica zwyczajna jara	Triticum aestivum L. emend. Fiori et Paol.	R	UR
43	pszenica zwyczajna ozima	Triticum aestivum L. emend. Fiori et Paol.	R	UR
44	pszenica samopsza jara	Triticum monococcum	R	UR
45	pszenica samopsza ozima	Triticum monococcum	R	UR
46	pszenica płaskurka jara	Triticum dicoccum	R	UR
47	pszenica płaskurka ozima	Triticum dicoccum	R	UR
48	pszenica orkisz jara	Triticum spelta	R	UR
49	pszenica orkisz ozima	Triticum spelta	R	UR
50	pszenżyto jare	x Triticosecale Wittm.	R	UR
51	pszenżyto ozime	x Triticosecale Wittm.	R	UR
52	rzepak jary	Brassica napus L.	R	UR
53	rzepak ozimy	Brassica napus L.	R	UR
54	rzepik	Brassica rapa var. typica Posp.	R	UR
55	rzodkiew oleista na materiał siewny	Raphanus sativus var. oleiformis Pers.	R	UR
56	seradela uprawna na nasiona	Ornithopus sativus Brot.	R	UR

57	słonecznik oleisty	<i>Helianthus annuus</i> L.	R	UR
58	soja zwyczajna	<i>Glycine max</i> (L.) Merrill	R	UR
59	szarłat z wyjątkiem <i>A. retroflexus</i>	<i>Amaranthus</i> spp.	R	UR
60	topinambur	<i>Helianthus tuberosus</i> L.	P	UR
61	trawy w siewie czystym z przeznaczeniem na materiał siewny		R	UR
62	trawy w siewie czystym z przeznaczeniem na materiał siewny		R	UW
63	wyka kosmata na materiał siewny (w tym z rośliną podporową)	<i>Vicia villosa</i> L.	R	UR
64	wyka kosmata na materiał siewny (w tym z rośliną podporową)	<i>Vicia villosa</i> L.	R	UD
65	wyka siewna na materiał siewny (w tym z rośliną podporową)	<i>Vicia sativa</i> L.	R	UR
66	żyto jare	<i>Secale cereale</i> L.	R	UR
67	żyto ozime	<i>Secale cereale</i> L.	R	UR
68	żyto krzyca	<i>Secale cereale</i> var. <i>multicaule</i> Metzg. ex Alef.	R	UR
69	żyto krzyca	<i>Secale cereale</i> var.	R	UD

		multicaule Metzg. ex Alef.		
II. Pakiet 2. Uprawy warzywne				
1	arbuz (kawon)	Citrullus vulgaris (Thunb.) Matsum et Nakai	W	UR
2	bób	Vicia faba L.	W	UR
3	brokuł włoski	Brassica oleracea var. italica Plenck	W	UR
4	brukiew jadalna	Brassica napus var. napobrassica (L.) Rchb.	W	UR
5	burak ćwikłowy	Beta vulgaris ssp. vulgaris, convar. crassa var. Conditiva Alef.	W	UR
6	burak liściowy	Beta vulgaris ssp. vulgaris convar. vulgaris var. cicla L.	W	UR
7	cebula szalotka	Allium cepa grupa aggregatum	W	UR
8	cebula perłowa	Allium ampeloprasum L.	W	UR
9	cebula siedmiolatka	Allium fistulosum L.	W	UW
10	cebula zwyczajna	Allium cepa L.	W	UR
11	chrzan pospolity	Armoracia rusticana	W	UW
12	cukinia	Cucurbita pepo var. giromontina	W	UR
13	cykoria warzywna	Cichorium intybus var. foliosum Hegi	W	UR
14	czosnek	Allium sativum L.	W	UR
15	dynia olbrzymia	Cucurbita maxima Duch.	W	UR
16	dynia piżmowa	Cucurbita moschata	W	UR

		Duch.		
17	dynia zwyczajna	Cucurbita pepo L.	W	UR
18	fasola wielokwiatowa	Phaseolus coccineus L.	W	UR
19	fasola zwykła	Phaseolus vulgaris L.	W	UR
20	groch cukrowy	Pisum sativum var. saccharatum	W	UR
21	groch łuskowy	Pisum sativum var. pachylobum	W	UR
22	jarmuż	Brassica oleracea var. acephala subvar. Sabellica L.	W	UR
23	kalafior	Brassica oleracea var. botrytis L.	W	UR
24	kalarepa	Brassica oleracea var. gongylodes L.	W	UR
25	kapusta brukselska	Brassica oleracea var. gemmifera (DC.) Schwarz	W	UR
26	kapusta chińska	Brassica rapa var. chinensis	W	UR
27	kapusta głowiasta biała	Brassica oleracea var. capitata f. alba (L.) Duchesene	W	UR
28	kapusta głowiasta czerwona	Brassica oleracea var. capitata f. rubra (L.) Duchesene	W	UR
29	kapusta pekińska	Brassica rapa var. pekinensis	W	UR
30	kapusta włoska	Brassica oleracea var. italica Plenck	W	UR
31	karczoch	Cynara scolymus L.	W	UR
32	karczoch	Cynara scolymus L.	W	UW

33	koper ogrodowy	<i>Anethum graveolens</i> L.	W	UR
34	koper włoski	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	W	UR
35	koper włoski	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	W	UD
36	kukurydza cukrowa	<i>Zea mays</i> var. saccharata (Sturtev.) Zhuk.	W	UR
37	marchew jadalna	<i>Daucus carota</i> L.	W	UR
38	oberżyna (bakłażan)	<i>Solanum melongena</i> L.	W	UR
39	ogórek	<i>Cucumis sativus</i> L.	W	UR
40	papryka	<i>Capsicum annuum</i> L.	W	UR
41	pasternak	<i>Pastinaca sativa</i> L.	W	UR
42	patison	<i>Cucurbita pepo</i> var. patissonina	W	UR
43	pietruszka korzeniowa	<i>Petroselinum sativum</i> ssp. <i>tuberosum</i>	W	UR
44	pietruszka naciowa	<i>Petroselinum sativum</i> ssp. <i>crispum</i>	W	UR
45	pomidor	<i>Lycopersicon</i> <i>esculentum</i> Mill.	W	UR
46	por	<i>Allium porrum</i> L.	W	UR
47	rabarbar ogrodowy	<i>Rheum rhaponticum</i> L.	W	UW
48	rokieta siewna (rukola)	<i>Eruca vesicaria</i> (L.) Cav.	W	UR
49	roszponka (roszpunka)	<i>Valerianella olitoria</i> (L.) Latter. Em. Betcke	W	UR
50	rzepa jadalna	<i>Brassica campestris</i> var. <i>rapa</i>	W	UR
51	rzodkiew	<i>Raphanus sativus</i> var. <i>niger</i> Kerner	W	UR
52	rzodkiewka	<i>Raphanus sativus</i> var.	W	UR

		sativus		
53	sałata zwyczajna	Lactuca sativa L.	W	UR
54	seler korzeniowy	Apium graveolens var. Rapaceum	W	UR
55	seler naciowy	Apium graveolens var. dulce	W	UR
56	soczewica jadalna (w tym z rośliną podporową)	Lens culinaris Medik.	W	UR
57	skorzonera	Scorzonera hispanica L.	W	UR
58	szczaw	Rumex acetosa L.	W	UW
59	szczypiorek	Allium schoenoprasum L.	W	UW
60	szparag	Asparagus officinalis L.	W	UW
61	szpinak zwyczajny	Spinacia oleracea L.	W	UR
62	ziemniak	Solanum tuberosum L.	W	UR
III. Pakiet 3. Uprawy zielarskie				
1	arcydzięgiel litwor	Archangelica officinalis L.	Z	UR
2	arcydzięgiel litwor	Archangelica officinalis L.	Z	UD
3	babka lancetowata	Plantago lanceolata L.	Z	UW
4	babka płesznik	Plantago psyllium L.	Z	UR
5	bazylia pospolita	Ocimum basilicum L.	Z	UR
6	bylica estragon	Artemisia dracunculus L.	Z	UW
7	czarnuszka siewna	Nigella sativa L.	Z	UR
8	cząber ogrodowy	Satureja hortensis L.	Z	UR
9	czosnek niedźwiedzi	Allium ursinum L.	Z	UW
10	drapacz lekarski	Cnicus benedictus L.	Z	UR

11	dziurawiec zwyczajny	Hypericum perforatum L.	Z	UW
12	hyzop lekarski	Hyssopus officinalis L.	Z	UW
13	jeżówka purpurowa	Echinacea purpurea	Z	UW
14	kminek zwyczajny	Carum carvi L.	Z	UD
15	kolendra siewna	Coriandrum sativum L.	Z	UR
16	kozieradka pospolita	Trigonella foenum- graecum L.	Z	UR
17	kozłek lekarski	Valeriana officinalis L.	Z	UR
18	kozłek lekarski	Valeriana officinalis L.	Z	UD
19	krwawnik pospolity	Achillea millefolium L.	Z	UW
20	lawenda wąskolistna	Lavandula angustifolia Mill.	Z	UW
21	lebiodka pospolita	Origanum vulgare L.	Z	UW
22	luczyk ogrodowy	Levisticum officinalis L.	Z	UW
23	majeranek ogrodowy	Origanum majorana L.	Z	UR
24	malwa czarna	Althea rosea (L.) Cav.	Z	UD
25	melisa lekarska	Melissa officinalis L.	Z	UW
26	mięta kędzierzawa	Mentha crispa L.	Z	UW
27	mięta pieprzowa	Mentha piperita L.	Z	UW
28	mięta zielona	Mentha spicata L.	Z	UW
29	mniszek lekarski	Taraxacum officinalis L.	Z	UW
30	nagietek lekarski	Calendula officinalis L.	Z	UR
31	nostrzyk żółty (lekarski)	Melilotus officinalis (L.) Pall.	Z	UD
32	nostrzyk żółty (lekarski)	Melilotus officinalis (L.) Pall.	Z	UW

33	ogórecznik lekarski	Borago officinalis L.	Z	UR
34	prawoślaz lekarski	Althaea officinalis L.	Z	UW
35	różeniec górski	Rhodiola rosea L.	Z	UW
36	ruta zwyczajna	Ruta graveolens L.	Z	UW
37	rumian rzymski (szlachetny)	Anthemis nobilis L.	Z	UW
38	rumianek pospolity	Chamomilla recutita (L.) Rauch.	Z	UR
39	rutwica lekarska	Galega officinalis L.	Z	UW
40	rzewień dłoniasty	Rheum palmatum L.	Z	UW
41	serdecznik pospolity	Leonurus cardiaca L.	Z	UW
42	szałwia lekarska	Salvia officinalis L.	Z	UW
43	szanta zwyczajna	Marrubium vulgare L.	Z	UW
44	ślaz dziki	Malva sylvestris L.	Z	UW
45	tymianek właściwy	Thymus vulgaris L.	Z	UW
46	wiesiołek dwuletni	Oenothera biennis L.	Z	UR
47	wiesiołek dwuletni	Oenothera biennis L.	Z	UD
48	wiesiołek dziwny	Oenothera paradoxa Hudziok	Z	UR
49	wiesiołek dziwny	Oenothera paradoxa Hudziok	Z	UD
50	żeń-szeń prawdziwy	Panax ginseng C.A. Mey	Z	UW

IV. Pakiet 4. Podstawowe uprawy sadownicze *

1	brzoskwinia i nektaryna		S	UW
2	czereśnia		S	UW
3	grusza domowa		S	UW
4	jabłoń domowa		S	UW
5	morela		S	UW
6	śliwa domowa		S	UW
7	winorośl		S	UW

8	wiśnia pospolita		S	UW
V. Pakiet 5 Uprawy jagodowe				
1	agrest (porzeczka agrest)		S	UW
2	borówka wysoka i średnia		S	UW
3	jeżyna		S	UW
4	malina		S	UW
5	porzeczka		S	UW
6	poziomka		S	UW
7	truskawka		S	UW
VI. Pakiet 6. Ekstensywne uprawy sadownicze *				
1	aronia czarnoowocowa		Se	UW
2	bez czarny		Se	UW
3	borówka brusznica		Se	UW
4	borówka niska		Se	UW
5	dereń jadalny		Se	UW
6	jagoda kamczacka (suchodrzew jadalny)		Se	UW
7	pigwa pospolita		Se	UW
8	pigwowiec japoński		Se	UW
9	rokitnik zwyczajny		Se	UW
10	róża dzika		Se	UW
11	róża jabłkowata		Se	UW
12	róża pomarszczona		Se	UW
13	śliwa japońska		Se	UW
14	świdośliwa		Se	UW
15	żurawina wielkoowocowa		Se	UW
VII. Pakiet 7. Uprawy paszowe na gruntach ornych				

1	brukiew pastewna	Brassica napus var. napobrassica (L.) Rchb.	P	UR
2	burak pastewny	Beta vulgaris ssp. vulgarisconvar. crassa var. crassa Alef.	P	UR
3	dynia pastewna	Cucurbita pepo convar. Pepo	P	UR
4	esparceta siewna	Onobrychis vicifolia Scop.	P	UW
5	groch siewny (w tym z rośliną podporową) w tym peluszką (w tym z rośliną podporową)	Pisum sativum L. (partim) (Pisum arvense L.)	P	UR
6	jęczmień jary	Hordeum vulgare L.	P	UR
7	jęczmień ozimy	Hordeum vulgare L.	P	UR
8	kapusta pastewna	Brassica oleracea convar. acephala (DC.) Alef.	P	UR
9	komonica zwyczajna	Lotus corniculatus L.	P	UW
10	koniczyna biała	Trifolium repens L.	P	UW
11	koniczyna białoróżowa	Trifolium hybridum L.	P	UW
12	koniczyna czerwona	Trifolium pratense L.	P	UW
13	koniczyna krwistoczerwona	Trifolium incarnatum L.	P	UR
14	koniczyna perska	Trifolium resupinatum L.	P	UR
15	kukurydza	Zea mays L.	P	UR

16	łędzwan	Lathyrus L.	P	UR
17	lucerna chmielowa (nerkowata)	Medicago lupulina L.	P	UW
18	lucerna mieszkańcowa	Medicago x varia T. Martyn	P	UW
19	lucerna sierpowata	Medicago falcata L.	P	UW
20	lucerna siewna	Medicago sativa (L.) Crantz	P	UW
21	łąka przemiana**		P	UW
22	marchew pastewna	Daucus carota L.	P	UR
23	mieszanka jednoroczna traw		P	UR
24	mieszanka jednoroczna traw z bobowatymi drobnonasiennymi		P	UR
25	mieszanka strączkowo- zbożowa		P	UR
26	mieszanka strączkowo- gorczykowa		P	UR
27	mieszanka strączkowa		P	UR
28	mieszanka strączkowo- słonecznikowa		P	UR
29	mieszanka zbożowa		P	UR
30	mieszanka wieloletnia traw		P	UW
31	mieszanka wieloletnia traw z		P	UW

	bobowatymi drobnonasiennymi			
32	owies	<i>Avena sativa</i> L.	P	UR
33	owies nagi	<i>Avena nuda</i> L.	P	UR
34	pastwisko przemienne**		P	UW
35	pszenica zwyczajna jara	<i>Triticum aestivum</i> L. emend. Fiori et Paol.	P	UR
36	pszenica zwyczajna ozima	<i>Triticum aestivum</i> L. emend. Fiori et Paol.	P	UR
37	pszenica samopsza jara	<i>Triticum</i> monococcum	P	UR
38	pszenica samopsza ozima	<i>Triticum</i> monococcum	P	UR
39	pszenica płaskurka jara	<i>Triticum dicoccum</i>	P	UR
40	pszenica płaskurka ozima	<i>Triticum dicoccum</i>	P	UR
41	pszenica orkisz jary	<i>Triticum spelta</i>	P	UR
42	pszenica orkisz ozimy	<i>Triticum spelta</i>	P	UR
43	pszenżyto jare	x <i>Triticosecale</i> Wittm.	P	UR
44	pszenżyto ozime	x <i>Triticosecale</i> Wittm.	P	UR
45	rzepa pastewna	<i>Brassica rapa</i> subsp. rapa	P	UR
46	rzodkiew oleista	<i>Raphanus sativus</i> var. oleiformis Pers.	P	UR
47	rutwica wschodnia	<i>Galega orientalis</i> Lam.	P	UW
48	seradela uprawna	<i>Ornithopus sativus</i> Brot.	P	UR
49	słonecznik pastewny	<i>Helianthus annuus</i> L.	P	UR

50	sorgo	<i>Sorghum</i> spp.	P	UR
51	topinambur	<i>Helianthus tuberosus</i> L.	P	UR
52	wyka kosmata (w tym z rośliną podporową)	<i>Vicia villosa</i> L.	P	UR
53	wyka kosmata (w tym z rośliną podporową)	<i>Vicia villosa</i> L.	P	UD
54	wyka siewna (w tym z rośliną podporową)	<i>Vicia sativa</i> L.	P	UR
55	żyto jare	<i>Secale cereale</i> L.	P	UR
56	żyto ozime	<i>Secale cereale</i> L.	P	UR
57	żyto krzyca	<i>Secale cereale</i> var. multicaule Metzg. ex Alef.	P	UR
58	żyto krzyca	<i>Secale cereale</i> var. multicaule Metzg. ex Alef.	P	UD

* Nazwy botaniczne roślin odnoszą się do odmian roślin uprawnych.

** Łąka przemiana i pastwisko przemienne – uprawa traw lub innych upraw zielnych na gruntach ornych objętych płodozmianem w okresie krótszym niż pięć lat.

**WYKAZ ZWIERZĄT, KTÓRYCH POSIADANIE STANOWI WARUNEK
PRYZNANIA PŁATNOŚCI EKOLOGICZNEJ W RAMACH NIEKTÓRYCH
PAKIETÓW**

1. Zwierzęta, których posiadanie stanowi warunek przyznania płatności ekologicznej w ramach pakietu 7. Uprawy paszowe na gruntach ornych i pakietu 10. Premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą:

- 1) alpaki (*Vicugna pacos*);
- 2) bydło domowe (*Bos taurus*) oraz bawoły domowe (*Bubalus bubalis*);
- 3) daniele (*Dama dama*);
- 4) gęsi (*Anserinae*);
- 5) indyki (*Meleagris gallopavo*);
- 6) jelenie szlachetne (*Cervus elaphus*);
- 7) kaczki (*Anatidae*);
- 8) konie (*Equus caballus*);
- 9) kozy (*Capra hircus*);
- 10) króliki (*Oryctolagus cuniculus* f. *domesticus*);
- 11) kury (*Gallus gallus domesticus*);
- 12) lamy (*Lama glama*);
- 13) muły (*Equus mule*);
- 14) osły (*Equus asinus*);
- 15) owce (*Ovis aries*);
- 16) perlice (*Numididae*);
- 17) przepiórki japońskie (*Coturnix japonica*);
- 18) strusie afrykańskie (*Struthio camelus*);
- 19) świnie (*Sus scrofa* f. *domestica*).

2. Zwierzęta, których posiadanie stanowi warunek przyznania płatności ekologicznej w ramach pakietu 8. Trwałe użytki zielone:

- 1) alpaki (*Vicugna pacos*);
- 2) bydło domowe (*Bos taurus*) oraz bawoły domowe (*Bubalus bubalis*);
- 3) daniele (*Dama dama*);
- 4) gęsi (*Anserinae*);
- 5) jelenie szlachetne (*Cervus elaphus*);

- 6) konie (*Equus caballus*);
- 7) kozy (*Capra hircus*);
- 8) króliki (*Oryctolagus cuniculus f. domesticus*);
- 9) lamy (*Lama glama*);
- 10) muły (*Equus mule*);
- 11) osły (*Equus asinus*);
- 12) owce (*Ovis aries*).

**WSPÓLCZYNNIKI PRZELICZANIA ZWIERZĄT NA DJP NA POTRZEBY
SPEŁNIANIA WARUNKU POSIADANIA ZWIERZĄT I PRZYZNAWANIA
PŁATNOŚCI EKOLOGICZNEJ W RAMACH PAKIETU 7. UPRAWY PASZOWE NA
GRUNTACH ORNYCH, PAKIETU 8. TRWAŁE UŻYTKI ZIELONE, PAKIETU 9.
MAŁE GOSPODARSTWA Z UPRAWAMI EKOLOGICZNYMI – W ODNIESIENIU
DO GRUNTÓW, NA KTÓRYCH UPRAWIANE SĄ ROŚLINY WYMIENIONE W
CZĘŚCI VII TABELI ZAŁĄCZNIKA NR 4 DO ROZPORZĄDZENIA ORAZ
TRWAŁYCH UŻYTKÓW ZIELONYCH OBJĘTYCH ZOBOWIĄZANIEM W
RAMACH TEGO PAKIETU ORAZ W RAMACH PAKIETU 10. PREMIA ZA
ZRÓWNOWAŻONĄ PRODUKCJĘ ROŚLINNO-ZWIERZĘCĄ**

Lp.	Rodzaj zwierząt	Współczynnik przeliczania zwierząt na DJP
Konie ras dużych		
1	Ogiery, klacze, wałachy	1,2
2	Żrebaki powyżej 2 lat	1
3	Żrebaki powyżej 1 roku do 2 lat	0,8
4	Żrebaki powyżej 6 miesięcy do 1 roku	0,5
5	Żrebięta do 6 miesięcy	0,3
Konie ras małych		
6	Ogiery, klacze, wałachy	0,6
7	Żrebaki powyżej 2 lat	0,5
8	Żrebaki powyżej 1 roku do 2 lat	0,35
9	Żrebaki powyżej 6 miesięcy do 1 roku	0,2
10	Żrebięta do 6 miesięcy	0,12
Bydło oraz bawoły domowe		
11	Buhaje	1,4
12	Krowy	1
13	Jałówki cielne	1
14	Jałówki powyżej 1 roku	0,8
15	Jałówki powyżej 6 miesięcy do 1 roku	0,3

16	Opasy powyżej 1 roku	0,9
17	Opasy powyżej 6 miesięcy do 1 roku	0,36
18	Cielęta do 6 miesięcy	0,15
Bawoły domowe		
19	Bawół domowy powyżej 2 lat	0,7
20	Bawół domowy od 1 roku do 2 lat	0,4
21	Bawół domowy od 6 miesiąca do 1 roku	0,3
22	Bawół domowy do 6 miesiąca	0,13
Kozy		
22	Kozy matki	0,15
23	Koźłeta do 3,5 miesięcy	0,05
24	Koźłeta powyżej 3,5 miesięcy do 1,5 roku	0,08
25	Pozostałe kozy	0,1
Świnie		
26	Świnie	0,3
Owce		
27	Owce powyżej 1,5 roku	0,1
28	Tryki powyżej 1,5 roku	0,12
29	Jagnięta do 3,5 miesięcy	0,05
30	Tryczki	0,08
31	Maciorki	0,1
Drób		
32	Kury, kaczki	0,004
33	Gęsi	0,008
34	Indyki	0,024 (samce/samice 0,044/0,02 średnio 0,032)
35	Perlice	0,003
36	Przepiórki japońskie	0,0003
Muły		
37	Muł powyżej 2 lat	0,6
38	Muł od 1 roku do 2 lat	0,3
39	Muł do 1 roku	0,1

Osły		
40	Osioł powyżej 2 lat	0,5
41	Osioł od 1 roku do 2 lat	0,25
42	Osioł do 1 roku	0,07
Alpaki		
43	Samice powyżej 1 roku	0,11
44	Samce powyżej 1 roku	0,12
45	Młode od 6 miesiąca do 1 roku	0,05
46	Cielęta/cria do 6 miesięcy	0,03
Lamy		
47	Samice powyżej 1 roku	0,20
48	Samce powyżej 1 roku	0,19
49	Młode od 6 miesiąca do 1 roku	0,12
50	Cielęta/cria do 6 miesięcy	0,05
Jelenie szlachetne		
51	Byki	0,42
52	Łanie	0,24
53	Pozostałe	0,1
Daniele		
54	Byki	0,22
55	Łanie	0,13
56	Pozostałe	0,06
Inne		
53	Króliki	0,007
54	Strusie afrykańskie	0,2

**MINIMALNA OBSADA DRZEW, KRZEWÓW I NIEKTÓRYCH UPRAW
JAGODOWYCH W RAMACH PAKIETU 4. UPRAWY SADOWNICZE, PAKIETU 5.
UPRAWY JAGODOWE I PAKIETU 6. EKSTENSYWNE UPRAWY SADOWNICZE**

Lp.		Minimalna obsada szt./ha
I. Pakiet 4. Podstawowe uprawy sadownicze		
1	brzoskwinia i nektaryna	600
2	czereśnia	500
3	grusza domowa	600
4	jabłoń domowa	800
5	morela	500
6	śliwa domowa	600
7	winorośl	1 500
8	wiśnia pospolita	800
II. Pakiet 5. Uprawy jagodowe		
1	agrest (porzeczka agrest)	2 000
2	borówka wysoka i średnia	2 500
3	jeżyna	2 500
4	malina	4 000
5	porzeczka	2 000
6	poziomka	30 000
7	truskawka	30 000
III. Pakiet 6. Ekstensywne uprawy sadownicze		
1	aronia czarnoowocowa	1 500
2	bez czarny	600
3	borówka brusznica	20 000
4	borówka niska	4 000
5	dereń jadalny	600
6	jagoda kamczacka (suchodrzew jadalny)	3 000
7	pigwa pospolita	800
8	pigwowiec japoński	2500

9	rokitnik zwyczajny	700
10	róża dzika	1 000
11	róża jabłkowata	1 000
12	róża pomarszczona (wielkoowocowa)	2 000
13	śliwa japońska	600
14	świdośliwa	2 900
15	zurawina wielkoowocowa	100 000

Załącznik nr 8

WYSOKOŚĆ STAWEK PŁATNOŚCI EKOLOGICZNYCH

Lp.	Pakiety rolnictwa ekologicznego	Stawki płatności	
		Dla gruntów w okresie konwersji (w zł/ha)	Dla gruntów z zakończonym okresem konwersji (w zł/ha)
1	Pakiet 1. Uprawy rolnicze	1 697	1 571
2	Pakiet 2. Uprawy warzywne	3 021	2 391
3	Pakiet 3. Uprawy zielarskie	1 856	1 856
4	Pakiet 4. Podstawowe uprawy sadownicze	3 105	1 961
5	Pakiet 5. Uprawy jagodowe	2 495	2 213
6	Pakiet 6. Ekstensywne uprawy sadownicze	1 326	1 326
7	Pakiet 7. Uprawy paszowe na gruntach ornych	1 638	1 504
8	Pakiet 8. Trwałe użytki zielone	1 043	1 043
9	Pakiet 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi	1 640	1 640
10	Pakiet 10 Premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą	573	573

KOSZTY TRANSAKCYJNE

Koszty transakcyjne		Wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych
Koszty kontroli	do 5 ha	900
	powyżej 5 ha do 10 ha	1 000
	powyżej 10 ha do 20 ha	1 100
	powyżej 20 ha do 50 ha	1 300
	powyżej 50 ha do 100 ha	1 400
	powyżej 100 ha	1 500

**ZASADY NAKŁADANIA KAR, O KTÓRYCH MOWA W § 29 UST. 1 PKT 4
ROZPORZĄDZENIA - ZMNIEJSZENIE PŁATNOŚCI EKOLOGICZNYCH Z
TYTUŁU NIEPRZESTRZEGANIA WYMOGÓW OKREŚLONYCH W
ZAŁĄCZNIKU NR 2 DO ROZPORZĄDZENIA**

1. Jeżeli zostanie stwierdzone uchybienie w przestrzeganiu przez rolnika wymogów w ramach poszczególnych pakietów odpowiednio na gruntach w okresie konwersji lub na gruntach z zakończonym okresem konwersji, płatność ekologiczna w części dotyczącej gruntów w okresie konwersji lub gruntów z zakończonym okresem konwersji w ramach danego pakietu przysługuje w wysokości zmniejszonej o kwotę stanowiącą iloczyn:

- 1) iloczynu
  - a) współczynnika dotkliwości danego uchybienia i
  - b) współczynnika trwałości danego uchybienia– określonych w załączniku nr 12 do rozporządzenia oraz
- 2) kwoty stanowiącej iloczyn:
  - a) wysokości płatności, jaka przysługiwałaby w ramach danego pakietu do gruntów w okresie konwersji lub gruntów z zakończonym okresem konwersji, gdyby rolnik przestrzegał tych wymogów, oraz
  - b) procentowego stosunku powierzchni obszaru, na którym stwierdzono to uchybienie, do powierzchni obszaru, na którym powinny być przestrzegane te wymogi w ramach danego pakietu na gruntach w okresie konwersji lub na gruntach z zakończonym okresem konwersji.

2. Jeżeli zostanie stwierdzone uchybienie w przestrzeganiu przez rolnika wymogu określonego w ust. 2. załącznika nr 2 do rozporządzenia, płatność ekologiczna w ramach pakietów objętych zobowiązaniem ekologicznym, o którym mowa w § 3 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia, przysługuje w wysokości zmniejszonej o kwotę stanowiącą iloczyn:

- 1) iloczynu:
  - a) współczynnika dotkliwości tego uchybienia i
  - b) współczynnika trwałości tego uchybienia– określonych w załączniku nr 12 do rozporządzenia oraz
- 2) kwoty stanowiącej iloczyn:

- a) wysokości płatności, jaka przysługiwałaby w ramach danego pakietu do gruntów w okresie konwersji lub gruntów z zakończonym okresem konwersji, gdyby rolnik przestrzegał tego wymogu, oraz
- b) procentowego stosunku powierzchni obszaru na gruntach w okresie konwersji lub na gruntach z zakończonym okresem konwersji, na którym stwierdzono to uchybienie, do powierzchni obszaru, na którym powinien być przestrzegany ten wymóg.

3. Jeżeli zostanie stwierdzone uchybienie w przestrzeganiu przez rolnika wymogu określonego w ust. 3 załącznika nr 2 do rozporządzenia, polegające na uprawie w ramach uprawy wielogatunkowej, o której mowa w § 17 ust. 2 pkt 1 lub pkt 3 rozporządzenia, upraw lub roślin gatunków innych niż wymienione w załączniku nr 4 do rozporządzenia w ramach danego pakietu odpowiednio na gruntach w okresie konwersji lub na gruntach z zakończonym okresem konwersji, płatność ekologiczna w części dotyczącej powierzchni gruntów w okresie konwersji lub gruntów z zakończonym okresem konwersji, na której jest uprawiana taka uprawa wielogatunkowa, przysługuje w wysokości zmniejszonej o kwotę stanowiącą iloczyn:

1) iloczynu:

- a) współczynnika dotkliwości tego uchybienia i
  - b) współczynnika trwałości tego uchybienia
- określonych w załączniku nr 12 do rozporządzenia oraz

2) kwoty stanowiącej iloczyn:

- a) wysokości płatności, jaka przysługiwałaby do tej powierzchni gruntów w okresie konwersji lub gruntów z zakończonym okresem konwersji, gdyby rolnik przestrzegał tego wymogu, oraz
- b) procentowego stosunku liczby upraw lub liczby gatunków roślin uprawnych uprawianych w ramach uprawy wielogatunkowej, o której mowa w § 17 ust. 2 pkt 1 i 3 rozporządzenia, w odniesieniu do których stwierdzono to uchybienie, do liczby wszystkich upraw lub gatunków roślin uprawnych uprawianych w ramach tej uprawy na gruntach w okresie konwersji lub gruntach z zakończonym okresem konwersji.

4. Jeżeli zostanie stwierdzone uchybienie w przestrzeganiu wymogu określonego w ust. 4 lub ust. 7 pkt 1 lit. h lub pkt 2 lit. k załącznika nr 2 do rozporządzenia przez rolnika, który w oświadczeniu o sposobie wykorzystywania powierzchni zadeklarowanych w ramach zobowiązania ekologicznego wskazał uprawę wielogatunkową, płatność ekologiczna w części dotyczącej gruntów – odpowiednio na gruntach w okresie konwersji lub na gruntach z zakończonym okresem konwersji, na których jest uprawiana ta uprawa wielogatunkowa, przysługuje w wielkości zmniejszonej o kwotę stanowiącą iloczyn:

- 1) iloczynu:
  - a) współczynnika dotkliwości tego uchybienia i
  - b) współczynnika trwałości tego uchybienia– określonych w załączniku nr 12 do rozporządzenia oraz
- 2) kwoty stanowiącej iloczyn:
  - a) wysokości płatności, jaka przysługiwałaby do tej powierzchni gruntów w okresie konwersji lub gruntów z zakończonym okresem konwersji, gdyby rolnik przestrzegał tego wymogu, oraz
  - b) procentowego stosunku liczby upraw lub liczby gatunków roślin uprawnych uprawianych w ramach uprawy wielogatunkowej, o której mowa w § 17 ust. 2 rozporządzenia, w odniesieniu do których stwierdzono to uchybienie, do liczby wszystkich upraw lub gatunków roślin uprawnych uprawianych w ramach tej uprawy na gruntach w okresie konwersji lub gruntach z zakończonym okresem konwersji.

5. Jeżeli zostanie stwierdzone uchybienie w przestrzeganiu wymogu określonego w ust. 5 załącznika nr 2 do rozporządzenia przez rolnika, który w oświadczeniu o sposobie wykorzystywania powierzchni zadeklarowanych w ramach zobowiązania ekologicznego wskazał uprawę, o której mowa w ust. 5 załącznika nr 2 do rozporządzenia, płatność ekologiczna w części dotyczącej gruntów, na których jest uprawiana taka uprawa, przysługuje w wysokości zmniejszonej o kwotę stanowiącą iloczyn:

- 1) iloczynu:
  - a) współczynnika dotkliwości tego uchybienia i
  - b) współczynnika trwałości tego uchybienia– określonych w załączniku nr 12 do rozporządzenia oraz
- 2) kwoty stanowiącej iloczyn:
  - a) wysokości płatności, jaka przysługiwałaby do tej powierzchni gruntów w okresie konwersji lub gruntów z zakończonym okresem konwersji, gdyby rolnik przestrzegał tego wymogu, oraz
  - b) procentowego stosunku powierzchni obszaru na gruntach w okresie konwersji lub na gruntach z zakończonym okresem konwersji, na którym stwierdzono to uchybienie, do powierzchni obszaru, na którym powinien być przestrzegany ten wymóg.

6. Jeżeli rolnik przekształcił którykolwiek z występujących w gospodarstwie rolnym trwałych użytków zielonych płatność ekologiczna przysługuje temu rolnikowi w wysokości zmniejszonej o 20%.

7. Jeżeli:

- 1) rolnik nie prowadzi rejestru działalności ekologicznej, płatność ekologiczna przysługuje temu rolnikowi w wysokości zmniejszonej o 30%, w odniesieniu do powierzchni gruntów, dla których ten rejestr nie jest prowadzony;
- 2) prowadzony przez rolnika rejestr działalności ekologicznej jest niekompletny, płatność ekologiczna przysługuje temu rolnikowi w wysokości zmniejszonej o 5%, w odniesieniu do powierzchni gruntów, dla których ten rejestr jest niekompletny.

8. Jeżeli rolnik nie posiada planu działalności ekologicznej, płatność ekologiczna za realizację zobowiązania ekologicznego, w odniesieniu do którego rolnik nie posiada planu działalności ekologicznej, przysługuje temu rolnikowi w wysokości zmniejszonej o 40%.

9. W przypadku, o którym mowa w ust. 8, rolnik sporządza plan działalności ekologicznej i składa do kierownika biura powiatowego Agencji, najpóźniej w terminie składania wniosków o przyznanie kolejnych płatności ekologicznych, kopie stron tego planu, na których są zawarte informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2 i 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia, oraz wykaz powierzchni zadeklarowanych w ramach zobowiązania ekologicznego i zobowiązań realizowanych w gospodarstwie rolnym oraz lat realizacji poszczególnych zobowiązań, z tym że kopie stron, na których są zawarte informacje, o których mowa w § 19 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia, oraz informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia, zawierają również podpis doradcy rolnośrodowiskowego, przy udziale którego został sporządzony ten plan.

10. Jeżeli zostanie stwierdzone, że plan działalności ekologicznej jest niekompletny lub jest niezgodny z informacjami przekazanymi we wniosku i załącznikami do niego w zakresie informacji, o których mowa w § 19 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia, lub informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lub 2, lub 4, lub ust. 2 pkt 1 lub 2, lub ust. 3 załącznika nr 3 do rozporządzenia, rolnik:

- 1) uzupełnia lub poprawia ten plan,
- 2) składa oświadczenie o uzupełnieniu lub poprawieniu tego planu do kierownika biura powiatowego Agencji

– najpóźniej w terminie składania wniosków o przyznanie kolejnych płatności ekologicznych, a w przypadku gdy w ostatnim roku realizacji zobowiązania ekologicznego zostanie stwierdzone, że ten plan jest niekompletny lub jest niezgodny z informacjami przekazanymi we wniosku i załącznikami do niego w zakresie informacji, o których mowa w § 19 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia, lub informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lub 4 lub ust. 2 pkt 1 lub 2, lub ust. 3 załącznika nr 3 do rozporządzenia – w terminie do dnia 14 marca ostatniego roku realizacji tego zobowiązania.

11. Jeżeli zostanie stwierdzone uchybienie w przestrzeganiu przez rolnika odpowiednich minimalnych wymogów dotyczących stosowania nawozów i środków ochrony roślin lub innych odpowiednich obowiązkowych wymogów, o których mowa w załączniku nr 1 do rozporządzenia, płatność ekologiczna w części dotyczącej pakietu – odpowiednio na gruntach w okresie konwersji lub na gruntach z zakończonym okresem konwersji – w ramach którego powinien być przestrzegany dany wymóg zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia, przysługuje w wysokości zmniejszonej o kwotę stanowiącą iloczyn:

- 1) iloczynu:
  - a) współczynnika dotkliwości danego uchybienia i
  - b) współczynnika trwałości danego uchybienia– określonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia oraz
- 2) kwoty stanowiącej iloczyn:
  - a) wysokości płatności – odpowiednio do gruntów w okresie konwersji lub do gruntów z zakończonym okresem konwersji – jaka przysługiwałaby, gdyby rolnik przestrzegał tych wymogów, oraz
  - b) procentowego stosunku powierzchni obszaru na gruntach w okresie konwersji lub na gruntach z zakończonym okresem konwersji, na którym stwierdzono to uchybienie, do powierzchni obszaru, na którym powinny być przestrzegane te wymogi.

12. Jeżeli rolnik nie dokonał czynności, o której mowa w § 19 ust. 8, albo czynność ta została dokonana przez rolnika po terminie określonym w tym przepisie, płatność ekologiczna w części dotyczącej obszaru objętego zobowiązaniem ekologicznym, w odniesieniu do którego rolnik nie dokonał tej czynności albo dokonał ją po terminie, przysługuje temu rolnikowi w wysokości zmniejszonej o 5%.

13. Jeżeli rolnik nie dokonał czynności, o której mowa w § 19 ust. 9 rozporządzenia, albo czynność ta została dokonana przez rolnika po terminie określonym w tym przepisie, płatność ekologiczna w części dotyczącej obszaru objętego zobowiązaniem ekologicznym w ramach pakietów wymienionych w § 3 ust. 1 pkt 4–6 rozporządzenia w odniesieniu do obszaru upraw, o których mowa w ust. 2 pkt 2 załącznika nr 2 do rozporządzenia, przysługuje temu rolnikowi w wysokości zmniejszonej o 5%.

**ZASADY NAKŁADANIA KAR, O KTÓRYCH MOWA W § 29 UST. 1 PKT 5
ROZPORZĄDZENIA - KARY WSTECZNE – SKUTKUJĄCE ZWROTEM
PŁATNOŚCI EKOLOGICZNYCH**

1. Płatności ekologiczne podlegają zwrotowi, jeżeli rolnik nie realizuje całego zobowiązania ekologicznego lub nie spełnia innych warunków przyznania płatności ekologicznych określonych w rozporządzeniu.

2. Płatności ekologiczne podlegają zwrotowi również w przypadku, gdy rolnik:

- 1) zmniejszył wielkość obszaru, na którym powinien realizować zobowiązanie ekologiczne, przy czym zwrotowi podlegają płatności ekologiczne przyznane za realizację tego zobowiązania, w części odpowiadającej iloczynowi powierzchni obszaru, na której rolnik ten nie realizuje tego zobowiązania, i średniej wysokości płatności ekologicznych na 1 ha tego obszaru, przyznanych za realizację tego zobowiązania w roku poprzednim;
- 2) nie złożył wniosku o przyznanie kolejnych płatności ekologicznej do określonych gruntów objętych zobowiązaniem ekologicznym albo informacji, o której mowa w § 17 ust. 6 rozporządzenia, przy czym zwrotowi podlega ta część płatności, która została przyznana do tych gruntów.

3. Płatność ekologiczna podlega zwrotowi w trybie i na zasadach określonych w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

4. W przypadku stwierdzenia uchybienia w przestrzeganiu przez rolnika wymogów w ramach zobowiązania ekologicznego, w celu nałożenia kary, o której mowa w § 29 ust. 1 pkt 6 lit. a rozporządzenia, płatności ekologiczne podlegają zwrotowi, a do ustalenia wysokości tego zwrotu przepisy ust. 1–14 załącznika nr 10 do rozporządzenia stosuje się odpowiednio, z tym że w przypadku uchybienia określonego w:

- 1) ust. 1 załącznika nr 10 do rozporządzenia w odniesieniu do:
  - a) wymogów określonych w ust. 1, 3–6 i ust. 7 pkt 1 lit. h oraz pkt 2 lit. k załącznika nr 2 do rozporządzenia – iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości danego uchybienia wynosi 1%,
  - b) pozostałych wymogów, z wyjątkiem wymogów określonych w ust. 2 pkt 1 lit. f i pkt 2 lit. i załącznika nr 2 do rozporządzenia – iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości danego uchybienia wynosi dla roku realizacji zobowiązania ekologicznego poprzedzającego:

- rok realizacji tego zobowiązania, w odniesieniu do którego stwierdzono dane uchybienie – 50%,
  - o 2 lata rok realizacji tego zobowiązania, w odniesieniu do którego stwierdzono dane uchybienie – 30%,
  - o 3 lata rok realizacji tego zobowiązania, w odniesieniu do którego stwierdzono dane uchybienie – 10%,
  - o 4 lata rok realizacji tego zobowiązania, w odniesieniu do którego stwierdzono dane uchybienie – 5%
  - iloczynu współczynnika dotkliwości i trwałości tego uchybienia określonego w załączniku nr 12 do rozporządzenia;
- 2) ust. 2 załącznika nr 10 do rozporządzenia – iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości danego uchybienia wynosi dla roku realizacji zobowiązania ekologicznego poprzedzającego:
- a) rok realizacji tego zobowiązania, w odniesieniu do którego stwierdzono dane uchybienie – 50%,
  - b) o 2 lata rok realizacji tego zobowiązania, w odniesieniu do którego stwierdzono dane uchybienie – 30%,
  - c) o 3 lata rok realizacji tego zobowiązania, w odniesieniu do którego stwierdzono dane uchybienie – 10%,
  - d) o 4 lata rok realizacji tego zobowiązania, w odniesieniu do którego stwierdzono dane uchybienie – 5%
  - iloczynu współczynnika dotkliwości i trwałości tego uchybienia określonego w załączniku nr 12 do rozporządzenia;
- 3) ust. 3 załącznika nr 10 do rozporządzenia – iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości danego uchybienia wynosi 1%;
- 4) ust. 4 załącznika nr 10 do rozporządzenia – iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości danego uchybienia wynosi 1%;
- 5) ust. 7 załącznika nr 10 do rozporządzenia – wysokość tego zwrotu wynosi 1% płatności ekologicznych, które przysługiwałyby do powierzchni gruntów, o której mowa w ust. 7 załącznika nr 10 do rozporządzenia, gdyby takie uchybienie nie wystąpiło;
- 6) ust. 8 – wysokość tego zwrotu wynosi 1% płatności ekologicznych za realizację zobowiązania ekologicznego, w odniesieniu do którego stwierdzono takie uchybienie, które przysługiwałyby, gdyby takie uchybienie nie wystąpiło;

- 6) ust. 11 – wysokość tego zwrotu dla lat poprzedzających rok, za który płatności ekologiczne podlegały zwrotowi zgodnie z ust. 11 załącznika nr 10 do rozporządzenia wynosi 1% płatności ekologicznych, które przysługiwałyby, gdyby takie uchybienie nie wystąpiło;
- 7) ust. 13 – wysokość tego zwrotu wynosi 1% płatności ekologicznych, które przysługiwałyby do obszaru objętego zobowiązaniem ekologicznym, o którym mowa w ust. 13 załącznika nr 10 do rozporządzenia, gdyby takie uchybienie nie wystąpiło;
- 8) ust. 14 – wysokość tego zwrotu wynosi 1% płatności ekologicznych, które przysługiwałyby do obszaru objętego zobowiązaniem ekologicznym, o którym mowa w ust. 13 załącznika nr 10 do rozporządzenia, gdyby takie uchybienie nie wystąpiło.

5. W przypadku niedokonania w terminie czynności, o których mowa w ust. 10 załącznika nr 10 do rozporządzenia, płatność ekologiczna za rok, w którym stwierdzono uchybienie, o którym mowa w ust. 10 załącznika nr 10 do rozporządzenia, podlega zwrotowi w części stanowiącej 30% wysokości tej płatności.

Załącznik nr 12

**WYSOKOŚĆ WSPÓŁCZYNNIKÓW DOTKLIWOŚCI UCHYBIENIA ORAZ
WSPÓŁCZYNNIKÓW TRWAŁOŚCI UCHYBIENIA STOSOWANYCH DO
DOKONYWANIA ZMNIEJSZEŃ PŁATNOŚCI EKOLOGICZNYCH**

Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
		odwracalna krótkotrwała	odwracalna długotrwała	nieodwracalna	
I. Wszystkie pakiety					
Nieodpowiednie przeznaczenie zbioru.	17%	–	–	1,75	30%
II. Pakiet 1. Uprawy rolnicze, Pakiet 2. Uprawy warzywne, Pakiet 3. Uprawy zielarskie, Pakiet 5. Uprawy jagodowe, Pakiet 7. Uprawy paszowe na gruntach ornych					
Uprawianie uprawy lub rośliny gatunku niewymienionych w załączniku nr 4 do rozporządzenia w ramach danego pakietu – w przypadku pakietów wymienionych w § 3 ust. 1 pkt 1–3, 5 i 7 rozporządzenia.	80%	1,25	–	–	100%
Uprawianie konopi włóknistych w innym celu niż uzyskanie z tej uprawy nasion lub liści, lub kwiatostanów.	80%	1,25	–	–	100%
III. Pakiet 1. Uprawy rolnicze, Pakiet 2. Uprawy warzywne, Pakiet 3. Uprawy zielarskie, Pakiet 4. Podstawowe uprawy sadownicze, Pakiet 5. Uprawy jagodowe, Pakiet 6. Ekstensywne uprawy sadownicze					
Niewytworzenie produktu rolnictwa ekologicznego w	80%	1,25	–	–	100%

<p>rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej z uprawy lub roślin gatunku uprawianych na danej powierzchni zadeklarowanej w ramach zobowiązania ekologicznego, a w przypadku:</p> <p>1) uprawy wielogatunkowej, o której mowa w § 17 ust. 2 rozporządzenia – niewytworzenie tego produktu co najmniej z jednej uprawy lub roślin jednego gatunku uprawianych w ramach takiej uprawy wielogatunkowej na danej powierzchni zadeklarowanej w ramach zobowiązania ekologicznego;</p> <p>2) uprawy rośliny dwuletniej wymienionej w załączniku nr 4 do rozporządzenia – niewytworzenie tego produktu w drugim roku</p>					
--	--	--	--	--	--

uprawy rośliny dwuletniej uprawianej na danej powierzchni zadeklarowanej w ramach zobowiązania ekologicznego.					
IV. Pakiet 1. Uprawy rolnicze					
W przypadku uprawy roślin, o których mowa w ust. 5 załącznika nr 2 do rozporządzenia – materiał siewny pochodzący z tych upraw nie został poddany ocenie na podstawie przepisów o nasiennictwie.	80%	1,25	–	–	100%
V. Pakiet 2. Uprawy warzywne					
Roślin pomidorów, o których mowa w ust. 6-pkt 1 załącznika nr 2 do rozporządzenia jest mniej, niż jest wymagane.	67%	–	1,5	–	100%
VI. Pakiet 1. Uprawy rolnicze, Pakiet 7. Uprawy paszowe na gruntach ornych					
Powierzchnia upraw roślin, o których mowa w § 8 ust. 1, 12 i 13 rozporządzenia, zajmuje w danym roku więcej niż 25% wielkości obszaru objętego zobowiązaniem ekologicznym, o którym mowa w § 3 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia, lecz mniej niż 35% wielkości tego	20%	1,25	–	–	25%

obszaru.					
Powierzchnia upraw roślin, o których mowa w § 8 ust. 1, 12 i 13 rozporządzenia, zajmuje w danym roku co najmniej 35% wielkości obszaru objętego zobowiązaniem ekologicznym, o którym mowa w § 3 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia, lecz mniej niż 45% wielkości tego obszaru.	30%	1,25	–	–	38%
Powierzchnia upraw roślin, o których mowa w § 8 ust. 1, 12 i 13 rozporządzenia, zajmuje w danym roku co najmniej 45% wielkości obszaru objętego zobowiązaniem ekologicznym, o którym mowa w § 3 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia, lecz mniej niż 55% wielkości tego obszaru.	40%	1,25	–	–	50%
Powierzchnia upraw roślin, o których mowa w § 8 ust. 1, 12 i 13 rozporządzenia, zajmuje w danym roku co najmniej 55% wielkości obszaru objętego zobowiązaniem ekologicznym, o którym	80%	1,25	–	–	100%

mowa w § 3 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia.					
VII. Pakiet 4. Podstawowe uprawy sadownicze, Pakiet 5. Uprawy jagodowe, Pakiet 6. Ekstensywne uprawy sadownicze – w przypadku uprawy drzew w okresie owocowania lub na podkładkach karłowych lub półkarłowych, których uprawa jest prowadzona nie krócej niż rok, lub uprawy krzewów owocujących, ukorzenionych i spełniających minimalne wymagania dotyczące średnicy pędu					
Niewykonanie któregośkolwiek z zabiegów uprawowych lub pielęgnacyjnych, w szczególności nieusunięcie odrostów i samosiewów, lub wykonanie ich niezgodnie ze wskazaniami doradcy rolnośrodowiskowego określonymi w planie działalności ekologicznej.	10%	1,25	–	–	13%
Drzew w okresie owocowania lub na podkładkach karłowych lub półkarłowych, których uprawa jest prowadzona nie krócej niż rok, jest mniej, niż jest wymagane więcej niż o 10%, lecz nie więcej niż o 20%.	20%	–	1,5	–	30%
Drzew w okresie owocowania lub na podkładkach karłowych lub półkarłowych, których	67%	–	1,5	–	100%

uprawa jest prowadzona nie krócej niż rok, jest mniej, niż jest wymagane o więcej niż 20%.					
Krzewów owocujących, ukorzenionych i spełniających minimalne wymagania dotyczące średnicy pędu jest mniej, niż jest wymagane o więcej niż 10%, lecz nie więcej niż o 20%.	20%	–	1,5	–	30%
Krzewów owocujących, ukorzenionych i spełniających minimalne wymagania dotyczące średnicy pędu jest mniej, niż jest wymagane o więcej niż 20%.	67%	–	1,5	–	100%
Sady są prowadzone, jako uprawa jednorzędowa	57%	–	–	1,75	100%
VIII. Pakiet 4. Podstawowe uprawy sadownicze, Pakiet 5. Uprawy jagodowe, Pakiet 6. Ekstensywne uprawy sadownicze – w przypadku uprawy drzew niebędących w okresie owocowania lub niebędących na podkładkach karłowych lub półkarłowych, których uprawa jest prowadzona nie krócej niż rok, lub uprawy krzewów, które nie są krzewami owocującymi, ukorzenionymi i spełniającymi minimalne wymagania dotyczące średnicy pędu					
Drzew, o których mowa w ust. 7 pkt 2 lit. b załącznika nr 2 do rozporządzenia, jest mniej, niż jest wymagane o więcej niż 10%, lecz nie więcej niż o 20%.	20%	–	1,5	–	30%

Drzew, o których mowa w ust. 7 pkt 2 lit. b załącznika nr 2 do rozporządzenia, jest mniej, niż jest wymagane o więcej niż 20%.	67%	–	1,5	–	100%
Krzewów, o których mowa w ust. 7 pkt 2 lit. c załącznika nr 2 do rozporządzenia, jest mniej, niż jest wymagane o więcej niż 10%, lecz nie więcej niż o 20%.	20%	–	1,5	–	30%
Krzewów, o których mowa w ust. 7 pkt 2 lit. c załącznika nr 2 do rozporządzenia, jest mniej, niż jest wymagane o więcej niż 20%.	67%	–	1,5	–	100%
Niewykonanie któregokolwiek z zabiegów pielęgnacyjnych, w szczególności nieusunięcie odrostów i samosiewów, nieuformowanie korony drzew lub nieprzycięcie krzewów po posadzeniu w celu wzmocnienia pędów.	10%	1,25	–	–	13%
Niestosowanie nawozów i środków (dopuszczonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym,	10%	1,25	–	–	13%

<p>zawierających N, P, K, Mg i Ca) w dawkach określonych w planie działalności ekologicznej z uwzględnieniem bilansu azotu i wyniku chemicznej analizy gleby, która została przeprowadzona nie wcześniej niż rok przed nasadzeniem plantacji sadowniczej.</p>					
<p>Niewykonanie działań zapobiegających i chroniących przed chorobami i szkodnikami, mimo że była taka konieczność, przy użyciu środków dopuszczonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym, lub wykonanie tych działań niezgodnie ze wskazaniami doradcy rolnośrodowiskowego określonymi w planie działalności ekologicznej.</p>	10%	1,25	–	–	13%
<p>Niezapobieganie zachwaszczeniu lub nieusuwanie chwastów – gleba nie jest utrzymywana w postaci czarnego ugoru lub nie występuje zadarnienie</p>	10%	1,25	–	–	13%

przez regularne koszenie lub nie są stosowane inne zabezpieczenia przed rozprzestrzenianiem się chwastów.					
Sady są prowadzone, jako uprawa jednorzędowa	57%	–	–	1,75	100%
IX. Pakiet 7. Uprawy paszowe na gruntach ornych					
Niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie.	10%	1,25	–	–	13%
Nieźłożenie skoszonej biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie, lub pozostawienie rozdrobnionej biomasy.	10%	1,25	–	–	13%
X. Pakiet 8. Trwałe użytki zielone					
Niewykoszenie lub niewypasanie trwałych użytków zielonych lub wykoszenie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie.	10%	1,25	–	–	13%
Nieźłożenie skoszonej biomasy na łące w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie, lub pozostawienie	10%	1,25	–	–	13%

rozdrobionej biomasy.					
-----------------------	--	--	--	--	--

UZASADNIENIE

Rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 70 ust. 1 ustawy z dnia ..... 2023 r. o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....).

Przygotowanie rozporządzenia podyktowane jest koniecznością stworzenia przepisów krajowych niezbędnych do wdrożenia jednej z interwencji zawartych w Planie Strategicznym WPR.

Kształt przepisów rozporządzenia w zakresie interwencji – Rolnictwo ekologiczne wynika z postanowień zawartych w Planie Strategicznym zatwierdzonym przez Komisję Europejską. Przepisy niniejszego rozporządzenia określają szczegółowe warunki i szczegółowy trybu przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w formie płatności ekologicznych w ramach interwencji „Rolnictwo ekologiczne”.

W § 2 ust. 1 rozporządzenia wskazano komu może zostać przyznana płatności ekologiczne. W myśl tego przepisu, płatność ekologiczną przyznaje się rolnikowi, o którym mowa w art. 2 pkt 21 ustawy o Planie Strategicznym

Aby płatności ekologiczne mogła zostać przyznana rolnikowi, musi on posiadać numer identyfikacyjny nadany w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności. Jednocześnie rolnik ten musi posiadać co najmniej 1 ha użytków rolnych w rozumieniu i musi on być na podstawie tytułu prawnego w posiadaniu tych gruntów w dniu 31 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności ekologicznych.

Ponadto, rolnik musi realizować 5-letnie inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 70 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 6.12.2021, str. 1, z późn. zm.), na użytkach rolnych, na których prowadzi produkcję ekologiczną w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (Dz. U. poz. 1370), obejmujące wymogi wykraczające ponad podstawowe wymagania, w ramach określonych pakietów.

Tak więc w ramach interwencji – Rolnictwo ekologiczne, realizowany może być pakiet, którego wymogi wykraczają ponad podstawowe wymagania, w ramach określonego pakietu.

Podstawowe wymagania dla interwencji – Rolnictwo ekologiczne zgodnie z art. 70 ust. 3 rozporządzenia 2021/2115 wykraczają poza:

- 1) odnośne wymogi podstawowe w zakresie zarządzania i normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska ustanowione zgodnie z rozdziałem I sekcja 2;
- 2) odnośne minimalne wymagania dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin dobrostanu zwierząt, jak również wymóg ten nie ma zastosowania do zobowiązań związanych z systemami rolno-leśnymi i utrzymaniem obszarów zalesionych;
- 3) warunki ustanowione w zakresie utrzymywania użytków rolnych oraz
- 4) inne odnośne obowiązkowe wymagania ustanowione na mocy prawa krajowego i prawa Unii;

Wszystkie te obowiązkowe wymagania określono w Planie Strategicznym dla WPR.

W § 2 ust. 2 rozporządzenia wskazano, że podstawowe wymagania odnośnie do odpowiednich minimalnych wymogów dotyczących stosowania nawozów i środków ochrony roślin oraz inne odpowiednie obowiązkowe wymagania ustanowione na mocy prawa krajowego, zostały określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

Nie spełnianie tych wymagań skutkuje nałożeniem kary zgodnie z systemem kar, o którym mowa w § 29 rozporządzenia.

Aby płatności ekologiczne mogła zostać przyznana, rolnik musi także spełniać warunki przyznania płatności ekologicznych w ramach określonych pakietów określonych w rozporządzeniu.

W ramach interwencji – Rolnictwo ekologiczne, zgodnie z postanowieniami Planu Strategicznego dla WPR, określono w § 3 rozporządzenia pakiety ekologiczne możliwe do realizacji w ramach interwencji:

- 1) Pakiet 1. Uprawy rolnicze;
- 2) Pakiet 2. Uprawy warzywne;
- 3) Pakiet 3. Uprawy zielarskie;
- 4) Pakiet 4. Podstawowe uprawy sadownicze;

- 5) Pakiet 5: Uprawy jagodowe
- 6) Pakiet 6: Ekstensywne uprawy sadownicze
- 7) Pakiet 7. Uprawy paszowe na gruntach ornych;
- 8) Pakiet 8. Trwałe użytki zielone;
- 9) Pakiet 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi;
- 10) Pakiet 10. Premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą;

W § 3 ust. 2 rozporządzenia wskazano, czym jest zobowiązanie ekologiczne i wydzielono 4 kategorie zobowiązań:

1) zobowiązanie realizowane na gruntach ornych obejmujące wymogi: pakietu 1 lub pakietu 2 lub pakietu 3 lub pakietu 5 lub pakietu 7 (tzn. upraw rolniczych, upraw warzywnych, upraw zielarskich lub upraw jagodowych lub upraw paszowych – w okresie konwersji i po okresie konwersji) albo

2) zobowiązanie realizowane w ramach upraw trwałych obejmujące wymogi: pakietu 4 lub pakietu 6 (tzn. podstawowych upraw sadowniczych lub ekstensywnych upraw sadowniczych – w okresie konwersji i po okresie konwersji) albo

3) zobowiązanie realizowane na trwałych użytkach zielonych obejmujące wymogi pakietu 8 (tzn. trwałych użytków zielonych – w okresie konwersji i po okresie konwersji) albo

4) zobowiązanie w ramach różnych grup upraw obejmujących wymogi pakietu 9 (tzn. pakietu dla małych gospodarstw).

Zgodnie z § 4 ust. 3 rozporządzenia, podjęcie zobowiązania ekologicznego następuje z chwilą przystąpienia po raz pierwszy do interwencji – Rolnictwo ekologiczne. W drugim roku oraz w kolejnych latach liczonym od momentu, kiedy rolnik rozpoczął po raz pierwszy realizację interwencji – Rolnictwo ekologiczne – możliwe jest rozpoczęcie realizacji zobowiązania ekologicznego z innej kategorii. Oznacza to, że w trakcie realizacji interwencji – Rolnictwo ekologiczne, rolnik ma możliwość rozpoczęcia nowego lub nowych zobowiązań ekologicznych np. w pierwszym roku rolnik podjął zobowiązanie z kategorii zobowiązania realizowanego na gruntach ornych np. pakiet 1, a w drugim – z kategorii uprawy trwałe. Każde z tych zobowiązań realizowane jest przez okres 5 lat. Oznacza to, że rolnik może jednocześnie realizować zobowiązania ekologiczne o różnej dacie rozpoczęcia i zakończenia realizacji.

Przepisy rozporządzenia dopuszczają jednoczesną realizację w gospodarstwie zobowiązań ekologicznych w ramach działania „Rolnictwo ekologiczne” PROW 2014-2020 ze zobowiązaniami ekologicznymi w ramach interwencji – Rolnictwo ekologiczne.

Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia, rolnik podejmując się realizacji zobowiązania ekologicznego, poza realizacją wymogów w ramach określonego zobowiązania, które zostały określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia zobowiązany jest także do wypełniania wymogów wspólnych dla interwencji – Rolnictwo ekologiczne, do których należą:

1) posiadanie planu działalności ekologicznej

Plan działalności ekologicznej sporządza się przy udziale doradcy rolnośrodowiskowego w terminie do 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie pomocy określony w art. 59 ust. 1 ustawy o Planie Strategicznym. Plan ten sporządza się na formularzu udostępnionym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwaną dalej „Agencją”. Plan działalności ekologicznej zawiera w szczególności elementy określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia,

2) zakaz przekształcania występujących w gospodarstwie rolnym trwałych użytków zielonych w rozumieniu art.59 ust. 1 ustawy o Planie Strategicznym , zwanych dalej „trwałymi użytkami zielonymi”, z wyjątkiem realizacji zobowiązania ekologicznego obejmującego Pakiet Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi,

3) prowadzenie rejestru działalności ekologicznej, który zawiera wykaz działań agrotechnicznych, w tym zastosowania nawozów i wykonania zabiegów przy użyciu środków ochrony roślin oraz wykaz wypasów zwierząt – w przypadku prowadzenia wypasu.

6) przestrzeganie innych wymogów określonych dla danego pakietu .

Wymogi dla pakietów określono w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

Ponadto, rolnik jest obowiązany przestrzegać również wymogów określonych przez doradcę rolnośrodowiskowego w planie działalności ekologicznej, dotyczących zabiegów pielęgnacyjnych, jakie muszą być przeprowadzane w sadach. Rolą doradcy rolnośrodowiskowego jest w tym przypadku wskazanie, kiedy i jakie zabiegi pielęgnacyjne w ramach pakietu 4 i 6 powinny być przez rolnika przeprowadzone w sadach.

Zgodnie z przepisami § 4 ust. 2 rozporządzenia, w przypadku gdy rolnik jednocześnie realizuje w swoim gospodarstwie, zobowiązanie ekologiczne i zobowiązanie rolnośrodowiskowo-klimatyczne lub zobowiązanie ekologiczne PROW 2014-2020 lub

zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW 2014-2020 rejestr działalności ekologicznej i rejestr działalności rolnośrodowiskowej mogą być prowadzone na jednym formularzu rejestru.

Natomiast w opisywanym powyżej przypadku plan działalności ekologicznej może być sporządzony na jednym formularzu z planem działalności rolnośrodowiskowej sporządzonym w ramach realizowanego przez tego rolnika zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego.

Zgodnie z § 5 ust. 1 rozporządzenia, zobowiązanie ekologiczne obejmuje użytki rolne zadeklarowane we wniosku o przyznanie pierwszych płatności w ramach danego pakietu i objęte obszarem zatwierdzonym w rozumieniu art. 2 pkt. 18 ustawy o Planie Strategicznym. Natomiast w przypadku realizacji pakietu 7. Uprawy paszowe na gruntach ornych lub pakietu 8. Trwałe użytki zielone zobowiązanie obejmuje obszar objęty tymi pakietami pomimo tego, że płatności ekologiczne zostały przyznane do mniejszej powierzchni niż ten obszar.

Obszarem zatwierdzonym, zgodnie z art. 2 pkt. 18 ustawy o Planie Strategicznym jest obszar spełniający warunki przyznania danej pomocy.

Zgodnie z § 5 ust. 3 rozporządzenia, rolnik realizuje zobowiązanie ekologiczne od dnia 15 marca roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie pierwszych płatności ekologicznych. Natomiast, zgodnie z § 5 ust. 4 rozporządzenia, jeżeli w drugim lub w kolejnym roku realizacji zobowiązania ekologicznego nie są spełnione warunki przyznania płatności ekologicznych lub rolnik nie złożył wniosku o przyznanie kolejnych płatności ekologicznych w ramach danego pakietu lub rolnik nie złożył, na formularzu udostępnionym przez Agencję, informacji o gruntach oraz o pakiecie realizowanym na tych gruntach, wskazując położenie tych gruntów i ich powierzchnię - uznaje się, że rolnik kontynuuje realizację podjętego zobowiązania ekologicznego, jeżeli grunty objęte tym zobowiązaniem znajdują się w posiadaniu rolnika

Zgodnie z § 6 rozporządzenia wskazano, że co do zasady, wielkość obszaru objętego zobowiązaniem ekologicznym oraz miejsce realizacji tego zobowiązania nie podlega zmianie w trakcie jego realizacji. Zgodnie z tymi przepisami, w ramach zobowiązania ekologicznego z kategorii zobowiązania realizowanego na gruntach ornych, obejmującego: pakiet 1, pakiet 2, pakiet 3, pakiet 5 albo pakiet 7, — rolnik może dokonywać zmiany uprawianych roślin, zmiany miejsca ich uprawy lub zmiany pakietów objętych tym zobowiązaniem, pod warunkiem, że mimo dokonania tych zmian są spełnione warunki przyznania płatności ekologicznych z tytułu

realizacji tego zobowiązania, a zmiany te nie powodują zmiany wielkości obszaru objętego tym zobowiązaniem lub zmiany miejsca realizacji tego zobowiązania.

Jak wynika z powyższego, wszelkie zmiany dokonywane w trakcie realizacji ww. zobowiązania ekologicznego, zarówno dotyczące zmiany miejsca uprawianej rośliny, jak i zmiany uprawianej rośliny, mogą być dokonywane na obszarze gruntów ornych, które były zadeklarowane przez rolnika we wniosku o przyznanie pierwszej płatności ekologicznych w ramach tego zobowiązania.

Takie zasady są zgodne z przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego, w których obowiązuje okres konwersji gospodarstwa lub jego części (okres przestawiania na metody zgodne z ekologicznymi), a następnie na danym obszarze stosuje się sposób gospodarowania zgodny z metodami ekologicznymi (art. 10 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007). Dodatkowo, możliwość zmiany uprawianych roślin wynika z obowiązku stosowania odpowiedniego płodozmianu jako jednej z podstawowych zasad dotyczących rolnictwa ekologicznego. Zasady produkcji ekologicznej polegają na stosowaniu takich praktyk uprawy, które przyczyniają się do utrzymania lub zwiększania ilości materii organicznej gleby, zwiększania jej stabilności i różnorodności biologicznej oraz zapobiegania zagęszczania i erozji gleby. Żyzność i aktywność biologiczna gleby, zgodnie z Załącznikiem 2 pkt 1.9.2 lit. a rozporządzenia nr 2018/848, jest utrzymywana i zwiększana, m. in. przez stosowanie wieloletniego płodozmianu. Umożliwienie zmiany miejsca uprawy i stosowania płodozmianu jest również istotne dla truskawki, maliny i poziomki. Dlatego też te uprawy zostały wydzielone z pakietów sadowniczych i włączone do kategorii zobowiązania realizowanego na gruntach ornych, gdzie możliwa jest zmiana miejsca uprawy.

Jednocześnie, zgodnie z § 6 ust. 3, w przypadku uprawy rośliny dwuletniej wymienionej w wykazie roślin objętych płatnością ekologiczną określonym w załączniku nr 4 do rozporządzenia – zmiany, o których mowa powyżej są dopuszczalne po upływie dwóch lat uprawy tej rośliny. Wynika to z długości cyklu rozwojowego rośliny wymagającego dwóch sezonów wegetacyjnych.

Natomiast, zgodnie z brzmieniem § 6 ust. 4 rozporządzenia, w ramach realizacji zobowiązania ekologicznego z kategorii zobowiązania realizowanego w ramach upraw trwałych, obejmującego realizację pakietu 4 lub pakietu 6 lub pakietu 9. W zakresie upraw trwałych, rolnik nie może dokonywać zmiany uprawianych roślin ani zmieniać miejsca ich

uprawy. Brak możliwości takich zmian wynika z faktu, że w ramach ww. pakietów uprawiane są rośliny trwałe.

Ponadto, zgodnie z § 6 ust. 5 rozporządzenia, w przypadku, jeżeli mieszanki wieloletnie traw albo mieszanki wieloletnie traw z motylkowatymi drobnonasiennymi uprawiane na gruntach ornych, w ramach pakietu 7 (tzn. upraw paszowych) – stały się trwałymi użytkami zielonymi, rolnik ma możliwość, w okresie pozostającym do końca realizacji zobowiązania, kontynuować realizację tego pakietu lub zastąpić ten pakiet odpowiednio pakietem 8. W przypadku przekształcenia tego zobowiązania w zobowiązanie w zakresie trwałych użytków zielonych, rolnik zobowiązany jest przestrzegać wymogów tego zmienionego pakietu.

Przepis § 7 ust. 2 rozporządzenia, odnosi się do kwestii łączenia płatności z tytułu różnych działań/interwencji na tej samej powierzchni. Jeżeli na danej działce rolnej jest realizowane zobowiązanie ekologiczne, to do tej działki rolnej nie przysługują płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne, płatności z tytułu realizacji ekoschematów: obszary z roślinami miododajnymi, integrowana produkcja roślin, biologiczna ochrona upraw, płatności ekologiczne PROW 2014-2020 oraz rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW 2014-2020.

W § 8 ust. 1–2 rozporządzenia określono specyficzne warunki przyznawania płatności ekologicznych w ramach niektórych pakietów, tj. w przypadku uprawy w plonie głównym w ramach pakietu 1. Uprawy rolnicze roślin bobowatych grubonasiennych lub gorzycy białej, lub gryki zwyczajnej, które zostaną wykorzystane w danym roku jako nawóz zielony; w przypadku uprawy konopi włóknistych w ramach pakietu 1. Uprawy rolnicze.

W § 8 ust. 3 i 4 rozporządzenia, określono kolejny warunek przyznania płatności ekologicznych tzn. warunek posiadania zwierząt mający na celu powiązanie płatności ekologicznych w ramach pakietu 7. Uprawy paszowe na gruntach ornych oraz pakietu 8. Trwałe użytki zielone oraz pakietu 10. Premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą z posiadaniem odpowiedniej liczby zwierząt w przeliczeniu na dużą jednostkę przeliczeniową (DJP). Dla pakietu 10. Określono również minimalny i maksymalny poziom obsady zwierząt na wszystkich użytkach rolnych w gospodarstwie (tj. 0,5-1,5 DJP/ha). Gatunki zwierząt uznawane do spełnienia ww. warunku zostały określone w załączniku nr 5 do rozporządzenia.

W przypadku powiązania posiadania zwierząt i otrzymywania płatności ekologicznych w ramach ww. pakietów, powyższe przepisy wynikają z potrzeby powiązania uzyskiwanego plonu z tych upraw z żywieniem tym plonem posiadanych zwierząt. W myśl tej zasady, w

załączniku nr 2 do rozporządzenia wskazano jakie jest dopuszczalne przeznaczenie plonu w przypadku realizacji poszczególnych pakietów.

Ww. propozycje przepisów są zgodne z postanowieniami Planu Strategicznego WPR.

W § 8 ust. 5 – 8 wskazano, w jaki sposób należy uwzględniać zwierzęta, które w danym roku zostało „wykorzystane” przy przyznawaniu pomocy finansowej z tytułu realizacji zobowiązania ekologicznego PROW 2014–2020. Wskazano tu także, że warunek posiadania zwierząt na potrzeby realizacji pakietów 7 lub 8 lub 9 (w odniesieniu do gruntów, na których uprawiane są rośliny wymienione w części VII tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia oraz trwałych użytków zielonych) lub 10 może spełniać także małżonek rolnika, który jest posiadaczem wymaganych zwierząt i wyraził pisemną zgodę na „użyczenie” tych zwierząt swemu małżonkowi. Warunkiem takiego użyczenia jest jednak to, że małżonek sam z wykorzystaniem tych samych zwierząt nie ubiega się o przyznanie płatności w ramach żadnego z tych pakietów ani w ramach zobowiązania ekologicznego PROW 2007–2013, w ramach którego warunkiem przyznania pomocy jest posiadanie zwierząt.

W § 8 ust. 9 rozporządzenia, wskazano, jakie zwierzęta bierze się pod uwagę przy ustalaniu spełnienia warunku posiadania przez rolnika lub jego małżonka zwierząt na potrzeby realizacji pakietów 7 lub 8 lub 9 (w odniesieniu do gruntów, na których uprawiane są rośliny wymienione w części VII tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia oraz trwałych użytków zielonych). Co do zasady będą to zwierzęta posiadane przez rolnika lub jego małżonka w okresie od dnia 15 marca w roku złożenia wniosku o przyznanie płatności ekologicznej do dnia 14 marca roku następującego po roku, w którym złożono ten wniosek w odniesieniu do których rolnik lub jego małżonek dokonali wymaganych na podstawie przepisów o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt zgłoszeń do komputerowej bazy danych. Ponadto będą brane pod uwagę króliki wymienione w wykazie, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (Dz. U. poz. 1370), posiadane przez rolnika lub jego małżonka w okresie od dnia ostatniej kontroli przeprowadzonej przez jednostkę certyfikującą do dnia kontroli przeprowadzonej w roku złożenia wniosku o płatność ekologiczną – w przypadku, gdy rolnik objęty jest systemem kontroli rolnictwa ekologicznego lub od dnia objęcia rolnika systemem kontroli rolnictwa ekologicznego do dnia kontroli przeprowadzonej w roku złożenia wniosku o płatność ekologiczną – w przypadku, gdy rolnik został dopiero w roku złożenia wniosku o płatność ekologiczną objęty systemem kontroli rolnictwa ekologicznego.

W § 8 ust. 10 wskazano, że liczbę DJP oblicza się jako sumę iloczynów liczby poszczególnych rodzajów zwierząt – ustalonej na podstawie stanu średniego z okresu określonego w § 8 ust. 9 – i współczynników ich przeliczenia na DJP, które są określone w załączniku nr 6 do rozporządzenia.

Obliczanie wymaganej obsady na podstawie stanów średniorocznych jest metodą w najpełniejszym stopniu oddającą rzeczywisty poziom utrzymywania zwierząt w gospodarstwie.

W § 8 ust. 11 rozporządzenia wskazano, że w przypadku gdy rolnik nie spełnia warunku posiadania zwierząt na potrzeby realizacji pakietów 7 i 8, to warunek ten może on spełnić wspólnie z innym rolnikiem ubiegającym się o przyznanie płatności ekologicznej, którego grunty, do których ubiega się o przyznanie tych płatności są położone na terenie tej samej gminy lub gminy z nią sąsiadującej. Warunku posiadania zwierząt nie będzie natomiast można spełnić na analogicznych zasadach w przypadku pakietu 10. Premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą.

W § 8 ust. 12 i 13 rozporządzenia, wskazano odstępstwa od warunku posiadania zwierząt w przypadku realizacji pakietu 7 lub pakietu 9 (w przypadku roślin wymienionych w części I tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia) kiedy uprawiane są rośliny bobowate drobnonasienne, trawy lub ich mieszanki uprawiane w plonie głównym z przeznaczeniem na nawóz zielony (w cyklu rocznym lub dwuletnim). Zgodnie z ww. przepisem, możliwe jest jednorazowe na danej działce rolnej w ramach całego okresu zobowiązania – zadeklarowanie realizacji pakietu 7 lub pakietu 9 (w przypadku roślin wymienionych w części I tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia) bez wymaganej obsady zwierząt w zakresie uprawy roślin motylkowatych drobnonasiennych, traw lub ich mieszanek uprawianych w plonie głównym, jeżeli te uprawy zostaną wykorzystane jako nawóz zielony wzbogacający strukturę organiczną gleby. Dzięki takiemu rozwiązaniu, możliwe będzie wypełnienie przez rolnika założeń dla art. 4 rozporządzenia 2018/848 (realizacji pkt 1.9.2 z Załącznika 2 rozporządzenia nr 2018/848), tj. zasady w myśl której żyzność i aktywność biologiczna gleby jest utrzymywana i zwiększana poprzez stosowanie wieloletniego płodozmianu z wykorzystaniem roślin motylkowatych i innych roślin na nawóz zielony.

W § 8 ust. 14 i 15 określono zasady na jakich rolnikowi będzie można przyznać płatności ekologiczne za uprawę roślin z przeznaczeniem na nawóz zielony. Dopuszczalne będzie takie zastosowanie uprawy na danej działce rolnej tylko jeden raz w trakcie zobowiązania, a udział takich upraw w danym roku nie będzie mógł być większy niż 25 % zobowiązania na gruntach ornych. W zależności od realizowanego pakietu, w przypadku upraw na nawóz zielony rolnik

nie będzie musiał spełniać warunku posiadania zwierząt w odniesieniu do takich powierzchni upraw lub spełniać wymogu w zakresie odpowiedniego przeznaczenia zbioru.

W § 9 rozporządzenia określono, że płatności przysługują do działki rolnej w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy o Planie Strategicznym, o powierzchni co najmniej 0,1 ha oraz doprecyzowano zasady stosowania tej definicji w przypadku działek rolnych z uprawami sadowniczymi, a także doprecyzowano kwestię elementów krajobrazu wliczanych do powierzchni działki rolnej w kontekście przepisów wydanych na podstawie art. 26 ust. 4 ustawy o Planie Strategicznym.

W § 10 rozporządzenia, doprecyzowano rodzaje użytków rolnych, do których mogą być przyznane płatności ekologiczne.

Zgodnie z powyższymi przepisami, płatności ekologiczne może być przyznana:

1) do gruntów ornych - w przypadku pakietu 1. Uprawy rolnicze, pakietu 2. Uprawy warzywne, pakietu 3. Uprawy zielarskie, pakietu 5. Uprawy jagodowe, pakietu 7. Uprawy paszowe na gruntach ornych oraz pakietu 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi (na gruntach ornych, na których są uprawiane rośliny wymienione w części I-III, V i VII tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia),

2) do trwałych użytków zielonych - w przypadku pakietu 8. Trwałe użytki zielone, ale także w przypadku pakietu 7. Uprawy paszowe na gruntach ornych, jeśli w trakcie realizacji tych pakietów grunty orne, na których jest uprawiana mieszanka wieloletnia traw albo mieszanka wieloletnia traw z motylkowatymi drobnonasiennymi, stały się trwałymi użytkami zielonymi oraz w przypadku pakietu 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi (w przypadku tego pakietu do powierzchni stanowiącej nie więcej niż 20% powierzchni użytków rolnych w gospodarstwie);

3) do sadów, w których są uprawiane drzewa lub krzewy z gatunków wymienionych w załączniku nr 4 do rozporządzenia. Dotyczy to pakietu 4. Podstawowe uprawy sadownicze oraz pakietu 6. Ekstensywne uprawy sadownicze oraz pakietu 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi, przy czym w przypadku tego pakietu do sadów w których uprawiane są drzewa lub krzewy z gatunków wymienionych w VI tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia płatności ekologiczne będą przyznawane do powierzchni nie większej niż 20% powierzchni użytków rolnych w gospodarstwie

Odpowiadają one kategoriom zobowiązań ekologicznych określonych w § 4 ust. 1.

W § 11 ust. 1-3 rozporządzenia, wskazano, że wysokość płatności ekologicznych w danym roku ustala się jako iloczyn stawek płatności za hektar gruntu i powierzchni gruntów, do których przysługuje płatności ekologiczne, po uwzględnieniu kar za naruszenie warunków przyznawania płatności ekologicznych lub kar z tytułu nieprzestrzegania wymogów określonych dla interwencji. Wysokości stawek płatności ekologicznych, dla poszczególnych pakietów, zostały określone w załączniku nr 8 do rozporządzenia.

Przy ustalaniu wysokości płatności ekologicznych przysługującej do działek rolnych uwzględnia się powierzchnię tych działek, nie większą jednak niż maksymalny kwalifikowalny obszar, o którym mowa w art. 2 ust. 7 lit. a rozporządzenia Komisji (UE) 2022/1172.

W § 11 ust. 4 określono ogólną zasadę przyznawania płatności ekologicznych w ramach pakietu 7. Uprawy paszowe na gruntach ornych, pakietu 8. Trwałe użytki zielone oraz pakietu 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi. Płatności ekologiczne będą przyznawane do powierzchni nie większej niż powierzchnia ustalona jako iloraz liczby zwierząt posiadanych przez rolnika i przeliczonej na DJP i współczynnika 0,5. Oznacza to, że rolnik otrzyma płatności do takiej powierzchni, do jakiej „starczy” mu posiadanych zwierząt.

W § 11 ust. 5 określono zasadę przyznawania płatności ekologicznych do gruntów ornych z uprawami paszowymi (pakiet 7) przy jednoczesnym prowadzeniu takich upraw na gruntach w okresie konwersji oraz gruntach z zakończonym okresem konwersji w przypadku gdy rolnikowi nie starcza zwierząt aby przyznać płatności ekologiczne do całej powierzchni w ramach pakietu 7. W takich przypadkach w pierwszej kolejności będą przyznawane płatności do gruntów w okresie konwersji.

W § 11 ust. 6 określono zasadę przyznawania płatności ekologicznych w ramach pakietu 10. Premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą. Jest to jedyny pakiet w ramach interwencji, który nie jest objęty zobowiązaniem ekologicznym i w ramach którego nie można ubiegać się o płatności bez jednoczesnej realizacji innego pakietu. Specyfika tego pakietu polega bowiem na tym, że do powierzchni upraw w ramach pozostałych pakietów przyznawane są dodatkowe płatności w ramach pakietu 10., jeżeli rolnik zapewnia obsadę zwierząt w przedziale od 0,5 DJP/ha do 1,5 DJP/ha wszystkich użytków rolnych w gospodarstwie.

W § 11 ust. 7-11 określono, że przy wyliczaniu płatności ekologicznych w ramach pakietu 7. Uprawy paszowe na gruntach ornych, pakietu 8. Trwałe użytki zielone oraz pakietu 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi mogą zostać uwzględnione zwierzęta będące w posiadaniu innego rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności ekologicznych, którego

grunty, do których ubiega się o przyznanie tych płatności, są położone na terenie tej samej gminy lub gminy z nią sąsiadującej lub jego małżonka, jeżeli odpowiednio rolnik ten lub jego małżonek wyraził na to zgodę. Określono tu również zasady postępowania w przypadku, kiedy pomimo uwzględnienia zwierząt innego rolnika, ich liczba nie pozwala na przyznanie płatności ekologicznych w ramach pakietu 7. Uprawy paszowe na gruntach ornym, pakietu 8. Trwałe użytki zielone oraz pakietu 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi wszystkim rolnikom ubiegającym się o takie płatności.

W § 12 określono zasady przyznawania płatności ekologicznych odpowiednio do gruntów w okresie konwersji oraz gruntów z zakończonym okresem konwersji jeżeli na takich gruntach jest realizowany pakiet 4. Podstawowe uprawy sadownicze oraz pakiet 6. Ekstensywne uprawy sadownicze. W takich przypadkach płatności ekologiczne będą przyznawane według stawek płatności dla pakietu 4. odnoszących się odpowiednio do gruntów w okresie konwersji oraz gruntów z zakończonym okresem konwersji.

W § 13 określono zasady przyznawania płatności ekologicznych do gruntów w okresie konwersji.2022/1172. Ponieważ stawki płatności do gruntów w okresie konwersji są wyższe i należy również unikać wspierania gruntów objętych zbyt długimi okresami konwersji płatności ekologiczne z zastosowaniem stawek płatności odnoszących się do do gruntów w okresie konwersji będą wypłacane nie dłużej niż przez pierwsze 3 lata realizacji zobowiązania ekologicznego, a w przypadku gdy okres konwersji dla tych gruntów jest dłuższy niż pierwsze 3 lata realizacji tego zobowiązania – płatności ekologiczne będą przyznawane w wysokości ustalonej według stawek płatności odnoszących się do gruntów z zakończonym okresem konwersji.

W § 14 określono w jaki sposób na płatności ekologiczne w ramach interwencji wpływa otrzymane przez rolnika do danej powierzchni wsparcie w ramach PROW 2004-2006, PROW 2007-2013 oraz PROW 2014-2020. W takich przypadkach płatności ekologiczne będą przyznawane z uwzględnieniem stawek płatności odnoszących się do gruntów z zakończonym okresem konwersji pomimo tego, że takie powierzchnie gruntu znajdują się w okresie konwersji. Powyższy przepis jest wzorowany na dotychczasowych regulacjach stosowanych dla działania Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020.

W § 15 rozporządzenia, wskazano, że w ramach interwencji – Rolnictwo ekologiczne, płatności ekologiczne są przyznawane w wysokości:

- 1) 100% stawek płatności – za powierzchnię gruntów od 0,1 ha do 50 ha;

- 2) 75% stawek płatności – za powierzchnię gruntów powyżej 50 ha do 100 ha;
- 3) 60% stawek płatności – za powierzchnię gruntów powyżej 100 ha.

Ponadto uregulowano sytuację, kiedy łączna powierzchnia gruntów, do której przysługują płatności ekologiczne w ramach wszystkich realizowanych pakietów, przekracza powierzchnię gruntów określoną w poszczególnych progach powierzchniowych mechanizmu degresywności (tj. 50 ha i 100 ha).

Zgodnie z uregulowaniami zawartymi w § 15 rozporządzenia, w przypadku realizacji więcej niż jednego pakietu, płatności ekologiczne są przyznawane:

- 1) w wysokości 100% stawek płatności – jeżeli łączna powierzchnia gruntów, do której przysługują te płatności, nie przekracza powierzchni 50 ha;

- 2) w wysokości 100% stawek płatności do pierwszych 50 ha powierzchni gruntów oraz w wysokości 75% do pozostałej powierzchni – jeżeli łączna powierzchnia gruntów, do której przysługują te płatności, nie przekracza powierzchni 100 ha;

- 3) w wysokości 100% stawek płatności do pierwszych 50 ha powierzchni gruntów, w wysokości 75% do powierzchni kolejnych 50 ha oraz w wysokości 60% do pozostałej powierzchni – jeżeli łączna powierzchnia gruntów, do której przysługują te płatności, przekracza 100 ha.

Powierzchnia w ramach danego pakietu, do której przysługują płatności w określonej wysokości stawek płatności (tj. 100%, 75% i 60%) stanowi iloczyn powierzchni gruntów, za którą w ramach realizowanych pakietów można przyznać płatność ekologiczną z uwzględnieniem określonej wysokości stawki płatności, oraz procentowego udziału powierzchni gruntów, do której przysługują płatności ekologiczne w ramach danego pakietu, w łącznej powierzchni gruntów, do której przysługują płatności ekologiczne w ramach wszystkich realizowanych pakietów. Sposób wyliczania tej powierzchni gruntów przedstawiono na poniższym przykładzie.

Rolnik deklaruje 70 ha gruntów w ramach Pakietu 2. Uprawy warzywne oraz 150 ha gruntów w ramach Pakietu 4. Podstawowe uprawy sadownicze, co daje w sumie powierzchnię 220 ha gruntów objętą działaniem.

1. Wyliczamy współczynnik procentowy udziału poszczególnych pakietów w łącznej powierzchni, na której są one realizowane, wynoszącej 220 ha gruntów (70 ha + 150 ha):

- pakiet 2. - $70 \text{ ha} / 220 \text{ ha} = 31,81818182\%$

- pakiet 4. - $150 \text{ ha} / 220 \text{ ha} = 68,18181818\%$.

2. Ustalamy, do jakiej powierzchni gruntów przysługuje wsparcie ze 100% stawkami płatności - wsparcie to będzie przysługiwało do pierwszych 50 ha powierzchni gruntów objętej ww. pakietami, tj. do limitu określonego w mechanizmie degresywności (100% stawek płatności – za powierzchnię od 0,1 ha do 50 ha).

- pakiet 2. ($50 \text{ ha} \times 31,81818182\%$) = 15,90 ha

- pakiet 4. ($50 \text{ ha} \times 68,18181818\%$) = 34,09 ha

Zgodnie z powyższym w przypadku:

- pakietu 2. do 15,9 ha powierzchni gruntów zostanie przyznane wsparcie ze 100% stawkami płatności;

- pakietu 4. - do 34,09 ha powierzchni gruntów zostanie przyznane wsparcie ze 100% stawkami płatności.

3. Ustalamy, do jakiej powierzchni gruntów przysługuje wsparcie z 75% stawkami płatności - wsparcie to będzie przysługiwało do kolejnych 50 ha powierzchni gruntów objętej ww. pakietami, tj. do limitu określonego w mechanizmie degresywności (75% stawek płatności – za powierzchnię gruntów powyżej 50 ha do 100 ha).

- pakiet 2. ($50 \text{ ha} \times 31,81818182\%$) = 15,90 ha

- pakiet 4. ($50 \text{ ha} \times 68,18181818\%$) = 34,09 ha

Zgodnie z powyższym, w przypadku:

- pakietu 2. do 15,9 ha powierzchni gruntów zostanie przyznane wsparcie z 75% stawkami płatności;

- pakietu 4. do 34,09 ha powierzchni gruntów zostanie przyznane wsparcie z 75% stawkami płatności.

4. Ustalamy, do jakiej powierzchni gruntów przysługuje wsparcie z 60% stawkami płatności - wsparcie to będzie przysługiwało do pozostałej powierzchni objętej ww. pakietami, tj. do limitu określonego w mechanizmie degresywności (60% stawek płatności – za powierzchnię gruntów powyżej 100 ha).

- pakiet 2. ($70 \text{ ha} - 15,90 \text{ ha} - 15,90 \text{ ha}$) = 38,20 ha

- pakiet 4.1.1. ($150 \text{ ha} - 34,09 \text{ ha} - 34,09 \text{ ha}$) = 81,82 ha

Zgodnie z powyższym, w przypadku:

- pakietu 2. do 38,20 ha powierzchni gruntów zostanie przyznane wsparcie z 60% stawkami płatności;

- pakietu 4. do 81,82 ha powierzchni gruntów zostanie przyznane wsparcie z 60% stawkami płatności.

W § 16 rozporządzenia, wprowadzono możliwość uzyskania przez rolnika corocznej refundacji kosztów transakcyjnych związanych z poniesionymi przez niego kosztami kontroli gospodarstwa ekologicznego. Koszty transakcyjne ustala się zgodnie z załącznikiem nr 8 do rozporządzenia, z tym że kwota przeznaczona na refundację kosztów transakcyjnych nie może być wyższa niż 20% wysokości płatności ekologicznych. Ponadto wskazano, że w przypadku jednoczesnej realizacji zobowiązania ekologicznego oraz zobowiązania ekologicznego PROW 2014-2020 limity powierzchniowe określone w załączniku nr 9 obejmują łączną powierzchnię takich zobowiązań.

Jednocześnie rolnik nie może uzyskać refundacji kosztów transakcyjnych w ramach interwencji – Rolnictwo ekologiczne” jeżeli jest również beneficjentem działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, czyli działania „Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych” w zakresie poddziałania „Wsparcie dla nowych uczestników systemów jakości”, w części dotyczącej rolnictwa ekologicznego.

Przepis ten ma na celu uniknięcie podwójnego finansowania w tym zakresie.

Koszty transakcyjne z tytułu kontroli gospodarstwa ekologicznego są nienależne w przypadku odmowy płatności ekologicznych z tytułu niespełnienia warunków kwalifikowalności w odniesieniu do pakietu, z tytułu którego mogłyby zostać przyznane.

W § 17 rozporządzenia określono, co zawiera wniosek o przyznanie płatności ekologicznych oraz terminy składania tego wniosku za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, które odnoszą się do terminów określonych określonym w art. 59 ust. 1 ustawy o Planie Strategicznym.

Ww. wniosek, poza elementami, o których mowa w art. 57 ustawy o Planie Strategicznym: oświadczenie o działkach referencyjnych, oświadczenie o sposobie wykorzystywania powierzchni zadeklarowanych w ramach zobowiązania ekologicznego, zawierające w szczególności wskazanie pakietu realizowanego na danej powierzchni, roślin uprawnych uprawianych na tych powierzchniach oraz roku podjęcia zobowiązania ekologicznego na tej powierz. Wniosek zawiera również oświadczenia oraz informacje, jakie powinny być zawarte we wniosku o przyznanie podstawowego wsparcia dochodów do celów zrównoważoności, o którym mowa w art. 20 pkt 1 lit a ustawy o Planie Strategicznym, określone w przepisach tej ustawy lub w przepisach wydanych na podstawie art. 69 ust. 1 tej ustawy, a także oświadczenia i zobowiązania rolnika związane z realizacją zobowiązania ekologicznego oraz informację o załącznikach dołączonych do wniosku.

Ponadto w § 17 ust. 2 rozporządzenia zostało określone, że rolnik ma możliwość w ramach danego pakietu deklarowania we wniosku tzw. „uprawy wielogatunkowej”. Przez taką uprawę należy rozumieć co najmniej dwie różne uprawy lub dwa różne gatunki roślin uprawnych uprawiane w ramach danego pakietu, pod warunkiem że zajmują łącznie zwarty obszar o powierzchni co najmniej 0,1 ha. Natomiast w § 17 ust. 3 wskazano wyjątki kiedy nie jest możliwe deklarowanie ww. uprawy wielogatunkowej

W § 17 ust. 4 i 5 określono odpowiednio sposób i termin składania wniosków o przyznanie płatności ekologicznych oraz dopuszczalny termin składania zmian do już złożonych wniosków. Uzupełnieniem tych przepisów są ust. 7 i 8 określające kiedy może zostać zmieniony wniosek w części dotyczącej wskazania roślin uprawnych lub mieszanki wieloletnich traw albo mieszanki wieloletnich traw z bobowatymi drobnonasiennymi uprawianych na danej powierzchni oraz w przypadku uprawy rośliny dwuletniej.

Natomiast w § 17 ust. 6 określono obowiązki rolnika w przypadku gdy rolnik nie zamierza ubiegać się w danym roku o przyznanie kolejnych płatności ekologicznych do określonych gruntów objętych zobowiązaniem ekologicznym. W takim przypadku zamiast wniosku o ich przyznanie składa, na formularzu udostępnionym przez Agencję, informację o tych gruntach oraz o pakiecie realizowanym na tych gruntach i ich powierzchnię.

Biorąc pod uwagę, że rolnik składa na jednym formularzu wniosek o wsparcie w ramach różnych systemów płatności, oczywiście jest, że taki „wspólny wniosek” powinien zawierać tylko elementy wspólne lub zbieżne dla różnych systemów wsparcia. Dlatego też, konieczne było określenie dodatkowych, specyficznych dokumentów, jakie są wymagane dla konkretnego rodzaju płatności. Z tego też względu, konieczne jest wskazanie specyficznych dokumentów

dla interwencji – Rolnictwo ekologiczne, jakie są dołączane przez rolnika do wniosku o przyznanie płatności ekologicznych.

W związku z powyższym w § 18 ust. 1 pkt 1 określono że, w przypadku gdy rolnik nie spełnia warunku posiadania zwierząt na potrzeby realizacji pakietów 7, 8 lub 9, dołącza do wniosku oświadczenie z kim spełnia ten warunek. W § 18 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia wskazano, że w przypadku użyczenia rolnikowi przez małżonka zwierząt na potrzeby realizacji pakietów 7, 8 lub 9, składa on wraz z wnioskiem pisemną zgodę o tym użyczeniu.

W § 19 rozporządzenia wskazano, że do wniosku o przyznanie płatności ekologicznych, rolnik dołącza materiał graficzny. Na tym materiale rolnik ma obowiązek zaznaczyć granice powierzchni zadeklarowanych w ramach zobowiązania ekologicznego, na których realizuje poszczególne pakiety. W przypadku gdy rolnik wnioskuje po raz pierwszy o przyznanie płatności ekologicznych, Agencja udostępnia materiał graficzny na wniosek rolnika.

Poza kwestią materiału graficznego, w § 19 w ust. 5–9 uregulowano również obowiązki rolnika w zakresie: składania do ARiMR kopii stron planu działalności ekologicznej (tj. do dnia 15 lipca roku, w którym podjął zobowiązanie ekologiczne lub analogicznym terminie w przypadku zmian w planie działalności ekologicznej); kopii świadectwa oceny polowej materiału siewnego wydanego na podstawie przepisów o nasiennictwie lub zaświadczenia o wydaniu takiego świadectwa wydane przez właściwego ze względu na położenie plantacji nasiennej wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa, lub oświadczenia sporządzonego na formularzu udostępnionym przez Agencję o posiadaniu plantacji nasiennej rośliny dwuletniej lub wieloletniej – w pierwszym roku uprawy tej rośliny (do dnia do dnia 30 listopada roku, w którym rolnik złożył wniosek o przyznanie płatności ekologicznych), informowania ARiMR, o zamiarze zaprzestania uprawy krzewów w ramach pakietów 4., 6. lub 9 zgodnie z § 8 ust. 16 rozporządzenia (tj. najpóźniej w terminie 30 dni przed tym zaprzestaniem); oświadczenia o rodzaju uprawianej na danym gruncie uprawy w ramach pakietu 4–6, dacie nasadzenia tej uprawy oraz rodzaju podkładki.

Proponowane przepisy § 20–28 określają sposób, tryb i formę przejęcia zobowiązania ekologicznego i są analogiczne jak dla rozwiązań przyjętych w tym zakresie w ramach działania Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020. Przepisy te określają sposób, tryb i formę przejęcia zobowiązania ekologicznego w przypadku:

1) śmierci rolnika - która nastąpiła zarówno w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie pierwszych płatności ekologicznych do dnia doręczenia decyzji w sprawie

przyznania tych płatności, jak i śmierci rolnika, która nastąpiła po doręczeniu decyzji w sprawie przyznania pierwszych płatności ekologicznych,

2) rozwiązania albo przekształcenia rolnika lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistniało następstwo prawne, zarówno w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie pierwszych płatności ekologicznych do dnia doręczenia decyzji jak i rozwiązania albo przekształcenia rolnika lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistniało następstwo prawne, które nastąpiło po doręczeniu decyzji w sprawie przyznania pierwszych płatności ekologicznych,

3) przeniesienia, w wyniku umowy sprzedaży, dzierżawy lub innej umowy, posiadania gruntów objętych wnioskiem o przyznanie pierwszych płatności ekologicznych złożonym przez rolnika, zarówno w okresie od dnia złożenia tego wniosku do dnia doręczenia decyzji, jak i po doręczeniu decyzji w sprawie przyznania pierwszych płatności ekologicznych wraz z określeniem skutków prawnych nie dotrzymania odpowiedniego sposobu, trybu i formy przejęcia lub przekształcenia zobowiązania ekologicznego, a także określają zasady realizacji przejętego zobowiązania ekologicznego, w przypadku gdy przejmujący zobowiązanie ekologiczne jest także beneficjentem interwencji – Rolnictwo ekologiczne.

Powyższe przepisy określają odrębne reguły przyznawania płatności w zależności od daty danego zdarzenia prawnego (śmierć rolnika, następstwo prawne, przekazanie gospodarstwa). Różnicują one tryb postępowania, w zależności od tego, czy dane zdarzenie prawne miało miejsce przed doręzeniem decyzji o przyznaniu pierwszych czy kolejnych płatności ekologicznych, czy też już po doręczeniu tych decyzji jednakże przed dokonaniem płatności.

Zgodnie z ww. przepisami, spadkobierca rolnika, jego następca prawny albo nowy posiadacz gospodarstwa rolnego może, na swój wniosek, wstąpić do toczącego się postępowania na miejsce wnioskodawcy.

Następca prawny rolnika, któremu zostały przyznane pierwsze płatności ekologiczne, oraz nowy posiadacz gospodarstwa rolnego, aby skutecznie przejąć zobowiązanie ekologiczne rolnika i uzyskać uprawnienie do ubiegania się z tego tytułu o kolejne płatności powinien złożyć wniosek o przyznanie kolejnych płatności ekologicznych albo wstąpić na miejsce rolnika do toczącego się postępowania w sprawie przyznania kolejnych płatności, w zależności od tego, kiedy nastąpiło zdarzenie powodujące następstwo prawne albo kiedy zostało przeniesione posiadanie gruntów należących do rolnika.

Warunki wstąpienia na miejsce strony do toczącego się postępowania oraz warunki przyznania kolejnych płatności ekologicznych w sytuacjach określonych w powyższych przepisach co do zasady pozostały takie same, jak w przepisach stosowanych w ramach działania Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020.

Pozostawiono tu również podstawowy warunek przyznania kolejnych płatności ekologicznych, tj. przejście zobowiązania ekologicznego oraz zobowiązanie do zapłaty na rzecz Agencji kwoty płatności ekologicznych, uzyskanej przez rolnika, któremu została przyznana ta płatność, jaką ten byłby obowiązany zwrócić, gdyby w trakcie realizacji zobowiązania ekologicznego wystąpiły okoliczności powodujące konieczność zwrotu płatności, przy czym w przypadku spadkobiercy rolnika nie jest wymagane zobowiązanie do zapłaty, o którym mowa powyżej. Odstąpienie od takiego zobowiązania wynika z faktu, że śmierć rolnika jest okolicznością nadzwyczajną, której wystąpienie daje podstawę do odstąpienia od ustalania kwoty nienależnej z tytułu zaniechania realizacji zobowiązania.

W przepisach została ujęta też kwestia dalszej realizacji zobowiązania ekologicznego przez rolnika, który realizuje własne zobowiązanie i jest:

- 1) spadkobiercą innego rolnika, który złożył wniosek o przyznanie pierwszych płatności ekologicznych lub realizował zobowiązanie ekologiczne;
- 2) zapisobiercą windykacyjnym, który w wyniku śmierci innego rolnika nabył, jako przedmiot zapisu windykacyjnego: grunty objęte wnioskiem o przyznanie pierwszych płatności ekologicznych złożonym przez tego rolnika objęte zobowiązaniem ekologicznym podjętym przez tego rolnika lub prawo majątkowe, z którym łączy się posiadanie gruntów,
- 3) innym następcą prawnym rolnika, który złożył wniosek o przyznanie pierwszych płatności ekologicznych lub realizował zobowiązanie ekologiczne;
- 4) nowym posiadaczem gruntów objętych wnioskiem o przyznanie pierwszych płatności ekologicznych, złożonym przez innego rolnika, lub objętych zobowiązaniem ekologicznym podjętym przez tego rolnika.

W przepisach zostały uregulowane również kwestie dalszych praw do płatności ekologicznych, w przypadku gdy po doręczeniu decyzji w sprawie tych płatności nastąpiły pewne okoliczności lub zdarzenie prawne.

W przypadku śmierci rolnika, do którego wspomniana decyzja została skierowana, jego spadkobiercy przysługują prawa, które przysługiwałyby spadkodawcy jako stronie

postępowania. Przy czym, jeżeli prawa, które przysługiwałyby spadkodawcy jako stronie postępowania, przysługują kilku spadkobiercom, prawa te wykonuje ten spadkobierca, na którego pozostali spadkobiercy wyrazili pisemną zgodę. Ponadto, zgodnie z tymi przepisami, w przypadku gdy w decyzji, o której mowa powyżej, zostały przyznane płatności ekologiczne, płatności te są wypłacane spadkobiercy. Niemniej jednak, w przypadku gdy przyznane płatności nie zostały przekazane na rachunek bankowy rolnika lub rachunek rolnika prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, jego spadkobierca składa wniosek o wypłatę tych płatności do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie tych płatności przez rolnika (pod warunkiem, że spadkobierca akceptuje należność określoną w decyzji). W związku z powyższym, w dalszej części przepisów zostały szczegółowo określone terminy składania wniosku przez spadkobiercę rolnika oraz niezbędne czynności, jakie powinien w takim przypadku wykonać spadkobierca rolnika, m.in. w zakresie złożenia odpowiedniego wniosku i dołączenia dokumentów do wniosku.

Analogiczne rozwiązania przyjęto dla przypadków, w których po doręczeniu decyzji w sprawie płatności rolnik, do którego ta decyzja została skierowana, został rozwiązany albo przekształcony albo wystąpiło inne zdarzenie prawne, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne (z wyłączeniem śmierci rolnika). Jeżeli nastąpi takie zdarzenie prawne, to następcy prawnemu przysługują prawa, które przysługiwałyby temu rolnikowi jako stronie postępowania. Natomiast, w sytuacji, gdy płatności ekologiczne nie zostały przekazane na rachunek bankowy rolnika lub rachunek rolnika prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej (rozwiązanego, przekształconego lub objętego innym zdarzeniem prawnym), jego następca prawny, składa wniosek o wypłatę tych płatności (pod warunkiem, że akceptuje należność określoną w decyzji) do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie tych płatności przez rolnika (wniosek jest składany w terminie 3 miesięcy od dnia doręczenia temu rolnikowi tej decyzji).

Powyższe rozwiązania wynikają z dotychczasowych doświadczeń z wdrażania działania Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020, które wskazują, że przyjęte rozwiązania są prawidłowe.

Regulacje wskazane w § 29 i § 30 określają system kar jaki został ustanowiony na potrzeby przyznawania płatności ekologicznych. System ten obejmuje: odmowę przyznania płatności ekologicznych do danego gruntu w przypadku niespełnienia przez rolnika warunków przyznania tych płatności; kary za zadeklarowanie we wniosku o przyznanie płatności

ekologicznych większej powierzchni niż powierzchnia obszaru zatwierdzonego; kary administracyjne, o których mowa w art. 51 Ustawy o Planie strategicznym; zmniejszenie płatności ekologicznych z tytułu nieprzestrzegania wymogów określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia; kary za powtarzalność w nieprzestrzeganiu wymogów określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia – skutkujące zmniejszeniem lub zwrotem płatności ekologicznych; kary wsteczne – skutkujące zwrotem płatności ekologicznych. W § 29 ust. 2 określono szczegółowe zasady nakładania poszczególnych kar, natomiast w § 30 określono kolejność stosowania poszczególnych kar.

W § 31 rozporządzenia wskazano, że projektowane rozporządzenie powinno wejść w życie z dniem ogłoszenia. Należy jednak zaznaczyć, że jego ogłoszenie powinno nastąpić przed dniem 15 marca 2023 r., tj. datą określoną jako początkowa data składania przez rolników wniosków o przyznanie płatności.

Rozporządzenie zawiera 12 załączników:

1) załącznik nr 1. „Minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin, a także inne odpowiednie wymogi obowiązkowe” – wskazuje wymogi, których rolnik musi przestrzegać w zakresie stosowania nawozów i środków ochrony roślin oraz innych odpowiednich wymogów obowiązkowych, a także obszar, na którym powinny być przestrzegane wymogi.

2) załącznik nr 2. „Wymogi dla poszczególnych pakietów” – zawiera m.in. wymóg wspólny dla wszystkich pakietów, tj.: odpowiednie przeznaczenie zbioru – zgodnie z przepisem, rolnik zobowiązany jest aby realizując konkretny pakiet, produkcję uzyskaną w ramach realizacji tego pakietu przeznaczać na konkretnie wskazane w rozporządzeniu cele, co potwierdzone jest odpowiednimi dokumentami; .

W ust. 2 i 8 tego załącznika, wskazano również wymogi dodatkowe dla poszczególnych pakietów.

Wymogi w ramach konkretnych pakietów zawarte w załączniku wynikają z postanowień Planu Strategicznego;

3) załącznik nr 3. „Zawartość planu działalności ekologicznej” – określa zawartość planu działalności ekologicznej w podziale na część ogólną, szczegółową oraz załączniki do planu działalności ekologicznej. Załącznik ten określa jedynie wybrane elementy planu działalności ekologicznej, który sporządzony być musi na formularzu udostępnionym przez Agencję;

4) załącznik nr 4. „Wykaz roślin objętych płatnością ekologiczną” – określa rośliny, do których może zostać przyznana płatności ekologiczne w ramach poszczególnych pakietów interwencji – Rolnictwo ekologiczne.

5) załącznik nr 5. „Wykaz zwierząt, których posiadanie stanowi warunek przyznania płatności ekologicznej w ramach niektórych pakietów” – zawiera listę zwierząt, których posiadanie stanowi warunek przyznania płatności ekologicznych w ramach pakietu 7. Uprawy paszowe na gruntach ornych, pakietu 8. Trwałe użytki zielone i pakietu 10. Premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą.

6) załącznik nr 6. „Współczynnik przeliczania zwierząt na DJP na potrzeby spełniania warunku posiadania zwierząt i przyznawania płatności ekologicznej w ramach pakietu 7. Uprawy paszowe na gruntach ornych, pakietu 8. Trwałe użytki zielone, pakietu 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi – w odniesieniu do gruntów, na których uprawiane są rośliny wymienione w części vii tabeli załącznika nr 4 do rozporządzenia oraz trwałych użytków zielonych objętych zobowiązaniem w ramach tego pakietu oraz w ramach pakietu 10. Premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą”. Zaproponowane w załączniku sposoby przeliczania sztuk zwierząt na DJP są oparte na doświadczeniach z wdrażania działania rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020 oraz przepisach rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie przyjęcia "Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu";

7) załącznik nr 7. „Minimalna obsada drzew, krzewów i wybranych upraw jagodowych w ramach pakietu 4. Uprawy sadownicze, pakietu 5. Uprawy jagodowe i pakietu 6. Ekstensywne uprawy sadownicze” – określa minimalną obsadę drzew, krzewów owocowych i wybranych upraw jagodowych objętych płatnością ekologiczną;

8) załącznik nr 8. „Wysokość stawek płatności ekologicznych” – określa wysokości stawek płatności ekologicznych dla poszczególnych pakietów interwencji Rolnictwo ekologiczne z rozróżnieniem na stawki płatności dla gruntów w okresie konwersji oraz stawki płatności dla gruntów z zakończonym okresem konwersji;

9) załącznik nr 9. „Koszty transakcyjne” – określa wysokości kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych w zależności od powierzchni gospodarstwa podlegającej kontroli upoważnionej jednostki certyfikującej. Wysokość kosztów transakcyjnych jest wypadkową zapisów w Planie Strategicznym, wynikających z przepisów rozporządzenia nr

2021/2115 oraz rzeczywistych kosztów kontroli w wykonywanych przez upoważnione jednostki certyfikujące;

10) załącznik nr 10. „Zasady nakładania kar, o których mowa w § 29 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia - zmniejszenie płatności ekologicznych z tytułu: uchybień w przestrzeganiu przez rolnika odpowiednich minimalnych wymogów dotyczących stosowania nawozów i środków ochrony roślin lub innych odpowiednich obowiązkowych wymogów, o których mowa w załączniku nr 1 do rozporządzenia; nieprzestrzegania wymogów określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia” – określa zasady zmniejszania należnych płatności ekologicznych, jeżeli zostanie stwierdzone uchybienie w przestrzeganiu przez rolnika wymogów w ramach poszczególnych pakietów odpowiednio na gruntach w okresie konwersji lub na gruntach z zakończonym okresem konwersji. Analogicznie do działania Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020 zastosowano tu proporcjonalny system zmniejszeń płatności, który odnosi się do procentowego udziału powierzchni, na której wystąpiło uchybienie w stosunku do powierzchni obszaru, na którym powinny być przestrzegane dane wymogi w ramach danego pakietu, z zastosowaniem współczynników dotkliwości danego uchybienia i współczynników trwałości tego uchybienia, zgodnie z załącznikiem nr 12 do rozporządzenia. Zmniejszenie płatności ekologicznych, w części dotyczącej danego pakietu, dokonywane jest o kwotę stanowiącą iloczyn iloczynu współczynnika dotkliwości danego uchybienia i współczynnika trwałości tego uchybienia określonych w załączniku nr 12 do rozporządzenia oraz kwoty stanowiącej iloczyn wysokości płatności, jaka przysługiwałaby w ramach danego pakietu, gdyby rolnik przestrzegał tych wymogów, oraz procentowego stosunku powierzchni obszaru, na którym stwierdzono to uchybienie, do powierzchni obszaru, na którym powinny być przestrzegane te wymogi w ramach danego pakietu. W załączniku 11 określono również zasady zmniejszania należnych płatności ekologicznych w przypadku: przekształcenia któregokolwiek z występujących w gospodarstwie rolnym trwałego użytku zielonego; prowadzenia rejestru działalności ekologicznej i kompletności tego rejestru; posiadania planu działalności ekologicznej, sporządzania tego planu oraz jego kompletności; złożenia oświadczenia o zaprzestaniu uprawy krzewów, o którym mowa w § 19 ust. 8; złożenia oświadczenia o rodzaju uprawianej na danym gruncie uprawy w ramach pakietu 4–6, dacie nasadzenia tej uprawy oraz rodzaju podkładki;

11) załącznik nr 11 . „Zasady nakładania kar, o których mowa w § 29 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia - kary wsteczne – skutkujące zwrotem płatności ekologicznych” – określa zasady zwrotu otrzymanych przez rolnika płatności ekologicznych. Zastosowano tu

analogiczne podejście jak w działaniu Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020, tj. różnicowanie kar za poszczególne lata w zależności od wpływu danego uchybienia na dotychczas osiągnięty lub zamierzony w perspektywie zobowiązania wieloletniego – efekt środowiskowy.

12) załącznik nr 12. „Wysokość współczynników dotkliwości uchybienia oraz współczynników trwałości uchybienia stosowanych do dokonywania zmniejszeń płatności ekologicznych” – określa współczynniki procentowe dotkliwości i trwałości oraz iloczyny tych współczynników w odniesieniu do wszystkich uchybień dla pakietów interwencji – Rolnictwo ekologiczne. Współczynniki stanowią podstawę do naliczania zmniejszeń płatności ekologicznych za poszczególne uchybienia.

Wejście w życie przepisów rozporządzenia może wpłynąć na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, a zwłaszcza mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców, jeżeli podmioty te realizują lub podejmą się realizacji zobowiązań ekologicznych.

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia go organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu w trybie § 27 ust. 4 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych, dlatego też projekt rozporządzenia nie podlega notyfikacji, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia wraz z dokumentami dotyczącymi prac nad tym projektem zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

Rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia zostanie ujęty w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w formie płatności ekologicznych w ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Krzysztof Cieciora – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Beata Kowalczyk – Naczelnik Wydziału Płatności Ekologicznych i Dobrostanu zwierząt Departamentu Płatności Bezpośrednich, tel. 22 623 20 63, adres e-mail: beata.kowalczyk@minrol.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 21 grudnia 2022 r.</p> <p>Źródło: Upoważnienie ustawowe art. 70 ust. 1 ustawy z dnia ..... 2023 r. o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej</p> <p>Nr w wykazie prac: ..... (stan na dzień .....</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Od 2023 roku zacznie obowiązywać Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, w ramach którego wdrożone zostaną odpowiednie interwencje, w tym interwencja – Rolnictwo ekologiczne. Prawidłowe wdrożenie Planu i jego interwencji wymaga utworzenia odpowiednich przepisów krajowych w randze ustawy oraz rozporządzeń wydanych na mocy tej ustawy (tj. przepisów wykonawczych). Kwestia prawidłowego wdrażania interwencji – Rolnictwo ekologiczne zostanie uregulowana w drodze rozporządzenia.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

W projekcie rozporządzenia zostaną określone szczegółowe warunki i szczegółowy tryb przyznawania oraz wypłaty pomocy w ramach interwencji – Rolnictwo ekologiczne objętej Planem Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027, w tym:

- 1) szczegółowe wymagania, jakie powinny spełniać wnioski o przyznanie płatności ekologicznych;
- 2) szczegółowe warunki lub tryb przyznawania płatności ekologicznych następcy prawnemu podmiotowi ubiegającego się o przyznanie tych płatności lub przejmującemu grunty stanowiące gospodarstwo w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy o Planie Strategicznym, lub jego części;
- 3) wysokość kar za naruszenie warunków przyznawania płatności ekologicznych lub kar z tytułu nieprzestrzegania wymogów określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia oraz kolejność naliczania tych kar;
- 4) stawki płatności ekologicznych.

Wejście w życie projektowanych przepisów umożliwi prawidłowe wdrożenie interwencji. Natomiast oczekiwanym efektem proponowanego rozwiązania jest podejmowanie przez rolników zobowiązań w ramach tej interwencji.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Przepisy wspólnotowe regulujące wdrażanie w państwach członkowskich przepisów dotyczących realizacji zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 70 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 6.12.2021, str. 1, z późn. zm.), w tym interwencji w zakresie wsparcia dla rolnictwa nie narzucają państwom członkowskim stosowania jednolitych rozwiązań. Przepisy wspólnotowe określają jedynie ramy prawne, w ramach których będą mogły poruszać się państwa członkowskie. Biorąc pod uwagę, że przepisy rozporządzenia nr 2021/2115 będą dopiero wdrażane do porządków prawnych państw członkowskich, należy oczekiwać, że w poszczególnych państwach UE zastosowane zostaną rozwiązania dostosowane do potrzeb tych państw.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Beneficjenci (rolnicy)	ok. 26 tys. (liczba beneficjentów)	Dane DPB MRiRW (szacunki na podstawie przewidywanej do	Stworzenie podstawy prawnej do realizacji przez

	interwencji – Rolnictwo ekologiczne)	wsparcia powierzchni w ramach interwencji z uwzględnieniem średniej powierzchni gospodarstwa ekologicznego)	rolników zobowiązań ekologicznych w ramach interwencji – Rolnictwo ekologiczne, a tym samym uzyskania wsparcia.
Agencja Płatnicza (ARiMR)		Konsultacje z ARiMR w ramach prac nad projektem rozporządzenia	Dostosowanie systemów informatycznych i procedur ARiMR do uregulowań wynikających z projektu rozporządzenia
Podmioty prowadzące działalność w zakresie doradztwa przy sporządzaniu dokumentacji niezbędnej do uzyskania płatności ekologicznej.	ok. 2134 doradców rolnośrodowiskowych	Lista doradców rolnośrodowiskowych prowadzona przez CDR w Brwinowie – stan na dzień 21.12.2022 (https://doradca.cdr.gov.pl/lista.php?dr=rs_14)	Pojawienie się grupy beneficjentów, która będzie potrzebowała doradztwa przy sporządzaniu dokumentacji niezbędnej do uzyskania płatności ekologicznych.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia zostanie umieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do konsultacji publicznych z organizacjami i instytucjami takimi jak:

- 1) Augustowsko – Podlaskie Stowarzyszenie Eko-Rolników;
- 2) Federacja Branżowych Związków Producentów Rolnych;
- 3) Federacja Gospodarki Żywnościowej RP;
- 4) Federacja Przedsiębiorców Polskich;
- 5) Federacja Związków Pracodawców-Dzierżawców i Właścicieli Rolnych;
- 6) Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich;
- 7) Forum Związków Zawodowych;
- 8) Instytut Gospodarki Rolnej;
- 9) Komitet Rolnictwa i Obrotu Rolnego Krajowej Izby Gospodarczej;
- 10) Konfederacja Lewiatan;
- 11) Krajowa Rada Izb Rolniczych;
- 12) Krajowa Rada Spółdzielcza;
- 13) Krajowe Zrzeszenie Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych;
- 14) Krajowy Związek Grup Producentów Rolnych – Izba Gospodarcza;
- 15) Krajowy Związek Plantatorów Buraka Cukrowego;
- 16) Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych;
- 17) Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych;
- 18) Lubelskie Towarzystwo Pszczelnicze;
- 19) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych „Solidarność”;
- 20) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych;
- 21) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
- 22) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Przetwórców i Producentów Produktów Ekologicznych „Polska Ekologia”;
- 23) Polska Izba Nasienna;
- 24) Polska Izba Ogrodnicza;
- 25) Polski Klub Ekologiczny;
- 26) Polski Związek Hodowców Koni;
- 27) Polski Związek Ogrodniczy;
- 28) Polski Związek Zawodowy Rolników;
- 29) Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego „ASAP”;
- 30) Polskie Towarzystwo Rolników Ekologicznych;

- 31) Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej;
- 32) Rada Dialogu Społecznego;
- 33) Sekretariat Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” ;
- 34) Stowarzyszenie Forum Rolnictwa Ekologicznego im. Mieczysława Górnego;
- 35) Stowarzyszenie Krajowa Unia Producentów Soków;
- 36) Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Rolnictwa;
- 37) Stowarzyszenie Producentów Żywności Metodami Ekologicznymi „EKOLAND”;
- 38) Zrzeszenie Wytwórców Polskiego Rolnictwa Ekologicznego;
- 39) Związek Pracodawców Business Centre Club;
- 40) Związek Przedsiębiorców i Pracodawców;
- 41) Związek Rolników Ekologicznych BIOPOLSKA
- 42) Związek Rzemiosła Polskiego;
- 43) Związek Zawodowy Centrum Narodowe Młodych Rolników;
- 44) Związek Zawodowy Pracowników Rolnictwa w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 45) Związek Zawodowy Rolnictwa „Samoobrona”;
- 46) Związek Zawodowy Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „REGIONY”;
- 47) Związek Zawodowy Rolników „Ojczyzna”;
- 48) Związek Zawodowy Rolników Ekologicznych św. Franciszka z Asyżu;
- 49) Związek Zawodowy Rolników Rzeczypospolitej „SOLIDARNI”;
- 50) Związek Zawodowy Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z ..... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania	<p>Środki finansowe na realizację interwencji – Rolnictwo ekologiczne zostały zapewnione w ramach budżetu Planu Strategicznego przewidzianego na te interwencje.</p> <p>Projekt nie ma wpływu na dochody budżetu państwa, jednostek samorządu terytorialnego ani pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.</p> <p>Projekt nie ma wpływu na wydatki jednostek samorządu terytorialnego ani pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.</p> <p>Projekt nie ma wpływu na sektor finansów, a tym samym nie spowoduje zmniejszenia dochodów lub zwiększenia wydatków budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego bądź pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.</p>											

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń								
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe								
Skutki								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ..... r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	-						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	-						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Płatności ekologiczne poprawią sytuację dochodową rodzin i gospodarstw domowych, jeżeli członek rodziny lub gospodarstwa domowego podejmie się realizacji zobowiązania ekologicznego.						
	Beneficjenci (rolnicy)	Rolnicy w ramach płatności ekologicznych otrzymają rekompensatę za obniżone plony ze względu na prowadzenie przez nich zrównoważonej działalności rolniczej zgodnej z ochroną środowiska. Wprowadzenie proponowanych rozwiązań będzie sprzyjało realizacji podjętych zobowiązań.						
Niemierzalne								
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Projektowane rozporządzenie nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej, zatem nie wymaga odrębnej oceny w tym zakresie						
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu								
☒ nie dotyczy								
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).				☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy				
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.				☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy				
Komentarz: Projekt rozporządzenia nie przewiduje wprowadzenia obciążeń regulacyjnych wykraczających poza wymagane przepisami UE.								

9. Wpływ na rynek pracy

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało zasadniczego wpływu na rynek pracy. W dalszej perspektywie wejście w życie rozporządzenia może przyczynić się do poprawy stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz walorów przyrodniczych, co jako istotny zasób gospodarczy kraju, może być źródłem przewagi konkurencyjnej społeczności zamieszkującej te obszary.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
--	--	---

Omówienie wpływu	
------------------	--

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Planuje się, że projektowane rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 15 marca 2023 r., tj. z dniem, w którym rozpoczyna się termin składania wniosków przyznanie płatności ekologicznych za rok 2023.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Monitorowanie i ocena efektów wdrażania planu, w tym przedmiotowych interwencji, będą realizowane przez określone w Planie Strategicznym wskaźniki produktu i rezultatu.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

-

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania, wypłaty i zwrotu płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023-2027

Na podstawie art. 71 ust. 1 ustawy z dnia ..... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz.....) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe warunki i szczegółowy tryb przyznawania i wypłaty płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych, o których mowa w art. 41 pkt 1 ustawy z dnia ..... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej, zwanych dalej „płatnościami rolno-środowiskowo-klimatycznymi”, w tym:

- 1) szczegółowe wymagania, jakie powinny spełniać wnioski o przyznanie tych płatności;
- 2) szczegółowe warunki i tryb przyznawania tych płatności następcy prawnemu podmiotowi ubiegającego się o ich przyznanie lub przejmującemu grunty lub zwierzęta;
- 3) wysokość kar, w formie zmniejszeń lub zwrotów tych płatności, z wyjątkiem kar administracyjnych,
- 4) stawki tych płatności.

§ 2. 1. Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczną przyznaje się rolnikowi lub innemu beneficjentowi, o których mowa w art. 70 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1950).

(Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.²⁾) zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2021/2115”, jeżeli:

- 1) został mu nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, zwany dalej „numerem identyfikacyjnym”;
- 2) jest realizowane zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, o którym mowa w art. 70 ust. 1 rozporządzenia nr 2021/2115, zwane dalej „zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym”, przez 5 lat;
- 3) spełnia warunki przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach określonych interwencji lub ich wariantów określone w rozporządzeniu.

2. Odpowiednie minimalne wymagania dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin, dobrostanu zwierząt jak również inne odpowiednie obowiązkowe wymagania ustanowione na mocy prawa krajowego i prawa Unii, o których mowa w art. 70 ust. 3 lit b rozporządzenia nr 2021/2115, są wskazane w załączniku nr .... do rozporządzenia.

§ 3. 1. Zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne jest realizowane w ramach:

- 1) jednego wariantu, a w przypadku wariantów interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 6 – jednej rasy lokalnej zwierząt albo;
- 2) jednej interwencji – w przypadku gdy interwencja nie obejmuje wariantu.

2. Rolnik lub inny beneficjent, o których mowa w art. 70 ust. 2 rozporządzenia nr 2021/2115, zwani dalej odpowiednio „rolnikiem” lub „zarządcą”, może realizować jednocześnie więcej niż jedno zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, z tym że takie same zobowiązania może realizować jednocześnie, jeżeli zostały podjęte w różnych latach, a w przypadku gdy kontynuuje realizację takiego samego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego podjętego przez innego rolnika lub zarządcę, może je realizować mimo, że zostały podjęte w tym samym roku.

3. Takie same zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne mogą być realizowane w ramach wariantów interwencji wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 1–4 lub wariantu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7 lit. a, a w przypadku gdy rolnik lub zarządcę kontynuuje realizację takiego samego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego podjętego przez innego rolnika lub zarządcę – również w ramach wariantów interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 5 lub ras

---

²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 119 z 21.04.2022, str. 1, Dz. Urz. UE L 181 z 07.07.2022, str. 35 oraz Dz. Urz. UE L 227 z 01.09.2022, str. 136.

lokalnych zwierząt w ramach wariantów interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 6 lub w ramach wariantu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7 lit. b.

4. Rolnik nie może realizować zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach wariantów interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 6 w ramach danej rasy zwierząt, jeżeli realizuje równocześnie zobowiązanie, o którym mowa w art. 28 rozporządzenia nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z późn. zm.³⁾), zwane dalej „zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym PROW”, którym objęte są zwierzęta tej samej rasy.

5. Przepisu ust. 4 nie stosuje się, jeżeli:

- 1) rolnik, który realizuje zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW w ramach danej rasy zwierząt, jest:
  - a) spadkobiercą innego rolnika, który złożył wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej lub realizował zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach tej samej rasy zwierząt, lub
  - b) zapisobiercą windykacyjnym, który w wyniku śmierci innego rolnika nabył, jako przedmiot zapisu windykacyjnego:
    - zwierzęta tej samej rasy objęte wnioskiem o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej złożonym przez tego rolnika lub objęte zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym podjętym przez tego rolnika lub
    - prawo majątkowe, z którym łączy się posiadaniem zwierząt tej samej rasy, o których mowa w lit. a, lub
  - c) innym następcą prawnym rolnika, który złożył wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej lub realizował zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach tej samej rasy zwierząt, lub

---

³⁾Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 865, Dz. Urz. UE L 280 z 24.09.2014, str. 1, Dz. Urz. UE L 367 z 23.12.2014, str. 16, Dz. Urz. UE L 127 z 22.05.2015, str. 1, Dz. Urz. UE L 28 z 04.02.2016, str. 8, Dz. Urz. UE L 130 z 19.05.2016, str. 1, Dz. Urz. UE L 129 z 19.05.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 350 z 29.12.2017, str. 15, Dz. Urz. UE L 30 z 02.02.2018, str. 6, Dz. Urz. UE L 16 z 18.01.2019, str. 1, Dz. Urz. UE L 53 z 22.02.2019, str. 14, Dz. Urz. UE L 204 z 26.06.2020, str. 1, Dz. Urz. UE L 437 z 28.12.2020, str. 1, Dz. Urz. UE L 79 z 08.03.2021, str. 1, Dz. Urz. UE L 224 z 24.06.2021, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 173 z 30.06.2022, str. 34.

- d) nowym posiadaczem zwierząt tej samej rasy o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej złożonym przez innego rolnika lub objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym podjętym przez tego rolnika – i kontynuuje realizację zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego podjętego przez innego rolnika do końca okresu objętego tym zobowiązaniem;
- 2) rolnik, który realizuje zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW w ramach danej rasy krów lub loch złożył wnioski o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej lub realizuje zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, którym objęte są wyłącznie samce tej samej rasy.

§ 4. 1. Określa się następujące interwencje i ich warianty:

- 1) Interwencja 1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000:
  - a) Wariant 1.1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe,
  - b) Wariant 1.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla,
  - c) Wariant 1.3. Murawy,
  - d) Wariant 1.4. Półnaturalne łąki wilgotne,
  - e) Wariant 1.5. Półnaturalne łąki świeże,
  - f) Wariant 1.6.1. Torfowiska – wymogi kluczowe,
  - g) Wariant 1.6.2. Torfowiska – wymogi kluczowe i uzupełniające,
  - h) Wariant 1.7. Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyc, krwawodziób i czajka),
  - i) Wariant 1.8. Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego,
  - j) Wariant 1.9. Ochrona siedlisk lęgowych wodniczki,
  - k) Wariant 1.10. Ochrona siedlisk lęgowych derkacza;
- 2) Interwencja 2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000:
  - a) Wariant 2.1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe,
  - b) Wariant 2.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla,
  - c) Wariant 2.3. Murawy,
  - d) Wariant 2.4. Półnaturalne łąki wilgotne,
  - e) Wariant 2.5. Półnaturalne łąki świeże,
  - f) Wariant 2.6.1. Torfowiska – wymogi kluczowe,
  - g) Wariant 2.6.2. Torfowiska – wymogi kluczowe i uzupełniające,

- h) Wariant 2.7. Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyc, krwawodziób i czajka),
  - i) Wariant 2.8. Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego,
  - j) Wariant 2.9. Ochrona siedlisk lęgowych wodniczki,
  - k) Wariant 2.10. Ochrona siedlisk lęgowych derkacza;
- 3) Interwencja 3. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000;
- 4) Interwencja 4. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych;
- 5) Interwencja 5. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie:
- a) Wariant 5.1. Uprawa rzadkich gatunków lub odmian roślin,
  - b) Wariant 5.2. Wytwarzanie materiału siewnego rzadkich gatunków lub odmian roślin;
- 6) Interwencja 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie:
- a) Wariant 6.1.1. Zachowanie lokalnych ras bydła – użytkowanie mleczne,
  - b) Wariant 6.1.2. Zachowanie lokalnych ras bydła – użytkowanie mięsne,
  - c) Wariant 6.2.1. Zachowanie lokalnych ras koni – samice (konie małopolskie i wielkopolskie),
  - d) Wariant 6.2.2. Zachowanie lokalnych ras koni – samce (konie małopolskie i wielkopolskie),
  - e) Wariant 6.2.3. Zachowanie lokalnych ras koni – samice (konie śląskie),
  - f) Wariant 6.2.4. Zachowanie lokalnych ras koni – samce (konie śląskie),
  - g) Wariant 6.2.5. Zachowanie lokalnych ras koni – samice (koniki polskie i huculskie),
  - h) Wariant 6.2.6. Zachowanie lokalnych ras koni – samce (koniki polskie i huculskie),
  - i) Wariant 6.2.7. Zachowanie lokalnych ras koni – samice (konie zimnokrwiste w typie sztumskim i sokólskim),
  - j) Wariant 6.2.8. Zachowanie lokalnych ras koni – samce (konie zimnokrwiste w typie sztumskim i sokólskim),
  - k) Wariant 6.3. Zachowanie lokalnych ras owiec,
  - l) Wariant 6.4. Zachowanie lokalnych ras świń,
  - ł) Wariant 6.5. Zachowanie lokalnych ras kóz;
- 7) Interwencja 7. Bioróżnorodność na gruntach ornych:
- a) Wariant 7.1. Wieloletnie pasy kwietne,
  - b) Wariant 7.2. Ogródki bioróżnorodności.

2. Rolnik lub zarządca realizujący zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne:

- 1) posiada plan działalności rolnośrodowiskowej, który sporządza się przed upływem 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności rolnośrodowiskowo-klimatycznej określony w ustawie z dnia ..... 2023 r. o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej, zwaną dalej „ustawą o Planie Strategicznym”, przy udziale odpowiednio doradcy rolnośrodowiskowego lub eksperta przyrodniczego, na formularzu udostępnionym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwaną dalej „Agencją” – w przypadku interwencji wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 1–5 i 7;
- 2) prowadzi na formularzu udostępnionym przez Agencję rejestr działalności rolnośrodowiskowej w odniesieniu do gruntów objętych zobowiązaniem rolnośrodowiskowo-klimatycznym, zawierający wykaz:
  - a) działań agrotechnicznych, w tym zastosowania nawozów i wykonania zabiegów przy użyciu środków ochrony roślin,
  - b) wypasów zwierząt – w przypadku prowadzenia wypasu;
- 3) posiada dokumentację przyrodniczą stanowiącą szczegółową charakterystykę danego siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków, sporządzoną przez eksperta przyrodniczego, na formularzu udostępnionym przez Agencję, zgodnie z metodyką sporządzania takiej dokumentacji udostępnioną przez Agencję, zwaną dalej „dokumentacją przyrodniczą”, w roku poprzedzającym rok rozpoczęcia lub w roku rozpoczęcia realizacji danego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego – w przypadku interwencji wymienionej w ust. 1 pkt 1 i 2;
- 4) Przepisu pkt 3 nie stosuje się w odniesieniu do obszaru, na którym jest realizowane zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach:
  - a) wariantu wymienionego w ust. 1 pkt 1 lit. i – w zakresie ochrony siedlisk lęgowych dubelta lub lit. j lub pkt 2 lit. i – w zakresie ochrony siedlisk lęgowych dubelta lub lit. j, jeżeli obszar ten w pierwszym roku realizacji tego zobowiązania stanowi odpowiednio zasięg występowania dubelta lub wodniczki wynikający z warstw cyfrowych opracowanych w ramach monitoringu prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska,
  - b) wariantów interwencji wymienionej w ust. 1 pkt 1, dla którego w pierwszym roku realizacji tego zobowiązania w planach ochrony lub planach zadań ochronnych ustanowionych dla danego obszaru Natura 2000 określono działania ochronne dla danego siedliska lub danego gatunku ptaka objętego wsparciem w ramach odpowiedniego wariantu;

5) przestrzega innych wymogów, które są określone dla poszczególnych interwencji lub ich wariantów w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

3. Rolnik i zarządca realizujący zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne przestrzegają również wymogów określonych przez:

- 1) doradcę rolnośrodowiskowego w planie działalności rolnośrodowiskowej – w przypadku:
  - a) interwencji wymienionej w ust. 1 pkt 3,
  - b) interwencji wymienionej w ust. 1 pkt 4,
  - c) wariantu wymienionego w ust. 1 pkt 7 lit. a;
- 2) eksperta przyrodniczego w planie działalności rolnośrodowiskowej – w przypadku interwencji wymienionej w ust. 1 pkt 1 i 2

– chyba że te wymogi są sprzeczne z wymogami określonymi w rozporządzeniu.

4. Uznaje się, że rolnik lub zarządca przestrzega wymogów, o których mowa w ust. 2 pkt 5 oraz ust. 3 pkt 2, jeżeli realizuje zobowiązanie w ramach interwencji wskazanej w ust. 1 pkt 1 zgodnie z odpowiadającymi tym wymogom działaniami ochronnymi określonymi w planie ochrony lub planie zadań ochronnych ustanowionymi dla danego obszaru Natura 2000 i wskazanymi w planie działalności rolnośrodowiskowej jako wymogi realizowanego zobowiązania, jeżeli wystąpią okoliczności, o których mowa w par. 12 ust. 5 pkt 1, nawet jeśli wymogi te są sprzeczne z wymogami określonymi w rozporządzeniu.

5. W przypadku gdy rolnik jednocześnie realizuje zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne i zobowiązanie ekologiczne, o którym mowa w art. 43 ust. 1 pkt 1 ustawy o Planie Strategicznym, zwane dalej „zobowiązaniem ekologicznym” lub zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW, lub zobowiązanie o którym mowa w art. 29 ust. 2 rozporządzenia nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005, zwane dalej „zobowiązaniem ekologicznym PROW”:

- 1) rejestr działalności rolnośrodowiskowej może być prowadzony na jednym formularzu z rejestrem działalności ekologicznej prowadzonym w ramach realizowanego przez tego rolnika zobowiązania ekologicznego lub zobowiązania ekologicznego PROW lub z rejestrem działalności rolnośrodowiskowej prowadzonym w ramach realizowanego przez tego rolnika zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW;

- 2) plan działalności rolnośrodowiskowej może być sporządzony na jednym formularzu z planem działalności ekologicznej sporządzonym w ramach realizowanego przez tego rolnika zobowiązania ekologicznego.

6. Plan działalności rolnośrodowiskowej zawiera elementy, które są określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia.

§ 5. 1 Zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne obejmuje:

- 1) użytki rolne w rozumieniu art. 4 ust. 3 rozporządzenia nr 2021/2115, zwane dalej „użytkami rolnymi”, lub obszary przyrodnicze, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 1 ustawy o Planie Strategicznym, na których występują typy siedlisk przyrodniczych lub siedliska lęgowe ptaków wymienione w ust. 1 pkt 1 lit. b, c lub f lub pkt 2 załącznika nr 4 do rozporządzenia, zwane dalej „obszarami przyrodniczymi”:
  - a) zadeklarowane we wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach danej interwencji lub danego wariantu wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 1-5 lub 7,
  - b) spełniające warunki przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej,
  - c) objęte obszarem zatwierdzonym, lub
- 2) zwierzęta ras lokalnych zadeklarowane we wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach danej rasy lokalnej objętej wariantem interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 6, dla których są spełnione warunki przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, będące zwierzętami zatwierdzonymi.

2. Rolnik lub zarządca realizuje zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne od dnia 15 marca roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

3. Pomimo że w drugim lub kolejnym roku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego:

- 1) nie są spełnione warunki przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej lub
- 2) rolnik lub zarządca nie złożył wniosku o przyznanie kolejnej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach danej interwencji lub danego wariantu, lub
- 3) rolnik lub zarządca nie złożył, na formularzu udostępnionym przez Agencję, informacji o gruntach lub zwierzętach oraz o interwencji lub wariantcie realizowanym na tych gruntach lub w odniesieniu do tych zwierząt, wskazując położenie tych gruntów i ich powierzchnię

– uznaje się, że rolnik lub zarządca kontynuuje realizację podjętego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, jeżeli grunty lub zwierzęta objęte tym zobowiązaniem znajdują się w jego posiadaniu.

§ 6. 1. Wielkość obszaru objętego zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym oraz miejsce realizacji tego zobowiązania nie podlegają zmianie w trakcie jego realizacji, z wyjątkiem:

- 1) zmiany wielkości obszaru objętego zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym w ramach danego wariantu interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 5 lub zmiany miejsca realizacji tego zobowiązania;
- 2) zmiany miejsca realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach wariantu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7 lit. b.

2. W ramach realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach wariantów interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 5 lub wariantu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7 lit. b rolnik może dokonywać zmiany uprawianych roślin lub miejsca ich uprawy objętych tym zobowiązaniem, pod warunkiem że mimo dokonania tych zmian są spełnione warunki przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej z tytułu realizacji tego zobowiązania, a zmiany te nie powodują zmiany tego zobowiązania niedopuszczalnej zgodnie z ust. 1.

3. W przypadku uprawy rośliny dwuletniej lub byliny w ramach zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 5 lit. b, określonej w ust. 3 pkt 1 i 2 załącznika nr 4 do rozporządzenia, zmiany, o których mowa w ust. 2, są dopuszczalne po upływie dwóch lat uprawy tej rośliny.

4. Jeżeli w trakcie realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach wariantu interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 2 obszary objęte tym zobowiązaniem zostaną objęte obszarem Natura 2000, zobowiązanie to staje się zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym w ramach odpowiedniego wariantu interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 1.

5. Jeżeli w trakcie realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach wariantu interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 1 obszary objęte tym zobowiązaniem zostaną wyłączone z obszaru Natura 2000, zobowiązanie to staje się zobowiązaniem w ramach odpowiedniego wariantu interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 2.

6. Jeżeli w trakcie realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 3 obszary objęte tym zobowiązaniem zostaną wyłączone z obszaru Natura 2000, zobowiązanie to jest kontynuowane.

§ 7. 1. W przypadku wariantów interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 6 zmiana zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach danej rasy lokalnej zwierząt może polegać jedynie na zastąpieniu zwierząt danej rasy lokalnej objętych tym zobowiązaniem zwierzętami tej samej rasy, jeżeli zwierzęta te spełniają warunki przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

2. Zastąpienia, o którym mowa w ust. 1, dokonuje się w terminie 40 dni od dnia powzięcia informacji o konieczności zastąpienia zwierzęcia.

§ 8. 1. Zmianę zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego zgłasza się kierownikowi biura powiatowego Agencji we wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej na rok, w którym rolnik lub zarządca realizuje zmienione zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, chyba że przepisy rozporządzenia stanowią inaczej.

2. O zastąpieniu, o którym mowa w § 7 ust. 1, rolnik informuje kierownika biura powiatowego Agencji w terminie 30 dni od dnia jego dokonania, składając kopię dokumentu, sporządzonego na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmującego oświadczenia:

- 1) rolnika;
- 2) podmiotu prowadzącego księgi hodowlane – w przypadku koni domowych, świń, owiec domowych matek i kóz domowych matek;
- 3) podmiotu upoważnionego do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych – w przypadku bydła domowego, koni domowych, owiec domowych matek i kóz domowych matek

– zawierające wskazanie zwierząt, jakie zostały zastąpione i jakimi je zastąpiono.

3. W przypadku gdy zastąpienie, o którym mowa w § 7 ust. 1, zostało dokonane w terminie składania wniosków o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej określony w ustawie o Planie Strategicznym, lecz przed dniem złożenia wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, o zastąpieniu, o którym mowa w § 7 ust. 1, rolnik może poinformować kierownika biura powiatowego Agencji, dołączając do wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej kopię dokumentów, o których mowa w § 21 ust. 3.

§ 9. 1. Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna do tego samego obszaru może być przyznana z tytułu realizacji tylko jednego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego.

2. W przypadku gdy rolnik lub zarządca ubiega się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej do tego samego obszaru z tytułu realizacji więcej niż jednego

zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, to płatność ta przysługuje z tytułu realizacji tego zobowiązania, w ramach którego przewidziano wyższą stawkę płatności do 1 ha.

3. Jeżeli na danym obszarze jest realizowane zobowiązanie ekologiczne, zobowiązanie ekologiczne PROW lub zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW, do tego obszaru nie przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna.

4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się do przyznawania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za realizację zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach:

- 1) interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 5, jeżeli na obszarze, na którym jest realizowane zobowiązanie w ramach tej interwencji, jest równocześnie zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW w ramach Pakietu 1. Rolnictwo zrównoważone lub Pakietu 2. Ochrona gleb i wód;
- 2) interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 7, jeżeli na obszarze, na którym jest realizowane zobowiązanie w ramach tej interwencji, jest równocześnie zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW w ramach Pakietu 1. Rolnictwo zrównoważone;
- 3) wariantu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7 lit b, jeżeli na obszarze, na którym jest realizowane zobowiązanie w ramach tego wariantu, jest równocześnie zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW w ramach lub Pakietu 2. Ochrona gleb i wód.

§ 10. 1. Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 6 jest przyznawana, jeżeli rolnik utrzymuje wpisane do księgi hodowlanej bydło domowe (*Bos taurus*), konie domowe (*Equus caballus*), świnie (*Sus scrofa*), owce domowe (*Ovis aries*) matki lub kozy domowe (*Capra hircus*) matki ras wymienionych w ust. 4 załącznika nr 4 do rozporządzenia objęte programem ochrony zasobów genetycznych.

2. W przypadku wariantu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7 lit. a, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana, jeżeli łączna powierzchnia posiadanych przez rolnika gruntów ornych stanowi co najmniej 50% posiadanych przez tego rolnika użytków rolnych.

§ 11. 1. Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana do:

- 1) powierzchni działki rolnej, zwanej dalej „działką rolną” – w przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 1– 5 i 7;
- 2) powierzchni jednostki gruntu nierolniczego, zwanej dalej „działką przyrodniczą” – w przypadku wariantów wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. b, c, f–k i pkt 2 lit. lit. b, c, f–k

– o powierzchni co najmniej 0,1 ha;

3) sztuk zwierząt – w przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 6.

2. W przypadku gdy na działce rolnej występują drzewa, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna może być przyznana do gruntu, na którym jest położona ta działka, jeżeli:

- 1) występujące na tym gruncie drzewa są rozrzucone, a liczba tych drzew na hektar tego gruntu nie przekracza 100 drzew;
- 2) na tym gruncie można prowadzić działalność rolniczą w podobny sposób, jak na gruncie o takiej samej powierzchni, na którym drzewa nie występują.

3. Warunków określonych w ust. 2 nie stosuje się do działki rolnej położonej na gruncie, do którego rolnik ubiega się o płatność rolno-środowiskowo-klimatyczną w ramach interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 4.

4. Elementy krajobrazu, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 26 ust. 4 ustawy o Planie Strategicznym uznaje się za część działki rolnej, jeżeli ich szerokość nie przekracza szerokości określonej w tych przepisach.

§ 12. 1. W przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 1, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana do:

- 1) trwałych użytków zielonych, na których występują siedliska przyrodnicze, których typy są wymienione w ust. 1 pkt 1 załącznika nr 4 do rozporządzenia – w przypadku wariantów 1.1.–1.6.2., lub siedliska lęgowe ptaków z gatunków wymienionych w ust. 1 pkt 2 załącznika nr 4 do rozporządzenia – w przypadku wariantów 1.7.–1.10., jeżeli są położone na specjalnym obszarze ochrony siedlisk lub na obszarze specjalnej ochrony ptaków, lub na obszarze mającym znaczenie dla Wspólnoty, w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody;
- 2) obszarów przyrodniczych – w przypadku wariantu 1.2., 1.3., 1.6.1. lub 1.6.2., 1.7.–1.10., jeżeli są położone na specjalnym obszarze ochrony siedlisk lub na obszarze specjalnej ochrony ptaków, lub na obszarze mającym znaczenie dla Wspólnoty, w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody.

2. Jeżeli dla danego obszaru Natura 2000 w planie ochrony albo planie zadań ochronnych, ustanowiono działania ochronne dla danego siedliska lub gatunku ptaka objętego wsparciem w ramach wariantów interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 1 zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatycznego może być realizowane w zakresie wariantu, w ramach którego to siedlisko lub gatunek ptaka jest objęty wsparciem.

3. W przypadku gdy zasięg występowania dubelta lub wodniczki wynikający z warstw cyfrowych opracowanych w ramach monitoringu prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska pokrywa się z obszarem specjalnej ochrony ptaków, w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody, dla którego w planie ochrony albo planie zadań ochronnych, ustanowiono działania ochronne dla innego gatunku ptaka objętego wsparciem w ramach wariantów 1.7.–1.10. niż dubelt lub wodniczka, zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne może być realizowane w ramach wariantu wymienionego w ust. 1 pkt 1 lit. i – w zakresie ochrony siedlisk lęgowych dubelta lub lit. j lub wariantu, w ramach którego jest objęty wsparciem gatunek, dla którego ustanowiono te działania ochronne.

4. Jeżeli dla danego obszaru Natura 2000 został ustanowiony plan ochrony albo plan zadań ochronnych, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach wariantów interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 1 jest przyznawana, jeżeli wymogi określone dla danego wariantu nie są sprzeczne z działaniami obligatoryjnymi i fakultatywnymi określonymi w tym planie w ich brzmieniu obowiązującym w terminie składania wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za realizację danego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego.

5. Warunek, o którym mowa w ust. 4 uznaje się za spełniony mimo tego, że wymogi danego wariantu określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia są sprzeczne z ustanowionymi dla danego obszaru Natura 2000 działaniami obligatoryjnymi i fakultatywnymi określonymi w planie ochrony albo w planie zadań ochronnych ustanowionym dla danego obszaru Natura 2000, które zostały wskazane w planie działalności rolnośrodowiskowej jako wymogi realizowanego zobowiązania, jeżeli:

- 1) zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne jest realizowane zgodnie z tymi działaniami ochronnymi obligatoryjnymi lub fakultatywnymi:
  - a) ustanowionymi dla danego specjalnego obszaru ochrony siedlisk w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody – w przypadku wariantów 1.1.–1.6.2.,
  - b) ustanowionymi dla danego obszaru specjalnej ochrony ptaków w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody – w przypadku wariantów 1.7.–1.10. lub
- 2) regionalny dyrektor ochrony środowiska, który sprawuje nadzór nad tym obszarem Natura 2000, pisemnie potwierdził, na formularzu określonym w metodyce sporządzania dokumentacji przyrodniczej, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 3, że dany wariant może być realizowany.

6. W przypadku gdy dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk lub obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty, w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody, nie został ustanowiony plan ochrony albo plan zadań ochronnych, i nie jest to jednocześnie obszar specjalnej ochrony ptaków w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach wariantów 1.7.–1.10. jest przyznawana, jeżeli regionalny dyrektor ochrony środowiska, który sprawuje nadzór nad tymi obszarami, potwierdził pisemnie na formularzu określonym w metodyce, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 3, że dany wariant może być realizowany.

7. W przypadku gdy zasięg występowania dubelta lub wodniczki wynikający z warstw cyfrowych opracowanych w ramach monitoringu prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska pokrywa się ze specjalnym obszarem ochrony siedlisk lub obszarem mającym znaczenie dla Wspólnoty, w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach wariantu wymienionego w ust. 1 pkt 1 lit. i – w zakresie ochrony siedlisk lęgowych dubelta lub lit. j jest przyznawana, jeżeli regionalny dyrektor ochrony środowiska, który sprawuje nadzór nad tymi obszarami, potwierdził pisemnie na formularzu określonym w metodyce, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 3, że taki wariant może być realizowany.

8. W przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 2, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana do położonych poza obszarem Natura 2000:

- 1) trwałych użytków zielonych, na których występują siedliska przyrodnicze, których typy są wymienione w ust. 1 pkt 1 załącznika nr 4 do rozporządzenia – w przypadku wariantów 2.1.–2.6.2., lub siedliska lęgowe ptaków z gatunków wymienionych w ust. 1 pkt 2 załącznika nr 4 do rozporządzenia – w przypadku wariantów .2.7.–2.10.;
- 2) obszarów przyrodniczych – w przypadku wariantu 2.2., 2.3., 2.6.1., 2.6.2., lub 2.7.–2.10.

9. W przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 3 płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana do trwałych użytków zielonych położonych na obszarze Natura 2000.

10. Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 3 jest przyznawana, jeżeli w pierwszym roku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego:

- 1) w planach zadań ochronnych lub planach ochrony ustanowionych dla danego obszaru Natura 2000 lub warstwach cyfrowych opracowanych w ramach monitoringu prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w zakresie występowania

dubelta i wodniczki nie wskazano siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków wspieranych w ramach interwencji, wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 1.

- 2) wymogi określone dla tej interwencji nie są sprzeczne z działaniami obligatoryjnymi lub fakultatywnymi określonymi w planach ochrony lub planach zadań ochronnych ustanowionych dla danego obszaru Natura 2000.

11. Warunek, o którym mowa w ust. 10 pkt. 2 uznaje się za spełniony mimo tego, że wymogi interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 3 określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia są sprzeczne z ustanowionymi dla danego obszaru Natura 2000 działaniami obligatoryjnymi lub fakultatywnymi określonymi w planie ochrony albo w planie zadań ochronnych, jeżeli regionalny dyrektor ochrony środowiska, który sprawuje nadzór nad tym obszarem Natura 2000, pisemnie potwierdził, na formularzu określonym w metodyce sporządzania dokumentacji przyrodniczej, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 3, że ta interwencja może być realizowana.

12. W przypadku, gdy dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk lub obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty, w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody, nie został ustanowiony plan ochrony albo plan zadań ochronnych, i nie jest to jednocześnie obszar specjalnej ochrony ptaków w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 3 jest przyznawana, jeżeli regionalny dyrektor ochrony środowiska, który sprawuje nadzór nad tymi obszarami, potwierdził pisemnie na formularzu określonym w metodyce, o której mowa w § 4 ust. 2 pkt 3, że ta interwencja może być realizowana.

13. W przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 3 płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna może być przyznana do gruntów położonych poza obszarem Natura 2000, jeżeli są objęte zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym w ramach tej interwencji i zostały w trakcie jej realizacji wyłączone z obszaru Natura 2000.

14. W przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 4, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana do gruntów, na których są uprawiane drzewa owocowe odmian wymienionych w ust. 2 załącznika nr 4 do rozporządzenia lub odmian tradycyjnie uprawianych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed 1950 r.

15. W przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 5, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana do gruntów ornych, na których są uprawiane rośliny:

- 1) odmian regionalnych lub amatorskich wpisanych do rejestru odmian prowadzonego na podstawie przepisów o nasiennictwie, zwanego dalej „krajowym rejestrem”;
- 2) odmian wpisanych do krajowego rejestru lub zarejestrowanych we Wspólnotowym katalogu odmian roślin rolniczych gatunków marginalnych roślin rolniczych wymienionych w ust. 3 pkt 1 załącznika nr 4 do rozporządzenia;
- 3) gatunków rzadko uprawianych roślin rolniczych i warzywnych wymienionych w ust. 3 pkt 2 załącznika nr 4 do rozporządzenia;
- 4) gatunków rzadko uprawianych roślin zielarskich, wymienionych w ust. 3 pkt 3 załącznika nr 4 do rozporządzenia – w przypadku wariantu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 5 lit. a.

16. W przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 7 płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana do gruntów ornych, na których utrzymywane są:

- 1) wieloletnie pasy kwietne, założone z wykorzystaniem mieszanki zawierającej gatunki wymienione w ust. 5 pkt 1 załącznika nr 4 do rozporządzenia – w przypadku wariantu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7 lit. a;
- 2) ogródki bioróżnorodności, założone z roślin:
  - a) gatunków lub odmian przewidzianych do wsparcia w ramach wariantu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 5 lit. a, o których mowa w ust. 15 pkt 1–3 lub
  - b) gatunków zielarskich wymienionych w ust. 5 pkt 2 lit. a załącznika nr 4 do rozporządzenia lub
  - c) gatunków warzywnych wymienionych w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 4 do rozporządzenia lub
  - d) gatunków lub odmian lub form lub genotypów uprawianych dawniej na terenie Polski a współcześnie nieuprawianych, których materiał siewny został pozyskany z kolekcji banków genów,

– w przypadku wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 7 lit b.

§ 13. 1. W przypadku wariantu 5.2., płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana do gruntów ornych, których łączna powierzchnia wynosi nie mniej niż wielkość powierzchni plantacji nasiennych roślin odmian regionalnych i amatorskich wpisanych do krajowego rejestru lub wpisanych do krajowego rejestru odmian roślin marginalnych, o których mowa w § 12 ust. 15 pkt 2, określona dla wytwarzania materiału siewnego kategorii kwalifikowany w przepisach o nasiennictwie.

2. Do gruntów, na których jest uprawiana roślina:

- 1) danej odmiany regionalnej lub amatorskiej wpisanej do krajowego rejestru;

- 2) danej odmiany gatunków marginalnych roślin rolniczych zarejestrowanych w krajowym rejestrze lub Wspólnotowym katalogu odmian roślin rolniczych, wymienionej w ust. 3 pkt 1 załącznika nr 4 do rozporządzenia;
- 3) danego gatunku rzadko uprawianych roślin rolniczych i warzywnych, wymienionego w ust. 3 pkt 2 załącznika nr 4 do rozporządzenia;
- 4) danego gatunku rzadko uprawianych roślin zielarskich, wymienionego w ust. 3 pkt 3 załącznika nr 4 do rozporządzenia

– płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach wszystkich wariantów interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 5 jest przyznawana do łącznej powierzchni uprawy rośliny danego gatunku lub danej odmiany nie większej niż 5 ha.

3. W przypadku gdy rolnik ubiega się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach wariantu 5.1. i wariantu 5.2. do powierzchni uprawy rośliny danego gatunku lub danej odmiany, o których mowa w ust. 2, większej niż 5 ha, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w danym roku jest przyznawana w pierwszej kolejności do powierzchni uprawy zadeklarowanej w ramach wariantu 5.2., jednak nie większej niż powierzchnia uprawy określona w ust. 2, a w następnej kolejności do powierzchni uprawy zadeklarowanej w ramach wariantu 5.1., jednak nie większej niż powierzchnia uprawy, która stanowi różnicę między powierzchnią uprawy określoną w ust. 2 a powierzchnią uprawy zadeklarowaną w ramach wariantu 5.2.

4. Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach wariantu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7 lit b jest przyznawana do powierzchni nie większej niż 0,5 ha.

5. Jeżeli we wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej rolnik zadeklaruje obszar, którego wielkość przekracza limit powierzchniowy wskazany w ust. 1, 2 lub 4, wielkość tego obszaru jest dostosowywana do odpowiedniego limitu powierzchniowego wskazanego w ust. 1, 2 lub 4.

§ 14. 1. W przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 6 płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana, jeżeli liczba zwierząt zadeklarowanych we wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach danego wariantu i spełniających warunki przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach tego wariantu wynosi co najmniej:

- 1) 4 krowy tej samej rasy i pod taką samą oceną użytkowości – w przypadku wariantów 6.1.1. lub 6.1.2.;
- 2) 2 klacze tej samej rasy – w przypadku wariantów 6.2.1., 6.2.3., 6.2.5. lub 6.2.7.;

- 3) 1 ogier tej samej rasy – w przypadku wariantów 6.2.2., 6.2.4., 6.2.6. lub 6.2.8.;
- 4) 10 loch rasy puławskiej – w przypadku wariantu 6.4. w zakresie rasy puławskiej;
- 5) 8 loch rasy złotnickiej białej złotnickiej pstrej – w przypadku wariantu 6.4. w zakresie rasy złotnickiej pstrej;
- 6) 30 owiec matek rasy merynos polski w starym typie, 15 owiec matek rasy cakiel podhalański, barwna owca górską, polska owca pogórza, czarnogłówa, polska owca górską, białogłowa owca mięsna albo 10 owiec matek pozostałych ras – w przypadku wariantu 6.3.;
- 7) 3 kozy matki – w przypadku wariantu 6.5.

– objętych programem ochrony zasobów genetycznych zwierząt.

2. Płatność przysługuje do nie więcej niż 100 krów lub do 70 loch stada podstawowego rasy puławskiej lub do 100 loch rasy złotnickiej białej lub do 100 loch rasy złotnickiej pstrej, utrzymywanych w jednym stadzie lub 50 klaczy rasy sokólskiej i sztumskiej lub 80 klaczy pozostałych ras koni utrzymywanych w systemie tabunowym.

3. Jeżeli we wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej rolnik zadeklaruje liczbę zwierząt w ramach danego zobowiązania, przekraczającą odpowiedni limit wskazany w ust. 2, ta liczba zwierząt jest dostosowywana do odpowiedniego limitu wskazanego w ust. 2.

§ 15. 1. Wysokość stawek płatności dla poszczególnych interwencji i ich wariantów jest określona w załączniku nr 5 do rozporządzenia.

2. Przy ustalaniu wysokości płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej przysługującej do gruntów uwzględnia się powierzchnię działek rolnych lub działek przyrodniczych, nie większą jednak niż maksymalny kwalifikujący się obszar, o którym mowa w art. 2 ust. 7 lit. a rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/1172 z dnia 4 maja 2022 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli we wspólnej polityce rolnej oraz stosowania i obliczania wysokości kar administracyjnych w związku z warunkowością (Dz. Urz. UE L 183 z 08.07.2022, str. 12), określony w systemie identyfikacji działek rolnych, o którym mowa w przepisach o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

§ 16. 1. W przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 2, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana w wysokości:

- 1) 100% stawki płatności - za powierzchnię gruntów od 0,1 ha do 50 ha;

2) 75% stawki płatności - za powierzchnię gruntów powyżej 50 ha do 100 ha;

3) 60% stawki płatności - za powierzchnię gruntów powyżej 100 ha.

2. W przypadku realizacji więcej niż jednego wariantu interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 2, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana w wysokości 100% stawki płatności, jeżeli łączna powierzchnia gruntów, do której przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach wszystkich realizowanych wariantów interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 2, nie przekracza powierzchni 50 ha.

3. Gdy łączna powierzchnia gruntów, do której przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach wszystkich realizowanych wariantów interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 2, przekracza powierzchnię 50 ha, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach poszczególnych wariantów jest przyznawana w wysokości 100% stawki płatności za powierzchnię gruntów:

1) stanowiącą iloczyn:

a) 50 ha powierzchni oraz

b) procentowego udziału powierzchni gruntów, do której przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach danego wariantu interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 2, w łącznej powierzchni gruntów, do której przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach wszystkich realizowanych wariantów interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 2;

2) nie większą jednak niż powierzchnia 50 ha.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, gdy łączna powierzchnia gruntów, do której przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach wszystkich realizowanych wariantów interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 2, nie przekracza powierzchni 100 ha, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna za pozostałą powierzchnię gruntów, do której ta płatność przysługuje, jest przyznawana w wysokości 75% stawki płatności.

5. Gdy łączna powierzchnia gruntów, do której przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach wszystkich realizowanych wariantów interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 2, przekracza powierzchnię 100 ha, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach poszczególnych wariantów tej interwencji wymienionej jest przyznawana w wysokości 75% stawki płatności za powierzchnię gruntów:

1) stanowiącą iloczyn:

a) 50 ha oraz

b) procentowego udziału powierzchni gruntów, do której przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach danego wariantu, w łącznej powierzchni

gruntów, do której przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach wszystkich realizowanych wariantów;

2) nie większą jednak niż powierzchnia 50 ha.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 5, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna za pozostałą powierzchnię gruntów, do której ta płatność przysługuje w ramach wszystkich realizowanych wariantów interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 2, jest przyznawana w wysokości 60% stawki płatności.

8. Udział, o którym mowa w ust. 3 pkt 1 lit. b oraz w ust. 5 pkt 1 lit. b, ustala się do ośmiu miejsc po przecinku, a powierzchnię gruntów, do której przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach poszczególnych wariantów interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 2, wyrażoną w hektarach – do dwóch miejsc po przecinku.

9. W przypadku gdy o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach wariantów interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 2 ubiega się spółdzielnia produkcji rolnej albo spółdzielnia rolników, przy przyznawaniu tej płatności danej spółdzielni przepisy ust. 1–8 są stosowane, na ich wniosek, w odniesieniu do każdego z członków tych spółdzielni osobno, z wyjątkiem tych z nich, którzy również ubiegają się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach wariantów interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 2.

§ 17. 1. Rolnikowi lub zarządcy może zostać przyznana kwota przeznaczona na refundację kosztów transakcyjnych w rozumieniu art. 70 ust. 4 rozporządzenia nr 2021/2115, zwanych dalej „kosztami transakcyjnymi”, poniesionych z tytułu:

- 1) sporządzenia w roku poprzedzającym rok rozpoczęcia lub w roku rozpoczęcia, lub w drugim roku realizacji danego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego dokumentacji przyrodniczej dla powierzchni siedlisk przyrodniczych lub siedlisk lęgowych ptaków położonych na trwałych użytkach zielonych lub obszarach przyrodniczych, zadeklarowanych we wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, objętych obszarem zatwierdzonym, jeżeli w ramach danego zobowiązania wymagane jest posiadanie takiej dokumentacji – w przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 1 i 2;
- 2) sporządzenia przy udziale eksperta przyrodniczego części szczegółowej planu działalności rolnośrodowiskowej dla powierzchni siedlisk przyrodniczych lub siedlisk lęgowych ptaków położonych na trwałych użytkach zielonych lub obszarach przyrodniczych, zadeklarowanych we wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, objętych obszarem zatwierdzonym – w przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 1 i 2;

- 3) wykonania w laboratoriach urzędowych lub akredytowanych, o których mowa w art. 44 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie (Dz. U. z 2021 r. poz. 129), oceny wytworzonego materiału siewnego potwierdzającej wymaganą jakość wytworzonego materiału siewnego uprawianych na gruntach ornych, zadeklarowanych we wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, objętych obszarem zatwierdzonym – w przypadku wariantu 5.2.

– jeżeli są spełnione warunki przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach danej interwencji lub wariantu.

2. Wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych poniesionych z tytułu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, ustala się zgodnie z załącznikiem nr .... do rozporządzenia, w którym są określone koszty transakcyjne, z tym że nie może ona przekraczać 20% wysokości:

- 1) pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej przyznanej za realizację zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, w ramach którego jest wymagane posiadanie dokumentacji przyrodniczej – w przypadku sporządzenia dokumentacji przyrodniczej w roku poprzedzającym rok rozpoczęcia lub w roku rozpoczęcia realizacji danego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego;
- 2) drugiej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej przyznanej za realizację zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, w ramach którego jest wymagane posiadanie dokumentacji przyrodniczej – w przypadku sporządzenia dokumentacji przyrodniczej w drugim roku realizacji danego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego.

3. Wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych poniesionych z tytułu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 przyznanej za sporządzenie dokumentacji przyrodniczej dla siedliska, które jest położone na działce rolnej lub działce przyrodniczej, dla której obszaru w całości ustanowiono plan ochrony albo plan zadań ochronnych, ustala się zgodnie z ust. 2, jednakże w wysokości pomniejszonej o .....%.

4. Wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych poniesionych z tytułu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, ustala się zgodnie z załącznikiem nr.... do rozporządzenia, przy czym z tym, że nie może ona przekraczać 20% wysokości pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej przyznanej za realizację danego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego.

5. Wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych poniesionych z tytułu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, ustala się zgodnie z załącznikiem nr .... do rozporządzenia, z tym że nie może ona przekraczać 20% wysokości płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za realizację wariantu 5.2. przyznanej za rok, w którym została dokonana ocena, o której mowa w ust. 1 pkt 3.

§ 18. 1. Rolnikowi lub zarządcy, może zostać przyznana dodatkowa płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna do powierzchni obszarów przyrodniczych:

- 1) zalanej lub podtopionej, przy czym zalanie lub podtopienie są rozumiane jako stan wysycenia profilu glebowego wodą na poziomie przynajmniej 80% co najmniej przez 12 następujących po sobie dni w okresie od dnia 1 maja do dnia 30 września
- 2) która jest położona na działkach przyrodniczych, na których jest realizowane zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 1 albo 2, z wyłączeniem wariantu 1.3. i 2.3., i objętych obszarem zatwierdzonym odpowiednio w ramach interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 1 albo 2, z wyłączeniem wariantu 1.3. i 2.3.

– o zwartym obszarze w gospodarstwie rolnym wynoszącym co najmniej 0,1 ha.

2. Warunek wystąpienia na danej powierzchni zalania lub podtopienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, uznaje się za spełniony, jeżeli potwierdzą to dane udostępnione do dnia 2 października Agencji, na podstawie zawartego porozumienia, przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy.

3. Wysokość płatności, o której mowa w ust. 1 ustala się jako iloczyn stawki płatności w wysokości 280 zł/ha i powierzchni zatwierdzonej obszarów przyrodniczych, o której mowa w ust. 1.

4. Przy ustalaniu wysokości płatności, o której mowa w ust. 1, § 15 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

5. Do płatności, o której mowa w ust. 1 nie stosuje się § 16.

§ 19. 1. Rolnikowi realizującemu zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach wariantów 6.1.1. lub 6.1.2., może zostać przyznana dodatkowa płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna do buhaja, objętego tym zobowiązaniem, który w okresie realizacji tego zobowiązania został udostępniony do stacji poboru nasienia w celu pozyskania od niego nasienia.

2. Warunek, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, uznaje się za spełniony, jeżeli rolnik złoży, za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji

Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, w terminie do 30 września roku w którym ten rolnik ubiega się o przyznanie dodatkowej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, o której mowa w ust. 1, zaświadczenie wydane przez podmiot upoważniony do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych.

3. Dodatkowa płatność, o której mowa w ust. 1 może być przyznana do danej sztuki zwierzęcia jednorazowo.

4. Wysokość płatności, o której mowa w ust. 1 ustala się jako iloczyn stawki płatności w wysokości 15 131 zł/szt. i liczby zwierząt zatwierdzonych, spełniających warunek, o którym mowa w ust. 1 i dla których w zaświadczeniu o którym mowa w ust. 2 podmiot upoważniony do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych potwierdził, że nasienie zostało pobrane.

5. W przypadku, gdy z zaświadczenia o którym mowa w ust. 2 wynika, że buhaj został udostępniony do stacji poboru nasienia, jednakże nie było możliwe pozyskanie od niego nasienia, dodatkowa płatność o której mowa w ust. 1 jest wypłacona w wysokości 60% wysokości płatności ustalonej zgodnie z ust. 4.

§ 20. 1. Wniosek o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, poza elementami podania określonymi w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego, z wyłączeniem adresu, zawiera:

- 1) numer identyfikacyjny w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (numer REGON), jeżeli został nadany, a w przypadku osoby fizycznej również numer identyfikacyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (numer PESEL), natomiast jeżeli osoba ta nie posiada numeru PESEL - kod kraju, numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości;
- 2) numer identyfikacyjny;
- 3) oświadczenie o:
  - a) działkach referencyjnych,
  - b) sposobie wykorzystywania działek rolnych lub działek przyrodniczych w ramach zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, zawierające w szczególności wskazanie:
    - a) roku podjęcia zobowiązania na danej działce rolnej lub działce przyrodniczej zadeklarowanej powierzchni,

- b) roślin uprawnych uprawianych na danej działce, a w przypadku uprawy roślin odmian regionalnych lub amatorskich lub zarejestrowanych w krajowym rejestrze lub we wspólnotowym katalogu odmian roślin rolniczych gatunków roślin marginalnych, o których mowa w §12 ust. 15 pkt 2, również nazw tych odmian – w przypadku realizacji interwencji, o której mowa w § 4 ust. 1 pkt 5,
  - c) gatunków oraz odmian drzew uprawianych na danej działce – w przypadku realizacji interwencji, o której mowa w § 4 ust. 1 pkt 4,
  - d) gatunków, wymienionych w ust. 5 pkt 1 załącznika nr 4 do rozporządzenia, wchodzących w skład mieszanki roślin wykorzystanej do założenia na danej działce rolnej wieloletniego pasa kwietnego – w przypadku realizacji wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 7 lit. a,
  - e) gatunków lub odmian lub form lub genotypów roślin uprawnych uprawianych na danej zadeklarowanej powierzchni w ogródku bioróżnorodności – w przypadku realizacji wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 7 lit. b;
- 4) oświadczenia oraz informacje, jakie powinny być zawarte we wniosku o przyznanie podstawowego wsparcia dochodów do celów zrównoważoności, o którym mowa w art. 20 pkt 1 lit a ustawy o Planie Strategicznym zwanego dalej „podstawowym wsparciem dochodów”, określone w przepisach tej ustawy lub w przepisach wydanych na podstawie art. 70 ust. 1 tej ustawy, niewymienione w pkt 1–3;
  - 5) oświadczenia i zobowiązania rolnika lub zarządcy związane z realizacją zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego;
  - 6) informację o załącznikach dołączonych do wniosku.

2. We wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej rolnik lub zarządca składa oświadczenie, że ma tytuł prawny o którym mowa w art. 22 ustawy o Planie Strategicznym do gruntu, do którego ubiega się o przyznanie tej płatności

3. Jeżeli rolnik lub zarządca nie zamierza ubiegać się w danym roku o przyznanie kolejnej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej do określonych gruntów lub zwierząt objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym, zamiast wniosku o przyznanie tej płatności składa, na formularzu udostępnionym przez Agencję, w terminie składania wniosków o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej określonym w ustawie o Planie Strategicznym, informację o tych gruntach lub zwierzętach oraz o interwencji lub wariacie realizowanym na tych gruntach lub w odniesieniu do tych zwierząt, wskazując położenie tych gruntów i ich powierzchnię.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, i jeżeli rolnik lub zarządca zamierza dokonać zmiany zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, zmianę tę zgłasza kierownikowi biura powiatowego Agencji w informacji, o której mowa w ust. 3, składanej w roku, w którym rolnik lub zarządca realizuje zmienione zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, chyba że przepisy rozporządzenia stanowią inaczej.

5. Wniosek o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 5 i wariantu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7 lit. b może zostać zmieniony w części dotyczącej wskazania gatunków i odmian roślin uprawnych uprawianych na danej powierzchni zadeklarowanej, zawartego w oświadczeniu o sposobie wykorzystywania działek rolnych, lecz wyłącznie w ramach tej samej interwencji lub jej wariantu, chyba że Agencja powiadomiła wcześniej rolnika o zamiarze przeprowadzenia kontroli na miejscu lub o jakichkolwiek niezgodnościach we wniosku o przyznanie płatności w ramach danego zobowiązania.

6. W przypadku uprawy rośliny dwuletniej określonej w ust. 3 załącznika nr 4 do rozporządzenia lub byliny określonej w ust. 3 załącznika nr 4 do rozporządzenia w ramach wariantu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 5 lit. b, zmiana, o której mowa w ust. 7, może zostać dokonana wyłącznie w pierwszym roku uprawy tej rośliny.

§ 21. 1. Do wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach wariantu 5.1. dołącza się dokument potwierdzający zakup kwalifikowanego materiału siewnego lub materiału siewnego kategorii standard w rozumieniu przepisów o nasiennictwie odmian regionalnych i amatorskich wpisanych do krajowego rejestru lub odmian roślin marginalnych, o których mowa § 12 ust.12 pkt 2, jeżeli te odmiany są wpisane do krajowego rejestru – w przypadku gdy wniosek ten dotyczy:

- 1) roku, w którym została rozpoczęta w ramach tego wariantu uprawa rośliny danej odmiany regionalnej albo amatorskiej albo marginalnej, wpisanych do krajowego rejestru;
- 2) czwartego roku uprawy w ramach tego wariantu rośliny danej odmiany regionalnej albo amatorskiej albo marginalnej, wpisanych do krajowego rejestru.

2. Przepisu ust. 1 pkt 2 nie stosuje się w odniesieniu do odmian, o których mowa w ust. 1, jeżeli są to byliny.

3. Do wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach wariantu 7.2. dołącza się:

- 1) dokument potwierdzający zakup kwalifikowanego materiału siewnego lub materiału siewnego kategorii standard odmian regionalnych i amatorskich wpisanych do krajowego

rejestr lub roślin marginalnych, o których mowa § 12 ust.12 pkt 2, jeżeli ich odmiany są wpisane do krajowego rejestru – w przypadku gdy wniosek ten dotyczy:

- a) roku, w którym została rozpoczęta w ramach tego wariantu uprawa rośliny danej odmiany regionalnej lub amatorskiej lub marginalnej, wpisanych do krajowego rejestru,
  - b) czwartego roku uprawy w ramach tego wariantu rośliny danej odmiany regionalnej lub amatorskiej lub marginalnej, wpisanych do krajowego rejestru;
- 2) dokument potwierdzający zakup materiału siewnego posiadającego certyfikat rolnictwa ekologicznego roślin warzywnych wymienionych w ust. 5 pkt 2 lit b załącznika nr 4 do rozporządzenia – w przypadku gdy wniosek ten dotyczy roku, w którym została rozpoczęta w ramach tego wariantu uprawa tych roślin warzywnych roślin, o których mowa w pkt 3;
- 3) kopię protokołu przekazania materiału siewnego przez bank genów, jeżeli w ramach wariantu jest prowadzona uprawa roślin, o których mowa w § 12 ust.13 pkt 2 lit. d – w przypadku gdy wniosek ten dotyczy roku, w którym została rozpoczęta w ramach tego wariantu uprawa tych roślin.

4. Przepisu ust. 2 pkt 1 lit. b nie stosuje się w odniesieniu do odmian, o których mowa w ust. 2 pkt 1, jeżeli są to byliny.

5. Do wniosku o przyznanie pierwszej i kolejnych płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach interwencji, o której mowa w § 4 ust. 1 pkt 6, dołącza się kopię dokumentu, sporządzonego na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmującego oświadczenia:

- 1) rolnika,
- 2) podmiotu prowadzącego księgi hodowlane – w przypadku koni domowych, świń, owiec domowych matek i kóz domowych matek,
- 3) podmiotu upoważnionego do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych – w przypadku bydła domowego, koni domowych, świń, owiec domowych matek i kóz domowych matek

– zawierające wskazanie zwierząt ras lokalnych, jakie zostały zakwalifikowane do programu ochrony zasobów genetycznych ras lokalnych – w przypadku realizacji interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 6.

6. Do wniosku o przyznanie pierwszej i kolejnych płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach interwencji, o której mowa w § 4 ust. 1 pkt 6, dołącza się oświadczenie

o zwierzętach, do których rolnik ubiega się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, w ramach tej interwencji, z podaniem numerów identyfikacyjnych tych zwierząt, sporządzone na formularzu udostępnionym przez Agencję.

§ 22. 1. W przypadku gdy do rolnika lub zarządcy mają zastosowanie wymogi, o których mowa w § 4 ust. 3 pkt 1 lit. a lub pkt 2 lub gdy zachodzą okoliczności, o których mowa w § 12 ust. 5 pkt 1, rolnik lub zarządca przed upływem 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej określony w przepisach ustawy o Planie Strategicznym w roku, w którym określono te wymogi, składa za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa kopie stron planu działalności rolnośrodowiskowej, na których są zawarte informacje, o których mowa w ust. 2 pkt 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia. Przepis ten stosuje się również w przypadku, gdy te wymogi ulegną zmianie w trakcie kolejnego roku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego.

2. W przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 1 i 2, rolnik lub zarządca składa za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa przed upływem 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej określony w przepisach ustawy o Planie Strategicznym w roku, w którym złożono wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach danego zobowiązania:

- 1) oświadczenie eksperta przyrodniczego, sporządzone na formularzu udostępnionym przez Agencję:
  - a) o stwierdzeniu na gruntach zadeklarowanych we wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach danego wariantu występowania siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków objętego wsparciem w ramach tego wariantu:
    - w wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji, która stanowi podstawę do sporządzenia dokumentacji przyrodniczej, lub
    - na podstawie działań ochronnych dla siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków wspieranego w ramach danego wariantu interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 1, określonych w planie ochrony lub planie zadań ochronnych ustanowionym dla danego obszaru Natura 2000, lub

- na podstawie zasięgu występowania dubelta lub wodniczki wynikającego z warstw cyfrowych opracowanych w ramach monitoringu prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – w przypadku odpowiednio wariantu wymienionego w ust. 1 pkt 1 lit. i w zakresie ochrony siedlisk lęgowych dubelta lub lit. j lub pkt 2 lit. i w zakresie ochrony siedlisk lęgowych dubelta lub lit. j,
  - b) o braku potrzeby sporządzenia dokumentacji przyrodniczej w ramach danego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, ze względu na wystąpienie okoliczności, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 4,
  - c) że wymogi realizowanego wariantu są sprzeczne albo nie są sprzeczne z ustanowionymi dla danego obszaru Natura 2000 działaniami obligatoryjnymi lub fakultatywnymi określonymi w planie ochrony lub w planie zadań ochronnych – w przypadku wariantów interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 1;
- 2) kopię pisemnego potwierdzenia, o którym mowa w § 12 ust. 5 pkt 2, jeżeli wymogi realizowanego wariantu są sprzeczne z ustanowionymi dla danego obszaru Natura 2000 działaniami obligatoryjnymi lub fakultatywnymi określonymi w planie ochrony lub w planie zadań ochronnych – w przypadku wariantów interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 1;
  - 3) kopię pisemnego potwierdzenia, o którym mowa w § 12 ust. 6, jeżeli dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk lub obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty, w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody, który nie jest obszarem specjalnej ochrony ptaków w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody, nie zostały ustanowione plan ochrony albo plan zadań ochronnych - w przypadku wariantów 1.7–1.10.;
  - 4) kopię pisemnego potwierdzenia, o którym mowa w § 12 ust. 7, jeżeli zasięg występowania dubelta lub wodniczki wynikający z warstw cyfrowych opracowanych w ramach monitoringu prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska pokrywa się ze specjalnym obszarem ochrony siedlisk lub obszarem mającym znaczenie dla Wspólnoty, w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody – wariantu 1.8. – w zakresie ochrony siedlisk lęgowych dubelta lub wariantu 1.9.

3. W przypadku, gdy do rolnika lub zarządcy mają zastosowanie wymogi, o których mowa w § 4 ust. 3 pkt 2, lub gdy wystąpią okoliczności o których mowa w § 12 ust. 5 pkt 1, oświadczenie, o którym mowa w ust. 2, obejmuje również informację, że do rolnika lub zarządcy mają zastosowanie te wymogi lub, że wystąpiły te okoliczności.

4. W przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 1 i 2 rolnik lub zarządca:

- 1) przesyła do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, właściwej ze względu na położenie działek rolnych lub działek przyrodniczych do Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego PIB do dnia 30 września roku, w którym złożył wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach wariantów tych interwencji, kopię dokumentacji przyrodniczej;
- 2) składa za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do dnia 10 października roku, w którym złożył wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach wariantów tych interwencji, potwierdzenie przesłania kopii dokumentacji przyrodniczej, o którym mowa w lit. b.

5. W przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 3, rolnik składa za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa przed upływem 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej określony w ustawie o Planie Strategicznym w roku, w którym złożono wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach zobowiązania:

- 1) oświadczenie doradcy rolnośrodowiskowego, sporządzone na formularzu udostępnionym przez Agencję, że:
  - a) dla gruntów zadeklarowanych we wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach tej interwencji nie ustanowiono, w planach ochrony lub planach zadań ochronnych dla danego obszaru Natura 2000, działań ochronnych dla siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków objętego wsparciem w ramach interwencji wymienionej w § 4 ust. 3 pkt 1,
  - b) wymogi realizowanego wariantu są sprzeczne albo nie są sprzeczne z ustanowionymi dla danego obszaru Natura 2000 działaniami obligatoryjnymi lub fakultatywnymi określonymi w planie ochrony lub w planie zadań ochronnych;
- 2) kopię pisemnego potwierdzenia, o którym mowa w § 12 ust. 11, jeżeli wymogi tej interwencji są sprzeczne z ustanowionymi dla danego obszaru Natura 2000 działaniami obligatoryjnymi lub fakultatywnymi określonymi w planie ochrony lub w planie zadań ochronnych;
- 3) kopię pisemnego potwierdzenia, o którym mowa w § 12 ust. 12, jeżeli dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk lub obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty, w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody, który nie jest obszarem specjalnej ochrony ptaków w

rozumieniu przepisów o ochronie przyrody, nie zostały ustanowione plan ochrony albo plan zadań ochronnych.

6. W przypadku, gdy do rolnika mają zastosowanie wymogi, o których mowa w § 4 ust. 3 pkt 1, oświadczenie, o którym mowa w ust. 6, obejmuje również informację, że do rolnika mają zastosowanie te wymogi.

7. Rolnik lub zarządca składa za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do dnia 15 lipca roku, w którym podjął zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, w ramach którego wymagane jest posiadanie planu działalności rolnośrodowiskowej, kopie stron tego planu, na których:

- 1) są zawarte informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2, 3 i 5 załącznika nr 3 do rozporządzenia,
- 2) jest zawarty wykaz:
  - a) działek rolnych, a w przypadku realizacji wariantu 5.1. lub 5.2. – jest zawarte wskazanie wielkości obszaru objętego zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym,
  - b) zobowiązań realizowanych w gospodarstwie rolnym

– z tym że kopie stron, na których są zawarte informacje, o których mowa w pkt 2, oraz informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 5 załącznika nr 3 do rozporządzenia, zawierają również podpis doradcy rolnośrodowiskowego przy którego udziale został sporządzony ten plan oraz – w przypadku gdy plan został sporządzony również przy udziale eksperta przyrodniczego – jego podpis.

8. W przypadku zmiany w planie działalności rolnośrodowiskowej informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 5 załącznika nr 3 do rozporządzenia, w ramach realizowanego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego lub zmiany w tym planie wynikającej z podjęcia nowego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, rolnik lub zarządca składa za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do dnia 15 lipca roku, w którym nastąpiła ta zmiana, kopie stron tego planu, na których:

- 1) są zawarte informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2, 3 i 5 załącznika nr 3 do rozporządzenia,
- 2) jest zawarty wykaz:

a) działek rolnych, a w przypadku realizacji wariantu 5.1. lub 5.2 – jest zawarte wskazanie wielkości obszaru objętego zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym,

b) zobowiązań realizowanych w gospodarstwie rolnym,

– z tym że kopie stron tego planu, na których są zawarte informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia, zawierają również wskazanie daty sporządzenia tej zmiany.

9. W przypadku wytwarzania materiału siewnego w ramach wariantu 5.2., rolnik składa za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do dnia 31 października roku, w którym złożył wniosek o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, świadectwo oceny laboratoryjnej materiału siewnego odmian regionalnych lub amatorskich lub marginalnych wpisanych do krajowego rejestru, a w przypadku roślin z gatunków wymienionych w ust. 3 pkt 2 załącznika nr 4 do rozporządzenia – informację o wynikach badania materiału siewnego uzyskanego z roślin uprawianych w tym roku w ramach tego wariantu, wydane na podstawie przepisów o nasiennictwie, lub sporządzone na formularzu udostępnionym przez Agencję oświadczenie o posiadaniu plantacji nasiennej rośliny dwuletniej lub byliny – w pierwszym roku uprawy tej rośliny.

10. W przypadku gdy ekspert przyrodniczy w oświadczeniu, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, lub doradca rolnośrodowiskowy w oświadczeniu, o którym mowa w ust. 5 pkt 1, wskazał, że grunty zadeklarowane przez rolnika lub zarządcę w ramach danego zobowiązania nie są położone na obszarze Natura 2000, dla którego został ustanowiony plan ochrony lub plan zadań ochronnych, a Agencja ustali w pierwszym roku realizacji zobowiązania, że grunty te są położone na obszarze Natura 2000, dla którego został ustanowiony plan ochrony lub plan zadań ochronnych, kierownik biura powiatowego Agencji wzywa na piśmie rolnika lub zarządcę do złożenia:

- 1) poprawionego, zgodnie z ustaleniami Agencji, oświadczenia, o którym mowa w ust. 2 pkt 1 lub w ust. 5 pkt 1,
- 2) kopii pisemnego potwierdzenia, o którym mowa w § 12 ust. 5 pkt 2 lub ust. 11, jeżeli wymogi realizowanej interwencji lub wariantu są sprzeczne z ustanowionymi dla danego obszaru Natura 2000 działaniami obligatoryjnymi lub fakultatywnymi określonymi w planie ochrony lub w planie zadań ochronnych,
- 3) kopii stron planu działalności rolnośrodowiskowej, o których mowa w ust. 1, w przypadku gdy w wyniku poprawionego, zgodnie z ustaleniami Agencji, oświadczenia, o którym mowa w 2 pkt 1 lub w ust. 5 pkt 1:

- a) do rolnika lub zarządcy mają zastosowanie wymogi, o których mowa w § 4 ust. 3 pkt 1 lit. a lub pkt 2, lub
- b) wymogi, o których mowa w § 4 ust. 3 pkt 1 lit. a lub pkt 2, uległy zmianie

– w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania.

11. W przypadku gdy rolnik lub zarządca nie dokonał czynności, o której mowa w ust. 1, 2, 4 pkt 2, 5, lub 7–9, w terminie określonym w tych przepisach, kierownik biura powiatowego Agencji wzywa na piśmie rolnika lub zarządcę do dokonania tej czynności, w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania.

12. Czynność, o której mowa w ust. 1 oraz ust. 4 pkt 2 lub 7–10, dokonana do dnia wydania decyzji w sprawie o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok, uważa się za dokonaną w terminie.

13. Czynność, o której mowa w ust. 2 lub 5, dokonana:

- 1) w terminie określonym w wezwaniu, o którym mowa w ust. 11,
- 2) po terminie określonym w ust. 2 lub 5, a przed doręczeniem wezwania, o którym mowa w ust. 11

– uważa się za dokonaną w terminie.

§ 23. 1. Rolnik lub zarządca zaznacza we wniosku:

- 1) granice działek rolnych lub działek przyrodniczych, na których realizują poszczególne interwencje lub warianty;
- 2) część działki rolnej lub działki przyrodniczej, która ma pozostać nieskoszona w danym roku – w przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 1, 2 lub 3;
- 3) miejsca na działce rolnej, w których są zasadzone poszczególne drzewa odmian wymienionych w ust. 2 załącznika nr 4 do rozporządzenia lub odmian tradycyjnie uprawianych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed 1950 r. – w przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 4.

3. Jeżeli rolnik równocześnie nie ubiega się o przyznanie podstawowego wsparcia dochodów, to we wniosku, zaznacza również:

- 1) drzewa ustanowione pomnikami przyrody, objęte ochroną na podstawie przepisów o ochronie przyrody;
- 2) rowy, których szerokość nie przekracza 2 m;
- 3) oczka wodne w rozumieniu przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych o łącznej powierzchni mniejszej niż 100 m²;

- 4) granice powierzchni gruntów, do których nie ubiega się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

4. W przypadku zwiększenia wielkości obszaru gruntów, na których jest realizowane zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, przepisy ust. 1, 2 pkt 1 oraz ust. 3 stosuje się odpowiednio.

§ 24. 1. W przypadku śmierci rolnika lub zarządcy, która nastąpiła w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie tej płatności, spadkobierca rolnika lub zarządcy może wstąpić do toczącego się postępowania w sprawie o przyznanie tej płatności na miejsce zmarłego rolnika lub zarządcy, jeżeli objął w posiadanie grunty lub stado objęte tym wnioskiem.

2. Spadkobierca rolnika lub zarządcy wstępuje do toczącego się postępowania w sprawie przyznania pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej na miejsce zmarłego rolnika lub zarządcy na wniosek złożony w terminie 7 miesięcy od dnia otwarcia spadku.

3. Termin, o którym mowa w ust. 2, nie podlega przywróceniu.

4. Spadkobierca rolnika lub zarządcy podaje we wniosku, o którym mowa w ust. 2, swój numer identyfikacyjny albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o nadanie takiego numeru.

5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, spadkobierca rolnika lub zarządcy dołącza:

- 1) odpis prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo
- 2) oświadczenie tego spadkobiercy o złożeniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku, zawierające wskazanie imienia, nazwiska i numeru identyfikacyjnego rolnika lub zarządcy, którego jest spadkobiercą, w przypadku gdy nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku, albo
- 3) zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia sporządzony przez notariusza.

6. W przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 6 do wniosku dołącza się również kopię dokumentu, sporządzonego na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmującego oświadczenia:

- 1) spadkobiercy rolnika,
- 2) podmiotu prowadzącego księgi hodowlane – w przypadku koni domowych, świń, owiec domowych matek i kóz domowych matek,
- 3) podmiotu upoważnionego do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych – w przypadku bydła domowego, koni domowych, świń, owiec domowych matek i kóz domowych matek

– zawierające wskazanie zwierząt ras lokalnych, jakie zostały zakwalifikowane do programu ochrony zasobów genetycznych ras lokalnych.

7. Spadkobierca rolnika lub zarządcy w przypadku, o którym mowa w ust. 5 pkt 2, składa odpis prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia.

8. Jeżeli z postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo z zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez notariusza wynika, że uprawnionych do nabycia spadku jest więcej niż jeden spadkobierca rolnika lub zarządcy, spadkobierca rolnika lub zarządcy wstępujący do postępowania w sprawie o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej:

1) dołącza do wniosku, o którym mowa w ust. 2, albo

2) składa wraz z odpisem postanowienia sądu, o którym mowa w ust. 7

– oświadczenia pozostałych spadkobierców rolnika lub zarządcy, że wyrażają zgodę na wstąpienie tego spadkobiercy na miejsce zmarłego rolnika lub zarządcy i przyznanie temu spadkobiercy tej płatności.

9. Zgoda, o której mowa w ust. 8, nie jest wymagana, jeżeli miałyby być wyrażona przez małoletniego, a wniosek, o którym mowa w ust. 2, został złożony przez spadkobiercę rolnika lub zarządcy będącego przedstawicielem ustawowym tego małoletniego.

10. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, spadkobierca rolnika lub zarządcy składa do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego rolnik lub zarządca, którego jest spadkobiercą, złożył wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

11. W przypadku, o którym mowa w ust. 5 pkt 2, decyzję w sprawie o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej spadkobiercy rolnika lub zarządcy wydaje się po złożeniu przez tego spadkobiercę odpisu prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku.

12. Do zapisobiercy windykacyjnego, który w wyniku śmierci rolnika lub zarządcy nabył, jako przedmiot zapisu windykacyjnego, grunty lub stado objęte wnioskiem o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej złożonym przez tego rolnika lub zarządcę, lub prawo majątkowe, z którym łączy się posiadanie tych gruntów lub stada, przepisy ust. 1–11 stosuje się odpowiednio.

§ 25. 1. W przypadku rozwiązania albo przekształcenia rolnika lub zarządcy lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistniało następstwo prawne, z

wyłączeniem przypadku, o którym mowa w § 24 ust. 1, w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie tej płatności następcą prawny tego rolnika lub zarządcy może wstąpić do toczącego się postępowania w sprawie przyznania tej płatności na miejsce tego rolnika lub zarządcy, jeżeli objął w posiadanie grunty lub stado objęte tym wnioskiem.

2. Następcą prawny rolnika lub zarządcy wstępuje do toczącego się postępowania w sprawie o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej na miejsce rolnika lub zarządcy na wniosek złożony w terminie 3 miesięcy od dnia wystąpienia zdarzenia prawnego, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne.

3. Termin, o którym mowa w ust. 2, nie podlega przywróceniu.

4. Następcą prawny rolnika lub zarządcy podaje we wniosku, o którym mowa w ust. 2, swój numer identyfikacyjny albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o nadanie takiego numeru.

5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, następcą prawny rolnika lub zarządcy dołącza:

- 1) dokument potwierdzający zaistnienie następstwa prawnego albo kopię tego dokumentu poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym albo adwokatem albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji;
- 2) kopię dokumentu, sporządzonego na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmującego oświadczenia:
  - a) tego następcy,
  - b) podmiotu prowadzącego księgi hodowlane - w przypadku koni domowych, świń, owiec domowych matek i kóz domowych matek,
  - c) podmiotu upoważnionego do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych - w przypadku bydła domowego, koni domowych, świń, owiec domowych matek i kóz domowych matek

– zawierające wskazanie zwierząt ras lokalnych, jakie zostały zakwalifikowane do programu ochrony zasobów genetycznych ras lokalnych – w przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 6.

6. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, następcą prawny rolnika lub zarządcy składa do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego rolnik lub zarządca, którego jest następcą prawnym, złożył wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

§ 26. 1. W przypadku przeniesienia, w wyniku umowy sprzedaży, dzierżawy lub innej umowy, posiadania gruntów lub stada objętych wnioskiem o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej złożonym przez rolnika lub zarządcę, w okresie od dnia złożenia tego wniosku do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie tej płatności nowy posiadacz tych gruntów lub stada może wstąpić do toczącego się postępowania w sprawie o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej na miejsce tego rolnika lub zarządcy.

2. Nowy posiadacz gruntów lub stada, o których mowa w ust. 1, wstępuje do toczącego się postępowania w sprawie o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej na miejsce rolnika lub zarządcy na wniosek złożony w terminie 3 miesięcy od dnia przeniesienia posiadania tych gruntów lub stada.

3. Termin, o którym mowa w ust. 2, nie podlega przywróceniu.

4. Nowy posiadacz gruntów lub stada, o których mowa w ust. 1, podaje we wniosku, o którym mowa w ust. 2, swój numer identyfikacyjny albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o nadanie takiego numeru.

5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, nowy posiadacz gruntów lub stada, o których mowa w ust. 1, dołącza:

- 1) umowę sprzedaży, dzierżawy lub inną umowę, w wyniku której zostało na niego przeniesione posiadanie tych gruntów lub stada, albo kopię tej umowy poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym albo adwokatem albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji;
- 2) kopię dokumentu, sporządzonego na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmującego oświadczenia:
  - a) tego posiadacza,
  - b) podmiotu prowadzącego księgi hodowlane – w przypadku koni domowych, świń, owiec domowych matek i kóz domowych matek,
  - c) podmiotu upoważnionego do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych – w przypadku bydła domowego, koni domowych, świń, owiec domowych matek i kóz domowych matek– zawierające wskazanie zwierząt ras lokalnych, jakie zostały zakwalifikowane do programu ochrony zasobów genetycznych ras lokalnych – w przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 6.

6. Jeżeli posiadanie gruntów lub stada objętych wnioskiem o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej złożonym przez rolnika lub zarządcę zostało przeniesione na rzecz kilku podmiotów, nowy posiadacz tych gruntów lub stada wstępujący do postępowania w sprawie o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej dołącza do wniosku, o którym mowa w ust. 2, oświadczenia współposiadaczy, że wyrażają zgodę na wstąpienie tego posiadacza na miejsce rolnika lub zarządcy i przyznanie mu tej płatności.

7. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, nowy posiadacz gruntów lub stada, o których mowa w ust. 1, składa do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego:

- 1) rolnik, który był dotychczas posiadaczem tych gruntów lub stada, lub
- 2) zarządca, który był dotychczas posiadaczem tych gruntów

– złożył wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

§ 27. 1. W przypadku śmierci rolnika lub zarządcy, która nastąpiła po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, spadkobiercy rolnika lub zarządcy mogą być przyznane kolejne płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne.

2. Jeżeli śmierć rolnika lub zarządcy nastąpiła po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za poprzedni rok, lecz zanim ten rolnik lub zarządca złożył wniosek o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok, spadkobierca rolnika lub zarządcy składa wniosek o przyznanie tej płatności w terminie 7 miesięcy od dnia otwarcia spadku.

3. Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna za dany rok może zostać przyznana spadkobiercy rolnika lub zarządcy, jeżeli spadkobierca ten złożył wniosek, o którym mowa w ust. 2, w terminie określonym do składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich w rozumieniu przepisów ustawy o Planie Strategicznym, zaś gdy termin ten upłynął – wyłącznie w przypadku określonym w art. 59 ust. 1 ustawy o Planie Strategicznym.

4. Jeżeli nie zachodzą okoliczności określone w ust. 3, a spadkobierca rolnika lub zarządcy złożył wniosek, o którym mowa w ust. 2, przed upływem terminu określonego w ust. 2, nie przyznaje się płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok, a spadkobierca rolnika lub zarządcy jest uprawniony do ubiegania się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za następne lata.

5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, oprócz dokumentów wymaganych na podstawie § 21 spadkobierca rolnika lub zarządcy dołącza oświadczenie, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do kontynuowania realizacji

zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego podjętego przez tego rolnika lub zarządcę do końca okresu objętego tym zobowiązaniem.

6. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, dołącza się również:

- 1) odpis prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo
- 2) oświadczenie spadkobiercy rolnika lub zarządcy o złożeniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku, zawierające wskazanie imienia, nazwiska i numeru identyfikacyjnego rolnika lub zarządcy, którego jest spadkobiercą, w przypadku gdy nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku, albo;
- 3) zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia sporządzony przez notariusza.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, do trybu przyznawania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok spadkobiercy rolnika lub zarządcy stosuje się odpowiednio § 24 ust. 7–9 i 11.

8. Jeżeli śmierć rolnika lub zarządcy nastąpiła w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie tej płatności, spadkobierca rolnika lub zarządcy wstępuje do toczącego się postępowania w sprawie przyznania tej płatności na miejsce zmarłego rolnika lub zarządcy na wniosek złożony w terminie 7 miesięcy od dnia otwarcia spadku.

9. W przypadku, o którym mowa w ust. 8, do trybu przyznawania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok spadkobiercy rolnika lub zarządcy stosuje się odpowiednio § 24 ust. 3–11, z tym że do wniosku, o którym mowa w ust. 8, dołącza on również oświadczenie, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do kontynuowania realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego podjętego przez tego rolnika lub zarządcy do końca okresu objętego tym zobowiązaniem.

10. Do zapisobiercy windykacyjnego, który w wyniku śmierci rolnika lub zarządcy nabył, jako przedmiot zapisu windykacyjnego, grunty lub stado objęte zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym podjętym przez rolnika lub zarządcę, lub prawo majątkowe, z którym łączy się posiadanie tych gruntów lub stada, przepisy ust. 1–6 i 8 stosuje się odpowiednio, a w przypadku, o którym mowa w:

- 1) ust. 2, do trybu przyznawania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok zapisobiercy windykacyjnemu stosuje się odpowiednio § 24 ust. 7–9 i 11;
- 2) ust. 8, do trybu przyznawania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok zapisobiercy windykacyjnemu stosuje się odpowiednio § 24 ust. 3–11, z tym że do wniosku, o którym mowa w ust. 8, zapisobierca windykacyjny dołącza również oświadczenie, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące

zobowiązanie do kontynuowania realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego podjętego przez rolnika lub zarządcę, który ustanowił zapis windykacyjny na rzecz tego zapisobiercy, do końca okresu objętego tym zobowiązaniem.

§ 28. 1. W przypadku rozwiązania albo przekształcenia rolnika lub zarządcy lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistniało następstwo prawne, z wyłączeniem przypadku, o którym mowa w § 27 ust. 1, które nastąpiło po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, następcy prawnemu rolnika lub zarządcy mogą być przyznane kolejne płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne, jeżeli objął w posiadanie grunty lub stado objęte zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym podjętym przez tego rolnika lub zarządcę.

2. Jeżeli zdarzenie, o którym mowa w ust. 1, nastąpiło po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za poprzedni rok, lecz zanim ten rolnik lub zarządca złożył wniosek o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok, następcą prawnym rolnika lub zarządcy składa wniosek o przyznanie tej płatności w terminie 7 miesięcy od dnia wystąpienia zdarzenia prawnego, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne.

3. Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna za dany rok może zostać przyznana następcy prawnemu rolnika lub zarządcy, jeżeli następca ten złożył wniosek, o którym mowa w ust. 2, w terminie określonym do składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich w rozumieniu przepisów ustawy o Planie Strategicznym, zaś gdy termin ten upłynął – wyłącznie w przypadku określonym w art. 59 ust. 1 ustawy o Planie Strategicznym.

4. Jeżeli nie zachodzą okoliczności określone w ust. 3, a następca prawny rolnika lub zarządcy złożył wniosek, o którym mowa w ust. 2, przed upływem terminu określonego w ust. 2, nie przyznaje się płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok, a następca prawny rolnika lub zarządcy jest uprawniony do ubiegania się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za następne lata.

5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, oprócz dokumentów wymaganych na podstawie § 21 następca prawny rolnika lub zarządcy dołącza:

- 1) oświadczenie, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do:
  - a) kontynuowania realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego podjętego przez tego rolnika lub zarządcę do końca okresu objętego tym zobowiązaniem,

- b) zapłaty na rzecz Agencji równowartości kwoty płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej uzyskanej przez tego rolnika lub zarządcę, jaką ten rolnik lub zarządca byłby obowiązany zwrócić, gdyby w trakcie realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego przez tego rolnika lub zarządcę wystąpiły okoliczności stanowiące podstawę zwrotu płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, wymienione w § 33 ust. 1–3;
- 2) dokument potwierdzający zaistnienie następstwa prawnego albo kopię tego dokumentu poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym albo adwokatem albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji.

6. Jeżeli zdarzenie, o którym mowa w ust. 1, nastąpiło w okresie od dnia złożenia przez rolnika lub zarządcę wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie tej płatności, następca prawny rolnika lub zarządcy wstępuje do toczącego się postępowania w sprawie o przyznanie tej płatności na miejsce tego rolnika lub zarządcy na wniosek złożony w terminie 3 miesięcy od dnia wystąpienia zdarzenia prawnego, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 6, do trybu przyznawania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok następcy prawnemu rolnika lub zarządcy stosuje się odpowiednio § 25 ust. 3–6, z tym że do wniosku, o którym mowa w ust. 6, następca prawny rolnika lub zarządcy dołącza również oświadczenie, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do:

- 1) kontynuowania realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego podjętego przez tego rolnika lub zarządcę do końca okresu objętego tym zobowiązaniem;
- 2) zapłaty na rzecz Agencji równowartości kwoty płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej uzyskanej przez tego rolnika lub zarządcę, jaką ten rolnik lub zarządca byłby obowiązany zwrócić, gdyby w trakcie realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego przez tego rolnika lub zarządcę wystąpiły okoliczności stanowiące podstawę zwrotu płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, wymienione w § 33 ust. 1–3.

8. Jeżeli zdarzenie, o którym mowa w ust. 1, nastąpiło w ostatnim roku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, lecz po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za ten rok, rolnik lub zarządca składa, na formularzu udostępnionym przez Agencję, w terminie 14 dni od dnia, w którym nastąpiło to

zdarzenie, oświadczenie następcy prawnego tego rolnika lub zarządcy obejmujące zobowiązanie do:

- 1) kontynuowania realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego podjętego przez tego rolnika lub zarządcę do końca okresu objętego tym zobowiązaniem;
- 2) zapłaty na rzecz Agencji równowartości kwoty płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej uzyskanej przez tego rolnika lub zarządcę, jaką ten rolnik lub zarządca byłby obowiązany zwrócić, gdyby w trakcie realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego przez tego rolnika lub zarządcę wystąpiły okoliczności stanowiące podstawę zwrotu płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, wymienione w § 33 ust. 1–3.

§ 29. 1. W przypadku przeniesienia, w wyniku umowy sprzedaży, dzierżawy lub innej umowy, posiadania gruntów lub stada objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym podjętym przez rolnika lub zarządcę, które nastąpiło po doręczeniu decyzji w sprawie przyznania pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, nowemu posiadaczowi tych gruntów lub stada mogą być przyznane kolejne płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne.

2. Jeżeli przeniesienie posiadania gruntów lub stada objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym podjętym przez rolnika lub zarządcę nastąpiło po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za poprzedni rok, lecz zanim ten rolnik lub zarządca złożył wniosek o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok, nowy posiadacz tych gruntów lub stada składa wniosek o przyznanie tej płatności w terminie 7 miesięcy od dnia przeniesienia posiadania tych gruntów lub stada.

3. Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna za dany rok może zostać przyznana nowemu posiadaczowi gruntów lub stada, o których mowa w ust. 1, jeżeli posiadacz ten złożył wniosek, o którym mowa w ust. 2, w terminie określonym do składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich w rozumieniu przepisów ustawy o Planie Strategicznym, zaś gdy termin ten upłynął – wyłącznie w przypadku określonym w art. 59 ust. 1 ustawy o Planie Strategicznym.

4. Jeżeli nie zachodzą okoliczności, o których mowa w ust. 3, a nowy posiadacz gruntów lub stada, o których mowa w ust. 1, złożył wniosek, o którym mowa w ust. 2, przed upływem terminu określonego w ust. 2, nie przyznaje się płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok, a nowy posiadacz tych gruntów lub stada jest uprawniony do ubiegania się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za następne lata.

5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, oprócz dokumentów wymaganych na podstawie § 21, nowy posiadacz gruntów lub stada, o których mowa w ust. 1, dołącza:

- 1) oświadczenie, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do:
  - a) kontynuowania realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego podjętego przez rolnika lub zarządcę do końca okresu objętego tym zobowiązaniem,
  - b) zapłaty na rzecz Agencji równowartości kwoty płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej uzyskanej przez rolnika lub zarządcę, jaką ten rolnik lub zarządca byłby obowiązany zwrócić, gdyby w trakcie realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego przez tego rolnika lub zarządcę wystąpiły okoliczności stanowiące podstawę do zwrotu płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, wymienione w § 33 ust. 1–3;
- 2) umowę sprzedaży, dzierżawy lub inną umowę, w wyniku której zostało na niego przeniesione posiadanie gruntów lub stada objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym podjętym przez rolnika lub zarządcę, albo kopię tej umowy poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym albo adwokatem albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji.

6. Jeżeli przeniesienie posiadania gruntów lub stada objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym podjętym przez rolnika lub zarządcę nastąpiło w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok do dnia doręczenia decyzji w sprawie o przyznanie tej płatności, nowy posiadacz tych gruntów lub stada wstępuje do toczącego się postępowania w sprawie o przyznanie tej płatności na miejsce tego rolnika lub zarządcy na wniosek złożony w terminie 3 miesięcy od dnia przeniesienia posiadania tych gruntów lub stada.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 6, do trybu przyznawania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok nowemu posiadaczowi gruntów lub stada stosuje się odpowiednio § 26 ust. 3–7, z tym że do wniosku, o którym mowa w ust. 6, posiadacz ten dołącza również oświadczenie, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do:

- 1) kontynuowania realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego podjętego przez:
  - a) rolnika, który był dotychczas posiadaczem tych gruntów lub stada, lub
  - b) zarządcę, który był dotychczas posiadaczem tych gruntów

– do końca okresu objętego tym zobowiązaniem;

2) zapłaty na rzecz Agencji równowartości kwoty płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej uzyskanej przez:

a) rolnika, który był dotychczas posiadaczem tych gruntów lub stada, lub

b) zarządcę, który był dotychczas posiadaczem tych gruntów

– któremu została przyznana ta płatność, jaką ten rolnik lub zarządca byłby obowiązany zwrócić, gdyby w trakcie realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego przez tego rolnika lub zarządcę wystąpiły okoliczności stanowiące podstawę zwrotu płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, wymienione w § 33 ust. 1–3.

8. Jeżeli przeniesienie posiadania gruntów lub stada objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym podjętym przez rolnika lub zarządcę nastąpiło w ostatnim roku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, lecz po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za ten rok, rolnik lub zarządca składa, na formularzu udostępnionym przez Agencję, w terminie 14 dni od dnia przeniesienia posiadania gruntów lub stada objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym, oświadczenie nowego posiadacza tych gruntów lub stada obejmujące zobowiązanie do:

1) kontynuowania realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego podjętego przez tego rolnika lub zarządcę do końca okresu objętego tym zobowiązaniem;

2) zapłaty na rzecz Agencji równowartości kwoty płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej uzyskanej przez tego rolnika lub zarządcę, jaką ten rolnik lub zarządca byłby obowiązany zwrócić, gdyby w trakcie realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego przez tego rolnika lub zarządcę wystąpiły okoliczności stanowiące podstawę zwrotu płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, wymienione w § 33 ust. 1–3.

§ 30. 1. Rolnik lub zarządca, któremu została przyznana płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w trybie przepisów § 24-29, a w przypadku, o którym mowa w § 27 ust. 4, § 28 ust. 4 lub § 29 ust. 4, który zobowiązał się do kontynuowania realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego podjętego przez innego rolnika lub zarządcę, realizuje przejęte zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne do końca okresu objętego tym zobowiązaniem.

2. Rolnik lub zarządca, o którym mowa w ust. 1, zmienia, przy udziale odpowiednio doradcy rolnośrodowiskowego lub eksperta przyrodniczego, plan działalności

rolnośrodowiskowej w celu dostosowania tego planu do przejętego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego przed upływem 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w rozumieniu przepisów o ustawy o Planie Strategicznym w roku następującym po roku, za który rolnikowi lub zarządcy została przyznana płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w trybie przepisów § 24-29.

3. Rolnik lub zarządca, o którym mowa w ust. 1, składa do kierownika biura powiatowego Agencji do dnia 15 lipca roku następującego po roku, za który rolnikowi lub zarządcy została przyznana płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w trybie przepisów § 24-29, kopie stron planu działalności rolnośrodowiskowej, zmienionego na podstawie ust. 2, na których:

- 1) są zawarte informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2 i 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia,
- 2) jest zawarty wykaz:
  - a) działek rolnych lub działek przyrodniczych, a w przypadku realizacji wariantu 5.1. lub 5.2. – jest zawarte wskazanie wielkości obszaru objętego zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym,
  - b) zobowiązań realizowanych w gospodarstwie rolnym,
  - c) lat realizacji poszczególnych zobowiązań

– z tym że kopie stron, na których są zawarte informacje, o których mowa w pkt 2, oraz informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia, zawierają również podpis doradcy rolnośrodowiskowego i eksperta przyrodniczego, przy którego udziale został zmieniony ten plan.

4. W przypadku zmiany w zmienionym na podstawie ust. 2 planie działalności rolnośrodowiskowej informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia, w ramach realizowanego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego lub zmiany w tym planie wynikającej z podjęcia nowego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, rolnik lub zarządca, o którym mowa w ust. 1, składa do kierownika biura powiatowego Agencji do dnia 15 lipca roku, w którym nastąpiła ta zmiana, kopie stron tego planu, na których:

- 1) są zawarte informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2 i 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia,
- 2) jest zawarty wykaz:

- a) działek rolnych lub działek przyrodniczych, a w przypadku realizacji wariantu 5.1. lub 5.2. – jest zawarte wskazanie wielkości obszaru objętego zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym,
- b) zobowiązań realizowanych w gospodarstwie rolnym,
- c) lat realizacji poszczególnych zobowiązań

– z tym że kopie stron tego planu, na których są zawarte informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia, zawierają również wskazanie daty sporządzenia tej zmiany.

5. W przypadku gdy rolnik lub zarządca, o którym mowa w ust. 1, nie dokonał czynności, o której mowa w ust. 3 lub 4, w terminie określonym w tych przepisach, kierownik biura powiatowego Agencji wzywa na piśmie rolnika lub zarządcę do dokonania tej czynności, w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania.

6. Czynność, o której mowa w ust. 3 lub 4, dokonana do dnia wydania decyzji w sprawie o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok, uważa się za dokonaną w terminie.

§ 31. 1. Jeżeli po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej rolnik lub zarządca, do którego ta decyzja została skierowana, zmarł, spadkobiercy rolnika lub zarządcy przysługują prawa, które przysługiwałyby spadkodawcy jako stronie postępowania.

2. Jeżeli po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej rolnik lub zarządca, do którego ta decyzja została skierowana, został rozwiązany albo przekształcony albo wystąpiło inne zdarzenie prawne, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne, z wyłączeniem przypadku, o którym mowa w ust. 1, prawa, które przysługiwałyby temu rolnikowi lub zarządcy jako stronie postępowania, przysługują jego następcy prawnemu.

3. Jeżeli w przypadku, o którym mowa w ust. 1, prawa, które przysługiwałyby spadkodawcy jako stronie postępowania, przysługują kilku spadkobiercom, prawa te wykonuje ten spadkobierca, na którego pozostali spadkobiercy wyrazili pisemną zgodę.

4. W przypadku gdy w decyzji, o której mowa w ust. 1, została przyznana płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna, płatność ta jest wypłacana spadkobiercy.

5. Jeżeli płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna nie została przekazana na rachunek bankowy rolnika lub zarządcy lub rachunek rolnika lub zarządcy prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, jego spadkobierca, który nie kwestionuje należności

określonej w decyzji, o której mowa w ust. 1, składa wniosek o wypłatę tej płatności do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie tej płatności przez rolnika lub zarządcę, wraz z:

- 1) odpisem prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku - w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia albo
- 2) zarejestrowanym aktem poświadczenia dziedziczenia sporządzonym przez notariusza - w terminie 14 dni od dnia dokonania wpisu aktu poświadczenia dziedziczenia do rejestru aktów poświadczenia dziedziczenia, albo
- 3) oświadczeniem tego spadkobiercy o złożeniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku, zawierającym wskazanie imienia, nazwiska i numeru identyfikacyjnego rolnika lub zarządcy, którego jest spadkobiercą, w przypadku gdy nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5 pkt 3, spadkobierca rolnika lub zarządcy składa odpis prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia.

7. Jeżeli płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna nie została przekazana na rachunek bankowy rolnika lub zarządcy, o którym mowa w ust. 2, lub rachunek tego rolnika lub zarządcy prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, następca prawny rolnika lub zarządcy, który nie kwestionuje należności określonej w decyzji, o której mowa w ust. 2, składa wniosek o wypłatę tej płatności do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie tej płatności przez rolnika lub zarządcę, w terminie 3 miesięcy od dnia doręczenia temu rolnikowi lub zarządcy tej decyzji.

8. Do wniosku, o którym mowa w ust. 7, następca prawny rolnika lub zarządcy dołącza dokument potwierdzający zaistnienie następstwa prawnego albo kopię tego dokumentu poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym albo adwokatem albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji.

9. Jeżeli z postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo z zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez notariusza wynika, że uprawnionych do nabycia spadku jest więcej niż jeden spadkobierca rolnika lub zarządcy, spadkobierca rolnika lub zarządcy występujący z wnioskiem, o którym mowa w ust. 5:

- 1) dołącza do tego wniosku albo
- 2) składa wraz z odpisem postanowienia sądu, o którym mowa w ust. 6

– oświadczenia pozostałych spadkobierców rolnika lub zarządcy o wyrażeniu zgody na wypłatę temu spadkobiercy rolnika lub zarządcy płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

10. Zgoda, o której mowa w ust. 9, nie jest wymagana, jeżeli miałyby być wyrażona przez małoletniego, a wniosek, o którym mowa w ust. 5, został złożony przez spadkobiercę rolnika lub zarządcy będącego przedstawicielem ustawowym tego małoletniego.

11. W przypadku złożenia wniosku o wypłatę płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej kierownik biura powiatowego Agencji wydaje decyzję w sprawie jej wypłaty.

12. W przypadku gdy wniosek o wypłatę płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej nie został złożony albo jeżeli została wydana decyzja o odmowie jej wypłaty, decyzje, o których mowa w ust. 1 i 2, wygasają z mocy prawa.

13. Do zapisobiercy windykacyjnego, który w wyniku śmierci rolnika lub zarządcy nabył, jako przedmiot zapisu windykacyjnego, grunty lub stado, do których została przyznana temu rolnikowi lub zarządcy płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna, lub prawo majątkowe, z którym łączy się posiadanie tych gruntów lub stada, przepisy ust. 1, 3–6 i 9–12 stosuje się odpowiednio.

§ 32. W przypadku przeniesienia posiadania gruntów lub stada zwierząt objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym, podjętym przez rolnika lub zarządcę, nowy posiadacz tych gruntów lub stada zwierząt może przejąć to zobowiązanie lub część tego zobowiązania odpowiadającą przekazanym gruntom na pozostały okres lub zobowiązanie to może stracić ważność, a w odniesieniu do okresu, w którym to zobowiązanie było ważne, nie wymaga się zwrotu płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych przyznanych za jego realizację.

§ 33. 1. Jeżeli zostanie stwierdzone uchybienie w przestrzeganiu przez rolnika lub zarządcę wymogów w ramach poszczególnych interwencji lub ich wariantów wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 1-5 lub 7, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w części dotyczącej danej interwencji lub jej wariantu przysługuje w danym roku w wysokości zmniejszonej o kwotę stanowiącą iloczyn:

- 1) iloczynu:
  - a) współczynnika dotkliwości danego uchybienia i
  - b) współczynnika trwałości danego uchybienia– określonych w załączniku nr ..... do rozporządzenia oraz
- 2) kwoty stanowiącej iloczyn:

- a) wysokości płatności, jaka przysługiwałaby w ramach danej interwencji lub wariantu, gdyby rolnik lub zarządca przestrzegał tych wymogów, oraz
- b) procentowego stosunku powierzchni obszaru, na którym stwierdzono to uchybienie, do powierzchni obszaru, na którym powinny być przestrzegane te wymogi w ramach danej interwencji lub jej wariantu.

2. Jeżeli zostanie stwierdzone uchybienie w przestrzeganiu przez rolnika wymogu określonego w części IV ust. 2 załącznika nr 2 do rozporządzenia, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w części dotyczącej wariantu 5.2. przysługuje w danym roku w wysokości zmniejszonej o 40%.

3. Jeżeli:

- 1) rolnik lub zarządca nie prowadzi rejestru działalności rolnośrodowiskowej, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna przysługuje temu rolnikowi lub zarządcy w wysokości zmniejszonej o 30%, w odniesieniu do powierzchni gruntów, dla których ten rejestr w zakresie zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych nie jest prowadzony;
- 2) prowadzony przez rolnika lub zarządcę rejestr działalności rolnośrodowiskowej jest niekompletny, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna przysługuje temu rolnikowi lub zarządcy w wysokości zmniejszonej o 5%, w odniesieniu do powierzchni gruntów, dla których ten rejestr w zakresie zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych jest niekompletny.

4. Jeżeli rolnik lub zarządca nie posiada planu działalności rolnośrodowiskowej, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna za realizację zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, w odniesieniu do którego rolnik lub zarządca nie posiada planu działalności rolnośrodowiskowej, przysługuje temu rolnikowi lub zarządcy w wysokości zmniejszonej o 40%.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, rolnik lub zarządca sporządza plan działalności rolnośrodowiskowej i składa za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, najpóźniej w terminie składania wniosków o przyznanie kolejnej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, kopie stron tego planu, na których są zawarte informacje, o których mowa w:

- 1) ust. 1 pkt 1, 2, 3 i 5 załącznika nr 3 do rozporządzenia,
- 2) § 22 ust. 7 pkt 2

– z tym że kopie stron, na których są zawarte informacje, o których mowa w § 22 ust. 7 pkt 2, oraz informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 5 załącznika nr 3 do rozporządzenia, zawierają

również podpis doradcy rolnośrodowiskowego przy którego udziale został sporządzony ten plan oraz – w przypadku gdy plan został sporządzony również przy udziale eksperta przyrodniczego – jego podpis.

6. Jeżeli rolnik lub zarządca nie posiada dokumentacji przyrodniczej, sporządzonej w roku poprzedzającym rok rozpoczęcia lub w roku rozpoczęcia realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, w ramach którego jest wymagane posiadanie tej dokumentacji:

- 1) pierwsza płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna za realizację tego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego przysługuje temu rolnikowi lub zarządcy w wysokości zmniejszonej o 100% w odniesieniu do powierzchni gruntów, dla których ten rolnik lub zarządca nie posiada tej dokumentacji;
- 2) kolejne płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne za realizację tego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego przysługują temu rolnikowi lub zarządcy w wysokości zmniejszonej o 100% w odniesieniu do powierzchni gruntów, dla których ten rolnik lub zarządca nie posiada tej dokumentacji, chyba że:
  - a) posiada dokumentację przyrodniczą sporządzoną w roku, w którym złożył wniosek o przyznanie drugiej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za realizację zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, w ramach którego jest wymagane posiadanie tej dokumentacji,
  - b) złożył za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa najpóźniej do dnia 30 września roku, w którym złożył wniosek o przyznanie drugiej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za realizację zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, kopię strony planu działalności rolnośrodowiskowej na której jest zawarta informacja, o której mowa w ust 1 pkt 3 załącznika nr 3. .

7. Czynność, o której mowa w ust. 6 pkt 2 lit. b, dokonaną do dnia wydania decyzji w sprawie o przyznanie drugiej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za realizację zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, uważa się za dokonaną w terminie.

8. Jeżeli zostanie stwierdzone, że plan działalności rolnośrodowiskowej jest niekompletny lub jest niezgodny z informacjami przekazanymi we wniosku i z załącznikami do niego w zakresie informacji, o których mowa w § 22 ust. 7 pkt 2 lub § 30 ust. 3 pkt 2, lub informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lub 2 lub 5 lub ust. 2 pkt 1 lub 2, lub ust. 3 pkt 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia, rolnik lub zarządca:

- 1) uzupełnia lub poprawia ten plan,

2) składa oświadczenie o uzupełnieniu lub poprawieniu tego planu do kierownika biura powiatowego Agencji

– najpóźniej w terminie składania wniosków o przyznanie kolejnej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, a w przypadku gdy w ostatnim roku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego zostanie stwierdzone, że ten plan jest niekompletny lub jest niezgodny z informacjami przekazanymi we wniosku i z załącznikami do niego w zakresie informacji, o których mowa w § 22 ust. 7 pkt 2, lub informacji, o których mowa w u w ust. 1 pkt 1 lub 2 lub 5 lub ust. 2 pkt 1 lub 2, lub ust. 3 załącznika nr 3 do rozporządzenia - w terminie do dnia 14 marca ostatniego roku realizacji tego zobowiązania.

9. W przypadku, o którym mowa w § 22 ust. 10, rolnik lub zarządca:

- 1) uzupełnia lub poprawia plan działalności rolnośrodowiskowej, w szczególności w zakresie informacji, o których mowa w ust. 2 pkt 2, lub ust. 3 pkt 2–5, załącznika nr 3 do rozporządzenia w przypadku wariantów interwencji wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 1 i 2,
  - 2) składa do kierownika biura powiatowego Agencji oświadczenie o uzupełnieniu lub poprawieniu planu działalności rolnośrodowiskowej
- najpóźniej w terminie składania wniosków o przyznanie kolejnej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

10. W przypadku niedokonania w terminie czynności:

- 1) o której mowa w § 22 ust. 1 lub ust. 10 pkt 3, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna za realizację interwencji lub wariantu, w ramach którego mają zastosowanie wymogi, o których mowa w § 4 ust. 3 pkt 1 lit. a lub pkt 2, przysługuje rolnikowi lub zarządcy w wysokości zmniejszonej o 50%;
- 2) o której mowa w § 22 ust. 4 pkt 2, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna za realizację zobowiązania w ramach którego rolnik lub zarządca jest zobowiązany do złożenia potwierdzenia przesłania, o którym mowa w § 22 ust. 4 pkt 2, przysługuje rolnikowi lub zarządcy w wysokości zmniejszonej o 5%;
- 3) o których mowa w ust. 8, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna za rok, w którym stwierdzono uchybienie, o którym mowa w ust. 9, podlega zwrotowi w części stanowiącej 30% wysokości tej płatności;
- 4) o których mowa w ust. 9, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna za rok, w którym stwierdzono wystąpienie okoliczności, o której mowa w § 22 ust. 10, za realizację wariantu, którego ta okoliczność dotyczy, podlega zwrotowi w części stanowiącej 30% wysokości tej płatności.

11. Jeżeli zostanie stwierdzone uchybienie w przestrzeganiu przez rolnika lub zarządcę odpowiednich minimalnych wymogów dotyczących stosowania nawozów i środków ochrony roślin, dobrostanu zwierząt jak również innych odpowiednich obowiązkowych wymogów ustanowionych na mocy prawa krajowego i prawa Unii, o których mowa w art. 70 ust. 3 lit. b rozporządzenia nr 2021/2115, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w części dotyczącej interwencji lub jej wariantu, w ramach których powinien być przestrzegany dany wymóg zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia, przysługuje w wysokości zmniejszonej o kwotę stanowiącą iloczyn:

- 1) iloczynu:
  - a) współczynnika dotkliwości danego uchybienia i
  - b) współczynnika trwałości danego uchybienia– określonych w załączniku nr ..... do rozporządzenia oraz
- 2) kwoty stanowiącej iloczyn:
  - a) wysokości płatności, jaka przysługiwałaby, gdyby rolnik lub zarządca przestrzegał tych wymogów, oraz,
  - b) procentowego stosunku powierzchni obszaru, na którym stwierdzono to uchybienie, do powierzchni obszaru, na którym powinny być przestrzegane te wymogi.

12. Jeżeli w odniesieniu do uchybienia, o którym mowa w ust. 1-4, ust. 6, ust. 10 pkt 1 i ust. 11, wystąpi powtarzalność, o której mowa w art. 59 ust. 5 akapit pierwszy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187, z późn. zm.⁴), rozumiana jako ponowne stwierdzenie w ramach danego zobowiązania popełnienia przez danego rolnika lub zarządcę takiego samego uchybienia w przestrzeganiu wymogów, zwana dalej „powtarzalnością”, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w części, do której odnosi się to uchybienie, jest zmniejszana, a w przypadku uchybienia, o którym mowa ust. 10 pkt 3 – podlega zwrotowi, dodatkowo o kwotę stanowiącą iloczyn 7% kwoty, którą rolnik lub zarządca otrzymałby, gdyby to uchybienie nie wystąpiło, oraz liczby lat, w których wcześniej w ramach tego samego zobowiązania stwierdzono podobne niezgodności.

13. Jeżeli w odniesieniu do uchybienia, o którym mowa w ust. 10 pkt 2, wystąpi powtarzalność, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna podlega zwrotowi, dodatkowo o

---

⁴ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 29 z 10.02.2022, str. 45 oraz Dz. Urz. UE L 216 z 19.08.2022, str. 1.

kwotę stanowiącą iloczyn 7% kwoty, którą rolnik lub zarządca otrzymałby, gdyby to uchybienie nie wystąpiło, oraz liczby lat, w których wcześniej w ramach tego samego zobowiązania stwierdzono podobne niezgodności.

14. Przepisów 10 pkt 2 i ust. 13 nie stosuje się do dodatkowej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, o której mowa w § 18.

§ 34. 1. Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna podlega zwrotowi, jeżeli zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne w całości nie jest realizowane lub rolnik lub zarządca nie spełnia innych warunków przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej określonych w rozporządzeniu.

2. Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna podlega zwrotowi również w przypadku, gdy:

- 1) rolnik lub zarządca zmniejszył wielkość obszaru, na którym powinien realizować zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach danej interwencji lub jej wariantu wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 1–5 i 7, przy czym zwrotowi podlega ta część płatności przyznanej w ramach danej interwencji lub jej wariantu, która odpowiada procentowemu stosunkowi powierzchni obszaru, na którym rolnik lub zarządca nie realizuje tego zobowiązania, do powierzchni obszaru, na którym powinno być realizowane to zobowiązanie;
- 2) rolnik lub zarządca nie złożył wniosku o przyznanie kolejnej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej do określonych gruntów lub zwierząt objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym albo informacji, o której mowa w § 20 ust. 3, przy czym zwrotowi podlega ta część płatności, która została przyznana do tych gruntów lub tych zwierząt.

3. Kwota przeznaczona na refundację kosztów transakcyjnych, o których mowa w § 17 ust. 1 pkt 1 lub 2, podlega zwrotowi w części przekraczającej wysokość kwoty, jaka powinna być przeznaczona na ich refundację, jeżeli stwierdzona powierzchnia siedliska, dla którego sporządzono dokumentację przyrodniczą lub część szczegółową planu działalności rolnośrodowiskowej, jest mniejsza niż określona we wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

4. Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna podlega zwrotowi w trybie i na zasadach określonych w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

§ 35. 1. W przypadku stwierdzenia uchybienia w przestrzeganiu przez rolnika lub zarządcę wymogów w ramach zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, z wyjątkiem

uchybień określonego w § 32 ust. 2, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna wypłacona w poprzednich latach realizacji danego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, podlega zwrotowi, a do ustalenia wysokości tego zwrotu § 32 ust. 1–10 stosuje się odpowiednio, z tym że w przypadku uchybień określonego w § 32:

- 1) ust. 1 – w odniesieniu do wybranych uchybień wymienionych w załączniku nr .... do rozporządzenia:
  - a) w części w części I. Interwencja 1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 i Interwencja 2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000, w części II. Interwencja 3. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000, w części III. Interwencja 4. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych oraz w części V. Interwencja 7. Bioróżnorodność na gruntach ornych – iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości danego uchybień wynosi dla roku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego poprzedzającego:
    - rok realizacji tego zobowiązania, w odniesieniu do którego stwierdzono dane uchybienie – 50%,
    - o 2 lata rok realizacji tego zobowiązania, w odniesieniu do którego stwierdzono dane uchybienie – 30%,
    - o 3 lata rok realizacji tego zobowiązania, w odniesieniu do którego stwierdzono dane uchybienie – 10%,
    - o 4 lata rok realizacji tego zobowiązania, w odniesieniu do którego stwierdzono dane uchybienie – 5%
  - iloczynu współczynnika dotkliwości i trwałości tego uchybień określonego w załączniku nr .... do rozporządzenia,
  - b) w części IV. Interwencja 5. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie – iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości danego uchybień wynosi 1%;
- 2) ust. 3 – wysokość tego zwrotu wynosi 1% płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, która przysługiwałaby do powierzchni gruntów, o której mowa w § 32 ust. 3, gdyby takie uchybienie nie wystąpiło;
- 3) ust. 4 – wysokość tego zwrotu wynosi 1% płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za realizację zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, w odniesieniu do którego stwierdzono takie uchybienie, która przysługiwałaby, gdyby takie uchybienie nie wystąpiło;

- 4) ust. 6 – wysokość tego zwrotu wynosi 1% płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, która przysługiwałaby do powierzchni gruntów, dla których rolnik lub zarządca nie posiadał dokumentacji przyrodniczej sporządzonej w roku, w którym złożył wniosek o przyznanie drugiej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za realizację zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, gdyby takie uchybienie nie wystąpiło;
- 5) ust. 10 pkt 1 – wysokość tego zwrotu wynosi 1% płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za realizację wariantu, w ramach którego mają zastosowanie wymogi, o których mowa w § 4 ust. 3 pkt 1 lit. a lub pkt 2, która przysługiwałaby, gdyby takie uchybienie nie wystąpiło;
- 6) ust. 10 pkt 2 - wysokość tego zwrotu dla lat poprzedzających rok, za który płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna podlegała zwrotowi zgodnie z § 32 ust. 10 pkt 2, wynosi 1% płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, która przysługiwałaby, gdyby takie uchybienie nie wystąpiło;
- 7) ust. 11 w odniesieniu do uchybienia wymienionego w załączniku nr ..... do rozporządzenia w tabeli w części III. Inne odpowiednie obowiązkowe wymogi w ust. 4–6 – wysokość tego zwrotu wynosi 1% części płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, o której mowa w § 33 ust. 11, która przysługiwałaby, gdyby takie uchybienie nie wystąpiło.

§ 36. Wnioski o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, złożone przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, lecz nie wcześniej niż w dniu 15 marca 2023 r., uważa się za złożone w terminie.

§ 37. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

Załączniki
do rozporządzenia
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia
(poz.)

Załącznik nr 1

MINIMALNE WYMOGI DOTYCZĄCE STOSOWANIA NAWOZÓW I ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN ORAZ INNE ODPOWIEDNIE OBOWIĄZKOWE WYMOGI

Wymogi	Rodzaj uchybienia	Pakiety/ Warianty	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczyn nika dotkliwości trwałości
				Odwracalna krótkotrwała	Odwracalna długotrwała	Nieodwr acalna	
I. WYMOGI DOTYCZĄCE STOSOWANIA NAWOZÓW							
1. Niestosowanie w danym roku dawki nawozów naturalnych wykorzystywanych rolniczo zawierającej więcej niż 170 kg azotu w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych – art. 105 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2625).	1. Stwierdzono zastosowanie w danym roku dawki nawozów naturalnych wykorzystywanych rolniczo zawierającej więcej niż 170 kg azotu w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych.	Obszar objęty zobowiązaniem w ramach Interwencji 1., 2., 3., i 7.	80%	1,25	–	–	100%
2. Stosowanie nawozów w dawkach nieprzekraczających dawek określonych w planie nawożenia azotem przez podmioty, które są zobowiązane do opracowania planu nawożenia azotem lub przez podmioty o których mowa w ust. 1 art. 105c ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, które zgodnie z ust. 2 art. 105c tej ustawy opracowały plan nawożenia azotem – art. 105a ust. 8 i art. 105c ust. 2 w zakresie odwołania do art.	2. Stwierdzono stosowanie przez podmioty, które są zobowiązane do opracowania planu nawożenia azotem lub przez podmioty o których mowa w ust. 1 art. 105c ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, które zgodnie z ust. 2 art. 105c tej ustawy opracowały plan nawożenia azotem nawozów w dawkach	Obszar objęty zobowiązaniem w ramach Interwencji 1., 2., 3. i 7.					

Wymogi	Rodzaj uchybienia	Pakiety/ Warianty	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczyn nika dotkliwości trwałości
				Odwracalna krótkotrwała	Odwracalna długotrwała	Nieodwr acalna	
105a ust.8 – w zakresie odwołania do art. 105a ust.8 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne.	przekraczających dawki określonych w planie nawożenia azotem.						
3. Stosowanie przez podmioty prowadzące produkcję rolną oraz podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1, które nie są obowiązane do opracowania planu nawożenia azotem, nawozów w dawkach nieprzekraczających maksymalnych dawek nawozów azotowych dla upraw w plonie głównym określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 106 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne dla plonów uzyskiwanych w warunkach uregulowanego odczynu gleby, zbilansowanego nawożenia azotem, fosforem i potasem i stosowania integrowanej ochrony roślin – art. 105c ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne).	3. Stwierdzono stosowanie przez podmioty prowadzące produkcję rolną oraz podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1, które nie są obowiązane do opracowania planu nawożenia azotem, nawozów w dawkach przekraczających maksymalne dawki nawozów azotowych dla upraw w plonie głównym określonych w przepisach na podstawie art. 106 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne dla plonów uzyskiwanych w warunkach uregulowanego odczynu gleby, zbilansowanego nawożenia azotem, fosforem i potasem i stosowania integrowanej ochrony roślin	Obszar objęty zobowiązaniem w ramach Interwencji 1., 2., 3. i 7					
4. Stosowanie komunalnych osadów ściekowych zgodnie z zaleconymi dawkami, ustalonymi zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 lutego 2015 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz.U.	4. Stwierdzono, że zastosowano komunalne osady ściekowe w stopniu przekraczającym zalecane dawki komunalnych osadów ściekowych, o których mowa	Obszar objęty zobowiązaniem w ramach Interwencji	20%	-	1,5	-	30%

Wymogi	Rodzaj uchybienia	Pakiety/ Warianty	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczyn nika dotkliwości trwałości
				Odwracalna krótkotrwała	Odwracalna długotrwała	Nieodwr acalna	
poz. 257, z późn. zm.) – § 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 lutego 2015 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz.U. poz. 257, z późn. zm.)	w § 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 lutego 2015 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych.	1., 2., 3. i 7.					
II. WYMOGI DOTYCZĄCE STOSOWANIA ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN							
1. Przeciwdziałanie zniesieniu środków ochrony roślin na obszary i obiekty niebędące celem zabiegu z zastosowaniem tych środków. Stosowanie środków ochrony roślin należy planować z uwzględnieniem okresu, w którym ludzie będą przebywać na obszarze objętym zabiegiem – art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz.U. z 2020 r. poz. 2097).	1. Nie przeciwdziałano zniesieniu środków ochrony roślin na obszary lub obiekty niebędące celem zabiegu z zastosowaniem tych środków lub stwierdzono, że stosowanie środków ochrony roślin zaplanowano bez uwzględnienia okresu, w którym ludzie będą przebywać na obszarze objętym zabiegiem.	Obszar objęty zobowiązaniem w ramach Interwencji 1., 2., 3., 4. i 7	20%	1,25	–	–	25%
2. Środki ochrony roślin mogą być stosowane w odległości mniejszej od zbiorników i cieków wodnych niż szerokość strefy buforowej, o której mowa w załączniku III do rozporządzenia Komisji (UE) nr 547/2011 z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 1107/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów w zakresie etykietowania środków ochrony roślin (Dz. Urz. UE L 155 z 11.06.2011, str.	2. Stwierdzono, że środki ochrony roślin były stosowane w odległości mniejszej od zbiorników i cieków wodnych niż szerokość strefy buforowej, o której mowa w załączniku III do rozporządzenia Komisji (UE) nr 547/2011 z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 1107/2009 Parlamentu	Obszar objęty zobowiązaniem w ramach Interwencji 1., 2., 3., 4. i 7.					

Wymogi	Rodzaj uchybienia	Pakiety/ Warianty	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczyn nika dotkliwości trwałości
				Odwracalna krótkotrwała	Odwracalna długotrwała	Nieodwr acalna	
176), wskazanej w etykietach tych środków, jeżeli zostaną określone warunki stosowania środków ochrony roślin w takiej odległości w przepisach wydanych na podstawie art. 40 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz.U. z 2020 r. poz. 2097) – art. 35, ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin .	Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów w zakresie etykietowania środków ochrony roślin (Dz.Urz. UE L 155 z 11.06.2011, str. 176), wskazanej w etykietach tych środków mimo, że nie zostały określone warunki stosowania środków ochrony roślin w takiej odległości w przepisach wydanych na podstawie art. 40 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin						
3. Uwzględnienie integrowanej ochrony roślin w przypadku stosowania środków ochrony roślin oraz wskazanie sposobu realizacji wymagań integrowanej ochrony roślin w dokumentacji (ewidencji zabiegów) przez podanie przyczyny wykonania zabiegu środkiem ochrony roślin – art. 35 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin.	3. Stwierdzono, że nie uwzględniono integrowanej ochrony roślin w przypadku stosowania środków ochrony roślin lub nie wskazano sposobu realizacji wymagań integrowanej ochrony roślin w dokumentacji (ewidencji zabiegów) przez podanie przyczyny wykonania zabiegu środkiem ochrony roślin.	Obszar objęty zobowiązaniem w ramach Interwencji a 1., 2., 3., 4. i 7.	20%	1,25	-	-	25%
4. Stosowanie integrowanej ochrony roślin przez stosowanie działań lub metod niechemicznych polegających na stosowaniu agrotechniki w sposób	4. Stwierdzono niestosowanie integrowanej ochrony przez stosowanie działań lub metod niechemicznych polegających	Obszar objęty zobowiązaniem w					

Wymogi	Rodzaj uchybienia	Pakiety/ Warianty	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczyn nika dotkliwości trwałości
				Odwracalna krótkotrwała	Odwracalna długotrwała	Nieodwr acalna	
ograniczający występowanie organizmów szkodliwych w tym stosowanie mechanicznej ochrony roślin - § 1 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin (Dz. U. poz. 2097).	na stosowaniu agrotechniki w sposób ograniczający występowanie organizmów szkodliwych w tym stosowanie mechanicznej ochrony roślin.	ramach Interwencji 1., 2., 3., 4. i 7.					
5. Stosowanie integrowanej ochrony roślin przez stosowanie działań lub metod niechemicznych polegających na stosowaniu nawożenia, nawadniania i wapnowania, w sposób ograniczający występowanie organizmów szkodliwych – § 1 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin	5. Stwierdzono niestosowanie integrowanej ochrony roślin przez stosowanie działań lub metod niechemicznych polegających na stosowaniu nawożenia, nawadniania i wapnowania, w sposób ograniczający występowanie organizmów szkodliwych	Obszar objęty zobowiązaniem w ramach Interwencji 1., 2. i 3.					
6. Stosowanie integrowanej ochrony roślin przez stosowanie działań lub metod niechemicznych polegających na przeprowadzaniu czyszczenia i dezynfekcji maszyn, opakowań i innych przedmiotów, zapobiegającemu występowaniu i rozprzestrzenianiu się organizmów szkodliwych – § 1 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin .	6. Stwierdzono niestosowanie integrowanej ochrony roślin przez stosowanie działań lub metod niechemicznych polegających na przeprowadzaniu czyszczenia i dezynfekcji maszyn, opakowań i innych przedmiotów, zapobiegającemu występowaniu i rozprzestrzenianiu się organizmów szkodliwych	Obszar objęty zobowiązaniem w ramach Interwencji 1., 2. i 3.					

Wymogi	Rodzaj uchybienia	Pakiety/ Warianty	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczyn nika dotkliwości trwałości
				Odwracalna krótkotrwała	Odwracalna długotrwała	Nieodwr acalna	
7. Stosowanie integrowanej ochrony roślin w zakresie stosowania działań lub metod niechemicznych polegających na ochronie organizmów pożytecznych oraz stwarzaniu warunków sprzyjających ich występowaniu, w szczególności dotyczy to owadów zapylających i naturalnych wrogów organizmów szkodliwych – § 1 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin.	7. Stwierdzono niestosowanie integrowanej ochrony roślin w zakresie stosowania działań lub metod niechemicznych polegających na ochronie organizmów pożytecznych oraz stwarzaniu warunków sprzyjających ich występowaniu, w szczególności dotyczy to owadów zapylających i naturalnych wrogów organizmów szkodliwych	Obszar objęty zobowiązaniem w ramach Interwencji 1., 2., 3., 4. i 7.					
8. Stosowanie integrowanej ochrony roślin przez stosowanie chemicznej ochrony roślin polegające na przeprowadzaniu zabiegów chemicznej ochrony roślin uwzględniając dobór środków ochrony roślin, w taki sposób, aby minimalizować negatywny wpływ zabiegów ochrony roślin na organizmy niebędące celem zabiegu, w szczególności dotyczy to owadów zapylających i naturalnych wrogów organizmów szkodliwych – § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin.	8. Stwierdzono niestosowanie integrowanej ochrony roślin przez stosowanie chemicznej ochrony roślin polegające na przeprowadzaniu zabiegów chemicznej ochrony roślin, które nie uwzględniało doboru środków ochrony roślin, w taki sposób, aby minimalizować negatywny wpływ zabiegów ochrony roślin na organizmy niebędące celem zabiegu, w szczególności dotyczy to owadów zapylających i naturalnych wrogów organizmów szkodliwych.	Obszar objęty zobowiązaniem w ramach Interwencji 1., 2., 3., 4. i 7.					

Wymogi	Rodzaj uchybienia	Pakiety/ Warianty	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczyn nika dotkliwości trwałości
				Odwracalna krótkotrwała	Odwracalna długotrwała	Nieodwr acalna	
9. Stosowanie integrowanej ochrony roślin przez stosowanie chemicznej ochrony roślin polegające na przeprowadzaniu zabiegów chemicznej ochrony roślin uwzględniając ograniczanie liczby zabiegów i ilości stosowanych środków ochrony roślin do niezbędnego minimum – § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin.	9. Stwierdzono niestosowanie integrowanej ochrony roślin przez stosowanie chemicznej ochrony roślin polegające na przeprowadzaniu zabiegów chemicznej ochrony roślin, które nie uwzględniało ograniczania liczby zabiegów i ilości stosowanych środków ochrony roślin do niezbędnego minimum	Obszar objęty zobowiązaniem w ramach Interwencji 1., 2., 3., 4. i 7.					
10. Stosowanie integrowanej ochrony roślin przez stosowanie chemicznej ochrony roślin polegające na przeprowadzaniu zabiegów chemicznej ochrony roślin uwzględniając przeciwdziałanie powstawaniu odporności organizmów szkodliwych na środki ochrony roślin poprzez właściwy dobór i przemienne stosowanie tych środków – § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin.	10. Stwierdzono niestosowanie integrowanej ochrony roślin przez stosowanie chemicznej ochrony roślin polegające na przeprowadzaniu zabiegów chemicznej ochrony roślin, które nie uwzględniało przeciwdziałania powstawaniu odporności organizmów szkodliwych na środki ochrony roślin poprzez właściwy dobór i przemienne stosowanie tych środków.	Obszar objęty zobowiązaniem w ramach Interwencji 1., 2., 3. i 4.					
III. INNE ODPOWIEDNIE OBOWIĄZKOWE WYMOGI							
1. Zgodnie z art. 33 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34 tej ustawy, podejmowania działań mogących,	1. Stwierdzono nie przestrzeganie zakazów określonych w art. 33 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 kwietnia	Obszar objęty zobowiązaniem w					

Wymogi	Rodzaj uchybienia	Pakiety/ Warianty	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczyn nika dotkliwości trwałości
				Odwracalna krótkotrwała	Odwracalna długotrwała	Nieodwr acalna	
osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 – art. 33 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2022 r. poz. 916)	2004 r. o ochronie przyrody, z zastrzeżeniem art. 34 tej ustawy, dotyczących podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000.	ramach Interwencji 1., 3.					
2. W parkach narodowych oraz w rezerwach przyrody, z zastrzeżeniem art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, przestrzega się zakazu: 1) budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom parku narodowego albo rezerwatu przyrody; 2) zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody – art. 15 ust. 1 pkt 1 i 7 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.	2. Stwierdzono, że w parkach narodowych oraz w rezerwach przyrody, z zastrzeżeniem art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, nie przestrzega się zakazu: 1) budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom parku narodowego albo rezerwatu przyrody; 2) zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody.	Obszar objęty zobowiązaniem w ramach Interwencji 1., 2. i 3.	29%	-	-	1,75	50%
3. W parku krajobrazowym przestrzega się zakazu dokonywania zmian stosunków	3. Stwierdzono, że w parku krajobrazowym nie	Obszar objęty					

Wymogi	Rodzaj uchybienia	Pakiety/ Warianty	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczyn nika dotkliwości trwałości
				Odwracalna krótkotrwała	Odwracalna długotrwała	Nieodwr acalna	
wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej, jeżeli taki zakaz został wprowadzony – art. 17 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.	przestrzega się zakazu dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej, jeżeli taki zakaz został wprowadzony.	zobowiązaniem w ramach Interwencji 1., 2. i 3.					
4. Na obszarze chronionego krajobrazu przestrzega się zakazu: 1) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych; 2) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka - jeżeli taki zakaz został wprowadzony – art. 24 ust. 1, pkt 3 i 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.	4. Stwierdzono, że na obszarze chronionego krajobrazu nie przestrzega się zakazu: 1) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych; 2) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie	Obszar objęty zobowiązaniem w ramach Interwencji 1., 2. i 3.					

Wymogi	Rodzaj uchybienia	Pakiety/ Warianty	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczyn nika dotkliwości trwałości
				Odwracalna krótkotrwała	Odwracalna długotrwała	Nieodwr acalna	
	użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka - jeżeli taki zakaz został wprowadzony						
5. W stosunku do pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo- krajobrazowego przestrzega się zakazu dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej, jeżeli taki zakaz został wprowadzony – art. 45 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody .	5. Stwierdzono, że w stosunku do pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego nie przestrzega się zakazu dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej, jeżeli taki zakaz został wprowadzony	Obszar objęty zobowiąza niem w ramach Interwencji 1., 2. i 3.					
6. W strefach ochrony, o których mowa w art. 60 ust.3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, przestrzega się zakazu dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli nie jest to związane z potrzebą ochrony poszczególnych gatunków, chyba, że regionalny dyrektor ochrony środowiska zezwolił na takie działanie – art. 60 ust.6 pkt 3 ustawy z	6. Stwierdzono, że w strefach ochrony, o których mowa w art. 60 ust.3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, nie przestrzega się zakazu dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli nie jest to związane z potrzebą ochrony poszczególnych	Obszar objęty zobowiąza niem w ramach Interwencji 1., 2. i 3.					

Wymogi	Rodzaj uchybienia	Pakiety/ Warianty	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczyn nika dotkliwości trwałości
				Odwracalna krótkotrwała	Odwracalna długotrwała	Nieodwr acalna	
dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.	gatunków, chyba, że regionalny dyrektor ochrony środowiska zezwolił na takie działanie						
7. W stosunku do dziko występujących zwierząt przestrzega się zakazów określonych w § 6 ust 1, 3, 4 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt – § 6 ust. 1, 3, 4 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. z 2022 r. poz. 2380).	7. Stwierdzono, że w stosunku do dziko występujących zwierząt nie przestrzega się zakazów określonych w § 6 ust 1, 3, 4 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt	Obszar objęty zobowiązaniem w ramach Interwencji 1. i 2.					
8. W parkach narodowych oraz w rezerwach przyrody, z zastrzeżeniem art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2022 r. poz. 916), przestrzega się zakazu: 1) użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzenia, zanieczyszczenia i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody; 2) pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu – art. 15 ust. 1 pkt 6 i 8 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.	8. Stwierdzono, że w parkach narodowych oraz w rezerwach przyrody, z zastrzeżeniem art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, nie przestrzega się zakazu: 1) użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzenia, zanieczyszczenia i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody; 2) pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w	Obszar objęty zobowiązaniem w ramach wariantów 1.6.1., 1.6.2., 2.6.1. i 2.6.2.					

Wymogi	Rodzaj uchybienia	Pakiety/ Warianty	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczyn nika dotkliwości trwałości
				Odwracalna krótkotrwała	Odwracalna długotrwała	Nieodwr acalna	
	tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu;						
9. W parku krajobrazowym przestrzega się zakazu: 1) pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu – art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.	9. Stwierdzono, że w parku krajobrazowym nie przestrzega się zakazu: 1) pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu.	Obszar objęty zobowiązaniem w ramach wariantów 1.6.1., 1.6.2., 2.6.1. i 2.6.2.					
10. Na obszarze chronionego krajobrazu przestrzega się zakazu wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu – art. 24 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.	10. Stwierdzono, że na obszarze chronionego krajobrazu nie przestrzega się zakazu wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu.	Obszar objęty zobowiązaniem w ramach wariantów 1.6.1., 1.6.2., 2.6.1. i 2.6.2.					
11. W stosunku do pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego przestrzega się zakazu wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w	11. Stwierdzono, że w stosunku do pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego	Obszar objęty zobowiązaniem w ramach wariantów					

Wymogi	Rodzaj uchybienia	Pakiety/ Warianty	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczyn nika dotkliwości trwałości
				Odwracalna krótkotrwała	Odwracalna długotrwała	Nieodwr acalna	
tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu – art. 45 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.	nie przestrzega się zakazu wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu	1.6.1., 1.6.2., 2.6.1. i 2.6.2.					
12. Materiał siewny odmian regionalnych może być wytwarzany w regionie pochodzenia, z zastrzeżeniem ust. 2 art. 52 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie – art. 52, ust. 1–3 Ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie (Dz.U. z 2021 r. poz. 129).	12. Stwierdzono wytwarzanie materiału siewnego odmian regionalnych poza regionem pochodzenia, z zastrzeżeniem ust. 2 art. 52 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie	Obszar objęty zobowiązaniem w ramach wariantu 5.2.	29%	-	-	1,75	50%

WYMOGI DLA POSZCZEGÓLNYCH INTERWENCJI

I. Interwencja 1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 i Interwencja 2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000

1. Wymogi dla wariantów 1.1 - 1.6.2. i 2.1. - 2.6.2.:

- 1) zakaz: wałowania, stosowania komunalnych osadów ściekowych, stosowania podsiewu oraz mechanicznego niszczenia struktury gleby, w tym bronowania i przeorywania;
- 2) zakaz włókowania w okresie od:
  - a) 1 kwietnia do 1 września na obszarach nizinnych (poniżej 300 m n.p.m.),
  - b) 15 kwietnia do 1 września na obszarach wyżynnych i górskich (powyżej 300 m n.p.m.);
- 3) zakaz stosowania środków ochrony roślin, z wyjątkiem selektywnego i miejscowego niszczenia niepożądanych gatunków roślin określonych w metodyce sporządzania dokumentacji przyrodniczej (w szczególności – inwazyjnych) z zastosowaniem odpowiedniego sprzętu (np. mazaczy herbicydowych);
- 4) zakaz tworzenia nowych, rozbudowy, przebudowy i odtwarzania istniejących urządzeń melioracji wodnych, z wyjątkiem przypadków dotyczących dostosowania tych urządzeń do potrzeb związanych z utrzymaniem lub poprawą warunków siedliskowych gatunków lub siedlisk, jeżeli takie działania zostaną dopuszczone, szczegółowo określone i uzasadnione przez eksperta przyrodniczego;
- 5) zakaz składowania biomasy wśród kęp drzew i zarośli, w rowach, jarach i innych obniżeniach terenu;
- 6) w przypadku występowania gatunków niepożądanych (określonych w metodyce sporządzania dokumentacji przyrodniczej) wymogi poszczególnych wariantów dotyczące: terminów i częstotliwości koszenia, obowiązku pozostawiania części działki rolnej nieskoszonej oraz terminów i intensywności wypasu mogą być zmienione przez eksperta przyrodniczego, w zakresie określonym w metodyce sporządzania dokumentacji przyrodniczej, jeśli ekspert przyrodniczy dopuści i uzasadni taką zmianę.

2. Wymogi dla Wariantów 1.1. i 2.1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (użytkowanie kośne, a w uzasadnionych przypadkach dopuszczonych przez eksperta przyrodniczego - kośno-pastwiskowe; w przypadku, gdy ekspert przyrodniczy dopuścił użytkowanie kośno-pastwiskowe, jest możliwe również użytkowanie naprzemienne):

- 1) zakaz nawożenia i wapnowania;
- 2) częstotliwość koszenia: jeden pokos co roku, a w uzasadnionych przypadkach określonych przez eksperta przyrodniczego co dwa lata;
- 3) koszenie w terminie od 1 września do 31 października, a w uzasadnionych przypadkach określonych przez eksperta, na przykład w sytuacjach wkraczania roślin niepożądanych w tym zbiorowisku – od 15 czerwca do 30 czerwca;
- 4) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi; w przypadku ułożenia biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi powinna ona zostać usunięta z działki rolnej nie później niż do 1 marca kolejnego roku;
- 5) pozostawienie nieskoszonego fragmentu działki rolnej o powierzchni wynoszącej 5-20% powierzchni tej działki; w dwóch kolejnych pokosach (wykonywanych w odstępie roku lub 2 lat) należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone;
- 6) dla działek rolnych nieprzekraczających powierzchni 0,5 ha jest dopuszczalne zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co roku całej działki rolnej, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści i uzasadni taką możliwość;
- 7) przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym: wypas po pokosie w terminie od 1 września do 15 października, przy obsadzie zwierząt do 0,5 DJP/ha oraz obciążeniu do 10 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści i uzasadni taką możliwość.

3. Wymogi dla Wariantów 1.2. i 2.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla (użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe, pastwiskowe albo naprzemienne): wymogi obowiązkowe dla wszystkich typów użytkowania: zakaz nawożenia i wapnowania;

- 1) Wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu kośnym i kośno-pastwiskowym:
  - a) częstotliwość koszenia: jeden lub dwa pokosy w roku; liczba pokosów określona przez eksperta przyrodniczego,
  - b) koszenie w terminie od 15 czerwca do 30 września,
  - c) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub działki

przyrodniczej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi; w przypadku ułożenia biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi, powinna ona zostać usunięta z działki rolnej lub działki przyrodniczej nie później niż do 1 marca kolejnego roku,

- a) pozostawienie nieskoszonego fragmentu działki rolnej lub działki przyrodniczej o powierzchni wynoszącej 5-20% powierzchni tej działki; w przypadku stosowania dwóch pokosów w ciągu roku należy pozostawić te same fragmenty działki rolnej lub działki przyrodniczej nieskoszone, a w przypadku pokosów w dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone,
  - b) dla działek rolnych lub działek przyrodniczych nieprzekraczających powierzchni 1 ha jest dopuszczalne zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co roku całej działki rolnej lub działki przyrodniczej jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści i uzasadni taką możliwość,
  - c) przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym: jeden pokos i wypas po pokosie nie później niż 15 października, przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha oraz obciążeniu do 10 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu;
- 2) Wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu pastwiskowym:
- a) wypas w terminie od 1 maja do 15 października, przy obsadzie zwierząt od 0,5 DJP do 1 DJP/ha oraz obciążeniu do 10 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu,
  - b) dopuszczalne jest wypasanie przez cały rok koników polskich i koni huculskich, przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha oraz obciążeniu do 10 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści i uzasadni taką możliwość,
  - c) coroczne wykoszenie niedojadów (raz w roku) w terminie od 15 lipca do 31 października,
  - d) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy) – dotyczy niedojadów; w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub działki przyrodniczej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi; w przypadku ułożenia biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi, powinna ona zostać usunięta z działki rolnej lub działki przyrodniczej nie później niż do 1 marca kolejnego roku.

4. Wymogi dla Wariantów 1.3. i 2.3. Murawy (użytkowanie pastwiskowe, a w uzasadnionych przypadkach – kośne lub kośno-pastwiskowe; w przypadku gdy ekspert przyrodniczy dopuścił użytkowanie kośne lub kośno-pastwiskowe jest możliwe użytkowanie naprzemienne):

- 1) wymogi obowiązkowe dla wszystkich typów użytkowania: zakaz nawożenia i wapnowania;
- 2) wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu pastwiskowym:
  - a) wypas w terminie od 1 maja do 15 października, przy obsadzie zwierząt od 0,3 DJP do 1 DJP/ha oraz obciążeniu do 10 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu,
  - b) obowiązkowe wykaszanie niedojadów raz w roku lub raz na 2 lata, w terminie od 1 sierpnia do 31 października,
  - c) w przypadku niedojadów: zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub działki przyrodniczej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi; w przypadku ułożenia biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi powinna ona zostać usunięta z działki rolnej lub działki przyrodniczej nie później niż do 1 marca kolejnego roku;
- 3) wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu kośnym i kośno-pastwiskowym:
  - a) częstotliwość koszenia: jeden pokos w roku, a w uzasadnionych, określonych przez eksperta przyrodniczego, przypadkach co dwa lata,
  - b) koszenie w terminie od 1 sierpnia do 31 października,
  - c) pozostawienie nieskoszonego fragmentu działki rolnej lub działki przyrodniczej o powierzchni wynoszącej 5-20% powierzchni tej działki; w dwóch kolejnych pokosach (wykonywanych w odstępie roku lub 2 lat) należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone,
  - d) dla działek rolnych lub działek przyrodniczych nieprzekraczających powierzchni 0,5 ha jest dopuszczalne zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co roku całej działki rolnej lub działki przyrodniczej, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści i uzasadni taką możliwość,
  - e) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub działki przyrodniczej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi; w przypadku ułożenia

biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi, powinna ona zostać usunięta z działki rolnej lub działki przyrodniczej nie później niż do 1 marca kolejnego roku,

- f) przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym: wypas w terminie od 1 maja do 15 października, przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha oraz obciążeniu do 10 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu.

5. Wymogi dla Wariantów 1.4. i 2.4. Półnaturalne łąki wilgotne (użytkowanie kośne, a w uzasadnionych przypadkach dopuszczonych przez eksperta przyrodniczego jest możliwy wypas po pokosie przy użytkowaniu jednokośnym (użytkowanie kośno-pastwiskowe); w przypadku gdy ekspert przyrodniczy dopuścił użytkowanie kośno-pastwiskowe jest możliwe użytkowanie naprzemienne):

- 1) wymogi obowiązkowe dla wszystkich typów użytkowania:
  - a) dopuszczalne jest ograniczone nawożenie do 60 kg N/ha/rok, z wyłączeniem obszarów nawożonych przez namuły rzeczne,
  - b) zakaz wapnowania;
- 2) wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu kośnym i kośno-pastwiskowym:
  - a) częstotliwość koszenia: jeden lub dwa pokosy w roku; liczba pokosów określona przez eksperta przyrodniczego
  - b) koszenie w terminie od 15 czerwca do 30 września,
  - c) pozostawienie nieskoszonego fragmentu działki rolnej o powierzchni wynoszącej 5-20% powierzchni tej działki; w przypadku stosowania dwóch pokosów w ciągu roku należy pozostawić te same fragmenty działki rolnej nieskoszone, a w dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone,
  - d) dla działek rolnych nieprzekraczających powierzchni 1 ha jest dopuszczalne zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co roku całej działki rolnej, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści i uzasadni taką możliwość,
  - e) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi; w przypadku ułożenia biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi powinna ona zostać usunięta z działki rolnej nie później niż do 1 marca kolejnego roku,
  - f) przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym: wypas po pokosie w terminie od 15 lipca do 15 października, przy obsadzie zwierząt do 0,5 DJP/ha oraz obciążeniu do 10 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu.

6. Wymogi dla Wariantów 1.5. i 2.5. Półnaturalne łąki świeże (użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe, pastwiskowe albo naprzemienne):

- 1) wymogi obowiązkowe dla wszystkich typów użytkowania:
  - a) dopuszczalne jest ograniczone nawożenie do 60 kg N/ha/rok, z wyłączeniem obszarów nawożonych przez namuły rzeczne,
  - b) wapnowanie jest dopuszczalne po wykonaniu niezbędnych w tym zakresie analiz, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści i uzasadni taką możliwość;
- 2) wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu kośnym i kośno-pastwiskowym:
  - a) częstotliwość koszenia: jeden lub dwa pokosy w roku; liczba pokosów określona przez eksperta przyrodniczego,
  - b) koszenie w terminie od 15 czerwca do 30 września,
  - c) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi; w przypadku ułożenia biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi, powinna ona zostać usunięta z działki rolnej nie później niż do 1 marca kolejnego roku,
  - d) pozostawienie nieskoszonego fragmentu działki rolnej o powierzchni wynoszącej 5–20% powierzchni tej działki; w przypadku stosowania dwóch pokosów w ciągu roku należy pozostawić te same fragmenty działki rolnej nieskoszone, a w dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone,
  - e) dla działek rolnych nieprzekraczających powierzchni 1 ha jest dopuszczalne zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co roku całej działki rolnej, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści i uzasadni taką możliwość,

- f) przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym: jeden pokos i wypas po pokosie nie później niż 15 października, przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha oraz obciążeniu do 10 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu;
- 3) wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu pastwiskowym:
- a) wypas w terminie od 1 maja do 15 października, przy obsadzie zwierząt od 0,5 DJP do 1,0 DJP/ha oraz obciążeniu do 10 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu,
  - b) dopuszczalne jest wypasanie przez cały rok koników polskich i koni huculskich, przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha oraz obciążeniu do 10 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści i uzasadni taką możliwość,
  - c) coroczne wykoszenie niedojadów (raz w roku) w terminie od 15 lipca do 31 października;
  - d) w przypadku niedojadów: zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi; w przypadku ułożenia biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi, powinna ona zostać usunięta z działki rolnej nie później niż do 1 marca kolejnego roku.
7. Wymogi dla Wariantów 1.6. i 2.6.6. Torfowiska:
- 1) Wymogi dla wariantów 1.6.1. i 2.6.1. Torfowiska - wymogi kluczowe:
- a) zakaz: wydobywania torfu, zalesiania, nawożenia i wapnowania, wykorzystywania sprzętu mechanicznego powodującego naruszenie wierzchniej warstwy gleby oraz pozostawiania rozdrobnionej biomasy,
  - b) usuwanie odpadów pochodzenia antropogenicznego,
  - c) wycięcie wskazanych przez eksperta przyrodniczego zarośli i podrostu drzew w pierwszym roku wdrażania wariantu w terminie od 15 sierpnia do 15 lutego kolejnego roku,
  - d) koszenie powierzchni, na której występują odrośla drzew i krzewów, lub usuwanie odrośli tych drzew i krzewów co roku lub raz na 2 lata, w terminie od 15 sierpnia do 15 lutego kolejnego roku; dopuszcza się pokos rzadziej niż raz na dwa lata, w przypadkach określonych i uzasadnionych przez eksperta przyrodniczego, w szczególności, jeżeli odrośla drzew i krzewów nie odrastają,
  - e) zebranie i usunięcie wyciętej lub skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub działki przyrodniczej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi; w przypadku ułożenia biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi, powinna ona zostać usunięta z działki rolnej lub działki przyrodniczej nie później niż do 1 marca kolejnego roku;
- 2) Wymogi dla wariantów 1.6.2. i 2.6.2. Torfowiska - wymogi kluczowe i uzupełniające - oprócz wymogów określonych w pkt 1 przestrzega się następujących wymogów:
- a) częstotliwość koszenia: raz, dwa lub trzy razy w ciągu 5 lat realizacji zobowiązania, jednak nie częściej niż co dwa lata, co określi ekspert przyrodniczy,
  - b) w uzasadnionych przypadkach, określonych przez eksperta przyrodniczego, w szczególności w przypadku torfowisk z roślinnością ekspansywną (głównie trzciną), dopuszcza się koszenie coroczne,
  - c) koszenie runi w terminie od 15 sierpnia do 15 lutego kolejnego roku,
  - d) w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się pozostawienie do 20% powierzchni działki rolnej lub działki przyrodniczej nieskoszonej, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość; w dwóch kolejnych pokosach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone,
  - e) obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub działki przyrodniczej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi; w przypadku ułożenia biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi powinna ona zostać usunięta z działki rolnej lub działki przyrodniczej nie później niż do 1 marca kolejnego roku.
8. Wymogi dla wariantów 1.7. - 1.10. i 2.7. - 2.10.:
- 1) zakaz: stosowania komunalnych osadów ściekowych, stosowania podsiewu oraz mechanicznego niszczenia struktury gleby, w tym bronowania i przeorywania;
  - 2) zakaz stosowania środków ochrony roślin, z wyjątkiem selektywnego i miejscowego niszczenia niepożądanych gatunków roślin określonych w metodyce sporządzania dokumentacji przyrodniczej (w szczególności – inwazyjnych) z zastosowaniem odpowiedniego sprzętu (np. mazaczy herbicydowych);
  - 3) zakaz tworzenia nowych, rozbudowy, przebudowy i odtwarzania istniejących urządzeń melioracji wodnych, z wyjątkiem przypadków dotyczących dostosowania tych urządzeń do potrzeb związanych z utrzymaniem

lub poprawą warunków siedliskowych gatunków lub siedlisk, jeżeli takie działania nie wpłyną na obniżenie poziomu wód gruntowych w okresie lęgowym ptaków i zostaną dopuszczone, szczegółowo określone i uzasadnione przez eksperta przyrodniczego;

- 4) zakaz składowania biomasy wśród kęp drzew i zarośli, w rowach, jarach i innych obniżeniach terenu;
- 5) w przypadku występowania gatunków niepożądanych (określonych w metodyce sporządzania dokumentacji przyrodniczej) wymogi poszczególnych wariantów dotyczące: terminów i częstotliwości koszenia, obowiązku pozostawiania części działki rolnej lub działki przyrodniczej nieskoszonej oraz terminów i intensywności wypasu mogą być zmienione przez eksperta przyrodniczego, w zakresie określonym w metodyce sporządzania dokumentacji przyrodniczej, jeśli ekspert przyrodniczy dopuści i uzasadni taką zmianę;

9. Wymogi dla Wariantów 1.7. i 2.7. Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób i czajka) (użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe, pastwiskowe albo naprzemienne):

- 1) Wymogi obowiązkowe dla wszystkich typów użytkowania:
  - a) zakaz wałowania, włókowania i stosowania gnojowicy w terminie od 1 marca do 1 sierpnia,
  - b) dopuszcza się wapnowanie,
  - c) dopuszcza się ograniczone nawożenie azotem (do 60 kg/ha/rok) w przypadku użytkowania kośnego, z wyłączeniem obszarów nawożonych przez namuły rzeczne,
  - d) zakaz stosowania innych niż wymienione w lit. a zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu lub do 15 czerwca w przypadku użytkowania pastwiskowego;
- 2) Wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu kośnym i kośno-pastwiskowym:
  - a) przy użytkowaniu kośnym:
    - dwa pokosy w roku: pierwszy pokos od 15 czerwca i do 10 lipca, drugi pokos od 15 sierpnia do 31 października,
    - w uzasadnionych przypadkach określonych przez eksperta przyrodniczego dopuszcza się jeden pokos w roku: w terminie od 15 czerwca do 31 października w przypadku siedlisk o podłożu torfowym,
  - b) przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym: jeden pokos w roku w terminie od 15 czerwca do 15 lipca;
  - c) pozostawienie nieskoszonego fragmentu działki rolnej lub działki przyrodniczej o powierzchni wynoszącej 5-10% powierzchni tej działki; w przypadku stosowania dwóch pokosów w ciągu roku należy pozostawić te same fragmenty działki rolnej lub działki przyrodniczej nieskoszone, a w dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone,
  - d) dla działek rolnych lub działek przyrodniczych nieprzekraczających powierzchni 1 ha jest dopuszczalne, w uzasadnionych przypadkach, zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co roku całej działki rolnej, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści i uzasadni taką możliwość,
  - e) obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy) w terminie do 2 tygodni po pokosie; biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub działki przyrodniczej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi; w przypadku ułożenia biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi powinna ona zostać usunięta z działki rolnej lub działki przyrodniczej nie później niż do 1 marca kolejnego roku;
  - f) przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym: wypas po pokosie nie później niż 31 października przy obsadzie zwierząt od 0,5 do 2 DJP/ha lub od 0,2 do 1 DJP/ha w przypadku siedlisk o podłożu torfowym, i obciążeniu 10 DJP/ha,
  - g) przy użytkowaniu kośnym i kośno-pastwiskowym w pierwszym roku realizacji zobowiązania, w sytuacji odtwarzania zdegradowanych siedlisk (łąki nieużytkowane od wielu lat lub łąki z gatunkami niepożądanymi określonymi w metodyce sporządzania dokumentacji przyrodniczej) w uzasadnionych i określonych przez eksperta przyrodniczego przypadkach dopuszcza się:
    - wykonanie 3 pokosów w roku w okresie: od 15 czerwca do 30 listopada,
    - niepozostawienie nieskoszonego fragmentu działki rolnej;
- 3) Wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu pastwiskowym:
  - a) sezon pastwiskowy: od 10 maja do 30 listopada na obszarach poniżej 300 m n.p.m. lub od 20 maja do 30 września na obszarach powyżej 300 m n.p.m.;
  - b) do 20 lipca wypas przy obsadzie zwierząt od 0,2 do 1 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha, po dniu 20 lipca wypas przy obsadzie zwierząt do 2 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha;

- c) dopuszczalne jest wypasanie przez cały rok koników polskich i koni huculskich; w okresie od 10 maja do 20 lipca wypas przy obsadzie zwierząt od 0,2 do 1 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha, po dniu 20 lipca wypas przy obsadzie zwierząt do 2 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści i uzasadni taką możliwość,
- d) obowiązek wykoszenia niedojadów nie rzadziej niż raz na dwa lata w terminie od 1 sierpnia do 15 listopada,
- e) w przypadku niedojadów: zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub działki przyrodniczej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi; w przypadku ułożenia biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi, powinna ona zostać usunięta z działki rolnej lub działki przyrodniczej nie później niż do 1 marca kolejnego roku,
- f) w pierwszym roku realizacji zobowiązania, w sytuacji odtwarzania zdegradowanych siedlisk (łąki nieużytkowane od wielu lat lub łąki z gatunkami niepożądanymi określonymi w metodyce sporządzania dokumentacji przyrodniczej), w uzasadnionych i określonych przez eksperta przyrodniczego przypadkach dopuszcza się zwiększenie obsady wypasanych zwierząt do 3 DJP/ha (obciążenie do 10 DJP/ha) gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu.

10. Wymogi dla Wariantów 1.8. i 2.8. Ochrona siedlisk łągowych dubelta i kulika wielkiego (użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe, pastwiskowe albo naprzemienne):

- 1) Wymogi obowiązkowe dla wszystkich typów użytkowania:
  - a) zakaz wałowania, włókania i stosowania gnojowicy w terminie od 1 marca do 1 sierpnia,
  - b) dopuszcza się wapnowanie,
  - c) dopuszcza się ograniczone nawożenie azotem (do 60 kg/ha/rok) w przypadku użytkowania kośnego, z wyłączeniem obszarów nawożonych przez namuły rzeczne,
  - d) zakaz stosowania innych niż w lit. a zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu lub do 10 lipca w przypadku użytkowania pastwiskowego;
- 2) Wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu kośnym i kośno-pastwiskowym:
  - a) przy użytkowaniu kośnym:
    - dwa pokosy w roku:
      - w przypadku ostoi kulika wielkiego – pierwszy pokos po 30 czerwca do 31 lipca, drugi pokos od 15 sierpnia do 31 października,
      - w przypadku ostoi dubelta – pierwszy pokos: od 10 lipca do 31 lipca, drugi pokos: od 15 sierpnia do 31 października,
      - dopuszcza się stosowanie jednego pokosu w roku w terminie: od 30 czerwca do 31 października – w przypadku ostoi kulika wielkiego albo od 10 lipca do 31 października – w przypadku ostoi dubelta, w przypadku siedlisk o podłożu torfowym, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści i uzasadni taką możliwość,
  - b) przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym: jeden pokos w roku, w terminie od dnia 30 czerwca do 31 października - w przypadku ostoi kulika wielkiego albo od 10 lipca do 31 października - w przypadku ostoi dubelta,
  - c) pozostawienie nieskoszonego fragmentu działki rolnej lub działki przyrodniczej o powierzchni wynoszącej 5-10% powierzchni tej działki;
  - d) dla działek rolnych lub działek przyrodniczych nieprzekraczających powierzchni 1 ha jest dopuszczalne zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonej i koszenie co roku całej działki rolnej lub działki przyrodniczej, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści i uzasadni taką możliwość,
  - e) w odniesieniu do siedlisk o podłożu torfowym w przypadku ostoi dubelta dopuszcza się pozostawianie 50% działki rolnej nieskoszonej lub koszenie całej powierzchni działki rolnej co 2 lata, jeżeli ekspert przyrodniczy określi i uzasadni taką możliwość,
  - f) obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy) w terminie do 2 tygodni po pokosie; biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub działki przyrodniczej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi; w przypadku ułożenia biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi powinna ona zostać usunięta z działki rolnej lub działki przyrodniczej nie później niż do 1 marca kolejnego roku,

- g) przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym: wypas po pokosie nie później niż 31 października przy obsadzie od 0,5 do 2 DJP/ha lub od 0,2 do 1 DJP/ha w przypadku siedlisk o podłożu torfowym oraz obciążeniu do 10 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu;
  - h) przy użytkowaniu kośnym i kośno-pastwiskowym w pierwszym roku realizacji zobowiązania, w sytuacji odtwarzania zdegradowanych siedlisk (łąki nieużytkowane od wielu lat lub łąki z gatunkami niepożądanymi) w uzasadnionych i określonych przez eksperta przyrodniczego przypadkach dopuszcza się:
    - wykonanie 3 pokosów w roku w okresie od 10 lipca do 31 października,
    - niepozostawienie nieskoszonego fragmentu działki rolnej;
- 3) Wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu pastwiskowym:
- a) sezon pastwiskowy: od 30 maja do 30 listopada,
  - b) w okresie: do 20 lipca wypas przy obsadzie zwierząt od 0,2 do 1 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha, a po 20 lipca przy obsadzie do 2 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu;
  - c) dopuszczalne jest wypasanie przez cały rok koników polskich i koni huculskich; w okresie od 10 kwietnia do 20 lipca wypas przy obsadzie zwierząt od 0,2 do 1 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha, po dniu 20 lipca wypas przy obsadzie zwierząt do 2 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha, z wyjątkiem ostoi dubelta, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści i uzasadni taką możliwość,
  - d) obowiązek wykoszenia niedojadów nie rzadziej niż raz na dwa lata w terminie od 1 sierpnia do 15 listopada,
  - e) w przypadku niedojadów: zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub działki przyrodniczej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi; w przypadku ułożenia biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi, powinna ona zostać usunięta z działki rolnej lub działki przyrodniczej nie później niż do 1 marca kolejnego roku,
  - f) w pierwszym roku realizacji zobowiązania, w sytuacji odtwarzania zdegradowanych siedlisk (łąki nieużytkowane od wielu lat lub łąki z gatunkami niepożądanymi określonymi w metodyce sporządzania dokumentacji przyrodniczej) w uzasadnionych i określonych przez eksperta przyrodniczego przypadkach dopuszcza się zwiększenie obsady zwierząt do 3 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu.
11. Wymogi dla Wariantów 1.9. i 2.9. Ochrona siedlisk łągowych wodniczki (użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe albo naprzemienne):
- 1) Wymogi obowiązkowe dla wszystkich typów użytkowania:
    - a) zakaz nawożenia,
    - b) zakaz wapnowania,
    - c) zakaz stosowania jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od 1 marca do terminu pierwszego pokosu;
  - 2) Wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu kośnym i kośno-pastwiskowym:
    - a) częstotliwość koszenia określona przez eksperta przyrodniczego:
      - jeden pokos w roku lub
      - koszenie całej powierzchni działki rolnej co 2 lata,
    - b) koszenie w terminie: od 15 sierpnia i do 15 lutego kolejnego roku,
    - c) w przypadku corocznego koszenia: pozostawienie nieskoszonego fragmentu działki rolnej lub działki przyrodniczej o powierzchni wynoszącej 15–85% powierzchni tej działki; w dwóch kolejnych latach należy pozostawić nieskoszone inne fragmenty działki rolnej, przy czym gdy w danym roku powierzchnia nieskoszonego fragmentu działki rolnej lub działki przyrodniczej jest większa niż powierzchnia fragmentu tej działki skoszonego w poprzednim roku, w danym roku należy pozostawić nieskoszony fragment tej działki, który obejmuje w całości również ten jej fragment, który został skoszony w poprzednim roku,
    - d) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub działki przyrodniczej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi; w przypadku ułożenia biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi powinna ona zostać usunięta z działki rolnej lub działki przyrodniczej nie później niż do 1 marca kolejnego roku;

- e) przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym: wypas w terminie od 15 maja do 31 października, przy czym w terminie od 15 maja do 31 lipca przy obsadzie zwierząt do 0,5 DJP/ha oraz obciążeniu do 10 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu oraz w terminie od 1 sierpnia do 31 października przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha oraz obciążeniu do 10 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu.

12. Wymogi dla Wariantów 1.10. i 2.10. Ochrona siedlisk lęgowych derkacza (użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe albo naprzemienne):

- 1) Wymogi obowiązkowe dla wszystkich typów użytkowania:
  - a) zakaz wałowania, włókowania i stosowania gnojowicy w terminie od 1 marca do 1 września,
  - b) dopuszcza się wapnowanie,
  - c) dopuszcza się ograniczone nawożenie azotem (do 60 kg/ha/rok) w przypadku użytkowania kośnego, z wyłączeniem obszarów nawożonych przez namuły rzeczne,
  - d) zakaz stosowania innych niż w lit. a zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu;
- 2) Wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu kośnym lub kośno-pastwiskowym:
  - a) jeden pokos w roku w terminie: od 1 sierpnia do 31 października,
  - b) pozostawienie nieskoszonego fragmentu działki rolnej lub działki przyrodniczej o powierzchni wynoszącej 5-10% powierzchni tej działki; w kolejnych pokosach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone;
  - c) dla działek rolnych lub działek przyrodniczych nieprzekraczających powierzchni 1 ha jest dopuszczalne zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonej i koszenie co roku całej działki rolnej lub działki przyrodniczej, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści i uzasadni taką możliwość,
  - d) obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy) w terminie do 2 tygodni po pokosie; biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub działki przyrodniczej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi; w przypadku ułożenia biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi powinna ona zostać usunięta z działki rolnej lub działki przyrodniczej nie później niż do 1 marca kolejnego roku;;
  - e) przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym, wypas po pokosie nie później niż do 31 października przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha oraz obciążeniu do 10 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu;
  - f) przy użytkowaniu kośnym i kośno-pastwiskowym w pierwszym roku realizacji zobowiązania, w sytuacji odtwarzania zdegradowanych siedlisk (łąki nieużytkowane od wielu lat lub łąki z gatunkami niepożądanymi określonymi w metodyce sporządzania dokumentacji przyrodniczej) w uzasadnionych i określonych przez eksperta przyrodniczego przypadkach dopuszcza się:
    - wykonanie 2 pokosów w roku w okresie od 1 sierpnia do 31 października,
    - niepozostawianie nieskoszonego fragmentu działki rolnej.

13. Współczynniki przeliczania zwierząt na duże jednostki przeliczeniowe (DJP) stosowane w przypadku wymogów dotyczących użytkowania pastwiskowego lub kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych lub obszarów przyrodniczych.

Lp.	Rodzaj zwierząt	Współczynnik przeliczania zwierząt na DJP	Lp.	Rodzaj zwierząt	Współczynnik przeliczania zwierząt na DJP
Konie ras dużych / Konie pozostałe			Kozy		
1	Ogiery, klacze, wałachy	1,2	30	Kozy matki	0,15
2	Żrebaki powyżej 2 lat	1	31	Koźłeta do 3,5 miesiąca	0,05
3	Żrebaki powyżej 1 roku do 2 lat	0,8	32	Koźłeta powyżej 3,5 miesiąca do 1,5 roku	0,08
4	Żrebaki powyżej 6 miesięcy do 1 roku	0,5	33	Pozostałe kozy	0,1
5	Żrebięta do 6 miesięcy	0,3	Owce		
Konie ras małych (m.in. hucuł, konik polski)			34	Owce powyżej 1,5 roku	0,1

Lp.	Rodzaj zwierząt	Współczynnik przeliczania zwierząt na DJP	Lp.	Rodzaj zwierząt	Współczynnik przeliczania zwierząt na DJP
6	Ogiery, klacze, wałachy	0,6	35	Tryki powyżej 1,5 roku	0,12
7	Żrebaki powyżej 2 lat	0,5	36	Jagnięta do 3,5 miesiąca	0,05
8	Żrebaki powyżej 1 roku do 2 lat	0,35	37	Tryczki	0,08
9	Żrebaki powyżej 6 miesięcy do 1 roku	0,2	38	Maciorki	0,1
10	Żrebięta do 6 miesięcy	0,12	Drób		
Bydło			39	Gęsi	0,008
11	Buhaje	1,4	Jelenie szlachetne		
12	Krowy	1	40	Byki	0,42
13	Krowy powyżej 500 kg masy ciała	1,2	41	Łanie	0,24
14	Jałówki cielne	1	42	Pozostałe	0,1
15	Jałówki powyżej 1 roku	0,8	Daniele		
16	Jałówki powyżej 6 miesięcy do 1 roku	0,3	43	Byki	0,22
17	Opasy powyżej 1 roku	0,9	44	Łanie	0,13
18	Opasy powyżej 6 miesięcy do 1 roku	0,36	45	Pozostałe	0,06
19	Cielęta do 6 miesięcy	0,15	46	Króliki	0,007
Lamy			Bawół domowy		
20	Samice powyżej 1 roku	0,20	47	Bawół domowy powyżej 2 lat	0,7
21	Samce powyżej 1 roku	0,19	48	Bawół domowy od 1 roku do 2 lat	0,4
22	Młode od ½ do 1 roku	0,12	49	Bawół domowy od 6 miesięcy do 1 roku	0,3
23	Cielęta/cria do ½ roku	0,05	50	Bawół domowy do 6 miesięcy	0,13
Muł			Alpaki		
24	Muł powyżej 2 lat	0,6	51	Samice powyżej 1 roku	0,11
25	Muł od 1 roku do 2 lat	0,3	52	Samce powyżej 1 roku	0,12
26	Muł do 1 roku	0,1	53	Młode od ½ do 1 roku	0,05
Osioł			54	Cielęta/cria do ½ roku	0,03
27	Osioł powyżej 2 lat	0,5			
28	Osioł od 1 roku do 2 lat	0,25			
29	Osioł do 1 roku	0,07			

II. Interwencja 3. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000

1. Wymogi obowiązkowe dla wszystkich typów użytkowania:

- 1) zakaz: wałowania, stosowania komunalnych osadów ściekowych, stosowania podsiewu oraz mechanicznego niszczenia struktury gleby, w tym bronowania i przeorywania;
- 2) zakaz włókowania w okresie od:
  - a) 1 kwietnia do 1 września na obszarach nizinnych (poniżej 300 m n.p.m.),
  - b) 15 kwietnia do 1 września na obszarach wyżynnych i górskich (powyżej 300 m n.p.m.);
- 3) zakaz stosowania środków ochrony roślin, z wyjątkiem selektywnego i miejscowego niszczenia niepożądanych gatunków roślin (w szczególności – inwazyjnych);

- 4) zakaz tworzenia nowych, rozbudowy, przebudowy i odtwarzania istniejących urządzeń melioracji wodnych, z wyjątkiem przypadków dotyczących dostosowania tych urządzeń do potrzeb związanych z poprawą warunków siedliskowych gatunków lub siedlisk, jeżeli takie działania zostaną dopuszczone i uzasadnione przez doradcę rolnośrodowiskowego;
- 5) zakaz składowania biomasy wśród kęp drzew i zarośli, w rowach, jarach i innych obniżeniach terenu;
- 6) dopuszczalne jest ograniczone nawożenie do 60 kg N/ha/rok, z wyłączeniem obszarów nawożonych przez namuły rzeczne.

2. Wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu kośnym i kośno-pastwiskowym:

- 1) częstotliwość koszenia:
  - a) nie więcej niż dwa pokosy w roku w przypadku użytkowania kośnego; liczba pokosów określona przez doradcę rolnośrodowiskowego,
  - b) jeden pokos w roku w przypadku użytkowania kośno-pastwiskowego;
- 2) koszenie w terminie od 15 czerwca do 30 września;
- 3) pozostawienie nieskoszonego fragmentu działki rolnej o powierzchni wynoszącej 5–20% powierzchni tej działki; w przypadku stosowania dwóch pokosów w ciągu roku należy pozostawić te same fragmenty działki rolnej nieskoszone, a w przypadku pokosów w dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone;
- 4) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi; w przypadku ułożenia biomasy przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi, powinna ona zostać usunięta z działki rolnej nie później niż do 1 marca kolejnego roku;
- 5) dla działek rolnych nieprzekraczających powierzchni 1 ha jest dopuszczalne zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co roku całej działki rolnej, jeżeli doradca rolnośrodowiskowy dopuści taką możliwość;
- 6) przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym: wypas po pokosie nie później niż 31 października, przy obsadzie zwierząt do 1,5 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach interwencji;

3. Wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu pastwiskowym:

- 1) wypas w terminie od 1 maja i do 31 października na obszarach do 300 m n.p.m. lub od 20 maja do 1 października na obszarach powyżej 300 m n.p.m.;
- 2) wypas przy obsadzie zwierząt od 0,5 DJP/ha do 1,5 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach interwencji;
- 3) dopuszcza się wypasanie przez cały rok koników polskich i koni huculskich, przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha i obciążeniu do 10 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach interwencji, jeżeli doradca rolnośrodowiskowy dopuści taką możliwość;
- 4) w przypadku niedojadów: wykaszanie niedojadów raz w roku, w terminie określonym przez doradcę rolnośrodowiskowego, nie wcześniej niż w dniu 31 października, oraz zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi; w przypadku ułożenia biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi, powinna ona zostać usunięta z działki rolnej nie później niż do 1 marca kolejnego roku;

4. Współczynniki przeliczania zwierząt na DJP stosowane w przypadku wymogów dotyczących użytkowania pastwiskowego lub kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych zostały określone w ust. 13 części I. Interwencja 1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 i Interwencja 2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000.

III. Interwencja 4. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych

- 1) Zachowanie sadu tradycyjnych odmian drzew owocowych, który obejmuje co najmniej 12 drzew:
  - a) rozmnażanych na silnie rosnących podkładkach,
  - b) prowadzonych jako pienne drzewa,
  - c) w wieku od 15 lat,
  - d) reprezentujących nie mniej niż 4 odmiany lub gatunki;
- 2) Liczba drzew w przeliczeniu na 1 ha powierzchni sadu jest nie mniejsza niż 90 - przy czym istnieje możliwość uzupełnienia. Uzupełniania dokonuje się drzewami rozmnażanymi na silnie rosnących podkładkach i prowadzonymi jako pienne drzewa;
- 3) Co najmniej 75% drzew ma minimalną wysokość pnia 1,20 m (pozostałe 25% drzew, które są niższe, są wliczane do obsady);

- 4) Sad nie jest prowadzony jako uprawa jednorzędowa;
- 5) Zakaz stosowania środków ochrony roślin, z wyjątkiem dopuszczonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym;
- 6) Wykonywanie, zgodnie ze wskazaniem doradcy rolnośrodowiskowego, podstawowych zabiegów pielęgnacyjnych w sadzie:
  - a) cięcie formujące i sanitarne drzew oraz prześwietlające nadmiernie zagęszczone korony,
  - b) usuwanie odrostów i samosiewów,
  - c) bielenie pni drzew starszych i zabezpieczanie pni młodych drzew przed ogryzaniem przez gryzonie i zającokształtne;
- 7) Koszenie trawy co najmniej raz w sezonie wegetacyjnym, nie później niż do 31 sierpnia lub wypasanie w okresie wegetacyjnym;
- 8) Zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (możliwe pozostawienie rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi;

IV. Interwencja 5. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie

1. Wariant 5.1. Uprawa rzadkich gatunków lub odmian roślin – uprawianie odmian regionalnych i amatorskich wpisanych do krajowego rejestru lub roślin marginalnych, o których mowa § 12 ust.12 pkt 2, jeżeli odmiany tych roślin są wpisane do krajowego rejestru:

- 1) w pierwszym i czwartym roku uprawy danej odmiany z materiału siewnego kategorii kwalifikowany lub standard, natomiast w drugim, trzecim i piątym roku uprawy tej odmiany jest dopuszczalna uprawa z materiału siewnego uzyskanego ze zbioru w poprzednim roku – w przypadku uprawy roślin jednorocznych i dwuletnich;
- 2) w pierwszym roku uprawy danej odmiany z materiału siewnego kategorii kwalifikowany lub standard – w przypadku uprawy bylin.

2. Wariant 2. Wytwarzanie materiału siewnego rzadkich gatunków lub odmian roślin:

- 1) wytwarzanie materiału siewnego odmian regionalnych i amatorskich wpisanych do krajowego rejestru lub odmian roślin marginalnych, o których mowa § 12 ust.12 pkt 2, jeżeli odmiany te są wpisane do krajowego rejestru, zgodnie z przepisami o nasiennictwie (przy utrzymaniu czystości i tożsamości odmianowej, prowadzenie dokumentacji plantacji oraz wykonywanych zabiegów i uzyskanie świadectwa oceny laboratoryjnej) lub
- 2) wytwarzanie materiału siewnego gatunków rzadko uprawianych roślin rolniczych i warzywnych wymienionych w ust. 3 pkt 2 załącznika nr 4 do rozporządzenia, spełniającego minimalne wymagania jakościowe określone w tabeli I i II oraz posiadanie wyników badań laboratoryjnych w tym zakresie.

TABELA I. WYMAGANIA JAKOŚCIOWE DLA NASION POZOSTAŁYCH GATUNKÓW ROŚLIN ZAGROŻONYCH EROZJĄ GENETYCZNĄ (ZBOŻA)

Lp.	Gatunki	Minimalna czystość analityczna (nasiona czyste)	Maksymalna zawartość nasion innych gatunków (nasiona innych gatunków roślin)	Minimalna zdolność kiełkowania (siewki normalne + nasiona twarde)
		% wagowy	szt./500g	% liczbowy
1	2	3	4	5
1	Pszenica płaskurka (Triticum diccicum Schrank)	98	60 ¹⁾	85
2	Pszenica samopsza (Triticum monococcum L.)	98	60 ¹⁾²⁾	85
3	Żyto krzyca (Secale cereale var. multicaule Metzg. ex Alef.)	98	60	85

- 1) niedopuszczalna obecność nasion owsa głuchego (*Avena fatua*) i owsa płonnego (*Avena sterilis*)
 2) wielkość próby do badań wynosi 1 kg

TABELA II. WYMAGANIA JAKOŚCIOWE DLA NASION POZOSTAŁYCH GATUNKÓW ROŚLIN ZAGROŻONYCH EROZJĄ GENETYCZNĄ (INNE GATUNKI)

Lp.	Gatunki	Minimalna czystość analityczna (nasiona czyste)	Maksymalna zawartość nasion innych gatunków (nasiona innych gatunków roślin)	Minimalna zdolność kiełkowania (siewki normalne i nasiona twarde)
		% wagowy		% liczbowy
1	2	3	4	5
1	Lnianka siewna (Lnicznik siewny) (<i>Camelina sativa</i> (L.) Crantz)	98	0,3	80
2	Nostrzyk biały (<i>Melilotus alba</i> Medik.) ¹⁾²⁾	96	2,5 ¹⁾	80 ²⁾
3	Lędźwian siewny (<i>Lathyrus sativus</i> L.)	98	1,5	80
4	Soczewica jadalna (<i>Lens culinaris</i> Medik.)	98	1,5	80
5	Pasternak zwyczajny (<i>Pastinaca sativa</i> L.)	97	0,5	70
6	Przelot pospolity (<i>Anthyllis vulneraria</i> L.)	98	0,5	70
7	Gryka zwyczajna (<i>Fagopyrum esculentum</i> Moench)	96	1,5	80

¹⁾ niedopuszczalna obecność nasion kianianki (*Cuscuta*).

²⁾ do 30% nasion twardych uznaje się za zdolne do kiełkowania.

V. Interwencja 7. Bioróżnorodność na gruntach ornych

1. Wariant 7.1. Wieloletnie pasy kwietne:

- 1) założenie na gruncie ornym pasa kwietnego o szerokości od 3 do 9 m i powierzchni co najmniej 0,1 ha poprzez wysiew mieszanki zawierającej z co najmniej 10 gatunków roślin określonych w ust. 5 pkt 1 załącznika nr 4 do rozporządzenia, przy czym mieszanka ta zawiera gatunki uprawne, gatunki dziko rosnące, w tym dziko rosnące wieloletnie i dwuletnie oraz gatunki z rodziny traw, w terminie od 15 sierpnia do 31 października (w roku poprzedzającym rok rozpoczęcia realizacji zobowiązania) lub od 1 kwietnia do 15 maja (w pierwszym roku realizacji zobowiązania);
- 2) w pierwszym roku realizacji zobowiązania na pasie założonym z zgodnie z pkt 1 udział roślin z gatunków wymienionych w ust. 5 pkt 1 załącznika nr 4 do rozporządzenia z:
  - a) rodziny traw wynosi nie więcej niż 20%,
  - b) gatunków uprawnych wynosi nie więcej niż 40%,
  - c) gatunków dziko rosnących wieloletnich i dwuletnych wynosi co najmniej 30%,
  - d) gatunków dziko rosnących jednorocznych wynosi nie więcej niż 10%;
- 3) utrzymanie w okresie zobowiązania, pasa kwietnego założonego zgodnie z pkt 1;
- 4) w przypadku zakładania i utrzymywania na gruntach ornych więcej niż jednego pasa, odległość między pasami powinna wynosić co najmniej 50 m;
- 5) dopuszcza się podsiew pasa kwietnego w miejscach wypadów roślin gatunkami roślin określonymi w ust. 5 pkt 1 załącznika nr 4 do rozporządzenia;
- 6) koszenie 50% powierzchni pasa kwietnego raz w roku w terminie od 1 września do 31 października; w dwóch kolejnych latach należy pozostawić nieskoszony inny fragment pasa; zebranie i usunięcie skoszonej

biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 14 dni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z powierzchni pasa;

- 7) w uzasadnionych przypadkach, w sytuacji rozwoju w obrębie pasa roślin gatunków niepożądanych określonych w pkt 10, jeśli doradca rolnośrodowiskowy dopuści i uzasadni taką możliwość, możliwe jest dodatkowe jednorazowe koszenie przed dniem 1 września powierzchni, na której występują te gatunki z obowiązkiem usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 14 dni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z powierzchni pasa;
- 8) obowiązek zachowania istniejących drzew i krzewów w obrębie pasa;
- 9) w obrębie pasa zakazuje się:
  - a) przeorywania,
  - b) wypasu,
  - c) stosowania nawozów mineralnych i naturalnych,
  - d) stosowania osadów ściekowych,
  - e) stosowania środków ochrony roślin,
  - f) składowania obornika, siana, słomy lub odpadów,
  - g) wykorzystywania pasów jako dróg dojazdowych,
  - h) pozostawiania maszyn i urządzeń rolniczych;
- 10) wykaz gatunków niepożądanych w wieloletnich pasach kwietnych:

Gatunek	Nazwa zwyczajowa
<i>Elymus repens</i>	perz zwyczajny
<i>Akebia quinata</i>	akebia pięciolistkowa
<i>Ambrosia artemisiifolia</i>	ambrosia bylicolistna
<i>Heracleum mantegazzianum</i>	barszcz mantegazziego
<i>Heracleum persicum</i>	barszcz perski
<i>Heracleum sosnowskyi</i>	barszcz sosnowskiego
<i>Ailanthus altissima</i>	bożodrzew gruczołkowaty
<i>Echinochloa crus-galli</i>	chwasznica jednostronna
<i>Padus (Prunus) serotina</i>	czeremcha amerykańska
<i>Cornus sericea</i>	dereń rozłogowy
<i>Grindelia squarrosa</i>	dogłędka nastroszona
<i>Fraxinus pennsylvanica</i>	jesion pensylwański
<i>Acer negundo</i>	klon jesionolistny
<i>Ulex europaeus</i>	kolcolist zachodni
<i>Echinocystis lobate</i>	kolczurka klapowana
<i>Phalaris arundinacea</i>	mozga trzcinowata
<i>Solidago canadensis</i>	nawłóć kanadyjska
<i>Solidago gigantea</i>	nawłóć późna
<i>Solidago graminifolia</i>	nawłóć wąskolistna
<i>Impatiens glandulifera</i>	niecierpek gruczołowaty
<i>Cirsium arvense</i>	ostrożeń polny
<i>Avena fatua</i>	owies głuchy
<i>Urtica dioica</i>	pokrzywa zwyczajna
<i>Veronica persica</i>	przetacznik perski
<i>Falopia. sachalinensis 'Igniscum'</i>	rdestowiec
<i>Fallopia ×bohemica</i>	rdestowiec czeski

Gatunek	Nazwa zwyczajowa
<i>Fallopia japonica</i>	rdestowiec ostrokończysty
<i>Fallopia sachalinensis</i>	rdestowiec sachaliński
<i>Robinia pseudoacacia</i>	robinia akacjowa
<i>Rosa rugosa</i>	róża pomarszczona
<i>Rudbeckia laciniata</i>	rudbekia naga
<i>Galega orientalis</i>	rutwica wschodnia
<i>Xanthium albinum</i>	rzepień włoski
<i>Spartina alternifolia (Sporobolus alternifolus)</i>	spartyna
<i>Spartina anglica (Sporobolus anglicus)</i>	spartyna angielska
<i>Senecio inaequidens</i>	starzec nierównozębny
<i>Bromus carinatus</i>	stokłosa spłaszczona
<i>Amaranthus retroflexus</i>	szarłat szorstki
<i>Deschampsia caespitosa</i>	śmiałek darniowy
<i>Amelanchier spicata</i>	świdośliwa kłosowa
<i>Amelanchier lamarckii</i>	świdośliwa lamarca
<i>Spiraea tomentosa</i>	tawuła kutnerowata
<i>Anthoxanthum aristatum</i>	tomka oścista
<i>Asclepias syriaca</i>	trojeść amerykańska
<i>Anthriscus sylvestris</i>	trybula leśna
<i>Phragmites australis</i>	trzcina pospolita
<i>Calamagrostis epigeios</i>	trzcinnik piaskowy
<i>Lysichiton americanus</i>	tulejnik amerykański
<i>Setaria pumila</i>	włośnica sina
<i>Setaria viridis</i>	włośnica zielona
<i>Alopecurus myosoruides</i>	wyczyniec polny
<i>Galinsnoga parviflora</i>	żółtlica drobnokwiatowa
<i>Galinsnoga ciliata</i>	żółtlica owłosiona

2. Wariant 7.2. Ogródki bioróżnorodności:

- 1) założenie ogródka bioróżnorodności, z co najmniej 20 gatunków roślin, przy czym przynajmniej jeden z uprawianych gatunków to gatunek warzywny i jeden z uprawianych gatunków to gatunek zielarski; w ramach jednego gatunku dopuszcza się uprawę kilku odmian lub form (populacji lub genotypów);
- 2) w przypadku:
  - a) uprawy odmian regionalnych i amatorskich wpisanych do krajowego rejestru lub odmian roślin marginalnych, o których mowa § 12 ust.12 pkt 2, jeżeli odmiany te są wpisane do krajowego rejestru, w pierwszym i czwartym roku uprawy danej odmiany uprawa ta jest prowadzona z wykorzystaniem kwalifikowanego materiału siewnego lub materiału siewnego kategorii standard; w drugim, trzecim i piątym roku dopuszczalna jest uprawa z materiału uzyskanego ze zbioru w poprzednim roku,
  - b) uprawy gatunków warzywnych wskazanych w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 4 do rozporządzenia, w pierwszym i czwartym roku uprawy danego gatunku lub odmiany uprawa ta jest prowadzona z wykorzystaniem materiału siewnego posiadającego certyfikat rolnictwa ekologicznego, w drugim, trzecim i piątym roku dopuszczalna jest uprawa z materiału uzyskanego ze zbioru w poprzednim roku,

- c) uprawy roślin z materiału pozyskanego z kolekcji banku genów, w pierwszym roku uprawa jest zakładana z tego materiału na podstawie protokołu przekazania przez bank genów;
- 3) w kolejnych latach realizacji zobowiązania dopuszcza się:
  - a) zmianę składu gatunkowego lub liczby uprawianych gatunków, przy zachowaniu minimalnej liczby 20 gatunków,
  - b) dodanie nowych odmian lub form (populacji lub genotypów);
- 6) zakaz stosowania herbicydów.

ZAWARTOŚĆ PLANU DZIAŁALNOŚCI ROLNOŚRODOWISKOWEJ

1. Część ogólna – dotyczy wszystkich interwencji i zawiera w szczególności:

- 1) dane rolnika lub zarządcy realizującego zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne oraz jego podpis;
- 2) dane doradcy rolnośrodowiskowego, przy udziale którego został sporządzony plan działalności rolnośrodowiskowej, i jego podpis oraz – w przypadku gdy plan ten został sporządzony również przy udziale eksperta przyrodniczego – dane tego eksperta i jego podpis;
- 3) oświadczenie eksperta przyrodniczego o sporządzeniu dokumentacji przyrodniczej kiedy w ramach zobowiązania wymagane jest posiadanie dokumentacji przyrodniczej;
- 4) czas realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego;
- 5) wykaz interwencji lub wariantów tych interwencji, w ramach których rolnik lub zarządca realizuje zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne,
- 6) oświadczenie rolnika lub zarządcy o przekazaniu pełnych i prawdziwych danych niezbędnych do sporządzenia planu działalności rolnośrodowiskowej;
- 7) datę sporządzenia planu działalności rolnośrodowiskowej.

2. Część szczegółowa – dotyczy poszczególnych interwencji i wariantów i rolno-środowiskowo-klimatycznych i zawiera informacje niezbędne do prawidłowej realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, w tym informacje w zakresie:

- 1) działek rolnych lub działek przyrodniczych zlokalizowanych na określonych działkach ewidencyjnych i realizowanych na nich określonych wariantów interwencji lub interwencji;
- 2) wymogów w ramach realizowanego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, w tym także tych doprecyzowanych przez eksperta przyrodniczego lub doradcę rolnośrodowiskowego; które powinny odpowiadać stanowi faktycznemu i deklaracji zawartej we wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej;

3. Załączniki do planu działalności rolnośrodowiskowej:

- 1) szkic gospodarstwa rolnego:
  - a) z naniesionymi oznaczeniami poszczególnych działek rolnych, na których mają być realizowane interwencje lub warianty interwencji,
  - b) z zaznaczeniem miejsc na działce rolnej, w których są zasadzone poszczególne drzewa odmian wymienionych w ust. 2 załącznika nr 4 do rozporządzenia lub odmian tradycyjnie uprawianych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed 1950 r. – w przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia,
  - c) z zaznaczoną częścią działki rolnej, która ma pozostać nieskoszona w poszczególnych latach – w przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 1–3 rozporządzenia;
- 2) oświadczenie eksperta przyrodniczego o tym, że wymogi realizowanego wariantu:
  - a) nie są sprzeczne z ustanowionymi dla danego obszaru Natura 2000 działaniami obligatoryjnymi określonymi w planie ochrony lub w planie zadań ochronnych – w przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 1 i 2 rozporządzenia,
  - b) są sprzeczne albo nie są sprzeczne z ustanowionymi dla danego obszaru Natura 2000 działaniami fakultatywnymi określonymi w planie ochrony lub w planie zadań ochronnych – w przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia;
- 3) kopia pisemnego potwierdzenia, o którym mowa w § 12 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia, jeżeli wymogi realizowanego wariantu są sprzeczne z ustanowionymi dla danego obszaru Natura 2000 działaniami fakultatywnymi określonymi w planie ochrony lub w planie zadań ochronnych – w przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia;
- 4) kopia pisemnego potwierdzenia, o którym mowa w § 12 ust. 6 rozporządzenia, jeżeli dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk lub obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty, w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody, który nie jest jednocześnie obszarem specjalnej ochrony ptaków w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody, nie zostały ustanowione plan ochrony albo plan zadań ochronnych – w przypadku wariantów 1.7.– 1.10.;
- 5) kopia pisemnego potwierdzenia, o którym mowa w § 12 ust. 7 rozporządzenia, W przypadku gdy zasięg występowania dubelta lub wodniczki wynikający z warstw cyfrowych opracowanych w ramach monitoringu prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska pokrywa się ze specjalnym obszarem ochrony siedlisk lub obszarem mającym znaczenie dla Wspólnoty, w rozumieniu przepisów o

- ochronie przyrody – w przypadku wariantów wymienionych w ust. 1 pkt 1 lit. i – w zakresie ochrony siedlisk lęgowych dubelta lub lit. j;
- 6) oświadczenie doradcy rolnośrodowiskowego o tym, że wymogi realizowanej interwencji:
    - a) nie są sprzeczne z ustanowionymi dla danego obszaru Natura 2000 działaniami obligatoryjnymi – w przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia,
    - b) są sprzeczne albo nie są sprzeczne z ustanowionymi dla danego obszaru Natura 2000 działaniami fakultatywnymi określonymi w planie ochrony lub w planie zadań ochronnych – w przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia;
  - 7) kopia pisemnego potwierdzenia, o którym mowa w § 12 ust. 11 rozporządzenia, jeżeli wymogi realizowanej interwencji są sprzeczne z ustanowionymi dla danego obszaru Natura 2000 działaniami obligatoryjnymi lub fakultatywnymi określonymi w planie ochrony lub w planie zadań ochronnych – w przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia;
  - 8) kopia pisemnego potwierdzenia, o którym mowa w § 12 ust. 12 rozporządzenia, jeżeli dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk lub obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty, w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody, który nie jest jednocześnie obszarem specjalnej ochrony ptaków w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody, nie zostały ustanowione plan ochrony albo plan zadań ochronnych – w przypadku interwencji wymienionej w § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia.

Załącznik nr 4

WYKAZ UPRAW, GRUP UPRAW, GATUNKÓW I ODMIAN ROŚLIN, GATUNKÓW PTAKÓW, SIEDLISK PRZYRODNICZYCH ORAZ RAS ZWIERZĄT OBJĘTYCH PŁATNOŚCIĄ ROLNO-ŚRODOWISKOWO-KLIMATYCZNĄ

1. Interwencja 1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 i Interwencja
2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000:
  - 1) Ochrona cennych siedlisk przyrodniczych (typy siedlisk przyrodniczych):
    - a) Wariant 1.1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe i Wariant 2.1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe obejmują: zbiorowiska związku Molinion oraz nawiązujące do nich, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków wskaźnikowych, zgodnie z obowiązującą metodyką sporządzania dokumentacji przyrodniczej, udostępnioną przez Agencję. Siedliska: 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe i siedliska nawiązujące,
    - b) Wariant 1.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla i Wariant 2.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla obejmują: zbiorowiska ze związku Cnidion, zespół Sanguisorbo-Silaetum, zbiorowiska klas Asteretea tripolium i Thero-Salicornietea, zespół Potentillo-Festucetum i Scirpetum maritimi oraz nawiązujące do nich, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków wskaźnikowych, zgodnie z obowiązującą metodyką sporządzania dokumentacji przyrodniczej, udostępnioną przez Agencję. Siedliska: 6440 Łąki selernicowe, 1330 Solniska nadmorskie, 1310 Śródładowe błotniste solniska z solirodem, 1340 Śródładowe słone łąki, pastwiska i szuwary oraz siedliska nawiązujące do wymienionych powyżej,
    - c) Wariant 1.3. Murawy i Wariant 2.3. Murawy obejmują: zbiorowiska klas Festuco-Brometea, Koelerio glaucae-Corynephoretea canescentis, Nardo-Callunetea, zbiorowiska okrajkowe z klasy Trifolio-Geranietea oraz zbiorowiska nawiązujące do wymienionych jednostek, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków wskaźnikowych, zgodnie z obowiązującą metodyką sporządzania dokumentacji przyrodniczej, udostępnioną przez Agencję. Siedliska: 6120 ciepłolubne śródładowe murawy napiaskowe, 6210 murawy kserotermiczne, 6230 murawy bliźniczkowe, 2230 wydmy śródładowe z murawami szczotlichowymi, 5130 zarośla jałowca na murawach lub na wrzosowiskach, 4030 suche wrzosowiska, murawy zawciągowe oraz siedliska nawiązujące do wymienionych powyżej,
    - d) Wariant 1.4. Półnaturalne łąki wilgotne i Wariant 2.4. Półnaturalne łąki wilgotne obejmują: zbiorowiska związku Calthion oraz nawiązujące do nich zbiorowiska, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków wskaźnikowych, zgodnie z obowiązującą metodyką sporządzania dokumentacji przyrodniczej, udostępnioną przez Agencję, z wyłączeniem zbiorowisk kadłubowych,

- e) Wariant 1.5. Półnaturalne łąki świeże i Wariant 2.5. Półnaturalne łąki świeże obejmują: bogate gatunkowo zbiorowiska związków Arrhenatherion Cynosurion i Polygono-Trisetion oraz zbiorowiska nawiązujące do wymienionych jednostek fitooscjologicznych, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków wskaźnikowych, zgodnie z obowiązującą metodyką sporządzania dokumentacji przyrodniczej, udostępnioną przez Agencję. Siedliska: 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie, 6520 górskie łąki konietlicowe oraz siedliska nawiązujące do wymienionych powyżej,
- f) Wariant 1.6.1. Torfowiska – wymogi kluczowe, Wariant 1.6.2. Torfowiska – wymogi kluczowe i uzupełniające, Wariant 2.6.1. Torfowiska – wymogi kluczowe i Wariant 2.6.2. Torfowiska – wymogi kluczowe i uzupełniające obejmują: zbiorowiska klas Scheuzerio-Caricetea nigrae, Oxycocco-Sphagnetum, wybrane zbiorowiska związku Magnocaricion (Caricetum buxbaumii, Cladietum marisci), Cratoneurion commutati oraz zbiorowiska nawiązujące do wymienionych jednostek, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków wskaźnikowych, zgodnie z obowiązującą metodyką sporządzania dokumentacji przyrodniczej, udostępnioną przez Agencję. Siedliska: 7110, 7120 torfowiska wysokie, 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska, 7150 obniżenia na podłożu torfowym, 7210 torfowiska nakredowe, 7230 torfowiska zasadowe, 4010 wilgotne wrzosowiska, 7220 źródłiska wapienne oraz siedliska nawiązujące do wymienionych powyżej i inne mszyste zbiorowiska wielkoturzycowe;
- 2) Warianty 1.7.–1.10. oraz 2.7.–2.10. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków, obejmują następujące gatunki:
- rycyk (*Limosa limosa*),
  - kszyk (*Gallinago gallinago*),
  - krwawodziób (*Tringa totanus*),
  - czajka (*Vanellus vanellus*),
  - dubelt (*Gallinago media*),
  - kulik wielki (*Numenius arquata*),
  - wodniczka (*Acrocephalus paludicola*),
  - derkacz (*Crex crex*).

2. Interwencja 4. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych obejmuje następujące gatunki i odmiany drzew:

Gatunek	Odmiana
Jabłonie	Ananas Berzeński, Anis, Antonówka Półtorafuntowa (Antonówka Śmietankowa, Antonówka Biała, Śmietankowe, Antonówka Zwykła,), Arkad Zimowy, Babuszkino, Bankroft, Beforest, Berlepsch, Berner Rosen (Różanka Berneńska), Bismark (Jabłko Bismarka), Blutroter Kardinal, Boiken, Boskoop, Brzęczka, Bukówka, Calville Blanc d'Hiver, Carpentin Cellini, Cesarz Aleksander (Aporta), Cesarz Wilhelm, Charłamowska, Cox's Pomona, Cukrówka Litewska (Białe Słodkie), Cyganka, Cytrynowka, Deans' Codlin, Dr. Oldenburg, , , Femause, Fiessers Erstling, Filippa, , Freiherr von Hausen, Gaskońskie Szkarłatne, Gewürzluiken, Glogierówka (Pepinka Litewska), Gloria Mundi, Gołąbek Nathusiusa, Grafsztynek Czerwony, Grafsztynek Inflancki, Grafsztynek Prawdziwy, Grahama Jubileuszowe, Grochówka (Bohnapfel), Gruchoty, Jakub Lebel, James Grieve, Jonathan, Kalwila Aderslebeńska, Kalwila Czerwona Jesienna, Kalwila Letnia Fraas'a, Kandil Sinap, Kantówka Gdańska, Kardynalskie (Kardynalskie Płomieniste), Koks Pomarańczowa (Cox's Orange Pippin), , Kosztela (Kosztylka), Kronselska (Jaśnie Pańskie), Królowa, , Krótkonóżka Królewska, Krzywonożka Reńska, Książę Albert, Książę Albrecht Pruski, Książęca, Kuzynek Buraczek (Kuzynek Czerwony), Landsberska (Reneta Landsberska), Lord Lambourne, Luiken, Malinowa Oberlandzka, Mank's Küchenapfel, Niezrównane Peasgooda, Montwiłłówka, Niezrównane Peasgooda, , Oliwka Czerwona, Oliwka Inflancka, Ontario, Panieńskie , Pepina Galloway, Pepina Linneusza, Pepina Parkera, Pepina Ribstona, Piękna z Barnaku, Piękna z Boskoop, Piękna z Herrnhut, Piękna z Rept, Pitmaston Pineapple, Rajewskie, Rarytas Śląski, Reders Goldrenette, Reneta Ananasowa, Reneta Baumana, Reneta Blenheimiska, Reneta Brownlees, Reneta Gwiazdkowa, Reneta Harberta, Reneta Kanadyjska, Reneta Karmelicka, Reneta Kasselska, Reneta Kulona, Reneta Muszkatołowa (Muskatka), Reneta Orleańska, Reneta Sudecka, Reneta Szampańska, Reneta Szara, Reneta Żłota (Królowa Renet), Reneta Zuccalmaglio, Roter Trier'scher Weinapfel, Różanka Polska, Różanka Wirgińska, Ryszard Żółty, Schieblers Taubenapfel, Signe Tillisch, St. Edmunds Russet, Starking, , Suislepper, Sztetyna Czerwona, Sztetyna Zielona, Tiefblüte , Titówka, Truskawkowe

Gatunek	Odmiana
	Nietschnera, Wealthy, Weisse Winter Tafetapfel, Weisskante, Złotka Kwidzyńska, Złota Szlachetna, Zorza, Żeleźniak (Żelazne Jabłko).
Grusze	Amanlisa, Bera Biała, Bera Boska (Kaiser Alexander, Apremontka), Bera Diela, Bera Liońska, Bergamota Letnia, Bergamota Złocista, Bergamota Żółta, Bera Szara, Bera Ulmska, Bergamota Czerwona Jesienna, Bojka, Bonkreta Williamsa (Bera Świętomichalska), Cytrynowka, Diuszesa Wczesna, Dobra Ludwika, Dobra Szara, Dr Jules Guyot, Dziekanka Jesienna Dziekanka Lipcowa, Flamandka (Topka Pękata), Jakubówka, Józefinka, Kalebasa Płocka, Klapsa (Faworytka), Komisówka, Konferencja, Kongresówka, Koźlarka Stuttgarecka, Król Sobieski, Królowa, Krzywka, Księżna Elza, Lipcówka Kolorowa, Marguerite Marillat, Nagewitzbirne, Napoleonka, Oliwierka, Panienka, Paryżanka, Patawinka, Patten, Petersbirne, Proboszczówka (Plebanka), Pstrągówka Jesienna, Pstrągówka Zimowa, Salisbury Princesse (Marianne), Solanka, Szarza, Tongrówka (Beurré Durondeau Beurré), Urbanistka, Wczesna z Trevoux (Trewinka), Winiówka Francuska, Żyfardka
Czereśnie	Bładoróżowa, Büttnera Czerwona (Poznańska), Czarna Późna, Czarna Późna z Turwi, Dönissena Żółta, Fromma Czarna, Germersdorfska, Hedelfińska, Kanarkowa, Kassina, Kunzego, Lotka Trzebnicka, Przybrodzka, Różowa Wielka, Schneidera Późna (Kasztany, Kasztanioki), Sercówka Nieszawska, Wczesna Riversa, Wolska
Wiśnie	Gubeńska Czerecha, Hiszpanka, Hortensja, Książęca, Kerezer, Minister Podbielski, Nadwiślanka, Ostheimska, Pożóg 29, Sokówka Nowotomyska, Szklanka Polska, Szklanka Wielka, Wczesna Ludwika, wiśnie odrosłowe lokalne, Włoszakowice, Wróble, Włodzimierska, Wołyńska
Śliwy	Anna Späth, Biała Śliwa (Węgierka Biała), Brzoskwiniowa, Damacha, Fryga, Kirka, Królowa Wiktoria, Lowanka, Lubaszka, Mirabelka Flotowa, Mirabelka z Nancy, Opal, Renkloda Althana, Renkloda Ulena, Renkloda Zielona, Ruth Gerstetter, Węgierka Łowicka, Węgierka Wczesna, Węgierka Zwykła

3. Interwencja 5. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie obejmuje następujące gatunki roślin:

- 1) gatunki marginalnych roślin rolniczych zarejestrowanych w krajowym rejestrze lub Wspólnotowym katalogu odmian roślin rolniczych:

Lp.	Nazwa polska	Nazwa botaniczna
Rośliny zbożowe		
1	Owies szorstki (syn. owies owsik)	<i>Avena strigosa</i> Schreb.
2	Proso zwyczajne	<i>Panicum miliaceum</i> L.
3	Pszenica twarda	<i>Triticum turgidum</i> L. subsp. <i>durum</i> (Desf.) van Slageren
Rośliny oleiste i włókniste		
1	Gorzycza sarepska	<i>Brassica juncea</i> L. Czern.
2	Kminek zwyczajny	<i>Carum carvi</i> L.
3	Len zwyczajny - włóknisty	<i>Linum usitatissimum</i> L.
4	Mak	<i>Papaver somniferum</i> L.
5	Rzepik	<i>Brassica rapa</i> L. var. <i>silvestris</i> Lam. Briggs
Rośliny pastewne		
Bobowate - Fabaceae (Leguminosae)		
1	Esparceta siewna	<i>Onobrychis viciifolia</i> Scop.
2	Komonica zwyczajna	<i>Lotus corniculatus</i> L.
3	Koniczyna białoróżowa (syn. koniczyna szwedzka) (syn. koniczyna szwedzka)	<i>Trifolium hybridum</i> L.
4	Koniczyna perska	<i>Trifolium resupinatum</i> L.
5	Lucerna chmielowa	<i>Medicago lupulina</i> L.
Wiechlinowate - Poaceae (Gramineae)		
1	Kostrzewa nitkowata	<i>Festuca filiformis</i> Pourr.

2	Kostrzewa owcza	<i>Festuca ovina L.</i>
3	Mietlica pospolita	<i>Agrostis capillaris L.</i>
4	Mietlica psia	<i>Agrostis canina L.</i>
5	Mietlica rozłogowa	<i>Agrostis stolonifera L.</i>
6	Rajgras wyniosły (syn. rajgras francuski)	<i>Arrhenatherum elatius L. P. Beauv. ex J. Presl & C. Presl</i>
7	Tymotka kolankowata	<i>Phleum nodosum L.</i>
8	Wiechlina błotna	<i>Poa palustris L.</i>
9	Wiechlina gajowa	<i>Poa nemoralis L.</i>
10	Wiechlina zwyczajna	<i>Poa trivialis L.</i>
11	Wyczyniec łąkowy	<i>Alopecurus pratensis L.</i>
Inne gatunki		
1	Brukiew	<i>Brassica napus L. var. napobrassica (L.) Rchb.</i>
2	Kapusta pastewna	<i>Brassica oleracea L. convar. acephala (DC.) Alef. var. medullosa Thell. + var. viridis L.</i>

2) gatunki rzadko uprawianych roślin rolniczych i warzywnych:

Lp.	Nazwa polska	Nazwa botaniczna
1	pszenica płaskurka	<i>Triticum diccocum Schrank</i>
2	pszenica samopsza	<i>Triticum monococcum L.</i>
3	żyto krzyca	<i>Secale cereale var. multicaule Metzg. ex Alef. (roślina dwuletnia)</i>
4	Inianka siewna (Inicznik siewny)	<i>Camelina sativa (L.) Crantz</i>
5	nostrzyk biały	<i>Melilotus alba Medik (roślina roczna oraz roślina dwuletnia)</i>
6	przelot pospolity	<i>Anthyllis vulneraria L. (roślina dwuletnia)</i>
7	komonica błotna	<i>Lotus uliginosus Schkuhr</i>
8	gryka tatarska	<i>Fagopyrum tataricum L. Gaertn.</i>

3) gatunki rzadko uprawianych roślin zielarskich

Lp.	Nazwa polska	Nazwa botaniczna
1	bukwica zwyczajna	<i>Betonica officinalis L., syn. Stachys officinalis L.</i>
2	centuria pospolita (tysiącchnik)	<i>Centaurium erythraea Rafn.</i>
3	czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum L.</i>

Lp.	Nazwa polska	Nazwa botaniczna
4	fiołek trójbarwny	<i>Viola tricolor L.</i>
5	goryczka żółta	<i>Gentiana lutea L.</i>
6	pierwiosnka lekarska	<i>Primula veris L.</i>
7	różeniec górski	<i>Rhodiola rosea L.</i>
8	turówka leśna	<i>Hierochloë australis (Schrad.) Roem. & Schult.</i>
9	turówka wonna	<i>Hierochloë odorata (L.) P. Beauv.</i>
10	wiązówka bulwkowa	<i>Filipendula vulgaris (Moench)</i>
11	arnika góraska	<i>Arnica montana L.</i>
12	arcydzięgiel (dzięgiel) litwor	<i>Angelica archangelica L., (Archangelica officinalis Hoffm.)</i>

4. Interwencja 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie obejmuje następujące gatunki zwierząt:

Gatunek	Rasa
Bydło	bydło rasy polskiej czerwonej, bydło rasy białogrzbiętej, bydło rasy polskiej czerwono-białej, bydło rasy polskiej czarno-białej
Konie	koniki polskie, konie huculskie, konie małopolskie, konie śląskie, konie wielkopolskie, konie zimnokrwiste w typie sokólskim, konie zimnokrwiste w typie sztumskim
Owce	owce rasy wrzosówka, owce rasy świniarka, owce olkuskie, polskie owce górskie odmiany barwnej, owce rasy merynos odmiany barwnej, owce uhruskie, owce wielkopolskie, owce żelaźnieńskie, owce rasy korideil (corriedale), owce kamienieckie, owce pomorskie, owce rasy cakiel podhalański, owce rasy merynos polski w starym typie, czarnogłówka, polskie owce pogórza, polska owca góraska, białogłowa owca mięsna
Świnie	świnie rasy puławskiej, świnie rasy złotnickiej białej, świnie rasy złotnickiej pstrej
Kozy	koza karpacka, koza kazimierzowska, koza sandomierska

5. Interwencja 7. Bioróżnorodność na gruntach ornych obejmuje następujące gatunki i odmiany roślin:
1) Wariant 7.1. Wieloletnie pasy kwietne – wykaz gatunków roślin do wyboru do mieszanek

Gatunek rośliny	Forma życiowa			Masa tysiąca nasion [g]	Kategorie użytkowe	
	jednoroczna	Dwuletnia	Wieloletnia		Uprawy/A/BO /T	Dziki pokrewny
1	2	3	4	13	14	15
babka lancetowata <i>Plantago lanceolata</i>			●	1,43	•	●
babka zwyczajna <i>Plantago major</i>			●	0,74		●
barszcz zwyczajny <i>Heracleum sphondylium</i>			●	2,54		●
bniec biały <i>Melandrium album</i>	●	●	●	0,57		●
bniec czerwony <i>Melandrium -rubrum</i>	●	●	●	0,74		●
bodziszek czerwony <i>Geranium sanguineum</i>			●	8,34		●
bylica piołun <i>Artemisia absinthium</i>			●	0,05	A	●
bukwica lekarska <i>Betonica officinalis</i>			●	1,26		●
chaber bławatek <i>Centaurea cyanus</i>	●			2,4	A	●
chaber driakiewnik <i>Centaurea scabiosa</i>			●	4,48		●
chaber łąkowy <i>Centaurea jacea</i>			●	2,03		●
chaber nadreński <i>Centaurea stoebe</i>		●	●	2,04		●
cieciorka pstra (topornica pstra) <i>Coronilla varia</i> (<i>Securigera varia</i>)			●	3,67	BO	●
cykoria podróżnik <i>Cichorium intybus</i>			●	0,8	•	●
czarnuszka siewna <i>Nigella sativa</i>	●			0,84	•	
czosnek winnicowy <i>Allium vineale</i>			●	4,01		●
czosnek zielonawy <i>Allium oleraceum</i>			●			●
dziewanna firletkowa <i>Verbascum lychnitis</i> i inne dziewanny		●		0,06		●
dziewanna pospolita <i>Verbascum nigrum</i>		●		0,10		●
dziewanna wielkokwiatowa <i>Verbascum densiflorum</i>		●				●
dziurawiec zwyczajny <i>Hypericum perforatum</i>			●	0,11		●
dzwonek rozpierzchły <i>Campanula patula</i>			●	0,02		●
dzwonek skupiony <i>Campanula glomerata</i>			●	0,23		●
facelia błękitna <i>Phacelia tanacetifolia</i>	●			1,85	•	
fiołek trójbarwny <i>Viola tricolor</i>	●	●		0,6		●
firletka poszarpana <i>Lychnis flos-cuculi</i>			●	0,12		

Gatunek rośliny	Forma życiowa			Masa tysiąca nasion [g]	Kategorie użytkowe	
	jednoroczna	Dwuletnia	Wieloletnia		Uprawy/A/BO /T	Dziki pokrewny
1	2	3	4	13	14	15
głowienka pospolita <i>Prunella vulgaris</i>		●	●	0,78	•	●
gorczyca biała <i>Sinapis alba</i>	●			2,91	•	
goździk katruzek <i>Dianthus carthusianorum</i>			●	0,47		●
groszek bulwiasty <i>Lathyrus tuberosus</i>			●	29,74	A BO	●
groszek łąkowy <i>Lathyrus pratensis</i>		●	●	12,58	BO	●
gryka zwyczajna <i>Fagopyrum esculentum</i>	●			25-32		●
hyzop lekarski <i>Hyssopus officinalis</i>			●	0,94	A	●
Jasnota różowa <i>Lamium amplexicaule</i>	●			0,48		
jasnota purpurowa <i>Lamium purpureum</i>	●			0,65		
jasnota plamista <i>Lamium maculatum</i>		●	●	1,57		
jasieniec piaskowy <i>Jasione montana</i>	●	●	●	0,02		
jastrun właściwy <i>Leucanthemum vulgare</i>			●	0,32		●
kąkol polny <i>Agrostemma githago</i>	●			10,4	A	●
kminek zwyczajny <i>Carum carvi</i>		●		1,48		●
kocimiętka właściwa <i>Nepeta cataria</i>			●	1,24		●
kolendra siewna <i>Coriandrum sativum</i>	●			8,72-9,71	•	
komonica zwyczajna <i>Lotus corniculatus</i>			●	1,2-1,5	●B O	●
koniczyna biała <i>Trifolium repens</i>			●	0,6-0,8	●B O	●
koniczyna krwistoczerwona <i>Trifolium incarnatum</i>	●	●		3,5-4,5	●B O	
koniczyna łąkowa <i>Trifolium pratense</i>			●	1,8-2,2	●B O	●
koniczyna polna <i>Trifolium arvense</i>	●	●		0,36	BO	●
koper ogrodowy <i>Anethum graveolens</i>	●			1,1-1,8	•	
kostrzewa czerwona <i>Festuca rubra</i>			●	1,2	T	●
kostrzewa łąkowa <i>Festuca pratensis</i>			●	1,8-2,2	T	●
kostrzewa owcza <i>Festuca ovina</i>			●	0,4-1,0	T	●
kozibród łąkowy <i>Tragopogon pratensis</i>		●		7,26		●

Gatunek rośliny	Forma życiowa			Masa tysiąca nasion [g]	Kategorie użytkowe	
	jednoroczna	Dwuletnia	Wieloletnia		Uprawy/A/BO /T	Dziki pokrewny
1	2	3	4	13	14	15
krwawnica pospolita <i>Lythrum salicaria</i>			●	0,08		●
krwawnik pospolity <i>Achillea millefolium</i>			●	0,06	•	●
krwiściąg mniejszy <i>Sanguisorba minor</i>			●	6,15		●
krwiściąg lekarski <i>Sanguisorba officinalis</i>		●	●	2,18	•	●
kuklik zwisty <i>Geum rivale</i>		●	●	1,67		●
kupkówka pospolita <i>Dactylis glomerata</i>			●	0,8-1,3	T	●
lebiodka pospolita <i>Origanum vulgare</i>			●	0,06	•	●
len zwyczajny <i>Linum usitatissimum</i>	●			3,7	•	
lepnica rozdęta <i>Silene vulgaris</i>			●	0,66		●
lnica pospolita <i>Linaria vulgaris</i>			●	0,12		●
lnicznik siewny <i>Camelina sativa</i>	●			0,84	•	●
lucerna nerkowata <i>Medicago lupulina</i>	●			1,13	●B O	●
lucerna siewna <i>Medicago sativa</i>			●	2,0-2,6	●B O	●
łubin żółty <i>Lupinus luteus</i>	●			120	●B O	
macierzanka piaskowa <i>Thymus serpyllum</i>			●	0,2		●
macierzanka zwyczajna <i>Thymus pulegioides</i>			●	0,05		●
<u>mak piaskowy</u> <i>Papaver argemone</i>	●			0,17		●
<u>mak polny</u> <i>Papaver rhoeas</i>	●			0,1	A	●
marchew zwyczajna <i>Daucus carota</i>		●		0,8-1,6	•	●
mierznica czarna <i>Ballota nigra</i>			●	0,39		
mniszek pospolity <i>Taraxacum officinale</i> agg.			●	0,5		●
mydlnica lekarska <i>Saponaria officinalis</i>			●	1,6		●
nagietek lekarski <i>Calendula officinalis</i>	●			8,29	A	
nostrzyk biały <i>Melilotus alba</i>	●	●		1,58	● BO	●
nostrzyk żółty <i>Melilotus officinalis</i>	●	●		1,48	● BO	●
ogórecznik lekarski <i>Borago officinalis</i>	●			17,2-19,4	•	

Gatunek rośliny	Forma życiowa			Masa tysiąca nasion [g]	Kategorie użytkowe	
	jednoroczna	Dwuletnia	Wieloletnia		Uprawy/A/BO /T	Dziki pokrewny
1	2	3	4	13	14	15
oman łąkowy <i>Inula britannica</i>		●	●	0,06		●
pasternak zwyczajny <i>Pastinaca sativa</i>		●		3,34		●
podbiał pospolity <i>Tussilago farfara</i>			●	0,3		●
prawoślaz lekarski <i>Althaea officinalis</i>			●	2,55	•	●
przelot pospolity <i>Anthyllis vulneraria</i>			●	2,9	BO	●
przytulia biała <i>Galium album</i>			●	0,48		●
przytulia właściwa <i>Galium verum</i>			●	0,42		●
rumian polny <i>Anthemis arvensis</i>	●			0,54	A	●
rumianek pospolity <i>Matricaria chamomilla</i> (<i>Chamomilla recutita</i>)	●			0,13	A	●
rzepik pospolity <i>Agrimonia eupatoria</i>			●	22,11		●
Rzeżucha łąkowa <i>Cardamine pratensis</i>		●	●			●
sadziec konopiasty <i>Eupatorium cannabinum</i>			●	0,21		
ślonecznik zwyczajny <i>Helianthus annuus</i>	●			80	•	
smółka pospolita <i>Viscaria vulgaris</i>			●		•	●
sparceta siewna <i>Onobrychis viciifolia</i>			●	12-15	• A BO	●
szałwia lekarska <i>Salvia officinalis</i>			●	7-9	•	
szałwia łąkowa <i>Salvia pratensis</i>			●	2,07		●
szczaw polny <i>Rumex acetosella</i>			●	0,57		●
ślaz dziki <i>Malva sylvestris</i>		●	●	3		●
ślaz zygmarek <i>Malva alcea</i>			●	3,03		●
świerzbica polna <i>Knautia arvensis</i>			●	3,14		●
trędownik bulwiasty <i>Scrophularia nodosa</i>			●	0,08		●
trybula ogrodowa <i>Anthriscus cerefolium</i>	●			2,7		
wiązówka błotna <i>Filipendula ulmaria</i>			●	0,47		●
wiązówka bulwkowa <i>Filipendula vulgaris</i>		●	●			●
wiechlina łąkowa <i>Poa pratensis</i>			●	0,3	T	●

Gatunek rośliny	Forma życiowa			Masa tysiąca nasion [g]	Kategorie użytkowe	
	jednoroczna	Dwuletnia	Wieloletnia		Uprawy/A/BO /T	Dziki pokrewny
1	2	3	4	13	14	15
wiesiołek dwuletni <i>Oenothera biennis</i> s.l.		●		0,46		●
wrotycz pospolity <i>Tanacetum vulgare</i>			●	0,13		●
wyczyniec łąkowy <i>Alopecurus pratensis</i>			●	0,7-1	T	●
wyka siewna <i>Vicia sativa</i>	●			120-180	BO ●	●
wyka drobnokwiatowa <i>Vicia hirsuta</i>	●			3,49	BO BO	●
wyka płotowa <i>Vicia sepium</i>		●	●	19,66	BO	●
złocień polny <i>Chrysanthemum (Glebionis) segetum</i>	●			1,1		●
żmijowiec zwyczajny <i>Echium vulgare</i>			●	2,43		●

A-archeofit
T- wiechlinowate (trawy)
BO - bobowate

2) Wariant 7.2. Ogródki bioróżnorodności
a) gatunki roślin zielarskich:

Lp.	Nazwa polska	Nazwa botaniczna
1	anyż (biedrzyca anyż)	Pimpinella anisum L.
2	arcydzięgiel litwor	Archangelica officinalis L.
3	arnika łąkowa	Arnica chamissonis Less.
4	babka lancetowata	Plantago lanceolata L.
5	babka płesznik	Plantago psyllium L.
6	bazylia pospolita	Ocimum basilicum L.
7	bluszcz kurdybanek	Glechoma hederacea L.
8	bukwica zwyczajna	Betonica officinalis L.
9	bylica piołun	Artemisia absinthium L.
10	bylica estragon	Artemisia dracunculus L.
11	centuria pospolita (tysiącznik)	Centaurium erythraea Rafn.
12	czarnuszka siewna	Nigella sativa L.
13	cząber górski	Satureja montana L.
14	cząber ogrodowy	Satureja hortensis L.
15	czosnek niedźwiedzi	Allium ursinum L.
16	drapacz lekarski	Cnicus benedictus L.
17	dziewanna wielkokwiatowa	Verbascum thapsiforme Schrad.
18	dziurawiec zwyczajny	Hypericum perforatum L.
19	fiołek trójbarwny	Viola tricolor L.
20	glistnik jaskółcze ziele	Chelidonium majus L.

21	goryczka żółta	<i>Gentiana lutea</i> L.
22	hyzop lekarski	<i>Hyssopus officinalis</i> L.
23	jeżówka purpurowa	<i>Echinacea purpurea</i> (L.) Moench
24	kocimiętka właściwa (K. cytrynowa)	<i>Nepeta cataria</i> L. (N. <i>cataria</i> L. var. <i>citriodora</i>)
25	kolendra siewna	<i>Coriandrum sativum</i> L.
26	kozłek lekarski	<i>Valeriana officinalis</i> L.
27	krwawnik pospolity	<i>Achillea millefolium</i> L.
28	krwiściąg mniejszy	<i>Sanguisorba minor</i> Scop.
29	kuklik pospolity	<i>Geum urbanum</i> L.
30	kuklik zwisty	<i>Geum rivale</i> L.
31	lebiodka pospolita	<i>Origanum vulgare</i> L.
32	lnianka (lnica) pospolita	<i>Linaria vulgaris</i> Mill.
33	lubczyk ogrodowy	<i>Levisticum officinalis</i> L.
34	macierzanka zwyczajna	<i>Thymus pulegioides</i> L.
35	majeranek ogrodowy	<i>Origanum majorana</i> L.
36	malwa czarna	<i>Althea rosea</i> (L.) Cav.
37	marchewnik anyżowy	<i>Myrrhis odorata</i> Scop.
38	melisa lekarska	<i>Melissa officinalis</i> L.
39	mięta kędzierzawa	<i>Mentha spicata</i> L. var. <i>crispa</i>
40	mięta pieprzowa	<i>Mentha piperita</i> L.
41	mięta zielona	<i>Mentha spicata</i> L.
42	nagietek lekarski	<i>Calendula officinalis</i> L.
43	nasturcja większa	<i>Tropaeolum majus</i> L.
44	nostrzyk żółty (lekarski)	<i>Melilotus officinalis</i> (L.) Pall.
45	ogórecznik lekarski	<i>Borago officinalis</i> L.
46	pierwiosnka lekarska	<i>Primula veris</i> L.
47	prawoślaz lekarski	<i>Althaea officinalis</i> L.
48	różeniec górski	<i>Rhodiola rosea</i> L.
49	rumian szlachetny	<i>Chamaemelum nobile</i> (L.) All. syn. <i>Anthemis nobilis</i> L.
50	rumianek pospolity	<i>Chamomilla recutita</i> (L.) Rauch.
51	ruta zwyczajna	<i>Ruta graveolens</i> L.
52	rutwica lekarska	<i>Galega officinalis</i> L.
53	serdecznik pospolity	<i>Leonurus cardiaca</i> L.
54	szałwia lekarska	<i>Salvia officinalis</i> L.
55	szanta zwyczajna	<i>Marrubium vulgare</i> L.
56	ślaz dziki	<i>Malva sylvestris</i> L.
57	trybula ogrodowa	<i>Anthriscus cerefolium</i> Hoffm.
58	turówka leśna	<i>Hierochloë australis</i> (Schrad.) Roem. & Schult.
59	turówka wonna	<i>Hierochloë odorata</i> (L.) P. Beauv.
60	tymianek właściwy	<i>Thymus vulgaris</i> L.
61	wiązówka bulwkowa	<i>Filipendula vulgaris</i> Moench
62	wiesiołek dwuletni	<i>Oenothera biennis</i> L.
63	wiesiołek dziwny	<i>Oenothera paradoxa</i> Hudziok

b) gatunki roślin warzywnych:

Lp.	Nazwa gatunku	Nazwa gatunku łacińska
1	Bób	<i>Vicia faba</i> L.
2	Burak	<i>Beta vulgaris</i> L.
3	Cebula	<i>Allium cepa</i> L.
4	Cebula siedmiolatka	<i>Allium fistulosum</i> L.
5	Cukinia	<i>Cucurbita pepo</i> L.
6	Cykoria liściowa	<i>Cichorium intybus</i> L.
7	Dynia olbrzymia	<i>Cucurbita maxima</i> L.

Lp.	Nazwa gatunku	Nazwa gatunku łacińska
8	Dynia piżmowa	Cucurbita pepo L.
9	Dynia zwyczajna	Cucurbita pepo L.
10	Endywia	Cichorium endivia L.
11	Fasola zwykła	Phaseolus vulgaris L.
12	Groch siewny	Pisum sativum L. (partim)
13	Jarmuż	Brassica oleracea L.
14	Kalafior	Brassicca oleracea L.
15	Kalarepa	Brasica oleracea L.
16	Kapusta biała	Brassica oleracea L.
17	Kapusta brukselska	Brassica oleracea L.
18	Kapusta czerwona	Brassica oleracea L.
19	Kapusta włoska	Brassica oleracea L.
20	Koper ogrodowy	Anethum graveolens L.
21	Marchew jadalna	Daucus carota L.
22	Ogórek	Cucumis sativus L.
23	Parpyka	Capsicum annuum L.
24	Pietruszka	Petroselinum crispum (Mill.)Nyman ex. A.W.Hill
25	Pomidor	Solanum lycopersicum L.
26	Por	Allium porrum L.
27	Rokietta siewna /Rukola	Eruca sativa Mill.
28	Roszonka warzywna	Valerianella locusta
29	Rzodkiewka	Raphanus sativus L.
30	Sałata	Lactuca sativa L.
31	Seler	Apium graveolens L.
32	Szcypiorek	Allium schoenoprasum L.
33	Szpinak	Spinacia oleracea L.

**WYSOKOŚĆ STAWEK PŁATNOŚCI ROLNO-ŚRODOWISKOWO-KLIMATYCZNEJ DLA
POSZCZEGÓLNYCH INTERWENCJI I ICH WARIANTÓW**

Lp.	Interwencja	Wariant	Stawki płatności
1.	1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	Ochrona siedlisk przyrodniczych:	
		1.1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	1568 zł/ha
		1.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla	1452 zł/ha
		1.3. Murawy	1612 zł/ha
		1.4. Półnaturalne łąki wilgotne	1115 zł/ha
		1.5. Półnaturalne łąki świeże	1497 zł/ha
		1.6. Torfowiska	
		1.6.1 Torfowiska - wymogi kluczowe	912 zł/ha
		1.6.2 Torfowiska - wymogi kluczowe i uzupełniające	1536 zł/ha
		Ochrona siedlisk lęgowych ptaków:	
		1.7. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków siewkowych: rycyka, kszczyka, krwawodzioba lub czajki	1055 zł/ha
		1.8. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: dubelta lub kulika wielkiego	1347 zł/ha
		1.9. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: wodniczki	1555 zł/ha
1.10. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: derkacza	1055 zł/ha		
2.	2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000	Ochrona siedlisk przyrodniczych:	
		2.1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	1568 zł/ha
		2.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla	1452 zł/ha
		2.3. Murawy	1612 zł/ha
		2.4. Półnaturalne łąki wilgotne	1115 zł/ha
		2.5. Półnaturalne łąki świeże	1497 zł/ha
		2.6. Torfowiska	
		2.6.1 Torfowiska - wymogi kluczowe	912 zł/ha
		2.6.2 Torfowiska - wymogi kluczowe i uzupełniające	1536 zł/ha
		Ochrona siedlisk lęgowych ptaków:	
		2.7. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków siewkowych: rycyka, kszczyka, krwawodzioba lub czajki	1055 zł/ha
		2.8. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: dubelta lub kulika wielkiego	1347 zł/ha
		2.9. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: wodniczki	1555 zł/ha
2.10. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: derkacza	1055 zł/ha		
3.	3. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000		836 zł/ha
4.	4. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych		2117 zł/ha
5.	5. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w	5.1 Uprawa rzadkich gatunków lub odmian	1411 zł/ha
		5.2. Wytwarzanie materiału siewnego rzadkich gatunków lub odmian roślin	1619 zł/ha

Lp.	Interwencja	Wariant	Stawki płatności
	rolnictwie		
6.	6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	6.1.1. Zachowanie lokalnych ras bydła – użytkowanie mleczne	2738 zł/szt.
		6.1.2. Zachowanie lokalnych ras bydła – użytkowanie mięsne	1752 zł/szt.
		6.2.1. Zachowanie lokalnych ras koni – samice (konie małopolskie i wielkopolskie)	2669 zł/szt.
		6.2.2. Zachowanie lokalnych ras koni – samce (konie małopolskie i wielkopolskie)	5925 zł/szt.
		Wariant 6.2.3. Zachowanie lokalnych ras koni – samice (konie śląskie)	2461 zł/szt.
		6.2.4. Zachowanie lokalnych ras koni – samce (konie śląskie)	5275 zł/szt.
		Wariant 6.2.5. Zachowanie lokalnych ras koni – samice (koniki polskie i huculskie)	2395 zł/szt.
		6.2.6. Zachowanie lokalnych ras koni – samce (koniki polskie i huculskie)	5130 zł/szt.
		6.2.7. Zachowanie lokalnych ras koni – samice (konie zimmokrwiste w typie sztumskim i sokólskim)	2185 zł/szt.
		6.2.8. Zachowanie lokalnych ras koni – samce (konie zimmokrwiste w typie sztumskim i sokólskim)	2513 zł/szt.
		6.3. Zachowanie lokalnych ras owiec	500 zł/szt.
		6.4. Zachowanie lokalnych ras świń	1335 zł/szt.
		6.5. Zachowanie lokalnych ras kóz	953 zł/szt.
		7	7. Bioróżnorodność na gruntach ornym
7.2. Ogródki bioróżnorodności	2342 zł/ha		

KOSZTY TRANSAKCYJNE I WYSOKOŚĆ KWOTY PRZEZNACZONEJ NA REFUNDACJĘ TYCH KOSZTÓW

1. Koszty transakcyjne dla wariantów Interwencji 1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 i wariantów Interwencji 2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000:

1) w związku z sporządzeniem dokumentacji przyrodniczej:

Koszty transakcyjne		Wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych
Koszty transakcyjne w związku z sporządzeniem dokumentacji przyrodniczej dla siedliska o powierzchni:	do 1 ha	322 zł
	powyżej 1 ha do 5 ha	1310 zł
	powyżej 5 ha do 20 ha	2620 zł
	powyżej 20 ha do 50 ha	3930 zł
	powyżej 50 ha	5241 zł

2) w związku ze sporządzeniem szczegółowej części planu działalności rolnośrodowiskowej

Koszty transakcyjne		Wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych
Koszty transakcyjne w związku ze sporządzeniem szczegółowej części planu działalności rolnośrodowiskowej dla siedliska o powierzchni:	do 1 ha	161 zł
	powyżej 1 ha do 5 ha	655 zł
	powyżej 5 ha do 20 ha	1310 zł
	powyżej 20 ha do 50 ha	1965 zł
	powyżej 50 ha	2620 zł

2. Koszty transakcyjne dla wariantu 5.2. Wytwarzanie materiału siewnego rzadkich gatunków lub odmian roślin

Koszty transakcyjne		Wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych
1. Koszt wykonania oceny wytworzonych nasion w laboratoriach urzędowych lub akredytowanych w przypadku wytwarzania nasion gatunków roślin wymienionych w ust. 4 załącznika nr 4 do rozporządzenia	za 1 z następujących gatunków roślin: lnianka siewna (Inicznik siewny) (Camelina sativa (L.) Crantz), nostrzyk biały (Melilotus alba Medik.), lędźwian siewny (Lathyrus sativus L.), soczewica jadalna (Lens culinaris Medik.), pasternak zwyczajny (Pastinaca sativa L.), przelot pospolity (Anthylis vulneraria L.)	268 zł

Koszty transakcyjne		Wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych
	za 1 z następujących gatunków roślin: pszenica płaskurka (<i>Triticum diccocum</i> Schrank), pszenica samopsza (<i>Triticum monococcum</i> L.), żyto krzyca (<i>Secale cereale</i> var. <i>multicale</i> Metzg. ex Alef.), gryka zwyczajna (<i>Fagopyrum esculentum</i> Moench)	240 zł
2. Koszt wykonania oceny wytworzonego materiału siewnego w laboratoriach urzędowych lub akredytowanych w przypadku wytwarzania materiału siewnego roślin odmian regionalnych i amatorskich wpisanych do rejestru odmian prowadzonego na podstawie przepisów o nasiennictwie	za każdy gatunek rośliny	262 zł

WYSOKOŚĆ WSPÓLCZYNNIKÓW DOTKLIWOŚCI UCHYBIENIA ORAZ WSPÓLCZYNNIKÓW TRWAŁOŚCI UCHYBIENIA STOSOWANYCH DO DOKONYWANIA ZMNIĘSZEŃ PŁATNOŚCI ROLNO-ŚRODOWISKOWO-KLIMATYCZNYCH

Lp.	Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
			Odwracalna krótko-trwała	Odwracalna długo-trwała	Nieodwracalna	
			1,25	1,5	1,75	
Wszystkie pakiety						
I. Interwencja 1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 i Interwencja 2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000						
Warianty 1.1 - 1.6.2. i Warianty 2.1. - 2.6.2.						
1	Zastosowanie wałowania	50%	-	1,5	-	75%
2	Zastosowanie komunalnych osadów ściekowych	25%	-	1,5	-	38%
3	Zastosowanie podsiewu - bez uprawy powierzchniowej gleby	25%	-	1,5	-	38%
4	Zastosowanie podsiewu - z zastosowaniem uprawy powierzchniowej gleby	50%	-	1,5	-	75%
5	Mechaniczne zniszczenie struktury gleby, w tym przez bronowanie i przyorywanie	50%	-	1,5	-	75%
6	Zastosowanie włókowania w okresie: - od dnia 1 kwietnia do dnia 1 września na obszarach nizinnych (do 300 m n.p.m.) - od dnia 15 kwietnia do dnia 1 września na obszarach wyżynnych i górskich (powyżej 300 m n.p.m.)	20%	-	1,5	-	30%
7	Zastosowanie środków ochrony roślin, z wyjątkiem selektywnego i miejscowego niszczenia niepożądanych gatunków roślin określonych w metodyce sporządzania dokumentacji przyrodniczej (w szczególności –	15%	-	1,5	-	23%

Lp.	Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
			Odwracalna krótko-trwała	Odwracalna długo-trwała	Nieodwracalna	
				1,25	1,5	
Wszystkie pakiety						
	inwazyjnych) z zastosowaniem odpowiedniego sprzętu (np. mazaczy herbicydowych)					
8	Utworzenie nowych, rozbudowa, przebudowa i odtworzenie istniejących urządzeń melioracji wodnych, z wyjątkiem przypadków dotyczących dostosowania tych urządzeń do potrzeb związanych z utrzymaniem lub poprawą warunków siedliskowych gatunków lub siedlisk, jeżeli takie działania zostaną dopuszczone, szczegółowo określone i uzasadnione przez eksperta przyrodniczego	57%	-	-	1,75	100%
9	Składowanie biomasy wśród kęp drzew i zarośli, w rowach, jarach i innych obniżeniach terenu (położonych na działkach zadeklarowanych we wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych)	10%	1,25	-	-	13%
Wariant 1.1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe i Wariant 2.1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe						
10	Zastosowanie pastwiskowego sposobu użytkowania	57%	-	-	1,75	100%
11	Zastosowanie kośno-pastwiskowego sposobu użytkowania, w przypadku niedopuszczenia takiego sposobu użytkowania przez eksperta przyrodniczego	33%	-	1,5	-	50%
12	Zastosowanie nawożenia lub wapnowania	10%	-	1,5	-	15%
13	Zastosowanie innej niż określona częstotliwości koszenia lub niewykoszenie, lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie innym niż określony przez eksperta przyrodniczego	33%	-	1,5	-	50%
14	Nieżłózenie skoszonej biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe	33%	-	1,5	-	50%

Lp.	Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
			Odwracalna krótko-trwała	Odwracalna długo-trwała	Nieodwracalna	
				1,25	1,5	
Wszystkie pakiety						
	stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce					
15	Nieusunięcie z działki do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	-	-	31%
16	Pozostawienie mniejszej niż 5% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	5%	1,25	-	-	6%
17	Pozostawienie większej niż 20%, lecz mniejszej niż 50% lub równej 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	10%	1,25	-	-	13%
18	Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	25%	1,25	-	-	31%
19	Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	-	-	13%
20	Wypasanie w nieodpowiednim terminie lub w terminie innym niż określony przez eksperta przyrodniczego	15%	1,25	-	-	19%
21	Nieprzestrzeganie dozwolonego poziomu obsady zwierząt	10%	-	1,5	-	15%
Wariant 1.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla i Wariant 2.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla						
22	Zastosowanie nawożenia lub wapnowania	10%	-	1,5	-	15%
Użytkowanie kośne i kośno-pastwiskowe						
23	Zastosowanie innej niż określona częstotliwości koszenia lub niewykoszenie, lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	50%
24	Niezłożenie skoszonej biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie, lub pozostawienie na działce rolnej lub	33%	-	1,5	-	50%

Lp.	Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
			Odwracalna krótko-trwała	Odwracalna długo-trwała	Nieodwracalna	
				1,25	1,5	
Wszystkie pakiety						
	działce przyrodniczej rozdrobnionej biomasy					
25	Nieusunięcie z działki rolnej lub działki przyrodniczej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	-	-	31%
26	Pozostawienie mniejszej niż 5% nieskoszonej powierzchni działki rolnej lub działki przyrodniczej	5%	1,25	-	-	6%
27	Pozostawienie większej niż 20%, lecz mniejszej niż 50% lub równej 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej lub działki przyrodniczej	10%	1,25	-	-	13%
28	Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej lub działki przyrodniczej	25%	1,25	-	-	31%
29	Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej lub działki przyrodniczej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	-	-	13%
30	Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	1,25	-	-	19%
	Nieprzestrzeganie dozwolonego poziomu obsady zwierząt	10%	1,25	-	-	13%
Użytkowanie pastwiskowe						
31	Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	50%
32	Nieprzestrzeganie dozwolonego poziomu obsady zwierząt	20%	-	1,5	-	30%
33	Niewykoszenie niedojadów lub wykoszenie niedojadów w nieodpowiednim terminie	5%	1,25	-	-	6%
34	Niezłożenie skoszonej biomasy z niedojadów w przyzmy, w tym przyzmy balotowe stogi lub brogi, lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rolnej lub działce	33%	-	1,5	-	50%

Lp.	Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
			Odwracalna krótko-trwała	Odwracalna długo-trwała	Nieodwracalna	
				1,25	1,5	
Wszystkie pakiety						
	przyrodniczej rozdrobnionej biomasy z niedojadów					
	Nieusunięcie z działki rolnej lub działce przyrodniczej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy z niedojadów ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	-	-	31%
Wariant 1.3. Murawy i Wariant 2.3. Murawy						
35	Zastosowanie kośnego lub kośno-pastwiskowego sposobu użytkowania, w przypadku niedopuszczenia takiego użytkowania przez eksperta przyrodniczego	33%	-	1,5	-	50%
36	Zastosowanie nawożenia lub wapnowania	10%	-	1,5	-	13%
Użytkowanie pastwiskowe						
37	Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	50%
38	Nieprzestrzeganie dozwolonego poziomu obsady zwierząt	20%	-	1,5	-	30%
39	Niewykoszenie niedojadów lub wykoszenie ich z zastosowaniem innej niż wskazana częstotliwości lub w nieodpowiednim	5%	1,25	-	-	6%
40	Niezłożenie skoszonej biomasy z niedojadów w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rolnej lub działce przyrodniczej	33%	-	1,5	-	50%
	Nieusunięcie z działki rolnej lub działki przyrodniczej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy z niedojadów ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	-	-	31%
Użytkowanie kośne i kośno- pastwiskowe						

Lp.	Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
			Odwracalna krótkotrwała	Odwracalna długotrwała	Nieodwracalna	
				1,25	1,5	
Wszystkie pakiety						
41	Zastosowanie innej niż określona częstotliwości koszenia lub niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	50%
42	Pozostawienie mniejszej niż 5% nieskoszonej powierzchni działki rolnej lub działki przyrodniczej	5%	1,25	-	-	6%
43	Pozostawienie większej niż 20%, lecz mniejszej niż 50% lub równej 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej lub działki przyrodniczej	10%	1,25	-	-	13%
44	Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej lub działki przyrodniczej	25%	1,25	-	-	31%
45	Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej lub działki przyrodniczej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	-	-	13%
46	Niezłożenie skoszonej biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce	33%	-	1,5	-	50%
47	Nieusunięcie z działki rolnej lub działki przyrodniczej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	-	-	31%
48	Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	1,25	-	-	19%
49	Nieprzestrzeganie dozwolonego poziomu obsady zwierząt	10%	-	1,5	-	13%
Wariant 1.4. Półnaturalne łąki wilgotne i Wariant 2.4. Półnaturalne łąki wilgotne						
50	Zastosowanie pastwiskowego sposobu użytkowania	57%	-	-	1,75	100%
51	Zastosowanie kośno—pastwiskowego sposobu użytkowania, w przypadku niedopuszczenia takiego sposobu	33%	-	1,5	-	50%

Lp.	Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
			Odwracalna krótko-trwała	Odwracalna długo-trwała	Nieodwracalna	
				1,25	1,5	
Wszystkie pakiety						
	użytkowania przez eksperta przyrodniczego					
52	Przekroczenie dopuszczalnego limitu nawożenia	10%	-	1,5	-	13%
	Nawożenie azotem na obszarach nawożonych przez namuły rzeczne	20%	-	1,5	-	30%
53	Zastosowanie wapnowania	10%	-	1,5	-	13%
54	Zastosowanie innej niż określona częstotliwości koszenia lub niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	50%
55	Pozostawienie mniejszej niż 5% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	5%	1,25	-	-	6%
	Pozostawienie większej niż 20%, lecz mniejszej niż 50% lub równej 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	10%	1,25	-	-	13%
56	Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	25%	1,25	-	-	31%
57	Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	-	-	13%
58	Niezłożenie skoszonej biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe stogi lub brogi, lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rolnej rozdrobionej biomasy	33%	-	1,5	-	50%
59	Nieusunięcie z działki rolnej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	-	-	31%
60	Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	1,25	-	-	19%
61	Nieprzestrzeganie dozwolonego poziomu obsady zwierząt	10%	-	1,5	-	15%

Lp.	Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
			Odwracalna krótko-trwała	Odwracalna długo-trwała	Nieodwracalna	
				1,25	1,5	
Wszystkie pakiety						
Wariant 1.5. Półnaturalne łąki świeże i Wariant 2.5. Półnaturalne łąki świeże						
62	Przekroczenie dopuszczalnego limitu nawożenia	10%	-	1,5	-	15%
63	Nawożenie azotem na obszarach nawożonych przez namuły rzeczne	10%	-	1,5	-	15%
64	Zastosowanie wapnowania bez wykonania niezbędnych w tym zakresie analiz gleby lub jeżeli ekspert przyrodniczy nie dopuścił i nie uzasadnił takiej możliwości	10%	-	1,5	-	15%
Użytkowanie kośne i kośno-pastwiskowe						
65	Zastosowanie innej niż określona częstotliwości koszenia lub niewykoszenie, lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	50%
66	Niezłożenie skoszonej biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe stogi lub brogi, lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rolnej rozdrobnionej biomasy	33%	-	1,5	-	50%
67	Nieusunięcie z działki rolnej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	-	-	31%
68	Pozostawienie mniejszej niż 5%, nieskoszonej powierzchni działki rolnej	5%	1,25	-	-	6%
69	Pozostawienie większej niż 20%, lecz mniejszej niż 50% lub równej 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	10%	1,25	-	-	13%
70	Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	25%	1,25	-	-	31%
71	Pozostawienie powierzchni nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale	10%	1,25	-	-	13%

Lp.	Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
			Odwracalna krótko-trwała	Odwracalna długo-trwała	Nieodwracalna	
				1,25	1,5	
Wszystkie pakiety						
	graficznym					
72	Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	1,25	-	-	19%
73	Nieprzestrzeganie dozwolonego poziomu obsady zwierząt	10%	-	1,5	-	13%
Użytkowanie pastwiskowe						
74	Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	50%
75	Nieprzestrzeganie dozwolonego poziomu obsady zwierząt	20%	-	1,5	-	30%
76	Niewykoszenie niedojadów lub wykoszenie niedojadów w nieodpowiednim terminie	5%	1,25	-	-	6%
77	Niezłożenie skoszonej biomasy z niedojadów w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi, lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rolnej rozdrobnionej biomasy niedojadów	33%	-	1,5	-	50%
78	Nieusunięcie z działki rolnej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy z niedojadów ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	-	-	31%
Wariant 1.6.1 Torfowiska – wymogi kluczowe, Wariant 1.6.2. Wymogi kluczowe i uzupełniające, Wariant 2.6.1. Torfowiska - wymogi i Wariant 2.6.2. Torfowiska - wymogi kluczowe i uzupełniające						
79	Wydobycie torfu	57%	-	-	1,75	100%
80	Zalesienie	57%	-	-	1,75	100%
81	Zastosowanie nawożenia lub wapnowania	57%	-	-	1,75	100%
82	Wykorzystanie sprzętu mechanicznego powodującego naruszenie wierzchniej warstwy gleby	50%	-	1,5	-	75%

Lp.	Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Ilość współczynnika dotkliwości i trwałości
			Odwracalna krótko-trwała	Odwracalna długo-trwała	Nieodwracalna	
				1,25	1,5	
Wszystkie pakiety						
83	Pozostawienie rozdrobnionej biomasy	30%	-	-	1,75	53%
84	Nieusunięcie odpadów pochodzenia antropogenicznego	20%	-	-	1,75	35%
85	Niewycięcie wskazanych przez eksperta przyrodniczego lub wycięcie w nieodpowiednim terminie zarośli i podrostu drzew	25%		1,5	-	38%
86	Zastosowanie innej niż określona częstotliwości koszenia powierzchni, na której występują odrośla drzew i krzewów, lub innej niż określona częstotliwości wycinania odrośli drzew i krzewów	15%	-	1,5	-	23%
87	Niewykoszenie powierzchni, na której występują odrośla drzew i krzewów lub niewycinanie odrośli drzew i krzewów lub koszenie powierzchni, na której występują odrośla drzew i krzewów w nieodpowiednim terminie lub wycinanie tych odrośli w nieodpowiednim terminie	48%	1,25	-	-	60%
88	Niezłożenie wyciętej lub skoszonej biomasy w pryzmy, w tym pryzmy balotowe, stogi lub brogi, lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rolnej lub działce przyrodniczej rozdrobnionej biomasy	33%	-	1,5	-	50%
89	Nieusunięcie z działki rolnej lub działki przyrodniczej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy ułożonej w pryzmy, w tym pryzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	-	-	31%
Wariant 1.6.2. Torfowiska - wymogi kluczowe i uzupełniające i Wariant 2.6.2. Torfowiska - wymogi kluczowe i uzupełniające						
90	Zastosowanie pastwiskowego lub kośno-pastwiskowego sposobu użytkowania	57%	-	-	1,75	100%

Lp.	Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
			Odwracalna krótko-trwała	Odwracalna długo-trwała	Nieodwracalna	
				1,25	1,5	
Wszystkie pakiety						
91	Zastosowanie innej niż określona częstotliwości koszenia runi lub niekoszenie runi, lub koszenie runi w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	50%
92	Pozostawienie większej niż 20%, lecz mniejszej niż 50% lub równej 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej lub działki przyrodniczej	10%	1,25	-	-	13%
93	Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej lub działki przyrodniczej	25%	1,25	-	-	31%
94	Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej lub działki przyrodniczej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	-	-	13%
95	Niezłożenie ściętej biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rolnej lub działce przyrodniczej rozdrobnionej biomasy	33%	-	1,5	-	50%
96	Nieusunięcie z działki do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	-	-	31%
Warianty 1.7. – 1.10. i Warianty 2.7. – 2.10						
97	Zastosowanie komunalnych osadów ściekowych	25%	-	1,5	-	38%
98	Zastosowanie podsiewu – bez uprawy powierzchniowej gleby	25%	-	1,5	-	38%
99	Zastosowanie podsiewu – z zastosowaniem uprawy powierzchniowej gleby	50%	-	1,5	-	75%
100	Mechaniczne zniszczenie struktury gleby, w tym przez bronowanie i przyorywanie	50%	-	1,5	-	75%

Lp.	Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Ilość współczynnika dotkliwości i trwałości
			Odwracalna krótko-trwała	Odwracalna długo-trwała	Nieodwracalna	
				1,25	1,5	
Wszystkie pakiety						
101	Zastosowanie środków ochrony roślin, z wyjątkiem selektywnego i miejscowego niszczenia niepożądanych gatunków roślin określonych w metodyce sporządzania dokumentacji przyrodniczej (w szczególności – inwazyjnych) z zastosowaniem odpowiedniego sprzętu (np. mazaczy herbicydowych)	15%	-	1,5	-	23%
102	Utworzenie nowych, rozbudowa, przebudowa i odtworzenie istniejących urządzeń melioracji wodnych, z wyjątkiem przypadków dotyczących dostosowania tych urządzeń do potrzeb związanych z utrzymaniem lub poprawą warunków siedliskowych gatunków lub siedlisk, jeżeli takie działania zostaną dopuszczone, szczegółowo określone i uzasadnione przez eksperta przyrodniczego	57%	-	-	1,75	100%
103	Składowanie biomasy wśród kęp drzew i zarośli, w rowach, jarach i innych obniżeniach terenu (położonych na działkach zadeklarowanych we wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej)	10%	1,25	-	-	13%
Wariant 1.7. Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób i czajka) i Wariant 2.7. Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób i czajka)						
Wszystkie typy użytkowania						
104	Zastosowanie wałowania w okresie od 1 marca do 1 sierpnia	50%	-	1,5	-	75%
105	Zastosowanie włókowania w okresie od 1 marca do 1 sierpnia	50%	-	1,5	-	75%
106	Zastosowanie gnojowicy w okresie od 1 marca do 1 sierpnia	50%	-	1,5	-	75%

Lp.	Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
			Odwracalna krótko-trwała	Odwracalna długo-trwała	Nieodwracalna	
				1,25	1,5	
Wszystkie pakiety						
107	Zastosowanie innej niż wskazana dawki nawożenia azotowego w przypadku użytkowania kośnego	10%	-	1,5	-	15%
108	Zastosowanie nawożenia azotowego w przypadku użytkowania innego niż kośne	10%	-	1,5	-	15%
Użytkowanie kośne i kośno-pastwiskowe						
109	Zastosowanie innej niż wskazana częstotliwości koszenia lub niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	50%
110	Pozostawienie mniejszej niż 5% nieskoszonej powierzchni działki rolnej lub działki przyrodniczej	5%	1,25	-	-	6%
111	Pozostawienie większej niż 10%, lecz mniejszej niż 50% lub równej 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej lub działki przyrodniczej	10%	1,25	-	-	13%
112	Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej lub działki przyrodniczej	15%	1,25	-	-	31%
113	Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej lub działki przyrodniczej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	-	-	13%
114	Niezłożenie skoszonej biomasy, w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi, lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rolnej lub działce przyrodniczej rozdrobnionej biomasy	33%	-	1,5	-	50%
115	Nieusunięcie z działki rolnej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	-	-	31%
116	Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	1,25	-	-	19%

Lp.	Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
			Odwracalna krótko-trwała	Odwracalna długo-trwała	Nieodwracalna	
				1,25	1,5	
Wszystkie pakiety						
117	Nieprzestrzeganie dopuszczonego poziomu obsady zwierząt	10%	1,5	-	-	15%
Użytkowanie pastwiskowe						
118	Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	50%
119	Nieprzestrzeganie dopuszczonego poziomu obsady zwierząt	20%	-	1,5	-	30%
120	Niewykoszenie niedojadów lub wykoszenie ich z zastosowaniem innej niż wskazana częstotliwości lub w nieodpowiednim terminie	5%	1,25	-	-	6%
121	Niezłożenie skoszonej biomasy z niedojadów w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rozdrobnionej biomasy z niedojadów	33%		1,5	-	50%
122	Nieusunięcie z działki rolnej lub działki przyrodniczej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy z niedojadów ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	-	-	31%
Wariant 1.8. Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego i Wariant 2.8. Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego						
123	Zastosowanie wałowania w okresie od 1 marca do dnia 1 sierpnia	50%	-	1,5	-	75%
124	Zastosowanie włókowania w okresie od dnia 1 marca do dnia 1 sierpnia	50%	-	1,5	-	75%
125	Zastosowanie gnojowicy w okresie od dnia 1 marca do dnia 1 sierpnia	50%	-	1,5	-	75%
126	Zastosowanie innej niż wskazana dawki nawożenia azotowego w przypadku użytkowania kośnego	10%	-	1,5	-	15%
127	Zastosowanie nawożenia azotowego w przypadku użytkowania innego	10%	-	1,5	-	15%

Lp.	Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
			Odwracalna krótko-trwała	Odwracalna długo-trwała	Nieodwracalna	
				1,25	1,5	
Wszystkie pakiety						
	niż kośne					
Użytkowanie kośne i kośno-pastwiskowe						
128	Zastosowanie innej niż wskazana częstotliwości koszenia lub niewykoszenie, lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie lub w terminie	33%	-	1,5	-	50%
129	Pozostawienie mniejszej niż 5% nieskoszonej powierzchni działki rolnej lub działki przyrodniczej, a w odniesieniu do siedlisk o podłożu torfowym w przypadku ostoi dubelta – mniejszej niż wskazana przez eksperta przyrodniczego	5%	1,25	-	-	6%
130	Pozostawienie większej niż 10 % nieskoszonej powierzchni działki rolnej lub działki przyrodniczej, a w odniesieniu do siedlisk o podłożu torfowym w przypadku ostoi dubelta – większej niż wskazana przez eksperta przyrodniczego	10%	1,25	-	-	13%
131	Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej lub działki przyrodniczej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	-	-	13%
132	Niezłożenie skoszonej biomasy, w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi, lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rolnej lub działce przyrodniczej rozdrobnionej biomasy	33%	-	1,5	-	50%
133	Nieusunięcie z działki rolnej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	-	-	31%
134	Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	1,25	-	-	19%

Lp.	Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
			Odwracalna krótko-trwała	Odwracalna długo-trwała	Nieodwracalna	
				1,25	1,5	
Wszystkie pakiety						
135	Nieprzestrzeganie dopuszczonego poziomu obsady zwierząt	10%	-	1,5	-	15%
Użytkowanie pastwiskowe						
136	Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	50%
137	Nieprzestrzeganie dopuszczonego poziomu obsady zwierząt	20%	-	1,5	-	30%
138	Niewykaszenie niedojadów lub wykaszanie ich z zastosowaniem innej niż wskazana częstotliwości lub w nieodpowiednim terminie w nieodpowiedniej częstotliwości lub nieodpowiednim terminie	5%	1,25	-	-	6%
139	Niezłożenie skoszonej biomasy z niedojadów w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rozdrobnionej biomasy z niedojadów	33%	-	1,5	-	50%
140	Nieusunięcie z działki rolnej lub działki przyrodniczej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy z niedojadów ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	-	-	31%
Wariant 1.9. Ochrona siedlisk łągowych wodniczki i Wariant 2.9. Ochrona siedlisk łągowych wodniczki						
141	Zastosowanie pastwiskowego sposobu użytkowania	57%	-	-	1,75	100%
142	Zastosowanie nawożenia lub wapnowania	10%	-	1,5	-	15%
143	Wykonanie jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych innych niż bronowanie i przyorywanie lub zabiegów pielęgnacyjnych w terminie od dnia 1 marca do terminu pierwszego pokosu	20%	-	1,5	-	30%
Użytkowanie kośne i kośno-pastwiskowe						

Lp.	Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
			Odwracalna krótko-trwała	Odwracalna długo-trwała	Nieodwracalna	
				1,25	1,5	
Wszystkie pakiety						
144	Zastosowanie innej niż określona częstotliwości koszenia lub niewykoszenie, lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	50%
145	Pozostawienie mniejszej niż 15% nieskoszonych powierzchni działki rolnej lub działki przyrodniczej	5%	1,25	-	-	6%
146	Pozostawienie większej niż 85% nieskoszonych powierzchni działki rolnej lub działki przyrodniczej	25%	1,25	-	-	31%
147	Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej lub działki przyrodniczej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	-	-	13%
148	Niezłożenie skoszonej biomasy, w pryzmy, w tym pryzmy balotowe, stogi lub brogi, lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rolnej lub działce przyrodniczej rozdrobnionej biomasy	33%	-	1,5	-	50%
149	Nieusunięcie z działki rolnej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy ułożonej w pryzmy, w tym pryzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	-	-	31%
150	Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	1,25	-	-	19%
151	Nieprzestrzeganie dopuszczonego poziomu obsady zwierząt	10%	-	1,5	-	15%
Wariant 1.10. Ochrona siedlisk lęgowych derkacza i Wariant 2.10. Ochrona siedlisk lęgowych derkacza						
152	Zastosowanie pastwiskowego sposobu użytkowania	57%	-	-	1,75	100%
153	Zastosowanie wałowania w okresie od dnia 1 marca do dnia 1 września	50%	-	1,5	-	75%
154	Zastosowanie włókowania w okresie od dnia 1 marca do dnia 1 września	50%	-	1,5	-	75%

Lp.	Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
			Odwracalna krótko-trwała	Odwracalna długo-trwała	Nieodwracalna	
				1,25	1,5	
Wszystkie pakiety						
155	Zastosowanie gnojowicy w okresie od dnia 1 marca do dnia 1 września	50%	-	1,5	-	75%
156	Zastosowanie innej niż wskazana dawki nawożenia azotowego w przypadku użytkowania kośnego,	10%	-	1,5	-	15%
157	Zastosowanie nawożenia azotowego w przypadku użytkowania innego niż kośne	10%	-	1,5	-	15%
Użytkowanie kośne lub kośno-pastwiskowe						
158	Niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	50%
159	Pozostawienie mniejszej niż 15% nieskoszonej powierzchni działki rolnej lub działki przyrodniczej	5%	1,25	-	-	6%
160	Pozostawienie większej niż 10%, lecz mniejszej niż 50% lub równej 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej lub działki przyrodniczej	10%	1,25	-	-	13%
161	Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej lub działki przyrodniczej	25%	1,25	-	-	31%
162	Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej lub działki przyrodniczej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	-	-	13%
163	Niezłożenie skoszonej biomasy, w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi, lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rolnej lub działce przyrodniczej rozdrobnionej biomasy	33%	-	1,5	-	50%
164	Nieusunięcie z działki rolnej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	-	-	31%
165	Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	1,25	-	-	19%

Lp.	Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
			Odwracalna krótko-trwała	Odwracalna długo-trwała	Nieodwracalna	
				1,25	1,5	
Wszystkie pakiety						
166	Nieprzestrzeganie dopuszczonego poziomu obsady zwierząt	10%	-	1,5	-	15%
II. Interwencja 3. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000						
Wymogi obowiązkowe dla wszystkich typów użytkowania						
1	Zastosowanie wałowania	50%	-	1,5	-	75%
2	Zastosowanie komunalnych osadów ściekowych	25%	-	1,5	-	38%
3	Zastosowanie podsiewu – bez uprawy powierzchniowej gleby	25%	-	1,5	-	38%
4	Zastosowanie podsiewu – z zastosowaniem uprawy powierzchniowej gleby	50%	-	1,5	-	75%
5	Mechaniczne zniszczenie struktury gleby, w tym przez bronowanie i przyorywanie	50%	-	1,5	-	75%
6	Zastosowanie włókowania - od dnia 1 kwietnia do dnia 1 września na obszarach nizinnych (do 300 m n.p.m.) - od dnia 15 kwietnia do dnia 1 września na obszarach wyżynnych i górskich (powyżej 300 m n.p.m.)	20%	-	1,5	-	30%
7	Zastosowanie środków ochrony roślin, z wyjątkiem selektywnego i miejscowego niszczenia niepożądanych gatunków roślin (w szczególności – inwazyjnych) określonych w metodyce sporządzania dokumentacji przyrodniczej z zastosowaniem odpowiedniego sprzętu (np. mazaczy herbicydowych)	15%	-	1,5	-	23%
8	Stworzenie nowych, rozbudowa, przebudowa i odtworzenie istniejących urządzeń melioracji wodnych, z wyjątkiem przypadków dotyczących dostosowania tych urządzeń do potrzeb związanych z	57%	-	-	1,75	100%

Lp.	Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
			Odwracalna krótko-trwała	Odwracalna długo-trwała	Nieodwracalna	
				1,25	1,5	
Wszystkie pakiety						
	poprawą warunków siedliskowych gatunków lub siedlisk, jeżeli takie działania zostały dopuszczone i uzasadnione przez doradcę rolnośrodowiskowego					
9	Składowanie biomasy wśród kęp drzew i zarośli, w rowach, jarach i innych obniżeniach terenu (położonych na działkach zadeklarowanych we wniosku o przyznanie płatności rolnośrodowiskowo-klimatycznej)	10%	1,25	-	-	13%
10	Przekroczenie dopuszczalnego limitu nawożenia	10%	1,25	-	-	13%
11	Nawożenie azotem na obszarach nawożonych przez namuły rzeczne	10%	1,25	-	-	13%
Użytkowanie kośne i kośno-pastwiskowe						
12	Zastosowanie innej niż wskazana częstotliwości koszenia lub niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	50%
13	Pozostawienie mniejszej niż 5% nieskoszonej powierzchni działki rolnej lub działki przyrodniczej	5%	1,25	-	-	6%
14	Pozostawienie większej niż 20%, lecz mniejszej niż 50% lub równej 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej lub działki przyrodniczej	10%	1,25	-	-	13%
15	Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej lub działki przyrodniczej	15%	1,25	-	-	31%
16	Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej lub działki przyrodniczej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	-	-	13%
17	Niezłożenie skoszonej biomasy, w	33%	-	1,5	-	50%

Lp.	Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
			Odwracalna krótko-trwała	Odwracalna długo-trwała	Nieodwracalna	
				1,25	1,5	
Wszystkie pakiety						
	przmy, w tym przmy balotowe, stogi lub brogi, lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rolnej lub działce przyrodniczej rozdrobnionej biomasy					
18	Nieusunięcie z działki rolnej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy ułożonej w przmy, w tym przmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	-	-	31%
19	Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	1,25	-	-	19%
20	Nieprzestrzeganie dopuszczonego poziomu obsady zwierząt	10%	-	1,5	-	15%
Użytkowanie pastwiskowe						
21	Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	50%
22	Nieprzestrzeganie dopuszczonego poziomu obsady zwierząt	20%	-	1,5	-	30%
23	Niewykaszenie niedojadów lub wykaszenie ich z zastosowaniem innej niż wskazana częstotliwości lub w nieodpowiednim terminie w nieodpowiedniej częstotliwości lub nieodpowiednim terminie	5%	1,25	-	-	6%
24	Niezłożenie skoszonej biomasy z niedojadów w przmy, w tym przmy balotowe, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rozdrobnionej biomasy z niedojadów	33%		1,5	-	50%
25	Nieusunięcie z działki rolnej lub działki przyrodniczej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy z niedojadów ułożonej w przmy, w tym przmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	-	-	31%

Lp.	Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
			Odwracalna krótkotrwała	Odwracalna długotrwała	Nieodwracalna	
				1,25	1,5	
Wszystkie pakiety						
III. Interwencja 4. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych						
1	Prowadzenie sadu niezgodnie z wymogami, o których mowa w części III ust. 1-3 załącznika nr 2 do rozporządzenia	57%	-	-	1,75	100%
2	Zastosowanie środków ochrony roślin, z wyjątkiem dopuszczonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym					
3	Niewykonywanie któregośkolwiek z podstawowych zabiegów pielęgnacyjnych w sadzie określonych przez doradcę rolnośrodowiskowego lub wykonanie któregośkolwiek z tych zabiegów niezgodnie ze wskazaniami tego doradcy	5%	1,25	-	-	6%
4	Niewykonanie żadnego z określonych przez doradcę rolnośrodowiskowego podstawowych zabiegów pielęgnacyjnych w sadzie lub wykonanie ich niezgodnie ze wskazaniami tego doradcy	20%	1,25	-	-	25%
5	Niewykoszenie lub niewypasanie	5%	1,25	-	-	6%
6	Niezłożenie skoszonej biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rolnej rozdrobnionej biomasy	10%	1,25	-	-	13%
IV. Interwencja 5. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie						
Wariant 1. Uprawa rzadkich gatunków lub odmian roślin						
1	W pierwszym lub czwartym roku uprawy rośliny danej odmiany regionalnej lub amatorskiej lub marginalnej do uprawy tej rośliny nie został wykorzystany materiał	50%	-	-	1,75	88%

Lp.	Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
			Odwracalna krótko-trwała	Odwracalna długo-trwała	Nieodwracalna	
				1,25	1,5	
Wszystkie pakiety						
	siewny kwalifikowany lub standard – w przypadku uprawy roślin jednorocznych i dwuletnich					
2	W pierwszym roku uprawy rośliny danej odmiany regionalnej lub amatorskiej lub marginalnej do uprawy tej rośliny nie został wykorzystany materiał siewny kwalifikowany lub standard– w przypadku uprawy bylin	50%	-	-	1,75	88%
Wariant 2. Wytwarzanie materiału siewnego rzadkich gatunków lub odmian roślin						
3	Wytwarzanie materiału siewnego niezgodnie z wymogami, o których mowa w części IV ust. 2 załącznika nr 2 do rozporządzenia	57%	-	-	1,75	100%
V. 7. Interwencja Bioróżnorodność na gruntach ornych						
Wariant 1. Wieloletnie pasy kwietne						
1	Założenie pasów kwietnych niezgodnie z wymogami, o których mowa w części V ust. 1 pkt 1 załącznika nr 2 do rozporządzenia	57%	-	-	1,75	100%
2	Utrzymywanie pasów kwietnych w odległości mniejszej niż 50 m między pasami	20%	-	-	1,25	25%
3	Niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	50%
4	Niezachowanie istniejących drzew i krzewów w obrębie pasa	20%	-	-	1,25	25%
5	Zastosowanie przeorania	50%	-	1,5	-	75%
6	Wypasanie zwierząt w obrębie pasa	15%	1,25	-	-	19%
7	Zastosowanie nawożenia mineralnego lub naturalnego	10%	-	1,5	-	15%
8	Zastosowanie osadów ściekowych	25%	-	1,5	-	38%
9	Zastosowanie środków ochrony roślin	15%	-	1,5	-	23%

Lp.	Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
			Odwracalna krótko-trwała	Odwracalna długo-trwała	Nieodwracalna	
				1,25	1,5	
Wszystkie pakiety						
10	Składowanie w obrębie pasa obornika, siana, słomy,	15%	1,25	-	-	19%
11	Wykorzystywanie pasów jako dróg dojazdowych	10%	-	1,5	-	15%
12	Pozostawiania maszyn i urządzeń rolniczych w obrębie pasa	10%	-	1,5	-	15%
Wariant 2. Ogródki bioróżnorodności						
13	Założenie pasów kwiatnych niezgodnie z wymogami, o których mowa w części V ust. 2 pkt 1 załącznika nr 2 do rozporządzenia	57%	-	-	1,75	100%
14	W przypadku uprawy odmian regionalnych i amatorskich wpisanych do krajowego rejestru lub odmian roślin marginalnych, o których mowa § 12 ust.12 pkt 2, jeżeli odmiany te są wpisane do krajowego rejestru, w pierwszym i czwartym roku uprawy danej odmiany uprawa ta jest nie jest prowadzona z wykorzystaniem kwalifikowanego materiału siewnego lub materiału siewnego kategorii standard	50%	-	-	1,75	88%
15	W przypadku uprawy gatunków warzywnych wskazanych w ust. 5 pkt 2 lit. b załącznika nr 4 do rozporządzenia, w pierwszym i czwartym roku uprawy danego gatunku lub odmiany uprawa ta jest nie jest prowadzona z wykorzystaniem materiału siewnego posiadającego certyfikat rolnictwa ekologicznego	50%	-	-	1,75	88%
16	Zastosowanie herbicydu	15%	-	1,5	-	23%

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 71 ust. 1 ustawy z dnia ..... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz.U. ....).

Ustawa ta jest aktem prawnym określającym interwencje ujęte w Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027 (PS 2023–2027), wdrażane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, oraz ogólne warunki i tryb przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej w zakresie nieokreślonym w przepisach Unii Europejskiej oraz przewidzianym w tych przepisach do określenia przez państwo członkowskie Unii Europejskiej. Ustawa ustanawia również ramy przyznawania pomocy i zawiera upoważnienia do wydania przepisów szczegółowych, koniecznych do wdrożenia interwencji PS 2023–2027.

Charakter rozporządzenia jest zdeterminowany regulacjami wspólnotowymi, przede wszystkim rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającym przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającym rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 335 z 6.12.2021), zwanym dalej „rozporządzeniem 2021/2115” oraz aktami prawnymi wydanymi na jego podstawie, jak również innymi przepisami Unii Europejskiej dotyczącymi tego zakresu spraw.

Ogólne warunki przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych zostały określone w zatwierdzonym 31 sierpnia 2022 r. przez Komisję Europejską, decyzją wykonawczą numer: 2014PL06RDNP001, Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej.

Opracowanie rozporządzenia podyktowane jest koniecznością stworzenia przepisów krajowych niezbędnych dla wdrożenia od 15 marca 2023 r. interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej.

Przepisy rozporządzenia określają szczegółowe warunki i szczegółowy tryb przyznawania i wypłaty płatności dla interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych i ich wariantów:

- 1) Interwencja 1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000
  - a) Wariant 1.1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe,
  - b) Wariant 1.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla,

- c) Wariant 1.3. Murawy,
  - d) Wariant 1.4. Półnaturalne łąki wilgotne,
  - e) Wariant 1.5. Półnaturalne łąki świeże,
  - f) Wariant 1.6.1. Torfowiska – wymogi kluczowe,
  - g) Wariant 1.6.2. Torfowiska – wymogi kluczowe i uzupełniające,
  - h) Wariant 1.7. Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszczyk, krwawodziób i czajka),
  - i) Wariant 1.8. Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego,
  - j) Wariant 1.9. Ochrona siedlisk lęgowych wodniczki,
  - k) Wariant 1.10. Ochrona siedlisk lęgowych derkacza;
- 2) Interwencja 2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000
- a) Wariant 2.1. Zmienne-wilgotne łąki trzęślicowe,
  - b) Wariant 2.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla,
  - c) Wariant 2.3. Murawy,
  - d) Wariant 2.4. Półnaturalne łąki wilgotne,
  - e) Wariant 2.5. Półnaturalne łąki świeże,
  - f) Wariant 2.6.1. Torfowiska – wymogi kluczowe,
  - g) Wariant 2.6.2. Torfowiska – wymogi kluczowe i uzupełniające,
  - h) Wariant 2.7. Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszczyk, krwawodziób i czajka),
  - i) Wariant 2.8. Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego,
  - j) Wariant 2.9. Ochrona siedlisk lęgowych wodniczki,
  - k) Wariant 2.10. Ochrona siedlisk lęgowych derkacza;
- 3) Interwencja 3. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000;
- 4) Interwencja 4. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych;
- 5) Interwencja 5. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie
- a) Wariant 5.1. Uprawa rzadkich gatunków lub odmian roślin,
  - b) Wariant 5.2. Wytwarzanie materiału siewnego rzadkich gatunków lub odmian roślin;
- 6) Interwencja 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie
- a) Wariant 6.1.1. Zachowanie lokalnych ras bydła – użytkowanie mleczne,
  - b) Wariant 6.1.2. Zachowanie lokalnych ras bydła – użytkowanie mięsne^[1],
  - c) Wariant 6.2.1. Zachowanie lokalnych ras koni – samice (konia małopolskie i wielkopolskie),

- d) Wariant 6.2.2. Zachowanie lokalnych ras koni – samce (konie małopolskie i wielkopolskie),
  - e) Wariant 6.2.3. Zachowanie lokalnych ras koni – samice (konie śląskie),
  - f) Wariant 6.2.4. Zachowanie lokalnych ras koni – samce (konie śląskie),
  - g) Wariant 6.2.5. Zachowanie lokalnych ras koni – samice (koniki polskie i huculskie),
  - h) Wariant 6.2.6. Zachowanie lokalnych ras koni – samce (koniki polskie i huculskie),
  - i) Wariant 6.2.7. Zachowanie lokalnych ras koni – samice (konie zimnokrwiste w typie sztumskim i sokólskim),
  - j) Wariant 6.2.8. Zachowanie lokalnych ras koni – samce (konie zimnokrwiste w typie sztumskim i sokólskim),
  - k) Wariant 6.3. Zachowanie lokalnych ras owiec,
  - l) Wariant 6.4. Zachowanie lokalnych ras świń,
  - ł) Wariant 6.5. Zachowanie lokalnych ras kóz;
- 7) Interwencja 7. Bioróżnorodność na gruntach ornym
- a) Wariant 7.1. Wieloletnie pasy kwietne,
  - b) Wariant 7.2. Ogródki bioróżnorodności.

Rozporządzenie ustanawia regulacje prawne w zakresie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych podobne do tych jakie obowiązywały w latach 2014–2020 w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020. Różnice wynikają ze zmian w przepisach unijnych, doświadczeń wyniesionych z poprzedniego okresu programowania oraz konieczności realizacji dodatkowych potrzeb środowiskowo-klimatycznych i z zakresu ochrony zasobów genetycznych. Do istotnych różnic należą:

- 1) zwiększenie od 2023 r. stawek płatności we wszystkich rodzajach interwencji w stosunku do obecnie obowiązujących (w stosunku do 2022 r. stawki płatności zostaną, co do zasady, zwiększone średnio o ok. 16%). Ponadto, w przypadku interwencji I.8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie - stawki płatności zostaną zróżnicowane ze względu na użytkowość zwierząt, np. w wariantcie 1. Zachowanie lokalnych ras bydła – na użytkowanie mleczne i mięsne, wprowadzona zostanie płatność dodatkowa do buhajów (jednorazowa do danej szt.); w wariantcie 2. Zachowanie lokalnych ras koni – zostaną wydzielone rasy, tj.: konie małopolskie i wielkopolskie, konie śląskie, konie polskie i huculskie oraz konie zimnokrwiste w typie sztumskim i sokólskim; zostaną określone nowe maksymalne liczebności szt. zwierząt

w stadzie, np. klacze: sokólskie i sztumskie - 50 szt., pozostałe rasy - 80 szt., krowy: 100 szt. (stosunek: samice/samiec na poziomie programów ochrony) oraz świnie: puławska 70 loch – pozostałe rasy świń 100 loch (stosunek samice/samiec na poziomie programów ochrony).

- 2) wdrożenie od 2023 r. nowych instrumentów wsparcia, tj. interwencji dedykowanej ekstensywnemu użytkowaniu rolnictwu na trwałych użytkach zielonych na obszarach Natura 2000 – I.8.3. Ekstensywne TUZ na obszarach Natura 2000 oraz interwencji mającej na celu wzmocnienie ochrony bioróżnorodności na obszarach wiejskich - I.8.7. Bioróżnorodność na gruntach ornych (z wariantami: Wariant 1. Wieloletnie pasy kwietne i Wariant 2. Ogródki bioróżnorodności); w interwencji I.8.2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000 rozszerzenie wsparcia również na ochronę zagrożonych gatunków ptaków.
- 3) rezygnacja ze sporządzania planu działalności rolnośrodowiskowej dla interwencji I.8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie; w przypadku interwencji: I 8.1 Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 oraz I 8.2 Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000 - brak konieczności sporządzania inwentaryzacji przyrodniczych w sytuacji, gdy siedliska przyrodnicze/gatunki ptaków (wodniczka, dubelt) będą wskazane w obowiązujących planach ochrony/planach zadań ochronnych lub w warstwach GIS wynikających z monitoringu Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (GIOŚ); w planie działalności rolnośrodowiskowej dla interwencji I.8.1 oraz I.8.2 - uproszczenie struktury i zwiększenie przejrzystości dokumentu – tylko doprecyzowanie wymogów.

W rozporządzeniu wskazano kto może zostać beneficjentem płatności w ramach interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych. Zgodnie z art. 70 ust. 2 rozporządzenia 2021/2115 płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne przyznaje się rolnikowi lub innemu beneficjentowi, zwanemu dalej „zarządcą”.

Aby płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna mogła zostać przyznana rolnikowi lub zarządcy, musi on posiadać numer identyfikacyjny nadany w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności. Dodatkowo zarówno rolnik jak i zarządca muszą realizować 5-letnie zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, które obejmuje określone wymogi w ramach interwencji lub jej wariantów.

Interwencja rolno-środowiskowo-klimatyczna (lub jej wariant) jest realizowana, jeżeli jej wymogi wykraczają ponad podstawowe wymagania, w ramach określonej interwencji (lub w jej wariantcie). Podstawowe wymagania dla interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych wymienione zostały w art. 70 ust. 3 rozporządzenia nr 2021/2115.

W rozporządzeniu określono podstawowe wymagania odnośnie do odpowiednich minimalnych wymogów dotyczących stosowania nawozów i środków ochrony roślin oraz inne odpowiednie obowiązkowe wymogi ustanowione na mocy prawa krajowego, zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia. Nie spełnianie tych wymagań będzie podległo sankcjom.

Aby płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna mogła zostać przyznana, rolnik lub zarządca musi także spełniać warunki przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach określonych interwencji lub ich wariantów określone w rozporządzeniu.

W rozporządzeniu wskazano czym jest zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne określając je jako wymogi realizowane w ramach jednego wariantu albo jednej interwencji – w przypadku gdy interwencja nie obejmuje wariantu. Tak więc jeśli rolnik lub zarządca realizuje kilka wariantów (lub interwencji, jeśli interwencja nie składa się z wariantów) realizuje równocześnie kilka zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych. Każde z tych zobowiązań ma swój 5-cio letni okres realizacji.

Rolnik lub zarządca podejmując się realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, poza realizacją wymogów określonego zobowiązania, które zostały określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia (tj. wariantu lub interwencji, jeśli interwencja nie składa się z wariantów), zobowiązany jest także do wypełniania wymogów wspólnych, do których należą:

- 1) posiadanie planu działalności rolnośrodowiskowej (w przypadku wszystkich interwencji za wyjątkiem Interwencji 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie); plan działalności rolnośrodowiskowej sporządza się odpowiednio przy udziale doradcy rolnośrodowiskowego lub eksperta przyrodniczego (w zależności jakich wymogów dotyczy zobowiązanie) w terminie do 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności rolno-środowiskowo klimatycznej. Plan ten sporządza się na formularzu udostępnionym przez Agencję Restrukturyzacji Modernizacji Rolnictwa, zwaną dalej „Agencją”, który zawiera m.in. elementy określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia,

2) prowadzenie rejestru działalności rolnośrodowiskowej, który zawiera wykaz działań agrotechnicznych, w tym zastosowania nawozów i wykonania zabiegów przy użyciu środków ochrony roślin oraz wykaz wypasów zwierząt – w przypadku prowadzenia wypasu; rejestr działalności rolnośrodowiskowej prowadzi się na formularzu udostępnionym przez Agencję,

3) posiadanie dokumentacji przyrodniczej stanowiącej szczegółową charakterystykę danego siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków, sporządzonej przez eksperta przyrodniczego, na formularzu udostępnionym przez Agencję, zgodnie z metodyką sporządzania takiej dokumentacji udostępnioną przez Agencję, zwaną dalej „dokumentacją przyrodniczą”, w roku poprzedzającym rok rozpoczęcia lub w roku rozpoczęcia realizacji danego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego - w przypadku Interwencji 1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 oraz Interwencji 2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000.

Posiadanie dokumentacji nie jest wymagane, gdy:

- a) informacja o zasięgu występowania wodniczki i dubelta wynika z warstw cyfrowych opracowanych w ramach monitoringu prowadzonego przez GiOŚ,
- b) plany ochrony (PO) lub plany zadań ochronnych (PZO) wskazują na danej działce działania ochronne dla konkretnego siedliska objętego wsparciem w ramach ww. wariantów;

4) przestrzeganie innych wymogów określonych dla poszczególnych interwencji lub ich wariantów, określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

Ponadto, rolnik lub zarządca są obowiązani przestrzegać również wymogów określonych:

1) przez doradcę rolnośrodowiskowego w planie działalności rolnośrodowiskowej w przypadku Interwencji 3. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000, Interwencji 4. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych; Interwencji 7. Bioróżnorodność na gruntach ornych: Wariant 7.1. Wieloletnie pasy kwietne

2) eksperta przyrodniczego w planie działalności rolnośrodowiskowej w przypadku Interwencji 1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 oraz Interwencji 2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000.

Wskazano również przedmiot zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w odniesieniu zarówno do powierzchni jak i do zwierząt gospodarskich ras lokalnych.

Rozporządzenia wskazuje, że co do zasady, wielkość obszaru objętego zobowiązaniem rolno-

środowiskowo-klimatycznym oraz miejsce realizacji tego zobowiązania nie podlega zmianie w trakcie jego realizacji oraz określa wyjątki od tej reguły.

Określona została wysokość stawek płatności dla poszczególnych interwencji i ich wariantów wraz z mechanizmem degresywności oraz kwestia refundacji kosztów transakcyjnych poniesionych z tytułu sporządzenia dokumentacji przyrodniczej, części szczegółowej planu działalności rolnośrodowiskowej oraz wykonania oceny wytworzonego materiału siewnego lub nasion.

Mając na względzie, że podstawą przyznania płatności w ramach interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych jest złożenie przez rolnika lub zarządcę odpowiedniego wniosku o przyznanie płatności, w rozporządzeniu określono elementy jakie powinien zawierać wniosek o przyznanie takiej płatności oraz dokumenty które podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy musi dołączyć do ww. wniosku. Zostało także określone miejsce składania wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, tj. do kierownika biura powiatowego Agencji, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę rolnika lub zarządcy oraz termin składania tych wniosków, za który przyjęto termin określony do składania wniosków o przyznanie płatności bezpośredniej w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego. Określono przypadki, w których następcy prawnemu beneficjenta może być przyznana pomoc oraz warunki i tryb przyznania tej pomocy, przypadki w których następca prawny może wstąpić do toczącego się postępowania na miejsce ubiegającego o pomoc podmiotu oraz warunki i tryb wstąpienia do tego postępowania.

Projekt rozporządzenia określa szczegółowo skutki, jakie wiążą się z niespełnianiem warunków przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, z nieprzestrzeganiem przez rolnika lub zarządcę wymogów w ramach poszczególnych pakietów i ich wariantów oraz z dokonaniem niedopuszczalnej zmiany zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego. Wysokość zmniejszenia płatności związanych z nieprzestrzeganiem przez beneficjenta zobowiązań lub innych obowiązków zależna będzie od dotkliwości, zasięgu, trwałości i powtarzalności niezgodności dotyczącej warunków przyznania wsparcia. Regulacje te są niezbędne do wykonania przepisów wspólnotowych, określających konieczność stworzenia przez państwa członkowskie skutecznego systemu kontroli i sankcjonowania stwierdzonych uchybień i zaniedbań.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia. Konieczność niezwłocznego wejścia w życie rozporządzenia wynika z tego, że z dniem 15

marca rozpoczyna się termin składania wniosków o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej. Biorąc pod uwagę, że rozporządzenie wprowadza nowe rozwiązania umożliwiające rolnikom skorzystanie ze wsparcia współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, proponowana regulacja jest korzystna dla dużej grupy podmiotów. Wobec tego oraz mając na uwadze, że rozporządzenie nie nakłada nowych obowiązków, a jedynie umożliwia skorzystanie ze środków Unii Europejskiej, jego wejście w życie bez zachowania *vacatio legis* nie jest sprzeczne z zasadami demokratycznego państwa prawa.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz.U. z 2017 r. poz. 248) projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Dodatkowo projekt zostanie zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt rozporządzenia zostanie umieszczony w wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.), gdyż nie zawiera przepisów technicznych.

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczególnych warunków i szczegółowego trybu przyznawania, wypłaty i zwrotu płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023-2027</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pan Krzysztof Cieciora – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Pani Anna Jobda – Naczelnik Wydziału Działań Rolnośrodowiskowych w Departamencie Płatności Bezpośrednich, tel. 22 623 17 79, e-mail: Anna.Jobda@minrol.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia .....</p> <p>Źródło: Upoważnienie ustawowe</p> <p>art. 71 ust. 1 ustawy z dnia ... o realizacji Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....)</p> <p>Nr w wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p>
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Brak krajowych przepisów wykonawczych pozwalających na realizację interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych określonych w Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023-2027 oraz będących wykonaniem upoważnienia zawartego w art. 70 ust. 1 ustawy z dnia ... o realizacji Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....), które określa interwencje ujęte w Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023-2027, wdrażane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Utworzenie na gruncie prawa krajowego przepisów wykonawczych pozwalających na wdrożenie i realizację interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych określonych w Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023-2027. Oczekiwany efekt to stworzenie regulacji prawnych zapewniających powstanie sprawnego i efektywnego systemu wdrażania tych interwencji, w szczególności poprzez określenie ogólnych warunków i trybu przyznawania, wypłaty pomocy finansowej.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Inne państwa członkowskie UE są obecnie na etapie zatwierdzania Planów Strategicznych i przygotowywania wewnętrznych przepisów prawa w oparciu o postanowienia zawarte w tych planach.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Beneficjenci (rolnicy lub zarządcy)		Na podstawie danych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) oraz szacunków własnych.	Stworzenie podstawy prawnej do realizacji przez rolników zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach PS WPR 2023-2027
Agencja Płatnicza – ARiMR	1	Konsultacje z ARiMR w ramach prac nad projektem rozporządzenia	Wykonuje zadania agencji płatniczej

Podmioty prowadzące działalność w zakresie doradztwa przy sporządzaniu dokumentacji niezbędnej do uzyskania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej	2 135 doradców rolnośrodowiskowych 793 ekspertów przyrodniczych	Lista doradców rolnośrodowiskowych i ekspertów przyrodniczych prowadzona przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie – stan na dzień 16.12.2022 r. (https://doradca.cdr.gov.pl/)	Konieczność doradzania w zakresie przedmiotowych przepisów
---	--	--	--

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia zostanie umieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do konsultacji z organizacjami i instytucjami takimi jak:

- 1) Rada Dialogu Społecznego;
- 2) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
- 3) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych;
- 4) Sekretariat Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”;
- 5) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych „Solidarność”;
- 6) Związek Zawodowy Rolnictwa „Samoobrona”;
- 7) Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych;
- 8) Polska Federacja Rolna;
- 9) Związek Zawodowy Centrum Narodowe Młodych Rolników;
- 10) Krajowa Rada Izb Rolniczych;
- 11) Krajowa Izba Gospodarcza – Komitet Rolnictwa i Obrotu Rolnego;
- 12) Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich;
- 13) Federacja Przedsiębiorców Polskich;
- 14) Krajowa Rada Spółdzielcza;
- 15) Związek Zawodowy Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni”;
- 16) Związek Zawodowy Rolników „OJCZYŻNA”;
- 17) Związek Zawodowy Pracowników Rolnictwa w RP;
- 18) Związek Zawodowy Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „Regiony”;
- 19) Związek Zawodowy Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”;
- 20) Polski Związek Zawodowy Rolników;
- 21) Krajowe Zrzeszenie Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych;
- 22) Krajowy Związek Plantatorów Buraka Cukrowego;
- 23) Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych;
- 24) Stowarzyszenie Krajowa Unia Producentów Soków;
- 25) Stowarzyszenie Producentów Żywności Metodami Ekologicznymi „EKOLAND”;
- 26) Związek Zawodowy Rolników Ekologicznych św. Franciszka z Asyżu;
- 27) Business Centre Club;
- 28) Forum Związków Zawodowych;
- 29) Konfederacja LEWIATAN;
- 30) Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej;
- 31) Związek Rzemiosła Polskiego;
- 32) Krajowy Związek Grup Producentów Rolnych – Izba Gospodarcza;
- 33) Polski Związek Hodowców Koni;
- 34) Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka;
- 35) Polski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS”;
- 36) Polski Związek Ogrodniczy;
- 37) Polski Związek Owczarski;
- 38) Polska Izba Nasienna;

- 39) Polska Izba Ogrodnicza;
- 40) Polski Karp Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością – Organizacja Producentów;
- 41) Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu;
- 42) Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie;
- 43) Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego „ASAP”;
- 44) Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Rolnictwa;
- 45) Lubelskie Towarzystwo Pszczelnicze;
- 46) Związek Polski Przemysł Futrzarski;
- 47) Izba Pracodawców Polskich;
- 48) Federacja Przedsiębiorców Polskich;
- 49) Ogólnopolska Federacja Przedsiębiorców i Pracodawców Przedsiębiorcy.pl;
- 50) Naczelna Organizacja Techniczna;
- 51) Polskie Towarzystwo Gospodarcze;
- 52) Krajowe Stowarzyszenie Przemysłu Tytoniowego;
- 53) Izba Gospodarcza Handlowców, Przetwórców Zbóż i Producentów Pasz. Izba Zbożowo-Paszowa;
- 54) Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców;
- 55) Związek Polskie Mięso;
- 56) Polska Izba Ekologii;
- 57) Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków;
- 58) Polska Izba Gospodarcza „Ekorozwój”;
- 59) Polski Komitet Krajowy Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN);
- 60) Fundacja Instytut na rzecz Ekorozwoju;
- 61) Fundacja WWF Polska;
- 62) Związek Przedsiębiorców i Pracodawców oraz Federacja Branżowych Związków Producentów Rolnych;
- 63) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Wieprz Polski;
- 64) Koalicja Rolnictwo dla Przyrody.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z ..... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania	Środki finansowe na realizację interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych zostały zapewnione w ramach budżetu Planu Strategicznego przewidzianego na te interwencje. Projekt nie ma wpływu na dochody budżetu państwa, jednostek samorządu terytorialnego ani pozostałych jednostek sektora finansów publicznych. Projekt nie ma wpływu na wydatki jednostek samorządu terytorialnego ani pozostałych											

	jednostek sektora finansów publicznych. Projekt nie ma wpływu na sektor finansów, a tym samym nie spowoduje zmniejszenia dochodów lub zwiększenia wydatków budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego bądź pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.						
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń							
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe							
Skutki							
Czas w latach od wejścia w życie zmian	0	1	2	3	5	10	<i>Łącznie (0-10)</i>
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ..... r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu					
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Brak wpływu					
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne poprawią sytuację dochodową rodzin i gospodarstw domowych, jeżeli członek rodziny lub gospodarstwa domowego podejmie się realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego.					
Niemierzalne							
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowane rozporządzenie nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej, zatem nie wymaga odrębnej oceny w tym zakresie.						
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu							
nie dotyczy							
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).				tak nie nie dotyczy			
zmniejszenie liczby dokumentów zmniejszenie liczby procedur skrócenie czasu na załatwienie sprawy inne:				zwiększenie liczby dokumentów zwiększenie liczby procedur wydłużenie czasu na załatwienie sprawy inne:			

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczacji.	tak nie nie dotyczy	
Komentarz: Projekt rozporządzenia nie przewiduje wprowadzenia obciążeń regulacyjnych wykraczających poza wymagane przepisami UE.		
9. Wpływ na rynek pracy		
Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało zasadniczego wpływu na rynek pracy. W dalszej perspektywie wejście w życie rozporządzenia może przyczynić się do poprawy stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz walorów przyrodniczych, co jako istotny zasób gospodarczy kraju, może być źródłem przewagi konkurencyjnej społeczności zamieszkującej te obszary.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
środowisko naturalne sytuacja i rozwój regionalny sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	demografia mienie państwowe inne:	informatyzacja zdrowie
Omówienie wpływu	Wsparcie interwencji będących przedmiotem tej regulacji przyczyniać się będzie do bardziej zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, zatrzymania i odwrócenia procesu utraty bioróżnorodności oraz wzmocnienia usług ekosystemowych, a także do łagodzenia zmian klimatu.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Projektowane rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 15 marca 2023 r.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Monitorowanie i ocena efektów wdrażania planu, w tym przedmiotowych interwencji, będą realizowane przez określone w Planie Strategicznym wskaźniki produktu i rezultatu.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Brak		

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

**w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej
w ramach interwencji „Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi
szczególnymi ograniczeniami” objętych Planem Strategicznym dla wspólnej polityki
rolnej na lata 2023–2027¹⁾**

Na podstawie art. 71 ust. 1 ustawy z dnia ..... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe warunki i tryb przyznawania pomocy finansowej w ramach interwencji „Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami” objętej Planem Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027, zwanej dalej „płatnością ONW”, w tym:

- 1) szczegółowe wymagania, jakie powinny spełniać wnioski o przyznanie płatności ONW;
- 2) szczegółowe warunki i tryb przyznawania tych płatności następcy prawnemu podmiotowi ubiegającemu się o płatność ONW lub przejmującemu gospodarstwo lub zwierzęta,
- 3) stawki płatności ONW.

§ 2. 1. Płatność ONW przysługuje rolnikowi w rozumieniu art. 2 pkt. 24 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej, zwanej dalej „ustawą o PS”, jeżeli spełnia warunki określone w art. 45 tej ustawy oraz warunki określone w art. 71 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1950).

Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.²⁾), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/2115” i w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia.

2. Płatność ONW jest przyznawana do położonych na obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, o których mowa w art. 71 ust. 2 rozporządzenia 2021/2115, zwanych dalej „obszarami ONW”, położonych na tych obszarach powierzchni działek rolnych lub ich części wynoszącej nie więcej niż 75 ha.

3. Do powierzchni działki rolnej lub jej części do której przysługuje płatność ONW, zalicza się występujące na tej działce elementy krajobrazu, określone w art. ... rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia ...w sprawie szczegółowych warunków uznawania gruntów za kwalifikujące się hektary”.

§ 3. 1. Wysokość płatności ONW w danym roku kalendarzowym ustala się jako iloczyn stawek płatności na 1 ha użytków rolnych i powierzchni użytków rolnych, do których przysługuje płatność ONW, po uwzględnieniu zmniejszeń lub wykluczeń wynikających ze stwierdzonych nieprawidłowości lub niezgodności.

2. Płatność ONW jest przyznawana rolnikowi w wysokości:

- 1) 179 zł na 1 ha – na obszarze ONW typu z ograniczeniami naturalnymi strefy I;
- 2) 264 zł na 1 ha – na obszarze ONW typu z ograniczeniami naturalnymi strefy II;
- 3) 179 zł na 1 ha – na obszarze ONW typu specyficznego strefy I;
- 4) 264 zł na 1 ha – na obszarze ONW typu specyficznego strefy II;
- 5) 550 zł na 1 ha – na obszarze ONW typu specyficznego strefy II, w którym co najmniej 50% powierzchni użytków rolnych jest położonych powyżej 350 m n.p.m., jeżeli rolnik ten jest posiadaczem zwierząt gatunków: bydło domowe (*Bos taurus*) i bawoły domowe (*Bubalus bubalis*), zwane dalej „bydłem”, oraz kozy (*Capra hircus*), owce (*Ovis aries*) lub konie (*Equus caballus*), których liczba w przeliczeniu na duże jednostki przeliczeniowe

---

²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 119 z 21.04.2022, str. 1, Dz. Urz. UE L 181 z 07.07.2022, str. 35 oraz Dz. Urz. UE L 227 z 01.09.2022, str. 136.

(DJP) wynosi co najmniej 0,5 DJP na hektar wszystkich użytków rolnych zadeklarowanych przez tego rolnika we wniosku o przyznanie płatności ONW;

- 6) 450 zł na 1 ha – na obszarze ONW typu górskiego;
- 7) 750 zł na 1 ha – na obszarze ONW typu górskiego, jeżeli rolnik ten jest posiadaczem zwierząt gatunków: bydło, kozy, owce lub konie, których liczba w przeliczeniu na DJP wynosi co najmniej 0,5 DJP na hektar wszystkich użytków rolnych zadeklarowanych przez tego rolnika we wniosku o przyznanie płatności ONW

– stanowiących stawki podstawowe.

4. Płatność ONW jest przyznawana w wysokości:

- 1) 100% stawki podstawowej – za powierzchnię do 25 ha;
- 2) 50% stawki podstawowej – za powierzchnię powyżej 25 ha do 50 ha;
- 3) 25% stawki podstawowej – za powierzchnię powyżej 50 ha do 75 ha.

5. Wykaz obszarów ONW zaliczonych do poszczególnych typów oraz wykaz obszarów ONW zaliczonych do typu specyficznego strefy II, w których co najmniej 50% powierzchni użytków rolnych jest położonych powyżej 350 m n.p.m., są określone w załącznikach do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 z dnia 13 marca 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 364 z późn. zm.³⁾).

6. Kwotę płatności ONW oblicza się, biorąc pod uwagę użytki rolne położone na obszarach ONW, dla których obowiązują stawki podstawowe – w kolejności od najwyższej do najniższej.
7. W przypadku, gdy o płatność ONW, ubiega się spółdzielnia produkcji rolnej albo spółdzielnia rolników, przy przyznawaniu tej płatności danej spółdzielni maksymalne limity określone w ust. 4 ustala się, na ich wniosek, jako iloczyn danego limitu oraz liczby

---

³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 579, z 2017 r. poz. 230, z 2018 r. poz. 531, z 2019 r. poz. 262 i 1112, z 2020 r. poz. 253 oraz z 2021 r. poz. 990.

członków danej spółdzielni, z wyjątkiem tych z nich, którzy również ubiegają się o przyznanie płatności przyznanie płatności ONW.

§ 4. 1. Warunki określone w § 3 ust. 2 pkt 5 oraz pkt 7 w zakresie posiadania zwierząt uznaje się za spełnione, jeżeli:

- 1) warunki te spełnia małżonek rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności ONW;
- 2) małżonek rolnika, o którym mowa w pkt 1, wyraził pisemną zgodę na przyznanie płatności ONW temu rolnikowi z uwzględnieniem określonych zwierząt, których posiadaczem jest małżonek tego rolnika.

2. Wyrażając zgodę, o której mowa w ust. 1 pkt 2, małżonek rolnika, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, podaje numery identyfikacyjne zwierząt objętych tą zgodą.

3. Przy ustalaniu spełnienia warunków określonych w § 3 ust. 2 pkt 5 oraz pkt 7 bierze się pod uwagę zwierzęta posiadane przez rolnika lub jego małżonka w okresie od dnia 15 marca do dnia 30 września danego roku, w odniesieniu do których rolnik lub jego małżonek dokonali wymaganych, na podstawie przepisów o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt, zgłoszeń do komputerowej bazy danych.

4. W przypadku płatności, o których mowa w § 3 ust. 2 pkt 5 oraz pkt 7, liczbę DJP oblicza się jako sumę iloczynów liczby poszczególnych rodzajów zwierząt i współczynników ich przeliczenia na DJP, które są określone w załączniku nr 6 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Rolnictwo ekologiczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz.U. z 2018 r. poz. 1784, z 2019 r. poz. 451 i 1243, z 2020 r. poz. 316 oraz z 2021 r. poz. 434 i 1025) w lp. 1-17 oraz 19-23, według średniego stanu z okresu wskazanego w ust. 3, przy czym liczba posiadanych zwierząt jest ustalana na podstawie danych zawartych w komputerowej bazie danych, prowadzonej na podstawie ustawy o identyfikacji i rejestracji zwierząt.

5. Jeżeli rolnik równocześnie spełnia warunki przyznania pomocy finansowej w ramach interwencji „Rolnictwo ekologiczne” objętej Planem Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027 oraz w ramach działania „Rolnictwo ekologiczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w zakresie posiadania zwierząt gatunków wymienionych w załączniku nr 5 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z

dnia 13 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Rolnictwo ekologiczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, których liczba w przeliczeniu na DJP wynosi co najmniej 0,5 DJP na hektar wszystkich użytków rolnych, warunki określone w § 3 ust. 2 pkt 5 oraz pkt 7 w zakresie posiadania zwierząt uznaje się za spełnione.

§ 5. 1. Wniosek o przyznanie płatności ONW, zawiera informacje i oświadczenia, jakie powinny być zawarte we wniosku o przyznanie podstawowego wsparcia dochodów, o którym mowa w art. 20 pkt. 1 lit. a ustawy o PS.

2. Jeżeli rolnik równocześnie ubiega się o przyznanie podstawowego wsparcia dochodów, to we wniosku o przyznanie płatności ONW nie musi deklorować działek rolnych, w odniesieniu do których ubiega się o przyznanie płatności ONW, a działki rolne zadeklarowane do podstawowego wsparcia dochodów i położone na obszarach ONW uznaje się za zadeklarowane do płatności ONW.

3. W przypadku ubiegania się o przyznanie płatności ONW przez spółdzielnię produkcji rolnej albo spółdzielnię rolników wnioskujący:

- 1) składa oświadczenie, że ubiega się o przyznanie płatności jako spółdzielnia i wnosi o przyznanie tych płatności z uwzględnieniem liczby członków spółdzielni oraz
- 2) dołącza do wniosku wykaz członków spółdzielni zawierający dla każdego członka: imię, nazwisko lub nazwę, numer identyfikacyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (numer PESEL) lub numer identyfikacyjny w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (numer REGON) oraz numer identyfikacyjny, jeżeli został nadany.

§ 6. 1. Jeżeli nastąpi przeniesienie posiadania użytków rolnych, do których przysługuje płatność ONW, na rzecz innego podmiotu w wyniku umowy sprzedaży, dzierżawy lub innej umowy, płatność ONW przysługuje temu podmiotowi:

- 1) w przypadku gdy przeniesienie posiadania miało miejsce nie później niż do dnia 31 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności ONW;
- 2) na jego wniosek złożony do dnia 30 czerwca roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności ONW.

2. Podmiot przejmujący posiadanie we wniosku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, podaje numer identyfikacyjny nadany w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o wpis do ewidencji producentów w rozumieniu tych przepisów.

3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, podmiot przejmujący posiadanie dołącza umowę sprzedaży, dzierżawy lub inną umowę, w której wyniku nastąpiło przeniesienie posiadania użytków rolnych, do których przysługuje płatność ONW, lub kopię takiej umowy potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwanej dalej „Agencją”, lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym albo adwokatem.

4. Podmiot przejmujący posiadanie składa wniosek, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie płatności ONW przez przekazującego posiadanie.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, w postępowaniu w sprawie przyznania płatności ONW przejmujący posiadanie wstępuje na miejsce przekazującego posiadanie.

6. Za dzień przeniesienia posiadania użytków rolnych, do których przysługuje płatność ONW, na rzecz innego podmiotu uznaje się dzień określony w umowie sprzedaży, dzierżawy lub innej umowie, w której wyniku nastąpiło przeniesienie posiadania. Jeżeli w umowie nie został określony termin przeniesienia posiadania użytków rolnych, do których przysługuje płatność ONW, za dzień przeniesienia posiadania tych działek lub ich części przyjmuje się dzień zawarcia umowy.

7. Termin, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, nie podlega przywróceniu.

§ 7. 1. W przypadku śmierci rolnika, która nastąpiła w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności ONW do dnia doręczenia decyzji w sprawie przyznania płatności ONW, płatność ONW przysługuje jego spadkobiercy, jeżeli użytki rolne, które były objęte wnioskiem o przyznanie płatności ONW, były w posiadaniu rolnika lub jego spadkobiercy w dniu 31 maja roku, w którym został złożony ten wniosek.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, spadkobierca rolnika wstępuje do toczącego się postępowania na jego miejsce na wniosek złożony w terminie 7 miesięcy od dnia otwarcia spadku.

3. Spadkobierca rolnika podaje we wniosku, o którym mowa w ust. 2, numer identyfikacyjny nadany w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o wpis do ewidencji producentów w rozumieniu tych przepisów.

4. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, spadkobierca rolnika dołącza:

- 1) odpis prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo
- 2) oświadczenie o złożeniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku, zawierające wskazanie imienia, nazwiska i numeru identyfikacyjnego rolnika, którego jest spadkobiercą – w przypadku gdy nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku, albo
- 3) zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia sporządzony przez notariusza.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, spadkobierca rolnika składa odpis prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku w terminie 21 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia.

6. Jeżeli z postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo z zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez notariusza wynika, że do nabycia spadku uprawnionych jest więcej spadkobierców niż jeden spadkobierca rolnika, spadkobierca wstępujący do postępowania w sprawie przyznania płatności ONW:

- 1) dołącza do wniosku, o którym mowa w ust. 2, albo
- 2) składa wraz z postanowieniem sądu, o którym mowa w ust. 5

– oświadczenia pozostałych spadkobierców rolnika o wyrażeniu zgody na wstąpienie tego spadkobiercy na miejsce rolnika i przyznanie mu płatności ONW.

7. Zgoda, o której mowa w ust. 6, nie jest wymagana, jeżeli miałyby być wyrażona przez małoletniego, a wniosek, o którym mowa w ust. 2, został złożony przez spadkobiercę będącego przedstawicielem ustawowym tego małoletniego.

8. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, spadkobierca rolnika składa do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego rolnik złożył wniosek, o którym mowa w ust. 1.

9. W przypadku, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, decyzję w sprawie przyznania płatności ONW spadkobiercy rolnika wydaje się po złożeniu przez niego odpisu prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku.

10. Termin, o którym mowa w ust. 2, nie podlega przywróceniu.

11. Do zapisobiercy windykacyjnego, który w wyniku śmierci rolnika nabył, jako przedmiot zapisu windykacyjnego, użytki rolne objęte wnioskiem o przyznanie płatności ONW złożonym przez tego rolnika lub prawo majątkowe, z którym łączy się posiadanie tych użytków, przepisy ust. 1–10 stosuje się odpowiednio.

§ 8. 1. W przypadku rozwiązania, połączenia lub podziału rolnika lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w których wyniku zaistniało następstwo prawne, z wyłączeniem przypadku, o którym mowa w § 7 ust. 1, w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności ONW do dnia doręczenia decyzji w sprawie przyznania płatności ONW płatność ONW przysługuje następcy prawnemu rolnika, jeżeli użytki rolne, które były objęte wnioskiem o przyznanie płatności ONW, były w posiadaniu rolnika lub jego następcy prawnego w dniu 31 maja roku, w którym został złożony ten wniosek.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, następca prawny rolnika wstępuje do toczącego się postępowania na miejsce rolnika na wniosek złożony w terminie 3 miesięcy od dnia wystąpienia zdarzenia prawnego, w którego wyniku zaistniało następstwo prawne.

3. Następca prawny rolnika podaje we wniosku, o którym mowa w ust. 2, numer identyfikacyjny nadany w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o wpis do ewidencji producentów w rozumieniu tych przepisów.

4. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, następca prawny rolnika dołącza dokument potwierdzający zaistnienie następstwa prawnego albo kopię tego dokumentu potwierdzoną za

zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym albo adwokatem.

5. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, następca prawny rolnika składa do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego rolnik złożył wniosek, o którym mowa w ust. 1.

6. Termin, o którym mowa w ust. 2, nie podlega przywróceniu.

§ 9. 1. Jeżeli po doręczeniu decyzji w sprawie przyznania płatności ONW rolnik, do którego została skierowana decyzja, zmarł, jego spadkobiercy przysługują prawa, które przysługiwałyby spadkodawcy jako stronie postępowania.

2. Jeżeli po doręczeniu decyzji w sprawie przyznania płatności ONW rolnik, do którego została skierowana decyzja, został rozwiązany lub nastąpiło jego połączenie lub podział, lub wystąpiło inne zdarzenie prawne, w którego wyniku zaistniało następstwo prawne, z wyłączeniem przypadku, o którym mowa w ust. 1, prawa, które przysługiwałyby temu rolnikowi jako stronie postępowania, przysługują jego następcy prawnemu.

3. Jeżeli w przypadku, o którym mowa w ust. 1, prawa, które przysługiwałyby spadkodawcy jako stronie postępowania, przysługują kilku spadkobiercom, prawa te wykonuje ten spadkobierca, na którego pozostali spadkobiercy wyrazili pisemną zgodę.

4. Należności z tytułu płatności ONW przyznanej w decyzji, o której mowa w ust. 1, są przedmiotem dziedziczenia.

5. Jeżeli płatność ONW nie została przekazana na rachunek bankowy rolnika lub rachunek rolnika prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, jego spadkobierca, który nie kwestionuje należności określonej w decyzji, o której mowa w ust. 1, składa wniosek o wypłatę przyznanej płatności ONW do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego rolnik złożył wniosek o przyznanie tej płatności, wraz z:

- 1) odpisem prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku - w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu albo
- 2) zarejestrowanym aktem poświadczenia dziedziczenia sporządzonym przez notariusza - w terminie 14 dni od dnia wpisu aktu poświadczenia dziedziczenia do rejestru aktów poświadczenia dziedziczenia, albo

3) oświadczeniem o złożeniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku, zawierającym wskazanie imienia, nazwiska i numeru identyfikacyjnego rolnika, którego jest spadkobiercą - w przypadku gdy nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5 pkt 3, spadkobierca rolnika składa odpis prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia.

7. Jeżeli płatność ONW nie została przekazana na rachunek bankowy rolnika, o którym mowa w ust. 2, lub rachunek tego rolnika prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, jego następca prawny, który nie kwestionuje należności określonej w decyzji, o której mowa w ust. 2, składa wniosek o wypłatę przyznanej płatności ONW do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie tej płatności, w terminie 3 miesięcy od dnia doręczenia temu rolnikowi tej decyzji.

8. Do wniosku, o którym mowa w ust. 7, następca prawny rolnika dołącza dokument potwierdzający zaistnienie następstwa prawnego albo kopię tego dokumentu potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji lub przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym albo adwokatem.

9. Jeżeli z postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo z zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez notariusza wynika, że do nabycia spadku uprawnionych jest więcej spadkobierców niż jeden spadkobierca rolnika, spadkobierca występujący z wnioskiem, o którym mowa w ust. 5:

- 1) dołącza do tego wniosku albo
- 2) składa wraz z odpisem postanowienia sądu, o którym mowa w ust. 6

– oświadczenia pozostałych spadkobierców rolnika o wyrażeniu zgody na wypłatę mu płatności ONW.

10. Zgoda, o której mowa w ust. 9, nie jest wymagana, jeżeli miałyby być wyrażona przez małoletniego, a wniosek, o którym mowa w ust. 5, został złożony przez spadkobiercę będącego przedstawicielem ustawowym tego małoletniego.

11. W przypadku złożenia wniosku o wypłatę płatności ONW kierownik biura powiatowego Agencji wydaje decyzję w sprawie wypłaty tych płatności.

12. W przypadku niezłożenia wniosku o wypłatę płatności ONW albo w przypadku wydania decyzji o odmowie wypłaty płatności ONW decyzje, o których mowa w ust. 1 i 2, wygasają z mocy prawa.

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 15 marca 2023 r.

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 71 ust. 1 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...), zwanej dalej „ustawą”.

Projektowane rozporządzenie reguluje zagadnienia związane ze szczegółowymi warunkami i trybem przyznawania pomocy finansowej w ramach interwencji „Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami” objętej Planem Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej w sposób analogiczny do dotychczasowych przepisów w tym zakresie, które są zawarte w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 z dnia 13 marca 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 364 z późn. zm.).

Zakres projektu rozporządzenia wynika z konieczności dostosowania treści rozporządzenia do rozwiązań wprowadzonych regulacjami Unii Europejskiej w tym zakresie, przede wszystkim rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającym przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającym rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem 2021/2115”, oraz przepisów wydanych w trybie tego rozporządzenia.

Przepisy rozporządzenia 2021/2115 określają m.in. typy obszarów ONW oraz charakter wsparcia dla podmiotów prowadzących działalność rolniczą na tych obszarach (art. 71).

Zgodnie z regulacjami zawartymi w Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej, płatności ONW dla rolników kompensują istniejące utrudnienia w prowadzeniu działalności rolniczej na obszarach ONW, w stosunku do gospodarstw położonych poza tymi obszarami. Realizacja interwencji ma zrekompensować rolnikom wszystkie lub część dodatkowych kosztów oraz utraconych dochodów związanych z ograniczeniami dla produkcji rolnej na wyznaczonych obszarach górskich i innych obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi

szczególnymi ograniczeniami (obszarach ONW), ułatwiając rolnikom kontynuowanie rolniczego użytkowania ziemi.

Ponadto, wsparcie udzielane w ramach tej interwencji umożliwi zachowanie walorów krajobrazowych obszarów wiejskich oraz utrzymanie i promowanie zrównoważonych systemów działalności rolniczej na tych terenach.

Zasadniczym celem projektu rozporządzenia jest ustanowienie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach interwencji „Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami” objętej Planem Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej. Projekt rozporządzenia ustanawia również formę i tryb składania wniosków o przyznanie pomocy, szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać wnioski o przyznanie płatności, przypadki w których następca prawny podmiotu ubiegającego się o przyznanie płatności ONW albo przejmujący posiadanie gospodarstwa rolnego lub jego części może, na swój wniosek, wstąpić do toczącego się postępowania na miejsce tego podmiotu, oraz warunki i tryb wstąpienia do tego postępowania oraz stawki tych płatności.

Warunki uzyskania płatności, jak również definicje użytków rolnych, obszarów ONW, rolnika aktywnego zawodowo i działki rolnej są określone w ustawie, w szczególności w art. 45 tej ustawy. Zgodnie z przepisami ustawy, płatność ONW przysługuje rolnikowi aktywnemu zawodowo do użytków rolnych, będących w jego posiadaniu, położonych na wyznaczonych obszarach ONW. Ponadto, na użytkach tych, należących do danego gospodarstwa rolnego, położonych w granicach ONW, powinna być prowadzona działalność rolnicza. Powierzchnia tych użytków musi wynosić co najmniej 1 ha. Jednocześnie wielkość działki rolnej do której przysługują płatności ONW wynosi minimum 0,1 ha.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia 2021/2115 przyjęto, że w okresie 2023–2027, do obszarów ONW zaliczone będą obszary, które zostały wyznaczone na potrzeby okresu programowania 2014-2020 i kwalifikowały się do wsparcia zgodnie z art. 32 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z późn. zm.) zwanego dalej „rozporządzeniem 1305/2013”. Ustawa precyzuje, że obszary ONW do których przysługuje płatność, to są obszary określone w przepisach wydanych na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu

Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 dotyczące szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania, „Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Lista obszarów ONW wraz z ich uszczegółowieniem określona jest w § 3 ust. 7 projektowanego rozporządzenia, poprzez odesłanie do załącznika rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

W Polsce występują trzy typy obszarów ONW tj.:

- obszary, na których występują znaczące ograniczenia naturalne (ONW z ograniczeniami naturalnymi),
- obszary charakteryzujące się innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW typ specyficzny),
- obszary górskie (ONW typ górski).

W ramach płatności ONW z ograniczeniami naturalnymi wsparcie będzie udzielane w celu zrekomensowania efektów istniejących utrudnień w produkcji rolnej na obszarach nizinnych, położonych poza granicami obszarów górskich, wynikających ze skumulowania występowania na tych obszarach ograniczeń naturalnych, tj. niskiej temperatury, niekorzystnej tekstury i kamienistości gleby, ograniczonej głębokości uкорzenia, niekorzystnych właściwości chemicznych, dużego nachylenia terenu w stosunku do obszarów, na których takie ograniczenia nie występują. W ramach ONW z ograniczeniami naturalnymi funkcjonuje podział na 2 strefy: ONW z ograniczeniami naturalnymi strefy I oraz ONW z ograniczeniami naturalnymi strefy II. Podział został wykonany w oparciu o wartość wskaźnika waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (WWRPP).

W ramach płatności ONW typ specyficzny wsparcie będzie udzielane w celu zrekomensowania efektów istniejących utrudnień w produkcji rolnej na obszarach, na których występują specyficzne ograniczenia w stosunku do gospodarstw, na terenach których takie ograniczenia nie występują. Na obszarach tych niezbędne jest kontynuowanie rolniczego użytkowania ziemi w celu zachowania lub poprawy środowiska, utrzymania terenów wiejskich, zachowania potencjału turystycznego obszaru lub w celu ochrony linii brzegowej.

W ramach ONW typ specyficzny również wprowadzony został podział na 2 strefy. Do obszarów ONW typ specyficzny strefa I zaliczają się gminy lub obręby ewidencyjne o wysokich walorach przyrodniczych i turystycznych, określone w oparciu o wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (WWRPP) oraz wskaźnik cenneści przyrodniczo-turystycznej (WCPT).

Do ONW typ specyficzny strefa II zostały zakwalifikowane obszary w których co najmniej 50% powierzchni użytków rolnych znajduje się powyżej 350 m n.p.m. Ponadto do ONW typ specyficzny strefa II zostały zakwalifikowane obszary z niekorzystnymi warunkami dla produkcji rolnej (wartość WWRPP poniżej 52 punktów), które nie zostały włączone do ONW z ograniczeniami naturalnymi na podstawie kryteriów biofizycznych.

W ramach ONW typ górski wsparcie będzie udzielane w celu zrekomensowania efektów istniejących utrudnień w produkcji rolnej na obszarach górskich w stosunku do gospodarstw położonych poza granicami obszarów górskich. Obszary górskie, kwalifikujące się do wsparcia, charakteryzują się znacznymi ograniczeniami możliwości użytkowania gruntów i znacznym wzrostem kosztów produkcji w związku z występowaniem mniej korzystnych niż w nizinnej części Polski warunków klimatycznych, krótszego okresu wegetacyjnego oraz zbyt stromych zboczy do użycia sprzętu mechanicznego lub wymagających użycia bardzo drogiego sprzętu specjalistycznego. Do obszarów górskich zalicza się gminy i obręby ewidencyjne, w których ponad połowa użytków rolnych położona jest powyżej wysokości 500 m n.p.m.

Zasady te precyzują przepisy wprowadzane w § 2 ust. 1.

W § 2 ust. 2 projektu rozporządzenia zawarto przepisy, zgodnie z którymi płatność ONW będzie przysługiwać do użytków rolnych wynoszącej nie więcej niż 75 ha, czyli wynikającej z limitu określonego dla wniosków składanych w ramach PS WPR na lata 2023-2027. W ustępie 3 natomiast doprecyzowano jakie elementy krajobrazu zaliczane są do powierzchni użytków rolnych do których przysługuje płatność ONW.

W § 3 projektu rozporządzenia, określone zostały stawki płatności z tytułu gospodarowania na obszarach ONW oraz zasady obliczania tych płatności. Stawki płatności ONW zostały zróżnicowane w zależności od typu obszaru ONW oraz rodzaju systemu rolniczego, w celu właściwego uwzględnienia siły ograniczeń naturalnych dla produkcji rolnej na danym obszarze. Płatności przyznawane są co roku na hektar użytków rolnych i stanowią iloczyn stawki ustalonej dla danego typu ONW oraz ilości hektarów zgłoszonych przez rolnika.

Projekt rozporządzenia zawiera również, tak jak dotychczas, przepisy zwiększające wsparcie na obszarach ONW typ górski i typ specyficzny strefa II, w których co najmniej 50% powierzchni użytków rolnych jest położonych powyżej 350 m n.p.m. dla gospodarstw rolnych z minimalną obsadą zwierząt trawożernych, których liczba w przeliczeniu na duże jednostki przeliczeniowe (DJP) wynosi co najmniej 0,5 DJP na 1 ha wszystkich użytków rolnych zadeklarowanych we wniosku o przyznanie płatności ONW. Gospodarstwa te otrzymają zwiększone stawki.

W § 3 ust. 4 zawarto przepisy określające limity płatności ONW - czyli degresywność Zasady degresywności stawek odnosi się do wielkości gospodarstwa położonego na obszarach ONW. Płatność jest przyznawana w zależności od powierzchni obszarów ONW w gospodarstwie, według poziomów:

- 1) do 25 ha – 100% płatności;
- 2) 25,01 – 50 ha – 50% płatności;
- 3) 50,01 – 75 ha – 25 % płatności.

Ponadto, w ustępie 5 wskazany został wykaz obszarów ONW, do których przysługuje płatność, a w ust. 7 zawarto doprecyzowanie dotyczące obliczania progów degresywności, w przypadku gdy o płatność ONW ubiega się spółdzielnia produkcji rolnej albo spółdzielnia rolników.

W § 4 projektowanego rozporządzenia doprecyzowane zostały warunki w zakresie posiadania zwierząt. Przy ustalaniu spełniania warunku posiadania zwierząt będą brane pod uwagę zwierzęta posiadane przez rolnika (tj. bydło, kozy, owce i konie) w okresie od dnia 15 marca do dnia 30 września danego roku, w odniesieniu do których rolnik dokonał wymaganych na podstawie przepisów o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt zgłoszeń do komputerowej bazy danych.

W § 4 ust. 4 zaproponowano przepisy dotyczące liczby DJP, która będzie obliczana tak samo jak w przypadku pomocy przyznawanej w ramach interwencji „Rolnictwo ekologiczne” objętego Planem strategicznym wspólnej polityki rolnej. Tym samym liczba DJP obliczana będzie jako suma iloczynów liczby poszczególnych rodzajów zwierząt i współczynników ich przeliczenia na DJP, które są określone w załączniku nr 6 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Rolnictwo ekologiczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz.U. z 2018 r. poz. 1784, z

2019 r. poz. 451 i 1243, z 2020 r. poz. 316 oraz z 2021 r. poz. 434 i 1025), zwanego dalej „rozporządzeniem ekologicznym”, w lp. 1–17 oraz 19–23.

Ponadto, biorąc pod uwagę, że zróżnicowanie poziomu płatności na obszarach górskich i podgórskich sprzyjać będzie m.in. rozwojowi produkcji ekologicznej, w § 4 w ust. 7 zaproponowano podobnie jak dotychczas, uproszczenie polegające na tym, że określone w § 3 ust. 3 pkt 5 oraz pkt 7 warunki w zakresie posiadania zwierząt uznaje się za spełnione, jeżeli rolnik równocześnie spełnia warunki przyznania pomocy finansowej w ramach interwencji „Rolnictwo ekologiczne” objętej Planem strategicznym wspólnej polityki rolnej, w zakresie posiadania zwierząt gatunków wymienionych w załączniku nr 5 ust. 2 rozporządzenia ekologicznego, o ile ich liczba wynosi co najmniej 0,5 DJP na hektar wszystkich użytków rolnych. Rozwiązania te również były stosowane w poprzednim okresie programowania w ramach tych płatności.

Podobnie jak w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, wniosek o przyznanie płatności ONW jest składany razem z wnioskiem o przyznanie podstawowego wsparcia dochodów, o którym mowa w art. 20 pkt. 1 lit.a ustawy, na jednym formularzu udostępnionym na stronie internetowej ARiMR po uwierzytelnieniu strony w systemie teleinformatycznym ARiMR. Rozwiązania dotyczące wykorzystania systemu teleinformatycznego ARiMR do składania wniosków oraz ogólne zasady dotyczące ich składania, jak termin czy wprowadzanie zmiany do wniosków zawarte są w ustawie.

Szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać wnioski o przyznanie płatności ONW zostały zawarte w § 5 projektowanego rozporządzenia. We wniosku o przyznanie tej płatności są zawarte w szczególności oświadczenia i zobowiązania rolnika związane z przyznawaniem tej płatności, takie jak oświadczenie o tym, że rolnikowi są znane warunki i tryb przyznawania tej płatności oraz że wyraża zgodę na przetwarzanie jego danych osobowych w związku z procesem przyznawania tej płatności.

W § 5 ust. 3 projektowanego rozporządzenia zawarty został wykaz dokumentów, jakie wnioskująca o płatność ONW spółdzielnia powinna dołączyć do wniosku, potwierdzających wniesienie wkładu gruntowego poszczególnych członków do tej spółdzielni.

W § 6 - 9 zostały zawarte szczegółowe warunki i tryb przyznawania oraz wypłaty płatności ONW w przypadku przekazania gospodarstwa rolnego, śmierci, czy innego zdarzenia prawnego, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne. Co do zasady, przepisy w tym zakresie są podobne jak dotychczas i analogiczne jak przepisy regulujące wypłaty płatności

bezpośrednich i przejściowego wsparcia krajowego określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania lub wypłaty płatności bezpośrednich i przejściowego wsparcia krajowego.

Zgodnie z § 10 projektowane rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 15 marca 2023 r. Dzięki temu przepisy projektowanego rozporządzenia będą obowiązywały od pierwszego dnia terminu składania wniosków o przyznanie płatności ONW za 2023 r. Proponowany termin wejścia w życie projektowanego rozporządzenia nie narusza zasad demokratycznego państwa prawnego.

Przepisy nie będą miały wpływu na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.

Przepisy nie będą miały wpływu na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych, w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia go organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu w trybie § 27 ust. 4 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Projekt rozporządzenia wraz z dokumentami dotyczącymi prac nad tym projektem zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt rozporządzenia zostanie ujęty w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach interwencji „Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami” objętych Planem Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pan Krzysztof Cieciora, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Pani Anna Domaracka, Naczelnik Wydziału Zintegrowanego Systemu Zarządzania i Kontroli oraz Płatności ONW, Departament Płatności Bezpośrednich, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, tel.: 22 623 12 34, adres e-mail: Anna.Domaracka@minrol.gov.pl</p>		<p>Data sporządzenia Listopad 2022 r.</p> <p>Źródło: Art. 71 ust. 1 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...)</p> <p>Numer w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa: ...</p>	
OCENA SKUTKÓW REGULACJI			
1. Jaki problem jest rozwiązywany?			
Potrzeba określenia szczegółowych zasad przyznawania pomocy finansowej w ramach interwencji „Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami” objętej Planem Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027, zwanej dalej „płatnością ONW” w ramach Planu Strategicznego na lata 2023-2027, zwanego dalej „Planem”.			
2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt			
Rekomendowanym rozwiązaniem jest działanie legislacyjne, polegające na wydaniu rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania płatności ONW w ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027. Oczekiwany efekt to ustanowienie szczegółowych warunków niezbędnych w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania wsparcia w ramach płatności ONW oraz zapewnienie pełnej zgodności tego systemu z przepisami Unii Europejskiej. Cel projektu rozporządzenia może zostać osiągnięty jedynie za pomocą środków o charakterze legislacyjnym.			
3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?			
Inne państwa członkowskie UE ustanawiają warunki przyznawania płatności ONW również za pomocą działań legislacyjnych. Na obecnym etapie prac legislacyjnych brak jest szczegółowych informacji o sposobie rozwiązania konkretnych kwestii przez inne państwa, zwłaszcza, że znaczna część rozwiązań wpływających na kształt regulacji w tym zakresie jeszcze nie została zatwierdzona przez Komisję Europejską (wg stanu na dzień 05.12.2022 r. Komisja Europejska zatwierdziła 23 z 27 krajowych planów strategicznych WPR). Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że państwa członkowskie mają pewną swobodę w dostosowaniu niektórych rozwiązań do specyficznych potrzeb danego kraju.			
4. Podmioty, na które oddziałuje projekt			
Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Beneficjenci płatności ONW	ok. 740 000 rolników	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Umożliwienie skorzystania ze środków unijnych i krajowych poprzez uszczegółowienie zasad przyznawania płatności

		(ARiMR), dane za 2022 r.	ONW; zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznawaniem wsparcia.
Spółdzielnie rolników i spółdzielnie produkcji rolnej	ok. 500	ARiMR	Umożliwienie skorzystania ze środków unijnych poprzez uszczegółowienie zasad przyznawania płatności ONW; mając na względzie zapewnienie prawidłowej realizacji Planu.
ARiMR	Centrala, 16 oddziałów regionalnych 314 powiatowych ARiMR oraz biur	–	Wprowadzane zmiany będą skutkowały koniecznością dostosowania procedur i systemu informatycznego do zmian w systemie płatności ONW wprowadzonych ze skutkiem od 2023 r.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Rozwiązania zawarte w projekcie będą przedmiotem konsultacji z:

1. Radą Dialogu Społecznego,
2. Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych,
3. Sekretariatem Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”,
4. Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym Rolników Indywidualnych „Solidarność”,
5. Związkiem Zawodowym Rolników Rzeczypospolitej „SOLIDARNI”,
6. NSZZ Solidarność,
7. Związkiem Zawodowym Pracowników Rolnictwa w Rzeczypospolitej Polskiej,
8. Związkiem Zawodowym Rolników „Ojczyzna”,
9. Związkiem Zawodowym Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „REGIONY”,
10. Krajowym Związkiem Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych,
11. Federacją Związków Pracodawców – Dzierżawców i Właścicieli Rolnych,
12. Związkiem Zawodowym Centrum Narodowe Młodych Rolników,
13. Federacją Branżowych Związków Producentów Rolnych,
14. Krajową Radą Izb Rolniczych,
15. Krajową Izbą Gospodarczą, Komitetem Rolnictwa i Obrotu Rolnego,
16. Związkiem Zawodowym Rolnictwa „Samoobrona”,
17. Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych,
18. Forum Związków Zawodowych,
19. Konfederacją LEWIATAN,
20. Pracodawcami Rzeczypospolitej Polskiej,
21. Business Centre Club,
22. Związkiem Zawodowym Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”,
23. Krajową Radą Spółdzielczą,
24. Krajowym Związkiem Rewizyjnym Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych,
25. Krajowym Zrzeszeniem Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych,
26. Polskim Związkiem Zawodowym Rolników,
27. Związkiem Rzemiosła Polskiego,
28. Związkiem Przedsiębiorców i Pracodawców,
29. Federacją Przedsiębiorców Polskich.

Projekt rozporządzenia wraz z dokumentami dotyczącymi prac nad tym projektem zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w

procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z ..... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem													0
budżet państwa													0
JST													0
pozostałe jednostki (oddzielnie)													0
Wydatki ogółem													0
budżet państwa													0
JST													0
pozostałe jednostki (oddzielnie)													0
Saldo ogółem													0
budżet państwa													0
JST													0
pozostałe jednostki (oddzielnie)													0
Źródła finansowania	Nie dotyczy.												
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na budżet państwa, budżety jednostek samorządu terytorialnego i pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.</p> <p>Wpływ stosowania płatności ONW dla rolników na sektor finansów publicznych (w tym koszty implementacji zreformowanego systemu), zostały wykazane w OSR ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...).</p> <p>Projektowane rozporządzenie określa jedynie szczegółowe warunki przyznawania płatności ONW, o których stosowaniu przesądza ww. ustawa.</p>												

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, a także osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze

		Skutki							
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)	
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ..... r.)	duże przedsiębiorstwa							0	
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							0	
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							0	
	gospodarstwa rolne							0	
	osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze							0	

W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Projektowane rozporządzenie to jeden z elementów infrastruktury prawnej (obok unijnych aktów prawnych, ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...) oraz aktów prawnych wydanych na jej podstawie innych niż niniejsze rozporządzenie), która umożliwi przyznawanie rolnikom płatności ONW. Oczekiwane efekty stosowania tego instrumentu dla wszystkich obywateli to większa podaż dóbr publicznych (środowiskowych i kulturowych), bezpieczeństwo żywnościowe, konkurencyjne ceny żywności.
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	
	gospodarstwa rolne	Stosowanie płatności ONW ma ponadto pozytywnie wpłynąć na poziom życia i stabilność dochodów rolników.
	Osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze	Brak wpływu
Niemierzalne		Uszczegółowienie zasad przyznawania płatności ONW umożliwi pełne i prawidłowe wykorzystanie unijnych i krajowych środków finansowych, w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> • wpłynie na utrzymanie stabilności dochodów rolników, • lepiej ukierunkuje wsparcie do rejonów znajdujących się w trudnej sytuacji (obszary ONW czyli obszary na których występują ograniczenia naturalne lub inne szczególne ograniczenia), • umożliwi przekazywanie i dziedziczenie płatności, • doprecyzuje niektóre definicje.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Brak dodatkowych informacji	
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☐ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☒ nie ☐ nie dotyczy	
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczacji.	☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
<p>Komentarz:</p> <p>Projekt rozporządzenia nie przewiduje wprowadzenia obciążeń regulacyjnych wykraczających poza wymagane przepisami UE.</p> <p>Należy zaznaczyć, że wnioski o przyznanie płatności ONW wraz ze wszystkimi dokumentami towarzyszącymi mogą być składane w formie elektronicznej. W związku z tym należy uznać, że projektowane rozwiązania są przystosowane do ich elektroniczacji.</p>		

9. Wpływ na rynek pracy		
Wejście w życie projektowanego rozporządzenia pozwoli utrzymać miejsca pracy w rolnictwie, a pośrednio również w najbliższym otoczeniu gospodarczym rolnictwa.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Brak wpływu na pozostałe obszary.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Rozwiązanie problemu nastąpi z dniem wejścia w życie przepisów projektowanego rozporządzenia.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Efekty będą natychmiastowe i nie wymagają pomiaru.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Brak.		

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy w ramach narzędzi zarządzania ryzykiem

Na podstawie art. 71 ust. 1 ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe warunki i tryb przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej w ramach narzędzi zarządzania ryzykiem w ramach Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej, w tym:

- 1) formę i tryb składania wniosków o przyznanie tej pomocy, zwanej dalej „pomocą”;
- 2) szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać wnioski o przyznanie pomocy;
- 3) warunki i tryb wypłaty oraz zwrotu pomocy.

§ 2. 1. Pomoc przyznaje się producentowi rolnemu w rozumieniu art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r. poz. 477), zwanemu dalej „producentem rolnym”, jeżeli:

- 1) temu producentowi rolnemu został nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności;
- 2) ten producent rolny jest posiadaczem samoistnym lub zależnym nieruchomości, na której prowadzi działalność rolniczą w zakresie produkcji drobiu, bydła lub świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) ten producent rolny posiada w ramach prowadzonej działalności rolniczej umowę ubezpieczenia drobiu, bydła lub świń od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez choroby zwierząt, zwaną dalej „umową ubezpieczenia”, z której wynika, że ubezpieczył co najmniej:
  - a) 1000 sztuk kurcząt rzeźnych lub
  - b) 1000 sztuk gęsi rzeźnych, lub

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1950).

- c) 1000 sztuk kaczek rzeźnych, lub
  - d) 1000 sztuk indyków rzeźnych, lub
  - e) 1000 sztuk drobiu nieśnego, lub
  - f) 4 sztuki bydła, lub
  - g) 14 sztuk świń;
- 4) ten producent rolny zapłacił składkę z tytułu ubezpieczenia wynikającą z umowy ubezpieczenia, a w przypadku gdy zgodnie z umową ubezpieczenia składka ma być opłacana w ratach – zapłacił wszystkie raty wynikające z tej umowy ubezpieczenia z terminem płatności do dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy;
- 5) temu producentowi rolnemu nie przyznano na podstawie odrębnych przepisów dopłaty do składki z tytułu ubezpieczenia wynikającej z umowy ubezpieczenia.

2. W przypadku producenta rolnego podlegającego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1488, 2280 i 2436) wpisowi do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym, zwanym dalej „KRS”, pomoc jest przyznawana, jeżeli poza warunkami wymienionymi w ust. 1 ten producent rolny jest wpisany do tego rejestru co najmniej od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia, a w przypadku przedsiębiorcy zagranicznego będącego osobą prawną albo jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną posiadającą zdolność prawną, który wykonuje działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach oddziału – jeżeli poza warunkami wymienionymi w ust. 1 jego oddział jest wpisany do rejestru przedsiębiorców w KRS co najmniej od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia.

3. W przypadku producenta rolnego będącego współnikiem spółki cywilnej pomoc jest przyznawana, jeżeli numer identyfikacyjny, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, został nadany spółce, a ponadto gdy:

- 1) nieruchomość, na której jest prowadzona działalność rolnicza w zakresie produkcji drobiu, bydła lub świń, stanowi przedmiot najmu, dzierżawy, użyczenia albo producent rolny ma inny tytułu prawny do władania tą nieruchomością co najmniej od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia;
- 2) w ramach umowy spółki cywilnej jest prowadzona działalność rolnicza w zakresie produkcji drobiu, bydła lub świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) każdy ze współników będący osobą prawną podlegający wpisowi do rejestru przedsiębiorców w KRS, z wyłączeniem przedsiębiorcy zagranicznego będącego osobą prawną, albo będący spółką osobową w rozumieniu art. 4 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 15

września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych jest wpisany do tego rejestru co najmniej od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia;

- 4) oddział każdego przedsiębiorcy zagranicznego będącego osobą prawną albo jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną posiadającą zdolność prawną, który wykonuje działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach tego oddziału i podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorców w KRS, jest wpisany do tego rejestru co najmniej od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia.

§ 3. 1. Pomoc przyznaje się w formie dopłaty do składki z tytułu ubezpieczenia drobiu, bydła lub świń od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez choroby zwierząt na okres objęty ubezpieczeniem rozpoczynający się nie wcześniej niż w dniu ..... 2023 r.

2. Pomoc przyznaje się w wysokości 70% zapłaconej kwoty składki z tytułu ubezpieczenia, jeżeli z umowy ubezpieczenia wynika, że wypłata odszkodowania nastąpi w przypadku wystąpienia szkód w wysokości przekraczającej 20% wyrażonej w złotych wartości:

- 1) średniej rocznej produkcji ubezpieczanych zwierząt lub średniego dochodu z trzech ostatnich lat poprzedzających rok, w którym została zawarta umowa ubezpieczenia, albo z trzech lat w okresie pięcioletnim poprzedzającym rok, w którym została zawarta umowa ubezpieczenia, z pominięciem roku o najwyższej i najniższej wartości produkcji, lub dochodu ustalonego na podstawie danych rachunkowych lub dokumentów potwierdzających wartość prowadzonej produkcji drobiu, bydła lub świń w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej albo
- 2) produkcji drobiu, bydła lub świń zadeklarowanej w umowie ubezpieczenia przez producenta rolnego – w przypadku gdy działalność rolnicza w zakresie produkcji drobiu, bydła lub świń nie była prowadzona w okresie poprzedzającym rok zawarcia umowy ubezpieczenia.

3. Wartość produkcji lub dochodu z tytułu produkcji drobiu, bydła lub świń, o której mowa w ust. 2 pkt 2, jest ustalana jako kwota stanowiąca iloczyn liczby:

- 1) bydła lub świń przewidzianej do prowadzenia w roku zawarcia umowy ubezpieczenia działalności rolniczej w zakresie produkcji bydła lub świń, które zostały zgłoszone przez producenta rolnego do Systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt, o którym mowa w ustawie z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. z 2021 r. poz. 1542 oraz z 2022 r. poz. 1570),
- 2) drobiu przewidzianej do prowadzenia w roku zawarcia umowy ubezpieczenia działalności rolniczej w zakresie produkcji drobiu zadeklarowanej przez producenta rolnego w oświadczeniu, o którym mowa w § 6 ust. 2 pkt 4

– oraz średniej masy ciała zwierzęcia z gatunku drób, bydło lub świnie, a w przypadku drobiu nieśnego – średniej liczby jaj od jednej sztuki drobiu nieśnego i średniej ceny skupu ustalonej na podstawie wynikowych informacji statystycznych ogłaszanych, udostępnianych lub rozpowszechnianych zgodnie z przepisami o statystyce publicznej z trzech kolejnych lat poprzedzających rok zawarcia umowy ubezpieczenia albo z trzech lat w okresie pięcioletnim z pominięciem roku, w którym zanotowano najwyższą i najniższą cenę skupu.

4. Deklarowaną przez producenta rolnego liczbę drobiu, o której mowa w ust. 3 pkt 2, powiatowy lekarz weterynarii właściwy ze względu na miejsce prowadzenia działalności rolniczej w zakresie produkcji drobiu potwierdza albo odmawia jej potwierdzenia na podstawie danych zawartych w rejestrze, o którym mowa w art. 11 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421 oraz z 2022 r. poz. 1570), sporządzając na oświadczeniu producenta rolnego, o którym mowa § 6 ust. 2 pkt 4, adnotację o zgodności albo niezgodności podanej przez producenta rolnego liczby drobiu z danymi zawartymi w tym rejestrze.

5. Średnia masa ciała zwierząt z gatunku drób, bydła lub świnie oraz średnia liczba jaj od jednej sztuki drobiu nieśnego, o których mowa w ust. 3, są określone w załączniku do rozporządzenia.

§ 4. 1. Wniosek o przyznanie pomocy może dotyczyć kilku umów ubezpieczenia.

2. Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwanej dalej „Agencją”, podaje do publicznej wiadomości dwa razy w roku ogłoszenie o terminie składania wniosków o przyznanie pomocy na stronie internetowej administrowanej przez Agencję i co najmniej w jednym dzienniku o zasięgu krajowym oraz w siedzibie Agencji, oddziałach regionalnych i biurach powiatowych Agencji nie później niż 14 dni przed planowanym dniem rozpoczęcia biegu terminu składania tych wniosków.

3. Termin składania wniosków o przyznanie pomocy nie może być krótszy niż 14 dni.

4. Agencja udostępnia formularz wniosku o przyznanie pomocy nie później niż w dniu podania do publicznej wiadomości ogłoszenia, o którym mowa w ust. 2.

§ 5. Wniosek o przyznanie pomocy składa się do kierownika biura powiatowego Agencji właściwego ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę producenta rolnego wskazane w ewidencji producentów, o której mowa w przepisach o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

§ 6. 1. Wniosek o przyznanie pomocy zawiera:

- 1) numer identyfikacyjny producenta rolnego ubiegającego się o przyznanie pomocy albo numer identyfikacyjny:
  - a) małżonka producenta rolnego, jeżeli temu małżonkowi został nadany taki numer – w przypadku prowadzenia przez producenta rolnego działalności rolniczej wspólnie z małżonkiem,
  - b) spółki cywilnej, której producent rolny jest współnikiem – w przypadku producenta rolnego będącego współnikiem spółki cywilnej,
  - c) współposiadacza gospodarstwa rolnego, jeżeli ten współposiadacz wyraził zgodę na nadanie mu takiego numeru – w przypadku gdy gospodarstwo rolne jest przedmiotem współposiadania;
- 3) numer identyfikacyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (numer PESEL) albo numer identyfikacji podatkowej (NIP) producenta rolnego ubiegającego się o pomoc, a w przypadku producenta rolnego będącego osobą fizyczną nieposiadającą numeru PESEL – kod kraju, numer paszportu albo innego dokumentu stwierdzającego tożsamość;
- 4) numer PESEL małżonka producenta rolnego – w przypadku prowadzenia przez producenta rolnego działalności rolniczej wspólnie z małżonkiem, a jeżeli małżonek producenta rolnego nie ma numeru PESEL – kod kraju, numer paszportu albo innego dokumentu stwierdzającego tożsamość tego małżonka;
- 5) numer w KRS, jeżeli producent rolny ma taki numer;
- 6) informacje wynikające z umowy ubezpieczenia o:
  - a) gatunku ubezpieczonych zwierząt,
  - b) liczbie ubezpieczonych zwierząt z gatunku drób, bydło lub świnie,
  - c) wysokości składki z tytułu ubezpieczenia,
  - d) sumie ubezpieczenia,
  - e) okresie objętym ubezpieczeniem;
- 7) miejsce prowadzenia działalności rolniczej w zakresie produkcji drobiu, bydła lub świń podlegających ubezpieczeniu;
- 8) kwotę zapłaconych do dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy składek z tytułu ubezpieczenia wynikających z umowy ubezpieczenia;
- 9) oświadczenie producenta rolnego:

- a) o niepodleganiu zakazowi dostępu do środków publicznych, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, z późn. zm.²⁾), na podstawie prawomocnego orzeczenia sądowego,
- b) o nieprzyznaniu na podstawie odrębnych przepisów dopłaty do składki z tytułu ubezpieczenia wynikającej z umowy ubezpieczenia,
- c) o prowadzeniu działalności rolniczej w zakresie produkcji drobiu, bydła lub świń.

2. Do wniosku o przyznanie pomocy dołącza się:

- 1) kopię umowy ubezpieczenia, w której jest określona suma ubezpieczenia, liczba i gatunek ubezpieczonych zwierząt z gatunku drób, bydło lub świnie oraz wysokość składki z tytułu ubezpieczenia;
- 2) oświadczenie małżonka producenta rolnego o wyrażeniu zgody na ubieganie się o przyznanie pomocy – w przypadku producenta rolnego, który ubiega się o przyznanie pomocy z uwzględnieniem ubezpieczonych zwierząt z gatunku drób, bydło lub świnie będących w posiadaniu tego małżonka;
- 3) oświadczenie współposiadacza gospodarstwa rolnego o wyrażeniu zgody na ubieganie się o przyznanie pomocy – w przypadku producenta rolnego, który ubiega się o przyznanie pomocy z uwzględnieniem ubezpieczonych zwierząt z gatunku drób, bydło lub świnie będących przedmiotem współposiadania;
- 4) oświadczenie producenta rolnego o liczbie zwierząt z gatunku drób, która jest deklarowana do prowadzenia przez niego działalności rolniczej w zakresie produkcji drobiu, potwierdzonej przez powiatowego lekarza weterynarii w sposób określony w § 3 ust. 4 – w przypadku gdy producent rolny nie prowadził działalności rolniczej w zakresie produkcji drobiu w okresie poprzedzającym rok zawarcia umowy ubezpieczenia;
- 5) kopię dowodu zapłaty składek z tytułu ubezpieczenia wynikających z umowy ubezpieczenia;
- 6) kopię umowy spółki cywilnej oraz uchwały wspólników spółki cywilnej upoważniającej wspólnika tej spółki do złożenia wniosku w imieniu wspólników – w przypadku prowadzenia działalności rolniczej w zakresie produkcji drobiu, bydła lub świń w formie spółki cywilnej i składania wniosku przez wspólnika w imieniu wspólników.

3. Kopie dokumentów, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 6, dołącza się do wniosku w formie kopii potwierdzonych za zgodność z oryginałem przez pracownika Agencji lub podmiot, który

---

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 1692, 1725, 1747, 1768, 1964 oraz 2414.

wydał dokument, albo poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego radcą prawnym albo adwokatem.

§ 7. Kierownik biura powiatowego Agencji wydaje decyzję o przyznaniu pomocy w terminie 2 miesięcy od dnia upływu terminu składania wniosków o przyznanie pomocy.

§ 8. Wypłata pomocy następuje w terminie 30 dni od dnia, w którym decyzja o przyznaniu pomocy stała się ostateczna, na rachunek producenta rolnego wskazany przez niego w ewidencji producentów, o której mowa w przepisach o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

§ 9. Producent rolny informuje Agencję na piśmie:

- 1) o każdej zmianie danych zawartych we wniosku o przyznanie pomocy w terminie 7 dni od dnia zaistnienia tej zmiany;
- 2) o wygaśnięciu stosunku ubezpieczenia w terminie 7 dni od dnia tego wygaśnięcia.

§ 10. W przypadku wygaśnięcia stosunku ubezpieczenia przed upływem okresu, na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia, i otrzymania przez producenta rolnego od ubezpieczyciela zwrotu części składki z tytułu ubezpieczenia producent rolny zwraca pomoc w kwocie proporcjonalnej do kwoty zwróconej składki w terminie 30 dni od dnia otrzymania należności od ubezpieczyciela.

§ 11. W sprawach o przyznanie pomocy z uwagi na istotę i cel tego działania nie jest możliwe:

- 1) wstąpienie do toczącego się postępowania na miejsce producenta rolnego ubiegającego się o przyznanie pomocy przez następcę prawnego tego producenta rolnego albo przez nabywcę gospodarstwa lub jego części albo przez przejmującego posiadanie gospodarstwa lub jego części;
- 2) przyznanie pomocy następcy prawnemu producenta rolnego, któremu przyznano pomoc, albo nabywcy gospodarstwa lub jego części albo przejmującemu posiadanie gospodarstwa lub jego części.

§ 12. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Załącznik
do rozporządzenia
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia
(Dz. U. poz. ...)

I. Średnia masa ciała zwierząt z gatunku drób, bydło lub świnie

Lp.	Gatunek zwierząt	Średnia masa ciała zwierząt w kilogramach
1	Kurczęta brojlery	2,50
2	Młode indory rzeźne	22,56
3	Młode indyczki rzeźne	10,32
4	Gęsi rzeźne i kaczki rzeźne	7,00
5	Bydło w wieku: 1) do miesiąca; 2) powyżej miesiąca do 8 miesięcy: a) samice b) samce; 3) powyżej 8 miesięcy do 3 lat: a) samice b) samce; 4) powyżej 3 lat do 5 lat: a) samice b) samce; 5) powyżej 5 lat: a) samice b) samce	50,00 140,00 205,00 200,00 325,00 300,00 450,00 450,00 750,00
6	Świnia w wieku: 1) do 2 miesięcy; 2) powyżej 2 miesięcy do 5 miesięcy; 3) powyżej 5 miesięcy do 8 miesięcy; 4) powyżej 8 miesięcy do 12 miesięcy	16,00 60,00 100,00 125,00

II. Średnia roczna liczba jaj od jednej sztuki drobiu nieśnego – 219 sztuk

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej w ramach narzędzi zarządzania ryzykiem objętego Planem Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 71 ust. 1 ustawy z dnia ..... r. o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej.

W projekcie rozporządzenia zaplanowano pomoc dla producenta rolnego w formie refundacji 70% składki ubezpieczenia drobiu, bydła lub świń od ryzyka wystąpienia strat spowodowanych chorobami zwierząt. Zakład ubezpieczeń odpowiada za szkody wynoszące powyżej 20% sumy ubezpieczenia, jeżeli:

- 1) dopłaty do składek nie są finansowane z udziałem innych środków publicznych;
- 2) odszkodowanie będzie wypłacane w przypadku, gdy straty wynoszą ponad 20% średniej rocznej produkcji lub średniego dochodu z produkcji ubezpieczanych zwierząt z poprzednich trzech lat lub średniej z trzech lat z okresu pięciu poprzednich lat, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej, określonej na podstawie danych rachunkowych lub dokumentów potwierdzających wartość prowadzonej produkcji drobiu, bydła lub świń albo deklarowanej wielkości produkcji do ubezpieczenia wyrażonej w złotych jako iloczyn liczby drobiu, bydła lub świń, określonej przez producenta rolnego i potwierdzonej przez powiatowego lekarza weterynarii na podstawie prowadzonego rejestru, o którym mowa w art. 11 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421) i średniej masy ciała zwierzęcia albo ilości średniej liczby jaj od jednej sztuki drobiu nieśnego określonych w załączniku do projektu rozporządzenia, oraz średniej ceny skupu z trzech kolejnych poprzednich lat wynikającej z dostępnych danych statystycznych.

W celu ułatwienia ustalenia deklarowanej średniej wielkości produkcji producentów rolnych nieposiadających danych rachunkowych w załączniku do projektu rozporządzenia określono średnie masy ciała poszczególnych gatunków ubezpieczanych zwierząt

Pomoc może być przyznana producentowi rolnemu, który w ramach umowy ubezpieczenia od strat spowodowanych chorobami zwierząt ubezpieczy co najmniej:

- 1) 1000 sztuk kurcząt rzeźnych lub
- 2) 1000 sztuk gęsi rzeźnych, lub
- 3) 1000 sztuk kaczek rzeźnych, lub

- 4) 1000 sztuk indyków rzeźnych, lub
- 5) 1000 sztuk drobiu nieśnego, lub
- 6) 4 krowy, lub
- 7) 14 świń.

Pomoc będzie wypłacana przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Agencja) w terminie 30 dni od dnia wydania przez kierownika biura powiatowego Agencji decyzji o przyznaniu pomocy na rachunek producenta rolnego wskazany przez niego w ewidencji producentów, o której mowa w przepisach o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności. Decyzję o przyznaniu pomocy kierownik biura powiatowego Agencji będzie wydawał w terminie 2 miesiące od dnia zakończenia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy. Termin składania wniosków o przyznanie pomocy będzie ogłaszany przez Prezesa Agencji dwa razy w roku na 14 dni przed rozpoczęciem tego terminu na stronie internetowej administrowanej przez Agencję, co najmniej w jednym dzienniku o zasięgu krajowym oraz w siedzibie Agencji, oddziałów regionalnych i biur powiatowych Agencji.

Wniosek o przyznanie pomocy pomoc zawiera:

- 1) numer identyfikacyjny producenta rolnego ubiegającego się o przyznanie pomocy albo numer identyfikacyjny:
  - a) małżonka producenta rolnego, jeżeli temu małżonkowi został nadany taki numer – w przypadku prowadzenia przez producenta rolnego działalności rolniczej wspólnie z małżonkiem,
  - b) spółki cywilnej, której producent rolny jest współnikiem – w przypadku producenta rolnego będącego współnikiem spółki cywilnej,
  - c) współposiadacza gospodarstwa rolnego, jeżeli ten współposiadacz wyraził zgodę na nadanie mu takiego numeru – w przypadku gdy gospodarstwo rolne jest przedmiotem współposiadania;
- 3) numer identyfikacyjny powszechnego elektronicznego systemu ewidencji ludności (numer PESEL) albo numer identyfikacji podatkowej (NIP) producenta rolnego ubiegającego się o pomoc, a w przypadku producenta rolnego będącego osobą fizyczną nieposiadającą numeru PESEL – kod kraju, numer paszportu albo innego dokumentu stwierdzającego tożsamość;
- 4) numer PESEL małżonka producenta rolnego – w przypadku prowadzenia przez producenta rolnego działalności rolniczej wspólnie z małżonkiem, a jeżeli małżonek

producenta rolnego nie ma numeru PESEL – kod kraju, numer paszportu albo innego dokumentu stwierdzającego tożsamość tego małżonka;

- 5) numer w KRS, jeżeli producent rolny ma taki numer;
- 6) informacje dotyczące umowy ubezpieczenia:
  - a) gatunku ubezpieczonych zwierząt,
  - b) liczby ubezpieczonych zwierząt z gatunku drób, bydło lub świnie,
  - c) wysokości składki z tytułu ubezpieczenia,
  - d) sumy ubezpieczenia,
  - e) okresu objętego ubezpieczeniem;
- 7) miejsce prowadzenia chowu lub hodowli drobiu, bydła lub świń podlegających ubezpieczeniu;
- 8) kwotę zapłaconych do dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy składek z tytułu ubezpieczenia wynikających z umowy ubezpieczenia;
- 9) oświadczenie producenta rolnego:
  - a) o niepodleganiu zakazowi dostępu do środków publicznych, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, z późn. zm.), na podstawie prawomocnego orzeczenia sądowego,
  - b) o nieprzyznaniu na podstawie odrębnych przepisów dopłaty do składki z tytułu ubezpieczenia wynikającej z umowy ubezpieczenia,
  - c) o prowadzeniu działalności rolniczej w zakresie produkcji drobiu, bydła lub świń.

Projektowane rozporządzenie wejdzie w życie 14 dni od dnia ogłoszenia Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu w trybie § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych, dlatego też nie podlega notyfikacji określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia wraz z dokumentami dotyczącymi prac nad tym projektem zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w

serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów. Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej. Projekt rozporządzenia zostanie ujęty w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy w ramach narzędzi zarządzania ryzykiem</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Ryszard Bartosik – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu <u>Aleksandra Szelągowska,</u> tel. 22 623 17 64, adres e-mail: aleksandra.szelagowska@minrol.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia .....</p> <p>Źródło: Upoważnienie ustawowe – art. 71 ust. 1 ustawy o Planie Strategicznym dla WPR</p> <p>Nr w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi: .....</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Zgodnie z obecnie obowiązującym w Polsce systemem ubezpieczeń (ustawa z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r. poz. 477)) możliwe jest stosowanie dopłat z budżetu państwa do składek ubezpieczenia zwierząt w wysokości 65% składki – w przypadku ubezpieczenia zwierząt gospodarskich (bydła, koni, owiec, kóz, drobiu lub świń) od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez huragan, powódź, deszcz nawalny, grad, piorun, obsunięcie się ziemi, lawinę oraz w wyniku uboju z konieczności.

Nie są objęte dotacjami składki ubezpieczenia od ryzyka utraty dochodów z produkcji zwierzęcej spowodowanych wystąpieniem chorób u zwierząt.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

W projekcie rozporządzenia proponuje się refundację 70% składki ubezpieczenia od ryzyka strat dochodów z produkcji drobiu, bydła lub świń spowodowanych wystąpieniem chorób zwierząt. Wymogi w zakresie bioasekuracji stawiane przez zakłady ubezpieczeń producentom ww. zwierząt umożliwią zmniejszenie zagrożenie wystąpienia chorób zwierząt. Jednocześnie zastosowanie dopłat do składek ubezpieczeniowych zachęci producentów tych zwierząt do korzystania z tego rodzaju instrumentu wsparcia.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

W państwach członkowskich Unii Europejskiej są uruchamiane programy pomocowe zgodne z przepisami lub zasadami udzielania pomocy publicznej.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	1		Przyjmowanie wniosków o pomoc i realizacja pomocy
Producenci drobiu, bydła lub świń	11 539	Wykaz zakładów produkcji drobiu. Zakłada się, że ubezpieczenie od ryzyka wystąpienia strat spowodowanych chorobami zwierząt u bydła lub świń będzie	Refundacja 70% składki ubezpieczenia drobiu, bydła lub świń od ryzyka strat dochodów spowodowanych wystąpieniem chorób

	sporadyczne.	zwierząt
5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji		
<p>Projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348), z miesięcznym terminem zgłaszania uwag.</p> <p>Projekt rozporządzenia zostanie uzgodniony z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz skierowany do zaopiniowania do następujących organizacji społecznych i instytucji samorządu gospodarczego:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych; 2) Sekretariat Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”; 3) Niezależny Samorządowy Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych „Solidarność”; 4) Związek Zawodowy Rolnictwa „Samoobrona”; 5) Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych; 6) Federacja Związków Pracodawców – Dzierżawców i Właścicieli Rolnych; 7) Związek Zawodowy Centrum Narodowe Młodych Rolników; 8) Federacja Branżowych Związków Producentów Rolnych; 9) Krajowa Rada Izb Rolniczych; 10) Krajowa Izba Gospodarcza, Komitet Rolnictwa i Obrotu Rolnego; 11) Związek Zawodowy Rolników „Ojczyzna”; 12) Związek Zawodowy Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni”; 13) Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich; 14) Krajowa Rada Spółdzielcza; 15) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych; 16) Związek Zawodowy Pracowników Rolnictwa w RP; 17) Business Centre Club; 18) Konfederacja Lewiatan; 19) Polska Izba Ubezpieczeń, 20) Związek Zawodowy Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „Regiony”; 21) Związek Zawodowy Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”; 22) Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych; 23) Związek Przedsiębiorców i Pracodawców; 24) Rada Dialogu Społecznego; 25) Polski Związek Zawodowy Rolników; 26) Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego „ASAP”; 27) Instytut Gospodarki Rolnej; 28) Federacja Związków Kółek i Organizacji Rolniczych RP; 29) Federacja Przedsiębiorców Polskich; 30) Krajowy Związek Grup Producentów Rolnych – Izba Gospodarcza; 31) Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka; 32) Polski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS”; 33) Ogólnopolska Federacja Przedsiębiorców i Pracodawców Przedsiębiorcy.pl; 34) Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców; 35) Związek Polskie Mięso; 		

	gospodarstwa domowe						
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe						
Niemierzalne	Producenci drobiu, bydła lub świń	Utrzymanie płynności finansowej gospodarstw rolnych zajmujących się chowem lub hodowlą drobiu, bydła lub świń w przypadku wystąpienia chorób zwierząt.					
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Udzielenie wsparcia zmniejszy skalę niezadowolenia w przypadku strat spowodowanych chorobami zwierząt.</p> <p>Poza powyżej wskazanym oddziaływaniem wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe. Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało również wpływu na sytuację ekonomiczną i społeczną osób niepełnosprawnych i osób starszych.</p>						
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu							
x ☐ nie dotyczy							
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).				☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy			
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:			
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.				☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy			
<p>Komentarz:</p> <p>Agencja płatnicza (Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) będzie wdrażała interwencję zgodnie z wymogami prawa unijnego i krajowego, tj. zgodnie z przyjętymi i poddanymi akredytacji procedurami obowiązującymi przy wdrażaniu programów finansowanych i współfinansowanych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej.</p> <p>Projekt rozporządzenia nie ma wpływu na dodatkową pracę wykonywaną przez producentów rolnych związaną z chowem lub hodowlą drobiu, bydła lub świń.</p>							
9. Wpływ na rynek pracy							
Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie ma wpływu na inne obszary poza rolnictwem.							

10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe x ☐ inne: Rolnictwo	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Nie ma wpływu	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Monitorowanie i ocena efektów wdrażania interwencji będzie dokonywane przez określone w PS WPR wskaźniki produktu i rezultatu.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

w sprawie warunków dokonywania zwrotu środków, o których mowa w art. 17 ust. 4
rozporządzenia 2021/2116

Na podstawie art. 73 ust. 4 ustawy z dnia ..... r. o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zwrotu środków, o których mowa w art. 17 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187, z późn. zm.²⁾), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/2116”, na rzecz beneficjenta końcowego (odbiorcy końcowego), o którym mowa w art. 17 ust. 4 rozporządzenia 2021/2116, dokonuje się:

- 1) w roku budżetowym, na który, zgodnie z art. 12 ust. 1 lit. d rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, EURATOM) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r., w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz. Urz. UE L 193 z 30.07.2018, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 319 z 13.12.2022, str. 1), zostały przeniesione środki;
- 2) ustalonego do czwartego miejsca po przecinku ilorazu:
  - kwoty udostępnionej Rzeczypospolitej Polskiej w celu dokonania zwrotu środków, o których mowa w art. 17 ust. 4 rozporządzenia 2021/2116, określonej w akcie wykonawczym wydanym na podstawie art. 17 ust. 5 rozporządzenia 2021/2116 oraz

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej - rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1950).

²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 29 z 10.02.2022, str. 45 oraz Dz. Urz. UE L 216 z 19.08.2022, str. 1.

- sumy kwot, o jakie zmniejsza się płatności bezpośrednio w rozumieniu art. 16 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.³⁾), w roku budżetowym, o którym mowa w pkt 1, na skutek zastosowania dyscypliny finansowej przewidzianej w art. 17 rozporządzenia 2021/2116, ustalonej dla tego beneficjentów końcowych (odbiorców końcowych), o których mowa w art. 17 ust. 4 rozporządzenia 2021/2116;
- 3) po zastosowaniu zmniejszeń i wykluczeń wynikających z niezgodności, o których mowa w art. 85 i art. 89 rozporządzenia 2021/2116.

§ 2. Rozporządzenia wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

**MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU
WSI**

---

³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 119 z 21.04.2022, str. 1, Dz. Urz. UE L 181 z 07.07.2022, str. 35 oraz Dz. Urz. UE L 227 z 01.09.2022, str. 136.

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 73 ust. 4 ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ...) zgodnie z którym minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, warunki dokonywania zwrotu środków, o których mowa w art. 17 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187, z późn. zm.⁴⁾), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/2116”, mając na względzie zachowanie wymagań określonych w art. 17 ust. 4 rozporządzenia 2021/2116 oraz zapewnienie równego traktowania rolników.

Zgodnie z art. 17 ust. 4 rozporządzenia 2021/2116 w drodze odstępstwa od art. 12 ust. 1 lit. d rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, EURATOM) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r., w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz. Urz. UE L 193 z 30.07.2018, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 319 z 13.12.2022, str. 1), państwa członkowskie zwracają środki przeniesione zgodnie z art. 12 ust. 1 lit. d rozporządzenia (UE, Euratom) nr 2018/1046 odbiorcom końcowym, w odniesieniu do których w roku budżetowym, na który przeniesiono środki, zastosowano współczynnik korygujący.

Uwzględniając powyższe w projektowanym rozporządzeniu określono, że wypłata zwrotu, o którym mowa w art. 17 ust. 4 rozporządzenia nr 2021/2116, będzie rozdzielana pomiędzy beneficjentów, proporcjonalnie do kwoty zmniejszenia zastosowanego wobec nich z tytułu dyscypliny finansowej w odniesieniu do roku, na który przeniesiono środki.

Jednocześnie wskazać należy, że całkowita kwota środków finansowych przewidzianych do zwrotu Rzeczypospolitej Polskiej wynikająca z ww. przeniesienia, określona w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 17 ust. 4 rozporządzenia nr 2021/2116, będzie rozdzielona pomiędzy beneficjentów, proporcjonalnie do kwoty zmniejszenia zastosowanego

---

⁴⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 29 z 10.02.2022, str. 45 oraz Dz. Urz. UE L 216 z 19.08.2022, str. 1.

wobec niech z tytułu dyscypliny finansowej w odniesieniu do roku na który przeniesiono środki.

Proponuje się, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie po upływie 14 dnia od dnia ogłoszenia.

Wprowadzenie projektowanych przepisów nie będzie miało wpływu na działalność mikro-przedsiębiorców oraz małych przedsiębiorców.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z przepisami Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie zawiera norm technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597), dlatego projekt rozporządzenia nie podlega notyfikacji.

Projekt rozporządzenia został zamieszczony w wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi pod numerem .....

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie warunków dokonywania zwrotu środków, o których mowa w art. 17 ust. 4 rozporządzenia 2021/2116</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Ryszard Bartosik – Sekretarz Stanu</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Aleksandra Szelałowska, Zastępca Dyrektora Departamentu Budżetu, tel. +48 22 623 17 64, adres e-mail: aleksandra.szelałowska@minrol.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia .....</p> <p>Źródło: Upoważnienie ustawowe Nr w wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi: ...</p>
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Wykonanie upoważnienia zawartego w art. 73 ust. 4 ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz.) zgodnie, z którym minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, warunki dokonywania zwrotu środków, o których mowa w art. 17 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/2116”, mając na względzie zachowanie wymagań określonych w art. 17 ust. 4 rozporządzenia 2021/2116 oraz zapewnienie równego traktowania rolników.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Wprowadzenie przepisów umożliwiających dokonanie zwrotu środków dla rolników, którym w art. 17 ust. 4 rozporządzenia 2021/2116.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Inne kraje członkowskie UE rozwiązują wskazany problem również przez działania legislacyjne.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Rolnicy	1,26 mln	PS WPR	Zmniejszenie zwrotu, o którym mowa w art. 17 ust. 4 rozporządzenia nr 2022/2116 za 2023 r.
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	1	–	Realizacja dodatkowych zadań związanych ze zwrotem producentom rolnym środków, o których mowa w art. 17 ust. 4 rozporządzenia 2021/2116

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt zostanie przesłany do zaopiniowania do następujących partnerów społecznych:

- 1) na podstawie art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 263) do Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych, Forum Związków Zawodowych oraz Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”; termin na zgłoszenie uwag 21 dni liczone od następnego dnia roboczego, z wyłączeniem soboty, następującego po dniu przekazania projektu;
- 2) na podstawie art. 16 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2022 r. poz. 97) do Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej, Konfederacji Lewiatan, Związku Rzemiosła Polskiego, Business Centre Club, Związku Przedsiębiorców i Pracodawców oraz Federacji Przedsiębiorców Polskich; termin na zgłoszenie uwag 21 dni roboczych od dnia przekazania projektu.

Projekt będzie podlegał opiniowaniu zgodnie z § 38 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348), przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, jednostki doradztwa rolniczego.

Termin na zgłoszenie uwag 21 dni roboczych od dnia przekazania projektu.

Projekt ustawy zostanie również przesłany do konsultacji publicznych z następującymi organizacjami i instytucjami:

- 1) Agraves Sp. z o.o.;
- 2) Agro Integracja Sp. z o. o.;
- 3) Agrounia;
- 4) Augustowsko-Podlaskie Stowarzyszenie Eko-Rolników;
- 5) Federacja Grup i Producentów „Wołowina Polska”;
- 6) Federacja Związków Kółek i Organizacji Rolniczych RP;
- 7) Federacja Branżowych Związków Producentów Rolnych;
- 8) Federacja Gospodarki Żywnościowej RP;
- 9) Federacja Związków Pracodawców – Dzierżawców i Właścicieli Rolnych;
- 10) Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich;
- 11) Forum Rolnictwa Ekologicznego im. M. Górnego;
- 12) Fundacja Greenpeace Polska;
- 13) Instytut Gospodarki Rolnej;
- 14) Izba Zbożowo-Paszowa;
- 15) Konferencja Rektorów Uczelni Rolniczych i Przyrodniczych;
- 16) Krajowa Izba Gospodarcza, Komitet Rolnictwa i Obrotu Rolnego;
- 17) Krajowa Izba Producentów Drobiu i Pasz;
- 18) Krajowa Rada Drobiarstwa – Izba Gospodarcza;
- 19) Krajowa Rada Izb Rolniczych;
- 20) Krajowa Rada Przetwórstwa i Zamrażalnictwa Owoców i Warzyw;
- 21) Krajowa Rada Spółdzielcza;
- 22) Krajowe Forum Spółek Wodnych;
- 23) Krajowe Stowarzyszenie Mleczarzy;
- 24) Krajowe Zrzeszenie Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych;
- 25) Krajowy Związek Grup Producentów Owoców i Warzyw;
- 26) Krajowy Związek Grup Producentów Rolnych – Izba Gospodarcza;
- 27) Krajowy Związek Plantatorów Buraka Cukrowego;
- 28) Krajowy Związek Plantatorów Roślin Okopowych;
- 29) Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych;

- 30) Krajowy Związek Rewizyjny Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”;
- 31) rajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych;
- 32) Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich Związek Rewizyjny;
- 33) Krajowy Związek Spółek Wodnych;
- 34) Kujawsko-Pomorskie Stowarzyszenie Producentów Ekologicznych EKOŁAN;
- 35) Lubelskie Towarzystwo Pszczelnicze;
- 36) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych „Solidarność”;
- 37) Ogólnopolski Związek Plantatorów Tytoniu;
- 38) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych;
- 39) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Przetwórców i Producentów Produktów Ekologicznych „Polska Ekologia”;
- 40) Ogólnopolskie Stowarzyszenie „Wieprz Polski”;
- 41) Opolski Związek Producentów Rolnych;
- 42) Podlaski Związek Hodowców Trzody Chlewnej;
- 43) Podlaski Związek Rolniczych Zrzeszeń Branżowych Producentów Trzody Chlewnej;
- 44) Polska Akademia Nauk;
- 45) Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka;
- 46) Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców;
- 47) Polska Federacja Ziemiaka;
- 48) Polska Izba Gospodarcza Maszyn i Urządzeń Rolniczych;
- 49) Polska Izba Ogrodnicza;
- 50) Polska Izba Produktu Regionalnego i Lokalnego;
- 51) Polska Izba Mleka;
- 52) Polska Izba Nasienna;
- 53) Polska Izba Ubezpieczeń;
- 54) Polska Sieć LGD;
- 55) Polski Klub Ekologiczny;
- 56) Polski Związek Plantatorów Tytoniu;
- 57) Polski Związek Pracodawców – Usługodawców Rolnych;
- 58) Polski Związek Producentów Szparaga;
- 59) Polski Związek Rolników Ekologicznych;
- 60) Polski Związek Zawodowy Rolników;
- 61) Polskie Stowarzyszenie Doradców Rolniczych AGRONOM;
- 62) Polskie Stowarzyszenie Plantatorów Porzeczki;
- 63) Polskie Stowarzyszenie Producentów i Przetwórców Owoców;
- 64) Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego „ASAP”;
- 65) Polskie Towarzystwo Rolników Ekologicznych;
- 66) Rada Główna Instytutów Badawczych;
- 67) Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego;
- 68) Rada Rolnictwa i Produkcji Ekologicznej;
- 69) Sieć Badawcza – Łukasiewicz;
- 70) Spółdzielnia Polskie Grupy Mleczne;
- 71) Spółdzielnia Producentów Mleka Krowiego „KARNIEWO”;

- 72) Stowarzyszenie Akredytowanych Podmiotów Doradztwa Rolniczego AKROS;
- 73) Stowarzyszenie Branży Grzybów Uprawnych;
- 74) Stowarzyszenie „EkoLubelszczyzna”;
- 75) Stowarzyszenie Gospodarstw Ekologicznych „Truskawka”;
- 76) Stowarzyszenie Grupy Wielkopolskie;
- 77) Stowarzyszenie Hydrogeologów Polskich;
- 78) Stowarzyszenie Krajowa Unia Producentów Soków;
- 79) Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Rolnictwa;
- 80) Stowarzyszenie Ogólnopolski Związek Producentów Warzyw;
- 81) Stowarzyszenie Plantatorów Borówki Amerykańskiej;
- 82) Stowarzyszenie „POLSKIE MLEKO”;
- 83) Stowarzyszenie Polskich Dystrybutorów Owoców i Warzyw „Unia Owocowa”;
- 84) Stowarzyszenie Producentów Owoców i Warzyw „CUIAVIA”;
- 85) Stowarzyszenie Producentów Pomidorów i Ogórków pod Osłonami;
- 86) Stowarzyszenie Producentów Produktów Zbożowych;
- 87) Stowarzyszenie Producentów Trzody Chlewnej „Podlasie”;
- 88) Stowarzyszenie Producentów Żywności Metodami Ekologicznymi „Ekoland”;
- 89) Stowarzyszenie Pszczelarzy Zawodowych;
- 90) Stowarzyszenie Pszczelarzy Polskich „Polanka”;
- 91) Stowarzyszenie Rolnictwa Ekologicznego „BioPolonia”;
- 92) Stowarzyszenie Rzeźników i Wędliniarzy Rzeczypospolitej Polskiej;
- 93) Towarzystwo Rozwoju Sadów Karłowych;
- 94) Unia Polskiego Przemysłu Chłodniczego;
- 95) Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
- 96) Warmińsko-Mazurskie Stowarzyszenie Producentów Żywności Ekologicznej Ekopolmak;
- 97) Wielkopolskie Zrzeszenie Hodowców i Producentów Drobiu;
- 98) Zrzeszenie Producentów Papryki Rzeczypospolitej Polskiej;
- 99) Zrzeszenie Wytwórców Polskiego Rolnictwa Ekologicznego im. Jana Pawła II;
- 100) Związek Banków Polskich;
- 101) Związek Plantatorów Tytoniu w Lublinie;
- 102) Związek Polski Przemysł Futrzarski;
- 103) Związek Polskich Przetwórców Mleka;
- 104) Związek Pracodawców Eksporterów i Importerów Produktów Mleczarskich;
- 105) Związek Sadowników Polskich;
- 106) Związek Sadowników Rzeczypospolitej Polskiej;
- 107) Związek Zawodowy Centrum Narodowe Młodych Rolników;
- 108) Związek Zawodowy Pracowników Rolnictwa w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 109) Związek Zawodowy Rolnictwa „Samoobrona”;
- 110) Związek Zawodowy Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „REGIONY”;
- 111) Związek Zawodowy Rolników Ekologicznych „EKOROLNIK”;
- 112) Związek Zawodowy Rolników Ekologicznych św. Franciszka z Asyż;;
- 113) Związek Zawodowy Rolników „Ojczyzna”;
- 114) Związek Zawodowy Rolników Rzeczypospolitej „SOLIDARNI”;

115) Związek Zawodowy Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”;
 Termin na zgłoszenie uwag 21 dni roboczych od dnia przekazania projektu.
 Konsultacje publiczne i opiniowanie projektu zakończą się w dniu .....

Projekt nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, celem uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia projektu.

Projekt wraz z dokumentami dotyczącymi prac nad tym projektem zostaną udostępnione w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2022 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Wydatki ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Saldo ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Źródła finansowania													
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń													

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Skutki

Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ... r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
Niemierzalne								
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Zwrot środków podlega w całości refundacji z budżetu Unii Europejskiej.						
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu								
☒ nie dotyczy								
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).				☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy				
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.				☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy				
Komentarz:								
9. Wpływ na rynek pracy								
Nie ma wpływu								

10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☒ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☒ inne: rolnictwo	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie ma wpływu na inne obszary poza rolnictwem	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Wykonanie przepisów projektu rozporządzenia nastąpi po dokonaniu zwrotu środków rolnikom.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Ocena realizacji programu będzie następować każdorazowo po wypłaceniu zwrotów. Miernikiem będzie % zwróconych środków.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

**w sprawie wymogów warunkowości, do których kontroli jest właściwy powiatowy lekarz
weterynarii, oraz rodzajów tej kontroli**

Na podstawie art. 105 ust. 9 ustawy z dnia ..... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....), zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Powiatowy lekarz weterynarii jest właściwy do przeprowadzania kontroli wymogów podstawowych w zakresie zarządzania (SMR) wskazanych w załączniku III do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.), w obszarach:

1) zdrowie publiczne, zdrowie roślin:

a) SMR 5, w zakresie:

- art. 14 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. WE L 31 z 01.02.2002, str. 1, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 178/2002”, z wyłączeniem wymogów dotyczących środków spożywczych pochodzenia roślinnego,
- art. 15 rozporządzenia nr 178/2002,

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1950).

- art. 17 ust. 1 rozporządzenia nr 178/2002,
  - art. 18 i 19 rozporządzenia nr 178/2002, z wyłączeniem wymogów dotyczących środków spożywczych pochodzenia roślinnego,
  - art. 20 rozporządzenia nr 178/2002,
- b) SMR 6;
- 2) dobrostan zwierząt w zakresie SMR 9-11.
2. Kontrola wymogu wskazanego w przepisie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a tiret trzecie, jest przeprowadzana w zakresie, w jakim wymóg ten został wdrożony przez:
- 1) art. 14 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 470/2009 z dnia 6 maja 2009 r. ustanawiającego wspólnotowe procedury określania maksymalnych limitów pozostałości substancji farmakologicznie czynnych w środkach spożywczych pochodzenia zwierzęcego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 2377/90 oraz zmieniającego dyrektywę 2001/82/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie (WE) nr 726/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz. Urz. UE L 152 z 16.06.2009, str. 11) oraz rozporządzenie Komisji (UE) nr 37/2010 z dnia 22 grudnia 2009 r. w sprawie substancji farmakologicznie czynnych i ich klasyfikacji w odniesieniu do maksymalnych limitów pozostałości w środkach spożywczych pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 15 z 20.01.2010, str. 1, z późn. zm.);
  - 2) art. 4 ust. 1 oraz załącznik I część A (pkt II ppkt 4 lit. g, h, j oraz ppkt 6, a także pkt III ppkt 8 lit. a, b, d i e do rozporządzenia (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 34, str. 319, z późn. zm.), z wyłączeniem wymogów dotyczących środków spożywczych pochodzenia roślinnego;
  - 3) art. 3 ust. 1 oraz załącznik III sekcję IX rozdział 1 (część I pkt 1 lit. b-e, pkt 2 lit. a ppkt (i)-(iii), lit. b ppkt (i), (ii), lit. c; pkt 3; pkt 4; pkt 5 oraz część II - A pkt 1, 2, 3, 4; część II - B pkt 1 lit. a i d, pkt 2 i pkt 4 lit. a i b), a także sekcję X rozdział 1 pkt 1 do rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 55, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 14, z późn. zm.);
  - 4) art. 5 ust. 1, 5 i 6, załącznik I część A (pkt I ppkt 4 lit. e i g, pkt II ppkt 2 lit. a, b, e), i załącznik III (w dziale „ŻYWIENIE ZWIERZĄT” pkt 1 zatytułowany

„Przechowywanie”, zdania pierwsze i ostatnie, oraz pkt 2 zatytułowany „Dystrybucja”, zdanie trzecie) rozporządzenia (WE) nr 183/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 stycznia 2005 r. ustanawiającego wymagania dotyczące higieny pasz (Dz. Urz. UE L 35 z 08.02.2005, str. 1, z późn. zm.);

- 5) art. 18 rozporządzenia (WE) nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 lutego 2005 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości pestycydów w żywności i paszy pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz na ich powierzchni, zmieniającego dyrektywę Rady 91/414/EWG (Dz. Urz. UE L 70 z 16.03.2005, str. 1, z późn. zm.), z wyłączeniem wymogów dotyczących środków spożywczych pochodzenia roślinnego.

§ 2. Powiatowy lekarz weterynarii jest właściwy do przeprowadzania kontroli, o której mowa w § 1, w ramach kontroli administracyjnej oraz kontroli na miejscu.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 15 marca 2023 r.

MINISTER ROLNICTWA

I ROZWOJU WSI

UZASADNIENIE

Rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 105 ust. 9 ustawy z dnia ..... 2023 r. o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....), zgodnie z którym minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, wymogi podstawowe wskazane w załączniku III do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2021/2115”, do których kontroli jest właściwy powiatowy lekarz weterynarii, oraz rodzaj przeprowadzanych kontroli, z uwzględnieniem kontroli administracyjnych lub kontroli na miejscu, mając na uwadze zapewnienie prawidłowego przeprowadzania tych kontroli.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia .... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej kontrole administracyjne i kontrole na miejscu przestrzegania wymogów warunkowości są przeprowadzane, tak jak dotychczas, przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz powiatowego lekarza weterynarii.

W rozporządzeniu proponuje się, tak jak dotychczas, wskazanie powiatowego lekarza weterynarii, czyli organu Inspekcji Weterynaryjnej, jako organu właściwego do przeprowadzania kontroli w zakresie zdrowia publicznego oraz dobrostanu zwierząt. Wskazanie organu Inspekcji Weterynaryjnej jako organu odpowiedzialnego za ww. kontrole wynika z wyspecjalizowania w tym zakresie służb weterynaryjnych. Inspekcja wykonuje swoje zadania w szczególności przez zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, nadzór nad bezpieczeństwem żywności pochodzenia zwierzęcego oraz monitorowanie substancji niedozwolonych, pozostałości chemicznych, produktów leczniczych i skażeń promieniotwórczych u zwierząt w ich wydzielinach i wydalinach, w tkankach lub narządach zwierząt, w produktach pochodzenia zwierzęcego, w wodzie przeznaczony do pojenia zwierząt i w paszach.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej powiatowy lekarz weterynarii właściwy ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę rolnika jest właściwy do przeprowadzania kontroli administracyjnych i kontroli na miejscu przestrzegania wymogów wskazanych w załączniku III do rozporządzenia nr 2021/2115, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 104 ust. 9 ww. ustawy. W związku z powyższym, w niniejszym rozporządzeniu określono wymogi podstawowe w zakresie zarządzania (SMR), wskazane w załączniku III do rozporządzenia nr 2021/2115, do których kontroli jest właściwy powiatowy lekarz weterynarii. Dodatkowo należy zauważyć, iż zgodnie z definicją zawartą w art. 12 ust. 4 rozporządzenia nr 2021/2115, wymóg podstawowy w zakresie zarządzania oznacza każdy wymóg podstawowy w zakresie zarządzania wynikający z prawa Unii, wymienionego w załączniku III, w ramach danego aktu prawnego, różny co do istoty od wszelkich innych wymogów zawartych w tym samym akcie. Rozporządzenie jest skierowane do organu Inspekcji Weterynaryjnej (powiatowego lekarza weterynarii), który będzie kontrolował SMR wskazane w niniejszym rozporządzeniu.

Pozostałe kontrole w zakresie warunkowości dotyczące spełniania przez rolników norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (GAEC) i wymogów dotyczących klimatu i środowiska (SMR 1 - 4), wymogów dotyczących zdrowia publicznego i zdrowia roślin w zakresie bezpieczeństwa żywności (SMR 5) w części dotyczącej produktów pochodzenia roślinnego oraz wymogów dotyczących zdrowia publicznego i zdrowia roślin w zakresie środków ochrony roślin (SMR 7 i 8) przeprowadza Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Zaproponowane w rozporządzeniu przepisy są analogiczne do dotychczasowych rozwiązań określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie wymogów, do których kontroli jest właściwy powiatowy lekarz weterynarii, oraz rodzajów tej kontroli (Dz. U. 2015, poz. 692), wydanych na podstawie ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1775), która traci moc z chwilą wejścia w życie ustawy .....o Planie strategicznym. Dlatego też konieczne jest wydanie nowego rozporządzenia, które jednak w stosunku do dotychczasowych rozwiązań zostało dostosowane do przepisów obowiązujących w nowym okresie programowania, tj. usunięto z zakresu warunkowości niektóre wymogi, dotychczas kontrolowane przez Inspekcję Weterynaryjną (dotyczące zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych przenośnych gąbczastych encefalopatii oraz identyfikacji i rejestracji zwierząt).

W związku z tym w § 1 rozporządzenia proponuje się, aby powiatowy lekarz weterynarii, tak jak dotychczas, jako organ odpowiedzialny za kontrole wymogów warunkowości przeprowadzał kontrole w zakresie wymogów wskazanych w załączniku III do rozporządzenia nr 2021/2115 w obszarze zdrowie publiczne i zdrowie roślin, w części dotyczącej bezpieczeństwa żywności – SMR 5 (z wyłączeniem wymogów dotyczących środków spożywczych pochodzenia roślinnego, które są kontrolowane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa), SMR 6 (w zakresie zakazu stosowania w gospodarstwach hodowlanych niektórych związków o działaniu hormonalnym, tyreostatycznym i β -agonistycznym), a także w obszarze dobrostan zwierząt – SMR 9 - 11 (w zakresie, między innymi, przestrzegania standardów dotyczących pomieszczeń, oświetlenia, hałasu, mikroklimatu, stężenia gazów, zapewnienie komfortu karmienia i pojenia cieląt, świń oraz zwierząt gospodarskich).

Wykaz i brzmienie poszczególnych wymogów wynikających z załącznika III do rozporządzenia nr 2021/2115 został określony w obwieszeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia ..... w sprawie wykazu wymogów podstawowych z uwzględnieniem przepisów krajowych wdrażających przepisy Unii Europejskiej (M.P. poz. ....). Dodatkowo w wykazie wymogów określonych w przepisach Unii Europejskiej z uwzględnieniem przepisów krajowych wdrażających te przepisy, stanowiącym załącznik do ww. obwieszczenia określono brzmienie wymogów oraz wskazano przepisy krajowe wdrażające przepisy Unii Europejskiej, w tym wdrażające przepisy, o których mowa w załączniku III do rozporządzenia nr 2021/2115.

W § 1 ust. 2 przedmiotowego rozporządzenia określono, w jakim zakresie jest przeprowadzana kontrola dotycząca SMR 5 wynikająca z art. 17 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. WE L 31 z 01.02.2002, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463, z późn. zm.). Doprecyzowanie to wynika z objaśnienia zawartego w załączniku III do rozporządzenia nr 2021/2115, w którym wskazano przepisy wybranych aktów prawnych wdrażających art. 17 ust. 1 ww. rozporządzenia. Jednocześnie należy zaznaczyć, że z przepisów aktów prawnych wdrażających art. 17 ust. 1 ww. rozporządzenia wybrano tylko te, które mają znaczenie z punktu widzenia kontroli

dokonywanych przez powiatowego lekarza weterynarii i z pominięciem przepisów, które dotyczą produktów pochodzenia roślinnego.

W § 2 rozporządzenia wskazano, że kontrole przeprowadzane przez powiatowego lekarza weterynarii, mogą być przeprowadzane w ramach kontroli na miejscu jak i kontroli administracyjnych.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w dniu 15 marca 2023 r. Proponowany termin wejścia w życie rozporządzenia jest związany z tym, iż w związku z nową perspektywą finansową 2023-2027, powiatowy lekarz weterynarii, jako organ właściwy, tak jak dotychczas, będzie zobowiązany do przeprowadzania kontroli wymogów warunkowości wskazanych w niniejszym rozporządzeniu. Ponadto z dniem 15 marca 2023 r. rozpocznie się nabór wniosków o przyznanie płatności, w przypadku których uzyskanie ich w pełnej wysokości uzależnione jest od spełniania norm i wymogów warunkowości, co stanowi dodatkowe uzasadnienie dla wskazanej powyżej daty wejścia w życie wprowadzanych przepisów. Wejście w życie rozporządzenia w proponowanym terminie nie narusza zasad demokratycznego państwa prawnego. Ponadto, ważny interes publiczny polegający na konieczności ustanowienia regulacji umożliwiających skuteczne wykonanie przepisów wspólnotowych wymaga natychmiastowego wejścia w życie rozporządzenia.

Projekt rozporządzenia nie wymagał przedstawienia go organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu w trybie § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 202 r. poz. 348).

Rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Rozporządzenie ma na celu wdrożenie przepisów Unii Europejskiej, w związku z tym jego projekt nie podlegał procedurze notyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projekt rozporządzenia wraz z dokumentami dotyczącymi prac nad tym projektem został umieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz w Biuletynie Informacji

Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

Projekt rozporządzenia został ujęty w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wymogów warunkowości, do których kontroli jest właściwy powiatowy lekarz weterynarii, oraz rodzajów tej kontroli</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Krzysztof Cieciora – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Magdalena Siedlecka - Słowikowska – Naczelnik Wydziału Wymogów Podstawowych oraz Ekoschematów Departamentu Płatności Bezpośrednich, tel. 22 623 12 34</p>	<p>Data sporządzenia 07.12.2022 r.</p> <p>Źródło: Upoważnienie ustawowe – art. 105 ust. 9 ustawy z dnia ..... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz.....)</p> <p>Nr w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi: .....</p>
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Ustalenie zakresu kompetencji właściwego organu wyznaczonego do kontroli wymogów warunkowości przez wskazanie wymogów warunkowości, do których kontroli jest właściwy powiatowy lekarz weterynarii, oraz rodzajów kontroli z uwzględnieniem kontroli administracyjnych lub kontroli na miejscu, uwzględniając wymogi określone w załączniku III do rozporządzenia nr 2021/2115.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomendowanym rozwiązaniem jest działanie legislacyjne – wykonanie upoważnienia ustawowego do wydania rozporządzenia, w ramach którego zostaną wskazane wymogi, do których kontroli będzie właściwy powiatowy lekarz weterynarii.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Przepisy Unii Europejskiej (EU) regulujące wdrażanie warunkowości w państwach członkowskich nie narzucają państwom członkowskim stosowania jednolitych rozwiązań. Przepisy unijne określają jedynie ramy prawne, w których mogą poruszać się państwa członkowskie. Biorąc pod uwagę, że przepisy te są wdrażane do porządków prawnych państw członkowskich, należy oczekiwać, że w poszczególnych państwach UE zastosowane zostaną rozwiązania dostosowane do potrzeb tych państw.

Na podstawie przeprowadzonej analizy możliwości osiągnięcia celu rozporządzenia za pomocą innych środków należy stwierdzić, że wszelkie działania inne niż legislacyjne nie dają możliwości osiągnięcia oczekiwanych efektów.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Rolnicy, beneficjenci płatności w ramach systemu płatności	Ok. 9 tys. gospodarstw rolnych utrzymujących zwierzęta	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Pozytywne Kontrole przestrzegania wymogów warunkowości, w tych

	przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Wejście w życie przepisów projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie dużych przedsiębiorców.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Wejście w życie przepisów projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, a zwłaszcza na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.						
	Beneficjenci (rolnicy)	Rozwiązania zawarte w projektowanym rozporządzeniu będą sprzyjały podejmowaniu nowych zobowiązań w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego i dalszej realizacji podjętych zobowiązań.						
	Osoby niepełnosprawne i osoby starsze	Wejście w życie przepisów projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na osoby niepełnosprawne i osoby starsze.						
Niemierzalne								
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projekt rozporządzenia nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej, zatem nie jest wymagana odrębna ocena w tym zakresie.							
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu								
☒ nie dotyczy								
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).				☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy				
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.				☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy				
Komentarz: Wprowadzone rozporządzeniem zmiany, nie wpłyną na zmianę obciążeń regulacyjnych.								

9. Wpływ na rynek pracy	
Wejście w życie przepisów rozporządzenia nie będzie miało zasadniczego wpływu na rynek pracy.	
10. Wpływ na pozostałe obszary	
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:
	☐ informatyzacja ☒ zdrowie
Omówienie wpływu	Zapewnienie kontroli przestrzegania wymogów warunkowości, w tych gospodarstwach, przyczyniają się do zapewnienia zdrowia publicznego. Rozporządzenie nie wpłynie na pozostałe obszary.
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego	
Oczekuje się, że wejście w życie przepisów rozporządzenia przyczyni się do rozwiązania problemów wskazanych w pkt 1 OSR.	
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?	
Nie dotyczy	
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)	
Brak	

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

**w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania szkoleń
podstawowych, szkoleń uzupełniających i szkoleń specjalizacyjnych:
podstawowych i uzupełniających oraz zasad przeprowadzania egzaminów
podstawowych, egzaminów uzupełniających i egzaminów specjalizacyjnych:
podstawowych i uzupełniających oraz rodzajów specjalizacji**

Na podstawie art. 117 ustawy z dnia   o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U....) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowe warunki i sposób przeprowadzania szkoleń podstawowych, szkoleń uzupełniających, szkoleń specjalizacyjnych podstawowych i szkoleń specjalizacyjnych uzupełniających dla doradców rolniczych oraz ekspertów przyrodniczych;
- 2) zasady przeprowadzania egzaminów podstawowych, egzaminów uzupełniających, egzaminów specjalizacyjnych i egzaminów specjalizacyjnych uzupełniających;
- 3) rodzaje specjalizacji;
- 4) wymagania dotyczące podnoszenia wiedzy przez doradców rolniczych w zakresie danej specjalizacji;

§ 2. 1. Szkolenia podstawowe, szkolenia uzupełniające, szkolenia specjalizacyjne podstawowe i szkolenia specjalizacyjne uzupełniające Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, zwane dalej „CDR”, przeprowadza zgodnie z opracowanym przez siebie programem szkolenia podstawowego lub szkolenia uzupełniającego lub szkolenia specjalizacyjnego podstawowego lub szkolenia specjalizacyjnego uzupełniającego, przy udziale odpowiedniej kadry szkoleniowej.

2. Program szkolenia podstawowego, program szkolenia uzupełniającego, program szkolenia specjalizacyjnego podstawowego i szkolenia specjalizacyjnego uzupełniającego powinien obejmować:

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1950).

- 1) zakres tematyczny szkolenia;
- 2) wskazanie metod realizacji poszczególnych tematów szkolenia, w tym opis zajęć teoretycznych, praktycznych lub zajęć w terenie, oraz pomocy dydaktycznych, z uwzględnieniem filmów i prezentacji multimedialnych;
- 3) materiały szkoleniowe, które będą udostępnione uczestnikom szkolenia;
- 4) wykaz osób prowadzących zajęcia dydaktyczne z zakresu poszczególnych tematów szkolenia, z podaniem imion i nazwisk oraz tytułów zawodowych lub naukowych lub stopni naukowych;
- 5) opis bazy dydaktyczno-lokalowej niezbędnej do przeprowadzenia szkolenia w przypadku szkoleni stacjonarnych;
- 6) formę przeprowadzenia szkolenia.

3. W przypadku szkolenia specjalistycznego podstawowego i szkolenia specjalizacyjnego uzupełniającego program przewiduje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne w wymiarze co najmniej 30% liczby godzin ogółem.

4. Warunkiem ukończenia kształcenia specjalistycznego jest uzyskanie efektów uczenia się określonych w programie szkolenia specjalistycznego i wykonanie pracy dyplomowej z zakresu danej specjalizacji.

5. W przypadku szkolenia podstawowego, szkolenia uzupełniającego, szkolenia specjalistycznego podstawowego lub szkolenia specjalistycznego uzupełniającego, przeprowadzanego z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej, program szkolenia, program szkolenia uzupełniającego, program szkolenia specjalizacyjnego podstawowego i szkolenia specjalizacyjnego uzupełniającego, powinny dodatkowo obejmować również:

- 1) wskazanie sposobu komunikowania się z uczestnikami szkolenia;
- 2) opis struktury szkolenia, obejmujący podział zakresu tematycznego szkolenia na mniejsze partie materiału, przeprowadzenia konsultacji po każdej części szkolenia obejmującej mniejsze partie materiału oraz sposób zaliczenia tych części szkolenia;
- 3) wskazanie minimalnych wymagań dla sprzętu komputerowego.

6. Zajęcia dydaktyczne, objęte;

- 1) programem szkolenia podstawowego lub szkolenia uzupełniającego, mogą prowadzić osoby, które posiadają:
  - a) wykształcenie wyższe oraz
  - b) co najmniej 2-letnie doświadczenie zawodowe,
- 2) programem szkolenia specjalizacyjnego podstawowego i programem szkolenia specjalizacyjnego uzupełniającego mogą prowadzić osoby, które posiadają:

- a) wykształcenie wyższe magisterskie,
  - b) co najmniej 2-letnie doświadczenie zawodowe, przy czym co najmniej połowa powinna być zatrudniona w charakterze nauczyciela akademickiego lub prowadzić działalność naukową, w dziedzinie objętej tematyką danej specjalizacji, na uczelni wyższej lub w instytucie badawczym;
- odpowiadające zakresowi tematycznemu szkolenia podstawowego lub szkolenia uzupełniającego lub szkolenia specjalistycznego podstawowego lub szkolenia specjalistycznego uzupełniającego.

7. Zajęcia praktyczne, zajęcia w terenie lub warsztaty mogą prowadzić osoby posiadające co najmniej 5-letnie, udokumentowane doświadczenie odpowiadające zakresowi tematycznemu warsztatów lub zajęć praktycznych.

8. Szkolenia podstawowe lub szkolenia uzupełniające lub szkolenia specjalizacyjne podstawowe lub szkolenia specjalizacyjne uzupełniające przeprowadzane z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej mogą prowadzić osoby, które spełniają wymagania określone w ust. 6 pkt 1 i 2.

§ 3. Elementy programu szkolenia podstawowego lub szkolenia uzupełniającego lub szkolenia specjalizacyjnego podstawowego lub szkolenia specjalizacyjnego uzupełniającego, o których mowa w § 2 ust. 2 pkt 1–3, są przedstawiane do zaopiniowania ministrowi właściwemu do spraw rozwoju wsi.

§ 4. W przypadku zajęć praktycznych, zajęć w terenie lub warsztatów CDR zapewnia uczestnikom tych szkoleń środki ochrony indywidualnej oraz odzież ochronną i ochraniacze na obuwiu zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy.

§ 5. 1. Szkolenie podstawowe lub szkolenie uzupełniające lub szkolenia specjalizacyjne podstawowe lub szkolenia specjalizacyjne uzupełniające przeprowadza się w następujący sposób:

- 1) w formie stacjonarnej albo
- 2) z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej, albo
- 3) w formie mieszanej – obejmującej formy, o których mowa w pkt 1 i 2.

2. Szkolenie podstawowe, szkolenie uzupełniające, szkolenie specjalistyczne lub szkolenie specjalistyczne uzupełniające w formie stacjonarnej przeprowadza się w grupach nie większych niż 30 osób.

3. Szkolenie podstawowe, szkolenie uzupełniające, szkolenie specjalistyczne podstawowe lub szkolenie specjalistyczne uzupełniające z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej przeprowadza się w grupach nie większych niż 100 osób.

4. Szkolenie podstawowe, szkolenie uzupełniające, szkolenie specjalistyczne podstawowe lub szkolenie specjalistyczne uzupełniające w formie mieszanej przeprowadza się w grupach nie większych niż:

- 1) 30 osób – w przypadku części zajęć przeprowadzanych w formie stacjonarnej;
- 2) 100 osób – w przypadku części zajęć przeprowadzanych z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej.

5. Szkolenia podstawowe, szkolenia uzupełniające, szkolenie specjalistyczne podstawowe lub szkolenie specjalistyczne uzupełniające przeprowadza się z podziałem na godziny lekcyjne, przy czym za godzinę lekcyjną przyjmuje się 45 minut.

6. Dyrektor CDR wzywa dwukrotnie osoby, które nie zgłosiły się na szkolenie uzupełniające lub szkolenie specjalistyczne uzupełniające w odpowiedzi na ogłoszenie lub zawiadomienie przesłane za pośrednictwem poczty elektronicznej, wyznaczając ostateczny termin szkolenia.

§ 6. 1. Zaświadczenia o ukończeniu szkolenia podstawowego lub szkolenia uzupełniającego lub szkolenia specjalistycznego podstawowego lub szkolenia specjalistycznego uzupełniającego wydaje oraz prowadzi ich rejestr dyrektor CDR.

2. Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia podstawowego lub szkolenia uzupełniającego lub szkolenia specjalistycznego podstawowego lub szkolenie specjalistycznego uzupełniającego wydaje się uczestnikowi szkolenia podstawowego lub szkolenia uzupełniającego podstawowego lub szkolenia specjalistycznego lub szkolenia specjalistycznego uzupełniającego przeprowadzonego:

- 1) w formie stacjonarnej – jeżeli uczestniczył:
  - a) co najmniej w 90% godzin zajęć teoretycznych lub
  - b) w pełnym wymiarze godzin zajęć praktycznych lub zajęć w terenie, jeżeli były przeprowadzone;
- 2) z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej – jeżeli udzielił 90% poprawnych odpowiedzi na pytania sprawdzające, z zastrzeżeniem ust. 3, i 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testu końcowego;
- 3) w formie mieszanej – jeżeli:
  - a) uczestniczył co najmniej w 90% godzin zajęć teoretycznych lub
  - b) uczestniczył w pełnym wymiarze godzin zajęć praktycznych lub w terenie, jeżeli były przeprowadzone, oraz

- c) udzielił 90% poprawnych odpowiedzi na pytania sprawdzające, z zastrzeżeniem ust. 3, i 90% poprawnych odpowiedzi na pytania testu końcowego z części prowadzonej z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej.

3. Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia podstawowego lub szkolenia uzupełniającego lub szkolenia specjalistycznego podstawowego lub szkolenie specjalistycznego uzupełniającego wydaje się niezwłocznie, ale nie później niż w terminie 7 dni od dnia ukończenia szkolenia podstawowego lub szkolenia uzupełniającego lub szkolenia specjalistycznego podstawowego lub szkolenia specjalistycznego uzupełniającego, lub w dniu egzaminu podstawowego lub egzaminu uzupełniającego lub egzaminu specjalistycznego podstawowego lub egzaminu specjalistycznego uzupełniającego, jeżeli zostanie on przeprowadzony wcześniej niż w terminie 7 dni od dnia ukończenia szkolenia podstawowego lub szkolenia uzupełniającego lub szkolenia specjalistycznego podstawowego lub szkolenia specjalistycznego uzupełniającego.

§ 7. 1. Do egzaminu podstawowego, egzaminu uzupełniającego mogą przystąpić osoby:

- 1) którym zostało wydane zaświadczenie o ukończeniu szkolenia podstawowego lub szkolenia uzupełniającego przeprowadzonego w formie stacjonarnej lub w formie mieszanej albo
- 2) jeżeli udzieliły 90% poprawnych odpowiedzi na pytania sprawdzające – w przypadku szkolenia przeprowadzonego z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej.

2. Do egzaminu specjalistycznego lub egzaminu specjalistycznego uzupełniającego mogą przystąpić osoby:

- 1) które są wpisane na listę doradców rolniczych,
- 2) którym zostało wydane zaświadczenie o ukończeniu szkolenia specjalistycznego podstawowego lub szkolenia specjalistycznego uzupełniającego przeprowadzonego w formie stacjonarnej lub w formie mieszanej albo
- 3) jeżeli udzieliły 90% poprawnych odpowiedzi na pytania sprawdzające – w przypadku szkolenia przeprowadzonego z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej.

3. W przypadku szkolenia uzupełniającego lub szkolenia uzupełniającego specjalistycznego z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej, CDR może odstąpić od obowiązku udzielenia 90% poprawnych odpowiedzi na pytania sprawdzające i umożliwić bezpośrednie przystąpienie do egzaminu uzupełniającego lub egzaminu specjalistycznego uzupełniającego i rozwiązanie testu końcowego, o którym mowa w § 9 ust. 1 pkt 2.

4. Uczestnik szkolenia podstawowego lub szkolenia uzupełniającego lub szkolenia specjalistycznego podstawowego lub szkolenia specjalistycznego uzupełniającego najpóźniej w ostatnim dniu szkolenia podstawowego lub szkolenia uzupełniającego lub szkolenia

specjalistycznego podstawowego lub szkolenia specjalistycznego uzupełniającego informuje w formie pisemnej, w postaci papierowej lub elektronicznej, dyrektora CDR o wybranym terminie przystąpienia do egzaminu podstawowego lub egzaminu uzupełniającego lub egzaminu specjalistycznego podstawowego lub egzaminu specjalistycznego uzupełniającego, jeżeli w ogłoszeniu o szkoleniu podstawowym lub szkoleniu uzupełniającym lub szkoleniu specjalistycznym podstawowym lub szkoleniu specjalistycznym uzupełniającym został wskazany więcej niż jeden termin przeprowadzenia egzaminu podstawowego lub egzaminu uzupełniającego lub egzaminu specjalistycznego podstawowego lub egzaminu specjalistycznego uzupełniającego z zakresu objętego szkoleniem.

5. W przypadku ponownego przystąpienia do egzaminu podstawowego lub egzaminu uzupełniającego lub egzaminu specjalistycznego podstawowego lub egzaminu specjalistycznego uzupełniającego termin jego przeprowadzenia jest wyznaczany przez dyrektora CDR.

6. Do egzaminu podstawowego lub egzaminu uzupełniającego lub egzaminu specjalistycznego podstawowego lub egzaminu specjalistycznego uzupełniającego można przystąpić nie więcej niż trzy razy, a egzamin podstawowy lub egzamin uzupełniający lub egzamin specjalistyczny podstawowy lub egzamin specjalistyczny uzupełniający uważa się za zdany, jeżeli zostanie spełniony warunek, o którym mowa w § 9 ust. 5.

7. Jeżeli uczestnik szkolenia podstawowego lub szkolenia uzupełniającego lub szkolenia specjalistycznego podstawowego lub szkolenia specjalistycznego uzupełniającego, z uwagi na chorobę potwierdzoną zaświadczeniem lekarskim lub inne uzasadnione zdarzenie losowe, nie może w wyznaczonym terminie przystąpić do egzaminu podstawowego lub egzaminu uzupełniającego lub egzaminu specjalistycznego podstawowego lub egzaminu specjalistycznego uzupełniającego, dyrektor CDR może wyznaczyć temu uczestnikowi inny termin egzaminu podstawowego lub egzaminu uzupełniającego lub egzaminu specjalistycznego podstawowego lub egzaminu specjalistycznego uzupełniającego, informując o tym uczestnika szkolenia podstawowego lub szkolenia uzupełniającego lub szkolenia specjalistycznego podstawowego lub szkolenia specjalistycznego uzupełniającego w formie pisemnej, w postaci papierowej lub – jeżeli wyraził na to zgodę – elektronicznej.

§ 8. 1. Egzamin podstawowy lub egzamin uzupełniający lub egzamin specjalistyczny podstawowy lub egzamin specjalistyczny uzupełniający jest przeprowadzany przez komisję egzaminacyjną, którą powołuje dyrektor CDR.

2. W skład komisji egzaminacyjnej wchodzi osoby, które posiadają:

- 1) wykształcenie wyższe magisterskie odpowiadające zakresowi tematycznemu egzaminu podstawowego lub egzaminu uzupełniającego lub egzaminu specjalistycznego podstawowego lub egzaminu specjalistycznego uzupełniającego;
- 2) co najmniej 5-letnie doświadczenie zawodowe odpowiadające zakresowi tematycznemu egzaminu podstawowego lub egzaminu uzupełniającego lub egzaminu specjalistycznego podstawowego lub egzaminu specjalistycznego uzupełniającego.

3. Członkiem komisji egzaminacyjnej nie może być osoba, która prowadziła zajęcia dydaktyczne z daną grupą szkoleniową.

§ 9. 1. Egzamin podstawowy lub egzamin uzupełniający lub egzamin specjalistyczny podstawowy lub egzamin specjalistyczny uzupełniający polega na:

- 1) rozwiązaniu testu końcowego, udzieleniu odpowiedzi na pytania otwarte, rozwiązaniu zadań lub na innej pisemnej ocenie umiejętności osoby przystępującej do egzaminu – w przypadku egzaminu podstawowego lub egzaminu uzupełniającego lub egzaminu specjalistycznego podstawowego lub egzaminu specjalistycznego uzupełniającego przeprowadzanego po odbyciu szkolenia podstawowego lub szkolenia uzupełniającego lub szkolenia specjalistycznego podstawowego lub szkolenia specjalistycznego uzupełniającego przeprowadzonego w formie stacjonarnej lub mieszanej;
- 2) rozwiązaniu testu końcowego – w przypadku egzaminu podstawowego lub egzaminu uzupełniającego lub egzaminu specjalistycznego podstawowego lub egzaminu specjalistycznego uzupełniającego przeprowadzanego po odbyciu szkolenia lub szkolenia uzupełniającego lub szkolenia specjalistycznego podstawowego lub szkolenia specjalistycznego uzupełniającego przeprowadzonego z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej.

2. Testy końcowe, pytania otwarte, treść zadań lub inny pisemny sposób oceny umiejętności osoby przystępującej do egzaminu ustala i sporządza komisja egzaminacyjna, biorąc pod uwagę zakres tematyczny przeprowadzonego szkolenia podstawowego lub szkolenia uzupełniającego lub szkolenia specjalistycznego podstawowego lub szkolenia specjalistycznego uzupełniającego, a następnie przekazuje do zatwierdzenia ministrowi właściwemu do spraw rozwoju wsi.

3. Czas trwania egzaminu podstawowego lub egzaminu uzupełniającego lub egzaminu specjalistycznego podstawowego lub egzaminu specjalistycznego uzupełniającego nie może być dłuższy niż 60 minut.

4. Osoba przystępująca do egzaminu podstawowego lub egzaminu uzupełniającego lub egzaminu specjalistycznego podstawowego lub egzaminu specjalistycznego uzupełniającego nie może korzystać z dodatkowych materiałów w trakcie jego przeprowadzania.

5. Egzamin podstawowy lub egzamin uzupełniający lub egzamin specjalistyczny podstawowy lub egzamin specjalistyczny uzupełniający jest uważany za złożony z wynikiem pozytywnym, jeżeli osoba przystępująca do egzaminu podstawowego lub egzaminu uzupełniającego lub egzaminu specjalistycznego podstawowego lub egzaminu specjalistycznego uzupełniającego uzyskała:

- 1) 75% punktów z egzaminu – w przypadku szkolenia podstawowego lub szkolenia uzupełniającego lub szkolenia specjalistycznego podstawowego lub szkolenia specjalistycznego uzupełniającego przeprowadzonego w formie stacjonarnej;
- 2) 90% poprawnych odpowiedzi z testu końcowego – w przypadku szkolenia podstawowego lub szkolenia uzupełniającego lub szkolenia specjalistycznego podstawowego lub szkolenia specjalistycznego uzupełniającego przeprowadzonego z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej;
- 3) 90% poprawnych odpowiedzi z testu końcowego i 75% punktów z innego niż test końcowy sposobu przeprowadzenia egzaminu podstawowego lub egzaminu uzupełniającego lub egzaminu specjalistycznego podstawowego lub szkolenia specjalistycznego uzupełniającego, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, jeżeli komisja egzaminacyjna uzna, że jego przeprowadzenie jest konieczne – w przypadku szkolenia podstawowego lub szkolenia uzupełniającego lub szkolenia specjalistycznego podstawowego lub szkolenia specjalistycznego uzupełniającego przeprowadzonego w formie mieszanej.

6. Osoba, która przystąpiła do egzaminu podstawowego lub egzaminu uzupełniającego lub egzaminu specjalistycznego podstawowego lub egzaminu specjalistycznego uzupełniającego, jest informowana o jego wyniku w formie pisemnej, w postaci papierowej lub – jeżeli wyraziła na to zgodę – elektronicznej, niezwłocznie ale nie później niż w terminie 7 dni roboczych od dnia jego przeprowadzenia.

7. Dyrektor CDR wydaje zaświadczenie o zdaniu egzaminu podstawowego lub egzaminu uzupełniającego lub egzaminu specjalistycznego podstawowego lub egzaminu specjalistycznego uzupełniającego.

§ 10. Dyrektor CDR sporządza protokół z przebiegu egzaminu podstawowego lub egzaminu uzupełniającego lub egzaminu specjalistycznego podstawowego lub egzaminu specjalistycznego uzupełniającego.

§ 11. Dyrektor CDR niezwłocznie, a nie później niż w ciągu 5 dni roboczych po otrzymaniu odpowiednio wniosku osoby ubiegającej się o wpis lub wniosku o uzyskanie specjalizacji, dokonuje wpisu na listę doradców rolniczych lub listę ekspertów przyrodniczych lub ujawnia uzyskaną specjalizację.

§ 12. 1. Doradca rolniczy może uzyskać specjalizację w zakresie:

- 1) programów rolnośrodowiskowo-klimatycznych,
- 2) rolnictwa ekologicznego,
- 3) przedsiębiorczości,
- 4) ekonomiki gospodarstwa rolnego,
- 5) integrowanej produkcji roślin,
- 6) zarządzania zasobami wodnymi w rolnictwie

– jeżeli ukończył szkolenie w zakresie danej specjalizacji przeprowadzone przez CDR i zdał egzamin w zakresie danej specjalizacji przeprowadzony przez dyrektora CDR lub ukończył studia podyplomowe w zakresie danej specjalizacji.

2. Ukończenie studiów podyplomowych nie wymaga zdania egzaminu specjalizacyjnego, przeprowadzanego przez dyrektora CDR

§ 13. W przypadku zmiany stanu wiedzy w zakresie danej specjalizacji przeprowadza się szkolenie uzupełniające. Doradca rolniczy, który uzyskał daną specjalizację, jest obowiązany ukończyć szkolenie specjalizacyjne uzupełniające i zdać egzamin specjalizacyjny uzupełniający z zakresu tego szkolenia.

§ 14. Informację o specjalizacji danego doradcy rolniczego skreśla się z listy doradców rolniczych na żądanie tego doradcy lub w przypadku niezdania egzaminu specjalizacyjnego uzupełniającego w zakresie danej specjalizacji.

§ 15. CDR przechowuje do dnia 31 grudnia 2029 r. dokumenty związane z przeprowadzeniem szkolenia podstawowego i szkolenia uzupełniającego lub szkolenia specjalistycznego oraz egzaminu podstawowego i egzaminu uzupełniającego lub egzaminu specjalistycznego.

§ 16. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 117 ustawy z dnia ..... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz.U. ....).

Ustawa ta jest aktem prawnym określającym interwencje ujęte w Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027 (PS 2023–2027), wdrażane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, oraz ogólne warunki i tryb przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej w zakresie nieokreślonym w przepisach Unii Europejskiej oraz przewidzianym w tych przepisach do określenia przez państwo członkowskie Unii Europejskiej. Ustawa ustanawia również ramy przyznawania pomocy i zawiera upoważnienia do wydania przepisów szczegółowych, koniecznych do wdrożenia interwencji PS 2023–2027.

Charakter rozporządzenia jest zdeterminowany regulacjami wspólnotowymi, przede wszystkim rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającym przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającym rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 335 z 6.12.2021), zwanym dalej „rozporządzeniem 2021/2115” oraz aktami prawnymi wydanymi na jego podstawie, jak również innymi przepisami Unii Europejskiej dotyczącymi tego zakresu spraw.

Zgodnie z art. rozporządzenia 2021/2115, każde państwo członkowskie ma obowiązek zapewnić rolnikom świadczenie usług doradczych przez doradców, posiadających odpowiednie kwalifikacje, objętych ustawicznym doskonaleniem zawodowym. Niniejsze rozporządzenie reguluje kwestie prowadzenia szkoleń podstawowych i szkoleń uzupełniających oraz szkoleń podstawowych specjalizacyjnych i szkoleń uzupełniających specjalizacyjnych.

Podobnie jak w obecnym okresie programowania, usługi doradcze będą mogły świadczyć osoby, które znajdują się na liście doradców rolniczych lub liście ekspertów przyrodniczych, na podstawie wpisu dokonanego po odbyciu odpowiednim szkoleniu i zdaniu egzaminu,

Rozporządzenie wskazuje, że szkolenia podstawowe, szkolenia uzupełniające i szkolenia specjalizacyjne (podstawowe lub uzupełniające) muszą być prowadzone na podstawie programu szkolenia, zawierającego szczegółową tematykę szkolenia, formę i metody szkolenia, wykładowców, materiały szkoleniowe, bazę dydaktyczno-szkoleniową.

Szczegółowe tematy, forma szklenia i materiały szkoleniowe muszą być zatwierdzone przez ministra właściwego do spraw wsi. Ponadto, w przypadku szkoleń specjalizacyjnych, program musi zawierać zajęcia praktyczne w wymiarze co najmniej 30% ogólnej liczby godzin danego szkolenia. Szkolenia mogą być prowadzone w formie stacjonarnej, on-line lub mieszanej. W przypadku formy stacjonarnej grupy szkoleniowe nie mogą liczyć więcej niż 30 osób, a w przypadku szkoleń on-line nie więcej niż 100 osób.

W celu zapewnienia profesjonalnych szkoleń, przepisy projektowanego rozporządzenia wskazują również minimalne wymagania odnośnie do wykładowców. Wszyscy wykładowcy muszą mieć wyższe wykształcenie magisterskie i co najmniej 2 – letnie doświadczenie zawodowe, a w przypadku szkoleń specjalistycznych dodatkowo co najmniej połowa wykładowców powinna być zatrudniona w charakterze nauczyciela akademickiego lub prowadzić działalność naukową, w dziedzinie objętej tematyką danej specjalizacji, na uczelni wyższej lub w instytucie badawczym, dzięki czemu doradcy otrzymają najnowszą wiedzę z zakresu danej specjalizacji.

Przepisy projektowanego rozporządzenia regulują zasady przeprowadzania egzaminów, które mogą odbywać się zarówno stacjonarnie lub on-line, ale zawsze w formie pisemnej. Dyrektor CDR, powołuje komisję egzaminacyjną, w skład której mogą wchodzić osoby, posiadające wyższe wykształcenie magisterskie i co najmniej 5-letnie doświadczenie odpowiadające zakresowi tematycznemu egzaminu podstawowego lub egzaminu uzupełniającego lub egzaminu podstawowego specjalistycznego lub egzaminu uzupełniającego specjalistycznego. W skład komisji egzaminacyjnej nie mogą wchodzić osoby, które wcześniej prowadziły zajęcia dydaktyczne egzaminowanymi osobami. Do zadań komisji należy opracowywanie testów i pytań egzaminacyjnych, które podlegają zatwierdzeniu przez ministra właściwego do spraw wsi.

Zarówno szkolenia jak i egzaminy kończą się wydaniem zaświadczeń uczestnikom, których wzór stanowi załącznik do projektu rozporządzenia.

CDR ma obowiązek dokumentować przebieg egzaminów i przechowywać dokumentację, związaną z egzaminami i wpisem na listy: doradców rolniczych lub ekspertów przyrodniczych do 31 grudnia 2029 r.

Ze względu na duży zakres wiedzy, obowiązujący doradców rolniczych, niezbędne jest utworzenie specjalizacji w ramach doradcy rolniczego. Na podstawie przepisów projektowanego rozporządzenia doradca rolniczy może uzyskać specjalizację w zakresie:

- 1) programów rolnośrodowiskowo-klimatycznych,
- 2) rolnictwa ekologicznego,
- 3) przedsiębiorczości,
- 4) ekonomiki gospodarstwa rolnego,
- 5) integrowanej produkcji roślin,
- 6) zarządzania zasobami wodnymi w rolnictwie.

Planuje się, że przepisy niniejszego rozporządzenia wejdą w życie w dniu ogłoszenia.

Wprowadzenie przepisów nie będzie miało wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

Wprowadzane zmiany nie będą miały wpływu na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.

Rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych, w związku z tym jego projekt nie podlegał procedurze notyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia nie podlegał obowiązkowi przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu stosownie do § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt rozporządzenia został ujęty w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi pod nr ... .

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania szkoleń podstawowych, szkoleń uzupełniających i szkoleń specjalizacyjnych: podstawowych i uzupełniających oraz zasad przeprowadzania egzaminów podstawowych, egzaminów uzupełniających i egzaminów specjalizacyjnych: podstawowych i uzupełniających oraz rodzajów specjalizacji</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Anna Gembicka – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Barbara Odrobińska – główny specjalista w wydziale transferu wiedzy i doradztwa Departamentu Innowacji, Cyfryzacji i Transferu Wiedzy, tel. 22 623 20 66</p>	<p>Data sporządzenia 28.12.2022 r.</p> <p>Źródło: Upoważnienie ustawowe – art. 117 ustawy z dnia ..... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....)</p> <p>Nr w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi: .....</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Jednym z obowiązków państwa członkowskiego jest zapewnienie rolnikom doradztwa rolniczego, świadczonego przez odpowiednio wykwalifikowanych i stale kształcących się, godnych zaufania i bezstronnych doradców rolniczych. W tym celu zaplanowano wydanie rozporządzenia, które regulowałoby zasady przygotowywania doradców do świadczenia profesjonalnych usług doradczych. Ponadto, w związku z dużym zakresem wiedzy objętej dziedziną rolnictwa, postanowiono wprowadzić specjalizację w zakresie doradztwa rolniczego.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomendowanym rozwiązaniem, wzorem obecnego okres programowania, jest prowadzenie przez dyrektora Centrum Doradztwa Rolniczego (CDR) listy doradców rolniczych i listy ekspertów przyrodniczych, a w ramach doradcy rolniczego, utworzenie specjalizacji, w tym specjalizacji na bazie osób wpisanych na dotychczasową listę doradców rolnośrodowiskowych. Wszystkie osoby, ubiegające się o wpis na listę, muszą odbyć szkolenie podstawowe, a po uzyskaniu wpisu, szkolenia uzupełniające, jeśli zakres wiedzy ulegnie zmianie. Szkolenia kończą się egzaminem, przeprowadzanym przez dyrektora CDR. Ponadto, doradcy rolniczy mają możliwość uzyskania specjalizacji, również kończąc odpowiednie szkolenia- podstawowe, a następnie uzupełniające.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Przepisy UE określają ramy prawne wdrożenia norma GAEC, natomiast państwa członkowskie dostosowują sposób wdrożenia norm do swoich uwarunkowań. Inne państwa członkowskie rozwiązują wskazany problem również przez działania legislacyjne.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Doradcy rolniczy, doradcy rolnośrodowiskowi i eksperci przyrodniczy wpisani listę	ok. 4 tys. mln	Na podstawie danych Centrum Doradztwa Rolniczego	
Centrum Doradztwa Rolniczego	1	Zgodnie z ustawą o jednostkach doradztwa rolniczego, jednostkami tymi są Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie oraz 16 wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego	Dostosowanie doradztwa rolniczego do projektowanych przepisów.
Centrum Doradztwa	17	Zgodnie z ustawą o jednostkach doradztwa rolniczego, jednostkami	

Rolniczego w Brwinowie oraz wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego		tymi są Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie oraz 16 wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego	
--	--	--	--

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia został umieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Biorąc pod uwagę przedmiot i zakres projektu rozporządzenia, zostanie on przesłany do następujących podmiotów:

- 1) Business Centre Club;
- 2) Federacji Branżowych Związków Producentów Rolnych;
- 3) Federacji Gospodarki Żywnościowej RP;
- 4) Federacji Związków Pracodawców – Dzierżawców i Właścicieli Rolnych;
- 5) Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich;
- 6) Instytutu Gospodarki Rolnej;
- 7) Konfederacji Lewiatan;
- 8) Krajowego Sekretariatu Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego NSZZ Solidarność '80;
- 9) Krajowego Związku Grup Producentów Rolnych – Izba Gospodarcza;
- 10) Krajowego Związku Plantatorów Chmielu;
- 11) Krajowego Związku Rewizyjnego Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych;
- 12) Krajowego Związku Rewizyjnego Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”;
- 13) Krajowego Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych;
- 14) Krajowej Izby Gospodarczej – Komitet Rolnictwa i Obrotu Rolnego;
- 15) Krajowej Rady Izb Rolniczych;
- 16) Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”;
- 17) Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych „Solidarność”;
- 18) Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Solidarność '80;
- Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych;
- 20) Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych;
- 21) Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Przetwórców i Producentów Produktów Ekologicznych „Polska Ekologia”;
- 22) Polskiego Towarzystwa Rolników Ekologicznych;
- 23) Polskiego Związku Pracodawców – Usługodawców Rolnych;
- 24) Polskiego Związku Producentów Chmielu;
- 25) Polskiego Związku Zawodowego Rolników;
- 26) Polskiej Federacji Producentów Żywności;
- 27) Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej;
- 28) Rady Dialogu Społecznego;
- 29) Regionalnego Związku Spółdzielni Produkcji Rolnej w Rzeszowie;
- 30) Sekretariatu Przemysłu Spożywczego NSZZ „Solidarność”;
- 31) Sekretariatu Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”;
- 32) Stowarzyszenia Naukowo – Technicznego Inżynierów i Techników Rolnictwa;
- 33) Związku Polskich Plantatorów Chmielu;
- 34) Związku Przedsiębiorców i Pracodawców;
- 35) Związku Zawodowego Centrum Narodowe Młodych Rolników;
- 36) Związku Zawodowego Pracowników Rolnictwa w RP;
- 37) Związku Zawodowego Rolnictwa „Samoobrona”;
- Związku Zawodowego Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „REGIONY”;
- 39) Związku Zawodowego Rolników „Ojczyzna”;
- 40) Związku Zawodowego Rolników Ekologicznych św. Franciszka z Asyżu;
- 41) Związku Zawodowego Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni”;
- 42) Związku Zawodowego Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych												
	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet środków europejskich	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet środków europejskich	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet środków europejskich	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania												
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa, ponieważ koszt prowadzenia list oraz koszt szkoleń i egzaminów będzie pokryty z budżetu unijnego.</p> <p>Jednocześnie rozporządzenie nie będzie miało wpływu na budżety jednostek samorządu terytorialnego i pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.</p>											
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe												
Skutki												
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)				
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ..... r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0				
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0				
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0				
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Wejście w życie przepisów projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie dużych przedsiębiorców.										
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Wejście w życie przepisów projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, a zwłaszcza na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.										

	Osoby niepełnosprawne i osoby starsze	Wejście w życie przepisów projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, w tym osoby niepełnosprawne i osoby starsze.
Niemierzalne		
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość.
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☒ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).		☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:		☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.		☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
Komentarz: Wprowadzone rozporządzeniem przepisy nie wpłyną na zmianę obciążeń regulacyjnych.		
9. Wpływ na rynek pracy		
Wejście w życie przepisów rozporządzenia nie będzie miało korzystny wpływ na rynek pracy, ponieważ przyczyni się do podniesienia wiedzy i umiejętności osób wykonujących zawód doradcy rolniczego..		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☒ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe		☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:
		☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu		Wpływ na środowisko jest pozytywny z uwagi na to, iż projekt rozporządzenia ma na celu wdrożenie norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, odnoszących się do kwestii łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, ochrony wody, gleby oraz różnorodności biologicznej i krajobrazu.
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Planuje się wejście w życie przepisów projektowanego rozporządzenia w dniu ogłoszenia.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Efekty wejścia w życie projektowanego rozporządzenia będą miały miejsce od 2023 r.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
brak		

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

**w sprawie loginu i kodu dostępu do systemu teleinformatycznego Agencji
Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa**

Na podstawie art. 10c ust. 14 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2157 i 2727 oraz z 2023 r. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe wymagania dotyczące loginu i kodu dostępu do systemu teleinformatycznego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwanej dalej „Agencją”.

§ 2. 1. Kod dostępu do systemu teleinformatycznego Agencji, zwany dalej „kodem dostępu”, jest generowany automatycznie po złożeniu przez wnioskodawcę, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego Agencji, wniosku o jego nadanie. Formularz wniosku o nadanie kodu dostępu jest sporządzony i udostępniony przez Agencję na jej stronie internetowej.

2. We wniosku, o którym mowa w ust. 1, wnioskodawca podaje:

- 1) numer identyfikacyjny producenta nadawany mu zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2022 r. poz. 2001 i 2727 oraz z 2023 r. poz. ...), który stanowi jednocześnie jego login do systemu teleinformatycznego Agencji;
- 2) 8 ostatnich cyfr numeru rachunku bankowego albo numeru rachunku w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej znajdującego się w ewidencji producentów, o której mowa w ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności;

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1950).

- 3) kwotę środków finansowych wypłaconą przez Agencję jako ostatnią w roku kalendarzowym bezpośrednio poprzedzającym rok, w którym został złożony wniosek o nadanie kodu dostępu, a w przypadku gdy w tym roku:
- a) Agencja wypłaciła więcej niż jedną kwotę środków finansowych w ostatnim dniu wypłaty środków finansowych temu wnioskodawcy, wnioskodawca podaje największą z wypłaconych tego dnia kwot,
  - b) Agencja nie wypłaciła wnioskodawcy środków finansowych, wnioskodawca wpisuje cyfrę zero.

§ 3. 1. Kod dostępu składa się co najmniej z 8 znaków i jest nadawany bezterminowo.

2. Wnioskodawca może w każdym czasie dokonać zmiany kodu dostępu przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego Agencji.

3. Jeżeli wnioskodawca trzykrotnie poda błędny kod dostępu podczas uwierzytelniania w systemie teleinformatycznym Agencji, Agencja zablokuje dostęp do swojego systemu teleinformatycznego.

4. Dostęp do systemu teleinformatycznego Agencji uniemożliwiony w przypadku, o którym mowa w ust. 3, oraz w przypadku utraty kodu dostępu, można uzyskać po nadaniu nowego kodu dostępu uzyskanego po ponownym złożeniu wniosku, o którym mowa w § 4 ust. 1.

§ 4. Wnioskodawca, któremu nadano:

- 1) login i kod dostępu na podstawie przepisów wydanych na podstawie art. 5 ust. 7 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2026), art. 22 ust. 6 ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. z 2021 r. poz. 1542 oraz z 2022 r. poz. 1570) lub art. 25 ust. 7 ustawy z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2012 r. poz. 1164 i 1529, z 2013 r. poz. 311 oraz z 2014 r. poz. 240) lub
- 2) kod dostępu na podstawie przepisów wydanych na podstawie art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. z 2022 r. poz. 2138), art. 22 ust. 11 ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1775 i 2727) lub art. 42 ust. 6 ustawy z dnia 20

lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2022 r. poz. 2422, 2433 i 2727)

– może złożyć wniosek o przyznanie pomocy za pomocą formularza przy użyciu tego loginu i kodu dostępu.

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie loginu i kodu dostępu do systemu teleinformatycznego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwanej dalej „Agencją”, stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 10c ust. 14 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2157 i 2727 oraz z 2023 r. poz. ...). Zgodnie z tym przepisem minister właściwy do spraw rolnictwa został upoważniony do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowych wymagań dotyczących loginu i kodu dostępu do systemu teleinformatycznego Agencji, mając na względzie wymagania określone w przepisach o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne oraz identyfikację strony postępowania, a także zabezpieczenie przekazywanych danych przed dostępem osób nieuprawnionych.

Zgodnie z projektowanym § 1 rozporządzenia określa ono szczegółowe wymagania dotyczące loginu i kodu dostępu do systemu teleinformatycznego Agencji.

Zgodnie z projektowanym § 2 rozporządzenia uzyskanie przed wnioskodawcą kodu dostępu do systemu teleinformatycznego Agencji możliwe jest po złożeniu przez niego drogą elektroniczną poprzez rejestrację na stronie internetowej Agencji wniosku o nadanie kodu dostępu. Jako login do systemu teleinformatycznego Agencji przyjęto numer identyfikacyjny producenta, o którym mowa w art. 12 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2022 r. poz. 2001 i 2727 oraz z 2023 r. poz. ...).

Kod dostępu będzie nadawany automatycznie po zalogowaniu do tego systemu za pomocą loginu (ww. nr identyfikacyjnego), a następnie podaniu: 8 ostatnich cyfr numeru rachunku bankowego lub rachunku w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej znajdującego się w ww. ewidencji producentów oraz kwoty środków finansowych wypłaconych przez Agencję jako ostatnia w roku kalendarzowym bezpośrednio poprzedzającym rok, w którym został złożony wniosek o nadanie kodu dostępu. Wybór powyższych atrybutów używanych do logowania ma na celu identyfikację i uwierzytelnienie osoby, a tym samym pozwoli na zabezpieczenie tworzonego w systemie teleinformatycznym Agencji konta przed dostępem osób nieuprawnionych. Numer rachunku bankowego lub rachunku w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej figurujący w ewidencji producentów jest mniej jednoznaczny dla osoby postronnej. Dodatkowo dokładna wysokość ostatnio wypłaconej kwoty płatności wykazuje charakter poufny, który może być znany jedynie beneficjentowi oraz Agencji, a tym samym spełnia wymóg poufności stawiany danym autoryzującym.

W § 3 rozporządzenia określono wymagania dotyczące kodu dostępu do systemu teleinformatycznego Agencji, tak aby korzystanie z tego systemu było odpowiednio zabezpieczone. Proponuje się, aby kod dostępu składał się co najmniej z 8 znaków i nadawany był bezterminowo. Beneficjent może w każdym czasie dokonać zmiany tego kodu. Proponuje się, aby w przypadku trzykrotnego podania podczas logowania błędnego kodu, dostęp do tego systemu został zablokowany. W celu jego odzyskania konieczne będzie ponowne złożenie wniosku o nadanie kodu dostępu.

W § 4 proponuje się także, aby wnioskodawca, któremu w przeszłości w oparciu o inne przepisy prawa, tj. przepisy rozporządzeń dotyczących elektronicznych formularzy wniosków, wydanych na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich, o identyfikacji i rejestracji zwierząt oraz o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego), nadano login i/lub kod dostępu do systemu teleinformatycznego Agencji, mógł złożyć elektroniczny wniosek o płatność po zalogowaniu się do systemu teleinformatycznego Agencji przy użyciu posiadanego loginu i kodu dostępu.

Termin wejścia w życie projektowanego rozporządzenia został skorelowany z terminem wejścia w życie ustawy z dnia ... 2023 r. o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej. Proponuje się, aby termin wejścia w życie projektowanego rozporządzenia został ustalony na dzień następujący po dniu ogłoszenia. Wejście w życie rozporządzenia w dniu następującym po dniu ogłoszenia nie narusza demokratycznego państwa prawnego. Ponadto ważny interes państwa polegający na konieczności wprowadzenia jak najszybciej projektowanych przepisów przemawia za takim określeniem terminu wejścia w życie projektowanego rozporządzenia.

Regulacje zawarte w rozporządzeniu są co do zasady znane podmiotom, na które ono oddziałuje, gdyż rozporządzenie powtarza rozwiązania zawarte w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 marca 2019 r. w sprawie formularza wniosku o przyznanie pomocy finansowej w ramach niektórych działań i poddziałań objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 485, z 2020 r. poz. 356 oraz z 2022 r. poz. 587) oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia z dnia 5 grudnia 2022 r. w sprawie formularza wniosku o przyznanie pomocy finansowej w ramach niektórych działań i poddziałań objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 2619).

Wprowadzenie przedmiotowych przepisów nie będzie miało wpływu na działalność mikro-, małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów wymagających zasięgnięcia opinii, dokonywania konsultacji albo uzgodnienia z organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych, w związku z tym nie podlega notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projekt rozporządzenia wraz z wszystkimi dokumentami dotyczącymi prac nad projektem zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny zgodnie z § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348) oraz stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia zostanie ujęty w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie loginu i kodu dostępu do systemu teleinformatycznego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Ryszard Bartosik, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Łukasz Tomczak, Zastępca Dyrektora Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, tel. 22 623 18 42; lukasz.tomczak@minrol.gov.pl Renata Flis, Radca, Samodzielne stanowisko do spraw wdrażania programów, Departament Wspólnej Polityki Rolnej, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, tel. 22 623 26 73; renata.flis@minrol.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 19 grudnia 2022 r.</p> <p>Źródło: Upoważnienie ustawowe – art. 10c ust. 14 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2157 i 2727 oraz z 2023 r. poz. ...).</p> <p>Nr w wykazie prac ...</p>
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie loginu i kodu dostępu do systemu teleinformatycznego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 10c ust. 14 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Celem projektowanego rozporządzenia jest uregulowanie szczegółowych wymagań dotyczących loginu i kodu dostępu, za pomocą których następuje uwierzytelnienie w systemie teleinformatycznym o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) mając na względzie wymagania określone w przepisach o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne oraz identyfikację strony postępowania, a także zabezpieczenie przekazywanych danych przed dostępem osób nieuprawnionych.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Określone w projekcie rozporządzenia wymagania dotyczące loginu i kodu dostępu zapewniają poczucie bezpieczeństwa i wiarygodności przekazywanych danych.

W odniesieniu do ww. rozwiązań jedynym możliwym środkiem ich wdrożenia jest wydanie rozporządzenia.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Przepisy UE nie narzucają państwom członkowskim stosowania jednolitych rozwiązań w projektowanym zakresie, określają jedynie ramy prawne, w ramach których mogą poruszać się państwa członkowskie.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Producenci figurujący w krajowy systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności	ok. 2 mln	Dane z systemu ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności	Możliwość uwierzytelnienia w systemie teleinformatycznym ARiMR
ARiMR	Centrala oraz 314 biur powiatowych	Ustawa z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Rozporządzenie Ministra	Nadawanie kodu dostępu do systemu teleinformatycznego ARiMR

		Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 czerwca 2009 r. w sprawie nadania statutu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 1323)	
--	--	---	--

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia wraz z dokumentami dotyczącymi prac nad tym projektem zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces legislacyjny, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

Projekt będzie podlegał opiniowaniu zgodnie z § 38 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P z 2022 r. poz. 348) przez ARiMR.

Projekt nie zostanie skierowany do konsultacji publicznych, ponieważ zawiera takie same przepisy jak aktualnie obowiązujące, w szczególności przepisy rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 5 grudnia 2022 r. w sprawie formularza wniosku o przyznanie pomocy finansowej w ramach niektórych działań i poddziałań objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 2619). Ponadto aktualnie obowiązujące akty prawne zawierające przepisy w analogicznym zakresie podlegały konsultacjom publicznym.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z ... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)	
Dochody ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Wydatki ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Saldo ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													

Źródła finansowania	Przyjęcie regulacji nie będzie stanowiło podstawy do ubiegania się o dodatkowe środki finansowe z budżetu państwa.
---------------------	--

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowane rozporządzenie nie spowoduje zmniejszenia dochodów budżetu państwa. Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na budżety jednostek samorządu terytorialnego i pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.
--	---

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Skutki

Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ... r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Brak wpływu						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Brak wpływu						
	osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze	Brak wpływu						
Niemierzalne								
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		<p>Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość.</p> <p>Przepisy projektowanego rozporządzenia nie będą miały wpływu na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.</p> <p>Projekt rozporządzenie nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej.</p>						
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu								
☒ nie dotyczy								
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).				☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy				
☒ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.				☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy				
Komentarz: Projektowane rozporządzenie nie przewiduje obciążeń regulacyjnych.								
9. Wpływ na rynek pracy								
Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na rynek pracy.								

10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne: rolnictwo	☒ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Wejście w życie rozporządzenia wpłynie korzystnie na wsparcie rozwoju usług elektronicznych oraz wsparcie rozwoju społeczeństwa informacyjnego.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Planuje się, że rozporządzenie wejdzie w życie w dniu następującym pod dniem ogłoszenia.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Z uwagi na przedmiot regulacji projektowanego rozporządzenia nie jest planowana ewaluacja efektów projektu, a tym samym nie przewiduje się stosowania mierników tej ewaluacji.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Brak załączników.		

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

**w sprawie informacji, które powinny być zawarte w wykazie producentów roślin, którzy
spełnili wymagania integrowanej produkcji roślin**

Na podstawie art. 60 ust. 6 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2020 r. poz. 2097, z 2022 r. poz. 2185 oraz ....) zarządza się, co następuje:

§ 1. Wykaz producentów roślin, o którym mowa w art. 60 ust. 2a ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin, będących producentami, o których mowa w ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2022 r. poz. 2001 i 2727), którzy spełnili wymagania integrowanej produkcji roślin, zawiera następujące informacje, niestanowiące danych osobowych:

- 1) nazwę gatunkową uprawianej rośliny oraz jej odmianę;
- 2) powierzchnię, na której uprawiana jest roślina, o której mowa w pkt 1, na działce ewidencyjnej, o której mowa w art. 60 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU
WSI

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1950).

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie jest wydawane na podstawie art. 60 ust. 6 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2020 r. poz. 2097, z późn. zm.).

Projektowane rozporządzenie jest wydawane w związku z potrzebą precyzyjnego określenia zakresu informacji dot. upraw zgłoszonych do systemu integrowanej produkcji roślin, które to informacje będą przekazywane do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) do celów postępowania dowodowego w postępowaniu prowadzonym w sprawach związanych z udzielaniem producentom roślin, którzy prowadzą integrowaną produkcję roślin, pomocy finansowej z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich lub z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji. Integrowana produkcja roślin jest systemem umożliwiającym znaczne ograniczenie stosowania chemicznych środków ochrony roślin. Ograniczenie to skutkuje jednak podwyższonymi kosztami produkcji. W związku z tym w ustawie z dnia ... o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej, w której przewidziano płatności w ramach schematów na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, o których mowa w art. 16 ust. 2 lit. d rozporządzenia 2021/2115¹⁾, wprowadzono również ekoschemat odnoszący się do integrowanej produkcji roślin, zwany dalej „ekoschematem IP”. Skutkiem wprowadzenia nowej płatności powinna być realizacja celów środowiskowych i klimatycznych Wspólnej Polityki Rolnej dotyczących łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej, wspierania zrównoważonego rozwoju i ochrony zasobów naturalnych takich jak woda, gleba i powietrze oraz ochrony bioróżnorodności.

Aby uzyskać płatność wynikającą z uczestnictwa w ekoschemacie IP podmiot prowadzący produkcję roślin z zastosowaniem wymagań integrowanej produkcji roślin, który uzyskał poświadczenie jej stosowania przez podmiot prowadzący działalność w zakresie certyfikacji w integrowanej produkcji roślin, powinien zwrócić się do agencji płatniczej, którą jest Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa powinna natomiast potwierdzić, że podmiot ubiegający się o płatność uzyskał poświadczenie stosowania wymagań integrowanej

---

¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.).

produkcji roślin. W celu umożliwienia płynnej wymiany informacji pomiędzy podmiotem ubiegającym się o płatność, Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz podmiotem prowadzącym działalność w zakresie certyfikacji w integrowanej produkcji roślin niezbędne jest określenie danych, które posłużą weryfikacji spełnienia wymogów kwalifikujących do uzyskania płatności oraz ustalania wysokości tej płatności.

Projektowane rozporządzenie może mieć pozytywny wpływ na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych, poprzez umożliwienie realizacji ekoschematu IP.

Projektowane rozporządzenie może mieć pozytywny wpływ na rynek pracy, poprzez umożliwienie realizacji ekoschematu IP.

Projektowane rozporządzenie nie jest sprzeczne z przepisami ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162, z późn. zm.).

Kwestie regulowane projektowanym rozporządzeniem mogą mieć pozytywny wpływ na sytuację ekonomiczną i konkurencyjność dużych, średnich i małych przedsiębiorstw.

Projektowane rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym jego projekt nie podlega notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projektowane rozporządzenie zostanie ujęte w wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Stosownie do przepisów ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa projektowane rozporządzenie oraz wszelkie dokumenty dotyczące prac nad projektem zostały zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej.

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie informacji, które powinny być zawarte w wykazie producentów roślin, którzy spełnili wymagania integrowanej produkcji roślin</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Lech Antoni Kołakowski, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Piotr Ogrodowczyk, Departament Hodowli i Ochrony Roślin tel.: 22 623 23 18, e-mail: piotr.ogrodowczyk@minrol.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 02.01.2023</p> <p>Źródło: Inicjatywa własna</p> <p>Nr w wykazie prac:</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Podstawowym problemem rozwiązywanym przez projektowane rozporządzenie jest potrzeba precyzyjnego określenia zakresu informacji dot. upraw zgłoszonych do systemu integrowanej produkcji roślin.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomendowane rozwiązanie to określenie katalogu informacji, które powinny zostać zawarte w wykazie przekazywanym przez podmiot certyfikujący Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Brak danych

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Podmioty prowadzące działalność w zakresie certyfikacji w integrowanej produkcji roślin	8	Wykaz upoważnionych podmiotów do wykonywania działalności w zakresie certyfikacji integrowanej produkcji roślin prowadzony przez Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa (http://piorin.gov.pl/integrowana-produkcja/)	Przekazywanie Prezesowi ARiMR wykazu producentów roślin, którzy spełnili wymagania integrowanej produkcji roślin

<p>Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa</p>	<p>Centrala, 16 oddziałów regionalnych oraz 314 biur powiatowych</p>	<p>Plan Strategiczny</p> <p>Ustawa z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa</p> <p>Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 czerwca 2009 r. w sprawie nadania statutu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie systemu teleinformatycznego do obsługi wniosków 2. Opracowanie dokumentów aplikacyjnych i procedur 3. Przeprowadzanie kontroli administracyjnej i kontroli na miejscu, przyznawanie lub odmawianie przyznania pomocy finansowej 4. Wypłata pomocy 5. Przekazywanie do Komisji Europejskiej cyklicznych informacji niezbędnych do monitorowania i ewaluacji WPR.
<p>Wnioskodawcy ubiegający się o przyznanie pomocy</p>	<p>Nie jest możliwe oszacowanie liczby wszystkich ubiegających się o przyznanie pomocy beneficjentów.</p> <p>W 2020 r. 8 podmiotów upoważnionych do wykonywania działalności w zakresie certyfikacji integrowanej produkcji roślin wydało 3 027 certyfikatów poświadczających stosowanie integrowanej produkcji roślin, przy czym najwięcej certyfikatów (1 817) wydano dla producentów jabłek. Certyfikowano</p>	<p>Plan Strategiczny</p> <p>Sprawozdanie z realizacji w latach 2018–2020 krajowego planu działania na rzecz ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin na lata 2018–2022</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja operacji ze wsparciem; wsparcie dochodów, rekompensata utraconych korzyści i dodatkowych kosztów 2. Dostęp online do indywidualnych informacji, w tym stanu spraw

	<p>łącznie produkcję 595 269 ton owoców rolnych z 17 320,3 ha upraw. Powierzchnie upraw sadowniczych i warzywniczych stanowiły odpowiednio 15 766,1 ha i 318,9 ha.</p> <p>Ekoschemat IP ma jednak na celu zwiększenie uczestnictwa w systemie. Osiągnięcie celów w zakresie ograniczenia stosowania chemicznych środków ochrony roślin wymaga wielokrotnego wzrostu liczby uczestników systemu.</p>		
--	---	--	--

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt zostanie przekazany do konsultacji organizacjom branżowym na których aktywność może oddziaływać.

Projekt zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

Projekt zostanie udostępniony również w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z ... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
budżet państwa NFZ FUS	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

pozostałe jednostki (oddzielnie) Fundusz pracy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wydatki ogółem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
budżet państwa:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo ogółem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
budżet państwa:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
pozostałe jednostki (oddzielnie) Fundusz pracy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Źródła finansowania												
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowane rozporządzenie określa jedynie techniczne aspekty związane z wykazem producentów roślin. Rozwiązania prawne powodujące skutki finansowe po stronie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa czy podmiotów certyfikujących wynikają z projektowanej ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej.											
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe												
Skutki												
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)				
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ... r.)	duże przedsiębiorstwa	-										-
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Potencjalnie pozytywny wpływ.										-
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	-										-

W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	-
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	-
	osoby starsze i niepełnosprawne	Brak bezpośredniego wpływu.
Niemierzalne	-	-
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowane rozporządzenie może mieć pozytywny wpływ na przedsiębiorstwa oraz obywateli.	
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☐ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).		☐ tak ☒ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.		☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
Projektowane rozporządzenie dzięki umożliwieniu uzyskania wsparcia potencjalnie poprawia sytuację ekonomiczną oraz konkurencyjność średnich i małych przedsiębiorców (gospodarstw rolnych).		
9. Wpływ na rynek pracy		
Brak bezpośredniego wpływu.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne: -	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Brak wpływu.	

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego
Rozwiązanie problemu wskazanego w pkt 1 nastąpi w dniu wejścia w życie rozporządzenia.
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?
Ewaluacja będzie prowadzona w sposób ciągły.
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)
Brak

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

w sprawie wzoru formularza wykazu producentów, którzy spełnili wymagania dotyczące produkcji ekologicznej oraz szczegółowej formy, w jakiej jest sporządzany

Na podstawie art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (Dz. U. poz. 1370) zarządza się, co następuje:

§ 1. Wzory formularzy wykazu producentów, którzy spełnili wymagania dotyczące produkcji ekologicznej zostały określone w załącznikach do rozporządzenia.

§ 2. Formularze, o których mowa w § 1, sporządza się w arkuszu kalkulacyjnym.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie .....²⁾

**MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU
WSI**

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1950).

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 sierpnia 2015 r. w sprawie wzoru formularza wykazu producentów, którzy spełnili wymagania dotyczące produkcji w rolnictwie ekologicznym, oraz sposobu jego przekazywania (Dz. U. poz. 1429, z 2017 r. poz. 1697, z 2018 r. poz. 1384 oraz z 2019 r. poz. 1315), które zgodnie z art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (Dz. U. poz. 1370) traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

Objaśnienia do przypisów:

zawartych w załączniku 1. Wzór formularza wykazu producentów którzy spełnili określone wymagania dotyczące produkcji ekologicznej zgodnie z przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego w zakresie produkcji roślinnej - w przypadku producentów, którzy zgłosili podjęcie działalności w zakresie rolnictwa ekologicznego, lub zaktualizowali już złożone zgłoszenie

- 1) W wykazie za dany rok jednostki certyfikujące umieszczają dane producentów spełniających wymagania dotyczące rolnictwa i produkcji ekologicznej, którzy zgłosili podjęcie działalności w zakresie rolnictwa ekologicznego, zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (Dz. U. poz. 1370), zwanej dalej „ustawą”, obejmujące produkcję, o której mowa w pkt 36a lub pkt 36b lub pkt 37 sekcji V formularza, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy, zwany dalej „formularzem zgłoszenia działalności” lub zaktualizowali już złożone zgłoszenie, które nie obejmowało takich rodzajów produkcji, o działalność obejmującą produkcję, o której mowa w pkt 36a. lub pkt 36b lub pkt 37 sekcji V formularza zgłoszenia działalności i ich zgłoszenie lub taka aktualizacja zostały przyjęte, zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy, najpóźniej 25 dnia liczonego od dnia upływu ostatecznego terminu do złożenia wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich, zgodnie z art. .... ustawy z dnia ..... r. o realizacji Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....).
- 2) Producenci spełniający wymagania dotyczące produkcji w rolnictwie ekologicznym, którzy dokonali zgłoszenia, zgodnie z art. 17 ustawy, obejmujące produkcję, o której mowa w pkt 36a. lub pkt 36b lub pkt 37 sekcji V formularza zgłoszenia działalności lub zaktualizowali już złożone zgłoszenie, które nie obejmowało takich rodzajów produkcji, o działalność obejmującą produkcję, o której mowa w pkt 36a. lub pkt 36b lub pkt 37 sekcji V formularza zgłoszenia działalności i ich zgłoszenie lub taka aktualizacja zostały przyjęte, zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy, najpóźniej 25 dnia liczonego od dnia upływu ostatecznego terminu złożenia wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich, zgodnie z art. ... ustawy z dnia ..... r. o realizacji Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej, mogą być umieszczeni w wykazie, jeżeli jednostka certyfikująca posiada dokumentację potwierdzającą, że spełniali oni wymogi w zakresie produkcji, o której mowa w pkt 36a. lub pkt 36b lub pkt 37 sekcji V formularza zgłoszenia działalności, określone w przepisach dotyczących rolnictwa ekologicznego przed tym terminem.
- 3) Wpisuje się numer identyfikacyjny producenta nadany na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji

gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2022 r. poz. 203, 219 i 1270).

- 4) Wpisuje się dla każdej działki rolnej powierzchnię upraw spełniającą wymogi produkcji w rolnictwie ekologicznym.
- 5) Wpisuje się numer działki ewidencyjnej, na której jest położona dana działka rolna lub jej część. W przypadku gdy działka rolna jest położona na kilku działkach ewidencyjnych, numery działek ewidencyjnych podaje się w odrębnych wierszach.
- 6) Wpisuje się nazwę uprawy lub gatunku rośliny uprawnej uprawianych w plonie głównym, ujętej w wykazie roślin objętych płatnością ekologiczną, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Rolnictwo ekologiczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2018 poz. 1784, z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem ekologicznym PROW 2014-2020” oraz w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia ..... r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach interwencji „Rolnictwo ekologiczne” objętej Planem Strategicznym WPR 2023-2027 (Dz. U. poz. ....), zwanym dalej „rozporządzeniem ekologicznym PS 2023-2027”.

W przypadku prowadzenia w plonie głównym tzw. uprawy wielogatunkowej, o której mowa w rozporządzeniu ekologicznym PROW 2014-2020 lub w rozporządzeniu ekologicznym PS 2023-2027, wpisuje się wszystkie uprawy lub gatunki roślin uprawnych uprawiane w ramach takiej uprawy wielogatunkowej.

Poszczególne uprawy lub gatunki roślin uprawnych wpisuje się w odrębnym wierszu.

Wpisuje się daną uprawę lub dany gatunek rośliny uprawnej, również w przypadku, jeżeli są one uprawiane wyłącznie w celach fitosanitarnych lub w celu ograniczenia zagrożenia zanieczyszczenia niezatwierdzonymi substancjami lub produktami, o którym mowa w art. 28 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 (Dz. Urz. UE L 150 z 14.6.2018, str. 1) lub celu osłonięcia uprawy np. przed wiatrem – bez uzyskania zbioru w ramach tej uprawy lub tego gatunku rośliny uprawnej. W takim przypadku dla danej uprawy lub danego gatunku rośliny uprawnej w kolumnie nr 12 należy wpisać dla danej uprawy lub danego gatunku rośliny uprawnej „fitosanitarna” lub „ograniczenie zanieczyszczenia” lub „osłoność”.

W przypadku mieszanek wymienionych w rozporządzeniu ekologicznym PROW 2014-2020 lub w rozporządzeniu ekologicznym PS 2023-2027 nie podaje się gatunków roślin

uprawnych wchodzących w skład tych mieszanek. Podaje się jedynie rodzaj takiej mieszanki np. „mieszanka strączkowo-zbożowa”.

- 7) Podaje się status upraw na danej działce rolnej. Podaje się informacje, czy w danym roku uprawy były uprawami w okresie konwersji czy uprawami, dla których został zakończony już okres konwersji, wpisując odpowiednio literę: K– uprawy w okresie konwersji lub E– uprawy, dla których został zakończony już okres konwersji.
- 8) Wpisuje się, czy z uprawy lub rośliny gatunku, o których mowa w kolumnie nr 9, uzyskano produkt lub czy wykorzystano go do produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego, które spełniają wymóg określony w art. 2 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007. W przypadku uprawy wielogatunkowej, o której mowa w rozporządzeniu ekologicznym PROW 2014-2020 lub w rozporządzeniu ekologicznym PS 2023-2027, informację o wytworzonym produkcie podaje się w odniesieniu do każdej uprawy lub gatunku roślin wchodzącego w skład takiej uprawy wielogatunkowej. W przypadku mieszanek wymienionych w rozporządzeniu ekologicznym PROW 2014-2020 lub w rozporządzeniu ekologicznym PS 2023-2027 oraz uprawy roślin z rośliną podporową, informację o wytworzonym produkcie podaje się tylko w odniesieniu do danej mieszanki, a nie gatunków roślin uprawnych wchodzących w skład tej mieszanki oraz tylko w odniesieniu do rośliny uprawianej z rośliną podporową, a nie w odniesieniu do rośliny wykorzystanej jako roślina podporowa. Wpisuje się: tak albo nie. Wypełnienie kolumny nr 11 nie jest wymagane, gdy jednostka certyfikująca ma informację, że producent ubiega się o wsparcie finansowe w ramach:
  - a) rozporządzenia ekologicznego PROW 2014-2020 w zakresie pakietów: 5, 6, 11 lub 12 lub
  - b) rozporządzenia ekologicznego PS 2023-2027 w zakresie pakietów 13,14, 15 lub 16.
- 9) W kolumnie nr 12:
  - a) wpisuje się datę zgłoszenia działalności, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 2022r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (Dz. U. poz. 1370), jeżeli producent został objęty systemem kontroli w tym roku; datę objęcia systemem kontroli podaje się w formacie: rrrr-mm-dd;
  - b) można wpisać dodatkowe informacje dotyczące danych podanych w wykazie odnoszących się do produkcji roślinnej.

zawartych w załączniku 2. Wzór formularza wykazu producentów którzy spełnili określone wymagania dotyczące produkcji ekologicznej zgodnie z przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego w zakresie produkcji zwierzęcej - w przypadku producentów, którzy zgłosili podjęcie działalności w zakresie rolnictwa ekologicznego, lub zaktualizowali już złożone zgłoszenie.

- 1) W wykazie za dany rok jednostki certyfikujące umieszczają dane producentów spełniających wymagania dotyczące rolnictwa i produkcji ekologicznej, którzy zgłosili podjęcie działalności w zakresie rolnictwa ekologicznego, zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (Dz. U. poz. 1370), zwanej dalej „ustawą”, obejmujące produkcję, o której mowa w pkt 38 sekcji V formularza zgłoszenia działalności lub zaktualizowali już złożone zgłoszenie, które nie obejmowało takiego rodzaju produkcji, o działalność obejmującą produkcję, o której mowa w pkt 38 sekcji V formularza zgłoszenia działalności i ich zgłoszenie lub taka aktualizacja zostały przyjęte, zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy, najpóźniej 25 dnia liczonego od dnia upływu ostatecznego terminu do złożenia wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich, zgodnie z art. .... ustawy z dnia ..... r. o realizacji Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....).
- 2) Producenci spełniający wymagania dotyczące produkcji w rolnictwie ekologicznym, którzy dokonali zgłoszenia, zgodnie z art. 17 ustawy, obejmujące produkcję o której mowa w pkt 38 sekcji V formularza zgłoszenia działalności lub zaktualizowali już złożone zgłoszenie, które nie obejmowało takiego rodzaju, o działalność obejmującą produkcję, o której mowa w pkt 38 sekcji V formularza zgłoszenia działalności i ich zgłoszenie lub taka aktualizacja zostały przyjęte, zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy, najpóźniej 25 dnia liczonego od dnia upływu ostatecznego terminu złożenia wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich, zgodnie z art. ... ustawy z dnia ..... r. o realizacji Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej mogą być umieszczeni w wykazie, jeżeli jednostka certyfikująca posiada dokumentację potwierdzającą, że spełniali oni wymogi w zakresie produkcji, o której mowa w pkt 38 sekcji V formularza zgłoszenia działalności, określone w przepisach dotyczących rolnictwa ekologicznego przed tym terminem.
- 3) Wpisuje się numer identyfikacyjny producenta nadany na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2022 r. poz. 203, 219 i 1270).
- 4) Dla poszczególnych wierszy:
  - a) wypełnia się kolumny nr 5 lub nr 6 lub nr 7 lub nr 8 lub nr 10 jeżeli zwierzęta gatunku:

bydło, świnia, owca, koza, koń, indyk, kura są utrzymywane w gospodarstwie zgodnie z przepisami o rolnictwie ekologicznym.

Uwzględnia się te gatunki zwierząt i grupy technologiczne zwierząt, które były utrzymywane w gospodarstwie w okresie:

- od kontroli, o której mowa w art. 38 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007, przeprowadzonej w poprzednim roku kalendarzowym do ostatniej kontroli, o której mowa w art. 38 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007, przeprowadzonej w bieżącym roku kalendarzowym. W przypadku gdy kontrola była prowadzona dłużej niż jeden dzień, podaje się datę podpisania protokołu kontroli. Datę kontroli podaje się w formacie: rrrr-mm-dd lub
- od dnia objęcia producenta systemem kontroli przez jednostkę certyfikującą do ostatniej kontroli, o której mowa w art. 38 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007, przeprowadzonej w bieżącym roku kalendarzowym, jeżeli producent został objęty systemem kontroli przez jednostkę certyfikującą w tym roku. W przypadku gdy kontrola była prowadzona dłużej niż jeden dzień, podaje się datę podpisania protokołu kontroli. Datę kontroli podaje się w formacie: rrrr-mm-dd;

przy czym w przypadku zwierząt gatunku bydło stosuje się nazewnictwo: „bydło/krowa” lub „bydło/jałówka” lub „bydło/opas” lub „bydło/ciele”.

- b) jeżeli nie zachodzą okoliczności, o których mowa w lit a, to wypełnia się kolumny nr 5 i 9 dla gatunku zwierząt: królik niezależnie od tego, czy zwierzęta tego gatunku są utrzymywane w gospodarstwie zgodnie z przepisami o rolnictwie ekologicznym lub kiedy nie są utrzymywane w gospodarstwie zgodnie z tymi przepisami.
- 5) Jeżeli zachodzą okoliczności, o których mowa w pkt 4 lit. a, to w kolumnie nr 6 wpisuje się typ użytkowy lub kierunek użytkowania zwierzęcia zgodnie z nazewnictwem przyjętym w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia ..... r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach interwencji „Ekoschemat – Dobrostan zwierząt” objętej Planem Strategicznym WPR na lata 2023–

2027, zwanym dalej „rozporządzeniem dobrostanowym” dla:

- a) krów i jałówek - typ użytkowy mleczny lub typ użytkowy mięsny lub typ użytkowy kombinowany o mlecznym kierunku użytkowania lub typ użytkowy kombinowany o mięsnym kierunku użytkowania;
  - b) bydła opasowego - wiek „od ukończenia 4 miesiąca życia do ukończenia 18 miesiąca życia”;
  - c) kur – „kura nioska” lub „kurczę brojler”;
  - d) indyków – „z przeznaczeniem na produkcję mięsa”.
- 6) Jeżeli zachodzą okoliczności, o których mowa w pkt 4 lit. a, to wypełnia się dla wiersza:
- a) „bydło/krowa”;
  - b) „bydło/jałówka”;
  - c) „bydło/opas”;
  - d) „bydło/cielę”

w odniesieniu do wymienionych w kolumnie nr 6 typów użytkowych lub kierunków użytkowania lub wieku lub masy ciała zwierzęcia.

W kolumnie nr 7 wpisuje się „U”, jeżeli bydło danych typów użytkowych lub kierunków użytkowania lub wieku lub masy ciała jest utrzymywane na uwięzi lub wpisuje się „BU” jeżeli jest ono utrzymywane bez uwięzi lub wpisuje się „nie dotyczy” jeżeli jest ono utrzymywane w systemie otwartym;

- 7) Jeżeli zachodzą okoliczności, o których mowa w pkt 4 lit. a, to wypełnia się dla wiersza „bydło/krowa” w zakresie typów użytkowych lub kierunków użytkowania „mleczny” lub „kombinowany/mleczny” w odniesieniu do wymienionych w kolumnie nr 6 typów użytkowych lub kierunków użytkowania.

W kolumnie nr 8 wpisuje się „U”, jeżeli zwierzęta są wypasane na uwięzi lub wpisuje się „BU”, jeżeli zwierzęta są wypasane bez uwięzi.

- 8) Wypełnia się dla wiersza „królik”

W kolumnie nr 9 wpisuje się liczbę zwierząt, które były utrzymywane w gospodarstwie w okresie wskazanym w rozporządzeniu ekologicznym PROW 2014-2020 lub w rozporządzeniu ekologicznym PS 2023-2027, obliczoną zgodnie z przepisami tych rozporządzeń;

- 9) Wypełnia się dla wiersza:

- a) „koza”;
- b) „koń”;

W kolumnie nr 10 wpisuje się „PZ”, jeżeli zwierzęta danego gatunku mają zapewniony dostęp do powierzchni zewnętrznych lub wpisuje się „BPZ”, jeżeli zwierzęta danego

gatunku nie mają zapewnionego dostępu do powierzchni zewnętrznych.

c) „królik”

Jeżeli została wypełniona kolumna nr 9, to w kolumnie nr 10 wpisuje się:

- datę ostatniej kontroli, o której mowa w art. 38 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007, przeprowadzonej w bieżącym roku kalendarzowym. W przypadku gdy kontrola była prowadzona dłużej niż jeden dzień, podaje się datę podpisania protokołu kontroli. Datę kontroli podaje się w formacie: rrrr-mm-dd;
- datę kontroli, o której mowa w art. 38 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007, przeprowadzonej w poprzednim roku kalendarzowym. W przypadku gdy kontrola była prowadzona dłużej niż 1 dzień, podaje się datę podpisania protokołu kontroli. Datę kontroli podaje się w formacie: rrrr-mm-dd.

d) „kura nioska”

W kolumnie nr 10 wpisuje się:

- w przypadku kiedy w gospodarstwie utrzymuje się ptaki z gatunku kura, utrzymywane jako kury nioski: „DP”, jeżeli w gospodarstwie kurom nioskom są przycinane dzioby lub „DNP”, jeżeli w gospodarstwie kurom nioskom nie są przycinane dzioby. Kolumnę nr 10 wypełnia się niezależnie od tego, czy ptaki z gatunku kura, utrzymywane jako kury nioski są utrzymywane w gospodarstwie zgodnie z przepisami o rolnictwie ekologicznym lub kiedy nie są utrzymywane w gospodarstwie zgodnie z tymi przepisami.

Jeżeli dla danego gatunku zwierząt została wypełniona kolumna nr 9, to w kolumnie nr 10 wpisuje się:

- datę ostatniej kontroli, o której mowa w art. 38 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007, przeprowadzonej w bieżącym roku kalendarzowym. W przypadku gdy kontrola była prowadzona dłużej niż jeden dzień, podaje się datę podpisania protokołu kontroli. Datę kontroli podaje się w formacie: rrrr-mm-dd;
- datę kontroli, o której mowa w art. 38 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr

834/2007, przeprowadzonej w poprzednim roku kalendarzowym. W przypadku gdy kontrola była prowadzona dłużej niż 1 dzień, podaje się datę podpisania protokołu kontroli. Datę kontroli podaje się w formacie: rrrr-mm-dd.

Ponadto, w kolumnie nr 10:

- a) wpisuje się datę zgłoszenia działalności, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy, jeżeli producent został objęty systemem kontroli w tym roku; datę objęcia systemem kontroli podaje się w formacie: rrrr-mm-dd;
- b) można wpisać dodatkowe informacje dotyczące danych podanych w wykazie odnoszących się do produkcji zwierzęcej.

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia stanowi realizację upoważnienia zawartego art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (Dz. U. poz. 1370).

Projektowane rozporządzenie jest związane z realizacją:

- 1) ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2021 r. poz. 2137, z późn. zm.);
- 2) ustawy z dnia ..... r. o realizacji Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....);
- 3) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Rolnictwo ekologiczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2018 poz. 1784, z późn. zm.);
- 4) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia ..... r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach interwencji „Rolnictwo ekologiczne” objętego Planem Strategicznym WPR na lata 2023-2027 (Dz. U. poz. ....) oraz
- 5) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia ..... r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach interwencji „Ekoschemat – Dobrostan zwierząt” objętej Planem Strategicznym WPR na lata 2023–2027 (Dz. U. poz. ....).

Zgodnie z art. 6 ust. 5 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej wykaz określony w projektowanym rozporządzeniu stanowi dokument urzędowy w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego dla celów postępowania dowodowego w postępowaniu prowadzonym w sprawach związanych z udzielaniem pomocy finansowej producentom ekologicznym ze środków na rzecz realizacji WPR.

Projektowane rozporządzenie zawiera rozwiązania zawarte w już obowiązujących przepisach, wydanych na podstawie ustawy o rolnictwie ekologicznym z 25 czerwca 2009 r.

Niemniej jednak, z powodu konieczności uwzględnienia w formularzu wykazu dodatkowych informacji na potrzeby przyznawania płatności dobrostanowych w ramach

ekoschematu – Dobrostan zwierząt objętego Planem Strategicznym WPR na lata 2023-2027 proponuje się rozdzielenie wykazu na dwa oddzielne załączniki. Załącznik nr 1 będzie dotyczył informacji w zakresie produkcji roślinnej i będzie wykorzystywany wyłącznie na potrzeby przyznawania płatności ekologicznych w ramach działania Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020 oraz interwencji – Rolnictwo ekologiczne objętej Planem Strategicznym WPR na lata 2023-2027. Natomiast Załącznik nr 2 będzie dotyczył informacji w zakresie produkcji zwierzęcej i będzie wykorzystywany na potrzeby ww. działania i interwencji oraz ww. ekoschematu.

Proponuje się, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie 1 stycznia 2023 roku. Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 roku o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej, wykaz dotyczy producentów, którzy spełnili wymagania w danym roku.

Projekt rozporządzenia nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.), w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji.

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wzoru formularza wykazu producentów, którzy spełnili wymagania dotyczące produkcji ekologicznej oraz szczegółowej formy, w jakiej jest sporządzany</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu: Pan Rafał Romanowski Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Bartosz Pytlak Naczelnik w Wydziale Rolnictwa Ekologicznego Departament Rolnictwa Ekologicznego i Jakości Żywności tel. (22) 623 1816 e-mail: Bartosz.pytlak@minrol.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 28.12.2022 r.</p> <p>Źródło: Upoważnienie ustawowe: art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (Dz. U. poz. 1370)</p> <p>Nr w wykazie prac legislacyjnych MRiRW: .....</p>
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projektowane rozporządzenie jest związane z realizacją ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2021 r. poz. 2137 oraz z późn. zm.), ustawy z dnia ..... r. o realizacji Planu Strategicznego dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....), rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Rolnictwo ekologiczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2018 r. poz. 1784, z późn. zm.), rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia ..... r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach interwencji „Rolnictwo ekologiczne” objętego Planem Strategicznym WPR 2023-2027 (Dz. U. poz. ....) oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia ..... r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach interwencji „Ekoschemat – Dobrostan zwierząt” objętej Planem Strategicznym WPR na lata 2023–2027 (Dz. U. poz. ....).

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji i oczekiwany efekt

Zgodnie z art. 6 ust. 5 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (Dz. U. poz. 1370) wykaz określony w projektowanym rozporządzeniu stanowi dokument urzędowy w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego dla celów postępowania dowodowego w postępowaniu prowadzonym w sprawach związanych z udzielaniem pomocy finansowej producentom ekologicznym ze środków na rzecz realizacji WPR.

Dokument umożliwi Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa weryfikację poprawności deklaracji rolników w zakresie działania Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020, interwencji Rolnictwo ekologiczne PS WPR 2023-2027 oraz interwencji Ekoschemat-Dobrostan zwierząt PS WPR 2023-2027.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Projekt rozporządzenia nie jest objęty przepisami Unii Europejskiej.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
-------	----------	---------------	---------------

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	ok. 314 biur powiatowych	ARiMR	Dostęp do uporządkowanych danych wykorzystywanych w procesie wydawania decyzji o udzielenie wsparcia w ramach działania Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020, interwencji Rolnictwo ekologiczne PS WPR 2023-2027 oraz interwencji Dobrostan zwierząt PS WPR 2023-2027.
Jednostki certyfikujące w rolnictwie ekologicznym	12	MRiRW	Uzyskanie wzoru formularza przekazywanych na podstawie ustawy o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej - danych do ARiMR.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z ... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania												

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń								
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe								
Skutki								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ... r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze							
Niemierzalne								
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń								
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu								
Projektowane rozporządzenie nie spowoduje zmiany obciążeń administracyjnych.								
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).				☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy				
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczacji.		☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
9. Wpływ na rynek pracy		
Brak wpływu na rynek pracy.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Brak wpływu	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Ewaluacja efektów projektu nastąpi 5 lat po wdrożeniu.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

**w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinien spełniać wniosek o wpis do
ewidencji producentów**

Na podstawie art. 17 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2022 r. poz. 2001 i 2727) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe wymagania, jakie powinien spełniać wniosek o wpis do ewidencji producentów, zwanej dalej „ewidencją”, o której mowa w art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, zwanej dalej „ustawą”, uwzględniając dane zawarte w ewidencji producentów oraz biorąc pod uwagę zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemu.

§ 2. 1. Wniosek o wpis do ewidencji zawiera:

- 1) wskazanie celu złożenia wniosku o wpis do ewidencji;
- 2) formę prawno-organizacyjną wnioskodawcy;
- 3) informację, czy wnioskodawca jest w rozumieniu ustawy:
  - a) producentem rolnym,
  - b) beneficjentem programów rybackich,
  - c) organizacją producentów,
  - d) podmiotem prowadzącym zakład utylizacyjny,
  - e) potencjalnym beneficjentem,
  - f) posiadaczem zwierzęcia;

---

1) Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1950).

- 4) dane, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1 i 3–6 ustawy;
- 5) numer identyfikacyjny, o którym mowa w art. 12 ustawy – w przypadku, o którym mowa w art. 14 ust. 1 ustawy;
- 6) adres do korespondencji wnioskodawcy, a także jego numer telefonu oraz adres e-mail, jeżeli wnioskodawca wyraził na to zgodę, a w przypadku gdy wnioskodawca ustanowił pełnomocnika – również adres do korespondencji tego pełnomocnika, a także jego numer telefonu oraz adres e-mail, jeżeli pełnomocnik wyraził na to zgodę;
- 7) informacje, czy wnioskodawca w dniu składania wniosku o wpis do ewidencji pozostaje w związku małżeńskim lub jest współposiadaczem gospodarstwa rolnego, a w przypadku, o którym mowa w art. 12 ust. 4 pkt 2:
  - a) lit. a ustawy – informację, czy prowadzi samodzielnie odrębne gospodarstwo rolne stanowiące zorganizowaną całość gospodarczą, oraz wskazanie dowodów potwierdzających tę okoliczność,
  - b) lit. b ustawy – informację, czy zamierza uczestniczyć w mechanizmach innych niż wymienione w art. 12 ust. 4b ustawy;
- 8) informację o obywatelstwie wnioskodawcy, pełnomocnika wnioskodawcy lub osoby uprawnionej do reprezentacji wnioskodawcy;
- 9) informację o załącznikach dołączonych do wniosku o wpis do ewidencji;
- 10) datę i podpis wnioskodawcy.

2. Jeżeli wnioskodawcą, pełnomocnikiem wnioskodawcy lub osobą uprawnioną do reprezentacji wnioskodawcy jest osoba fizyczna nieposiadająca obywatelstwa polskiego, wniosek o wpis do ewidencji zamiast numeru Ewidencyjnego Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (numer PESEL) zawiera kod kraju tej osoby, numer jej paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego jej tożsamość.

3. Jeżeli wnioskodawca jest producentem działającym w formie spółki cywilnej, wniosek o wpis do ewidencji zawiera również:

- 1) imię i nazwisko oraz numer PESEL wspólnika będącego osobą fizyczną, a jeżeli nie posiada obywatelstwa polskiego – kod kraju tej osoby, numer jej paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego jej tożsamość;
- 2) nazwę wspólnika niebędącego osobą fizyczną oraz numer identyfikacyjny w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (numer REGON), jeżeli taki numer został mu nadany.

4. Jeżeli wnioskodawca w dniu składania wniosku o wpis do ewidencji:

- 1) pozostaje w związku małżeńskim – we wniosku o wpis do ewidencji podaje również imię i nazwisko oraz numer PESEL małżonka, a jeżeli małżonek nie posiada obywatelstwa polskiego – kod kraju tego małżonka, numer paszportu małżonka lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość małżonka;
- 2) jest współposiadaczem gospodarstwa rolnego – we wniosku o wpis do ewidencji podaje się również:
  - a) imię i nazwisko oraz numer PESEL współposiadacza będącego osobą fizyczną, a jeżeli ten współposiadacz nie posiada obywatelstwa polskiego – kod kraju tego współposiadacza, numer paszportu współposiadacza lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość współposiadacza,
  - b) nazwę współposiadacza niebędącego osobą fizyczną oraz numer REGON, jeżeli taki numer został mu nadany.

5. Jeżeli wnioskodawcą jest osoba fizyczna będąca przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162 i 2105 oraz z 2022 r. poz. 24, 974 i 1570), wniosek o wpis do ewidencji zawiera firmę przedsiębiorcy.

§ 3. W przypadku gdy o wpis do ewidencji ubiega się organizacja producentów, wniosek o wpis do ewidencji zawiera:

- 1) informację o rodzaju organizacji producentów;
- 2) dane, o których mowa w art. 7 ust. 1, 2 i 3 ustawy;
- 3) datę przyjęcia poszczególnych członków do organizacji producentów;
- 4) datę wystąpienia poszczególnych członków z organizacji producentów;
- 5) datę wydania decyzji o wstępnym uznaniu lub uznaniu organizacji producentów lub o wpisie do rejestru organizacji producentów oraz numer tej decyzji;
- 6) informacje o liczbie członków organizacji producentów oraz obywatelstwie poszczególnych członków tej organizacji na dzień składania wniosku o wpis do ewidencji.

§ 4. Dołączona do wniosku o wpis do ewidencji zgoda, o której mowa w art. 12 ust. 6 ustawy, jest wyrażana na opracowanym przez Agencję formularzu udostępnionym na stronie internetowej Agencji.

§ 5. Do wniosków o wpis do ewidencji złożonych i nierozpatrzone przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe.

§ 6. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.²⁾

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

---

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinien spełniać wniosek o wpis do ewidencji producentów oraz szczegółowych warunków i trybu składania wniosku o wpis do ewidencji producentów (Dz. U. poz. 2679.), które traci moc z dniem ... 2023 r. w związku z wejściem w życie ustawy z dnia ..... 2023 r. o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....).

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 17 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2022 r. poz. 2001, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o KSEP”.

Zgodnie z ww. upoważnieniem minister właściwy do spraw rozwoju wsi określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania, jakie powinien spełniać wniosek o wpis do ewidencji producentów uwzględniając dane zawarte w ewidencji producentów oraz biorąc pod uwagę zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemu.

Projektowane rozporządzenie zastąpi rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinien spełniać wniosek o wpis do ewidencji producentów (Dz. U. z 2022 r., poz. ....).

Większość projektowanych przepisów jest powtórzeniem przepisów zawartych w ww. rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Wydanie nowego rozporządzenia wynika z konieczności dostosowania treści rozporządzenia do rozwiązań wprowadzonych ustawą z dnia ..... 2023 r. o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....), tj. określenia przepisów dotyczących składania wniosków i innych dokumentów za pomocą systemu teleinformatycznego ARiMR w ustawie o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Zasady dotyczące wpisu do ww. ewidencji producentów oraz nadawania numeru identyfikacyjnego nie uległy jednak zmianie.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy o KSEP wpis producenta do ewidencji producentów dokonuje się w drodze decyzji administracyjnej, na jego wniosek złożony do kierownika biura powiatowego ARiMR właściwego ze względu na miejsce prowadzenia działalności przez tego producenta, na formularzu opracowanym i udostępnionym przez ARiMR. Natomiast zgodnie z art. 11 ust. 1a wniosek o wpis do ewidencji może być złożony także za pomocą systemu teleinformatycznego ARiMR w sposób określony w przepisach o ARiMR.

W decyzji o wpisie producentowi nadaje się niepowtarzalny numer identyfikacyjny zapewniający jednoznaczną identyfikację w systemie informatycznym prowadzonym przez ARiMR w trybie przepisów ustawy o KSEP. Ewidencja producentów jest rejestrem

podmiotowym prowadzonym od 2004 r. oraz stale aktualizowanym. Ponadto każdy producent lub podmiot, który zamierza ubiegać się o przyznanie płatności realizowanych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, oraz posiadacze zwierząt (bydła, owiec, kóz i świń) są obowiązani do zarejestrowania się w ww. systemie i muszą uzyskać wpis do ewidencji producentów.

W wyniku pozytywnego rozpatrzenia wniosku o wpis do ewidencji producentów zostaje nadany producentowi numer identyfikacyjny, który nie może być zmieniony w czasie prowadzenia działalności przez podmiot i nie przechodzi na jego następcę prawnego. Nadany numer jest niezbędny przy ubieganiu się o większość płatności w ramach schematów pomocowych obsługiwanych przez ARiMR (w szczególności o płatności bezpośrednie) oraz do wypełnienia przez posiadaczy zwierząt obowiązków wynikających z przepisów ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. z 2021 r. poz. 1542, z późn. zm.). Przepisy w tym zakresie nie uległy zmianie.

Biorąc pod uwagę powyższe, w § 1 projektu rozporządzenia został wskazany zakres przedmiotowy projektu, który ma na celu określenie szczegółowych wymagań, jakie powinien spełniać wniosek o wpis do ewidencji producentów uwzględniając dane zawarte w ewidencji producentów oraz biorąc pod uwagę zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemu.

W § 2 projektu rozporządzenia powtarza się dotychczasowe przepisy mające na celu wskazanie, jakie informacje powinny zostać przez wnioskodawcę wskazane we wniosku o wpis do ewidencji producentów, tj. cel złożenia tego wniosku, formę prawno-organizacyjną wnioskodawcy, rodzaj producenta, dane, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1 i 3–6 ustawy o KSEP, numer identyfikacyjny, adres do korespondencji wnioskodawcy lub jego pełnomocnika, a także numer telefonu oraz adres e-mail, które podaje się, jeżeli wnioskodawca lub pełnomocnik wyrazili na to zgodę.

Bez zmian pozostaje także wymóg wskazania informacji, czy wnioskodawca w dniu składania wniosku pozostaje w związku małżeńskim lub jest współposiadaczem gospodarstwa rolnego, a w przypadku, o którym mowa w art. 12 ust. 4 pkt 2 lit. a ustawy o KSEP, czy prowadzi samodzielnie odrębne gospodarstwo rolne stanowiące zorganizowaną całość gospodarczą i wskazanie dowodów potwierdzających tę okoliczność oraz w lit. b ww. przepisu, tj. informacji o tym, że nie zamierza uczestniczyć w mechanizmach wymienionych w art. 12 ust. 4b ustawy, a ponadto podanie informacji o dołączonych do wniosku załącznikach i opatrzenie tego wniosku datą i podpisem składającego ten wniosek.

Pozyskanie powyższych danych jest niezbędne do realizacji zadań nałożonych na ARiMR przepisami ustawy o KSEP. Zgodnie bowiem z art. 12 ust. 4 i 5 ustawy o KSEP, w przypadku

małżonków oraz współposiadaczy gospodarstwa rolnego co do zasady nadaje się jeden numer identyfikacyjny. Numer ten nadaje się temu z małżonków lub współposiadaczy gospodarstwa, na którego odpowiednio małżonek lub współposiadacz (współposiadacze) gospodarstwa wyrazili zgodę. Reguła, według której numer identyfikacyjny nadaje się tylko jednemu małżonkowi lub współposiadaczowi gospodarstwa implikuje również zakaz nadania odrębnego numeru identyfikacyjnego drugiemu małżonkowi lub pozostałym współposiadaczom gospodarstwa. W związku z powyższym organ musi znać dane małżonków i współposiadaczy gospodarstwa, w tym wiedzieć, czy małżonkowi lub współposiadaczowi gospodarstwa nie został już nadany numer identyfikacyjny.

Wyjątek od reguły, który został ustanowiony w art. 12 ust. 4 pkt 2 lit. a ustawy o KSEP, dotyczy sytuacji, gdy małżonek lub współposiadacz gospodarstwa prowadzą samodzielnie odrębne gospodarstwo. Jednakże organ, do którego właściwości należy dokonywanie wpisu do ewidencji producentów, musi mieć informacje umożliwiające ustalenie, czy zostały spełnione przesłanki dokonania wpisu do ewidencji producentów i nadania numeru identyfikacyjnego, natomiast wyjątek określony w art. 12 ust. 4 pkt 2 lit. b ustawy o KSEP dotyczy informacji o braku uczestniczenia w mechanizmach przewidzianych w jej art. 12 ust. 4b.

Ponadto utrzymane zostały przepisy dotyczące wskazywania we wniosku o wpis do ewidencji producentów informacji o obywatelstwie wnioskodawcy, pełnomocnika wnioskodawcy lub osobie uprawnionej do reprezentacji wnioskodawcy, jak również informacji o załącznikach dołączonych do wniosku oraz potrzebie opatrzenia tego wniosku datą i podpisem wnioskodawcy.

W przypadku gdy wnioskodawcą, pełnomocnikiem wnioskodawcy lub osobą uprawnioną do reprezentacji wnioskodawcy jest osoba fizyczna nieposiadająca obywatelstwa polskiego, wniosek o wpis do ewidencji producentów zamiast numeru ewidencyjnego powszechnego elektronicznego systemu ewidencji ludności (numer PESEL) zawiera kod kraju tej osoby, numer jej paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego jej tożsamość (§ 2 ust. 2 projektu rozporządzenia).

W § 2 ust. 3 projektu rozporządzenia zostały utrzymane dotychczasowe przepisy dotyczące zakresu informacji, jakie powinien zawierać wniosek o wpis do ewidencji producentów składany przez spółkę cywilną.

Wpisanie przez producentów powyższych danych umożliwi uzyskanie precyzyjnych informacji sprawozdawczych. Podanie adresu do korespondencji ułatwi kontakt organu ARiMR z podmiotem, który złożył wniosek o wpis do ewidencji producentów.

Ponadto w § 3 projektu rozporządzenia, wskazano jakie informacje powinny zostać podane we wniosku o wpis do ewidencji producentów w przypadku organizacji producentów. Zakres podawanych informacji jest analogiczny do obecnie obowiązującego.

W § 4 projektu rozporządzenia, utrzymana została regulacja dotycząca dołączania do wniosku o wpis do ewidencji zgody, o której mowa w art. 12 ust. 6 ustawy o KSEP, tj. zgody na nadanie numeru identyfikacyjnego współmałżonkowi lub współposiadaczowi gospodarstwa rolnego.

Projekt rozporządzenia, nie zawiera obecnie przepisów dotyczących określenia formatu elektronicznych kopii dokumentów dołączanych do wniosku o wpis do ewidencji producentów, które to przepisy zostały przeniesione do art. 10c ustawy o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa .

W § 5 projektu rozporządzenia został zamieszczony przepis przejściowy, zgodnie z którym do wniosków o wpis do ewidencji producentów, złożonych i nierozpatrzonych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, stosuje się przepisy dotychczasowe.

W § 6 proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem ogłoszenia z uwagi na fakt, że obecnie obowiązujące rozporządzenie w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinien spełniać wniosek o wpis do ewidencji producentów oraz szczegółowych warunków i trybu składania wniosku o wpis do ewidencji producentów zostanie uchylone z dniem wejścia w życie ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....).

Zapewni to rolnikom możliwość składania wniosku o wpis do ewidencji producentów w sposób nieprzerwany, zarówno w wersji papierowej, jak i elektronicznej.

Zaproponowanemu terminowi wejścia w życie rozporządzenia nie stoją na przeszkodzie zasady demokratycznego państwa prawnego.

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.

Projektowane rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie nie wymaga przedstawienia organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu w trybie § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Projektowane rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w związku z tym jego projekt nie podlega procedurze notyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia

23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia wraz z dokumentami dotyczącymi prac nad tym projektem zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

Ponadto projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt rozporządzenia zostanie wpisany do wykazu prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinien spełniać wniosek o wpis do ewidencji producentów.</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Krzysztof Cieciora – Podsekretarz Stanu</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Anna Domaracka – Naczelnik Wydziału Zintegrowanego Systemu Zarządzania i Kontroli oraz Płatności ONW Departament Płatności Bezpośrednich, tel.: 22 623 23 69, Adres email: Anna.Domaracka@minrol.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 15.12.2022 r.</p> <p>Źródło: Upoważnienie ustawowe – art. 17 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2022 r. poz. 2001, z późn. zm.)</p> <p>Nr w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi –</p>
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?			
<p>Wydanie nowego rozporządzenia wynika z konieczności dostosowania treści rozporządzenia do rozwiązań wprowadzonych ustawą z dnia ..... 2023 r. o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. ....), tj. określenia przepisów dotyczących składania wniosków i innych dokumentów za pomocą systemu teleinformatycznego ARiMR w ustawie o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.</p>			
2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt			
<p>Rekomendowanym rozwiązaniem jest działanie legislacyjne, polegające na wydaniu rozporządzenia w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinien spełniać wniosek o wpis do ewidencji producentów uwzględniając dane zawarte w ewidencji producentów oraz biorąc pod uwagę zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemu.</p> <p>Oczekiwany efekt jest umożliwienie wpisu do ewidencji producentów oraz nadawanie numeru identyfikacyjnego podmiotom, które planują skorzystać ze schematów pomocowych obsługiwanych przez ARiMR.</p>			
3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?			
<p>Przepisy Unii Europejskiej regulujące składanie wniosku o wpis do ewidencji producentów w państwach członkowskich nie narzucają państwom członkowskim stosowania jednolitych rozwiązań. Przepisy wspólnotowe określają jedynie ramy prawne, w których będą mogły poruszać się państwa członkowskie. Biorąc pod uwagę, że przepisy te są wdrażane do porządków prawnych państw członkowskich, należy oczekiwać, że w poszczególnych państwach Unii Europejskiej zostaną zastosowane rozwiązania dostosowane do potrzeb tych państw.</p>			
4. Podmioty, na które oddziałuje projekt			
Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Beneficjenci, którzy chcą uzyskać wpis do ewidencji producentów oraz beneficjenci już wpisani do ewidencji	ok. 2,2 mln rolników	ARiMR	pozytywne

pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania												
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa.</p> <p>Projektowane rozporządzenie określa jedynie szczegółowe wymagania, jakie powinien spełniać wniosek o wpis do ewidencji producentów.</p> <p>Projektowane rozporządzenie nie spowoduje zmniejszenia dochodów budżetu państwa.</p> <p>Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na budżety jednostek samorządu terytorialnego i pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.</p>											
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe												
Skutki												
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)				
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ..... r.)	duże przedsiębiorstwa											
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw											
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe											
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację dużych przedsiębiorstw										
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw										
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację rodziny, obywateli oraz gospodarstw domowych										
Niemierzalne												
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość.											
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu												
☒ nie dotyczy												
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).					☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy							
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:					☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:							

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.		☐ tak ☐ nie X nie dotyczy
Komentarz:		
9. Wpływ na rynek pracy		
Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na rynek pracy.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	X informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Bez wpływu.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Planuje się, że projektowane rozporządzenie wejdzie w życie z dniem ogłoszenia.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Efekty wejścia w życie projektowanego rozporządzenia będą natychmiastowe i nie wymagają pomiaru.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Brak		

Minister do Spraw Unii Europejskiej

DPUE.920.1689.2022.BW(27)
Warszawa, 17 stycznia 2023 r.
Dot.: RM-001-3-23

Pan Łukasz Schreiber
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia

o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej, wyrażona przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przedłożonym projektem ustawy pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Z wyrazami szacunku

z upoważnienia Ministra do Spraw Unii Europejskiej

Karolina Rudzińska

Podsekretarz Stanu
w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:

Pan Henryk Kowalczyk
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Telefon: +48 22 694 7540
adres email: SMUE@kprm.gov.pl
www.gov.pl/web/premier

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Al. Ujazdowskie 1/3
00-583 Warszawa